Mikovits Rikárd

Thieme Becker

XXIV. 553. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Miks Ferenc

épitette az Európa szállo-
dát. Néhány sorral
feljebb Hild József
volt az épitész
Már most tulajdon
képen ki terverte és ki
épitette??

Horváth Henrik

A régi Pest

MAGYAR MŰVESZET

1929. 606 l.

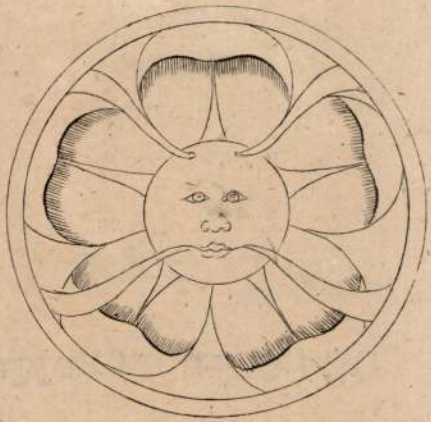

9.

5.

Miks

l.

LykaMagyműI300-50

224.393.l.

a Bánságban Czigler Antalé, aki különben a mi területünkig is (Heves megye) kiterjesztette munkásságát. Mindazonáltal e kis központok mellőzésével nem is egyszer igénybe veszik valamely neves pesti mester művészetét is, igy például Wieser Ferencét, aki Pesten különösen a negyvenes—hatvanas években szerepelt s akire a miskolciak egy templomtorony, Lónyay János pedig a lónyai templomtorony tervezését bizták, ugy, hogy szinte toronyépitő specialistává alakult, amennyiben a pesti ferencrendiek templomtornyát is ő tervezte a század második felében (1863.).

Bár hazánkban a Felvidék őrizte meg a mult épitkezésének legtöbb emlékét, ezek közt igen sok értékest is: e félszázadbeli épitkezése mégsem csatlakozott a multhoz, nem lett annak egyenes folytatása, továbbfejlesztése, nem ebből szivta magába az ihletet. Mintha a középkor nyomot sem hagyott volna arrafelé, oly készséggel fogadta el az akadémiák hirdette klasszicizmust. Mint ahogy ebben az időben a Felvidéken a költők legtöbbje klasszikus formákkal élt, klasszikus hasonlatokkal tüzdelte át verseit s a nép ajkán élő költészeti hagyományokkal és formákkal édeskeveset törődött, mert teleszivta magát klasszikus tanulmányokkal, ugy cselekedtek a régi műveltség felvidéki tanyáin az épitészek is. E tekintetben nincs lényeges különbség a Felvidék keleti s nyugati fele közt. A Felvidék városaiban meg volt az épitési kedv és vágy s ez adott esetben azon idők modern nyelvén, a klasszicizmus nyelvén szólalt meg. Ámde az Alföldhöz, Tuladunához mérve az épitési kedv nincs arányban a tehetőséggel. A Felvidék e tekintetben erején tul költekezett, egy szebb, formásabb élet érdekében, az épitkezés terén is. S akkor a klasszicizmus volt a szebbnek, nemesebbnek elösmert életforma.

ily esetekben olykor tulságosan közeli vonatkozásokba kerülhetett a megyei pártpolitikával, ami nem vált javára. A legmulatságosabb eset az ipolysági vármegyeház építéstörténete, amely nem kevesebb, mint 27 évet ölel fel. 1827-ben kezdtek építéséhez az Ipoly balpartján s szinte már csak a tetőzet hiányzott. Közben a másik politikai párt kerekedett felül s elhatározta, hogy a megyeházát csak azért is az Ipoly jobbpartján emeli. Abbahagyták tehát a tulsó parton az épitést, áthordták a köveket a jobbpartra, annak ellenére, hogy az abbamaradt munka már odáig is mintegy 50.000 K költséget emésztett fel. Itt tehát sem költséget, sem fáradságot nem kimélt a politika, hogy beleavatkozzék egy művészetbe, amely jogosan önmagát tartja hivatottnak az ilyen kérdésekben. »

Egyébként az efajta kisebb központokban is akad mindig épiteni való, ha nem is helyben, de a környéken. A csöndes Rimaszombatban például két mester fejtett ki ily értelemben munkásságot. Az egyik a tugári születésü Miks Ferenc, aki Pesten, Bécsben dolgozott, bejárta Németországot, hazatérve Losoncon és Vácott működött s 1839-ben Rimaszombatban telepedett le, ahol egyebek közt a redoutot épitette, de másfél évtizedes munkássága kiterjedt a vidékre is. Egy másik odavaló épitész, Kalla Mihály, a szabadságharc idején s utána dolgozott ott. Nem ritka eset, hogy egy nagyobb uradalom központja válik bizonyos szerény értelemben építészeti központtá is. Igy a negyvenes—ötvenes években Gremarz Ignác volt a Schönborn grófok munkácsi uradalmának épitésze s nem csak a terjedelmes uradalom összes épitenivalóit végezte, hanem ezen kivül is sok egyebet. A többi közt templomrestaurálást is végzett Munkácson. Csaknem oly szerepe volt tehát ott, mint

Lábl IV.

Miks Ferenc

1814–1879

Lkáb. II. 88, 129

IV. 17, 151.

Miks Ferencz 2.

let tervezésével. M. elfogadta a megbízást, Rimaszombatba ment, polgárjogot váltott s ugyanott csakhamar meg is nősült. Mikor I. Ferencz József király 1858-ban Gömör vármegyében járt, ennek az ~~[illegible]~~ épületnek első emeleti szobáiban lakott. Az épületet a homlokára felvont egyfejű fekete sasról (Rimaszombat város czimere), „Fekete sas"-nak hívták, ezt a czimert azonban az alkotmányos élet helyreállításakor a város népe erőszakosan eltávolította. Azalatt a 40 esztendő alatt, melyet M. rimaszombatban töltött, nemcsak Gömör vármegye legszebb épületei eredtek tőle, hanem működése kiterjedt a szomszéd Nógrád, Zólyom és Borsod vármegyékre is. Tanítványai közül említésre méltók Feszl Károly és Bobula János. Az 1850-es évek elején állítólag Izsó Miklós szobrászt is foglalkoztatta. M. művészi tevékenysége 1857 őszén egy súlyos baleset alkalmával, mikoris agyrázkodást szenvedett, véget ért. Állapota utóbb annyira rosszabbodott, hogy a budai országos tébolydában kellett elhelyezni, hol 1879 őszén hunyt el. Rajzai közül 117 darabot leánya, Stelkovits Istvánné Miks Anna, a Gömörmegyei Múzeumnak ajándékozott.

Miks Ferencz, építész; szül. 1814-ben Tugáron (Nográd vármegyében), megh. 1879-ben Budapesten a lipótmezei elmegyógyintézetben. Apja, Henrik, építőmester volt, s M. az ő oldala mellett sajátitotta el az építészet alap elemeit. Ezután Bécsbe ment, ahol épitkezéseinél Zitterbarth alkalmazta. 1834-ben visszatért Magyarországba. Pesten Clair Hild adott neki munkát s az Ullmann-féle ház az ő felügyelete alatt készült. A következő évben ujra Bécsbe ment, hol mint másodpallér Korompay Adolf vállalatainál dolgozott. 1836-ban külföldi tanulmányútra ment. Berlinbe vette utját, ahonnan Hamburgba, Koppenhágába, majd Lübeckbe ment. Megfordult a Majna melletti Frankfurtban, Stuttgartban, Augsburgban, s ugyanez év őszén beiratkozott a müncheni kir. műépitészeti iskolába, hol nemcsak az épitészi tervezésekben, hanem a diszitő szobrászatban is kivált tanuló társai között. Tanulmányai befejeztével hazajött s előbb Losonczon, majd Váczott (probált szerencsét, hol gróf Migazzi biboros és váczi püspök nagyszabásu épitkezései éppen folyamatban voltak). M.-t Váczon vették fel a czéhbe, s már mint czéhbeli épitőmester vállalta el a báró Eötvös-család ercsii kastélyának épitését. Ugyanez időben ~~[illegible]~~ épitette a gácsi posztógyárat is. M. egyideig Pesten is dolgozott s ő tervezte és épitette az Európa-szállót (jelenleg a rendőrfőkapitányság épülete V. Ferencz József-tér), melynek empire homlokzata — Petrik szerint — a legszebb és legmonumentálisabb a főváros valamennyi hasonló izlésben emelt épülete között. M. a Lánczhidhoz is készitett pályatervet Clark Ádámmal szemben és ~~[illegible]~~ állitólag csak a biztositék hiánya miatt ~~[illegible]~~ kellett a pályázattól visszavonulnia. A budapesti árvíz után 1839 tavaszán Váczon több száz munkást toborzott össze s czekkel együtt derekasan kivette részét a pesti helyreállitási munkákból. Ugyancsak ez évben megbizták a rimaszombati redout-épü-

Miks Ferenc

Műveszet 1908. 338 – 339
– 1911. 75

1929	maj.	1.	12.000.	
—	—	3.		
—	—	15.		
—	—	28.		
—	—	31		
			12000	

Miksch (Mieksch) Ferenc

pestvidéki építőmester

Lásd

=

Tanulmányok Pest I.

83. l.

Miks Ferenc

eptész

fervezte a pesti Europa szálló épületét, mely eredetileg Ullmann-ház volt s ma a fő-kapitányság székelhelye.

Lbp 190. l.

Edény, bronzkori mészbetétes V. 188.

Miks Ferenc (irodalom)

Farkasfalvi Imre: Miks Ferenc. Művészet. 1908. 338, 339. l. –

Gömöri Közlöny. 1879 okt. 12. sz. –

Petrik Albert: A régi Buda-Pest épitőművészete. III. rész.
Budapest, 1911. 19–20. l. –

Wiener Zeitung. 1837 szept. 5. sz.

Herzl Kornél, festő. l.

Hernádi K.

első Garay, egyszersmind a család legnagyobb [illegible]

lós

kir

vol

má

pal

kel

Sik

els

fő

ho

ke

vá

be

tuc

eg

mi

mc

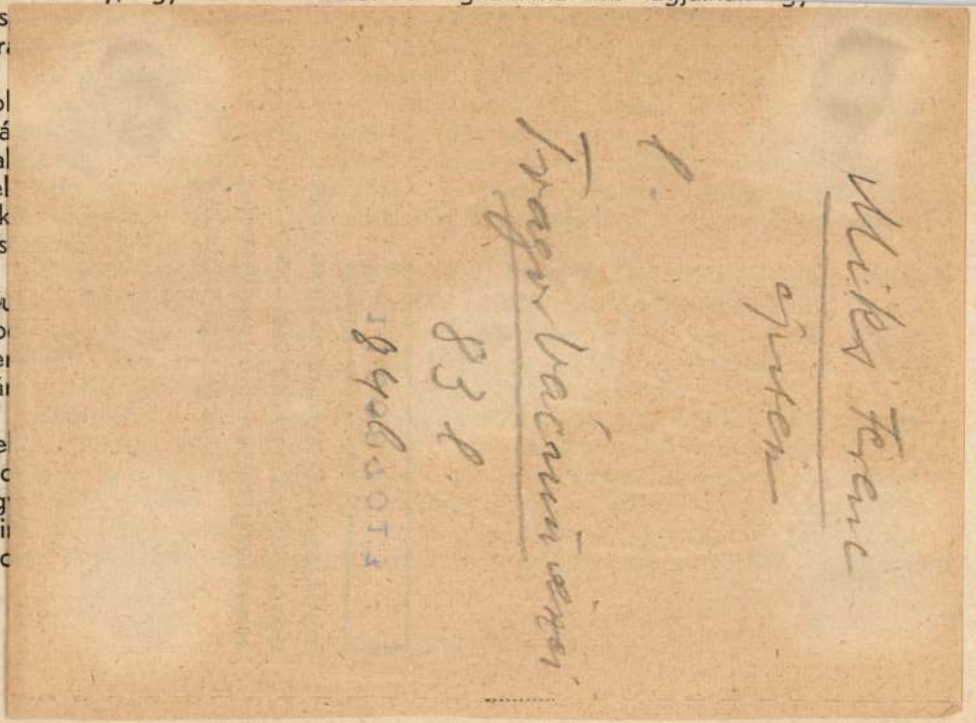

mennek.

A nász rövid. A kötelesség hosszú. Kezdődik a fészekrakás.

Erdőtjártatokban megfigyeltétek-e valaha a fészekrakó párocska munkáját? Milyen óvatos gondossággal szemelik ki a fészek helyét! Milyen szorgalommal szedegetik össze a gyökérrostokat, a mohaszirmot, zúzmót, fűszálat, gyapjút, őrölt fahéncsot, barka és tollpelyhet? Mint forgolódnak, fontoskodnak, gőgicsélnek, építgetnek, szőnek, fúrnak-faragnak, tapasztanak, míg végre kész a remekmű: a kedves, puha, új, nemzedéknevelő fészek!

Figyeltétek-e, hogy kenderszállal, jóillatú füvekkel orozott cérnával, a villaágra miként kötözi fészkét a sárgarigó? Vizsgáltátok-e a pintyőke, tengelice, éneklő rigó fészkét? Milyen gyengédek és mégis milyen erősek! Milyen összetartók és a különben merev szálacskák milyen szabályosan símulnak egymáshoz!

Fészekrakás után a költés, fiókanevelés nagy munkája következik. Ha van gyöngédség, szeretet, önzetlen önfeláldozás, buzgalom, fáradságot nem ismerő odaadás, úgy ez fokozott mértékben észlelhető a madárszülőknél. Óh, hogy pipiselnek, ficserélnek a pelyhes magzatokkal! Naphosszat milyen fáradhatatlanul hordják az eleséget! Milyen igazságosan osztják szét a falatokat! Milyen örömmel, fütyörész-trilláz az otthonmaradt házőrző, míg párja eleséget keres! És milyen szívszakadva repes, ha veszély fenyegeti a fészekalját!

Hát még mikor tanítgatja a kamasszá nőtt fiakat! Mikor kicsalja őket

Miks Ferenc

Rokken Ferenc dr

A Ferenc József-ter. 4. A Főkapitányság épületei. Tanulmányok Budapest múltjából. Bpest 1933. II. k. 53–56 l.

Egy Nóval sem emlékezik meg Miksról, az épületet Hild József tervezte.

MIKES *Ferenc*, építész, * Tugár (Nógrád vm.) 1814, † Budapest 1879. Bécsben és Münchenben tanult, azután bejárta Németországot. Hazatérve Losoncon, Vácott, Pesten s végül Rimaszombatban dolgozott. M. építette a br. Eötvös-család ercsi-i kastélyát, a gácsi posztógyárat, a pesti Európa-szállót (jelenleg a rendőrkapitányság épülete), a rimaszombati vigadót, stb. 117 rajza a Gömörmegyei Múzeumban.

E. gy. II 123 l

M.D.K.

Miks Ferenc
építőmester

Ar Ullmann bár, később Europa szálloda, melynek tervezője a ruinaszombati építőmester

Dr. Lechner Jenő: Budapest Műemlékei, Bp. 1924.
Dr. Lechner Jenő: Budapest műemlékei Józsefnádor korától a Főváros egyesítéséig. 1901.

Miks Henrik

Művészet. 1908. 338

k Gendes P-nak hb.	0·70	2.340	:-
2 % forg. adó		46	80
k Sárközi Mani-			
szentes 3 havi hitelre	0·80	3.200	:-
2 % forg. adó		64	:-
s Károlynak, hb. @	0·80	800	:-
2 % forg. adó		16	:-
let @	0·65	2600	
		9066	80

Miks Henrik

épelés

lásd

Petrik 1911. III. 19. l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette: .

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi min'a

BARÁTNŐK

IRTA BOHUNICZKY SZEFI

Muzslai Kampis Margit rajzaival

Gitta szemeiben mindig fénylett egy kis fáradtság. Eleven volt, de nem vidám; fanyar mosolya életismeretet és életmegvetést fejezett ki. Azok közé tartozott, kiket első pillanatra megnéznek a férfiak— van valami benne — gondolják, de hamarosan vállat vonnak: nem az, akinek hitték.

Hű rajongói asszonyok voltak; tapadós csókokkal ölelgették: — drágám, de szép vagy, remek napod van! — Úgy nézték anyáskodva, mint járni tanuló kisgyermeket: bíztatva, bátorítva gyengédséggel. A háta mögött sóhajtottak — szegény... Ez füléhez jutott, s míg hallgatta lelkesedő magasztalásukat, elnézéssel mosolygott. Csak akkor volt vidám, ha zavarba hozta őket. — Van benne irónia — suttogták, de vigyázva, hogy a legjobb barátnő, Ilona ne hallja. Ilona, ha Gitta hiányzott, csak róla beszélt: — minden megvan benne, szépség, okosság, műveltség... és mégis?... Tudták, hogy Gitta túljár harmincon és Ilona sóhaja ezt jelzi: szegény vénlány. Ilona máskor a férfiakat szidta — az olcsóságnak bedűlnek, a kincs mellett elszaladnak.

Az asszonyok azt gondolták, Ilona csak azért magasztalja Gittát, hogy szidhassa vele a férfiakat. Ilonát hóbortosnak tartották. Gittát hálátlannak. — Ráérnek — mondták sokat jelentő lenézéssel. Ez annyit jelentett: Ilona gyermektelen gazdag özvegy, Gitta is jómódú, fiókjában pihentetheti tanári diplomáját.

Gittát Ilona lelkessége zavarba hozta és lesütötte a szemeit. Az optimizmust ürességnek, a rajongást frázisnak vette.

— Drágám, mit olvastál? Voltál az este koncerton? — kérdezgette Ilona és szemeiben lelkes rajongás biztosította, hogy beszélgetésükben tisztára a lélek valóságai lebegnek majd. Kibeszélhetetlen fojtott izgalom fülledt közéjük. Később a búcsúzkodásnál Ilona még az előszobában is vissza próbálta tartani s csak akkor engedett, ha a lány ajkán megjelent ismert irónikus mosolya. — Kétségtelenül lenéz engem — állapította meg magában és felébredt a kellemetlen utóérzés, hogy mindig csak a saját lelkes hangját hallhatja, a lányt nem lehet kibontani zárkózottságából.

— Ezért nem kell a férfiaknak; nem igazi nő — állapította meg elégtetellel, de ezt világért szembe nem mondta volna.

Nyár végén ozsonnára hívta Gittát: — többen leszünk, nagyobbára asszonyok, de lesz férfi is... Egy érdekes: Kolta Gábor, az író... Ragyogó elme, akira azt szoktuk mondani: nagy egyéniség! Úgy-e eljössz drágám?

Eleven repeséssel hozta őket össze: — azt hiszem, megfogják egymást érteni!

Kolta Gábor, mint egy korán meghízott csodagyermek, vénasszonyokra emlékeztetett: puha volt, erőtlen. A nézése ingerlékeny hideg, mint a kanpulykáké. Csak ha önmagáról beszélhetett, kapott a tekintete forró lázakat. Ilyenkor dacos volt, sértett szomorúsággal mosolygó és gyermeki. Gitta rögtön megállapította bánatos kifejezését, a meg nem értettek önsajnálkozása merevíti rá. Ezzel a megállapítással elevenebb lett, mint mindig, ha jó emberismerőnek fedezte fel magát. Míg hallgatott, fülledt volt és titokzatos, mintegy bágyadt mákvirág.

— Valami hiányozhat neki; meg kellene jól ölelni — gondolta Kolta s a nyugtalanul rezgő pillákat figyelte és az aranybarna arcon ébredt színt, könyörögve szólt: — Beszéljen kérem, gyönyörű hangja van; tudja ezt?

Gitta tudta, mint ahogy tudott mindent magáról. Néha a tükör előtt hangosan beszélt, vagy kedvenc költőitől szavalt elgyönyörködve skálájában, mely belülről jött, és így ment volt olcsó külsőségektől.

— Úgy-e magányosan él? — kérdezte Kolta s lelkesedett — tudtam, kitaláltam

— Aztán miért?

— Mert most lesz a követválasztás és Fenségedet akármelyik kerület beküldi az országházába.

A herceg jót nevetett a tréfán.

Bizony, ezen az éjszakán még magasan ragyogott az Európa csillaga, de azután hanyatlani kezdett. Ezidőben ugyanis már második éve üzemben volt a Hungária-szálló, amely fejlettebb szállótípust képviselt.

Az öregedő Európa azonban becsületben tovább őszült, sőt megérte második virágzását az 1885-ös kiállítási esztendőben; erre az évre esett az épület bokréta-ünnepélyének félszázados fordulója is. De ekkor már mindenki tudta, hogy az épület gazdát fog cserélni s a szálló megszűnik.

A m. kir. államrendőrség pestvárosi főkapitánysága ugyanis nem fért meg abban a Hatvani-utcai ódon házban, amelybe 1881-ben költözött. Olyan székházat kellett keresni, amely számol az előrelátható fejlődéssel. Így merült fel az Európa-ház megvásárlásának gondolata. Megindultak a tárgyalások, de sokáig elhúzódtak. 1886 november 6-án végre a Pesti Hirlapban ez a hír jelent meg:

— «Az Európa-szálló megvételének ügye ma jutott utolsó stádiumába. Gróf Szápáry Gyula pénzügyminiszter és Tisza Kálmán mint belügyminiszter ma írták alá az adásvételi szerződést s a kincstár által kibocsátott kötvényt. A vételár 600,000 frtot tesz, mely ötven féléven át törlesztendő.»

Más adatok szerint 1888-ban történt meg a szálló megvétele és átvétele 510,000 forintért. Jókora summát kellett ezenfelül még tatarozásokra, majd alakításokra fordítani.

Az Európa-szálló berendezését elraktározták és csak 1898 nyarán árusították el.

*

Íme, e régi palotának változatos története. Levonható-e ebből valamilyen fejlődéstörténeti tanulság? A budapesti szállókra vonatkozólag mindenesetre.

Megfigyelhető, hogyan igyekeztek a szállók a kettős város dunaparti szépségvonalába kerülni. Az első dunaparti szálló a két évvel ezelőtt lerombolt «Magyar Király» volt, amelyről az első hír 1814-ből való. Ez még a Dunapartra nézett, mert a dunaparti frontra csak 1865-ben került a jelenleg ott levő házsor. A következő dunai kilátású szálló az Angol Királyné volt, amely 1840 körül a XVIII. században épült híres Kemnitzer-házban (ma Pénzintézeti Központ) rendezkedett be. Harmadik dunaparti szállóként nyílt meg 1846-ban az István főherceg és negyedikként az Európa az 1850-es évek elején. Jól megfundált szállók és időtálló épületek voltak ezek, egyben tanúságai annak, hogy a kilátásos palotaszállók dunai vonala már kilencven évvel ezelőtt megvolt.

Ez a fejlődés azonban megszakadt a Dunapart szemetes, poros és füstös volta, általában rendezetlensége és egészségtelensége miatt. Kellemesebbek voltak az egy sorral hátrább levő szállók Így a XVIII. századi «Hétválasztó Fejedelem» (később Nemzeti Szálló), majd a «Nádor» a Váczi-utcában, a «Vadászkürt» a Kis-Híd-utcában, a «Tigris» és a «Frohner» a Nádor-utcában. Ebben egy második vonalat látunk, amely a Belváros és Lipótváros közepét szelte át.

Ez a rendszer is megbomlott, amikor a Dunapart rendezésével új bérpalotasor nyomult előre a Duna partján. Ez elnyomta a mögötte levő épületeket, megszűkítette magát a Dunapartot, amelyből csak keskeny csík maradt meg korzónak; ezért azonban rajong a pesti polgárság s a külföldi vendégsereg. A budapesti vendéglősipar vergődések és küzdelmek után itt találta meg legtermékenyebb területét.

Vendég érkezése az Európa-szállóba
(Jankó János rajza, 1879)

A rendőrfőkapitányság épülete

nyilvános társaséletét is. Ez évben már «úri bálokat» rendeztek itt, amelyeken mindenki magyar ruhában jelent meg s a legdivatosabb táncot, a csárdást táncolta.

1861 februárjában hatalmas nemzetiszínű zászló lengett az Európán. Vajjon kinek a tiszteletére?

— A kegyelmes báró Vay Miklós birodalmi kancellár úr lakik itten, hangzott a felvilágosítás.

Fel is lángoltak a lelkek, hogy ez a jóhiszemű konzervatív politikus hozza a magyar szabadságot, de ez az öröm korai volt.

— Ne reménykedjetek «Európában» — mondotta azidőtt egy tréfás úr, — de bízzatok az «Angol Királynéban.» (Ahol t. i. Deák Ferenc lakott.)

Az Európában rendeztek estélyeket a magyar írói segélyegylet javára is. Ezt az egyletet még 1854-ben alapították lelkes kezdeményezők. Ibolyaként rejtőzött nyolc évig, 1862-ben azonban már elő mert bújni. Ez évben nem kisebb férfiak, mint gróf Károlyi György, báró Eötvös József és Rosty Pál álltak az élén annak a művészeti és társalgási estélynek, amelyen Hollósy Kornélia énekelt, Prielle Kornélia szavalt és Reményi Ede hegedült a nemes cél javára.

Mai hatalmas Vigadónk 1865-re felépült, «zártkörű» összejövetelek azonban továbbra is az Európában zajlottak le, amelynek jóhíre folyamatosan megmaradt külföldön is. Így az 1871-ben megjelent rendkívül gondos «Appletons Europe Guide Book»-ban, az «Angol Királynő», az «Európa», a «Frohner» és az «István Főherceg» szerepel mint jeles pesti vendégfogadó.

Hát igen, az angol könyv az Angol Királynőt tette az élre, Viktória angol királynő fia, a walesi herceg azonban mégis az Európában érezte magát legjobban. Ez úgy értendő, hogy az Európa-szálló akkor jutott el virágzásának csúcsára, amikor 1873 májusában Albert Edvárd walesi herceg, a későbbi VII. Edvárd angol király itt töltött egy táncos éjszakát.

Edvárd herceg öccsének, Arthur edinburghi hercegnek, Lord és Lady Dudleynek társaságában jött Budapestre, ahol kellemes napokat töltött a magyar arisztokrácia tagjaival. A vendéglátás fénypontja a hercegek tiszteletére az Európa-szállóban kétszáz személy részvételével rendezett «urak bálja» volt. Az estély nagyon szép és nagyon vidám volt. Duchange vendéglős is kitett magáért a nagyszerű büffével, amelynek sejthetőleg inkább a magyarok örültek. Az angolok panaszkodtak, hogy testsúlyuk növekedőben van. Ezen az éjszakán azonban letáncolhattak valamit belőle, mert a mulatság csak hajnali öt óra után ért véget.

A walesi herceg népszerűsége ezen az éjszakán is növekedett. Ennek hatása alatt a társaság egyik politikus tagja ezekkel a szavakkal fordult a herceghez:

— Lehetséges az, hogy Fenséged már holnap, helyesebben ma délelőtt el akar hagyni bennünket?

— Sajnos, úgy van — felelte a herceg.

— Pedig Fenségednek még egy ideig itt kellene maradnia nálunk. Nem bánná meg.

Marco Casagrande: Táncoló génluszok. (A rendőrfőkapitányság díszterme 1840)

grande arra, hogy az új magánpalota dísztermét domborművekkel lássa el.

Szobrásznak műteremre is van szüksége. Casagrande ezt is kapott az Ullmann-házban, ahol serényen és eredményesen dolgozott. Sok megrendelést kapott vidéki kastélytulajdonosoktól. Műteremkiállítást is rendezett, majd résztvett az 1839-ben alakult Pesti Műegylet tárlatain.

Hogyan fért meg egy fedél alatt Széchenyi és Casagrande? Széchenyi inkább a festőművészet, mint a szobrászat felé hajlott. Hazai szobrászaink nem elégítették ki. Amikor római útján Thorwaldsen műtermében járt, alig vette észre a fiatal Ferenczy Istvánt. Casagranderől sincs egyetlen sor sem naplójában. Valószínű, hogy az Ullmann-ház ellen hangoztatott sok panaszába a Casagrande műterem forgalmas voltát is beleértette, később talán meg is szokta.

Végül mégis megtörtént a várva-várt változtatás; nem volt benne öröm, nem volt istenáldás. Széchenyi az 1848. év tavaszán a döblingi elmegyógyintézet lakója lett. Ullmanntól nem vehetett búcsút, mert az már 1847-ben csendesebb világba költözött. Örökösei a házat szálló és vendéglő céljára adták bérbe, amivel megkezdődött a palota második élete Európa-szálló címmel. Az Európa név magától adódott, mert a ház ormára még az eredeti építkezés alkalmából plasztikus dísz került, amely Európát s a bikát ábrázolta. Ami kezdetben csak klasszikus esztétikai indíték volt, az utóbb előkelő cégérnek bizonyult.

Az Európa-szálló hivatást teljesített az abszolutizmus szomorú idejében. A palotából lett vendégfogadó enyhítette az idegen előtt az elesettségnek azt az érzését, amely egyébként a városban meglepte. Kitűnő konyhája volt, amelynek változatosságáról Duchange nevű francia vendéglős gondoskodott. Talán itt kezdődött a magyar és a francia konyhának az a társulása, amelyből a magyar főzés világhírre virágzott. Duchange konyhaművészetének egyébként nyoma van Müller Károly 1855-ben megjelent «Pest wie es leibt und lebt» c. mulatságos verses kalauzában is, ahol ez a strófa olvasható:

«Europa» regiert ein Franzos,
Gibt viele gute Bissen,
Die Wohnung hübsch, der Aussicht gleich,
Die Kellner mit Gewissen.

Nagy hiányt pótolt az Európa díszterme. Ez volt az egyetlen terem társas-összejövetelek céljaira. A német Városi Színház 1847-ben leégett, ikerépületét, a régi Redutot, Hentzi összelőtte. Ezek az épületek romokban hevertek. A megyeházban Bach-huszárok tanyáztak, a Nemzeti Múzeum a múzsák csendes kultuszának temploma volt. A Feszl-féle új Vigadó csak 1865-re készült el.

Az Európa-szálló díszterme fogadta be az 1860-ban megkezdődött «magyar világ»

kálkodott a dunai állandó híd megvalósításán. Megalkotta a Hídegyletet, amelybe belevette mindazokat, akiktől tervének erkölcsi vagy anyagi előmozdítását várta. Ezek között főhelyet foglalt el Ullmann Móric, a tehetséges és sikeres üzletember, aki néhány évvel ezelőtt, 1825-ben «szitányi» előnévvel magyar nemességet is kapott.

Ullmann meggyőződéses híve volt a Lánchíd-gondolatnak, amelytől ő is az ország gazdasági lendületét várta. Nyilvánvaló volt, hogy ez legelőbb Budapesten fog jelentkezni, még pedig a kettős város leendő központján, a Rakodó-piacon. Ullmann ideszánta a maga házát és 1833-ban a Feszl-örökösöktől hagyatéki árverésen 50,433 forintért megvette a fentemlített ingatlant.

A szép telekre szép épületet szánt. Ki építse meg? Hild József, aki a kereskedők házát építette? Avagy a még nagyobbhírű Pollack Mihály, akinek tervei alapján a Nemzeti Múzeum körvonalai is kezdtek már kibontakozni? Ullmann egy harmadikat választott: Miks Ferencet. Miks nógrádmegyei fiú volt, az apja is építész. Ő maga Bécsben dolgozott és Münchenben tanult, amelyet akkoriban kezdett I. Lajos király «Isarparti Athen»-né fejleszteni. Kiváló művész, de halkjárású ember volt; műveit a műtörténelem számontartja ugyan, de személyét az utókor elfelejtette. Ullmann szabadkezet adott a fiatal művésznek, aki minden tehetségét és fiatalsága egész frisseségét e művének szentelte. Hiszen alig mult húszéves, amikor e díszes megbízást kapta.

Mi sem természetesebb, mint hogy Széchenyit érdekelte az új építkezés. Ő mindent eljövendő Lánchídja köré szeretett csoportosítani: kereskedelmet, kaszinót, színházat, hajóállomást, sportéletet. Itt helyezte el csónakdáját s innen indult nagy dunai úszásaira. Miért is nem lakik itt, ahonnan állandóan láthatja majd a híd munkálatait?

Figyelte, mint emelkedik ki a földből a palota. 1835 augusztus 26-án már naplójában is tesz rá megjegyzést, 1836 január 9-én pedig ezt írta róla: «Nehme beinahe Ullmanns Haus . . .» Ez azonban nagy és fölös tőkebefektetést kívánt volna tőle s ezért inkább elfogadta Ullmann ajánlatát és 3000 forint évi bérért lakóként költözött a házba.

Szokatlan dolog volt azidőben, hogy egy előkelő főúr bérlakásban lakjék, de Széchenyi ezzel nem törődött. Ellenben bosszankodott, hogy a lakás «nem készült el», majd pedig, hogy drága és kényelmetlen. Más baj is volt. Az építész újszerű kényelmi szempontokat is figyelembe vett. A lépcsőházat is fűtötte, a szobákban pedig fafűtéses kandallók helyett kőszénfűtéses kályhákat használt, természetesen hazai szén felhasználásával. Ezt Széchenyi méltányolta is, viszont amikor 1836 november 6-án az egyik kályha majdnem felrobbant, a fejét csóválta.

Maga Miks, a geniális fiatal építész már nem hallotta ezeket a panaszokat, mert munkájának befejeztével külföldre sietett tehetségét tovább csiszolni. Ott volt azonban Pesten Hild József, Széchenyi bizalmi építésze. Hild annál inkább ott volt a közelben, mert őt bízta meg egy Wieser nevű malomtulajdonos, hogy az Ullmann-házzal tőszomszédos telkén házat építsen, még pedig a Szépészeti Bizottmány rendelkezésének megfelelően, a Miks-féle homlokzat építésének modorában. Így jött létre a mai főkapitányság iker-palotája.

A szomszédban zajló építkezés természetesen nem segített a bajokon. Széchenyi újból meg újból talált kifogásolnivalót lakásán s fiatal feleségével, Seilern Crescenciával már-már kiköltözni készült. Közben elkészült a Hild-Wieser ház. Ezt is alaposan megnézték, de végül mégis megmaradtak az Ullmann-házban, ahova pedig nem is Ullmann, hanem Hild még egy lakót telepített Casagrande Márkus velencei szobrász személyében.

Casagrandét mint fiatal művészt Pyrker János egri érsek velencei patriarcha korában ismerte meg és később sem feledkezett meg róla. Pyrker művészet-szeretetének és áldozatkészségének köszönhető tudvalevőleg a remekbekészült egri székesegyház, amelyet Hilddel építtetett, a templom plasztikai díszeit és nagyméretű szobrait pedig Casagrandéval mintáztatta.

Hild Casagrandéban méltó és kellemes munkatársat talált, miért is egri munkáinak 1835-ben történt befejezése után lehívta Pestre és figyelmébe ajánlotta Ullmann-nak és Miksnek. Így kapott megbízást Casa-

Az Európa-szálló és a Rakodó-piac 1860 körül

„HOTEL DE L'EUROPE"

Írta SIKLÓSSY LÁSZLÓ

Ott áll a Ferenc József-téren időfeletti előkelőséggel. Egykor Széchenyi lakott, később a walesi herceg táncolt benne. Jelenleg a budapesti rendőrfőkapitányság székhelye. Kérdés, meddig marad az. Amily kényelmesen elfért benne rendőrségünk annakidején, éppannyira szorul mostan, úgyhogy előreláthatólag új székház építésére kerül majd sor. Bármi történjék is, a régi Pestnek e gyönyörű palotája továbbra is megmarad fővárosunk díszének.

E nagyforgalmú középületben megforduló sok ügyes-bajos ember a maga dolgával törődik s nem ér rá esztétikai szemlélődésre. Akinek azonban van szeme a látásra, annak feltűnik az épület nemesvonalú homlokzata, a belső szerkezet arányossága, az előkelő lépcsőház, hogy ne is szóljunk a pazar díszteremről, amely plasztikus díszével az alatt a félszázad alatt is feltűnést keltett, ami alatt kormosan-füstösen mint iktatóhivatal állt a felek rendelkezésére. Érdemes tehát foglalkoznunk ezzel a palotával, amely a legszebb magyar remények korában emelkedett azon a téren, ahová gróf Széchenyi István Láchídjának torkolatát szánta.

A régi időkben a Felvidékről olcsón úszott le a Dunán a fa, a XVIII. századi polgári építkezés legfontosabb anyaga. Az építőipar is nagyrészt ácsok kezében volt. A megtollasodott ácsmesterek azután a kor növekvő igényeinek megfelelően gyermekeiket kőfaragóknak, építőmestereknek, sőt építészeknek nevelték, amint a pesti polgárok lajstromából megállapítható. Így ácsmester volt az őse a pestbudai építkezések történetéből jólismert Feszl-családnak, amely az 1790—91-es budai országgyűlés konjunktúrás idejében megvásárolt a Rakodó-piac keleti oldalán egy 804 négyszögöles telket, amelyet ácstelepnek használt. Építkezni rá nem jutott eszébe.

A Duna partján a folytatólagos építkezést a pesti kereskedelmi testület indította meg azzal a görög modorú épülettel, amely később Lloyd-palota néven lett ismeretes. A kereskedők 1820-ban vették meg a telket és 1827-ben kezdték meg az építkezést, abban az esztendőben, amelyben gróf Széchenyi István Pestre tette át lakását.

Mire a palota a város további fejlődésének irányába tekintő homlokzatával elkészült, Széchenyi már teljes erővel mun-

Tükör 1939. 6-7

Zofáhl Lőrinc Zofáhl főv. mérnöktől

Miks Ferenc. 1814 ben született a nográd megyei Tugáron, ~~[illegible]~~ alighanem cseh származású szülőktől. Atyja: Henrik, szintén építőmester volt. Tanulmányait Bécsben folytatta a hol Zitterbarth vállalatainál dolgozott. 1834 ben tért vissza Pestre, a hol Clair Hild~~[illegible]~~ adott neki munkát. A Ferenc Jozsef-téri Ullmann ház az ő felügyelete alatt épült. (ma főkapitányság jobb felől eső épülete)

meghalt 1879.

Majd ismét Bécsbe megy, a hol Korompay Adolf vállalatainál működik, 1836 ban pedig külföldi tanulmányutakra indul. Utközben ~~az [illegible]~~ a münchéni királyi mű~~[illegible]~~ építészeti iskolába ~~[illegible]~~ vitette fel magát, a hol nemcsak az építészeti terv rajzolásban, de a díszítő szobrászatban is kitünt 1.). Hazájába vissza-

AJÁNLAT.

Alólirott ..... ezennel kijelent ..... hogy a .....
épitendő ..... felépitése alkalmával
teljesitendő ..... munkát az ide mellékelt
költségvetési kivonatban körülirt minőségben és az abban
által ..... kitett egységárakért, illetve azokból ..... %o azaz
..... százalék árengedménynyel, összesen ..... kor.
..... fillér azaz ..... korona
..... fillérért elvállal.....

A vállalati általános és különleges feltételeket ismer..... s
mag.....at azok határozatainak alávet..... a vállalati összeg
5 %o-ának megfelelő bánatpénzre vonatkozó letéti elismervényt
ide mellékelt.....

..... 19..... ho ..... n.

.....

mint tanu

.....

vállalkozó

.....

mint tanu

Miks

térve, Losoncra (onnan Vácra) került, a hol mint losoncz illetőségű (építőmester) felvetetett a céhbe. Itt Migazzi püspöknek építkezésein dolgozott. Itt vállalta él a br. Eötvös család ~~[illegible]~~ erczi-i építkezéseket is. A gácsi porzógyár is az ő műve. Pesten az Ulmann ház (Europa szálló) tervein kívül, vesenyre kelt Clark Ádámmal is, tervet készítvén a budapesti Lánchidhoz ~~[illegible]~~. 1839 ben Rimaszombatra került, a hol a redout-épületet építette. Rimaszombaton kívül Nográd, Zolyom és Borsod vármegyékben számos épületet emelt. Tanítványai közül Fessl Károly és Bobula János emlitendők. Állítólag Izsó Miklóst is foglalkoztatta. 1879 ben halt meg, ~~[illegible]~~ élementer közben szenvedett agyrákódás következtében ~~[illegible]~~ a lipótmezei tebolydában.[2])

1.) Wiener Zeitung. 1837. évf 203 sz.

2.) Művészet. évf. 338 l. Adatok művészetünk történetéhez cimű rovatban közli az adatokat Farkasfalvi Imre. Rajzai a gömörmegyei muzeumban. Lásd még Gömöri Közlöny 1879. évf ~~[illegible]~~ 15. számát.

Mikes Ferenc
épitész

AJÁNLAT.

Lechner Jenő dr
kézirata

Alólirott ..... ezennel kijelent ..... hogy a .....
épitendő ..... felépitése alkalmával
teljesitendő ..... munkát az ide mellékelt
költségvetési kivonatban körülirt minőségben és az abban
által ..... kitett egységárakért, illetve azokból ..... %o azaz
..... százalék árengedménynyel, összesen ..... kor.
..... fillér azaz ..... korona
..... fillérért elvállal.....

A vállalati általános és különleges feltételeket ismer..... s
mag.....at azok határozatainak alávet..... a vállalati összeg
5 %o-ának megfelelő bánatpénzre vonatkozó letéti elismervényt
ide mellékelt.....

..... 19..... ho ..... n.

.....

mint tanu

.....

vállalkozó

.....

mint tanu

Miks Ferenc irodalma. Rokkn Ferenc dr.: A Ferenc József tér 4. Tanulmányok Budapest multjából II. kötet, Bp. 1933. 53-56 l. /Miksről nem emlékezik meg/. - Toman,dr.Prokop: Nový slovnik Československých výtvarnych umělců. Praha, 1936. 451 l. - Weisz Anna: Izsó Miklós élete és müvészete Bp. 1939. 8. lap. - Nádai Pál: Ofner und Pester Patrizerhäuser Pester Lloyd. 1917. február 24. - Zádor-Radon: A klasszicizmus épitésze Magyarországon, 114, 184, 188, 189, 196, 2o3, 273 l. - Thieme Becker: XXIV. kötet, 553 l. - Findura Imre: Rima-Szombat szabadalmas város tör nete, II. kiad. Bp. 1894. 256 l. - Hekler, A: Budapest als Kunststadt. Küssnacht am Rigi, 1933. 88 l. - ~~Tanulmányok Budapest multjából I. kötet 83 l.~~ Lyka: Nem zeti romantika, Bp. 1942, /82, 66/ 227, 229 l. - Lyka: Magyar mmüvészet 18oo- 185o. 224, 393, l. - Lyka: A táblabiró világ müvészete 18oo- 185(II. kötet 88, 129, IV. kötet 17, 151 l. - Horváth Henrik: A régi Pest. Magyar Müvészet, 1929. 6o6 l. - Farkasfalvi Imre: MF. Müvészet 19o8.. 338- 339. l. - Lechner Jenő: /Szerk./: Budapest müemlékei. Bp. 1924. 19o. l. - Müvészet, 1911. 75 l. - Gömöri Közlöny, 1879. októbe 12. sz. - Petrik Albert: A régi Buda- Pest épitőművészete III. rész. Bp. 1911. 19-2o l. - Wiener Zeitung: 1837.szeptember 5. sz. - Tanulmányok Budapest multjából I. kötet 83 l. - Tragor Ignác: Vác müvészete (müvészei?) 83-84. l.

Miks Ferenc

épitész

Weisz Anna: Pzsó Miklós élete és művészete Bpest 1939. 8. l.

Toman, Dr Prokop:

Nový slovník Československých výtvarných umělců. Praha, 1936. 451 l.

Miks Ferenc

szül 1814. Tugár (Nagyvárad)

† 1879 Bpest.

Farkasfalvi Imre

cikke Művészet 1908. 338, 339 l.

Petrik A. A régi Buda-Pest épitőművészete. III. 19-20. l.

Wiener Zeitung 1837. szept. 5.

Gömöri Közlöny 1879. okt. 12

Eber-Gombosi

mův. lex. II. 123. l.

Horváth Henrik: A régi Pest. Magyar Művészet 1929. 606 l.

Lyka: Táblabíró vilag II. 88. 129 IV. 17, 157

Lyka: Magyar művészet 1800-50. 224. 393

Lyka: Neuszeti romanticka 82, 227. 229.

Nagyságos
dr.Szentiványi Gyula urnak,
a Müeml.orsz.Bizottságának főtitkára.
B u d a p e s t .

Mélyen tisztelt Főtitkár ur!

Kelényi főkönyvtáros ur volt szives figyelmemet Főtitkár urra irányitani,aki a magyar müvész-lexicon ujból való kiadásával foglalkozik s igy egyebek között Főtitkár urnál ki volnának az összes magyar épitészek is a multból cédulázva.Ez ügyben vagyok bátor e sorokkal felkeresni s arra kérném,sziveskedjék utána nézni bizonyos Miks/Miksch/Ferenc nevü épitésznek/épitőmesternek/a ki Széchenyi korában élt s Pesten is müködött s egyebek között állitólag/!/a volt Európa szállót is ő épitette volna/bár Bierbauer ezt Hild Józsefnek tulajdonitja/,tehát a mai főkapitányság déli épületrészét,a volt Ullmannés Wieser telkeken.Petrik Albert szerint Miks a lánchidra is pályázott volna/?/ skicsibe mult,hogy nem őt bizták ~~volna~~ meg annak megépitésével stb.stb. Atyja is épitész volt s Ferenc nála is tanult,egyébként külföldet/München,Koppenhága stb./járt ember volt.Bierbauer,Lechner stb.semmi különöset nem tudnak nekem róla mondani,legkevésbbé a lánchiddal kapcsolatban,ami engem elsősorban érdekelne,miután ezzel a kérdéssel foglalkozom tudományosan.

Igen örülnék,ha Főtitkár urnál kapnék róla ujabb adatokat,illetve eligazatnak engem,hol kutassak utána? Miután telefonon s személyesen is hiába kerestem a hivatalában,ez uton zavarom s kérem,sziveskedjék velem közölni,mikor s hol kereshetném fel ez ügyben,amikor egyébként is szeretnék Főtitkár urral a két Clark adatainak a lexiconban való leendő szövegéről és h e l y e s adatairól beszélgetni,a mü tökéletessége érdekében is.

Szives értesitését előre is köszönve,maradtam Főtitkár urhoz

Budapest,1943 május 20.
VII.Dohány u.42/44.Continental szálloda.

teljes tisztelettel:

Dr. Darvas Istvány
ny. a főt. tanácsjegyző,
mr. tanácsos.

Ők azt hiszik, hogy a szajnai metropolis valamikép fölkapja az egyéniségüket, ha van egyáltalán. Mikor aztán látják, hogy hiába izzadták ki a kibérelt helyiségekért járó napi két-háromszáz frankokat és anyagilag nem használtak önmaguknak, egyéniségükben, nevükben nem emelkedtek semmit, akkor veszik észre tévedésüket és különösképpen azt, hogy a művészetben elvégre is leglényegesebb — maga a művészet. LENDVAI KÁROLY.

ADATOK MŰVÉSZETÜNK TÖRTÉNETÉHEZ

EHN BERNÁT. Mai viszonyaink között nem könnyű feladat olyan festőművészek élettörténetével és hátrahagyott képeivel foglalkozni, akik a lezajlott évtizedek alatt a művészetet hivatásból ugyan, de mégis, hogy úgy mondjam: csak mellékesen, inkább kedvtelésből, mint kenyérkeresetből űzték.

Ilyen példája ennek Ehn Bernát kath. pap, aki 1812-ben május 20-án született Vácon. Atyja Ehn Tamás, polgári szűrszabó volt, az akkori Sáros-utcában saját háza volt, amely a mostani Széchenyi-utcában 3. számmal van megjelölve.

A kis Bernát a festészet iránt már kora gyermekségében nagy hajlandóságot mutatott, amiben bizonyára része volt az édes apja műhelyében készített művészies csínnal kivarrt cifra szűröknek, de leginkább azon műemlékeknek és hagyományoknak, melyek gróf Migazzi püspök óta Vácon napjainkig feltalálhatók.

Ehn Bernátot 1834 nov. 22-én szentelték pappá, különféle helyeken tizenötödfél esztendeig volt káplán, ahol üres idejét a legnagyobb szenvedélylyel használta fel a rajzolásra és festésre, így többi közt Rékason, ahol szintén segédlelkész volt.

Mikor a szabadságharc kitört, helyettes-lelkész volt Nagykőrösön; de népszerűnek éppen nem mondhatjuk, mert, míg barátját, Bolgár Mihályt, hazafias szónoklataiért halálra ítélte Haynau, Ehn Bernátot pecsovicsnak kiáltották ki, s mint alesperes és kerületi jegyző működött Roskoványi Ágoston püspök fenhatósága alatt a Bach-korszakban.

Mikor 1859-ben a váci egyházmegyét Peitler Antal foglalta el, Ehn Bernátot, mint plébánost a nógrádmegyei Borsosberinkében találjuk, ahonnan 1861-ben Nándorra ment lelkésznek s 1865-ben alesperese lett a rombányi egyházkerületnek s nagy buzgalmat fejtett ki a népoktatás fejlesztése körül, sokat rajzolgatott és festegetett, így többi közt egy oltárképet emlékül a nándori templom számára.

Mondják, hogy azoknak, akiket szeretett, bizonyos alkalommal pénz helyett saját műveivel kedveskedett, amiket aztán az illetők nagy tiszteletben tartottak, különösen, ha azok hivatkozással voltak készítve, bizonyos emlékezetés napokra, nagy eseményekre.

Ehn Bernátot a Somogyi egyházi névtára szerint 1878-ban, mint szilágyi plébánost találjuk Nógrád megyében, ahol életét 1893 jan. 31-én fejezte be. Festményeiből mintegy négyszáz darabot vásárolt meg Velzer János, azokat Vácra szállíttatta s a szent Ferenc-rendiek zárdájában helyezte el, s olcsó áron onnan árulgatta. Köztük, mint mondják, befejezett oltárképek is találtattak.

Mikor Velzer János a váci „Műcsarnok" kávéházat alapította, egy egész szobát rendezett be az Ehn Bernát képeiből, a szobát most is kapcsolatba hozzák a festő nevével; de az abban elhelyezett képek között már csak négy festmény őrzi a művész emlékét, úgy mint a 25. számú gombaszedő cigány leány; a 26. számú Magdolna, melyet a nagyterembe helyeztek át; a 37. számú szent László csodatétele s végül a 39. számú csendélet, virágokból.

Mondják, hogy azt a tamburán játszó nőt is Ehn Bernát festette, amely a Makart őt érzéke mellé van felfüggesztve; nem eredeti, hanem állítólag Caravaggio festményének másolata.

Ehn Bernát képeiből több darab van a Velzer Kálmán váci kereskedő, valamint gyermekeinek birtokában, így többi közt a Falcsik Dezső pozsonyi jogtanár birtokában is. —262 F. J.

MIKS FERENC. A képzőművészetek egyik ágának művelőiről sem feledkeztek meg hazánk műtörténészei annyira, mint az építészetről s azok úttörőiről. Ilyen kezdeményező építész volt valamikor Miks Ferenc, aki ifjú éveiben nagyratörő lélekkel tanulmányozta az architekturát s itthon legszebb férfikorában szárnyaszegetten, lankadtan lehanyatlott s szánalmasan, a budai Lipótmezőn fejezte be pályafutását.

Miks Ferenc a nógrádmegyei Tugáron született 1814-ben, Losonc tőszomszédságában. Családja, úgy látszik, cseh származású volt, atyját Henriknek hívták, szintén építőmester volt, az ő oldala mellett sajátította el Ferenc az építészet alapelemeit.

Hajlama és tehetsége már 18 éves korában feltűnt, mikor vándorló-könyvét, amelyet 1833-ban Vácon állítottak ki, Tugáron április 7-én Liszka, a város jegyzője approbálta s feljegyezte, hogy atyja oldala mellett ötnegyed évig szorgalmasan dolgozott, onnan útját egyenesen Bécsbe irányozta s ott a jeles Zitterbarth különféle vállalatainál egy évig alkalmazta.

Miks 1834 április havában visszatért Magyarországba, ahol Clair Hild adott neki munkát s az Ullmann-féle ház teljesen az ő felügyelete alatt készült.

A következő évben megint elment Bécsbe, ahol mint másodpallér a Korompay Adolf vállalatainál foglalatoskodott s már 1836-ban azzal a szándékkal utazott külföldre, hogy Európa legnevezetesebb épületeit szakszerűen tanulmányozza s csak három év elteltével tér majd szülőföldjére vissza.

Legelső útja Berlinbe vezetett, ahonnan Hamburgba, Koppenhágába, Lübeckbe ment. Bejárta a Majna melletti Frankfurtot, Stuttgartot és Augsburgot s ugyanezen év őszén vétetett fel a müncheni királyi műépítészeti iskolába, ahol nemcsak

KÜLFÖLDI KRÓNIKA

A FRANCIA MŰVÉSZTESTÜLETEK. (A francia kiállítások multjából. A négy nagy szalon. A kisebb testületek.) Ma éles kritika éri a nagy tárlatok vásári karakterét. De ahelyett, hogy valamely harmonikusabb megoldást keresnének az intézők, a tárlatok nagysága, különösen Párisban, egyre nagyobb arányokat ölt. Érdemes betekinteni a francia metropolis művészi életébe, mely évente termeli és egybegyűjti a tömeges mennyiségű művészproduktumot; viszont kár volna figyelem nélkül hagyni a multat, ha csak rövid visszapillantásban is, honnét az a méreteiben kolosszális művészi élet keletkezett.

Az első párisi műkiállítás 1673-ban nyílt meg; a tárlatok ezután két, sőt öt és tízévenkint nyíltak meg. Jelentőségük egyre csökkent, csak 1787-ben volt az első nagyobb kiállítás, hol mintegy negyven festő szerepelt százkét festménnyel, amelyek inkább halmozva, gyakran keret nélkül lógtak egymásmellett. A következő években a forradalmi hangulatok miatt nem volt érkezés kiállítást rendezni. Így volt ez úgyszólván Napoleonig, akinek idejében évente volt kiállítás, zsürivel. Az 1848-iki forradalom a zsürit eltörölte, a tárlatok egy-két évig a zsüri közreműködése nélkül nyíltak meg, de a kiállításokon gyakran olyan hangulatok keletkeztek, hogy a rendőrségnek kellett közbelépnie. A zsürit visszaállították.

Először az volt a jelszó: a közösség érdeke az egyes érdeke. S míg a művészi forrongások ki nem törtek, ez többé-kevésbbé bevált. A közös érdek után következett az egyes csoportok érdeke azoké, amelyek legfelül álltak és magukhoz ragadtak annyi előnyt, amennyit csak lehetett. A horsconcoursisták, kik bizonyos számú kép-többletet állíthatnak ki, elszaporodtak és elhatalmasodtak, úgy hogy például az idén 1908-ban kétezerötszáz beküldött egyéb kép közül csak száznyolcvanat fogadtak el. Nyilvánvaló tehát, hogy nem a szabad művészi verseny célját szolgálja a champs-elyséei nagy Szalon, hanem főként a horsconcoursistákét. Különösen nehéz érvényesülnie a modern művésznek e kiállításokon; csak látszatra vesznek fel egyet-kettőt; de ha nem intézkedik előzetesen, a képek olyan helyre kerülnek, hol vagy rossz a világítás, vagy alig találhatók meg. Évek óta a Nagy Szalon rendezi a művészileg leggyöngébb nivóju kiállításokat. És éppen nem csodálható, ha az öreg Meissonier 1890-ben Puvis de Chavannesnal, Cazin, Rodin stb. művészek élén kivált és megalakította a nemzeti művészegyesületet (Societé Nationale des Beaux-Arts, Champs-de-Mars). S míg az öreg Meissonier élt, a társulat alapeszméi nem maradtak csak papiroson; de azóta a champs-demarsi Szalon societaire-jei hasonlóan cselekesznek, mint akik ellen évekkel ezelőtt szervezkedtek. Vegyük csak a technikai beosztást: a champs-demarsi szalonban minden associe (csak külföldi) 4 képet, a societaire (csak francia lehet) hat képet állíthat ki zsüri nélkül; a régi szalonban a horsconcouristák négy képet, az első és második medaillonisták két képet küldhetnek be hasonlóképpen; ezután következnek csak azok, kik nem tartoznak a fönti kategóriákba.

E rendszer következtében és az évek folyamán egyre hasonlóbb lett a két szalon; a különbözet előnye mégis a Salon Nationale javára dől, amennyiben több egyéniséget mutat, nivója jobb, míg az „elyséei" szalon kiállítói nagyrészt az öreg mesterekből s ezek tanítványaiból kerülnek ki, kiket amazok atyailag segítenek.

A kiállítókra nézve nem abszolut kötelező a tagság, a fenti két szalonban; az évi tagsági díj 12—20 frank; csak a Salon d'Automne-ban kell fizetni tagsági díjat, évi 25 frankot, ha kiállítják a képet. E legmodernebb szalon törekszik egyébként az ideális művészi koncepciók megvalósítására, legalább — egyelőre így van. A Salon d'Automneban a kiállított művek alapján és közgyűlés útján történik a tag beválasztása, míg a másik két szalonban két tag ajánlata szükséges csupán. Csakis a két társulatban nyert kitüntetések érvényesek e helyeken.

A negyedik nagyobb egyesület a „független festőké" (Societé des Artistes Indépendants), mely március közepétől május elejéig tartja nyitva kiállítását. Az egyetlen alapszabálya az, hogy a tagsági díj évi husz frank s ez helyettesíti a zsürit is . . . Így történt, hogy a legutóbbi évben kiállított tárgyak száma meghaladta a hétezret.

A különböző sujet szerint is alakultak kisebb egyesületek; így: a pasztellisták, tájképfestők, tengeri festők, keletiek, havasiak; a nők szintén négy vagy öt egyesülettel bírnak. Ezek tagjainak száma ritkán haladja meg a negyvenet, nagyrészt magas tagsági díjat szednek, mely két-háromszáz frank is évente; de mindegyik befizeti az illetéket, mert eladják a képeiket, miután mindegyik ily apró egyesület megteremtette a miliőjét. A női egyesületek tagsági díja aránytalanul szerényebb. A fönti kisebb egyesületekbe csak egy-egy tag elhalálozása vagy kilépése esetén léphet be új tag.

Egyre-másra keletkeznek más, apróbb művésztestületek, melyekről senki sem tudja, miféle különösebb célt szolgálnak. Címet a legkönnyebb találni, elveket kiszínezni szintén, marad a kérdés, komoly-e mindez a törekvés? Valamivel később kisül, hogy mindez csak körözet, az eszme „magva" pedig abban rejlik, hogy egy-egy úr az elnöki székben óhajt pompázni, gyakran egy gazdag ambiciózus amatőr a „mag", aki valamely művét mindenáron kiakarja állítani valahol.

Hasonlóképpen érdekes tipusok az egész Európából Párisba áradó olyan piktorok, kik Párisban, a divat fészkében, óhajtanak beszéltetni magukról.

Ez kell!

derekasan kiképezte magát, hanem a másfélezret meghaladó növendékek között, akik a kontinens különféle államaiból sereglettek ide, egyike lett az elsőknek; nemcsak az építészeti rajzban, hanem a díszítő szobrászatban is kitüntette magát és prémiumot nyert.

Miks Ferenc előmeneteléről nagy megelégedéssel emlékezett meg a „Wiener Zeitung" 1837. évi szept. 5-iki 203. számának tudósítója.

Hazájába visszatérve, előbb Losoncon, majd Vácon próbált szerencsét, ez utóbbi helyen különösen azért, mert ennek a városnak voltak abban az időtájban nagyobb szabású építkezései, melyek gróf Migazzi biboros és váci püspök kezdeményezése folytán országos hírre tettek szert. Mikset is Vácon vették fel a céhbe, ahová a losonci illetőségű építőmesterek tartoztak s csak mint ilyen vállalhatta el az építészeti munkálatokat a br. Eötvös családja részére Ercsiben.

Miks építette a gácsi posztógyárat; Pesten pedig a mostani Ferenc József-téren az egykori Európa-szállodát, amely homlokzatával büszkén fordult a budai királyi palota felé s fent egy, a bika szarvaiba kapaszkodó hölgy jelezte, hogy az a mithológiából merített alak a szálloda címere volt; de amelyet, akkor, mikor ezen épületbe az államrendőrség elhelyezkedett, eltávolítottak.

A Miks Ferenc tervrajzai annak idején vetélkedtek Európa jeles építészeinek rajzaival, nemes egyszerűségre, klasszikai stílre törekedett mindenben, úgy hogy még arra is bátorságot érzett magában: Clark Ádámmal kelni versenyre s pályázni a budapesti Lánchídra és amint állítják, a terve tetszett is, csak a megkívánt kaución mult, hogy vissza kellett vonulnia.

A budapesti árvíz alkalmával is nagy buzgalmat tanusított. Az 1839. év tavaszán Vácon több száz munkást toborzott össze s így jelent meg a szerencsétlenség színhelyén s bejelentette közreműködését az ország nádorának, hogy építeni fog, építeni akar, de nem haszonlesésből, hanem hazafiságból s ezen munkából derekasan kivette a maga részét. Vállalatai felett a hatóság gyakorolta a felülvizsgálatot és ellenőrzést.

Ez az 1839. esztendő azonban fordulópont volt a jeles építész életében. Mikor Gömör és Kishont vármegye főispánját, gróf Andrássy Károlyt székébe iktatták, ez a nemes gondolkodású főúr az installáció költségeit egy az árvíztől való védekezésre megírandó pályaműre szánta, Rimaszombat városa pedig úgy akarta jövő fejlődését legszebben biztosítani, ha egy a kor összes követelményeinek megfelelő redout-épületet emel, miután a „Három rózsá"-hoz címzett régi vendégfogadó kezdett kimenni a divatból. Küldöttség járult tehát innen a 25 éves ifjú műépítészhez, aki ezt a meghívást nemcsak elfogadta, de hogy igazán jogcíme is legyen: Rimaszombatban böjtmás hava 26-án polgárjogot váltott, megnősült, elvette Sztolár Annát.

Az az új, akkor modern épület ma is fennáll Rimaszombat városának piacán, a tér délnyugati sarkán, azon a helyen, amelyet annak előtte „Curia" néven ismertek. Az a katonaköteles legény, akit fogdosáskor erre a helyre be tudtak protezsálni, nem szolgált mint katona, ez a kiváltság 1848-ban megszünt.

Hogy ez a „Fekete sas"-hoz címzett épület vendéglő nem volt soha, vagy ha volt is, ez csak rövid tartamu lehetett, igen jól tudjuk; mert a szabadságharc leveretése után 1849-ben abban rendezte be hivatalát a legelső megyefőnök, Mumchardt János s innen intézte a vármegye közügyeit egy évtizeden keresztül Koreska József is.

Mikor I. Ferenc József 1858-ban Gömör vármegyében járt, ennek a kulturpalotának szánt épületnek első emeleti szobáiban lakott, ablakaiból köszönte az éljenző közönség hódolatát. Különösen emelte ezen épület díszét a homlokára felvont egyfejű fekete sas, Rimaszombat városának címere, amelyet az alkotmányos élet helyreállításakor egy este, térzene alkalmával erőszakosan döntött le a nép.

Az alatt a 40 esztendő alatt, amelyet Miks Ferenc Rimaszombatban töltött, nemcsak Gömör vármegye legszebb épületei eredtek tőle, hanem működése kiterjedt a szomszéd Nógrád, Zólyom és Borsod vármegyékre is.

Tanítványai közül említést érdemelnek Feszl Károly és Bobula János Budapesten. Mondják, hogy az ötvenes évek elején egy ideig Izsó Miklós szobrászt is foglalkoztatta, mikor ez Rimaszombatban a Ferenczy István tanítványa volt s a Jakowetz Antal műtermében dolgozott.

Miks pályafutása már az 1857. év őszén véget ért. Végzetes volt reá nézve, hogy egy Kőbányánál a robbantás alkalmával a váratlanul elsült lőpor elszakította két munkásának a karját, s ő, midőn saját személyében meg akarta akadályozni a veszedelmet, maga is élte legszebb idejében, 43 éves korában, a levegőbe repült s agyrázkódást kapott, amelynek nyomai halála órájáig megmaradtak s a buzgó és fáradhatatlan építész a budai országos tébolydában, 1879-ben végezte be életét.

E sorok írója legutóljára ugyanazon év husvéti ünnepeiben akarta felkeresni az élőhalottak eme szomorú hajlékában, de orvosa, dr. Laufenauer Károly ellenezte a bemenetelt. „Valóságos jótétemény — mondá — a többi betegekre a Miks jelenléte! Rettenetes az a papir, festék és irón amit ez a szerencsétlen beteg elhasznál. Most is éppen egy khinai kuglizót épített nekik papirosból s azzal mulattatta a többieket".

1879-ben ősz elején kiszenvedett. Rajzai közül 117 darabot leánya, Stelkovits Istvánné szül. Miks Anna úrnő a gömörmegyei múzeumban helyezett el, amihez 200 olyan nyomatott műrajz járult, amelyet mintalap gyanánt motivumoknak használt a tervezéseinél.

Miks Ferencet a „Gömöri Közlöny" 1879. évi okt. 12-iki 15. száma parentálta el, amint megérdemelte rokonszenvesen, melegen.

—263. FARKASFALVI IMRE

FORSTER GUSZTÁV. Közvetlenül Bécsből származott a hetvenes években ez a porosz eredetű festőművész Vácra.

Hogy különc ember volt, mutatja, hogy már Bécsben gyakran meggyűlt a baja a rendőrséggel. Mint volt katonatiszt, az osztrák fővárosban műtermet rendezett be s nem annyira embereket tartott modellnek, hanem állatokat, többi közt egy óriás kígyót s egy nagy majmot, amelyektől nemcsak a szomszédai féltek, hanem a háziura és a házmester családja is.

Forster Gusztáv egy alkalommal elhatározta, hogy egyik barátjával hosszabb tanulmányútra indul a Dunán s leeveznek csónakon Konstantinápolyig. Utitársa gyümölcsöket és virágokat szeretett festeni.

Az utitársak csak Vácig bírtak eljutni, ugyanis a Buki-sziget mellett baleset történt, a füzes irányában hirtelen vizimadarak repültek fel. Forster, mint kitűnő lövő, célba vette az egyiket, de mielőtt fegyverét elsütötte volna, az véletlenül úgy sült el, hogy a golyó társának oldalába fúródott.

Forster erre a fegyház irányában partraszállott s míg a sebesültet a váci irgalmasok kórházába szállította, ez az eset annyira megzavarta a város lakosságának nyugalmát, hogy mindenki agyonlövést emlegetett.

A megsebzett utitárs az irgalmasoknál annyira magához tért, hogy rövid idő mulva vissza lehetett vinni Bécsbe, ahol szerencsésen megoperálták s egy ideig életben maradt.

Forster Gusztáv vagy azért, hogy a rendőrség további zaklatásait elkerülje, vagy hogy a váci irgalmas-rendiek előkelő, finom és jóakaratú bánásmódját megszerette, Bécsből visszatért Vácra s ott újra állatképeket festegetett, leginkább pedig gyönyörű kutyákat.

A Forster szép állatképei legelőször Muzslay Bertalan rádi földbirtokos figyelmét vonták magukra, csakhogy neki inkább csataképek, történeti ábrázolatok meg genre-képek kellettek s miután a váci papság a festőt szabad gondolkozása és vallástalan hírneve miatt vonakodott pártolni, hát a mecénások úgy segítettek Forsteron, hogy vele a Magyar Nemzeti Múzeum képtárában képeket másoltattak, amelyek jól sikerülvén, foglalkoztatták bibiti Horváth Móricz bodonyi, majd gróf Crouy Frigyes petényi földbirtokosok, a nyolcvanas évek elején pedig Sipos István váci kereskedő és dr. Freysinger Lajos kir. közjegyző és többen.

A Forster Gusztáv korában Vácon azért volt nehéz megélni, mert a műpártoló közönség — úgyszólván húsz év óta — menyői Török Edét s ennek tanítványát, Lencs Vilmost pártolta, akik közül az előbbeni Vácon született s az utóbbi is gyermekkorában került ide Győrből.

Forster a maga műtermét eleinte a Bogányi (később Fajcsik-féle), majd a Farkas-Kovács (utóbb Strba-féle) házba helyezte el, ahol különösen Velzer János kávés látogatta s az ő általa festett képek érlelték meg benne azt a gondolatot, hogy a Schleer-féle kávéházat, amely a Kossuth-téren mai nap is fennáll, ilyen, nemesebb élvezettel kecsegtető szórakoztató helyiséggé avassa, a mi sikerült is.

Öreg napjaiban Forstert olyan szerencsétlenség érte, amely reá nézve végzetessé vált. Műtermében most már nem majmot, de hollót tartott s egy alkalommal, midőn harmadmagával vadászatra rándult, seréttel egy gémet sebzett meg, amelyet még elevenen helyezett a kocsijába s el volt telve az örömtől, hogy mennyi mulatságot okoz majd az a holló neki, ha annak ezt a gémet vendégül bemutatja.

Mikor Forster Gusztáv kocsija a festő műterme előtt megállott; a kocsis a gémet a művésznek éppen át akarta nyújtani mikor Forster a fejét félrefordította, a gém feléje kapott s a balszemét kivájta.

A katonaviselt ember a fájdalomtól felsziszszent, de a jobb kezével torkon ragadta a madarat s úgy vágta a falhoz, hogy az élettelenül hullott a porba. A gémet aztán az atelirjében kiterjesztett szárnyakkal az ajtó fölé szögezte s járó-kelő vendégeinek magyarázgatta, hogy az az átkozott gém mennyi keserűségnek, mennyi szerencsétlenségnek az oka.

Akinek a beteg festő Vácon legtöbbet köszönhetett, az a gróf Crouy-család volt, úgy hogy az állandó foglalkozást is szeretett volna neki itt biztosítani, hanem ez akkor már lehetetlen volt, mert a külföldi, leginkább a német sajtó bizonyos termékeinek olvasása úgy tüntették fel a festőt, mint aki azt képzelte, hogy a vett jótéteményekre neki is jogcíme volna.

A lelki egyensúlyát elvesztett embert csakugyan be kellett a budai irgalmasrendi szerzetesek kórházába szállítani. Mondják, hogy később a Lipótmezőn is gyógyították, de ez nem valószínű, mert Forster először a szemevilágát veszítette el s csak azután borult el az elméje s a budapesti Szent-Rókus-kórházból temették el.

Báró Prónay földbirtokos részére festette a solferinói ütközetet s emlékül egy szép képet a váci irgalmas rendű kolostornak.

Képeit 1888-ban árverezték el Vácon. Néhány képét Velzer János kávés a „Műcsarnok"-kávéházban helyezte el, ahol az 51. számú G. F. betűvel jelölve „Rózsa Sándor a börtönben" Lencs Vilmos állítása szerint csakugyan az övé, míg a 33. számú képet „Rákóczy Ferenc kiszabadulása", a 34. számú „Zrínyi Ilona, a munkácsi vár megmentője" s a 35. számú „Nőrabló kun" ugyanott a Lencs másolatai s azokat tévesen jegyezték a katalogusba, mint a Forster műveit.

Arcképeket is festett a művész, nevezetesen Muzslay Bertalanról, Caccjari Alajosné szül. Drechselmayer Franciska urnőről, Pécb Sándorról s bizonyos Neustadl nevű váci kereskedőről.

Az elárverezett képek közül Velzer Kálmán lisztkereskedő tulajdonába is került néhány, de ő azokat leginkább gyermekei között osztotta szét, egyik-másik Pozsonyban van a dr. Falcsik Dezső jogtanár tulajdonában. —265

F. J.

M I K S F E R E N C. Született 1814-ben a nógrádmegyei Tugáron, alighanem cseh származásu szülőktől. Meghalt 1879-ben Pesten. Atyja, Henrik, szintén épitőmester volt. Tanulmányait Bécsben folytatta, ahol Zitterbarth vállalatainál dolgozott. 1834-ben tért vissza Pestre, ahol Clair adott neki munkát. A Ferenc József-téri Ullmannház /ma a főkapitányság jobbfelől eső épülete / az ő felügyelete alatt készült. épült. Majd ismét Bécsbe megy, ahol Korompay Adolf vállalatainál müködik, 1836-ban pedig külföldi tanulmányutakra indul. Utközben a müncheni királyi müépitészeti iskolába vétette fel magát, ahol nemcsak az épitészeti tervrajzolásban, de a diszitő szobrászatban is kitünt.[1] Hazájába visszatérve, Losoncra, onnan Vácra került, ahol mint losonci illetőségü épitőmester felvétetett a céhbe. Itt Migazzi püspöknek épitkezésein dolgozott. Itt vállalta el a báró Eötvös család ercsi-i épitkezését is. A gácsi posztógyár is az ő müve. Pesten az Ulmannház tervein kivül, versenyre kelt Clark Ádámmal is, tervet készitvén a budapesti Lánchidhoz. 1839. évben Rimaszombatba került, ahol a redout-épületet épitette. Rimaszombaton kivül Nógrád, Zólyom, és Borsodvármegyékben számos épületet emelt. Tanitványai közül Feszl Károly és Bobula János emlitendők. Állitólag Izsó Miklóst is foglalkoztatta. 1879-ben halt meg, életmentés közben szenvedett agyrázkódtatás következtében a lipótmezei tébolydában.[2]

1./ Wiener Zeitung. 1837. évf. 203. sz.

2./ Müvészet. évf. sz. 338 l. Adatok müvészetünk történetéhez cimü rovatban közli az adatokat Farkasfalvi Imre. Rajzai a gömörmegyei Muzeumban. Lásd még: Gömöri Közlöny 1879. évf. 15. számát.

DR. KISMARTY-LECHNER ENŐ
ÉPITÉSZ-TANÁR
BUDAPEST XI. MESZÁLY U. 1. SZ.

DR. KISMARTY-LECHNER ENŐ
ÉPITÉSZ TANÁR
BUDAPEST XI. MESZÖLY U. : SZ.

M I K S F E R E N C. Született 1814-ben a nógrádmegyei Tugáron,alighanem cseh származásu szülőktől.Meghalt 1879-ben Pesten.Atyja,Henrik,szintén épitőmester volt.Tanulmányait Bécsben folytatta,ahol Zitterbarth vállalatainál dolgozott.1834-ben tért vissza Pestre,ahol Clair adott neki munkát.A Ferenc József-téri Ullmannház /ma a főkapitányság jobbfelől eső épülete / az ő felügyelete alatt készült. épült.Majd ismét Bécsbe megy,ahol Korompay Adolf vállalatainál müködik,1836-ban pedig külföldi tanulmányutakra indul.Utközben a müncheni királyi müépitészeti iskolába vétette fel magát,ahol nemcsak az épitészeti tervrajzolásban,de a diszitő szobrászatban is kitünt.[1] Hazájába visszatérve,Losoncra,onnan Vácra került,ahol mint losonci illetőségü épitőmester felvétetett a céhbe.Itt Migazzi püspöknek épitkezésein dolgozott.Itt vállalta el a báró Eötvös család ercsi-i épitkezését is.A gácsi posztógyár is az ő müve.Pesten az Ulmannház tervein kivül,versenyre kelt Clark Ádámmal is,tervet készitvén a budapesti Lánchidhoz. 1839.évben Rimaszombatba került,ahol a redout-épületet épitette.Rimaszombaton kivül Nógrád,Zólyom,és Borsodvármegyékben számos épületet emelt.Tanitványai közül Feszl Károly és Bobula János emlitendők.Állitólag Izsó Miklóst is foglalkoztatta. 1879-ben halt meg,életmentés közben szenvedett agyrázkódtatás következtében a lipótmezei tébolydában.[2]

1./ Wiener Zeitung. 1837.évf.203.sz.

2./ Müvészet. évf. sz.338 1.Adatok müvészetünk történetéhez cimü rovatban közli az adatokat Farkasfalvi Imre. Rajzai a gömörmegyei Muzeumban.Lásd még:Gömöri Közlöny 1879. évf.15.számát.

1021 naiv festő

Művészet

Üzenet a múltból

Aprópénzre váltott tehetség

Kit tekinthetünk naiv művésznek?

Nemrég nyílt meg a Nemzeti Galériában a hazai naiv művészetet bemutató állandó tárlat, Kecskeméten pedig a Képzőművészeti Világhét alkalmából adták át a Magyar Naiv Művészek Múzeumát. A múzeum a város központjában, a XVIII. század elején épült egykori mezővárosi kúriában kapott otthont. Hat helyiségben tekinthetők meg a Nemzeti Szalon 1934-es kiállításán feltűnt úgynevezett „őstehetségek" — például Süli András, Benedek Péter, Gajdos János, Mikry Mészáros Dezső, Győri Elek —, valamint az utóbbi két évtized népi festőinek, faragóinak (Vankóné Dudás Juli, Balázs János, Szőrös József, Homonnai Pál, Őrsi Imre stb.) munkái.

A múzeum célja, hogy állandó helyet adjon a magyar naiv művészek alkotásainak. A kiállítás anyagát félévenként cserélik; egyúttal egy-egy jelentős naiv művész kamarakiállításának megrendezésére is lehetőséget kívánnak biztosítani.

A patikus Csontváry

Az 1934-es kiállítás alkalmából a korbeli sajtó egyrészt üzleti megfontolásokból, másrészt valóban az újszerű látásmód iránti rajongását kifejezve nagy port vert föl az „őstehetségek" körül. Hozzá nem értésből és szakmai rangjuk emelése végett megkísérelték közéjük sorolni Nagy Istvánt és Nagy Balogh Jánost is, de akadtak, akik Csontváryt is naivnak vélték, mert eredeti foglalkozása patikus volt.

Kit tartunk naiv művésznek? A kérdés tisztázása azért is fontos, mert a társadalmi igény miatt újra és újra az érdeklődés középpontjába kerülő naiv művészetről már számtalan félreérthető értelmezés látott napvilágot. Sok művészettörténész csak azért, mert naiv alkotásról van szó, lejjebb szállítja az esztétikai mércét. Pedig a „naiv" jelző nem lehet jogosítvány az álszent dilettánsok számára, akik közül sokan igencsak hajlamosak aprópénzre váltani kétes hitelű naivságukat. (Ez az elnéző magatartás abból is fakad, hogy a hivatásos képzőművészetben már annyiszor látott manírok, sablonok, sematikus ábrázolások után minden újszerű képalkotási mód frissítően hat. Ezzel magyarázható a többi között például az is, hogy a XX. század elején számos „újító" képzőművész — szellemi ösztönzést meríthető — oly nagy lelkesedéssel fordult a természeti népek művészete felé.)

A másik hiba, amit a naivok megítélésekor gyakran elkövetnek: műveiket a mindenkori úgynevezett nagy (más néven: hivatásos vagyis profi) művészet alkotásaival vetik össze, mégpedig akképpen, hogy a nagy művészet mintegy minden vitán felül álló mérceként szolgál.

Ebben az összevetésben aztán a naiv művészet szükségképp alacsonyabb rendűvé válik a kétségtelenül tetszetősebb formaköntösbe öltöztetett nagy művészethez képest. Ez a szemlélet mindössze arról feledkezik meg, hogy az „atmoszférateremtő képesség", a „perspektíva törvényeinek mesteri alkalmazása", a „kitűnően megválasztott képkivágás" (ezeket a kifejezéseket a tanult művész alkotásaival kapcsolatban gyakran olvashatjuk) a mondanivaló hiányát is leplezheti. (Érdemes megjegyezni Kodály észrevételét: egy-egy rövid népdalba több információ van sűrítve igen magas esztétikai szinten, mint akár egy félresikerült harmincperces szimfóniába.)

A naiv művészetre újabban mindenesetre a modern művészet hívta föl a figyelmet, ennek is az az ága, amely az ősforrásokig, a primitív népek művészetéig, a népművészetekig és a gyermekrajzokban levő, de felnőttkorban — valószínűleg az iskola és a társadalom hatására — valahogy elfelejtődő képi tartalmakig igyekszik visszanyúlni. A naiv művészet ennek ellenére nem új keletű jelenség.

„Történetileg tekintve a naiv művészet megelőzte és mindegyre

MIKRY MÉSZÁROS DEZSŐ FESTMÉNYE: CSORDÁS

A bíró természetszerűen nagyobb, mint mondjuk a pásztor

kíséri a kialakuló, majd szervezetten kialakult hivatásos művészetet — írja Ortutay Gyula. — Archaikus kultúrákban éppúgy, mint paraszti társadalmakban. S más módon, de kísérő jelensége a kapitalizálódástól számítva egészen a szocialista társadalmi berendezésünkig." Amikor tehát megkíséreljük a naiv művészet mibenlétét meghatározni, hangsúlyoznunk kell, hogy ez a meghatározás attól a napjainkig is tartó időszakra érvényes, amikortól a hivatásos művészet, a naiv művészet és a népművészet között (az ismert történelmi-társadalmi okok miatt) éles határvonal kezdett kialakulni.

Egyéni tapasztalatok

A naiv, illetve a népművészettel való beható foglalkozás időszerűségét — közművelődési programunkkal összhangban — éppen e merev határvonalak megszüntetése indokolja, mivel az elsőrendű cél: a népben meglevő alkotó energiák minél hatékonyabb kiaknázása.

Kit is nevezhetünk voltaképp naiv művésznek? A kérdésre úgy lehet a legjobban válaszolni, hogy megnézzük, mi a különbség a nagy a művészet, a naiv művészet és a népművészet között. A felsorolás sorrendje is jelzi, hogy a naiv művészet a másik két művészettípus között foglal helyet, bár nem tekinthető valamiféle „köztes" művészetnek.

A népművészet mesterkéltségtől mentes alkotója olyan egységes — a közösség számára érthető — jelhalmazzal dolgozik (tudatosan vagy anélkül, ez most mindegy), amely lehetővé teszi a szűkebb és tágabb világ jelenségeinek egyidejű és közvetlen megjelenítését. (Az ember természetes jelrendszere ugyanis sajátos kapcsolatot teremt a külvilág töredékei és az őket felfogó érzékszervek, vagyis a mikrokozmosz — az emberi test és lélek, a növényi és az állati létezésvilág —, valamint a makrokozmosz — a Föld, az égitestek, a világegyetem — között. A legősibb formáját tekintve ezt a kapcsolatot talán a szem—nap kép- és képzettársítás fejezi ki legpontosabban.)

E jelrendszer, másként fogalmazva világképrendező logika, szerves kapcsolatban van a társadalommal, a népi tapasztalatokkal, illetve hiedelmekkel, továbbá mindazokkal a tevékenységekkel és szervezeti formákkal, amelyek a közösség időben és térben való tájékozódásához, tehát életben maradásához szükségesek. A népművészeti alkotások tehát olyan összetett, a természet és társadalom változásait mindenkor híven tükröző világképet sugallnak, amelyből levezethetők az aktuális résztevékenységek elvégzéséhez szükséges részinformációk is.

A naiv művész szándéka a teljes világképet megjeleníteni képes művészetéhez áll közelebb, de többnyire nem rendelkezik egységes világképpel, csupán egyéni tapasztalatokkal. Sokkal bátortalanabbul, ha úgy tetszik, talajvesztetten igyekszik a teljes igazságot kimondani, ami ezért nem is mindig sikerül igazán meggyőzően neki.

Bíró és pásztor

A naiv művész alkotásain — a gyermekrajzokhoz hasonlóan — a valóság és a képzelet egységes birodalmat alkot. Ebben az érzelmileg és értelmileg telített csomópontok mint különleges töménységű tartalomsűrítmények szervezik maguk köré a több jelentésű („sokarcú") képek, szobrok, rajzok kevésbé hangsúlyos részleteit. Az ábrázolt tárgyak, emberek, állatok, növények, egy-egy jellegzetes élethelyzet képi megjelenítései, az egész indulati-érzelmi háttérrel együtt.

Az élményfeszültségek megjelenítésekor azok a tudattartalmak, amelyek a naiv művészt foglalkoztatják, képi jelekbe sűrűsödnek. Ezek az emberi érzékszervek által gyakran már felfoghatatlan mikro- és makrojelenségeket is képesek a hétköznapi életből választott helyzeteken vagy modelleken keresztül érzékeltetni. Mégpedig úgy, hogy a helyzeteknek, illetve a modellnek azokat a rá leginkább jellemző csomópontjait hangsúlyozza, amelyek a nála nagyobb léptékű összefüggés-rendszernek (az embert kívülről-belülről körülvevő világnak) is meghatározó alkotóelemei.

Ezért a naiv művész kategorikusan elveti a perspektíva törvényeit, az életképszerű megjelenítést, mivel csakis az általa fontosnak tartott és tudott dolgokat igyekszik megidézni. (Az állatok, a növények, a tárgyak és az emberek például a mindennapi életben betöltött szerepüknek, vagyis társadalmi tagozódásuknak megfelelő méretben jelennek meg. Azaz például a bíró természetszerűen nagyobb, mint mondjuk a pásztor.)

Az utánzás zsákutcája

Amiről a naiv művésznek nincs élménye és biztos tudása, azt nem is tudja ábrázolni. Ha mégis megkísérli, műve óhatatlanul zavaros vagy életképszerű lesz. Ez az a pont, ahol a naiv és a népművész közt alapvető különbség van, mégpedig a természettudományos és erkölcsi értelemben vett teljesség tudásának, illetve megidézésének kérdésében, amikor a naiv művész olyan jelenségeket is igyekszik ábrázolni, amelyekről biztos tudása és élménye nincs, akkor többnyire a nagy művészet utánzásának zsákutcájába téved.

A teljesség megjelenítésének csupán az igényével rendelkezik, a népművész viszont a teljesség megidézésének a birtokában is van. Mégsem lehetünk közömbösek a naiv művészet iránt, hiszen igen összetett és egyúttal szerves műveltség — olykor legrégibb embervoltunk kollektív tudatából fel-feltörő üzenet — töredékeit őrzi. (Azokon a helyeken pedig, ahol a népművészet valamilyen oknál fogva éppen „tetszhalál állapotban" lappang, mintegy utolsó hírmondója ennek a műveltségnek.) Márpedig ennek a társadalmi képletünknek és tudományos ismereteinknek megfelelő rekonstruálása kiváltképpen napjainkban vált sürgető feladattá.

MENYHÁRT LÁSZLÓ

A BÚTOR NEM DIVATCI

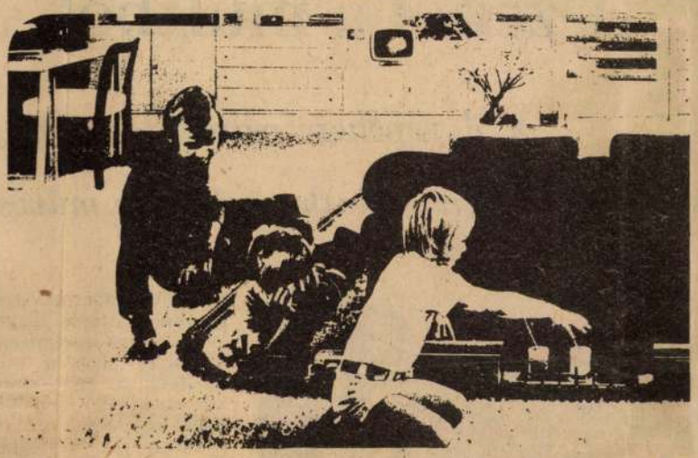

Hosszú évekre vá
ber. Nem szabad
kodni a vásárlást
meg kell fontolni
praktikus garnitú
zül melyik az Ön
legmegfelelőbb.

MAGYARORSZÁG
Budapest
1976 OKT 2 4
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
SAJTÓFIGYELŐ

**LAKBERENDEZÉS
SEGÍTÜNK ÖNNEK KIVÁLASZTANI
A JÓK KÖZÜL IS A LEGJOBBAT**

Gazdag készlettel, sok jó ötlettel,
tanácsokkal várja

A FŐBUHA LAKBERENDEZÉSI ÁRUHÁZAIBAN

20 éves
SPORT JÁTÉK
FŐBUHA
BUDAPEST
BÚTOR
FŐVÁROSI
BÚTOR- HANGSZER- SPORTSZER
KISKER VÁLLALAT

Néhány cím:
Budapest VII., Lenin krt. 19.
Budapest VIII., Rákóczi út 65.
Budapest IX., Üllői út 147.
Budapest XI., Bartók Béla út 5.

Vevőszolgálat: 42-12-89.

Vásároljon Márka szőlőt!

Keresse a rózsaszín- és a kékbetétes kupakot

**500 ÉS 100 FORINTOS AJÁNDÉKUTALVÁNYT KAP,
HA 1976. DECEMBER 31-IG
AJÁNLOTT LEVÉLBEN, A NÉV ÉS A PONTOS CÍM
MEGJELÖLÉSÉVEL BEKÜLDI A KUPAKOT
A BORGAZDASÁGI VÁLLALATOK TRÖSZTJÉHEZ
(1054 Budapest, Széchenyi rakpart 6.)**

A beküldők további értékes – 5000, 3000 vagy 2000 forint értékű – ajándékutalványt nyerhetnek.

Ne felejtse el megnézni a kupakot!

Ön is nyerhet!

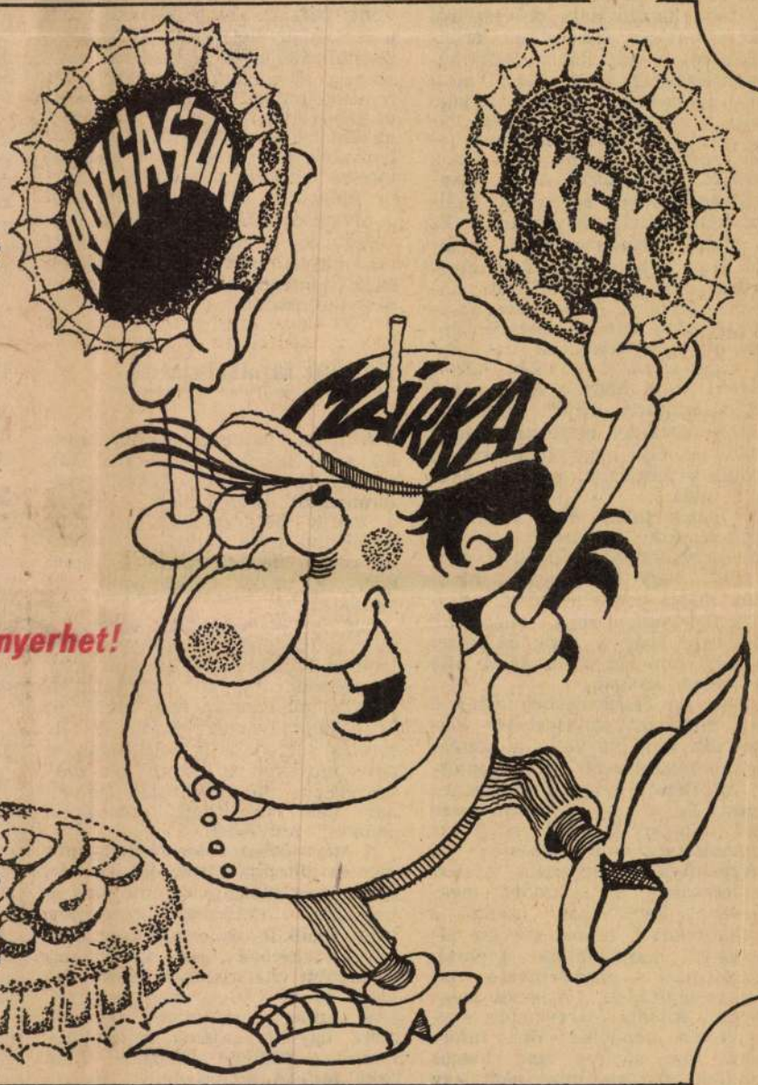

Miks

l.

Lykanem.romantika

82, 227, 229. l.

A

" M Ü V É S Z E T " müvész

Budapest, V. Vilmos-császár-ut 76.
Telefon: 126-174.

Megbizom Önöket, hogy

müvészeti folyóirat .....33.....

reprodukálásához szükséges klisét

P..... azaz .....
klisé az én tulajdonomat képezi és
Önök kötelesek azt nekem kiadni. Ha
nem hozatnám el, ugy Önök azért tov

A fényképfelvétel P...

költsége szintén engem terhel. A fe

vél aláirásakor, 50 %-át a reproduk

. . . . . .

lyegzővel ellátott hivatalos nyugtá

Ezen megbizásom vissza
azonban e megbizást el nem fogadni.
Járásbiróság illetékességét ismerjü
rének vetjük alá magunkat.

Budapest, 193. . . . .

E Z E N N Y O M T A T V Á N Y

Miksch

l.

Lykanomzromantika
66. l.

folyóiratnak,

B U D A P E S T

V.Hold-u.9. Tel.: 113-455.

kiadásukban megjelenő "MÜVÉSZET"

mában müvem D.N. Vpan Monus G.

készitsék. A kliséért fizetek

.....pengőt. A megjelenés után a
mennyiben arra igényt tartok, ugy
megjelenés után 30 napon belül
ob nem tartoznak felelősséggel.

... azaz . . . . . pengő

i összegek 50 %-át a jelen kötle-

ó megjelenésekor . . . . . .

. . fizetem a kiadóhivatal bé-

ellenében.

nem vonható. Önöknek jogukban áll
Per esetén a budapesti közp. kir.
el,illetve kizárólagos hatáskö-

. . . . . hó . . . nap.

Miksy Ferenc

építész.

A XIX. sz. közepén
építette a rimaszombati
vigadót.

Toman 457. l.

Miks Ferenc

épitész

l.

Weisz Anna:

Izsó Miklós élete

és műveszete.

Bpest, 1939. 8. l.

Miks Ferenc

épitett

Szül. Losoncon

+ Bp. 1880.

Rímaszombat szé-

pítése körül szerzett

érdemeket

Findura Imre

Rima-Szombat

szabadalmas város

tört. II. kiadás

Bp. 1894. 256. l.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Mikes Ferenc

2 vol
2

Hekler Budapest

88. l

Poprád VII 151, 152

Miks Ferenc

építész.

László

Zádor - Rados

273. l.

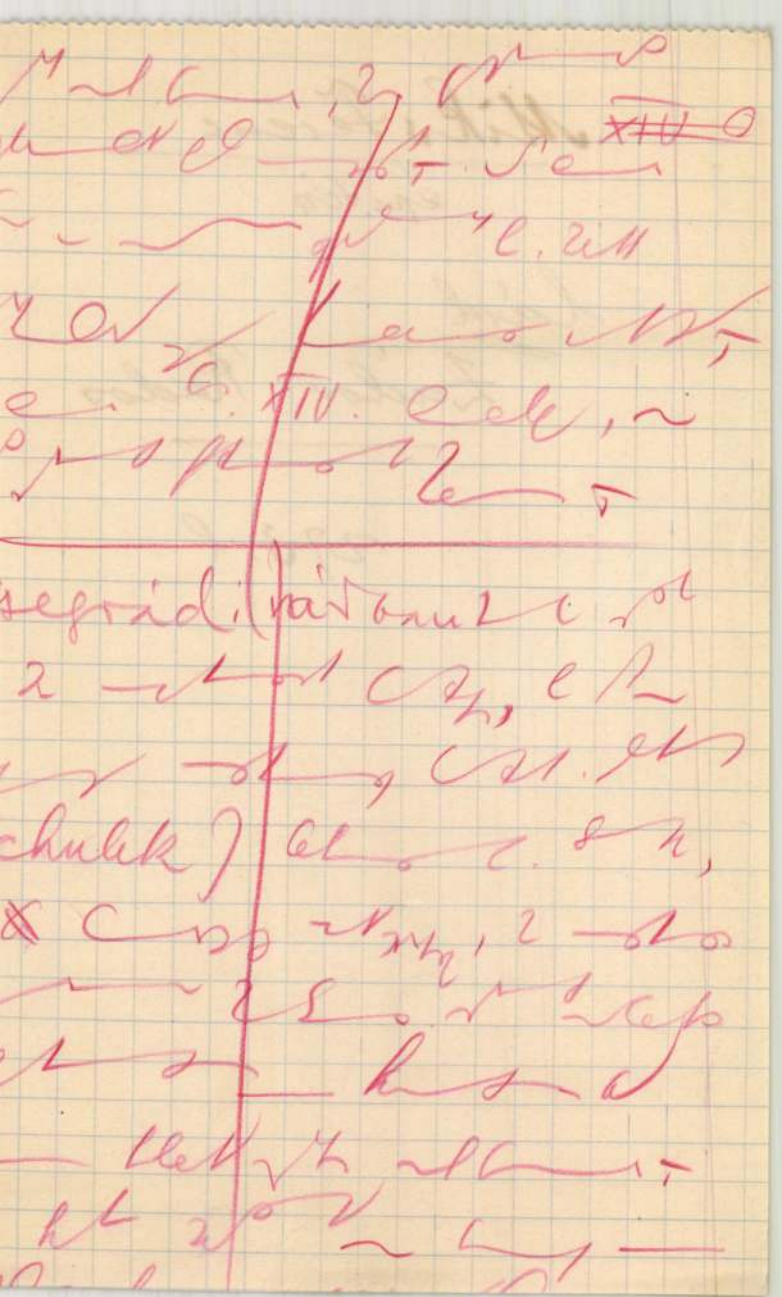

Miks Ferenc

Thieme Becker

XXIV. 553.l

(Lyka)

Property of
Bradford Area Public Library
Telephone

Miks Ferenc

l.

Zádor-Radvs

114, 184, 188,
189, 196, 203. l.

M i k s F e r e n c
építész

Nádai Pál: Ofner und Pester Patrizierhäuser. Pester Lloyd. 1917. febr.24.

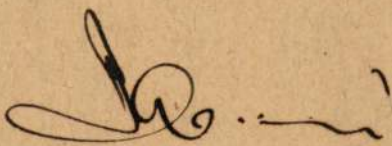

H. D. K.

MIKS Ferenc évitése.

Művért. 1955. 1. sz.
Zádor Anna: A Pollack-kutatás
néhány problémája 24 l 28. l

24.

Miks Ferenc

az 1838-as árvíz után pesti építőmesteri jogért folyamodott, de a jogot nem kapta meg. Ezért az alábbi cikk adattárában nem szerepel.

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek.
Építés- Építészettudomány, 1971 /III/, 4.sz.379-418. l.

Miks Ferenc
építén

v műve a vimaszombati kasziná

Radó: Magyar építésuttört. 277.
Műszaki kiadó 1971.

MDK

Mikó Sándor
első építész

A Munkácsy Mihály díj III. fokozatát nyerte el 1962-ben

—: Az 1962. évi irodalmi és művészeti díjak
Élet és Irodalom, 1962. április 7 — 2 l.

MIKS Ferenc építész

Erdélyi Géza: Gömör klasszicista építészete.

= Uj Mindenes Gyüjtemény 2. (1983) 58, 64, 68, 69
98., 100–101. p. 110. p.

- a Jánosi Nyári-Szathmári-Luria (jelenleg raktár) amely valaszínűleg 1845-50-ben épült „minden bizonnyal M. F. alkotása".

- Rimaszombat, Fekete Sas szálló

- ~~Jolsva~~, vásárhára
tiszolci

dorjás – Bar. 139
gárdpuszta, lásd: Gárdony – Fej. 465
ggtelek – BAZ. 324
gyagosszergény – GyS. 505
jak – SzSz. 1011
jka – Vesz. 1229
jkarendek, lásd: Ajka – Vesz. 1230
kasztó – BKk. 239
klipuszta, lásd: Zirc – Vesz. 1377
lacska – BAZ. 325
lag, lásd: Dunakeszi – Pest 867
lberti, lásd: Albertirsa – Pest 851
lbertirsa – Pest 851
lcsút, lásd: Alcsútdoboz – Fej. 454
lcsútdoboz – Fej. 453
ldebrő – Hev. 687
libánfa – Zala 1381
lmamellék – Bar. 139
lmásneszmély – Kom. 749
lpár, lásd: Tiszaalpár – BKk. 272
Alsóábrány, lásd: Bükkábrány – BAZ. 334
Alsóbene, lásd: Lajosmizse – BKk. 267
Alsóberecki – BAZ. 325
Alsóberkifalu, lásd: Körmend – Vas 1157
Alsóbogátpuszta, lásd: Segesd
Alsósegesd, lásd: Segesd – Som. 992
Alsószend, lásd: Szalaszend – BAZ. 393
Alsószölnök – Vas 1131
Alsószuha – BAZ. 325
Alsótengelic, lásd: Tengelic – Tol. 1124
Alsóújlak, lásd: Vasvár – Vas 1222
Alsóvadász – BAZ. 325
Alsózsid, lásd: Várvölgy – Zala 1419
Alsózsolca – BAZ. 326
Anarcs – SzSz. 1011
Andocs – Som. 949
Andornaktálya – Hev. 688
Andrásfa – Vas 1131
Andráshida, lásd: Zalaegerszeg – Zala 1425
Apagy – SzSz. 1011
Apar, lásd: Aparhant – Tol. 1093
Aparhant – Tol. 1093
Apácatorna – Vesz. 1232
Apátfalva – Cso. 417
Apáti, lásd: Tihany – Vesz. 1352
Apátistvánfalva – Vas 1131
Apátipuszta, lásd: Szedres – Tol. 1119
Apátvarasd – Bar. 140
Apc – Hev. 688
Apostag – BKk. 239
Aroktó, lásd: Balatonfüred – Vesz. 1247
Ároktő – BAZ. 327
Árpás – GyS. 506
Ártánd – HB. 657
Ásványráró – GyS. 506
Ászár, lásd: Kisbér – Kom. 771
Átány – Hev. 688

B

Babarc – Bar. 140
Babatpuszta, lásd: Gödöllő – Pest 873
Babócsa – Som. 950
Badacsony, lásd: Badacsonytomaj – Vesz. 1236
Badacsonytomaj – Vesz. 1236
Badacsonytördemic – Vesz. 1238
Bag – Pest 853
Bagi-major, lásd: Kengyel – Szo. 1079
Baglad – Zala 1381
Bagod – Zala 1381
Bagodvitenyéd, lásd: Bagod – Zala 1381
Baj – Kom. 750
Baja – BKk. 239
Bajánsenye – Vas 1132
Bajna – Kom. 750
Bajót – Kom. 751

Miksa

Ötvös

Késmárk 1552.

K 72. l.

I. Miksa király ikonograf

l.

Hasanyi

7. l. –

gócpontja a műemlékekben leggazda-
endő alatt épülethelyreállitások,
tása bizonyitja a magyar műemlék-
on megkezdtük a kifagyott szentély-
etveszélyes szentélypárkány lebon-
t kiszabaditottunk és a korszerű
estauráltunk. Jelentékeny költség-
áz külsejét és belsejét a háboru-
zaki oldala mellettálló Orbán

Miksa király ikonogr.
képmása
Schmitzer F. L. bélsi
vézmetszőtől a gróf
Nádasdy-féle Mau-
soleum nyomán
Iv Gár Czakó
77. l.

Megjelent
Werbőczy: Corpus Juris
Nagyszombat 1743

Miksa csanár és Eurah

ikonogr.

Rota Marton vézh.

Repr.

Vayer Lajos ifj

Magyar uralkodók

Bp. 1942. 24. tábla

Berlin, Modena, ez utóbbi helyen levőhöz hasonló másolat Budapest, Szépműv. Múz., ugyanitt egy ifjú és egy fiatal leány képmása, állítólag ifjúkori művek. Férfiarcképei ritkák: Önarckép (München), Férfi prémes kabátban (Berlin). Egyik legkiválóbb tanítványa Bonifacio Veronese volt. — Irod.: *Locatelli* P., Notizie inforno a Giac. P. il vecchio ed alle sue pitture (Bergamo, 1890). *Fornoni* E., Notizie biografiche su P. Vecchio (Bergamo, 1886). U. a., P. il Vecchio (Bergamo, 1901). *Boehn* M., Giorgione und P. Vecchio (Bielefeld, 1908).

P., 2. *Jacopo, il Giovine* (a. m. az ifjabb), előbbi fivérének unokája, velencei festő, * Velence 1544, † u. o. 1628. Atyjának, Antonio P.-nak tanítványa, előbb egy ideig Urbinóban és Rómában is tartózkodott, hol Raffael és Michelangelo hatottak rá, de Velencébe visszatérve, a nagy velencei festők, főleg Tintoretto hatása alá került. Friss színei és dekorativ érzéke, valamint szép arcképei korában sok megrendelést szereztek neki, ami gyors és sokszor felületes munkára csábította. Átmeneti festő a XVII. sz.-ba, kiben a nagy elődök kihangzanak. Főleg Velencében működött. Képei: Mária templombamenetele, Szt. András mártirhalála (Drezda), Krisztus siratása (1600, München, Bécs), Kain megöli Ábelt, Mária Immaculata, továbbá velencei prokurátor, egy szobrász arcképe (valamennyi Bécs, Kunsthist. Mus.) és a teljesen Tintoretto Paradicsom képének hatása alatt álló Utolsó ítélet (Velence, doge-palota, Sala della Scrutinio).

Miksa Király

ikonogr.
Tury Gyula másolata
után. Archeje repr.

Széchy Károly

Gróf Zrínyi Miklós
1620–1664. II. kötet
M. Tört. Elektr.
Bp. 1898.

181. l

- 1576-ban halt meg Paduában Graeve Bálint, jeles *hegedü-müvész*, ki sirköve szerint hazánkban született. Ugyanezen időben élt Miska Bálint, a nagyhirü lőcsei *orgonás* és orgona-készitő is.

1595-ben (Rudolf Decr. 6., Art. 34) törvény hozatott, hogyha *markotányosnő* találtatik a táborban, zsákba varrassék s vizbe dobassék.

A *kukoricza*-termesztés 1611. körül kezdetett meg Erdélyben, s mivel Törökországból hozatott be, török buzának neveztetett.

Sáfrány ezen időben nagy bőségben termesztetett, nemcsak az alvidéken, hanem Nyitra-. sőt Trencsénmegyékben is. Nevezetes kereskedés üzetett vele Bécsbe, fontja 14 ft. volt. — Ugyanezen időben évenkint 80,000 *vágómarha* hajtatott ki hazánkból Bécsbe és Németországba.

Az első *pipát* és *dohányt* 1571. küldte a szultán Báthory Kristóf erdélyi fejedelemnek. Hasonló ajándékot kapott Bethlen Gábor is, de a dohányzás rendes kezdete Erdélyben s hazánkban I. Apaffy Mihály korára esik.

1583. körül száz után hét volt a rendes *kamat*, igy vett fel kölcsön Balassa Farkas 12,000 ftot a kir. kincstártól. *R.*

Miksa Bálint orgonakészitő

Vas. Ujs 1860. 31. l

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

hivatali helyiségében (VI., Állatkerti-út 1 szám)

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T., Budapest.

KÖRMENDI GALÉRIA

MHB IMMO ART GALÉRIA

és a

KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST

.meghívja Önt

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA DÍJNYERES HALLGATÓINAK

kiállítására

(1993/94-es tanév)

MEGNYITÓ:

1994.július 18-án hétfőn 17.00-20.00 óráig

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

1051 Budapest,V.ker., Deák F. u. 15.

Tel./fax:266-4857

1994.július 18-1994 július 31.

10-18 óra között

MIKSA Balint Jesta

MHB IMMO ART GALÉRIA
és a
KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST
meghívja Önt

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA DÍJNYERES HALLGATÓINAK

kiállítására
(1993/94-es tanév)

MEGNYITÓ:

1994.július 18-án hétfőn 17.00-20.00 óráig

KIÁLLÍTANAK:

Atlasz Gábor festő
Ádám József intermedia
Bakos Gábor intermedia
Balázs Alfréd festő
Balogh István festő
Baranyai Levente festő
Berzsenyi Krisztina d0szlet-jelmez
Borbély Béla festő
Csiszér Zsuzsanna festő
Csomós Zoltán képgrafikus
Dobai Csaba szobrász
Gallusz Gyöngyi képgrafikus
Gyarmathy Éva festő
Kotormán Norbert szobrász
Lévai Ádám képgrafikus
Major Szilvia festő
Miksa Bálint festő
Pap Edina festő
Pintér József Zsolt tervező grafikus
Sellyei Tamás Ottó tervező grafikus
Turcsány Villő szobrász
Varga Zsolt tervező grafikus
Veres Kálmán szobrász

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
1051 Budapest,V.ker., Deak F. u. 15.
Tel./fax:266-4857
1994.július 18-1994 július 31.
10-18 óra között

FAKÉPNÉLHAGYÁS II

MIKSA BÁLINT KÉPEI

A BM. DUNA PALOTÁBAN

(BUDAPEST V. K., ZRÍNYI U. 8.)

2000. MÁRC. 13-TÓL MÁRC. 30-IG

MEGNYITÓ: 2000. MÁRCIUS 13. 18.00.

FELSZÓLAL: CSATA ISTVÁN, TANÁR

ÉLMÉNY TOTEMEK

MIKSA BÁLINT

KÉPSORA

TATÁN, A TÖRÖK MECSETBEN
/AZ ANGOL-KERTBEN, A CSEKE TÓ PARTJÁN/

2000. MÁJUS 20-JÚLIUS 20.
MEGTEKINTHETŐ: ELŐZETES BEJELENTKEZÉSSEL
T.: 06-1-375-4052

MEGNYITÓ:
2000 MÁJUS 20., 16.00 ÓRA

MEGNYITJA:
BÉKEFI ESZTER
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

SZERETETTEL VÁRJUK!

A KIÁLLÍTÁST TÁMOGATTÁK:
TATA VÁROS ÖNKORMÁNYZAT KULTURÁLIS ALAPJA
TATAI VÁROSGAZDA KHT.
"ALLÉE" KULTURÁLIS EGYESÜLET
SOLLERS NYOMDA

Miksai Ferenc, faszobrász

A Marcibányi-téri Művelődési Házban három napig látható Miksai Ferenc és Váraljai Imre képzőművészek kiállítása

Ablak.

1983. X. 21. TV-1 műsor, 14.50

Miksavári rk.

gótikus templom

(Zala vm)

falképnyomok

Gereczefalképek

541. h.

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

Collisban vagy ~~*Postán*~~ *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet		Film, Színház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Rejtv. Uiság	Sztár			
köznap	vasárnap								
250	170	50	120	5	10	10			

Kelt Szeged

Csakó Györgyné

aláírás.

Miksits B.

Lakatosmester

szül. Sopronban

Lásd

Pallas Lexikon

XVI. k. 711. l.

MDK

Miksiits B., lakatos

/főleg a barokk-stilus érvényesül e kor munkáiban. /

A soproni születésü M.B. érdemének tudhatjuk be Berlin modern irányának jelentkezését a vasmüvességben.

Edvi Illés Aladár: A vasmüvesség az ezredéves kiállításon. - MMÉE Közl. 1897. XXXI kötet. V.füzet. 225-238.l.

Miksits Imre

1274/75

Ferképzomfoiskèvk

114 l.

rokon és messze kiterjedt iskolat tartott Bolognában. A *velencei iskola* egész külön fejlődést mutat. Csaknem 50 évvel később kezdődik, de a művészi látás alapjai is mások, mint pl. Firenzében, melynek rajzoló, formalisztikus festészetével szemben Velencének kezdettől fogva a színekben látás a kiinduláspontja, még a késő bizánci mozaikok színessége is más itt, mint Rómában. És mikor Firenzében Masaccio szabja meg úgyszólván egy fél évszázadra a quattrocento új föladatait és törvényeit, Velencében még félig gótikus mesterek, mint *Jacobello del Fiore* működnek és az Umbriából hívott *Gentile da Fabriano* és a veronai *Vittore Pisano* festik a dogepalota freskóit. Ez utóbbiak nyomain indulnak a XV. sz. közepe felé a *muranói iskola* első festői, az idegenből jött *Johannes Alemannus*, továbbá a Vivarini-család legelseje, *Antonio Vivarini*, míg öccse, *Bartolommeo Vivarini* már az új naturalizmus felé tart, *Alvise Vivarini* pedig már Giovanni Bellini követője. A *muranói iskola* hagyományait páduai hatásokkal egyesíti *Carlo Crivelli* kecses, sokszor csaknem modorosságba menő művészete. *Antonello da Messina* az olajfestés technikájának terjesztésében működött közre *Jacopo Bellini* még Gentile da Fabriano és Pisanello művészetéhez csatlakozik, fiai, *Gentile* (kitűnő arcképek és sokalakos legendás történetek festője) és a nagy *Giovanni Bellini* (1428 körül—1516) már a velencei cinquecento virágzásának előkészítői. Ez utóbbi a lélekteljes, szép formák, a világító színek, az érzés melegségének, a zenei hangulatnak mestere, kinek munkássága a vallásos képtől a mitológiai és allegorikus képig és arcképig terjed. Nemcsak kitűnő kortársainak, hanem az utána következő idők nagy mestereinek ta-

M. D. K.

MIKSITZ, Anton

Vogel alkohuarotaja 1802

Z. S. Vogel 205.

M.D.K.

Ifj.Mikszáth Kálmán

Ifj.Mikszáth Kálmán terve. Fekete repr. 73.o.

Miklós Róbert: Mikszáth Kálmán dorpácsi fundusa. 69.o.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61. Képzőmüv.Alap.kiadóváll
Bpest.1961.

R. Mikucvicieve festő

a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep kiállításán szerepelnek a művész munkái.

Székelyhidi Ágoston: a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep kiállítása.
Hajdu Bihari Napló, 1977. aug. 17.

Mikula István

Ózdi vasgyári munkás festő

a Nehézipari dolgozók Képzőművészeti kiállitásán (Bpest Vármegyeháza) díjat nyert

Gesztelyi Zoltán

Ecset és kalapács.

Jövendő

1947. máj 7.

Oltár, amely előtt Szent István feleségével: Gizellával egybekelt (rézmetszet) III. 33.

Mikula Ferenc 134, 136. l
K
4/P

KASSA RÉGI SÍREMLÉKEI

– XIV–XVIII. SZÁZAD –

IRTA:
DR. WICK BÉLA

136. l.
137.

KOŠICE
„SZENT ERZSÉBET"-NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
1933—2312.

Nr. 297/1932.

Imprimatur.

Cassoviae, 15. Januarii 1932.

† **Josephus**
Episcopus, Admin. ap.

Minden jogot fentartunk.

MDK

Mikula szobrasz

Előd és Almos c.szobormüvei az Orszaghazban.

Cikk: Az új országház ünnepéhez.

Ország-Világ, 1894. 19.sz. 315.l.

V.

Régi síremlékek a kassai szt. Erzsébet dómban.

Kassa régi síremlékei között a legbensőbb kegyelet tárgyai s történeti jelentőségük miatt nemzetközi vonatkozásban is igen jelentősek és becsesek: II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak a dómban őrzött epitáfiumai.

A szabadságharc száműzöttjeinek hamvaival együtt 1906. október 29-én összesen öt síremléket hoztak át Kassára Törökországból, nevezetesen: II. Rákóczi Ferenc és édesanyja Zrinyi Ilona sírkövét, a konstantinápolyi St. Benoit (szt. Benedek) egykor a jezsuiták, most a lazaristák templomának Szűz Mária kápolnájából és Bercsényi Miklós fejedelmi helytartó, gr. Eszterházy Antal generális, valamint szarvaskendi Sibrik Miklós udvarmester epitáfiumát, a rodostói Panagia Pneumatokratoria nevű görög templomból. Az elhozott epitáfiumokat a kassai szt. Erzsébet székesegyház belsejének északi részén, az ereklyéket őrző szt. István kápolna falába illesztették be.

Elhelyezésük sorrendjében e kuruc síremlékek a következők:

1.

Zrinyi Ilona síremléke 1703-ból.

Anyaga: fehér-márvány — Nagysága 190×89 cm. Eredetileg a fejedelemasszony sírját őrző St. Benoit templom szt. Szűz kápolnájának ablaka alatti falmezőben volt elhelyezve. Szállítása alkalmával a már előbb is megrepedezett emlékkő vaspánttal összeszorított darabjai annyira széthasadoztak, hogy mintegy ötven megmaradt töredékből állították össze s illesztették a dóm északi falába 1908-ban.

E sírkő felirata a következő

HIC REQVIESCIT AB HEROICIS LABORIBVS
VIRILIS ANIMI MVLIER SEXVS SVI AC SAECVLI GLORIA
CELSISSIMA DOMINA HELENA ZERINIA
ZERINIAE ATQVE FRANGIPANIAE GENTIS
DECVS VLTIMVM
THÖKÖLYI PRINCIPIS VXOR OLIM RAKOCZYI VTROQUE
DIGNA CONIVGE
MAGNIS APVD CHROATAS TRANSYL. HVNG. SICVLOS
INCLYTA TITVLIS
FACTIS INGENTIBVS TOTO IN ORBE CLARIOR
VARIOS AEQVA MENTE FORTVNAE CASVS EXPERTA
PAR PROSPERIS MAIOR ADVERSIS
CVMVLATIS CHRISTIANA PIETATE BELLICIS LAVDIBVS
FORTEM DOMINO REDDIDIT ANIMAM
MORTEM ELVCTATA IN SVO FLORVM CAMPO
AD NICOMEDIENSEM BITHYNIAE SINVM
ANNO SALVTIS MDCCIII AETATIS LX DIE XVIII
FEBRVARII

Magyarra fordítva: „Itt nyugszik hősi fáradalmak után a férfias lelkű nő, nemének és korának dicsősége, a legfenségesebb úrnő, *Zrinyi Ilona*, a Zrinyiek és Frangepánok utolsó sarjadéka és dísze, Thököly fejedelmnek, előbb Rákóczinak felesége, mindkét férjéhez méltó, a horvátoknál, erdélyieknél, magyaroknál és székelyeknél jeles, nagy kiváltságaival, hatalmas tetteivel az egész földön férjénél is híresebb; a sors fordulatait nyugodt lélekkel viselve, a szerencsében szerény, a fölhullámzó viszontagságokkal szemben diadalmas, hadi dicsőségekben vitéz lelkét, legyőzve a halált, keresztény jámborsággal visszaadta az Úrnak, a virágok mezején Bithyniának nikomédiai öblénél, az üdv 1703. esztendejének február 18. napján, 60 éves korában".

Zrinyi Ilona, Zrinyi Péter horvát bán és Frangepán Katalin leánya volt. Ozalj-várában született 1643-ban. Először I. Rákóczi Ferenchez ment nőül 1666-ban s ennek 1676-ban bekövetkezett halála után, 1682-ben Thököly Imre felesége lett. Munkácsot Caraffa királyi generális ellen vité-

zül védelmezte ugyan, de 1688-ban kénytelen volt várát mégis feladni. Gyermekeivel együtt fogságba jutott s Bécsben az Orsolya-apácák zárdájában őrizték. Szabadságát, Heister generálisért kicserélve, 1691-ben visszanyerte. Ekkor a már török fogságban lévő férjéhez, Thököly Imréhez távozott s követve őt, törökországi számkivetésében fejezte be életét 1703. február 18-án Nicomedia (Ismidt) mellett a virágok mezején lévő villájában. Tetemeit két nap mulva Nicomediába, majd ugyanez év március 8-án Konstantinápolyba vitték s itt a St. Benoit, akkor jezsuita, ma lazarista templom szt. Szűz kápolnájának sírboltjába temették. Sírját a kápolna restaurálása alkalmával 1839-ben felbontották s hamvait újra eltemették. Tetemeit 1906-ban hazahozták s ma a kassai dóm kriptájában, fia II. Rákóczi Ferenc és unokája, Rákóczi József hamvaival együtt, közös koporsóban pihennek.

Zrinyi Ilona második férjét, az 1705. szept. 13-án elhúnyt Thököly Imrét Ismidt-ben a görög sírkertben temették el. Hamvait és latin feliratú címeres márvány sírkövét 1906-ban a Rákócziékkal együtt szintén hazahozták s a kézsmárki ág. ev. templomban helyezték el. Régi sírja helyén haraszti kőből faragott címeres emlékobeliszket emeltek, tetején bronzból öntött turulmadárral s a címer alatt bronztáblán magyar és örmény nyelvű felirattal. (E síremlékek képét és feliratát l. Forster, Magyarország műemlékei, III. k. 14—17. lapjain.)

2.

II. Rákóczi Ferenc síremléke 1735-ből.

Anyaga: fehér márvány. Méretei: 237×102 cm.

A konstantinápolyi St. Benoit-templom szt. Szűz kápolnájának bejárati íve alatt két pillér között volt a padlóba illesztve a fejedelem sírja fölött.

Jelenleg a dóm szt. István kápolnájának északi falán, anyja Zrinyi Ilona sírkövétől jobbra, Bercsényi epitáfiuma fölött van.

E sírkövet legfelül Rákóczi fejedelmi címere díszíti. Az aranygyapjas rend szalagjával körülövezett címerpajzs fölött fejedelmi korona, az osztott pajzs szívében hármas halom fölött kerékből növő sas, karmaiban karddal,

a többi mezőkben sugárzó nap, hét bástya, leveles ág fölött kibontott szárnyú sas és holdsarló.

A sírkő felirata:

HIC REQUIESCIT FRANCISCUS
II. RÁKOCZY, DEI GRATIA ELE
CTUS TRANSYLUANIAE PRINC
EPS PARTIUM REGNI HUNGARI
AE DOMINUS ET SICULORUM CO
MES, AETATIS SUAE XII. A MATRE
AVULSUS, MIRO DIVINAE PRO
VIDENTIAE ORDINE PER CARCE
RES, PER EXILIA, ET PER VARIA
VITAE DISCRIMINA DVCTUS; HIC
REQUIESCENTI MATRI PER
MORTEM REDDITUS, QUIETEM
QUAM VIVUS IGNORAVIT, IN DO
MINO REPERIT ANNO SALVTIS
MDCCXXXV OCTAVA APRI
LIS AETATIS SUAE LIX.

Magyarra fordítva: „Itt nyugszik *II. Rákóczi Ferenc*, Isten kegyelméből Erdély választott fejedelme, a magyarországi Részek (Partium) ura és a székelyek ispánja. 12 éves korában anyjától elszakítva, az isteni Gondviselés csodás rendeléséből, börtönökön, számkivetéseken s az élet különféle viszontagságain keresztül vezetve, itt nyugvó anyjának a halál által visszaadva, a nyugalmat, melyet életében nem ismert, az Úrban megtalálta az üdv 1735. esztendejének április 8-án, 59 éves korában".

II. Rákóczi Ferenc, I. Rákóczi Ferenc és Zrinyi Ilona fia a zemplénmegyei Borsiban született 1676. március 27-én. Édesatyját még ez év július 6-án váratlanul elvesztette. Édesanyja 1682-ben Thököly Imréhez ment nőül. Thököly törökfogságba jutása s a Zrinyi Ilona által védett Munkács várának 1688. jan. 17-én történt feladása után Rákóczi Ferenc, anyjával és nőtestvérével Julianna Borbálával Bécsbe jutott. Nemsokára végbúcsút kellett vennie anyjától s Neuhausban a jezsuita kollégiumban, majd a prágai egyetemen tanult. 1692-ben nagykorúnak nyilvánították s visszakapta birtokai-

nak egy részét. Egy esztendei olaszországi tartózkodása után 1694-ben a császári hadseregbe lépett s nőül vette Károly hessenrheinsfelsi herceg leányát Sarolta Amáliát. Ezután Bécsben lakott, majd nemsokára Sárosban telepszik le s nagysárosi kastélyában és eperjesi házában csendes visszavonultságban tölti napjait barátai körében. Barátai között az akkor főhadbiztosi minőségben Eperjesre küldött gr. Bercsényi Miklóst méltatta legbensőbb bizalmára.

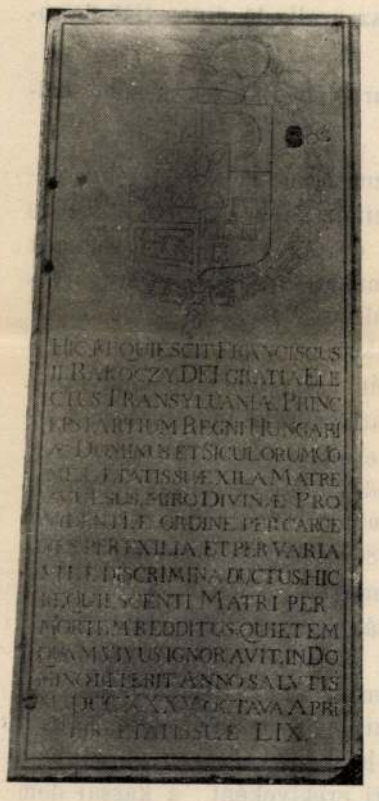

II. Rákóczi Ferenc síremléke 1735-ből.

E magányában kereste fel Rákóczit 1700-ban XIV. Lajos francia király követe Villars azzal a titkos ajánlattal, hogy ura az erdélyi fejedelemség visszaállítása érdekében vele szövetkezni s őt támogatni kész. E titkos összeköttetést, a Rákóczi bizalmas levelével Franciaországba küldött Longueval hadnagy a bécsi kormánynak elárulta s Rákóczit 1701. április 18-án sárosi otthonában elfogták s Bécsújhelyben fogságba zárták. E fogságból Lehmann kapitány segítségével még ez év november 17-én kiszabadulva, Lengyelországba menekült. Itt találkozott a szintén kimenekült Bercsényivel, aki a francia udvar támogatásával szervezni kezdte a csakhamar megindult szabadságharcot.

1703. június havában Vereckén átjött a lengyel zsoldos sereg, Rákóczi „Pro Deo et libertate“ zászlajával, melyhez csakhamar a magyar nemesség és főnemesek nagy része is csatlakozott.

Kassa városa 1704. október 21-én meghódol a fejedelemnek s polgársága még aznap leteszi a hüségesküt Forgách Simon kuruc generális kezébe. 1706. október 14-én maga Rákóczi is ünnepélyesen bevonul Kassára, ahol ezután gyakrabban tartózkodik s 1707-ben országgyűlést is tart.

Rákóczi Ferencet 1704. július 6-án Erdély fejedelmének, 1705. szeptember havában, a szécsényi gyűlésen, lengyel mintára, a szövetkezett rendek vezérlő fejedelmének választották meg. 1707. jún. 14-én Ónodon az uralkodó dinasztiát detronizálták.

A kezdetben diadalmas kuruc hadjáratot később balszerencse kísérte.

Az 1708. augusztus 3-iki szerencsétlen kimenetelű trencséni csata után, a harcokban mindinkább kimerült s közben a franciáktól is cserbenhagyott ország adózó képességének kiapadásához hozzájárult a katonákat tizedelő pestisragály s a lengyel zsoldosok hazamenekülése. Rákóczi Ferenc látva, hogy a nemzeti küzdelmet a siker reményével tovább folytatni lehetetlen, 1711. febr. 21-én Lengyelországba távozott. Az 1711. máj. 1-jén megkötött szatmári béke föltételeit nem fogadta el s inkább örökös számkivetésbe ment. Előbb Angliában, majd Franciaországban tartózkodott, míg a szultán meghívására, 1717-ben Törökországba bujdosott ki s előbb Konstantinápolyban, majd Jenikőiben (1718.) s végül Rodostóban (1720.) lakott, ahol 1735. április 8-án meghalt. Szívét, a fejedelem saját kívánságára, a franciaországi Grobois kamalduli kolostor templomában helyezték el. Bebalzsamozott tetemeit a szultán engedélyével Mikes Kelemen Konstantinápolyba vitte s ott az akkor jezsuiták galatai templomában, Zrinyi Ilona mellé temették el. Itt pihentek hamvai 171 éven át, mígnem 1906. október hó 29-én, nemzeti ereklyeként, a kassai dóm kriptájában helyezték el.

II. Rákóczi Ferenc utódai József munkácsi herceg és György makovicai herceg voltak.

József 1700. augusztus 17-én, Bécsben született. Édesatyjának börtönbejutása után keresztapja I. József császár és király felügyelete alatt nevelkedett s „marchese di San Carlo“

nevet kapta. 1723-ban a siciliai Romanuccio és Musciano birtokok tulajdonosa lett. 1734-ben az apja által adományozott munkácsi hercegi címet vette föl. Bécsből megszökött s egy ideig Rómában, Nápolyban, Párisban és Madridban tartózkodott. Atyja halála után 1735-ben a török kormány meghívására Konstantinápolyba ment s itt négy hónapot töltött. Ez idő alatt állíttatta édes atyjának sírja fölé a latin felírású fehér-márvány sírkövet. Mint kijelölt erdélyi fejedelem részt vett az 1737—38-iki hadjáratban s Erdély határáig nyomult. Magával hozott betegsége azonban már 1738. nov. 11-én, az oláhországi Csernavodán, sírba vitte. Végrendeletében meghagyta, hogy atyja mellé, a St. Benoit egyházban temessék el. Nejétől, Madame de la Conteniere-től 1736-ban született egyetlen leánygyermeke Josephe Charlotte, mint apáca halt meg a párisi Visitation de St. Marie kolostorban 1780. július hó 3-án.

Rákóczi József hamvait 1906-ban Kassára hozták s atyjának és nagyanyjának a kassai dómban lévő közös szárkofágjában helyezték el.

II. Rákóczi Ferenc második fia, György Bécsben született 1701. aug. 8-án. A bécsi udvar „Marchese della Santha Elisabetha" nevet adta neki. 1723-ban a siciliai Dal Contrasto és Valle de Giunchi grófságokat kapta meg. Birtokai átvétele után Siciliából Bécsbe visszatérve 1726-ban Párisba, a következő esztendőben atyjához Rodostóba utazott, aki őt makovicai herceggé nevezte ki és tanulmányai folytatására Párisba visszaküldte. 1732-ben Béthune marquiset vette feleségül és Kelislak gr. álnév alatt élt Franciaországban. A török szultán meghívására 1742-ben Konstantinápolyba ment, ámde anélkül, hogy politikai zavart idézett volna elő Magyarországon, csakhamar visszatért Franciaországba, ahol első feleségének halála után Pintherau de Bois l'Isle Margit Zsuzsannát vette nőül. Meghalt La Chapelle de St. Denis-ban 1756. jún. 17-én, utód nélkül. Benne kihalt a Rákóczi nemzetség férfiága.

A Kassa-városi levéltár II. Rákóczi Ferenc fejedelemmel kapcsolatban 1704—1710-ig összesen 59 okmányt őriz.

3.

Bercsényi Miklós síremléke 1725-ből.

Anyaga fehérmárvány, alakja lefelé keskenyedő trapéz. Méretei: 195 cm. magas, fent 92, lent 78·5 cm. széles.

E sirkő 1906-ig Rodostóban a Panagia Pneumatokratoria görög templom hosszfala irányában, az érseki trónus előtt a padló kövei között feküdt. Feliratát a járókelők lába helyenkint teljesen lekoptatta.

Bercsényi Miklós sírköve jelenleg a kassai dóm északi falában, a fejedelem epitáfiuma alatt látható.

Felső részén a Bercsényiek címere. Két, koronás oroszlán között hasított pajzs, baloldali mezején egy egyszarvú, a jobboldalon (a jeruzsálemi kereszt helyett) növénydísz. A címer fölött D. T. (Deo Trino) és O. M. (Optimo Maximo) betűk. Az alattuk lévő, több helyen elkopott feliratnak kiegészített szövege a következő:

STA VIATOR
ET MIRARE SUB HOC PEDALI LAPIDE
MAGNI CORDIS HEROEM IN SAGO
ALTISSIMI CONSILII SENATOREM IN TOGA
ZELANTE PATRIAE CIVEM IN REGNO
IN ECCLESIA DEI RELIGIOS. ROM. CHATHOLICUM
IN EXILIO FIDLISSIMUM SUI PRINCIPIS ACHATEM
ILLUSTRISSIMUM ET EXCELLENTISSIMUM COMITEM
NICOLAUM BERCSÉNYI
QUI OLIM IN HUNGARIA
SERENISSIMI PRINCIPIS TRANSSYLVANIAE
FRANCISCI II. RÁKÓCZI
CONFEDERAT. REG. HUNG. STATUUM DUCIS
LOCUMTEN. ET EXERCITUUM SUPREM. GERERALIS
PRIMUS SENATOR ET COMITAT. DE UNGH. SUPR. COMES
TOT TITULIS CLAR. TOT MERITIS GLORIOS.
NUNC ALIENO SOLO PUGILLO TERRA TECT. ET
MORT. EXUL.
HINC DISCE VIATOR
VICISSITUDINIS HUMANAE CONDITIO ESSE
NIL FIXUM NIL PERENNE IN EXILIO SUO HABERE

MORTUUS EST MUNDO OMNIBUS MUNITUS
ECCLESIAE SACR.
RODOSTI DIE VI. NOV. AN. MDCCXXV AETAT.
SUAE LXI.
SED QUOD VIVAT COELO
EIUS EXEMPLARIS PIETAS IN VITA
GENEROSA EQUANIMITAS IN EXILIO
LONGA PATIENTIA IN MORBO
BREVIS SED FORTIS CUM PIETATE LUCTA IN MORTE
LUCULENT. TESTIMONIUM RELINQV. POSTERIS
ABI VIATOR
NON IMMEMOR PIE DEFUNCTI AC MEDITARE
HIS ARMIS NONNISI EXPUGNARI COELUM.

Magyarul: „A háromszemélyű legjobb és leghatalmasabb Istennek.

Állj meg vándor

és csodáld meg ezen lábnyi kő alatt nyugvó nagylelkű hőst a hadban, a legmagasabb tanácsnak szenátorát a békében, az országban a haza lelkes polgárát, az Isten egyházában buzgó róm. katholikust, a számkivetésben a fejedelem leghívebb kisérőjét, méltóságos és excellenciás gróf Bercsényi Miklóst, aki egykoron Magyarországon II. Rákóczi Ferenc fenséges fejedelemnek, a magyarországi szövetséges rendek vezérének helytartója és a hadseregek fővezére, első szenátor és Ungh vármegyének főispánja volt, oly sok kitüntetésben híres és érdemekben dicső, most idegen földön, maroknyi földdel befödve a halállal elenyészett.

Tanuld meg ebből vándor,

hogy a földi változandóság tulajdonsága, hogy semmisem állandó, semmisem örök a számkivetésben. Meghalt e földnek, az egyház összes kegyszereivel megerősítve, Rodostóban 1725. év november 6 án, életének 61. esztendejében. De hogy az ég számára tovább éljen, az ő példás buzgósága életében, nemes megnyugvása a számkivetésben, hosszú türelme a betegségben, rövid, de jámbor küzdelme a halálban, az utódoknak bőséges tanuságot hagyott.

Távozzál vándor,
emlékezzél meg kegyelettel az elhúnytról és fontold meg, hogy csakis ily fegyverekkel lehet meghódítani az eget".

Székesi Bercsényi Miklós gróf 1664-ben Temetvény várában született. A nagyszombati egyetemen végzett tanulmányai után a katonai pályára lépett. Atyja oldalán vitézül harcolt. 1686-ban ezredes és szegedi főkapitány, vitézségének elismeréséül 1687-ben grófi rangot nyert. Nemsokára mint Ung vármegye örökös főispánja s főhadbiztos („Supremus provinciae Commissarius") II. Rákóczi Ferenccel Eperjesen megismerkedett s mint ennek hűséges barátja és bizalmasa, Rákóczinak 1701. ápr. 18-án történt elfogatása után Lengyelországba menekült. 1703-ban II. Rákóczi Ferenc zászlaja alatt lengyel csapatok élén diadalmasan harcol. 1705 szept. 20-án a Szécsényben megalakult nemzeti konföderáció szövetséges seregeinek főtábornoka, a helytartótanács első szenátora, 1707-ben fejedelmi helytartó lett. A szerencsétlen kimenetelű trencséni csata után is még vitézül harcolt. A szabadságharc ügyének lehanyatlásakor 1710-ben Lengyelországban az orosz segítséget sürgeti. A szatmári béke ellen tiltakozott s annak kedvezményeit nem fogadta el. Előbb (1711-16.) Lengyelországban, majd a szultán meghívására Törökországban élt. Meghalt II. Rákóczi Ferenc karjai között 1725. november 6-án Rodostóban.

Az az óhaja, hogy tetemeit a konstantinápolyi St. Benoit egyházban neje, Csáky Krisztina mellé temessék el, nem teljesült s a rodostói Panagia Pneumatokratoria görög templomban helyezték nyugalomra. Innét 1906-ban Kassára áthozva, a dóm Rákóczi sírboltjában, Csáky Krisztina hamvaival együtt egy koporsóban nyugszik.

Bercsényi háromszor nősült. Feleségei voltak: Homonnai Drugeth Krisztina grófnő (gróf Forgách András, majd gróf Pálffy Ferenc özvegye. 1955—91.); Csáky Krisztina grófnő (gr. Draskovich Miklós özvegye. 1654—1723.) és Kőszeghy Zsuzsanna († 1750.).

Bercsényi Miklós Eperjesen született fia, Bercsényi László (1689—1778.) a szabadságharcban hősiesen küzdött. 1712-ben Rákóczi ajánlásával Franciaországba ment, hol mint tábor-

szernagy, majd marsall és lovassági főparancsnok működött. Nyugvóhelye Franciaországban, a luzancy-i templom Mária-kápolnájában van.

Bercsényi Miklósra vonatkozóan a Kassa-városi levéltárban 1697—1710-ig, összesen 30 okiratot találunk.

*

Bercsényi Miklós második feleségét, a Kassán 1654-ben született Csáky Krisztina grófnőt, Rodostón 1723-ban bekövetkezett halála után, a konstantinápolyi jezsuiták St. Benoit templomához tartozó Xavéri szt. Ferenc kápolnában temették el. E kápolna 1732-ben tűzvész folytán teljesen rombadőlt s nem is épült fel többé. Ekkor elpusztult a Bercsényiné sírja fölé helyezett síremlék is. A grófnő tetemeit a jezsuita atyák a St. Benoit templomnak Szent Szűz kápolnájában új sírba helyezték, Zrinyi Ilona koporsójával szemben. Mivel egykori sírkövének szövege a zárda levéltárában fönmaradt, Csáky Albin a család nevében, kegyeletből, Bercsényiné sírja fölött, a kápolna falába az eredeti felirattal, 1894. okt. 17-én új emléktáblát helyeztetett. Ez az epitáfium Csáky Krisztina hamvainak 1906-ban Kassára történt áthozatala után továbbra is Konstantinápolyban, a helyén maradt.

E síremlék latin szövege magyarra fordítva a következőkép parentálja el az elhúnyt nagyasszonyt: „Itt nyugszik a kiváló matrónák igazi eszményképe, az erkölcsök és erények díszével tündöklő méltóságos és excellenciás keresztszeghi Csáky Krisztina grófnő, akinek atyja István országbíró és szepesi főispán, anyja Lónyai Margit volt. A földi jó- és balsorsot ismerve, a kegyelemnek, a természetnek és sorsnak összes ajándékaival díszítve, az Istent buzgósággal, férjét odaadással s a többieket mind szerénységével hódította meg. Ámde a végzet hatalmát mégsem kerülhette el. Férjének, Bercsényi Miklós ungi főispánnak, a II. Rákóczi Ferenc Erdély fenséges fejedelme vezérlete alatt a haza szabadságáért küzdő szövetséges seregek magyarországi főgenerálisának és fejedelmi helytartónak gyászos számkivetését, mint jó- és balsorsban leghűségesebb osztályosa, fájdalmas ugyan, de hősi lé-

lekkel önként megosztotta, erejét fölülmúló elszántsággal eltökélve, hogy ott lesz hazája, ahol Istenével és férjével együtt lehet. Végre önlegyőzéssel és magán uralkodva, hazájából száműzötten, az Úrban csendes halállal boldogan távozott az örök hazába, a Márványtenger melletti Rodostóban, az Úr 1723. esztendejének április 25-ik napján, élete 69-ik, számkivetésének 13-ik évében. Jámbor olvasó mondj itt egy Miatyánkot és Üdvözlégyet".

E sírkő alá a kápolna falába, 1907. október 15-én egy új kisebb táblát illesztettek be, amelynek latin felirata azt tartalmazza, hogy Bercsényiné Csáky Krisztina hamvait elvitték s 1906. okt. 29-én a kassai székesegyházban férjével közös koporsóba helyezték el.

Ugyancsak a St. Benoit templomban arra a helyre, ahol azelőtt Zrinyi Ilona emléktáblája volt a falba illesztve, Rákóczi bronz-mellképével díszített márvány emléktáblát helyeztek el. Latinnyelvű felirata arról szól, hogy e templomban nyugodtak II. Rákóczi Ferenc, Zrinyi Ilona, Rákóczi József és Bercsényiné Csáky Krisztina hamvai s kifejezi a nemzet hálaját a lazaristák rendjével szemben, amely ez ereklyéket hűséggel és kegyelettel megőrizte s készséggel visszaadta. (Ez emléktáblák eredeti szövegét közli Forster Gyula, Magyarország műemlékei című könyvének III. k. 11. 12. 16. lapjain.)

4.

Eszterházy Antal gróf síremléke 1722-ből.

Azelőtt a rodostói Panagia Pneumatokratoria görög templom padlóján Bercsényi Miklós sírköve mellett feküdt. Fehérmárvány lapjának betűi több helyen lekoptak. Méretei: 175×93 cm.

Eszterházy Antal sírköve a kassai dóm szt. István kápolnája északi falán látható. Az alsó részére vésett családi címer a pajzson egy, koronán álló s jobb markában kivont kardot, baljában három rózsát tartó griffet ábrázol.

A sírfölirat teljes szövege a következő:

HIC IACET
COMES ANT. ESZTERHÁZI DE GALANTHA ETC. PRINCIPUM
PAULI ESZTERHÁZI HUNGARIAE PROREGIS ET EMERICI TÖKÖLI
NON DEGENER NEPOS QVI PRIMUM DUCE IMPERII AQUILA
OTHOMANICAM LUNAM IMPETENS CASU FATALI CAPTUS IN
TURRIM BYZANTINAM CARCERE CELEBREM DUCTUS FUIT INDE
UBI OBSCURABATUR UT SPLENDIDIOR ASSURGERET ELUCTATUS
FRANCISCO II. RÁKOTZI TRANSYLV. PRINCIPI
ADVERSVS LEOPOL. I. IMP. ADHAESIT PRO LIBERTATE HUNG.
VINDICANDA INVICTO ANIMO SORTE TAMEN HIC QUOQUE
SIBI MINUS AEQUA DIMICAVIT. QVEM VIS POTESTATIS EXTOR-
REM PATRIAE EXULEM THRACIAE ACCOLAM FECIT FUGIEN-
TEM FORTUNAM SECUTUS IN PROPONTIDIS LITTORE STI-
TIT GRADUM, UBI ALTERNANTIBUS FUGITIVI MUNDI BO-
NIS AC MALIS ERUDITUS VERACITER AGNOVIT MILITIAM ES-
SE VITAM HOMINIS SUPER TERRAM EXPLETO BELLI DUCIS
MUNERE AD PROMERITA DURAE MILITIAE PRAEMIA RECIPIEN-
DA A DOMINO EXERCITUUM ET PRINCIPE REGUM TERRAE
EVOCATUS OBIIT RODOSTI ANNO AETATIS XLVI SALUTIS
MDCCXXII. X. AUGUSTI. HOC PERENNE FILIALIS OBSERVANTIAE
MONUMENTUM POSUIT
COMES VALENTINUS ESZTERHÁZI.

Magyarra fordítva: „Itt nyugszik galánthai gr. Eszterházi Antal, Eszterházi Pál Magyarország nádora és Tököly Imre dicső unokaöccse, ki előbb a birodalmi sas vezérlete alatt az ozmán holdat támadva, balsors folytán foglyul esve, a börtönéről híres bizánci toronyba vitetett, ahol sötétbe zárták, hogy kiszabadulva annál fényesebben jöjjön elő. II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelemhez ragaszkodott I. Lipót császárral szemben, a magyar szabadság kivívására, rendíthetetlen lélekkel ugyan, de itt is kevésbbé kedvező szerencsével harcolt. A kit a hatalom ereje a haza száműzöttjévé, Thráciának lakójává tett, a futó szerencsét követve, a Márványtenger partján állapodott meg, ahol a mulandó világ váltakozó jó- és balsorsától kioktatva igazán felismerte, hogy katonáskodás az ember élete a földön. Hadvezéri tisztének befejezése után, a kemény hadi szolgálat jutalmának elnyerésére, a seregek Urától s a földi királyok fejedelmétől elszólítva, meghalt Rodostóban, életének 46-ik, az üdvösség 1722. esztendejében augusztus 10-ikén.

A fiúi tiszteletnek ez örök emlékművét gr. Eszterházi Bálint emelte."

Eszterházy Antal, Eszterházy Ferenc és Thököly Mária fia 1676-ban született. Anyja Thököly Imrének, Rákóczi Ferenc mostoha atyjának húga volt. Már ifjú korában a törökök elleni harcokban fogságba jutott. Innét kiszabadulva, mint császári ezredes, 1703-ban Ocskay Lászlónak, Rákóczi Ferenc vezérének csapatai ellen sikerrel küzdött. 1704-ben Rákóczihoz állott. Vitézül harcol a Vág völgyében, a Dunántúl és a Muraközön. A kassai szt. Orsolya - rendnek 1706-ban egy házat ajándékozott. A kurucharcok lezajlása után 1710-ben Lengyelországba ment Rákóczihoz s hűségesen vele maradt, kísérve őt Franciaországba és törökországi számkivetésébe is. Rodostóban halt meg 1722. augusztus 10-én s az ottani görög templomban temették el. Hamvait, síremlékével együtt, 1906. október 29-én hozták Kassára.

Eszterházy Antal első neje gr. Erdődy Julianna († 1696.) volt. Számkivetésében másodszor nősült s Nigrelli Anna Mária grófnőt vette el. Ez utóbbi házasságból Bálint József nevű fia származott, aki atyja halála után Franciaországba ment, hol a magyar menekültekből alakult huszárezredben szolgált. Halála után özvegyével, Philippine de la Nougarde de la Garde-val két gyermeket hagyott hátra.

A Kassa-városi levéltárban Eszterházy Antalra vonatkozóan 4 okmányt találunk: 1705—12334, 12379; 1707—12688; 1710—13062.

5.

Szarvaskendi Síbrik Miklós síremléke 1735-ből.

Anyaga: fehérmárvány. Méretei: 174×75 cm.

Eredetileg a rodostói görög templom padlóján Bercsényi Miklós sírkövével szomszédos helyen feküdt. Kevésbbé volt kitéve a koptatásnak s ezért elég jó karban maradt reánk.

Sibrik Miklós díszesen faragott sírkövén fent a családi címert látjuk. Egyenes kardot fölfelé tartó két ülő oroszlánt, sisakdíszén egy hasonló kardot markoló oroszlánnal.

Az emlékmű fölirata:

HIC IN TERRA EXTRANEA POST
VARIOS FORTUNAE CASUS RE
QUIESCIT DNUS NICOLAUS SIB
RIK DE SZARVASKEND NOBILIS
HUNGARUS SMI FRANCISCI II. RAKO
CZI TRANSYLVANIAE PRINCIPIS AULAE
PRAEFECTUS IN ADVERSIS SICUT IN
PROSPERIS CONSTANTER INCONS;
TANTEM EIUS SORTEM SECUTUS
EXUL CUM EXULE DNO. SUO VI-o AB
ILLIUS OBITU MENSE POST GRAVEM
V. ANNORUM INFIRMITATEM
LXII. CIRCITER ANNOS NATUS OC
CUBUIT RODOSTI AD PROPON
TIDEM DIE VII. 8BRIS MDCCXXXV.

Magyarul: „Itt, idegen földön, a sors különféle csapásai után, nyugszik szarvaskendi Sibrik Miklós, magyar nemes, II. Rákóczi Ferenc, Erdély fenséges fejedelmének udvarmestere, ki jó- és balszerencse között, mint száműzött, számkivetett urának folyton változó sorsában osztozva, ennek elhúnyta után hat hónappal, öt évi súlyos betegeskedés után, mintegy 62 esztendős korában meghalt a Márványtenger melletti Rodostóban, 1735. október 7-ik napján."

Sibrik Miklós a vasvármegyei Szarvaskenden ma is létező ősrégi családnak sarja volt. Mint II. Rákóczi Ferencnek hűséges udvarmestere, urát a számkivetésben is követte. Meghalt Rodostóban 1735. október 7-én, félesztendővel Rákóczi halála után. Tetemeit a rodostói Panagia Pneumatokratoria templomban Bercsényi Miklós és Eszterházy Antal sírja mellett helyezték el. 1906-ban Rákóczinak és többi bujdosó társainak hamvaival együtt Kassára hozták és a szt. Erzsébet dóm szt. István kápolnája alatti sírboltban, külön kőkoporsóban helyezték el.

A rodostói görög templomnak falába, annak emlékére, hogy itt egykor Bercsényi, Eszterházy és Sibrik hamvai nyugodtak, magyar és görög feliratú márványtáblát illesz-

tettek. (A felirat szövegét l. Forster Gyula, Magyarorsz. műemlékei. III. K. 19. l.)

*

II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak hamvai a kassai dóm kriptának használt egykori altemplomában pihennek. E sírbolt bejárata az északi kapunál van. A külső vasrács kőoszlopán a fejedelem címerpajzsát tartó, térdeplő csuklyás szerzetesalak jelzi a hely kegyeletes jelentőségét.

A sírboltba 17 lépcsőfok vezet. Leérve, a csúcsíves bordázatú kriptában négy hatalmas kőkoporsót találunk.

1. A kripta közepén áll II. Rákóczi Ferenc, Zrinyi Ilona és Rákóczi József közös szárkofágja.

A fejedelem hamvai egy 173 cm. hosszú leólmozott rézkoporsóban, ciprusfaládába zárva, borsii és nagysárosi földdel megtöltött vánkoson nyugosznak. Zrinyi Ilona Munkácsról hozott földön pihenő testmaradványait, szintén ciprusfaládába zárva, 159 cm. hosszú leólmozott rézkoporsó őrzi. Mivel a kőszárkofág csupán két rézkoporsó számára készült, Rákóczi József koponyáját, 1 kar, 1 lábcsontját és 5 bordáját tartalmazó ciprusládát, nagyanyjának, Zrinyi Ilonának rézkoporsójába helyezték.

A szárkofágot siklósi márványból Schulek Frigyes egyetemi tanár terve szerint, Andreetti Anzelm és Mikula Ferenc készítették.

A kőkoporsó északi oldalát Rákóczi fejedelem címere, a déli oldalát a családi címer, a hosszoldalt pedig a Zrinyi és a heszeni családi címerek díszítik.

A márványkoporsó oldalfölírása:

ITT NYUGSZIK II. RÁKÓCZI FERENCZ MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY FEJEDELME † 1735. ÁPR. 8. RODOSTOBAN, AZ Ő HŐSLELKŰ ANYJA ZRINYI ILONA I. RÁKÓCZI FERENCZ, UTÓBB THOKÖLY IMRE FEJEDELEMNEK HITVESE † 1703. FEBR. 18. NICOMEDIÁBAN ÉS FIA RÁKÓCZI JÓZSEF † 1736. NOV. 10. CSERNAVODÁN, KIKET NEMZETÖK BALSORSA SZÁMKIVETÉSBE JUTTATOTT.

2. Eszterházy Antal I. Rákóczi Ferencz tábornokának és bujdosótársának koporsója. Az elhúnyt tetemei ciprusfa

A Rákóczi-sírbolt belseje a kassai szt. Erzsébet dómban.

Középen : II. Rákóczi Ferenc, Zrinyi Ilona és Rákóczi József közös szárkofágja. Jobbfelől Eszterházi Antal, balfelől Sibrik Miklós kőkoporsója.

ládába zárva, 159 cm. hosszú, leólmozott rézkoporsóban nyugosznak.

A kapriorai márványból az említett Andreetti Anzelm és Mikula Ferenc mesterek által készített szárkofág felírása:

GALÁNTHAI ÉS FRAKNÓI GRÓF ESZTERHÁZY ANTAL
† RODOSTÓBAN 1722. AUG. 10.

3. Sibrik Miklós udvarmester koporsója. Sibrik csontjai ciprusfa-ládába zárva, egy 158 ½ cm. hosszú, leólmozott rézkoporsóban pihennek.

A szárkofág felirata:

ÓVÁRI ÉS SZARVASKENDI SIBRIK MIKLÓS
† RODOSTÓBAN 1735. OCT. 7.

4. A sírbolt nyugati oldalán látjuk a Bercsényi-szárkofágot. Bercsényi Miklós hadvezér és második feleségének gr. Csáky Krisztinának hamvait zárja magába. E kősír kapriorai márványból készült, Andreetti és Mikula munkája. Benne egy 162 cm. hosszú leólmozott közös rézkoporsóban az elhúnytak testmaradványai külön ciprusfa-ládában pihennek.

A kőkoporsó külső hosszoldalán a Bercsényi és Csáky család címere között a következő felírás van:

SZÉKESI GRÓF BERCSÉNYI MIKLÓS † 1725. NOV. 6. ÉS
HITVESE KERESZTSZEGHI GRÓF CSÁKY KRISZTINA
† 1723. APR. 25. RODOSTÓBAN.

Bercsényi Miklós koporsója mellett állott a hadvezér fia Bercsényi László franciaországi marsall szárkofágja. Mivel azonban de Rupelle báróné, Bercsényi Lászlónak franciaországi női ágú leszármazottja a tetemek hazahozatalát nem engedte meg, e szárkofágot Almakerékre szállították s abba Telegdy Miklós kuruc brigadéros hamvait helyezték el.

*

II. Rákóczi Ferenc hamvai hazahozatalának emlékét a kassai dóm északi kapuja fölött egy nagyarányú falfestmény örökíti meg, egy mineralkezelésű triptichon. Mestere Dudits Andor 1914—16. években festette.

A három mezőre tagolt festmény legalsó, ívbe zárt része Rákóczi sírhelyét mutatja. A koporsó lábánál egy okmánylapon az 1715. és 1906. évszámok a fejedelem törvényszerű (1715: XL. tc. — 1906: XX. tc.) számkivetésének a korszakát jelzik. A középső lépcsőzetes mezőben Rákóczi életének emelkedő és hanyatló mozzanatai tárulnak elénk. Látjuk őt, mint kisdedet anyja Zrinyi Ilona dajkáló ölében, az ifjút nevelője Kollonich érsek oldalán, a férfi Rákóczi sárosi elfogatását, a legfelső fokon a lóháton ülő és hűséges embereitől környezett szabadsághőst dicsősége tetőfokán. Ezután a hanyatlás kora következik: a száműzött Rákóczit XIV. Lajos francia király és III. Ahmed török szultán fogadja s végül a bujdosó fejedelem, hűséges íródeákjával, Mikes Kelemennel együtt hallgatja a Marmara-tenger „mormolását, tenger habja fölött futó szél zúgását." A legfelső tagozat Rákóczi hamvainak hazahozatalát szimbolizálja. A gyászmenetben a halottvivők vállukon három koporsót visznek. Elül haladnak az ereklyék hazahozatalát végrehajtó országos ötös bizottság tagjai: br. Forster Gyula főrendiházi tag s a műemlékek országos bizottságának elnöke, Dr. Thaly Kálmán országgyűlési képviselő, Fraknói Vilmos c. püspök, Dr. Thallóczy Lajos a m. tud. akadémia tagja és Thewrewk Aurél a budapesti tud. egyetem tanára. Az ötös bizottság után következnek a fejedelem kassai temetését végző főpapok: Firczák Gyula munkács-egyházmegyei gör. kath. püspök és Dr. Fischer-Colbrie Ágoston püspök, 1906-ban Bubics Zsigmond kassai püspök koadjutora és apostoli adminisztrátor. A menetet gyászolók zárják be. A háttérben a kassai dóm konturját és a konstantinápolyi Aja Sophia templomot látjuk.

A Rákóczi-hamvak fölkutatásáról és hazaszállításáról érdekes adatokat tartalmaznak Lobry Ferenc lazarista atyának, a konstantinápolyi St. Benoit klastrom főnökének, francia nyelven írt naplójegyzetei, aki a kutató munkálatokat vezette, a hamvakat hazakísérte s az 1906. okt. 29-iki kassai gyászmenetben is résztvett. „Les cendres de Prince François Rakoczi II." című litografiával többszörösített gépírásos naplójának egy példányát a Keletszlovenszkói múzeum könyvtára is őrzi.

*

A régi síremlékekről szólva, meg kell emlékeznünk arról az epitáfiumról is, amely a dóm Mária látogatása oltára melletti déli falához van erősítve. Ez a restaurálás előtti régi dómból marad reánk. Biztos adatok hiányában nem tudjuk kinek az epitáfiuma. Ez emlékművön, az Úr megostoroztatását ábrázoló kép fölötti mezőben, oszlopok között a keresztre feszített Megváltó kifaragott alakját látjuk. Az oszlopokon nyugvó attikán, két ülő angyaltól környezve, az Úr Jézus szoboralakja áll, kezében a földgolyóval. A medence formájú kiugró talapzatot családi címer ékíti, melynek hasított címerpajzsa jobbfelől hullámos pólyából kinövő félszarvast, balfelől pedig jobbjában háromlevelű ágat tartó növő emberalakot s alatta stilizált három rózsát mutat. Az oszlopok konzoljain szintén címerek és szárnyas angyalfejek vannak. E címerekről Kemény Lajos a következőket írja: „Az alól nyílt epitáfiumot jobbra-balra oszlopok határolják, melyeken egy-egy címer látható és pedig jobbra a Rainer-családé, melynek Menyhért nevű tagja Kassa bírája, majd Bethlen Gábor pénzügyi tanácsosa volt, a címerben griff és medve. A baloldali címer a Schubart címer, benne griff és három rózsa. A család egyik tagja, szintén Menyhért, 1583-ban a szepesi kamara tanácsosa. E két címer valószínűen az ismeretlen címerű elhúnyt két nejének címere.“ (Kassa város műemlékei 9. l.) E síremlék, a barokk stílusnak figyelemre méltó alkotása.

*

A kassai szt. Erzsébet dóm Mettercia kápolnájában találjuk az 1804-ben alapított Kassaegyházmegye elhúnyt püspökeinek epitáfiumait. Szabó András (1804—19.), Csech István (1821—31.) és Fábry Ignác (1852—67.) közös síremlékét, Perger János (1868—76.), Bubics Zsigmond (1887—1907.) és dr. Fischer-Colbrie Ágoston (1907—25.) külön epitáfiumát. Ez újabb időből való síremlékeknek s a kápolna alatti sírboltnak leírását l. a szerző „Kassa régi temetői stb.“ c. művének 127—133. lapjain.

Tekintetes
műemlék: országos Bizottsága
Budapesten.

Alulirott tisztelettel azon kérelmet terjesztem elő, hogy 350 Koronás tartozásomnak 6ik.- 50 Koronás részletének megfizetésére 2 honapi halasztást engedélyezni méltoztassék.

Tisztelettel van szerencsém előadni, hogy az orsz. levéltár szobrászmunkáit réám bizták ugyan, azonban munkadiját csakis 2 honap mulva fogok kapni, a mikor az első minta szállítás megtörténik.

Az előadottak alapján ismételve tisztelettel kérem, hogy a kért halasztást méltányosságból is engedélyezni kegyeskedjék.

mélytisztelettel
vagyok alázatos szolgája
Mikulajcsa
szobrász művész.

semmiféle méltányosságot nem érdemelve

Mikula Ferenc

Nobrán

Kiselejtezett irat.

Mikula Ferenc

szobrász

l.

A Pesti Városháza

1936. 7-8. z.

29. l.

[illegible]

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök
MŰSZAKI VÁLLALATA
Bpest, VI., Dessewffy-u. 16.
T: 127—670

Tervez, szerel és szállít:

kazántelep	vizvezetéki
központi fütő	csatornázási
szellöztető	derítő
szárító	szivattyú
légüdítő	lég és gázvédelmi
ködtelenitö	gázvezetéki

berendezéseket

1996 január

Unokáink sem fogják látni

Miről mesélhetnének Szomolya kövei?

Kezembe akadt tavaly a Színházi Élet egy – már kicsit rongyoska – 1938-as száma. És abban találtam egy roppant érdekes cikket, amely Gömbösfalváról szól. Ezt a nevet mindössze néhány évig viselte az a kis falu, amely Mezőkövesdtől néhány kilométerre van, és korábban is és most is úgy hívják, hogy Szomolya.

A faluban, bárhova nézünk, a kőbányászat és a kőmegmunkálás hagyományára utal minden. Ugyanis Szomolya vulkanikus talajon fekszik, közelében vulkanikus hegyek, amelyek biztosították a falu számára a kemény kő, a dacit tufa kitermelését ugyanúgy, mint a puhább riolit tufáét.

A kemény kövön járnak, ebből készült a járdaburkolat, a kerítések, azok faragott díszei, a kerékvetők, a padok is. Szinte minden. Ez adta a kenyeret a falu lakosságának sokáig s vitte a kis falu hírét messze országhatáron kívül is. A falu négy hídját építették kőből. Ma már csak egy van meg eredeti állapotában. Reméljük, most már ez meg is marad.

Helyi kőből készült a községháza kerítése, a faluközpontban az I. (és II.) világháborús emlékmű és a tűzoltók épületei. Ha már a kapu alumíniumból van is, az általuk állított 1848-as centenáriumi emléktábla szintén a helyi kőfaragók remeke.

Az egykori pártház vázái, oszlopai faragottak, akárcsak a kerékvetők, a padok itt a faluban.

Kétszintes barlanglakás Szomolyán

„Komfortos" barlanglakások

De az az igazság, hogy manapság mintha felejtené a falu a múltját. Hiszen egyre-másra feltűnnek a ma már az egész országban használatos uniformizált anyagok. Itt már műkőből van a pad, és a kerítés tetején – hát nem tudom, hogy ez divat kérdése-e – gipsz kerti törpe áll. Helyi kőből készült a Nepomuki Szent János-szobor a temető előtt. Igen szép faragás, és az a Krisztus-szobor is a falu közepén. Sajnos letört a feje. Amikor ott jártam, még megvolt, odahelyezték a kereszt talapzatára. Vajon visszaerősítette-e valaki a helyére?

utóbbi időben alig történt valami. Itt van az úgynevezett „bibliai kő", amely Szalóki Márton kőfaragó keze nyomát dicséri, és egy szép Krisztus-fej pedig Lakatos Imréét.

A legnagyobb kétszintes barlanglakás ma a község orvosáé. Fent a befalazott ajtók mögött volt az első lakás, és aztán, mikor a család bővült, lejjebb ástak, és kivájták a tornácos bejáratú alsó lakást. Belül lépcső köti össze a két szintet. Az orvos házi múzeuma tekinthető meg itt, ahol a környék hétköznapi szokásainak, népművészetének emlékeit gyűjtötték össze. Használja a szobákat is. Baráti összejöveteleket is tartanak itt. A hely kőfaragóira emlékező értékes darabokat is begyűjtött Molnár doktor, például egy gyönyörű Krisztus-fejet. Vannak malomkövei, kéményfedő kövei, minden, ami helyben előállítható volt. Itt látható néhány klasszikus kő a cek takarják Szalóki különös művészetét. Látható még néhány figura, amelyeknek már ártott az időjárás, ártott a gondozatlanság, a meg nem értés. És ez nem egyetlen ember vétke, hiszen az lenne a logikus, hogy Szomolya büszke legyen ezekre a faragványokra, mutogassa, képeslapokat áruljon róluk, hogy vonzzák a turistákat. Hisz ennek a községnek erre minden esélye megvan emiatt, és általában is, ha tiszteli hagyományait, kőből alkotott múltját.

A megfejtésre váró titok

És még mindig nem végeztünk Szomolya nevezetességeivel. Ugyanis, hogyha az időjárás megengedi, a földúton fölmegyünk a domboldalba is a falu fölé.

Kifejezetten örültem, hogy kora tavasszal jártunk itt, mert talán jobban látható, amit kerestünk, mint hogyha már kat, kaptárköveiket és Szalóki Márton örökségét, s persze felélesztenék a falu hagyományait.

Az egész téma aránylag friss feldolgozása – a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszékének kiadványa – éppen tízéves. *Viga* Gyula munkájának címe: *Kőmunkák egy Bükk-alji faluban.*

Köszönöm *Tóth* Tibor tanár úr kalauzolását a helyszínen s a tanulmányokat, amelyeket e témáról *Mihály* Péter, *Német* Zoltán, *Ripászky* Zoltán és Tivadar írt. Őrzöm *Polgár* László és *Halász* Árpád már sárguló tanulmányait a Dunántúlon fennmaradt kaptárkövekről. Nem kellene valakinek végre megírni s képeskönyvben kiadni az egész érdekes kaptárkő-kérdést? Biztos lenne rá vevő!

És ha már a köveknél tartunk…

A Budapesti Városvédő Egyesület termeiben, az Eötvös utca 10.-ben most az V. kerületi ólomüveg ablakokban gyönyörködhetnek, és ugyanott – természetesen – hozzájuthatnak egyesületünk legfrissebb kiadványához, Szentpéteri Tibor könyvéhez, amely a budapesti határköveket feldolgozó, ebben a témában egyedülálló munka!

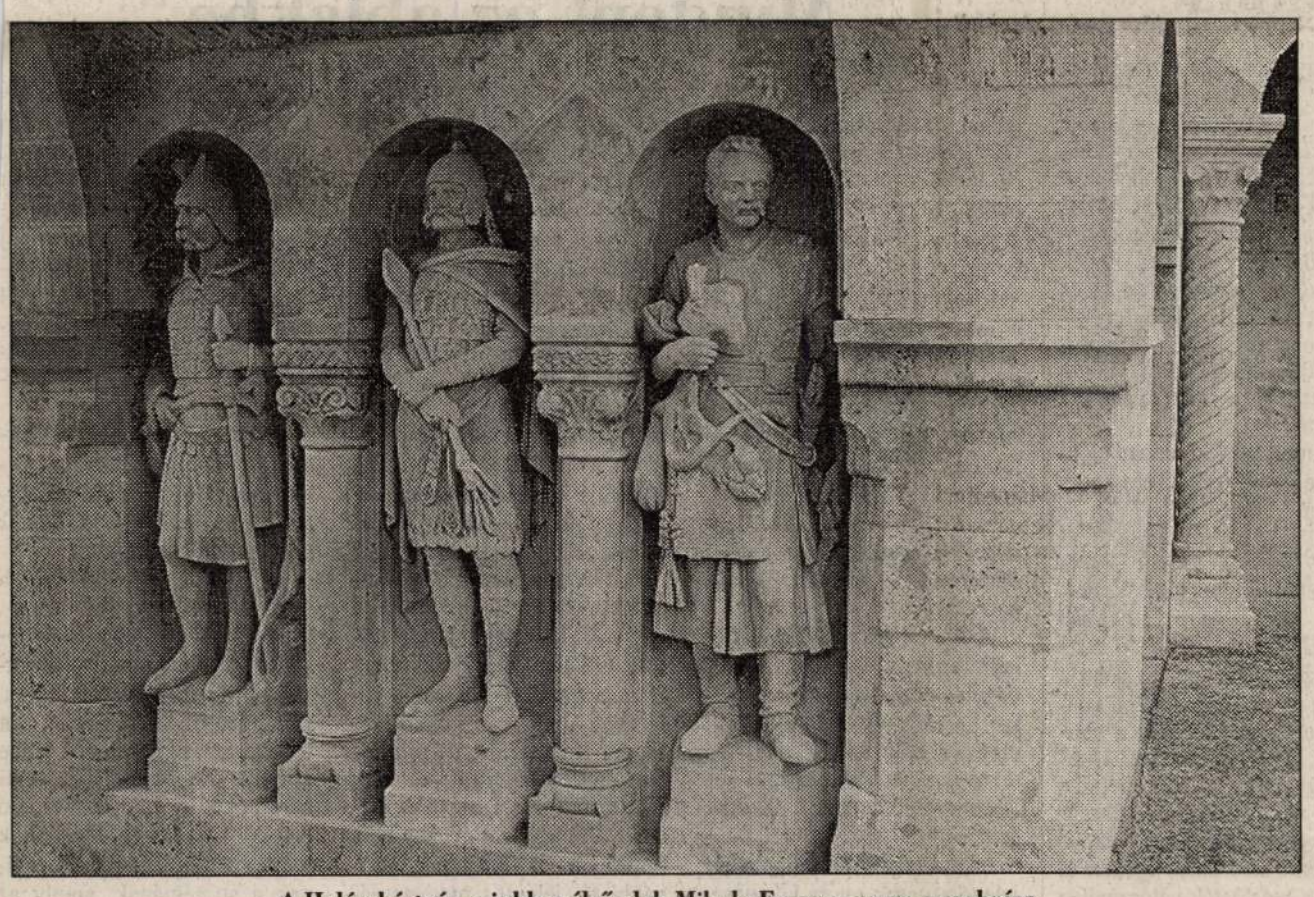

A Halászbástyán a jobb szélső alak Mikula Ferenc, maga a szobrász

A szerző felvételei

Mikula Ferenc emléke

És ha már kevesek által ismert különlegességekről, a kaptárkövekről és a határkövekről szóltam, végül valami érdekesség mindenki által ismert „faragott kövekről", a Mátyás-templomról, a Halászbástyáról és környezetükről. Mégpedig azért, mert *Hegedűs* Béláné megkért rá, akinek sok régi fényképe között van egy olyan is, amely a Halászbástya avatásán készült. Rajta *Ferenc* József*en* és *Schulek* Frigyesen kívül *Mikula* Ferenc látható.

„36 éves volt, mikor először Magyarországra jött. Bécsi, osztrák eredetűek voltak a szülei, de a neve után, a Mikula név után valószínűleg morva származású volt.

Mikula Ferenc bécsi akadémiát végzett. Ferenc József császár meghívására egy pályázatot nyert Schulek építész támogatásával a Mátyás-templom összes szobrainak újraalkotására. Így ő csinálta a Mátyás-templom két oltárát, a fő- és mellékoltárt, az összes szobrokat, III. Béla sírját feleségével, antiochiai Annával együtt, a Halászbástya díszítőszobrait, de ő csinálta Kassán Rákóczi Ferenc sírját is. Ezenkívül a Kossuth-mauzóleum két oroszlánja és a Stróbl Alajos által alkotott Szent István-szobor talapzatán lévő négy oroszlán és a relief is az ő munkája. Úgy látszik, oroszlánspecialista volt…"

„Édesanyám egyszer benn volt a templomban, és csodálkozva és szeretettel nézett körül. Az édesapja által alkotott oltárnál esküdött. A mama ott otthon volt, és valaki megkérdezte, hogy mit néz, azt hitte, hogy idegen, és elmagyarázta neki, hogy ezek Stróbl Alajos munkái. A mama nagyon szomorúan kiment, és akkor egy darabig nem akart evvel foglalkozni, pedig biztos többet tudott volna, mint én.

Nekem nagyon fontos Mikula Ferenc, mert a nagyapám volt, és szeretném, ha megmaradna az emléke. A műveire pedig úgy emlékezzenek, hogy azokat Mikula Ferenc alkotta. Nagyon szeretném, ha a bevésett aláírások is megmaradnának rajtuk. Különösen a Halászbástyán, a Vitézek lépcsőjén az egyik szobron, ami őt magát ábrázolja…"

Ráday Mihály

A falut fölülről szemlélve feltűnnek az egykori magánkőbányák. Ma már nem folyik bányaművelés a községben, s kőfaragó mestert is csak egyet találtam. A falu híres kőbányái közül az egyiket például a szennyvíz, a szemét tárolására használja ma a falu. Ki tudja, miért. A kőfalban barlanglakásokat látunk, amelyek egyrészt a kitermelt kő helyén jöttek létre, másrészt egyébként is kényelmes volt a puha tufafalba lakásokat vágni. És akár hiszik, akár nem, ezek még komfortosak is voltak nagyjából, jól lakhatók. Az egyiket „tájházként" állítják helyre. Ide nem való anyagból készült az egyik fal, és betonból készült az új könyöklő a tornácon. Ki érti, hogy a műemlékesek által helyreállított barlanglakáson miért használnak idegen anyagot? Beléphetünk a tornácra, majd az üres lakásba is. Korábban meszelték és festették is a falat. Ez a letisztítás után ma már csak nyomokban látható.

A barlanglakás előtt álló kis házban összegyűjtötték a környék néhány értékes tárgyát azért, hogy legyen mit később majd kiállítani, s az idelátogatóknak megmutatni, ha egyáltalán ez a kiállítás előbb-utóbb összeáll. Hiszen az temetőből s különleges határkövek is. A gazdag motívumkincs, a nagy műgonddal készült faragások tömege azért is furcsán hat az emberre, aki ott jár, mert a temetőben alig lát már régi sírkövet. A művirágos, műkőből készült új hagyomány elpusztítja a régit. Egyenruhába bújt a szomolyai temető.

A közel hatvan évvel ezelőtti Színházi Életben egy cikket olvashatunk, amely *Szalóki* Márton kőfaragóról szól, aki vak volt, és mégis fantasztikus örökséget hagyott hátra. Megfaragott teljes sziklaoldalakat. „II. Rákóczi Ferenc", „Szent Márton és a koldus", „A hét mulató ember", „A szobrász, a felesége és a fiuk, a huszár". És látható egy fényképen maga Szalóki Márton, fia, menye és unokája társaságában.

A falu főutcáján megvan az a telek, ahol Szalóki Márton élt, hiszen ez a ház igazán nem emlékeztethet arra, ami 1938-ban állt itt. Azonban a vaskerítés mellett a kőoroszlán lehetne akár Szomolya jelképe is, olyan kedves ez a faragvány oroszlán a kapuoszlopon. Szalóki a világ naiv művészetének jelentős alkotója lenne, ha számon tartanák! Ha a gazdasági udvarban hátramegyünk a sziklafal alá, a gazda megmutatja a nyúlketreceket. Ugyanis ma nyúlketrelombosak a fák. Néhol kibújnak a vulkanikus sziklák a fák közül. És ezek a sziklák valami fantasztikus különlegességet őriznek. Egymásra nagyon hasonlító nyílások vannak rajtuk. Nyílásoknak nevezhetném, de végül is csak körülbelül 20 centi mély mindegyik, és a némelyiken kifaragott keretszerűség utal arra, hogy talán ajtóval el is lehettek zárva egykoron. A sziklákat, a köveket, amelyeken ezek a lyukak láthatók tömegével, *kaptárköveknek* nevezik. Már a múlt században Bartalos Gyula egri pap tanulmányt írt róluk, és azóta is többen azon dolgoznak, hogy megfejtsék a titkukat. A kaptárkő elnevezés arra utal, hogy egyesek szerint egy régi temetkezési szokás emlékei a lyukak, megint mások valamilyen kultikus szertartást gyanítanak. Mindenesetre vitatkoznak a kutatók, lassan könyvtárpolcnyi irodalma van e kutatásnak, és biztosat állítani még most sem lehet. Csak azt, hogy ez a furcsaság mindössze néhány községben látható Magyarországon, és talán Szomolyán a leggazdagabban. Biztosan csak azt állíthatom, hogy Szomolya az ország nevezetes községe lehetne, az ország, a világ egyik érdekes látnivalója, ha ezt a falu lakosai tudomásul vennék, és úgy is kezelnék kőbe faragott múltjukat.

Rőzse, csutka, burzsujka

Mélyponton az ukrán energia

Hideg a tél Ukrajnában. Ez természetesen nem meteorológiai helyzetjelentés vagy prognózis. A rőzsét, a kukoricacsutkát a falusi lakosságnak javasolja *„alternatív forrásként"* az energiaügyekben illetékes miniszterelnök-helyettes. A *„burzsujkát"* az ablakon kivezető csővel, amely a népnyelvben a polgárháború szükségkályháját jelenti, a városiak figyelmébe ajánlja. Világítási célokra pedig a *gyertya* használatát szorgalmazza. Tegyük hozzá, a távfűtés eddigi teljesítményéről és általában az energiaellátásról érkező legutóbbi hírek is messzemenően alátámasztják ezeket a jótanácsokat. Mint azonban a továbbiakból kiderül, a lakosság még mindig a kedvezményezett energiafogyasztói szférához tartozik.

Lehúzott redőnyök

A *Kopint-Datorg Rt.* legújabb konjunktúrajelentésének tanúsága szerint, a hivatalos statisztikák alapján számítva Ukrajna bruttó hazai terméke az idén nem éri el az 1989-es szint 43 százalékát. A főbb probléma azonban nem a termelés mennyisége, hanem a *minősége*. Míg az Oroszországtól, Türkmenisztántól vásárolt olaj és gáz „kemény" áru, a világpiacon is jegyzett dollárárakkal, addig az ukrán gazdaság termékei nem „konvertibilisek". A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az ukrán ipar és mezőgazdaság *képtelen* megtermelni a gazdaság működtetéséhez – és a lakosság ellátásához – szükséges energia ellenértékét, és ez természetesen más nyersanyagokra is igaz.

A múlt év őszének elején kedvezőtlen fordulat állt be az energiaháztartás működésében. Ennek közvetlen oka nem volt. Ekkor robbantak a régóta halmozódó feszültségek, amelyek egyrészt a fűtőanyag- és energiaimport folyamatos csökkenéséből adódtak, másrészt a finanszírozás csődjéből. A csőd szintén két vonalon jelentkezik: államközi síkon halmozódnak Ukrajna tartozásai a fűtőanyag-szállítókkal szemben, és belföldön is – őszi adatok szerint – a fogyasztóknak csupán 40 százaléka egyenlíti ki a felhasznált energia ellenértékét. Egy októberi kormányrendelet szerint az energiaszámlájukat nem rendező vállalatok *„államellenes bűncselekményben"* marasztalhatók el.

Szeptember eleje óta ezerszámra zárnak ki vállalatokat – tartósan vagy részidőre – az energiafogyasztásból, és ezerszámra zárják be kapuikat maguk a vállalatok az ezért, vagy ezen túlmenően is fellépő csőd miatt. A kormányzat a bezárt (működésükben felfüggesztett) vállalatoknál felszabaduló energiamennyiséget a nélkülözhetetlen termékeket előállító üzemeknek és a lakosságnak juttatja.

A kedélyeket csillapítani szándékozó hivatalos nyilatkozatok is elhangzanak: nem fenyeget a télen energiakatasztrófa, a minimális fűtőanyag- (energia-) készletek rendelkezésre állnak, sőt szénből és fűtőolajból a „szükséges" készletek is. Hadd tegyük ehhez hozzá: a hiánypszichózis közepette a szorosan elégségesnek tűnő készletek is szűkösnek bizonyulhatnak. A „szűk keresztmetszetet" egyébként nemcsak a fűtőanyagok jelentik. Az erőművek – a hő- és atomerőművek egyaránt – *üzemzavarokkal* küszködnek, teljesítményük az év végére ezért is visszaesett.

Kiútkeresés

Az ukrán gazdaságpolitika három úton, illetve a módozatok kombinálásával keres kiutat az energiaháztartás csődjéből.

Az első a *takarékosság*. Ez önmagában nehezen értelmezhető és keresztülvihető feladat, és a gazdaság általános racionalizálási, modernizálási törekvései sikerének, a lakossági mentalitás változásának függvénye.

Van azonban bizonyos „önmozgása" is: a nagy változásoktól függetlenül is lehet meghatározott keretek között takarékoskodni. Elég itt arra utalnunk, hogy Ukrajnában számos fogyasztó nincs felszerelve fogyasztásmérővel.

További cél a *belső termelés növelése* energiahordozókból. Táblánk adatai képet adnak a belső fűtőanyagkincsek *kimerüléséről*, pontosabban a termelés hanyatlásáról. Hivatalos adatokon nyugvó becsléseink szerint tavaly szénből csupán 41, földgázból 30, kőolajból pedig 29 százalékát termelik ki a negyedszázaddal korábbi mennyiségnek.

Ami a földgázt és az olajat illeti: állítólag ígéretes *lelőhelyeket* találtak, főleg a Földközi-tenger talapzatában. Persze a kiaknázáshoz is pénz, tőke kellene.

A jó minőségű, de igen nehezen és drágán kitermelhető ukrán szén bányászata is a hanyatlás útján van, de e fűtőanyag szerepe még mindig meghatározó a villamosenergia-termelésben. Az *állami szubvenció igen nagy*, tavaly mintegy 600 millió dollárnak megfelelő összeget emésztett fel. Ennek ellenére a bányászat feltételei katasztrofálisak. Az ukrán szénbányák világméretekben is a *legveszélyesebbek* közé tartoznak: minden egymillió tonna kitermelt szén *négy-öt halálos áldozatot* követel. A veszélyesség fő oka a technika elmaradottsága, de a geológiai

Fűtőanyag- és energiatermelés Ukrajnában

	Villamos-energia (Mrd kWh)	Szén (M t)	Földgáz (Mrd m³)	Kőolaj (M t)
1970	137,6	207,1	60,9	13,9
1980	236,0	197,1	56,7	7,5
1990	298,5	165,9	28,1	5,3
1993	230,2	131,9	19,2	4,3
1994	212,0	94,4	18,0	4,2
1995, 9 hónap	141,0	64,4[a]	13,5	3,0
1995, 9 hónap-b	–4,0	–12,1[a]	–1,9	–4,3

a Ebből kokszolható 22,5 millió tonna, –21,2 százalék
b Változás százalékban 1994 hasonló időszakához képest

Tőzsdei és befektetői várakozások

Erősödik a dollár

Valutakereskedők és befektetők egyaránt arra számítanak, hogy az *amerikai dollár* árfolyama 1996-ban jócskán az 1995-ös történelmi mélypont fölött lesz, sőt, 1995-ben nem is látott szintre emelkedhet, főleg a *japán jennel* szemben – írta év eleji elemzésében az *AP-DJ*. A tavalyi év megállította a dollár tízéves rosszabbodását, s nem kell sok 1996-ban ahhoz, hogy ellenkező irányú folyamat kezdődjék – mondta a hírügynökségnek a *Hongkong Shanghai Bank* (HSBC) határidős üzletekkel foglalkozó egységének alelnöke.

A piaci bizakodás abból a reményből táplálkozik, hogy *az amerikai kormánynak sikerül úrrá lennie a költségvetési hiányon*, a japán befektetőknek pedig még nagyobb kedvük lesz Amerikába vinni a pénzüket. A japán pénzügyi kormányzat egyenesen ösztönzi a japán befektetőket a *külföldi kihelyezésekre*. Bíznak *a világméretűvé váló gazdasági növekedésben* is, ami növeli az amerikai áruk keresletét külföldön.

Piaci szakértők szerint, ha a dollár mindjárt az év elején meglódul a többi fontos valutával szemben, akkor az év további részében még jobb eredményekre számíthat. Az árfolyam első egyszázalékos elmozdulása *január első tíz napja során* történelmileg hagyományos jelzője az év első hat hónapjában várható fejleményeknek – mondta az AP-DJ-nek Robert *Stein*, az *Astor Financial Inc.* chicagói tőzsdei alkuszcég elnöke. Ennek oka, hogy a befektetési cégek és a multinacionális vállalatok általában már az év első pár napján beindítják hosszú távú valutastratégiájukat – vélte a tőzsdei szakértő.

A múlt pénteki, ünnep előtti gyenge New York-i kereskedelemben a dollár 103,47 jen és 1,4362 márka volt, a csütörtöki 102,75 jen és 1,4388 márka után. Előrejelzések szerint a dollár árfolyama 1996-ban *105–125 jen* és *1,50–1,60 márka* között alakulhat. Szakértők szerint ugyanakkor a dollár kilátásai kevésbé világosak a márkában, mint a jenben. Az EU-tagok igyekezni fognak elérni a közös valuta pénzügyi-költségvetési feltételeit, és ha ez az igyekezet sikeresnek ígérkezik, akkor a befektetők valószínűleg a márkához sereglenek. Egyes elemzők szerint ez mérsékelheti a dollár iránti lelkesedést már 1996-ban, különösen, ha az amerikai tőkeimport kisebb lesz a vártnál.

A győri Gardénia titka

Mindent az ablakba

A világ harminckét országában kíván jelen lenni a győri *Gardénia Csipkefüggönygyár Rt.*, nem is véletlenül fektet be pénzt és szellemi energiát arculata kialakításába. A hosszú idő óta nyereséges vállalat igazgatója, *Polyák* Zoltánné szerint a cégnél öt éve megkezdett magánosítás sikerrel járt, annál is inkább, mert a korábbi években is nyereséghozó kereslet éltette a gyárat. Úgy tűnik, az idei esztendő is kiemelkedő lesz.

– Ritka manapság az elégedett cégvezető. Ön mitől ilyen derűlátó? – kérdeztük az igazgatónőt.

– Úgy látszik, a piac értékeli erőfeszítéseinket. Azért vagyok optimista, mert tavaly két jelentős sikert is elértünk: megszereztük az *ISO 9001*-es textil-minősítést, másrészt tulajdonosai lettünk az *I. Magyar Minőség Díjnak*. A fejlesztő munka, a lakáskultúrában megjelenő divatok gyors követése, a piacismeret és vevőcentrikus filozófiánk valószínűleg együttesen hozta a sikert. A tavalyi árbevételünk a vártnál jobb: 2,6 milliárd. Ebben megjelenik a márciusi kormányintézkedések árfolyam-befolyásoló hatása is. A jó eredmény számomra sokkal meglepőbb oldala a *hazai kereslet* növekedése.

– Az ember azt hinné, hogy a családi kasszákban éppen a függönyre, lakáskultúrára fordítható pénzeket tartják vissza a megélhetési gondok miatt...

– Őszintén szólva erre számítottunk mi is. A Gardénia termelésének negyven százaléka külföldön, hatvan százaléka idehaza értékesül. Ez évek óta speciális stratégiát követel a belföldi piaci részvétel megtartásáért. Négy csatornát nyitottunk a magyar vevők meghódítására. Az első és legfontosabb egy *saját áruházi lánc* kialakítása. Győrben már évekkel ezelőtt megnyitottuk a Dénia-üzletházat, ahol nemcsak csipkefüggönyt és terítőt, de minden forgalmazunk, ami az ablakok felöltöztetésére szolgál. A második Dénia-házat néhány hete Sopronban is felavattuk, s további tíz jelentős magyar városban kívánunk áruházat létrehozni az elkövetkező években. Törekvésünk az, hogy minden igényt kielégítő áruválasztékkal jelenjünk meg a vevők előtt. A Gardénia-márkaboltokból már ötven van az országban. Ezek az üzletek nem cégünk tulajdonai, de arculatot, oktatást és reklámhozzájárulást adunk, s folyamatos információval szolgálunk a várható új gyártmányokról. Ahová az említett két módon nem jutnak el termékeink, oda az *ügynöki* hálózat viszi el, de saját raktárunkból is kiszolgálunk mindenkit.

– Az elmúlt négy év a Gardénia beruházási kedvét is föllelesztette, hisz a szűknek tartott gyár oldalában hatalmas üzemcsarnok épül.

– Régi álom válik valóra mostanában. Jelentős mosó-, festő- és rögzítőkapacitás-növekedést jelent majd a háromszázmillió forintos beruházás. Évi tizenhatmillió méter árut tudunk majd kikészíteni. Ebbe a mennyiségbe belefér némi bérmunka is, melyet hasonló profilú cégeknek készítünk majd. Ez a beruházás része annak a stratégiának, amely az ezredfordulóig határozza meg: miből, mennyit és milyen gépekkel gyártunk. A sikerek igazolják, hogy jó irányban indultunk el.

M. Á.

Áremelkedések Lengyelországban

Többe kerül az energia és a közlekedés

Lengyelországban január elsejétől átlagosan *14 százalékkal emelkedett az elektromos áram és a vezetékes gáz fogyasztói ára*. A *távfűtés* az újév első napjától 5 százalékkal drágult meg. Ugyancsak többet, havi 7 zlotyt, azaz csaknem 400 forintot kell fizetni az idén a televízió és rádió előfizetésért – az *MTI* tudósítása szerint.

Varsóban 25 százalékkal emelkedtek a helyi tömegközlekedés tarifái. Az egyszeri utazásra jogosító vonaljegy ára a jelenlegi 80 groszy helyett 1 zlotyra emelkedik, ami 56 forintnak felel meg. A városhatárt elhagyó vonalakon 2 zlotyt, az éjszakai járatokon pedig január elsejétől 3 zlotyt kell majd fizetni. Lengyelországban a 4 évnél fiatalabb gyermekeknek és a 75 éven felülieknek ingyenes a tömegközlekedés.A pénzügyminisztérium közzétette az 1996-ban még várható áremelkedéseket is. Eszerint a gáz és az elektomos áram ára 1996-ban már nem változik, *a melegvíz és a fűtés* azonban áprilisban 8, októberben pedig további 5 százalékkal drágul. Az idén a leggyakrabban a *gyógyszerek* ára fog változni, májusban 10, júliusban 7, októberben pedig 6 százalékos áremelkedésre kell számítani. A *szeszesitalok* kétszer drágulnak, 10–10 százalékkal.

Az idén átlagosan *7,3 százalékkal mérséklődnek a vámtarifák*. Az ipari termékekre átlagosan 5,6, az agrártermékekre – betartva a GATT/WTO, valamint az EFTA és CEFTA szerződéseket – 20,9 százalékos vámok lesznek érvényben.

Alacsony volt a gabonatermés

Drága az orosz kenyér

Oroszországnak az idei termésig jórészt elég a saját gabonája, és központi keretből semmiféle importot sem tervez. Ezt Alekszandr *Zaverjuha*, a mezőgazdaságért felelős orosz miniszterelnök-helyettes jelentette ki az *Interfax* által idézett nyilatkozatában.

Zaverjuha ellentmondott a gazdasági minisztérium előrejelzésének, amelyben az 6 millió tonna gabonaimportot vetített előre az idei évre. Semmiféle pályázatot nem írnak ki az állami szükségletek fedezésére való behozatal finanszírozására – mondta, de nem zárta ki, hogy az orosz régiók vásárolhatnak esetleg külföldön búzát. Ivan *Sztarikov*, a gazdasági miniszter helyettese szerint az év elején *400 ezer tonnás lehet a régiók külföldi vásárlása*.

Oroszországban tavaly *rendkívül alacsony* volt a gabonatermés. Az 1995-ös *65 millió tonna* jócskán alulmaradt az előző évi 81 millió tonnához képest. Az alacsony termés miatt olyan hírek terjedtek el tavaly ősszel Moszkvában, hogy a kenyér ára eléri majd az év végére kilónként a 10 ezer rubelt (több mint 2 dollár). Jelenleg mintegy *5000 rubel* (azaz több mint *1 dollár*, ami körülbelül *140 forintot* ér) *a fehér kenyér kilójának ára*, de Zaverjuha szerint ez nem változik lényegesen az idén sem.

nyugodtak: tehát két gyermeküknek, unokájuknak és néhány ismeretlen halottnak csontjait és porait. *1898 október 21-én* aztán a nemzet óriási gyászpompával temette el a dicsőséges királyi hamvakat a Szentháromság-kápolnában. I. Ferenc József Erzsébet királyné közeli halála miatt nem jelent meg, de elrendelte még korábban, hogy a királyi maradványokkal együtt temessék el azokat az ékszereket és emléktárgyakat is, melyek velük voltak a székesfehérvári sírokban. Előzőleg azokról hűséges másolatokat készíttettek egy iparművész tanárral. Igy kerültek végleges nyugvó helyükre III. Béla király és hitvese, csak eredeti kőkoporsóik lettek emléktárgyai a Koronázó-Főtemplom altemplomának.

Van azonban még más emléke is az altemplomnak. Oltárán túl, egy kis üvegkazettában őriznek egy női koponyát, mely a felírás szerint a főtemplom átépítésekor a Garakápolnából került ki és *Gara Mária,* Hunyadi László arájának fejereklyéje volna. Ugyancsak az altemplomban, annak északi mellékhajójában van nemzetünk nagy fiának, *Apponyi Albert grófnak* a koporsója egy kis emelvényre letéve, körülvéve koszorúkkal, szalagokkal és két kicsi vászonzacskóval. Egyikben föld van Apponyi eberhardi kertjéből, a másikban pedig az eberhardi kriptából, ahová Apponyi a trianoni végzések miatt nem temetkezhetett, noha ez a hely volt az Ő szívének legkedvesebb helye, hiszen ott volt Ő otthon... Az altemplomból északi irányban még egy kisebb helyiségbe jutunk, mely nem más, mint a keleti sekrestye alatti kriptaszerű helyiség. Ide vezet le a Halászbástya felől kívülről egy vasajtóval lezárt lépcsőzet. Ennek tengelyében feküdt 1931 óta Izabella kir. hercegasszony, ezüst koporsójában, melyet nem régen vittek el Magyaróvárra, hogy véglegesen férje mellett, az 1936-ban eltemetett Frigyes kir. herceg oldalán találjon örök nyugodalmat. Láthatjuk, hogy a holtak is vándorolnak, néha majdnem egy századon keresztül, csak gondoljunk III. Bélára és hitvesére, akiknek vándorlása talán még most sincs lezárva. A székesfehérváriak ugyanis visszakívánják királyi hamvaikat, velük eltemetett ékszereiket, vörös márvány koporsóikat... Bármenynyire kegyeletes is ez a szándék, ha megvalósulna, ott kevesebb ember zarándokolna az egyetlen Árpád király hamvaihoz és kevesebb ember láthatná azokat a márvány koporsólapokat, melyek legnagyobb érdekességei nemcsak az altemplomnak, hanem a szebbnél-szebb festményekkel, oltárokkal, üvegképekkel, szobrokkal és egyéb emlékekkel ékes és értékes, nagymultú, pompás környezetű Koronázó-Főtemplomnak.

ideje a maradványokat visszavinni a szentély alá, de az altemplom még nem volt készen. Hová tegyék tehát addig azokat? Egy kiváló tudósunk megkérte a vallás- és közoktatásügyi minisztert, hogy egy időre engedje át neki tudományos búvárlatra. 1883-tól 1898-ig így jutottak el a királyi csontvázak *dr. Török Aurél* antropológusunkhoz, aki azo-

Az altemplom belseje.
A háttérben a falra erősítve Anna királyné koporsójának márványlapja, melyre feloszló tetemének körvonalai rárajzolódtak. Az előtérben Apponyi Albert gróf koporsója.

kat a legszakszerűbben megvizsgálta és többek közt kimutatta, hogy III. Bélán semmiféle nyomát sem találta az ázsiai mongol fajtának. Mikor aztán végre elkészült az altemplom, néhai királyunk, I. Ferenc József határozott úgy, hogy a királyi maradványok a mindenkinek hozzáférhetőbb Szentháromság-kápolnába és ne az altemplomba jussanak. Idetették azonban egy vörös márványkoporsóba azokat az *Árpádházi-maradványokat,* melyek III. Béla és hitvesének közelében

tölti a két üres koporsó, csak a kisebbik előtt van némi üres térség, hisz ez 68 centiméterrel rövidebb, mint a nagyobbik, szélesebb koporsó. A fedőlap nincsen rajtuk, így üregükbe beláthatunk. Úgy van egymás mellett a két koporsó, ahogyan azok a székesfehérvári bazilikában voltak: dél felől, vagyis balról a királyé, északi irányban, tehát jobb kezünk felől a királyi feleségé. A koporsók fölött egy feliratos fémtábláról leolvasható, hogy a két koporsóban kik feküdtek és hogy a koporsók „1898 aug. 24-én végleg ide helyeztettek át".

Mindkét koporsónak kivették az alsó, vagyis fenéklapját és álló helyzetben illesztették a két koporsót tartalmazó fülkétől balra és jobbra eső mellékhajók fülkevégének nyugati falába. Zárral ellátott vaskeretes üvegtáblák alatt vannak a márványlapok, hogy mindenki, aki elzarándokol a Koronázó-Főtemplom altemplomába, necsak a márványt lássa, melyen egy dicső Árpád-király és hitvese nyugodott századokon keresztül, hanem megfigyelhesse a megsemmisítő enyészetnek egy csodálatos folyamatát, mely a két testet a csontokon kívül elporlasztotta, de a testalakokat körvonalaikban bámulatosan lerajzolta. A test feloszlása alkalmával képződő savaknak a márványlapokon kiváltott hatása így őrizte meg számunkra két dicsőséges fejedelmi személynek a testalakját és mi megindulással nézzük ezt a beszédes két emléket a nyolcadfélszázados idő távlatából. A király testének lenyomata is eléggé jól látszik, de korántsem vehető ki annyira, mint a királyné alakja, mely a lehető legélesebben vésődött a márványlapra. Még az is jól látszik, hogy arcával kissé jobbra volt fordulva, mikor koporsóba tették. Magyarázata az, hogy a királyné ruhája vékonyabb és lengébb lévén, mint férjéé, hamarabb enyészett el és így a gyorsabban feloszló test könnyebben rávésődhetett a márványlapra. A király vastagabb ruházata pedig ezt a beszívódást akadályozta és így a testalakot a márvány homályosabban őrízte meg számunkra. Rontja még a királyi tetem rajzát az is, hogy a koporsólapot valószínűleg még a székesfehérvári kivételnél és elszállításnál több darabra törték szét, mert az eredetileg is három darabból állott, míg a kisebbtermetű királyné koporsójának fenéklapját könnyebb volt egy darabból kivágni és épségben megőrízni.

Úgy hisszük, felesleges most már ezek után hangsúlyoznunk, hogy III. Béla királyunkhoz és hitveséhez közelebb érezzük magunkat az altemplomban, mint a Szentháromság-kápolnában, ahová pedig maradványaikat mégis véglegesen elhelyezték. Említettük, hogy az altemplomot elsősorban azért építették, hogy a királyi hamvakat odavigyék. Ezeket mikor az altemplom helyén levő kriptából kiemelték és ideiglenesen az északi oldalkápolnák középsőjébe tették, még egyszer meg kellett bolygatni, mikor a templom megújításával sor került az északi szárnyra. Most lett volna

tásai alatt nehány sor templompad van azok számára, kik az altemplomban esetről-esetre végzendő gyászszertartáson részt óhajtanak venni. A padok előtti félkörös oltár asztala haraszti kőből készült. Jobbról-balról a mellékhajókon keresztül a szentély sokszögű, de körívet adó záródása irányában az oltár mögé kerülhetünk, mely gyér világosságot

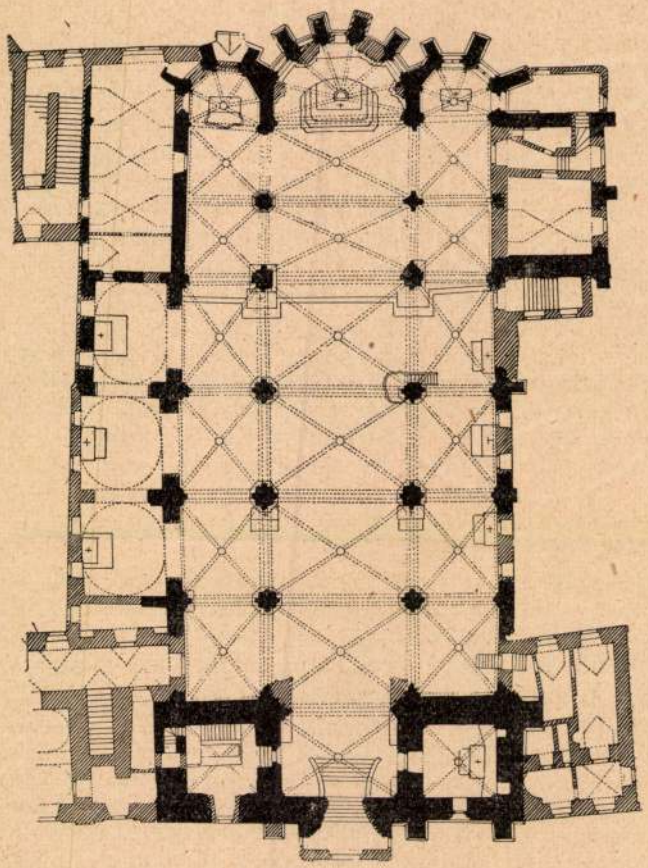

A Koronázó-Főtemplom alaprajza a restaurálás előtt. A szentélyvégek és az északi oldal kápolnái alatt voltak a kriptái.

is kap a Halászbástya felé néző három ablakocskán keresztül. Van még egy negyedik ablak is a délkeleti oldalon, de azért a négy ablak együttesen sem tudja az altemplomot megvilágítani. A hiányos világítást azonban bőven lehet pótolni a sűrűn felszerelt villanylámpákkal. A négyszögű térség és a padok mögött, tehát az altemplom középső hajójának nyugati végében van az a két márványkoporsó, melyben III. Bélát és hitvesét eltemették székesfehérvári sírjukba. A középső hajónak ezt a fülkeszerű nyugati végét éppen ki-

hezment leányukat kisded gyermekével. Hogy tetemeik nem sírboltban pihentek, elkerülték a rablók és fosztogatók figyelmét és így legalább porukban megmaradtak nemzetünknek. Hogy III. Bélának mit köszönhet nemzetünk művészeti téren is, annak egyik ékes bizonysága a legutóbbi esztergomi ásatások alkalmával derült ki. Az esztergomi Várhegyen, hol Géza fejedelemtől IV. Béla királyig az Árpádok székhelyüket tartották, III. Béla megnagyobbíttatta a királyi palotát és hozzá udvari kápolnát is építtetett. Ennek a XII. századbeli román stílusú várkápolnának díszkapuja és remek belső ékességei adnak ízelítőt abból a pompából és gazdagságból, amely a III. Béla-korabeli királyi udvart jellemezte és méltán ámulatba ejtette a harmadik keresztes háborúban (1189-ben) Esztergomon átvonuló hatalmas Barbarossa Frigyes császárt és kíséretét.

Árpádházi királyaink közül az egyetlen, aki előkerült hamvaiban, a szabadságharc forrongó eseményei miatt 1862-ig a Nemzeti Múzeum egyik szekrényében volt elhelyezve halotti ékszereivel és hitvese földi maradványaival. 1862-ben határozták el, hogy méltóbb helyre kell vinni azokat. Így kerültek két bádogkoporsóba foglalva a mai Koronázó-Főtemplom szentélye alá, ahol akkor altemplom még egyáltalán nem volt. Fülkés sírboltok voltak az északi oldalon, melyeket Budavár visszavétele után a jezsuiták csináltattak. Ezeket is meg kellett azonban újítani, mert újabb szabályzat szerint a templomi sírboltba kívülről kellett bejárót készíteni. Özvegy gróf Zichy Miklósné, Berényi Erzsébet grófnő 1000 forintos adománya tette lehetővé egy szentély alatti új sírboltnak 1781-ben való létesítését. Ebbe a sírboltba kerültek tehát III. Béla és hitvese. Eredeti koporsóik és ékszereik azonban a Nemzeti Múzeumban maradtak. Mikor 1873-ban elhatározták, hogy a sok viszontagságon keresztülment Koronázó-Főtemplomot megújítják, akkor ismét kimozdították a királyi pár bádogkoporsóit. Ki kellett üríteni a sírboltot, hogy annak helyére egy minden tekintetben méltó sírkápolnát, egy valóságos altemplomot építsenek, amely majd méltó nyugvóhelye lesz III. Bélának és Antiochiai Annának. Ideiglenesen a főtemplom északi középső kápolnájának a kriptájába helyezték el a királyi maradványokat.

A Koronázó-Főtemplom megújítója, *Schulek Frigyes* aztán hozzálátott ahhoz az alapos renováláshoz, amely sajnálatosan alig őrzött meg valamit is a százados templomból; mert ha Schulek a régi nyomokon is járt, de jóformán teljesen újat alkotott. Így született meg a szentély alatti altemplom is, amelybe a Koronázó-Főtemplom déli oldalának a keleti végén levő Szent Kereszt-kápolnából lehet egy hajlott vonalú lépcsőn lejutni. A tíz méter széles és tizennyolc méter hosszú, három hajós altemplom pontosan követi a boltozása feletti szentély körvonalait. Középső négyzetes részét négy zömök oszlop (díszes leveles fejezetekkel) egy eléggé tágas térséggé alakítja ki, melynek alacsony bolthaj-

nem volt) és amikor 1196-ban meghalt, első felesége mellé temették, aki akkor már 12 éve pihent a székesfehérvári bazilika déli hajójában. Királyi férje márványkoporsóját is

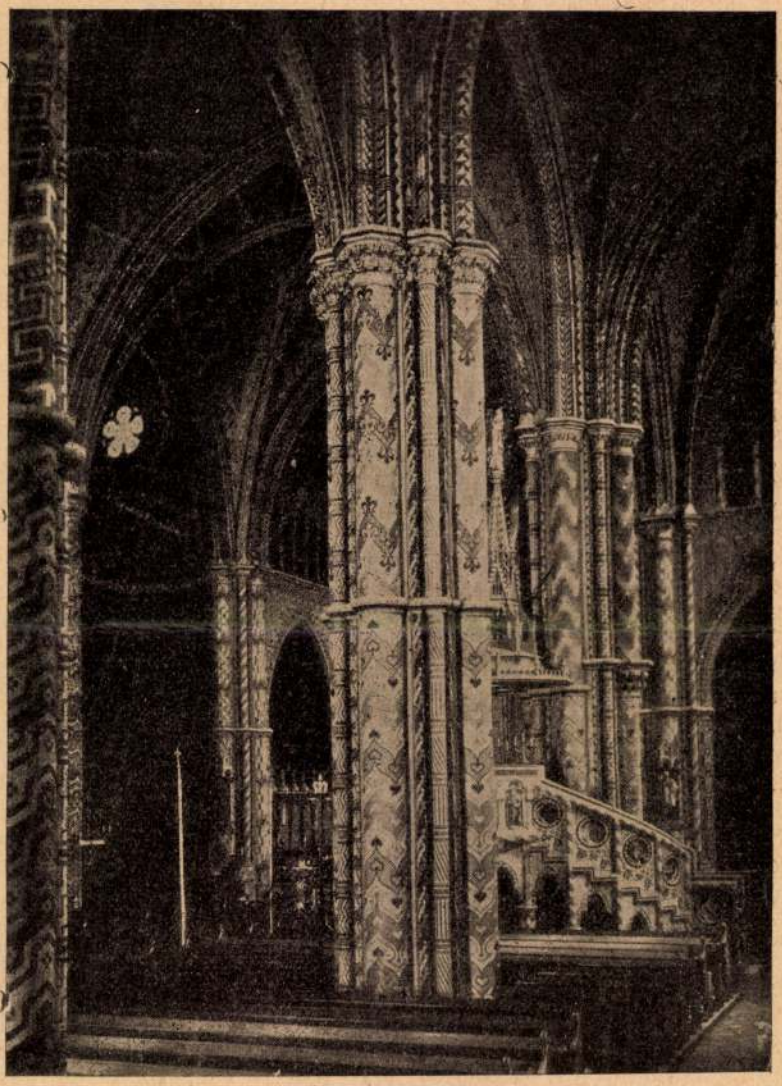

A Koronázó-Főtemplom belseje. A szószék mögött balról van a Szent Kereszt-kápolna. Innen lépcső vezet az altemplomba.

az övé mellé a földbe süllyesztették, mert a fehérvári templomnak akkor sem sírboltja, még kevésbbé altemploma nem volt. Éppen így a földbe temették a királyi pár mellé egyik fiúkat is, aki éppen olyan nagytermetű volt, mint atyja (megközelítették az 1 m 90 cm magasságot) és egyik itthon férj-

és temetkezési helye majdnem teljes romhalmaz volt. Még mielőtt erre a szomorú sorsra jutott volna az ősi bazilika, már korábban kirabolták és megrongálták azokat a kápolna-részeit, melyeket kiválóbb vegyesházbeli királyaink építtettek örök nyugvóhelyül. Igy járt Nagy Lajosnak, Corvin Mátyásnak gyönyörű sírkápolnája és azok a koporsók is, melyek nagy királyaink földi maradványait magukba foglalták. Azt is tudjuk, hogy számos viszontagság után egyetlen régi királyunknak, az elsőnek jobb kezefeje került csak elő Raguzából még a XVIII. század végén, Mária Terézia korában. Ekkor jutott a dicsőséges *Szent Jobb* Budavárába, amelynek feltalálása nagy öröme volt minden jó magyarnak, hisz még ereklyeként sem maradt fenn jóformán semmi sem a Habsburg-ház előtti régi magyar királyokból.

1848-ban aztán, mikor a nemzet már javában vívta szabadságharcát, december hatodikán az az örvendetes hír érkezett Székesfehérvárról, hogy csatornajavítás közben vörös márvány koporsókat találtak a püspöki udvar és kert déli oldalának kőfalánál, közel a Fazekas-utcához. Azt sokan tudták Székesfehérvárott, hogy alig néhány száz esztendeje azon a tájon állott Szent István király híres bazilikája. Mindjárt sejtették, hogy királyi sírokra bukkantak, mert az első márványkoporsó kibontásakor a női csontváz koponyája mellett királyi házi koronát is találtak. December nyolcadikán a Honvédelmi Bizottmány megbízásából már Székesfehérvárra is érkezett a Nemzeti Múzeum régiségtárának az őre, Érdy János, hogy jelen legyen a további kutatásoknál. A már említett kisebbméretű márványkoporsó mellett találtak egy második nagyobbméretű márványkoporsót is, melynek fedelét december 11-én emelték fel... Érdy december 16-ig kutatott és még három sírmaradványt talált, de ezek már nem kőkoporsóban voltak. A maradványokat, halotti ékszereket és márványkoporsókat felszállították a Nemzeti Múzeumba, hol csodálatos gyorsasággal és pontossággal megállapították, hogy a nagyobbik koporsóban egyik legkiválóbb királyunk, *III. Béla* nyugodott. Ő volt az a királyunk, kit 14 éves korában nagybátyja: Mánuel görög császár Konstantinápolyba vitt (1163.) hogy utódjának nevelje, mert fia nem volt. Eljegyezte Béla herceget 10 éves leányával, de mikor hat év múlva fia született, felbontotta az eljegyzést. Néhány év múlva pedig a herceget feleségének, a császárnénak mostoha nővérével, *Anna antiochiai hercegnővel* házasította össze. A bájos hercegkisasszonyt francia eredetű és a Szentföldre telepedett vitéz atyja után Chastillon-nak, anyja után antiochiainak nevezi a história. Négy fiúval és három leánnyal ajándékozta meg házasságuk folyamán daliás férjét, aki bátyjának, III. Istvánnak halála után hazakerült Magyarországra (1172.) és Konstantinápolyban szerzett műveltségénél, valamint egyéni kiválóságánál fogva egyike lett legdicsőségesebben uralkodó királyainknak. Feleségét, Antiochiai Annát 12 évvel élte túl. Másodszor is megnősült (akkor egy francia királyleányt vett el, de ettől gyermeke

ban nyugvóhelyet. Ha a Fehérvárott temetkező királyok száma nem is olyan nagy, miként azt az általános közhiedelem szerint vélnénk, mégis a székesfehérvári bazilika volt 1527-ig a koronázó, 1540-ig pedig, Zápolya János haláláig királyaink

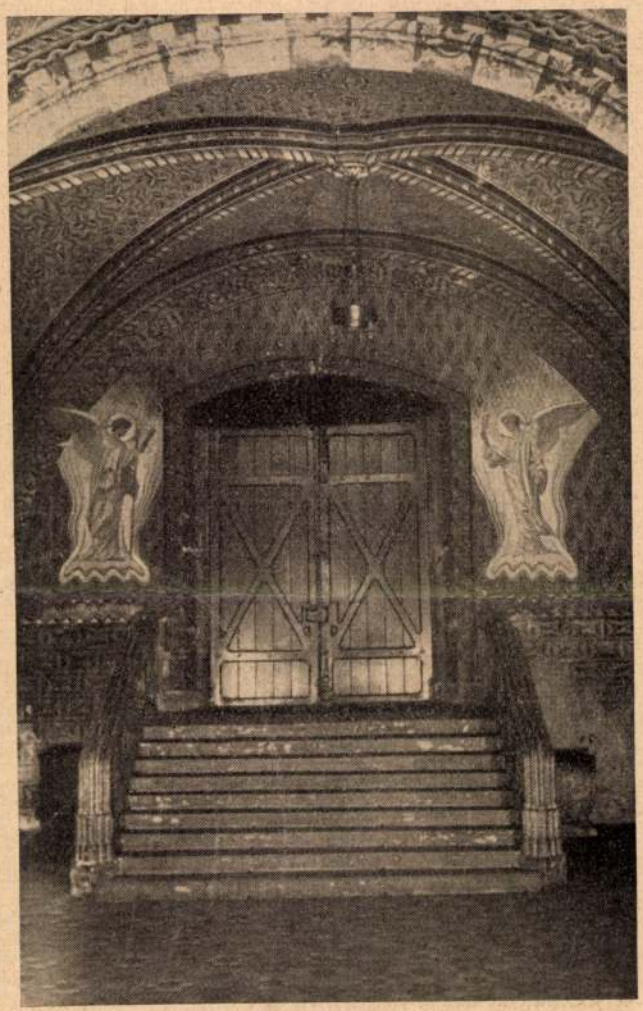

A Koronázó-Főtemplomba vezető főkapu belülről nézve. A kaputól jobbról-balról felhőkön lebegő két angyalt Székely Bertalan festette.

temetkező városa. Az utolsó nemzeti király halála után már három évre Székesfehérvár a török uralma alá került. A városért folyó ádáz küzdelmek során már a török uralom megkezdése előtt is sokféle pusztuláson mentek keresztül Székesfehérvár templomai úgyannyira, hogy midőn végre innen is sikerült kiverni a törököket, királyaink ősi koronázó

lyek párosával vannak elhelyezve a főhajóban és szentélyben. A királyi hamvak azonban kétségtelenül III. Bélának és hitvesének maradványai. Eredeti kőkoporsóik a délkeleti nyitott *Szent Kereszt mellékkápolnából* levezető altemplomban vannak elhelyezve. Megilletődve gondolunk arra, hogy III. Béla az egyedüli a huszonhárom Árpád-királyunk közül, kinek hamvai számunkra szent emlékül megmaradtak abban a Budavárában, melynek életrehívója ezen dicső emlékezetű III. Béla királynak unokája, IV. Béla, aki Budavárában megalapítója lett Koronázó-Főtemplomunknak is.

II.

A korai román stílusban épült altemplom a budavári Koronázó-Főtemplom kelet felé néző szentélye alatt van. Művészi kivitele és templomszerű elrendezése alapján nem sírbolt mint egyesek nevezik, hanem valóságos altemploma a budavári Koronázó-Főtemplomnak. Megismerése rendkívül érdekes nem annyira művészi, mint inkább a kegyelet szempontjából, mert ebben az altemplomban volt elhelyezve egyik legdicsőségesebb Árpádházi-királyunknak: III. Bélának és hitvesének földi maradványa. A királyi párnak síremléke és kettős, haraszti kőből készült koporsója miként már említettük, — a Koronázó-Főtemplom északi mellékhajójából kialakított kápolnák középsőjében, az úgynevezett Szentháromság-kápolnában van. Azok a vörös márványból összerótt, vaskapcsokkal összetartott hasábalakú koporsók pedig — melyekben 1848-ig pihent III. Béla és hitvese, azok lent maradtak a Koronázó-Főtemplom altemplomában és most is ott állanak egymás mellett üresen, de abban a helyzetben, ahogyan ezeket a koporsókat megtalálták 1848 december 5-én és 11-én *Székesfehérvárott,* az ősi koronázó főtemplom déli hajójának padlózata alatt...

III. Béla királyunknak és hitvesének egyszerű márványkoporsói és maradványai tehát nem a budavári Koronázó-Főtemplomból kerültek elő. Üres koporsóik mégis az altemplomba, hamvaik pedig a felső templom egyik északi kápolnájába jutottak. Hogyan és miért történt ez és van-e valami különös oka annak, hogy az üres koporsókat is megőrizték és hogy azokat érdemes megszemlélni tisztán kegyeletérzés okából?... Ezekre a kérdésekre óhajtunk megfelelni és ezekkel kapcsolatban fogjuk a Koronázó-Főtemplom altemplomát is megismertetni.

Ismeretes, hogy Árpádházi királyainknak, sőt utódaiknak is ősi koronázó és temetkezési helye az a székesfehérvári díszes főtemplom volt, amelyet még Szent István királyunk építtetett. Eltekintve egyes kivételes esetektől, királyainkat egészen Zápolya Jánosig, ebben az ősi templomban koronázták meg. Az idetemetkező királyok sorát Szent István kezdte meg, de utódai közül Zápolya Jánosig mindössze még tizenhárman, összesen tehát tizenöten találtak ebben a templom-

nyas oltáráról, melyet Szepes megyének egyik templomából (Felsőerdőfalvából) hoztak ide. Ebben a kápolnában egy kettős kőkoporsóban alusszák örök álmukat *III. Béla királyunk* és *hitvestársa: Antiochiai Anna*. Ugy a királynak, mint hitvesének a fekvő alakja életnagyságban van kifaragva szürkés márványból. A király lábánál középkori szokás szerint orosz-

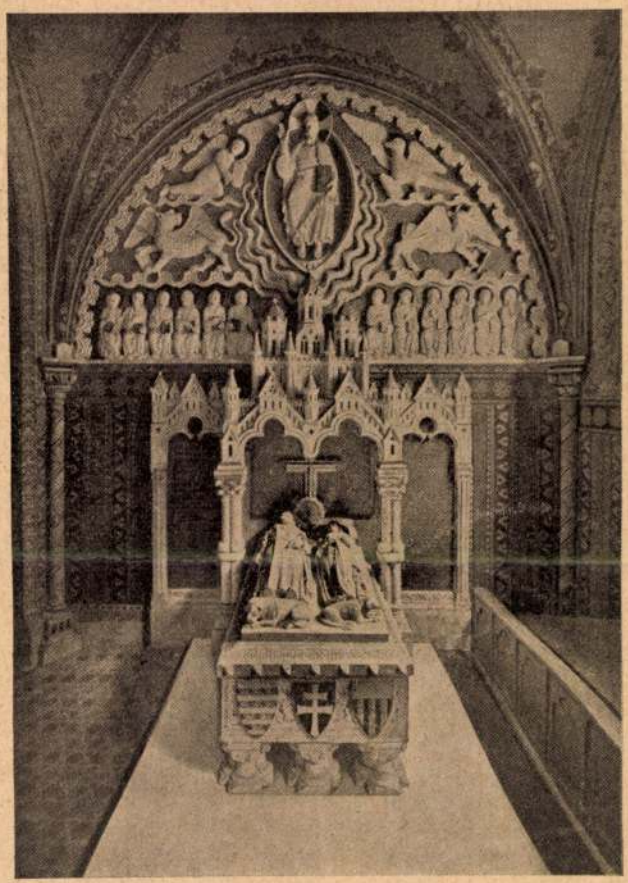

III. Béla és első hitvesének, Antiochiai Annának síremléke a Szentháromság-kápolnában.

lán fekszik, a bátorság jelképéül, a királyné lábánál pedig kutya a hűség jeléül. Román stílusban kifaragott síremlékük újabb alkotás (Mikula Ferenctől), éppen úgy a díszes kőszószék, a XIII. század modorában kivitelezett főoltár, valamint a szentélyben és a déli oldalfalon látható szép színes ablakok, melyek Krisztust, Máriát, szenteket, apostolokat, szent királyainkat, Szent Erzsébetünk, Mária és boldog Margit legendáit (12—12 képben) ábrázolják. Újak a szentélypadok, a remek orgona és a sok színes selyem zászló, amel-

keretbe foglalt Madonna-képét. Éppen így nem látható a déli mellékhajó kis előcsarnoka sem, melyben két töredezett síremlékkő van a falba állítva. Ezeket a nagyvázsonyi pálos kolostorból hozták ide. Az egyik Kinizsi Pál sírköve, a másik Kinizsiné, Magyar Benigna második férjének: Myslenovits Horvát Márknak az emléke. Az előcsarnok belső ajtóívében színes kődombormű *Mária halálát* örökíti meg. Ennek csak egy részlete régi, XV. századbeli munka; a többi újabbkori pótlás. Ettől a domborműtől jobbról-balról a bűnbeesést és megváltást festette meg Székely Bertalan, bebizonyítván ezekkel is kiválóságát az egyházi tárgyú festészet terén is.

Székely Bertalan munkája díszíti a *Loretoi-kápolna* belső falait is. Látjuk a falon az angyalokat, amint hozzák Nazaretből Szűz Mária házát... A legenda szerint u. i. az utolsó szentföldi város elvesztése után (1291-ben) eltünt ez a ház Nazaretből. Angyalok hozták el onnan, hogy ne essék az ellenség kezébe. Tersato és Fiúme között egy halomra tették le, honnan (1295-ben) Loreto olasz városkába (közel Anconahoz) került és most a város gyönyörű templomának kupolája alatt őrzik (szent ház = Casa santa)... Ez a budavári Loretoi-kápolna mindjárt a főkapu mellett van jobbról, a közel 80 m magas torony alatt. Itt van elhelyezve Szűz Mária szárnyas oltára, szekrényes része középen a fából faragott „szerecsen" Máriával, melyet a Budavárába telepedő jezsuiták még a hirhedt emlékű Kollonics Lipóttól kaptak 1686-ban. Az oltár két szárnyára festett négy kép Szűz Mária életéből vett jeleneteket ábrázol és alkotójuk az 1919-ben elhunyt Aggházy Gyula. Ennek a kápolnának a külső, hátsó falába van beillesztve *Mátyás király színes birodalmi kőcímere*, benne egyebek közt a legyőzött csehek kétfarkú oroszlánja és a címer felett az 1470-es évszám. A torony külső, III. emeleti ablakában lévő címer ennek az eredetinek csak a hűséges másolata. A Loretoi-kápolna legnagyobb értéke egy *Szűz Mária-szobor* a gyermek Jézussal, melyet állítólag még II. Ulászló ajándékozott volna a templomnak. Műtörténészeink egy része barokk-szobornak véli, pedig a hagyomány szerint ezt a szobrot falazták el a törökök elől és mikor 145 év múlva visszafoglalták Budát a keresztények, még az ostrom folyamán egy lőporrobbanás nyomán tünt elő a leomló falrész mögül, nem kis rémületére a vesztüket érző törököknek.

A Loretoi-kápolnához hasonló zárt kápolnák vannak az északi mellékhajóban is, tehát a főkaputól balra. Egyik *Szent Imrének* van szentelve és Lotz Károly falfestményeivel van díszítve. A kápolna szárnyas oltára Szent Imre születését, Pannonhalmán való látogatását, taníttatását és halálát ábrázolja. Mind a négy kép festője Zichy Mihály, a Szentpétervárott 1906-ban meghalt világhírű magyar festő. A következő kápolnát *Szentháromság-kápolnának* nevezik, XV. századbeli Szentháromságot és Szentlelket ábrázoló szár-

díszítik. A képek Szent István életének egyes jeleneteit ábrázolják (például miként tanítja a szent király Imre fiát; alamizsnát oszt stb.). Az egyik falmezőn pedig a Szent Jobb feltalálása van megörökítve. Ez a kápolna azért van lezárva,

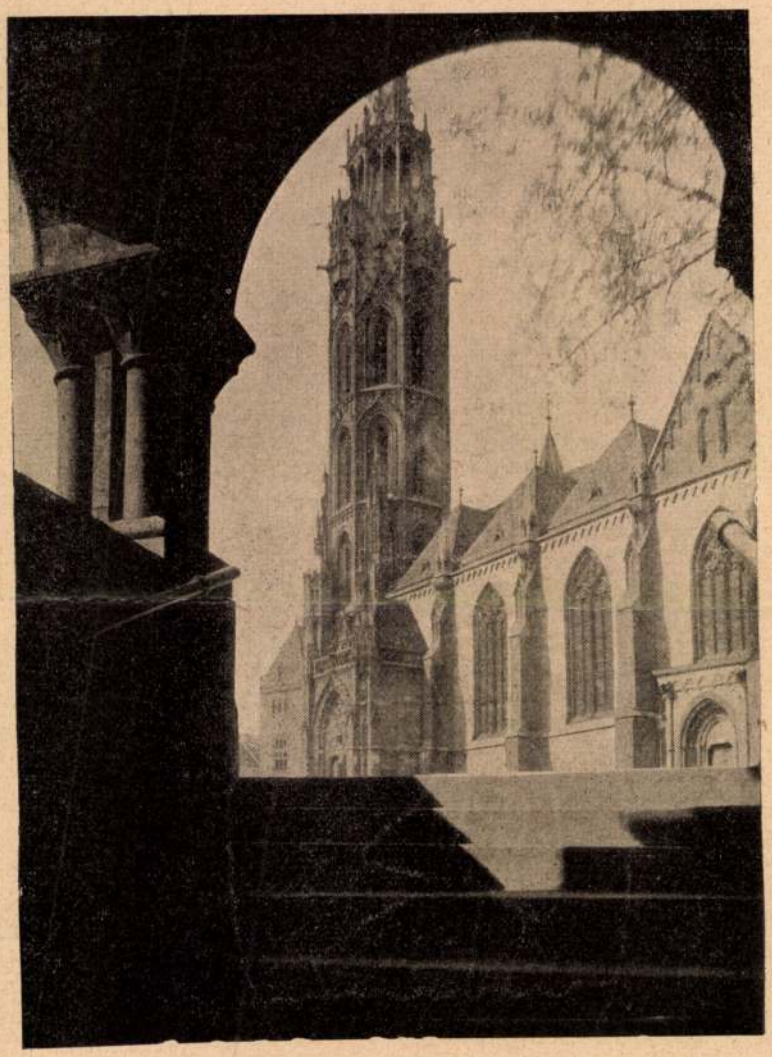

A megújított Koronázó-Főtemplom mindkét déli kapujával a Jezsuita-lépcső felől.

mert itt őrzik a templom kincseinek egy részét: drága miseruhákat Mária Terézia korából, egyházi edényeket, az oltáron alamizsnás Szt. János ereklyéit, a falakon Erzsébet királyné ajándékait, közöttük üveg alatt menyasszonyi koszorúját és *id. Cranach Lukács* híres német festő remekművű

fel koronázó-templomává, elhatározta királyával, I. Ferenc Józseffel együtt, annak minden tekintetben való méltó helyreállítását.

Nagy körültekintéssel indult meg a 23 évig tartó munka, hogy a nagymultú épületet múltjának megfelelő stílusban tehát csúcsíves, vagyis gótikus modorban és a lehető legdíszesebben újítsák meg. Nemcsak a templom külsején, de belsején is a legtökéletesebben sikerült ez. A régi magyar várkastélyok és templomok belsejében még fellelhető virágdíszek és indázatok formáinak és színeinek a figyelembevételével történt a templomhajók és oszlopok kifestése. A falmezőket pedig leghíresebb freskófestőink: *Székely Bertalan* és *Lotz Károly* díszítették. Nem kímélték a költségeket. Hiszen nemcsak koronázó-templomnak szánták ezt a székesegyházat, hanem a hivatalos istentiszteletek, Szent István-napi körmenetekkel kapcsolatos és egyéb fényes katolikus egyházi ünnepségek színhelyéül is. A pompás freskóképek a templom balkéz felőli, vagyis északi oldalán nem hiába mind olyan tárgyat dolgoznak fel, melyek szorosan összefüggnek nemzetünk történetével. A kórus alatti nyilt keresztelő-kápolnában például a nándorfehérvári győzelem emlékére elrendelt harangozás van megörökítve *Kapisztrán János*, a harangozást elrendelő III. *Calixtus* pápa és *Hunyadi János* alakjával. A következő képek Szent István, Nagy Lajos életéből és Budavár 1686-i visszavételének egyik eseményéről vannak megörökítve. Ez a remekbe festett északi oldalhajó a *Szent László-kápolnával* végződik, amelynek sekrestye felőli falán egy hármas képben Szent László királyunk tettei vannak megfestve: A cserhalmi ütközet, a nagyváradi templom építése és a kettő felett amint vizet fakaszt a sziklából. A kápolna keleti falán is három festmény van, alattuk itt is felírás: „Szekér viszi Szent László tetemét Nagyváradra..." Dicsőséges királyunk u. i. ennek az izig-vérig magyar városnak lett a védőszentje és ha Várad nevét hallja magyar ember, szóban vagy gondolatban feltétlenül ezt fűzi utána: mindig Szent László városa. A középső kép Szent László tetemének felvételét ábrázolja... szentté avatása alkalmával. A harmadik kép tárgya: „Eskütétel Szent László sírjánál"; nevezhetnénk még így is: tetemrehívás, hisz az esküt tevő ifjú lábánál ott fekszik a megölt áldozat. Ezek a szép freskók, nemkülönben a déli mellékhajó hatalmas üvegfestményei között levő és Szűz Máriát dicsőítő falképek (6 drb), mind Lotz Károly alkotásai. Másik kiváló festőnk: Székely Bertalan a két mellékhajó ama falrészeit díszítette 15 medaillonképpel, mely falrészekkel a tulajdonképpeni mellékhajók kezdődnek. Az északi oldalon öt, a délin tíz ilyen kép van (háromszor ötös csoportban); tárgyuk *Krisztus életéből vett jelenetek*. Székely Bertalan is festett történeti tárgyú falképeket a Koronázó-Főtemplomban, ezek azonban nem láthatók bármikor, mert a templom északkeleti sarkában lévő és zárva tartott *Szent István-kápolnát* (a XV. sz.-ban a Garák építették)

házával is akarta fogadni a Dél-Olaszországból érkező királyi nőt.

Mikor aztán 1541-ben a törökök elfoglalták Budavárát, főmecsetté alakították a magyar birodalom akkor legszebb templomát. 145 évig volt a kezükben és amikor nagy erőfeszítések árán sikerült Budavár visszafoglalása, az elkeseredett ostrom nyomán erősen megsérült a templom és a jezsuiták — akik megkapták —, egyáltalán nem renoválták

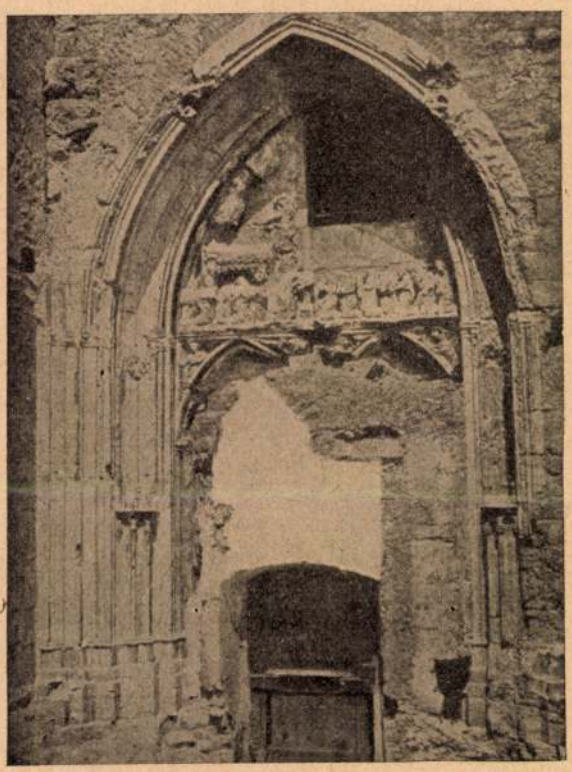

A Koronázó-Főtemplom déli, torony felöli kapuja a helyreállítás előtt.

stílszerűen. Nagytömegű épületek közé szorították (északon a kollégiumuk, délen a szemináriumuk közé): tornyára (melynek gúlaalakú sisakteteje 1723-ban leégett), hagymaalakú bádogsisakot helyeztek. Később ezt le kellett bontani, mire 1841-ben egészen egyszerű lapos zsindelytetőt kapott a hajdan büszke, kővirágokkal ékes Mátyás-torony. Így festett Budának sok dicsőséget látott gótikus emléke akkor is, midőn Károly Róbert után ismét királyt koronázott belsejében a magyar nemzet 1867-ben. A templomhajóból a sekrestyébe vezető ajtó felett nagy betükkel ez az esemény meg is van örökítve. Mert a nemzet ezt a templomot avatta

A budai Várhegyen ugyanis *IV. Béla* királyunk alapított egy új városrészt a tatárok kivonulása után. A falakkal, házakkal végig körülkerített Várhegy különösen alkalmas volt erőd építésére. IV. Béla méltán tarthatott a tatárok visszatérésétől. Gondoskodnia kellett tehát magaslatokon épült várakról, mert a borzalmas tatárvész idején bebizonyult, hogy egyedül ezek tudnak ellenállani a tatároknak. Mert nagyon komoly volt a félelem, ugyancsak siettek az építkezésekkel. Igy 1255-ben a király mint kész és számos lakossal teljes városról emlékezik meg egyik oklevelében az új Budáról, melynek várvédő vitézeit részben nyugatról telepítette ide, polgársága pedig az elmenekült és lassanként visszaszállingózó Gellérthegy alatti és Ó-Budán lakó népességből került ki. Az építkező lakosok leghamarább templomról gondoskodtak, ahol eleget tehettek vallásos ájtatosságaiknak. Ez volt a mai Helyőrségi-Templom helyén épült szerény, *Mária Magdolnáról* elnevezett első budavári templom, amely tehát megelőzte Koronázó-Főtemplomunkat.

Második honalapító királyunk, IV. Béla e szerény templomon kívül egy díszesebbet is kezdeményezett, melyről az előbb említett 1255-i oklevél csak mint építendőről emlékezik meg és amelyet a nyugatról idehívott német lovagi telepeseknek építettek. Ez a templom volt az őse mai Koronázó-Főtemplomunknak. Ez a háromhajós templom bazilikális elrendezésű volt, vagyis a magasabb főhajóhoz jobbról-balról alacsonyabb oldalhajók csatlakoztak. Később (talán a XIV. században, de lehet, hogy már a XIII. század végén) az oldalhajókat felemelték a főhajók magasságáig és így a templom megkapta végleges alakját: a háromhajós, csúcsíves csarnoktemplom elrendezést. Az oldalhajók hosszúságukkal is elérték a főhajó szentélyét és az északi meg déli oldalakon díszes kápolnákkal bővültek ki. Északi oldalhajójának nyugati végén állott a templom tornya (vagyis a mai Bélatorony helyén, amely 36 méteres magasságával ma egyáltalán nem szembetünő). A déli oldalhajó nyugati tornyát, mely párja lett az északi toronynak, *Hunyadi Mátyás* királyunk építtette 1470-ben késő csúcsíves stílusban. Erre való emlékezésből nevezik még ma is sokan a Koronázó-Főtemplomot Mátyás-templomnak. Mátyás királynak különösen szívügye volt ennek a már akkor is nagymultú templomnak szépítése. Már édesatyja, a nagy törökverő Hunyadi János is idejött hálát adni a kivívott diadalokért. 1527-ig Székesfehérvárott koronázták a magyar királyokat, de egyik királyunknak, a fényesmultú magyar Anjou-dinasztia megalapítójának: Károly Róbertnek a megkoronázása itt zajlott le 1309-ben. Zsigmond király itt fogadta egykor a bizánci császárt és a dicsőmultú templomot Mátyás valószínűleg nemcsak a multjáért ékesítette. 1476-ban ugyanis ebben a templomban kötötte meg házasságát *Aragoniai Beatrix*-szel, a nápolyi királyleánnyal. A büszke renaissance-király tehát nemcsak méltó királyi hajlékkal, hanem pompázatos Isten-

alapja nincsen, pedig még az alapítás évszámát is tudni vélik egyesek és azt az 1015. évre teszik. Ennek a feltevésnek azonban ellene mondanak a történelmi tények. Ezek

A Koronázó-Főtemplom
az 1896-ban befejezett megújítása után.

között legfontosabb az, hogy *a tatárjárás előtti időkben a Várhegyen semmiféle település nem volt.* Egyébként az építészeti maradványok sem mutatnak a XIII. századnál régebbi időkre és így bátran mondhatta ki egyik kiváló műépítészünk ama felfogását, hogy a budapesti Várhegy egész területén nem találtak IV. Béla király korát megelőző időkre való építészeti részletet.

kis különbség. A kölni dóm nemcsak a német, de az egész világ gótikus építészetének legkiválóbb és leghatalmasabb alkotása. Arányait elképzelhetjük, hacsak annyit mondunk, hogy mindkét tornyával 157 méter magasságba emelkedik. Tehát majdnem kétszer olyan magas, mint a Koronázó Főtemplom. Nem épült azonban semmiféle magaslaton. Óriási méreteivel persze így is lenyűgözően hat és ha az utas Köln felé közeledik, szinte mérhetetlen távolságból látja feltűnni tornyait. Ha pedig a Köln felé igyekvő budapesti, akkor mindjárt az a gondolat ötlik fel benne, hogy mennyivel jobban hatna ennek a templomóriásnak a szépsége, ha legalább olyan magaslaton emelkednék, mint amilyenen a mi kisebbméretű, de mégis egész pompájában kibontakozható Koronázó-Főtemplomunk. Ez ha kisebb is a kölni dómnál, de remek elhelyezése miatt nem marad el tőle. Sok érdekes egyezés van a két nemzeti büszkeség multjában is. A német templom multja visszamegy a IX. századig. De ami akkor épült, azt egy 1248-i nagy tűzvész teljesen megsemmisítette. Igy a mai dóm építkezése tulajdonképpen csak a XIII. század derekán kezdődött meg, tehát ugyanakkor, amikor a mi Koronázó-Főtemplomunké. Ami a legszembetünőbb a kölni dómon: a két hatalmas torony, arra még sokáig kellett várakozni. Először a déli torony épült és 1447-ig csak a toronysisak aljáig értek el. Akkor aztán jött egy nagy szünet 1840-ig. Igy aztán csak 1880-ban fejezhették be.

A kölni dóm tehát alig fél százada készült el teljesen. A budapesti csúcsíves dóm már 1470-ben, Mátyás király idejében. A török megszállás után azonban annyira megrongálódott, hogy valósággal újjá kellett építeni és csak a *Millennium évében*, a magyar honfoglalás ezredik esztendejében készültek el vele. Az új torony sisaktetejét rossz kőanyaga miatt 1935-ben ismét meg kellett építeni. A Koronázó-Főtemplom annyira megújult, hogy régiségéből alig veszünk észre valamit. Átépítője: *Schulek Frigyes* műépítésztanárunk túlságosan alapos munkát végzett rajta és sok faragott kőemléke a templomnak nem került vissza a falakba. Még jó, hogy nem dobálták szét ezeket, hanem összegyűjtötték és kiállították a templom mögötti Halászbástya északi tornya alatt berendezett és nemrég megnyilt *Kőmúzeumba*. Ha tehát meg akarjuk ismerni a Koronázó-Főtemplomot alaposan, akkor ne feledkezzünk meg ennek a múzeumnak legrégibb kőmaradványairól sem. El kell mennünk aztán a Bajza-utcai szobrászati mesteriskola kertjébe is (Epreskert), mert Stróbl Alajos itt állította össze a Koronázó-Főtemplom déli szentély felöli kapujának kiselejtezett köveit úgy, hogy magunk előtt láthatjuk az eredeti régi kaput, melynek helyébe Schulek a régi mintájára — fájdalom — egy teljesen újat alkotott.

A hagyományok azt tartják, hogy a Koronázó-Főtemplom helyén már Szent István királyunk alapított volna templomot. Ennek a hagyománynak azonban semmiféle hiteles

I.

A dunajobbparti Budapestnek legszembetűnőbb és legékesebb temploma a Várhegyen közel 80 méter magasságra emelkedő *Koronázó-Főtemplom* vagy másként *Mátyás-templom*. A magyarországi gótikus vagyis csúcsíves templomok között a kassai után a legpompázatosabb és mert fővárosunkban van, olyan gótikus büszkeségünk, mint a németeknek például a kölni dóm. A kettő között mindenesetre van egy

A Koronázó-Főtemplom homlokzata 1841 óta.

A Koronázó-Főtemplom a Halászbástya Jezsuita-lépcsője felől az 1874-ben megkezdett restaurálás előtt.

A BUDAVÁRI KORONÁZÓ-FŐTEMPLOM ÉS ALTEMPLOMA

ISMERTETI:

MESTERHÁZY JENŐ

2 ALAPRAJZZAL ÉS 11 FÉNYKÉPMETSZETTEL

BUDAPEST, 1938

HOLLÓSSY JÁNOS KÖNYVNYOMTATÓ-MŰHELYE

Mikula Tivadar MDK

edény-festő

A Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1887-1934.

67.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

Mikula Tivadar

MNK

festő a Zsolnay gyárban

Született: Pécs 1874

A gyárba belépett: 1887. Sztrájkkal kilép 1895, ujra belép 1920-1934

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay -gyár művészete. Pécs. 1959.

74.o. 18. jegyz.

MDK

Mikula Tivadar

Edényfestő a Zsolnay-gyárban.

a "Tutenkamen" figurális rajzok kivitelezője.

46.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Új filmek mától:

Beszterce ostroma

Ajtay, Tolnay, Turay, Básti, Rajnay, Rátkai, Várkonyi, Feleki, Páti, Lehotai, Pethes, Keleti nagy magyar vígjátéka.

CORSO, DÉCSI, OMNIA

UBORKA a repülőtér gyöngye

Zsarov, Celikovszkája és Grave kacagtató vígjátéka egy újonerői, akit a szerelem hőssé tett.

Uránia, Scala, Átrium

Színésznő szerelme

Anatole France világhírű novellája — a pikáns Michelina Presle legnagyobb szerepe.

Csak 18 éven felülieknek.

Forum, Royal Apolló

SAN ANGELO

Roy Rógers új színes, zenés amerikai filmje.

Városi Színház, Lloyd

6 színes film egy műsorban!

CSODAVILÁG

Ady - Capitol - Kossuth

Holt ösvény titka

Feszültség Izgalom

Elit - Pátria - Szabadság - Turán

MR. KOCSIS, A JÓSZÁNDÉK HIRNÖKE

Repülőgépen mennek esküvőre magyar lelkészükhöz a Niagara menti indiánok

Diplomata és professzor keverékének hat a megnyerő mosolyú, szemüveges Kocsis Imre tiszteletes, aki 27 évi távollét után tért haza Magyarországra, hogy meglátogassa 75 éves jubileumát ünneplő magyar egyházközségét. Nem mindennapi életútja volt Emery Kocsisnak.

— Tizenhét éves koromban mint hadiárva mentem ki Karcagról amerikai rokonaimhoz, — meséli — ott elvégeztem a baptista teológiát, aztán pappá avattak. Apám is baptista lelkész volt; nagyapám, Cs. Nagy András a magyar baptista egyházközség egyik alapítója és lelkésze volt.

— Később az indián rezervációkban lelkészkedtem hat évig.

Az indiánoknál

már száz évvel ezelőtt volt baptista egyház. Úgy kerültem hozzájuk, hogy meghallgatták néhány prédikációmat és ennek alapján meghívtak lelkésznek. Nagyon megszerettem ezt a békeszerető, szabadságszerető, tisztelettudó, meggondolt népet. Érdekes, hogy az indián ősi népszokásokban sok hasonlóság van az ősi magyar népszokásokkal és természetben is sok azonosságot fedeztem fel.

— A Niagara vízesés melletti rezervációban való lelkészkedésem ideje alatt tiszteletbeli indián törzsfőnökké választottak. A

»Jószándék Hírnöke«

nevet kaptam ebben a minőségben. Az indiánok nagyon méltányolták azt is, hogy az amerikai és kanadai irokéz törzseket összehoztam. Talán ez is közrejátszott abban, hogy

a Newyork állambeli indián törzsek engem kértek fel az UNO-nál való képviseletükre, mint megfigyelőt.

— Amikor a newyorki magyar baptista egyházközség meghívott lelkésznek, búcsút mondtam az indiánoknak. De még most is szoros összeköttetésben vagyok velük és tanácsért vagy házasságkötés miatt minduntalan felkeresnek. Ilyenkor

repülőgépen jönnek hozzám Newyorkba.

Ez év februárjában az UNO-nál hivatalosan fogadták az indián törzsek főnökeit és engem is, utána pedig

az indián törzsfőnökök megkoszorúzták Kossuth Lajos newyorki szobrát.

mert ők is nagy hívei a szabadságnak és előadásaim nyomán rendkívül tisztelik a nagy magyar szabadsághőst.

— A rezervációban élő indián törzsek ma is az ősi szokások szerint élnek, de a civilizáció és a kultúra vívmányait teljes mértékben átvették. Autón és repülőgépen utaznak, villanyvilágításuk és mindenféle technikai felszerelésük van. A nők európai módra öltöznek,

csak hagyományos ünnepségeken öltik fel az ősi viseletet.

A fiatalság zöme szétszóródik Amerika nagy városaiban, egyetemet végeznek vagy más főiskolát. Sok kiváló orvos, tanító, ujságíró kerül ki közülük. A nők is résztvesznek a szellemi életben és talán még kiválóbbakat produkálnak, mint a férfiak. Időnként azonban mindegyik visszatér a rezervációba, mert igazi otthonának azt érzi. Érdekes, hogy

az indiánok között aránylag meglepő sok szabadkőműves van.

Az egyik legrégibb newyorki szabadkőműves páholy tagjai nagyrészben indiánok.

Fényképeket mutogat Kocsis Imre, amelyek őt az indián törzsfőnökök társaságában, a közismert tollas fejdísszel ábrázolják. Az egyik képen éppen esküt tesznek

a »békeövre«, amelyet az egyik törzsfőnök tart a kezében. Ez az öv szent ereklyéje az indiánoknak. Esküttevésnél, békekötésnél ezt használják: aki ráteszi kezét az övre, az ezzel békés szándékát bizonyítja. Egyes

törzsfőnökök tolldíszén a homlok fölött kereszt látható.

Ez annak a jele, hogy a törzs már megkeresztelkedett. A törzsfőnök ruháján lévő jelek a törzs élettörténetét mondják el szimbolumokban. Kocsis Imre fejdísze valamikor Cersick kapitánynak, a nagy Washington indián testőrének a tulajdona volt. Az indiánok Kocsis tiszteletes iránti szeretetük jeléül legutóbb sírhelyet ajándékoztak neki a rezervációban, hogy halála után is köztük maradjon.

Rónay Mária

Új Állatkerti Színpad
ma este fél 9-kor
Cigánybáró
Aug. 14-i jegyek érvényben.

Gázzal hajtott gépkocsinál: korlátlan üzemanyag és jelentős megtakarítás

A nyugatmagyarországi olajmezőkön az ásványolajjal együtt jelentékeny mennyiségű gáz is felszínre kerül. Ezt a gázt jövő tavasztól kezdve fokozott mértékben fordítják majd az

autók üzembentartására.

A terv gyakorlati megvalósításáról érdeklődtünk Seress Tibor miniszteri tanácsosnál, a közlekedési minisztérium gépjárműosztályának vezetőjénél, aki a következőket mondotta:

— Jelenlegi hazai földgáztermelésünkből havi 600 tonnát a főváros gázüzemei vesznek át a széngáz feljavítására. Ez a felhasználás a jövő év tavasztól kezdve minden bizonnyal megszűnik, mert a tervek szerint a Gázművek

kizárólag szénből

előállított gázzal fogják hálózatukat ellátni, hogy így az ország kokszszükségletét is kielégíthessék. Ennek következtében jövő tavasszal havi 600 tonnával több propán-bután gáz fog az egyéb fogyasztás rendelkezésére állni. A MAORT üzembehelyezi lovászi gázkútját is, amelynek hozamát 900 tonnára becsülik, így tehát a jövő évben havonta mintegy

2000 tonna propán-bután gáz

áll majd rendelkezésre.

— Természetesen célszerű volna ennek a mennyiségnek egy jelentékeny részét a háztartások részére felhasználni, hogy ezzel petróleumot takarítsunk meg. Ez a felhasználási mód azonban nehezen valósítható meg, mert a gáztüzhelyek és palackok kikölcsönzésekor betétként adandó összeget az a szegény fogyasztóréteg, amely ma petróleummal tüzel,

nem tudná megfizetni.

Ezzel szemben, ha a propán-bután gázt a közlekedés céljára használjuk fel, jelentékeny mennyiségű benzint takaríthatunk meg. A gépjárműveknek gázüzemre való átszerelése a számítások szerint közel 2000 forintba kerül, ami a gépkocsi értékéhez, üzemköltségéhez, főképpen pedig az elérhető megtakarításokhoz és előnyökhöz mérten oly kis összeg, amelyet a gépkocsitulajdonosok szívesen vállalnak. Az átalakítás költsége hozzávetőleg

egy év alatt megtérül.

15 liter benzinfogyasztásnál, tehát 100 kilométeres átlagos benzinfogyasztásnál a megtakarítás 100 kilométerenként 4.70 forint. Havi 3000 kilométert számítva a megtakarítás 141 forint. Ha egy teherautó 100 kilométerenkénti fogyasztását 30 liter benzinre becsüljük, úgy a teherautó a magával vitt gázmennyiségből 660 kilométer utat tud megtenni, személygépkocsi pedig, fogyasztását 15 literre számítva, 400 kilométert. A propán-bután használat egyik legjelentősebb előnye az lesz, hogy ennél

üzemanyagkorlátozást az illetékesek nem fognak életbeléptetni.

Seress Tibor végül elmondotta, hogy a WM-nél folyamatban van már az új gázpalack gyártása és a Fémlemezipar Rt. is ajánlatot tett alumíniumból gyártandó gázpalackokra. Az illetékesek célja az, hogy jövő tavaszra a gépjárművek benzinfogyasztásának a

felerészét propán-bután gázzal lehessen helyettesíteni.

Egyébként tervet dolgoznak ki az egész ország gázzal való ellátására, hogy necsak Budapesten, Győrben, Székesfehérvárott és Szegeden, hanem az ország többi részében is lehessen gázpalackokat cserélni.

RENDŐRSÉGI NYILATKOZAT a közlekedési szerencsétlenségek megelőzéséről

Újabb tömeges gázolás, baleset a fővárosban - Előadások, filmek, keresztezések megszüntetése, együttműködés a Beszkárttal — ezek a gyors tervek a gyalogosok és autósok felvilágosítására

Tegnap megint egész sereg közlekedési szerencsétlenség történt Budapesten.

A »Világ« az elmult hetekben többször rámutatott arra, hogy milyen ijesztő mértékben nő a fővárosban és a környéken a közlekedési balesetek száma. Hogyan lehetne megjavítani az áldatlan állapotokat? Ezt kérdeztük meg a budapesti főkapitányság illetékes ügyosztályától.

— A rendőrség — hangzott a válasz — minden tőle telhetőt megtesz annak érdekében, hogy a budapesti utcákon és az országutakon szűnjék meg az állandó életveszély. Európa fővárosai közül aránylag még mindig Budapesten történik a legkevesebb közlekedési baleset, ennek ellenére kétségtelen, hogy a közlekedési balesetek száma a békebelihez viszonyítva ijesztően elszaporodott. A rendőrség hetekig autókra szerelt hangszórókon oktatta a fegyelmezetlen budapesti járókelőket a közlekedésre. Előadásokkal, filmekkel, igyekeztünk megmagyarázni a járókelőknek, mennyire fontos a közlekedési szabályok betartása. A gyalogosok nagy százaléka mégis sportot űz abból, hogyan játssza ki legjobban a közlekedési szabályokat.

— Hálásak vagyunk a Világnak, hogy ezt a fontos problémát napirendre tűzte és napirenden tartja. Talán a sajtó meg tudja értetni a gyalogosokkal és a járművezetőkkel, hogy nem paragrafus rágásról van szó akkor, amikor közlekedni tanítjuk az embereket és kihágás esetén szigorúan megbüntetjük őket.

— A rendőrség illetékes osztálya pontos tervek alapján igyekszik a gyalogosok számára a forgalmat a lehető legbiztonságosabbá tenni. Ép a Világ volt az, amely a közelmultban rámutatott az utcasarkokon nagy menetsebességgel behajtó autók veszélyére. Azóta egymásután létesítjük a tiszta kereszteződéseket, amelyeknél a járművek befordulása tilos.

— Célunk ezzel is, hogy a közlekedés könnyebb legyen, de a rendőrség a gyalogjárók ellenőrzésére járőrszolgálatot teljesít, a járőrök reggel 7 órától, este 10 óráig Budapest egész területén villámellenőrzéseket tartanak és a szabálytalanul közlekedőket azonnal 3 forintos pénzbüntetésre ítélik.

— A villamos balesetek elkerülése céljából átírunk a Beszkárthoz és felkérjük a villamos kalauzokat, hogy a felugráló utasokat a legközelebbi megállónál adják át a rendőrnek.

— Bízunk benne, hogy a rendőrség és a sajtó munkája így meghozza a várt eredményt és Budapest a jól közlekedő gyalogosok és járművezetők városa lesz.

Petrovics Béla

Magyar népdalokat énekelt egy angol lány a debreceni nyári egyetem záróünnepélyén

Kedden este, a csodásan kivilágított nagyerdei fürdőben, Debrecen város polgármestere által a külföldi hallgatók tiszteletére adott fogadással véget ért a nyári egyetem. A hangulatos műsorban bolgárok, amerikaiak is felléptek. Egy angol lány magyar népdalokat énekelt. Ménes János polgármester beszédében objektivitást kért a külföldiektől a magyar demokrácia eredményeinek megítélésében. Arra kérte őket, jöjjenek el egy év múlva, hogy lássák, milyen hatalmas iramban fejlődik demokráciánk.

LÁBIZZADÁS?

HASZNÁLJON
SZENT RÓKUS lábsót
Mindenütt kapható

Vasárnapra jobb idő várható

A derült, csendes és száraz időjárás, amely három napig hazánkban is újra visszahozta a nyarat, messze keletre húzódott, Moszkva környékére és helyébe nyugatról tengeri levegő nyomult. Ez a levegő ma már mélyen behatolt szárazföldünkre és hatalmas esőzést okoz Franciaország, az Alpok, Lengyelország és a német középhegység környékén. Háromezer méteren az Alpokban havazik. A tengeri levegő első hulláma ma délelőtt már hazánkba is betört és a Dunántúl nyugati vidékén esik, sőt már a Duna vonalán is néhány helyen. A hőmérséklet szerdán 26—28 fokra emelkedett az országban, a fővárosban és Szegeden 30, Pécsett 31 fok volt. Ma reggel pedig sehol sem süllyedt a 15 fok alá.

A vikkendre rosszabbodik az idő, esős napokra kell számítani, sőt a hőmérséklet is csökkenni fog. Javulás esetleg vasárnapra várható.

Budapesten ma délelőtt 10 órakor 22 fok volt a hőmérséklet.

„Gyertek be szép fiúk!...“

Amazon csata a Kenyérmező-utcában - A „feleségét“ védő rendőrfőhadnagyról kiderült, hogy körúti álfestő

Augusztus 13-án, mult pénteken a Kenyérmező-utca 3. számú ház előtt ment el három rendőr. A kapualjból három nő szólt ki: — gyertek be szép fiúk.

A rendőrök be is mentek, de váratlanul az igazolványokat kérték a »hölgyektől«. Az egyik nő elszaladt. A másik kettő torkaszakadtából üvöltözni kezdett.

»Sándor! Segítség! A hekusok elrabolnak!«

A szomszédos kocsmából berontott a kapualjba Mikula Sándor és azt kiabálta: »Rendőrfőhadnagy vagyok. A feleségemet bántjátok! Majd adok én nektek!«

Csatlakozott Mikulához Kapsa Sándor is, hogy a »rendőrfőhadnagyot« és feleségét megvédje a három rendőr »molesztálásától«. Parázs verekedés kezdődött a kapualjban, amibe az utcai járókelők is bekapcsolódtak. Hosszas küzdelem után sikerült a három rendőrnek Mikula Sándort és Kapsa Sándort megfékezni. A kapitányságra vitték őket. Eközben a »hölgyek« eltüntek. A kapitányságon kiderült természetesen, hogy Mikula Sándor nem is főhadnagy, hanem »festőművész«. Esténként a Körúton árulta saját festményeit. Később azt is bevallotta, hogy a »saját festményeit« szegénysorsú festőnövendékektől vásárolta. A vizsgálóbíró Mikulát és Kapsát letartóztatta.

Ki nyeri a Szent István-díjat

A hagyományos Szent István-napi programon tíz futam szerepel, a főszámban, a Szent István-díjban valószínűleg hat telivér indul. A nagy formában lévő **Hellasnak Bánk** lehet az ellenfele. Az osztrák **Oberst** nem üti meg a mieink klaszszisát. Jelöltjeink a futamokra: I. **Forgács, Katinka, Zalagyöngye.** II. Nem jelölünk. III. **Tell-Me-Now, Dóra, Tarantella II.** IV. **Boy, Gombház, Czánth-idom.** V. **Hellas, Bánk, Oberst.** VI. **Bocskai-lovaglás, Kovács-idom., Lutri.** VII. **Cukorka, Parancs, Pansy.** VIII. **Kovács-idom., Ibolya, Szendrő.** IX. **Esch-idom., Czánth-idom., Veda.** X. **Vasvár, Nardai-idom., Zangen-idom.**

Tipjeink a vasárnapi versenyekre:

I. **Gala Peter** klasszis a társaságban, távollétében **Béla** és **Pardon** küzdelméből várható a verseny győztese. A meglepetés lova: **Fekete Péter.** II. **Gala Peter** itt is első esély. A **Marika**-istálló ügetői, **Liliom** vagy **Friswyn** az ellenfél. **Menyecske** kitűnő formában van. III. Igen nehéz versenynek ígérkezik a kitűnő távelosztás miatt. **Napoleon, Lightning, Little Fellow, Bosiljka és Nádor** a jobb esélyek. IV. Kétévesek nagydíja. **Margaret Glass** a legjobb kétéves, helyre a **Zsófia**-istálló ügetői, **Scott Palmer vagy Indian Guy** jöhet. V. **Furcsa** legutóbb igen jó versenyt ügetett, ha nem hibáz, nyerhet. **Jászó II.** és **Féktelen** megbízható ügetők. VI. **Repülő** igen kedvező felállításhoz jutott. **Hannibal Zwillinger** kezében javulást hozhat. **Derwis** helyesély. VII. **Napoleon** még átlagformájával is első esély, ha fáradt, valószínűleg nem indul. **Jonny, Waisenkind** és **Usgye** számíthatnak még. VIII. **Bokros** újból formába lendült. **Kicsi** tudja legjobbját. **Dacos** esedékesség. **Gazella** helyesély. IX. **Fáni Kovács** II. kezében első esély. **Primadonna** versenyről versenyre javul. **Lajos** és **Bobi** helyesély. X. **Bosiljka II., Tábornok** és **Cseléd D.** legutóbb figyelemreméltóan szerepeltek. Figyeljük **Porno II.** melegítését. XI. Nem kétséges, hogy a rövid táv, de főleg a felállítás a Reimer-ügetőnek, **Repülőnek** kedvez.

Három jóslat vasárnapra

	Drukker Konrád	Totó Manci	Hajrá Benedek
Ferencváros—Wacker	1	1	1
Vasas—MTK	2	2	×
Elektromos—Szeged	×	1	1
DVSC—Szolnok	1	1	1
Cegl. VSE—Hatv. VSE	×	1	×
Szarv. SE—Gyulai TE	1	×	1
Kap. MTE—Pécsi VSK	1	×	2
Misk. MTE—Pereces	×	×	1
Csong. MTE—Kisk. TK	×	1	×
Veszp. TC—Kapuv. SE	1	1	×
Fer. SE—D. Magyars.	1	×	1
Egri SzTK—Ózdi VTK	2	2	2
Pótmérkőzések:			
Budakal. MSE—Mon. SE	2	1	1
Stef. SE—EMTK			
ETO—MTSE	1	1	1
Haladás—Sopr. VSE	1	1	1

Mozik műsora

BEMUTATÓ FILMSZINHAZAK

ÁTRIUM: Uborka a repülőtér gyöngye. 4, ¾7, ½9. **CORSO:** Beszterce ostroma. 4, ½7, ½9. **CORVIN:** Az igazság bajnokai. Vadnyugati csodadoktor. 4, 6, 8. **DÉCSI:** Beszterce ostroma. ½5, ¾7, 9. **FORUM:** A színésznő szerelme. 4, ¾7, ½9. **LLOYD:** San Angelo. ½5, ¾7, 9. **OMNIA:** Beszterce ostroma. ½5, ¾7, 9. **ROYAL APOLLÓ:** A színésznő szerelme. ½5, ¾7, 9. **SCALA:** Uborka a repülőtér gyöngye. ½5, ¾7, 9-kor. **URÁNIA:** Uborka a repülőtér gyöngye. 4, 6, 8. **VÁROSI:** San Angelo ½5, ½7, ½9.

MASODHETES FILMSZINHAZAK

ÁTRIUM: Uborka a repülőtér gyöngye. ½7, ½9. **ADY:** Csodavilág. 4, ¼7, ½9. **BELVÁROSI:** Nő az ablak mögött. ¾4, 6, ½9, bűnterem v. ü. ½7, ¾9. **BETHLEN:** Elátkozott hajó. 4, 6, 8. **BODOGRÁF:** A pohár kicsordul. ½5, ½7, ½9, v. ½3. **BUDAI VIGADÓ:** Jön a kanyar. 4, ¼7, ½9. **CAPITOL:** Csodavilág. ½5, ¾7, 9. **CITY:** Megszöktem az esküvőmről. ½4, ¾6, 8. **ELIT:** Holt ösvény titka. ¼5, ½7, ¾9. **FORTUNA:** Nő az ablak mögött. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **HOMEROS:** A holnapért élni kell. 5, 7, 9, v. ü. 3. **IPOLY:** Az óceán vándora. ½5, ¾7, 9. **JÓZSEF ATTILA:** A pohár kicsordul. 4, ¼7, ½9. **KAMARA:** Megszöktem az esküvőmről. 4, ½7, ½9. **KOSSUTH:** Csodavilág. ½5, ¾7, 9. **KÖRÚTI HIRADÓ:** Uj Magyar Filmhiradó, Uj Magyar Film-Világhiradó. A réz városa (Balhas). Franciaországi világhiradó. Taras Bulyba mulat (leningrádi opera világhírű balettjének közreműködésével). Macskazene (színes amerikai trükkfilm). Folyt. egyórás előadások reggel 9-től este 11-ig. **KRISZTINA:** Idegen nő. ½4, ½6, ½8. **MARX:** Tigriscsapda. Texasban nincs mese. 4, ¼7, ½9. **NAP:** Razzia. 4, ¼7, ½9, v. ü. 2. **OLYMPIA:** Halálos játék. ½3, ½5, ½7, ½9. **PALACE:** Bűnös vagy áldozat. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **PÁTRIA:** Holt ösvény titka. 4, ¼7, ½9. **PHÖNIX:** Halálos játék. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **RÁDAY:** Nyomorultak. ½3, ½6, ½9. **ROXY:** A pohár kicsordul. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **SAVOY:** Jön a kanyar. ½5, ¾7, 9. **STUDIO:** Férjek és asszonyok. ½2, ½4, ¾6, 8. **SZABADSÁG:** Holt ösvény titka. ½5, ¾7, 9. **TINÓDI:** Jön a kanyar. 5, 7, 9. **TURÁN:** Holt ösvény titka. 5, 7, 9. **UGOCSA:** Halálos játék. ½4, ¾6, 8. **VESTA:** A pohár kicsordul. 10, 12, 2, 4, 6, 8.

Színházak mai és jövőheti műsora

MŰVÉSZ: Egész héten minden este: Ida regénye (½8).
BELVÁROSI: Egész héten minden este: Ádám és Éva (½8).
FŐV. OPERETT: Egész héten minden este: Nyitott ablak (½8).
UJ ÁLLATKERTI SZINPAD: Csütörtök: Nincs előadás. Péntek: Táncol a közönség (½9). Szombat: Cigánybáró (½9). Vasárnap: Nemzetközi kórusverseny (8.
FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ: Egész héten minden délután és este: Augusztusi műsor (4. ½8).
ANGOLPARKI REVÜSZINPAD: Egész héten minden este: Csodarevü (½9).
KAMARA VARIETÉ: Egész héten minden este: Hogy volt? (8).
VIGOPERA: Csütörtök: Mosoly országa (½9). Péntek: Nincs előadás. Szombat: Mosoly országa (½9).

A közlekedésügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, amellyel a kötelező távbeszélő előfizetési időt megszüntette.

VILÁG
A polgári demokrácia lapja
Felelős szerkesztő: BÁLINT IMRE
Szerkesztő: KÖSZEGI IMRE DR.
A kiadásért felel:
SUPKA GÉZA DR főszerkesztő
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., RÁKÓCZI ÚT 54.
Telefon: 222-439*
Az Athenaeum Irodalmi és Nyomda Részvénytársulat nyomása
Budapest, Miksa-utca 4—6.
Felelős: Gorszky Tivadar igazgató

Mindenféle SZŐNYEGET FÜGGÖNYT, PONYVÁT, BÖRÖNDÖT (hibásat is) vidékről is vesz FREUND Kun-u. 12. II. 18 T.: 137-845.

Télikabát és férfiruháért mindenkinél többet fizetek GRÜNWALD, Király-u. 34. udvarban, fszt. 4. T. 227-110. Hívásra jövök.

Használt férfiruháért bárkinél magasabb összeget fizet Tóth a Belvárosban. Bp. IV., Egyetem-u. 2. T: 186-732

ŐSZ HAJ eredeti színét 10—20 nap alatt festés nélkül visszanyeri. Nincs pepecselés. Egyszerűen benedvesíti haját reggelenként a LETON Visszaszínezővel. 10—20 nap mulva a haj visszanyeri eredeti színét, fényét, rugalmasságát. Csalódás nincs, a hatás biztos. Ártalmatlan, tiszta, nem hagy foltot a

LETON VISSZASZÍNEZŐ

Ára 14.80 forint. Minden szaküzletben. Főraktár: HUNNIA gyógyszertár. Erzsébet-körút ötvenhat

Hálók 500, konyhák 250, kombináltak 1000 Ft előleggel. 12—14 havi részletre sürgősen eladók. Andrássy-út 66

URAK használt ruháikat becserélem v. magas áron megvesszem. Csap, Ankerköz 2. fm. 4.

Nemzetközi Szállítmányozási Kft. vagy rt. keretet átvennék. Megkereséseket »Spedició« jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Székek-asztalok

Rosenfeld Népszínház-utca 31. Telefon: 139-274.

Legolcsóbban átalakíttatom bérházát — társasházzá, ez esetben annak értéke duplájára emelkedik. Szentimrevárosi Társasházépítő Iroda, Verpeléti-út 13. T.: 468-717.

Üzlethelyiség sürgősen eladó Dohány-utca legforgalmasabb részén, 150 m² betonszuterénnel. »Klauzál-utca és Erzsébet-krt közötti« jeligére New-York hirdetőbe, Erzsébet-krt 9.

Megtanulhat 6 hét alatt angol és francia női-, gyermek-RUHA és fehérnemű SZABÁST, varrást egyénileg. Selmecziné okl. iparisk. tanárnő szalónjában. Érd. hétfő, szerda, péntek 8—1-ig, 3—5-ig. Bp., Rudolf-tér 5. II. 8.

MUSICA ZONGORAGYÁR VII., Erzsébet-körút 43. Royal. Tel.: 222-282. Uj és használt zongorák és pianinók feltűnő olcsón. Fizetési könnyítések.

CSEMPE Porta Szövetkezet, V., József Attila-u. 1. Tel.: 386-147.

Harmonikát, rádiót, zongorát, minden hangszert vesz, elad, javit Sternberg Rákóczi-út 60.

Besnyő-Weiser-üdülő XXV. év. Középmagaslati üdülőhely. Tel.: Máriabesnyő 9.

Caravan XIV., Vorosilov-út 28. Telefon: 296-403.

Ballon, átlátszó esőkabát, loden- és viharkabát MÁRTON ÉS SZÁSZ V., Gr. Teleki Pál-utca 3.

BALLON átlátszó, eső-, lódenkabát FARAGÓ, V., Gr. Teleki Pál-u. 2.

Ballon-, átlátszó-, lóden- esőkabátok Wimpassing SZAKÜZLETEIBEN: IV., Váci-utca 9. Telefon: 182-078 VI., Andrássy-út 8. Telefon: 127-991 VII., Erzsébet-körút 54. Telefon: 426-538.

Elszakadt ballon- és ÁTLÁTSZÓ kabátját nyomtalanul megjavítja Zsadányi esőköpenyüzem, VI., Révay-utca 10. II. 16. Telefon 127-013

Az egész világon Ultra kanapé-rekamié

Kényelmes ülőhely 1 vagy 2 személyre külön ágyazható, nagy ágynemütartóval, beépített világitással. Kombináltés styl bútorok óriási választékban. Fizetési kedvezmény. Asztalosok és Kárpitosok Szöv., Üllői-út 15., Baross-u. 9. Podmaniczky-utca 14.

Caravan Uzsonna, vacsora, kert Zongoránál KÁRPÁTI

APRÓHIRDETÉSEK

KÁRPITOS, házakhoz, házonkivül, nyaralóba ajánlkozik. Várady, Király-utca harminckettő. udvarban.

ELADJA Ica és Hecsi rendkivül olcsó áron a belvárosi divatszalonok modelldarabjait. IV., Váci-utca tiz, II. em. Modellkiárusitási Divatház. Telefon: 880-016.

PERZSA és másfajta szőnyeget veszek. Wesselényi-utca huszonkilenc I. 5. Telefon: 427-281.

ÖSSZEL is legyen kevés pénzért elegáns! Kalapok, ruhák. Cser Elza és Shopping, Régiposta-u. 15

MŰBÚTOROK: Ebédlők, hálók, könyvtárszobák, kombináltak, ülőgarnitúrák: minden másfajta, egyes darabok. Uj értékének töredékéért. Keveset használtak, jókarban. Bútorüzlet, Rózsa-utca harmincnyolc/b. (Király-utcánál.) Hedi.

RÉGI hálószobából kombinált berendezést készitek! Tóth műasztalos. Telefonhivó: 492-394.

BÉLYEGET, régi levelet vesz Kaufman, Paulay-utca 43. (1—3-ig.) Telefon

KOMBINÁLT hálóés nappalaszoba, festmények, egyéb berendezési tárgyak eladók. Lónyai-utca huszonnégy. Házfelügyelő.

HÁZTARTÁSI és üvegüzlet sürgősen eladó Teleki-térnél. Udvar és pince is tartozik az utcai üzlethez. Érdeklődés dr. Beck, Oktogon-tér 4. 5—7-ig. Tel.: 120-373.

PORTÁS vagy altiszti állást keres Beszkár nyugdijas. Cim: Bp., II., Corvin-tér 6. Házfelügyelő.

KÁRPITOSMUNKÁKAL forduljon bizalommal Marosánhoz, Aradi-utca kettő. Kivánatra háznál.

ZONGORÁK 2000-től, Bösendorfer Sch. 2500, Ehrbar 3000, Blüthner, Förster, márkás zongorák, pianinók feltünő olcsón, részletre is. Rákóczi út ötven, zongoraterémben.

PERZSABUNDA, keveset használt, gyönyörü szép, olcsón eladó. Perzsa-, perzsalábbundát veszek. Szemere szücs. Erzsébet-körút huszonhat, második emeleten.

HÁSKÓ MÉRNÖK CIANOZ. 222-223. Erzsébet-körút 16.

ELCSERÉLNÉM hetedik kerületi, főútvonalon lévő, két szoba hallos, kisbérü lakásomat — berendezett üzlethelyiséggemmel vagy anélkül — Szabadság-híd és Kossuth-híd közötti részen három szoba hallosra Pesten vagy Budán. Megbeszélés telefon 344-936.

MARGARÉTA-utcai 3 szoba hallos lakás szept. 9-re épitési hozzájárulás ellenében beköltözhető. Ajánlatokat »Igen jutányos« jeligére kiadóba.

PANOFIX, irha stb. bundák előnyös feltételekkel Szemere szücsnél, Erzsébet-körút huszonhat. Második emeleten.

SOFŐRISKOLÁBAN kifanitjuk autókra, motorkerékpárokra. Ingyen benzinkassal. Szakkönyvünk tizenötért. Vigola, negyvenöt.

DÉLUTÁNI könyvelést vállalok. Polhánszky: Budafok, Tóth J.-u. 43.

MOST VÁSÁROLJON!... A világ legjobb zongoráiból hihetetlen olcsón válogathat részletre is. LYRA ERZSÉBET-KÖRÚT 19. (Barcsay-utca sarok) Kölcsönzongorák legolcsóbban

Rombútorát újjáalakitja hálóból modern kombinálttat készit asztalosüzem. Dob-u. 94—96. Tel.: 225-634.

Keresztély nirneves zongoraterme Balcsy Zs.-út 66 Tel.: 127-717 Csalódás sohasem érheti

U. S. A. állampolgár ki jelenleg Pesten van, házasságot kötne jólszituált izr. úrinővel. »Sürgős« jeligére New-York hirdetőbe, Erzsébet körút 9.

Szakház Vilma királynő-úton 10 szobás, tanácsteremmel, az egész bekölthető, eladó. Szamosi Szilágyi Erzsébet-fasor 9. Tel.: 161-858, 469-512.

MARS gyermekkocsi régi minőség, trásbeli garancia. Gyermekágyak gyermekszékek, roller, 3 kerekü bicikliik olcsó árban. Andrássy-út 36. (Párisival szemben.) Vidékre ismertetőt díjtalanul küldünk.

RÁDIÓK 477 U, Orion, nyujtott sávos Standard és sok más előnyös, alkalmi vétel, fix kedvezmény. Rádióexpress Teréz-körút 32 Telefon: 122-355.

„Ivory“ töltőtoll és csavarirón üzem. Viszonteladóknak gyári ár. Javitások azonnal Király-utca 44. Tel.: 224-804.

Budapest területén péküzemet keresek megvételre vagy bérbe. Ajánlatok: »Azonnali átvétel« jeligére Popper hirdetőbe, V. Csáky-u. 37

Espressogépek 10—50 lt, kaphatók FRIED Király-u. 44. T: 224-804.

Kiváló minőségü stil- és MODERN műbútort a készitőnél. Szőke Pál asztalosmester Bpest, IX., Üllői-út 19. 6 HAVI RÉSZLETRE!

Bundák perzsák, divatgallérok alkalmi vételekből eladók. Dankmer, Bethlen-utca 6.

Villa Rózsadombon 3 szoba hallos, közp. fütés, garázs, teljesen ép. beköltözhető, 110.000 Ft. Szamosi, Szilágyi Erzsébet fasor 9. T: 161-858, 469-512

Mikula Tivadar

Kerámiai festő
a pécsi Zsolnay-gyár-
ban + Pécsett 1934.
dec. elején 61 éves
korában.

Dunántul. 1934.
dec. 18.

MDK

Mikula Tivadar, eczin edényfestö

1887-töl
a Zsolnay gyárban dolgozott összesen kb. 14 évet.

Mikelonky Géza: A Zsolnay gyár művészei és kivitelezői
Pécs.1949.ápr. 12.

Mikola Tivadar, /Mikula/
eczin edény- festö

Többekkel egyetemben a legtöbb étkezési-, kávés-, teás és mocca készletek dekorajait festette "mágnás" "japán" és "vadrózsa" mintával.
1887-töl kb. 14 évig volt a gyárban.

Nikelszky Géza beszámolója Dr.Szentiványi Gyulának:
A Zsolnay gyár művészei és kivitelezöi.
Pécs. 1948.nov. 16.

Mikulás Ferenc

"Rajzfilm Studió Kecskeméten" cimmel ir Csik István, a Pannonia Filmstudió kecskeméti müterméről.
A müvész a müterem vezetője.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. aug. 21.
34. sz. 12. lap.

Mikulás György, gyermek rajzoló

Festmenye: Repr

↓

(„Olgeborge kapitány ...")

— : Gyerekek! 10.

Népszava, Bp. 1975. szept. 14.

Mikulas Galanda

NÉPSZAVA, 1976.ápr.4.
8.oldal.

Mikulas Galanda rajza

Mikulás József

Hodászon élő pedagógus-művész.
Részt vett a Szadáról Dunaujvárosba települt művésztelep tagjainak a Művelődési házban rendezett tárlatán. /1962./

Juhász Antal: A Székely Bertalan nyári művésztelep munkabemutatója.
Rajztanitás 1962. V. sz. 31.l.

Mikulaschek Martin

festō XVIII. 2.

l.

Schirek Holitsch

108. l.

VASS ELEMÉR FESTŐMŰVÉSZ GYÜJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

Mikuleczky István építész

1941-ben a tpl. boltmezőinek rekonstrukciójára alternatív megoldásokat kezített.

Ifj. Horváth Béla: A miskolci Avas műemléki képrőm. Alap. Bp. 1964 18. old

M.-D. K.

MIKULECZKY Sándor építész

Részvétel a pályázaton II. díj (Repr.)

Társ ~~Szerző~~ Szerző: Német Pál –

~~Mikuleczky~~

Rácz György: Száz köbméteres víztorony terpályázata

Magyar ~~Mem~~ Építőművészet 1956. (V.)

q. sz. 46–47. l.

Mikulín Josephus

végezte a nagybiccsei várkastélyon a kőfaragó munkálatokat.

H. Takács Marianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

1038

MDK

Mikulka Gyula

két rajza (illusztráció) repr.

(B. Árvai Istvánné: A forrás legendája.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 2. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Gerencsér Miklós: Éjféli harangszó.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 1. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Fábián Zoltán: A padon.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1952. 38. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka (Gyula)

rajza (illusztráció) repr.

(Szabó Istvánné: Gui.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 15. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Ács Katalin: Három szem rockacukor.)
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 21. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Szendrei József: Búzavirág.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 29. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Nagy Piroska: Katica nagymamája.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 32. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Kemenes Sándor: Szűz bor.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 40. sz. [6. l.]

PMDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Mátay Erzsébet: Második gyermekkor.)
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 42. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Békés József: Elbeszélés a halványdrapp, kockás ruháról.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 46. sz. [8. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Földes Péter: Magyarok a barikádon.)
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 42. sz. [8. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Sántha Ferenc: A virág sárga és kék.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 9. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repor.

(Antal Károly: Guerválók.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 5. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) reprodukálva.

(Szendrei József: Nehéz napok.)

Magyar Műhely, Bp. 1958. 11. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Sólyom József: Ünnep előtt.)

Magyar Műhely, Bp. 1958. 14. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Hámori Ottó: Az állványokon.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 17. sz. [6. l.]

MDK

Mikuska Gyula

metszetei (illusztrációk és iniciálék) repr.

(Egyed Mózes: Jakab mester akar lenni.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 18. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Békés József: A gardzs mester.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 53. sz. [6. l.]

MOL

Mikulka Gyula

rajza (illusztráció) repr.

(Bozsik Valéria: A masni.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 54. sz. [8. l.]

MDK

Mikulka Gyula

Két rajza (illusztrációk) reprodukálva.

(Egyed Mózes: A nagy hóhányók.)
(Kemény György: Anyám.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 3. sz. [6. l.]

MDK

Mikulka István munkás

Miskolc

Csapolás, vf.

Salaköntő, "

Martincsarnok, szén

Kohó, szén

Ifjusági és Képzőm.és Iparm.kiáll. N.Szal.1950.jun.

13.1.

Mikula István

Ózdi
Salakozás c. műve kiállítva a
Borsod-Miskolci Muzeumban 1950.
máj. 13-án megnyílt kiállításon

Miskolci, diósgyőri, ózdi képzőművészeti csoportok kiállítása a Borsod-Miskolci Muzeumban

Északmagyarország 1950. máj. 16.

M.D.K.

Ifj.Mikszáth Kálmán

Ifj.Mikszáth Kálmán terve. Fekete repr. 72.c.

Miklós Róbert:Mikszáth Kálmán horpácsi fundusa.69.c.

Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap.kiadóvál
Bpest.1961.

Mikulka Gyula, grafikus MDK.

Két rajza. Repr.

Bodó béla: Az ördög ráutottája

5,

ESTI HIRLAP Bp. 1964. dec. 24

Mihulka Gyula
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Kocsis János: A páncélfonó
Magyar Ifjúság, 1960. okt. 29.

Mikulka Gyula

Illuntrációk Salinger írásához
/2 nepró/

Magyar Ifjuság 1964 VIII. 22

Mikulka Gyula

Illusztráció Gerő János
írásához (repró)

Magyar Hírlap 1966 V. 14

Mikulka Gyula

Illusztráció Rákosy Gergely
Irásához (rajzó)

Nagyar Ifjúság 1966 III. 5

Mikulka Gyula

Illusztrációk Tabák András

írásához /2 rajz/

Magyar Ifjúság 1965 II. 6

Mikulka Gyula

~~Ze~~ Ilmuntrócíó Simonffy

András filmnovellájához (szapró)

Magyar Ifjúság 1966 I. 22

Mikulka Gyula

Ilmenkráció Végh Antal Szósához
/szepró/

Magyar Ifjúság 1964 XII. 19

Mikulka Gyula

Ivo Robics /karikatura, rapró/

Magyar Hírlap 1964 XI. 21

M.D.K.

Mihulka Gyula
grafikus

Illusztráció

Deregán Gábor: Zita
Magyar Ifjúság, 1960. okt. 15.

Mikulka Gyula

Illusztráció László Anna
novelláját (prapró)

Magyar Ifjúság 1963 III. 23

Mikulka Gyula

Csapolás az ifjúsági kohónál
(szaj, szepző)

Magyar Ifjúság 1963 III. 30

Mikulka Gyula

Illusztráció Nagy S. József
írásához (repró)

Magyar Ifjúság 1962 VIII. 4

Mikulka Gyula

Rajz szeptő

Magyar Ifjúság 1961 IX. 30

Mikulka Gyula

Illusztráció /Mes Endre Irásához
/repró/

Magyar Hjurdog 1963 IX. 7

A MAGYAR IFJÚSÁG
IRODALMI
MELLÉKLETE

szép szó

1021

GERŐ JÁNOS:

Kis kitérő

1

Az embernek először az esze járjon, és csak azután a szája — jól ismerte a régi intelmet Koczog Nándor is, mégse ehhez igazodott. Utólag, persze, könnyű okosnak lenni, de ez már csupán arra jó, hogy visszagondolva elkövetett könnyelműségére leteremtse magát az ember. Erről van ugyanis szó, pontosabban arról, hogy Balogh Jóska által vezetett kis terepjáró autó nagyszerűen robogott Koczog Nándorral a városba, ő meg így szólt váratlanul szívbéli jó barátjához:

— Józsikám! Tulajdonképpen haza is repülhetnénk a civilruháért.

Balogh Jóska, az ezred legjobb gépkocsivezetője, nem válaszolt erre a provokációra semmit, ha csak azt nem számítjuk, hogy lecsavarta az üvegablakot, és éleset sercintett a zalai aszfaltra. Koczog Nándor azonban a hallgatást biztatásnak vélte, így hát tovább fűzte az iménti gondolatot:

— Tegnapelőtt írtam meg a levelet, a faterék még nem adhatták postára a ruhát.

— Akkor majd feladják — mondta Balogh jelentőségteljesen, és változatlan szorgalommal figyelte az utat.

— Megértelek, igazad van — sóhajtozott Koczog, miközben olyan képet vágott, mint aki fogorvoshoz készül. — Én csak arra gondoltam: a menetlevélen nincs feltüntetve, merről közelítjük meg a várost. Harminckilométeres kitérő az egész, és otthon már kiforrt a bor, megkóstolhatnánk. Nem tartana tovább egy óránál az egész.

Kukoricával megrakott vontatót kellett kikerülni, Balogh arra ügyelt, de közben járt az esze. Nagy mázlija van Nándinak, tagadhatatlanul. Egy ugrásnyira laknak a szülei, nem úgy, mint neki, a távoli Szabolcsban. Járt már Nándiéknál nemegyszer, ha eltávozást kaptak. Ő ilyenkor nem utazott haza, annyi idő alatt legfeljebb repülőgéppel járhatta volna meg az utat. Az autóbusz viszont másfél óra alatt Korcsodra repítette őket, Nándiékhoz. Rendesek a szülei is. Az öreg a tsz-ben kertészkedik, Vera — egyetlen húga Nándinak — a földművesszövetkezetben kiszolgáló. Egyszóval, jól állnak. A hegyen van némi kis szőlőjük, le a kalappal az öreg bora előtt. Azt nem lehet literszám inni, mint a kocsmait, mert fejre áll tőle az ember. Nem fehér bor, nem is sárga, inkább rózsaszín. De az íze! Aki megízleli nem feledi el egyhamar.

— Ha nem, hát nem — dünnyögött Koczog. — Egy hét múlva mindenképpen leszerelünk, gondoltam, utoljára még együtt hazalátogathatnánk.

— És ha igazoltatnak?

— Katonai járművet? Menetlevelünk van, nem igaz?

— Van, de nem Korcsodra!

— A környéken még a gyerekek is tudják, hogy az ales pilótája vagy. Különben is az ezred KISZ-szervezetének két beteg televíziójáért megyünk. Ha úgy vesszük, társadalmi munkában. És, ha te beletaposol a gázba, behozzuk a kerülőt.

Hatvan percet ledolgozni, igazán nem kunszt — mosolygott Balogh gőgösen. Ha jól megszámítja, ennél már nagyobb késést is ledolgozott, igaz, hogy az alezredes elvtárs kérésére, de ez lényegében mindegy.

— Bort nem iszom, mert kocsit vezetek — jelentette ki erélyesen, háborgó lelkiismeretét csendesebb vizekre terelve.

— Ki mondta, hogy igyál? Éppen csak megkóstoljuk, és egy csatossal beteszünk az ülés alá. Szabad foglalkozás alatt nem tiltja senki.

Felszántott földek, kopaszodó kukoricatáblák hajoltak karéjba a robogó autó mellett. A sebességmérő mutatója a nyolcvan-kilencven között mozgott, és Balogh élvezte, hogyan engedelmeskedik a gép az akaratának. Eszébe jutott, ami mostanában már százszor is; jó lesz civilnek lenni. Nem köti majd semmiféle parancs, oda mehet, ahová akar. Ha kedve kerekedik, mozi után kimarad, vagy elutazik a bátyjához Szolnokra, és csavarog egész nap, amíg bele nem fárad. Persze, az lenne az igazi, ha leszerelés után is együtt maradhatnának Nándival meg a fiúkkal. Mert úgy összeszoktak két év alatt, hogy elfacsarodik a szíve, ha rágondol: egy hét múlva el kell válniuk.

A keresztezésnél megrakott kocsi kocogott ki az aszfaltra, lassítani kellett. Szinte ösztönösen vette le a gázt, egész lépésben hajtott. Azután bemérte a makadámot, és rákanyarodott a mellékútra.

2

Micsoda örömmel fogadták őket, azt nehéz lenne elmondani. Percek alatt terített asztalt varázsolt Nándi mamája: sült kolbász, bor, pogácsa illata járta be az egész szobát. Vera éppen ebédszünetben tartózkodott otthon. Nem sajnálta a biztatást a fiúktól ő sem, mosolyogva serénykedett körülöttük.

A civilruha elment ugyan a déli postával, de mit számított az már! Vera üzent a főnökének, hogy késik valamelyest, mert megérkeztek a fiúk. Miért is van olyan messze Szabolcs, miért kell innen elmenni, talán örökre.

— Jóska, ne sajnálja! Egyhamar úgyse eszik zalai kolbászt — mondta Vera, mintha eltalálta volna a gondolatát, és bort töltött a poharakba.

Mikulka Gyula rajza

Amint a kancsóért nyúlt, kerek kis melle súrolta Balogh vállát. A vér az arcába futott, nem tudott hirtelenjében felelni a biztatásra. A lány arca is kipirult, fekete haját igazgatta, látszott, zavarban van. Azért nem fordította el a fejét, bátran állta Jóska vizsgálódó, mohó pillantását.

Amikor utoljára náluk jártunk, szintén kimaradt a munkából — villant át Balogh agyán a felismerés, és ettől egyszerre melege lett. Valami hirtelenszőke fickó legyeskedett körülötte, azért nem mert akkor alaposabban a szeme közé nézni. Csalhatatlanul megérezte, hogy baklövést követett el, sőt már az se volt kétséges előtte, a lány kikacagta gyávaságáért. De még nem késő, most itt az alkalom. Felemelte a poharat, egy hajtásra kiitta a bort.

Nándi ebből a kis közjátékból semmit se vett észre, csak evett és szuszogott nekigyűrkőzve. Ő meg nézte a lányt csodálkozva, mintha most találkoztak volna először. Nem volt véletlen Vera előbbi mozdulata, ezt már majdnem biztosra vette. A lány vele szemközt ült le, térdük összeért az asztal alatt. Amikor másodjára összekoccant a lábuk, Vera visszahúzta ugyan, de még mindig mosolyogva állta a tekintetét.

Jóska érezte, veszedelmesen jó dolog, hogy így összeért a testük. — Gépállomás errefelé is van, kapok munkát — gondolta, s ebben a percben hitte is, nem kell ezen sokat töprengeni. Hát hol van az előírva, hogy ő csak Szabolcsban dolgozhat?

— Ha véletlenül erre járok, azért nem dobnak ki? — kérdezte Verától rekedt hangon.

A lány kacagva felrántotta a vállát, Nándi meg rácsodálkozott:

— Bolond vagy? Nálunk mindig nyitva előtted az ajtó. De mikor vetődsz te megint Zalába? Édesapám, amint leszerelsz, elnyel a szabolcsi homok.

Vera nem értett egyet a bátyjával:

— Azt sose lehet tudni! Én is jártam tavaly Hajdúszoboszlón, pedig elég messze van.

Nem a bor tette, Balogh mégis szédülni kezdett. A lány az egész család előtt a pártját fogja. — Feladták a leckét, őrvezető elvtárs — mondta magában, de felelni nem bírt, nem is tudta, mit csinál, nézte a lányt megbűvölve. Aztán már gondolatai se támadtak elveszett körülötte a világ, úgy érezte, csak ők vannak, Verával, ketten.

Elfogyott a bor. A lány kiment, hogy megtöltse a kancsót. Amikor visszajött, Nándi teleszájjal megkérdezte tőle:

— Sanyival hogy vagytok?

A hirtelenszőke krapek a Sanyi — kapcsolt Balogh, s amint összehasonlította magát képzeletben az ellenféllel, elégedetten elmosolyodott. Még ki is húzta magát, és most már félreérthetetlenül kihívó pillantással nézte a piruló arcú Verát.

— Arra várnak, hogy leszerelj, a rákövetkező vasárnap megtartjuk az eljegyzést — felelt Koczog bácsi, de már a lány is helyeselt: — Sanyiéknál szintén azt mondják: ne várjunk tovább.

Alig fogta fel a szavak értelmét, nézett maga elé bambán, mint a szélütött. Legszívesebben kirohant volna az autóhoz, hogy eltűnjön, minél messzebbre, de csak lapult a széken szótlanul, moccanni se volt ereje.

Kábulatában azt hitte, nem jól hallja azt a zajt se, ami az udvarról tört be a csendes szobába. Nagy hangon kiabált valaki odakint, majd hangos kopogás következett és belépett két kiskatona kíséretében egy főhadnagy.

Határőrök... lebuktunk — állapították meg mindketten a tényt, és szerettek volna a földbe süllyedni.

3

Tulajdonképpen az lenne a jó, ha az embernek előbb az esze járna, és csak azután a szája — mondta egy hét múlva Koczog Nándor a barátjának, az ezred fogdájából a szabadba igyekezve.

Balogh nem szólt semmit, mert már ehhez se volt kedve. Elég idő állt rendelkezésre, megtárgyaltak már mindent alaposan. Megúszták hadbíróság nélkül, de azért kezet csókolhatnának az ezredes elvtársnak, tudta ezt nagyon jól. Még egy hét fogda, azután mehetnek haza. Ilyen csúfosan végezni, az ember, ha belegondol, sírva kell fakadni. Minden balul végződött, még Vera se maradt meg vigasztalásul.

Hűvös szél hajlítgatta a fák kopasz ágait, ők meg szedegették a leveleket bánatosan. A fiúk civilruhában jöttek, alig lehetett rájuk ismerni. Nem mehettek oda, nem ölelhették meg őket. Pedig integettek és kiabáltak, de nekik csak a falevél jutott, azt szorongatták csomag helyett. Mind otthon lesz holnapra. Ők meg szedegetik a falevelet még egy hétig. Az ezred legjobb gépkocsivezetője és volt kiváló lövésze.

A többieket már eltakarja a kapu. Ezt nem lehet kibírni. Szégyellik, de uralkodni nem bírnak érzéseik felett, hátat fordítva az útnak, lehajolnak görnyedten. Kezük fejére esőcseppek potyognak, vagy talán a könnyük is, ki tudná ezt megmondani, talán csak ők, de a fogdásokat nem lehet kérdezni.

Az álmok nyomában

Legördült a függöny. Vége az előadásnak.

Illetve: az előadásoknak.

A Színház- és Filmművészeti Főiskolán befejezték az 1965/66-os tanévet.

Négy rendező és tizenhárom színész hagyja el az idén az alma matert, hogy a „világot jelentő deszkákra" lépjen.

Mielőtt végleg búcsút vennének a főiskolától, a tizenhárom színész közül, megkérdeztünk hatot:

1. Mi vonzotta a színészi pályára?

2. Milyen emlékekkel búcsúzik a főiskolától?

3. Mit vár a jövőtől?

KÁLDI NÓRA

1 Gyerekkorom óta nem tudtam másként elképzelni az életemet, mint úgy, hogy színész legyek. Ugy érzem, ezen a pályán adhatom ki magamból mindazt, amit az emberekkel közölni szeretnék. Mindjárt az érettségi után jelentkeztem a főiskolára. Felvettek.

2 Ezernyi emléke van a főiskolai éveknek. Egyetlen élmény helyett hadd mondjam el, hogy az történt négy év alatt, amit vártam. Nagyon szerettem itt lenni. Mint növendék, a Madách Színházban kaptam néhány szerepet, a *Szerelmes bicikliták* című filmben pedig főszerepet.

3 Sok szerepet szeretnék játszani, klasszikusokban és főként mai szerzők műveiben. Tragédiát és vígjátékot. Remélem, Miskolcon, ahová szerződtem, erre lehetőségem nyílik.

UJRÉTI LÁSZLÓ

1 Szegeden születtem. Mielőtt felvettek a főiskolára, már két évig játszottam a Szegedi Nemzeti Színházban. Éreztem azonban, hogy hiányzik az alapos felkészültség.

2 A főiskolai évek kezdete elég nehéz volt. Hiszen már „múltam" volt, amelyet el kellett felejtenem ahhoz, hogy beilleszkedjem a főiskolai légkörbe. Bevallom, nem volt könnyű, de, azt hiszem, sikerült.

3 Miskolcra szerződtem. Szívesen fellépnék musicalben is. Viszont én sem vagyok kivétel: minden szép szerepet szeretnék eljátszani.

KRÁNITZ LAJOS

1 Érettségi után, két évig mint tisztviselő dolgoztam. Csak a harmadik próbálkozásra vettek fel a főiskolára. Azért választottam a színészi pályát, mert itt szinte mindennap mást kell nyújtani, s — azt hiszem —, nincs szamárlétra.

2 A főiskolán én voltam a legidősebb, nemcsak korban, hanem külső megjelenésemben is. Az ebből adódó gátlásokat kellett leküzdenem. Meg kellett találnom önmagam. Vagyis: a helyemet. Végül is sikerült.

3 Nagy drámai szerepeket szeretnék játszani, hősöket. Shakespeare-t. A Szegedi Nemzeti Színházhoz kaptam szerződést. Hiszem, hogy ott valóra válhatnak elképzeléseim.

TAHI TÓTH LÁSZLÓ

1 A Képzőművészeti Gimnáziumban érettségiztem. Ott kerültem közel a művészetekhez. Véleményem szerint, a színészi alkotó munka — úgyszólván —, minden művészeti ágat magába foglal. Ezért akartam színész lenni, noha a középiskolában sohasem szavaltam.

2 A főiskola megtanított arra, hogy a színészi mesterséget nemcsak szeretni kell, hanem tudni is. Meg kell ismerni, szinte tudományosan, minden csínját-bínját. Nagy élményem volt, hogy már főiskolás koromban együtt játszhattam legkiválóbb színészeinkkel.

3 Jövőmtől azt várom, hogy izgalmas és szép legyen. Egyelőre úgy gondolom, hogy jó lenne mindent játszani. Azt hiszem, ez természetes vágya minden induló színésznek. S hogy valójában mit tartogat a jövő, az majd a Vígszínházban derül ki, ahová kerülök.

KONRÁD ANTAL

1 Mindig színészi pályára készültem.

2 Rájöttem, hogy a főiskolán nem tudhatják *megtanítani* a színészi mesterséget. Azt nem is lehet *megtanítani*. Akiben megvan rá a készség, azt fejleszteni kell. Erre elég későn jöttem rá, az első évben majdnem eltanácsoltak. Ekkor összeszedtem magam. Eddig főleg karakterszerepeket játszottam.

3 A jövőben elsősorban vígjátékokban szeretnék színpadra lépni. A vígjátéki légkör nagyon közel áll hozzám. Később én is szeretnék klasszikusokat játszani. Első utam a Pécsi Nemzeti Színházba visz.

VAJDA MÁRTA

1 Tízéves koromban iskolai szavalóversenyt nyertem. Ez volt a kezdet.

2 Gyönyörű négy évem volt a főiskolán, habár sokat küszködtem beszédtechnikám fejlesztésével. Nem könnyű szépen, tisztán beszélni. Játszottam a *Tenkes kapitánya* és a *Ha egyszer húsz év múlva* című filmben.

3 Én sem tudok mást mondani mint azt hogy mindent szeretnék játszani. Igazi, mai szerepeket főként, amelyek nemcsak engem ragadnak meg, hanem a közönséget is. A Pécsi Nemzeti Színházhoz szerződtem.

(Fotó: Kotroczó) **Halasi Árpád**

Ami

Az ÜZLET A KORZÓN ünnepi eseményre érkez hozzánk.

Így is lehetne mondani: i nepi eseményként...

A nemrég Oscar-díjjal tüntetett csehszlovák film a körülötte dúló viták eller re — figyelemre méltó érté alkotás. Érzéseket kavar f gondolatokat ébreszt, am lyek felett nem lehet könny dén — két évtized leforgá után sem — elsiklani...

A bemutatóra Budapest érkezett Ladislav Grosman a film írója, és Jan Kadár, film egyik rendezője.

A Royal Szállóban találk tunk...

— Milyen feladatok áll manapság a szocialista fil gyártás előtt? Hogyan és m ről kell filmet készíteni: a m emberének? — kérdeztem J Kadár rendezőtől.

— Köszönöm a kérdést, engedje meg, hogy ízek szedjem a mondatokat. Szerintem a szocialista fil gyártás megköveteli, hogy máról csak az beszéljen, ak nek van róla igaz és őszin mondanivalója! A művészn azon a területen kell dolgo nia, amelynek mélyére még tudomány sem tudott behat ni: az ember ez, a maga ö szetettségében... Hogyan k filmet csinálni? Ezt teljes zonyossággal nem tudja s ki... Miről kell filmet kés teni? Arról, amiről nem het hallgatni, ami kikíván zik az ember bensejéből Ilyen volt az ÜZLET A KO ZÓN is, amellyel, úgy érz húszéves tartozásomat egy litettem ki... Maga a „ma e beréről" beszélt. Én az ifjú got tartom annak! Sok m dent nem mondtunk még neki, amire önmaga nem jö rá... Valamiféle ősz egészséges dialógusnak kialakulnia a két gener között!

— Mit ért ezalatt?

— Sokan azt mondják: volt a háborús filmekből, get láttunk a koncentrá táborok borzalmaiból! Iga van? Szerintem igen! A há rú tényeit és következmén ismerjük. De még mi nem látjuk tisztán az oko még nem analizáltuk ki a sizmus bacilusait, amel

ban. Chorin Ferencné fekete toalettben volt."

Mellesleg szólva: Chorinék, a magyar finánctőke jelentős tényezői, l zükben tartották a Salgótarjáni

lene — lehetne — funkcionálnia a szocialista színháznak.

Vannak jelentős eredményeink. Jó

dolata egy új társadalomnak; és a dolgok természeténél fogva, válságos órákban, harci fegyvere egy elavult

1 *Nyújtson felüdülést.* Ne adjon teret a sznobok nyavalygásainak és kétségeinek. Terjesszen örömet és egészséget. Legyen opti-

győz
lem
van

Mikulka Gyula
grafikus

M.D.U.

Illusztráció

Demeter Dénes: A kaszemel pincs vége
Magyar Ifjúság, 1960. szept 17.

Mikulka Gyula
grafikus

M.D.

Metszet (illusztráció)

Manuel Dergui: Ringlispil
Magyar Sfjúság, 1959. április 25.

Mikulka Gyula
grafikus

M.D.K.

Rajz (illusztráció)

Béke József: Karácsony a tanyán
Magyar Ifjúság, 1958. dec. 20. – 51.

Mihulka Gyula
grafikus

MDK

Rajz (illusztráció)

Kovács Judit: Találkozás a palánkmál
Magyar Ifjúság, 1958. vlac. 6 — 49 szám

Mikulka Gyula
grafikus

M.D.V.

Rajz (illusztráció-)

Nemény György: Fehér világ
Magyar Ifjúság, 1958. okt. 11. – 41. szám

Mihulka Gyula
Grafikus

MDK

Rajz (illusztráció)

Fábián Zoltán: Szemüveges kalandozás
Magyar Ifjúság, 1968. aug. 30 - 35 oldal.

Mikulka Gyula
Grafikus

M.D.K.

Illusztráció (rajz)

Bélés József: Öttől hetvenig.
...agyar Ifjúság, 1958. szept. 24-38 szám.

Mihelka Imre
Grafikus

M.D.K.

Rajz (illusztráció)

Szabó István: Bicikli
Magyar Ifjúság, 1952. aug. 16-33 szám.

Mihalka Gyula
grafikus

M.D.Y

Raje (illusztráció)

Békés József: Tükörben
Magyar Ifjúság, 1958. aug 2. – 31 szám

MDK

Mikula Ferenc, Bp.

Pályázatok tervkészitésre. Kossuth-szob.pályázata. Vállalkozók Közl. 1908. márc. 4. 6.l.

Mikulka Ignác
grafikus

M.D.K.

Illusztráció.

Kendi Mária: Nőnéptörténet.
Magyar Ifjúság, 1960. december 3.

Mihulka Gyula
Grafikus

M.D.K

Illusztráció

Maróti Lajos: Harám piros tojás.
Magyar Ifjúság, 1960. febr. 13.

Mihulka Gyula
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Lantos Anna: Egyedül
Magyar Ifjúság, 1960. jan. 16.

Nikulka Gyula
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Fejes Endre: A vasajtón belül
Magyar Ifjúság, 1960. ápr. 23.

Mihulka Gyula
grafikus

M.D.4

Illusztráció.

Szakonyi Károly: Makadámon.
Magyar Ifjúság, 1960 jún. 4.

Mihulkalyuk
Grafikus

M.D.K.

Illusztráció.

Magyar Ifjúság, 1960 ápr. 30.

M.D.K.

Mihulka Gyula
grafikus

Illusztráció

Boda István: Tavaszi ünnepek
Magyar Ifjúság, 1960. jún. 18

M.D.K.

Mihulka Gyula
Grafikus

Illusztráció

I.E. Zuniga : Forrás
Magyar Ifjúság, 1960. máj. 21.

MDK

Mikulka Gyula (grafikus)

Kakasviadal Mexikóban c. rajza
a címoldalon repr.
(Adat a 13. lapon.)

Világ Ifjúsága, Budapest, 1960.
február. címoldal, 13. l.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁJ -9

ÉLELMEZÉSI DOLGOZÓ
Budapest

Mikulka Gyula

Köszöntjük az édesanyákat

1021

(Mikulka Gyula rajza)

A figyelmes
árják a gyár
arát, portájá
el azt a láda)
z egyik pinc
rtékes műany
ával, de an
városban se
ozott. Senki
ik, hogy ezt
légis hozzáfo
iester kezek
en hatszáz

issza ismét a forgalomba. S
z idén már szinte tervszerű-
n javítják a megrokkant lá-
ákat, 80 forintba kerül egy
da a gyárnak. Könnyű utá-
a számolni, mennyit ér a la-
atosok vállalás nélküli tel-
sítése.

5

A brigádnaplóban egy fény-
épen akad meg a figyelmem.
gy siremlék, körülötte a la-
atosbrigád. A történetét így
esélik el:

— Vékási József, gyárunk
eteránja, a Nagy Októberi
ocialista Forradalomban
egyverrel verekedett az új
etért, hazatérve a Tanács-
öztársaságért. Gyárunkban
gyszerű emberként élte le
gész munkáséletét. Szeret-
ik, tiszteltük és becsültük.
mikor meghalt, szinte vala-
ennyien úgy éreztük: adós-
ai vagyunk. Ezért határoz-
unk úgy, hogy méltó emlé-
et állítunk neki. A brigád
ár sok mindent készített, de
írkövet még soha. Mégis na-
yon szépre sikerült. Az ava-
áson brigádunk teljes lét-
zámban ott volt. Most, ha-
ánk felszabadulásának év-

a tüzes fiatalembert. Amikor kiderült, hogy nem jutott neki télikabátra, mert idős, rokkant szüleit tartotta el, már akkor is, a brigád, sőt az egész gyár is egyszerre mozdult meg érte. A munkatársaktól jutott télikabát, meleg holmi, cipő, sapka. S Lajos azóta a brigád fia. Most a munkásszálláson lakik, mert közben meghaltak szülei. Lassan felnőtté válik, munkatársai formálják egyéniségét, s az csak természetes, hogy saját képükre szeretnék alakítani.

7

A brigádnapló örökítette meg a brigádnak azt az elhatározását is, hogy a legutóbbi kitüntetéssel együtt kapott hatvanezer forintot a lakásépítés támogatására fordítják.

— Ha valaki építkezik, vagy nincs lakása, az tudja igazán, milyen nagy gond ez. A mi brigádunkban is két fiatal nős ember dolgozik, Czári István és Baksa István. Czári a gyárban nőtt fel, itt tanulta a géplakatos szakmát. A munkásszálláson lakik feleségével és egy kis gyermekével. Arany-

Mikulka Gyula
Grafikus

M.D.K

Rajz (illusztráció-)

Simon Emil: Kalomed
Magyar Sfinság. 1959. ápr. 11.

Mikulka Gyula
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Veres Pál: Decimus.
Magyar Ifjúság, 1959. dec. 24.

M.D.K.

Michalka Gyula
grafikus

Illusztráció

Illés Béla: December 19 fpt.

Magyar Ifjúság, 1959. dec. 24.

Mikulka Gyula
grafikus

M.D 1/1

Illusztráció (rajz)

Egyed Mózes: Csoma a szénégető
Magyar Ifjúság, 1959. szept. 12.

Mikulka Gyula
Grafikus

N.D.K.

Illusztráció (vaja)

Bugyigyonyi: Ütközet.
Magyar Sfinszág, 1959. nov. 7.

Mihalka Gyula
grafikus

M.D.4

Illusztráció (rajz)

Balás József: Ebéd
Magyar Ifjúság, 1959. nov. 14

Mikulka Gyula
Grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Simon Emil: Lúga varrógép.
Magyar Ifjúság, 1959. ~~szept. Okt.~~ 3

Mihulka Gyula
Grafikus

M.D.Y.

Illusztráció

Fabián Zoltán: Kislány karikával
Magyar Ifjúság, 1959. szept. 5.

Mikulka Gyula
grafikus

M.D.K.

Illusztrácit

Várkonyi Mihály: Az apró

Magyar Ifjúság 1959. aug. 8.

Mikulka Gyula
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Szalóky Ibolya: Professzor.
Magyar Ifjúság 1959-jul.29.

Mihulka Gyula
grafikus

M.D.

Rajz. (illusztráció)

Mács József: Patakí diákok.
Magyar Ifjúság, 1959 júl. 25.

Mihulka Gyula
grafikus

M.D.L.

Illusztrációja

Bálás József: Próbáld meg Paddy
Magyar Ifjúság, 1959. jún. 20.

Mihulka Gyula
grafikus

M.D.K.

Illusztráció (rajz)

Örsi Ferenc: Egy a harmincmillióból.
Magyar Ifjúság 1959. május 30

Mikuska Gyula
Grafikus

M.D.K

Illusztráció

Molnár Magdolna: Utak
Magyar Hírlap, 1960. november — 12.

Mikulka Gyula
grafikus

M.D.K

Illusztráció.

Tímár Máté: A számadó
Magyar Ifjúság, 1961. szept. 1.

M.D.K.

Mikulka Gyula
grafikus

Illusztráció. (rajz)

Nádasdi Peter: Tegnapi legények
Magyar Ifjúság, 1961. márc 4.

Mikulka Gyula
Grafikus

MDK

Illusztráció

Boda István: Korunyar.
Magyar Ifjúság, 1960 Jan 7.

Mikulka Gyula
grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Terscsiszky J.-Jenő: A gyerekcsinyhaszna,
Magyar Ifjúság, 1960. dec. 24.

M.D.M.

Siklaki Gyula
grafikus

M.D.K.

Illusztráció.

Francia István: Az erőmúvész.
Magyar Ifjúság, 1960. dec. 10.

MIKUS

FŐVÁROSI KÉPTÁR kiállításáról
Oelmacher Anna cikke

Szabadság, 1948. április 27.

Mikus

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Érem és plakettművészetben kiemelkedik.

Magyarság
1934.I 14.

MDK

Mikus

dombormű a Szab.Nép székházán

Pogány Ö.Gábos: Az I.M.Képzőm.Kiáll. szobrászati anyaga. Szabad Művészet 1950 IV.lo. 369-75 l.

Mikus

Az anya gyermek motívum művészetében egy általán
nos szépség és harmónia eszményre való
törekvést kükröz,Mikus:Anya gyaermekkel,1938

Aradi Nóra:Szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 46.old.

Mikus

Küzdelem, 1955

női akt kigyót tart el magától.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jellegzetes képei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina 1974 124.o.

Mikus

Kórus, 196o

A három fiatal egymás mellé rendelésének ritmusából bontakozik ki a tartalom

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina 1974. 111.o.

Mikus

Székesfehérvári Felszabadulás emlékmü
1960
Az emlékmü főalakja pálmaágxat tartó allegorikus nőalak.

Aradi Nóra:A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 171.o.

.o.Iʒ1

Mikus , szobrász M Dh

Művei mai fejlődésünket tükrözik.

Bencze Gyula: A Magyar Képzőművészek Szövetségének Közgyűlése elé 8.l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1963. febr. 13.

Mikus András
szobrász

M.D.L.

Kucs Béla Mikus tanítóanya volt.

Soós Klára: Kucs Béláról
Művészet, 1963. december – 47 lap.

MDG

Mikus béra, szolván

Jelenleg is a művéntelepen dolgozik.

—: Ötven éves a Szárados úti művéntelep

10. (

Bp. 1961. szept. 28.

NÉPSZABADSÁG

MIKUS Ferenc festő

MIKUS FERENC festőművész kiállítása március 14-én nyílik meg Budapesten, a Móricz Zsigmond Művelődési Házban. A KISZ-díjas szolnoki művész alkotásai március 25-ig láthatók.

Népszabadság 1983. III. 12.

MIKUS Gyula festő

Magyar Történészi Érdemrend Kitüntetője
Polgári fokozat

1995. aug. 20.

vművészet (1354-1406

ények (1464-1488)

ÍTÉSEK

lásd, lásd még
beszámoló
bevezető, bevezette
hely nélkül
ismertetés
kiadó nélkül
kiállítás

MIKUS Gyula

Bozóky Mária: Számadás egy életműről: Mikus Gyula képei a keszthelyi Festetics-kastélyban, 1991. = Új Horizont, XIX. évf. 5/6. sz. 1991 67-69. p. ill

Keszthely, F. Kastély, Kiall. 1991

EN HERON

, Dk 4593 Eskebjerg DENMARK

Today'' Budapest, Castello Ruspoli, Nynäsahamm Konsthall-
rige, Art Summer-Kuopio, Kunstmuseum-Lahti.
His works are exhibited: in Statens Kunstfond, NY Carlsberfo
Sonderjyllands Kunstmuseum, Institutioner in Denmark; Sve
Finnland

Exhibited works:

„**Etching 27''** 1988-90 etching 270x350 mm
„**Rézkarc 27''** 1988-90 rézkarc 270x350 mm
„**Etching 36''** 1987-90 etching 360x190 mm
„**Rézkarc 36''** 1987-90 rézkarc 360x190 mm

Mikus Gyula
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285
1956 SZEP 14.
Somogyi Néplap,
Kaposvár

okot arra a [illegible]

610

Gondolatok egy képtárlat megnyitásánál

MIKUS GYULA KESZTHELYI BALATON-FESTŐMŰVÉSZ GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA A RIPPL-RÓNAI MÚZEUMBAN

Az ember nem a kezével fest, hanem az agyával« — mondotta Michelangelo. S ha a lángelme gondolatmenetét be óhajtanók fejezni — úgy ezt tehetnők hozzá: »nem is csupán szemével látja a művet, hanem agyával!« Igen, századunk elején Benedette Croce, majd Giovanni Gentile így öntötték alakba a művészetbölcselet a meglátásait: — Műalkotásban minden esetben a gondolkodók találkoznak. — A művész meglátja a dolgok értelmét, lényegét, bennük valami sajátos és erőteljes kifejezést tud megragadni és a maga formanyelvén alakba önteni (lehet ez véső, ecset, toll, hangjegy!), s a műélvező, a szemlélő a maga meglátásaira, gondolataira ismer a szemlélt műalkotásban. Szinte felkiált: én is ezt láttam és így akartam formába önteni. Ezek jutnak eszünkbe, amikor az egyik legjobb balatoni festőnk gyűjteményes kiállítását nézzük. Hiszen minden nemzetnek, minden eredeti tájhoz kapcsolódó művésznek megvannak a sajátos jellemvonásai, melyek semmi mással nem helyettesíthetőek! Igy külön festővilága van a barbizoni erdőknek, a flamand tájak ködtel takart sejtelmes tájainak, a szigetország olajzöld rétjeinek, parkjainak. Nekünk, magyaroknak pompás terített asztalt tart elénk s tájfestészetünk elé a mi magyar tengerünkben, a Balatonban. Igen nehéz tömören és általános érvénnyel megfogalmazni, kinek miért tetszik a Balaton. Miért ámul el a szemlélő, amikor először szélesül eléje az aligai bevágásban a minden percben, minden órában másként csillámló, végtelennek tetsző víztükör? S miért marad ez egész életen keresztül felejthetetlen emléke? Bizonnyal, ha más és más embert kérdeznénk meg, más és más feleletet kapnánk. Ez nyilván azért van így, mert a mi Balatonunk — ezerarcú! Igen, ezerarcú! Földrajzi sajátosságai szinte egyedülállóak: ha közel 77 km hosszúságát és 6—10 km szélességét, átlagos 3 méter mélységét lecsökkentjük arányosan százezred részére — olyan modellt nyerünk, mely megfelel a tökéletlen síkság képének. Teljesen sima, enyhén hullámos, finom kvarchomokkal borított sík tárulna elénk a lecsapolt Balaton helyén. Körülötte északon szeszélyes formákban tornyosulnak a vulkánok jellegzetes oromsora, s mögötte halványabb kéken feltűnne a Balaton-felvidék háttere! Ez a vékony, igen gyorsan felmelegedő és lehűlő víz a környező légtérrel együtt bámulatosan gazdag és gyorsan változó színhatásokat eredményez! Hiszen itt tulajdonképpen kettős tükrözésről kell beszélnünk: a víztükörre hulló fénysugarak először közvetlenül a felületről verődnek vissza és szóródnak a mindig párás légtérbe, de mivel a fénysugarak ily csekély mélységbe szinte akadálytalanul hatolnak — másodszor visszaverődnek a finom kvarchomok fenéktakarón is! A csekély mélységű víztükör a gyors felmelegedés, vagy lehűlés következtében állandóan mozgásban van, a széles vízfelületet pedig a változó irányú szelek gyorsan és szinte kiszámíthatatlanul borzolják. Ez a magyarázata annak, hogy ez az élő, meleg foncsorozott tükör a legcsodálatosabb gazdagságban tárja elénk a fölötte élő és hullámzó eget, levegőt. Néha perceken belül a legellentétesebb színhatásokat figyelhetjük meg, éspedig a széles víztükrön sokszor pásztásan, mezőkben. De igen gyorsan változnak és mindig mások a távlati hatások is: sokszor úgy véljük: hogy kezünkkel elérhetjük a Badacsonyt — innen a fonyódi öbölből, máskor víziószerű távolságban úszik tőlünk. Déli szél zavarta felhőrongyok feketéjéből kikívánesiskodó hold ezüstje lágyan és szélesen ömlik el a vízfelületen és a kettős tükör visszasejteti a felhők alakját is. Szigliget felől nézve a napkelte naranccsal ízesített világosliláha, áttetsző ködsapkába burkolja Tihanyt és magát a tengernek tetsző vízsávot is. A Boglárról nézett lepihenő nap püspöklilába mártja a balatoni felvidék keszthelyi szegélyét. Ki tudná felsorolni mindazt a fény- és színhatást, amit látunk, amit megragadunk, s ami bennünk gondolatokat ébreszt a Balaton látásakor? Igen, hangulatunk, egész énünk minden mozdulása visszatükröződik valahol és valamilyen alakban, képben a mi Balatonunknál! Ezért olyan gazdag a tájfestészet színskáláján a balatoni tárgy és a balatoni festő!

Mikus Gyula festményeit éppen az jellemzi, hogy rendkívüli gazdagságában tudja megragadni a Balatont és így a műélvezők gondolatait is. Japánosan játszi könnyed hangulattól és mély, tömör, viharos színekig és formákig a gondtalan derűtől, a sötétenlátó elborulásig mindent visszaad gondolatokban és színekben, amelyek kísérik egész emberi életünket. Ezért találja meg mindenki benne — saját magát!

Ő maga mondotta, hogy festőművész barátai sokszor kérdezik: hogyan veszed ezt a szürke színt? Igen, itt kell visszakanyarodnunk kiindulásunkhoz: ezt a szürke színt először az agy ragadja meg, az önti az elképzelés formájába, s csak a szerencsés kéz botorkál végig a palettán és a semmitmondó kis festékgombocskákból kihámozza a belső látással megteremtett igazi szürke színt! Mi, szemlélők is sokszor töprengünk, keressük ezt, vagy amazt a színt és fényt Balatonunkban, de talán egész életünkben! S ha megtaláljuk is, nem tudjuk alakba önteni, mert nekünk nincs szerencsénk, vagy erőnk végigbotorkálni a palettán! Itt azonban felujjong bennünk a műélvező — éppen én is így láttam! S valóban, ez a művész és műélvező gondolatai találkozása a — műben!

Dr. Vályi Armand

kulikosztüm divatban maradt, úgyszintén a hétnyolcados kabát is. Kosztümanyagok: jersey, tweed, kamgarn, lengyel kordbársony, háziszőttes szövetek.

A RUHÁK

szűk és bő aljjal, plisszírozva, húzva, rakva készülnek. A hosszított derékvonal eltűnőben van, az öv a természetes derékvonalon helyezkedik el, vagy magasított »princessz« szabással készül a ruha. Sok a kétrészes megoldás: a felsőrész kosztümkabátszerű, vagy rövid bolerós. Ujdonság az elöl be-

árnyalat

Hatfél
fajta ny
bek és t
nél és ol
hogy elf
Ugyancs
ballonkal
majd ősszel a vásárlók.

Felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt bizonyára tetszik majd a nagyon csinos klott iskolakötény, amelyet sárközi díszítés tesz ízlésessé. Nemcsak szép viselet, hanem megvédi a ruhát is.

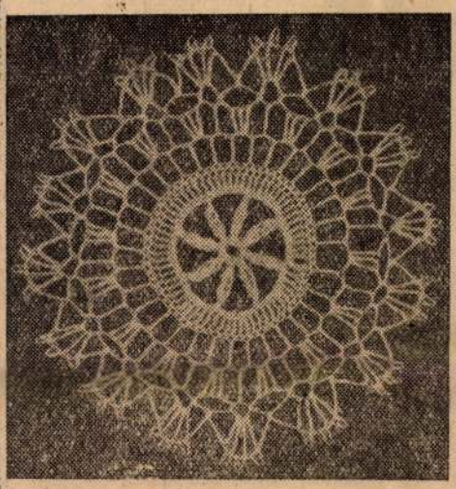

Csipketerítő

Vitrinbe 100-as, nagyobb terítőre 80-as Horgony cérnából készítjük.

1. sor: 10 láncszemet összekapcsolunk.

2. sor: 16 rövidpálca.

3. sor: Minden második rövidpálcába 3 háromszor rácsavart pálca egyszerre áthúzva. Közöttük 6 levegőszemmel horgolunk.

4. sor: A 6 levegőszembe 8—8 rövidpálcát horgolunk (összesen 64 rövidpálca).

5. sor: Minden rövidpálcába 1—1 egyszer rácsavart pálca.

6. sor: Minden szembe 1—1 rövidpálca.

7. sor: minden második rövidpálca tetejére 1 kétszer rácsavart pálca, közöttük 3 láncszem (lyukak száma 32).

8. sor: Egyik lyukba 1 kétszer csavart pálca, a másik lyukba 3 kétszer csavart pálca, közöttük 3 láncszem.

9. sor: Az egyes pálca tetejébe 5 láncszemből, a hármas pálca tetejére 8 láncszemből lyukakat készítünk, ezeket rövidpálcával öltjük az alatta lévő lyuk közepébe.

10. sor: A kisebb lyukba 4 kétszer csavart pálcát horgolunk, a pálcák között pikó, a negyedik pálcából 5 láncszemmel lejövünk a nagyobbik lyuk közepébe rövidpálcával, ismét 5 láncszemmel fel a kisebb lyuk négyes pálcához.

A csillagokat a pikókon keresztül kapcsoljuk össze. 4 csillag összekapcsolásánál keletkezett üres térbe a minta 3 sorából álló margarétát állítjuk be.

Befőzés

SZILVAJAM

A magvaváló szilvát szárától megtisztítjuk, jól megmossuk. Egy nagyobb edényben vizet forralunk és a szilvát tésztaszűrővel belemerítjük a forrásban lévő vízbe. Két-három percig tartjuk benne, azután kiemeljük. Amikor lehűlt ügyesen lehúzzuk a héját, majd kimagozzuk. Az így megtisztított gyümölcsöt a cukorral együtt feltesszük főni (1 kiló gyümölcshöz 50 deka cukrot számítsunk). Kb. 25—30 percig főzzük, levesszük a tűzről, lapos kávéskanálnyi szalicilt keverünk hozzá s forró üvegekbe töltjük. Lekötözzük és szárazon gőzöljük. Az így eltett szilvajam olyan színű lesz, mint a méz.

PAPRIKALEKVÁR

Jól érett piros paprikát teljesen megtisztítunk a belső erektől és a magvaktól, majd húsdarálón ledaráljuk. Egy kiló tisztított paprikához 20 deka sót veszünk, összekeverjük, utána üvegekbe rakjuk és lekötjük. Ételek ízesítésére egész évben használhatjuk, de vigyázzunk, mert ilyenkor jóval kevesebb só kell.

Könnyebb lesz a háztartás

Rengeteg újfajta háztartási cikk kerül forgalomba az őszi hónapokban, de jelentősebb azoknak a keresett cikkeknek a száma is, amit eddig csak csekély mértékben gyártottak. Az idén például bő választék van a legkülönbözőbb alumínium, horgonyzott és zománcozott edényekből. Iparunk teljesítette a háziasszonyok régi kívánságát és ma már nagy választékban kapható a fényezett, háromedényes, 43 forintos ételhordó. Ujdonság lesz az ősszel az ugyancsak alumíniumból készült két- és ötkilós liszt-, cukor- és sótartó doboz. Igen keresett cikk a háztartási mérleg. Ezekből négyfajta áll a vásárlók rendelkezésére. A háziasszonyok különösen az üvegtányérost kedvelik. Ára 135 forint.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPLÓ
Veszprém

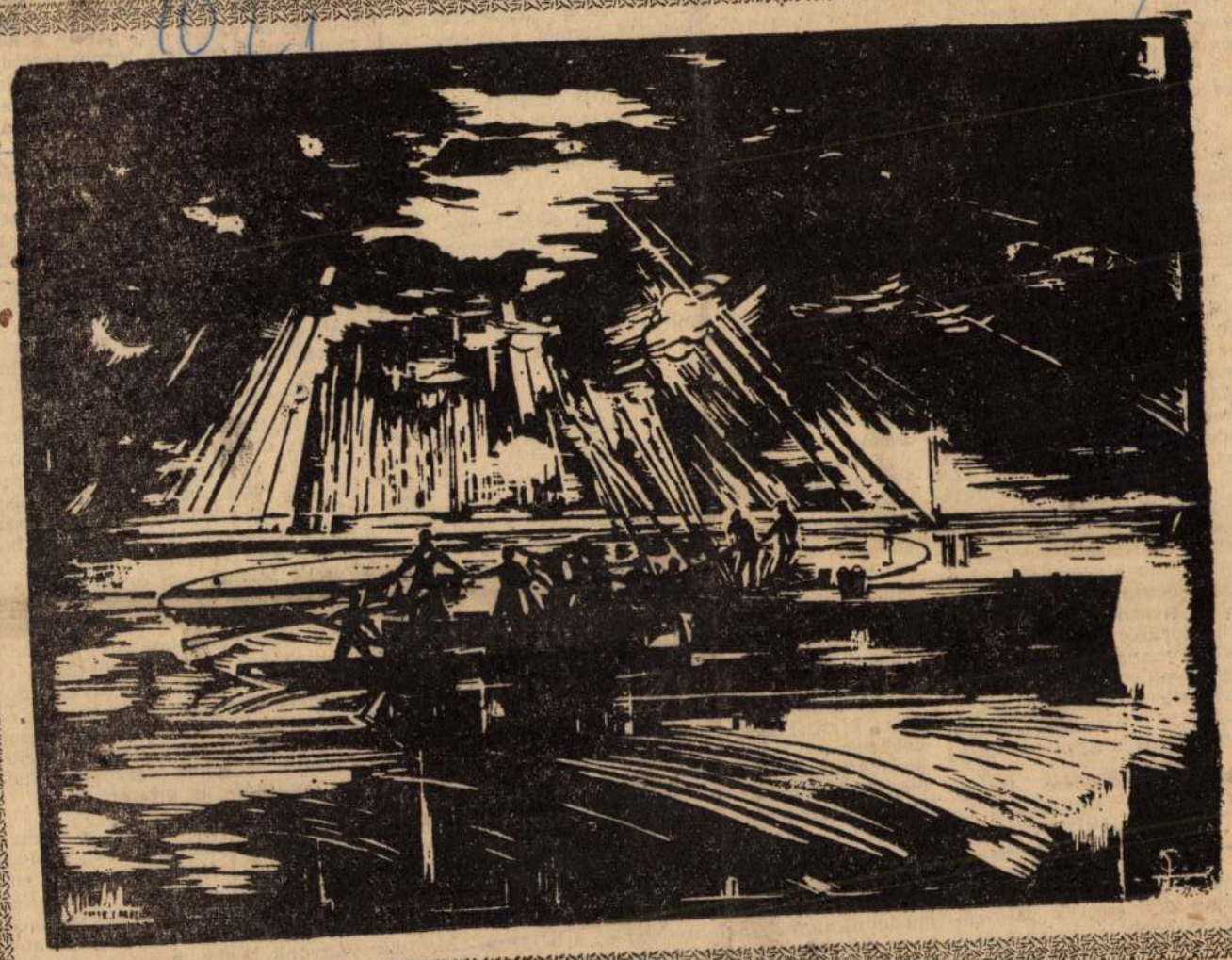

Mikus Gyula:
„Halászok"

eljut azok-
nek szól,
szervezetek,
könyvter-
formájára
ak negyed-
n.
fordulóját
agy vállal-
statisztikai
úsz év fej-
kségét egy
i összege-
jelentek
izsgálódá-
például a
lemények-
ényű mun-
prém me-
gyei párt-
tett meg, s
nyei tanács

ójú ez a
is közvet-
ló írásokat
azdaságról,
sok.
ől, szocio-
ljuk, hogy
ek nincs
a fejlődést
a jelent a
milyen
újjáépítés-
Központi
rtbizottság
rzékelteti.
viszonylag
parasztok
dött, hogy
ették me-
t ország-
nk örök-
negterem-

zabadulás
te 1945—
akája. Ez

„amikor még közigazgatás sem volt, a hadifoglyok elföldelése, a sebesültek ellátása, a tűzoltás, az élelem és a víz biztosítása, a fertőző betegségeket terjesztő szemét eltakarítása ugyanúgy párttevékenységnek számított, mint a pártszervezet megalakítása vagy a közigazgatás vagy a közbiztonság szervezése". A három lázas év pártharcainak leírása a könyv legizgalmasabb fejezete. Olvasása közben úgy jutunk el a két munkáspárt egyesülésének, a munkáshatalom kialakulásának idejéig, hogy megyénk történetének ebből a talán legbonyolultabb korszakából eddig nyilvánosságra nem került adalékokat tudunk meg.

A könyv leghosszabb fejezete természetesen az ez után következő időszakot tárgyalja. *A párt politikáját az egyesüléstől egészen napjainkig dr. Beszteri Béla* vizsgálja. Ez a tanulmány nemcsak a szűken értelmezett politikai eseményekkel foglalkozik, hanem megyénk húsz éves életének sok egyéb részletkérdésével is. Polemizál azokkal a nézetekkel, amelyek az első (1956-ig terjedő) időszakot hibák sorozatának tüntetik fel, de a nagy jelentőségű változások bemutatása mellett a személyi kultusz, a dogmatizmus torzításait is érzékelteti. A szocializmus alapjai lerakása utáni évek eseményeinek bemutatása után nagy figyelmet szentel a szerző jelenlegi gazdaságirányítási rendszerünk kidolgozásának, megvalósításának mozzanataira, de még olyan közeli eseményekre is utal, amelyek közvetlenül megelőzték a kézirat nyomdába adását. (Például a tudománypolitikai irányelvekkel kapcsolatos megyei teendők.)

A szocialista állam helyi szerveinek létrejötte

és fejlődése Veszprém megyében a címe *Beszteriné dr. Bickle Ilona* elmélyült kutatásokon alapuló tanulmányának, amely nyomon követi a helyi államhatalmi szervek változásait a *nemzeti bizottságok* tevékenységétől a *tanácsok* megszületésének körülményein át egészen napjainkig, amikor a tanácsi munka hatékonyságának növelése, a szo-

lódése a felszabadulás után. A tanulmány első részében a szerző röviden áttekinti a negyedszázados periódus főbb eseményeit, majd a második részben elemzi a megye iparát meghatározó főbb iparcsoportok (szénbányászat, villamosenergiaipar, alumíniumipar, vegyipar, építőanyagipar) fejlődését, végül a megye szocialista iparának néhány főbb mutatóját vizsgálja, néhol a menet közben jelentkező gondokra is utalva.

Hasonló szerkesztési elvre épül a mezőgazdaságunk

huszonöt évét bemutató tanulmány (Arany Sándor). A rövid történeti áttekintés bemutatja mezőgazdaságunk fejlődését a demokratikus átalakulástól kezdve a korszerű nagyüzemi mezőgazdaság kialakításán át napjainkig, a tematikus rész pedig a gépellátottság, a műtrágyafelhasználás, a növényvédelem, a növénytermesztés, az állattenyésztés termelési eredményeit vizsgálja.

A közoktatás fejlődéséről és eredményeiről Veszely László írt tanulmányt. A felszabadulás előtti helyzet vázlata után a fordulat évéig terjedő szakasz ismertetése következik, majd az oktatási reform kidolgozásáig eltelt időre és a reform végrehajtásának különböző problémáira kerül sor.

A népművelés és a művészeti élet huszonöt évét két részre bontja az erről a témáról írt tanulmány szerzője, *Koncz István.* Az egyik rész a szabadművelődés időszakát, a másik a szocialista művelődésügyet vizsgálja. Az átfogó igényű munka nemcsak az intézmények szerepét mutatja be, hanem a műkedvelő mozgalom, az ismeretterjesztés, a film, az olvasómozgalom, a múzeumok és az egyes művészeti ágak szerepét is érinti.

Újszerű tematika és vizgálati módszer jellemzi *Varga Béla Változások Veszprém megye társadalmának strukturájában* című tanulmányát. A könyvnek ez a befejező írása azt dokumentálja, hogy a nagy jelentőségű gazdasági és politikai változások nyomán milyen lényeges változások állnak be magának a társadalomnak a szerkeze-

ma
N
a ta
dok
dok
rész
rész
öt é
Az
nala
nyie
tek
fogla
sokk

s a munkaközösség tagjai felelősségteljes mindennapi munkájuk mellett végezték el a kutatásokat. Érezhető ez a tanulmánykötet átlagos színvonalán is, és például azon is, hogy *műfaji szempontból is heterogén* lett a tanulmánykötet.

Bonyolult feladat volt a kötet *szerkesztése* éppen az említett ok miatt. A munka összehangolása, egységessé tétele a szerkesztő feladata volt. Az átfedések kiküszöbölése lényegében sikerült, de néhány szerző még így is beleesett abba a hibába, hogy — bár a bevezető tanulmány méltatja felszabadulásunk jelentőségét és felvázolja a a mult örökségét — külön-külön is szükségét érzik, hogy elismételjék ezt a méltatást. A képanyag összeválogatásában is felfedezhetünk bizonyos frázisszerűséget. A dokumentum értékű képek jók, olykor döbbenetes erejűek, viszont érdekes módon éppen a frissebb képek között több a brosura fzű vagy éppen reklámszerű. Még a borítólap montázsába beépített felvételek némelyikének beállítása is mesterkélt.

Örülnünk kell ennek a nagy vállalkozásnak,

hiszen *ez a tanulmánykötet olyan lendületet adott megyénk történelmi múltja kutatásának, ami megérte a fáradtságot és az áldozatot.* Biztosak vagyunk benne, hogy a további, elmélyültebb, nagyobb összefüggéseket vizsgáló kutatások eredményét hamarosan a mostaninál is tartalmasabb kötetben összegezhetjük.

Balogh Elemér

sert.

Hompesch ezután II. Frigyes porosz király hadseregébe lépett, hadsegédje lesz és szorgalmasan tevékenykedik a magyar felkelés előkészítésén. II. Lipót királlyá koronázása meghiúsítja a nemesi összeesküvés terveit. Megjavult az osztrák–porosz viszony, sőt az egyre kellemetlenebbé váló Hompescht Hertzenberg miniszter a reichenbergi konferencián késznek mutatkozott kiadni az osztrákoknak. Ezt nem várta meg hősünk. Angliába menekült és újra kezdi karrierjét, mint katona, a yorki herceg oldalán. Közben kapitalista vállalkozásaival nagy vagyont gyűjt. 1800-ban, mint angol tábornok látogat el Bécsbe. De itt nem feledkeztek meg róla: letartóztatták és kiutasították az országból. Ezután már nem sokat tudunk róla. 1812-ben Windsorban fejezi be regényesen kalandos életét.

Ennyi a rövid életrajz, mely magában is egy tipikusan romantikus életutat tár elénk. De térjünk vissza a nemes tettet, a Balaton-úszást megörökítő versekhez. Mindkét vers többet látott a bátor cselekedetben, mint kuriózumot. Hazafias, példamutató cselekedetként dicsőíti mind a kettő. Pálóczy Horváth így ír róla:

„Bujj el óh szeme-hunyt Magyar! mert bizony szégyen neked,
Hogy elfajult édes Fiad s másunnan jő gyermeked.
Jó van biz' ez Édes Báróm! találok én Te benned
Ollyant, amiért méltó vólt neked Magyarrá lenned,
Mivel a magyar bátorság, s az Ánglus vakmerőség
Te benned öszve-keverve lett oly bátor szivűség,
Hogy Hazám Magyarságodat éppen nem szégyenlheti,
Kivált most, mikor Nevünknek úgy sincs igen keleti."

A felvilágosult, a kapitalizmus visszásságait irodalmunkban először feltáró Barcsay Ábrahám versét teljes egészében érdemes ide idéznünk:

„Egy árva hazának kedves jövevénye,
Szabad s azért boldog nemzet szüleménye,
Több vizét megúsztad mostani hazádnak,
Jeles példát adtál polgártársaidnak.
Abban, hogy a szabad, erős s nemes elme
Nehéz dolgokon kap s jóban nincs félelme
S nem lehet elötte lehetetlen dolog
S csak a mehet nagyra, ki veszélyben forog.
Vajha ezen példa a magyart intené,
Elhült vérét (. . .) s békét serkentené;
Hogy úszna hazája veszélyen keresztül,
Ne nézné romlását s kész bilincsét restül".

Mindkét vers az aktuális híren túl II. József ellen 1786-tól kibontakozódó nemesi ellenállás mellett kelt hangulatot és éppen ezért érdekes kortörténeti dokumentum. Benne nyomon kísérhetjük az új, romantikus ember ideájának kialakulása mellett az ellenzéki nemes típusát, ki a régi virtust óhajtja felújítani, az „elhült vért", az „éji homályban" késő „régi dicsőséget".

Balaton víztükre fénylik, míg a távolban a túlsó part vonala tűnik fel. Számos képén szerepel ugyanaz a motívum, de az eltérő témájúakban is több a rokonvonás az eltérésnél. Kitartóan tanulmányozza a balatoni tájnak azt a darabját, ami két évtizede otthona is. A sok hasonló tematikájú kép a festő egy-egy új nekigyürkőzését mutatja, hogy megragadja a változó táj állandó, jellemző vonásait, színeit. Az évek során szerzett tapasztalatait újabb és újabb festői megfogalmazásban igyekszik megjeleníteni.

Vágfalvi Ottó a szokványos balatoni témák helyett a vidék rejtettebb szépségeit részesíti előnyben festői munkája során. A szőlős dombvidék hangsúlyos foltjai között kisebb területen, de élénk színekkel jelenik meg képein a víz, olyanformán, mintha valaki csak félve merne rápillantgatni a fénylő, csillogó ékkőre.

A tó fölé gyakran festi a felkelő nap sárga ragyogású korongját. Fénye körkörös ívekben járja át a levegőt és a vizet, megbontva a dombokat mélyről izzó vörösekké, barnákká változtatva a földet, a fák lombját.

Vágfalvi kezejárása, festékfelrakása dinamikusabb egyéniségre vall, mint amit témái sejtetnek. A hevesen húzott ívek, erőteljes kontúrok expresszivitást adnak az egyszerű motívumokból álló tájnak. Kifejező erejüket a tüzessé erősített színek fokozzák.

A teret határozottan érezteti. Kerüli a mindent összemosó párát, inkább keményen rajzol szélesen szántó ecsetével. Képeinek konstruktivitása azonban csak addig megy, míg az összefoglalás, a motívumnak a kép dimenzióihoz való idomítása nem változtatja meg a táj eredeti karakterét.

Anyaga többnyire az olaj, de dolgozik akvarellel és gvassal is. Színgazdag festményei a Balatonnak és környékének alapos ismeretét, átélt festői megjelenítését mutatják, több vidéki és budapesti kiállításon szereztek már elismerést alkotójuknak.

HEITLER LÁSZLÓ

Két balatoni festő

A múlt század közepe óta egyre szaporodik a Balatont ábrázoló festők száma. A naturalizmus és az impresszionizmus hazai uralkodása idején különösen kedvelt modellje volt a Balaton a tájfestészet kiválóságainak, nagyobb és kisebb mestereinek.

Az újabb évtizedek művészeti irányzatai elfordultak a naturalista tájleírástól, az impresszionista atmoszférafestéstől, a balatoni témák is vesztettek vonzóerejükből.

A kegyvesztettség azonban csak látszólagos. Valójában nem csökkent a Balaton hódolóinak tábora annak ellenére sem, hogy a balatoni táj pózoktól mentes ábrázolására nem valami kedvező idők járnak. A tárlatainkon szereplő „balatoni" témájú képek többségének megszületéséhez csak ürügy a tó, keveset adnak vissza a „magyar tenger" jellegzetes világából. (Ennek ellenére jó képek lehetnek.)

Az okokat keresve úgy találjuk, hogy a sok alkalmi festővendég is hozzájárult a balatoni témák devalválódásához. Művészek tömege lepi el a tópartot nyaranként, állványaikon szaporán keletkeznek a képek. A baj többnyire az, hogy a felszínnél megállnak, a táj valódi arca, igazi értéke rejtve marad a szapora munkájú lelkesülők szeme elől. A megismeréshez, a megismerések festői átértékeléséhez kevés néhány nap, vagy pár hét. Lehetnek kivételek, de a tapasztalat azt mutatja, hogy a java tehetségek közül is csak azok tudtak igazán értékes balatoni témájú műveket alkotni, akik hosszú ideig kitartóan kutatták a táj életét, elmélyülten foglalkoztak az egymásra zsúfolódó élmények festői megjelenítésével.

Ma kevés művész él állandóan a Balaton mellett. Közülük mutatunk be kettőt.

MIKUS GYULA

Keszthelyen él. Nem fiatal ember, 1905-ben született. Pályája elején főként figurális képeket festett. Úgy harminc év óta viszont a Balaton az elsőszámú modellje. Voltak évek, mikor csak a tavat festette.

„Nehéz volt a figurális, rajzos témáktól elszakadnom és csupán színekkel kifejezni azt az élményt, amit a Balaton nyújt" – mondja a kezdetről Mikus Gyula. „Az örök változás, ami a szemem előtt játszódik le, bármelyik időszakban nézem a balatoni tájat, először megrettentett. Nem változhatok együtt, nem módosíthatom a képet állandóan! Összefogásra kellett törekednem . . . Volt rá példa, hogy a jégen tehetetlenségemben leültem a kazettámra és majdnem sírtam . . . Az évek múlásával együtt lassan kezdett megvilágosodni előttem a Balaton igazi arca."

Régebbi munkáiban több a leíró elem. Igyekezett megragadni a hegyek formáját, a fák, szőlőhegyi présházak, a vízen imbolygó, vagy stéghez kikötött vitorlások, csónakok karakterét. A tárgyiasabb formálás szerényebb, visszafogott színekkel párosult munkáin.

Később, különösen az utóbbi évtizedben készült képein a táj látványa átírtabban, összefogottabban jelenik meg. Színei kivilágosodtak, tűzzel teltek meg, ragyogásuk a balatoni napfény ragyogását idézi.

Témái nem nagyon változtak az évek során: víz, tópart, szőlőhegy, vitorlások, fürdőzők, szőlőmunkások, halászok, néha csendéletek. Különösen kedveli a festő azt a valóban lenyűgöző panorámát, ami a balatongyöröki és a becei szőlőhegyről nézvést tárul elénk. A szigligeti öböl vize mögött felsorakozó hegyek – a Szentgyörgy, Csobánc, Gulács, Badacsony, a Várhegy, Rókarántó, Királyné szoknyája, a fonyódi kettős kúp – ritmusos hullámzása, a nagy ég és víz sok képének főszereplője. A képek értékét az adja, hogy Mikus a látványos témát igényes, festői megjelenítésben adja elő. Úgy igyekszik megragadni a táj karakterét, hogy a képre való transzponálás során sem gazdag koloritot kedvelő, lendületes ecsetjárású festői metódusán, sem az ábrázolt táj formáján és jellemző színén csorba ne essék.

Az év minden időszakában festi a Balatont, gyakran az utolsó ecsetvonásig kinn készülnek képei. A befagyott víz és az olvadó jég feltorlódott halmai ugyanúgy témái közé tartoznak, mint a virágzó mandulafák menyasszonyi pompája, a nyár fényözöne és az őszi szőlők sárga-barna aranylása.

Külön figyelmet érdemelnek halászokat ábrázoló képei. Az ősi foglalkozást némileg modernizáltan is ősi rítus szerint űző emberek életének együttérző ismerője Mikus Gyula. Szemléletes bizonyíték erre *Meghalt egy halász* című képe – sok más, halászokat ábrázoló műve közül.

Tájtanulmányai között elvontba hajló vagy teljesen elvontnak ható festmények is találhatók. A Balatont ismerő szem azonban hamar észreveszi bennük a táj karakteres jegyeit; elsősorban a színvilágban fedezhető fel a látvány inspirációja. Artisztikumuk ellenére ezek a munkák kevesebbet adnak a látványt egyértelműen idéző képeknél, lévén azok megfestése is friss, gazdag koloritú.

Mikus Gyula festményei a Balaton vizének és környékének szépségét ragadják meg. Az egyre több ember által kedvelt táj látnivalói közül választ ki és emel művészi szintre motívumokat. A barátságért, a kitartó figyelemért a pannon táj e legszebb darabja a festői témákat olyan gazdagon tárja Mikus elé, hogy megörökítésükhöz több emberélet is kevés lenne. Mikus Gyula hittel és festői alázattal igyekszik megfelelni a feladatnak.

MIKUS Gyula

Bozóky Mária: Számadás egy életműről: Mikus Gyula lepei a Keszthelyi Festetics-Kas-tély-ban, 1991. = Ü-j Horizont, XIX. évf. 5/6. sz. 1991 67-69. p. ill

Keszthely, F. Kastely, Kiall 1991

Mikus Sula

Resztvesz a Műcsarnok tárlatán

Ma nyílik a Műcsarnokban az eszak-
dunántúli tárlat
Napló, Veszprém, 1970. már. 7.

Mikus Gyula

Kiállít a Műcsarnokban

(reffei) Észak Rumántúli tárlat a Műcsarnokban

Napló, Vesprém, 1970. nov. 15.
5. l.

Mikus Gyula
festő

Méltatás

Sarkady Gyula: Új utakon?
Művészet, 1969. október - 35 lap.

Látogatás Mikus Gyula műtermében

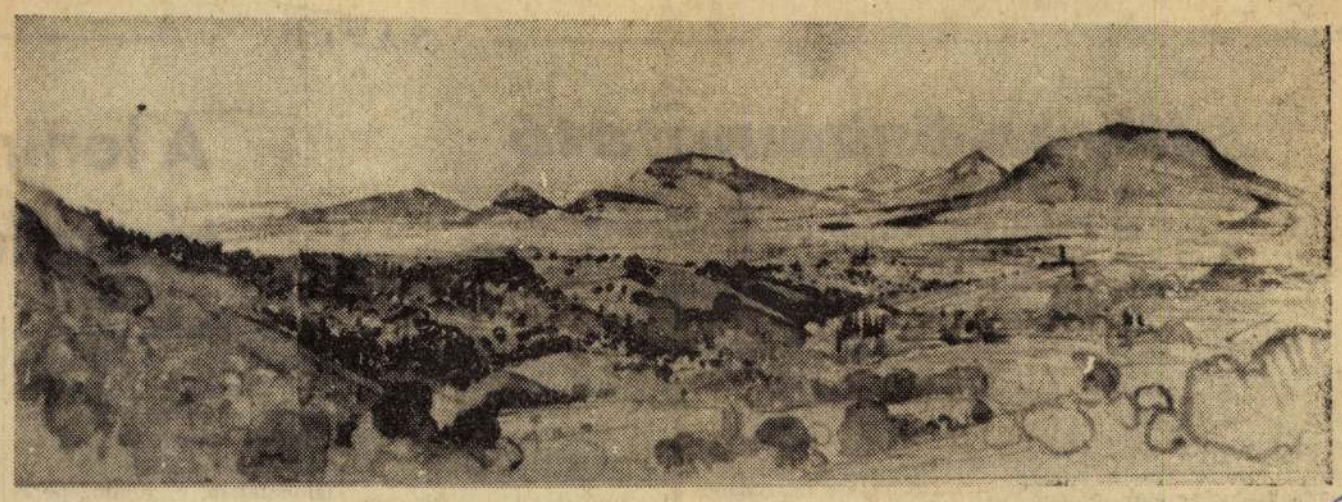

Fényképfelvétel egyik tájképéről (Foto: Vajkai)

Szeretem a dolgozó embert, a *homo faberi*, szeretem megfigyelni környezetét, alkotóműhelyének hangulatát. Szeretem a műtők ételillatát, az asztalosműhelyek gyanta-, a műtermek festék- és festőszer szagát. Szeretem megfigyelni az orvos kezenyomán születő új egészséget, a készülő bútort, az üres vásznon kibontakozó képet és közben többet tudok meg az emberről, az alkotóról, az igazi csodáról, mintha riporterek kérdéseire felelt volna kényszerű szellemességgel.

Meglátogattam műtermében *Mikus Gyulát*, a Keszthelyen élő és alkotó művészt. Nem először és remélem nem is utoljára, beszívtam műterme festékszagát, elmerültem kötöttség nélkül képeinek szemléletében, és újra felfedeztem magamnak. Mert egy műtermet látogatni kell, egyszeri betekintésre a benyomások sokasága elragad, nem ad hű képet arról, ami ott történik. Az alkotómunka folyamán felhasznált anyagok, festékestubusok, ecsetek, vásznak, spaknik tömege elkábít, elvonja a figyelmet, de legalább is megosztja a fontos és a mellékes között. Egyszeri látás a készülő műnek csak egy stádiumát, művé válásának egy lépcsőfokát nyújtja. A festmény fejlesztve lesz azzá, amit a gyűjtők vagy a képtárak falain látunk. Amíg eljut odáig, addig egy hosszabb vagy rövidebb érési — külső és belső érési — folyamatnak kell megelőznie.

Műtermét ne úgy képzeljük el, mint ahogy a köztudatban egy hatalmas ablakokkal ellátott tágas műterem él! Az inkább műhely, alkotó műhely, ahol minden a kezeügyében van és szorgalmas munkával, állandó tökéletesítésével a már elértnek — születnek szebbnélszebb képei. A hosszú, eléggé alacsony helyiségben összezsúfolva állnak a képek, állványokon a készülő vásznak, cserépkorsókban az ecsetek légiója, de légiós rendben, ami egyúttal a művész belső rendjére is enged már következtetni. A falnak támasztott műveket átnézve bepillanthatunk témavilágába. Láthatjuk a születő motívumokat, ceruzával papírra vetve, majd ugyanazokat viszontlátjuk színvázlat alakjában, míg végül a kész képen a végső megfogalmazáshoz jutunk. Az állandó tökéletesítési hajlam azonban sokszor még a kész képeket is újrafesteti, mert jobb megoldást talált festés közben.

Akinek módjában volt esztendőkön át figyelni, hogy hogyan alakul az életmű, az a két csúcsot, az első sikert hozó *Halottasmenetet* és a jelenleg elkészült *Jégvágókat*, illetve a köztük sorakozó műveket kell hogy számba vegye és lemérje.

A sivár, sírbatorkolló emberi sors a barátságtalan hideg természet az alaphangulata az Életkép-díjat nyert Halottasmenetnek. Felfogásában és hangulatában *naturalista*. Az ember itt még központi helyet foglal el és a halál élményével kapcsolódik a természethez. Erről a kiemelt helyről azonban lassan a táj motívumai közé szorul vissza, helyébe *központi problémává válik a nagy természet, a Balaton*, a Balaton-parti táj Keszthely, Györök, Szigliget körül. Ha emberalak kerül tájképeire, az a természet motívumaival egyértékűen szerepel. A víz, a nád, a felhők, az ég, a fák azok a képelemek, amelyekből komponál, és a Balaton-part állandóan változó, illékony hangulata, amelyet megragad, mely uralkodó témaköre.

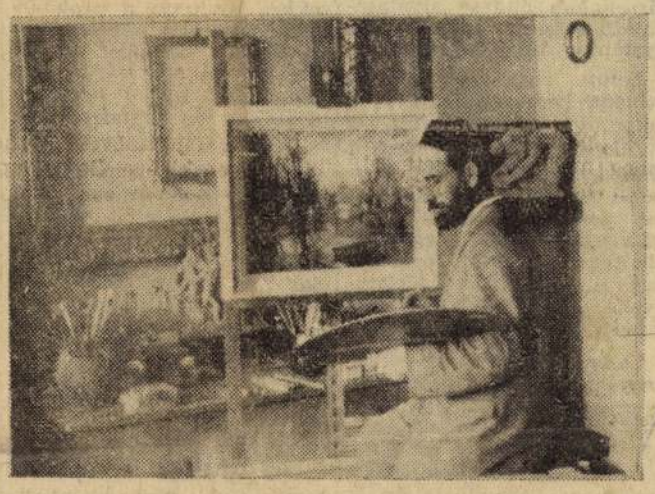

A művész munka közben

Az állandó tökéletesebbre törekvés az életműnek színvonalat ad, magas színvonalat. Ebből azonban néhány mű mégis kiemelkedik. Érdekes módon a művész és a kritikus vélemenye majdnem megegyezik. Hogy mely művek jelentik a csúcsokat, csak egy képnél van véleménykülönbség. Ugyanis a Halottasmenet után a halál újra megjelenik egy képén, a *Meghalt a halász* ciműn. A művész szavai szerint: *„Amit a Balatonról tudtam, azt ebbe a képbe beleadtam."* A kritikus szerint azonban, bár a halál és a természet kapcsolatában itt változás történt, a csúcsnak tartott mű a modern ember pátosz nélküli halálmegélésével nem találkozik. A Halottasmenet reménytelenségét itt a halál és a végtelenbe nyúló víztükör kapcsolata egy magasabb, emberibb szférába emeli, és bár a halász meghalt, az élet és a harc, a munka és az alkotás örök, mint az anyag, melyből származik. Hemingway öreg halásza hangulati analógiára ad alkalmat.

A csúcs, az eddig elért kompozíciós, kolorisztikus eredmények csodálatos összegezése a legújabb hatalmas tabló, a Jégvágók. Ebben tényleg benne van minden, amit a művész a Balatonról tud és érez.

Megvallom, hogy amikor a műterembe léptem, a kép még készülőben, az állványon volt. Szerettem nézelődni, de amikor megláttam, nem tudtam tőle többé elválni. Rövid, hideg téli délután Fonyóddal szemben a parton jégvágók gyűjtik a Balaton jegét. Párás késő délután van, a nap egy felhőrésen át búcsúsugarat vet a felvágott víztükörre, megcsillantja azt, és kékes ragyogásra kelti a darabokra szabdalt jeget, melyet a jégvágók csáklyával vonnak a partra. Ez a kép témája, *a természet és a munka kapcsolata*. Az ember itt is része a természetnek, egy motívum a többivel egyenrangúan.

A fekvő, elnyúlt, téglalap alakú képen a fénysugarak vezetik a szemet a vízről a jégre, a jégvágókra, azok csáklyájáról újra a jégre, mely Fonyód felé a messzi párás horizontba vész, majd az égről újra vissza a Balatonra. Míg szemünkkel bejárjuk a fény útját, addig a szivárvány minden színe felragyog, felizzik, ennek ellenére az az érzésünk, hogy a már-már elszabaduló színorgiát a művész biztos kézzel fogja vissza, egységes színhangulatot adva ezzel a képnek. Ez minden eddigi képén így volt, de ennyire merészen, s a merészség ellenére ennyire visszafogottan oldani meg ezt a feladatot — ez az eddigi életműben még példa nélküli. El kell ismerni, hogy a múlt év telén festett téli tájak már engedtek következtetni arra, hogy valami forr, amiből valami új lesz. És lett, mert a téli tájképei ehhez képest mind megelőző tanulmánynak tűnnek, ahol a meleg színek benyomulása a téli táj hideg színei közé, fokról fokra követhető. (Lásd: Új utakon? Művészet X. évfolyam 10. szám.)

Hogy technikája kiforrt, hogy feltétlen ura, mestere és művésze szakmájának, az már évekkel ezelőtt látható volt. Az ecsetvonások biztonsága, ökonomikus volta, a javítás, kaparás hiánya azt mutatja, hogy maximálisan céltudatos, amit csinál. Régi igazság, hogy a művész azt fest, amit akar, a kontár, amit tud.

A fekvő, elnyúlt téglaalak nemcsak kompozíciós fogás. Ha mélyebb, pszichológiai okait nézzük, abban az a tudattalan törekvés ölt testet, hogy a természet csodáiból minél szélesebb, minél átfogóbb mennyiséget öleljen fel, tegyen magáévá. Mint ahogy a műveltség növekedésével a szellemi horizont kitágul, mint ahogy művészete csúcsán a világ legmagányosabb művésze, Beethoven úgy énekel, hogy „átölellek emberiség" — úgy a széles formátum a technikája teljében lévő művésznél a természet átölelése, a magabiztos erő érzése egy minél szélesebb feladat megoldására.

A széles feladatok megoldására felhasználja az összes technikát. Dolgozik olajjal, temperával, pasztellel, lavirozott tusrajzai élnek, láttam néhány kollázst is, meglepően erőteljes hatásút.

Mit írjak az emberről? Helyesebben melyik embert írjam le? Ha a művészt rajzolom, hiányos képet adhatok, de ha csak az embert, akkor is.

Talán megközelítem az igazságot, ha a művet és az alkotót vetem össze, mert legbensőbb lényére mindenkinek az általa végzett munka világít rá.

Mikus Gyula megjárta már életútja háromnegyedét. Elindult egy sokgyerekes családból, felküzdötte magát arra a megtisztelő helyre, melyet művész megjelöléssel, megkülönböztetéssel, megtisztelő címmel illetünk. Életútja nem volt sima, mindenért harcolnia kellett, így hóditotta meg témáját is, az elillanni vagy mereven ellenszegülni akaró balatoni hangulatot.

Egyszer már leírtam, de meg kell ismételnem, mert tömörebben azóta sem tudom megfogalmazni, hogy *benne él a tájban, és őbenne él a szeretett táj*. Kapcsolatuk olyan bensőséges, amilyen csak művész és modellje között lehet. *Optimista hangulatot árasztanak művei*, filozofikusan megoldotta magában a természet és az elmúlás viszonyát. Ez az optimizmus, bensőséges tájszeretet, belső és külső rend azok a vezető vonások, melyek mind műveit, mind Mikus Gyulát — a jövőt optimista hangulatban építő emberekhez kapcsolja.

Dr. Sáry Gyula

Illyés-ősbemutató

A Petőfi Színházban következik:

Malom a Séden

A színlapon még a *Játék a kastélyban*, a *Potyautas* és az *Ifjúság tavasz, szerelem* előadásairól olvasunk, de a Veszprémi Petőfi Színházban már jó néhány napja folynak a következő bemutató próbái. A könnyű vígjátéksorozat után most egy *nagyon is elgondolkodtató magvas mű* készül a veszprémi együttes *dolgozott* velünk azon, hogy térben és időben *egységesebbé* alakuljon a dráma.

— *Mikor és hol játszódik* a dráma, milyen gondolatok foglalkoztatják?

— A történet a *felszabadulást megelőző napokban* játszódik egy Séd-menti öreg malomban. Ide menekült egy öreg, nagy hatású *tanár* családjával, néhány egykori tanítványával. *Elbújtatnak a malomban egy férfit, aki ellenállóként szegült szembe a nácikkal.* A család tagjai és az öreg tanár tanítványai különbözőképpen reagálnak erre az eseményre, s a forró hangulatban kiről-kiről *lehull az álarc*. A végső gyürközésben elválik, *ki az igazi, hűséges tanítvány*, kinek az eszméi méltók arra, hogy életrekeltsenek egy halott nemzetet. Ezek a dráma nagy kérdései: Mit jelent egyáltalán ez a szó, hogy *„nemzet"*? Mik a nemzetteremtődés törvényei? Izgalmas történetét tekintve szinte *detektívdrámáról* van szó, Illyés maga is használja vele kapcsolatban ezt a kifejezést, de ez a „detektívdráma" tele van a legnemesebb és a legizgalmasabb *gondolatokkal*.

— Hogyan állnak a színház előkészületei?

— A Petőfi Színházban *realista előadásra* készülünk, úgy hogy Illyés erővel, szenvedéllyel, költészettel teli lényege ne szenvedjen csorbát benne. Azt szeretnénk, ha ez a nemes líra nem kenődne el naturalista motyogássá. A próbák javában folynak. Az előadásra a társulat jelenlegi *erejéhez mérten a legjobb szereposztásban* mozgósítottuk a színészeket. Az öreg tanár alakítására *Horváth Sándor* készül, a többi alakokat *Szakács Eszter, Joós László, Polgár Géza, Dobák Lajos, Tánczos Tibor, Ruttkay Mária, Hegyi Péter* formálja meg. Nehéz feladatot oldott meg *Fehér Miklós* a díszlet tervezésekor, azt hiszem, sikerrel. A meglehetősen kicsi veszprémi színpadon osztott teret kellett berendeznie, a malom „metszete" lesz majd az előadás színhelye.

— Érdeklődnek-e a „központi" színházi berkekben a veszprémi előadás iránt?

— Színházi életünk egyik szerencsétlensége, hogy *a fővárosi színházak restellnek egy darabot egy vidéki színház után eljátszani*. Pedig egyre több jó vidéki bemutatóról értesülhetünk. Illyés Gyula művével, úgy látszik, más a helyzet. A veszprémi előadással megtörik a jég. *A mi bemutatónk után egy hónapra a budapesti József Attila Színház is műsorára tűzi* a drámát.

A Malom a Séden veszprémi bemutatója a magyar színházi élet figyelmet érdemlő eseménye lesz. A bemutató előadást *február huszadikára* tervezik.

Balogh Elemér

31 ezer fiatalt várnak a szakközépiskolák

Az 1970—71-es oktatási évben a különböző szakközépiskolák első osztályaiban 31-32 ezer fiatal kezdheti meg tanulmányait. Ez csaknem 50 nos iskolákban elért tanulmányi eredmény vizsgálata a VII-es évvégi és a VIII-os félévi átlagra, s különösen a választott szakemberek szem-

entek a szovjet hadsereg ala-
al, mások Debrecenbe kerül-
l már működött az ideiglenes
y, vagy a szovjet hátország-
t Bolla Kálmán, segíteni a
foglyok elhelyezését, a tábo-
gszervezését.

947-ben folytattam tanulmá-
az állatorvosi karon, ame-
1-ben fejeztem be. Ekkor Ba-
lopra kerültem, majd 1956-tól
helvemen, Zircen dolgozom.
rzeti állatorvos. Közben meg-
n, a kislányom elsős gimna-

a zászlóaljból senki sem je-
tt?

káig nem. Csak amikor a tv-
szer-egyszer megláttam Teke-
dor népdalénekest, Mádi Sza-
or színészt, vagy ahogy mi
a zászlóaljban, „Gidát", ak-
ottak eszembe a börzsönyi éj-
. Nem is oly régen az utcánk-
zefutok egy emberrel. Nehe-
ertük meg egymást: a Győrffy
ta *Törő József* volt, s velünk
harcolt a Börzsönyben. Most
, amikor Vámosmikolán ju-
ünnepséget rendeztek, s meg-
zták a hősi halottak síremlé-
zervezte meg a Görgey zászló-
k találkozóját

önéletrajzában megírta, hogy
volt?

em sok önéletrajzot írtam ed-
ha jól emlékszem egyszer sem
bele. Nem az *önéletrajzért*
nk akkor ott, a börzsönyi he-
. **Hanem az életért**, az újért.

Andrássy Antal

A leninizmus — korunk társadalomtudománya

Lenin születése egy esztendővel előzte meg a *Párizsi Kommünt*, a XIX. századi munkásosztály, az *„eget ostromló kommünárok"* sikeres kísérletét a burzsoá államhatalom, államgépezet megsemmisítésére, új típusú hatalom, a proletariátus diktatúrájának megteremtésére. Ez a munkásosztály rendkívül fontos történelmi kísérlete, a proletár-világforradalom lépése volt, amely a gyakorlatban bizonyította, hogy a burzsoázia államgépezetét, a bürokratikus katonai államgépezetet szét lehet zúzni — és ez, Marx szerint *„minden valóban népi forradalom előfeltétele"*.

A Párizsi Kommünt vérbefojtották. A fehér terror nem ismert határt a kommünárok elleni véres megtorlásban. Tízezerszámra irtották a hős parizsi munkásokat. A munkásosztály ügyét azonban a kommün tapasztalatait és ezek elméleti általánosítását a proletárforradalomról, a proletárdiktatúráról szóló marxi tanítást — nem tudták megsemmisíteni. Lenin centenáriuma egy évvel előzi meg a Párizsi Kommün kikiáltásának 100. évfordulóját. Mindkét évforduló összefügg a korunkban megvalósuló szocialista világrendszerrel. E párhuzam alapja az, hogy a huszadik századi nagy forradalmak, a szocialista, a kommunista társadalom építése elválaszthatatlan Lenin elméleti és gyakorlati tevékenységétől.

Lenin óriási talentumát, *minden képességét, erejét, a dolgozók boldogulásáért, a munkásosztály hatalmáért, a kommunizmus ügyéért folytatott harcnak szentelte.* Lenin neve, eszméi és tettei elválaszthatatlanul egységet alkotnak korunk forradalmaival, köztük a legnagyobbal: a Nagy Októberi Szocialista Forradalommal.

Lenin nevéhez és tevékenységéhez, a munkásosztály eddig befutott útjának legviharosabb és legtermékenyebb időszaka, a proletárforradalmak, a proletárdiktatúra, a szocialista építés egész történelmi korszaka kapcsolódik. Lenin *Marx és Engels forradalmi tanításának zseniális folytatója*, aki tudományos választ adott azokra az időszerű kérdésekre, amelyeket maga a történelmi fejlődés menete vetett fel. Lenin érdeme, hogy *továbbfejlesztette a marxizmust. Különösen pedig a szocialista forradalomnak, a proletárdiktatúrának, a kommunista társadalom építésének elméletét.* Lenin megalapozta és kidolgozta a nemzetközi munkásosztály forradalmi stratégiáját és taktikáját. A leninizmus mindenekelőtt a marxizmus továbbfejlesztését jelenti. Ebben az értelemben a leninizmus, a marxizmus új, magasabb szakasza az új történelmi feltételek között. A leninizmus a marxizmusnak minden értékét megőrzi és továbbfejleszti.

A leninizmus internacionalista tanítás, amely a nemzetközi munkásosztály tapasztalatainak Marx és Engels elméleti tevékenysége óta felhalmozódott tudományos ismereteknek és módszereknek általánosítása. Mindenki másnál átfogóbban és mélyebben tárta fel az imperializmusra jellemző törvényszerűséget. E törvényszerűségek alapján jutott el arra a következtetésre, hogy *a szocializmus győzelme lehetséges először néhány, sőt egyetlen országban is.* Megalkotta a polgári demokratikus forradalom szocialista forradalomba való átmenetének elméletét. Tovább gazdagította és új következtetésekkel bővítette a proletárforradalom és a nemzeti harc egységének eszméjét. A lenini életmű nagyszerű alkotása az új típusú proletárpártról szóló, mindenoldalú és részletes tanítás.

A leninizmus, a világtörténelem további menetét meghatározó társadalmi gyakorlatként korunk alapvető forradalmi erejévé vált. A szocializmus nemzetközi méretei, sikerei, győzelmei az imperializmus ellen folytatott eredményes harc elválaszthatatlan a leninizmus elsajátításától és alkotó továbbfejlesztésétől.

Az utóbbi évtizedek nemzetközi munkásmozgalmának egyik legfontosabb tanulsága az, hogy a szocialista társadalom építésében, az osztályharcban, *a munkásosztály elsősorban ott ért el számottevő és maradandó eredményeket, ahol a marxista—leninista pártok tevékenysége a korunkban érvényesülő, felismert társadalmi törvényszerűségekre, a leninizmusra épült*, ahol a pártmunkának szerves része a társadalmi jelenségek, folyamatok tudományos általánosítása.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom óta megtett történelmi út tapasztalatai nemzetközi méretekben erősítették meg azt a következtetést, hogy a munkásosztály harcában a szervezettség, a vasfegyelem, a tudatosság és *a proletár-internacionalizmus elválaszthatatlan egységet alkotnak.* Ha ezek közül bármelyiket megsértik, vagy bármelyiknek csökkentik a jelentőségét, akkor ez maga után vonja a párt gyakorlati tevékenységének eltorzulását.

A leninizmus által feltárt törvényszerűségek éppen úgy objektív, egzakt jellegűek és egyetemes érvényűek az emberi tevékenység számára, mint a matematika, vagy a geometria törvényei. Ezeket a törvényeket nem lehet önkényesen megváltoztatni, mert a társadalmi jelenségekben érvényesülő objektív folyamatokat fejeznek ki.

A leninizmus napjainkban épp úgy, mint 50 vagy 60 évvel ezelőtt, egy és oszthatatlan. A leninizmus korunk társadalomtudománya.

A leninizmustól, mint minden más, valóban gondolkodó tudománytól, idegen az egyoldalúság. A leninizmus egyik alapvető elve a konkrét helyzet konkrét elemzése.

Lenin minden kortársánál nagyobb mértékben számolt elméleti tevékenységében a néptömegek, az osztályok tapasztalataival és kísérleteivel. Ezek alapján konkretizálta, gazdagította a társadalomtudományt. Gyakran idézte Goethe híres sorait: *„Szürke minden elmélet, barátom. De zöld az élet aranyfája"*. Ő gyakran beszélt arról, hogy a társadalmi élet, a valóság elsődleges elmélettel szemben és sokféleségében, változatosságában kimeríthetetlenül gazdag. Ugyanakkor Lenin rendkívülien sokat tett azért, hogy a munkásosztály tudományos elmélete, a lehető legpontosabban tükrözze vissza a társadalmi törvényszerűséget.

A leninizmus a nemzetközi proletariátus elméleteként született meg. A leninizmus fejlődésében, elméleti tételeinek *gyarapításában részt vesznek a legkülönbözőbb népek és nemzetek kommunista pártjai.* A leninizmus a nemzetközi munkásosztály egységes és oszthatatlan internacionalista tanítása, amely *mentes a nemzeti, a helyi korlátoltságtól.* A leninizmus korunk alapvető társadalmi folyamatait társadalomtudományként tükrözi, amelyben szerves egységet alkot a tudományos objektivitás és a társadalmi jelenségeknek, folyamatoknak a munkásosztály álláspontja szempontjából történő értékelése. A leninizmus, a forradalmi cselekvés elmélete és módszertana. A munkásosztály érdekeivel, a leninizmus természetével összeegyeztethetetlen minden kísérlet, amely e forradalmi elmélet egységének megbontására és valamiféle nemzeti, vagy regionális „variánsok" megalkotására irányul. Az ilyen törekvések a tapasztalatok szerint a leninizmus alapvető elveinek megtagadásával végződnek.

Már Engels felhívta a figyelmet arra, hogy *„mióta létezik a munkásmozgalom, tervszerűen folyik a harc annak mind a három összehangolt és egymással összefüggő irányába: elméleti, politikai és gyakorlati gazdasági irányban."* A kommunista pártok a maguk szervezettségét, tudományos elméletüket, a leninizmust, internacionalizmusukat állítják szembe az imperializmus és csatlósaik ideológiai diverziójával. A kommunista pártok elleni harcban a „jobboldali és a baloldali" opportunisták egyaránt a burzsoázia szövetségesei.

A kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozása, a Lenin születésének 100. évfordulójáról elfogadott felhívás joggal állapítja meg: *„A marxizmus—leninizmushoz, a nagy internacionalista tanításhoz való hűség, a kommunista mozgalom további sikereinek záloga. A kommunisták abban látják feladatukat, hogy minden ellenséggel küzdve, szilárdan megvédelmezzék a marxizmus—leninizmus forradalmi elveit, tántorithatatlanul valóraváltják ezeket az elveket, szüntelenül fejlesszék s az osztályharcban és a szocialista társadalom építésében szerzett jelenkori tapasztalatok alapján gazdagítsák a marxista—leninista elméletet."* E feladat teljesítésén munkálkodnak a kommunisták mindenütt a világon.

dr. Hrabecz József

Mikus Gyula

képein
A Balaton, mint a festői gazdaság
forrása

Van-e ugyanakban Balatoni festészet?
Kerekasztal-beszélgetés.
Somogy, 1987 4. sz. 73. l.

MIKUS GYULA KÉPEI
Celldömölk, Kemenesaljai Művelődési Központ

Szülővárosában, Celldömölkön látható a hetvenes évei derekán járó Mikus Gyula egész eddigi munkásságát bemutató tárlata. A jó válogatás híven mutatja a festő útját. A harmincas-negyvenes években a dunántúli falvak társadalmi drámáit igyekezett részletekben gazdag, elbeszélő jellegű képekbe fogalmazni, később pedig a Balaton ragadta meg csudás fényeivel és páráival. Ebben a pannon atmoszférában találta meg mindazt, ami egyénisége szerint számára fontos volt: a balatoni világ tapintatos vizsgálatában és megszűrt visszatükrözésében lelte meg fő feladatát.

Kedvelt témája lett a Balatongyörökről, Bece-hegyről elénk táruló széles panoráma, melyet már Eötvös Károly joggal nevezett a Balaton legszebb részletének. Egész évben ezt a tájat festi Mikus Gyula az impresszionista festészet szelleme és gyakorlata szerint.

Munkáinak erénye a természeti élményt érzékletesen visszaadó festésmód és a gazdag színvilág. Ez a Keszthelyen élő művész következetes életművet épített fel, mely — tény — több szállal kötődik a múlt festői problémáihoz, mint a maiakhoz. De még önmagában nem értékmérő. A természetre figyelő és benyomásairól képeiben beszélő festő szava, ha művész szólal meg bennük, ma is figyelemre méltó. (Képünkön a *Szigligeti öböl* című festmény)

Heitler László

4. o.

ulmányutak/ a célkitüzéssel
Megvizsgálandó viszont, hogy
y részvétele ebben.
ággal közösen fokozottabb
ani a Kutató Csoport rendelkezésére
gyermekeseknek és fiataloknak."
tában érvényesiti; megvalósitásának
lkezésre álló keretekre , az
ja eleve magába foglalja.

Mikus Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ

1964 SZEP 1 3.

Megnyitották Mikus Gyula festőművész képkiállítását

Tegnap délután 13 órakor a Képcsarnok veszprémi termében megnyitották *Mikus Gyula* Keszthelyen élő és alkotó festőművész kiállítását.

Jelen volt a megnyitón *Kiss János* elvtárs, az MSZMP Veszprém megyei Bizottsága agitációs és propaganda osztályának vezetője, a megyei párt vb. tagja, a párt és a tanácsszervek képviseletében számos vezető, valamint a kiállító művész bemutatkozása iránt érdeklődő megyénkben élő festőművészek és pedagógusok közül is sokan.

A kiállítást *Csaba Imre* elvtárs, a megyei pártbizottság tagja, a Napló főszerkesztője nyitotta meg. Beszédében kiemelte, hogy az országos képzőművészet egészében megyénket előkelő hely illeti meg. *„Nemsokára* — mint mondotta — *kevés lesz a két kezünk" a Képcsarnok veszprémi termében megrendezett kiállítások megszámolásához. Biztató, igen örvendetes, hogy a jó képeket a magánosok, a munkások is egyre többen vásárolják...*

Mikus Gyula képeiről szólva hallhatta a megnyitó közönsége, hogy *„beszélnek önmagukért"*. Kár, hogy a Becehegyről legtöbbet beszélni tudó képzőművészeti alkotások „nem szólnak — illetve keveset szólnak alkotójuk: Mikus Gyula — önfeláldozó életéről." Pedig Mikus egyik legjobb művészünk, akinek képei nem talányok. Mégis: jó volna, ha többet árulnának el életéről. Meglátszik, hogy *a festő élete emberek között zajlik; nem idegen tőle a munkaábrázolás.* Erről tanúskodnak a mosónőket, a halászokat, a szőlőkötözőket megörökítő kompozíciói. Érdeklődési köre, művészi leleménye is változatos. Kifejezési eszköze a hagyományostól a modern, a foltfestészetig, a ragasztással megörökített képekig terjed.

A kiállítás megnyitása után a jelenlevők sok sikert kívánva gratuláltak, fejezték ki jókívánságaikat Mikus Gyulának.

Mikus Gyula festőművész kiállított képei között a Képcsarnok veszprémi termében. (Fotó—Péterfay)

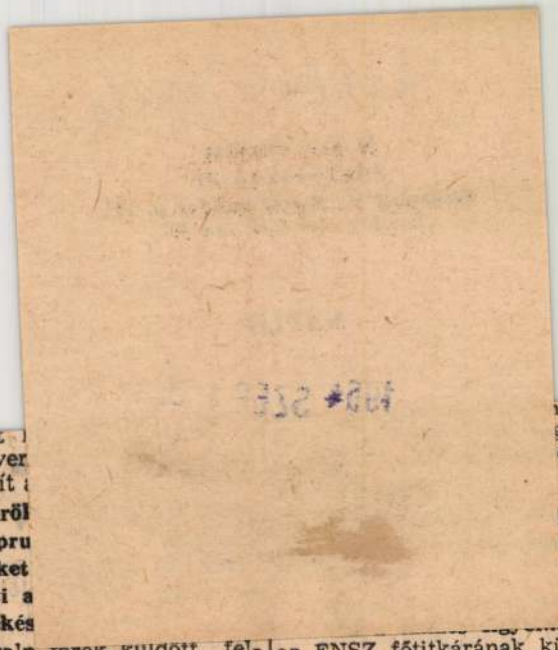

tonat
fegyver
szállít

Töröl
cipru
seket
ziti a
békés

Eralp török küldött felszólalásában igyekezett igazolni a török kormány agresszív ciprusi politikáját. Hangoztatta, hogy Görögország Ciprust területének részévé akarja tenni. A török küldött felszólalásában azzal vádolta Görögországot és Makariosz elnököt, hogy „elnyomó intézkedéseket" hoznak a ciprusi török közösség ellen és megsértik a szigetország alkotmányát.

A Biztonsági Tanács néhány órás szünet után folytatta a ciprusi kérdés vitáját.

Elsőnek Morozov szovjet küldött szólalt fel, hangoztatva, hogy

a Földközi-tenger térségében kialakult feszült helyzet néhány NATO-ország Ciprus belügyeibe történt beavatkozásának a következménye.

A Törökországban élő görögök tömeges kitelepítése igen kedvezőtlen benyomást kelt minden elfogulatlan emberben. A kitelepítésnek az emberbaráti szempontok megsértésén kívül politikai jelentősége is van, minthogy olyan körzetből történik, ahol a helyzet amúgy is feszült. A Biztonsági Tanácsnak oda kell hatnia, hogy a görögök ellen hozott török megtorló intézkedések megszünjenek.

A szovjet küldött ellenezte azt a török javaslatot, hogy a Biztonsági Tanács küldjön ténymegállapító bizottságot Ciprusra. Ez felesleges intézkedés lenne, minthogy a szigeten jelenleg is az ENSZ számos megbízottja tartózkodik.

Morozov végül hangoz-
tatta, hogy

az ENSZ főtitkárának küldött szeptember 10-i török emlékiratra és Inönü miniszterelnök bejelentésére, amelynek értelmében

a török kormány a közeljövőben árukkal megrakott hajókat küld Kokkina térségébe.

Kiprianu a török bejelentést ultimátumnak minősítette és hangoztatta, hogy — miként azt a főtitkár az emlékiratra pénteken küldött válaszában is megállapította — a török kormány lépése a békére nézve veszélyes következményekkel járhat.

Ha a török kormány a ciprusi kormány hozzájá-

ta a már pénteken délután elkezdett tárgyalásokat. A

Államtanácsának elnöke, a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának első titkára, hazatérőben bulgáriai látogatásáról, Belgrádban találkozik majd Joszip Broz Tito köztársasági elnökkel, a Jugoszláv Kommunisták Szövetségének főtitkárával.

Fekete csokor

Ki ne emlékeznék azokra a harsogó közleményekre, amelyek az „olasz gazdasági csoda" magasztalásával foglalkoztak az olasz kapitalizmus felhőtlen egét dicsőítették? Nos, hol van már a tavalyi hó? A különböző nyugati hírügynökségek egynapi olaszországi jelentéseiből íme egy kisebb csokor: Az olasz faipari dolgozók 24 órás sztrájkot tartottak kollektív szerződésük érdekében. A milánói Fiat-gyár 3000 munkása a tömeges elbocsátások elleni tiltakozásul beszüntette a munkát. Az üzem tisztviselői csatlakoztak a munkásokhoz. A páduai Sordina-üzem dolgozói 24 órás sztrájkot tartottak túlórapénzük megfizetését követelvén. Nápolyban utcai tüntető felvonulást rendeztek a hajléktalanok. Az olasz rendőrség letartóztatta Leggio gazdag földbirtokost, a szicíliai maffia egyik vezérét, akit rablással, gyilkossággal, fegyveres bűnszövetkezés és egyéb bűntettek elkövetésével vádolnak.

Rideg tények, amelyek önmagukért beszélnek. Az olasz nép tiltakozik. Az olasz kommunista képviselők interpellációt terjesztettek be a képviselőházban az észak-olaszországi tömeges munkáselbocsátások miatt. Bármi lesz is interpellációjukra a válasz, egy bizonyos: az olasz „gazdasági csodát" infláció, tömeges munkáselbocsátás, sztrájkok sorozata követte. Harc a puszta életért, amelynek biztonságát ráadásul még a maffiák is veszélyeztetik. Hja, csodák nincsenek többé, s amik vannak — azok sem azok . . .

Magya
kulturális

A Magyar Népköztársaság és a Görög Királyság kormányküldöttségei szeptember 8-tól 12-ig tárgyalásokat folytattak Athénben a két ország kulturális kapcsolatainak fejlesztéséről. A magyar küldöttséget *dr. Rosta Endre*, a Kultúrkapcsolatok Intézetének ügyvezető elnöke, a görög delegációt *A. Vlahosz*, a külügyminisztérium kulturális főigazgatója vezette. A tárgyalások során a küldöttségek kifejezték azt az óhajukat, hogy baráti szellemben tovább

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZÉPDUNÁNTÚLI NAPLÓ

Mikus Gyula

1957 NOV 15

610

A magyar képzőművészek és iparművészek szövetsége Veszprém megyei munkacsoportjának kiállítása a Bakonyi Múzeumban

Tavasszal, ősszel ismételten megjelennek környékünk képzőművészei, hogy kiállításon bemutassák újabb műveiket. Egyes művészeti irányokon belül, de elsősorban a művészek alkotásainak sorában természetesen van fejlődés, s míg az egyik hamar megtalálja formáját, a másik élete végéig új kifejezésmódokkal kísérletezik. Mindez egymagában még nem értékmérő, embere válogatja, a kép ettől egyformán lehet jó is, rossz is. A mi kiállító művészeink javarésze kevésbé keres új utakat, legtöbbje járt utakra tért. Vannak azonban problémákkal viaskodók is.

Érdekes művészegyéniség a keszthelyi *Mikus Gyula*, akinek ízes dunántúli levegőjű képeiről eddig is csak jókat mondhattunk. A Szigligeti öböl, a györöki Szép kilátás, kedvenc vissza-visszatérő témája, most is láthattunk egy nagyon szép tónusban fogant szigligeti részletet. Ám Mikus e melankólikus hangulatnál nem állt meg, másfajta festői megoldásokkal kísérletezik, s úgy érezzük, hogy épp könnyed, rutinos, vérbeli festői technikája olykor vitatható utakra csábítja. Legjobb képének most halcsendéletét tartjuk, a kép sarkába írt egészen pontos dátum szinte kifejezi a könnyed, magától érthetődő kifejezésmódot. De egy másik györöki kilátása már túlságosan súlytalan, a japánok stílusára emlékeztet, ami jó ott, keleten, de nálunk már a modorosság veszélyét rejtegeti magában. Ugyanezt mondhatjuk libáiról, ami különben feltűnő bravúros rajzkészséget árul el. Egy Balatonpartja széles ecsetvonásaival inkább dekoratív, mint képszerű.

Jól érzékelteti a szabad levegőt, a napfényt *Vágfalvi Ottó*, s különösen jól sikerült a falusi udvara és a Tokaji tája. Az utóbbi kép a kiállítás egyik legszebb képe, festői meglátásával, plener hangulatával. Jól kézben tartja akvarelljeit is, határozott, biztos ecsetkezelésében kifejezett fejlődést látunk.

Mórocz Miklós a kiforrott, jó technikájú festő, aki szépen kiegyensúlyozott, mintaszerűen megszerkesztett képein Nagybánya szellemében idézi elénk a tájakat.

Újhelyi Gábor egyéni utakon jár, s tőle még nagy fejlődést várunk. Őszi napsütésében ízlésesen hangolta össze színeit, oly kép, ami nagyobb méretekre kívánkozik. Úgy érezzük, hogy ahhoz a kifejezésformához közeledik, ami a veszprémi nyári művésztelepen kezd kialakulni.

Nagy Aladár érdekes megoldásban adja a balatoni szép kilátást, bár ebben a formában túlságosan elmossa a tájat. Várvölgyi erdeje jó felfogású, szépen érzékelteti az erdőt és fáit. Úgy látszik, a kenesei művésztelepen való tartózkodás jótékony hatással volt *Tóth Sándorra*, utcarészleteit határozott ecsetvonásokkal rajzolta meg. *Kováts Béláné* jó rajztudásról tanuskodik, akvarelljei (Ajkai részlet, Nyári alkonyat) szépek. *Nagy Gyula* napfényes udvara még a legsikerültebb képei közt. *Farkas István* téli tájában van valami téli hangulat, *Rezes Molnár Lajos* Horgászójánál legjobb az égbolt, *Biró Károly* Közléje érdekes megoldású. A Balatonpartot igyekszik érzékeltetni *ifj. Ircsik József*, *Farkas István*. Az erősen festőiségre törekvő *Chován Lóránt* képei itt-ott túlzsúfolták, tömöttek, a sok szín közt kevés a levegő, a tér. *Zichiné Jull Erika* kétségtelenül jó realista tulajdonságokat árul el, a fáradt öregember portréjához jól illik bágyadt tónusa.

Jó szándékú képeikkel szerepeltek még *Árpás Károly*, *Somogyi István*, *Félegyházi Gyula*, *Gólián Gizella*, *Hénel Gusztáv*, *Bertalan Rózsi*, *Kováts Béla*. *Dobronieszka Adelina* kerámiát mutatott be, nemkülönben népművészeink néhány faragást.

Mindent egybevetve, a kiállítás elég jó képet adja megyei festőink munkásságának, (kivéve azokat, akik most nem jelentek meg, s akik közt, mint *Vass Elemér*, *Bartha László*, épp a legjobbak vannak), de egyben felhívja a figyelmet arra is, hogy problémákkal kísérletező festőinknek hasznos lenne egy állandó veszprémi művésztelep. Most mindenesetre megvan a biztosítékunk arra, hogy a telep rövidesen meg is valósul.

Dr. Vajkai Aurél

LÓ

EGYEI TANÁCS LAPJA

Péntek, 1957. november 15.

Világ proletárjai, egyesüljetek!

Mai számunkból:

A péti kultúrotthon munkájáról, terveiről

A nép jelöltje

A Hazafias Népfront tanácstag jelöltjei

Mire való a panaszkönyv?

Kádár János elvtárs találkozása Palmiro Togliattival

Moszkva (MTI). Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, a Moszkvában tartózkodó magyar párt- és kormányküldöttség vezetője a szovjet fővárosban megbeszélést folytatott Palmiro Togliattival, az Olasz Kommunista Párt főtitkárával, az Októberi Forradalom 40. évfordulójának ünnepségein részt vett olasz pártküldöttség vezetőjével.

Szovjet gyászjelentés Antonin Zápotocky haláláról

Moszkva (TASZSZ) A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságától, a Legfelső Tanács Elnökségétől és a Minisztertanácstól.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága, a Szovjetunió Legfelső Tanácsának Elnöksége és a Szovjetunió Minisztertanácsa mély fájdalommal értesíti a pártot és a dolgozókat, hogy Antonin Zápotocky elvtárs, a Csehszlovák Köztársaság elnöke, a Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottsága Politikai Bizottságának tagja, a nemzetközi munkásmozgalom kiváló személyisége, a Szovjetunió hű barátja november 13-án reggel hét órakor rövid, de súlyos betegség után Prágában elhúnyt.

A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága.

A Szovjetunió Legfelső Tanácsának Elnöksége.

A Szovjetunió Minisztertanácsa.

*

A csehszlovák köztársasági elnök temetésére kormányküldöttséget jelöltek ki, Kliment Vorosilov, a Legfelső Tanács Elnöksége elnökének vezetésével.

A magyar kormányküldöttség moszkvai látogatása

Moszkva (MTI). A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulójának ünnepségei alkalmából Moszkvában tartózkodó magyar párt- és kormányküldöttség tagjai szerdán a moszkvai állandó kiállítási csarnokban megtekintették az összszövetségi jubileumi képzőművészeti kiállítást. A küldöttség tagjai több mint [illegible]

Este a küldöttség tagjai a Sztanyiszlavszkijról és Nyemirovics-Dancsenkóról elnevezett színházban megtekintették Offenbach „Szép Heléna" című operettjének előadását.

Az ünnep után sem csökkent a versenylendület Herenden

MAGYAR TÁVIRATI IRODA
Külföldi Sajtószolgálat Főosztály

MAGYAR TÁVIRATI IRODA
Külföldi Sajtószolgálat Főosztály
FIGYELŐSZOLGÁLAT
Budapest, VI. Dalszínház-u. 1.
Tel.: 227-531 és 227-488.

KIS UJSÁG, BUDAPEST
Mikus Gyula
1951 NOV 11
Megjelent:

276

Vasárnap, 1951 nov. 11

MIKUS GYULA FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

Mind közelebb hozni a várost, annak kulturális életét a vidékhez — ez szocializmust építő kultúránk egyik főfeladata. De ugyanakkor a vidéket is közelebb hozni a városhoz, nem engedni, hogy vidéki tehetségeink az ismeretlenség homályába kényszerítve kallódjanak el, ez a másik igen fontos feladat. Második Képzőművészeti Kiállításunk rendezősége ezt a szempontot is figyelembevette amikor igen sok vidéki művész munkájának is helyet adott és ezt a célt szolgálja a *Fővárosi Képtár Fényes Adolf Kiállítási termében* (Rákóczi-út 30.) most megnyilt *Mikus Gyula kiállítás* is, mely egy ma is Keszthelyen élő festőművészünk munkáiból mutat be egy teremre valót.

Mikus Gyula tehetséges, de egyenetlen festő. Egyenetlenségének és bizonytalanságának okát nehéz csakis küzdelmes fiatalságával, vagy vidéki magányba kényszerültségével magyarázni. Ennek ugyanis ellentmond az a körülmény, hogy a kiállításon szereplő legjobb képe — mely különben nem viszonylagosan jó, hanem önmagában is finom művészi alkotás — a kiállított képek közül a legkorábbi és a festő életének egyik legküzdelmesebb korszakában, zalaszantói tanítóságának éveiben készült. *Falusi halottasmenet*-et ábrázol a kép — melylyel különben díjat is nyert 1939-ben — szegény parasztokat, akik a fehér havat fölkavaró förgeteggel viaskodva húzzák a szánra erősített díszteien koporsót, mely mögött a fehér, gomolygó ködfelhőből két fejkendős asszony és egy fehérruhás pap alakjának körvonalai bontakoznak ki. A képnek van mondanivalója és az a mondanivaló minden túlzástól mentes egyszerűségével és szűkszavúságával válik drámaivá. Előadásmódja halk és finom, három színből építi fel a kompozíciót és ezt a három színt, a fehéret, a barnát és a feketét művészien hangolja össze.

Ezután a képe után Mikus Gyula, sajnos nem halad tovább a megkezdett úton. A negyvenes évek alkotásait a folytonos keresés és bizonytalanság jellemzik. Ezekben az években készült képein a legkülönbözőbb hatások érvényesülését látjuk és ezek a hatások nem befolyásolják mindig jó irányban. Talán csak 1943-ban készült akvarellvázlatain érezzük újra azt az elmélyültséget és választékos színérzéket, amelyről a Halottasmenet tanúskodott és itt az ősz vöröses barnájába hangolt *Kukoricatörés*-re, különösen pedig a két *Tanulmányjej*-re gondolunk, elsősorban az *Öregasszony*-ra, mely szerintünk a kiállítás második legjobb képe.

A legutóbbi évek alkotásai megint valami újnak a keresését mutatják. Egyöntetűen jellemző rájuk egy bizonyos modorosság, a foltokban való festési mód és a túlharsogó színek. Az ordító színekben, a spenótzöld mezőn vadlila virágok közt legelő mesetehenek között elvész a lényeg, embernek és természetnek harmonikus egysége. A harsogó színek nem mindig jelentenek életörömet és a keszthelyi lampionos felvonuláshoz készült vázlat is sokkal valóságszerűbb és művészibb lenne, ha a művész az emberábrázolásnál azokat a komoly képességeit elevenítené fel, amelyekkel valamikor a *Halottasmenet* c. képét festette meg.

Tehetséges és rokonszenves festőt ismert meg a közönség Mikus Gyula személyében Almodozó, érzékeny művészt, kinek ihletője az ország egyik legszebb tája, a zalai dombok, a Balaton-környék legfestőibb része és e vidék dolgos, alkotó emberei.

Czobor Ágnes

Vasárnap, 1951 nov. 11

„Mat

... Forgott a színpad öz

az idegenek Mezőkövesdre,
ország fővárosába, a hamis
ganda és az üzletes idegenfor
minden támogatásával. Ringójárású
lányok pompáztak az utcán, tobzódtak
a színek, népviseletbe öltözött legé-
nyek kurjongattak. A vasúti állomás
másodosztályú várótermében, a ven-
déglőben magyaros bútorok, folyt min-
denfelé a tokaji bor és a barackpálinka.
Bőrberiruhás, félrészeg pesti nagyke-
reskedők szórták a kétfilléreseket gye-
rekek közé és a pesti rendezők napi
egy pengőért alkalmi táncosoknak szer-
ződtették a fiatal mezőkövesdi legé-

ket valami
avar fojtott illatából jött ez az
ünnepi kendő alatt a vénasszony fo
az út árkának szélén a bokrán fele
— Hová öreganyám? — kérd
— Tardra fiam, lakzira!
Hangja úgy sipít, mint rossz
egy riadt bogár.
— Nézd-el!
Kinyitja a kosarát, félrehúzza a
is néhányan, akik a nagy falu-báro
hanyatló erejét s megcsillogtatja a
ereklye, a nép hamisítatlan művésze
— Viszem a lakzira, az unoké
A ruha himzésein, a színekbe
pompája, amit nem tudott megham
ganda. Az ősi ruhákat már így őrz
alkalmából.
Csillog ebben a kosárban a m
képzelelünkben — az a talmi fény
felállított.
A mai Mezőkövesden való sé
zött a város, de a házak felett a hal
a bűnös hanyagságnál s az idegenek
de a földeken kevés volt a búza és
Mit ábrázolt a multnak a szín
mutatott s aztán tekintsünk be a kul

volt nagyobb. Mezőkövesden az elmúlt
15 évben (1925—1940) minden máso
dik újszülött meghalt. Részben vérhas-
ban, részben tüdőbajban. Mert a nyo-
mort bőségesen követi a tüdőbaj s otl
arat, ahol szövetségese már előkészi-
tette számára a talajt. Hivatalos ada-
tok alapján Mezőkövesden 1930-ban a
12—13 éves fiúk 50 százaléka volt tbc
fertőzött, a lányoknak pedig 75 száza-
léka. Ezek közül egy sem gyógyult ki
mert kórház nem volt Mezőkövesden
A gyógyíthatatlan trahomások száma
ebben az évben meghaladta az 1600-at

Akkor megnéztünk egy élelmezési
statisztikát, ami jellemző volt az igaz
Mezőkövesdre. Ez a statisztika 3540
étkezést dolgozott fel. Ebben a 3540
étkezési alkalomban mindössze három-
szor szerepelt főtt tojás és kétszer rán-
totta. A többi mind üres, néhány eset-
ben olajoskenyér volt. Hullottak az
öregek is, gazdagodott a temető. Aki
munkát talált a nagybirtokon — mely
szorító gyűrűjével átölelte Mezőkö-
vesdet — a rossz élelmezés mellett
minden megkeresett 10 pengőért test-
súlyának egy kilójával fizetett.

Emellett kétszáz százalékos pót-
adó, öregházak tenyérnyi ablakokkal,
sárpadlóval, penészvirág, nyirkos laká-
sok, bacillusok tengere, végtelen nyo-
mor és állandó munkanélküliség egé-
szítette ki Mezőkövesd valódi képét.
És még valami, amit nem mutogattak
idegeneknek, pestieknek, hivatalos em-
bereknek. Mégis meglátta egyszer va-
lami nagy autóval erreutazó hatalmas-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

EGÉSZSÉGÜGYI
DOLGOZÓ

1968 MÁJ 1

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ

Üdülés télen-nyáron

Az idén már tizenegy éve üzemel Keszthelyen szakszervezetünk családos üdülője, első két-három évben még korszerűtlenül, pincében elhelyezett konyhával, kevés férőhellyel. Minden évben történt valami. A régi kórházi ágyak helyett heverőket, az alumínium evőeszközök helyett rozsdamentes étkészleteket vásároltunk —, de ezek csak apróságok voltak. A heti háromszori melegvíz-szolgáltatás már a jelentősebb eredmények közé számított. A hatvanas évek elején a földszintre került a konyha, az étterem mellé.

1965-ben foglalkoztunk először az üdülőház korszerűsítésével és a bővítés lehetőségével. 1966 őszén, a szezon befejezésével kezdték meg a munkások a földszinti — ideiglenes jellegű — toldaléképület lebontásával az átalakítást. Nyáron — az építkezés ellenére — bár csökkentett idővel, kevesebb férőhellyel, de üdültettünk.

A tizenhat vendégszobával megnövekedett üdülő megnyitása májusban lesz. Szépen berendezett szobák, beépített szekrényekkel, a mosdófülkékben állandó melegvíz, olvasóterem, társalgó, tetőterasz, zuhanyozók, rádió-televízió és nem utolsósorban a balatoni-, Szent Mihály-dombi, keszthelyi kilátás fogadja vendégeinket. A társalgóba Mikus Gyula festőművész balatoni festménye varázsolja be a nyarat.

Az épület központi fűtése, a konyha elektromos és olajüzeme korszerűbbé és higiénikusabbá tette üdülőnket. A parkosítás már megkezdődött, és a nyírott gyep és rózsák mellett gondoltunk a gépkocsipark és gyermekjátéktér kialakítására is. Az építkezésekre már eddig több mint két és fél millió forintot fordított szakszervezetünk, s a butorok, felszerelés, parképítés költségei még növelik ezt az összeget. A hárommillió forintos beruházás lehetővé teszi, hogy télen-nyáron üzemelő üdülőnkben nyáron 112, míg a többi évszakokban 56 férőhellyel üzemeljünk. A kivitelező vállalat és az üdülő dolgozóinak megfeszített munkája a nyitás előtti napokig eltart.

Keszthely, mint ősi kultúrcentrum a Balaton egyik legkeresettebb üdülőhelye. A Helikon-ünnepségek, a nyári egyetem, Héviz téli-nyári fürdője nemcsak a belföldi, de a külföldi túristák és pihenni vágyók kulturális és üdülési igényeit is kielégíti. Nagy öröm számunkra, hogy szakszervezetünk újjáépített üdülőjében — az év minden időszakában — kellemes pihenést nyújthatunk vendégeinknek.

Tóth Tibor
üdülővezető

NYEBB

A lakáskérdésről külön beszélni kell. Az összeírást ismételjék meg, lássa tisztán saját helyzetét az egészségügy, igényekkel csak azután léphet fel. Részismereteik vannak. Például: a megyei kórházban közel 200 dolgozónak megoldatlan a lakáshelyzete, 20 kérvény van a tanácsnál; a 28 fős nővérotthon megtelt. 18 középkáder-állást hirdettek meg, mindössze 3 férőhellyel. A vidéki kisvárosokban esemény egy-egy lakáskiutalás. Falun a körzeti orvosok úgy-ahogy kapnak (sokszor nem megfelelő) szolgálati lakást, mások egyáltalán nem.

●

Mit tegyünk? — Igen erős összefogás kell! — hangoztatta *dr. Bene Zoltán* elnök. — Segítsenek a férjek üzemei. Halaszthatatlan egy szolnoki nővérotthon építése, társasházakcióra is szükség van. A megyében elterjedt tévhitet „az orvosnak a bőre alatt is pénz van, vegyen házat!" — el kell oszlatni. Kezdeményezzünk, egyelőre a megyeszékhelyen, a vidék majd követi Szolnokot. Jó lenne, ha a középkáderek is

Két

Kérek tíz darab Kalmopyrint — mondja a beteg a gyógyszertárban, és csak a tárát látja, a gyógyszerészt, az officinát. Nem ismeri sem a munkát, sem a feltételeket megteremtő gondokat.

Fővárosunkban új gyógyszertárak telepítése csak új lakónegyedekben lehetséges, pedig elkelne másutt is. A város „kinőtte" egyes régi, szűkös, elavult, szerényebb követelményeket is nehezen kielégítő gyógyszertárait. Ezek felújítása ötéves tervek távlatait igényli — mégis épülnek, korszerűsödnek a régi patikák is. Az elmúlt hetekben Budapesten két új gyógyszertár kezdte meg működését.

Az egyik

Budapest egyik legforgalmasabb útvonalán — a Széna téren — megnyílt gyógyszertár jó példa arra, hogy a kerületi tanács egészségügyi osztálya a szakmai vezetőkkel — igaz jelentős anyagi ráfordítással — a Gyógyszertári Központ közel kétmillió forintot fordított a rekonstrukcióra —, hogyan teremtettek a régiből újat, sőt ideális lehetőséget a gyógyszerészeti munkához.

1966. október végén zárták be a régi gyógyszertárat. Tizenhét hónap alatt építették, s 1968. március 16-án megnyílt az új létesítmény. Előzménye: a tanács egy házmesterlakást kiürített, egy üzlethelyiséget felszabadított, egy másik boltot teljesen átépített, melynek légterét elfelezve lehetőség nyílt arra, hogy galéria kialakításával — emeletszerűen — idehelyezhessék a gyógyszertár raktárait, szociális helyiségeit.

1

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 ÁPR 24.

NAPLÓ
(VÉSZPRÉM)

Mikus Gyula

1021

Mikus Gyula: **HALÁSZOK**

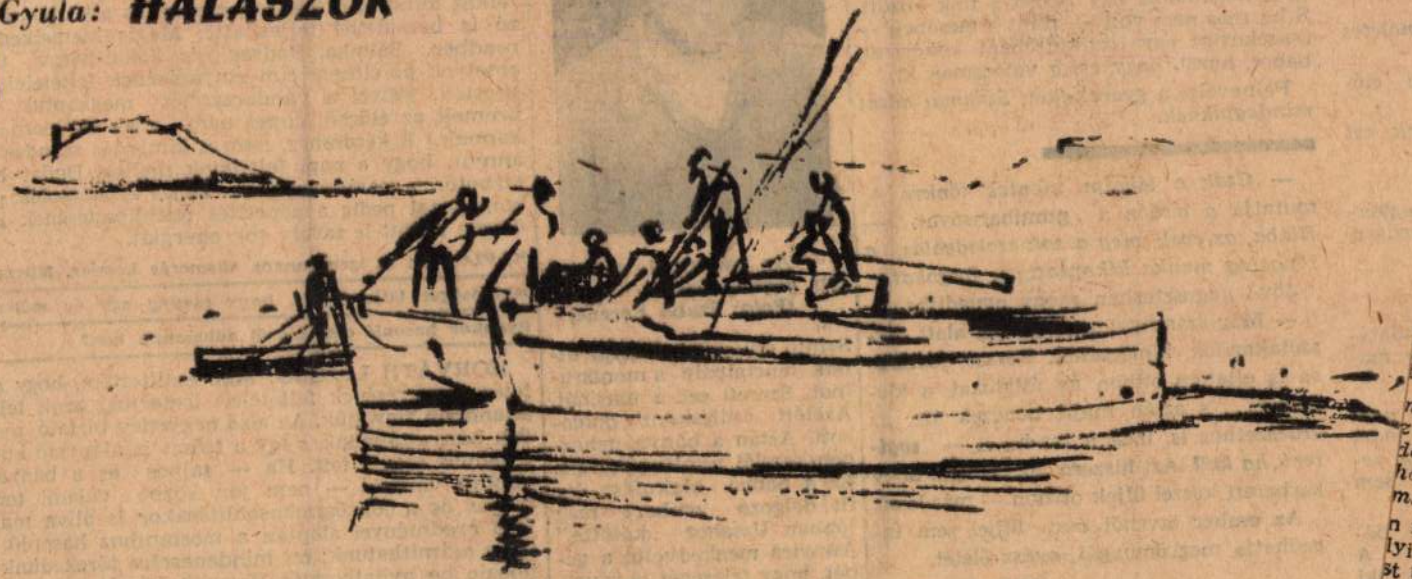

gyen kellő elfoglaltságuk, s ellenőrizni is tudja, mivel töltötték a napot. Felosztotta a házimunka egy részét a fiúk között. S ha más nem volt — mint a mesében — összekevert egy szakajtóban kukoricát, babot, búzát, hogy estig válogassák ki.

Felnevelte a gyerekeket. *Szakmát adott mindegyiknek.*

— *Csak a lábaim mentek tönkre* — mutatja a térdén a gumiharisnyát. — *Hiába, az évek, meg a sok szaladgálás, a rengeteg munka kikoptatta a forgókat...*

Jövő augusztusban megy nyugdíjba.

— Már számítgatom. Pár hét alatt összetakarítok, kimeszelek. Persze, továbbra is ellátom otthon az állatokat, a kiskertet... s aztán majd benézek ide, az erdészethez is, meg a tsz-be is — *segíteni, ha kell.* Azt hiszem, megszokni, hogy karbatett kézzel üljek otthon — már késő.

Az ember ötvenöt éves fejjel sem tagadhatja meg önmagát, egész életét.

Mike Tiborné

— Az asszony is utánam jött gépkezelőnek.
(Foto: Szabó Ferenc)

Szinte élvezettel indítja útnak lánctalpain a montsrumot. Szereti ezt a masinát. Azelőtt csilléskent dolgozott. Aztán a bánya nehézgép-kezelői iskolára küldte. Ez a bánya alakulása ótu itt dolgozó embert még jobban Uzsahoz „kötötte." Annyira megkedvelte a gépet, hogy feleségét is rávette a szakmára.

HORVÁTH LÁSZLÓ: Alapv
tóikat mind az öt bányaüzemün
zó is becsülettel teljesítette. M
rendben: Balinka, Padrag és
amelyek az élüzem cím elnyeré
sítették. (Mivel a vándorzászló
üzemek az élüzem címet nem,
kapnak.) E kérdéshez, nem a ki
annyit, hogy a napi feladatok
vízbetörés maradványaink teljes felszámolása az ajkai bányáknál pedig a gépesítés felfejlesztésének igen nagy üteme kötött le tavaly sok energiát.

NAPLÓ: Ez az igen rangos elismerés kötelez. Milyen lehetőségét látja annak, hogy esetleg egy év múlva ilyenkor hasonló eseményről adhassunk hírt?

HORVÁTH LÁSZLÓ: Már említettem, hogy a kitüntetés elnyerésének feltételeit ismerjük, azok teljesítését állandóan figyeljük. Az első negyedév bíztató, mert minden bányaüzemünk, s így a tröszt is alapvető kötelezettségeinek eleget tett. Ha — sajnos ez a bányászatban mindig várható — nem jön közbe valami természeti csapás és a jók összehasonlításakor is állva maradunk, 1966 eredményei alapján a mostanihoz hasonló elismerésre számíthatunk; mi mindenesetre törekedünk erre — fejezte be nyilatkozatát Horváth László

BOCSOR LÁSZLÓ

Mikus Gyula
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
NAPLÓ
1970 AUG 29
1021

Jégzajlás

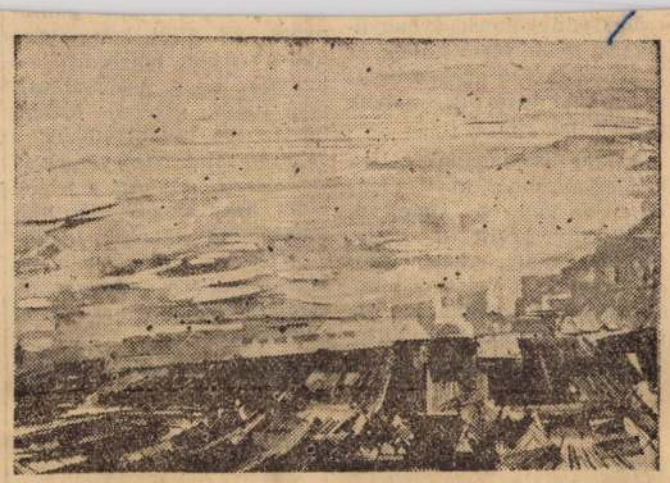

Jégtáblás Balaton

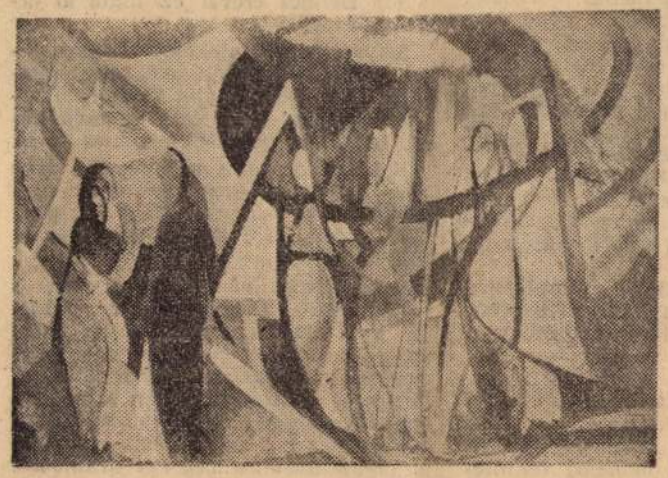

Beszélgetők

Mikus Gyula képeiből

Kis keszthelyi műtermében elvonultan dolgozik Mikus Gyula festőművész, a Balaton és Balaton-környék színeinek, formáinak továbbálmodója. Legutóbbi műteremlátogatásunk során nála jártunk, az ő képeiből állítottuk össze alábbi sorozatunkat.

Mosónők (vázlat)
(Foto: Borbás János)

zsa). Gyöngyöknek, gyöngyözésnek, gyöngyözöttségnek az agancsot borító apró kidudorodásokat nevezzük, melyek értékét növelik.

A szarvasagancson a legalsó ág a szemág (mert a legközelebb van a szemhez), utána következik a jégág, melynek magyarosabb neve a vendégág, mivel nem minden esetben fejlődik ki. A harmadik a középág, majd az nyárs. Az állat betegségére utal a paróka, amely úgy keletkezik, hogy agancsszárait nem tudja elvetni, hanem burjánozva továbbfejlődik, s végül az állat szemevilágát is veszélyeztetheti. Azt a jelenséget, hogy az öregedő hím fokozatosan gyengébb agancsot fejleszt, csúf szóval visszarakás néven emlegetik, de legalább olyan jó szó rá a hanyatlás.

Munkások

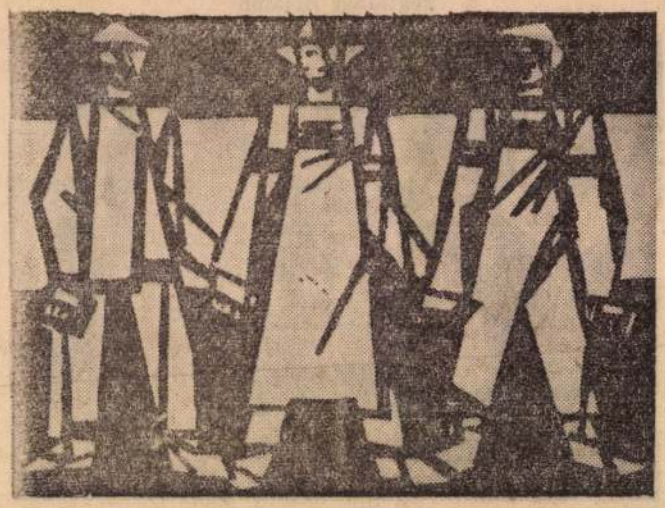

Tóth Imre Munkácsi-díjas miskolci festőművész linoleummetszete

ÚJRAÉLESZTÉS

A két szigorló orvos — fiú és lány — az ősz tanársegéddel megállt a kórház széles folyosóján és várta magyarázatát a betegeknél észleltekről. Felváltva kezdtek volna az amnéziás felvételek során szerzett tapasztalataik elmondásába, de a mellettük lévő intensiv szobából, feszültséget árasztóan harsogta a nővér:

— Reanimatio van!... Jöjjenek segíteni!

A két szigorló tudta, hogy az ápolónő csak nekik szólhatott. Feszültség vibrált a levegőben. Izgalommal mondták a tanársegédnek: bemegyünk!

A tanársegéd helyeslően bólintott.

— Menjetek és segítsetek.

A szigorlónő odasúgta a fiúnak: nyilván arról a betegről van szó, akit a vizit előtt hoztak be a mentők.

— Siessünk! — mondta a fiú. A lány eléje iramodott, most kollégák voltak csupán, akik tudásuk legjavát akarják nyújtani egy végveszélybe jutott ember megmentésénél.

A beteg a földre terített pokrócon, meztelenül, szétvetett lábakkal feküdt, az ingét hirtelenjében nem tudták lerántani róla, hurkásra göngyölve felhúzták a nyakába. Négy orvos szorgoskodott körülötte: az egyik készülékkel lélegeztette, a másik a beteg mellé térdelt és külső szívmasszázst alkalmazott, a szegycsont baloldalára, a gerinc felé irányozva — három nyomás, aztán egy lélegeztetés a beteg légcsövébe vezetett tubuson át.

A két szigorló izgatottan várta, hogy az orvosok vegyék észre őket és vonják be a munkába. Az idő suhanásának hallható nesze lett. A lélegeztető orvos a hatalmas erőkifejtéstől nagyokat nyögött, homlokán kigyöngyözött a verejték. — Egy, kettő, három, négy.

A légzés nem indult meg. Bekötöttek egy infuziót a jobb kar vénájába, szíverősítő és tápláló élettani oldatokkal. Ekkor szívkamra-remegést észleltek: ez önmagában is haladás! Némi remény, hogy erőfeszítésüket siker koronázza. Az élettani oldatokba a szívritmus-zavarokat megszüntető gyógyszert nyomtak fecskendővel.

— Ez a második infarktusa — mondta az egyik orvos, akit a beteg felesége tájékoztatott a folyosón.

Infarktus — gondolta a két szigorló — a szívizom egy kis körülírt részének elhalása. Figyeltek. A beteg mind a négy végtagján EKG elvezetések, a készülék működött, időnként megnézték, milyen értékű a szívműködés — erőtlen szívkamra-összehúzódás mutatkozott, majd megszűnt: a szív leállt!

Folytatni kell a szívmasszázst! A beteg mellett térdelő orvos verejtékesen felnézett a szigorlóra. — Felváltanál? — kérdezte.

— Igen!... Átveszem. — A lány felfigyelt:

— Én is jövök! — Míg a fiú ledobta fehér köpenyét az ágyra, és ingben térdelt a beteg mellé, ő a beteg fejénél átvette a ballont. Megvárta, amíg a fiú a szegycsont baloldalára, a gerinc felé irányozva, három nyomást alkalmaz, aztán ő lélegeztetett a készülékkel. Számolt magában: egy, kettő, három, négy... Csupa odaadás és izzás az ember életéért! Figyelte a kipirosodó fiút. — Egy, kettő, három, négy. — Hallotta a beteg bordáinak recsegését-ropogását, tudta, küzdelmük ezzel jár — csak a szív induljon be, meg a légzés!

Az ember pupilláira pillantottak: akár a halotté, nagyon kitágultak. Nem lehet megállni! A lehetetlent is meg kell próbálni, hátha. — Egy, kettő, három... — A fiú két széles izmos tenyere egymáson az ember rugódzó, ropogó mellkasán.

Körülöttük az orvosok figyelték a szakszerű munkát; tekintetük elkomorult; egy idő után egykedvűvé váltak. Kétségtelen, ők

talá
két
lelő
hát
kap
ide
ha
rán
A
néz
Né
dés
va
sza

A fiú ismét letérdelt az ember mellé, jobb tenyerét annak mellkasára, bal tenyerét a jobb tenyerére fektette. Meglepődött: a férfi nemiszerve jókorára duzzadt az elektromos ütéstől — jelenség, ami új volt számára. Hogy a lány felfigyelt-e erre — ez most gondolatnak is fölösleges! Tovább a szívmasszázszsal!...

Az egyik orvos, látva a fiú fáradozását, szólt: — Átveszem — máris letérdelt. A fiú izgatottan figyelt: fejében kattogtak a számok: egy, kettő, három, négy... A levegőben is parancs feszült: a küzdelmet nem feladni! Delejes erővel ez fogta az orvosokat is.

Szívserkentő injekciót fecskendeztek a betegbe. Majd még egy áramütés, s az EKG-n alig észlelhető vonal mozdulás — életre alig utaló görbe, majd az ijesztően egyenes vonal.

Halk tanácskozás hallatszott: van-e még valami értelme? A válasz egyértelmű volt: nincs! Mégsem adták fel a reményt. Újabb injekciók és ismét az EKG.

Spanyolfalat húztak az ember, s maguk köré, kívülük más ne láthassa, mi történik a pokróccal fedett padlódarabon. A masszázs és a lélegeztetés megszakítás nélkül folyt. A feszültség fokozódott, aztán szinte sisteregve robbant: nincs értelme! Mégis a Pacemaker készülékért nyúltak: megnyugtatásukra még egy áramütést. Ellenvetés nem hangzott el. A művelet eredménytelen maradt.

Mikus Gyula

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 NOV 21

NAPLÓ

i három gyereket?

MIKUS GYULA

„A téli Balaton" című festményét megvásárolta Keszthely város tanácsa. A szép alkotást a tanács egyik reprezentatív helyiségében helyezték el. (M. J.)

104

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

JELENKOR
Pécs
1969 8

← *MIKUS GYULA: Meghalt egy halász*

Mikus Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MECSEKI BÁNYÁSZ
Pécs

1989 JUL 29

2

1029

A Jelenkor július—augusztusi száma

Immár hagyománnyá vált, hogy összevonva jelenik meg nyáron a Jelenkor júliusi és augusztusi száma. A most megjelent kettős szám bő változatos anyagot tartalmaz. Gazdag szépirodalma mellett, figyelmet érdemlő tanulmányokat és külön a Balatonról szóló összeállítást talál az olvasó.

A költemények közül kiemelkedik Csorba Győző verscsokra, Takács Imre Hímnusz a cigány Máriához című hosszabb verse valamint Galambosi László két költeménye. A verseket kedvelők olvashatják még Bertók László, Borsos Margit, Gyurkovics Tibor, Orbán Ottó, Orsovai Emil, Pál József, Takáts Gyula és Vihar Béla verseit.

Ajtony Árpád, Bertha Bulcsu, Fábián Zoltán és Lázár Ervin elbeszélései alkotják a kötet szépprózai anyagát.

Gazdag tanulmányokban a kötet. Czine Mihály a népi írók közül Illyés Gyuláról és Németh Lászlóról közöl tanulmányt. Zentai Mária Takács Imre költészetét, Bárdosi Móricz Zsigmondról szóló kötetét, Pomogáts Béla Juhász Ferenc: A szent tűzözön regéi című verses kötetét elemzi. Kiss Ferenc pedig Kosztolányi: Édes Anna című regényéről szóló tanulmányának első részét közli a lap.

Bertha Bulcsu interjú-sorozatában Lázár Ervint mutatja be. Megtaláljuk a folyóiratban Domokos Mátyás Németh Lászlóval folytatott május 26-i beszélgetését.

A Balatonról és az ott élő, vagy oda látogató emberekről szólnak Gál István, Lipták Gábor, Szigeti Jenő és Thiery Árpád írásai.

A képzőművészettel foglalkozó írások között találjuk Heitler László két balatoni festőről Mikus Gyuláról és Vágfavi Ottóról írt bemutatóját. Koczogh Ákos Pécs és Baranya képzőművészeinek a Nemzeti Galériában megrendezett kiállításáról, Mendől Zsuzsanna pedig a II. Kaposvári Tavaszi Tárlatról ír.

— k —

K-ban

gádnapló

(5. oldal)

Szabolcson

a brigád ajándékát, egy ezüst cigaretta szelencét, tele cigarettával, majd mindannyian felállva együttesen ürítettük poharainkat Ádám bácsi egészségére.

Könnyes szemmel köszönte meg Ádám bácsi a brigádnak a megtiszteltetést. Még sokáig beszélgettek a fehér asztal mellett.

Morgent László

ek Kossuth-bányán

képviseletében dr. Timaffy István adott fogadást a vendégek tiszteletére.

A távoli északról jött vendégek nehezen viselték el a nagy hőséget, ezért igen örültek annak a javaslatnak, hogy a sikondai strandon enyhítsék a baranyai nyár forróságát. Elragadtatással nyilatkoztak a gyönyörű fekvésű üdülőtelepről és szemmel láthatóan élvezték a kellemes hőmérsékletű vizet.

Este a vendégek a legényszálló éttermében vacsoráztak. A hangulatos baráti találkozó este 10 órakor ért véget.

ek — papíron

fordulunk fájó szívvel térünk haza a mi településünkre Vasas I-re a régi Somogyra, Derék bányászaink akik a munka terén mindenkor oly becsülettel helytálltak és állnak, szorongó szívvel kérdezik, miért kell nekünk ily mostoha körülmények között élnünk? Pedig úgy érezzük, hogy mindent igyekszünk meg-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 JÚL 30

NAPLÓ
Veszprém

JELENKOR

Meghalt egy halász

Vitatkozni lehetne, vajon nem lett volna-e hasznosabb, ha *Heitler László* megyénk két közismert festőművészt, *Mikus Gyulát* és *Vágfalvi Ottót* nem együtt, egy rövid terjedelmű írásban, hanem külön-külön mutatja be? Úgy látszik, a Jelenkor összevont 7—8. számában, a Balatonhoz kapcsolódó írások között, több hely nem jutott a két festő pályafutásának ismertetésére.

Két balatoni festő című írásában Heitler László így is több új vonással tudja gazdagítani a két művészről bennünk eddig kialakult képet. Különösen a Vágfalvira vonatkozó megállapításai találóak, akinek alkotásait többször is tanulmányozhatta, hiszen az egyik kiállítását éppen ő nyitotta meg a veszprémi Képcsarnokban. Heitler akkori megállapítását, hogy „Vágfalvi nem keresi a nagy panorámákat, az érdekes, turistákat vonzó látképeket", — ezúttal olvashatjuk is.

Mikus Gyula személyében Heitler is azt a Balaton-ihletésű művészt tiszteli, „akinek különösen az utóbbi évtizedben készült képein a tái látványa átírtabban összefogottabban jelenik meg".

Mikus tájí élményeket kivetítő művészetének illusztrálására a folyóirat a Téli Balaton-t közli. S még egy másikat, amelyet már megszületése pillanataiban alkalmunk volt megismerni: a színekben gazdag, megrendítő hatású *Meghalt egy halász*-t.

(cs)

Július 25-én 15,00 óral-- V-
ipari Vállalatnál: D
ság osztályvezetője.

A vá

Amióta televíziózu
legnehezebben
meg, hogy *ki is szüléket*. Mennyi időpa
fel e kajánkodás mélyé
logassunk műsorában. N
hogy nemcsak lehet, kel
ként túlságosan leköthe
tévé-bűvölet, vagy inkál
dotikus esete: a New Yo
kilenc hónappal felszökt
kák forgalma...) Fejlő
ban írni, olvasni tanítá
tévét. A híradástechnil
eszköze hatékonyan segít
gyorsítja — a legfontos
meretek megszerzését. T
rakoztat, ha valóban j
műsorában.

Nagyobb gondunk
között válogatni. Ismere
rában is könyvekből sz
orvos és tapolcai bauxitk
dagógus és veszprémi ti
egyaránt panaszolják, h
vasatlan könyvük.

Szellemi tunyaság? Tudok *értelmiségiekről, akik hetekig se vesznek kezükbe könyvet* — időhiány miatt.

Viszonylagos elmaradottságunk — a múlt öröksége — ellenére máris *gyorsabb az átlagember élettempója, mint bármikor*, s tapasztaljuk szüntelen fokozódását. Mind több embernek természetes törekvése ugyanakkor, hogy elődeinél többet tudjon a világról.

A munka- és
niájának megt
nos nem épp
Friss példa: *a*
az utóbbi hár
nök, főagronó
mindössze 6 v
ságot, ami tö
nem volt sz
1—10 napot v

KESZTHELY

Mikus Gyula Emlékkiállítás

585

TÁJAK
KOROK
MÚZEUMOK
KISKÖNYVTÁRA 585

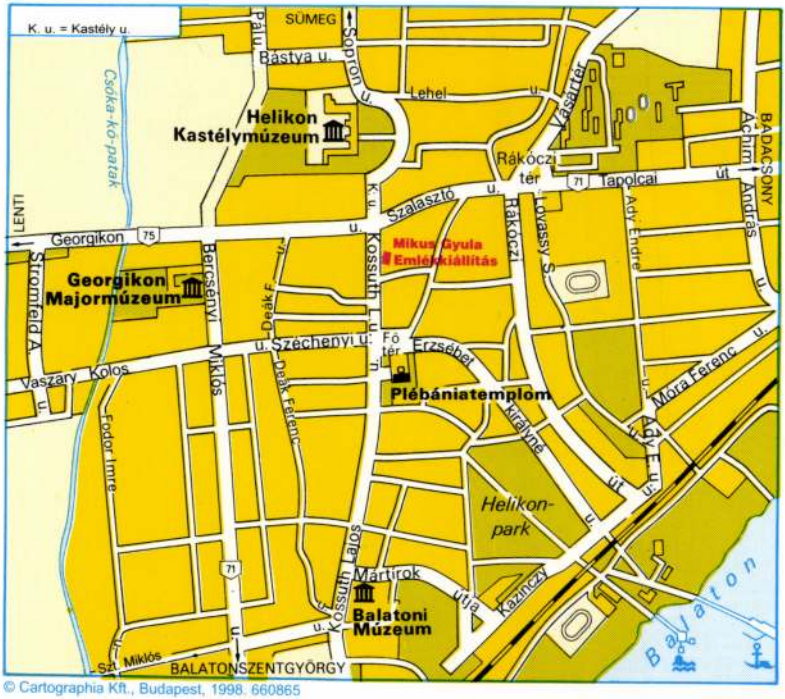

© Cartographia Kft., Budapest, 1998. 660865

A CÍMLAPON: Kertrészlet (1991)
A BORÍTÓ 3. OLDALÁN: Mályvás csendélet (1956)
A HÁTLAPON: A zalaszántói búcsú (1940)
AUF DER TITELSEITE: Detail von meinem Garten (1991)
RÜCKSEITE INNEN: Stilleben mit Malve (1956)
AUF DER RÜCKSEITE: Kirchweihest in Zalaszántó (1940)

Mikus Gyula 1905. október 16-án született Celldömölkön. Anyja székely származású asszony, apja borbély kisiparos volt a kemenesaljai faluban. Öt éves korában a családjával **Tapolcára** költözött, itt végezte elemi és polgári iskoláit. Utóbbiban Frimmel Gyula rajztanár már ekkor felfigyelt tehetségére és külön foglalkozott vele. Az első világháborúban apja négy évre hadifogságba esett, így anyja egyedül tartotta el őt és hat testvérét. A gyermeket korán munkára kényszerítette a sors.

A család szegénysége miatt le kellett mondania a Képzőművészeti Főiskoláról, de jóakarók segítségével a szegedi Püspöki Tanítóképző Intézetbe került, ahol tanítói diplomát szerzett. Tapolca közelében, **Zalaszántón** lett tanító, amely az első festői sikereket hozó alkotások születési helye is.

A szántói évek alatt elkápráztatja a festői környezet, pl. az uzsai nagy bükkös erdő. Ugyanakkor a magyar társadalom szociális problémái is hatnak rá. Képein a naturalizmus festői eszközeivel érzékelteti a nehéz sorsú emberek prózai hétköznapjait, tragédiáit.

Mint a két világháború között alkotó magyar művészek többsége, ő is követi Bartók programját: *„Mi a természet nyomán alkotunk, mert a parasztzene természeti jelenség."* Vagyis az absztrakció helyett a valóságot, a tényleges formákat kell megragadnia a művésznek. Életének erről a szakaszáról így vall a mester: *„Ez a hegyekkel, várromokkal, évszázados erdőkkel koszorúzott romantikus táj volt művészetem forrása, legfőbb ihletője. A 30-as években mégis elsősorban a szociális témák ragadták meg figyelmemet. Nagyon közel kerültem a földbe süllyedt házak munkában megtört embereihez, sorsuk tragédiáihoz. Ezek a képek akkor bizonyos mértékig saját sorsomat, küzdelmemet is jelezték, mert a falusi tanító sorsa elválaszthatatlan volt a falusi emberek sorsától."*

Ekkor születik első jelentősebb műve, a *Halottasmenet* (1938), amely témavilága szerint az életképek kategóriába sorolható. Korai műveire jellemzően visszafogott színekkel festett. A naturalista stílusban fogant képen a zord, barátságtalan téli táj a halált szimbolizálja. A kép 1939-ben szerepelt a Műcsarnok Téli Tárlatán, a *Zalai táj a Tátikával* és a *Zalai táj* című képeivel együtt. A legnagyobb sikert a *Halottasmenet* aratta, amelyet **Halmos Izidor Életkép-díjjal** jutalmaztak.

Később, egy 1943-as újságcikk szerint, a Szent Márton céh jubileumi kiállításán a *Halottasmenet* óriási feltűnést keltett. Ez a *„kitűnő rajzú, festői értékekben gazdag, komoly kép"* a jubileumi kiállítás dísze volt.

Az 1938-as évben még egy jelentős mű születik, az *Anyám* című portré. A szürkés-barnás tónusú kép, a fegyelmezett arcvonások hitelesen adják vissza a kemény kötésű székely asszony szigorú jellemét, emberi tisztaságát.

Szintén a halállal foglalkozik egy két évvel későbbi vászna, amely az *Utolsó kenet* címet viseli. A borongós hangulatú kép az egyszerű ember személyes tragédiáját a múlt század akadémista stílusában mutatja be. A festményről árad a szomorúság, a drámai hatást az éles fény-árnyék ellentétek méginkább kihangsúlyozzák, rembrandti atmoszférát teremtve. A kiváló jellemábrázolással megfestett arcok, a beszédes mozdulatok a korai és értelmetlen halált belenyugvással elfogadó emberi magatartást tükrözik.

A festőt a tömeg problémája is foglalkoztatta: *„Izgat a lüktetése, hullámzása, ritmusa"*. Erről tanúskodnak falusi zsánerképei, mint a kubista hatást mutató *Keresztjáró napok* (1940) vagy a *Zalaszántói búcsú* (1940) című akvarellje.

Természet és ember kapcsolatáról szól a *Delelő csorda* (1940). A természethez való ösztönös ragaszkodás szimbólumaként az előtérben déli pihenőjét tartó parasztember és asszony éppúgy a tájba olvad, mint a mellettük kérődző tehén. A természettel tökéletes összhangban élő embereket látunk, ami a festő a tiszta egyszerű élet és harmonikus lét utáni vágyát fejezi ki. A színvilág, a témaválasztás a barbizoni mestereket idézi, akik a XIX. század második felében elsőként vonultak ki a természetbe, hogy a szabadban plein-air képeket fessenek, szembefordulva az akadémista felfogással.

A szántói hétköznapok szorgos önképzéssel teltek. A számos olaj, tempera, akvarell kép mellett élt benne a vágy, hogy szobrok készítésével is kifejezze lelkületét. Agyag, kő, márvány, fa – minden lehetséges anyaggal próbálkozott. Országosan először szobrokkal mutatkozott be: 1935-ben „A nő a művészetben" kiállításon a *Csók* című terrakotta műve szerepelt. A körülmények miatt azonban úgy döntött, hogy az ecset és a paletta mellett marad.

Mikus Gyula magába forduló, meditatív lélek lévén mélyen átérzi a szegényember kiszolgáltatottságát, olykor keserűségét, hiszen köztük él, de kevésbé forradalmi egyénisége nem ítél el, nem von felelősségre. Képein közvetlen élményeit meséli el, a szegény ember küzdelmekkel teli hétköznapjairól.

A Zalaszántón végzett tizenöt évi alkotó munka meghozta gyümölcsét. Művészetét **Koszta József** is elismerte, mikor egy vendégség alkalmával bepillantást nyert művészetébe: *„Úristen, micsoda tehetség! Csak egy évre mehetne el Párizsba!"* – kiáltott fel.

Halottasmenet – Begräbniszug (1938)

Mikus Gyula pedig így válaszolt: *„Én csak Keszthelyre szeretnék...“* Koszta közbenjárására került végülis jobb alkotói körülmények közé mesterünk, amikor 1941-ben a képzőművészetben elért eredményei alapján **Keszthelyre** helyezték rajztanári állásba, a polgári fiú- és leányiskolába.

Kerek hét éven át tanít és ugyanakkor a nyugodt feltételeknek köszönhetően a festésre tud koncentrálni, számos kiállításra kap meghívást. Az 1940-41-ben megrendezett Magyar Művészetért Képzőművészeti Kiállításon mutatja be *Kertekalja télen* című olajfestményét. 1943-ban, a Műcsarnok-beli Téli Tárlaton egy tanulmánnyal jelentkezik *Öregasszonyfej* címmel. Az akvarell nagy feltűnést keltett, s ma a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményét gazdagítja.

Ebben az évben újabb jelentős alkotás születik a festő műtermében, amelyet könnyedén odalehelt foltokkal komponált, címe: *Nyár* (1943). Nyoma sincs már a 30-as évek képeiről ismert borongós földszíneknek, tűzvörösek, smaragdzöldek olvadnak egybe az ég kékjével, a sárga számtalan árnyalatával megtűzdelve. **Bozóky Mária** szerint ez a franciás könnyedségű kép impresszionista látásmódra vall, már maga a témaválasztás is, nemcsak a paletta. Hiszen az impresszionizmus legfőbb célja a látványszerűség, a benyomás, egy bizonyos pillanat megragadása. A motívumokat

egyenértékű foltokkal érzékelteti a mester, csaknem az absztrakcióig leegyszerűsítve. A vonal és tömeg elveszti a jelentőségét, könnyű lebegésben oldódnak fel a formák a zsongó, zümmögő nyári hangulat pompájában.

A keszthelyi évek elején, 1943-ban a Balatoni Múzeumban megalakult a **Mészöly Géza Társaság,** egyesítve a város és a környék festőit, grafikusait. Az első kiállításuk alkalmat adott a bemutatkozásra és egyúttal jelentősen fellendítette a helyi művészeti életet.

A 40-es évek végén már egyre inkább a **Balaton** foglalkoztatja mesterünket. Több nézőpontból is megfesti a tavat és a környező hegyeket, születik néhány madártávlati alkotás is. Képein a festőiség lesz uralkodó. Gyöngyházas, párás, finoman összehangolt szí-

Delelő csorda – Rastende Viehherde (1940)

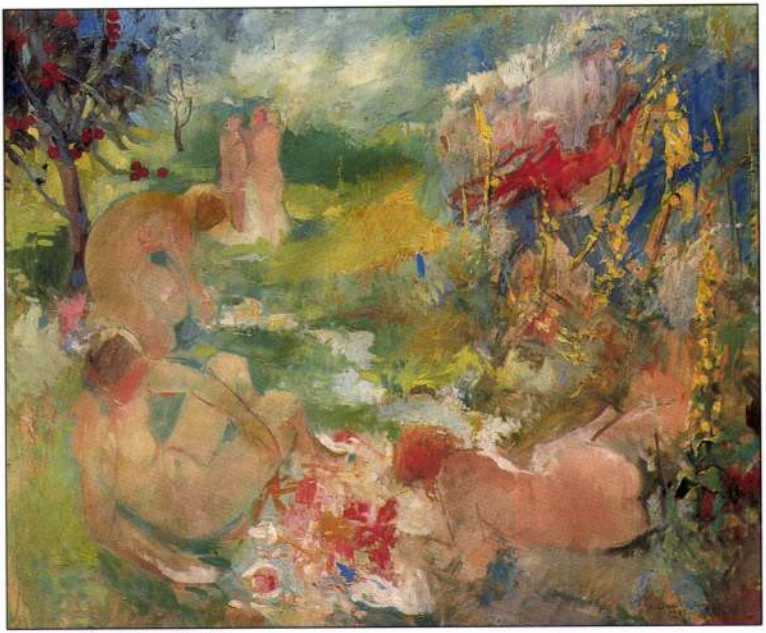

Nyár – Sommer (1943)

nek, anyagszerű, könnyedén odavetett foltok keltik életre a tópart mesés világát.

Erről a bensőséges viszonyról tanúskodik *A Libás* (1948), amely a Keszthely és Gyenesdiás közti partszakasz népies elnevezése – ma szabadstrand. Munkássága folyamán többször is visszanyúlt ehhez a témához, a nádasban megbúvó, inkább csak a keszthelyiek által ismert, csendes kis öbölhöz.

Ezüstös, szürkés színei a *Mosónők* (1948) című képen is visszaköszönnek ránk. A finom lazúrokkal érzékeltetett fodrozó vízben az égbolt, s a látóhatár összemosódik, az előtérben pedig mosódeszkájuk fölé hajló asszonyok csoportját látjuk. A mesterien komponált levegős színek, s az érzékeny megfogalmazás az egyszerű, kevésbé mutatós hétköznapi témát is festőivé avatják.

„Élni a szép láttatásáért" – így fogalmazta meg egy újságíró Mikus művészetének központi gondolatát. Célja valóban az, hogy festői világának üzenetét közérthetően, a társadalom minden rétegének

A Tapolca-patak torkolata – Schlund des Tapolca-Baches (1963)

A kobaltkék határozza meg a *Nádaratók* (1965) hangulatát, rózsaszínbe hajló vörössel, barnával kiegészülve.

A *Kodály Keszthelyen* című, 1966-ban festett képen a Helikon Ünnepségek azon pillanatát örökítette meg, amikor az 1000 tagú kórus Ádám Jenő vezényletével a „Forr a világ..." utolsó sorait énekelte. Ezen a helikoni ünnepségen vett részt utoljára Kodály Zoltán, a következő év tavaszán halt meg.

1973-ban Mikus Gyula Veszprémben szerepelt az akkor még Bakonyi, ma Laczkó Dezső Múzeum 15. Őszi Tárlatán, *Hózápor* című képével. A megye legrangosabb képzőművészeti kitüntetésével, **Egry József-díjjal** jutalmazták, majd két évvel később átvehette a Veszprém Megyéért Érdemérem arany fokozatát is.

Téli délután emlékét idézi a *Korcsolyázók* (1975), melyet tucatnyi változatban megörökített. A számos variáció közül ez a legszuggesztívebb. Harmonikusan ívelő testek, szikrázó színek jellemzik a képet. A lenyugvó Napban korcsolyázó fiatalok feloldód-

Requiem a halászokért – Requiem für die Fischer (1988)

nak a szivárvány színeiben. A kép nem a jelenségek puszta tolmácsolására törekszik, hanem reflexiók megfogalmazására, a látott világra adott feleletekre.

A Balaton jegének képi visszaadása különösen foglalkoztatta *(Jégvilág, Hófoltok a jégen, Fények a jégen, Olvadás a Balatonon)*. A gyenesi domboldalról, Szigligetről, de a becei szőlőhegyről is többször megfestette, folyamatosan érlelgetve technikáját, amelynek eredménye a 70-es évek végén készült *Halásztragédia.* A képet egy megtörtént esemény ihlette, amelyet Eötvös Károly Utazás a Balaton körül című könyvében leírt. Az alsóörsi halászok XIX. század eleji tragédiáját meséli el, amikor karácsony hajnalán 18 halász ment a jégre halászni, s a Somogy felől jövő szélvihar összeroppantotta a jégpáncélt. Mindannyian odavesztek. A festmény belülről fakadó expresszivitása első pillantásra megragadja a szemlélőt.

Mikus Egryhez hasonlóan élete végéig hü maradt a Balatonhoz, de soha nem vonatkoztatott el teljes mértékben a látványtól, bár hajlott a természeti formák egyszerűsítése felé, mindig a valóság talaján maradt. Képein a színek kifejező erején van a hangsúly. Mindez elmondható a *Requiem a halászokért* (1988) című képéről is, amely az előző változathoz viszonyítva sokkal összefogottabb a leegyszerűsített formák, összegző foltok geometrikus jellege miatt.

A halásztragédiát megörökítő képek után kanyarodjunk vissza a balatoni tájhoz, ami a művész legfontosabb témája volt. Egry óta talán senki sem festette meg annyi változatban a tavat, mint ő.

„Amikor először kezdtem festeni ezt a nagy semmit, sokszor sírni lett volna kedvem, annyira nem ment. Nem tudtam belekapaszkodni. Zalaszántón minden olyan földszagú volt: az emberek, a delelő csorda. Abban benne éltem, de a Balaton... Szóval az egy megfoghatatlan, tünékeny valami. Aztán lassan-lassan csak kezdett alakulni."

Kezdetben a gyenesdiási hegyoldalról szemlélte a csillogó vizet, majd mind távolabbra merészkedett Keszthelytől. A Szépkilátó csodálatos panorámájával sem elégedett meg, de a következő állomáson, Becehegyen megtalálta, amit keresett. Innen egyetlen tekintettel befoghatja az ember a szigligeti öböl minden részletét, s vele a környéket is.

A hagyományos téglalapformátum az évek során egyre inkább egy elnyújtott vízszintes formát vesz fel – úgyis mondhatjuk, hogy a panorámához igazítja a vásznat. Ez a fekvő téglalap pedig fokozza a táj nyugalmát, a vulkáni hegyek méltóságát. A képek az évek során mind kisebbek lettek, ami jelzi, hogy a festőnk kapcsolata miként lett egyre bensőségesebb, intimebb a szeretett tájjal.

Bár nagyobbrészt olajképeken örökíti meg a magyar tengert, számos pasztell kompozíció is tanúskodik biztos mesterségbeli tudásról, mint pl. a *Szigligeti-öböl II.* (1979).

Ezeken a képein jellemzően mindig szerepet kap az alap színe, ehhez illeszti aztán a többi tónust. Pasztelljei mozgalmasak, lendületes, gyors munkára vallanak.

Műveiben nem akar elszakadni a valóságtól, szeretett környezetétől. Bár szívesen tesz egy-egy kirándulást a különböző irányzatok felé, akár a nonfiguráció berkeibe is (*Ég és víz,* 1984) hűséges marad a látványhoz, a balatoni tájhoz, kertjének pompás virágaihoz és a természet szépségeihez. Erről tanúskodik a *Mandulavirágzás* (1981), amelynek az évek során szintén számtalan változata született.

Kodály Keszthelyen – Zoltán Kodály in Keszthely (1966)

1981-ben Celldömölkön nyílt kiállítása, ahol a tárlat nagy részét balatoni képek tették ki. A mester elérzékenyülve hallgatta a kiállítás megnyitó beszédét, hiszen hetvenegy év után először látta viszont szülőföldjét.

A *Szivárvány az öbölben* (1985) egy Becehegyről elvonuló vihar pillanatait örökíti meg, amint a felhők közül kibukkanó nap átsüt az esőcseppeken és pompás fényjelenségeket alkot az égbolton. Aki ebben a festményben elmélyed, s még nem volt alkalma megpillantani a becehegyi panorámát, ezután ellenállhatatlan vágyat érez, hogy megnézze. Ebben rejlik Mikus Gyula igazi művészete, hogy felnyitja az ember szemét a természetben s a tájban való gyönyörködésre. Hisz' ezt teszi ő is! Minden képe egy-egy rácsodálkozás a páratlan látványra, egy-egy vallomás a Balatonról. Tájképeiről sugárzik mágikus erejű vonzalma a magyar tenger iránt, de egyfajta pátosz is érezhető.

1989-ben művészeti munkássága elismeréseként Keszthely város díszpolgári címet adományozott a festőművésznek.

Kilátás az öbölre (1990) című képe deszkára festett, kissé elnyújtott téglalap-formátumú. A keszthelyi lakás padlásablakából

Szigligeti-öböl II. – Bucht bei Szigliget II. (1979)

nyíló kilátás elrendezésében hasonló látványt nyújt, mint a becehegyi. Az előtér lankáit a háztetők geometrikus rendje váltja fel, a távolban pedig megjelenik a Balaton a környező hegyekkel – ezúttal a Keszthelyi-hegység vonulatai zárják a horizontot. A távlati perspektíva nagy teret enged a felhők játékának.

1990-ben festi *Íriszek* című képét, amely tobzódik a türkizek, sárgák, lilák, ciklámenek orgiájában. A mester utolsó éveiben némileg változott a palettája, kedvenc színeihez mind több fehéret ad, ami egyre világosabb koloritot eredményez. E kép középpontjában már önmagában is feltűnik a fehér. Abból bomlanak ki természetes szertelenségükben a ragyogóan élénk színekben játszó íriszvirágok

Az 1991-ben készült *Kertrészlet,* a keszthelyi ház udvarát örökíti meg. Ezen ismét a színek kifejezőereje uralkodik, míg a szerkezet, a kontrasztos színhatás leheletszerűen könnyeddé, súlytalanná válik és halk melankólia járja át a képet.

1995. augusztus 20-án a 90 éves mester életműve elismeréseként a **Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje** kitüntetést vehette át Göncz Árpád köztársasági elnöktől.

Ebben az évben nyílt kiállítása a veszprémi Csikász Galériában. A város önkormányzata Veszprém Város Arany Emlékérmével jutalmazta az idős mestert.

A 90. születésnap alkalmából a keszthelyi Helikon Kastélymúzeumban alkalmi tárlatot rendeztek kedvenc régebbi és legújabb festményeiből, szobraiból, melyeket elsőízben állított ki nagyközönség előtt. Keszthely Város Önkormányzata pedig díszes elismerő oklevéllel, a Város Ezüst Emlékérmével köszöntötte a

Kilátás az öbölre – Blick in die Bucht (1990)

művészt, akinek ezek voltak utolsó nyilvános szereplései. A következő évben már sokat betegeskedett, az ágyat is alig hagyta el, míg 1996. december 6-án örök nyugalomra tért.

* * *

Mikus Gyula, a „szépségteremtő művész" festészetét az egyszerű őszinteség jellemezte egész életében. Soha nem próbált mást csinálni mint, ami tehetségéből kezdettől fogva következett. Ezért a „hagyományos" téma és műfajok mellett döntött, s főként tájképeket festett. Minden megnyilvánulása a Balatonhoz kötődik, amely mindig újabb arcát fordítja felénk.

Életműve végigvezet bennünket a festészet nagy korszakain, a 40-es évek akadémista stílusban fogant életképei után palettája felfrissül, kivilágosodik, majd néhány a kubizmushoz közelálló művét impresszionista fényfestés követi. Emellett azonban szívesen kirándul a nonfiguráció berkeibe is.

Festészetének tárgya és módja alapvetően realista, képei a valóság felismerhető elemeiből építkeznek, de nem egyszerűen lemásolja a látványt, hanem újrateremti; nem lefesti, amit lát, hanem megfesti azt, amivé a látvány alakul benne. Koloritja vérbeli impresszionistára vall, aki többnyire a spektrum tiszta színeiből komponálja képeit. Stílusa kerüli a szélsőségeket, képein rend, nyugalom uralkodik.

Mandulavirágzás – Blühende Mandelbäume (1981)

Irodalom

Bozóky Mária: Intellektuális takarékosság. In: Művészet, 1989/9.
Bozóky Mária: Kiállításmegnyitó. Keszthely, 1991.
Bodnár Éva: Kiállítási katalógus előszó. Veszprém, 1983
Eötvös Károly: Balatoni utazások. Bp., 1972.

Tájak–Korok–Múzeumok Kiskönyvtára
585. szám
Kiadja a TKM Egyesület, Keszthely Város Önkormányzata megbízásából, 1998-ban, 4 000 példányban
Felelős kiadó: Éri István
Szerkesztette: Simon Mária
Fényképek: Mikus Gábor, Nagy György Sándor
Fordítás: Körmendi Erika
Térkép: Cartographia Kft., Budapest
Színes feldolgozás: Repró Miló Kft., Bp.
Tipográfia: TKM Tipográfiai Stúdió – Török Balázs
Nyomdai munka: VESZPRÉMI NYOMDA RT.
Felelős vezető: Erdős András vezérig.
ISBN 963 554 238 0
ISSN 0139–245X

Mikus Gyula '96. dec. 21.
Veszprémi Napló

Végső búcsú Mikus Gyulától

Tétován és megrendülten állunk itt, koporsód előtt, Mikus Gyula mester. Hát igen, nincs könyörület: egyszer valamenynyien kidőlünk, a halál egyszer valamennyiünket lekaszál.

Veszprémből idefelé jövet ezen a gyönyörű, most mégis kietlen tájon utolsó találkozásunkat idéztem föl magamban: tavalyi nagyszerű veszprémi kiállításodat a Csikász Galériában, s téged, amint derűsen álltál ott barátaid és tisztelőid között. Derűsen, mégis a messzeségekbe révedő tekintettel, hiszen a kilenc nehéz évtized könyörtelenül törte meg tekintetedet, ólomsúllyal roppantotta meg válladat.

Fölidéztem magamban azt a jelenetet is, amikor ott, a várgaléria udvarán, a nehezen alakuló veszprémi panteonban, a lapáttal lassú mozdulatokat téve elültetted a Mikus-fát, egy örökzöld fenyőcsemetét, amely az arra sétálókat majd akkor is rád emlékezteti, amikor te magad már valahol az irdatlan messzeségekben jársz.

Bár testestül-lelkestül keszthelyi festő voltál, életed javát itt élted le, lenyűgöző életművedet itt alkottad meg. Veszprém, a

Mikus Gyula: A Tapolca-patak torkolata Szigligetnél

veszprémiek mindig is maguk közé tartozónak tekintettek téged, s tudom, te is mindig ragaszkodtál hozzánk, ottani barátaidhoz, művésztársaidhoz, tisztelőidhez.

Azok közül, akikkel annak idején a Veszprém megyei tárlatokon együtt szerepeltél, néhányan fájón korán hagytak itt bennünket. Előbb Ircsik Jóska, majd Bognár Zoli költözött át az Örökkévaló fényességes műtermébe, s most te is követed őket. A többiek közül pedig jónéhányan itt siratnak téged velem együtt e sötét sírgödör mellett: Csizmadia Zoltán, Vágfalvi Ottó...

A te képeid, ahol csak föltűntek, fényt, gyönyörű színeket varázsoltak az üres terekbe, a kopár falakra és az emberek lelkébe. Fényt és színeket, s harmóniát, mert te magad is a fény, a színek és a harmónia megszállottja voltál. S amikor konok következetességgel ezt a titokzatos, örökké változó, hol békés, hol háborgó, ám mindig szent tájat festetted, a tóparti nádasokat és mandulásokat, a tó haragos hullámait vagy végtelen jégvilágát s az itt élő és küszködő embereket, volt bátorságod ahhoz, hogy ebben a rafináltan zagyváló, hazug és képmutató világban egyszerűen, tisztán és őszintén élj és alkosd meg azt a hatalmas életművedet, amit ránk hagytál.

Most, hogy utolsó földi utadon elkísérünk és búcsút veszünk tőled, vigaszunk csupán az marad, hogy életművedet, derűt, harmóniát sugárzó szellemed itt marad közöttünk vigasztalásunkra. S az az örökzöld fenyő is, amit tavaly Veszprémben, a várban ültettél el, tudom, hatalmasra nő majd, és még sokáig állni fogja a Bakonyból alázúduló vad viharokat.

Isten veled, Gyula bátyám, nyugodj békében!

Balogh Elemér

Elhangzott Keszthelyen december 14-én Mikus Gyula temetésén.

Minden második embert érint

Az aranyér a végbél záróizmának környékén kialakuló visszértágulat, pontosabban a végbél falában elhelyezkedő szivacsos érpárna túltengése. Ebben a szivacsos érpárnában nemcsak vénás, hanem verőeres vér is folyik.

Az aranyér kialakulása

Ha a vénás hálózatban a visszafolyás akadályozott, akkor abban vénás pangás és értágulat, az érgomolyban pedig túltengés jön létre. Az aranyeres csomók elhelyezkedése alapján külső vagy belső aranyérről beszélhetünk. A külső aranyeres csomók közvetlenül a végbélnyílásban jelennek meg. Ez jól látható, könnyen felfedezhető. A külső aranyeres csomót borító hám igen érzékeny, ezért ez – különösen szövődmény esetén – igen nagy fájdalmat okozhat.

A belső csomók a végbélnyílás megtekintésekor nem láthatók. A hasprés működésének hatására előemelkednek, kitöltik a végbélnyílást. A belső aranyeres csomókat nyálkahártya borítja, ezek nem fájdalmasak.

Az aranyér kialakulásának leggyakoribb oka a makacs, elhúzódó székrekedés. Ha a székprést igénylő fizikai erőfeszítés – például a súlyemelés – is rizikótényező.

A terhesség első felében a hormonális változások és a kismedencei vérbőség, később pedig a vénás pangás vezethet aranyér kialakulásához. A betegség előrehaladását négy stádiumra szokták osztani, ez az osztályozás főleg a belső aranyeres elváltozásokat jellemzi.

A betegség tünetei és szövődményei

Az első stádiumban az aranyér általában nem okoz panaszt, a beteg elsősorban kis vérzéseket észlelhet, a székelés végén megjelenő néhány csepp piros vért. A második szakban a vérzés a székeléstől függetlenül is megjelenik. Ilyenkor már jelentkeznek a panaszok: rossz közérzet, járáskor időnként fájdalom. A harmadik stádiumban az aranyeres csomó minden kisebb erőfeszítésre a végbélnyílás elé csúszik. Vérzés, váladékozás, végbéltáji viszketés léphet fel, szövődmények alakulhatnak ki és ilyenkor a fájdalom fokozódik. A negyedik stádiumban a végbélnyílás elé esett csomók

A vérzés és a kizáródás mellett gyakori szövődmény az aranyeres csomó trombózisa, amit általában gyulladás kísér. A gyulladás, illetve a rögös csomó fertőződése már súlyos állapotot is jelenthet.

Az a félelem alaptalan, hogy az aranyér „elrákosodhat". Az viszont sajnos előfordul, hogy a beteg által aranyérnek gondolt és házilag kezelt tüneteket nem aranyér, hanem rosszindulatú betegség – végbélrák – okozza. Ezért az aranyér diagnózisát csak megfelelő orvosi vizsgálat, illetve a rosszindulatú daganatos betegség kizárása után lehet felállítani.

Az aranyér nagyon sok kellemetlenséget okozhat, akadályozza a beteget munkájában, megszokott életvitelében. Mindez a megfelelő kezeléssel megszüntethető. A korai szakaszban elkezdett kezelés igen fontos, mivel az aranyér okozta panaszok miatt a beteg gyakran szinte fél a székletürítéstől, halogatja, és ez a panaszok állandósulásához, illetve súlyosbodásához vezet.

A kezelés lehetőségei

A kezelés magában foglalja nyílás vizes-szappanos megtisztítása, kifejezettebb panaszok esetén pedig ülőfürdő. A langyos vízbe valamilyen fertőtlenítő szert – hipermangánt, neomagnolt – vagy kamillát tehetünk.

A fájdalmat, viszketést és egyéb tüneteket Doxiproct kenőcs alkalmazásával lehet gyorsan enyhíteni. Ez a kenőcs betrombotizált aranyeres csomók okozta panaszok esetén is eredményesen használható. Belső aranyér esetén a tubushoz mellékelt feltéttel lehet a kenőcsöt a megfelelő helyre juttatni.

Az aranyérbetegség harmadik-negyedik stádiumában főleg sebészi kezelés jön szóba, ami nem feltétlenül műtétet jelent. A sebészi beavatkozások többnyire ambulanter végezhetők, azaz nincs szükség kórházi bennfekvésre. Természetesen az életmódbeli előírások betartására, illetve kiegészítő – helyi – kezelésre ezen beavatkozások után is szükség lesz.

Az aranyér népbetegség, 50 éves életkor felett minden második embert érint. A betegséggel kapcsolatos „szemérmességet" félretéve, a szakember tanácsa alapján a megfelelő kezeléssel sok kellemetlenségtől és szen-

Mikus Gyula

NAPLÓ

1963 szept 18

MIKUS GYULA: BALATONI HALÁSZAT (Fametszet)

va asszony
n és Herenden

Világ proletárjai, e

NA

AZ MSZMP VESZPRÉM

XIX. évfolyam — 218. szám

Az őszi kenyércsat

valamennyiünk ügy

KISZ-felhívá
a 3. oldalon

Mikus Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

SZOC. MŰVÉSZETÉRT

1963 SZEP 11

1021

Mikus Gyula

KESZTHELY

Mikus Gyula
Emlékkiállítás

585

TÁJAK
KOROK
MÚZEUMOK
KISKÖNYVTÁRA 585

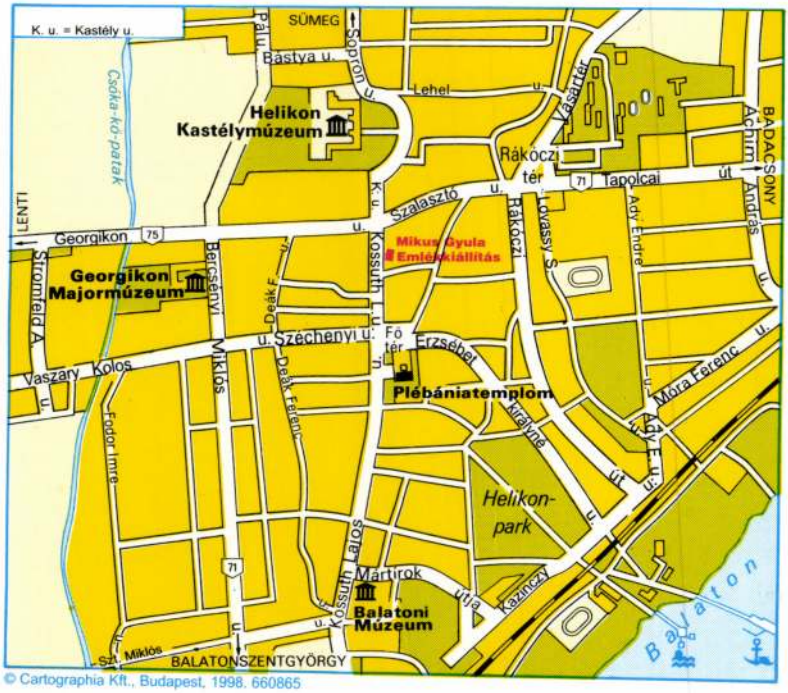

© Cartographia Kft., Budapest, 1998. 660865

A CÍMLAPON: Kertrészlet (1991)
A BORÍTÓ 3. OLDALÁN: Mályvás csendélet (1956)
A HÁTLAPON: A zalaszántói búcsú (1940)
AUF DER TITELSEITE: Detail von meinem Garten (1991)
RÜCKSEITE INNEN: Stilleben mit Malve (1956)
AUF DER RÜCKSEITE: Kirchweihest in Zalaszántó (1940)

Mikus Gyula 1905. október 16-án született Celldömölkön. Anyja székely származású asszony, apja borbély kisiparos volt a kemenesaljai faluban. Öt éves korában a családjával **Tapolcára** költözött, itt végezte elemi és polgári iskoláit. Utóbbiban Frimmel Gyula rajztanár már ekkor felfigyelt tehetségére és külön foglalkozott vele. Az első világháborúban apja négy évre hadifogságba esett, így anyja egyedül tartotta el őt és hat testvérét. A gyermeket korán munkára kényszerítette a sors.

A család szegénysége miatt le kellett mondania a Képzőművészeti Főiskoláról, de jóakarók segítségével a szegedi Püspöki Tanítóképző Intézetbe került, ahol tanítói diplomát szerzett. Tapolca közelében, **Zalaszántón** lett tanító, amely az első festői sikereket hozó alkotások születési helye is.

A szántói évek alatt elkáprázta tja a festői környezet, pl. az uzsai nagy bükkös erdő. Ugyanakkor a magyar társadalom szociális problémái is hatnak rá. Képein a naturalizmus festői eszközeivel érzékelteti a nehéz sorsú emberek prózai hétköznapjait, tragédiáit.

Mint a két világháború között alkotó magyar művészek többsége, ő is követi Bartók programját: *„Mi a természet nyomán alkotunk, mert a parasztzene természeti jelenség."* Vagyis az absztrakció helyett a valóságot, a tényleges formákat kell megragadnia a művésznek. Életének erről a szakaszáról így vall a mester: *„Ez a hegyekkel, várromokkal, évszázados erdőkkel koszorúzott romantikus táj volt művészetem forrása, legfőbb ihletője. A 30-as években mégis elsősorban a szociális témák ragadták meg figyelmemet. Nagyon közel kerültem a földbe süllyedt házak munkában megtört embereihez, sorsuk tragédiáihoz. Ezek a képek akkor bizonyos mértékig saját sorsomat, küzdelmemet is jelezték, mert a falusi tanító sorsa elválaszthatatlan volt a falusi emberek sorsától."*

Ekkor születik első jelentősebb műve, a *Halottasmenet* (1938), amely témavilága szerint az életképek kategóriába sorolható. Korai műveire jellemzően visszafogott színekkel festett. A naturalista stílusban fogant képen a zord, barátságtalan téli táj a halált szimbolizálja. A kép 1939-ben szerepelt a Műcsarnok Téli Tárlatán, a *Zalai táj a Tátikával* és a *Zalai táj* című képeivel együtt. A legnagyobb sikert a *Halottasmenet* aratta, amelyet **Halmos Izidor Életkép-díjjal** jutalmaztak.

Később, egy 1943-as újságcikk szerint, a Szent Márton céh jubileumi kiállításán a *Halottasmenet* óriási feltűnést keltett. Ez a *„kitűnő rajzú, festői értékekben gazdag, komoly kép"* a jubileumi kiállítás dísze volt.

Az 1938-as évben még egy jelentős mű születik, az *Anyám* című portré. A szürkés-barnás tónusú kép, a fegyelmezett arcvonások hitelesen adják vissza a kemény kötésű székely asszony szigorú jellemét, emberi tisztaságát.

Szintén a halállal foglalkozik egy két évvel későbbi vászna, amely az *Utolsó kenet* címet viseli. A borongós hangulatú kép az egyszerű ember személyes tragédiáját a múlt század akadémista stílusában mutatja be. A festményről árad a szomorúság, a drámai hatást az éles fény-árnyék ellentétek méginkább kihangsúlyozzák, rembrandti atmoszférát teremtve. A kiváló jellemábrázolással megfestett arcok, a beszédes mozdulatok a korai és értelmetlen halált belenyugvással elfogadó emberi magatartást tükrözik.

A festőt a tömeg problémája is foglalkoztatta: *„Izgat a lüktetése, hullámzása, ritmusa"*. Erről tanúskodnak falusi zsánerképei, mint a kubista hatást mutató *Keresztjáró napok* (1940) vagy a *Zalaszántói búcsú* (1940) című akvarellje.

Természet és ember kapcsolatáról szól a *Delelő csorda* (1940). A természethez való ösztönös ragaszkodás szimbólumaként az előtérben déli pihenőjét tartó parasztember és asszony éppúgy a tájba olvad, mint a mellettük kérődző tehén. A természettel tökéletes összhangban élő embereket látunk, ami a festő a tiszta egyszerű élet és harmonikus lét utáni vágyát fejezi ki. A színvilág, a témaválasztás a barbizoni mestereket idézi, akik a XIX. század második felében elsőként vonultak ki a természetbe, hogy a szabadban plein-air képeket fessenek, szembefordulva az akadémista felfogással.

A szántói hétköznapok szorgos önképzéssel teltek. A számos olaj, tempera, akvarell kép mellett élt benne a vágy, hogy szobrok készítésével is kifejezze lelkületét. Agyag, kő, márvány, fa – minden lehetséges anyaggal próbálkozott. Országosan először szobrokkal mutatkozott be: 1935-ben „A nő a művészetben" kiállításon a *Csók* című terrakotta műve szerepelt. A körülmények miatt azonban úgy döntött, hogy az ecset és a paletta mellett marad.

Mikus Gyula magába forduló, meditatív lélek lévén mélyen átérzi a szegényember kiszolgáltatottságát, olykor keserűségét, hiszen köztük él, de kevésbé forradalmi egyénisége nem ítél el, nem von felelősségre. Képein közvetlen élményeit meséli el, a szegény ember küzdelmekkel teli hétköznapjairól.

A Zalaszántón végzett tizenöt évi alkotó munka meghozta gyümölcsét. Művészetét **Koszta József** is elismerte, mikor egy vendégség alkalmával bepillantást nyert művészetébe: *„Úristen, micsoda tehetség! Csak egy évre mehetne el Párizsba!"* – kiáltott fel.

Halottasmenet – Begräbniszug (1938)

Mikus Gyula pedig így válaszolt: *„Én csak Keszthelyre szeretnék..."* Koszta közbenjárására került végülis jobb alkotói körülmények közé mesterünk, amikor 1941-ben a képzőművészetben elért eredményei alapján **Keszthelyre** helyezték rajztanári állásba, a polgári fiú- és leányiskolába.

Kerek hét éven át tanít és ugyanakkor a nyugodt feltételeknek köszönhetően a festésre tud koncentrálni, számos kiállításra kap meghívást. Az 1940-41-ben megrendezett Magyar Művészetért Képzőművészeti Kiállításon mutatja be *Kertekalja télen* című olajfestményét. 1943-ban, a Műcsarnok-beli Téli Tárlaton egy tanulmánnyal jelentkezik *Öregasszonyfej* címmel. Az akvarell nagy feltűnést keltett, s ma a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményét gazdagítja.

Ebben az évben újabb jelentős alkotás születik a festő műtermében, amelyet könnyedén odalehelt foltokkal komponált, címe: *Nyár* (1943). Nyoma sincs már a 30-as évek képeiről ismert borongós földszíneknek, tűzvörösek, smaragdzöldek olvadnak egybe az ég kékjével, a sárga számtalan árnyalatával megtűzdelve. **Bozóky Mária** szerint ez a franciás könnyedségű kép impresszionista látásmódra vall, már maga a témaválasztás is, nemcsak a paletta. Hiszen az impresszionizmus legfőbb célja a látványszerűség, a benyomás, egy bizonyos pillanat megragadása. A motívumokat

egyenértékű foltokkal érzékelteti a mester, csaknem az absztrakcióig leegyszerűsítve. A vonal és tömeg elveszti a jelentőségét, könnyű lebegésben oldódnak fel a formák a zsongó, zümmögő nyári hangulat pompájában.

A keszthelyi évek elején, 1943-ban a Balatoni Múzeumban megalakult a **Mészöly Géza Társaság,** egyesítve a város és a környék festőit, grafikusait. Az első kiállításuk alkalmat adott a bemutatkozásra és egyúttal jelentősen fellendítette a helyi művészeti életet.

A 40-es évek végén már egyre inkább a **Balaton** foglalkoztatja mesterünket. Több nézőpontból is megfesti a tavat és a környező hegyeket, születik néhány madártávlati alkotás is. Képein a festőiség lesz uralkodó. Gyöngyházas, párás, finoman összehangolt szí-

Delelő csorda – Rastende Viehherde (1940)

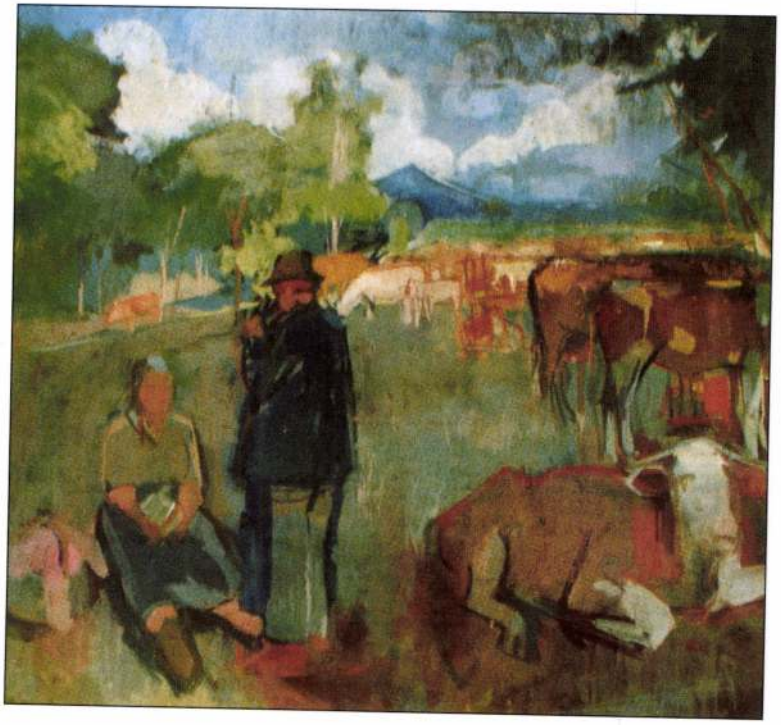

Nyár – Sommer (1943)

nek, anyagszerű, könnyedén odavetett foltok keltik életre a tópart mesés világát.

Erről a bensőséges viszonyról tanúskodik *A Libás* (1948), amely a Keszthely és Gyenesdiás közti partszakasz népies elnevezése – ma szabadstrand. Munkássága folyamán többször is visszanyúlt ehhez a témához, a nádasban megbúvó, inkább csak a keszthelyiek által ismert, csendes kis öbölhöz.

Ezüstös, szürkés színei a *Mosónők* (1948) című képen is visszaköszönnek ránk. A finom lazúrokkal érzékeltetett fodrozó vízben az égbolt, s a látóhatár összemosódik, az előtérben pedig mosódeszkájuk fölé hajló asszonyok csoportját látjuk. A mesterien komponált levegős színek, s az érzékeny megfogalmazás az egyszerű, kevésbé mutatós hétköznapi témát is festőivé avatják.

„Élni a szép láttatásáért" – így fogalmazta meg egy újságíró Mikus művészetének központi gondolatát. Célja valóban az, hogy festői világának üzenetét közérthetően, a társadalom minden rétegének

közvetítse. Képein olyan emberközeli világot igyekezett teremteni, vallja, amely divatoktól függetlenül mindenki nyelvén beszél.

Más ihletésű a *Lampionos felvonulás* (1949) című festménye, amely egy Lenin-születésnapi felvonulást örökít meg.

1951-ben, fia halála után Mikus Gyula két hónapra Sárospatakra utazik. A sárospataki vár ad otthont az alkotóháznak, ahol számos festővel, zeneszerzővel találkozik. Ekkor festi *Sárospatak télen* (1952) című képét, amely visszafogott, szürkéskékben játszó havas tájat ábrázol.

1951-ben két kiállításon is szerepelt. Először a budapesti Fényes Adolf Teremben nyílt önálló kiállítása. Szűkebb hazája, a keszthelyi **Balatoni Múzeum** tárlatán ismerkedhetett meg addigi munkásságával, ahol vándorkiállítás mutatta be a magyar képzőművészet kiemelkedő mestereinek műveit. Az alkalmat gazdagítandó, **Végvári Lajos** művészettörténész, a Fővárosi Képtár igazgatója, felkereste a Keszthelyen és vidékén élő művészeket és kiválasztott anyagaikból kis gyűjteményt állított össze a vándorkiállításhoz csatlakozó teremben. A tárlatot nagy érdeklődés mellett maga Végvári Lajos nyitotta meg, s a sajtóban külön méltatta a keszthelyi művészek alkotásait.

Attól kezdve mind gyakrabban szerepelt, s aratott sikert országos tárlatokon. Így 1953-ban Székesfehérváron festészeti nívódíjat kapott *Becei táj* című képéért, a Műcsarnokban megrendezett IV. Nemzeti Kiállításon pedig neki ítélték a tájkép-pályázat III. díját.

1955-től egyre inkább központi szerepet kap témaválasztásában a Szigligeti-öböl. Egységében próbálja megfesteni a Balatont. Nem is annyira a tájat, mint magát a természetet, annak ezernyi, változó arcát ragadja meg. Ezért elképzelései inkább távlati képek formájában öltenek testet (*Szigligeti-öböl,* 1955).

Lírai, kontemplatív, meditatív festményei Nagybánya újraébredését jelzik. Mintha a megpróbáltatások után nem vágyna többre, mint egyszerű, harmonikus életre. Ez a szemlélődő, visszahúzódó magatartás tükröződik képein. A mély, sokszor feketébe hajló színek közül mindig kivillan egy-egy vörös háztető és a Balaton hol haragos zöld, hol békésen égszínkék vize.

Képein, mintha a nagy példakép, **Matisse** szavai elevenednének meg: *„Az egyensúly és tisztaság művészetére törekszem, olyanra, amely nem nyugtalanít, s nem zavar össze. Szeretném, ha a fáradt, túlterhelt, megtört emberek békére és nyugalomra találhatnának képeim nézegetése közben. Minden erőmmel olyan művészetet akarok teremteni, amelyet mindenki megért."*

Mosónők – Wäscherinnen (1948)

A festészet népszerű és közkedvelt tárgyköre a virágcsendélet. Mikus Gyulát mindig is foglalkoztatta ez a téma. *Mályvás csendélet* (1956), *Vadvirágok* (1967) című képei ismertebbek.

Elmondása szerint a vadvirágok álltak hozzá a legközelebb, maga szedte össze a határban, *„napraforgót, meg mindenféle giz-gazt, ami akad"*. A virágok úgymond beleszövődtek életébe. A kertészkedés iránti vonzalmát apai hagyatékként, művészi érzékenységét pedig anyai örökségként kapta. Saját gondozású kiskertjéből, s a mezők virágaiból teremtette meg az élet békés nyugalmát, harmóniáját, derűjét hordozó csendéleteit.

Az olajtechnika mellett szívesen kirándult a vízfestés birodalmába is. A keszthelyi Halásztanyán külön belépési engedélyt kapott, hogy akvarelleket, fametszeteket készítsen.

Az 60-as évek elején készült egy kékes tónusban tartott képe, a *Tapolca patak torkolata Szigligetnél* (1963), amely ezúttal nem konkrétan a Balatonról szól. Az olajfestmény nagyszerűen visszaadja a hófödte táj csöndes, idilli hangulatát, a fák közül kibukkanó szigligeti várrom sziluettjével.

A Tapolca-patak torkolata – Schlund des Tapolca-Baches (1963)

A kobaltkék határozza meg a *Nádaratók* (1965) hangulatát, rózsaszínbe hajló vörössel, barnával kiegészülve.

A *Kodály Keszthelyen* című, 1966-ban festett képen a Helikon Ünnepségek azon pillanatát örökítette meg, amikor az 1000 tagú kórus Ádám Jenő vezényletével a „Forr a világ..." utolsó sorait énekelte. Ezen a helikoni ünnepségen vett részt utoljára Kodály Zoltán, a következő év tavaszán halt meg.

1973-ban Mikus Gyula Veszprémben szerepelt az akkor még Bakonyi, ma Laczkó Dezső Múzeum 15. Őszi Tárlatán, *Hózápor* című képével. A megye legrangosabb képzőművészeti kitüntetésével, **Egry József-díjjal** jutalmazták, majd két évvel később átvehette a Veszprém Megyéért Érdemérem arany fokozatát is.

Téli délután emlékét idézi a *Korcsolyázók* (1975), melyet tucatnyi változatban megörökített. A számos variáció közül ez a legszuggesztívebb. Harmonikusan ívelő testek, szikrázó színek jellemzik a képet. A lenyugvó Napban korcsolyázó fiatalok feloldód-

Requiem a halászokért – Requiem für die Fischer (1988)

nak a szivárvány színeiben. A kép nem a jelenségek puszta tolmácsolására törekszik, hanem reflexiók megfogalmazására, a látott világra adott feleletekre.

A Balaton jegének képi visszaadása különösen foglalkoztatta *(Jégvilág, Hófoltok a jégen, Fények a jégen, Olvadás a Balatonon)*. A gyenesi domboldalról, Szigligetről, de a becei szőlőhegyről is többször megfestette, folyamatosan érlelgetve technikáját, amelynek eredménye a 70-es évek végén készült *Halásztragédia*. A képet egy megtörtént esemény ihlette, amelyet Eötvös Károly Utazás a Balaton körül című könyvében leírt. Az alsóörsi halászok XIX. század eleji tragédiáját meséli el, amikor karácsony hajnalán 18 halász ment a jégre halászni, s a Somogy felől jövő szélvihar összeroppantotta a jégpáncélt. Mindannyian odavesztek. A festmény belülről fakadó expresszivitása első pillantásra megragadja a szemlélőt.

Mikus Egryhez hasonlóan élete végéig hü maradt a Balatonhoz, de soha nem vonatkoztatott el teljes mértékben a látványtól, bár hajlott a természeti formák egyszerűsítése felé, mindig a valóság talaján maradt. Képein a színek kifejező erején van a hangsúly. Mindez elmondható a *Requiem a halászokért* (1988) című képéről is, amely az előző változathoz viszonyítva sokkal összefogottabb a leegyszerűsített formák, összegző foltok geometrikus jellege miatt.

A halásztragédiát megörökítő képek után kanyarodjunk vissza a balatoni tájhoz, ami a művész legfontosabb témája volt. Egry óta talán senki sem festette meg annyi változatban a tavat, mint ő.

„Amikor először kezdtem festeni ezt a nagy semmit, sokszor sírni lett volna kedvem, annyira nem ment. Nem tudtam belekapaszkodni. Zalaszántón minden olyan földszagú volt: az emberek, a delelő csorda. Abban benne éltem, de a Balaton... Szóval az egy megfoghatatlan, tünékeny valami. Aztán lassan-lassan csak kezdett alakulni."

Kezdetben a gyenesdiási hegyoldalról szemlélte a csillogó vizet, majd mind távolabbra merészkedett Keszthelytől. A Szépkilátó csodálatos panorámájával sem elégedett meg, de a következő állomáson, Becehegyen megtalálta, amit keresett. Innen egyetlen tekintettel befoghatja az ember a szigligeti öböl minden részletét, s vele a környéket is.

A hagyományos téglalapformátum az évek során egyre inkább egy elnyújtott vízszintes formát vesz fel – úgyis mondhatjuk, hogy a panorámához igazítja a vásznat. Ez a fekvő téglalap pedig fokozza a táj nyugalmát, a vulkáni hegyek méltóságát. A képek az évek során mind kisebbek lettek, ami jelzi, hogy a festőnk kapcsolata miként lett egyre bensőségesebb, intimebb a szeretett tájjal.

Bár nagyobbrészt olajképeken örökíti meg a magyar tengert, számos pasztell kompozíció is tanúskodik biztos mesterségbeli tudásról, mint pl. a *Szigligeti-öböl II.* (1979).

Ezeken a képein jellemzően mindig szerepet kap az alap színe, ehhez illeszti aztán a többi tónust. Pasztelljei mozgalmasak, lendületes, gyors munkára vallanak.

Műveiben nem akar elszakadni a valóságtól, szeretett környezetétől. Bár szívesen tesz egy-egy kirándulást a különböző irányzatok felé, akár a nonfiguráció berkeibe is (*Ég és víz,* 1984) hűséges marad a látványhoz, a balatoni tájhoz, kertjének pompás virágaihoz és a természet szépségeihez. Erről tanúskodik a *Mandulavirágzás* (1981), amelynek az évek során szintén számtalan változata született.

Kodály Keszthelyen – Zoltán Kodály in Keszthely (1966)

1981-ben Celldömölkön nyílt kiállítása, ahol a tárlat nagy részét balatoni képek tették ki. A mester elérzékenyülve hallgatta a kiállítás megnyitó beszédét, hiszen hetvenegy év után először látta viszont szülőföldjét.

A *Szivárvány az öbölben* (1985) egy Becehegyről elvonuló vihar pillanatait örökíti meg, amint a felhők közül kibukkanó nap átsüt az esőcseppeken és pompás fényjelenségeket alkot az égbolton. Aki ebben a festményben elmélyed, s még nem volt alkalma megpillantani a becehegyi panorámát, ezután ellenállhatatlan vágyat érez, hogy megnézze. Ebben rejlik Mikus Gyula igazi művészete, hogy felnyitja az ember szemét a természetben s a tájban való gyönyörködésre. Hisz' ezt teszi ő is! Minden képe egy-egy rácsodálkozás a páratlan látványra, egy-egy vallomás a Balatonról. Tájképeiről sugárzik mágikus erejű vonzalma a magyar tenger iránt, de egyfajta pátosz is érezhető.

1989-ben művészeti munkássága elismeréseként Keszthely város díszpolgári címet adományozott a festőművésznek.

Kilátás az öbölre (1990) című képe deszkára festett, kissé elnyújtott téglalap-formátumú. A keszthelyi lakás padlásablakából

Szigligeti-öböl II. – Bucht bei Szigliget II. (1979)

nyíló kilátás elrendezésében hasonló látványt nyújt, mint a becehegyi. Az előtér lankáit a háztetők geometrikus rendje váltja fel, a távolban pedig megjelenik a Balaton a környező hegyekkel – ezúttal a Keszthelyi-hegység vonulatai zárják a horizontot. A távlati perspektíva nagy teret enged a felhők játékának.

1990-ben festi *Íriszek* című képét, amely tobzódik a türkizek, sárgák, lilák, ciklámenek orgiájában. A mester utolsó éveiben némileg változott a palettája, kedvenc színeihez mind több fehéret ad, ami egyre világosabb koloritot eredményez. E kép középpontjában már önmagában is feltűnik a fehér. Abból bomlanak ki természetes szertelenségükben a ragyogóan élénk színekben játszó íriszvirágok

Az 1991-ben készült *Kertrészlet,* a keszthelyi ház udvarát örökíti meg. Ezen ismét a színek kifejezőereje uralkodik, míg a szerkezet, a kontrasztos színhatás leheletszerűen könnyeddé, súlytalanná válik és halk melankólia járja át a képet.

1995. augusztus 20-án a 90 éves mester életműve elismeréseként a **Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje** kitüntetést vehette át Göncz Árpád köztársasági elnöktől.

Ebben az évben nyílt kiállítása a veszprémi Csikász Galériában. A város önkormányzata Veszprém Város Arany Emlékérmével jutalmazta az idős mestert.

A 90. születésnap alkalmából a keszthelyi Helikon Kastélymúzeumban alkalmi tárlatot rendeztek kedvenc régebbi és legújabb festményeiből, szobraiból, melyeket elsőízben állított ki nagyközönség előtt. Keszthely Város Önkormányzata pedig díszes elismerő oklevéllel, a Város Ezüst Emlékérmével köszöntötte a

Kilátás az öbölre – Blick in die Bucht (1990)

művészt, akinek ezek voltak utolsó nyilvános szereplései. A következő évben már sokat betegeskedett, az ágyat is alig hagyta el, míg 1996. december 6-án örök nyugalomra tért.

* * *

Mikus Gyula, a „szépségteremtő művész" festészetét az egyszerű őszinteség jellemezte egész életében. Soha nem próbált mást csinálni mint, ami tehetségéből kezdettől fogva következett. Ezért a „hagyományos" téma és műfajok mellett döntött, s főként tájképeket festett. Minden megnyilvánulása a Balatonhoz kötődik, amely mindig újabb arcát fordítja felénk.

Életműve végigvezet bennünket a festészet nagy korszakain, a 40-es évek akadémista stílusban fogant életképei után palettája felfrissül, kivilágosodik, majd néhány a kubizmushoz közelálló művét impresszionista fényfestés követi. Emellett azonban szívesen kirándul a nonfiguráció berkeibe is.

Festészetének tárgya és módja alapvetően realista, képei a valóság felismerhető elemeiből építkeznek, de nem egyszerűen lemásolja a látványt, hanem újrateremti; nem lefesti, amit lát, hanem megfesti azt, amivé a látvány alakul benne. Koloritja vérbeli impresszionistára vall, aki többnyire a spektrum tiszta színeiből komponálja képeit. Stílusa kerüli a szélsőségeket, képein rend, nyugalom uralkodik.

Vadvirágok – Wildblumen (1967)

Bodnár Éva művészettörténész szerint *„Mikus Gyula stílusában nem kötődik szorosan senkihez, nem voltak mesterei, maga kísérletezte, alakította, érlelte ki formanyelvét, a kolorisztikus, impresszionisztikus festői megjelenítést. Érzékletes látás, valósághű térértelmezés, a jelenségek plein-air-ben való tolmácsolása, gazdag színvilág, kékek, zöldek, halványlilák finom harmóniái jellemzik festményeit."*

Bozóky Mária művészettörténész, véleményét idézve: *„egy darab folytonosságot biztosított a magyar művészetben, Mészöly Gézától Egry Józsefig, s ezzel új szellemi tápsókkal, tiszta etikummal, s szabad légkör örvendező belélegzésével kötötte meg egyfajta hozzátartozásukat, honiságukat, már-már elpárolgó hitünket, könnyelműségünket".*

Ha igaz, hogy a művészet nélkülözhetetlen, akkor arról a fajta művészetről van szó, amelyet Mikus Gyula életműve tükröz a „hagyományos" szépségeszmény igézetében. Becehegyi tájképei a világ számos országában hirdetik a magyar táj, a Balaton ezernyi arcát, atmoszféráját.

Közérthető, színpompás képeit igazán csak a 70-es évektől kezdték szakmai körökben is elismerni. 1997 végén Keszthely város képviselőtestülete döntést hozott az emlékkiállítás megvalósításáról, amelyet a Kossuth Lajos utca 10-ben, abban az épületben rendeztek meg, ahol a festő életének jelentős részét töltötte.

Körmendi Erika

Olvadás a Balatonon – Schmelzen am Balaton (1970 k.)

Zusammenfassung

Gyula Mikus ist 1905 in Celldömölk geboren. In seiner Jugend lebte er in Zalaszántó, wo seine malerische Phantasie weniger für die Landschaft selbst, als vielmehr für die Welt der armen Leute, die schweren tragischen Geschehnisse empfänglich war. Nach Keszthely gelangt, geriet er ganz in den Bann des Balatons. Stets malt er nach der Natur, verewigt aber nicht die dem Auge des Touristen sich darbietenden ersten Eindrücke, sondern die mit der Seele zutiefst erlebte Vision.

Sein Oeuvre umfaßt die mannigfaltigsten Darstellungen der Balaton-Gegend, von der sanften Ruhe der pannonischen Landschaft bis zur düsteren Unwirtsamkeit des zugefrorenen winterlichen Sees. Auch die dramatische Aussage bricht sich bisweilen selbst in diesen Bildern Bahn: Das Artistikum der kristallartig brechenden, glitzernden Eisdecke des Wasserspiegels erhält durch die im Vordergrund sich abspielende Szene einer Fischertragödie starken Kontrast und erschütternde Kraft.

Sein Stil verrät keinen engeren Anschluß an andere Künstler, auf sich selbst angewiesen experimentierte, reifte er seine Formensprache aus, die koloristische, impressionistisch malerische Darstellung. Sinnliche Anschauung, wirklichkeitstreue räumliche Interpretierung, kunstvolle Wiedergabe der Erscheinung in Plein-air und eine reiche Farbenwelt sind für seine Gemälde bezeichnend.

Éva Bodnár

Mandulavirágzás – Blühende Mandelbäume (1981)

Irodalom

Bozóky Mária: Intellektuális takarékosság. In: Művészet, 1989/9.
Bozóky Mária: Kiállításmegnyitó. Keszthely, 1991.
Bodnár Éva: Kiállítási katalógus előszó. Veszprém, 1983
Eötvös Károly: Balatoni utazások. Bp., 1972.

Tájak–Korok–Múzeumok Kiskönyvtára
585. szám
Kiadja a TKM Egyesület, Keszthely Város Önkormányzata megbízásából, 1998-ban, 4 000 példányban
Felelős kiadó: Éri István
Szerkesztette: Simon Mária
Fényképek: Mikus Gábor, Nagy György Sándor
Fordítás: Körmendi Erika
Térkép: Cartographia Kft., Budapest
Színes feldolgozás: Repró Miló Kft., Bp.
Tipográfia: TKM Tipográfiai Stúdió – Török Balázs
Nyomdai munka: VESZPRÉMI NYOMDA RT.
Felelős vezető: Erdős András vezérig.
ISBN 963 554 238 0
ISSN 0139–245X

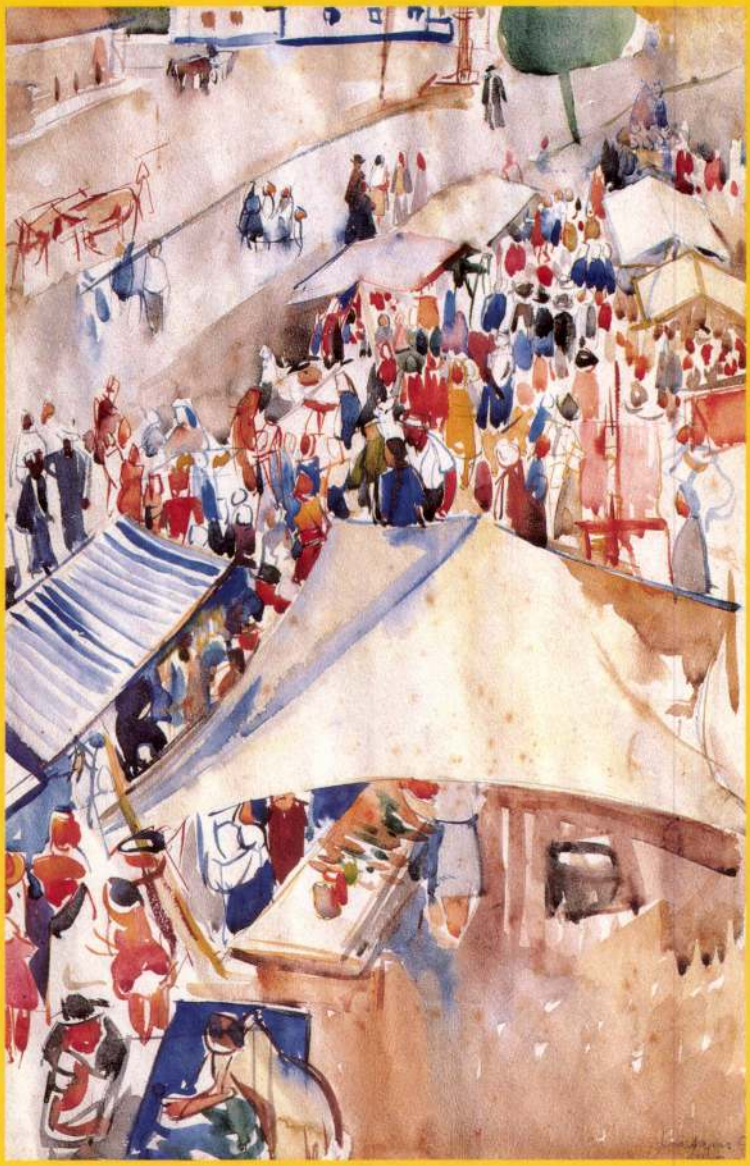

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

Mikus Gyula

1966 ÁPR 1.7

1021

Mikus Gyula: CSUKÁK

A keszthelyi Balatoni Múzeum tulajdona.

lomásra...” S másn
halott volt.

A temetőben, a M
Írók Szövetsége ne
Jobbágy Károly költő
csúztatta. Verseiből n
héttel később *„Piros*
üzenete” címmel eml
sort szerkesztettek.
szebb, legérettebb költemé-
nyeit Fogarasi Mária, Ko-
rompay Vali és Olsavszky
Éva tolmácsolta.

Mit hagyott örökségül a
„piros virág?” *Verseket,*
amelyek — tudtunkkal —
egy kisded kötetben ha-
marosan megjelennek. Arc-
képeit, amelyek betöltik a
gombáspusztai házikó fa-
lait. Szemüvegét, amely
alól a kék szem vakon is
többet látott meg a világ-
ból, mint sokan a nem „va-
kok”. Mindent a szüleire
hagyott. A hagyatékból kü-
lön figyelmet érdemel a
költőnő botja és írógépe. Az
írógépet a termelőszövet-
kezet vette meg. A szülők
annak az árához rakosgat-
ták még a forintokat, hogy
emlékművet, sírkövet ál-
líttathassanak. A botot pe-
dig, a fehéret, a becsukha-
tót egy vakságban sorstárs
szentgáli kislány örökölte.

Csak a rádió maradt meg.
Azt is Erzsike vette, há-
romezerkétszázért. Attól
nem válik meg özvegy Zó-
lyominé. Mintha leánya
hangját várná belőle, úgy
hallgatja.

Cserhát József

Nézzük ezt a csibeneve
lőt. Három hónap munká
jával maguk teremtették. *A*

Az átalakított mag

földszinten több mint szá
jófajta, jóltejelő tehenet
gondoznak, az emeleten a
korábbi magtárpadlásról 10
ezer férőhelyes csibenevelőt alakítottak ki. Neonvi-
lágítással, önetetővel, ön-
itatóval. *Minden munkát a*
tsz tagjai csináltak. A vil-
lanyszereléstől a mennyezet
kiképzéséig.

Mikus Gyula

A keszthelyi műteremben

Mikor is járhattam én *Mikus Gyula* műtermében utoljára? Ha a gyümölcseit mutogató aszfalmia növekedésével mérem, rég lehetett. Nagyot nőtt azóta Gáborka is, aki változatlan buzgalommal igyeksz'k, méghozzá nem tehetségtelenül, hogy „elfesse" apja elől a sikert; persze, a mozgásra komponált „Jégtánc" utánzásában egyelőre ő húzza a rövidebbet. Igaz: lelkesedésből már is kitűnő: jó kis inas, aki apja mellett fizelgetheti, tanulhatja a mesterséget.

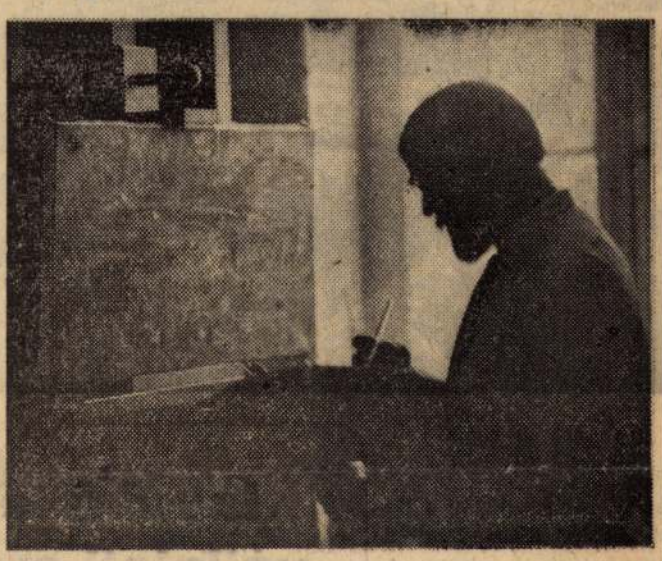

A művész az ablaknál

Fölszakadozik a csend

Kerüljünk beljebb. Milyen jó, hogy a művész pályafu'ásának egy-egy jelentős állomását jelzők, a régi képek, most is ugyanabban a rendben függenek a falon akárcsak évekkel ezelőtt. A szobrocskák is ugyanazon a terítőkön ülnek és merengenek. Ez itt a rend, ezen áll vagy bukik Mikuséknál a hangulat. Ha — mondjuk — a művész felesége azóta mást talált volna ki, nem érezhetném magamat ennyire „itthon"; elfelejteném, hogy a széijelnyithatós vendégágyban egy teljes éjszakát aludtam-forgolódtam át a Mikus-művek társaságában — valamelyik Helikoni ünnepség idején. S megébredve, a derengésben, el is társalogtam a vízről, a hegyekről, a virágokról szóló vallomásokkal; kezembe vettem a Magyar Tenger partján gyűjtögetett kavicsokból is egyet-kettőt, tenyeremen melengettem őket...

Merthát, ha van „bogara" Mikus Gyulának, akkor az is az, hogy az ő *felmérhetetlen Balaton imádatában összeszed mindent*, böngésző kedvében a sokszínű drazséalakú kavicsokat is; ennélfogva az ő zsebeinek a bélése hamarosabban lyukad, mint a kisfiáé, aki csak madzagokat és gombokat gyömöszöl a zsebbe.

A kavicsokról szóló kép megszületett. Érdemes volt megfesteni, már csak azért is, hogy számosan beleszeressenek, mint a napokban *Szemes Piroska*, aki azért utazott Keszthelyre, hogy Mikus Gyula munkásságáról a Nők Lapja olvasóinak beszámolhasson. Szemes Piroska egyébként rajzolni is tud, bizonyítékul le is rajzolta a mestert; abban a pózban, ahogyan a jellegzetes — bizony, már deresedő — Mikus-szakállra esik a fény.

Valami történhetett: Mikus Gyula körül az utóbbi hónapokban *fölszakadozik a csend*. Korábban, némi túlzással — volt is benne igazság — közönynek nevezhettük ezt a csendet. Most pedig — nyoma sincs. A figyelem a keszthelyi műteremre terelődik: *Sáry Gyula „Keszthely festőművésze"* címmel írt a Művészetbe tanulmányt. Erről mondom én Mikusnak:

— *A terjedelem által megszabott kevéske helyen Sáry igen okosan föltárt minden lényegeset; csak akkor téved, amikor kijelenti, hogy művészetedet „Keszthelyen és környékén már ismerik". Igaz volna, hogy másutt még nem ismerik, nem tartják számon Mikus Gyulát...?*

A kérdezett, érzi, nem illenék válaszolnia, hallgat. A hallgatás valóban azé az emberé, akiben mélyen gyökeredzik a „túlzott szerénység", a „visszavonulásra való hajlam"? Azé semmiképpen sem lehet, mert *Mikus harcossága közismert, szerénysége ellenére is valóság*. Abban hisz, arra tesz föl mindent, amit csinál. A Művészeti Lexikon mondja ki róla, hogy ő valóban a Balaton festője is...

Mikus Gyula: Szigliget
(MAFILM — Domonkos Sándor felvételei)

Elég a Balatonból?

Akinek télen és nyáron életető forrása, állandó inspirátora a Balaton, lemondhat-e annak kibeszéléséről, hogy a felszakadozó felhőzethez milyen a viszonya a víznek? Hogy „viselkedése" a halászhajónak is van. Bizony, van. Sötét, sejtelmes égboltba és vonagló vízbe ágyazottan árad a gyász a két hajóból, éreztetik velünk, hogy valaki meghalt. A halászok főnöke halt meg, a nagy fogásokra vezérlő kapitány, a pedáns, a szűkszavú, aki némán és mindig sikerrel kapta el a kötelet, ha feléje dobták. Tragikus hangvételű kép: két hajó néma egymáshoz-simulása a tiszteletadás pillanataiban, soha így vissza nem térő hangulat, mesterien ábrázolva.

Vagy: a *„Jégtánc"*. A rugalmas fiatal test a bravúros mutatványban, a minden idegszálat foglalkoztató produkcióban éli ki magát: ezen a képen a fiatalság a magasságból levetült és azonnal le is fagyott színeken táncol, kavarog. Erre a képre a lányok, asszonyok ritmikus hajladozása felel. Kitermelik a nádat a *„Nádvágók"*. A művész a melegítők és kendők egyvelegéből, a kék, vörös és barna színekből, a nád-bugákból teremti újabb remekét. És Szigliget a Szentgyörgy-heggyel, majd a hegy a várral; ismét és kétszer is az öböl. — felhőtlenül.

— *Egyesek már megsokallták* — mondja Mikus. — *Mondják, én csak a Balatonhoz értek. Magamban meg soha meg nem elégedetten óhajtom: bárcsak még úgyabban értenék!*

„Részt veszek a kiállításon"

A kilenc hold pipacsos idegenforgalmi csoda volt, györöki csoda — lám: menynyi helyet adunk mi a pipacsnak — Mikus Gyula megfestette. Megfestette ő a *„Napraforgók"*-at is; sárga- és bíborszínű pillákkal. Ennyire kistányérú napraforgókat — ha nem láthatnám, nem simogathatnám meg őket a műteremben — én még álmomban sem képzeltem volna. Pedig megvannak, tapinthatók.

November 7-én — hagyomány — képzőművészeti kiállítás lesz Veszprémben. *Mikus Gyula részt vesz a kiállításon.* Megfontoltan, magas mércét emelve, eddigieknél is szigorúbban önmagához. — komponál, fest.

A beküldésre szánt, befejezett művekről nem beszélek, de két nagyméretű kompozícióról árulkodom. Az egyik az atomháborútól várható borzalmat, a katasztrófát mondja el: a másik az 1000 tagú kórust, az énekben feloldódó sokadalmat, a kastély-parkban esernyő alá húzódó közönséget állítja elénk.

A kép címe: *„Kodály Keszthelyen"*. A zárókórus a „Forr a világ..." utolsó sorát is elénekelte. A reflektorok tűzét átveri piciny cseppekben a hirtelen jött eső. Kodály az autogramkérők gyűrűjében, a közösség melegétől, szeretetétől megifjodva fáradhatatlanul ír.

Cserhát József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1987 AUG 24

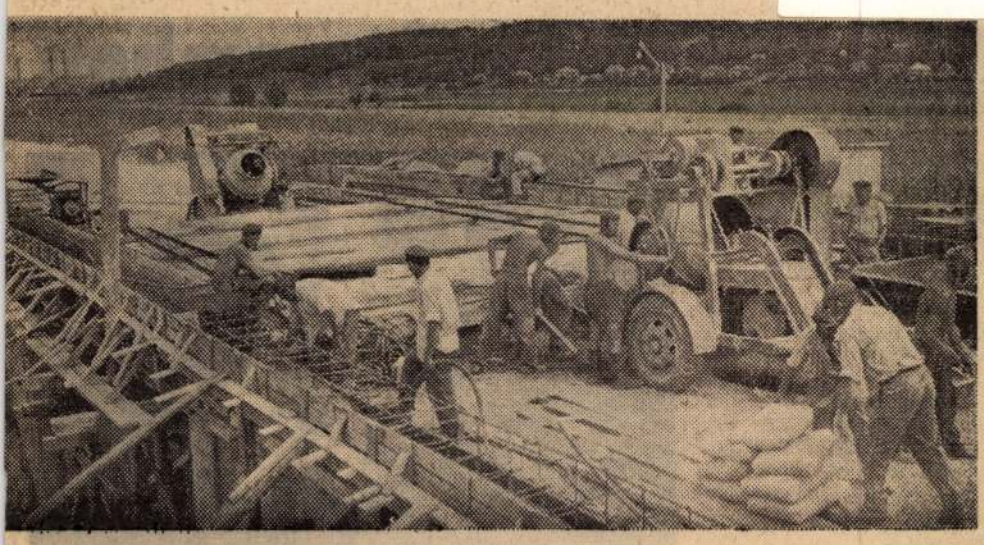

Épül a híd

Áprilisban kezdődött a Hambáról az Ajkai Timföldyárig vezető út építése. Az tat „házi használatra" szánik A timföldszállítás ezzel eggyorsul, hiszen az eddigi erülőutat kiküszöbölve indössze hét kilométert kell egtennie a nyersanyagot zállító gépkocsiknak. Két ű felett is átível majd a yorsforgalmú út, s így bizonságosabbá, gyorsabbá tezi a közlekedést. Az egyik idon — melyet képünk is brázol — már az utolsó siításokat végzik. A másik idat október 31-ig, az utat edig december 31-ig készík el a Betonútépítő Vállaat dolgozói.

(Foto — Péterfay)

Javul a textilgyár vállalati eredménye

(Tudósítónktól)

A Pápai Textilgyár féléves mérlege még komoly lemaradást mutatott. Azóta két hónap telt el és a vállalati eredményt vizsgálva a 7 hónapra eső időarányos rész 23 millió 400 ezer, a tény 23 millió 800 ezer forint!

— *Már „megelőztük" magunkat 400 ezerrel* — mondja *Szakály K. József* főkönyvelő. — *Persze nem bizakodhatunk el. Továbbra is feladatunk a helyenként még mutatkozó költségtúllépések csökkentése*, valamint, hogy ne csak a mutatók teljesítésére törekedjünk, hanem forintban mutatkozó eredményt érjünk el a minőség terén is.

— Megoldandó problémáink vannak a készletgazdálkodás vonatkozásában is. Készleteink összértéke igen nagy emelkedést mutat a félévi mérleg adataihoz viszonyítva. Például *a segédanyagok 1,8 milliós forintos normájával szemben a készlet megközelíti a 2,5 milliót.* Mindent el kell követnünk a készletek egyensúlyának megteremtésére, különben a hitelek után fizetett kamat és a készletlekötési járulék forintja károsan befolyásolja vállalati eredményünket.

— A gyár dolgozói tisztában vannak azzal, hogy a nyereségrészesedés kiérdemeléséért még sok-százezer méter árut kell a Hungarotex rendelkezésére bocsátani.

(H. I.)

Selejt és kár

Három éve rakták le a szántóföldi öntözőrendszer betoncsöveit a zalavári Új Idők Termelőszövetkezetben. A terveket a VIZITERV készítette el, a generálkivitelező a Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Ganz-Mávag volt.

Most, három év után, mintegy kétkilométeres szakaszon fel kellett szedni a II. számú vezeték 500-as csöveit, mert 1964 őszén rossz minőségű gumigyűrűket raktak a csövekre. A gumigyűrűk közben eldeformálódtak, hiányosan zártak, s a víz kiszökött a csövekből.

Kiesést jelent ez a termelőszövetkezetnek. Az öntözőrendszer mentén — mintegy 4 méter széles sávon — nem művelhető a szántóföld: ezen a két kilométeres szakaszon egyelőre öntözni sem lehet.

Már most tartanak a zalaváriak: mi lesz, ha az öntözőcsatorna teljes hosszában felmondják a szolgálatot a selejtes, rosszul záró gumigyűrűk?

(a—s)

ok faluja

k Sármellékben.
eg alig két

Ahol egykor csak savanyú fű és széna termett — az eddig feltört területen — ma három méter magas a kender, jó átlagot adnak a kapásnövények és a takarmánynövények is.

yek

ztésnél mindig elsőként veszik figyelemsét és sokrétű adottaz élelmiszerboltokat ént vetődött fel: holakosságnak? Végül *alsó faluvégre, a máharmadik pedig kö*anígy helyezték el az az iparcikkbolt a falu el.

t először a leghoszDózsa György utcág. Sok jármű közlekenalon, nagy a baleseti befejeződik a járdásizségben. A közvilágísítették az utóbbi két mányos világítást *hivilágítással* cserélték

en *befejeződik a víz*s ezzel a község vízvízműhálózat építése éggel, községfejlesztéal — 4,1 millió forintívül mintegy 400 ezer irsadalmi munkát vélakosai.

Tavaly gázcseretelep épült, parkosították a vasút- és autóbuszmegállók környékét, s virágosították a közterületet.

Nemcsak a termelőszövetkezet — korabban — a népi együttes is *országos hírnevet szerzett a községnek.*

Még ma is szerepelnek fesztiválokon, a járási és körzeti versenyeken. A télen felújították a „Törik is, zúzik is" népi balladát, s számos községben — Zala megyében is — sikerrel adták elő.

Bőszoknya és tűsarkú cipő

— *Jobban és többször szerepelhetnénk, ha többet törődnének velünk* — panaszkodnak az együttes tagjai. — *Rossz a felszerelésünk: a ruhákat és a csizmákat még 1950-ben vette a község. A községfejlesztési bevételekből nem futja mindenre: új művelődési házat akar építeni a község. A régit már kinőttük régen.*

— *Két év múlva megkezdjük a tartalékolást* — igazolják a vb vezetői. — *A harmadik ötéves terv végére új művelődési*

Egy-egy
a Déryné
ház tapsol.
alakított k
jelennek a
tős idősebb
tűsarkú ci

Akinek
több mint
tanak nyil

Két évti
tását póto

Mikus Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ

1964 SZEP 16.

1021

4

NA

Négy évszak Becén

Mikus Gyula képkiállításáról

Képei Veszprémben, a Képcsarnok kiállító termében láthatók. Ideje, hogy a Veszprém megyei képzőművészet élvonalához tartozó *Mikus Gyula* vallomásait meghallgassuk. A keszthelyi művész leginkább a tájról vall, bensőségesen, őszintén. Bece a kilátója, a hegy. Onnan ereszkedik kedve és változó hangulata szerint alább: *keresi a festészet nyelvén eddig elmondatlant.*

Ha a most kiállított kompozícióinak címeiből csak szavakat sorakoztatunk fel, ezeket jegyezhetjük: domb, öböl, vitorla, nád, virágzás, napkelte, szürkület, felhő, reggel, ősz és tél stb. Mindezek után azt hihetnők, hogy a művész érdeklődése megreked a virágzás és a lombhullás váltakozása, az egymást követő évszakok táji meglepetései között, hogy motívumainak rendjéből az ember kikopott; programja csak érzelmi elemeket, befelé fordulást, borongósra hajló líraiságot tartalmaz.

Aki valaha — csak egyszer is — járt már a keszthelyi alkotó műhelyben, láthatta, hogy *Mikus műtermének éppen azok a legszebb darabjai, amelyek vállalják a nagyobb terhet is — a dolgozó ember művészi bemutatását.* Mikustól nem idegen az ilyesmi. Fájlalhatjuk, hogy a válogatás elsősorban a táji élményből született műveket népszerűsíti. De a kiállításon uralkodó tematikától függetlenül is érezzük, hogy a művész miben van nem láthatóan is otthon. *A műgondban, a tökéletes megmunkálásban, az új festői eszközök felhasználásában a legjobbakkal állja a versenyt.*

A kiállítás látogatója elégedetten áll a legtöbbet mondó kép, a *„Mosónők a Balatonnál"* előtt. A régesrég ruhát sulykoló asszonyok, az Ágnes asszonyok balladai sorsát is felvillantó jelenet, a hat asszonyalak (kettő a háttér által felszíva) érzékletességével belénkvésődik. Ilyen a *„Balatoni halászok"* is. Alaphangja hiába szürke, a gondosan alakított térből formákkal, erőteljes színekkel ezinte visszhangzik benünk a „Hej halászok, hallászok" dallamára a vízen végzett munka gondja és öröme.

Nem igaz tehát, hogy Mikus idegenkednék a társadalmi vonatkozások megfigyelésétől és megfestésétől. Tény azonban, hogy legszívesebben ő is a tájat szólaltatja meg: *Becéről nézve a Balatont.* A *„Leláás a téli dombról"* hideg pátosza; vagy ennek éppen az ellenkezője — a *Mandulavirágzás,* a *Tavaszi naplemente* és az ihlet legmagasabb hőfokáról árulkodó *Reggel* arról győz meg, hogy alkotójuk a sokszor megverselt és megfestett tájról még mindig tud mondani valamit, *sok-sok újat, emelkedő értékűt; majd csökkenőt is,* de otthon kiagyalt műteremszagú vallomást egyet sem.

Ezt a megállapítást *Mikus embersége igazolja.* Hűsége a munkához. Tudunk róla: télen is annyira és úgy hű a tájhoz, hogy kiül a partra, vagy pedig beljebb, éppen *a recsegő jégpadlózaton feszíti ki a vásznat,* állítja föl az állványt. Nemcsak makacsság, akarat és főleg tehetség kell ahhoz, hogy valaki így várjon a látványra, *így akarjon a magyar tengert legjobban megfestők utódja lenni.*

A régebbiek, de különösen a legutóbbi nagymester: *Egry József* után igen nehéz a festészet nyelvén újat mondani a Balatonról. *Mikus sokat, sok újat mondott.* S mondhatna még többet is, ha az általa megkomponált táj sokszor nemcsak rejtve-rejtené, *nemcsak sejtetné, hanem meg is mutatná a táj formálóját, az embert.* Képes volna rá.

Szemlét tartva a Képcsarnokban kiállított képek fölött, hamarosan szembetűnik, igazolttá válik, amit a megnyitón is hallottunk: a Mikus-képek „nem talánnyok." Ellenkezőjét talán egyetlen képe: az *„Ősz"* igazolhatna, de még ennek igen merészen, foltokban felrakott színei sem rejtvényszerűek, nem tévesztenek meg, nem kényszerítik a nézőt találgatásra.

Mikus festészetében *a táji tematika* uralkodik. Képein hatalmas díszletként igen sokszor a jólismert hegyek el-elmosódva vagy fel-

villogva jelentik a hátteret. Úgy érezzük, mindig aszerint, hogy az ecset mozgatója borongós vagy derűs hangulatban van-e. Örülünk, hogy egyre inkább az utóbbi uralmát tapasztaljuk: Mikus Gyula a sok-sok kísérletezés közben is *többször figyel már az élet biztató jelenségeire,* művészi tehetségével azokat írja át.

A kiállítás anyaga jó bizonyíték, hogy Mikus a valóság festője. Programja őszinte program: nem túlfűtött líraisággal elmondani mindent, amit a tájról, emberekről elmondani képes. Eddig sem vádolhattuk egyik legtehetségesebb művészünket azzal, hogy a külsődleges, a tetszetős felé fordult volna. Távoltartja magát attól, hogy csupa romantikus égboltot fessen. De ha eszközei és szándékai ennyire tiszták, talán a túlzott kísérletezések rovására törekedhetne arra is, hogy érzelmeket és gondolatokat sugalló tájképeit mind-mind több halászokról és más emberekről szóló vallomások kövessék.

Cserhát József

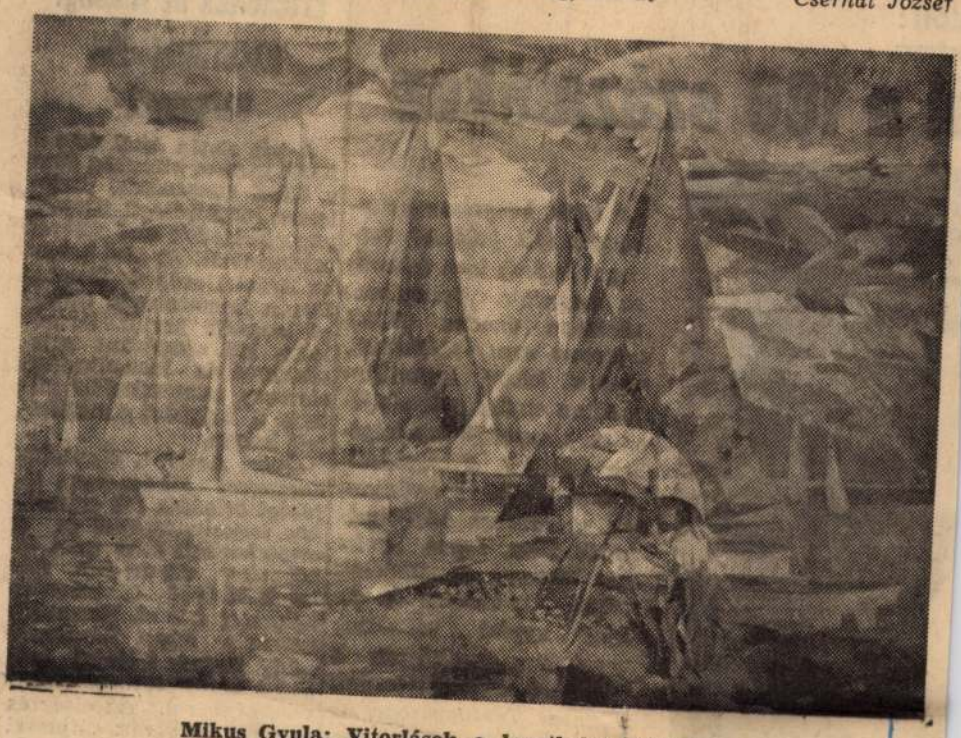

Mikus Gyula: Vitorlások a keszthelyi öbölben.

Üzemszervezési, tervezési talajjavítási tanácsadással, növényvédelmi prognózissal segítik a termelőszövetkezeteket

Komplex tanácsadó hálózat alapjait rakja le a Keszthelyi Agrártudományi Főiskola új intézete

Hazánkban a mezőgazdasági szaktanácsadás szervezetlensége igen gyakran egymással ellentétes intézkedést szül még napjainkban is. A megállapodások szerint csupán egy megyén belül 20—25 különböző szerv, intézmény látja el tanácsokkal a termelőszövetkezeteket anélkül, hogy munkájukat összehangolnák.

A másik égető probléma, hogy az egyre nagyüzemibb közös gazdaságok további fejlődését

gátolja a kutatóintézetek, főiskolák, egyetemek elszigetelődése.

Így egy-egy új termelési módszer, vagy új értékesebb fajta csak igen körülményesen, legfeljebb az állami gazdaságokon keresztül, több év alatt jut el a tsz-ekhez.

A két napirenden levő probléma elkerülésére a szakmai tanácsadás megszervezésére hozta létre a Keszthelyi Agrártudományi Főiskola ez év elején a Mezőgazdasági Tervező és Termésfejlesztő Intézetet,

amely összekötő kapocs a tudomány és a gyakorlat között.

A 22 szakember az elmúlt hónapokban már igen értékes munkát végzett. A kutatási csoport nagyszabású felmérései után még ez évben elkésziti az Őrség és a Göcsej rendezési, talajjavítási tervét 420 000 holdra. A tervezési csoport

a Balaton parti szőlők távlati rekonstrukcióját készítette el

és még az idén a megyei tanácsülés elé terjesztik Somogy és Zala megye távlati mezőgazdasági fejlesztési tervét.

A legszélesebbkörű munkát a szaktanácsadó osztály végzi. A központi munkatársak mellett Veszprém és Zala megyében

kilenc szaktanácsadó állomást alakítottak ki,

ahol agrármérnökök, technikusok, és szakmunkások dolgoznak. Huszonöt közös gazdaság munkáját ellenőrzik rendszeresen és tanácsokkal látják el az érdeklődőket. Különböző nyomtatványokat adnak ki, amelyekben a szarvasmarha- és a sertéstenyésztés legújabb módszereit ismertetik, valamint növényvédelmi prognózist közölnek. Összehangolják a különböző tanácsadó szervek munkáját is.

A rendszeres gyakorlati munka mellett tapasztalatok alapján a jövőben az egész országot behálózó tanácsadó hálózat terveit készítik el.

előtt:

úl a 100 százalékon

A KISZ kongresszus tiszteletére tett kolektív versenyvállalások igen jelentősek megyénk üzemeiben. Általában minden KISZ szervezet arra törekedett, hogy a lehető leghatékonyabban segítse a tervteljesítést, a munkák minőségének emelését. A brigádvállalások sikere természetesen az egyének teljesítményétől függ, éppen ezért igen lényeges a vállalások helyes felbontása és az, hogy egyéni vállalások megtételére ösztönözzék a fiatalokat. Fotoriporterünk a Pápai Textilgyárban az egyéni teljesítményeket kereste. Erről szól képriportunk:

zervezet titkára Király

Szabó Ferenc felvételei)

Értékelték az ifjúsági exportbrigádok versenyét

A hét elején értékelték a KISZ megyei bizottság által a KISZ kongresszus tiszteletére meghirdetett ifjúsági exportbrigádok első féléves eredményeit. *Az első helyre az Ajkai Üveggyár Cserhát István finomcsiszoló ifjúsági brigádja* került. Egyenletes, 100 százalékos teljesítménye és kiemelkedően alacsony selejtszázaléka juttatta a brigádot a megtisztelő helyre.

Óvári Antal, a vinyesándormajori Fűrész-üzem ifjúsági brigádja 118 százalékos teljesítményével és a megtakarított több mint 40 köbméter export-friz felhasználásával a második helyezést érte el. Harmadik helyre a *Pápai Textilgyár „Ady Endre" ifjúsági brigádja került 105 százalékos eredményével.* Az első és második helyezett ifjúsági brigád vándorzászlót és pénzjutalmat, a harmadik helyezett pedig oklevelet kap.

Tóth Mária II. havi teljesítménye 106 százalék, 99,5 százalék minőségi munka mellett. Szabadidejében pedig tanul. A közgazdasági technikum másodéves hallgatója.

Mikus Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ

1964 SZEP 12.

4

1021

Mikus Gyula képkiállítása

Ma délután, 13 órakor a Képcsarnok (Veszprém, Szabadság tér 10) kiállítást rendez *Mikus Gyula* festőművész képeiből. Megnyitó beszédet mond: *Csaba Imre* elvtárs, a Napló főszerkesztője. A kiállítást szeptember 26-ig tekinthetik meg a látogatók.

A FNSZ Mezőgazdasági

lán mögött

etéből

Mikus Gyula

Keszthelyi festő

koll. kiáll. – Bpesten

Szabad Művészet

1951. 11. 517. l.

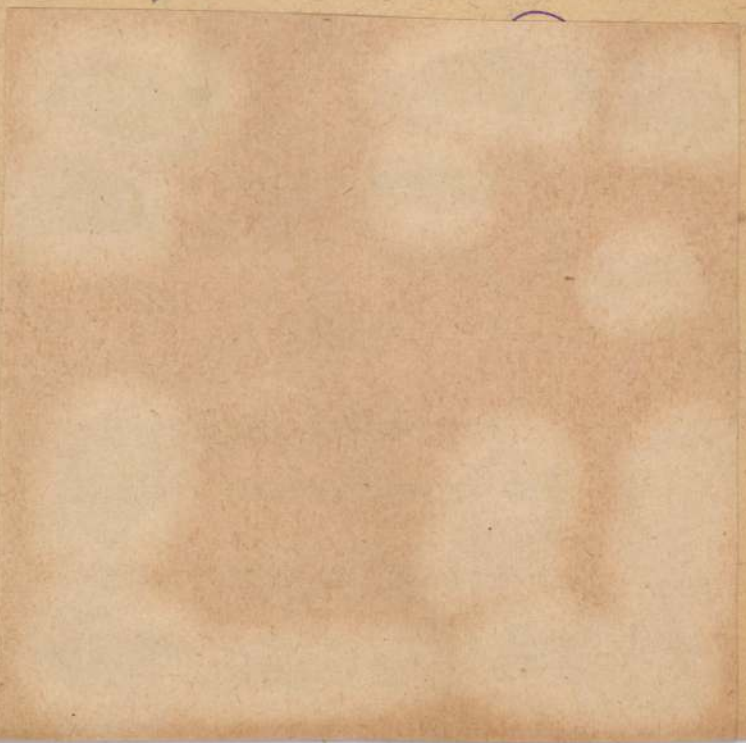

terhére;

öltségekre /:40:/ azaz Negyven pengőt

sekkszámla terhére;

költségekre /:83:/ azaz Nyolcvanhárom

. számu kiadási csekkszámla terhére;

költségekre /:20:/ azaz Husz pengőt

sekkszámla terhére. Budapest, 1933.

iniszter rendeletéből: Dr. Rónay

ácsos.

másolat hiteléül:

eri iroda s.tiszt.

Utolsó kenet.
Mikus Gyula olajfestménye.
Műcsarnok, Jubileumi Kiállítás.

Tavasz a művészetben.
(Bpest, 1941.) 15. l.

Sokszor megállt az írógép és Jucika elgondolta... azt az úgynevezett könnyű életet...

Néha kicsit borzongott és szeretett volna minden elől menekülni. De aztán megszokta az igazgató zöldesszürke szemét és bele mert nézni, diktálás közben. Mert az igazgató mind gyakrabban diktált neki. Közben olykor megjegyzések hangzottak el... Jucika eleresztette a füle mellett. Mást várt. Néha már szinte türelmetlenül gondolt a sokszor hallott délutáni különmunkára a rózsadombi villában, amiről a lányok csiklandósan beszéltek. Lelki szemei előtt francia és olasz idegenforgalmi plakátok színei és szavai kavarogtak és már kéjesen válogatott... honnan... hova...

Csendes közben reménytelenül szerelmes és végtelenül kitartó volt. Jucika néha enyhe lelkiismeretfurdalást érzett, mikor ruzsos szájával kényeskedően engedett a fiú szelid esti ostromainak, — s miközben gondolatai annyira máshol kalandoztak és szíve helyén a kék express kerekei zugtak már, — de ment Csendessel, mert azt otthagyni és egy másik, hasonló jelentéktelen figurát keresni erre a rövid időre már nem érdemes, — gondolta.

Az osztályigazgató egyre több és több apró fogással kísérletezett, de ezeket még mindig tréfára lehetett fogni. Jucika szilárdan visszaverte a csatározást és döntő ütközetet akart. A rózsadombi villa már hiúsági kérdés lett, már cél volt az, hogy övé legyen az élet minden megszerezhető pompája, fény, ruha, ékszer, prém, utazás... egészen addig, amíg...

Hát igen, tudta, ez sem tarthatna soká, egyszer csak hirtelen és csúnyán vége lenne, aztán...

Aztán? Ilyenkor Jucika vállat vont és akaratlanul is... hát igen, erre az aztánra is voltak tervei; Csendesre gondolt és eszébe sem jutott, hogy már ez a gondolata is tele van aljassággal.

Jucikát elfárasztotta a szegénység, elszédítette a nagyravágyás, a lehetőségek csillogó fénye, megmérgezte a többi lány célzatos meséje. Jucika pontosan olyan volt, mint a többi lány és különös zamata lett a napoknak, mikor észrevette, hogy az igazgató egyre hosszabban nézi mohó, kutató szemmel és egyre gyakrabban ejt hibákat diktálás közben.

Aztán egyszer csak változott a helyzet. Soká nem látta az igazgatót, hosszú napokig, — mintha csak kerülni akarta volna.

— Feszült csend, — vihar előtti csend! — gondolta Jucika.

Egy délelőttt épen Csendessel beszélt telefonon. A fiú valami színházjegyekről kezdett beszélni, mikor nyilt az ajtó és belépett az igazgató.

Jucika csak a két lábát láthatta, akkor vette észre,

Mikus Gyula

festő

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Zalamegyei Ujság

Megjelent: 1943 JUN. 8.

— **Mikus Gyula kiállítása Nagykanizsán.** Annakidején, a Göcseji Nap kiállítása alkalmával, Zalaszántó községből Mikus Gyula tanító állította ki képeit. Hamarosan egy festményét a Budapesten rendezett kiállításon is kitüntették. Azóta neve ott szerepel állandóan a fővárosi kiállításokon, holott Mikus sohasem tanult festeni. Azóta Keszthelyen rajztanár lett a tehetséges tanító, most pedig kiállítást rendezett Nagykanizsán.

Mikus Gyula
festő

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Vasvármegye (Szombathely)
Megjelent: 1943. JAN. 31.

Szent Márton Céh ülése

Vas vármegye és Szombathely város Közművelődési Egyesületének Képzőművészeti Szakosztálya, a *Szent Márton Céh* dr. *Tóth* János elnöklete mellett pénteken délután megbeszélést tartott, amelyen az 1900 éves jubileumi ünnepségekbe való bekapcsolódását vitatták meg.

A *Szent Márton Céh* reprezentatív képkiállítással kapcsolódik be az ünnepségek műsorába. A kiállítást husvétnapján nyitják meg és 1 hétig tart. A kiállításon nemcsak a Szent Márton Céh Szombathelyen élő tagjai, de az innen elszármazott művészek is részt vesznek. —

oktata ... ől.

(Csébi Pogány István, Döbröntey, Cencz, Hodászy, Simon stb.)

A kiállitáson a szokásos dijakon kivül (Biczó Ilona, Rajky, Szent Márton Céh) a város — a jubileumi évre való tekintettel — szintén dijat ad ki.

A Céh a kiállitásra meghivja *Ibl* Ervint, aki vasi művészeti kérdésről tart előadást.

A kiállitás fővédnöke gróf *Erdődy* Ferenc, a Közművelődési Egyesület elnöke.

A szakosztály végül tagjai sorába hivta meg dr. *Simon* László kir. tankerületi főigazgatót, a szombathelyi rajztanárokat és taggá választotta Mikus Gyula keszthelyi festőművészt.

BUDAPEST.

IX. Rákos u 10

XVI. Veszprém megyei őszi tárlat
1974 Veszprém, Balogh Múzeum - Zabalógyi

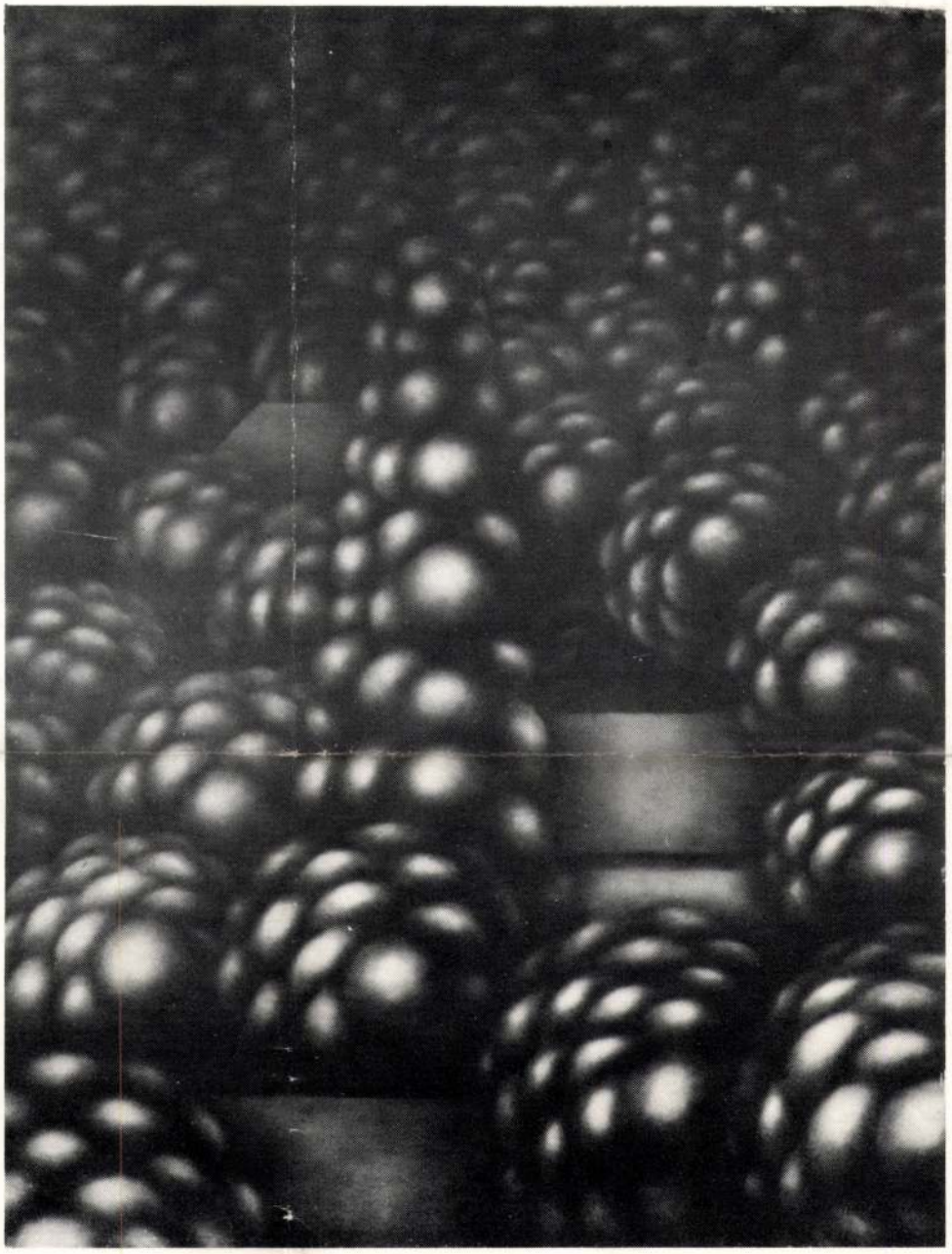

Hajós Balogh János: Hegyoldal

Mikus Gyula

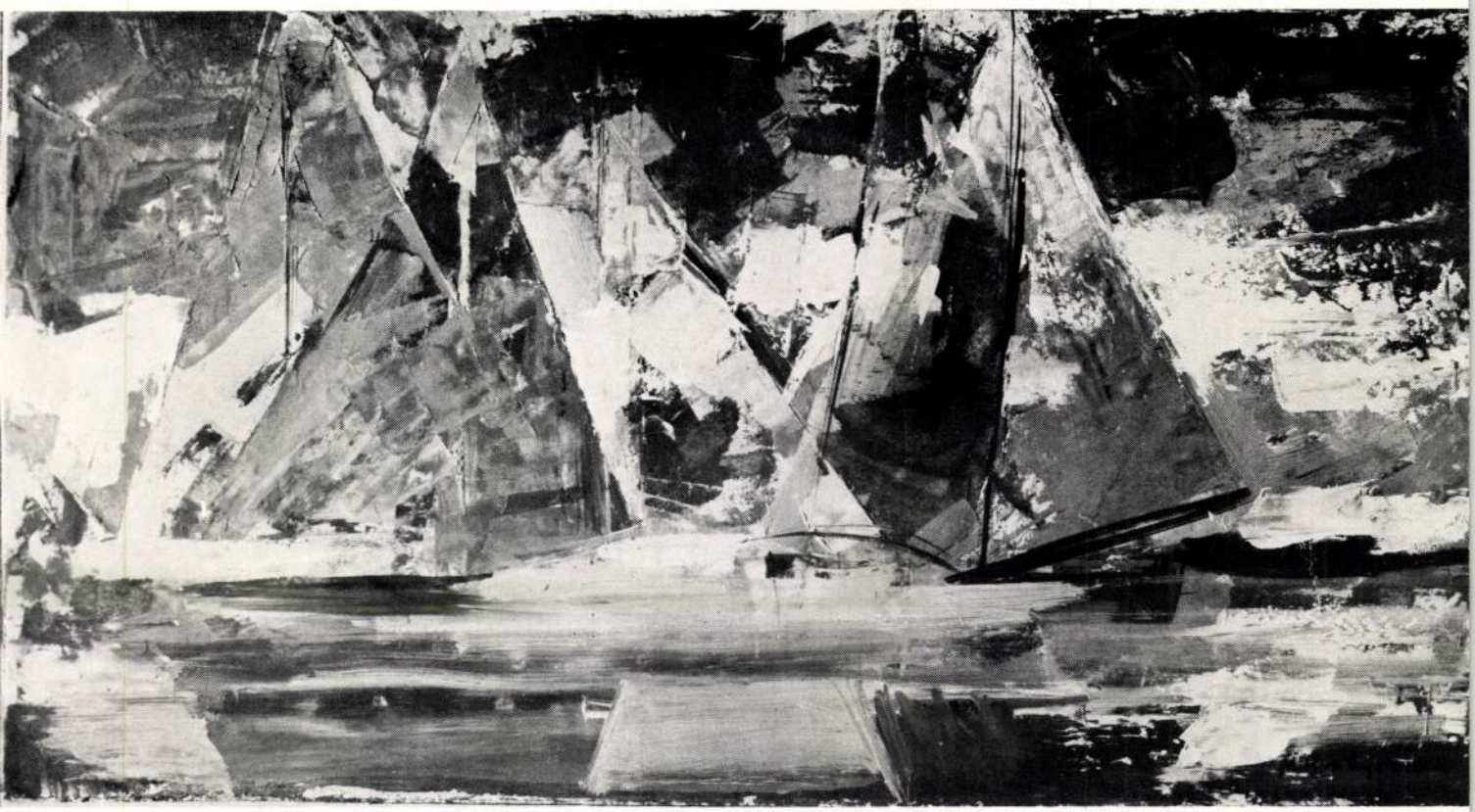

Mikus Gyula: Vitorlások

Mikus Gyula festőművész 4.) Folytatás.
Borsky Mária: Intellektuális takarékosság. Mikus Gyula képeiről.

Mikus Gyula: Virágok,
olaj, vászon, 58 × 49 cm, 1956

Művészet, 1989., január, 44-old.

MIKUS GYULA festő
Celdömölk, 1905

Tanitóképzőt végzett Szegeden, majd Zalaszántón tanitott. Itt kezdett el mintázni és festeni. Jelenleg Keszthelyen él. Csoportos bemutatók mellett 1939-ben a Műcsarnokban, 1951-ben a Fényes Adolf Teremben, 1956-ban Kaposvárott, 1964-ben Veszprémben állitott ki. - Képeinek többsége tájkép, a Balaton és a Keszthely környéki dombvidék festője. Stilusa mozgalmas, impresszionisztikus koloritból, összefogott, nagyobb szinegységekből épiti fel müveit.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 MAI 22

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Mikus Gyula

1021

Mikus Gyula: HALÁSZOK

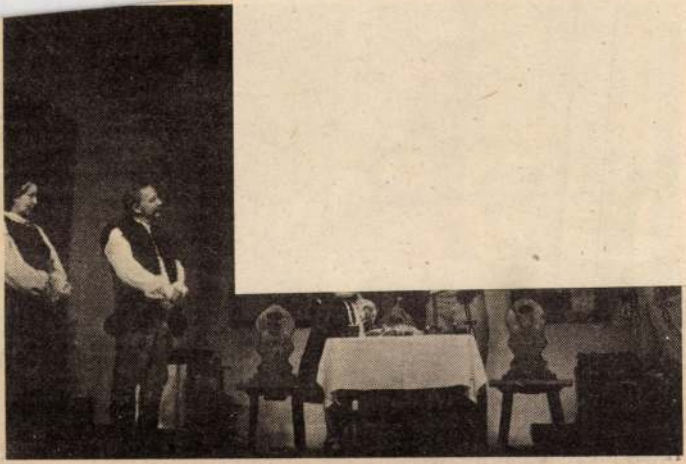

Végül minden jóra fordul, ki-ki elnyeri, amit megérdemelt. Mielőtt az egybekelési csók megesne, Péter annyit mond Borókának: „Várj! Előbb megszeged te szépen a kenyeret, s én pedig töltöm a bort." A jó út egyengetői az örömben is velük vannak.
(Göndör Klára, Czeglédy Sándor, Hüvösvölgyi Ildikó, Papp, János, Kenderesi Tibor)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1976 DEC 4

Napló Veszprém

Mikus Gyula

1021

(Fotó: Borbás)

Mikus Gyula: ALKONYAT

szabad tribün

A NAPLÓ hétvégi melléklete

ÖNKONTROLL ÉS FELELŐSSÉG

Avagy: ki becsüli igazán az amatőr versmondókat?

Célunk a zsürivel közös, bár a barikád ellenkező oldalán állunk — mondta nyilvánosság előtt az egyik „Ki mit tud"-os versmondó. Hiszen mindkét fél érdeke a jobb teljesítmény elérése illetve ösztönzése. (Országszerte folynak az újabb „Ki mit tud?" elődöntők és megyei döntők. Az országos versengést immár hagyományosan

Az említett november 3-i cikk írója azt is a zsüri elnöke szemére veti, hogy őszinte bírálaton alapuló megbecsülés helyett „lebecsülést" tolmácsolt a „Ki mit tud?" versmondóinak.

Régi magyar közmondás: akinek nem inge, ne vegye magára. Igenis *„jobban tették volna, ha otthon maradnak"*, akik a TV-

Látog

Keszthelyen a Festetics kastélyban nagy értéket képvisel a könyvtár, melyet az UNESCO is számontart, a zirci Reguly Antal emlékkönyvtárral és az Országos Széchenyi Könyvtárral együtt. A műemlék épületben, a nemrégiben felújított kastélyban elhelyezett könyvtár szakmai kuriózum is, hiszen olyan értékeket őriz, melyek a kutatók számára jelentős segítséget nyújtanak tanulmányaik elkészítéséhez.

Képünkön: részlet a keszthelyi kastély könyvtárból.

(Fotó: Borbás János)

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-743, 387-726
1975 SEP 11
NAPLÓ /VESZPRÉM/

Mikus Gyula, festőművész

szabad strand

A NAPLÓ hétvégi melléklete

1021

Őszi fényben

MIKUS GYULÁNÁL

Olyan feldúlt most Mikus Gyula vendégszerető kesztheli lakása, akár egy csatatér. A várva várt építők szállták meg jónéhány hónappal ezelőtt, hogy felújítsák a parkettől a menyezetig. Csakhát lassan haladnak. S ahogy hűvösbe hajlik az idő, egyre inkább idegesíti az idős művészt lakásának állapota.

Mégis szorgosan rajzol, fest őszi fényben. Buja cserjékkel, virágokkal teleültetett kis kertre nyílik udvari műterme. Rendszeresen dolgozik a Balatonnál is, amely kifogyhatatlanul gazdag témája minden évszakban. A Szigligeti öböl, a Bece-hegy, meg más vízparti élmények és virágcsendéletek tündökölnek újabb vásznain. Közülük egyiken munkából hazafelé induló asszonyok alkonyi derűben, másikon párás fényben mosó nők, harmadikon márciusi tél. Vajon melyik kerül majd vidékünk képzőművészeinek őszi tárlatára?

Mit láthat lapunkban az olvasó a képek meleg sárgáinak szikrázásából, kékjeinek, zöldjeinek finom ragyogásából — fekete-fehéren? Durván hamisít a reprodukció, szinte vétek így közölni, hiszen színeikkel virulnak a festmények. Mintha lelküktől fosztaná meg őket technikai fogyatékosságunk. De a legjobb színes felvétel sem pótolhatja az eredeti élményt. S talán a formák harmóniája sejtet valamicskét Mikus Gyula festészetének színes világából művészetének barátai körében.

r. i.

Virágcsendélet

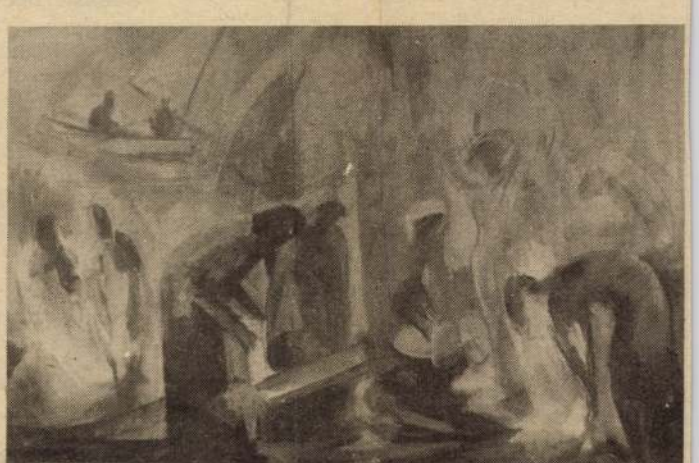

Mosó nők a Balatonnál

Legkedvesebb modellje: unokája

(Foto: Borbás)

Faragó Vilmos:

KÉNYESK

Minden kornak megvoltak a maga kényeskedői. És minden kor írói nevettek rajtuk. Mert frissen szerzett pénzük, vagy rangjuk olyan magatartást parancsol a kényeskedőkre, amit se pénzzel, se ranggal megvásárolni nem lehet, majmolni próbálják tehát. Faragatlanok, ezért finomkodnak. Szépérzékük fogyatékos, ezért szépelegnek. Tudatlanok, ezért fontoskodnak. Földhöz ragadnak, ezért pipiskednek. Személyiségük nincs arányban képzelt vagy valódi helyzetükkel; másképp szólva: lötyög alakjukon előkelőségük újruhája. Jót nevettek rajtuk a római vígjátékírók, pompás tréfákat eszelt ki ellenük a firenzei *Boccaccio*, komédiák sorozatában kacagott rajtuk a párizsi *Moliere* (a kényeskedők elnevezés is tőle származik, halhatatlannà az úrhatnám polgára tette a figurájukat), a franciák parvenünek nevezték őket, az angolok sznobnak, a magyar irodalomban *Gvadányi József* peleskei nótáriusa találkozott velük először Budán, a tizenkilencedik század magyar vígjátékaiban végig ott pipiskednek: *Kisfaludy Károly, Szigligeti Ede* és *Csiky Gergely* színpadán, ahonnan egyenes út vezet a mai színpadig, *Szakonyi Károly Honkongi paróka* című vígjátékáig például.

A kényeskedők tudniillik ismét divatba jöttek. Nem csoda, hogy a kabarétréfáktól a fejcsóváló glosszákon át az ostorozó cikkekig olyan sűrűn állítják pellengérre őket: lépten-nyomon beléjük botlunk az életben is.

Ők azok, akik a legújabb kényeskedésdivat hajnalán, valamikor tizenöt évvel ezelőtt, olyan büszkék voltak „nyugati cuccaikra".

Ők azok, akik először jutottak Bécsig, hogy mire mások is megpillanthatták a Stefanskirche tornyát, ők már azzal hencegjenek: „Olaszban" jártak, jövőre „Spanyolba" mennek, esetleg „Görögbe". Most éppen a Földközi-tengeri hajóút és Japán van divatban.

Ők azok, akiknek volt először tévéjük, mosógépük, frizsiderük — ez is az új kényeskedés-divat hajnalán volt még — hogy mire mindenkinek lett, ők már a színes tévénél meg az automata mosó- és hűtőgépnél tartanak.

Ők találták ki, hogy a hétvégi telken garden partyt kell rendezni, faszén tüzelésű grillsütőkkel, mert az olyan „eredeti", olyan „rusztikus".

Ők szaladtak végig azon az ital-előkelőségi skálán, amelynek elején — ugye emlékszünk még rá? — a közönséges gin állt, majd a kubai rum követte, a skót whisky és a francia konyak. Most az „egzotikus" italok vannak divatban; az ázsiai rizspálinkák például.

Ők azok, akik beavatottan beszéltek egy bizonyos *Sagan* kisasszonyról, mielőtt regénye Magyarországra érkezett, hogy kiderüljön: limonádéról van szó.

Ők azok, akik négyszáz forintot fizettek egy Nagyvilágszámért, mely a Sagan-regény ravaszabb, amerikai változatát közölte: a *Love storyt*.

Ők boldogították gyerekeiket először különórákkal: művészi torna, balett, francia nyelv, tenisz, zongora; s ők kezdték azt a gyereköltöztetési versenyt, amely járványként futott végig az iskolákon.

Ők azok, akik mindig előttünk járnak hencegni való tulajdonaikkal, tájékozottságukkal, először kazettás magnetofonjuk, Levi's nadrágjuk, tengeri herkentyűjük; ők ismerik a párizsi divatot, a színészek magánéletét és közéletét, hiszen azt se tudja, hogy X. nagyembernek ki a sógora, hogy nem az új autó a sikk most, hanem az ősrégi, amit a leleményes autógyárak szériában készítenek már, hogy dehogy is a régi autó a sikk, hanem a ló, az az igazi, s milyen ember az, aki még lovastúrákra se jár, képzeld drágám, az egyik gazdaság már parforce-vadászatot is hirdetett.

Nevetségesek, ugye? De annyit nevettünk vagy zsörtölődtünk már rajtuk, a kabarétréfáktól a fejcsóváló glosszákon át az ostorozó cikkekig, hogy röstellném most szóba hozni őket, ha csak a kabarétréfák, glosszák és cikkek ítéleteit ismételgetném, s nem tudnék valami újat is mondani róluk. Úgy érzem, tudok. Nem valami merőben újat, persze, csak valami olyasmit, amit a kényeskedők elítélése közben nem mindig szoktunk végiggondolni.

Az egyik az, hogy a kényeskedés, természetesen, az „újgazdagság" kísérő viselkedéstünete (mindig is az volt). De a kísérő tünet elítélése közben ítéljük-e el az „újgazdaságot" is? Magyarán: haragudjunk-e arra is, hogy javulnak az életkörülmények, hogy egyre többen vannak, akik munkával-tehetséggel olyan jövedelemhez jutnak, amely tegnapi szegénységüket mai jólétre cserélteti velük, haragudjunk-e a sokat emlegetett státus-szimbólumokra: az autókra, a telekre, az ilyen-olyan „cuccra"? Azt mondom: ne haragudjunk: Félni nem a jóléttől kell, hiszen éppen azért harcolunk éhesen, hogy most jóllakhassunk. Félni a kísérő tünetektől kell, egy nevetséges és elítélendő magatartáshibától, amelybe mindnyájan beleeshetünk.

És ez a másik dolog, amire gondolnunk kell: mindnyájan potenciális kényeskedők vagyunk. A római vígjátékíró, a firenzei Boccaccio, a párizsi Moliere és a pesti Csiky Gergely egy vékony társadalmi rétegen köszörülhette tollát, a bírálat mindig egy feltörekvő, már tehetős, de még faragatlan osztálynak szólt, egyik-másik esetben — Gvadányi esetében például — a „származási előkelőség" és a provinciális magyarkodás konzervatív nézőpontjából, de kit illet most, nálunk a bírálat? Mindnyájunkat. Nem egy réteg, nem egy osztály, hanem az egész nép indult el, hogy évezredes szegénységét lehetőségre váltsa, mi vagyunk azok, akiken lötyög az a bizonyos új ruha, csoda-e, ha ügyetlenül viseljük, ha gyerekesen dicsekszünk vele, ha *Majakovszkij* új lakásba költözött vasöntője világgá hencegi, hogy fürdőszobája van? Vagy a vasöntő mérnökfia „nyugati cuccal", spanyolországi úttal, automata mosógéppel, grillsütővel, skót whiskyvel, elkényeztetett gyerekével, kulturális vagy közéleti beavatottságával dicsekszik most? A ruha túlságosan új, a kísértés túlságosan nagy, hogy úgy viselkedjünk benne, ahogy az urak viselkedtek. Vagyis parvenük legyünk, sznobok, majmolók, kényeskedők. Az ítélet szirogán persze mit sem változtat, ha tudjuk: rólunk van szó. De az ítélet nézőpontján mindenképp. Belülről kell nézni, önjobbító haraggal ezt a mai kényeskedést, hogy megtanuljuk magunkhoz méltón — és nem az urakhoz hasonlón — viselni az új ruhát.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 JAN 2 9

NAPLÓ
Veszprém

Mikus Gyula

1021

Mikus Gyula festménye: Szigligeti öböl— délutáni fényben
(Fotó: Borbás)

MUNKÁSOK A MŰKEDVELŐ MOZ

Tisztelet és t

„Az öntevékeny szakszervezeti művészeti mozgalom állapotára alapvetően az évek óta tartó stagnálás a jellemző. Ez a mozgalom tömegességére, a közönség igényére, a csoportok művészeti munkájára és a működésüket biztosító tárgyi-anyagi helyzetre egyaránt vonatkozik." Az SZMT kulturális osztályának beszámolója e két mondatban elevenre tapint.

Sommás igazság. A megállapítás annál izgalmasabb, mivel az utóbbi öt év — vagyis jobbára a közműve-

Nos, az énekkarokban, képzőművészeti körökben, tánccsoportokban lévő 478 amatőr közül 279 munkás. (Sajnos, a legnépesebb tábornak, a színjátszóknak az adatait nem ismerem.) Rossz arány? Az összmozgalomban talán szép eredmény lenne, de kizárólag üzemi, szakszervezeti csoportokról lévén szó, aligha lehetünk elégedettek. A beszámoló statisztikát közöl a pénzalapokról: örvendetes, hogy *a szakszervezeti kulturális intézmények költségvetési kiadása az utóbbi öt évben megkétszereződött*, vagyis tavaly már

nem ismerik el kulturális vállalásnak, sőt társadalmi munkának a működvelő munkában való folyamatos részvételt.

A jól működő csoportok példáján bebizonyosodott, hogy gyakran egy rátermett, úgymond megszállott ember képes tartósan jó amatőr csoportot verbuválni és a művészetek szeretetében életetni. Ez figyelmeztet, hogy *az emberi (vezetői) tényezőkre — az amatőrök munkájának elismerésére, a szakavatott irányításra — nagyobb gondot kell fordítani.*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Napló (Veszprém)
1974 SEP 14
Mikus Gyula
1021

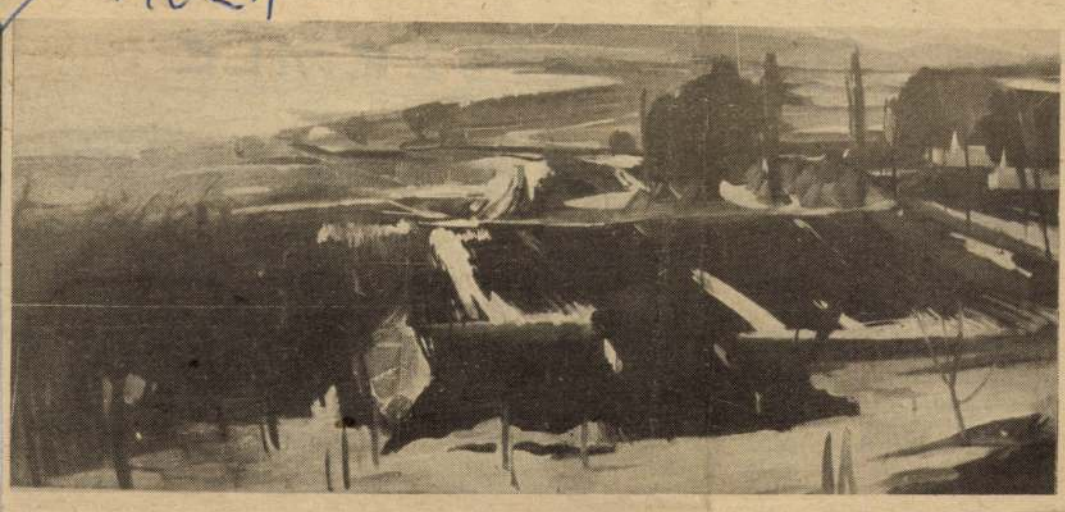

Mikus Gyula: A Nagyberek télen

Észak-dunántúli képzőművészek kiállítása Székesfehérváron

A székesfehérvári Csók Galériában látható kiállításnak a legjelentősebb ténye, hogy: *van*. Hogy hosszú idő után újra együtt mutatkoznak be azok a művészek, akik ha törekvéseikben nem is, szervezetileg azonban egységet alkotnak: a Magyar Képzőművészek Szövetsége észak-dunántúli területi szervezetének tagjai.

A másik jelentős tény az, hogy *jó színvonalú a kiállítás*, legalábbis állja az összehasonlítást a mostanában sokfelé látható hasonló szellemű kiállításokkal.

Évek óta nem láttuk így együtt szerepelni művészeinket, s így nehezen mérhető le az a változás, amely kétségtelenül bekövetkezett részben a csoport egészében, de inkább az egyes művészek alkotói karakterében, érdeklődési körében, stílusában. A változásokat inkább csak külön-külön, az egyes művészek sorsát figyelve követhettük nyomon, s itt is megállapíthatjuk azt *a fejlődést*, amelyet egyébként is tapasztaltunk. Például azt, hogy a megyénkben élő művészek közül *Bognár Zoltánnak* és *Szelestey Lászlónak* olyan sajátságos festői világa alakult ki, amely alkalmas az újabb, figyelemre méltó művek születésére. Vagy azt, hogy *Csizmadia Zoltán* kerámiáival elért sikerei ellenére sem vált hűtlenné a festészethez, sőt új, sajátságos gondolatiságot hordozó vásznak kerülnek ki műtermében. *Ircsik József* és *Mikus Gyula* érettsége mellé az összképet változatossá téve társul *Vágfalvi Ottó* váratlannak tűnő kísérletező kedve vagy *Nagy Emerenciának és Kováts Bélának* a hagyományokon alapuló, korrekt alkotói módszere.

Ők azok, akik a területi szervezet fehérvári kiállításán megyénket képviselik. S ha a névsort átfutjuk, az első pillantásra is *szembetűnően hiányoznak néhányan*. Vajon miért? Lehet, hogy a kiállítás rendezői koncepciójába nem fértek például a herendi és városlődi művészek, akik ugyancsak tagjai a területi szervezetnek? Vagy művészeink közül azok akik elismerten az élvonalba tartoznak — *Heitler László, Udvardi Erzsébet, R. Kiss Lenke* — miért maradtak kívül most a fehérvári Csók Galéria falain? S hol van néhány fiatal művészünk, akik megyei kiállításokon már bizonyítottak? Lehet, hogy ők még szervezetileg nem tartoznak a „beavatottakhoz", de *ott van a helyük mindenképpen*, ha egy ilyen kiállítást a teljesség igényével szemlélünk.

Hosszan tartó egy helyben toporgás után mindenesetre sok egyébbel együtt ez a kiállítás is jelez valamit: *élénkülőben van képzőművészeti életünk*, s ebből a mozgásból megyénk művészei sem maradnak ki, sőt, mint a fehérvári kiállítás is bizonyítja, ott vannak az élvonalban.

B. E.

Szelestey László: Portré

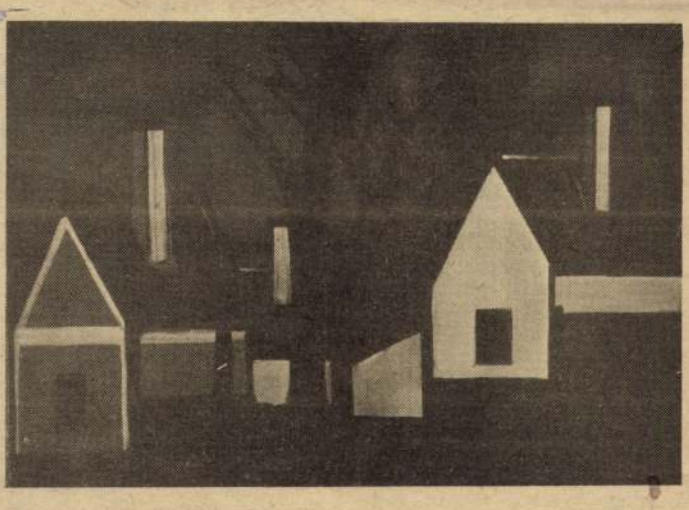

Ircsik József: Késő ősz

Bognár Zoltán: Dorottya

(Borbás János felvételei)

FOLYÓIRAT

KORTÁRS

Szabad idő, tömegkommunikáció

Állandóan napirenden lévő témával, a szabad idővel foglalkozik a *Kortárs* szeptemberi számának *„Magyar valóság"* rovatában *Tomka Miklós Tevékenység-rend, szabad idő, tömegkommunikáció* című tanulmánya. A tanulmány érdekes megállapításaiból mindennapi munkájuk során is hasznosítható következtetéseket vonhatnak le népművelőink.

Mindenekelőtt egy bevett balhiedelmet cáfol meg Tomka Miklós. A balhiedelem szerint a tömegkommunikációs eszközök, a sajtó, a rádió, a televízió térhódítása elvonja az embereket a hagyományosan értékes művelődési formáktól, a könyvtől, a színháztól, a különböző társas összejövetelektől. A tanulmány vizsgálati adatai szerint az elmúlt évtizedben a tévénézéssel töltött idő kevésbé emelkedett, mint az emberek szabad ideje, ráadásul az az időmennyiség, amelyet az emberek kizárólag rádióhallgatással töltenek, egyenesen csökkent, tehát időnk azért marad könyvre is, színházra is, másra is. Mindennek ellenére a tömegkommunikáció használata összes napi tevékenységünk között a pihenés, a kereső munka után a harmadik legfontosabb napirendmeghatározó tevékenység, szabad idős foglalatosságaink közül pedig egyenesen a legfontosabb.

Egy másik érdekes megállapítása más területre visz: Magyarország lakossága egyharmadának életében a tömegkommunikációnak semmilyen jelentősége nincs, vagy csak mérsékelt jelentősége van. Azaz a lakosság egyharmada nem néz vagy alig néz tévét, hallgat rádiót, olvas újságot. Ebbe a csoportban elsősorban a falun élők, a mezőgazdaságban dolgozók, általában azok vannak, akiknek iskolai végzettsége négy osztálynál kevesebb.

Ha csak közvetve is, erre a rétegre hívja fel valójában a figyelmet Tomka Miklós tanulmánya. Velük kapcsolatban — legalábbis ami a művelődésük kérdéseit illeti — a szociológusok is jóformán tehetetlenek. Szociálpolitikánk hatókörébe tartoznak. Jó lenne, ha szociálpolitikusaink és művelődéspolitikusaink összefogva tudnának közelükbe férkőzni.

Prognózist is ad a tanulmány szerzője végül. Következtetése: a jövő mindennapi életében és időbeosztásában nagyobb lesz a tömegkommunikáció szerepe, mint most a tévét, a rádiót, a sajtót valóban használók körében.

B. E.

NAGYVILÁG

„Kultúrafogyasztók"

Világirodalmi folyóiratunkban Földes Anna Alvin Toffler „Kultúrafogyasztók" című, újra kiadott könyve ürügyén ír érdekes tanulmányt. Az amerikai szociológus a tömeges méretekben szinte divattá vált hangversenyek, színházak és múzeumok látogatásának okaira keres könyvében választ. A közkelctű és jórészt igaz meghatározáshoz, nevezetesen, hogy ma már a kultúra „élvezése" státusszimbólum — hozzáteszi: mivel a tömegek mind szélesebb rétege él is a lehetőséggel, ez már az emberi önmegvalósítás igényével magyarázható, amelyet a munka — szerinte — egyre kisebb mértékben elégít ki. „Az elszemélytelenedett kapcsolatok szorításában és a valóságos emberi kapcsolatok hiányával küszködve, a ma embere élményekre és érzelmi tapasztalatokra vágyik, a különbözés örömére, amit korunkban csak a művészet kínál."

A mi kérdésünk: vajon megtalálható-e a művészeteknek csupán a fogyasztásával — az emberi boldogság alapja — az önmegvalósítás? Véleményünk szerint nem. Ebben az esetben a nemes művészet is mindössze kikapcsolódás, mákony lehet. Éppen ez a fő veszélye a kultúrafogyasztók elszaporodásának. Egyfajta ópium ez is, amely az ember önmegvalósításának akadályává válhat.

Természetesen nálunk is akadnak szép számmal olyanok, akiket elsősorban státushelyzetük, és nem pedig természetes igényük késztet színház-, múzeum-, vagy hangverseny látogatásra. Ők a mi „kultúrafogyasztóink". Részben ennek a rétegnek konzervatív vagy álmodern ízlését kénytelenek kiszolgálni a hivatásos művészek. Ezért nem lehet eléggé hangsúlyozni, mennyire fontos az amatőr mozgalom ember- és ízlésnevelő funkciója. Az a fiatal, akinek élményt jelentett a játék varázsa, és belekóstolt a közös alkotás nehéz gyönyörébe, aligha válik passzív, elidegenedett kultúrafogyasztóvá, hanem többnyire teljes értékű emberré, aki mind munkájában, mind nemes szórakozásaiban képes megvalósítani önmagát.

H. Gy.

ALFÖLD

Az ihlető Kalevala

Bizonyára elrestellte magát az *Alföld*, hogy hónapról hónapra lepipálja őt tejtestvére, a *Tiszatáj*. Mert míg a szegedi folyóirat számról számra újabb meglepetésekkel, kellemes és hasznos olvasmányokkal szolgál, a debreceni folyóirat számai ásítanak az unalomtól. Nyilván azért, mert a kéziratkötegből Alföldet villázók nem tudják megkülönböztetni a kazlat a szalmaszórástól. Most a Tiszatáj sikerén fölbuzdulva a szeptemberi szám *finn összeállítás*. Tematikus, szokták mondani. Azt gondolhatták Debrecenben, hogy a laptárs nyomdokain ők is révbe érhetnek. Vagyis hogy csak így lehetnek nagy lap.

Érdektelen versek, elbeszélések; már valamivel többet adó tanulmányok a finn prózáról és líráról. Szóval, az olvasó már le is akarja csapni, amikor, túl az antológia felén, végre olyasmit fedez föl, ami miatt mégis érdemes volt kézbe venni. Végre ki-ki megtalálhatja az érdeklődését fölcsigázó írást.

A *Kalevalát* fölfedező s egybeszerkesztő *Lönnrot* életével s a pompázatos finn népi eposz magyarországi útjával ismertet meg bennünket *Nyirkos István*. Sorra veszi s összeméri a különböző fordításokat. Különösen érdekes a finnek népi hangszerével, a kantelével foglalkozó dolgozatrész.

Varga Domonkos cikke következik: *A Kalevala tizenkettedik éneke*. E Kalevala-rész néhány sora szépen összecseng József Attila Ódájának utolsó szakaszával, bizonyítja a szerző összevetése, majd közli a József Attila-i Kalevala fordítástöredék hangjához igazodó saját ének-fordítását.

Érdekes, szinte versengenek műfordítóink a Kalevalán. *Vikár* megközelíthetetlennek hitt Kalevala újraköltése után nemrég megjelent *Nagy Kálmán* fordítása, s *Képes Géza* is nekivágott a Kalevala rengetegének. Kimeríthetetlen kincsestár nekünk magyaroknak is ez a Finn Csoda.

A finn nyelvújításról, kórusművészetről, építészetről olvashatunk még az Alföld antológiájában, mindhárom cikk és téma megérdemli figyelmünket.

Tanulságos ez az Alföld-szám. Antológiának is, folyóiratnak is rossz — a nagyobbik fele. A kisebbik fele éppen ellenkezőleg. Azt bizonyítja, hogy jó lett volna ez a válogatás, ha valóban válogatás.

S. M.

László Anna:

NAPNÁ

ÖCCS: Én István öccse vagyok.

FIÚ: Ez kizáró ok is lehetne.

ÖCCS: Csak a külvilág előtt.

FELESÉG: Én István felesége vagyok.

FIÚ: Ez kizáró ok is lehetne.

FELESÉG: Mindig tárgyilagosan ítéltem meg apádat. A szerelmünk kezdetén is.

FIÚ: Mondod te.

HELYETTES: Én István helyettese vagyok.

FIÚ: Ez már igen! Semmi alapja a szépítésre! Sőt! Ha apa a legfrissebb események következtében lebukna, ön, asszonyom, a helyére kerülhet.

HELYETTES: Először is: nem bukik le. Másodszor: ha mégis megtörténnék, az pokolbéli igazságtalanság, hogy leváltják Bükiné miatt, engem akkor sem állítanak egy ilyen fontos gyár élére. Elég ritka és nagy eredmény, hogy a helyettese vagyok, asszony létemre.

FIÚ: Én a fia vagyok.

ÖCCS: Legközvetlenebb vér a véréből. Ez kizáró ok is lehetne.

FIÚ: Csak az illúziókat dédelgetők szemében. Éppen az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 135-068, 387-748, 340-725
1975 AUG - 9
NAPLÓ (VESZPRÉM)

Mikus Gyula festőművész
1021

MIKUS GYULA

kiállítása Keszthelyen

Tanulmányfej, 1945

Kodály Keszthelyen 1966

„Harmincöt éve élek a Balaton mellett. Festettem télen, nyáron, kora tavasszal és késő ősszel, hajnalban és a lenyugvó nap bíborában, csendes ragyogásban és viharban háborogva. Amikor úgy tűnik, hogy már mindent tudok róla, naponta újabb arcát fordítja felém. Nem tudok betelni vele. 1973-ban kapott Egry-díjamat is lényegében a Balatonnak köszönhetem. Mágikus erejű vonzása teszi, hogy nem tudtam eltávolodni mellőle messzire. Most, amikor már mehetnék, késő; 70 éves vagyok, s úgy érzem, még nagyon sokat kell elmondanom az embereknek erről a hegyekkel körülvett, csodálatos tóról".

Mikus Gyula bensőséges vallomása keszthelyi kiállításának katalógusában olvasható. A művész festményeinek reprezentatív bemutatóját a Balatoni Múzeumban rendezték meg. Eddigi életművét felöleli a tárlat, amelynek képeiből valók az alábbiak.

Zalaszántó, 1944

Meghalt egy halász 1967

(Foto: Borbás)

Simon Istvá
a Himnusz költő

Száznyolcvanöt évvel ezelőtt született K

A reformkor nagy hatású politikusai többnyire írók is voltak. Ugyanakkor némelyik író tevékenysége közéleti és politikai hatásában jelentősebb lett az irodalminál.

Széchenyi mellett *Kölcsey Ferenc* (1790—1838) életműve a legszámottevőbb ilyen értelemben. Igaz, költőként is maradandót alkotott — *ő írta a Himnuszt, és mellette még ott van a nyolc-tíz nagy verse* —, de az ország a nép jövője érdekében mint gondolkodó reformer és *a közéletben aktívan részt vevő politikus alkotott igazán nagyot.*

A gyerekkorában árvaságra jutott, betegségekkel küszködő, fél szemére vak és — e testi fogyatékossága miatt is — érzékeny Kölcsey egészen más utat futott be, mint a kortárs *Berzsenyi*... Magányában a felvilágosodás íróinak, majd a görög kultúrának tanulmányozása révén jutott el — kezdetben *Kazinczy* istápolásával — a romantika leghatásosabb kép-

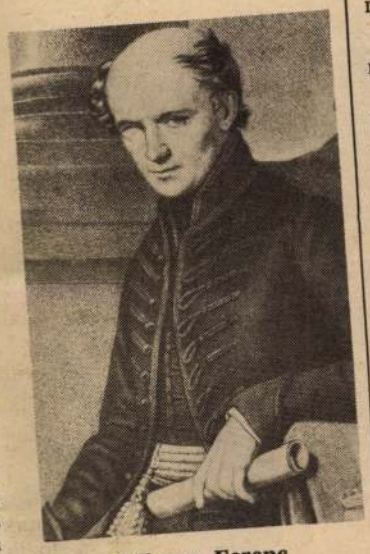

Kölcsey Ferenc

óriási. Próbálják is a konzervatívok elszigetelni, háttérbe szorítani. S mikor belátja, hogy a reakció sikeresen meggátolja őszinte közéleti tevékenységét, *Parainesis* című hatalmas erkölcstanában foglalja össze nemzetnevelő gondolatait: „... A bölcsesség legnagyobb mestere az élet; azonban gyakran felkeresd a rég elhunytakat is, kik tanulások, vizsgálatok és tapasztalatok által gyűjtött kincseket a maradék számára könyveibe letették. De jusson eszedbe: a könyvek száma végtelen, a te éveid pedig végesek; s óráidat s napjaidat oly sok egyéb foglalatosság kívánja magának. Mint üres beszédű társalkodót: úgy kerüld a tartalmatlan könyvet. Sőt ne könnyen végy kezedbe oly művet, amely a genie lángjegyét homlokán nem hordja; a nagy író művét pedig mély figyelemmel tanuld keresztül. Így az olvasásnak szentelt órák nem lesznek elvesztve..." — írja a többi közt. épp az irodalom nevelő szerepének fontosságáról.

Az elmúlt másfél században minden nemzedék úgy tisztelte, mint nemzeti imánk költőjét.

: évvel ezelőtt, 1790. augusztus 8-án
ól. Anyja erdélyi. 1796—1809: Deb-
gyakorlat után 1812-től Bihar me-
a Himnusz. 1826: az ún. Iliász-pör
y iránt. 1829: kezd részt venni a
émia tagja lesz. 1832-ben mint or-
gy, ahol az ellenzék egyik vezére.
nár megyében megbukik, Kölcsey
vűlési ifjúság fáklyásmenetben bú-
ési Tudósításai gyászkeretben je-
lázadnak ellene. 1838: Wesselényi
en hirtelen meghal.

rozatába 30 estére valót válogatott ki nekünk a nyárra.

— Milyen szempontok szerint? — kérdezem.

— A valamiért emlékezeteseket, a legkedvesebbeket. A „Pesti Dzsungel Könyve" volt az első kirobbanó rádiós sikerem. A rádiókabaré hagyományaival itt szakítottunk először. A „Nem az én szípadom"-ban a kilenc budapesti színház minden művésze mást csinált mint ami a műfaja, s így vetélkedtek egymással. A „Sok a szöveg" szintén újat adott, műfajilag is: dokumentumkabarét: az életből vett beszélgetések adták a legmulatságosabb helyzeteket. A „Más lapra tartozik" a sajtó önkarikatúrája négy fővárosi napilap vetélkedésében. A „Karnevál a parnasszuson"-ban pedig az írók gúnyolták ki egymás modorosságait. irodalmi és művészeti közéletünk fonákságait. A „30 éves a Ludas Matyi" viszont nem ismétlés; kis társadalomtörténet három részben a kenyérjegytől a fogyókúráig.

— *Ön a Rádió szinte valamennyi osztályának dolgozott. Ma már minden idejét elveszi a kabaré, — gondolom a legkedvesebb műfaja.*

— Igen. A kabaré érdekel a legjobban, hiszen a közélet. annak minden rezdülése nagyon érdekel. Véleményemet, indulataimat a leggyorsabban így juttathatom el az emberekhez. A műfaj mozgékonysága, frissessége jó, lehetőséget ad erre, ez hozta létre a Kabarészínházat is.

— *Ön szerint minek köszönhető, hogy a műfaj felnőtté lett a Rádióban?*

— Kellett egy kis idő, amíg bennünk is, hosszadalmas műhelymunkával létrejöttek az előfeltételek. Alapfeltétele volt az országos igény, a szocialista demokratizmus légköre. Csak ilyen előfeltételekkel tehette meg a műfaj azt az

ADSZ...

Szerelem rózsája,
Nyíl hajnalkor
Remény violája.

Hervadsz, hervadsz,
Szerelem rózsája!
Nem kell nékem
Remény violája;
Ujjaim csak
Nefelejtset szednek
Bús estvéjén
Bús emlékezetnek.

VERES PÉTER:

VIHA

Az utóbbi években már hozzászoktunk, hogy aratás idején soha nincs eső. Ha a nagy hőség után meg is változik az idő, legtöbbször porvihar van, vagy szél, amely felborogatja a kereszteket, kicsépeli a búzát, de utána még nagyobb lesz a szárazság, mert kisoványodik a levegő és még harmat sincs. Egyszer-másszor már rimánkodtunk is az esőért, hogy csak jönne már, mert ha szárazban takarítjuk be a búzát, nem lesz tengeri. És főleg hogy csak csinálna

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1974 FEB 16

Napló Veszprém

Mikus Gyula

1021

Mikus Gyula: Olvadás

(a Veszprém megyei őszi tárlatról)

(Foto: Vida András)

A Jelenkor

Szabad

A NAPLÓ hétvégi melléklete

FERDE HÁZ

Az Állami Déryné Színház országos bemutatója Városlődön

Ritka alkalom, hogy országos bemutatót rendezzen megyénkben az Állami Déryné Színház. Most eljött az alkalom, hét-

nél is szebb újat építhetnének, s ráadásul a maradékból gazdagon megélhetne az egész család. Az addig egységes társaság két táborra oszlik. Az öreg kőműves

lelki előkelőség. A rende kezésünkre álló világ kész kínál milliónyi szellemet, ö zelmi, esztétikai örömö Miért van, hogy e forint né

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 NOV 17

Napló Veszprém

Mikus Gyula

1021

MIKUS GYULA: BÉCEI TÁJ

XTHELY

ÁCS VB TÁJÉKOZTATÓJA ★★

4. szám

elismerése

Interpellációk

A ház- és gépjármű-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 NOV 3

Napló Veszprém

1021 Mikus Gyula

MIKUS GYULA:

RÉMÜLET

(Foto: Vida András)

nbat

lléklete

kilátásai

szentpéteren

sokan szeretnének utazni, el-
ország szép tájaira, de kül-
nyaralni, kirándulni, meg töb-
járni. Nyilván személyes ta-
— nemcsak másodlagos élmé-
elik vágyukat. Pápán, Pécsett,
n és környékén, a Balaton-
vétel nélkül jártak; Pesten és
ónéhányan, hárman Csehszlo-
yikük Ausztriában is. Ha ar-
hogy húsz évvel ezelőtt, eb-
n mit láttunk falunk határán
a szívem. De örülök, hogy ők
lé szétnéztek, mint egyik-má-
nagyszülei...

prajzáról híres tájat, várost, s
ek? Nem válaszoltak hárman.
múzeumot említett. Kalocsa a
lencszer szerepel, Szany, rész-
nccsoporttal és Mezőkövesd a
tszor. Szeged — papucs, szőt-
zer, Csorna, Kecskemét, Nagy-
a csikósokkal — egyszer-egy-
ggé szegényes kép; hasonló
si általános iskoláéhoz, amely-
r Nemzet írt nemrég az Apá-
nű néprajzi könyv megjelené-
n a remekszép könyvben ol-
gy a néprajz nem iskolai
is lesz azzá, mégis ott van

lkozik a néprajz a kemenes-
yolcadikosok szerint? „A nép
netét kutatja", „Népszokások-
történetekkel, régi tárgyak
„A szegény nép életével" —
jellemzőbb válaszokból, ame-
tanulóknál sokkal alaposabb
t mutatnak. A korok és né-
ét, lakodalmi és táplálkozási
népmeséket, táncok, dalok,
kaszakörök gyűj-

Műterembalogata

Horváth

Ez a műterem kollektív műterem. A Herendi Porcelángyár iparművészei valamennyien itt dolgoznak, meglehetősen zsúfoltan. Egy kis földszintes épület, úgy hívják: *művészház*. Ott van a gyárudvar hátsó részében, azt gondolná az ember, hogy legalább csendes hely, de most már hosszú ideje az építkezés lármája borzolja itt is a csendet. S az ablakból a kilátás nem nevezhető elragadónak, törmelékhalmok csúfítják az amúgy is gondozatlan területet. Van ebben a fölfordulásban persze valami jó is. Az tudniillik, hogy azt jelenti: *változás készül*. Belátható időn belül létrehozzák itt az alkotók kivitelező műhelyét (ezzel függ össze az építkezés), amelyben a gyári szériatermeléstől függetlenül lehetőség lesz a művészek kézjegyével ellátott egyedi darabok, kis szériában árusítható termékek készítésére. S ha elkészül *a kivitelező részleg*, külön kis műtermekbe költözhetnek az alkotók is.

— *Lehet itt egyáltalán dolgoznia egy művésznek?* — kérdeztem *Horváth Lászlót*, aki az utóbbi időben több nagyszerű sikert ért el különböző hazai és nemzetközi fórumokon.

A művek önmagukban i megfelelelhetnének a művész helyett: *lehet*. Jórészt it született meg a Péti Nitrogénművek irodaházának geometrikus elemekből kialakí tott kerámiafala; Budapes

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ 26

Dunántúli Napló

1021 Mikus Gyula

Mikus Gyula: Nő, drapériával

ugyanaz a személy) gyönyörű
en kifényesíthette, ki is pingál
hatta volna a felszínét, nyil
ván tudatosan hagyta rajta
kés, a véső nyomait. Valószínű
leg éppen ezt szánta díszítés
nek. Feltehetően a kerek for
ma helyett a szögleteset
azért választotta, hogy a f
rusztikus, nyers voltát, eredet
ségét, kevéssé megmunkált je
legét hangsúlyozza.

De miért? Miért nem a fino
megmunkáltság, az elegán
kecses forma a divat? Miért
nyerseség, amely a jelek sz
rint nem csak a tányér- va

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPLÓ
(Veszprém)
1972 DEC 23

Mikus Gyula
1021 Építőművész

Jégtánc

A világot megmutatni

Mikus Gyula képei

Tündöklő víz, tündöklő jég, tündöklő ég. Itt, a tó körül mindig másképpen ragyog-szikrázik, mindig másképpen haragszik-kesereg a víz is, a jég is, az ég is — az egész táj. Azt gondolhatnánk, nincs ember, aki regisztrálhatná ezt a csodálatos változatosságot, az ezernyi színt, fényt, hangulatot.

Pedig van. Egy szelíd tekintetű festő Keszthelyen: *Mikus Gyula.*

Hosszú-hosszú évek óta fáradhatatlanul járja vázlatfüzetével és festőszerszámaival a vidéket *Szigligettől* vagy *Becétől Fenékpusztáig* vagy még messzebbre tévedve otthonától, *Keszthelytől,* télen és nyáron, tavasszal és őszszel, akkor is, ha szinte fölforralja a tó vizét a napsütés, akkor is, ha szinte szétrepeszti az ember csontját a fagy. Járja a vidéket, és följegyez, elraktároz magában és vázlatfüzetében minden apró élményt, hogy azután ezeket az élményeket ecsetje varázsával átadja mindazoknak, akik szeretik a szépet.

Mikus Gyula a Balaton festője. Minden megnyilvánulása a szeretett tóhoz köti őt, mégsem nevezhető „helyi" művésznek. Nem szűkebb környezetéről mesél néhány embernek, hanem *a világot akarja megmutatni,* úgy, ahogyan ő látja, mindenkinek.

Valahányszor kis, Kossuth utcai műtermébe tévedek, elámulok, hogy mennyi új szépséget fedezett fel és formált képpé utolsó látogatásom óta a világból Mikus Gyula.

Csak néhány a legújabb „felfedezések" közül:

A Balaton Fenékpusztáról. Egy nagyon felhős, őszi nap élményei. Komor, haragos a víz, de a távolban sejteni lehet egészen Badacsonyig a vidék baljós konturjait. Amint távolodik a tekintet a parttól, egyre barátságtalanabbak a színek, egy-két élénkebb ecsetvonás mégis emberivé oldja a vad tájat. Néhány más változatban is megpróbálta „megfogni" ezt az élményét a művész. Az egyiken csak a víz és az ég látszik, mintha egymással csatáznának, egy másikon pedig csak a színeket jegyezte föl magának; a zöldet, a kékes-szürke-zöldet, a lilát, a rózsaszínt, a sárgát...

Jégtánc. Ez a téma évek óta érlelődik Mikus Gyulában. Az emlék egy téli délutánról származik, amikor a keszthelyi móló végén állva figyelte a korcsolyázókat. Tucatnyi változatban megfestette ezt az emlékét is. Az egymást kiegészítő változatok közül a legszuggesztívebb az, amelyen a jégtáncosoknak a lenyugvó nap adja a hátteret. Csupa harmonikus mozdulat, szikrázó színek, mintha a tüzes napkorongban korcsolyáznának a fiatalok.

Kilátás a Kőorráról. A környéknek talán a legszebb része ez a dombok közé zárt tájrészlet. Zárt, mégis a végtelenbe nyílik. A kép előterében egy nádtetős, régi ház. Lenyűgöző látvány. („A nádtetőt most palára cserélik ki" — mondja a festő. — „Sajnálja?" — „Persze, hogy sajnálom. A táj egész karaktere megváltozik ettől a palatetőtől.")

Nádvágók. Ez a kép is konkrét élmény szülötte. A nádat általában férfiak vágják, hiszen nehéz munka ez, de akkor, úgy látszik, nem volt elég férfi, nőket is beállítottak. És a nők hajladozása sokkal színesebbé, izgalmasabbá teszi az egyébként megszokott balatoni látványt.

Olvadásos téli táj. Ez a kép most készül, csak a nagy jég érzékelhető rajta. Fantasztikus színek a kék táj fölött, s a jégtáblák közül itt-ott kivillan a víztükör.

A Balaton jégvilága. A téli, jeges Balatont sokszor megfestette Mikus Gyula. Ezen a nagyszabású képen szinte minden eddigi „jeges" élménye összesűrűsödik. Minden részletmegfigyelést ebben az egy, hatalmas műben összpontosított. Kegyetlen és hideg kék az egész táj — de a kékbe vibrálva belejátszanak a violák, a zöldek, s vakító fehér rianások szabdalják furcsa, mégis megnyugtató ritmusú kompozícióvá a mérhetetlen jégtáblát.

Egry József óta senki sem festette meg annyi változatban a Balatont, mint Mikus Gyula. És nemcsak témái változatosak, a megformálás módjai is. A konkrét tájfestéstől a tiszta absztrakcióig nagy leleménnyel kezeli a különböző technikákat a keszthelyi mester. Ideje lenne, hogy azt a sok káprázatot, ami az ő ecsetje nyomán megszületett, végre együtt is bemutassák ott, ahol a legméltóbb helyük lenne ezeknek a képeknek: a Balatoni Múzeumban.

Balogh Elemér

Halászok

Kodály Keszthelyen
(Vida András felvételei)

Önművelésre vezérlő kalauzok

Olvasom hogy hazánkban 3656 művelődési otthon van, s számuk 1960 óta csaknem ezerrel gyarapodott. Aztán egy komoly folyóiratban fölfedezek egy publikációt. Címe: Szükség van-e művelődési otthonokra? Az írás szerzője hazánk legismertebb népművelői közé tartozik, valóban hivatott tehát a kérdés feltevésére, mérlegelésére.

Mit szépítsem, a sajtó is ludas *annak az ábrándnak kialakításában, hogy a művelődési ház, a könyvtár-helyiség, a klub szinte egymagában megoldja egy-egy terület művelődési gondjait.* Életem fiatalabb és hiedelmekkel könnyen sodródó szakaszában magam is így véltem. Ma már túl vagyok azon, hogy lényegében építkezési, közlekedési, anyagi kérdések sikeres megoldásán múló folyamatnak tartsam az eredményes önművelést.

Egy példa arra, hogy milyen tapasztalatok késztettek korábbi nézetem módosítására. Megkérdeztem egy budapesti bérház húsz felnőtt lakóját, hányszor voltak az elmúlt öt évben az otthonukkal éppen szemközt álló Madách Színházban? A húsz megkérdezett (háromnak egyetemi diplomája, nyolcnak érettségije van) közül egy volt, aki minden új darabot megnézett, négy — emlékezete szerint —, évente legalább egyszer elment a lakásától karnyújtásnyira levő színházba, hat lakó egyszer-kétszer járt már a Madáchban, kilenc viszont még soha nem látta belülről a szóbanforgó színházat. (Az adatgyűjtés végén véletlenül tudtam meg, hogy a minden darabot megtekintő fiatal diplomás a színház egyik tagjának közeli rokona, s így alighanem ingyen jegyet kap.)

Aznap, amikor mindez tudomásomra jutott, beszámolót olvastam arról, hogy az abonyi tanyavilág lakói közül mintegy 250-en váltottak bérletet a szolnoki színház bemutatóira!

Mit bizonyít e két tény? Hogy akár közel van az emberhez a színház, akár távol, egyre megy?... Ezt semmiképp sem bizonyítja. Csak sejtet valami olyasfélét: az abonyi tanyavilágban van valaki, *aki szívügyének tekinti, hogy a parasztok élő színházat lássanak*, a pesti bérházban pedig jószerivel a kutya sem törődött az emberek művelődésével, szórakozásával.

Az utóbbi természetesen semmiképpen sem jelenti azt, hogy az emeletes lakóházakba közönségszervezőket kéne „beállítani". Csupán arra gondolok, hogy *a személyes ráhatásnak semmivel sem pótolható szerepe van* az érdeklődés fölkeltésében.

Aki olvasott néhány olyan önéletírást, melyben jelentős alkotók adnak számot pályájukról, emlékezetéből számos példát tud összegereblyézni arra, hogy a könyvek szerzői kinek a befolyására váltak zenekedvelőkké, kik nyitották rá szemüket a képzőművészetek kínálta szépségekre, kik igazították el őket, hogy a könyvek áradatában melyekre áldozzanak pénzükből és figyelmükből. Az esetek jelentős részében ezek az „elígazítók" nem könyvtárosok, hivatásos művészettörténészek, vagy éppen pedagógusok voltak. Egyszerűen olyan *személyes ismerősök*, akik önnön életükben fölismerték a művelődési lehetőségek kihasználásának fontosságát és emberi kötelességüknek tartották, hogy ezekre környezetük figyelmét is fölhívják.

A kulturális „szájpropagandának" ezt a formáját azért is fontosnak tartom, mert *a pallérozódásra legjobban rászoruló rétegek vajmi kevés eligazítást kapnak* a folyóiratokban és a vezető újságokban megjelenő műbírálatokból. Ezek jórésze ugyanis — tisztelet a kevés kivételnek —, még a diplomások zöme számára is „magas". Annyi bennük az „adekvát... aspektus... evidens... humanizációs... szenzibilis... normatíva..."; oly gyakran hivatkoznak a szerzők az izmusok különböző válfajaira; oly kevéssé mondják ki fehéren-feketén, hogy az elemzett műalkotás szép, vagy rút, fontos, vagy jelentéktelen, érdekes, vagy unalmat áraszt —, hogy eligazító szerepük legalábbis vitatható. *Se népművelő küldetésüket nem teljesítik*, se az olvasó elméjének igényeivel nem találkoznak. Egyszerűen azt bizonyítják a szakma előtt, milyen roppant műveltség árad a kritikusokból.

Ez a kritika egészének hitelét is csorbítja. Láttam már a méltatók által esztétikai tolvajnyelven dicsért filmet úgy, hogy nem voltunk többen a vászon előtt, mint tizen, szinte féltem az ürességtől kongó nézőtéren. És tudunk lefitymált művekről, melyeket jóformán nem lehet levenni a műsorról, mert a kulturális bóvlinak is megvan a maga szájpropagandája, s azzal a kritika a maga diplomások használatára szánt fogalmi apparátusával nem tud hatékonyan megmérkőzni.

A társadalmi munka fogalma napjainkban csaknem a fizikai munkára redukálódott. Az a fajta kulturális tevékenység, melynek áldását ifjú korunkban oly sokan élveztük: hogy az olvasottabb, a fejlettebb ízlésű, a világnézeti határozottságig eljutott idősebb a fiatalok kezébe nyom egy könyvet „olvasd el, és majd beszélünk róla" —, kezd kimenni a divatból. Az a tény, hogy az elmúlt 25 évben 450 ezren végezték el a dolgozók általános iskoláit; hogy 200 ezren végeztek ugyanilyen keretek között középiskolát; hogy csupán a művelődési otthonok ismeretterjesztő- és nyelvtanfolyamain 1970-ben több mint százezren vettek részt, azt a gondolatot keltheti, hogy az önművelés sugalmazói napjainkban már csak a hivatalos keretek. Azok is. De mellettük *nagy-nagy szükség van minden művelt ember önkéntes segítségére.*

A szakemberek szerint az iskola olyan fiatalokat képez, — idézem az egyik ezzel foglalkozó tanulmány szavait — „...akikben szilárdan kiformálódnak mindazok a politikai, erkölcsi, ízlésbeli, tudományos értékek, gyakorlati jártasságok, amelyek kellően felkészítik őket arra, hogy szocialista társadalmunkba beilleszkedhessenek, abban alkotó tevékenységet végezhessenek, közéleti feladataikat sikeresen elláthassák, egyéni életüket kiegyensúlyozottá tehessék, a fejlődés dinamikus tényezőivé váljanak, általános és szakműveltségük kiegészítésére folyamatos önképzéssel képesek legyenek..." Van iskola, amely önmagában mindezt megadhatja a fiatalnak? Én kételkedem ebben. Ehhez *a környezet türelmes, szeretetteli segítségére is szükség van.* Az iskola — bár szüntelen hangoztatja az olvasás fontosságát —, nem képes olvasóvá nevelni mindenkit. A rádióból ugyan naponta áradnak a komolyzenei irodalom remekei — a fél ország elzárja mégis a készüléket, ha Mozart-, vagy Bach-muzsika csendül föl.

Egyik neves színművészünk elmondta nekem, hogy kisdiák korában a labdarúgáson kívül egyéb nem érdekelte. Az otthoni pofonok, a tanári szidalmak sem tudták az „elégséges" tanulók közé emelni. Aztán egy alkalommal egy újságárus áradó örömmel és színes részletességgel beszélt neki az Úri muri előadásáról. Az újságárus rábeszélése késztette, hogy megnézze az előadást, melynek első szünetében már egész lényét elöntötte a sóvárgás: ó, ha egyszer ő is színpadra kerülhetne. Attól a naptól ez a cél lebegett előtte; ezért kezdett komolyan tanulni; ezért készült tudatosan a napra, amikor a főiskola felvételi bizottsága elé kerülhet...

Balzac mondatta egyik regényalakjával: *„Senki sem juthat el személyes kalauz nélkül a tiszta gondolat, az igazi szépség, a művészet kínálta szellemi gazdagság tartományaiba."*.

A fogalmazás kissé régies, a tartalmat viszont a múló emberöltők sem cáfolták meg.

Bajor Nagy Ernő

Lassan bealkonyodott, és a sötéttel együtt nagyra nőttek a fák. Lágyabb lett a föld, a levegő meg olyan sűrű, hogy nem meglehetett simogatni.

A fiú meg a lány a sark csúszkodtak.

— Már nem fáj annyira a — mondta a lány —, kiszell úton.

— *Sokat tanultál ma?*

— Sokat! — mondta, és a lára hajtotta a fejét.

— *Elkészülsz vele?*

— Van még három napon

Hosszú, barna ház állt m sötét volt minden ablaka. túlsó végén, valami üzlethel szűrődött ki egy kis sápadt

— A verseket is hozzáolv

— Csak a felét!

— *Pedig mindet kellett*

Akkor hirtelen kinyílt az tó. Egy öregasszony lépett Kezében teli vödröt tartott.

— *A verseket okvetlenül el; azokat mindig kérdezni*

— Elolvasom — bólintott szemmel a lány.

Az öregasszony nagy, bille dulattal az árokba öntötte aztán visszaindult.

A fiú simogatni kezdte a l ját.

Amikor az öregasszony az ért, felkiáltott.

— Tört volna el annak a k először inni adott magának! hazajönni, minden este?

A fiú keze megállt, aztá nyatlott.

Az öregasszony nem csukt ajtót. Valami morgás h bentről, majd újra az

— Így leinni magát!

MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Gyula

ZALAI HÍRLAP
1984 MÁJ 5

1984. május 5.

1021

A festő és a Balaton

Látogatás Mikus Gyula keszthelyi műtermében

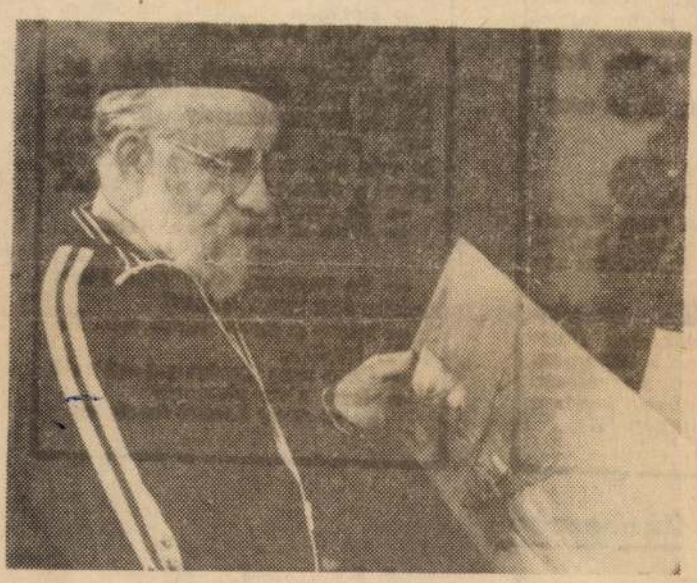

Mikus Gyula s egy félig kész mű.

A zörgőfa, nevéhez hűen tolmácsolja a szél mozgását. A finom, csörrenő neszek különös hangulattal töltik meg a temérdek virággal pompázó kertet. Ősz szakállú, félrecsapott sapkás gazdájuk, Mikus Gyula keszthelyi festő minden napját itt kezdi.

— *Korán kelek, s első dolgom, hogy ide kijöjjek. Öntözgetek, babrálok a virágokkal, gyönyörködöm bennük. Aztán bevonulok a műterembe. Néha az éjszaka is ott ér. Van képem, amit egyetlen éjszaka, egy gyertya fényénél festettem meg.*

— Mióta fest?

— *Hetven éve. Meg is kaptam érte a magamét gyerekként. Szegény apám azt kérdezte: „világ csavargója akarsz lenni?"*

Celldömölkhöz köti a születés, de az iskolai élményeket már Tapolcán gyűjti. Később tizenöt éven át tanít részben osztott iskolában Zalaszántón, majd tíz évig Keszthelyen rajzot.

— *Az addigi munkámért miniszteri kinevezést kaptam, polgári iskolai rajztanítónak neveztek ki. Nagyon szerettem tanítani. Mennyien ráncskoszönnek ma is... Sokszor felkerekedtem egy osztállyal megfesteni egy szép tájat, vagy egy idelátogató cirkusz nyüzsgését. Volt egy nagy ecsetem, avval korrigáltam.*

Körülnézünk a műteremben. Az első kisebb helyiségben áll a jókora állvány, rajta most is félig kész kép. Keszthelyről festi. Minden, ami jellemző erre a városra, rajta lesz.

A festék- és ecset-arzenál alig áttekinthető. Öblös korsók ölelik a puha, finom végű ecsetek csokrait.

— *Annyi kacat kell ehhez a mesterséghez, hogy alig férek tőlük. Persze kép, vázlat is van itt legalább egy teherautóra való* — zsörtölődik csak úgy magában.

És könyv is. Hatalmas albumok a klasszikusoktól a legmodernebbekig. Henry Moore szobrai, Dali szürrealista látomásai, Klee nonfiguratív rajzai tárulkoznak fel beléjük lapozva.

— Kik a kedvencek?

— *Gulácsy, Egry, Szőnyi, Derkovits... Ez az én világom. De nemcsak ők érdekelnek. Ismerni akarom azt is, ami távol áll ugyan tőlem, de tudom, hogy értékes. Ezért van itt ennyi könyv.*

Az egyiket különös szeretettel emeli le a polcról, Szalay Lajos, az Amerikában élő, világszerte elismert grafikus Genezis című albuma, Mikus Gyulának dedikálva. A könyvek mellett lemezek sorakoznak. Kicsit motoz, majd Berlioz Requiemjét emeli le. A magasztos muzsika csendet parancsol.

Amikor megszólal, látszik a múltban járt.

— *Az élmény nagyon fontos ebben a mesterségben. Ez a lemezjátszó, nekem mindig azt kínál. De én sem mindig így szereztem ám élményt! Fiatal koromban képes voltam biciklivel elmenni Szegedre, hogy megnézzem a Szabadtéri Játékokat.*

Hogy fogva is tartják élményei, bizonyítja, hogy még ma is újabb vázlatokat készít Kodály egykori keszthelyi látogatásáról.

— *A tömeget mindig is szerettem festeni. Izgat a lüktetése, hullámzása, ritmusa.*

S valóban, a tájak, csendéletek sora mellett számos többalakos kompozíció tarkítja alkotásai sorát. Színei élénkek, de mértéket is tud tartani. Alkotásai a festői oldottság, lágyság mellett mindig sugallnak valami rajzos fegyelmezettséget, precizitást. A tájképek legtöbbjét persze a Balaton ihlette. Nem is csoda, hiszen Mikus Gyula még egészen másnak is látta e tavunkat. Látta, amikor nem betonkaréj fogta közre, amikor még Libás névre hallgatott a mai szabadstrand környéke. Hogy menynyire kiapadhatatlan forrás számára e tó, jelzi hogy hány meg hány változatot festett már a Bece-hegyi panorámáról. Ha fest, másról nem nagyon vesz tudomást.

Az 1956-ban készült Vadvirágok
(ZH-fotó — Luif Ibolya felvételei)

— *Egyszer, amikor a Balatont festettem, arra lettem figyelmes hogy az ecsetem egy merev bunkó, nem lehet vele dolgozni.* — említi bizonyságul. — *Azt mondják, minusz tizenhét volt.*

Legutóbb az NDK-beli Halleban, s Tapolcán rendeztek kiállítást műveiből, szép sikerrel. Ez utóbbi megnyitóján, Udvardy Erzsébet festőnő idézte fel Mikus egy jellemző önvallomását: „Nem ismertem tengereket, idegen világot, hazám más tájaival is csak futó kapcsolatot teremtettem. A Balatont festettem télen, nyáron, kora tavasszal, késő őszszel. S amikor úgy tűnt, mindent tudok róla, naponta új arcát fordította felém."

Magyar Hajnalka

üzletben!

án semmi.
szentimentális.

Elbeszélő köl-
eki! Négyezer
t jelent saját-
ezer sort, és
ügyelni, hogy

No és az ered-

?
ott.
a nem szereti
a zenét kedve-
szerenádot ad-

Este kilenctől
ektromos gitár-
ral a vállamon.
ztül énekeltem,
nóban, fagyban
sárnap is!

— És megint semmi?

— Megint. Igaz, egyik este az ablakában kigyulladt a gyertya. — Megdobbant a szívem, de később kiderült, hogy rövidzárlat keletkezett a lakásban. Nem tudok nélküle élni!

— Hallgass ide, fiam, mi lenne, ha... Van telefonja?

— Van.

— Akkor azonnal hívd fel. Mondd meg, hogy este nyolcra várod, új magnetofonfelvételeid vannak, meg egy üveg whiskyd. Mondd meg azt is, hogy hozza magával a pizsamáját és a fogkeféjét.

— Te megőrültél, apa!

— Próbáld csak meg, fiam.

★ ★ ★

— Te vagy az, fiacskám? Miért telefonálsz ilyen korán?

— Nincs is olyan korán, apa. Inkább késő...

— Csak nem történt valami baj?

— Nem akar elmenni!

Zahemszky László fordítása

Párbeszéd

A problémákról

— Tudja maga, hogy mi a hiánycikkek mibenléte?

— Ha nem kerül pénzbe, szívesen meghallgatom a magyarázatát.

— Szerencséje van. Társadalmi munkában fogom kifejteni.

— Akkor halljam.

— Arra a felismerésre jutottam, hogy nem minden hiánycikk, ami annak látszik.

— Sajátos felismerés, de talán, ha rátérne a lényegre.

— A lényeg az, hogy vannak valós hiánycikkek és vannak, amit csinálunk.

— De uram, ha csináljuk a hiánycikket, akkor az már nem hiánycikk.

— A csinálást nem úgy értem, hogy gyártjuk, hanem úgy, hogy egyes dolgokat kikiáltunk hiánycikknek.

— Ahá.

— Jó volt ez a közbeszúrása, azt jelenti, hogy érti miről van szó.

— Nagyjából.

— Na jó, akkor részletezek. A Dacia féltengely például valós hiánycikk, vagyis annyira nincs sem égen, sem földön, hogy csak jelentős csúszópénz ellenében juthat hozzá.

— És a nem valós hiánycikk?

— Azt hiszem, ezt is egy példán keresztül tudom a legjobban megvilágítani. Van egy nőismerősöm, aki néhány napja lépten-nyomon azért pocskondiázza a honi cipőipart és az ugyancsak honi cipőkereskedelmet, hogy nem lehet nálunk fekete női cipőt kapni.

— És valóban?

— Egy frászt. Én ugyan agglegény vagyok, s ebből kifolyólag elég ritkán vásárolok fekete női cipőt, de látom a kirakatokban, a cipőboltok gondoláin, hogy van. Így aztán ebben a kérdésben kénytelen voltam teljes mellszélességgel kiállni cipőiparunk mellett.

— De a nőismerőse csak jobban tudja, hogy nincs, hiszen ő akart vásárolni.

— Az igaz. Már az első boltban talált egy modellt. Fekete volt, divatos, s csodák csodájára ennek ellenére kényelmes.

— Akkor miért nem vette meg?

— Azért, mert ő nem olyan feketét akart, amilyen fekete ez a cipő volt.

— Fekete-fekete, nem mindegy?

— Én is ezt mondtam neki, de erre ő kioktatott, hogy a feketének negyven árnyalata van és neki egy más árnyalat kell.

— Erre mit tett a nőismerőse?

— Nyakába vette a várost. Végigjárta az összes cipőboltot, az összes áruházat, megguszt alt minden egyes fekete cipőt, de olyan feketét, amilyenre ő gondolt, nem talált sehol.

— Erre nyilván visszament az első boltba, s megvette azt amit először kinézett.

— Nem talált. Az igaz, hogy visszament az első boltba, de ott vett egy piros tramplit, ami nem is szép, nem is divatos, s annyira kényelmetlen, hogy négy tyúkszemet tört a lábára.

— Hát akkor miért vette meg?

— Azért, mert így világgá kiálthatja a fájdalmát. Ugyanis, minden ismerőse megkérdi, hogy miért jár egy olyan randa pirosban, mire elmondhatja, hogy azért, mert ebben az országban nem lehet fekete női cipőt kapni. Érti most már ugye, hogy miről van szó?

— Értem. Olyannyira értem, hogy akár meg is kísérelhetem az egész kérdéskomplexum mibenlétének az összefoglalását.

— Kísérelje meg.

— Tehát: A hiánycikkek arra valók, hogy legyenek problémáink. Ha nincs éppen más, hát álproblémák is megteszik. Na, jól fogalmaztam meg a tételt?

— A szög a fején lett találva.

— baloghy —

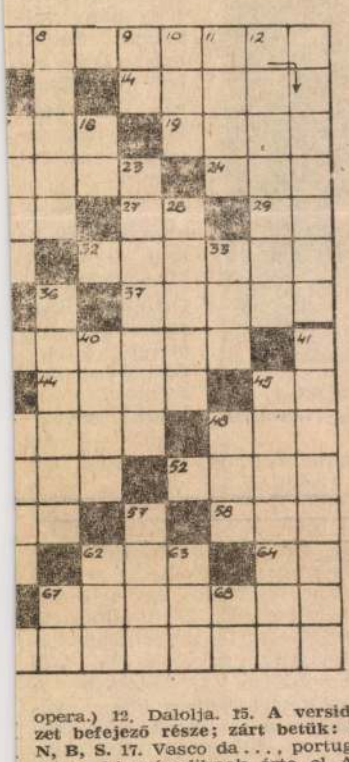

opera.) 12. Dalolja. 15. **A versidézet befejező része; zárt betük: D, N, B, S.** 17. Vasco da . . . , portugál hajós, ki másodiknak érte el Afrika megkerülésével Indiát. 18. Megszólítás. 21. Napszak. 22. Tévéműsorszám. 23. Móricz Zsigmond írása. 26. Szeged író-régésze. 28. Stendhal hős a „Vörös és fekete" című regényében. 31. Egyes keleti országokban még mindig alkalmazott büntetés. 33. Eleségnövény. 35. Magyar nemzetközi sakknagymester (István). 36. Sodort kötőanyag. 38. Hónap nevének rövidítése. 40. Paradicsom. 41. Harcias nők. 43. Égéstermék, névelővel. 45. Vannak, akik az ilyen cédulákat gyűjtik. 47. Paradicsom. 48. Mint a vízszintes 62. számú sor. 51. Felvilágosító. 54. Szájvíz. 56. Határrag. 57. Így hívta Ady édesanyját. 60. Férfinév becézett alakja. 62. Az ír szövetségi hadsereg névjele. 63. Mint az 58. számú sor. 66. Omszk folyója. 67. Testnevelési iskola régebbi nevének névjele. 68. Ilyen gazda is van.

Beküldendő: a vízszintes 1., függőleges 15., valamint a vízszintes 39. számú sorok megfejtése.

A megfejtéseket szerkesztőségünk címére kell beküldeni. A levelezőlapra az alábbi rejtvényszelvényt kérjük felragasztani. **Beküldési határidő: 1984. május 11.** Legjobb rejtvényfejtőink között minden hónapban könyvutalványokat sorsolunk ki. Az április 30-i számunkban közölt keresztrejtvény helyes megfejtése:

Csak a munka fejti ki, csak az tartja
fel a testnek és léleknek erejét
Csak a munka tesz hasznossá

Deák Ferenc

ZH	Rejtvényszelvény 1984. május 5.

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
NÉPSZAVA
1980 MÁR 8

1021

Mikus Sándor
szobrászművészete

Mikus Sándor:
Nő mandulaággal

TORONYÓRA AU

Nincs aki vállalja — G

URH-s segítség — A

Székesfehérvár történelmi hangulatú belvárosában egymást érik a világ minden tájáról idesereglett turistacsoportok. Kattognak a fényképezőgépek, naponta többezer emlékfotó örökíti meg a Bazilikát — *szépséghibával*. A tornyok óralapjai rozsdától barnultak, a mutatók szánalmas összevisszaságban. A többi templomnál hasonló a helyzet. Ősi, királyi városunkban másfél évtizede *egyetlen toronyóra sem működik*. E jelenség országos. Mintha megállt volna az idő templomtor-

felü
vill
szer
Ez
máz
sáto
ber
tás
tart
jele
szer
hoz
csa
tat
dig
kül
has
szó
egy
mo

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor, szobrászművész

SOMOGYI NÉPLAP

1979 NOV 25

1 1021

Mikus Sándor szobra.

gyelmit, de a teheneszetiek-
nek kijár. Joggal! És végre
ki mondja már meg nekem,
melyik az a sertésfajta, ame-
lyet első osztályúnak vesznek
át?... Folytassam?
lesz a közös gazdaság 2000-ben?
erephez jut-e a tájkörzeti ter-

sné: — Erre válaszolni én ke-
magam; szeretném, ha csak a
módomban állna előre látni...
. Nem gondolkodtam még ezen.
s: — Úgy vélem, az optimális
négy-ötezer hektár lesz, ter-
tz ezredfordulón is függ a ter-
öktől: a Zselicben sok ez a te-
ön szinte kevés. Itt, a Kapos-
szik megfelelőnek. Nekünk itt
erős gépparkunk van: négy
két John Deer és két T—
három MTZ és hat tehergépko-
ünk még két MTZ-t és egy te-
gy gondolom, ezek az alapgé-
majd 2000-ben is, legföljebb a
ják föl őket. Az ezredfordulóra
em négy helyen „állomásozná-

M.D.K.

Mikulás Ferenc

6) III. Béla és neje síremlékét Schulek Frigyes tervezte.
Tervei nyomán Mikulás Ferenc készítette.

Budapest Székesfőváros Művészeti Tárgyainak katalogusa
Bp. 1913.
7 l.

MDK

Mikula Ferenc, szobrász.

Képmás. Fafaragvány. Dombormü.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. MIKT-Hücs. Kat. 21.1.

Mikula Ferenc

MDK

Piéta, gipsz

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

MDK

Mikula Ferenc

II. Rákóczi Ferenc, Zrinyi Ilona és R. József
közös szarkofágja, siklósi márványból.

Wick Béla:

Kassa régi siremlékei, XIV-XVIII. század.
Kassa, 1933.

MDK

Mikula Ferenc

B.: Kassa régi temetői, templomi kriptái és siremlékei. Kosice 1926.

118.1.

MDK

Mikula Ferenc, Bp.

Uj tagok a M.Ipm. Társ. Magyar Iparmüvészet, 1901. 291. l.

MDK

Mikula Ferenc szobrász

Álmos, Előd

Zámborszky Ilona: A magyar Országház. Bp. 1937.
129-132 l.
/Az épület külsején elhelyezett szobrok/

mdk

Mikula Ferenc szobrász

készítette el a délitorony restaurálása-kor a baldachinok alá, Szapolyay István Rozgonyi Sebestyén és Zrenday Vitéz János szobrait. (Mátyás király ladvezérei, tanácsosa.)

Mihalek József. A Kassai Szent Erzsébet templom. Bp. 1912. 106, 107. l

Mikula Ferenc, szobrász MDK

Az Országház épületét 253 szobor díszíti, közöttük az övé is.

Bajó Gyula: Budapest újabbkori épületszobrászata. Bp. 1942. Pázm. P. Tud. Egy. dolgozatai. 263. l.

Mikula Ferenc

"Pieta" gipsz

Őszi Tárlat kiállitás. Műcs. 1922. nov. 12 l.

MDK

Mikula Ferenc szobrász

"Almos", "Előd" c. szobormüvei az Országhaz északi homlokzatán.

Zámborszky Ilona: A Magyar Országház.Bpest. 1937./Képekkel./ 129.l.

Mikula Ferenc MDK

Erzsébet királyné, márvány, dombormü

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Mikula Ferenc

szobrász

Álmos vezér, Előd vezér,
szobrán (1902.)
a budavári Halász
bástyán
fentiről

Az utas könyve

Bp 1935. 100-l.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Mikula
Szobrász

Fővárosi Lapok 1896. aug. 27., 6-7.
(Ujdonságok. Kinizsi-emlék a Mátyás-templomban.)

Kalmár

Mikula Ferenc

szobrász

Jásd okv

Medvey 14 l.
15. l.
és még több
oldalon

Gyöngyöshalászi Takách Béla festő l. Takách B.

Mikula Ferenc

1861–1926.

Laisd

Medvey

[illegible], 126. l.

127. l.

Fóth Béla: Mende-mondák

X. 169

~~Andreetti Anselm~~

Mikula Ferenc

Schuler Frigyes

Mnís
led
2

irod
2

Kassai Rá-
kóczi csirem-
lékek

Wick Béla dr.:

Kassa régi siremlékei.
XIV – XVIII. nazad. Košice
1933. 134. l. · 136. l.

Szapolyai nádor II. 194.

Mikula Ferenc

zobrazu

l.

Magz. Müemlékei

III 222. l.

Mikula Ferenc

nobrán

többnör

l.

For III. Béla

265. l.
266. l.
269. l.
271. l. többnör
XII. tabla
277. l.

1780-909-36
Fényképező

465. Szekrény.

sárgára festett nyírfa.

Egy darab szekrény, kétszárnyú záros ajtóval, ezek elején léczek közé foglalt emelkedett diszszel, sima fedőlappal és két polczczal.

Méretei: 87 cm. magas, 141 cm. hosszú, 95 cm. mély.

Becsértéke.....30 K

Régi leltári száma: 43.

Mikula Ferenc

zobráz

l.

Kemkassanmüeml

14, 17. l. (Tölbször)

Mikula Ferenc

wobrázz

vrád

z

Forster Rákóczi

20-l.

dr. **Szekeres Margit** dr. **Wellmann Imréné**

ifj. Hafner István

magánszámokkal.

Kamarazenekar **Vécsey Jenő** vezényletével.

Konferál: dr. **Szemző Piroska**

Belépőjegyek a helyszinen válthatók.

10. Az izraeliták régi temetője.

Kassa magisztrátusa 1836-ban adott először jogot az izraelitáknak a városban való letelepedésre.[1] A legnagyobbrészt Rozgony községből beköltözött izraeliták Kassán 1842-ben bérelt helyiségben imatermet és iskolát rendeztek be. Hitközségük élére 1843-ban meghívták Kohn Márton rozgonyi rabbinust. Első zsinagógájukat a Harang-utcán megvásárolt magtárból építtették. 1866-ban épült a Rákóczy-körúti s 1927-ben a Kazinczy-utcai és az Imaház-utcai hatalmas kupolás zsinagóga.

Dem Sohne, der so jäh und früh
Dem Elternherz entrissen,
Dem Gatten, der in Sorg und Mühe
Die Gattin muss vermissen,
Dem Vater, der zwei Waisen liesz,
Gewidmet sei als Denkmal diesz.

*

A síremlékeken a következő családok neveit olvassuk:

Adler.

Bär, Berkovits, Blumberg, Boczán, Braun.

Ferber, Fischer, Friedmann, Fröhlich.

Ganzfried, Geiger, Glatter, Glück, Goldberger, Goldstein, Goldstrich, Gruber, Grünstein.

Halperth, Herschkovits, Hollay, Horovitz.

Kain, Kalafoni, Kempner, Klein, Kohn, Krantz, Krebs.

Landesmann, Lefkovics, Liebmann.

Mandl, Moskovics.

Mikula Ferenc

a kassai szent Mihály
kápolna homlokzatán
szent Péter és Pál szobrai
fentitől

Wick kassai kat mnémi

40. l.

Római őr állomás, fenéki

VIII. 139.

MIKULA *Ferenc*, szobrász, l. *Mikola F.*

Mikula Ferenc

zobrázt

l.

Wickkassaidóm

188. l. 342, l.

Mikula Ferenc

Uobraz

l.

Wick Kassa tisz -

357. l.

A 197. sz. BAROSS cserké

Budapest, IV., ker. Bástya-u.

Csak egy pengővel járuljon cserkészünket elvihessük az

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Urunk! A

Az 1933. év nagy erőpróbája les

A nemzetközi világtáborozás. Ja kívüli követelményeket és feladatokat állí

A Baross Szövetség cserkésze részüket. Egyfelől a felelősséget érezzük, patok minden erejükkel részt vegyenek a szeretnénk, ha az ilyen ifjusági világtal részesülhetne minden cserkészünk.

Elvünk, — amelynek eddig a j csületes munkája alapján mindig eleget

Mikula Ferenc János

Thieme Becker

XXIV. 553. l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Mikula Ferenc

nobrátt, évek
óta foglalkozott a
budavári koronázó
templom restaurálá-
zi munkálatainál.
A templom nyugt
Háromság kápolnájá-
ban elhelyezett alábbi
síremléket fenti kerü-
tette a Király Költségén

III. Béla király és hit-
vese Antiochiai Anna
emlékezete. Bp. 1898.

11. l-

Mikula Ferenc, szobrászművész

P. Szabó Ernő: István Király Budapesten.

A Szent Istvánt megörökítő képsor a Mátyás-templomban igen gazdag. Az altemplom kötárának barokk szobrai között ugyanúgy ott a király alakja, mint ahogyan a káptalani sekrestyétől északra lévő Szent István-kápolna falképein. A freskókat Székely Bertalan készítette a templom restaurálása után, az ő tervei szerint faragta Mikula Ferenc a kápolna bejárata fölötti domborművet. |repr.|

Budapest folyóirat, 1988., 8., 8-old.

Mikula Ferenc

MIK

Képmás, fafaragvány, dombormü

Miscarnok 1923 tavaszi tárlat

Mikula Ferenc szobrász

Pesti Hirlap. 1926. ápr. 6.11

Mikula Ferenc szobrászművész halala

Mikula Ferenc

l.

Rath György 1896

285. l.

Az átkelést vezető pság.szemrevételezésének lefolyása.

Az átkelési helyek kiválasztására szolgáló szemrevé az átkelést vezető pság.egységesen hajtja végre vezérkar gos,tüzér és müszaki/:hiradó:/tisztek bevonásával.

Az átkelő harcosoportok parancsnokai ezt a szemrevé egészitik ki az egyes átkelési helyeken,a helyi viszonyo végrehajtás részleteinek megállapitására.

A szemrevételezés harcászati és müszaki részből áll

A harcászati szempontból a szemrevételezést a vezér gyalogos és tüzér tisztek hajtják végre.

A müszaki részt az átkelés müszaki előadója.

Müszaki szempontok:

mindkét part járhatósága az átkelés

Mikus Gyula

Cserhát József: "Álljunk meg Györökön..." /Csont Ferenc, Mikus Gyula festőművészekről/ - Napló /Veszprém/ 1966. ápr. 10.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243.284.l./ 250.l.

Mikus Gyula

Szerepel a XI. őszi tárlatban
a Bakonyi Múzeumban

Csaba Imre: még néhány gondolat
őszi tárlatunkról

Napló 1969 XI. 16

Mikus Gyula

festő

Riánások
Tolé Balaton } repro

Sáry Gyula: Uj utakon?
Müveszet, 1969. október - 35 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Mikus Gyula, festö-graf. MD K

Becei táj. Akvarell.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll.1954.dec.-1955.jan.Kat.22.l.

MDK

Mikus Gyula, festő

Tavasz Besztercehegyen. Olf.

Bücs.-IV.M.Képzm.K.áll. 1954.jan.-febr. Kat.9[illegible].l.

MDK

Mikus Gyula , festö

Dolgos,vidám öregség. Vizf .

Sárospatak a megáradt Bodroggal. Vizf.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat.12.l.

Mikus Gyula

Keszthelyt választotta pátriájául és előszeretettel festi a szigligeti részt.

F.T.: Festőművészekről és a Balatonról.
Középdunántuli Napló. 1956. jul. 6.

MDK

Mikus Gyula
keszthelyi festő

a kiállitáson szerepelt.

A Szigligeti öböl, a györöki "Szép kilátás,
Libái.
"Balatonpartja"

Dr. Vajkai Aurél: A magyar képzőművészek és iparművészek szövetsége Veszprém megyei munkacsoportjának kiállitása a Bakonyi Muzeumban.
KÖZÉPDUNÁNTULI NAPLO 1957. nov. 15.

Mikus Gyula, festő, sz. 1905.

A szegedi tanitóképzőben szerzett tanitói oklevelet. Helybeli festők müveiből kapta első képzőmüvészeti élményeit. A Képzm.Főiskolára nem tudott beiratkozni, igy tanitói állást vállalt egy erőktől övezett dunántuli falucskában. Innen küldözgette szobrait,majd képeit bpesti tárlatokra. A táj és a nép egyaránt érdekelte. Első kiállitott képével, a "Halottasmenet"-tel a Mücsarnokban életkép-dijat nyert 1939. Három év mulva Keszta József közbenjárására Keszthelyre helyezték rajztanárnak. Süriin rendezett önálló bemutatót vidéki városokban. A legutóbbi mücsarnoki kiállitáson, 1953. és a dunántuli tájkép-pályázaton dijat nyert. 1951.a Fényes A.-teremben majd Keszthelyen rendezett kollektiv kiállitást. Három év óta bem tanit, festi a Balaton tájait és embereit.

Uj M.Képzm.IV.1954.

128.1.

és képek

MDK

Mikus Gyula, festö

Lampionos felvonulás. /Tanulmány/ Olf.

Mp.Mücs.-II.Magy.Képzőm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat.7.l.

MDK.

Mikus Gyula festo

"Szigligeti ebed" /olaj/

"Tanulmanyfej" "

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mucsarnok, 1955.18.1.

Mikus Gyula:
Balatoni halászat

LESZJA UKRAJINKA:•

Szapphó

A szirten ül egy gyönyörű lány,
Örvénylik a tenger alant,
Fény csillog a lány koszorúján,
Kezében a dalnoki lant.

Szép éneke bánatosan szól,
Pendülve kíséri a húr,
S egyszerre a szíve a daltól
Fájdalmasan összeszorul.

Előtte jövője kitárult:
Hírnév koszorúzza nevét,
Öröm s hamis eskü, elárult
Szerelme, remény, vereség ...

S' a lány a fűzért leszakítja,
Babérkoszorúja lehull,

1

Amikor Blanco dil
vállalva atyja kitagad
vette Aurorát, az u
ország népe egy emb
talok mellé. A polgá
az ő házasságuk. A h
több száz távirat érk
lönböző vidékeiről.
családok küldtek lel
tokat, intézmények k
sítják a fiatal pár s
gatásukról. A fővár
kan öltöztek a dik
napján patyolat feh
zakóik gomblyukába
témmal jelentek meg
kahelyeiken.

Teodor, miközben
örömmel látta a r
megnyilvánulását. Eg
szerelem felelősségét,
ban szólalt meg ben
hellett a történelem

MDK

Mikus Gyula

Akt képe, a Műcsarnok 1943/44 évi téli tárlatán.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1943.nov.21. 14.1.

MDK

Mikus Gyula

Halottasmenet c. munkájáért az életképdijat kapta

Odaitélték a téli tárlat dijait. Uj Magyarság 1939. febr. 12.

Mikus Gyula

MDK

Kapások, terrakotta

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

MDK

Miklós Gyula
festő

Részt vett a tárlaton.

Bodnár Éva: Balatoni Tájak, 1966.
Művészet, 1967. február – 45 lap.

MDK

Mikus Gyula

Balatoni halászat, repr.

Bakony-Balaton kiáll. Csók I.Gal. 1963.IX.

Mikus Gyula MDK

Lampionos felvonulás, tanulmány, olf.

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Mikus Gyula, Keszthely

Bakony-Balaton kiáll. Csók I.Gal. 1963.IX.

Mikus Gyula MDK

Dolgos, vidám öregség, vizf.

Sárospatak a megáradt Bodroggal, vizf.

Mücsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Mikus Gyula
festő

M.D.K

Részt vett a tárlaton.

Bodmér Éva: Balatoni Tárlat. 1966.
Művészet, 1967. felmár – 45 kap.

Mikus Gyula MDK

Besztercehegyen, olf.

Mücsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK.

Mikus Gyula

Müvei a keszthelyi képtárban

Napló/Veszprém/ 1966 okt.15.

MDK

Mikus Gyula

Balatoni halászok, fametszet

IX. Magyar Képzőm. Kiáll.kat. Műcs. 1962. 23.l.

Mikus Gyula

. kiállított festménnyel:

Szigligeti. Olaj, 40 x 65 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállítás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

24.l.

Mikus Gyula

Szigligeti park - festmény

Balatoni halászok - grafika

Balatoni Nyári tárlat 1962

Tihanyi Múzeum

Katalógus

Mikus Gyula

Szigligeti park

Balatoni halászok

Balatoni nyári tárlat 1962

Tihanyi Múzeum

Kiállítás

Mikus Gyula

MDK

Tanulmányfej

Műcsarnok 1943 Téli tárlat

Illés Gyula

Szerepelt az Erdő-Dunántúli Képzőmű-

vészek III. kiállításán.

Magyar Nemzet 1966. szept. 23.

MDK.

Mikus Gyula

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1966 juli.17.p.5.

MIK.

Mikus Cyula

Kiállítási kritika

Népló/Veszprém/ 1966 juli.17.p.5.

Mikus Gyula

MDK

Utolsó kenet

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

MDK

Mikus Gyula

Balatoni halászat, fam.

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

Miklós Gyula

Balaton balassat, fűz.

Mikus Gyula MDK

Kertek alja télen, olf.

Miccarnok 1940 A gyar művészetért c.kiáll.

Mikus Gyula

Szörey mürét nem említ.

Bodnár Éva:
„A Balaton a képző-
mürészetben"

Jelenkor, 1966-8

Mikus Gyula

MDK

Fekvő nő, temp.

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

MDK.

- Mikus Gyula

Kritika

Jelenkor .966 dec.12.lap 55 1157.

Mikus

Szerepel a „Magyar szobrászat 1920-45" c. kiállítás on Székesfehérvárott

Kritika 1966 XII n. 39 old.

M.D.

Milnes Gyula
festő

A művésznek Kusztheleyen van
a műterme, csaknem 30 év óta.
A művész egy évvel ezelőtt adott
el utoljára lapot.

Szemes Piroska: Műterem látogatás.
Nők Lapja, 1968. jan. 13-14 lap

M.D.Y

Mihus Gyula
festő

Egy tusrajza szerepelt a Veszprém megyei művészek pesti tárlatán, a kép egy halat ábrázolt. Kiváló mű volt.

Szemes Piroska: Műterem látogatás
Nők Lapja, 1968. jan. 13-14 kap

Mikus Gyula

Szerepel a Balaton. Nyári.
Tárlaton Keszthelyen

Jelenkor 1966 VIII. s. 741 old.

Mikus Gyula

Olvadás a Balatonon, olaj, 15 x 21 cm
Reggel, vegyes technika, 61 x 29 "
Vitorlások, vegyes techn. 64 x 50 "
(Reprod.: Olvadás a Balatonon,
35 old.)

Enakdunántuli képzőművének harmadik kiállítása. Nagyfehérvár, 1966. kat. szerk. Kralovánszky Zlán. Bev. Kovács Péter.

7 l.

Mikus Gyula

Keszthelyen él. Olvadás a Balatonon
c. képe (emlitve)

Szerepel az Iszakdunántuli
képzőművészek III. kiállításán

Jelenkor 1966 XII. n. 115 fold.

MDK.

Mikus Gyula

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém / 1966 nov.13.lap.3.

Mikus Gyula

MDK

Balatoni halászok, fametszet.

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

MK.

Mikus Gyula

Kiállítási kritika

Napló /Veszprém/ 1966 nov. 3.

Mikus Gyula
Keszthely

Hóráspor	olaj	20 × 100 cm
Sziklipet a Szentgyörgyhegyről	"	48 × 79 "
Téli Balaton II.	"	50 × 90 " (repr.)

V. Országos Képzőművészeti Kiállítás. Bp. Műcsarnok. 1970. Kiáll. cat. Bev.: Kovalovszky Mária

Mikus Gyula

Szerepel a Bakonyi Múzeum táslatán

T. I. "Negyedszázad képzőművészeti alkotása"

Nagyszabadság 1970 VII. 1

Mikus Gyula

Szerepel a Bakonyi Múzeum jubileumi
tárlatán

Raffai István: Negyedszázad
alkotásai.

Napló 1970 VI. 20.

MDK

Mikus Gyula, szobrász

Szerepek Veszprémben.

T. I.: Negyedszázad képzőművészeti alkotásai 7.

Népszabadság, Bp., 1970. jún. 1.

Mikus Sipula

Szerepel az alábbi tarlatan

(R. i): Fejér és Veszprém megyei Képzőművészek) III. tarlata Mnotán

Fejér megyei Hírlap 1970 XII. 6

Mikus Gyula
festő

Mikus Gyula képei hiányoznak a
tárlatsor.

Dr.Sáry Gyula: Az V.Balatoni Nyári Tárlat
Müvészet, 1970.november - 37.lap

Mikus Gyula

Sáry Gyula: Kenthes festőművésze (Mikus Gyula) – Művészet, 1967. 8. évf. 6. sz. 26-27. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Ért. 1970. 1. sz. 68-107. l./

82. l.

Mikus Gyula

Csehát Gyula: A keszthelyi műteremben (Mikus Gyulánál.) - Napló (Veszprém) 1967. aug. 24.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Ért. 1970. lsz. 68-107. l./

8o. l.

Mikus Gyula

MDK

A veszprémi festőküszgyülésen a negyvenyolcról tizennégytagura csökkentett munkacsoport tagja lett.

Koncz István: Ecsettel harcolni!
NAPLO /Veszprém/ 1962 márc. 30.

Nikus Gyula

Szerepel a Fejér és Veszprém megyei művészet) III. táslatán Imotán

N.N.: Két megye művészeti „kérfogása"

Napló 1970 XII. 1

M.D.K

Mikus Gyula
festő

Egy szinfoltokból komponált képé-
nek címe a „Hajnal". Igen sokol-
dalú művész, akvarell, tempera,
pasztell, olaj, néhány montázs is
látható műtermében.

Sarig-Gyula: Keszthely festőművesze.
Művészet, 1967. junius – 26 lap.

Mikus Gyula
festő

M.D.K

Képeinek legnagyobb része
tájkép. Keszthely Hornyéki
dombok, a keszthelyi öböl,
szépkilátói táj Becehegyen, a
déli part panorámája.

Sáry Gyula: Keszthely festőművésze
Művészet, 1967. junius – 26 kep.

M.D.K.

Mikus Gyula
festő

1939-ben a „Halottasmenet"
kompozíciójáért a Műcsarnok-
ban élethép díjat nyert.

Sáry Gyula: Keszthely festőművésze.
Művészet, 1967. junius – 26 lap.

Mikus Gyula
festő

M.D.K.

Alkotómunkája elismeréséül sok évvel ezelőtt felvették a Magyar Képzőművészek Szövetségébe.

Sárig Gyula: Keszthely festőművésze
Művészet, 1967. jennus - 26 lap.

Mekus Gyula

festő

M.D.K.

Zalaszántón tizenöt évet dolgozott a művész. Huszonöt éve él és dolgozik most Keszthelyen.

Sáry Gyula: Keszthely festőművésze. Művészet, 1967. junius – 26 lap.

Mikus Gyula
festő

M.D.L

Balaton
Tünnep } repro

Sárig Gyula: Keszthely festőművésze.
Művészet, 1967. junius – 26 lap.

M.D.K.

Mikus Gyula
festő

1939-ben részt a Műcsarnok-
ban rendezett tárlaton, 1951-ben
a Fenyes Adolf Terembenszerepelt.
1956-ban Kaposvárott, 1964-ben
Veszprémben állított ki.

Sáry Gyula: Keszthely festőművésze.
Művészet, 1967. junius - 26 hep

MDK

Mikus Gyula

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1967 nov.12.

MDK

Mikus Gyula

Olvadás a Balatonon, o.

Reggel, vegyes technika

Vitorlások, " "

Északdunántuli képzőművészek 3. kiáll. Szfvár

Csók I. Képtár 1966.

Mikus Gyula
festő

M.D.K.

1905-ben született Celdömölkön.
A tanítóhejszőt Szegeden végezte,
majd Zalaszántón tanított. Innen
küldte be különböző tárlatokra
szobrait, festményeit.

Sáry Gyula: Kesdhely festőművésze.
Művészet, 1967. junius – 26 lap.

Mikus Gyula MDK

Kukoricatörők, vízf.

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Mikus Gyula MDK

Becei táj, akv.

Mücsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Mikus Gyula MDK

Szigligeti öböl, olf.

Tanulmányfej, olf.

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Mikus Gyula festő

Müve a kiállitáson

P.G.: Észak-dunántuli képzőművészek III. kiállitása Székesfehérvárott

Magyar Nemzet 16 szám szpetmber 23. 4.l.

Mikus Gyula Testő

M i k u s G y u l a

Keszthelyen él. Nem fiatal ember, 1905-ben született. Pályája elején főként figurális képeket festett. Úgy harminc év óta viszont a Balaton az e. elsőszámú modellje. Voltak évek, mikor csak a tavat festette.

Heitler László: Két balatoni festő.

JELENKOR XII. évf. 7-8. sz. 1969. júl.-aug.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M i k u s G y u l a II.

"Nehéz volt a figurális, rajzos témáktól elszakadnom és csupán szinekkel kifejezni azt az élményt, a amit a Balaton nyujt" - mondja a kezdetről Mikus Gyula. "Az örök változás, ami a szemem előtt játszódik le, bármelyik időszakban nézem a balatoni tájat, először megrettentett.

Heitler László: Két balatoni festő.

JELENKOR XII. évf. 7-8. sz. 1969. júl.-aug.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Nem változhatok együtt, nem módosithatom a képet állandóan. Összefogásra kellett törekednem... Volt rá példa, hogy a jégen tehetetlenségemben leültem a kazettámra és majdnem sírtam... Az évek mulásával együtt lassan kezdett megvilágosodni elöttem a Balaton igazi arca."

Heitler László: Két balatoni festö.

JELENKOR XII.évf. 7-8. sz. 1969. júl.-aug.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M i k u s G y u l a IV.

Régebbi munkáiban több a leiró elem. Igyekezett megragadni a hegyek formáját, a fák, szölöhegyi présházak, a vízen imbolygó, vagy stéghez kikötött vitorlások, csónakok karakterét. A tárgyiasabb formálás szerényebb, visszafogott szinekkel párosult munkáin.

Heitler László: Két balatoni festö.

JELENKOR XII. évf. 7.-8.sz. 1969. júl.-aug.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Később, különösen az utóbbi évtizedben készült képein a táj látványa átírtabban, összefogottabban jelenik meg. Színei kivilágosodtabbak, tűzzel teltek meg, ragyogásuk a balatoni napfény ragyogását idézi.

Heitler László: Két balatoni festő.

JELENKOR XII.évf. 7-8.sz. 1969. júl.-aug.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M I K U S G Y U L A VI.

Témái nem nagyon változtak az évek során: víz, tó-part, szölöhegy, vitorlások, fürdözök, szölömunkások, halászok, néha csendéletek. Különösen kedveli a festö azt a valóban lenyügözö panorámát, ami a balatongyöröki és a becei szölöhegyröl nézvást tárul elénk.

Heitler László: Két balatoni festö.

JELENEKOR XII.évf. 7-8.sz. 1969. júl.-aug.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M i k u s G y u l a VII.

A szigligeti öböl vize mögött felsorakozó hegyek - a Szentgyörgy, Csobánc, Gulács, Badacsony, a Várhegy, Rókarántó, Királyné szoknyája, a fonyódi kettős kúp - ritmusos hullámzása, a nagy ég és víz sok képének főszereplője. A képek értékét az adja, hogy Mikus a látványos témát igényes, festői megjelenitésben adja elő.

Meitler László: Két balatoni festő.

JELENKOR XII.évf. 7-8.sz. 1969. júl.-aug.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M i k u s G y u l a VIII.

Úgy igyekszik megragadni a táj karakterét, hogy a k
képre való transzponálás során sem gazdag kóloritot kedvelő, lendületes ecsetjárású festői metódusán, sem az ábrázolt táj formáján és jellemző színén csorba ne essék.

Heitler László: Két balatoni festő.

JELENKOR XII.évf. 7-8.sz. 1969. júl.-aug.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M i k u s G y u l a IX.

Az év minden időszakában festi a Balatont, gyakran az utolsó ecsetvonásig kinn készülnek képei. A befagyott víz és az olvadó jég feltorlódott halmai ugyanúgy témái közé tartoznak, mint a virágzó mandulafák menyasszonyi pompája, a nyár fényözöne és az őszi szőlők sárga-barna aranylása.

Heitler László: Két balatoni festő.

JELENKOR XII.évf. 7-8.sz. 1969. júl.-aug.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M i k u s G y u l a X.

Külön figyelmet érdemelnek halászokat ábrázoló képei. Az ősi foglalkozást némileg modernizáltan i is ősi ritus szerint üző emberek életének együttérző ismerője Mikus Gyula. Szemléletes bizonyiték erre M e g h a l t e g y h a l á s z című képe - sok más, halászokat ábrázoló müve közül.

Heitler László: Két balatoni festő.

JELENKOR XII.évf. 7-8.sz. 1969.júl.-aug.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M i k u s G y u l a

XI.

Tájtanulmányai között elvontba hajló vagy teljesen elvontnak ható festmények is találhatók. A Balatont ismerő szem azonban hamar észreveszi bennük a táj karakteres jegyeit; elsősorban a színvilágban fedezhető fel a látvány inspirációja.

Heitler László: Két balatoni festő.

JELENKOR XII.évf. 7-8.sz. 1969. júl.-aug.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M i k u s G y u l a XII.

Artisztikumuk ellenére ezek a munkák kevesebbet adnak a látványt egyértelmüen idézö képeknél, lévén azok megfestése is friss, gazdag koloritú.

Heitler László: Két balatoni festö.

JELENKOR XII.évf. 7-8.sz. 1969. júl.- aug.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M i k u s G y u l a

XIII.

Mikus Gyula festményei a Balaton vizének és környékének szépségét ragadják meg. Az egyre több ember által kedvelt táj látnivalói közül választ ki és emel müvészi szintre motivumokat.

Meitler László: Két balatoni festö.

JELENKOR XII.évf. 7-8.sz. 1969. júl.- aug.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

A barátságért, a kitartó figyelemért a pannon táj e legszebb darabja a festői témákat olyan gazdagon tárja Mikus elé, hogy megörökítésükhöz több emberélet is kevés lenne. Mikus Gyula hittel és festői alázattal igyekszik megfelelni a feladatnak.

Heitler László: Két balatoni festő.

JELENKOR XII.évf. 7-8.sz. 1969. júl.- aug.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MIKUS GYULA

Balatoni halászat, 1961. fametszet

40×53

I. Miskolci Országos grafikai biennálé Kat. bev.: D. Fehér Zsuzsa Miskolc. 1961.

Mikus Gyula

Meghalt egy halász (repr.)

Jelenkor XII. évf. 1969. júl.-aug. 7.-8. sz. Műmelléklet 1. l.

Mikus Gyula

Téli Balaton (repr.)

Jelenkor XII. évf. 1969. júl.-aug. 7-8. sz. Mű-
melléklet, 2.

Mikus Gyula
festő

M.D.V

„Meghalt egy halász"
(repro)

Vajka Oszkár: Veszprém megjelenhet
Művészet, 1968. október - 42 lap.

Mikus Gyula
festő

M.D.K.

„Meghalt egy halász" című
„képe szerepel a tárlaton.

Vajka Aurél: Veszprém megyei tárlat
Műviszet, 1968. október - 42 kep.

MDK

Mikus Gyula, festőm.

Halottasmenet c. müve említést és megbecsülést érdemel.

Pipics Zoltán: Téli Tárlat.
Mücsarnok.
Uj Magyarság. 1939. jan. 29.

MDK

Mikus Gyula

Művészet 1938. III. évf. 22. sz. 159.l.

Mikus Gyula
festő

M.D.

„Balatoni halászat" című képét a
„Bakony-Balaton" kiállításon a Csók
„Galeriában kiállította". + Balatoni halászat
(repro)

Szemes: Bakony-Balaton
Nők Lapja, 1963. szeptember 21 – 10 lap

mdk

Mikus Gyula festőm.

„Természetlübb" képei a kiállításon

(Lovas) Bakony Balaton. Kiállítás a Csók Galeriában

Népszava, 1963. szept 25-én.

2. l.

MDK

Mikus Gyula

egy fametszettel és tusrajzal is

szerepelt a kiállitáson.

Olajfestményei: "Szigligeti öböl", "Szigligeti öböl télen," "Tavasz Becén".

Koncz István: Balaton-Bakony. Veszprém megyei festőművészek képkiállitása a budapesti Csók-galériában.

Napló, 1963. szept. 18. 2. lap.

MDK

Mikus Gyula

Balatoni halászat, repr.

Bakony-Balaton. A veszprémmegyei képzőm. kiáll. a Csók I. Galériában. Bpest 1963. szept. 13-19.

MDK

Mikus Gyula

Kertek alja télen, olajf.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 23.1.

Mikus Gyula

MDK

Szerepelt a tárlaton

"Balatoni halászok"
/A Toth Sándorral neveli a fiatalokat/

Cserhát József: Baltoni Nyári Tárlat.
Naplo/Veszprém/ 1962. jul. 24.

Mikus Gyula MDK

Csók, terrakotta

Mücsarnok 1936 Nő a müvészetben c. kiáll.

MDK

Mikus Gyula, Keszthely, Veszprém m.

Behavazott Sárospatak	olaj
Borús este a Balatonnál	"
Koratavasz a Balatonnál	"
Horgásztanya	"

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20- dec.4-ig.Ernst Múzeum. 10.1.

MDK

Mikus Gyula festőm.

a Halmos Izor dijat kapta

Dijosztás a Mücsarnokban. Magyar Nemzeti Müvészet, 1939. 1.sz. 7.l.

MDK

Mikus Gyula, Keszthely, Veszprém m.

Becei táj aqu.
Szigligeti öböl "

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20. - dec.4-ig.Ernst Múzeum. 13.1.

Mikus Gyula

MDK

Kukoricatörők

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

Mikus Gyula MDK

Tanulmányfej, vizf.

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

Mikus Gyula

Szigliget télen, of.

Miskolci kiáll.I. Herman Ottó Muz. 1955.
17. 1.

Mikus Gyula

Csók, terrakotta

Műcsarnok 1936. okt.-nov.
A nő a művészetben kívül.

Mikus Gyula szobrász

Csók

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok.

MDK

Mikus Gyula

"Balatoni halászok"

Koncz István: Veszprém megyei ismerősök a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

NAPLO/Veszprém/ 1962. máj. 19.

Mikus Gyula MDK

Zalai táj

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Mikus Gyula MDK

Zalai táj a Tátikával

Mücsarnok 1939. téli tárlat

Mikus Gyula MDK

Fekvő nő, temp.

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Mikus Gyula MDK

Halottas menet

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Nikus Gyula

Alkotásaival a Balatoni
Nyári Tárlatra kérnül.

Napló (Veszprém) 1966. ápr. 10.

Pedro Ayala

Hace tiempo a Trabuco
Pepe Trabuco Bermúdez.

Pepe (Hermano) 1966 Apr. 10

MDK

Mikus Gyula

Balatoni halászat, kézzel nyomott fam.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz. 196o. nov.

Mikus Gyula MDK

Zalai táj, vizf.

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Mikus Gyula

MDK

Zalai táj a Tátikával

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Mikus Gyula

MDK

Halottas menet

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

MDK.

Mikus Gyula

Kiállitási kritika

Napló /Veszprém/ 1965 ápr.27. lap -

Mikus

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 3. sz. 31. o.

A II. Szabad Művészet kiállítás. (S.S.)

Körplasztika. Tanulmány fejek, Mikus

Pesti Hirlap. 1932. ápr. 17. 4

Fóthy János: Csoporthiányítás az Ernst-muzeumban

Mikus Gyula

festő

Keszthely

lásd

Szabad Művészet

1952. 11. 7. 556 l.

2103. Brocky Károly.
Sz. Temesvárott 1807. ben. I. Londor

Anya és gyermeke.

I, a ki szenderegi

A balra fordul[illegible]
hajú gyermeket I tart kezeiben, [illegible]
[illegible] Fejéke futóka fehér virágokkal,
Rövid [illegible] ujjú ingválla kissé lecsú
lágoskék, A gyermek [illegible] inget és [illegible]

Vászon, tojásdad alakban,
Vétetett 1902: III. 2-án (
Elszámoltatott 1902: XI. 1
Az elszámolást elfogadta 1
(255-903.)

904: IV. 30.

Vét. Lorent J. R.

Mikus Gyula
festő
Keszthely

lárd

Szt Márton Cék

1943. tav kiáll.

esítő köteteket az azon évre szóló tagdíjak befize-
zonnal szétküldi. Ez a kedvezmény természetesen
nt, Társulatunk iránti szeretetből írásban kötelezik
való kiegyenlítésére.
ologiai Értesítőnek több kötetben vagy füzetben
nkra, egyfelől azzal, hogy a füzeteknek azonnal
enek leszünk a Magyar Tudományos Akadémia
néskor az Akadémia pénztárába befizetni, másfelől
tunknak adminisztrációs költségeit az eddiginek

i felhívással t. Tagtársainkhoz, remélve, hogy az
ban nemzeti tudomány, melynek ápolása és elő-
néljük, hogy t. Tagtársaink ez évi tagdíjaik gyors
l fogják elősegíteni a régészet ügyét, azaz a hatá-
giai Értesítő megjelenését.

Tagtársi üdvözlettel:

az O. M. Régészeti és Művészettörténeti Társulat
elnöksége és választmánya.

yetemi Nyomda.

Mikus Gyula

Festő

Keszthely

l

Szabad Művészet

1951. 78. l.

Nejedlel

79. l.

Mikus Gyula

festő

Magyar Csillag, 1942. jan. II. évf.

1. sz. 44-52. l. – Kállai Ernő: Önin-

te beszámoló egy beszélgetésről.

Mikus Gyula festő

Szabad művészet. 1951 V. 2. 77-78

A magyar festőművészet mesterei és
Keszthelyi művészek a Balatoni
Múzeumban

MDK

Mikus Gyula, Veszthely

Horgásztanya, of.

Vidéken élő képzőműv. kiáll. Ernst Múz. 1954. nov. 10.-1.

MDK

Mikus Gyula, "eszthely

Becei táj, akv.

Szigligeti öböl, akv.

Vidéken élő képzőmüv. kiáll. Ernst Muz. 1954. nov.

Mikus Gyula, Keszthely

Behavazott Sárospatak, of.

Borus este a Balatonnál, "

Koratavasz a " "

Vidéken élő képzőmüv.kiáll. Ernst Muz.1954.nov.

lo.l.

MDK

Mikus Gyula

Szigliget télen, of.

Miskolci O.Képzőm.kiáll. Herman Ottó Muz. 1955.

17 l.

MDK

Mikus Gyula, Keszthely.

Téli táj, of.

Halottasmenet, of.

Szegedi Képzőmüv. Egyes. kiáll. Hungária szálló.
1943. okt. 7 l.

gyár, egyemeletes, 7 nyilásos,

M D K

Mikus Gyula, az életkép-dijat kapta a Képzőművészeti Társulat Téli tárlatán

Nemzeti Ujság 1939. febr. 12.

K.M. : Ungarske Kunstnertresnitt. Norvég könyv a magyar művészi fametszetről. Nemzeti Ujság 1939. febr. 12.

MDK

Mikus Gyula

Bellisch J: Tájképek a VI. M.Képzm. Kiállításon. A Szabad Művészet, 1956. 4.sz. 190 l.

Mikus Gyula
Lampionos felvonulás /tanulm./ olaj

II. Magy. képzőműv. kiáll. Mics. 1951. nov.
7 l.

MDK

Mikus Gyula festő

Gönczi-Szabó: Az 1956.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliografiája Müvért 1957.VI.évf.4.sz.347.l

Mikus Gyula

festő Kesthely

lásd

Szeged őszi kiáll. 1943

felv.

1944 febr.

Mikus Gyula

Mács. kiáll, tól

Pipics 60. l.

A Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtáráb

kölcsönvettem a következő munkát:

Szerző, vagy rendszó	czím, rész	darab-szám	alak	kötés

Kelt 1.....

Határidő 1.....

Hivatalos jegyzet: .....

Sajátkezü aláirás: .....

Állás: .....

Lakás: .....

Halottas menet. Mikus Gyula olajfestménye.
Műcsarnok, Téli Tárlat.

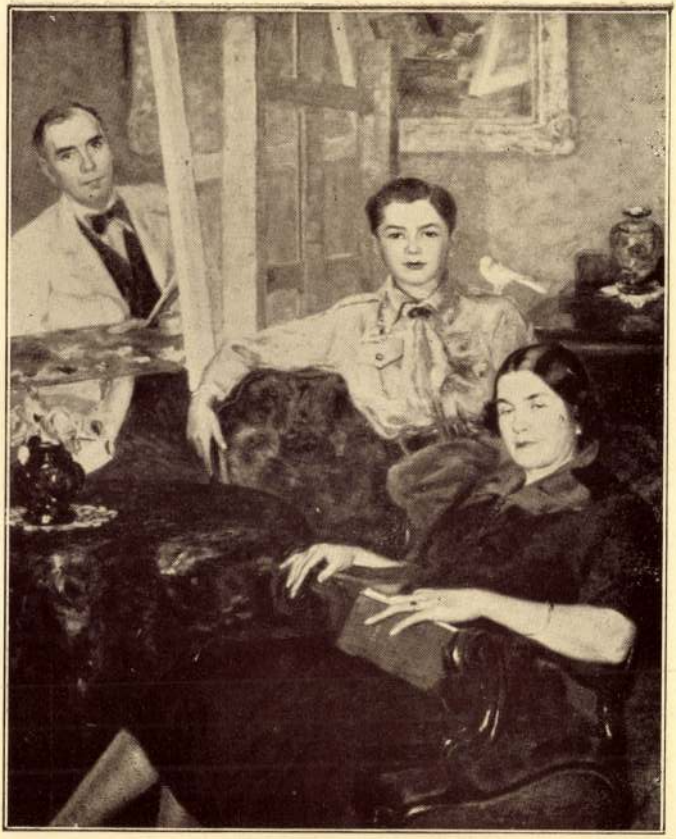

Családom. Gyertyáni Németh Gyula olajfestménye
Műcsarnok, Téli Tárlat.

Mikus Gyula

festő

Műcs. kiáll. 1933-tól
Pipics 117 (

LKONYAT
OVIKA AKADÉMIA KERTJÉBEN

IMRE akadémikus felvétele

Mikus Gyula

Halottasmenet c. Kejé-
vel a Műcsarnok életkép-
díját nyerte.

Uj Magyarság
1939. febr. 12

Mikus Gyula

festő és szobrász

Keszthely

l. Szent Márton Cép

Szombathelyi tav. üdü.

Szat. 1943

Könyvtáramban

Mikus Gyula. grafikus M.D.K.

akvarelljeiről.

Redő F. IV. Magyar képzőmű vészeti kiállítás.
Művtört. Ért. 1954 1 sz. 170

MDK

Mirus Gyula, festő

31, 35. l.

Ernst Mur – Vidéri mův. kiáll. – Sz. M. 1955. – Artur T.

Milus Gyula

„Szigeti ebéd ősszel" olaj 40x80
„Bacai táj" olaj 23x72
„Vitorlások" olaj 22x41

XVI.Veszprém megyei Ősz Tárlat

Veszprém,Bakony Muzeum 1974.

Mikus Gyula, festőművész 3.) Folytatás.

Borbély Mária: Intellektuális takarékosság. Mikus Gyula képeiről

„Üveg parasut", akvarell, 1945. |repr.|

„Halottas menet," olaj, vászon, 89 × 126 cm, 1938. |repr.|

Művészet, 1989., január, 45–old.

Mikus Gyula

festőművén

az Agya nálló Képzőművészeti alkotásai ból

Zalai Hírlap

1984 04. 17.

Mikus Miklós,

Személyek, hírek.

Pro Urbe Budapest '84. 3/2. Berczényi Dénes, dr. Hámori Ottóné, Mikus Miklós, Simándi József, Szabai Dénes, dr. Szépvölgyi Zoltán kitüntetése.

Budapest folyóirat, 1984., 2., 41-old.

Mikus Gyula, festőművész 1.) Folytatás.

Bozóky Mária: Intellektuális takarékosság. Mikus Gyula képeiről.

Mikus Gyula 1905-ben született Celldömölkön, csak a világháborúk szükösségét ismerhette meg fiatalon és élete delén. Roppant tájékozottságát, műveltségét hosszú éveken át csak Tapolca-Zalaszentó-Keszthely vyitott háromszögében szerezhette meg és nem is akarta máshol, bár tehette volna. Világát azonban messze kitágította gondolatban és Ismenyben, Rembrandtól Klee-ig. – Események is belezsúfolódtak olykor, ha nem ebbe, akkor a szomszédos tájba: „Kesztjáró napok", vagy a „Búcsúnapi vásár" (emlitve) ezek még Zalában születtek, kubisztikus fegyelemmel, épültek fel.

Művészet, 1989., január, 44-old.

Mikus Gyula, festőművész 2.) Folytatás.

Bozóky Mária: Intellektuális takarékosság. Mikus Gyula képeiről.

Ahogy Bonnard színei szinte illatparafráziákat sugallnak, úgy keverednek Mikus suta, könnyedén odalehelt női alakjai a kakukkfüves zölddel, a sötét zsályákkal, reggel a déllel: „Nyár" 1941. (említve.) Az egyetlen tragikus esemény, ami a tóhoz kötődik: halászok tragédiája. Mikus természettől harmonikus világa itt felbomlik. A „Meghalt egy halász" 1979. c. képén elsötétednek a feksték, felhasadnak a nagy opálos felhők. (említve).

Művészet, 1989., január 44-45-old.

Molnos Gyula

„Március tél" olaj 68x100 cm

„Virágvasárnap olaj 35,5x109 cm

XVIII. Veszprém megyei őszi tárlat

Balaton Múzeum, Veszprém 1976

Mikus Gyula

MIKUS GYULA: NÁDARATÓK

Napló / Veszprém / 1976. máj. 1.

AZ IRODALOM PROPAGANDISTÁJA

75 éve született Szerb Antal

Kísérteties kísérlet, kockázatos is: évtizedek múltán elővennünk ifjúkorunk kedves könyveit. n úgy, hogy megálljuk a próbát, s nem csupán időtálló értéküket bizonyítja, hanem a múlhatatlan hatást amellyel egykor bennünket formál-.

Szerb Antallal sokan vagyunk így, ikhez középiskolás korunk a 40-es ekre esett: tankönyvként használtuk agyar irodalomtörténetét, a felejthetlenül élvezetes munkát, amely tanunélkül is emlékezetünkbe vésődött, úgy, hogy évtizedek múltán is tudk idézni; utána világirodalom-történét már önként választottuk évezredk irodalmába indulva, felfedező útnkhoz vezetőnek.

Hallatlanul merész dolgot cselekede a fiatal tudós, amikor az Erdélyi

Szerb Antal:

UTAS ÉS HOL

Nászút (részlet)

A vonaton még nem volt semmi baj. Velencében kezdődött, a sikátorokkal.

Már mikor a motoscafon az állomásról befelé hajóztak, és elhagyták a Canale Grandét a rövidebb út kedvéért, Mihálynak feltűntek jobbra és balra a sikátorok. De ekkor még nem sokat törődött velük, mert eleinte teljesen lefoglalta Velence velencesége: a víz a házak között, a gondolák, a laguna és a város téglavörös-rózsaszín derűje. Mert Mihály most volt először Olaszországban, harminchatéves korában, a nászutján.

Hosszúra nyúlt vándorévei alatt mindenfelé megfordult — Angliában és Franciaországban éveket töltött, de Olaszországot mindig elkerülte, úgy érezte, még nincs itt az ideje, még nem készült fel rá. Olaszországot is a felnőtt dolgok közé tette el, mint az ivadékok nemzését, titokban félt is tőle.

bárok és fias
emberjárta ut
és nem az üre
mályában. Tal
italokat árusít
sem volt az, a
nek volt vala
túlságosan ele
másikban túl
egyikhez sem
italt, amit ke
hogy eldugotta
úgy érezte, h
egyetlenegy he
és azt a hely
kell megtaláln
rok közé.

Egészen szű
szűk utcákba,
utcák mindegy
bek lettek. Ha
egyszerre mes

Mikus Gyula

Részvevő a kiállításon
(A katalógust lsd. Bényai Erzsébetnél)

XIII. Veszprém m-i Őszi Tárlat
1971. nov.

Mikus Gyula (festő)

A XVI. őszi Bakonyi Táslaton rezít vett művével.

Népszava, 1974. nov. 22. 102. erf. 273 sz. 4 p.

Mikus Gyula

Hózápor, regw., 21. old.

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Kiss Gyula

Mózapor, o. 70×100 cm

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Mikus Gyula, Jestő

Lárd: Éle Sándor

Balatoni nyári programok

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 30.

Mikus Gyula, Egry-díjas festő

Harmadik alkalommal nyílt meg ajkán a tavaszi tárlat, melyen szerepelnek: „Helikont ünneplő ifjúság" és téli „Nagyberek"... (említve) festményei és a balatoni halászatot ábrázoló fametszetei. (említve)

R. J.: Tavaszi tárlat.

Napló (Veszprém) 1975. máz. 29.

Mikus Gyula

A Veszprémi Bakony Múzeumban 1973. nov. 6-án megnyílt 15. Ifjú Veszprém-megyei képzőművészeti tárlaton Egry József-díjat kapott.

Népszava, 1973. nov. 7. 101. évf. 261 sz. 10 p.

Mikus Gyula, rovásai

Akt : Repa

Mikus Gyula : Nő drapériával

Címváltozat
[Borító : 1]

Jelenkor, Pécs, 1974. június

XVII
6.

Mikus Gyula

Zentheli festőművész

a Veszprém megyei Tanács és a
Szakszervezetek Megyei Tanácsa által alapított
Egry József-díj kitüntetettje

Magyar Nemzet 1973 november 7
12. old.

Keiles Gyula

Szárazi tél olaj-pasztell 52×95

Ipari táj — " — temp. 80×120

6. Balatoni Nyári Tárlat

Mikus Gyula

a Keszthelyen megnyílt Nyári Tárlaton „Száraz tél" c. képe szerepel. (szulítve).

Balogh Elemér: Jegyzetek a Balatoni Nyári Tárlatról.
Napló (Veszprém) 1972. júl. 29.

Mikus Gyula

Balatoni halászat (metszet)

(repr.)

Napló, 1941. nov. 23.

Illikus Gyula

„Tavasz Bécsben" (repr.)

Napló (Versprém), 1942. ápr. 2.

Miklós Gyula

Balatoni halászat III.
fametszet 61 x 61

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé '71.

Mikus Gyula

Bemutatott műve:

„Balatoni halászat III.", fa.metszet,

41 x 61.5 cm.

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971

Mikus Gyula (Kerntheby)

Ez évben kiállítást, tervezvek alkatásaiból Verzprémben.

Napló, 1972. jan. 22.

Mikus Gyula

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

306, 307. old.

Mikus Gyula

Szárazt tél olaj-pasztell
52,5 x 95

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely 1972.

Mikus Gyula

Szigligeti öböl
(repro)

Z. Szabó Ágnes: Veszprém megye képzőművészete.
Művészet, 1980. február – 17. lap.

Mikus Gyula

MIKUS GYULA festőművész teljes munkásságát reprezentáló kiállítását nyitották meg tegnap Veszprémben a Bakonyi Múzeumban. Az idős művész fél évszázados tevékenységét Pap János a Veszprém megyei pártbizottság első titkára méltatta, majd a mintegy száz alkotást Bodnár Éva művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria osztályvezetője mutatta be.

Magyar Hirlap 1981/7/19/12

Mikus Gyula, [ ]

d: Kajári Gyula

T.T: A Balaton nyári kult. prog. 21.
Népszabadság; Bp 1981 júl. 12.

Mikus Gyula, festő

MIKUS GYULA festőművész munkásságát reprezentáló kiállítást nyitottak meg szombaton Veszprémben, a Bakony Múzeumban. Az idős, Keszthelyen élő művész tájképei a környező vidékhez kötődnek, főleg a Balaton és a Tapolcai medence ihlette meg.

– khí

20

Népszabadság, Bp. 1981. júl. 19.

Mikus Gyula, [ ]

□ MIKUS GYULA kiállítása július 18-án délelőtt 11 órakor nyílik a veszprémi Bakony Múzeumban. Megnyitja a Pap János, az MSZMP Veszprém megyei Bizottsága első titkára.

— □ Mikus Gyula 2

Esti Hírlap, Bp. 1981. júl. 16.

Mikus Gyula, festőművész

a XX. Veszprém megyei Őszi Tárlaton szerepelnek a művész művei: a méltóságteljes nyugalmú „Szigligeti öböl" c. tája /említve/ és egy korábbi kompozíciója „Zalaszántói búcsú", mely áradó elevenségű. /említve/

Oelmacher Anna: a XX. Veszprém megyei Őszi Tárlat
Napló /Veszprém/, 1979. dec. 1.

Mikus Gyula

7 Mikus Gyula: Szigligeti őböl, olaj, 22×71 cm, 1979

Művészet, 1980. febr. 18. old.

973-ban a Szegedi Nyári T
talmazták. A Magy
művészek Szö

Mikus Gyula, festőművész

Megnyílt 12 Veszprém megyei művész kiállítása a Ganz-Mávag Művelődési Központban. – Udvardi Erzsébet tisztaképi világa, Mikus Gyula festményeinek bársonyos melegsége, Irsik József konstruktív szerkesztése jól kiegészítik egymást.

(Veszeli): Képzőművészeink kiállítása a Ganz-Mávagban.
Napló (Veszprém), 1979. ápr. 29.

Mikus Gyula, Festőművész

M. Kiss József a szinek és vonalak világa egyaránt vonzotta és végül a grafika mellett kötött ki. Az alapokat Mikus Gyulától sajátította el. Termékenyen hatottak fejlődésére a zebegényi művésztelepen töltött nyarak és Bartha László szakmai útmutatása és barátsága.

Galambos Ferenc: A Könyvtáros Galériája, M. Kiss József.
Könyvtáros, 1978. 4. 243. old.

Mikus Gyula

Kiállítás jelenban a Keszthelyi Goldmark Károly Művelődési Központban

Magyar Nemzet 1986. VI. 23.

Mikus Gyula

„Szigligeti öböl"
(repro)

Összeállította: Z. Szabó Ágnes: Veszprém megye művészei,
Művészet, 1980. felmár – 17. lap

MIKUS GYULA
festő

Celldömölkön született 1905-ben. Tanulmányait a Szegedi Tanitóképző Főiskolán végezte el. Utána rajztanár lett. 1941-ben Koszta József közbejárására Keszthelyre került és azóta is ott él.

Összeállitotta:
Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye képzőművészei.
MŰVÉSZET, 1980.február - XX 14.lap.

MIKUS GYULA

Festészeti nivódij és az Egry József-Dij tulajdonosa Mikus Gyula. Képei a Magyar Nemzeti Galéria és a Balatoni Képtár őrzi.
A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének tagja.

Összeállitotta:

Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye képzőművészei.
MŰVÉSZET,1980.február - 14.lap.

MIKUS GYULA

A müvész témáit a Balaton közelsége határozza meg. 1936 óta rendszeresen küld munkákat a csoportos tárlatokra. Egyéni kiállitása Zalaegerszegen, Nagykanizsán, Keszthelyen, Budapesten és Kaposváros volt.

Összeállitotta:

Z. Szabó Ágnes: Veszprém megye képzőművészei. MŰVÉSZET, 1980. február - 14. lap.

Mikus Gyula

Megszerzet az V. Dunántúli
Tatlatról

Mühely 1985/5

Mikus Gyula festőművész

– A Kertbarát Magyar Művelődési Központban rendezett Egry-kiállítás anyagának kiválogatója.

Halál: Egry József

Művészet 1983. dec.

Mikus Gyula

Salamon Nándor: Jegyzetek az V. Dunántuli Tárlatról

Uj forrás, 1985. 4. szám

Mikes István

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1970 AUG 23

1021

NAPLÓ-TÁRLAT:

GALÁNTAI ANYÓ

Mikes István festőművész tintarajza

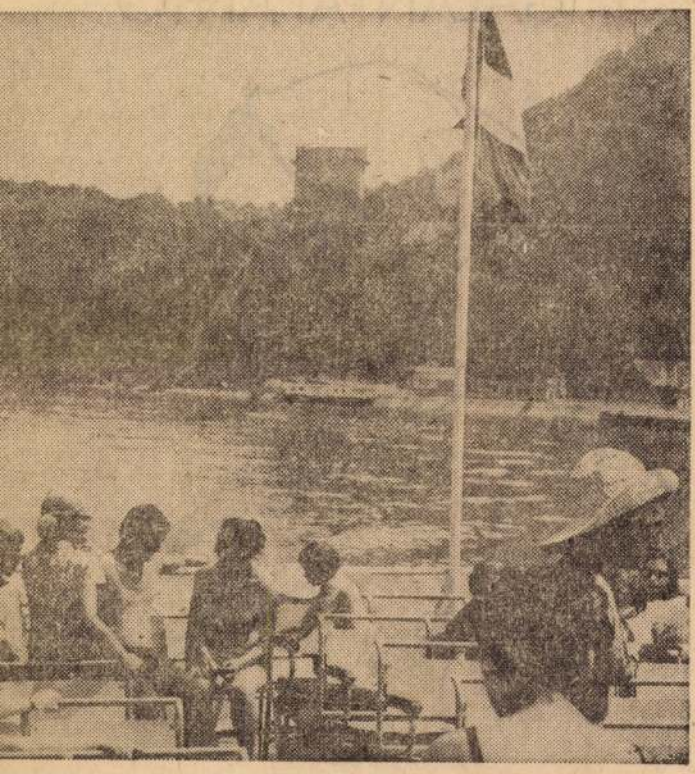

KIRÁNDULÓK (Foto: Urbán)

ajt:

érdkalács

Mikus Sándor, szobrászművész

A Tanácsköztársaság a képzőművészetben c. kiállítást a forradalom 60 évfordulójára a Magyar Nemzeti Galéria Móron, a Lamberg-kastélyban mutatta be. Az évfordulók alkalmából országszerte számos köztéri emléknek készült. Mikus Sándor, Kucs Béla és még több művész munkáinak kisméretű tervei láthatók. (említve)

A. Szabó János: Kiállítás Móron.

Fejér Megyei Hírlap, 1979. márc. 23.

Misch Ádám, festő

Kiállítási kalendárium, vidéken.

Pécsett rendezték meg a
művész kiállítását.

Szocialista Művészet, 1974. ápr. 4.

Misch Ádám, festő- és grafikusművész

a pápai Jókai művelődési központban rendezett tárlaton szerepelt a művész „Téka" c. műve (említve).

Veszeli Sajos: Kortárs képzőművészek alkotásai Pápán.
Napló (Veszprém), 1980. febr. 29.

Miskolczi László, festőművész

Az idén másodízben rendezi meg a Hatvani Galéria a portrébiennálét. A két évvel ezelőtti első alkalom bizonyította a gondolat életképességét. — Kiss István Dózsa Györgyről készített portréját, míg Miskolczi László Beethoven-portréját látjuk itt. (aulítve).

Farkas András: Arcok és sorsok.

Népújság (Heves), 1979. dec. 6.

MDK

Mikus István

A Sztálin szobor kétméteres mintája, gipsz

II. Képzőm. Kiáll. 1951. nov. 13 l.

Mikus József építőmester M.D.M.

1850 ben ajánlatot nyujt be a leégett komáromi ref. templom felépítésére.

Fülöp Zsigmond: A komáromi ref. templom történetéből. Komárom 1931 27

Mikus János

1924/25 Kecskeméti telep

Ferkèpzomfoiskèvk

114. l.

II. Gyula és X. Leo teljes virágzását juttatja a cinquecento művészetét. A fejlődés Firenzéből indul ki, ahol a három vezető géniusz: Leonardo, Michelangelo és Raffael pályáját kezdi. Az átvezető mester, *Leonardo da Vinci* (1452—1519) új kompozíció, új festészeti technika feltalálója, aki fény és árnyékkal modellál és a keményen rajzolt körvonalakat a fény és árnyék játékában oldja föl, alakjaiban pedig a lelki élet kifejező bensőségét, hol a gyöngéd báj, hol a komoly mélység formájában szólaltatja meg. *Michelangelo* (1475—1563) lelki hajlama szerint elsősorban szobrász, a festészet terén alkotta legbefejezettebb munkáit. Hatalmas szubjektivitásával az ember ábrázolását a szobrászatból a festészetbe viszi át és helyezi annak központjába, ami mellett térábrázolás, tájkép, szín, mind mellékessé válik. Első perctől fogva kész egyéniség a maga félelmetes egyoldalúságában, mely előtte nem sejtett hatásokkal gazdagítja a művészetet, egyben pedig elszegényíti, mert a megszokottat emberfölöttiségbe fokozva, az egyszerűtől, a mindennapitól megfosztja. Hosszú élete alatt nemcsak kortársait nyűgözte hatalmas egyéniségének befolyása alá, hanem az utána következő kor új stílusát is ő szabta meg azáltal, hogy a barokkművészet megalapítója lett. Teljes ellentéte a köztük legfiatalabb *Raffael* (1483—1520), a harmónia mestere, idegen befolyások magábaolvasztója és csodálatraméltó átalakítója. Művészetének stíluspontja a rajz, a kompozíció és a szín, szépségre való törekvésében a valóság egyszerűsítő enyhítése és lefokozása. Művészetének hatása ennek a jegyében történt, de ezt a jellegét már a mesternél magánál, élete utolsó éveiben és még inkább tanítványainál Michelangelo gigászi hatása erő-

MDK

Mikus János

műveire számitanak
a kecskeméti képzőművészek reprezentativ kiállitásán, mely majd 1957. jul. 7-én nyilik meg.

PETŐFI NÉPE, Kecskemét. 1957. jul. 3. 2. lap.
/Hiranyag./

Mikus János

Két portréja, a római ösztöndijas művészek kiállitásán.

B.H.931.V.24.

MDK

Mikus Jenő

Bajor Gizi képet árul. Hid. 1941. jan. 17.
4. sz. 7.l.

M.D.K.

Mikus László

"Anya gyermekkel" c. fémbeöntött gipszszobráról beszél az "Állandó képzőművészeti bemutató" címmel közölt beszámoló a Corvin Áruházban rendezett kiállitásról.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. febr. 11-17. V. évf. 8. sz. 38-39. lap.

Mikus László

Rajz (reprój)

Néprava 1967 Vn. 686old.

Mikes László
Grafikus

M.D.V.

Női fej

Élet és Irodalom, 1964. nov. 21–12 lap.

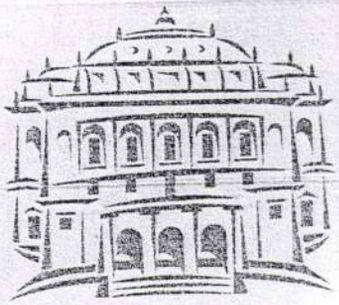

MAGYAR ÁLLAMI
OPERAHÁZ

MEGHÍVÓ

A Magyar Állami Operaház

tisztelettel meghívja Önt, családját és barátait

2008. január 17 – én csütörtökön 16 óra 30 ra .

Mikus Gyula

festőművész

kiállításának megnyitójára ,

a Magyar Állami Operaház Vörös Szalonjába .

A kiállítást megnyitják : **Jankovich Júlia**

művészettörténész

Cséby Géza

költő műfordító

a Keszthelyi Goldmark Károly Művelődési Központ igazgatója

A kiállítás 2008. február 10-ig előadási napokon 15 órától látogatható

Cím : 1061 Budapest Andrássy út 22. Tel.: 1-331-2550 www.opera.hu

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

Mihus László

NAGYVILÁG
1967 MÁJ

1021

Mihus László rajza

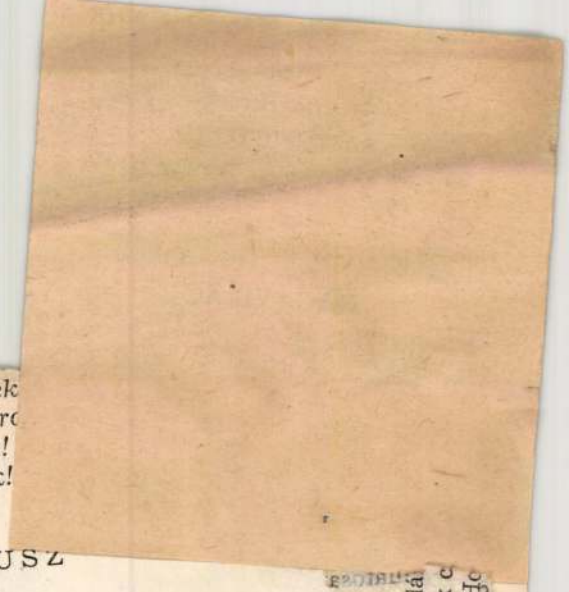

A forradalmat árulta az ...
S hírmondói elárult elemeknek
Jótanácsért, lám, Moszkvába ro
Elvtárs! Élesre töltsd a verset!
Minden hatalmat a tavasznak!

A SAPITO CIRKUSZ

Jő a sötétség,
s nyomban a sárga
Függönyök szárnya
az ég fele száll.
Mámoros csillagok
mennek a táncba.
Zörg a kavics.
Zivatar szele jár.
Bent a bohóc
fura pisztolya dörren.
És a cirkuszba
a szél beszalad.
Indul a délszaki nyár,
sietősen,

Mikus Sándor, (komáromi) építőmester M.D.K.

vállalta el a komáromi óvoda megépítését.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.
jun. 23. sz. 2. old.

Mikus Pál

Perkovits Gyula mellszobrát készítette el.

Katona és Perkovits

Pestmegyei Hirlap, Tp. 1969. dec. 23.

~~Gömöri Raidl Ida~~

Mikus Sándor

Új Magyarság

1941. ápr. 20.

K

* **A Tamás-galéria új kiállítása.** Vasárnap a Tamás-galériában új kiállítás nyílik meg, amelyen Gömöri Raidl Ida és Faber Gabriella festőművésznők válogatott gyüjteménye mellett Mikus Sándor szobrászművész legújabb műveit mutatják be. Gömöri Raidl Ida kiállított művészi képeiből friss, vidám életszemlélet sugárzik. Világos, derüs, könnyű, színek, újszerű térhatás és zárt szerkezeti forma jellemzik a gyüjteményt. Faber Gabriella kiváló tehetségét akvarelljeinek, művészi tájképeinek üde színgazdagsága domborítja ki. Mikus Sándor, a fiatal szobrászművészek egyik legkiválóbb képviselője. Gazdag anyagában nemcsak a látogatók, de a kritikusok is a tehetség előretörésének biztos jeleit látják.

Herring D. A. (Leutner utóda) udvari czipészmester. Bécs, I., Göttweih..rgasse 2. Műhelyek : IV., Fleischmanngasse 6.

*

Hofmann udvari kalapgyáros. Bécs, I., Kohlmarkt 7. Angol uri és női kalapok. Legujabb divat, legnagyobb választék.

*

Hüttl Tivadar, cs. és kir. udv. szállító. Porczellán- és üvegraktár. Porczellángyár Óbuda. Raktár V., Dorottya-u. 14.

*

Kolozsvár. Pannonia szálloda. Minden kényelemmel berendezett szobák. Villanyvilágítás. Fürdő. Kitünő konyha. Kocsik minden vonathoz. **Fészl J., szállodás.**

*

Kölber Testvérek, csász. és kir. udvari kocsigyár VIII. ker., Salétrom-utcza 5. sz. Alapíttatott 1780. Párisi világkiállítás. 1900. Aranyérem.

*

Krakkó. Café Secessio. Kitünő kávéházi italok, figyelmes kiszolgálás, az összes bel- és külföldi lapok.

*

Krőszl János. Üllői-ut 9. A Park-Club, a Nemzeti és Országos Kaszinók kárpitosa. A koronás aranyérdemkereszt birtokosa.

*

Lemberg. G. Schneider utóda J. Rollauer kávéház, Idegenek találkozóhelye a város központján. Az összes bel- és külföldi lapok, figyelmes kiszolgálás.

*

. A magyarok találkozóhelye.
ersékelt árak. Crnkovic József

zálló és gyógyintézet. Tel-
legnagyobb kényelem. A szál-
érmegyei nagybirtokos vette
főúri közönség pártfogásába
lot.

odern kényelemmel berende-
ünő konyha, mérsékelt pensió-
kodás. Igazgató Gundel József.

gi-posta-utcza 6. Levélpapirok
szerek és nyomtatványok rak-
ára.

égi előkelő szálloda az Elba
nyörű fekvéssel, kerttel és
magyar és osztrák ariszto-
gató Ronnefeld Richárd.

Párisi-utcza 3. Magyarország

M.D.K.

Mikus Sándro szobrász

Számoló kislány, 1950. repr.

Budafok, Dózsa György -tér

Aradi Nóra: Képzőművészet és közönség, Bp. 1961.

lo . kép
225.l.

Mikus Sándor
nobrán

M.D.K

Dezhörzts portréja szerepel a
táilaton.

Pogány Ö. Gábor: Dalgozó emberek között
Művészet, 1968. május – 33 lap

Beck - Kerényi - Mikus

domborművek a Sajtószékház József körúti homlokzatán

Aradi Nóra: Gondolatok művészetünkről.
Magvető - almanach 1964/2. 256. l.

Mirus Sándor (szül. 1903.)

Álló asszony. 1936.

bronz, 29 cm. M.N.G. Ltr.: 56.497-N.

Merőgazdaság a répromüvénetben.

A Kat. Bev. Matolcsi János. Bp. 1959.

33.

Mikus Sándor

Reprodukció:

Jan coló lányok, 1959.

Százados utí művészkelep kiállítása.
Kat. ömecíll: Csap Erzsébet, Elischer
Brigitta, Bp. 1965

Mikus Sándor szobrászművi

1903-ban Szödön szül. Szobrászi tanulmányait Pátzay Pálnál kezdte, majd önállóan képeste megét. 1927-30 olaszon. tanulmányút. 1930-tól kiállító műv. Legutóbb 1961-ben volt gyűjt. kiáll. Bp. a Műcsarnokban. Portrétot, ezmetet, kisplasztikát, a felnabadulás után emlékműveket, köztéri szobrokat kénit

Joff.

Szárados úti műventelep kiállítása. A kat. összeáll. csap. Erzsébet, Elischer Brigitta

Bp. 1965

20.

Mikus Sándor

(folt.)

(Parlamenter emlétmű, bronz, 1949, veszés; Petőfi, bronz, 1949, Gepel, Ózd; Janácsrört. emlétmű, bronz, 1959, veszprém; bronz, 1962, Hetesfehérvár; Táncolót, bronz, 1966, Várpalota stb.) 1949-ből a képz. Fő. 7. tanára. Kétszeres Kossuth díjas, kiváló művész. 1945-ből dol. Mikus Sándor úti művészlelepen.

Szárados úti művészlelep kiáltítása. A 7 at. összeáll. Gap Erzsébet. Elischer Brigitta. Bp. 1965.

20.

MDK.

Mikus Sándor

Kiállitási hir

Népszava 1967 máj.7.

Mikus Sándor

szobrász

M.D.K.

Szabó László nak volt a mestere.

Kelmacher Anna: Szabó László szobrai Szolnokon

Művészet, 1968. junius - 44 lap.

M.D.K.

Mikus Sándor, szobrász (1903-

rövid ideig Pátrag nál tanult. Pályafutását mint munkás kezdte. 1927 és 1930 között Olaszországban tanult. 1949 óta tanár a Képzőművészeti Főiskolán. Kossuth-díjás kiváló művész. Több műve áll közterezen. Kis plasztikáit és érmeit a kompozíció harmoniája jellemzi. Önálló kiállítása volt 1962-ben Budapesten és kiállítok 1966-ban Athénben. A londoni kiállításon 3 bronzszobra szerepelt.

Twentieth Century Hungarian Art, Paintings, sculpture and graphic works. Intr.: István Genthon

The Arts Council of Great Britain at the Royal Institute Galleries, Piccadilly, 1967.

4. és 23.

Mikus Sándor

Kónus (1861.). A Gepel Antológia művelődési Háznál.

Aradi Nóra: Gondolatok művészetről.
Magyar almanach 1864/2. 257. l.

Miklós Sándor

1537. Adél, 1931, Bp. Terr. 200 mm.
J.: Miklós S.

1538. Mosakodás, 1936. porc. 200 mm.
J.: Miklós S.

1539. Ülő asszony, 1939 Bp. terr. 250 mm.
J.: Miklós S. Alak: Szij Rezsőnek szere-
lelhel Miklós Sándor 1965. junius ⟩

Szij Rezső, ~~Gyűjteménye~~ (Katalógus) lemp.
akv. gouache. Bp. 1966. Olaj

72. l.

M.D.K.

Mikus Sándor, Dobrák

1961-ből való „Kórus"
c. hármas csoportját körli:

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp.1968. Magvető

34. ábra old.

Mihus Sándor
szobrász

M.D.K

„Felszabadulás" című művét
„mutatta be a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Sárospataki galéria
Művészet, 1968. julius - 22 lap.

M.D.K.

Mikus Sándor szobrász

Müve az 1950-es években került a Szépmüvészeti Muzeum gyüjteményébe

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 201.l.

Mikus Sándor szobrász

M.D.K.

Müve a Szépmüvészeti Muzeum szoborgyüjteményében

Szoptató Anya,

Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 206.1.

Mikus Sándor

nevét említi

Halász Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966.

271.

Mikus Sándor, szobrász M.D.K.

nevét említi

Fehér, Zsuzsa: Malerei und Plastik

Kulturelles Leben in Ungarn. /Red. Zoltán Halász/.

Bp. 1966. 363 l. 26 t. 289. old.

Kiss Sándor, szobrász

M.D.K.

Kossuth-díjas, kiváló művész, a Képzőművészeti Főiskola tanára, a Magyar Képzőművészeti Szövetség elnöke. Pályája kezdetén kisplasztikával, arcmással foglalkozott, 1945-után több monumentális emlékművet készített: az Ordi Petőfi-szobrot, (Csepelen is Petőfi-szobrot), a veszprémi Tanácsköztársaság emlékművét. /.

Monumentális művészet Pest megyében.
Szerk.: Ladányi István. Bev. Végvári Lajos.

Bp. 1966. 80 l. illusztr. 5,60. old.

M.D.K.

Mikus Sándor, szobrán

... művet és a Pest megyei Stein-
metz kapitány-emlékmű. A ki-
advány körli a Csepel Autógárban
1962-ben felállított „Ernerlő" c.
szoborcsoportját, az 1946-ban Ve-
cséses felállított Steinmetz-szobrot és
a váci „Korrós nő" c. művét

Monumentális művészet Pest megyében.
Szerk.: Ladányi István. Bev. Végvári Lajos.

Bp. 1966. 80 l. illusztr. 5, 60. old.
49.+52.+21. „

Mikus Sándor

Kiggyós nő (repr.)

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., ill.

582.1.

M.D.K.

Mikus Sándor, Szobrás

„Korsós leány" felállítási helye:
Vác

A Szentendrei Papmuzeumban lévő gipszmásolatok fel-
sorolása közben említik:

Monumentális művészet Pest megyében.
Szerk.: Ladányi István. Bev. Végvári Lajos.

Bp. 1966. 80 l. illusztr.

75. old.

MDK

Mikus Sándor, szobrát

Anya c. szobrát az új pakisi
járási könyvtárának ajándékozta
a Műv. Minisztérium.

— : Hír

12

Népszabadság,
Bp. 1968. júl. 6. [Vasárnap]

Mikus Sándor, szobrász

MDK

Szerepel (Budapesten).

–: szabadtéri szobor kiállítás ?

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 aug. 13.

Mikus Sándor

Harc. bronz. 1955.

– kép.

A.Tyihomirov: Iszkusszstvo Vengrii IX - XX.
Moszkva 1961. Képmelléklet. 132.

Mikus Sándor
1903 -

Fiatalon kohászként dolgozott.
Főiskolán Pátzay vezetése alatt tanult.
majd Rómában.

A. Tyihomirov: Iszkusszstvo Vengrii IX-XX
Moszkva 1961. 182.l.

Mikus Sándor

Női mellképek, aktok, emlékművek: Szabadságharcos 1947; Felszabadulás 1957. Népstadion elé a „Futballisták csoportját /3 alakos/.
„Küzdelem" legjobb műveinek egyike.

A. Tyihomirov: Iszkusszstvo Vengrii Ix-XX.
Moszkva 1961. 161. l.

2.

Mikus Sándor (1905-)

kiállított művei:

~~[illegible]~~

Lányfej. Bronz, 35 cm. MNG. Ltsz.:
56. 496-N.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század magyar művészete./

18.l

MDK

Mikus Sándor

repr.:

Derkovits

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

Mikus Sándor (1905-)

kiállított érme:

Szövőnő, 1940. / Bronz, ar. rev.
átm: 62 mm.
(A Gók J. Képtár Ufhl-gyűjteményében.)

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

23. l

Mikus Sándor

kata 22 éves, ö. w. 58 mm. (Platett)

Pécs (Janus Pannonius Muzeum) Modern mappa kiptás. Forgács Hanna Erzsébet emlékgyűjtemény. Ismertetőt írta: Romváry Ferenc. Pécs 1964. (A múz. füzete: 6)

17

Mikus Sándor

Számoló kisláry-a a middelheimi szabadtéri biennálén.

d.m. Magyar szobrok a middelheimi biennálén.

Magyar Nemzet, 1967. VII. 6. 4. o.

Mikus Sándor

a Rózsa Ferenc emlékkútja alkotója.

Horváth György: Tizenhárom új szobor Budapesten.

Magyar Nemzet, 1967. IV. 9. 9. o.

Mikus Sándor

szobrász

MDL

A kiállításon bemutatta

Lenin szobrát és Marx-

Engels kitalakos kompo-

zícióját.

Szőcs Klára: 50 év a nagy október útján

művészet, 1968. augusztus – 40 lap

Mikus Sándor
szobrász

M.D.4

Az „Ebromlott a centrifuga" című figura fehérneműt csavaró asszonyt ábrázol. Eredeti a „Tviszt" című kettős kompoziciója.

Pogány Ö. Gábor: Mikus Sándor újabb művei művészet, 1968. aug. – 23 lap

Mikus Sándor
szobrász

M.D.V.

Szívesen foglalkozik a művész szatírikus szellemű szobrok hívá-tisével. Legutóbb egy miniszok-nyás táncdalénekesnőt örökített meg.

Pogány Ö. Gábor: Mikus Sándor ujabb művei
Művészet, 1968. aug. – 23 lap.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

szerepel.

-. Szabadtéri szobor-kiállítás
Budapesten 9

Népszabadság, Bp. 1968 aug. 23.

Mikus Sándor (1903-)

Korai kisplasztikái Pátzay Pál mű-
vészetével rokonok.

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Lovászovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század magyar művészete./

8 l.

1.

Mikus Sándor (1905-)

~~bi~~ kiállított művei:

Mosakodó, 1936. Bronz, 23 cm. Gók J. Képtár, Ybl E. hagyatéka.

Szeneslegény, 1942.

Menekülők. bronz, 30 cm. Gók J. Képtár, Ybl E. hagyatéka.

Magyar szobrászat 19[illegible]0-1945. Kiállítás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. / A huszadik század magyar művészete./

18.l.

M.D.K.

Mikus Sándor, szobrász

nevét emlitik

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVII.évf. 10 sz. 85 old.

Mikus Sándor

Kezepel a IX. nemzetközi szabadtéri szobortiállításon Middelheim Gen (Belgium)

Nyomva 1967 II. 7 16 old.

Mikes Sándor

M.D.K.

nohász

A budapesti Izabella utcába torkolló Rózsa Ferenc tér áll alkotása. — „Rózsa Ferenc hiet" (repro)

Pogány Ö. Gábor: Ug emlékművünk

Művészet, 1967. november – 23 lap.

Mikus Sándor

Szabadságszobor terve bemutatva a Közösségi müvészet felé c. kiállitáson. /1948./

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965. 145

Mikus Sándor, szobrász

MDK

Anyaság c. szobra az Ilka utcai gyermekkórház kertjébe került.

– : Új szobrok Budapesten

6

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. okt. 11

Mikus Sándor

Sztalin, br.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs, 1957.

NÉPRAJZI MÚZEUM
Budapest, VIII., Könyves Kálmán krt. 40.
Telefon: 330-545, 331-142

Kuntár Lajos elvtársnak,
a Vas megyei Népmüvelési Tanacsa
vezetöhelyettesének
Szombathely

Kérésére hozzájárulok, hog
1966. június 2o-3o között a Vele
mutatásos tanfolyamán részt vegy
rendkivüli
fizetéses szabadságot biztositot
Forint.

M.D.K.

Mikus Sándor

"Mosakodó nő" c. szobrának repr.-ját bemutatja a lap a Corvin Aruház kiállításáról. A művész fényképét hozza a lap.

Horváth Zoltán: "Remek a negyedik Corvin Tárlat" c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. juli 10-16.
V. évf. 28. sz.

M.D.K.

Mikus Sándor

Kiálltitás müveiböl Szeged, 1963

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A MNG. az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965

166. l.

MDK

Mikus Sándor

Ouvriére, br.

Femme mettant ses bas, br.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois D'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

MDK

Mikus Sándor

Famille á la plage, br.

Se peignant, br.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois D'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

M.D.K.

Mikus Sándor szobrász

Fiatal mezögazdász / lovas/ c.

müvét megvásárolta a Müvelödési Minisztérium 1967.

Müvelödési Minisztérium vásárlásai 1967. 11.1.

MDK

Mikus Sándor

Mezitlábas asszony, br.szobor

Harisnyát huzó nő, " "

Anya gyermekkel, " "

Lábát törlő nő, " "

Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Mikus Sándor

Tüskehuzó, br.szobor

Mohácsi emlékérem, br.

Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Mikus Sándor MDK

Kata 22 éves, bronz plakett

Pécs, 1964. Modern magyar képtár

MDK

Mikus Sándor

Anya gyermekkel, br.

Szovjet parlamenter eml.mü, br.

Kőmüves Kelemen balladája

Felszabadult Bp művészete N.Szal. 196c

Mikus Sándor

Közelmultban volt 60 éves
„Kútfigura" (repró) c. műve
Vácot kerül felállításra

Kortárs 1963 X. n. hátó bérítő

MDK

Mikus Sándor

Kigyós nő, br.

Számoló kislán , br.

Lenin gipsz

Felszabadult Bp művészete N.Szal. 1960

Mikus Sándor

Női fej, gipsz

Műcsarnok 1942 [redacted]

A magyar müvészetért c.kiáll.

Mikes Sándor

Siamoló leány c. nobráról kép.

Népművelés 1964. dec.

M.D.K

Mikus Sándor
arcképén

Szobrait a szegedi tárlaton
kiállította.

Szeleczki Zoltán: A Szegedi Képtár új állandó kiállítása
Művészet, 1966. szeptember – 32 lap

Mikus Sándor

---

nokránmüvén

„Művészet az üzemben"
Kiállítás a Nemzeti Galériákban.

Tasnádi Attik
ciffe

Népnava
1980 dec. 12.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

1932-ben kiállítása volt az
Ernst Muzeumban Román
Györgyel és Dési Huber Istvánnal.

Lukácsy András: Román Györgyiel
Élet és Irodalom, 1968. febr. 17 - 12 lap.

Mihus Sándor M.D.K

nobrán

1960-ban volt a Velencei Derkovits-kiállítás, az ő művei is kiegészítették a kiállítást.

L.S: A XXXVI. Velencei Biennálé előtt Élet és Irodalom, 1962. május 5-8 l.

és Sztálin által előkészített és győzelemre vitt forradalomként értékelte. Ezen az ünnepélyen nevezték feltehetően először a nyilvánosság előtt az MDP főtitkárát „Lenin és Sztálin legjobb magyar tanítványának". (E téren is hódít a „sztálini" minta: Sztálin forradalmár érdemeinek mérhetetlen felnagyításához hasonlóan 1951–1952-ben a Magyar Nemzet újságírója Rákosit a Magyar Tanácsköztársaság legkiemelkedőbb vezetőjének nevezte.)

A Sztálint dicsőítő szlogenek magyarországi csúcspontja 1949. december 21-én, Sztálin 70. születésnapján következett be. Gerő Ernő az ünnepelt monumentális, egészalakos festménye előtt a szovjet politikust a béke és a Szovjetunió szinonim megfelelőjének nevezte („mert a Szovjetunió: Sztálin, mert a béke: Sztálin"). A sztálini műszakok szervezése, a Sztálin harcos élete című kiállítás megrendezése mintha Rákosi személyi kultuszának főpróbája lett volna.* Az MDP főtitkárának 60. születésnapján (1952. március 9.) rendezett emlékülésen Dobi István megnyitó beszédében „a legelső magyar ember, Rákosi Mátyás" érdemeit sorolta, s ezt Gerő Ernő ünnepi beszédében még fokozni is képes volt: „hazánk minden igaz fia érzi, tudja: Rákosi és a Párt – egy! Rákosi és a magyar munkásosztály – egy! Rákosi és a magyar nép – egy! ... ez az út, amelyen Rákosi elvtárs vezet bennünket – Sztálin útja." (Külön tanulmány tárgya lehetne a Sztálin harcos élete című 1949-ben és a Rákosi harcos élete című, 1952-ben készült kiállítás összehasonlítása.) Sőt gyakorlat lesz, hogy a november 7-i ünnepségeken Sztálin és Lenin fehérmárvány mellszobra mellett Rákosi kisebb méretű mellszobra is helyet kap. 1950 és 1953 között a május 1-jei felvonulásokon például ütemes taps jelezte Rákosi megjelenését a tömegektől teljesen elzárt, erődítményszerű tribünön, és akkortól állandósult a dekoráció is: Sztálin és Lenin mellett Rákosi arcképe is állandóan ott található. Az ünnepségek velejárója lesz az is, hogy – felülről irányítottan – Sztálint és Rákosit dicsőítő „rigmusok" – egymondatos jelszavak – hangzottak el. „Éljen Sztálin, nagy vezérünk, / szabadságot hozott nékünk, / Rákosi a mi vezérünk / ezért boldog egész népünk!"; „Senkivel sem cserélünk, / Rákosi a vezérünk!" A Rákosi nevét felvett Weiss Manfréd Művek dolgozói nyitották meg a felvonulók menetét, a tömegben Rákosi arcképe mellett mellszobrát is vitték.

Az 1953 júniusában hozott MDP-határozat Rákosi személyi kultuszát nagymértékben felszámolta ugyan, de három év kellett ahhoz, hogy a politikai propagandában s a politikai jelszavakban továbbélő sztálini személyi kultusz hatását az idő mérsékelje.

SZABÓ RÓBERT

* Vö. a két születésnapról Béres Katalin cikkét e számunk 25. oldalán.

Egy szimbólum születése

Így épült a Sztálin-szobor

Sztálin szobrát 1956. október 23-án lerombolták. A személyi kultusz legmonumentálisabb magyarországi szimbólumát azóta sajátos hallgatás övezi. Kádár János egy beszédében 1961. december 1-jén említette néhány mondatban „a" szobrot, összefüggésben a hruscsovi politikával, melynek során Sztálin koporsóját kivitték Moszkvában a mauzóleumból. Ezután a széles nyilvánosság máig semmit nem hallott az emlékműről, annak ellenére, hogy a talapzaton körbefutó domborműfrízt 1976-ban újrafaragták. Az újságok azonban erről csupán annyit írtak, hogy új „felszabadulási emlékmű" készül, melyet Csepelen fognak felállítani. Ez utóbbira – az alkotó halála miatt – már nem került sor. (A szerk.)

Jelentések

1951. december 16-án, vasárnap délelőtt 10 órakor 80 ezer „budapesti dolgozó" jelenlétében avatták fel Sztálin szobrát. Az Irodalmi Újság kéthasábos vezércikkben méltatta az eseményt. A költői lendületű tudósítás Sztálin érdemeinek magasztalása után kezd a szoborról beszélni: „Milyen hatalmas: ez az első gondolatunk. Azután mindjárt: milyen jóságos. Ma reggel olvastam egy új gyűjteményes kötetben Lebegyev-Kumacs versét, amely Sztálint mint a föld kertészét énekli meg. Ezek a sorok jutnak most eszembe: *»Párázik a fekete föld. – Harmatos a fű, az ág... – Ismerjük a drága kertész – Bajszalatti mosolyát.«* Jó dolog hosszan nézni a szobrot, jó dolog közvetlen közelében látni Rákosi Mátyást és első munkatársait."

A vezércikk írója (B. I.) ezután visszatér Sztálinhoz, a lírától az eposzi magasságok felé emelkedve, a magyar történelmet immár két alapvető korszakra, a Sztálin előttire és utánira osztva: „Sztálin neve egy szóban fejezi ki mindazt az erőt, amely történelmünket átformálta, amely minden napunkat, a dolgozó és alkotó hétköznapokat, a fénylő, a piros ünnepeket mássá, teljesebbé, emberibbé teszi, mint Sztálin előtti korszakunk napjait." A tömegeket befolyásolni képes személyes „kisugárzás", a karizma Sztálinról immár szobrára is áttevődik: „Eljönnek Karcagról és Túrkevéről a szövetkezett parasztok és azt mondják: Sztálin apánk, és eljönnek távoli dunántúli falvakból a még egyénileg gazdálkodók, és itt érzik úgy, hogy dönteniök kell paraszti életük nagy kérdésében." Így látta az istenséggé emelkedett Sztálin bronz helytartóját a kultusz-propagandista. De mit hangsúlyoz a politikus-propagandista?

A szobrot Révai József népművelési miniszter avatta. „Ez a szobor nemzetünk lelkéből lelkedzett, ez a szobor magyar szobor" – hangzott Révai egyik tételmondata. (Bizonyára azért is hangsúlyozta Révai a szobor „magyarságát", mert 1948 után a kulturális szférában is gyakoriak voltak a szovjet–magyar „közös" vállalkozások: Mikus Sándor vecsési parlamenter-emlékműve pl. Vasziljev kapitány tervei alapján készült 1948-ban, az ország első Sztálin-szobrát, a szegedi Lenin–Sztálin emléket pedig Pincsuk és Taurit szovjet szobrászok alkotásai után készítette Pápai Antal 1950-ben.) Révai is elhelyezi Sztálint a magyar történelemben: „A régi uralkodó osztályok a maguk képére formálták nemzeti törekvéseiket, törpéket neveztek ki nemzeti nagyságokká. Werbőczyk, Rákosi Jenők, Prohászkák képmásaival csúfították el fővárosunkat és országunkat. Mi ezt jóvátesszük. A nemzet igazi nagyjainak emelünk emléket. A jövő évben szobrot emelünk a török- és németellenes szabadságharcok két legnagyobb hősének, Kossuth Lajosnak Budapesten az Országház előtt, Hunyadi Jánosnak Pécsett. De a sort tudatosan Sztálin szobrával nyitjuk meg. Hunyadi és Kossuth a magyar nemzet szabadságáért és függetlenségéért küzdöttek az idegen elnyomás ellen, de harcukat – bár évszázadokra világították meg népünk útját, és bár tetteik kiapadhatatlan forrásaivá váltak a hazaszeretetnek – nem koronázta siker. Az a magyar szabadságharc, melyet Sztálin zászlaja alatt vívtunk és vívunk – győzelmes volt és győzelmes marad." A Szabad Nép ünnepi cikke pedig immár az egész magyar történelmet és kultúrát is a Szovjetunióhoz, illetve Sztálinhoz (szobrához) kapcsolja: „Ő [mármint Sztálin] a magyar történelemnek is a legnagyobb alakja. István király államalapító munkája, a Hunyadiak és a Zrínyiek haláltmegvető honvédelme, Rákóczi hősi szabadságküzdelme, Kossuth Lajos, 1848–49 dicsőséges forradalma, Petőfi, Ady, József Attila álma, a Tanácsköztársaság roppant kezdeményezése, a magyar kommunisták három évtizedes, vértanúságban gazdag harca – a Szovjet Hadsereg győzelmével győzött... A városunk fölé magasodó Sztálin szobor azt hirdeti..., hogy a hazát szeretni és hűnek lenni a Szovjetunióhoz, hazafiasnak lenni és proletár módra nemzetközinek lenni – egyet jelent."

E propagandaszólamok valóban egy korszak szimbólumává tették a bronz-monumentet. A történet azonban két évvel korábban kezdődött.

Pályázatok, előkészületek

1949. december 20-án, Sztálin 70. születésnapja előestéjén a főváros Törvényhatósági Bizottságának a kormány tagjai jelenlétében lefolyt díszközgyűlése „viharos lelkesedéssel" elhatározta, hogy „1. Budapest legnagyobb útját, az Andrássy utat Joszif Visszarionovics Sztálin generalisszimuszról, az egész haladó és békére törekvő emberiség lángeszű vezéréről Sztálin útnak nevezi el; 2. Sztálin generalisszimuszról művészi kivitelben és mé-

retben méltó emlékművet készíttet és állíttat fel fővárosunk erre legméltóbb és legalkalmasabb helyén, a határozati javaslat elfogadásától számított egy esztendőn belül; 3. Budapest erre alkalmas és méltó helyén felállítja annak a szobornak másolatát, melynek eredetijét a magyar nép hálája jeléül ajándékozta Sztálin generalisszimusznak születésnapjára és amelyet a Magyar Népköztársaság megbízásából Kisfaludi Strobl Zsigmond szobrászművész készített el." Az Andrássy út átkeresztelése azonnali hatállyal megtörtént. A nagy Sztálinnak a hálás magyar nép feliratú szobrot 1950. április 2-án avatták a Szabadság téren, a Sztálin-szobor ügyében pedig megkezdődtek az előkészületek.

A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége 1950. január 14-én kelt szakvéleményében nyílt pályázat kiírását tartja szükségesnek, a szobor helyéül pedig a Városligetnek a Vilma királynő útra (ma Gorkij fasor) néző területét javasolja. Pályázati felhívástervezetük a szoboralak nagyságát öt méterben határozza meg, anyaga pedig „szabadon választható nemes anyag".

A Polgármesteri Hivatal népművelési osztályának, a Népművelési Minisztérium képzőművészeti osztályának és a képzőművészek szövetségének 1950. március 7-i feljegyzése összefoglalja a szobor elhelyezésére szóba jöhető helyeket. Legjobbnak a Vilma királynő út torkolatával szemben, a szökőkút mögött, a Madách-szobor talapzatának helyét tartja. Ez a hely ugyanis „úgyszólván minden előnnyel rendelkezik. Munkáskerületben fekszik, ahol hétköznap és ünnepnapokon is a dolgozók tízezrei fordulnak meg. A terület ünnepségek alkalmával több százezer ember befogadására alkalmas, jó felvonulási utakkal rendelkezik... A tér nagysága ellenére olyan, hogy egy kb. 10 m magas szobor igen jól betölti." (A 10 m talapzattal együtt értendő.) „A megvizsgált egyéb hely-lehetőségek egyike sem felel meg a célnak – folytatódik a feljegyzés. – A Hősök terén jelenleg a Millenniumi emlékmű áll. Még ha a Millenniumi oszlopot le is bontjuk, a több mint 30 m magas emlékmű előtt egy kb. 10–12 m magas szobor egészen eltörpül. Az egész emlékmű lebontása esetén – eltekintve attól, hogy ez politikailag helyes lenne-e – a szobor a nagy, üres téren teljesen elveszítené hatását." A továbbiakból kiderül, hogy szóba került még a Kossuth Lajos térnek az Alkotmány utca torkolatával szembeni része, a Köztársaság tér és a Sztálin tér is, de egyiket sem tartják megfelelőnek. (A szobor nem fordíthat hátat sem az Alkotmány utcának, sem a Parlamentnek, a Köztársaság tér igen elhanyagolt, a Sztálin tér pedig „igen távol esik a munkáslakta kerületektől".)

Az 1950. március 16-án, a Népművelési Minisztérium és a Polgármesteri Hivatal által közösen kibocsátott pályázati felhívás végül az emlékmű helyét nem határozta meg, de kimondta, hogy „anyaga bronz vagy márvány, mérete cca. 5–6 méter" legyen. S valószínűleg azért, mert az illetékesek csak így látták biztosítottnak valamennyi számottevő magyar szobrász részvételét, végül nem nyílt, hanem zártkörű pályázatot hirdettek, név szerint „meghíva" – talán helyesebb lenne így: „felszólítva" – a részvételre Antal Károlyt, Baksa Soós Györgyöt, Beck Andrást, Bokros Biermann Dezsőt, Borsos Miklóst, Csorba Gézát, Farkas Aladárt, Ferenczy Bénit, Kerényi Jenőt, Kisfaludi Strobl Zsigmondot, Kocsis Andrást, Marosán Lászlót, Medgyesy Ferencet, Megyeri Barnát, Mikus Sándort, Pátzay Pált, Somogyi Józsefet, Szabó Istvánt, Szabó Ivánt, Tar Istvánt, Turáni Kovács Imrét, Ungvári Lajost, Varga Oszkárt, Vedres Márkot és Vilt Tibort. A pályázat a szobor előállítási költségeire „egyelőre" 250 000 forintot irányoz elő. Kiköti ugyanakkor a pályázat, hogy a szobornak 1950. december 15-ére „leleplezésre készen kell lennie".

Míg a „meghívott" szobrászok – kezükben a Polgármesteri Hivataltól kapott, Sztálint ábrázoló fényképnagyításokkal – munkához láttak, megkezdődtek a konkrét előkészületek a majdani győztes mű kivitelezésére. Mivel ekkor még nem lehetett tudni, miből is készül majd a szobor, a főváros lépéseket tett mind a megfelelő mennyiségű bronz, mind a márvány előteremtésére.

A bronzanyag ekkor már tulajdonképpen együtt is volt. 1949 júliusában mérte fel a Fővárosi Emlékműfelügyelőség az Államosított Vignali Raffael Műércöntőde Jász utcai telepén tárolt bronzszobrok súlyát. Itt raktározták a Budapest ostromakor megsérült Haditengerész emlékmű bronzalakjait, Hunyadi János, Görgei Artúr, Darányi Ignác szobrát és a Prohászka-szobor mellékalakjait, valamint a később, politikai és más okokból eltávolított emlékművek közül az Ereklyés országzászló turulmadarát, gróf Andrássy Gyula és gróf Tisza István szobrát, valamint az 1. honvéd és népfölkelő gyalogezred emlékművét, összesen 208,4 mázsa bronzot. 1950. január-februárban szállította el a főváros ezt a bronzanyagot saját telepére, s mivel később csupán a Hunyadi-szobrot állították helyre, a többi pedig örökre eltűnt a szemünk elől, valószínűleg ezekből a grófokból és „árulókból" „ötvöződött" Sztálin bronzalakja. (A Sztálin-szoborhoz azonban csupán kb. 65 mázsát használtak fel, így maradt még elegendő az „optimista" Kossuthhoz és esetleg másokhoz is.)

A kőanyag beszerzése már több utánjárást igényelt. Fischer Ferenc kőszobrász és László Péter emlékműfelügyelő május 9–20. között a romániai Ruskicán tartózkodott, s a helyszínen ellenőrizte a megrendelt fehér márvány kibányászását. Jelentésükből kide-

Nyolc pályamű a harmincból

„Napóleon"?

„Szigorú bíró"?

„A népek kórusának karmestere"?

„Kőszikla"?

35,66 m³) márványtömb Budapestre. A számlája ugyan nem maradt fenn, de a megrendelésben feltüntetett ár (4364,70 Ft/m³) alapján szállítás nélkül 155 645,20 forintba került. Arról, hogy e tömböket később mire használták, nem tudunk.

A rózsaszínű márványszobor az ekkori tervek szerint svéd vörösgránit talapzaton állt volna. A főváros június 9-én meg is rendelt „a lehető legrövidebb szállítási időt kérve" 12 tömb (összesen 18,89 m³) vörösgránitot Svédországból, az árajánlat alapján mintegy 40 ezer forint értékben. Az anyag, mint a későbbiekből kiderül, beérkezett az országba, de további sorsát szintén nem ismerjük.

Időközben, május 15-én lezárult a pályázat, s az elkészült 1:10 arányú gipszmintákat az Országházban állították ki. A „felkért" 25 szobrász közül 24 küldött be pályaművet (Szabó István kettőt is), egyedül Pátzay Pál nem vett részt – „betegsége miatt" – a pályázaton. (Távolmaradása mögött nem kell politikai okokat keresnünk, hiszen tavasszal még azt nyilatkozta a Szabad Művészetnek, hogy készül az ő terve is, 1949 őszén pedig a 70. születésnapra tett „munkafelajánlása" szerint Sztálin-mellszobrot mintázott.) A fel nem kért művészek közül önként adott be pályaművet Bartha Lajos, Ék Sándor, Harci Károly, Sóvári János, valamint Vass Viktor és Ősz Nemes György (közösen). Az országházi tárlaton így 30 mű szerepelt. Valamennyi felkért alkotó megkapta a 3000 Ft-os részvételi díjat, az „önkéntesek" közül azonban csak Ék Sándor, valamint Vass Viktor és Ősz Nemes György (ők együtt 3000-et). A pályázatra így 78 000 forintot fizetett ki a főváros.

A minisztertanács által kijelölt szoborbizottság 1950. június 14-én bírálta el a pályaműveket. (A bizottság tagjai: a népművelési miniszter, Budapest tanácselnöke, a Népművelési Minisztérium és a Fővárosi Tanács 2–2, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének 3, az öt tömegszervezet 1–1 és az „üzemek dolgozóinak" 2 kiküldöttje.) A zsűrizés eredményéről a sajtó mindössze annyit közölt, hogy „a bizottság a pályaművek megtekintése után úgy határozott, hogy a beérkezett négy legjobb pályamű alkotóját – Borsos Miklóst, Farkas Aladárt, Kisfaludi Strobl Zsigmondot és Mikus Sándort – újabb, szűkebb pályázatra hívja meg." (Pongrácz Kálmán, a Fővárosi Tanács VB elnöke az 1950. december 12-i VB-ülésen a következőket mondta: a beérkezett alkotások „csapnivalóan rosszak voltak... A harminc pályamű között van olyan, amelynek ha a fejét letakarjuk, akkor Petőfit ábrázolja. Vannak eltorzított alakok, olyanok, amelyeknek készítői ellen mindjárt vizsgálatot kellene indítani." A mintákat nézegetve több szobornál valóban az az érzésünk, hogy alkotóját kizárólag a „Jajj, csak ki ne válasszák!" szándék vezette.)

1950. június 27-én a szoborbizottság elnöke, Révai József megtárgyalta a négy továbbversenyző szobrásszal a tennivalókat, s ennek alapján a főváros július 12-én kiírta az újabb pályázatot november 1-jei határidővel. (Az első pályázat sikertelensége miatt a szobor felállításának határidejét egy évvel elhalasztották.) A bizottság 1950. december 18-án ült össze legközelebb, s úgy döntött, hogy „Budapest fővárosban való felállítás céljára Mikus Sándor pályaművét ajánlja azzal, hogy a pályamű építészeti részét építőművész bevonásával át kell tervezni... A bizottság javasolja továbbá a Magyar Népköztársaság minisztertanácsának, tegye megfontolás tárgyává a pályadíjnyertes művön kívül a másik három művész pályaművének megfelelő felhasználását is." (Ez utóbbi javaslat mögött az az elképzelés állt, hogy miként a millennium idején az ország különböző pontjain honfoglalás-emlékeket állítottak, most Sztálin-szobrokkal tegyék ugyanezt.) A minisztertanács december 22-i ülésén elfogadta a szoborbizottság javaslatát, s határozata értelmében a főváros 1951. január 23-án megbízta Mikus Sándort a szobor elkészítésével. (E láncolatból megállapítható a szobor létrehozásán munkálkodó intézmények „munkamegosztása": minden elvi jelentőségű ügyben a minisztertanács döntött a Révai vezette szoborbizottság javaslata alapján, a Fővárosi Tanács pedig – a Népművelési Minisztériummal karöltve – végrehajtotta a határozatot.)

Apró, de elgondolkodtató közjáték, hogy még az első pályázat idején, 1950 áprilisában Mikus volt az egyetlen, aki Redő Ferenccel, a Népművelési Minisztérium képzőművészeti osztályának vezetőjével három hetet tölthetett a Szovjetunióban, szovjet szobrászok műtermeiben, s 1952-ben előadást is tartott arról, hogy „Milyen segítséget nyújtottak a szovjet Sztálin-ábrázolások a budapesti Sztálin-szobor elkészítéséhez?" Úgy tűnik, korábban nem is foglalkoztatta a téma, hiszen 1949 novemberében, Sztálin 70. születésnapjára készülve, mikor Pátzay Sztálin-mellszobrot, Poór Bertalan Sztálin- és Rákosi-portrét, Hincz Gyula pedig grafikai sorozatot készített a Sződd a selymet elvtárs című dalhoz, ugyanakkor Mikus egy zászlót tartó munkásfigurát szeretett volna befejezni. Most, egy évvel később, immár a pályázat megnyerése után „a legboldogabb magyar szobrászművész" így nyilatkozott: „Amióta a szoborpályázat kiírásra került, éjjel-nappal csak ezzel a témával foglalkoztam. Sokszor éjszaka felgyújtottam a villanyt és lerajzoltam Sztálin alakját, amint őt behunyt szemekkel magam előtt láttam. Belém rögződtek arcvonásai, kézmozdulatai, testtartása. A Lenin életéről szóló filmben percekig látható Sztálin. Ezt a filmet sokszor megnéztem és nagyon megfogott ennek a nagy embernek rendkívüli közvetlensége. Megnéztem a Sztálingrádi csata és a Berlin eleste című filmeket is, amelyekben művészek keltik életre Sztálin alakját." Beszélt Mikus a mű ekkori formájáról is: „Sztálin szobra 9 méter magas, csiszolt vörösgránit talpazaton fog állni. Maga az alak 6 méter magas lesz és bronzba öntik. A talapzatra két dombormű kerül."

A második pályázaton részt vett négy szobrász egyenként 5000 Ft részvételi díjat, a három „helyezett" pedig egyenként 3000 Ft jutalmat kapott, így a második pályázatra összesen 29 000 forintot fizetett ki a főváros.

„Tanító"?

„Bölcs"?

„A népek barátja"?

„Petőfi"?

Bronzból, kőből

1951. január végén megkezdődik a szobor kivitelezése, pontos helyéről azonban még mindig nincsen végleges döntés. (Csupán az látszik biztosnak, hogy a Városligetben, a Vilma királyné út tengelyében állítják majd fel.) Január 31-én a tanács megrendeli a Dekorációs Nemzeti Vállalatnál az emlékmű teljes méretű, „előre-hátra mozgatható" síkmodelljét 9040 forintért. A modellt felállították a Városligetben, döntés azonban a február 10-i helyszíni szemlén sem született, bár ezen – az érdekelteken kívül – részt vettek a budapesti pártbizottság, a Honvédelmi Minisztérium, az Építésügyi Minisztérium, az Országos Tervhivatal és a rendőrség megbízottai is. Ezért aztán a tanács április 9-én megbízta a Budapesti Városrendezési Irodát egy négy variációs lehetőség bemutatására alkalmas makett elkészítésével. A maketten feltüntetendő alternatívák: 1. A jelenlegi állapot; 2. „A szobor elhelyezése abban az esetben, ha a felvonulás a Dózsa György úton történik és a szobor előtt felvonulási teret nem képezünk ki"; 3. „A szobor és a felvonulási tér elhelyezése [itt a szövegben a következő sor kihúzva: „a Honvédelmi Minisztérium intencióinak megfelelően"] a ligeten áttörendő úttal és a szobor előtt cca. 170×200 méter tér elhelyezésével"; 4. „...a szobor a Dózsa György út házsorától kb. 70 méternyire áll egy többszáz méter hosszan elnyújtott térszerű kiszélesítés közepén". (Néhány nap múlva pedig még azt is megszámolják a Fővárosi Emlékműfelügyelőség emberei, hogy a 3. variáció esetén a tér és az út kialakításához 72 db nagy és kb. 180 kisebb fát, a 4. variációhoz – 350 méter hosszú kiszélesítéssel számolva – 16 nagy és 30 kisebb fát kell kivágni.)

Időközben tehát – talán „a Honvédelmi Minisztérium intencióira"? – felmerült a felvonulási tér gondolata, s ettől már csak egy lépés a talapzat tribünné való átalakítása. Az emlékműfelügyelőség május 3-i jelentésében olvasható: „Az emlékmű végleges alakjára még nincs határozat, úgyszintén arra sem, hogy az emlékmű egyúttal tribünül is fog szolgálni... csak a szobrászművésztől tudjuk, hogy egyrészt Révai elvtárs az emlékmű modelljét jóváhagyta, másrészt Révai elvtársnak az a kívánsága, hogy az emlékmű két vízszintes tagozata tribünné legyen kiképezve." Ez a változtatás megszélesítette a talapzatot, s nyilván ez vonta maga után a mindeddig 6 méterre tervezett főalak 8 méteresre növekedését.

Révai jóváhagyása után, május 11-én Juhász Gyula, Kuzmányi Viktor és özv. Nagy Zoltánné kőfaragó mesterek hozzákezdtek a Mikus által készített 2 méteres agyagminta eredeti méretre nagyításához. Mivel a fővárosban nem volt akkora műterem, ahol a 8 méteres gipsznagyítás elfért volna, a tanács külön e célra építtetett egy nyitott fészert. A fészer és a nagyítás költségei 102 165 forintot tettek ki. A gipsznagyítás augusztus 31-ére készült el.

A megnagyobbodott talapzat burkolásához kevésnek bizonyult az egy évvel korábban beszerzett 19 m³ svéd gránit, ezért Tatabánya mellett újra megnyitottak egy már nem használt bányát, s ott termelték ki a nyár folyamán a szükséges 120 m³ tatai kristályos vörös mészkövet. (Ha a minőség változott is, a szín azért maradt!) A helyzetet csupán az bonyolította egy kissé, hogy míg a kitermelés tartott, közben a kőipari vállalatokat „profilírozták", s egyik cég csak a kőbányászást, a másik csak a kibányászott kövek megfaragását végezhette. De aztán az Építésügyi Minisztérium munkába állított még egy vállalatot, így a megfaragott kövek szeptember elején ott voltak a Városligetben.

A szobor helye július folyamán nyert végleges jóváhagyást. Az MDP Főtitkárságának döntése alapján a szobor helyét a Vilma királynő út tengelyében, a Dózsa György út járdaszegélyétől 75 méterre tűzik ki, a Dózsa György utat pedig a Műcsarnoktól az Ajtósi Dürer sorig ebben a mélységben megszélesítik, hogy – miként Pongrácz Kálmán mondta az 1951. július 20-i VB-ülésen – a „május elsejei felvonulásokat és egyéb demonstrációinkat a jövőben ezen a területen tudjuk megtartani".

A 26,23 méter hosszú, 17,76 méter széles és 9,885 méter magas talapzat tervére augusztus első felében került a legfelsőbb jóváhagyás pecsétje, s augusztus 21-én megkezdődött az építkezés. (A Budapesti Magasépítési Vállalat 1 459 446 Ft 14 fillérért vállalta a generálkivitelezést.) Ugyanezen a napon Révai megnézte és véglegesen jóváhagyta a 95%-ban kész gipszmodellt, melynek bronzba öntése szeptember elején kezdődött a Jász utcai öntödében. (Az öntés 690 000 forintba került.) Míg e munkák folytak, október–novemberben elkészült a térrendezés is, mintegy 5 millió forint költséggel, valamint a szobor megvilágítása 210 ezer forintért. (A térrendezés közben bontották le a Regnum Marianum templomot, mely a Városliget szélén, a Damjanich utca tengelyében állt.)

December 1-jén szállították a helyszínre a szobor 5 méteres, 40 mázsás alsó részét, s másnap szerelték rá a 3 méter magas, 25 mázsás felső részt. Az avatást december 16-án, vasárnap rendezték, mivel „Sztálin december 21-i születésnapja munkanapra esik, amikor a dolgozók az évforduló tiszteletére még jobb és még nagyobb munkateljesítménnyel emlékeznek meg erről a nagy napról".

Még két „képregény"

A szobrot tehát felavatták, az emlékmű azonban még nem volt kész. Hiányoztak a domborművek. Mikus eredetileg kettőt tervezett (felszabadulás és traktorátadás), a tribünné növekedett talapzat azonban ezek kibővítését igényelte. 1952 februárjában már kész a terv, a teljes fríz művészi munkáit pedig 1952. decemberben fejezi be. Közben 22 kőszobrász dolgozik folyamatosan – 480 ezer forint összköltséggel – a 40 méter hosszú, 2,2 méter magas, 62 alakos dombormű kifaragásán. Erről a folyamatról már nem állnak rendelkezésünkre levéltári adatok. Az 1977-ben, még az alkotó életében megjelent Mikus-album bevezetőjében azonban ezt olvashatjuk a domborművekről: „A bürokratikus fórumok kötelességüknek érezték, hogy beleszóljanak az alkotó munkájába, s maguk bírálják el, megfelelően esik-e a katonaköpeny vagy a csizmaszár ránca, szépen fodorítottak-e a katonalányok fürtjei. De minden kívülről érkező hozzászólás és »jó tanács« ellenére végül is a művész konoksága győzött." S bár e mondatokat Szíj Rezső, az album összeállítója írta, tartalmuk és megfogalmazásuk arra utal, hogy azok Mikus véleményét tükrözik.

Az utolsó díszszemle a szobor előtt, 1956. április 4.

A domborművet már Sztálin halála után, 1953. május 1-jén avatták. A talapzaton körbefutó fríz két történetet mesél el. Mindkettő a tribün hátoldalán kezdődik, s a homlokzati részen jut el kulminációs pontjához. Az emlékmű bal oldalán a „szovjet ember" elbúcsúzik családjától, puskát, géppisztolyt majd golyószórót ragad, kézigránátot dob, menetel és harcol mindaddig, míg a homlokzati részen egy tiszt vezetésével fel nem szabadítja a három generációs magyar családot. (Az egyik katona karján magyar kisgyerek a magyarságot jelképezve, éppúgy, mint ahogy pl. a berlini, Treptow-i emlékművön a szovjet katona karján ülő kisgyerek a német népet szimbolizálja.)

A másik oldal a „Sztálin utáni" magyar történelemé. Romos fal, téglát hordó lány, férfi vakolókanállal az újjáépítést, karót leverő parasztok csoportja a földosztást jelképezi. (Az Irodalmi Újság már idézett cikke írja: „Osztják a földet, hullanak a fürge csapások a megyekarókra. »Ki adja a földet?« – »Sztálin adja, Rákosi osztja.«") Valahová éppen felteszik az ötágú csillagot, lombos ágról felröppen a békegalamb. Majd jön a művész, kezében kisplasztikával, a tudós lombikkal, a tanítónő kisüttörővel, sportolók labdával, katonák zászlóval. Így jutunk el a homlokzathoz, ahol két értelmiségi (egy férfi és egy nő) szemléli, amint három munkás és egy munkásnő egy traktort ad át három parasztnak és egy parasztlánynak.

Két „egymásratalálás" uralja így a homlokzatot: a szovjet katona és a magyar férfi, valamint a magyar munkás és paraszt kézszorítása. („Szeretném megmintázni Rákosi elvtárs alakját is – nyilatkozta Mikus 1952 februárjában –, amint a munkás és a paraszt kezét egymásba helyezi." Rákosi azonban végül nem került oda a talapzatra.) Balról egyenruhások, jobbról civilek, középütt pedig Sztálin „egyszerű elvtársi öltözetben, amely átmenet volt a polgári és a katonai ruha közt" – miként egy késői méltató írta.

★

Ennyi a szobor *építésének* története. Hozzátartozna még talán a kivitelezés költségeinek összesítése, és nem utolsósorban a huzavona az alkotó, Mikus Sándor (aki élete „üzletét" látta a megrendelésben, és az anyagiassággal tüntetően szembeforduló felajánlások korában horribilis összeget, 500 000 forintot kért) és a megrendelők között (akik végül is 200 000 adómentes forintban állapították meg a honoráriumot).

A szobor lerombolásának eseménysorozata 1956. október 23-án este – amely legalább annyira szimbolikus értelmet nyert, mint amit megrendelői magának a szobornak szántak – egy újabb történet tárgya lehetne. Mint ahogy az emlékmű maradványainak utótörténete és a hosszú hallgatás a szoborról is újabb történet: része a Sztálinhoz kötődő politikai gondolkodás hosszan élő és valóságos utótörténetének.

PÓTÓ JÁNOS

Aki szembe mert fordulni Sztálinnal

„1917–1987. Fjodor Raszkolnyikov." Ezzel a címmel közölte az Ogonyok című szovjet folyóirat az alábbi cikket a lenini munkatársi garnitúra sokoldalú egyéniségéről F. Raszkolnyikovról, illetve igen tanulságos „utóéletéről". A cikket igen kis – elsősorban a visszaemlékezéseket érintő – rövidítéssel az alábbiakban közöljük. (A szerk.)

Három forradalmon át

Raszkolnyikov [...] 1892 januárjában született Pétervárott egy templomszolga családjában [...]

Miközben 1908-tól Pétervárott a Műszaki Főiskolán tanult, magával ragadta a marxista irodalom, és 1910-ben a 19 éves fiatalember belépett a szociáldemokrata pártba. Munkatársa volt a Zvezda című bolsevik újságnak, majd amint megindult a Pravda, annak szerkesztőségi titkára lett. [...] 1912–13-ban megismerte, mit jelent a cári börtön és a száműzetés.

1917. március közepén a párt F. Raszkolnyikovot Kronstadtba küldte, szerkeszteni a Golosz Pravdi [Az igazság hangja] című újságot. Bekerülve a kronstadti bolsevik szervezet vezető magjába, nagy tekintélyt szerzett a matrózok, katonák, munkások között. Megválasztják a Kronstadti Szovjet elnökévé.

Április 3-án Raszkolnyikov részt vett Beloosztrov vasútállomáson az emigrációból hazatérő Lenin fogadásán és elkísérte őt Pétervárra. Megismerkedése Leninnel kitörölhetetlen nyomot hagyott Raszkolnyikovban. Erről a napról izgatottan, ragyogva mesél később visszaemlékezéseiben. Találkozása a forradalom vezérével nem csak egy epizód Raszkolnyikov életrajzában. A későbbiekben többször is kellett Lenintől kapott felelősségteljes megbízatásokat teljesítenie.

A júliusi pétervári felvonuláson Raszkolnyikov vezette a Kronstadtból érkezett matrózok sokezres menetoszlopát. Ezekben a napokban készítette elő az Ideiglenes Kormány a Kreszinszkaja villa szétverését, amelyben a Bolsevik Párt Központi és Pétervári Bizottsága székelt. A KB mellett működő katonai bizottság Raszkolnyikovot bízta meg a párt központi intézményeinek védelmével, az épület parancsnokává nevezte ki.

Az októberi napokban tagja a Pétervári Katonai Forradalmi Tanácsnak. Lenin vele tanácskozza meg, hogyan lehet a támadó Kerenszkij–Krasznov csapatok ellen a hajókat legjobban felhasználni a forradalmi főváros védelmére. Raszkolnyikov maga is részt vesz a Pulkovo alatti harcokban, azután pedig a balti egységek élén indul a felkelt moszkvai proletariátus megsegítésére. Miután visszatér Pétervárra, kinevezik a haditengerészeti vezérkar komisszárjává. [...]

Raszkolnyikov segített Leninnek létrehozni a Munkás-Paraszt Vörös Flottát. A Tengeri Ügyek népbiztosának helyetteseként ő is ott volt a híres jég-hadjárat vezetői között – amely során a Balti Flotta hajóit Revelből és Helsingforsból Kronstadtba hozták (így megmentve attól, hogy a Pribaltikumban támadást kezdő német csapatok kezébe kerüljön).

Raszkolnyikovot 1918 júniusában ismét nehéz feladattal bízta meg Lenin – a kormány azon határozatának végrehajtásával, hogy a Feketetengeri Flotta hajóit süllyesszék el a novorosszijszki kikötőben. A hajókat ugyanis az ellenforradalmi tisztikar át akarta vinni Szevasztopolba, ahol a német megszállók kezére kerültek volna. [...]

Hamarosan visszatért Moszkvába, és a párt KB rendkívüli meghatalmazottjaként a Volga vidékére küldte, ahol fenyegető helyzet alakult ki. Hogy mennyire nagy volt a KB bizalma Raszkolnyikov iránt, ezt tanúsítja a neki kiadott megbízólevél, amelyben az állt, hogy: „...az OKP KB kinevezi a párt vizsgáló bizottságának tagjává, amelynek feladata valamennyi párttag magatartásának vizsgálata a front katonai hadműveleteivel kapcsolatban és felhatalmazza, hogy leváltsa bármilyen párt és szovjet munkáról és a pártból is kizárja mindazokat a párttagokat, akinek tevékenysége nem felel meg a párt feladatainak és pillanatnyi követelményeinek."

1918 júliusában Raszkolnyikovot kinevezik az akkor legfontosabb Keleti Front Forradalmi Katonai Tanácsának tagjává, augusztusban pedig átveszi a Volgai (Volga-Káma) Hadi Flottilla parancsnokságát.

Szeptember 2-án az [Orosz] köztársaság Forradalmi Katonatanácsának megalakulásakor ennek is tagja lett. Miután sikeresen befejezte a Volgán a hadműveletet, 1918 novemberében visszatért Moszkvába a Tengeri Ügyek Népbiztosságára, de decemberben egy különleges rendeltetésű egység élén tengeri felderítésre küldték Revel alá. A Szpartak nevű naszádot, amelynek fedélzetén Raszkolnyikov tartózkodott, Revel közelében szerencsétlenség érte és angol cirkálók bekerítették. Raszkolnyikov az egységével együtt fogságba került. Londonba vitték és öt hónapig a breekstoni börtönben tartották fogva. A szovjet kormány energikus intézkedéseinek eredményeképpen 1919 májusában kiszabadult a Szovjet Köztársaság területén korábban fogságba ejtett 19 angol tisztért cserébe. [...]

1920 júniusában Raszkolnyikovot kinevezik a Balti Flotta parancsnokává. A szakszervezeti vita idején eleinte az ellenzék nézeteit osztja, de a későbbiekben elvetette ezeket és egész életében következetesen a párt lenini vonaláért harcolt.

1921–1923 között Szovjet-Oroszország meghatalmazott diplomáciai képviselője Afganisztánban. Rendkívüli diplomáciai képességekről téve tanúságot, igen sokat tett a Szovjet-Oroszország és Afganisztán közötti kölcsönös baráti kapcsolatok létesítéséért. A szovjet diplomaták közül elsőként kapott külföldi államtól kitüntetést. 1924-től Raszkolnyikov a Molodaja Gvargyija, a Krasznaja Nov folyóiratok és a Moszkovszkij Rabocsij kiadó főszerkesztője, a Kiadói Főbizottság elnöke, a Művelődésügyi Népbiztosság kollégiumának tagja, a Művészeti Főbizottság vezetője; 1930–1938 között a Szovjetunió diplomáciai megbízottja Észtországban, Dániában és Bulgáriában.

Raszkolnyikov tehetséges irodalmárként publicisztikai munkák, könyvek és színdarabok szerzőjeként is ismert volt. Kronstadt és Pityer 1917-

ben című könyvében remek művészi formában írt a Balti Flotta matrózainak forradalmi hőstetteiről, a nagy október előkészítéséről és fegyveres védelméről.

Hogyan csinálták belőle a „nép ellenségé"-t

V. Sz. Zajcev 1963-ban a következőket írta Raszkolnyikovról: (...) „A XVII. kongresszus után, külföldön tartózkodva, nyugtalanul figyeli Sztálin személyi kultuszának kifejlődését. Az önkény és a törvénytelenség következtében értelmetlenül pusztultak el a párt és a szovjet állam lenini káderei, kiemelkedő katonai vezetők, akiket Raszkolnyikov személyesen ismert a polgárháborúból, diplomáciai munkatársak, akik nem feleltek meg Sztálinnak. Raszkolnyikov felfigyelt minderre. Bulgáriában dolgozva kezdte észrevenni, hogy Jezsov, majd Berija által kiküldött ügynökök kémkednek utána.

1939 júliusában, amikor éppen Franciaországban tartózkodik, megtudja, hogy otthon »a nép ellenségévé« nyilvánították és törvényen kívül helyezték.

E rendkívül súlyos helyzetbe kerülve Raszkolnyikov elhatározza, hogy harcot kezd Sztálin személyi kultusza ellen. *Július 22-én* nyilatkozatot tesz közzé Hogyan csináltak belőlem »a nép ellenségé«-t címmel, amelyben határozottan fellép önmaga védelmében és a párt és a szovjet állam többi ártatlanul szenvedett kiemelkedő személyisége védelmében."

1936–37-ben a Külügyi Népbiztosság többször is hívta Szófiából Moszkvába, hogy megtárgyalják új kinevezését, hol Mexikóba, hol Csehszlovákiába, hol Görögországba, hol Törökországba. Érezve ezen ajánlatok „nyilvánvalóan komolytalan jellegét" (hogy is lehetett volna másként értelmezni, amikor pl. Mexikóval a Szovjetuniónak akkor még nem is volt diplomáciai kapcsolata), Raszkolnyikov visszautasította ezeket az ajánlatokat, kijelentve, hogy ő „elégedett bulgáriai tartózkodásával". Végül a Külügyi Népbiztosság követelte, hogy haladéktalanul térjen vissza Moszkvába, valami bizonytalan „felelősségteljesebb" kinevezést ígérve.

„1938. április 1-jén – írta aztán nyilvános nyilatkozatában Raszkolnyikov – elindultam Szófiából Moszkvába és erről ugyanezen a napon telefonon értesítettem a Külügyi Népbiztosságot... Az egész bulgáriai szovjet kolónia kikísért a pályaudvarra." Raszkolnyikov azonban nem érkezett meg Moszkvába. Váratlan dolog történt. Ugyanebben a nyilatkozatban így beszéli ezt el:

„1938. április 5-én, amikorra még nem tudtam eljutni a szovjet határig, Moszkvában elvesztették a türelmüket, és miközben én még úton voltam, botrányosan leváltottak a Szovjetunió bulgáriai diplomáciai képviselőjének tisztéből, amiről – csodálkozásomra – külföldi lapokból szereztem tudomást. Az illendőség minimumát sem tartották be: nem neveztek elvtársnak sem. Én politikailag tájékozott ember vagyok és tudom, mit jelent ez, amikor valakit ilyen viharos gyorsasággal leváltanak és ezt a rádióban közlik az egész világgal.

Ezek után számomra világossá vált, hogy ha átlépem a határt, haladéktalanul le fognak tartóztatni.

Világossá vált számomra, hogy én is, mint sok régi bolsevik, bűn nélkül lettem bűnös. Tehát az összes ajánlat felelős posztokról – Mexikótól Ankaráig – csapda volt, eszköz arra, hogy Moszkvába csalogassanak.

Ilyen becstelen, az államhoz méltatlan módon csaltak oda sok diplomáciai megbízottat. L. M. Karahanra ráerőszakolták, hogy fogadja el a washingtoni követi tisztséget, amikor pedig megérkezett Moszkvába, letartóztatták és agyonlőtték.

V. A. Antonov-Ovszejenkót Spanyolországból azzal hívták vissza, hogy Szovjet-Oroszország igazságügyi népbiztosává fogják kinevezni. Hogy ennek a kinevezésnek még nagyobb meggyőző erőt adjanak, az erről szóló határozatot közzétették az Izvesztyijában és a Pravdában. Aligha gyanította valaki is az újságolvasók közül, hogy ezeket a sorokat külön csak Antonov-Ovszejenkó számára nyomtatták ki.

Az 1938. április 5-i határozat után, amely felmentett engem a szolgálatból, mint olyan bűnözőt, akinek a bűnössége bizonyított, Moszkvába utazásom teljes esztelenség lett volna, egyenlő az öngyilkossággal."[...]

Külföldön maradva Raszkolnyikov „a tisztjéből történő hallatlanul felháborító eltávolítása ellenére" is kitartást és lojalitást tanúsított a szovjet kormány irányában. 1938. október 12-én hívatták a Szovjetunió franciaországi diplomáciai képviseletére, ahol J. Z. Szuric követ, miután közölte, hogy a szovjet kormánynak „az önkényes külföldön tartózkodáson kívül semmilyen politikai pretenziója nincs ellene", felajánlotta Raszkolnyikovnak, hogy utazzon Moszkvába, garantálja, hogy hazaérkezése után „nem fenyegeti semmi". De Raszkolnyikov jól tudta, hogy egyedül csak az „önkényes külföldön tartózkodás", függetlenül attól, hogy ezt mi idézte elő, hazaárulásnak számított és megfelelő következményekkel járt.

Október 18-án levelet küldött Sztálinnak, amelyben kijelentette, hogy nem fogadja el megalapozottnak ezt az akkor egyetlen vádat, s kijelenti, hogy ideiglenes külföldi tartózkodása „nem önkényes, hanem kényszerű". „Soha sem utasítottam el, hogy visszatérjek a Szovjetunióba" – írta Raszkolnyikov.

Arról, hogy mi történt ezután, a fentebb már idézett Hogyan csinálták belőlem „a nép ellenségé"-t című nyilatkozatából [1939. július] értesülünk:

„Ettől kezdve hazatérésemre semmilyen újabb felszólítást nem kaptam.

A párizsi diplomáciai képviselethez benyújtott kérelmem útlevelem meghosszabbítása ügyében válasz nélkül maradt.

Most [ezt 1939. július 22-én írta – V. P.] értesültem az újságokból a július 17-én távollétemben lezajlott bírósági komédiáról. Miután köteleztek rá, hogy hagyjam el Szófiát, »dezertőrnek« tituláltak: miután önkényesen elbocsátottak a szolgálatból, kijelentik, hogy megtagadtam a Szovjetunióba való visszatérést, semmibe véve Sztálinhoz intézett írásos nyilatkozatomat, hogy soha sem tagadtam meg és nem is fogom megtagadni visszatérésemet a Szovjetunióba.

Lojalitásomat »a nép ellenségeinek táborába való átállásnak« minősítették.

Ez a határozat ismételten fényt vet a sztálini igazságszolgáltatásra, a hírhedt, megrendezett perekre, eljárásokra, szemléletesen bizonyítja, hogy fabrikálják a számtalan »nép ellenségé«-t, és milyen alapok elegendőek a Legfelsőbb Bíróságnak ahhoz, hogy a legsúlyosabb büntetésre ítéljen."

Raszkolnyikov ezt a nyilatkozatot a kommunista-leninista és szovjet-polgár teljes méltóságával fejezi be:

„Törvényen kívül helyezésemet az a vad düh diktálta, amelyet egy olyan ember váltott ki, aki megtagadta, hogy engedelmesen a vérpadra hajtsa a fejét és vette a bátorságot, hogy védje az életét, a szabadságát és a becsületét.

Tiltakozom az igazságszolgáltatás ilyen kigúnyolása ellen és követelem ügyem nyilvános felülvizsgálatát úgy, hogy lehetőséget biztosítsanak nekem a védekezésre..."

A bírósági védekezésre nem kapott lehetőséget.

1939 augusztusának végén, röviddel Sztálin-ellenes nyílt levelének publikálása után, Nizzában Raszkolnyikov tüdőgyulladást kapott és súlyos állapotban került kórházba. Hamarosan agyhártyagyulladás is fellépett, s ezt már nem élte túl, szeptember 12-én meghalt. Hamvai egy francia család kriptájában nyugszanak Nizzában.

Negyed században át a rágalom átka árnyékolta be a forradalmár, a diplomata, az író, a lenini iskola tevékeny politikai személyiségének nevét. Nehéz lenne ezt a rágalmat szétoszlatni, ha nem lennének Raszkolnyikov saját bizonyítékai: a nyilatkozat (Hogyan csinálták belőlem „a nép ellenségé"-t) és utolsó nyílt levele Sztálinhoz. A levélben, amelyet Raszkolnyikov nem sokkal halála előtt írt, mérhetetlenül bízva népének erkölcsi erejében, kifejezte azt a reményét, hogy nincsen messze az az idő, amikor az önkény és törvénytelenség rendszere, amelyet Sztálin vezetett be, majd lelepleződik és győzedelmeskedik az igazságosság, amelyért forradalmárok nemzedékei adták életüket. Ez az idő elérkezett. A XX. és XXII. pártkongresszus jelzi ezt az időt a Szovjetunió életében. 1963. július 10-én a Legfelsőbb Bíróság plénumának határozata törölte az 1939-es határozatot Raszkolnyikov ügyében, mivel tetteiben bűnt nem talált és visszaállította párttagságát, amelynek élete 30 esztendejét szentelte.

Az utolsó hőstett

Negyedszázados elhallgatás és Raszkolnyikov nevének meghurcolása után tudtuk meg, hogy mindez aljas koholmányokon alapult. A Voproszi Isztorii KPSZSZ (című folyóirat 1963-ban) fekete-fehéren leszögezte, hogy október és a polgárháború hősének emlékén nem esett folt, hogy Raszkolnyikov élete utolsó napjáig „megmaradt bolseviknak, leninistának, a Szovjetunió polgárának. A számkivetésben sem kompromittálta magát semmivel." Ugyanakkor 1963 decemberében értesültünk Raszkolnyikov *1939. augusztus 17-i Sztálinhoz intézett nyílt leveléről* is. Ebből a levélből kitűnt, hogy a pártban a sztálini személyi kultusz idején is voltak egészséges erők, akik nem törődtek bele a kormányzati rangra emelt önkénybe, a lenini társadalmi normák megszegésébe. Különösen nyugtalanította Raszkolnyikovot a hadsereg és a flotta tapasztalt parancsnokainak kiirtása. Figyelmeztetett, hogy ez a szovjet fegyveres erők meggyengüléséhez vezet és rendkívül súlyos következményekkel járhat egy esetleges háború esetén a fasizmussal szemben, márpedig a hitleri Németországgal való összeütközést elkerülhetetlennek tartotta.

Sztálinhoz fordulva nyilvánosan kijelentette:

„Ön mocskos hamisítások segítségével rendezi meg a bírósági eljárásokat, túlszárnyalva a vádak képtelenségét illetően az Ön számára a szemináriumi tankönyvekből ismert középkori boszorkánypereket.*

---

* Sztálin fiatal korában teológiai szemináriumba járt.

MIKUS Sándor

Magyar Hírlap.

Kiállítás a Munkásmozgalmi Múzeumban

Sztálin keze

Ismerős és ismeretlen emlékek 1956-ról

A generalisszimusz keze. Csuklóból lehegesztve. Szép, ápolt körmök, az egyik ujjperec diszkréten hiányzik. A színművész, *Pécsi Sándor* egykori kertjének éke most a Munkásmozgalmi Múzeumban látható. A szerdán megnyílt tárlat különös címet visel: *1956. október 23-tól — november 4-ig tanulmányi raktártárlat*. Azaz a kiállítás szervezői kisöpörték a padlást, és ingyesen mutatják be 1957 óta gondosan összegyűjtött fotókat, röplapokat, újságokat, tárgyi relikviákat. Az ingyenesség célzatos: akinek otthon van még hasonló a ládafiában (vagy manapság már a vitrinben) szedje elő, s ha lehet, ingyen vagy jutányosan bocsássa a meglehetős pénzszűkében álló múzeum rendelkezésére.

Izgalmas gyűjteményt láthat a vendég. Plakátok. A forradalom legveszendőbb emlékei. Kevés az olyan gondos nyomdász — mint amilyen egy váci illető volt — aki minden példányból magának is készített és eltett egyet. Az újságválaszték szinte teljes. Hiányok a Dunapentelei Ifjú' Forradalmár néhány példányából vannak, mint ahogy a röpcédulák közül is mindössze két darab kézzel írottat találhatunk. Ezek a legérdekesebbek, legszubjektívebbek. Talán most már a lappangó példányok is eljutnak a múzeumba. Hiszen, ha jól sejtjük, ennél sokkal több készült.

A fotók. A Sztálin-szobor ledöntésének szinte minden mozzanata. A fotós fantáziáját szemlátomást megragadta, a népek apjának eltávolítási processzusa. Sztálin előregörnyed, mintha síelne, több vontatókötélre támaszkodik, de csizmái még stabilan a helyükön vannak. Aztán a csizma marad, őt meg vontatják.

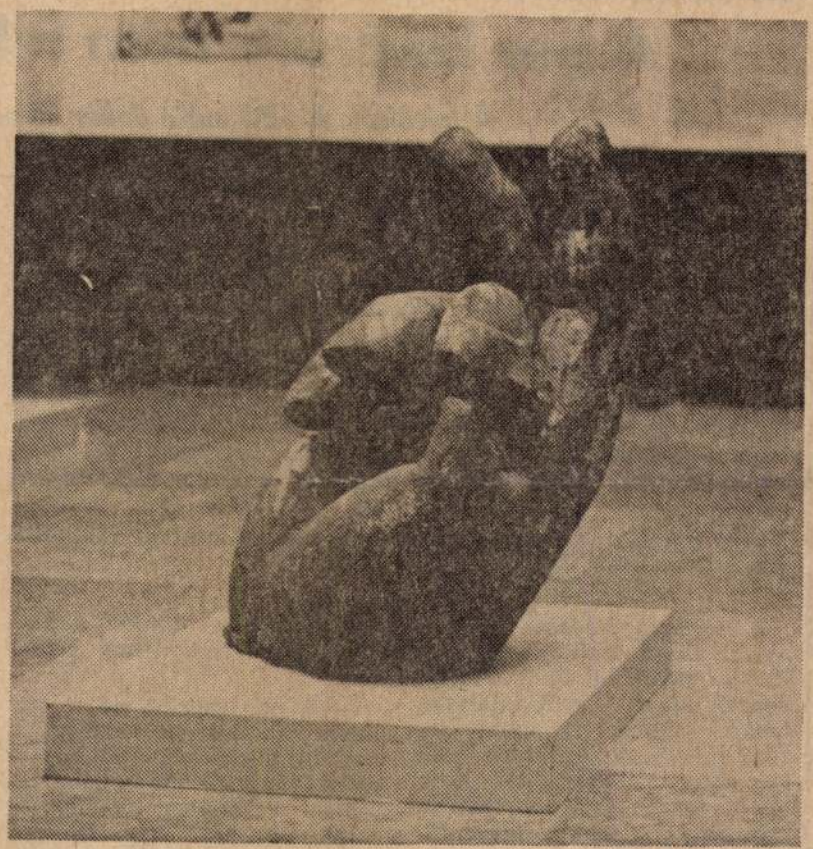

Fotó: Grnák László

Vagy más. *Lukács György* és *Bognár József* trécsel a Parlamentben egy fogasnak akaszkodva. Októberi látomás? *Mindszenty* kiszabadulása utáni első beszéde. *Veres Péter*, *Maléter Pál*. Köztársaság téri horror. Szolidaritási tüntetés Londonban. Külföldi képviseleteinken kicserélik a cégtáblát. S a forradalom közkatonái és hétköznapjai. A szétlőtt körút. Megannyi ismerős és ismeretlen felvétel, százötven darab a múzeum közel háromezres gyűjteményéből.

Aztán egy egyenruha. Vitrinben. Maléter Pál viselte a Kilián laktanyában október 30-ig. Az özvegy ajándékozta a múzeumnak. Vajon gondolhatta-e még két éve Gyenes Judit, hogy férje egyenruháját diákok nézegethetik egy múzeumi tárlóban. Talán gondolta. Hiszen annyi éven át megőrizte. Akkor is, amikor ez nem lehetett kockázat nélküli.

Idén október 23-a a nemzeti megbékélés és emlékezet napja lesz. Azt gondolom, sokan eljöhetnének ekkor a múzeumba. Azok is, akiknek a látottak már történelem, és azok is, akik személyes történelmük egy korszakát idézhetik meg a várbeli kiállításon. Békésen és emlékezve.

V. Bálint Éva

Van egy olajfinomítónk Kaliforniában?

A per lezárult, nem felejtjük el

A felelősök és 120 millió dollár kerestetnek

Los Angelestől alig fél óra járásnyira fekszik a Powerine nevet viselő olajfinomító. Az ottani méretek szerint inkább kicsinek számító vállalkozás körül gyakran bűzlik valami. A környékbeliek a gyár kéményeiből kibocsátott vegyi szennyeződés miatt orroltak meg az olajfinomítóra, amely idén tavasszal még az ottani mértékkel mérve is súlyos, mintegy 170 ezer dolláros büntetést kapott a környezet szennyezése miatt. Magyarországon viszont az olajfinomító részvényei körüli hurcavona, a még mindig tisztázatlan magyar—osztrák üzlet rontja a levegőt. Cikkünk szerzője előbb itthon, majd a múlt héten Los Angelesben próbálta összerakni az üzlet és a nyomában kerekedett per részleteit. Bár az ottani bírósági tárgyalás lezárult, még mindig hiányos a kép, kik vásárolták meg a részvényeket, és főleg miért? S nem utolsósorban miért kellett ehhez mintegy 120 millió dolláros magyar hitel?

A történet kezdete 1986-ra nyúlik vissza, amikor a *Magyar Külkereskedelmi Bank* akkori vezetői gyors egymásutánban hétszer nyújtottak hitelt — 1986 márciusától egészen 1987 közepéig — négy cégnek. Ezek *Gerő Lászlónak*, az Interág nyugdíjazott, egykori igazgatójának, azóta izraeli lakosnak, valamint *Oskar J. Schmidtnek* az érdekeltségébe tartoztak. Pontosabban szólva ők ültek az elnöki, illetve igazgatói székekben. Az osztrák vállalkozóval meglehetősen gyakran foglalkozik a helyi sajtó, de ezen kívül sem volt ismeretlen a magyar hitelt előkészítő *dr. Markovits Bélának*, a Külkereskedelmi Bank akkori ügyvezető igazgatójának. Mint idén április 11-i tanúvallomásából kiderül, Schmidtet 1968, míg Gerő Lászlót 1970 óta ismeri. És ő döntött úgy, hogy a bank gyors egymásutánban hiteleket nyújtson a két cégvezérnek. Tanúvallomása szerint öt kölcsönről határozott, de a papírok szerint hét hitelmegállapodás jött létre *összesen 120 millió dollár értékben.*

a részvényeket átadták a Magyar Külkereskedelmi Banknak.

— A per lezárult, de az ügy nem fejeződött be — összegzi nem túl bőbeszédűen a véleményét *Erdély Gábor*, a bank jelenlegi vezérigazgatója, aki a hitelnyújtáskor még egészen máshol dolgozott. — Nálunk van jelenleg *elzálogosítva* az olajfinomító részvényeinek száz százaléka.

— *Ez garantálja a 120 millió dollár visszafizetését? Hiszen a kölcsön nagyobb része, úgy tűnik, más célra ment el.*

kölcsönt visszafizetni. A hitelkockázati számításokat általában mellékelik az aktákhoz. A Magyar Külkereskedelmi Bank jelenlegi vezetőjének közlése szerint ilyen dokumentumokkal nem találkoztak.

Ám azért mégsem feltételezem, hogy 120 millió dollár hitelnyújtásról csupán szóbeli megállapodások születtek. Például úri becsületszóra döntött a hitel odaítéléséről az akkori vezetésben és ebben az ügyben kulcsszerepet játszó *dr. Markovits Béla*, aki több mint két esztendeje fizetés nélküli szabadságon van. Telefonszáma nincs, címe ismeretlen, mégis sikerült megtalálnunk a budai hegyvidéken fekvő házát. Mindenképpen *ő az ügy magyar kulcsfigurája*, hiszen választ adhatna az alapvető kérdésekre. *Kik döntöttek még rajta kívül a hitel odaítéléséről, hiszen elképzelhetetlen, hogy a jegybank akkori vezetői ne tudtak volna erről a szokatlan méretű üzletről.*

Az üzleti kockázatról és kilátásaikról is érdekes lett volna meghallgatni a véleményét. A kertkapuban vicsorgó kutya láttán már sejtettem, hogy hiá-

Mikus Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-743, 340-726

HÉTFŐI HÍREK

1982 SEP 2 0

1021

A Magyar Vöröskereszt Országos Elnöksége tavaly Henri Dunant-emlékérmet — Mikus Sándor művész alkotását — alapított a centenáriuma alkalmából. Az emlékéremmel elsők közt tüntették ki Gegesi Kis Pál akadémikust, a Magyar Vöröskereszt elnökét és dr. Pesta Lászlót, a Magyar Vöröskereszt budapesti vezetőségének elnökét.

got és hárommillió emberének tragikus pusztulását a Pol Pot rendszer szörnyű éveiben. A felsoroltakon kívül még ebben az évben napvilágot lát — második kiadásban — *Bárczy János* nagy sikerű „Zuhanóugrás" című kötete is.

(garai)

Őszi zongoraestek a Pesti Vigadó hangversenytermében. Az Országos Filharmónia hét előadásból álló sorozatában neves magyar és külföldi zongoraművészek játékát hallhatják. Bérletek válthatók az Országos Filharmónia Vörösmarty téri jegy-

Mikus Sándor

1021

1982. IX. 28. TV 20.00
nohrámnívé!

TV Hiradó

- Ma délután bucsuztatták a Mező Imre uti Munkásmozgalmi Pantheonban Mikus Sándor kétszeres Kossuth-dijas szobrászmüvészt.
Kis István a Képző- és Iparmüvészeti Szövetség elnöke méltatta az elhunyt mester müvészi, emberi nagyságát.

"-... valamint különös erővé. hatalommá érlelődött benne a munkásember életkérdése, a jelent épitő, a jövőt szolgáló dolgozó ember önbizalma, valóságtudata, arányérzéke, müvészé válásában, alkotó életében. És ezt a tartalmat, ezt az alkotó emberséget tudta visszasugározni müveiben. De nemcsak müveiben, egész magatartásában. A szükebb szakmai és a tágabb közösség szolgálatában.
És ez a sugárzás szelid, melegitő, világitó sugárzás volt.

Biztonságot adott. Sokak nevében bucsuzom Mikus Sándortól, bucsuzom az intézmények, szervezetek, a pályatársak, a tanitványok nevében, akik akarva-akaratlanul tanultak a mestertől emberséget, hitet, az élet, az ember szeretetét, harmóniát, a hüséget, a munka, a jó munka becsületét.

1021

Mikus Sándor

szobrászművész

1982.IX.29. Kossuth 18,3o/Rézbányayné

Esti Magazin

Ma délután a Mező Imre úti temetőben végső búcsút vettek Mikus Sándor szobrászművésztől.

- Rokonok, barátok és pályatársak jöttek el, hogy osztozva a hozzátartozók gyászában, végső búcsút vegyenek Mikus Sándor, kétszeres Kossuth-díjas szobrászművésztől, akit 79 éves korában ragadott el a halál. Az emberség ereje és az abban rejlő erkölcsi és esztétikai szépség hatotta át politikai emlékműveit is. Jó példát szolgáltatva arra, hogy a modern hős-ábrázolás olyan érzelmi mondanivalók útján is lehetséges, amely nem a fizikai küzdelem és nem az erőkifejtés motívumaiból indult ki, - írta róla egy méltatója. A sírnál Horváth György, a Művelődési Minisztérium képzőművészeti osztályának vezetője vett búcsút az elhúnyttól.

- Mikus Sándor, a szobrász művészetével emberséget volt képes adni mindenkor. Megértettük, hogy a szobrászat nem a formálásában nyeri az értelmét, hanem az értelemnek ad formát. És hogy a kettőnek a tiszta - Mikusnál a szemérmesen tiszta - érzelem a fűszere. Ezt tudtunkra adni Mikus Sándor volt századunk középső hatvan esztendejében talán a legalkalmasabb. És éppen azáltal, hogy sem-mikor se beszélt erről, de mindig, minden művében így szólt. És nem azért, mert így tanulta Firenzében, Rómában a művészetek klasszijusaitól, s úgy Pátzaytól, aki mesterség dolgaiban a pálya kezdetén mentora volt, hanem azért, mert számára szobrászként, mint emberként is, ez volt a természetes beszéd. Bizonyság erre az igazi életművét indító szobra, élete második plasztikai munkája, az Öreganyám és minden más érem, kisplasztika, köztéri szobor, ami a keze alól töretlenül, de mind több tapasztalattal és bölcsességgel formáltan azóta kikerült. Idézzék fel magukban e műveket és bennük és általuk Mikus Sándort. Aki sohasem tagadta ki magát a szobraiból, nem ismert lélektelenül megcsinálható feladatot, csak olyat, amivel a maga becsülete, a saját szigorú ítélete előtt megállhat. Ebben nem ismert felmentést. A mesterségben a munkásember levethetetlen szakmaiönérzete diktált mértéket a számra, a művészet, a közlés dolgában pedig a teljességnek az az igénye, aminél alább mű és művész magát nem adhatja. Sírjához kísérve őt, gyászolva távoztát e földi pálya végén érezzük és tudjuk; műveiben ez a mérték velünk marad.

Mikus Sándor
szobrászművész
SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1031 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
IZZÓ
1984-10-25

A Tungsram ösztöndíjasai

Két művész egy úton

Tizedik évfordulóját ünnepelték nemrégiben a Tungsramban annak a szocialista szerződésnek, melyet a vállalat pártszervezete, a Szabadfoglalkozású Képző- és Iparművészek pártszervezetével és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjával kötött.

Az első kiállító *Mikus Sándor* szobrász, maga is a gyár dolgozója volt egykor. Most, tíz évvel később a Szabadfoglalkozású Képző- és Iparművészek és a Tungsram Rt. pártbizottsága által közösen megfogalmazott pályázati felhívás eredményeként két művésznek lehetősége nyílik arra, hogy több időt töltsön a munkahelyi környezetben, megismerkedjen a dolgozók életével és ez a közelebbi ismeretség tükröződjék születendő alkotásaikban is.

A Tungsram Rt. 2—2 évre szóló szerződéssel törvényes keretet ad arra, hogy a pályázatot nyert művészek a gyár dolgozói között éljenek és alkossanak.

A pályázatra tíz művész küldte be alkotásait. *A Tungsram Klub Galériában kiállítást rendeztek ezekből. Közülük ketten, Mészáros Géza festőművész és Gazsó Rozália grafikusművész nyerte el a Tungsram két esztendőre szóló ösztöndíját.*

Ki ez a két művész, mit csinálnak, hogyan alkotnak?, ezt kerestük a sikeres pályázat és kiállítás után.

Mészáros Géza sima művészi pályát, egyenes utat tudhat maga mögött. Képző- és iparművészeti gimnáziumi tanulmányai után felvették a *Magyar Képzőművészeti Főiskolára*, ahol 1969-ben szerzett diplomát, *Bernáth Aurélt* vallja mesterének. Tanulmányútjai során a világ sok országát bejárta, Franciaországtól Törökországig, Olaszországtól a Szovjetunióig. *Megkapta a Kulturális Minisztérium nívódíját, tizenhárom alkalommal nyert díjat különféle kiállításon és pályázaton. Volt önálló kiállítása különféle magyar városokban és a budapesti Műcsarnokban, részt vett külföldön is több kiállításon.*

A Derkovits-ösztöndíjas művész műterme jelenleg a Budafoki Papírgyárban van, mert különleges anyagból, sajátkezűleg előállított papírból készíti képeit. A külföldi Sandos cég festékeivel dolgozik. *Amerigo Tot* azt mondta egyszer róla: *„Mészáros Géza munkáit nézve a fontos az, hogy megindulok egy ponton és elkerülök saját magamhoz a képen keresztül."*

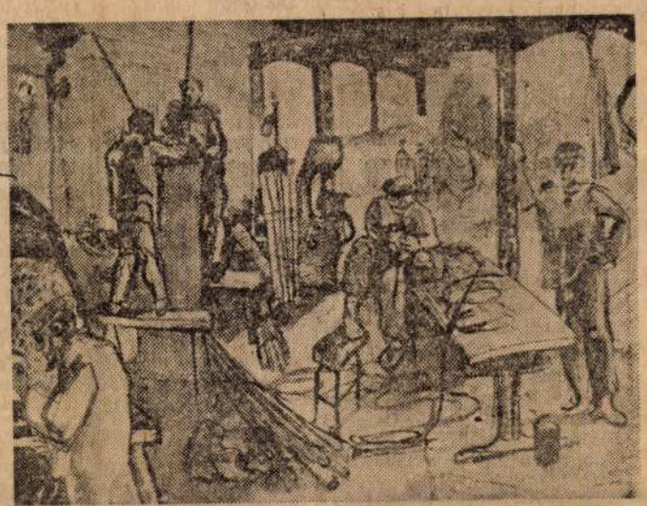

Gazsó Rozália: Műhelyvázlat II.

Amerigo Tot szavaihoz nincs mit hozzátenni. Legfeljebb annyit, amennyit a művész magáról mond, hogy az új kapcsolat a Tungsrammal bizonyára új elképzeléseket, új formákat sugall majd. Olyasmire gondol, hogy a gyár termékeit, a fényt használja fel valamiképpen műveiben.

Gazsó Rozália talán éppen ellentéte Mészáros Gézának, ha embert és művészt, művészt és művészt lehet, szabad egyáltalán összehasonlítani, szembeállítani, tükör elé kényszeríteni. Amíg Mészáros Géza a megbékélt derű és nyugalom, Gazsó Rozália a vibráló, kereső elégedetlenség. És ezt az elégedetlenséget művészi értelemben kell elképzelni, ugyanis önmagával elégedetlen ember és művész. A messziről indult ember messzire vágyását hordozza magában, a be nem váltott ígéretek, a meg nem valósult lehetőségek terhével megrakottan keresi a már megtalált úton a továbbjutást.

— Az önmagammal való elégedetlenség mindig megakadályozott abban, hogy önálló kiállítással jelentkezzem, kivéve a XIII. kerületben, a Hajógyárban bemutatott anyagot —, mondja. Saját bevallása szerint csupa szabálytalanság az élete, az életpályája. Önmagát okolja, hogy kerülő élményekkel megrakottan érkezett el a máig és nem könyvelhet el megvívott vagy megérdemelt, megszenvedett és megdolgozott sikereket.

Rendkívüli módon értékeli a tényt, hogy a Tungsram jóvoltából most két évig — és reméli tartósabban is —, egy igazi dolgozó, emberi közösséghez tartozhat.

Vannak művészek, akiket zavar a kötődés, Gazsó Rozália abból a fajtából való, akinek kell az odatartozás, a talaj, a melegség, még csak nem is financiális, vagyis hétköznapi pénzügyi okokból, hanem lélektani igényként, közösségi kontroll gyanánt.

Talán ez, a Tungsram részéről tett gesztus fordulattá válhat a munkámat illetően, sok mindent igazolva és begyógyítva — ez a rövid véleménye a mostani ösztöndíjról.

Gazsó Rozália is Bernáth Aurél, Hincz Gyula tanítványa. Hagyományos grafikát csinál, realistának vallja magát.

Két művész — két sors. De most, a Tungsram pályázatán találkoztak. Mindkét művész nyert. *Ők a vállalat első művész ösztöndíjasai.* Itt és most egyenlő esélyekkel indulnak és, hogy mit produkálnak a következő időszakban, az csakis tőlük függ. *Mi valamennyien szurkolunk nekik és várjuk ennek az újfajta kapcsolatnak a gyümölcseit, melyek végső soron nekünk, nézőknek, művészetszerető közönségnek teremnek majd.*

(leopold)

Mészáros Géza: Kompozíció.

delkezzenek a nyersanyagok fölött.

Az Országos Piackutató Intézet Rákóczi úti székházában furcsa kép fogadott. A folyosókra kitett asztalokon halomba álltak az egyes vállalatok által összeállított anyaglisták, ezekből válogathatták az érdeklődők. Ezenkívül rendelkezésre állt egy háromkötetes katalógus is, amely valamennyi részt vevő vállalat valamennyi elfekvő készletéről adott tájékoztatást. Az emeleten, egy-egy tárgyalóban a vállalatok képviselőitől személyesen is lehetett információt kérni.

A Tungsram képviseletében Taba Mihályné, az anyaggazdálkodási osztály értékesítési csoportvezetője tájékoztatta az érdeklődőket.

— *A Tungsram a többi vállalathoz hasonlóan olyan anyagokkal jelentkezik rendszeresen a börzéken, amely valamilyen okból megmaradt, termelésszerkezeti változásokból, a túlrendelésekből adódik.* Ha ezt gyáranként összeadjuk, több millió forint érték is kijöhet. Az értékesítés természetesen nem úgy történik, hogy valamennyi elfekvő készletünkkel kivonulunk ide. Az egyes gyárak, gyáregységek előzetesen felmérik, hogy milyen felesleges anyagokkal rendelkeznek, ezeket a listákat központilag összegyűjtik és ez alapján állítjuk össze a kínálatunkat.

— A vállalat speciális gyártási profiljából adódóan, speciális anyagokkal rendelkezik. Ezek szerint általában azonosak a vevők is?

— Ezt egyértelműen nem lehet állítani, hiszen a gyárunkban is folyik például tmk-munka, amihez a szükséges felhasználandó anyagokat más, teljesen eltérő profilú gyárak is hasznosíthatják. Bár azt is el kell mondani, hogy éppen a speciális profilunk miatt igen jelentős mennyiségű elfekvő készletet nem sikerül értékesítenünk.

— Ha nem sikerül eladni ezeket az anyagokat, mi történik velük?

— *A más vállalatokkal való ilyen jellegű kapcsolatunk nem kampányszerű.* Vagyis nemcsak a börzék idején él ez a kapcsolat, hanem egész évben. Az előre nyomtatott háromkötetes katalógusból bármikor kikereshető, hogy mit kínálunk eladásra, és az érkülönösebb gondot, hogy megtaláljam.

— Úgy tudom, hogy vevő és eladó egymásra találását nagyban nehezíti az a körülmény, hogy a katalógusban feltüntetett anyagcsoportok neve előtt általában a gyárak által használt belső szabványszámok szerepelnek. Vagyis az egyik gyár képviselője, aki keres egy anyagot, nem tudja, hogy a katalógusban álló számok valójában milyen anyagtípusra vonatkoznak, mert nem az országos szabványokat használják. Nem nehezíti ez túlságosan az önök munkáját?

— *Ennek áthidalásában is nagy szerepe van a személyes kapcsolatoknak. Ha valaki hozzám fordul és megmondja, hogy mit keres, én már tudom, hogy milyen számmal szerepel nálunk a nyilvántartásban és rögtön utána tudok nézni, hogy van-e nekünk ebből fölöslegünk.* Visszafelé is ugyanez a módszer, ha valamilyen anyagot keresünk, végigjárjuk az itteni kirendelt-

— len szön ezér egy jele san nem fél év múlva is lehet-e még kapni. Ezért előfordulhat, hogy mindenki hamar felvásárol annyit, amennyit csak tud, s így valóban kimerülhetnek a piaci készletek, s valóban nem lehet egy fél év múlva vásárolni abból a bizonyos nyersanyagból. Bár ez a Tungsramnál nem jellemző.

— A mostani, őszi Interkerbörzén milyen eredménnyel sikerült értékesíteni a Tungsramnál megtalálható elfekvő készletekből?

— Őszintén szólva elmaradt a várakozásunktól, alig egymillió forint értékben sikerült eladnunk. Az igazsághoz persze az is hozzátartozik, hogy az őszi börzék mindig kevésbé sikeresek. Hiszen minden vállalat az év vége előtt áll,

ellátás létre- köz- nputer egész lírhat- éppen inkur- zők is könnyebben találnának rá a keresett árura, nem kellene mást tenniük, mint a központi agyról lehívhatnák a kívánt árut, s percek alatt megtudhatnák, hol, melyik vállalat rendelkezik vele. Nem kellene körbejárni a várost vagy az országot, hogy próba-szerencse alapon megtalálják, amit keresnek.

Egy ilyen központi agy létrehozása bizonyos befektetést kíván, ez kétségtelen. De az is biztos, hogy jelentőségét tekintve filléres kiadásnak lehetne csak tekinteni, arról nem is beszélve, hogy rövid idő alatt megtérülne az ára. *Amíg ilyennel nem rendelkezünk, addig valóban szorítani fog anyagellátás-ügyben a cipő. A gyerekcipő.*

Báthory Gábor

Lámpaellenőrzés

Zsolnai Imréné az 1000 wattos fémhalogénlámpa végellenőrzését végzi

Mikus Sándor, kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész (1903–1982).

POGÁNY Ö. GÁBOR HETVENÉVES

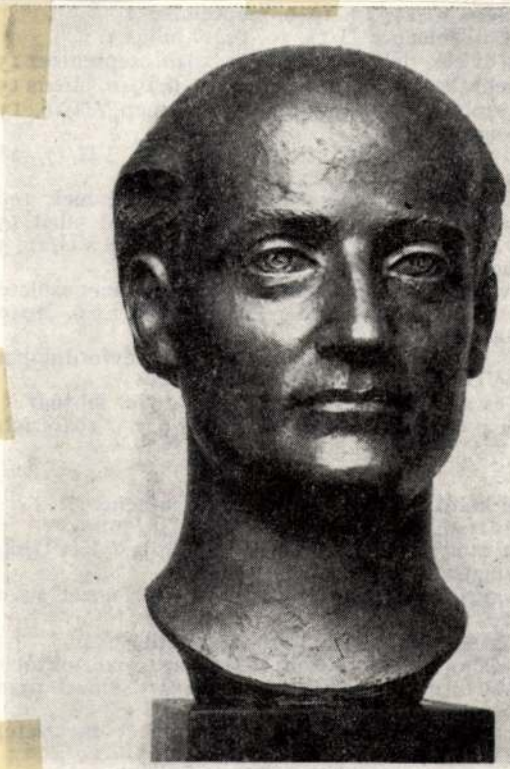

Mikus Sándor: Pogány Ö. Gábor képmása, 1970. Magántulajdon

Művészettörténeti Értesítő, 1986, 3-4, 185-old.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor
szobrászművész

CSALÁDI LAP
1981 MÁJ

Az Anyaság kőszobor Mikus Sándor alkotása, 1967 óta áll a Budapest XIV., Ilka utca 57. sz. épület kertjében

esetek [illegible]
nincs módjuk a saját, [illegible]
kialakítani, részint az egymás közt adódó problémáikat nincs lehetőségük maguk között — beleszólások nélkül — elrendezni. Ezért nemcsak a fiataloknak tanácsolnám, hogy készüljenek a házasságra, hanem a fiatalok családjainak is. A családdal történő megbeszélések elejét vehetik számos, rossz ízű vitának. Ehhez persze az is szükséges, hogy mindkét fél — idős és fiatal — próbálja beleképzelni magát a másik helyzetébe, próbálja megérteni elvárásait.

A másik objektív nehézség, ami gátolja a harmónia létrejöttét, a túl korán érkező gyermek. A csecsemő jelenléte, a róla való állandó és kötelező gondoskodás rengeteg lelki és testi energiát köt le; annak az energiamennyiségnek a javát, amit gyermek nélkül egymás alapos megismerésére fordíthatna a házaspár. A terhesség, a szülés zavart, változást hoz vagy okoz a szexuális életben is, így újabb bajok forrása lehet. Arról már nem is beszélve, hogy, ha mégis kiderül: a két ember végképp nem illik össze, a gyermek léte a különválást ugyancsak nehezíti. Az együttmaradók rossz kapcsolata, vagy a szétszakadó házasság következményei a gyermeket alapvetően befolyásolják majd.

[illegible] belátni, hogy a választás

Mikus Sándor

N. Ú. 1942. VII. 3.

Kiállítás

Negyedik bemutatójához érkezett a *Corvin Áruház* állandó képzőművészeti tárlata. Az újabb anyag a mai magyar mesterek vízfestményeit, rajzait, metszeteit és szobrait öleli föl. Amikor az áruház vezetősége ilyen — a mai időkben jó üzletnek nehezen értelmezhető — kiállításra vállalkozik, a magyar művészetet kívánja szolgálni és egyben könnyebbé igyekszik tenni közönségének is a valóban müértékkel bíró festmények, szobrok, rajzok beszerzését. Minden egyes kiállításra kerülő műtárgyat az *Országos Irodalmi és Művészeti Tanács* vizsgál felül, vajjon valóban megütik-e a magyar művészet jó mértékét. Az összegyült majd kétszáz műtárgyat *Mikus* Sándor kiváló szobrászművész, a Tárlat állandó vezetője rendezte izléses és harmónikus rendbe. A tárlaton sok, kiváló művészünk vesz részt ujabb alkotásaival. Az általános szinvonal jellemzésére elég pár nevet említeni, *Bernáth* Aurélét, *Ferenczy* Valérét, *Hincz* Gyuláét, *Karay* Gyuláét, *Koffán* Károlyét, *Molnár* C. Pálét, *Ősz* Dénesét, *Szabó* Vladimirét, *Szalay* Lajosét. A szobrászok közül *Andrássy Kurta* Jánost, *Boda* Gábort, *Kerényi* Jenőt, *Meggyessy* Ferencet, *Mikus* Sándort, *Pátczay* Pált, *Szandai* Sándort és *Vedres* Márkot.

— Én i
is a szám
utolsó fill
Péter e
is ment vele a házba.

Odabenn a Julis anyja széket törült:

— Ülj le Péter!

Az öreg ember meg dohánnyal kínálta:

— Gyujcs rá Péter!

Tudták mindketten, hogy hányat ütött az óra. Julis kipetyegte: „Péter ezt mondta... Péter azt mondta." Majd azt is sejditeni engedte, hogy Péternek milyen szándékai vannak. Hát hogyne törült volna széket az öreg asszony. Bizony törült, miközben szivesen kínálkozott:

— Ülj le no! Ne vidd el az álmunkat!

Péter erre nyomban kirukkolt:

— Nem is az álmukat akarom én elvinni, hanem a jányukat!

Az öreg asszony összecsapta a két tenyerét s ugy fordult az emberéhez:

— Hallotta kend?

Az öreg ember nem alakoskodott. Azt mondta egy fejbólintással:

— Az ü dolguk!

Ekkor a fiatalok már egymás mellett álltak s a kezük is, a lelkük is egybe kapcsolódott.

Az öreg asszony nevetett is, sirt is. Meg-megforgott maga körül olyanformán, mintha valamit keresne. Az öreg ember meg egyre tömködte dohánnyal a pipá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Mikus Sándor

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1964 SZEP 30

1021

Névadóját ábrázoló szobrot kapott a veszprémi Zrínyi Ilona úttörőcsapat

Ünnepélyes csapatgyűlést tartott tegnap délután az iskola udvarán a veszprémi Zrinyi Ilona Úttörőcsapat. Az ünnepélyes csapatgyűlésen avatták fel a névadójukat, Zrinyi Ilonát ábrázoló terrakotta mellszobrot, amelyet a szobor alkotója, *Mikus Sándor* Kossuth-díjas szobrászművész, illetve a megyei pártbizottság ajándékozott a pajtásoknak. A szobrot meleg szavak kíséretében *Kiss János*, a megyei párt-végrehajtó bizottság tagja, a megyei pártbizottság propaganda és művelődésügyi osztályvezetője adta át, s az iskola igazgatója, *Huber Tivadarné*, illetve az úttörőcsapat vezetője, *Endrédi Lajosné* vette át.

Az ünnepélyes csapatgyűlésen egyúttal megemlékeztek a pajtások a Fegyveres Erők Napjáról is. Virágcsokrokkal köszöntötték néphadseregünknek egy, körükben megjelent csoportját, s meghallgatták vezetőjük, *Takács László* szavalos ünnepi beszédét.

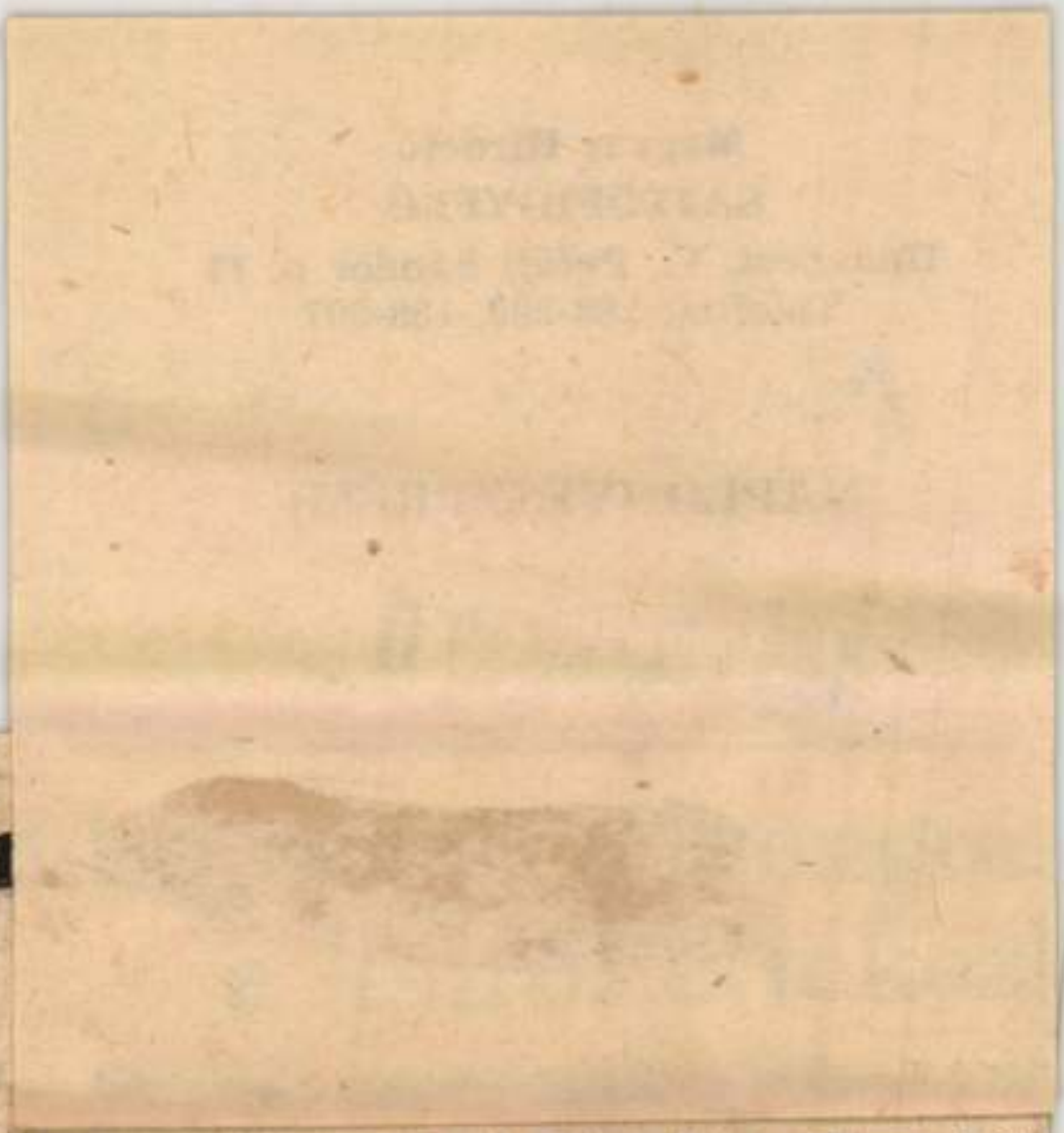

Cso1

Az AFP jelentése szerint *Moise Csombe* nyilvánosságra hozta elhatározását: *személyesen kívánja vezetni az el nem kötelezett országok Kairóban október 5-én megnyíló értekezletén résztvevő kongói küldöttséget.* Vasárnap repülőgépen útnak is indul Kairóba.

Raul Roa kubai külügyminiszter, aki keddre virradó éjjel repülőgépen megérkezett Kairóba, kijelentette, *állást foglal Lumumba gyilkosa, Csombe részvétele ellen.* Hozzáfűzte, hogy Csombe elkötelezte

A New York Times hétfőn fényképet közölt, amely egy angol őrnagyot mutat be, amint Kongó területén — valószínűleg a kaminai támaszponton — *dél-afrikai, dél-rhodesiai, belga és nyugatnémet fehér zsoldosokat oktat a felkelők elleni harcra.* Noha Csombe az Afrikai Egységszervezet Addisz Abeba-i értekezletén megígérte a zsoldosok csapatainak feloszlatását, a New York Times tudósítója rámutat: „Minden bizonyíték arra vall, hogy *folytatódik a zsoldosok toborzása*". A

Mikus Sándor

szobra

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: VILÁG

Megjelent: 1949 JAN 13.

Mikus Sándor

szobrászművész, annyi hasonlíthatatlan bájú, klasszicizáló, kisméretű szobor után most a monumentalitás terén is kiválót alkotott. Ő mintázta és fogalmazta meg Vasziljev kapitány tervei alapján a vecsési parlamenter-emlékművet. 45 éves. Apja harctéren esett el, öt árvát hagyva maga után és Mikus szinte gyermek volt, amikor már kenyeret kellett keresnie. Négy polgári után különböző mesterségeket tanult, szabad óráiban pedig nagy buzgalommal rajzolgatott. Mindent lemásolt, ami a kezeügyébe került, így Gehl Zoltánnak a napilapokban megjelent rajzait is. Egyszer azután nagy bátorságot vett: megmintázta nagyapját. A képmás olyan sok jót ígért, hogy Pfeiffer Ignác, az Egyesült Izzó akkori igazgatója — aki baloldali magatartása miatt vesztette el műegyetemi katedráját 1919-ben — 100 korona havi ösztöndíjat ajánlott fel Mikusnak. A fiatal művész nekiindult Itáliának és két évig a múzeumokat bújta. Rómában ismerkedett meg Pátzay Pállal, aki szeretettel vette pártfogásába. 1932-ben az Ernst-múzeumban szerepelt először és kiállításának olyan példátlan sikere volt, hogy négy héttel meg kellett hosszabbítani. Az elismerés ellenére úgy érezte, hogy nem elégíti ki az, amit eddig alkotott. Két évig nem vett vésőt a kezébe, gyötrődött, rengeteget olvasott. Úgy érzi, az irodalom vezette ki a kátyúból. Gorkij volt rá döbbenetes hatással. A párisi világkiállításon két aranyérmet nyert. Sokat nélkülözött és amikor 1938-ban kislánya, Judit megszületett, ismét olyan nyomor tört rájuk, hogy elővette régi munkakönyvét és jelentkezett a gyárban. De Szőnyi István gondoskodása révén nagyobb összeghez jutott és ismét a művészetnek szentelhette idejét. Azóta a századosúti művésztelepen él. Műtermét a romokból saját kezével építette újra. (D)

számok 15.00 Rádióiskola 16.00 Jószomszédság muzsikája. Balassa György klarinétozik 16.30 Gyermekrádió 17.00 Hírek 17.10 Szovjet népek — szovjet emberek 17.20 Vöröskereszt 17.35 A Bartók verseny kis krónikája. Dr. Kóla Margit előadása 18.15 Dunavölgyi Híradó 18.45 Szív küldi . . . 19.00 Közvetítés az Operaházból. I. Puccini: A köpeny. II. Gianni Schicchi. Vezényli Ferencsik János. A szünetben, kb. 20.05 Hírek. Sporthírek 21.45 Szalonzene 22.00 Hírek 22.25 Századunk Hangja. »Igaz mesék az emberekről«. Krilov versei. Irta és összeállította Kovács Endre. A verseket Végh György fordította 23.00 Szórakoztató zene 24.00 Hírek.

BUDAPEST II. 17.00 Ötórai tea. A Rádió jazz-zenekara játszik 18.00 Magyar nóták 18.15 Hangos Híradó 18.30 Jazzkedvelők iskolája 19.00 A Falu Hangja 19.30 Csütörtökön este . . .« Közreműködik Vadas Zsuzsa, Pogány László (ének), Martiny Lajos (zongora), a Vagabond's jazzegyüttes. Rendező Tamássy Zdenko 20.30 A Rádió Szabadegyeteme 21.00 Hírek 21.15 Bahitsemlékeket. Bóka László összeállítása. Közreműködik Lukács Margit és Ladányi Ferenc. Rendező Török Tamás 21.45 Zenekari művek.

BÍRÁLAT

Szívesen hallgatja a közönség a művészlemezeket. Éppen ezért ügyelni kell, hogy a recsegő, ropogó, kopott hanglemezeket kiselejtezzék. A tegnapi Gigli-lemez élvezhetetlen volt. — Kitűnő hanglemez összeállítást hallottunk híres jazz-zongoristák műsorából s gondos válogatás jellemezte az orosz hanglemez-programot is. — Délben Meszlényi Lili énekelt Brahms-dalokat. Szerepeltetése ilyen nagy nyilvánosság előtt még korai. — A házi együttes Herendi Manci énekszámaival kellemes műsort adott. — A Zenei Élőujság tegnap főleg szakembereket ...

Mikus Sándor
szobrász

Kilencméteres bronzszobor fogja hirdetni Budapest határában a szovjet parlamenterek hősi emlékét

Szerdán délelőtt 11-kor avatják az emlékművet

Négy esztendeje, hogy a győzelmesen előnyomuló Szovjet Hadsereg minden irányból elérte Budapest határát. A felszabadító csapatok főparancsnoksága, hogy elkerülje a fölösleges vérontást és a város ostromát: megadásra szólította fel Budapest „védőit". A főváros déli védővonalainál több napon át hangszórón tudatta, hogy december 29-én parlamentereket küld a német-magyar parancsnoksághoz. A Szovjet Hadsereg nagylelkűségét a fasiszta banditák azzal viszonozták, hogy a Vecsés határában fehér zászlóval megjelenő parlamentereket *heves tüzeléssel fogadták*. Az orgyilkos merénylet megölte Steinmetz és Ostapenko kapitányt és Filomenko őrmestert. Csupán a küldöttség negyedik tagja: Kuznitzov gárdahadnagy maradt életben.

A hadtörténetben egyedülálló szégyenteljes gyilkosság évfordulóján a főváros felavatja a szovjet hősök tiszteletére állított emlékművet. A 27 méter széles talpazaton álló 9 méteres bronzszobrot Vecsés község közelében, a ferihegyi repülőtér felé vezető útvonal mentén, a 19-es kilométerkőnél emelték. A hatalmas emlékmű két szovjet katonát ábrázol. Az egyik, messzenéző tekintettel Budapest határát fürkészi, a másik mellette földrezuhanva a béke fehér zászlaját tartja a magasba. A megragadó hatású szobor *Mikus* Sándor műve. Tervezésében részt vett *Vasziljev* szovjet kapitány is.

A kegyeletes emlékmű-leleplezési ünnepség szerdán délelőtt 11-kor lesz. Emlékbeszédet mond *Farkas* Mihály elvtárs, honvédelmi miniszter, *Köböl* József elvtárs, Budapest törvényhatósági bizottságának elnöke és *Csikin* Alexander Iljanovics, a Szovjet Hadsereg nevében.

Szabad Nép, 1949 dec. 24

Számtan }
Mértan } elégséges

Könyvviteltan —

Általános osztályzata: e

Rendkívüli

Gyakorló német tan-
folyamon sikerrel részt vett

Írásbeli dolgozatainak külső alakja ren

Magaviselete szabályszerű

A mulasztott tanítási órák száma, igazolt: 1.

Felsőbb osztályba

újra oltatott 1922. évben.

Élvezi a —

Budapest, 1922. június

Nagyszelg
igazgató.

Közp. nyomt. VII/F cs. 7. sz.

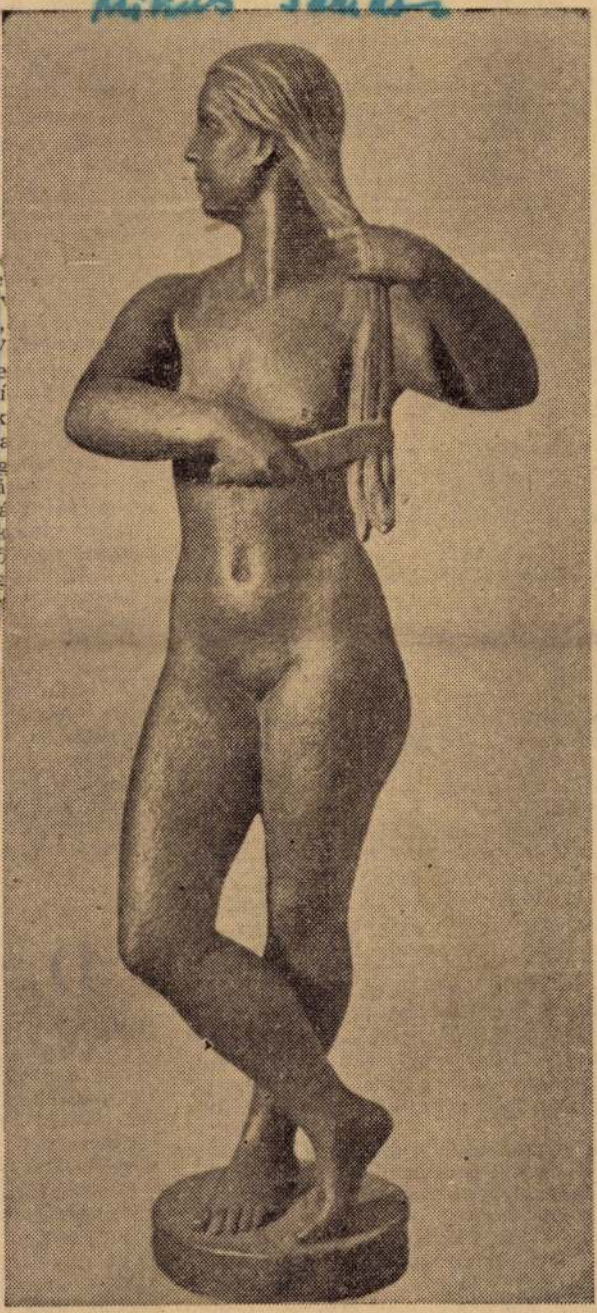

Mikus Sándor: Fésülködő nő

asan jár, eloszlottak a felhők. Egyenlete-
kaszál, megállás nélkül. Vigyáz, hogy ne
lőnek előtte, de csak akkor egyenesíti ki
a kaszáját feni.

nang, mikor a kaszakő megérinti a pom-
kori emlékeket idéz benne, (nyári kániku-
nevetése széles, árnyékoló, szalagok meg-
tt... hazatérő kaszások éneke... És...
pó ittmaradt" ... Csak ennyi maradt meg
ikor régen valakinek felolvasott — vagy
melyet már akkor, fiatalon is megértett).
eket. Most már újságot is ritkán. Talán

kezd kaszálni. „Elégedetlen legyek vagy
tőkereke, hogy sohse elégszünk... De tu-
agyok, mert meghalni küldtek és élek.
e — ez az élet legmélyebb értelme. Ellen-
— élni: ez maga az értelem."
enyhe jóakarattal melegítik a kaszás

rli kaszáját. Aztán a tisztás szélére megy.
enyereszsákját egy nagy fa alsó, már le-
va. Kiszabadítja a zsákból a katonacsaj-
ktelenedett öreg edényét, és lassan le-

5.

ől meredek dombolda! visz le a folyóhoz.
k csúcsa egy szintben és mélyebben áll,
tisztás, innen megint át lehetett látni a
mbjaira, messze, a naptól csillogó őszi
zöldjére, mely most fényes és valóban
emlékeztet... De hiába keresne szem ki-
ogy más tájakon a dombtetőről látszik a
t jelzi csak, hogy valahol ott lenn útban
világok felé.

lyről, mely a jégkorszak óta csak éppen
vekkel telt meg, most ingoványos helyre
nem nő lucfenyő, csak nyírfa meg fekete
krok. Vízzel telt gödrök, gyökerestől ki-
zsek, szúrós vadrózsák, vadcseresznye, a
s mocsári fűzek teszik járhatatlanná az
tisztásra jutna. Nincsenek bokrok, csak
ik. Itt mintha könnyebb volna áthatolni
lépésnél ingoványban cuppog a lábbeli.
zótban vergődve, fatörzseken keresztül
a bokrok alatt négykézláb csúszva kell
csapását követve, mely az ivóhelyhez
sapásán talál a folyóhoz a halász, a bo-
ajas...
abb helyre vergődik az ember. A bokrok
velű fenyők is állnak, s a fű magasabb,
eltűnik az ivóhelyhez vezető csapás, és
ányt kerülgetve eltévesztette volna az
lyótól eltávolodva, úgy látszik újra a
Néhány lépést tesz, tájékozódni akar,
merre kell menni? De ez a száraz sáv
tlanul, két lépésnyire előtte, ime a víz.

*

vugalom. Nem látni, folyik-e és merre

Szépségét pe
még magába
pés helyét ke
mozdulását fi
akart, akár a
Sohase n
csúcsáig se en
lanul érte a z
Csak kés
táj, mikor víz
őrséggel véde
hallgat. Ilyen
kozó sötétfek
világot... A
bozót, gyökér
megvérezte,
Leereszk
újra megmer
lott ribizlibol
mederből újr
Egy perci
tól képpé var
szépséget, azt
mohón, maro
ügyébe kerül
„Kár, ho
fekete édes
szaggatja leve
bermódra. Ki
csajkába. De
oly igaz bölcs
most már tök
kívánságán: e
a helyet, mely
nagy fát keres
aztán újra nek
gok csípésének
kaszált rendek

Dehát
ebéd
keny
kere
hesse rá a zsá
A szélcsen
gyák észrevétl
Nyilván az em
Izlik a ma
tesebbé teszi. K
korty vízzel öb
A magamer
nyit kaszál, am
sok. Amennyit
hogy reggel úg
jobb, hogy ő ne
kerülő, remete;
kívánságával.
Jól sikerült
tolja;;; tán oko

Mikus Sándor
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

1956 AUG 5

K. Mikus Sándor

Építő- és képzőművészek közös kiállítása

Számos kiállítást láthattunk ugyan mostanában a képzőművészet és építőművészet alkotásaiból, de hiányoltuk a művek együttes bemutatását az építészetnek és a társművészeteknek közös seregszemléjét. Ezért üdvözöljük örömmel az Iparterv VIII. számú irodájának kezdeményezését, hogy az Építőművészek Szövetségének tanácstermében közös kiállítást rendezett a társművészekkel. Épülettervek, alaprajzok, makettek mellett az épületek környezetéhez és belső tereihez tartozó szobrok, reliefek, kerámia faliképek, gobelinek láthatók itt.

A helyi hagyományok átvétele jól érzékelhető Callmayer Ferencnek a badacsonyi borpincéhez készült terveiben. A pincét Pekáry István festőművész gobelinje, Kovács Margit kerámia faliképe és Garami László szobra díszíti majd. Pekárynak az ivószoba számára készült „Badacsonyi szüret" című gobelinje Kisfaludy Sándor és Szegedi Róza első találkozását ábrázolja. Kompozíciója egységes, a művész érdekesen jeleníti meg a különböző típusokat. A színértékek megfontolt összehangolása, a fény- és árnyékhatások ötletes kihasználása növeli a mű értékét. A balatonfüredi borpincéhez készült Gádor István „Ókor", Kovács Margit „Középkor", Pekáry István—Cser Jolán „Reneszansz" és Majoros János „XIX. század" című kerámia faliképe — a szüretet ábrázolják különböző korszakokban, kifejező mély kontúrokkal, erőteljes színekkel.

Építőművészeink kiállított tervei és a már kivitelezett épületek, valamint a képzőművészeti alkotások tükrözik az esztétikai igények kielégítésére irányuló törekvéseket az ipari és mezőgazdasági épületeknél is. Cs. Juhász Sára építőművész Uzsoki utcai Gyógyszer-decentrumának bejárata elé kerül Mikus Sándor „Küzdelem" című szobra. Az életnagyságnál nagyobb, erőteljes, tömören megfogalmazott női figura kezében a kígyóval a betegségen győzedelmeskedő embert szimbolizálja. Meg kell említenünk még Kucs Béla, Szebényi Imre, Wágner Nándor és Szomor László szobrászművészeknek az épülethez komponált alkotásait. Reméljük, hogy a kiállítás még jobban elmélyíti az építőművészek és társművészek nemcsak szakmai vonatkozású, de az együttdolgozáshoz oly nélkülözhetetlen baráti kapcsolatát is.

Vajna Éva

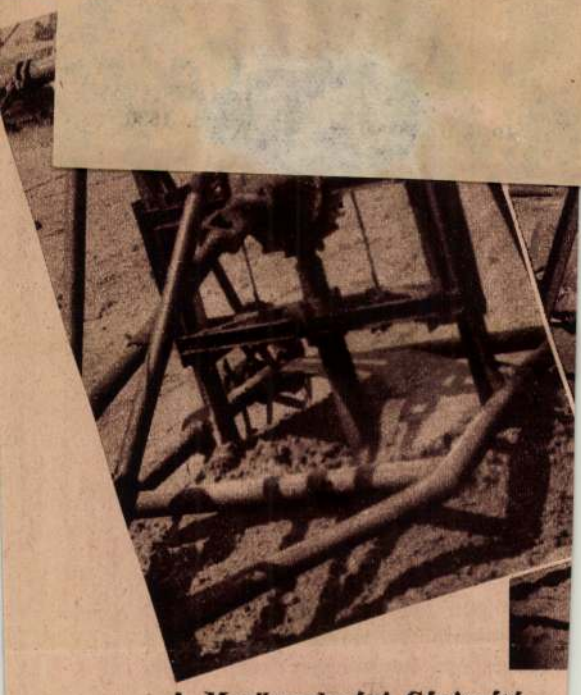

A Mezőgazdasági Gépjavító újításai

Mezőgazdaságunkban a gépjavítás zavartalanságát egy ritkán említett szerv, a Mezőgazdasági Gépjavító Tröszt biztosítja 12 megyében elhelyezett 12 vállalata végzi a mezőgazdasági erőgépek (traktorok, kombájnok) javítását, emellett mezőgazdasági kisgépek gyártásával is foglalkozik. A tröszt vállalatai között újítómozgalmi versengés folyik, ebben a magyaróvári, a pesti, a Szabolcs megyei és a csongrádi vállalatok tűntek ki.

A tröszt Pest megyei Mezőgazdasági Gépjavító Vállalata immár kilencedszer lett élüzem tervének maradéktalan teljesítéséért. Eredményeihez nagy mértékben járultak hozzá az újítások. Látható az üzemben például egy hajtókarcsapágyak finomfúrására szolgáló célgép, amelylyel a derékszögelési probléma megoldottnak tekinthető és precíz, selejtmentes csapágyfúrás végezhető a kézi munka kiküszöbölése mellett. A kitűnő újítás Zoltay Zoltán és Nagy Gusztáv mérnökök konstrukciója, évente kb. 40 ezer forint megtakarítást biztosít.

Elterjedt a tröszt üzemeiben Gavura János esztergályos újítása. Gavura felfogó tüskét készített a G 35-ös traktor dugattyúinak esztergályozásához. Így biztosítja a dugattyúk központba futását és az egyenletes falvastagságot. Az őszi mezőgazdasági újítókiállításon is bemutatásra kerül Zoltay főmérnök és Kocsi László újítása, a csapágyfémolvasztó berendezés. Ez a csapágyfém egyenletes olvadását biztosítja és állandóan az öntési hőfokon tartja a megolvasztott fémet. Az eljárással a csapágypersely öntési ideje felére csökkent. A motorfőtengelyek élettartamát hosszabbítja meg Podezsán Jenő normatechnológus javaslata, a motorfőtengelyek kemény krómozással történő felújítása. Az újítással bevezetése óta többmillió forintot

Mikus Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1959 JUN

KISALFÖLD

Szobrászati kiállítás Budapesten

A Magyar Nemzeti Galériában szombaton megnyílt „*A magyar szobrászat a XIX. és XX. században*" című kiállítás. A magyar szobrászművészet klasszikusai mellett bemutatják a legfiatalabb szobrásznemzedék tagjait is.

— Az a másfél évszázad, amelyet a magyar szobrászatból ez a kiállítás felidéz, ékesszólóan bizonyítja, hogy a szobrászat méltó társa a magyar festészetnek és grafikának — mondotta Mikus Sándor megnyitó beszédében.

nak bebizonyítani, hogy
vagy sem. Egyet azonban
re írhatunk: *a kánikula*
hamát jobban kiállta, mi
ző években, legalább i
első pontot illeti. Fagyla
rott általában mindig leh

No, de még csak a ny
vagyunk, néhány kánik
hamra még van kiáltás
demes tehát most me
fagylaltügyet, van-e javulás a ta-
valyihoz képest, mi a hiba, hol

fagylaltárusítást ugyan nem za-
varja, de a cukorkaárusítást le-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1960 FEB 12.

Képviselők látogatták meg ma délelőtt a Százados úti művésztelepet

Nagy reprezentatív kiállítást terveznek a telep féléves jubileumára

A képviselőcsoport a látogatás során megszemléli Kiss István szobrászművész monumentális Dózsa-szobrának figuráit. (Bozsán felv.)

Ma délelőtt *a VIII. kerületi országgyűlési képviselők meglátogatták a Százados úti művésztelepet*, hogy megtekintsék az ötvenéves fennállását ünneplő képzőművészeti nevezetességet, s akcióba kezdjenek helyrehozataláról és az ünnepségek megrendezéséről.

Ez az ország legrégibb és legnagyobb művésztelepe.

1910-ben létesítették. Tizenöt pavilonban 28 kiváló képzőművész lakik és 32 műteremben dolgozik. A ma délelőtti helyszíni szemlén ott volt *Bakó Ágnes*, a VIII. kerületi Pártbizottság első titkára, *Suhajda József*, a kerületi tanács vb-elnöke, *Csamangó Henrik* MÁV-igazgató, *Vida Miklós*, a kerületi népfront-bizottság elnöke és *Richter József*, a szocialista munka hőse, a kerület képviselői. Megtekintették a legújabban elkészült alkotásokat és *Mikus Sándornak*, a Képzőművészeti Szövetség elnökének műtermében tanácskoztak a tennivalókról.

Az ötven éves évfordulóra nagy reprezentatív kiállítást rendeznek

az ötven év alatt itt élt és a jelenleg is itt dolgozó képzőművészek — többek között *Medgyessy Ferenc, Kisfaludi Stróbl Alajos, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Pór Bertalan* és a többi nevezetes képzőművész — alkotásaiból. *Kiadják a művésztelep történetét.*

Gyakrabban rendeznek műteremlátogatásokat,

hogy a kerület, Budapest lakossága megismerkedhessék a művészek munkájával.

jegyezte meg Gr
ban kezdődő gen
gati leszerelési
kapcsolatban.

Hamarabb érjük utól Angliát, mint gondoltuk volna

— írja a Renmin Ribao

Peking, február 11.

A *Renmin Ribao* méltatja a második ötéves terv három évvel korábban történő befejezésének nagy jelentőségét. *Több fontos iparcikket illetően, Kína jelentősen csökkenteni tudta elmaradását Nagy-Britanniával szemben* — állapítja meg a lap, majd így folytatja:

hazánk sok tekintetben maga mögött hagyta Nagy-Britanniát, például a nyersvas- és a széntermelésben.

A kínai *acéltermelés* is erősen közeledik Nagy-Britanniához. Az acéltermelés ugyanis 1957 és 1959 között 5,35 millió tonnáról 13,35 millió tonnára ugrott. Ugyanez idő alatt

a brit acéltermelés 22,04 millió tonnáról 20,2 millió tonnára esett.

Kínának rövidebb időre lesz szüksége ahhoz, hogy utolérje és túlszárnyalja Nagy-Britanniát a legfontosabb iparcikkek termelésében, mint gondoltuk volna — hangsúlyozza a Renmin Ribao.

Hadjárat lázadók ellen

Dzsakarta, február 11.

Ezer lázadó elesett, 43 megsebesült, 44 fogságba esett az utóbbi félévben az indonéziai kormányerők szumátrai tisztogató akciója során. *A kormánycsapatok sok fegyvert és lőszert zsákmányoltak.*

Két hét alatt 63 ember

Az amerikai államok szervezetének főbizottsága tegnap zárt ülésen foglalkozott a dominikai helyzettel. Mint ismeretes, Venezuela bejelentette a szervezetnél, hogy *a dominikai kormány tömeges letartóztatásokkal fojtja el a dominikaiak szabadságmozgalmát. Venezuelai értesülések szerint Trujillóék az utóbbi két héten 63 polgári személyt gyilkoltak meg.*

A főbizottság ma ismét ülést tart.

Levin a *Pravda* mai számában cikket szentel a dominikai helyzetnek. Az országban — írja — újult erővel lángol fel a

TU-1

Mit mutat a képernyő? –

Nyolcezer kilométert tett meg nem egészen tíz óra alatt Vnukovótól a Washington melletti andrewsi repülőtérig az a TU—114 repülőgép, amelyen Hruscsov szovjet miniszterelnök amerikai körútjára utazott. A 120—170 személyes óriásgépeket most már sorozatban gyártják a Szovjetunióban.

A repülőtéren csillogó gépmadárba szálló utas ugyancsak meglepődnék, ha fából készült TU—114-be invitálnák. Ez történt az Ogonyok riporterével is, akinek Tupoljev akadémikus birodalmában először a TU—114 eredeti méretekben, de fából épült mását mutatták meg. A „gép" külsőleg a megszólalásig hasonlít a repülőtereken látható társaira. Van pilótafülkéje, műszerfala, utastere, konyhája, mosdója. Csak éppen nem emelkedik a magasba. Ezen az óriásmodellen próbálták ki a szakemberek, hogy megfelelő-e a fülkék beosztása, jók-e a látási viszonyok, célszerű-e a temérdek műszer; kapcsoló, fogantyú elhelyezése, nincs-e valami változtatni, alakítani való.

A szélcsatornában már kicsinyített modellel kísérletezték. A csőbe levegőt fújtak és megfigyelték a kis „TU"-ra erősített szalagok rezgését. Ha

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

1956 APR 15

Mikus Sándor

SZABAD NÉP

470

ÚJ SZOBROKKAL gazdagodik Budapest

Fővárosunk új szobrokkal gazdagodik az idén. A Fővárosi Emlékmű Felügyelőség a millenniumi emlékműre helyezi át a Köröndön levő Bethlen- és Bocskay-szobrokat. Az emlékmű Habsburg király-szobrait múzeumba viszik, éppúgy, mint a Körönd levő Pálfy-szobrot. Erre a térre a Zrinyi-szobor mellé felállítják Vak Bottyán, Szondy György és Balassi Bálint emlékművét — *Kis Kovács Gyula, Marton László,* illetőleg *Pátzay Pál* immár kész alkotásait.

A Népstadion Ifjúság útjára a tervek szerint tizenhat háromalakos szoborcsoport készül. Előreláthatólag még a nyáron talapzatra kerül *Mikus Sándor:* Labdarúgók, *Antal Károly:* Birkózók, *Buzi Barna:* Ökölvívók és *Beck András:* Természetjárók című szobra. Ezzel egyidejűleg az építészeti rész kőburkolatainak munkálatai is megkezdődnek.

A Rákóczi téren felállítják *Senynyei Károly* Halászó gyermekek című, restaurált szoborcsoportját is, amely a felszabadulásig a Várban állt. A városligeti Művész sétány galériája Ferenczy István, Izsó Miklós, Pollack Mihály, Ströbl Alajos és Zichy Mihály mellszobrával bővül.

1

a termelési bizottság tagjai. Sok helyen még a parasztporták külsején is meglátszott, hogy valami történt: csinosodtak az udvarok, rendezettebbek lettek a trágyatelepek, nagyobb lett a rendszeretet — nem kis részük volt a termelési bizottságoknak abban is, hogy a tartalékföldek körüli bajok megoldódtak. Vagyis: minden jel arra mutatott, hogy a mezőgazdasági termelés fellendítését elősegítő párt- és kormányhatározatok végrehajtásában igen fontos szerepük lesz a termelési bizottságoknak.

A nagy reményekre jogosító kezdet ellenére ma, sajnos, *egyáltalán nem lehetünk elégedettek a termelési bizottságok állapotával, működésével.* Általánosítva mondhatjuk, hogy a legtöbb helyen meggyöngültek, háttérbe szorultak, vagy teljesen megszűntek, esetleg csak papíron léteznek; de szórványosan olyan kirívó esetek is vannak — főképpen, ahol a helyi vezetők kicserélődtek —, hogy ma már nem is tudják, mi az a termelési bizottság. Meglehetősen kevés az olyan községek száma, mint *Lepsény*, ahol ma is úgyszólván töretlenül él és dolgozik a termelési bizottság. Kélig Vendel elvtárs, a tanács VB-elnöke szerint „jó ez a bizottság

Mikus Sandor

Piene J.

Sovátot

N° de débit

LES LETTRES FRANÇAISES
25, rue d'Aboukir, IIe
31 MARS 1949

L'art hongrois contemporain au Musée d'Art Moderne

Mikus SANDOR. - Jeune fille

L'art hongrois contemporain n'a pas échappé à l'influence de l'école de Paris. Certains exposants du Musée d'Art Moderne sont même inséparables du mouvement parisien. Czobel, par exemple, participait au Salon d'Automne de 1906 avec les Fauves, et n'a pas cessé d'être pour nous une figure aussi familière qu'attachante. Por, Lahner, bien d'autres également, ont vécu longtemps en France. Ce qui est remarquable, c'est qu'à Budapest comme à Paris, les artistes hongrois ont toujours conservé leur caractère national, leur physionomie propre, leur romantisme en particulier.

Certes, la sensibilité magyare se traduit par des rythmes originaux et séduisants ; c'est évidemment l'une des raisons de l'exceptionnelle unité de l'exposition du Musée d'Art Moderne. Il en est cependant une autre plus profonde : l'art hongrois n'accepte à aucun moment de se réduire au jeu purement esthétique ; il exprime toujours intensément la réalité. Lorsque Desi-Huber ou Derkovits, anciens ouvriers qui durent lutter contre la misère, choisissent pour thèmes « la voiture de troisième classe », « la salle de police » ou « les tisserands », c'est pour dire, suivant les paroles de Derkovits « les éléments essentiels de leur vie et de leur société ». Quand ce même Derkovits grave dans le bois les épisodes du soulèvement paysan de 1514 ce n'est pas pour aboutir à une abstraction où noirs et blancs s'opposent, mais pour exprimer une révolte qui est sienne. Egry ne recherche les belles transparences que pour mieux communier avec la nature et chanter les lacs et les montagnes. La méthode cézannienne de Bernath n'a point d'autre but. Le style de Por ne vise qu'à une expression puissante et fougueuse des taureaux dans la grande plaine hongroise. L'œuvre de Czobel doit surtout son charme à son émotion. Ainsi, quel que soit le sujet traité, l'art hongrois a toujours le même accent de sincérité, de vérité. Les techniques, fauve, cubiste ou autres, ne sont jamais pour lui des fins, mais des moyens absolument subordonnés au but à atteindre. Les recherches formelles sont ici au service d'un seul objectif : donner à l'œuvre un contenu humain.

Une place importante a été réservée à un artiste, d'une exceptionnelle originalité, que le public parisien ignorait : Csontvary. Comme le douanier Rousseau, il n'apprit jamais « rien que de lui-même ». Pharmacien dans une petite ville de province il eut un jour « une inspiration » et connut ainsi sa vocation. Csontvary est de ceux qui retrouvent en eux le secret de la poésie et le sens de la grandeur. Les grands rythmes du « Puits de Marie », l'indicible allégresse qui anime le « Pèlerinage au cèdre », le souffle qui, du bout de l'horizon, passe sur les bœufs étonnés quand vient « l'orage sur la steppe » nous ramènent aux sources mêmes de l'art. Et l'expression est loin d'être toujours naïve. Une « Vue de Selmecbancja » qui évoque irrésistiblement Breughel, en témoigne.

Il est regrettable que les œuvres sculptées soient de dimensions réduites, et en trop petit nombre. Car la force plastique d'un Beck Andras, la pureté de style d'un Mikus Sandor, ancien ouvrier, font naître le très vif désir de mieux connaître une sculpture qui semble avoir la même vitalité et la même sincérité que la peinture hongroise.

Jean PIENE.

CSONTVARY. — Pèlerinage au cèdre

A Szentháromság diadala
Oltárkép-terv. Papír, tusrajz.
Gerevich PA, 256. l.

SCHNORR VON CAROLSFELD, JULIUS
(német festő, 1794—1872)
A Hiszekegy ágazatai
12 lap. Papír, ceruza.
Gerevich PA, 256. l. — Lepold—Lippay 59. l.

SETTEGAST, JOSEPH (német festő, 1813—1890)
Az Oltáriszentség
12 lap. Az Oltáriszentséggel kapcsolatos jelenetek szentek életéből. Papír, vízfestmény.
Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 45. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 34—35. l. —

METSZ

A 40 tokban s részben a falakon elhelyezett metszetgyüjtemény több ezer lapot számlál. A *fametszetek* sorában található Wolgemut 47 lapja a Nürnbergi krónikához, Dürer 128 lapja, köztük az Apokalipszis, Szűz Mária élete, Kis Passio, Schäuffelein, Burgkmair, [illegible] arról [illegible]

sément désigné par le testataire, qui plus est le notaire de sa famille, et c'est à ce titre qu'il liquida la succession. Il ne pouvait ignorer ni le sens du document qu'il détenait, ni son devoir le plus élémentaire : le déposer aux minutes d'un confrère, le rendre public et faire rechercher la légataire, vivante à ce moment-là. Je me réfère à nouveau, sur ce dernier point, aux différents biographes de Baudelaire. En somme, une réédition de l'histoire que conte P. Benoît dans « Le Déjeuner de Souceyrac ».

Son devoir d'homme, objectera-t-on, et cela peut se discuter, était peut-être d'empêcher ce testament de prendre effet en le faisant annuler. Il préféra l'ignorer. Et ses raisons sont claires.

Entre Jeanne et Mme Aupick, mère de Baudelaire et son héritière naturelle, son cœur ne pouvait balancer. Preuve supplémentaire, s'il en était besoin, qu'un notaire ne devrait pas avoir de cœur, sous peine de s'attirer des ennuis. En admettant qu'on puisse appeler « ennuis » le détournement d'une succession.

La grande peur d'un bien-pensant

A ce point de mes investigations (elles devaient aller beaucoup plus loin, on le verra tout à l'heure), j'aperçus clairement la raison pour laquelle

de reproduction interdite.

Je demande pardon pour toutes ces explications techniques et ennuyeuses, mais elles sont nécessaires. Il en ressort que M. Ancelle, propriétaire du seul contenant, ne pouvait s'opposer à la publication du contenu, à moins... à moins qu'il n'eut également des droits sur ledit contenu.

Nouvelle enquête. Et j'apprends que, dans le procès avorté de 1947, M. Ancelle poursuivait à ce titre. C'est-à-dire comme héritier de Baudelaire.

trois ans avant sa mort, alors que déjà il ne peut plus écrire. Sorte de revanche contre la maladie qui prend une pesante valeur de témoignage le portrait de Jeanne, la jamais oubliée.

Car tel serait, dans notre procès, le propos de l'avocat de l'accusation. Prouver — et c'est facile — que d'un bout à l'autre de la vie de Baudelaire, donc de son œuvre, car les deux sont inséparables, à partir de l'année 1842

ECOUVERTE DU MONDE ★ DECOUVERTE DU MONDE ★
science vus par la revue " Chemical and

Mikus Sándor

Szabad Művészet

1957. 426. p.

jelenő ujságokat HEIDE típusok szerint is osztályozza. Két főcsoportot különböztet meg, aszerint, hogy külföldiek adják-e ki az ujságot, vagy külföldön élő németek. Az első főcsoport ismét két részre oszlik, mert a német nyelvet vagy csak célszerűségből veszi igénybe az ujság, vagy német anyanyelvű olvasók számára s azok érdekeinek védelmére adják ki. Az előbbi csoport ismét tovább osztályozható, aszerint, hogy 1. a német nyelvet mint világnyelvet használja az ujság az idegen országnak a külfölddel való megismertetésére; 2. azért használja a német nyelvet, hogy Németországgal baráti kapcsolatokat teremtsen; 3. hogy a német anyanyelvű népességre befolyást gyakoroljon; 4. hogy németellenes tevékenységet fejtsen ki (emigráns-sajtó). A bevezetéseket gazdag bibliográfia egészíti ki, amely különösen az utóbbi évtizedekben megjelent számos folyóiratcikk felsorolásával tesz jó szolgálatot.

Maga a kézikönyv az ujságokat világrészek, ezeken belül országok s végül megjelenési helyek (Standort) szerint csoportosítja. Az országok, sőt a világrészek is betűrendben következnek egymásután. Az egyes ujságok leírása a cím után igen ügyes rövidítések segítségével felvilágosítást ad a kiadóról, nyomdáról, szerkesztőről, az ujság alapításának évéről, mellékleteiről, terjedelméről (oldalszám), elterjedtségéről (példányszám), megjelenésének idejéről (periodicitás), politikai irányáról, közönségéről s társkiadványairól. Mindenkor az 1939.

Mikus Sándor

(1903 –)

Szabad Művészet

1957. 198. l.

ásügyi miniszternek jelen kelet és
I. és Csekkosztályhoz intézett ren-

Számadási ág: Művészeti célok támoga-
ottsága." Rovat: 5. Alrovat: 2.
lleték: nincs.

s számvevőséget, hogy a Pesti Hazai
; Fiókjának /Budapest, V. Berlini-tér
Bizottsága 1931. évi .október. . .
ábbi összegeket 1931..október.hó . .

akra: . E g y s z á z ö t . . . . .
. számu csekkszámla terhére;

Mikus Sándor

Mobrás

Szabad Művészet

1957. 444. l.

Kicsalta rá a duzzadó életkedv rózsáit, üde pirját és mosolygó hamvasságát, spirituális világképét pedig reálissá testesitette. Jámbor, egyszerü, darócruhás szentjeit szines selymek, ragyogó bársonyok pompájába öltöztette s égi aureola helyett földi boldogság derüjével sugározta be. Ahogy Symonds mondja: A művészet ekkor tette meg az első lépést a modern szellem felszabaditása felé. Mert a renaissance lényegileg őszinte visszatérést jelentett a természet dicsőségéhez és az élet örömeit szabadon élvező ember ideáljához. Ezért is illik úgy hozzá a „virágzó" jelző. Művészei ugyan tárgyválasztásukban jóreszt még a mozaik-készitő mestereket követik s megmaradnak a keresztény mitosz, a vallásos legenda jeleneteinek ábrázolásánál, — szép, szabad, érzéki-eleven előadásuk azonban már teljesen világi szellemtől áthatott. Semmi túlzás sincs hát abban az állitásban, hogy a „cinquecento képirásának sikerült először emberivé tennie a középkor vallását." Vasari „rinascimento"-ja — párosulva a humanizmussal — igy lett kiteljesitője annak a művészi és szellemi értékekben páratlanul gazdag művelődéstörténeti korszaknak, amelyet általában renaissance néven ismerünk.

Maga a közkeletü francia kifejezés egyébként ma többféle értelemben használatos. Éppugy jelent mozgalmat, mint korszakot és stilust. Mégpedig nemcsak művészeti

Gömöri Raidl Ida

Mikus Sándor

KÉT FESTŐNŐ ÉS EGY SZOBRÁSZ

Két festőnő és egy szobrász, *Gömöri Raidl* Ida, *Faber* Gabriella és *Mikus* Sándor gyüjteményes kiállítását mutatta be vasárnap a *Tamás Galéria*.

Gömöri Raidl Ida korábbi kiállításairól előnyösen ismert, fejlett ízlésű és komoly felkészültségű, kulturált festő, akinek új képei jelentős stílusalakító készségről tanuskodnak. Budakörnyéki, csipkési és badacsonyi tájai világos, derült színekben pompáznak, levegős térhatást éreztetnek és a leegyszerűsített, biztosan összefogott formákat enyhén dekoratív egységbe kötik. Figurálisai, köztük a finom, lágy színekbe hangolt *Munkások* és *Kazalrakók*, főkép a zárt felépítés ritmikus tagoltságával fogják meg a nézőt. Aktjai és csendéletei ugyancsak erős kompozíciós érzékre vallanak. Gondosan összeválogatott kollekciójának legszebb darabjai — a már említetteken kívül — a *Sárgablúzos nő*, a *Napraforgók* és a *Pihenő modell*. Tehetsége azonban ezeknél is zavartalanabbul érvényesül bravúros könnyedséggel kezelt, pompás akvarelljein, amelyek e nemben mai művészetünk java értékei közé tartoznak.

1941. április 23.

la. A magyarok találkozóhelye. nérsékelt árak. Crnkovic József

*

szálló és gyógyintézet. Tel- A legnagyobb kényelem. A szál- -jérmegyei nagybirtokos vette ur főúri közönség pártfogásába llót.

*

Modern kényelemmel berende- itünő konyha, mérsékelt pensió- zkodás. Igazgató Gundel József.

*

égi-posta-utca 6. Levélpapirok szerek és nyomtatványok rak- tára.

*

Régi előkelő szálloda az Elba önyörű fekvéssel, kerttel és A magyar és osztrák arisztо- zgató Ronnefeld Richárd.

*

Párisi-utca 3. Magyarország

*

Z VILÁGITÁS

Győr. Meixner Hotel Royal-szálloda. Minden kényelemmel berendezett szobák. Villanyvilágitás. Lift. Központi fütés. Kitünő konyha. Kávéház. Kül- és belföldi lapok.

*

Győr. Hungária Kávéház. Buffet, kitünő italok, bel- és külföldi lapok, esténkint jó czigányzene és mozgófénykép. Tulajdonos Ludassy Mór.

*

Herring D. A. (Leutner utóda) udvari czipészmester. Bécs, I., Göttweihergasse 2. Műhelyek: IV., Fleischmanngasse 6.

*

Hofmann udvari kalapgyáros. Bécs, I., Kohlmarkt 7. Angol uri és női kalapok. Legujabb divat, legnagyobb választék.

*

Hüttl Tivadar, cs. és kir. udv. szállító. Porczellán- és üvegraktár. Porczellángyár Óbuda. Raktár V., Dorottya-u. 14.

*

Kolozsvár. Pannonia szálloda. Minden kényelemmel berendezett szobák. Villanyvilágitás. Fürdő. Kitünő konyha. Kocsik minden vonathoz. **Fészl J., szállodás.**

*

Kölber Testvérek, csász. és kir. udvari kocsigyár VIII. ker., Salétrom-utcza 5. sz. Alapíttatott 1780. Párisi világkiállítás. 1900. Aranyérem.

*

Krakkó. Café Secessio. Kitünő kávéházi italok, figyelmes kiszolgálás, az összes bel- és külföldi lapok.

*

Gyilkosság, vagy öngyilkosság áldozata lett Koricisz görög miniszterelnök?

Róma, április 21. (NST)
(Német Távirati Iroda)

A római vasárnapi sajtó

nyiltan megvádolja az Intelligence Servicet Koricisz miniszterelnök meggyilkolásával.

Koricisz jól tudta, — írja a *Giornale d'Italia* — hogy a görög csapatok hathatós angol támogatás nélkül a német és olasz csapatok győzelmes támadásának nem állhatnak ellent. Koricisz ugyanabba a helyzetbe került, mint annakidején Metaxas tábornok, midőn nem volt hajlandó meggyőződése ellenére engedményeket tenni.

Az angolok ugyanúgy tették el őt is láb alól, mint Metaxasz tábornokot.

Koricisz nem olyan férfi volt, aki az életet eldobja magától. *Katonás, kemény jelleme és bátor lelkülete közismert volt.* Ezenkívül mindenki tudja, hogy

a legjobb egészségnek örvendett.

Halála tehát csak azok számára lehet titokzatos, akik már elfeledkeztek arról, hogy *a Londonnal ujjat huzó államférfiak közül az utóbbi hónapokban már többen vesztették el életüket.*

Stockholm, április 21.
(Német Távirati Iroda.)

A Reuter-iroda Koricisz görög miniszterelnök halálával kapcsolatban a következő jelentést közölte:

Mint most ismeretessé vált, Koricisz görög miniszterelnök pénteken délután öngyilkosságot követett el.

A vasárnapi hajnali órákban jelentik Athénből, hogy

Alexandre Mazarakis tábornok, volt hadügyminiszter lesz az új helyettes miniszterelnök.

Kodzias, Athén kormányzója, akit megbiztak az új kormány megalakításával, közölte a királlyal, hogy tekintettel a rendkívüli viszonyokra, véleménye szerint az volna helyes, ha egy katona vezetése alatt főleg katonákból álló kormányt válogatnának össze.

György király, aki — tekintettel a rendkívüli időkre — maga látja el a miniszterelnöki teendőket,

meghallgatta több számottevő személyiség véleményét, majd meglátogatta Mazarakis tábornokot és kérte, hogy támogassa őt a katonajellegű kormány kiválasztásában. Mazarakis ebből a célból folytatja megbeszéléseit. Az új kormány tagjainak számát csökkentik.

Athénből érkezett Reuter-jelentés szerint számos magasrangú görög vezérkari tisztet rendeltek Athénbe és felszólítják őket, hogy lépjenek be az új görög kormányba. Az új görög kormány erősen katonai jellegű lesz.

Madrid, április 21. (NST)

A madridi ujságok szembetűnő helyeken közlik Larissza és az Olymposz vidékének elfoglalását. Az „Ya" című lap jelentéseinek a következő címet adja: *„Kapitulál-e ma Görögország?"* A görögországi eseményeket Madridban mindenütt élénk érdeklődéssel tárgyalják. A lakosság véleménye szerint

a német-görög viszony lényegesen más, mint a háromhatalmi egyezményt megsértő Szerbia viszonya Németországgal.

A görög kormányváltozás a legkülönbözőbb találgatásokra adott alkalmat. Elterjedt meggyőződés szerint

az új görög miniszterelnöknek talán módjában áll majd a konfliktus gyors befejezése, tekintettel arra, hogy Görögországnak alig lehet indoka arra, hogy továbbra is védelmezze Angliát a tengelyhatalmakkal szemben,

hiszen a szövetségből eredő kötelezettségek Angliával szemben nem állnak fenn többé.

Az athéni rádió jelentése szerint az új görög kormány tagjai a következők:

Hadügyminiszter: *Panagakosz* tábornok; légügyi miniszter: *Nikolaidesz* tábornok; közlekedésügyi miniszter: *Korzasz* tábornok; külügy-pénzügy- és nemzetgazdasági miniszter: *Zuderosz;* belügy- és közoktatásügyi miniszter: *Maniadakesz;* népjóléti és sajtóügyi minszter: *Nikoludisz.* Az új kormány vasárnap délután 17.15-kor tettele az esküt, majd közvetlenül az eskütétel után megtartotta első miniszertanácsát. (MTI)

USA — a legerősebb világhatalom?

A „Chicago Sunday Tribune"-ban jelent meg az itt közölt térkép, amelyhez egy amerikai katonai szakértő, Mc. Cormick ezredes cikkében a következőket jegyezte meg:

Az új amerikai támaszpontok biztositékot nyujtanak arra, hogy a világ egyetlen hatalma, vagy hatalmi csoportosulása sem támadhatja meg az Egyesült Államokat sikerrel. Ugyanakkor az USA a legjobb flotta és a Panama-csatorna birtokában van. A Karib-tenger tisztán amerikai és Canadát Uj-Fundland fedezi. Az Atlanti-óceán olyan biztos Amerika számára, mint a Csendes-óceán. Ilyen hatalmi helyzetben Amerika könnyen végrehajthatja az amerikai szárazföld egyesitését. Az USA flottájának hatósugara egészen az európai partokig ér s az amerikai légihaderő kiépitése csak tökéletesiti az Atlanti-óceánon való uralmat. Stratégiai helyzete és hadiiparának teljesitőképessége következtében az Egyesült Államok mint a világ legerősebb hatalma megtámadhatatlan lesz a jelenlegi háború végén.

Az amerikai szakértőnek ez a véleménye, amellyel egyáltalán nem áll az USA-ban egyedül, nehezen egyeztethető össze Roosevelt azon kijelentéseivel, hogy Amerikát a tekintélyállamok súlyosan veszélyeztetik és csak az angol bástya védelmezheti meg az Egyesült Államokat a tengelyhatalmak halálos támadásától.

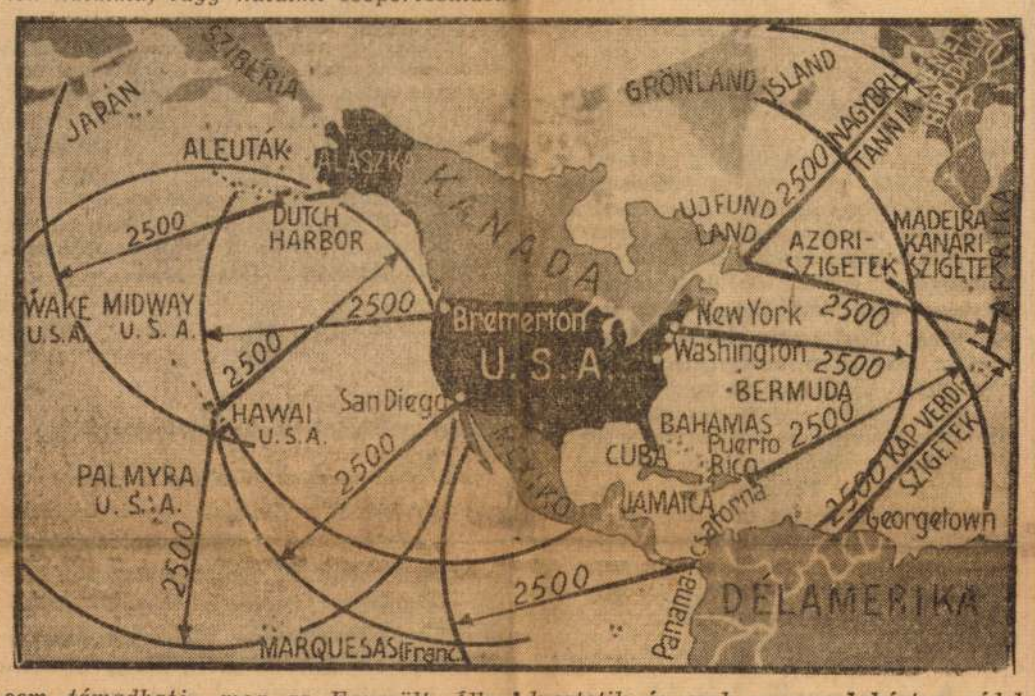

— Átlőttfejü holttest a feleki magyar-román határon. Kolozsvári jelentés szerint a feleki határtól nyugatra a menedékház mellett húzódó Szelicsei-úton, közel a bécsi döntés által megvont határhoz, ismeretlen férfi holttestét találták. A holttest fején lövéstől eredő nyílás tátongott. A rendőrség megállapította, hogy az elhúnyt Rostás János kolozsvári nyugalmazott városi tisztviselő. A nyomozás megindult.

Kedvezményes jegyek

a Budapesti Nemzetközi Vásárra

ezévben

csak elővételben 2.— P helyett 1.20 P-ért

kaphatók

április 20—30-ig

a következő helyeken:

Országos Vitézi Szék Rendházában, IX., Üllői-út 8.

Országos Tüzharcos Szövetség Székházában, V., Percel Mór-utca 4.

Stádium jegyirodájában
VIII. kerület, József-körút 5 szám

Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségénél, V., Akadémia-utca 1.

Budapesti Kereskedelmi és Iparkamaránál, V., Szemere-utca 6.

NYILTTÉR

—o—

Ezen rovatban közöltekért sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal felelősséget nem vállal.

—o—

„Endrődi Imre budapesti VII., Rákóczi-út 60. sz. a. cipőüzletét ügyfelem megvenni szándékozik. Felhívom hitelezőit, hogy követelésüket jelen felhívásom közzétételétől számított 3 napon belül irodámban annál is inkább jelentsék be, mert ellenkező esetben azok figyelembevételéről nem gondoskodom. Dr. Vágó Gyula ügyvéd, V., Falk Miksa-utca 3."

Lelkesen fogadták Dalmáciában az olasz csapatokat

Dalmát helység, április 21.

A Stefani-iroda különtudósítója jelenti: Hadoszlopainkat, amelyek Dalmácia helységein átvonulnak, a szerb iga alól felszabadult lakosság *lelkes ünnepléssel fogadja.* Azok az intézkedések, amelyeket a rendőrség a brigantik módjára viselkedő szerb elemek ellen tett, lassanként visszahozzák a nyugalmat. A lakosság tájékoztatás nyujtásával segíti a tiszteket. Ha egy-egy tehergépkocsi a sárban megreked, a parasztok ökrökkel segítséget nyujtanak. *A határcövekeket eltávolították.* A szerb felirások eltűntek. *A parasztok velencei tájszólással beszélnek.*

A figyelmes Weisz „arany cigarettatárcát" nyujt át a hölgynek . . .

Tegnap délután a *Sztambul-kávéház* egyik asztalánál, feketézés közben egy hölgy kötegbe kötött bankókat nyujtott át a vele szemben ülő férfinek, aki erre zsebébe nyult és egy arany cigarettatárcával kedveskedett kávéházi partnerének. Ezt látva a szomszédasztalnál felemelkedett úr, a feketézőkhöz lépett,

igazolásra szólította fel őket.

Az igazoltatás váratlan eredménnyel végződött: a negyven év körüli férfi a kávéházból egyenesen a főkapitányságra került, mert, mint kiderült, *Weisz* László állásnélküli pincérrel azonos, akit két hatóság is köröztet. Három évvel ezelőtt szökött meg Kistarcsáról *Weisz,* azóta nem tudták elfogni. Az aranycigarettatárca-ügyre is fény derült. Weiszet bemutatták a hölgynek, aki előadta, hogy aranyholmit szándékozik vásárolni, mire a pincér megígérte, ő majd szerez. Ezt a cigarettatárcát úgy adta át, hogy egy ékszerészbarátjával értékeltette meg, kétszáznegyven grammot nyom és 3200 pengőt ér.

A cigarettatárcáról váratlan gyorsasággal állapitották meg a rendőrségen, hogy arannyal befuttatott ezüst, értéke mindössze 80—100 pengő körül mozog.

Weisz, amikor látta, hogy pillanatokon belül bekövetkezik letartóztatása, szimulálni kezdett és „megijesztette" a detektiveket. Azt mondotta, hogy elfogatása előtt szeget nyelt. Átküldték a rabkórházba, ahol megröntgenezték, a szegnek testében nyomát sem találták, a pincér tehát nem tudta elkerülni sorsát, letartóztatták.

Meghalt Prága érseke

Prága, április 21.
(Német Távirati Iroda)

Kaspar dr., Prága érseke hétfőn reggel 81 éves korában hosszú, súlyos szenvedés után a prágai érseki palotában elhúnyt. (MTI)

Anglia Portugáliára is kiterjeszti a tengerzárt

Lisszabon, április 21. (NST)

Megbizható forrásból származó értesülés szerint M. Campbell angol nagykövet közölte pénteken Salazar portugál miniszterelnökkel, hogy Nagybritannia a tengelyhatalmak elleni tengeri zárlat szigorítását határozta el s ennek következtében Portugália a jövőben nem számithat a navicert-intézmény fenntartására. Lisszaboni politikai körök meggyőződése szerint Salazar miniszterelnök éleshangu tiltakozójegyzékben foglal majd állást ezen angol tervekkel szemben. Campbell nagykövet tizennégy nappal ezelőtt megfenyegette Salazar miniszterelnököt a navicert-intézmény korlátozásával, de Salazar tiltakozása következtében az angol nagykövet visszavonta fenyegetését.

CARL RADDATZ

az e heti új UFA-film, a „Kívánság-hangverseny" főszereplője

A magyar filmgyártás multévi költségvetése négy és félmillió pengő volt

A filmgyártási idény — mint ismeretes — március 1-én zárult. A mult évben összesen 38 magyar film készült. Ebből huszonhatot a Hunnia-filmgyárban, tizenkettőt pedig a Magyar Filmiroda mütermében készítettek. A statisztikai kimutatások szerint az elkészült 36 magyar film pontosan 4,604.082 pengőbe került. Ez az összeg rekordot jelent, ilyen magas költségvetés a magyar hangosfilmgyártás alatt eddig még nem volt. A kiadások legnagyobb tétele nyersanyagra és laboratóriumi költségre esik, közel 1,100.000 pengő. Ugyancsak majdnem elérik az egymilliót a mütermi, külső felvételi és a hangszabadalmi kiadások. A szereplők gázsija 720.000 pengőt tesz ki, utána sorrendben a díszletek következnek 465.000 pengővel. A filmrendezők és gyártási vezetők tiszteletdija 26.000, a forgatókönyvirók honráriuma és a filmdarabjog 240.000 pengővel szerepel a kiadások között. A Hunniában gyártott 26 film gyártási költsége 3,300.000 pengő volt, a Filmiroda 12 filmje pedig 1,300.000 pengős költséggel készült. Az előjelek szerint az új gyártási évadban még nagyobb tőkét fektetnek be a magyar filmekbe.

(*) **Fekete** Ferenc, a Fox-híradó magyarországi operatőrje eljegyezte *Nyikulás (Niculescu)* Erzsikét.

Nagysikerű és könnyű magyar
ÉNEKKARI MÜVEK
tájékoztatóját kívánatra megküldi a MAGYAR KORUS, Budapest, Fery O.-utca 55.

Ma este kezdi meg háromnapos vendégjátékát a berlini állami opera együttese az Operaházban

Ünnepélyes külsőségek között díszelőadás keretében ma este mutatkozik be a budapesti közönség előtt az Operaház színpadán a berlini Staatsoper együttese. A háromnapos vendégjátéknak első estélyén *Strauss* Richárd „Elektra" című zenedrámája kerül szinre világhírű énekesekkel nagyszabású rendezésben.

A Strauss-operát nálunk ez alkalommal először adják elő. A német fiatalabb nemzedék legjelentősebb karmestere, Karajan *Herbert* vezényli az előadást, a címszerepet pedig a bécsi Operaháztól Berlinbe szerződtetett éneskesnő, *Rünger* Gertrud énekli. A többi szerepekben a német drámai énekművészet kimagasló képviselőit ismeri meg a magyar közönség: Klytaimnestrát *Klose* Margit, Chrysothemist *Vasso* Argyris, Orestest pedig *Prohászka* Jaro énekli. A Strauss-opera Kemp-Schillings Barbara rendezésében kerül színre. *A hölgy rendező néhány évvel ezelőtt mint énekesnő szerepelt nálunk az Operaház szinpadán, ahol Salomet énekelte.* A nagyszabásu díszleteket a neves német díszlettevező: *Preetorius* Emil tanár készítette.

A berlini opera bemutatkozása rendkívüli művészi eseménynek megfelelően fényes ünnepi keretek között történik. A félhét órakor kezdődő előadáson megjelennek politikai és társadalmi életünknek előkelőségei, zeneéletünk kiválóságai, a német követség tagjai *Erdmansdorff* követtel az élén, a diplomáciai kar számos tagja, valamint a magyarországi német egyesületek és intézmények vezetői.

Az ünnepi estén a magyar és a német Himnusz elhangzása után a Staatsoper zenekara Bethoven III. Leonora-nyitányát adja elő. A mai operaházi est a magyar-német barátság és kulturegyüttműködés színpompás és ünnepélyes megnyilatkozása lesz.

Kiállítás *a Tamás-galériában*

Vasárnap délelőtt nyilt meg a Tamás galériában *Gömöri Raidl* Ida és *Faber* Gabriella festőművésznők, valamint *Mikus* Sándor szobrászművész együttes kiállítása. *Gömöri Raidl* Ida érdekes képei új kifejezésre törekszenek, formanyelve eredeti, a belső átélést és a mélységet sugározzák, kompozíciós megoldásai pedig bravurosan kiegyensúlyozottak, amellett meglepően keresetlenek s ösztönös művésztehetségről tesznek tanulságot. Akvarelljeiben *Faber* Gabriellt dús színharmóniát tár elénk könnyed és levegős festményeivel. A mai fiatal szobrászgeneráció egyik legjelesebb tagja *Mikus* Ferenc kiállított munkáival újabb bizonyságot tesz talentumáról. Szobrai elgondolásban mélyek, kivitelben pedig árnyalatosan finomak. A három tehetséges művész sikerét misem bizonyitja jobban, hogy már az első nap számos festmény és szobor vevőre talált.

A levegő királyai — filmen

A levegő királyai hangzatos nevet adta a közönség és a varieté világa a *3 Codona testvérnek*, ezeknek a bravúros légtornászoknak, akik hátborzongatóan veszélyes produkcióikkal ámulatba ejtették a világ metropolisainak varieté közönségét. Utjuk legnagyobb sikerek között érkezett a dicsőség csúcspontjához, de az artista sors őket is utólérte és később a siker útja a teljes letörésre vezetett. Csillogó pályafutásukat, utánozhatatlan bravúrjaikat most ismét viszontlátjuk, de filmen. A *„3 Codona"* címmel Németországban nagyszabású varieté-filmet készítettek, amely visszaidézi a levegő királyainak karrierjét és feltárja a varieté kulissza mögötti életét. *René Delgen, Ernst von Klimpstein, Lena Norman* és *Armerlies Reinhold* játsszák a főszerepeket.

Előléptetések a Hunniában

Az egész magyar filmvilág örömmel értesült arról, hogy a Hunnia filmgyár igazgatósága előléptetésben részesitette azokat a gyárnál alkalmazott filmszakembereket, akik komoly felkészültségükkel, tudásukkal és lankadatlan lelkesedésükkel nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a magyar filmgyártás ma már Európában Németország és Olaszország után a harmadik helyet foglalja el. Lohr Ferenc hangmérnököt, aki már tizenegy éve szolgálja a magyar filmgyártást, főmérnökké nevezték ki, ugyancsak ezt a cimet kapta Örményi István is. Tangl Lóránt gyártási osztályvezető lett, Schmidhoffer Lajos pedig osztályvezető. Előléptetésben részesült Simon Ferenc, Vargha István és Dudás László is, a Hunnia új üzemmérnöke.

Fiatalok *a Magyar Színházban*

Az Országos Színészegyesület színészképző iskolája vasárnap délelőtt vizsgaelőadást tartott a Magyar Színházban. A végző növendékek *Farkas* Imre „Repülj fecském" című daljátékát mutatták be a vizsgaelőadáson *Széll* József tanár frissen pergő, színes rendezésében. A fiatalok közül egyik-másik határozott tehetséggel játszotta a kiosztott szerepeket. Kedves jelenség a színpadon *Serényi* Éva, aki a primadonna szerepben ügyesen mozgott és komoly rátermettségről tett tanuságot. Partnere *Andrée* László jómegjelenésü bonviván, a vizsgaelőadás közönsége sokat tapsolt neki. A törekvő fiatalok sorából *Telek* Icát, *Dávid* Károlyt, *Lantos* Évát és *Agay* Eleket kell kiemelnünk, mint akik az igyekezeten kivül sok tehtséget is árultak el. A táncokat *Utassy* Gizi tanította be, az operettet pedig *Kossovich* Pál karnagy vezényelte.

RÁDIÓ

HÉTFŐ

BUDAPEST I.: *12.10* Balalajka-zenekar. *12.40* Hirek. *13.20* Időjelzés, vizállásjelentés. *13.30* A rádió szalonzenekara. *14.30* Hirek. *14.45* Müsorismertetés. *15.00* Árfolyamhirek, piaci árak, élelmiszerárak. *15.20* A József nádor 2. honvédgyalogezred zenekara. *16.15* Diákfélóra: „A csigák." Előadás. *16.45* Időjelzés, hirek. *17.00* Hirek szlovák és ruszin nyelven. *17.15* „A hétszázéves tatárjárás." Előadás. — *17.45* Hanglemezek. *18.15* A városrendezés lényege és feladata. Előadás. *18.30* Mursi Elek cigányzenekara. *19.00* Hirek magyar, német és román nyelven. *19.25* Az Operaház előadásának ismertetése. *19.30* A berlini állami operaház vendégjátékának közvetitése az Operaházból. Utána *21.15* Az Országos Légvédelmi Parancsnokság közleménye. *21.25* Celina Easo spanyol dalokat énekel, zongorakisérettel. *21.40* Hirek. *22.10* Közvetités a Budai Kis Royal-étteremből. Pertis Jenö cigányzenekara muzsikál. *23.00* Hirek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven. Utána *23.30* Közvetités a Belvárosi-kávéház bárjából. Szabó Kálmán jazz-hármasa játszik. *24.00* Hirek.
KASSA: *12.00—15.20* Budapest I. *15.20* Felvidéki vadásztörténetek. Előadás. *15.40* Hanglemezek. *16.15—17.15* Budapest I. *17.15* Tutajosok a Tiszán. Előadás költeményekkel. *17.45—0.15* Budapest I.

KEDD

BUDAPEST I.: *6.40* Ébresztő, torna. *7.00* Hirek, közlemények, étrend, hanglemezek. *10.00* Hirek. *10.20* „Evlia Cselebi". Felolvasás. *10.45* Divattudósitás. *11.10* Nemzetközi vizjelzőszolgálat.
KASSA: *6.40—11.00* Budapest I. *11.05* Hogyan éltünk régen? Előadás. *11.20* Hanglemezek. *11.40* Hirek magyar és szlovák nyelven. Müsorismertetés.

SZINHÁZI MÜSOR:

OPERAHÁZ (3, ½8 órakor):
Hétfő: Elektra. (A Berlini Opera vendégjátéka).
Kedd (½7): Don Juan. (A).
Szerda (½7): Zenekari hangverseny. (A Berlini Opera vendégjátéka).
Csütörtök: Tell Vilmos.
Péntek (½7): Walkür. (A Berlini Opera vendégjátéka).
Szombat: Hovanscsina.
Vasárnap d. u. (½3): Mosolyország; este: Nincs előadás.

NEMZETI SZINHÁZ (½4, ½8 órakor):
Hétfő: Fülemüle. (K. 2).
Kedd: Négy asszonyt szeretek. (K. 1).
Szerda: Fülemüle. (VIII.)
Csütörtök: Négy asszonyt szeretek. (N. 2).
Péntek: Fülemüle. (VI.)
Szombat: Az örvény. (Bemutató).
Vasárnap d. u.: Elnémult harangok; este: Az örvény. (I.)

NEMZETI KAMARASZINHÁZ (½4, 8 órakor):
Minden este, ünnep- és vasárnap d. u.: Kaland.

MADÁCH SZINHÁZ (½4, 8 órakor):
Csütörtökig: Szünet.
Csütörtöktől minden este és vasárnap d. u.: Bécsi gyémántok.

MAGYAR MÜVELŐDÉS HÁZA:
Hétfő (½7): Hir Sári Liszt-esteje. (Z. 2).
Kedd (7): Az ember tragédiája. (E).
Szerda (½8): Az ember tragédiája. (F).
Csütörtök (½8): Az ember tragédiája. (D).
Péntek: Nincs előadás.
Szombat: Nincs előadás.
Vasárnap d. e. (½11): Ádám Jenő hangversenye. (Z. 1.); d. u. (3): A VIII. ker. katonai parancsnokság levente előadása; este (½8): Bohémélet. (V. 3).

VIGSZINHÁZ (½4, ¾8 órakor):
Hétfő: Színház. (F.)
Kedd: Színház.
Szerda: Színház.
Csütörtök: Színház. (M.)
Péntek: Színház.
Szombat d. u.: Pódium; este: Színház.
Vasárnap d. u. és este: Színház.

MAGYAR SZINHÁZ (½4, ¾8 órakor):
Hétfő: 2000 pengős férfi. (D).
Kedd: 2000 pengős férfi. (K).
Szerda: 2000 pengős férfi. (M).
Csütörtök: 2000 pengős férfi. (P).
Péntek: 2000 pengős férfi. (V.)
Szombat: 2000 pengős férfi.
Vasárnap d. u.: 2000 pengős férfi; este: 2000 pengős férfi. (N).

P*E*S*T*I E*S*T*É*K

JÖJJÖN VELÜNK SZINHÁZBA AZ ESTI UJSÁG KEDVEZMÉNYES SZINHÁZJEGY IRODÁJA UTJÁN

Színházjegyirodánk VIII., József-körút 5. szám, hétköznapokon és vasárnap reggel 9 órától este 8 óráig áll olvasóink rendelkezésére. ● Telefonrendelés 140-000, 144-401.

ANDRÁSSY SZINHÁZ (½4, ¾8 órakor):
Hétfőtől: Nincs előadás.
PODIUM A PESTI SZINHÁZBAN (½5, ½9):
Minden este, vas. d. u.: Meztelen igazság.
FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ (½4, ½8 órakor):
Minden este, ünnep- és vasárnap d. u. Fityfiritty.
KAMARA VARIETÉ (½9, szombat 6 és 9, vasár- és ünnepnap ½4, ¾7 és 9): Pesti szimfónia.
ROYAL VARIETÉ (4, 8 órakor):
Minden este, csütörtök, szombat és vasárnap d. u.: Nemzetközi artistarevü.
KOMÉDIA ORFEUM (½5, ½9 órakor):
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Vigyázat, törékeny.
ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ (½6, 8, ünnep- és vasárnap ½4, ¾6, ½9): Csak egy asszony van a világon.
JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ (½6, 8, ünnep- és vasárnap ½4, ¾6, ½9): Kék lámpás.
KISFALUDY SZINHÁZ (½6, 8, ünnep- és vasárnap ½4, ¾6, ½9): Elveszem a feleségem.
MAGYAR MÜSZINKÖR (½4, 6, 8 órakor):
Vasárnap: Első tavasz.

MOZI MÜSOR:

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM FILMSZINHÁZ (T.: 153-034.) ½6, ½8, ½10. Sz., V., U.: ½4-kor is. Igy élni jó. Híradó.
BELVÁROSI HIRADÓ (Tel.: 181-244.) Magyar-Fox-, Ufa- és rajzos híradók. Honvédségünk a Bácskában. A balkáni háború. Háziurak és albérlők a tenger mélyén. (Kultúrfilm). Rajzos híradó a tatárjárásról. Színes rajzfilm. Folytatólagos előadások 10—24 óráig. Páholyok elővételben is.
CASINO FILMSZINHÁZ (Tel.: 383-102.) ½5, 7, ½10. Sz., V., U.: 2-kor is. Manderley-ház asszonya. **Harmadik hétre prolongálva.**
CITY (T.: 111-140.) ¾6, ¾8, ¾10 Sz., V., U.: ¾4-kor is. Gulliver a törpék országában. 3-ik hétre prolongálva. Híradók.
CORSO (Tel.: 18-28-18.) ½6, ½8, ½10. Sz., V., U.: ½4-kor is. Ujhold.
DÉCSI FILMSZINHÁZ (T.: 125-952, 121-343.) ½6, ½8, ¾10. Sz., V., U.: 3-kor is. Igy élni jó. Híradó.
FORUM FILMSZINHÁZ (T.: 189-543, 189-707.) Egy tál lencse. Híradók. 5, 7, 9-kor. Sz., V., U.: 3 órakor is.
HIRADÓ FILMSZINHÁZ (T.: 222-499.) Magyar-Fox-, Ufa- és rajzos híradó. Honvédségünk a Bácskában. A balkáni háború. Könnyű fémek. (Aktuális kultúrfilm). Rajzos híradó a tatárjárásról. Színes rajzfilm. Korszerű óvóhely. Folytatólagos előadások 9—24 óráig. Páholyok elővételben is.
PALACE (T.: 136-523.) 11, 2, 4, 6, 8, 10 órakor Dankó Pist. 2-ik hétre prolongálva. Híradó.
RADIUS FILMSZINHÁZ (T.: 122-098.) ½6, ¾8, ¾10. Sz., V.: ½4-kor is. Közbelép a feleségem. 4-ik hétre prolongálva.
ROYAL APOLLÓ (T.: 222-002.) 5, 7, 9. Sz., V., U.: ½4, ½6, ½8, ½10: Gulliver. 2-ik hétre prolongálva. (Színes rajzfilm.) Híradó.
SCALA FILMSZINHÁZ (T.: 114-411.) ½6, ½8, ¾10. Sz., V., U.: 3-kor is. Halálraitéltek. Híradók.
URANIA FILMSZINHÁZ (Tel.: 146-046.) 5, ½8, ½10. Sz., V., U.: ¾3-kor is. Kora Terry. Prolongálva. Híradók.

MÁSODHETES MOZIK:

ADMIRAL (T.: 35-37-07.) ½4, ½6, ½8, ½10. V. ½2-kor is. Eladó birtok.
ASTRA ½4, ½6, ½8 és ½10 órakor. Vasárnap ½2 órakor is. Pepita kabát. Híradó.
BROADWAY FILMSZINHÁZ (Telefon: 422-722.) ½4, ½6, ½8, ½10. Sz., V., U.: ½2kor is. Első előadás mérsékelt. A kegyelmes úr rokona. Híradók.
CORVIN (T.: 138-988.) ½4, ½6, ½8, ½10. V., U.: ½2-kor is. Frankenstein fia. Híradók.
DÉLIBÁB (volt Winkler. T.: 490-130.) 6 és ½9. V., U.: ½3, ¾5, 7 és 9-kor. Tüz az óceánon. Híradó.
ELIT MOZGÓ (T.: 114-502.) 4, 6, 8, 10 órakor. 2-kor is. Szerelem nem szégyen.
IPOLY FILMSZINHÁZ ½4, ½6, ½8, ½10. V. ½2-kor is. Egyszer vagyunk fiatalok. Híradó.
KAMARA (T.: 423-901.) 11, 2, 4, 6, 8, 10 órakor: Hatosfogat.
LLOYD FILMSZINHÁZ ½4, ½6, ½8, ½10. Sz., V., 11 és ½2-kor is. Balalajka.
ODEON FILMSZINHÁZ (T.: 422-785.) ½5, ¾7, ½10. Sz.: ½4, ½6, ½8, ½10. V. és U.: ½2-kor is. Eladó birtok. Híradók.
OLYMPIA (Tel.: 423-188.) 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor. Isten hozzád szerelem. Prolongálva. Híradó.
ORIENT FILMSZINHÁZ (T.: 114-926.) ½4, ½6, ½8, ½10. V., U.: ½2-kor is. Kacagó esték. Híradók.
PALOTA (T.: 156-605.) ½4, ½6, ½8, ½10. V., U.: ½2-kor is. A notredamei toronyőr.
REX (T.: 228-020.) ½5, ¾7, 9. Sz., ½4, ½6, ½8, ½10. V.: ½2-kor is. Repülő ördögök. Híradó.
TISZTI KASZINÓ ZÁRTKÖRŰ FILMSZINHÁZA: ½5, ¾7, 9 órakor. Bécsi vig asszonyok.
TIVOLI FILMSZINHÁZ (T.: 123-049.) 11, ½2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10-kor. Kacagó esték. Híradók.
TURÁN (T.: 120-003.) 11, ½2, 4, 6, 8, 10 órakor. Eladó birtok.
VESTA 11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10-kor. Alexander Ragtime Band. 3-ik hétre prolongálva.
ZUGLÓ MOZGÓ 5, ½8, 10. Sz. 4, 6, 8, 10 V.: 2-kor is. Eladó birtok. Híradó.

Sanghai Bar
XI., Horthy Miklós-út 60. Tel.: 257—430.
Minden este 9-től éjjel 2 óráig ragyogó müsor. Tánc.
CONTINENTAL-jazz

Kecskeméti Sörözö
Kecskeméti-utca és Magyar-utca sarok. (Kálvin-tér mellett.)

Szoboröntők és kőszobrászok között

A Képzőművészeti Alap

Kivitelező és Iparvállalatának dolgozói különleges munkát végeznek. Az alkotó művészek agyagból és gipszből elkészített szobrait időtálló, nemes anyagba, kőbe, márványba faragják vagy bronzba öntik.

Vignáli Guzmanov üzemvezető apját még annak idején Itáliából hívták be a millenniumi szoborcsoport öntésére. Az üzemvezető az apjától örökölte a szakmát és a kis Jász utcai telepet. Harminchárom éve dolgozik egyazon műhelyben; formába önt földművest és politikust, olvasó leányt és játszadozó medvebocsokat. Szép szakma ez a szoboröntés. Ha a szomszédos angyalföldi üzem öntőjétől kérdik: min dolgozik, imigyen válaszol: „A Csepel Autónak dugattyúgyűrűt öntök." A szoboröntő büszkén állíthatja: „Az örökkévalóságnak dolgozom." Hiszen az életet kifejező arcokat, alakokat önti homokformába, a jelenkornak és az utókornak.

Az üzem udvarában

művészi összevisszaságban embernagyságú fémalakok. Nem mind bronz, van közöttük alumínium szobor is. A munkások megtréfálják a látogatót: megkérdezik, melyik készült magyar ezüstből? És bizony az avatatlan szem rosszul „totózik", mert a bronz- és ezüstplatinával bevont alumíniumszobrokat nem lehet megkülönböztetni a többitől. A nagy alakokat több kis részből öntik, s utána a cizellőrök olyan mesteri módon összedolgozzák azokat, hogy nincs ember, aki ezt utólag felfedné.

— Sok munkánk van — mondja Vignáli üzemvezető. — A hatalmas, háromalakos mártíremlékművet októberben elkészítik. (Olcsai Kiss Zoltán munkája.) Az albánoknak hat méter magas lovasszobrot öntünk a törökverő Szkander bégről. Már majdnem teljesen helyreállítottuk Osztapenkó szobrát. Ebben az évben utolsó adósságunkat is törlesztjük. Steinmetz kapitány vecsési szoboralakját is bronzba öntjük. Az új szobor, Mikus Sándor művész munkája nyomán szebb lesz, mint a régi.

A művészi munka

finanszírozását kormányrendelet szabályozza. Az országos építési beruházások két ezreléke felett a Képzőművészeti Alap rendelkezik. Tehát minden milliárdból kétmilliót fordítanak az új városok, építkezések, lakóházak díszítésére, szobrokra, szökőkutakra stb. Így a munkanélküliség fogalma a kőszobrászoknál is a régiségek múzeumába került. Pedig négy éve, amikor a vállalatot létrehozták, a kőszobrászok tiltakoztak a legjobban. Az új intézménytől jót nem vártak, csak rosszat. Így mondták akkor: „Favágás lesz a kőszobrászatból, meglássátok." És most:

— Kérem, négy év óta dugig vagyunk munkával — mondja a 73 éves Danó Károly. — Nem kell rendelés után „pendliznünk", mint valamikor. És soha ilyen igényesen nem dolgoztunk. Zsüri veszi át a kész szobrot, nemcsak maga a művész. Azelőtt bizony előfordult, hogy a művész engedett a színvonalból, csakhogy olcsóbban megússza a kivitelezést.

Nemcsak ügyes kezet, de nagy pontosságot, türelmet kíván a kőszobrászat. Nézni is jó, ahogy az ormótlan kőtömbökből az éles véső, a pattogó kalapács kibontja az Ülő munkás erős, nyugodt alakját. A kivitelező szobrász eszköze a kalapácson és a vésőn kívül nagyításnál a körző, másolásnál a pontozó. S a mű ugyanolyan lesz, mint a gipszmása, de időtállóbb és monumentálisabb.

A kőszobrászok élményei után érdeklődöm.

— Minden új munka új élményt jelent — válaszol Bátki Lajos kőszobrász. — És mindig vannak olyan alkotások, amelyek az egész kollektívát lázbahozzák. Ilyen jelenleg Kiss István Dózsa-kompozíciója. A fő alak négy és félméteres, a nyolc mellékalak egyenként három és félméter magas. Ilyen nagy szobor, mint a Dózsa, még nem készült az országban egyetlen kőtömbből. A 370 mázsás mészkő ideszállítása is gondot okozott. Speciális tehergépkocsival hozták fel Süttőről, s az útvonalon végig felül kellett vizsgálni a hidak teherbírását. A szoborcsoport — melynek újszerű textúráját, bátor faragási módját Dózsa erőteljes alakjának megfelelően a művésszel közösen alakítottuk ki —, még ebben az évben elkészül.

Dolgoznak a cizellőrök

A kőszobrászok

megbecsülésében nincs hiány. Havonta 3—4 ezer forintot keresnek. Az erkölcsi megbecsülés jele pedig: új, reprezentatív műtermet kaptak. A Városligeti központjában már megkezdték a volt fővárosi múzeum helyreállítását, átalakítását. Most csak az illetékesek méltányos döntését várják, hogy biztosítsák a műterem fűtéséhez a termálvizet a szomszédos Széchenyi forrásból.

Amit a kőszobrászok és a bronzöntők még sérelmeznek: az ő munkájukról keveset hall a nagyközönség. Ebből az adósságból törlesztettünk most egy keveset.

Kovács József

Népszabadság 1958. szept. 27. XVI. 229.

— Sok országgyűlés ült már össze ebben a teremben, sok oszlott szét, de egyik sem indulhatott új választási harcba a becsületes, jól végzett munkának azzal a megnyugtató tudatával, mint a magyar nép küldötteinek ez a testülete — kezdte beszédét, majd megállapította:

pártunk, amely a néphatalom védelméért és a nemzet felvirágoztatásáért folyó harc élén halad, amelt fővelt állhat a választók elé.

Tizenhárom esztendő óriási eredményei, forradalmi vívmányai megdönthetetlen érvek a kezünkben.

Elért eredményeinknél is nagyobb kincs számunkra a dolgozó nép bizalma. Erre építünk, kérjük és igényeljük a nép támogatását. Meggyőződésünk, hogy reményeinkben nem csalatkozunk, amint dolgozó népünk sem csalatkozott bennünk. Nem is csalatkozhat, mert *pártunk egy a néppel, vér a véréből.*

Ha nem így volna, nem teremthettük volna meg a legmagasabbfokú demokráciát, a szocialista demokráciát, amely a nép hatalmát biztosítja és *végérvényesen kiszorította a hatalomból a volt földesurakat, a bankárokat, az iparmágnásokat* — folytatta Marosán György. — *Ez fáj Amerika urainak,* az 1956-os véres ellenforradalom szervezőinek, s ezért újra és újra támadnak a magyar nép hatalma ellen. *Ismét tárgyalni kívánják az úgynevezett magyar ügyet, pedig a magyar nép már nemegyszer — teljes egységben — kifejezte felháborodott tiltakozását a belügyeibe való beavatkozási kísérlet ellen,* amely ellentétes az ENSZ alapokmányának szellemével. Minden kísérlet hiábavaló! Amerika urai és hazai cinkosaik nem tudták és soha nem tudják megsemmisíteni a magyar nép demokráciáját.

A mostani országgyűlésről szólva, hangsúlyozta Marosán elvtárs, hogy *ez a parlament a munkások, dolgozó parasztok és hadd értelmiségiek parlamentje és még inkább az lesz.*

Nincs okunk kételkedni, hogy *népünk legjobb fiait küldi majd be az új országgyűlésbe.*

Milyen más nálunk egy választás, mint náluk! Mi nem kortesfogásokkal dolgozunk, világosan megmondjuk, mit tudunk és mit akarunk tenni. És erről tanácskozunk a néppel.

A mi választásunk nyílt, őszinte véleménycsere az egész ország jövőjéről. A nép dönt és mi bátran állunk eléje, mert az elmúlt 23 hónapban népünk sok bizonyítékát adta, hogy felismerte a politikánk helyességét és támogatja azt.

Látja, hogy nincs különbség szavaink és tetteink között.

Marosán György ezután emlékeztetett arra, hogy a múlt rendszerben sok népellenes törvény született az országgyűlési teremben. A levegő csak 1945 óta vált tisztává, amióta a munkásosztály és a parasztság képviselői foglalták el helyüket az országgyűlésben. Részletesen szólt a felszabadulás óta elért eredményeinkről is: a földreformról, az új ipari üzemekről, az alapanyag- és a villamosenergia-termelés gyorsütemű növekedéséről.

Az egy főre jutó élelmiszerfogyasztásban Magyarország világviszonylatban az elsők közé verekedte fel magát. Igen figyelemre méltó, hogy csökken a kenyérfogyasztás, ugyanakkor emelkedik a sütemény-, a tojás-, a tej-, a cukor-, a zöldség- és a gyümölcsfogyasztás.

A *kulturális forradalom* eredményeiről szólva Marosán elvtárs az egyetemi és főiskolai hallgatók létszámának származás szerinti megoszlásáról mondta el a múlt és a jelen néhány jellemző adatát, majd így folytatta:

A szavazás nem most kezdődik. *Választási jelszavaink sem újak.*

A szocializmusért, a jobb életért, a több kultúráért, a békéért, hívjuk harcba a népet,

A magyar dolgozó nép a 13 év alatt elért eredményekre és arra szavaz, amit 1956. november 4-e óta megvalósítottunk. A kommunisták, a pártonkívüli munkások, a dolgozó parasztok és az értelmiségiek mögött 23 hónapos kemény, szép és igaz harc van.

Ezután arról beszélt, hogy a vita lezárult: október 23 az ellenforradalom napja volt. Nem valamiféle „népfelkelés", hanem ellenkezőleg, hitvány népárulás! A nép így szavazott! *Mert mi a forradalom?* Társadalmi átalakulás, amely forradalmi módon, a haladás irányában változtatja meg a tulajdonviszonyokat. Megváltoztak 1945 után Magyarországon a tulajdonviszonyok? Meg! A nép javára változtak meg. Akkor hát forradalmat hajtottunk végre, és

aki ezt vissza akarja csinálni, az ellenforradalmár, a burzsoá rend restaurátora!

Hivatkozhat istenre, főpapokra, császárokra, királyokra, bankárokra. Szavalhat hazáról, becsületről, szabadságról, hivatkozhat a demokráciára, ez a lényegen nem változtat. S büszkék vagyunk arra, hogy *a magyar nép zöme idejében az ellenforradalmárok malaclopó köpenye alá látott* és fokozatosan felismerték a csalást, a népámítást azok is, akiket ideig-óráig megtévesztettek a félrevezető szavak, a hibák eltorzítása és felnagyítása.

Vagy talán az lenne a forradalom, ha visszaállították volna Horthyék legmagasabb törvényhozó testületét, a felsőházat?

Nézzük csak, kikből állt és kit képviselt ez a díszes gyülekezet? A hírhedt „felsőház" 244 tagja legszívesebben díszmagyarban csörtette kardját. Köztük feszített a Habsburg-család minden 24 éves férfitagja. Hercegek, az egyházak nagyjai, a hercegprímás, az érsekek, a püspökök, az apátok, örökösjogú főrendi családok képviselői, 38-an, ezenfelül 32 gróf, 5 báró, egy herceg, ezeken belül 30 nagybirtokos, a horthysta bíróságok vezetői,

kásosztály, a magyar szervezett munkásosztály szívének dobbanását és lelkes munkáját is.

Mindig arról voltunk nevezetesek, hogy mi, kommunisták és szerve-

Felszól

VASS ISTVÁNNÉ, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára hozzászólásában Münnich Ferencnek, a Hazafias Népfrontról elmondott szavaihoz kapcsolódva megállapította: az elmúlt két esztendő cselekedetei, az elvi, politikai irányítás azt mutatja, hogy *a Magyar Szocialista Munkáspárt és a munkás-paraszt kormány mindenben segíti a Hazafias Népfront széleskörű kibontakozását.*

Beszédének második részében a nők kérdéseiről szólott Vass Istvánné. — Az asszonyok gondja és öröme népi demokráciánkban nemcsak a család magánügye, hanem a szó legteljesebb értelmében *közügy* is — mondotta — Ezt bizonyítják azok a kormányintézkedések, amelyek csökkentették az asszonyok, s családok gondjait; az elmúlt évi gyermekbénulási járvány ellen folytatott eredményes küzdelem, a vaj árának leszállítása, a családi pótlék rendezése, a közvetlenül a nőknek adott juttatások, az elektromos mosógépek forgalomba hozatalának nagymértékű növekedése stb.

A nők ma már a társadalmi élet minden mozzanatánál, a termelés, a hivatalok legkülönbözőbb posztjain megtalálhatók és döntő többségükben meg is állják helyüket.

DARVAS JÓZSEF volt a következő felszólaló. Az elmúlt két esztendőben kulturális téren végbement fejlődésről, a művelődésügy különböző ágazatainak eredményeiről és fogyatékosságairól szólott. Kiemelte, hogy

a forradalmi munkás-paraszt kormány működése idején kulturális életünkben igen biztató fejlődés, kibontakozás tapasztalható.

NÉPSZAVA

1952 szept 30

Mikus Sándor

Egyszer volt, hol nem volt...

Az óvodákban kihirdették: vasárnap mesedélelőtt lesz a Városligetben. És tizkor már ott szorongott több száz kisfiú és kislány a Rózsakert öreg fái alatt. Ki a papát, ki a mamát hozta magával.

— De ugye nem tart soká, kisfiam? — kérdezték a meccsre siető papák olyan hangsúllyal, ahogy csak szombat délutáni értekezlet felől szokás érdeklődni.

— Az attól függ, hogy Surányi Ibolya néni mennyi meséskönyvet hoz magával — hangzott a szakszerű és logikus válasz.

Aztán a kicsik körbe ülték Ibolya »nénit«, a nagyok pedig a kör mögött szurkoltak, hogy minél előbb törje ki nyakát a gonosz mostoha és a hét törpe ne kovácsolja oly soká a megtorló tervet.

Petőfi, József Attila kedves gyermekversei is »terítékre« kerültek. Pósa Lajos »Icuska cicuskáé-ját pedig kórusba' mondta az egész gyermekereg. Sok tapsot kapott a »segédnagyapó« — Móricz Zsigmond — meséje is.

Tizenkettőkor összecsukódtak a színes könyvek lapjai. A gyerekek felugráltak, csak a második kör maradt szilárdan a helyén.

— A cicuskát tessék szíves lenni még egyszer... Egészen oda vannak érte...

— Gyerünk már apuuu... Éhes vagyok.

— Ha rosszalkodtok, máskor nem jövünk veletek mesedélelőttre, nézze meg az ember... No, tessék még elmesélni azt a cicuskát... (k.)

Felkészülünk rádióaktív izotópok hazai előállítására

Beszámoló a II. genfi atomértekezletről, 33 előadás az atomenergia békés alkalmazásáról és a nukleáris műszergyártás hazai eredményeiről az októberi konferencián

Mint már hírül adtuk, október 7—8-án tartják a Magyar Tudományos Akadémia helyiségeiben *a rádióaktív izotópok hazai felhasználásával* foglalkozó konferenciát, amelyet az Országos Atomenergia Bizottság Izotóp Alkalmazási Szakbizottsága és a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége rendez.

A nagyjelentőségű tudományos-műszaki tanácskozáson 33 előadás hangzik el. A kedd délelőtti teljes ülésen *Straub F. Brunó* akadémikus az Izotóp Alkalmazási Szakbizottság elnöke tart megnyitó előadást, majd az atomenergia békés felhasználásával foglalkozó II. genfi konferencián részt vett küldöttség beszámolóját tartják meg, Ezután *Kiss István*, a Magyar Tudományos Akadémia Központi Fizikai Kutató Intézetének munkatársa számol be arról, *hogyan készülnek fel arra, hogy rádióizotópokat állítsanak elő a befejezés előtt álló magyar kísérleti atomreaktorban.*

Kedden délután két tagozatban folytatódnak a tanácskozások, az egyikben az izotópok biológiai és orvostudományi alkalmazásáról számolnak be, a többi között előadva azokat a tapasztalatokat, amelyeket a Pécsi Biofizikai Intézetben *a rádióaktivitásnak az izomműködésre gyakorolt hatása* terén tapasztaltak. Az Országos Onkológiai Intézet és a Kútvölgyi úti Állami kórház munkatársai *a pajzsmirigyműködésnek rádióaktív izotópok alkalmazásával történt vizsgálatáról* számolnak be. Előadás hangzik el a radiojod és radioarany tumorterápiás alkalmazásáról a budapesti II. sz. Női Klinika tapasztalatai alapján, majd ismertetik *az Országos Onkológiai Intézetben üzembehelyezett kobaltágyú* alkalmazásával elért eredményeket. A Szervesvegyipari és Műanyagipari Kutató Intézet munkatársai *a nagyenergiájú sugárzás műanyagipari felhasználásának néhány lehetőségéről* adnak tájékoztatást, amiről legutóbb Prágában a KGST-ben részt vevő államok küldöttei előtt számoltak be.

Az agrártudományi alkalmazások közül előadás ismerteti *a talaj foszforgazdálkodásának vizsgálatára* szolgáló eljárásokat és az izotópok alkalmazását agrotechnikai kísérletekben. Kilenc előadás foglalkozik izotópoknak ipari és méréstechnikai célokra történt alkalmazásában elért hazai eredményekkel.

A konferencia befejezéseképpen szerdán délután kerül sor a második teljes ülésre, amelyen négy előadásban *foglalkoznak a hazai gyártmányú nukleáris műszerek alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatokkal* és további feladatokkal. *(vg)*

Goromba házmesterek — izgága lakók

Hamarosan életbelép a házfelügyelők új kollektív szerződése
A HVDSZ titkárának nyilatkozata a Népszavának

Panaszos levelek sokasága bizonyítja, hogy *a fővárosban nagyon sok helyütt igen rossz a viszony a házfelügyelő és a lakók között.* Helytelen lenne, ha emiatt csupán a házfelügyelőket hibáztatnánk, mert az éremnek másik oldala is van: a lakók sem mindig angyalok.

— Feltétlenül akadnak hibák a házfelügyelők munkájában, viselkedésében — mondotta munkatársunknak *Jurcsik János*, a Helyiipari és Városgazdálkodási Dolgozók Szakszervezetének titkára. — Természetesen általánosítani nem szabad, mert *a házfelügyelők többsége tisztességesen végzi munkáját*, szem előtt tartja a lakók érdekeit. *Sajnos, akadnak olyanok is, akik csupán azért vállalják a házfelügyelőséget, hogy így lakáshoz jussanak és elhanyagolják a házfelügyelőséggel járó kötelezettségeiket.* Pedig az 1949-ben megjelent kormányrendelet pontosan szabályozza a házfelügyelők jogait és kötelességeit.

— Hamarosan *életbe lép az új kollektív szerződés és ezzel a házfelügyelők új bérezése.* Szóba került ennek tárgyalásánál, hogy foglalják jogszabályba a házfelügyelőknek a lakókkal szemben tanúsítandó udvariasságát és előzékenységét. Mi elleneztük ezt, mert természetesnek tartjuk a követelményt.

— *A társadalmi együttélés szabályainak betartása a házfelügyelőkre és a lakókra egyaránt kötelező.* Ugyanakkor amikor a munkájukat hanyagul végző, goromba házfelügyelőkről beszélünk, *szólni kell az izgága, kötekedő lakókról is*, akik a házfelügyelőben csak saját alkalmazottjukat látják. Szakszervezeti taggyűléseinken és termelési értekezleteken sok becsületesen dolgozó házfelügyelő nehezményezi ezt. *Igen gyakran a pletyka az oka a házfelügyelők és a lakók közötti rossz viszonynak.* Sok lakó a házfelügyelőhöz szalad diszkréciós információkkal, aki tovább adja azokat és néhány óra múlva már ettől zeng az egész ház. Ha az ilyesmit kölcsönösen elkerülik, máris sok veszekedésnek vehetik elejét.

A problémát *rendeletekkel megoldani nagyon nehéz. Csak kölcsönös megbecsüléssel, türelemmel és békés szándékkal lehet megértő, jó viszonyt kialakítani* a budapesti bérházakban házfelügyelők és lakók között.

Balla Ödön

Szép idő

Várható időjárás: Kevés felhő, száraz idő, mérsékelt déli, délnyugati szél, a hőmérséklet emelkedik. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 19—22 fok között. Távolabbi kilátások: az évszakhoz képest meleg idő. — A Duna vízállása hétfőn reggel Budapestnél: 324 centiméter.

Kispesti esztergályos nyerte az V. Békekölcsön 100 000 forintos főnyereményét

A vasárnapi államkölcsönsorsoláson az V. Békekölcsön 100 000 forintos főnyereményét a tizedik osztály 53 076 sorozat 26-os számú kötvényére húzták ki. A szerencsés kötvény tulajdonosa Köcsky Endre kispesti lakos, a Vörös Csillag Traktorgyár esztergályosa.

Levél nyomán

Vidámság, muzsika, az újpesti öregek között

Az Egyesült Izzó kultúrmunkásainak példamutató kezdeményezése

Nemrégen levelet írtak a Népszavának az újpesti szociális otthon idős lakói. Kérték, látogassanak el hozzájuk is az üzemi kultúrcsoportok, vigyenek egyhangú napjaikba vidámságot, szórakozást.

Alig telt bele néhány nap — és már visszhangja támadt a levélnek: az Egyesült Izzó kultúrmunkásai ajánlották fel szereplésüket. De az előadásra csak sok nehézség árán kerülhetett sor. Az otthonban nincs elegendő hely, maradt tehát a szabadtéri megoldás. De hogyan, színpad, világítás és egyéb feltételek nélkül? A kultúrbizottság a vállalat igazgatójához fordult segítségért — és nem hiába. Az előadás napjának reggelén megjelentek a szociális otthonban az üzem ácsai, asztalosai, a kultúrbizottság műszaki személyzete — és munkához láttak. Délután 3 órára készen állt a pompás kis színpad, még zongora is került. Egész sor teherautó hordta a kellékeket, szinfalakat, hangszereket, asztalokat, székeket, mindent, ami csak a délutáni előadáshoz kellett.

Már jóval kezdés előtt megtelt minden hely. Mintegy kétszáz, szórakozásra vágyó idős bácsi és néni szorongott a nézőtéren. Áhítatos figyelem közben csendültek fel a 30 tagú szimfonikus zenekar előadásában Brahms, Leoncavallo, Jacobi, Strauss, Kálmán és Lehár legszebb dallamai. A nézők gondolatban a régmúlt ifjúságban jártak... S önfeledt kacagásra csábították őket a párosjelenetek, vidám egyfelvonásosok.

A háromórás előadás végén egy bácsika termett a színpadon és meg-megcsukló hangon mondott köszönetet az Egyesült Izzó kultúrmunkásainak. Felbomlottak a sorok, az otthon lakói igyekeztek mind közelférkőzni a vendégszereplőkhöz, hogy legalább egy kézszorítással éreztessék hálájukat. — Jönnek-e megint? — kérdezgették búcsúzás közben.

— Ez a hála és ragaszkodás kötelez — mondja Mányoki István, az Izzó szb-kultúrfelelőse. — Már most készítjük elő a következő előadást, hogy még több örömöt lophassunk az otthon idős lakóinak szívébe.

K. I.

*

Néhány nappal ezelőtt az Izzó dolgozóinak másik csoportja is felkereste az újpesti szociális otthont: a *Dankó Pista magyar nóta baráti kör* tagjai. A jól sikerült kis hangversenyen fellépett *Vörös Sári*, a rádióból ismert népdalénekes is.

ÚJFAJTA »SZUPERKAMERA«

Angol kutatók fényképezőgépet szerkesztettek, mellyel rendkívül rövid időközökben lehet fényképeket készíteni. Így egész fényképsorozat készíthető villámlásról, távvezetékek rövidzáriatáról, robbanásokról stb. A készülék az ún. »Kerr-effektus« alapján működik.

Megbízott elnökség a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének élén

A Művelődésügyi Minisztérium megbízott elnökséget jelölt ki a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége élére, s ez előkészíti a szövetség közgyűlését. Az új elnökség a Művészeti Szövetségek Házában tartott első ülésén soraiból megválasztotta a vezetőséget. A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének elnöke *Mikus Sándor* Kossuth-díjas szobrászművész, főtitkára *Pogány Ö. Gábor* műtörténész, a Nemzeti Galéria főigazgatója, titkára *Plesznivy Károly* iparművész. Az elnökség és vezetőség — amelynek megbízatása a közgyűlésig szól — megteremti a rendszeres szervezeti életet. A szövetség, jellegének megfelelően, társadalmi szervként dolgozik.

●

Emlékest Szabó Ervin halálának negyvenedik évfordulóján

Kedd este 6 órakor a fővárosi tanács dísztermében (V., Városház utca 9—11) a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár alapító és névadó igazgatója halálának 40. évfordulóján ünnepi emlékestet rendez. Szabó Ervinről, az emberről *Szakasits Árpád*, a tudósról *Haász Árpád*, mint könyvtárosról pedig *Kőhalmi Béla* emlékezik. Közreműködik *Horváth Ferenc* érdemes művész, és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár énekkara *G. Horváth József* vezényletével.

Darumadár útnak indul...

A Madártani Intézet figyeli a madarak vonulását

ŐSZ VAN, messze vándorútra indulnak a madarak. Nagy munka vár ilyenkor a Madártani Intézet állandó és önkéntes munkatársaira: figyelik milyen tömegben és merre vonulnak el.

— A madárvonulások összegezéséből állapítjuk meg a vándormadarak költözési szokásait — mondja dr. Pátkay Imre, a Madártani Intézet kutatója.

— Legjelentősebb munkáink közé tartozik a madarak gyűrűzése. Ezt először Mortensen dán tanító javasolta 1914-ben. A dánok után Németország és Magyarország vezette be a madárgyűrűzés rendszerét. Ma már több mint száz országban állapítják meg gyűrűzéssel a madarak költözését, letelepedését és vándorlását. A gyűrűbe bevésetjük az intézet nevét, címét és egy sorszámot. Külső munkatársaink — tanítók, tanárok, orvosok, esztegályosok, marósok — szívesen vesznek részt ebben a tudományos munkában.

MINTHA A TUDÓS SZAVAIT akarná igazolni, szőke, magas fiatalember lép a szobába. Borzzi Tibornak hívják, darukezelő a Ganzban. Vasárnap a Zugligetben 25 madarat fogott, mindegyiket ellátta gyűrűvel. Jelentésének egyik rovatában hat »visszajelentés« is olvasható arról, hogy az elfogott madarak között hat gyűrűzöttre akadt. Egy kis zsákban két pici »csicsörke madarat« hozott. Nagy örömmel fogadják az intézet munkatársai a kanárinak ezt a parányi rokonát, amely még hiányzott a gyűjteményből.

MAGYAR GYŰRŰS MADARAT ma már a világ minden részében lehet látni, viszont hozzánk sok száz olyan madár érkezik, amelyeket más országban gyűrűztek. A nyáron nálunk cikázó sirályok ősszel a Földközi-tenger partjaira vándorolnak. Azok a sirályok viszont, amelyek télen a Balaton és a Duna felett szálldosnak, a Szovjetunióból, Finnországból, Csehszlovákiából, a hidegebb éghajlatú országokból jönnek hozzánk.

MA MÁR 122 FAJTA MADARAT gyűrűzünk. A Madártani Intézetnek az a kérése a közönséghez és a vadászokhoz, ha véletlenül elfognak vagy lelőnek gyűrűzött madarat, juttassák el az intézethez (Garas u. 14), mert ezzel nagymértékben elősegítik a tudományos munkát. (r. i.)

Budapestre érkezett a csehszlovák igazságügyminiszter

Dr. Nezval Ferenc igazságügyminiszter meghívására baráti látogatásra Magyarországra érkezett *dr. Vaclav Skoda* csehszlovák igazságügyminiszter, *dr. Jozef Litera*, a csehszlovák igazságügyminiszter első helyettese, *dr. Mikulas Kapusnyak*, a szlovákiai igazságügyi megbízott, és *dr. Jurej Vieszka*, csehszlovák legfelső bírósági bíró.

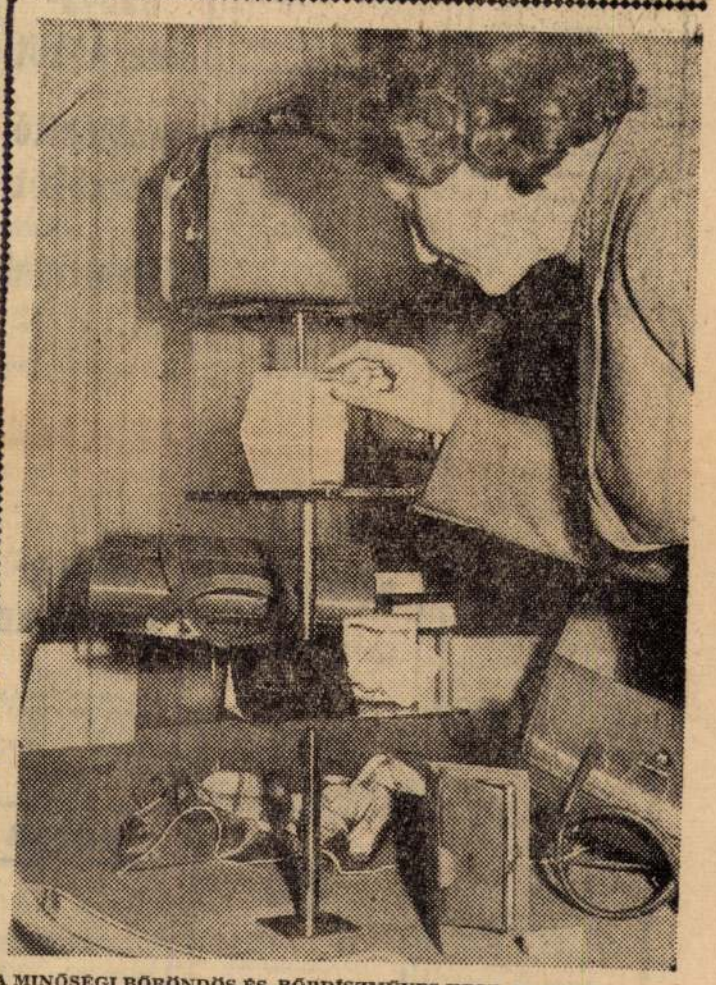

A MINŐSÉGI BŐRÖNDÖS ÉS BŐRDÍSZMŰVES KTSZ az exporttermelés mellett a közelgő mikulásra és karácsonyra kiváló minőségű levéltárcákkal, kombinált pénztárcákkal és bőr púderdobozokkal látja el a kereskedelmet. A kétszeres kiváló szövetkezet termékei e héten megtekinthetők a Bőripari Tudományos Egyesület kiállításán a »Technika Házában«, V., Szabadság tér 17

APRÓHIRDETÉSEK

APRÓHIRDETÉS ÁRA: Hétköznap szavanként 2 forint
Vasárnap szavanként 3 forint
Az első szó két szónak számít

HIRDETÉSEKET FELVESZ: Népszava kiadóhivatal
Budapest, VII., Rákóczi út 54 és
a Magyar Hirdető Vállalat irodái

Az apróhirdetés ára feladható postautalványon, vagy a postán kapható bianco csekken. Csekkszámla számunk: 75 915 001—8.

ÁLLÁS

Öntödei munkára felveszünk 18 éven felüli férfi segédmunkásokat. Üzemétkeztetés biztosítva. Jelentkezés: Vegyipari Gépgyár, — Budapest, X., Gyömrői út 76—78. Felvételi iroda.

A MAGYAR OPTIKAI MŰVEK
KERES
azonnali belépésre
ESZTERGÁLYOS, MARÓS szakmunkásokat
Jelentkezési
Budapest,
XII., Csörsz utca 35.
földszint 26. szoba

Azonnal felveszünk gyakorlott festő és kőműves szakmunkásokat valamint férfi segédmunkásokat és kubikosokat. EN. Bácsmegyei Állami Építőipari Vállalat, Kecskemét, Rákóczi város 23.

Azonnali felvételre
KERESÜNK
budapesti munkahelyre
ácsokat, kubikosokat
és férfi
segédmunkásokat
Szállást, étkezést biztosítunk
Hazautazási költséget és különélési díjat fizetünk
Jelentkezés:
É. M. 44.
ÉPÍTŐIPARI VÁLL.
Budapest, V.,
Kossuth L. tér 13-15
munkaerőgazdálkodás (földszint)

Leinformálható, délutáni műszakban dolgozó nő lakásért takarítást vállal. »Becsületes 2438« jeligére a kiadóba.

Kőművest
és
segédmunkásokat
szövetkezeti tagnak
FELVESZÜNK
Teljesítménybérezés, szabad szombat. Budapesti Építő és Elemgyártó Szövetkezet, XVIII., Hengersor u. 73. — 43-as villamos végállomásánál.
346—341

Azonnali belépésre felveszünk karosszéria lakatos szakmunkásokat. 16. sz. Autóközlekedési Váll., Bpest, XIII., Szabolcs u. 17.

A
MÁVAG
MOZDONY- ÉS GÉPGYÁR
alkalmaz gyakorlattal rendelkező:
CSÚCSESZTERGÁLYOS — REVOLVERESZTERGÁLYOS — KARUSSZELESZTERGÁLYOS — HENGERFÚRÓS — MARÓS — LEMEZLAKATOS — HŰTŐBÁDOGOS — ÁLTALÁNOS LAKATOS — VILLANYHEGESZTŐ — VILLANYSZERELŐ — CSŐSZERELŐ
szakmunkásokat
Jelentkezés:
Budapest, VIII.,
Kőbányai út 21
II. számú kapu
Személyzeti osztály
Vidékről beláró dolgozók díjtalan MÁV utazásban részesülnek. Munkásszállás nincs

Vegytisztító vasalónő, megbízható, tiszta, erkölcsös nagytakarítást nagymosást, nagyvasalást, minden héten egy egész napra vagy két egész napra házakhoz járnikozik. Budára is. Renner Borbála, V., Balcsy-Zsilinszky út 39. fszt. 27.

É. M. 45. SZÁMÚ ÉPÍTŐIPARI VÁLL.
Budapest,
VI., Szív utca 60
azonnali belépéssel
FELVESZ kőműves, állványozó, kubikos szakmunkásokat
valamint férfi
segédmunkásokat
Munkásszállást biztosítunk!

Felveszünk számviteli képesítéssel rendelkező szervezőt. Irásbeli ajánlatokat az eddigi működés részletes megjelölésével és fizetési igény feltüntetésével. — »Ruhaipar 3294« jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe kérünk.

Nagy-budapesti és vidéki munkahelyeinkre
KERESÜNK
azonnali belépéssel
kőműves, kőfaragó
és
műköves szakmunkásokat,
valamint férfi
segédmunkásokat
Munkásszállás van. Teljesítménybérezés
A szociális juttatásokat biztosítjuk
Jelentkezés:
É. M. 31.
ÉPÍTŐIPARI VÁLL.
Budapest, V.
Petőfi S. u. 7. szám
(Bejárat a Pilvax közből)
munkaügyi osztály

Csúszeszlergályos és marós szakmunkásokat felveszünk. Szerszámgép Tartozékgyár, XIII., Taksony u. 6.

Felveszünk cserépkályhák fűtésére 2 fűtőt. Jelentkezés: Építőanyagipari Technikum. Budapest, I., Toldi Ferenc u. 30. 8—4-ig.

É. M. 41. sz.
ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
Budapest, V.,
József Attila u. 18.
AZONNALI BELÉPÉSSEL
FELVESZ
KŐMŰVES szakmunkásokat
valamint férfi
SEGÉD-MUNKÁSOKAT
Munkásszállást biztosítunk!

A FŐVÁROSI XX. VEGYESIPARI JAVÍTÓ VÁLLALAT
Budapest, XX.
Pesterzsébet,
Dózsa György út 7.
KERES
azonnali belépésre
motor-tekercselő szakmunkásokat

Bérelszámoló SZTK-ás 48 órás vagy kisegítő alkalmazást keres. Telefon: 227—910

Azonnali belépéssel
felveszünk bádogos, épületasztalos, gépkocsivezető, villanyhegesztő, esztergályos
szakmunkásokat,
valamint
segédmunkásokat
Gh.-Dej HAJÓGYÁR
BUDAPEST,
XIII., Váci út 202.
Telefon: 200—800.

Vizsgázott fűtőt keres Marabu 8-as kazánhoz az ÉM Épületbádogozó Vállalat (Bp., XIV., Ilosvai u. 8—12. sz.).

FŰTŐKET
és
segédmunkást
felvesz a
11. SZÁMÚ AUTÓKÖZLEKEDÉSI VÁLLALAT
XIII., Forgács u. 19

Gyakorlattal rendelkező
bánya-mérnököt
vagy
mélyépítő mérnököt
azonnali belépésre
felveszünk
Miskolc környéki külfejtéses üzemünkbe
Havi kereset: 2200—2700 Ft
KERESÜNK
továbbá dunántúli munkahelyeinkre erős- és gyengeáramú képesített
villanyszerelőket
Jelentkezés:
SZÉNBÁNYÁSZATI FÖLDKOTRÓ VÁLLALAT
Budapest, XII.,
Böszörményi út 24
III. 306

BÚTOR

Szép kombinált szekrény eladó. Újpest, Jókai u. 36.

Fizetési könnyítéssel kárpitozott garnitúrák készen és rendelésre kárpitosnál — József utca 33.

Veszek hálószobát kombináltat párosszekrénnyel, pároságyat, **hagyatékot**, felosztott háztartást. 336—027.

Hálót kombináltat párosszekrénnyel, pároságyat hagyatékot veszek. Telefon: 426—912.

Hálót, kombinált szekrénnyel pároságyat, párosszekrénnyet vennék. Telefon: 130—782, vagy 339—271.

Új hálószoba eladó. IV. ker. (Újpest), Árpád út 18.

Részletre is rekamiék, garnitúrák, szelon készen IX., Ferenc körút 19—21. udvarban. Mester utcai megállónál.

Dióháló kombinált szekrény és garnitúra futárnyomban kapható készítőnél, fizetési könnyítéssel. Budapest VIII. Népszínház utca 14. Asztalosmester.

Kétszemélyes rekamié, részletre is eladó. Kárnitosnál. Visegrádi utca 4.

Mindenféle konyhabútort, hálót veszek, régimódit, félmodernt, modernt. Telefon: 340—416.

Kárpitozott bútor, fotel, szék eladó részletfizetéssel. Kárnitosnál, Bajcsy u. 77.

Kétszemélyes rekamié, fotel, szék, szelon készen és rendelésre, több havi fizetési könnyítéssel. Kárpitosnál, Népszínház u. 25. Telefon: 341—783.

Hálót, kombináltat, ágyakat szekrényeket, hagyatékot vennék. 355—371.

Vennék hálószobát kombinált bútort, páros szekrényt. Telefon: 33-88-88.

Rekamiét, fotelt, székeket fizetési könnyítéssel, minőségi lótállással. Molnártól, Aradi utca 11 (Lenin körút sarok.) — Címre ügyelni!

Veszek bútort, varrógépet, ágytollat, feloszlatott háztartást, ruhaneműt, limlomot. 339—197.

Kevés előleggel kapható rekamié, fotel, szelon, kárpitosnál, Wesselényi utca huszonegy.

Patent rekamiék, fotelok, székek, kapható Farkas kárpitosnál, Wesselényi utca 26. (Nagyvdiófa utcai oldalon.)

Rekamiék, fotelok — székek szelonok készítése és javítása. — Minőségi kisipari munka. Kárpitosnál, Rákóczi tér 11.

LAKÁS

Elcserélném füzesgyarmati házamat budapesti 2 szobás lakásra, I. emeletig. — »Komfortos 3568« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Elcserélném 1 szobás, különkonyhás utcai társbérletem 1 szoba hallos vagy 2 szobásra. »Operánál 3567« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Diplomás, igényes fiatalembe különbejáratú szobát keres, fürdőszobahasználattal, azonnalra. 423—663, esti órákban.

Bútorozott vagy üres albérleti szobát keres, lehetőleg V—IX. kerületben minisztériumi tisztviselő. Tel: 338—873, délután 6 órától.

INGATLAN

400 négyszögöles, négy szoba összkomfortos ház — beköltözhető — Felsőgödön sürgősen eladó. »Gonda« jeligére, a kiadóba.

Eladó Budán Körtér közelében, XI., Dombóvári u. 11 alatti, 330 négyszögöl, közműves telek. VII., Garay utca 50 Mautner 6—8 közt.

Faluhoz közel kétszobás tanya, melléképülettel, artézikúttal, 8 kh földdel eladó Sziládvné, Farmos.

Kétszer kétszobás budai családi ház, azonnal beköltözhető, fele, vagy további beköltözéssel egészben eladó. XI., Kelenföldi u. 40.

Júlia utca 3. alatt Pasaréten épített társasvillában egyszobás, kiskonyhás, egyszobás hallos, kétszobás hallos öröklakások 50 000—120 ezer készpénz és OTP. Felvilágosítás ingatlantulajdonosnál: II., Gábor Áron u. 3/b. Telefon: 364—859 délután 5—7.

OKTATÁS

Angol, francia, német, orosz tanfolyamok Postás Clubban, VI., Bencur utca 27. Beiratkozás az irodában 12-től este 8-ig: 429—185.

ÉRTESÍTÉS

2. **Belkereskedelmi** Szállítási V., Bpest, XIII., Jász u. 159. 6 árukísérő szövegű hosszúkás bélyegző elveszett. A bélyegző érvénytelen.

PANNI, BERVA, SIMSON-MOPED, JÁWA, PIONÍR
TULAJDONOSOK FIGYELEM!
Garanciális vevőszolgálatunkat
VI., Eötvös u. 19 és VI., Rózsa F. u. 62. sz. alatti 2. sz. fiókunkból áthelyeztük új, megnagyobbított, modernül berendezett szerviz műhelyünkbe
XIV., GIZELLA ÚT 20. SZÁM ALÁ
KERÉKPÁR ÉS MOTORKERÉKPÁR JAVÍTÓ KTSZ

VÁLLALATOK, KÖZÜLETEK, SZÖVETKEZETEK!
Felesleges készleteinkből az alábbiakat
ÉRTÉKESÍTJÜK
Különféle csavaráruk és szegecsek,
villanyszerelési cikkek,
(pl. zom. huzalok, kapcsolók, izzólámpák stb.)
seeger gyűrűk,
simmering gyűrűk,
különféle húzó- és nyomórugók,
bőrtömítőgyűrűk és bőrtárcsák,
öntödei mintacsapok,
különféle védőfelszerelések,
(gumikesztyűk, heg. bőrkesztyűk, bőrlábszárvédők, porvédő álarcok, vállvédők, gumitalpu bakancsok stb.)
különféle elektromotorok,
gumiékszíjak,
különféle festékek,
vegyianyagok,
színesfémek, sárgarézrudak.
Érdeklődés esetén, **kívánságra** részletes **jegyzéket küldünk.**
GÁBOR ÁRON VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR,
Bp., VIII., Asztalos S. u. 9.
ANYAGGAZDÁLKODÁSI OSZTÁLY,
340—988

RÁDIÓ, HANGSZER

RÁDIÓJÁT
televízióját lakásán javítja DOSA rádió-service T.: 131—186

Zongorák, pianinók, eladása, vétele, megbízásból, Sasvárinál Lenin körút 21. Telefon: 426—819.

Zongora, vétel eladás, hangolás, javítás szakbecslés Murai, Thököly út 22. Telefon: 495-364.

Hegedű (egész) tanulónak eladó. Kispest, Esze Tamás 45.

FOTO, OPTIKA

Exacta Varex tükörreflex Zeiss Tessar 3,5, alig használt, bőrtokkal 5500 Ft eladó. Tel: 351—694.

GÉP, MŰSZER

Phönix-rendszerű körkötőgép, nylonra bérbeadó. Kulcsár, VI., Eötvös 8.

Singer süllyesztős varrógép eladó. VII., Barcsay 3. I. 11.

10/100 síkkötőgép prima bérbeadó. Tel: 352—553.

MOTOR, JÁRMŰ

Kettőezret futott TLT Pannónia sürgősen eladó. Bp. II. ker., Pusztaszeri út 16/b. Tel: 152—012.

800 köbcentis oldalkocsis motorkerékpár eladó. Verseny u. 6, házfelügyelő.

Alig használt 350 Izs sürgősen eladó. Kispest, Pákozd út 69.

RUHÁZAT

Ruhakölcsönzés, esküvőre, estélyekre igényesnek is. II., Erőd u. 18. 352—213.

Bundák, irhák divatos átszabása. Használt bundák vétele. Somogyi szűcsnél, Kossuth Lajos u. 5.

Készpénzért veszek — használt férfiruhákat, női szőrmebundákat — Hívásra felkeresem. Lenin körút 14. I. 3. 222—118.

BALLON
ŐTSZÖRI FIZETÉSRE RENDELHETŐ
Fürst Sándor utca 8

Esküvőre menyasszonyi és vőlegényi ruhák kölcsönzése, vidékre is. Újpest, Virág u. 46. — 292—121. Pátvolt szörmét veszek.

ADÁS, VÉTEL

Csontvezetékes hallókészülék eladó. Megtekinthető bármikor. VII., Garay tér 11. fszt. 1.

DUNYHÁT, PÁRNÁT
használtat vennék
olvasra házhoz jövök
Tel.: 222—646

Szobakályha a legszebb kivitelben dúsan nikkelezve, zománcozva, késztűnél, XI., Kosztolányi tér 10, lakatosműhely. 269—193.

VEGYES

Szőnyegjavítás, tisztítás, rojtozás, átalakítás, Gordon, VI., Jókai u. 7, üzlethelyiség. 128—396.

Piszkos falak tisztítása, Gádor Népszínház utca 34 Telefon: 141—501.

Cinánozás patikányegérirtás. Stettner VII., Hársfa u. 6. 428—051.

VASTARTÁLYOK
20—150 köbméterig, könyvjóváírással helyszínen
ÁTADÓK!
Érdeklődés:
Vegyipari Készletező Vállalat
V., Kozma Ferenc u. 3. sz. központjában
Telefon: 115—600
szállítási osztály

Piszkos falak tisztítása, speciális száraz eljárással. Jászaynál. Telefon: 334—634.

FELHÍVÁS!
GYÁRAK! ÜZEMEK! VÁLLALATOK!
Mindennemű textil, munka- és védőruha
PUFAJKA JAVÍTÁSÁT és **FELUJÍTÁSÁT**
vállaljuk
RUHAIPARI KSZ
6. számú üzeme
Budapest (IV), Újpest,
Bajcsy-Zs. út 1.
Telefon: 492—064

DUNYHÁT, PÁRNÁT
veszek. Hívjon. — Házhoz jövök
Telefon: 113—549

KÖZÜLETEK, SZÖVETKEZETEK, MAGÁNOSOK FIGYELEM!
A
FESTŐ ÉS MÁZOLÓ KTSZ
Budapest, VI.,
Rudas László u. 39
Telefon: 127—760
dukkozó üzeme
újonnan beállított kemencéjében
RÖVID HATÁRIDŐRE
VÁLLAL
zománcozást, kalapács-, zsugor- és jégviráglakkozást

ANTIK STILÜ CSILLÁROK
raktáron. Javítás, átalakítás, hibás stílcsillárt veszek.
GRÜNBERGER
VI, Nagymező u. 21
Telefon: 123—881

Csillár, hangulatlámpa vétele eladása, javítások legelőnyösebben csillárműhelyben, V., Irányi u. 18. Tel: 188—593.

EGYESÜLT IZZÓLAMPA ÉS VILLAMOSSÁGI RT.
elfekvő készletek raktára
Budapest, IV, (Újpest), Rózsa u. 51.
megvételre ajánlja
az alábbi elfekvő készleteit:
Szilit- és huzalellenállások
Szilitrudak izzító berendezésekhez
Kondenzátorok
Olajkapcsolók
Trafók és lemezek
Dinamóhuzalok
Porcelán szigetelők
Opálburák
Tűzálló, alundum-, kvarccsövek és edények
Köszörű- és gyémántkövek
Külföldi porcelángolyók
Villamos gerendafúrógépek
Villamos mérőműszerek
Labortömlők és műszaki gumiáruk
Gall- és görgőláncok
Víz- és gázszerelvények, kőagyagcsövek
Használt satuk és forgácsoló szerszámok
Vegyszerek
Árukiadás minden kedden és pénteken fél 8-tól fél 1-ig
Telefon: 493—674. Geiszler

FIGYELEM!
MAGÁNOSOK! KÖZÜLETEK!
VEGYE IGÉNYBE
az ELEKTROMOS KTSZ
csillárrészlegének szolgálatait
BRONZ, ARANYOZOTT FA, ÜVEGKOSÁR, MÁRIA TERÉZIA ÜVEG, MURÁNÓI ÜVEG ÉS EGYÉB
STÍLCSILLÁRJAIT
tökéletesen tisztítjuk, felújítjuk, karbantartjuk.
A csillár nagyságától és anyagától függően
évi karbantartási díj: 40 forinttól.
Fenti összegért a csillár helyszíni tisztítását, villamosberendezésének rendbehozását is elvégezzük.
KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT
stílcsillárjainak rendbehozatalára és rendszeres karbantartására.
Kiszállás díjtalan!
KÖSSÖN STÍLCSILLÁRJAIRA KARBANTARTÁSI SZERZŐDÉST
ELEKTROMOS KTSZ
stílcsillár részlege
Budapest, VI., Népköztársaság útja 13.
Telefon: 426—992.

Svéd rendszerű
Windfix
ABLAK- ÉS AJTÓSZIGETELŐ.
Tüzelőanyag megtakarítás.
Közületek számára készíti és felszereli:
SZŐNYEGJAVÍTÓ ÉS TISZTÍTÓ KSZ
V., Irányi utca 21—23.
Telefon:
386—350, 184—452.

HÁZASSÁG

Erdélyi, székely származású telefonszámát közölje. »Megértés, megbecsülés 20312« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

2 dolgozó asszony társaság hiányában keresi jobb iparos férfiak ismeretségét, házasság céljából, 40—55-ig. »Lakás van 22931« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

25 éves, csinos asszony megismerkedne, házasság céljából, aki 2 éves kisfiamat szeretni tudná, 38-ig frjnak, lakása legyen. »Pestre vágyom 2971« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

42 éves, 165 magas értelmiségi elfoglaltságú elvált asszony, 50 évsig keresztény élettársat keres. Jel: »Egymásért 23108«, Felszabadulás téri hirdetőbe.

170 magas, 27 éves, sötétszőke, művelt szellemi dolgozó nő, 28—35 éves értelmiségi férfi ismeretségét keresi kizárólag házasság céljából. Kézzel írott, fényképes választ kérek. »Kellemetlen kísérlet 5516« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Fodrásznőt feleségül venne, 36 éves, önálló, főútvonalú üzlettel női fodrász. »Gazdagság, boldogság« jeligére, kiadóba.

40 év körüli intelligens, megértő férfi társaságát keresem, ki komoly élettársa lenne egy 34 éves, elvált asszonynak. »Keresem, de nem találom 5514« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Diplomával, vezető állással bíró özvegyasszony megértő férfiet keres, 45—52 éves diplomás személyében — »Küzdi, bizakodi« jeligére a kiadóba.

Jó anyát keresek, 62 éves műszaki. Budapest, XX. ker., szép házam van. »Nyugdíjam 1100« jeligére, a kiadóba.

»La strada« jeligével vár levelet a kiadóba házasság céljából, 26 éves, szegény, egyedülálló, középtermetű, barna nő.

ESKÜVŐRE
menyasszonyi, vőlegényi ruhák kölcsönzése és vétele
Akácfa utca 27
Telefon: 222—231

36 éves, 170 magas, komoly, szerény, házias, állásban levő leány megismerkedne házasság céljából lehetőleg iparos férfival. Budapestiek előnyben. »Megértés, szeretet« jeligére, a szegedi hirdetőbe.

Szenvedélymentes, finomelkű férfival házasságot kötnék, 34 éves hajadon. »Lelki harmónia 23394« jelig. Felszabadulás téri hirdetőbe.

Házasság céljából megismerkednék olyan nővel, ki élettársa lenne egy 31 éves, 167 magas, elvált műszakinak. — »Raitad múlik 3570« jel. Felszabadulás téri hirdetőbe.

Vidékre benősülne 56 éves értelmiségi nyugdíjas. »Közkedelmi« jeligére, kiadóba.

Értelmiségi nő, kifogástalanul intelligens élettársat keres, 38—45-ig. Lakás van, Elváltak kíméljenek. »Éva Adámlesen 3174« jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Magas, csinos, 52 éves özvegyasszony vagyok; főbérleti lakásom van, hozzámilló dolgozó férfi levelét kérem házasság céljából. »Naplemente 2847« jeligére, Felszabadulás tér 1.

A MÁTRAVIDÉKI ERŐMŰ V.
raktárkészletéből az alábbi anyagokat és alkatrészeket
ajánlja közületeknek MEGVÉTELRE
Villamos szerelési cikkek
Tekercselő anyagok
Víz- és gőzszerelvények
Vegyianyagok
Gumiáruk
Ékszíjak
Fémtömegcikkek
Földkábelek
Műszerek
Külföldi armatúrák (DBW)
Autóalkatrészek
Szállítóüzemi alkatrészek
Kazánüzemi alkatrészek
Turbinaüzemi alkatrészek
Villamosüzemi alkatrészek
Érdeklődni lehet:
MÁTRAVIDÉKI ERŐMŰ V.
anyagosztályán.
Telefon Hatvan: 17—77/149, 150, 252
mellékállomás

Gömöri Raidl Ida

Mikus Sándor

Új kiállítás a Tamás Galériában

A *Tamás Galéria* holnap megnyíló kiállításán *Gömöri Raidl* Ida és *Faber* Gabriella festőművésznő válogatott gyüjteményével együtt *Mikus* Sándor szobrászművész mutatja be legújabb műveit.

Gömöri Raidl Ida, mióta utoljára láttuk, jelentős utat tett meg. Minden munkáján érzik a komoly tanulmányokban való elmélyedés eredményessége, az alapos felkészültség és egyéni stílusalakításra törekvő készség. Vásznai derült, világos, könnyű színek finom és halk harmóniájába kötődnek, tájképein a levegős térhatást valami természetes dekoratívséggel párosítva, csendéletein és figurálisain pedig főkép a szerkezeti formák zártságát hangsúlyozva. Friss, szinte vidám életszemlélet sugárzik az egész, meglepően egységes kollekcióból a néző felé. Különösen az *Útépítő munkások*, *Sárgaruhás nő*, *Fekvő akt*, *Napraforgók*, *Hegyi táj*, *Badacsonyi domboldal* és *Déli tenger* tanuskodik előnyösen festőjük tehetségének teljes kiéréséről. Meg az a néhány megkapóan szép, szükszavúságában is pompás, modern akvarell, amely virtuóz könnyedséggel csillogtatja ennek a nehéz műfajnak igazi, legjava értékeit

Pest, 1941. ápr. 19.

Holland festő; XVIII. sz: Udvarlás.
Vászon, olaj; 46 × 36 cm.

A brünni Volavy-gyűjteményből

Maszlagy II. 370. szám

tholikus egyházzenei szakembereket,
dos Lajos zeneművészeti főiskolai taná
Györgyöt és Kertész Gyulát, a legújab
könyv szerkesztőit és munkatársait
komoly szakembert levélben kereste
tisztázása céljából. Bár — amint má
a szóbanforgó dallam szerzőjére von
semet annakidején tőlük szereztem,
eddig küldött válaszaikban — határ
kot ők sem nyujtottak, s az általu
adatok semmivel sem többek az alább

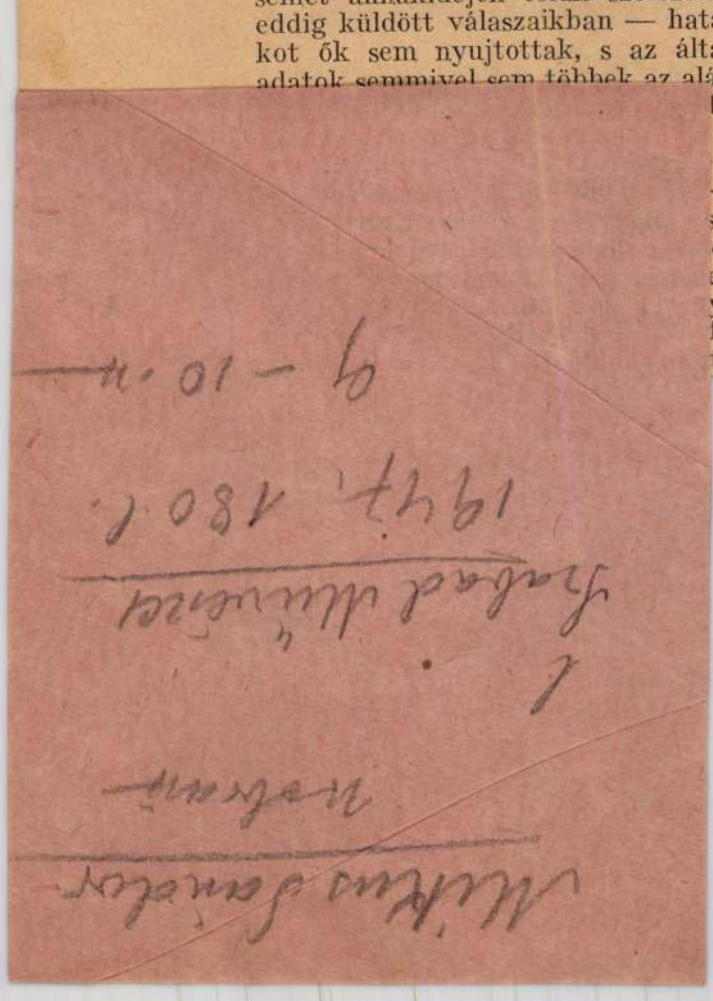

nap heveben ego sziklatalajra a durvan
igen jól értő római pribékek. A testi fáj-
gy szegekkel odaszegezték a keresztfához
k ezek a kalapácsütések... A harmadik
ajjon el tudjuk-e képzelni, mit szenvedett
s nagy szegekre nehezedett? Mi nem is
at jelentett a megfeszített Úr Jézusnak.
géliomi előterjesztések után: „Óh kínok
a sirat s szán; Reng a föld alkotmánya,

durva pribékek, hanem szelíd angyalok
ak szemei. Megmozdultak karjai. Meg-
rzott s a legtökéletesebb szeretet harmad-
fájdalomban elcsitult ajkunk aznap az
tejéről is: Nincs itt az Úr, feltámadott!
ír Isten karja hajlik le, a mérhetetlen
ára Azt, aki hű volt mindhalálig, aki
l csak Ő tudott elvégezni...

a vonzásnak azonban elmaradhatatlan
y Jézust csak igen felületesen ismerjük

Mikus Sándor
nobrun
l.
Szabad Művészet
1947. 190. l.
9–10. sz.

eghalom. (Klozet készités.) Szeg-
n község tulajdonát képező szálloda árnyék-
nek vizöblitő berendezéssel leendő ellátására
y emésztőgödör készitésére 483 k. kikiál-
ár mellett az előljáróság augusztus
n d. e. 10 órakor árlejtést tart. A terv és
égvetés ugyanott megtekinthető.

csár. [Torontál m.] (Óvoda épités.)
ár községben épitendő óvoda és óvónői
munkálataira 11070 k 77 f kikiáltási ár

igazoló nyugta csa
nevezett államépité
hetők, az ajánlati
vetések ugyanott m

Sásd. [Baranya m
község belterületé
épitésére 7959 k 6
hivatnak, kik e m
hogy ajánlataikat S
augusztus 23

atteine vállalat Király-utca

R Kartelen kivüli ajtó és ablak redőnygyára BUDAPEST, VI., Csengery-u. 65/A. Telefon

hogy ajánlataikat
/2 11 óráig Jász-Nagy-
igazgatási iktatójában
is a szolnoki m. kir.
ijtalanul rendelkezésre
kitöltésével az összes
athoz a kért munka-
bánatpénznek a szol-
nál történt letételét
A műszaki müvelet,
a, szerződés minta,
oki m. kir. állam-
kinthetők.
A karcag-füzesgyar-
közötti szakaszának
végrehajtandó: 1. kő-
nyagoknak a vasuti
az utra kifuvarozása,
kerékvetők szállitása
sztők épitésének biz-
tárgyalás hirdettetik.
ajtók, hogy ajánla-
án d. e. 11 óráig
megye közigazgatási
be. Ajánlat tehető
mint a fentebb elő-
n-külön is. Az aján-
államépitészeti hiva-
és ajánlattevő által
lati költségvetés mel-
ajánlati végösszeg
pénznek a szolnoki
ent letételét igazoló
zaki művelet, szerző-

senytárgyalás alá kerülnek ezidő sze
következő munkanemek: föld, kőmüves
helyező munka, vas, műkő, ács, tetőfedő
gos, amerikai tölgyfapalló, cementáru-
kolati, asztalos, lakatos, mázoló, redőny,
szobafestő, kályhás és kőfaragó munka.
tehető az összes munkákra és munkanem
külön-külön is, de csak a két épületre
tesen. Ajánlatok 1 k bélyeggel ellátva „
a nagyszebeni m. kir. állami elmegyógy
átépitési munkálataira" felirattal ellátva a u
t u s 28-án d. e. 9 óráig ezen intézet ga
irodájában nyujtandók be. Csakis az
ajánlatok fognak figyelembe vétetni, me
rendelkezésre bocsájtott nyomtatvány f
nálásával adattak be. Bánatpénzül az
összeg 5%-a bármely állami pénztárná
adóhivatalnál letétbe helyezendő s a nyu
ajánlathoz csatolandó. Az általános és ré
feltételek és tervek a nagyszebeni m. kir.
épitészeti hivatalban megtekinthetők és u
fognak a munkakivonatok és ajánlati mint
vállalkozóknak kiadatni, a munkakiv
munkanemenkint 1 k, az ajánlati lapok
30 fillér előállitási áron. A munkák a sze
aláirása után azonnal megkezdendők és
folytatandók, hogy a jelenlegi konyhaé
épitendő emelet november 30-ig tető al
ható és 1910. május 1-ig a honyhaépi
alakitása és kiépitése teljesen befejezhető
a tisztviselői laképület pedig november
tető alá hozható és 1910. julius 20-ig t
készen lakható állapotban átadható legye

Magyarkanizsa (Villamosmű lé

Népszabadság 1959. augusztus 7, péntek

MUNKA KÖZBEN

Mikus Sándor szobrászművész műtermében

A mester és legújabb alkotása a műteremben.
(Rév Miklós felvétele.)

Az ajtó tárva-nyitva, belül, a tágas műteremben portrék, domborművek és különféle más plasztikai művek sorakoznak, a szobrász több évtizedes pályájának eredményei. Középen, frissen gipszbe öntött leányalak magasodik egy állványról, s a művész hol távolabbról, majd megint közelebbről vizsgálgatja legutolsó művének, e kecses kútfigurának harmonikus vonalait; — itt-ott még talál rajta csiszolni valót.

Mikus Sándor szobrászművész műtermébe látogattunk el; megnézni, min dolgozik a mester, s elbeszélgetni vele terveiről, álmairól.

— *Éppen most öntik bronzba egyik nemrég elkészült munkámat* — válaszol kérdésünkre Mikus Sándor, miközben előkeresi a hozzá készült tanulmányokat és a kész alkotás fotografiáit. — *A Kőműves Kelemenné balladáját jelenítettem meg plasztikában, több mint másfél esztendős munkával.* S a fényképekből rendkívül érdekes alkotás mása tekint ránk. A hat négyzetméteres dombormű 83 figurával eleveníti fel a székely ballada históriáját (a hét sorban felvonuló figurák között a Kőműves Kelemenné-ballada több jellegzetes, drámai sorát is olvashatjuk az anyagba mintázva). Tömörség, szigorúan zárt kompozíció, balladai szépség — ezek a mű legfőbb jellemzői.

— *Most néhány régen dédelgetett kútfigura-tervemen dolgozom* — kezdi újra a beszélgetést a jeles művész. — *Annál is inkább fontos ez számomra, mert minduntalan halljuk, hogy Budapest és az ország más városainak lakói több műalkotást szeretnének látni a parkokban és a köztereken. Ez a lányalak* — mutat a műterem közepe felé Mikus Sándor — *éppen most készült el és minden valószínűség szerint a Margitszigetre kerül. Ezenkívül foglalkozom a Dózsa György úti dísztribün falát díszítő domborművem meghosszabbításával; az új terv szerint ugyanis a ma még oldalt álló részek kiegyenesítéssel az előtérbe kerülnek. Az ellenforradalom óta eltelt idő alatt végzett munkám eredménye még a veszprémi Tanácsköztársaság-emlékmű és a felszabadulást jelképező Nő mandulaággal, amelyet Zalaegerszegen helyeztek el.*

Jövő terveiről kérdezzük neves szobrászművészünket. — Egy nagyszabású domborművet tervezek most a szekszárdi SZTK épületéhez — válaszolt Mikus Sándor. — Egyelőre még a vázlatoknál tartok — teszi hozzá a művész —, de úgy remélem, hogy nemsokára egy újabb nagyszabású mű megalkotásához foghatok, amelyet életem fő művének szánok. Hogy mi lesz ez a mű? Az ma még titok!

Mikus Sándor, a Magyar Képzőművészek Szövetségének elnöke, így természetesen szóbakerülnek a képzőművészeti élet dolgai is.

— *Hamarosan napirendre tűzzük a művészeti zsűrik munkájának megjavítását, s megválasztjuk a Képzőművészeti Alap új vezetőségét. A jövőben nagyobb körültekintéssel foglalkozunk a vidéken élő művészek problémáival, s minden eszközzel támogatjuk több vidéki városunknak — például Sopronnak és Veszprémnek — azt a kezdeményezését, hogy művésztelepet létesítsenek. Új szellemben kívánunk dolgozni, s azoknak a művészeknek, akik tenni akarnak a szocialista képzőművészet megteremtéséért és még nem tagjai szövetségünknek hamarosan módot adunk arra, hogy sorainkba lépjenek s közös erővel harcolunk majd nemes művészi, emberi és társadalmi céljaink sikereiért* — mondta búcsúzás előtt a kiváló művész.

Kocsis Sándor

MIKUS Sándor

főszerkesztő elvtárshoz, ha tudni akarja.

— Ez jó! Ez nagyon jó! — nevetett a hórihorgas. — Itt és éppen ma óhajtanak az elvtársak PB-tagnál, mármint a főszerkesztőnknél csak úgy jónapot adjon isten, minden bejelentés nélkül instanciázni... A holdból jöttek? Csakugyan nem tudják? A központi vezetőség ülésezik. Már a második napja egyfolytában ülésezik! Most dől el, harc árán, fejek hullása közben dől el, hogy ma, holnap, esetleg holnapután ki áll oda az ország kormányához? És akkor önök, elvtársak... még kimondani is mulatságos... egy piszlicsáré kis gatter-üggyel óhajtják traktálni a főszerkesztőnket.

— Nem! Ezekután... adja csak ide, még magától is visszakérjük a levelünket — állt fel s készült indulni Eszter.

Majd az ajtóból, amikor Imró kicsetlett-botlott, s a szószátyár, saját hangjába szerelmes újságíró is teljes hosszában kiegyenesedett:

Mikus Sándor
szobrára

— **A Szinyei Társaság díjnyertesei.** A Szinyei Társaság pénteken döntött a VIII. *Szinyei Tavaszi Szalon* díjairól. A Nemes Marcel-féle utazási ösztöndíjat 1934. évre *Kolbe* Mihály festőművész kapta meg az „Ékesítés" című olajfestményére. A százpengős díjat *Mikus* Sándor szobrászművész „Leányfej" c. szobrára kapta. Kitüntető elismerésben részesültek: *Iván* Szilárd, *U. Almos* Imre, *Borbereki* K. Zoltán, *Schaár* Erzsébet, *Pohárnok* Zoltán, *Csernovics* Erzsébet, *Basch* Edit, *Borsos* István, *Klein* Erzsébet, *Szöllössy* Endre, *Bartha* László, *Boda* Gábor.

134

Nemzeti Ujság
1933 III. 25

Mikus Sándor. (1941. sept. 1–9)

~~Budapest lajósfalt településre kadai vár.~~

FK. POGÁNY Ö. GÁBOR 4483 M MINŐSÉGI NY. FV. ORASCHITZ R.

MEGHÍVÓ

Mikus Sándor

szobrai

A MEGHÍVÓVAL

KÉT SZEMÉLY DÍJTALANUL TEKINTHETI MEG

A KIÁLLÍTÁST

*

BEJÁRAT:

BUDAPEST, V. KOSSUTH LAJOS-TÉR 12. SZ. ALATT

A

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA ÖNT A

MAGYAR SZOBRÁSZAT A XIX. ÉS XX. SZÁZADBAN

KIÁLLÍTÁS

1958. JÚNIUS 7-ÉN, SZOMBATON 12 ÓRAKOR TÖRTÉNŐ

MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

MIKUS SÁNDOR

KÉTSZERES KOSSUTH-DÍJAS,
A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG ÉRDEMES MŰVÉSZE

Mikus Sándor

Esti Lap, 1938. május, 14.

KÉPZŐMŰVÉSZET

Csoportkiállítás az Ernst-Múzeumban

Három festő és egy szobrászművész műveit mutatja be az Ernst-Múzeum csoportkiállítás keretében. A festők közül kiemelkedik értékben *Lesznay* Anna, akinek gyengéd, bensőséges lélekkel átitatott piktúrája különösen színeiben értékes. Halk, a jelenségek világából befelé, a lélek mélységei felé forduló, érzékeny művészlélek, akit nem duzzasztanak ugyan drámai erejű látomások, de ez a csendes költészet a maga intimitásában mégis nagyon sokat mond számunkra. A további termekben *Feleky-Fetter* Frigyes kissé harsányhangú, de erőteljes és dinamikus lendületű festményeit és B. *Vajda* Klára ízlésesen kidolgozott, de nagyon szerény fantáziáról tanúskodó vásznait láthatjuk. *Mikus* Sándor kiállított szobrai ezzel szemben a fiatal művész erőteljes fejlődéséről tesznek bizonyságot. Portréi ugyan kissé iskolásak még, de különösen a bronz kisplasztikája, továbbá terakottái és egy remekbe faragott faszobra *(ülő asszony)* kiváló plasztikai érzéket, erőteljes megkomponáltságot, szigorúan zárt és puritánul lehiggadt mintázást mutatnak. Az előcsarnokban *Lesznay* Anna gyönyörű hímzései előtt kell megállni, amelyek közül különösen megragadó a *Madonna* primitív bajával, érdekes szintéziseképpen az olasz trecento-művészetnek és a primitív magyar népi motivumoknak. *(T. D.)*

1938 IV 14 Gluds 14/1

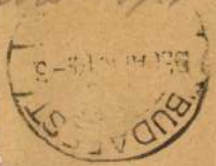

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724
1970. JAN 4

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

Vasárnap

Hétezerszer ki kicsoda?

Nevek. Thor Heyerdahl, Jevgenyij Jevtusenko, Major Tamás, Julius Nyerere, Talcott Parsons, Rákosi Mátyás, Mikisz Theodorakisz — néprajztudós és világutazó, költő, színész, államfő, szociológus, politikus, zeneszerző. Hétezer név az újsághasábokon tomboló névforgatagból, a rádiók híradásaiban elhangzó események szereplői közül, a képernyőn fölbukkanó arcok tulajdonosainak táborából. Az információ áradásának korát éljük, a világ minden pontján történik valami, s a történések nevekhez, személyekhez kötődnek. Ki kicsoda, kérdezzük sűrűn, a hírek s nevek hallatán. Valós, s egyre nagyobb igényt elégít ki tehát az a vaskos kötet, melyet a Kossuth Könyvkiadó bocsátott közre, címül is a kérdést választva: Ki kicsoda?

Kicsoda Tyitov? Természetesen űrhajós. Vagy mégsem? Hiszen a magyarországi szovjet nagykövetet is Tyitovnak hívják. Mikor születtek, mit tettek addig, míg nevük a hírekbe került? Kíváncsiság? Természetesen az is. Ám nemcsak az. Információéhség is. Többet tudni, ismerni, eligazodni. Tény: az információéhséget a közéleti érdeklődés növekedése termeli ki.

Hétezer névről szóltunk. Közülük mintegy 1300 név viselője hazánk fia. Sok? A kérdéssel máris a szerkesztőket — Fonó Györgyné és Kis Tamás — foglalkoztató gondok sűrűjébe vágtunk. Mert az világos elv, hogy csakis élő személyiségekről nyújt felvilágosítást a kézikönyv. Ezen belül azonban mi legyen az arány? Hol vonható meg a határ a szükséges és fölösleges között? Teljességre törekedni képtelenség, minél többet nyújtani kötelesség, mi legyen tehát a mérce? Nehéz kérdések, s a szerkesztők becsületére válik, hogy túlnyomó többségében helyes feletetet adnak, természetesen a művel, a műben. Ami a kiindulópontot az 1300 magyar személyiség szerepeltetését illeti: nem sok. Tükrözője annak a furcsa helyzetnek, hogy sok esetben többet tudunk távoli országok egyik vagy másik politikusáról, közéleti személyiségéről, tudósáról, mint azokról, akik hazánk határai között élnek.

Brigitte Bardot, Sophia Loren neve hallatán aligha kell felütni a könyvet, hacsak születési évszámukért nem... Ám az olaszországi pártharcokról szóló hírek olvasásakor rövid keresés után máris tudjuk, hogy Lelio Basso vagy Bernardo Mattarella kicsoda. Mint ahogy a hazai hírek szereplőiről is gyorsan megtudhatjuk a legszükségesebbeket, azt például, hogy Mátrai-Gottwald Gyula, az Iparterv főmérnöke miért kapott kétszer Kossuth-díjat, melyek Mikus Sándor szobrászművész legtöbb alkotásai, mikor lett a közgazdaságtudományok doktora Tímár Mátyás, a Minisztertanács elnökhelyettese. Az elmondottakból következik, hogy a Ki kicsoda? nem értékelést nyújt, hanem adatokat, tényeket közöl. Lehetőleg a legfrissebbeket is, 1969. július 31-ig bezárólag.

Friss adatokkal szolgáló, a lehetőségek szerint teljes képet adó kötetet sikerült tehát produkálnia a kiadónak. Mi az, ami kritikát érdemel? A szép kötés, a mutatós nyomdai munka értékét csökkentő sajtóhibák, főként évszámok esetében. Jó néhány esetben a főbb művek hosszas felsorolása, ami nem ilyen természetű munka feladata. A következetlenség, amellyel egyeseknél eltekintettek a művek említésétől, miközben másoknál túlzott bőkezűséggel adták erre a helyet. Úttörő vállalkozáshoz mérten kis hibák. Az olvasóval feledteti a mű hasznossága. A szerkesztőkkel ne feledtesse. Mert a Ki kicsoda? minden bizonnyal könyvsiker lesz. Tehát: készülhetnek az újabb, javított, bővített kiadásra.

CSALÁ

A bark

DIVAT LETT a barkácsolás, mert csak ritkán lehet szakembert találni, aki a háztartásban néhány forintos javítást elvégezzen. Ezért terjed a fővárosban és vidéken is a „Csináld magad" mozgalom. Vidéki centrumokban, megyeszékhelyeken is egyre-másra nyílnak a barkácsolást elősegítő boltok, ahol például méretre vágják, megmunkálják az enyvezett falemezeket, dekorit-lapokat, sőt olyan műhelyekről is tudunk, amelyek a vásárlók kívánságára széklábakat, ülőkéket, támlát, karfát munkálnak ki, s azokat otthon csak össze kell állítani. Például Budapesten berendeztek egy olyan barkácsoló-műhelyt, ahol bútorgyárakból megmaradt bútoralkatrészeket lehet vásárolni, amelyekből otthon könyvállványok, szekrények vagy egyéb

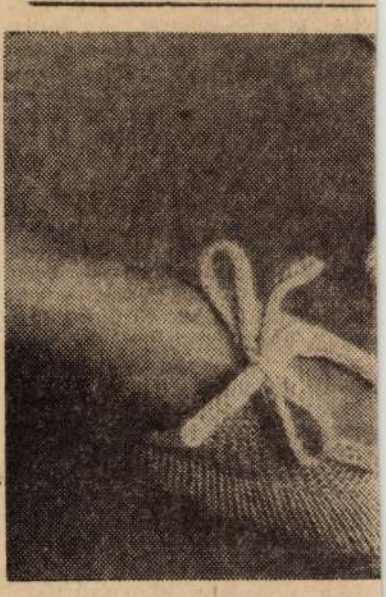

Kötött ágycipő

Különösen idős, fázós, érzékeny lábú embereknek ajánljuk ezt a maradék vagy bontott fonalakból is megköthető cipőt. 100 gramm közepes vastagságú fonal szükséges hozzá. A méret 36—40-es lábra is megfelelő, mert a kötés ennyi tágulást enged. Két tűvel dolgozunk. 3 szemmel kezdünk, mindkét oldalon simán kötünk és minden sor végén az utolsó szemből két szemet kötünk. Tizenötször ismételve 33 szemünk lesz. A következő soron minden szemből két szemet, egy simát és egy fordítottat kötünk, lesz 66 szemünk. Ezzel az egy sima, egy fordítottal kötünk 18 centit. (A képen jól látható a forma). Ezután két-két szemet simán összekötve, a 33 szemmel dolgozunk oda-vissza, mindig sima kötéssel és minden sor végén 2 szemet összekötve 3 szemmel fejezzük be.

A masnihoz 3 szemet kötünk sima kötéssel oda-vissza kötve, kb. 30 cm hosszút. Az egy sima, egy fordított patentrészt (a 18 cm-t) összehajtjuk és kétoldalt összevarrjuk. A pántot körben rávarrjuk vagy körülhorgoljuk belehorgolt láncszemmel. (Az egy sima, egy fordított kötésnél egyébként a sima szem kötésénél mindig a hátsó szálba öltsünk, így rugalmasabb lesz a kötésünk.)

Szegedy Béláné

Mokkatorta

Hat tojásból egyszerű vizespiskótát készítünk vagy kész piskótatorta-karikát vásárolunk hozzá. A kihűlt tortalapot három egyenlő szeletbe vágjuk, s következő krémmel töltjük meg: 2 deci nagyon erős feketekávét főzünk, s 5 deka porcukorral még addig főzzük, hogy kissé besűrűsödjön, 20 deka vajat, 20 deka porcukorral jó habosra kikeverünk, beleütünk 1 tojást s legalább 15 percig azzal is továbbkeverjük. Kanalanként hozzáadjuk a kihűtött feketekávét és még egy deci rumot. A tortát is ezzel a krémmel vonjuk be, s a tetejére csokoládét reszelünk.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 APR 7-

Mikus Sándor

NÉPSZAVA
Budapest

Lenin-szobor Pécsett

4024

Pécsett április 22-én, a Lenin-centenárium ünnepségsorozata keretében lepleznek le *Mikus Sándor Kossuth-díjas* szobrászművész alkotását a megyei pártbizottság székháza előtti téren.

A csaknem mintegy háromméteres bronzszobrot csiszolt süttői mészkőtalapzaton helyezik el.

(—r—ó)

tartása érdekében a mű-
vezetői kényszerintézke-
désként „huszonnégy-hu-
szonnégyes” szolgálatot is

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 NOV 13

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

Mikus Sándor

A SZEGEDI DÓM TÉRI PANTEON újabb két szoborral gazdagodott. Az árkádsor alatt elhelyezték Mikus Sándornak Derkovits Gyulát és Pátzay Pálnak Katona Józsefet ábrázoló alkotását.

4021

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81.

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Mikus Sándor

DOLGOZÓK LAPJA

Tatabánya

1969 NOV 13

— A szegedi Dóm téri pantheon újabb két szoborral gazdagodott. Az árkádsor alatt elhelyezték Mikus Sándornak Derkovits Gyulát és Fátzay Pálnak Katona József-fet ábrázoló alkotását.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Mikus Sándor

PESTMEGYEI HÍRLAP

Budapest

1969 NOV 13

— A szegedi Dóm téri panteon újabb két szoborral gazdagodott. Az árkádsor alatt elhelyezték Mikus Sándornak, Derkovits Gyulát és Pátzay Pálnak Katona Józsefet ábrázoló alkotását.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1963 NOV 13

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Szeged

Mikus Sándor

ÚJABB KÉT SZOBORRAL gazdagodott a szegedi Dóm téri Panteon. Az árkádsor alatt elhelyezték Mikus Sándornak Derkovits Gyulát és Pátzay Pálnak Katona Józsefet ábrázoló alkotását.

1021

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD
Győr

1961. NOV. 16.

Mikus Sándor

1021

2

Losonczi Pál Indiában

Gazdag program — Magyar kiállítás

Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, felesége és kíséretének tagjai csütörtökön indiai különgépen Agrába, a Nagy-Mogul dinasztia egykori székhelyére repültek.

Az Agra-erőd több mint háromszáz évvel ezelőtt épült. A magyar vendégek hosszan elidőztek azon a tágas teraszon, amelyről a XVI. században Akbar császár fekete márvány tornyán ülve nézte a folyó partján egymásnak vadított elefántok párviadalát.

Az erődből a vendégek a világhírű Tadzs Mahal mauzóleumba mentek át. A Tadzs Mahalról sokan megírták már, hogy a világ egyik legnevezetesebb műemléke. *„Titánok által megtervezett és ékszerészek által kivitelezett márvány álom"* — írta a költő, Rabindranath Tagore.

Délután folytatódtak a hivatalos megbeszélések Tímár Mátyás miniszterelnök-helyettes Fakhruddin Ali Ahned ipar- és belkereskedelemügyi miniszterrel, Házi Vencel külügyminiszter-helyettes, Kós Péter nagykövet társaságában először Kaul külügyminiszter-helyettest kereste fel, majd fogadta őket Dines Szingh külügyminiszter. Asztalos Lajos kohó- és gépipari miniszterhelyettes, Szatja Narajan Szinha tájékoztatás- és rádióügyi miniszterrel tárgyalt, Molnár János művelődésügyi miniszterhelyettes pedig Rao közoktatás- és ifjúságügyi miniszterrel és dr. Atma Rhammal, a tudományos és ipari kutató tanács elnökével folytatott megbeszélést.

Megkezdődött a munka a közös közlemény szövegezésén is. Késő délután Molnár János művelődésügyi miniszterhelyettes nyitotta meg Delhiben a magyar képzőművészeti kiállítást, amelyen Mikus Sándor, Marosán László, Gerzson Pál, Xantus Gyula és Feledy Gyula munkáin keresztül ismerkedhetnek az indiai érdeklődők a magyar képzőművészettel.

Este Kós Péter, a Magyar Népköztársaság delhi nagykövete adott fogadást, amelyen Losonczi Pál találkozott a magyar kolónia tagjaival.

Péntek reggel Losonczi Pál és kísérete tovább utazik Bombayba. (MTI)

A tartalomból:

NDK-délelőtt

Magnó és könyvespolc

Heti rádió- és tv-műsor

Munkásvédelmi ankét Sopronban

Gyorsan és sokat

Tanácskoztak a szállítók

A MÁV győri csomóponti párt- és szakszervezeti bizottsága, valamint gazdasági vezetői csütörtökön délelőtt megbeszélésre hívtak meg 52 győri vállalat képviselőit. A megbeszélés tárgya a rendkívüli intézkedés volt, amelyet a MÁV tesz különös tekintettel a vasúti kocsik gyors ki- és berakására.

Dr. Békés Ferenc MÁV főintéző vázolta a vasút előtt álló nehéz feladatokat és az év hátralévő részében teendő intézkedéseket, amelyek a népgazdaság szállítási terveinek megvalósítását szolgálják. Az idén rengeteg mezőgazdasági termék szállítását kell sürgősen lebonyolítani. Ugyanakkor a fokozódó exportszállítások mellett az építő- és tüzelőanyagok szállítását, valamint a népgazdaság szempontjából nélkülözhetetlen importáruk fuvarozását is meg kell oldani. Ehhez kérte a vállalatok segítségét.

Solti Lajos kereskedelmi állomásfőnök-helyettes a kocsifordulók meggyorsítására tett rendszabályokat és feladatokat ismertette.

A szállító vállalatok képviselői közül tizenketten szólaltak fel. Megértették a vasút kívánságát és nehéz helyzetét. Megígérték, hogy mindent elkövetnek az őszi forgalom zavartalan lebonyolítására.

Mikus Sándor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRKÖTŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JÚN. 1 3

MAGYAR HÍREK

Budapest

azású. A vállalat évente
zer embert nyaraltat, eb-
önnek Magyarországra.
ünnel ezelőtt, amikor az

Csin
turistá
egy al

10/

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSEPEL

1970 SEP 2 5.

si Pétert" üvöltötte.

— demeter —

1021

Műteremben

Szeptember 8-án az Olvasó Munkás Klub 20 tagú csoportja a CSM autóbusszával felkereste ~~Mikus~~ Sándor Kossuth-díjas szobrász műtermét, ahol mintegy három óra hosszat időzött, a mester szobrai, kisplasztikái és a kiállított műveiből készült fényképalbumai között. A realista művész szívesen válaszolt a feltett (művészettel, munkásággával, kultúrpolitikai témákkal kapcsolatos) kérdésekre. A műteremlátogatás résztvevői hasznos és kellemes emléknek tartják az ott töltött estét.

FARKAS ALADÁR: Viet

Munkánk középpontja: népünk életszínvonalának további emelése

Gáspár Sándor beszéde Győrben

Alkotmányunk 22. születésnapjának előestéjén, csütörtökön rangos események színhelye volt „a négy folyó városa", a 700 éves Győr. Délelőtt 10 órakor az új városközpontban a győri helyőrség fegyveres alakulatainak díszegységei vonultak fel az új Szabadság téren, ahol az árbocokra felvonták a vörös és a nemzetiszínű zászlókat, valamint a piros-fehér-kék lobogóját Győr városnak. Ezt követően került sor a városi tanács ünnepi ülésére.

Két órakor az új Szabadság téren felállított dísztribünt már ezrek és ezrek vették körül, amikor is *Jankovits Istvánnak*, az MSZMP győri városi Bizottsága első titkárának megnyitó szavai után *Gáspár Sándor*, a Politikai Bizottság tagja, a SZOT főtitkára lépett a mikrofonhoz és tartotta meg ünnepi beszédét.

Gáspár Sándor átadta Győr-Sopron megye dolgozó népének és a fennállása 700. évfordulóját ünneplő Győr megyei város lakosságának az MSZMP Központi Bizottsága és a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa üdvözletét, majd az alkotmányban biztosított jogok, illetve kötelességek szoros összefüggését hangsúlyozva, gazdasági kérdésekkel foglalkozott.

A párt X. kongresszusa — hangoztatta — megjelölte azokat a feladatokat, amelyek az egész magyar nép érdekeit szolgálják. Ezek lényege, hogy a negyedik ötéves terv végére hazánk a fejlett ipari országok sorába kerüljön, s ezzel párhuzamosan tovább javuljon a magyar nép anyagi és szellemi színvonala. Kimondani könnyű, hogy Magyarország négy és fél év múlva fejlett ipari ország lesz. De eljutni odáig — ezt tudnunk kell — nem lesz könnyű. Csak az egész nép együttes, következetes, áldozatot is vállaló munkája hozhatja meg a sikert.

Gazdaságpolitikánk legfontosabb célja már hosszú ideje az, hogy adottságaink figyelembevételével állandóan javítsuk a termelés hatékonyságát, a népgazdasági arányokat, az ipari szerkezetet, a műszaki fejlődést. A kormány ezzel összefüggő erőfeszítései ismertek: iparfejlesztési politikája biztosítja az ország nagyobb energiabázisát, szorgalmazza az építőipar, az alumíniumipar, a gyógyszergyártás fejlesztését, a mezőgazdaságban az erők olyan koncentrálását, amely zavartalanná teszi a lakosság ellátását, közlekedéspolitikája lényegesen kényelmesebbé, kulturáltabbá és gyorsabbá teszi az utazást.

Népünk — hangsúlyozta a szónok — nem elszigetelten, hanem a szocialista országok közösségében végzi a munkáját. Közösek társadalmi céljaink és a KGST keretében — az együttműködést állandóan fokozva — együttesen dolgozunk közös céljaink megvalósításáért, a dolgozó ember anyagi és kulturális szükségleteinek mind teljesebb kielégítéséért.

Ötéves tervünkben a lakosság életszínvonala a gazdaság fejlődési ütemével arányosan növekszik: a bérből és fizetésből élők, valamint a parasztság egy főre jutó reáljövedelme 24 százalékkal, a munkások és az alkalmazottak reálbére 18 százalékkal emelkedik. Öt év alatt 400 ezer lakást építünk, javítjuk a közegészségügyi helyzetet, az oktatás feltételeit, emeljük, a szolgáltatások színvonalát. Jól tudjuk azonban, hogy még ez a jelentős előrehaladás sem teremt mindenki számára olyan életszínvonalat, amilyet szeretnénk és jogosnak tartunk. Mindenesetre arra törekszünk, hogy a

(Folytatás a 2. oldalon)

KÉRDÉS: Az utóbbi években jelentősen fejlődtek a magyar—finn gazdasági kapcsolatok. Ismereteink szerint azonban kölcsönös a felismerés, hogy sok még a kihasználatlan lehetőség a gazdasági együttműködés terén. Tekintve, hogy országaink gazdasági struktúrája indokolná az árucsere-forgalom, az ipari kooperáció, a műszaki-tudományos együttműködés fokozását, a magyar közvélemény szeretne megismerkedni elnök úr álláspontjával e lényeges kérdéseket illetően.

VÁLASZ: Finnország és Magyarország gazdasági kapcsolatai megélénkültek. Az együttműködés kiindulópontját és megszabta keretét, amely egyaránt kiterjedt az információcserére, a tervezésre és a kutatásra is. Természetesen így a még kihasználatlan lehetőségeket kiaknázva árucsere-forgalmunkat sokrétűen továbbfejleszthetjük.

KÉRDÉS: A nemzetközi élet leglényegesebb kérdéseinek megítélésében nézeteink azonosak vagy nagyon közel állnak egymáshoz. A két ország kormánya az elmúlt években komoly erőfeszítéseket tett kontinensünk békéjének biztosítására különösen az összeurópai biztonsági értekezlet létrehozására. Hogyan látja elnök úr az európai biztonsági értekezlet perspektí-

olyan vonatkozások, amelyekről nem sikerült az összes érdekelteknek egységes [illegible] véleményt formálniok. A [illegible]-ményeltérések azonban [illegible] olyan nagyok, hogy megakadályozhatnák a biztonsági konferencia előkészítését. Ennek meggyorsítására meg kell találni a nézetkülönbségek áthidalásához vezető utat, ami jó reménységgel kecsegtet. Finnország — mint köztudott — tavaly novemberben javasolta, hogy Helsinkiben tartsanak kétoldalú előkészítő megbeszéléseket. Reméljük, hogy a következő lépcsőfok a konferenciát előkészítő ilyen tanácskozások megrendezése lesz. Ezután pedig a sokoldalú előkészítő tárgyalásokra kerül majd sor.

Hétfőn folytatják a nagyköveti tanácskozásokat Nyugat-Berlinben

A négy nagyhatalom Nyugat-Berlinről folyó tanácskozássorozatának 32. ülése, amely Abraszimov szovjet nagykövet elnökletével szerdán reggel kezdődött az egykori szövetséges ellenőrző tanács nyugat-berlini épületében, csütörtökön hajnalban 1,00 órakor ért véget.

A maratoni ülés — a berlini szovjet nagykövetségen töltött ebédidőt is beleértve — 14 óra hosszat tartott. Ez volt a 17 hónap óta folyó nagyköveti szintű négyhatalmi tárgyalások eddig leghosszabb ülése.

Kenneth Rush, az Egyesült Államok bonni nagykövete csütörtökön hajnalban, a volt

ják. Hozzáfűzte, a nagykövetek bizonyosak akarnak lenni afelől, hogy „erős megállapodást" érnek el, amely minden érdekelt fél számára kielégítő, amelyet támogat a négy nagyhatalom, a német nép és a berliniek.

Közölte még, hogy a szerdai maratoni ülésen „igen keményen dolgoztak", majd újságíróknak arra a kérdésére, hogy elégedett-e az eredménnyel, azt válaszolta: elégedett sohasem vagyok, de örülök.

Jean Sauvagnargues bonni francia nagykövet szerint a csütörtök hajnalig tartó ülésen „nagy haladást értek el".

Pjotr Abraszimov, a Szov-

Gandhi asszony világkörüli útra készül

Az indiai miniszterelnöki titkárság csütörtökön pontosabb részleteket közölt Indira Gandhi őszi világ körüli útjáról. Gandhi asszony eszerint felkeresi a Szovjetuniót, Franciaországot, az NSZK-t, Angliát és az Egyesült Államokat. Az időpontokat még nem rögzítették, de ha a szubkontinensen kialakuló helyzet lehetővé teszi, az utazásra október végén és november elején kerül sor.

Uj-delhi megfigyelők különös jelentőséget tulajdonítanak Indira Gandhi hosszú utazásának, mert a keletpakisztáni válság és a szovjet—indiai szerződés aláírása után elsősorban ez a láto-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KELET MAGYARORSZÁG

1971 AUG 2 0

Gáspár Sándor beszéde Győrben

(Folytatás az 1. oldalról)

tervidőszakban azoknak is könnyebbé váljon az élete, akik ma még mindennapos gondokkal küzdenek. Helyzetük javítására emeljük majd a családi pótlékot, az alacsony nyugdíjakat, az alacsony kereseteket. Gondoskodunk arról is, hogy az árnövekedések ne haladjanak túl egy bizonyos mértéken és semmiképpen se csökkentsék egyetlen réteg, — különösen az alacsony jövedelemből élők — életszínvonalát sem. Kormányzatunk a szakszervezetekkel együtt tudja, hogy — társadalmi méretekben — a nagyobb áremelkedéseket bérekkel kell ellensúlyozni. De nem akarjuk az árak és a bérek versenyét. Éppen ezért az eddiginél is jobban figyelemmel kísérjük az árak alakulását, annak hatását az egyes rétegek és az egész társadalom életszínvonalára. Az árak mozgásán belül akadnak spekulációk, káros egyedi és vállalati törekvések is. Az egészségtelen törekvések felszámolása nagyobb társadalmi és állami ellenőrzést, illetve felelősségrevonást kíván.

Az életszínvonal alakulásának szempontjából nagy jelentőségű, hogy ebben az esztendőben jó közepes termésre számíthatunk, s ugyanakkor előrehaladás mutatkozik az állattenyésztésben is. Különösen örvendetes a sertéstenyésztés gyors ütemű növekedése. A mezőgazdasági termelésben elért sikerek az állami gazdaságok és a termelőszövetkezetek fáradságos munkájának gyümölcsei. Elismerés és köszönet érte a mezőgazdaság munkásainak, dolgozó parasztságunknak.

A szónok ezután a falvakban végbemenő nagyarányú változások főbb vonásaival, jellemzőivel, majd a jövedelmek alakulásának néhány kérdésével foglalkozott. Rámutatott: a jövedelmek alakulásával nem vagyunk megelégedve. A kirívó aránytalanságokat megszüntettük ugyan, azt azonban még nem mondhatjuk, hogy a „mindenkinek munkája szerint"-i elvet teljesen érvényesítjük. Ennek a mai helyzetünkre jellemző ténynek az a legdöntőbb oka, hogy több a munkahely, mint a munkavállaló. Jövedelempolitikánkat, bérrendszerünket úgy kell javítanunk, hogy aki dolgozik, az keressen, aki pedig csak „dolgozgat", az csak „keresgessen." Mindenkinek meg kell értenie, hogy a nagyobb jövedelmet nem taktikával, munkahelycserével, hanem csak jobb és több munkával lehet elérni.

Meg kell szilárdítanunk a munkafegyelmet, javítanunk kell a termékek és a szolgáltatások minőségét. Minden dolgozónak és társadalmi szervezetnek fel kell lépnie az olyan felfogás ellen, amely „kevésért sokat", vagy éppen „semmiért mindent" óhajt. Harcolnunk kell az önzés és az anyagiasság ellen, bárkiről is legyen szó. A törvény erejével kell fellépnünk a köztulajdon megkárosítói ellen. Ezt követeli tőlünk az alkotmány betűje és szelleme is. Előbbre kell lépnünk a téren is, hogy a központi elképzelések és rendelkezések minden szinten a legteljesebb mértékben megvalósuljanak. Növelni kell a tervezés és a végrehajtás fegyelmét. Olyan közszellemet, közéleti szemléletet kell az államapparátusban kialakítani, amely nem tűri meg a bürokratizmust, a lélektelen ügyintézést és biztosítja a dolgozó emberek szolgálatát.

A szocializmus, s mi erre büszkék vagyunk, nemcsak növekvő anyagi jólétet jelent, hanem olyasmit is, amit a kapitalista rendszer uralkodó köre nem tudnak és nem is akarnak biztosítani a népnek. Ez pedig a valódi demokrácia, a dolgozók tényleges részvétele a közügyekben. Az üzemi demokrácia érvényre juttatása nálunk társadalmi igény, nem más, mint a munkáspolitika megvalósítása a munkahelyen. Ez a fő tényezője a dolgozók megelégedettségének, jó hangulatának, alkotó részvételének a termelésben.

A szocializmus építését a munkásosztály a saját érdekében vezeti, de nem önző érdekből: a munkásosztály érdekei kifejezik az egyetemes haladás, az egész dolgozó nép érdekeit. Alkotmányunk egyik alaptétele, hogy államunkban a munkásosztály vezetésével megvalósul a munkásság és a dolgozó parasztság szövetsége. E nehéz években kovácsolódott szövetség szocialista társadalmunk alapja. Ez az osztályszövetség a két szocialista osztály szövetsége a közös célért, a szocializmus teljes felépítéséért. E szövetség, a közös célú munka szilárd alapján együtt fejlődik, szépül a város és a falu, együtt nő a munkásság és a parasztság életszínvonala.

Gáspár Sándor végül rámutatott:

— Terveink megalapozottak, egyaránt szolgálják az egyének és a társadalom állandó gyarapodását. Alkotmányunk ünnepén eredményeink sziklaszilárd alapjára építve nyugodt magabiztonsággal tekinthetünk előre, s szólíthatjuk az ország további felvirágzását szolgáló tervek megvalósítására munkásosztályunkat és egész dolgozó népünket.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után az elnökség tagjai levonultak a dísztribünről, majd Gáspár Sándor felavatta a tér északnyugati részén felállított 700 éves emlékművet, a Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész által alkotott domborművet, amely Győr város történelmének kiemelkedő eseményeit ábrázolja. Az ünnepség után került sor az új városközpont felavatására, ahol a megyei tanács és az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság kapott otthont a 100 millió forint költséggel létesített 10 emeletes épületkomplexumban.

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

rország

GA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

1971. AUGUSZTUS 20, PÉNTEK

Éljen augusztus 20, alkotmányunk ünnepe!

Losonczi Pál hétfőn érkezik Finnországba

Kekkonen-interjú a magyar—finn kapcsolatokról

Hétfőn érkezik Finnországba hivatalos baráti látogatásra Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke és felesége. Ez alkalommal viszonozza Urho Kaleva Kekkonen köztársasági elnök két évvel ezelőtt Magyarországon tett ugyancsak hivatalos baráti látogatását. A magyar államfő Helsinkibe érkezése előtt a Finn Köztársaság elnöke turkui nyári rezidenciáján fogadta Bereczky Gyulát, a Magyar Rádió és Televízió, Matolcsi Károlyt, a Magyar Nemzet, valamint Sólyom Józsefet, a Népszabadság különtudósítóját és válaszolt kérdéseikre.

KÉRDÉS: Elnök úr többször járt hazánkban. Annak idején még egyetemistaként, majd 1963 tavaszán nem hivatalos, 1969 őszén pedig hivatalos baráti látogatásom. Az elmúlt évtizedben tett látogatásai mélyen élnek a magyar nép emlékezetében. Szeretnénk megkérdezni, hogy elnök úr milyen emlékeket őriz ezekről a találkozásokról?

VÁLASZ: Magyarországi látogatásaim és az önök honfitársaival történt számos találkozásom emlékei sokrétűek és nagyon kellemesek. Látogatásaimkor egyértelműen éreztem, hogy milyen élénken él az önök országában a barátság és az őszinte érdeklődés Finnország iránt. Ezeknek a látogatásoknak és találkozásoknak a légköre mindig szívélyes és bensőségesen baráti volt. Magyarország vezető személyiségeivel tartott tanácskozásaimat és általában a magyarokkal folytatott megbeszéléseimet mindenkor a kölcsönös bizalom és az őszinteség jellemezte.

KÉRDÉS: 1969-ben sokrétű érdemi eszmecserék eredményeként konkrét megállapodások születtek országaink között. Hogyan ítéli meg elnök úr kapcsolataink alakulását és fejlődését azóta?

VÁLASZ: Az 1969-ben és az azt követően megkötött egyezmények egyaránt Finnország és Magyarország kapcsolatainak további elmélyítéséről és fejlődéséről tanúskodnak. Arról a kölcsönös óhajról tesznek bizonyságot, hogy együttesen törekszünk kapcsolataink fejlesztésére, a már meglévő kereteken belül a sokoldalú együttműködés kiszélesítésére és viszonyunk javítására. Véleményünk szerint ez a törekvésünk már eddig is sikeres volt és együttműködésünk jól fejlődik.

KÉRDÉS: Magyarországon és Finnországban egyaránt örvendetesen széles körben gazdagodnak kulturális kapcsolataink. Az idén aláírt kétéves munkaterv biztosítja a kapcsolatok újabb bővítését. Elnök úr milyen területeken lát lehetőséget kulturális kapcsolataink további fejlesztésére?

VÁLASZ: Finnország és Magyarország kulturális kapcsolatai közismerten szép hagyományokra tekintenek vissza. Közös eredetünk az a háttér és kiindulópont, amely különösen a nyelvtudományi kutatásoknak kedvezett. Anélkül, hogy a ha-

(Folytatás a 2. oldalon)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

1971 AUG 18

GYŐR NAGY NAPJA: AUGUSZTUS 19

Elkészül az új városközpont — Ünnepi nagygyűlés Ipartörténeti karnevál és tűzijáték

(Tudósítónktól.)

Győr, amely az idén ünnepli várossá válásának 700. évfordulóját, hónapok óta a legkülönbözőbb ünnepi események színhelye. Az amúgy is dinamikusan fejlődő Rába-parti város mozgalmas élete még pezsgőbb, forgalmasabb lett az idén. Jellemző a jubileum méreteire, hogy az idén csak országos, illetve nemzetközi hatókörű tudományos konferenciákból, tanácskozásokból, kongresszusokból több mint negyvenet rendeztek a városban.

A krónikás hétről hétre tudósíthatott a város életének megannyi eseményéről, amelyek között — éppen nagy számuk miatt — sokszor már azok is kicsinyeknek látszottak, amelyek máshol, esetleg hasonlóan nagy városokban is rendkívülieknek hatottak volna. De az eseménydús ünnepi napokon át végül elvezet az út az egész évi jubileumi ünnepségsorozat csúcspontjához, augusztus 19-hez.

A csütörtöki ünnepségekre való készülődéssel Győr szinte minden utcájában, munkahelyén találkozunk. Szépítik, csinosítják a városrészt, a kirakatok a jubileum tablóival, fényképeivel vannak tele, a belvárosi utca felett lámpafüzér világít esténként és szinte az egész város szurkolása közben dolgoznak éjjel-nappal az építők, hogy a csütörtöki avatás időpontjára elkészüljön a megyei tanács és a vízügyi igazgatóság új székháza, a föld alatti parkolóhely, a nagy épületek előtti dísztér: tehát az új városközpont.

Augusztus 19-én délelőtt ezen a téren ünnepélyes zászlófelvonással kezdődik Győr nagy napja, amelynek különböző eseményeihez több száz tagú fúvószenekar szolgáltat zenét, hiszen éppen e városban tartják a vasas fúvószenekarok országos találkozóját. A dísztéren hazánk, a nemzetközi munkásmozgalom és Győr város zászlaja leng majd, amikor a városi tanács ünnepi ülése megkezdődik. Ezen határoznak a város díszpolgára cím és Pro Urbe-díjak odaítéléséről.

Délután két órára a gyárak, intézmények, hivatalok szervezetten felvonuló sok ezer dolgozóját várják az új térre, ahol az ünnepi nagygyűlés szónoka *Gáspár Sándor*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a SZOT főtitkára lesz. Ekkor avatják fel a megyei tanács új székháza előtt a 700 éves város emlékművét, *Mikus Sándor* Kossuth-díjas szobrászművész alkotását.

Ugyancsak ezen a napon avatják fel az Északdunántúli Vízügyi Igazgatóság új székházát. De a nap eseményei ezzel még nem érnek véget. Délután hat órakor kezdődik az az ipartörténeti karnevál, amelyre már hónapok óta készülnek Győr fiataljai. Ebben a jubileumra szánt, színes, érdekes menetben a győri ipar s vele együtt a város fejlődésének legkülönbözőbb korszakait mutatják majd be a részvevők. A karneválról — tekintve, hogy többé nem ismétlik meg — film is készül.

Este kilenckor színes tűzijáték fejezi be a százezres megyei város, Győr nagy napját.

va jóban lesz Kínával. De aligha lehet kétséges, hogy azokban az ázsiai országokban, amelyek több vagy kevesebb okkal, tartanak Kínától, nem lesz magasabb sem a kínai, sem az amerikai politika árfolyama attól, ha a világpolitika bármely színterén közösen lépnek fel. Ha India például azzal reagál a kínai—amerikai közeledésre, hogy másutt keres biztos pontot, olyan szövetségest, amelyre építhet — akkor ezen aligha csodálkozhat bárki is.

A szovjet—indiai megállapodás két, történelmileg egymásra utalt nép békés ambícióit fejezi ki. Olyan összefogást hoz létre Ázsiában, amely az egész világpolitika stabilizáló tényezőjévé válhat. Nem váratlan manőver, ügyes sakkhúzás — nem is emlegethető egy napon az amerikai—kínai „összeborulással" —, hanem logikus, *történelmi érvényű lépés.*

Abban az értelemben tehát nincsen közvetlen összefüggés a kínai—amerikai közeledés és a szovjet—indiai megállapodás között, hogy az utóbbi valamiféle „válasz" lenne az előbbire. Abban az esetben azonban, ha a világesemények s benne elsősorban az ázsiai fejlemények úgy alakulnak, hogy akár Indiát, akár a Szovjetuniót fenyegetik, akkor mindenki, akit illet, kénytelen számolni azzal, hogy e két ország szövetséges. Lehet, hogy ebben az értelemben a szovjet—indiai megállapodások nem töltenek be több szerepet egy figyelmeztetésnél. *De ez sem kevés.*

Kalmár György

állami iparvállalatokhoz is, mi ahogyan a belépők között is s kan vannak, akik más iparváll latoktól jöttek. Ezek aránya elmúlt évben 40 százalék vo míg például a *mezőgazdaságb* az összes belépőknek csak 6 sz zaléka, *háztartásból* 3 százalé érkezett. A munkaerő-utánpótlá nak erre a két forrására teh egyre kevésbé lehet számíta maradnak még a *fiatalok* (az is kola elvégzése után belépők az összes új munkás 18 százaléka, a felszabadult ipari tanuló 7 százaléka volt).

Mi lehet a megoldás?

Senki sem kívánja visszaállítani a régi, adminisztratív megkötöttségeket — nemcsak a munkások, hanem a vállalati vezetervben előirányzott 60 százalékos termelésnövekedést változatlan létszámmal akarják elérni, elsősorban a termelékenység emelésével és a termelési struktúra további átalakításával. E cél eléréséhez azonban *hozzáértő* és a mainál *állandóbb* munkásgárdára is szükség van.

Szabó Melinda

Fotókiállítás a bolgár munkásmozgalom nyolc évtizedes történelméről

A *bolgár munkásmozgalom* nyolc évtizedes történetét, küzdelmének eredményeit, a szocializmus építésében elért sikereit mutatja be az a *fotó- és dokumentumkiállítás*, amely kedden nyílt meg a *budapesti Bolgár Kultúrában.*

Az ünnepi megnyitón részt vett *Jakab Sándor*, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője, *Marjai József* külügyminiszter-helyettes, *dr. Perjési László*, az MSZMP Központi Bizottsága külügyi osztályának helyettes vezetője, továbbá politikai és társadalmi életünk sok ismert személyisége. Ott voltak a baráti országok Budapesten akkreditált diplomáciai képviseleteinek vezetői és tagjai. *Révész Géza* nyugalmazott honvédelmi miniszter, az MSZMP Központi Bizottságának tagja beszédében felidézte a bolgár forradalmi erők történelmi harcát a kizsákmányolástól mentes új társadalmi rendszer megteremtéséért, majd *Vaszil Bogdanov*, a Bolgár Népköztársaság budapesti nagykövete mondott ünnepi megnyitó beszédet.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

1971 AUG 10

Világ proletárjai, egyesüljetek!

NÉPSZAVA

A MAGYAR SZAKSZERVEZETEK KÖZPONTI LAPJA

99. ÉVFOLYAM, 196. SZÁM ÁRA 1,20 FORINT 1971. AUGUSZTUS 20, PÉNTEK

Eredményeinkre építve nyugodt magabiztossággal tekinthetünk előre

Gáspár Sándor beszéde a győri Alkotmány-ünnepségen

Csütörtökön országszerte megkezdődtek az alkotmánynapi ünnepségek. Győrött a város 700 éves fennállása alkalmából ünnepi tanácsülést tartottak, amelyen részt vett *Gáspár Sándor*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a SZOT főtitkára. A tanácsülésen kiosztották a „Pro urbe" emlékérmeket, majd díszpolgári okleveleket. Délután került sor a Szabadság téren a nagygyűlésre, amelyen *Gáspár Sándor* mondott ünnepi beszédet. Ezt követően felavatták a Győr város történelmének kiemelkedő eseményeit ábrázoló emlékművet, *Mikus Sándor*, Kossuth-díjas szobrászművész alkotását, valamint az új városközpontot.

kell ellensúlyozni. De *nem akarjuk az árak és bérek versenyét.* Feladatunk, hogy jobban figyelemmel kísérjük az árak alakulását, annak hatását az egyes rétegek, az egész társadalom életszínvonalára. Az árak mozgásán belül akadnak spekulációk, káros egyedi és vállalati törekvések is. *Az egészségtelen törekvések felszámolása nagyobb társadalmi és állami el-*

műszakjának fokozatos megszüntetése. Köztudott, hogy folynak *az ifjúsági törvény* előkészítő munkálatai.

— Az életszínvonal szempontjából nagy jelentőségű, hogy ebben az esztendőben *jó közepes termésre* számíthatunk. Előrehaladás mutatkozik az állattenyésztésben. Különösen örvendetes a sertéstenyésztés gyors ütemű növekedése. A jelenleg épülő nagyüzemi sertés-

nepe

a saját otthonba. Azt hiszem, igaza van. 19 000 forintot fizettek be, első törlesztésként; nem kis összeg, ha azt vesszük, hogy az asszonyka fizetése az Óra és Ékszerboltban 1900 forint, a beteg férj pedig mostanában csak 1700 forintot kap kézhez.

Ma este: bengáli tűz

A lakás most a *vigaszuk*. Mintha csak mentsvárként jött volna a betegség megpróbáltatásában a kiutalás; „nem feledkeztünk meg rólatok". — A tanács — nem. A férj munkahelye — meséli — bizony alig-alig ad életjelt. Pedig itt *biztatás* kéne, sok biztatás. Két hónapja ment el a Babics-klinikáról a levél a Szovjetunió Egészségügyi Minisztériumához: segítsenek, egy magyar férfinek veseátültetés kellene, hogy élni tudjon. Hogy élvezhesse sok-sok évig az új lakást...

Most *a választ várja* Tóth Zoltán. És reménykedik.

Úgy hiszem, joggal.

Az erkélyre petúnia került, muskátli, virágos a

A METRÓ ÉPÍTÉSÉNEK MEGGYORSÍTÁSÁÉRT

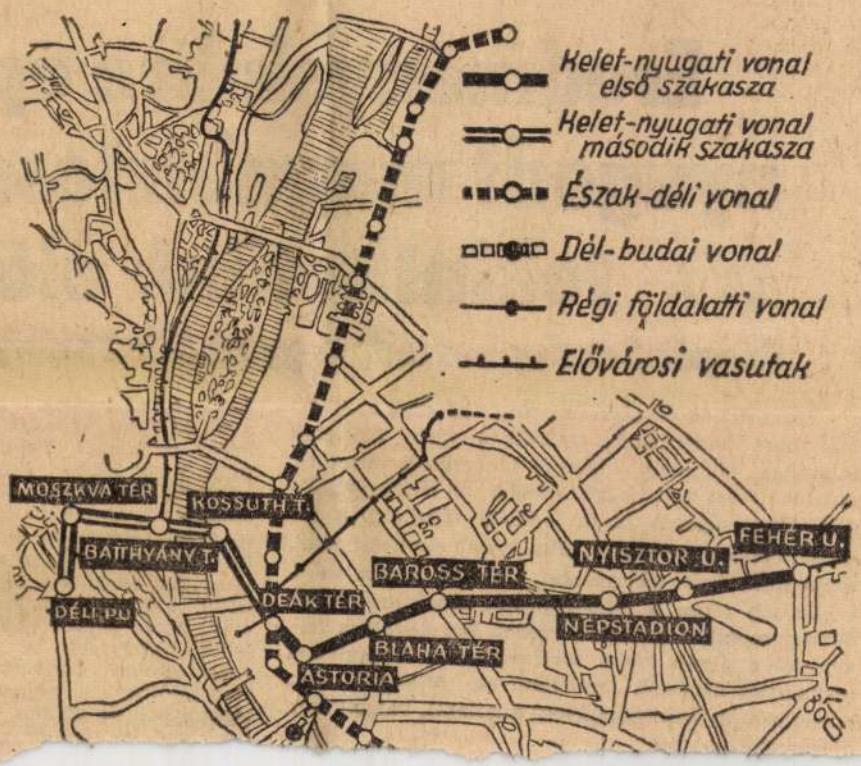

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1969 NOV 14

...anács lapja 1969. november 14., péntek

1021

Folytatódtak a magyar–indiai tárgyalások

Megkezdték a közös közlemény szövegezését
Magyar képzőművészeti kiállítás nyílt Ujdelhiben

Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, felesége és kíséretének tagjai csütörtökön indiai különgépen Agrába, a Nagy-Mogul dinasztia egykori székhelyére repültek. A mintegy harminc perces repülőút után a magyar vendégek gépkocsin folytatták útjukat.

Az Agra-erőd több mint háromszáz évvel ezelőtt épült, mintegy öt és fél kilométer kerületű falai húsz méternél is magasabbak. Egy része vörös homokkőből, más része fehér márványból épült.

A magyar vendégek hosszan elidőztek azon a tágas teraszon, amelyről a XVI. században Akbar császár fekete márvány tornyán ülve nézte a folyó partján egymásnak vadított elefántok párviadalát.

Az erődből a helyi műemlékbizottság és a város vezetői kíséretében a vendégek a világhírű Tadzs Mahal mauzóleumba mentek át.

A látogatás végeztével Losonczi Pált megrohanták a helyi sajtó képviselői és a magyar elnök a harminc-harmincöt fokos hőség, a tűző napfény ellenére is kimerítően válaszolt a hozzá intézett kérdésekre.

A magyar vendégek rövid pihenőt tartottak az agrai Clark-Siraz szállodában, majd újabb harminc perces légi út után visszaérkeztek Delhibe.

Délután folytatódtak a hivatalos megbeszélések. Timár Mátyás miniszterelnök-helyettes Fakhruddin Ali Ahmed ipar- és belkereskedelemügyi miniszterrel, Házi Vencel külügyminiszter-helyettes, Kós Péter nagykövet társaságában először Kaul külügyminiszter-helyettest kereste fel, majd fogadta őket Dines Szingh külügyminiszter. Asztalos Lajos kohó- és gépipari miniszterhelyettes, Szatja Narajan Szinha tájékoztatás- és rádióügyi miniszterrel tárgyalt, Molnár János művelődésügyi miniszterhelyettes pedig Rao közoktatási és ifjúságügyi miniszterrel és dr. Atma Rham-mal, a Tudományos és Ipari Kutató Tanács elnökével folytatott megbeszélést.

Megkezdődött a munka a közös közlemény szövegezésén is. Késő délután Molnár János művelődésügyi miniszterhelyettes nyitotta meg Delhiben a magyar képzőművészeti kiállítást, amelyen Mikus Sándor, Marosán László, Gerzson Pál, Xantus Gyula és Feledy Gyula munkáin keresztül ismerkedhetnek az indiai érdeklődők a magyar képzőművészettel. A kiállítást a magyar elnök is megtekintette. Indiai részről jelen volt Dzsaippal Szingh közoktatás- és ifjúságügyi miniszterhelyettes.

Este Kós Péter, a Magyar Népköztársaság delhi nagykövete adott fogadást, amelyen megjelent V. Giri indiai elnök, Indira Gandhi miniszterelnök és a kormány több tagja. Losonczi Pál itt találkozott a magyar kolónia tagjaival.

Péntek reggel Losonczi Pál és kísérete tovább utazik Bombayba.

KS/D. NAI

yik épülete, am...yben hétfőn rikai tárgyalások a stratégiai korlátozásáról

BAN

✦ *BRÜSSZEL: Ivan Basev, bolgár külügyminiszter, aki szerda óta hivatalos látogatáson Belgiumban tartózkodik, szerdán előadást tartott a brüsszeli királyi nemzetközi kapcsolatok intézetében Bulgária külpolitikájáról. Pierre Harmel külügyminiszter szerdán vacsorát adott Ivan Basev és kísérete tiszteletére.*

✦ WASHINGTON: Nixon elnök szerdán a Fehér Házban fogadta a szovjet—amerikai nukleáris fegyverkorlátozási tárgyalásokra utazó hattagú amerikai küldöttséget. Az elnök jó munkát kívánt a diplomatáknak és azzal búcsúzott tőlük, „körülbelül három hét múlva találkozunk". Az Egyesült Államokban ugyanis úgy vélekednek, hogy a tárgyalások előkészítő szakasza mintegy három hetet vesz majd igénybe.

✦ *PÁRIZS: Michel Debré francia hadügyminiszter szerdán este sajtóértekezleten nyilatkozott Franciaország atomprogramjáról. Kijelentette, hogy 1970-ben és 1971-ben további nukleáris kísérletek során tökéletesítik termonukleáris fegyvereiket. — Debré megerősítette, hogy folytatják a nukleáris tengeralattjárók építését — jövőre öt készül el —, valamint a Provence-ban létesítendő stratégiai ballisztikus föld-rakétabázis programját is. Kérdésre válaszolva, Debré kijelentette, hogy különböző, főleg gazdasági okoknál fogva, a kormány a parlament tavaszi ülésszakán törvényjavaslatot terjeszt be a hadkötelezettség 12 hónapra való leszállításáról. — Mint mondotta, Franciaországnak igen nagy szüksége van a munkaerőre.*

✦ ÚJDELHI: Az indiai Kongresszus Párt parlamenti csoportja csütörtökön délelőtt túlnyomó többséggel bizalmat szavazott Indira

...a Kongresszus ...terjeszteni, s ebben támogatja az elnök vietnami politikáját. Nixon ezt használta fel arra, hogy — a törvényhozás történetében példa nélkül álló — látogatást tegyen a Capitolium épületében. A rendkívül szigorú titoktartásra jellemző, hogy az elnök látogatását még a képviselőház elnökével is csak másfél órával korábban közölték, a rádióállomásoknak pedig nem engedték meg a helyszíni közvetítést.

Nixon azt mondotta rövid beszédében, hogy a kétpárti támogatást fontosnak tartja programjának megvalósításához. Hiszem, hogy Vietnam-

Menet a h

Kilencezer főnyi kato

Washin

Mikus Sándor

Mikus Sándor: Női fej

Hid 1942. jun. 15.

iazdaságtudományi Egyetem Tanácsa, valamint
és mély fájdalommal tudatja, hogy

nn Oszkár

yilvános rendes tanára,

tora, a Magyar Tudományos Akadémia rendes
rszágos Állategészségügyi Tanács és az Állandó
zskönyvelő Bizottság ügyis mint az Állattenyésztő

Mikus Sándor

Mikus Sándor: Fésülködő

Hid 1942. jan. 20.

Rozkamét
Zimay L. u. 4

Hollós Mattioni Eszter: Angyal.

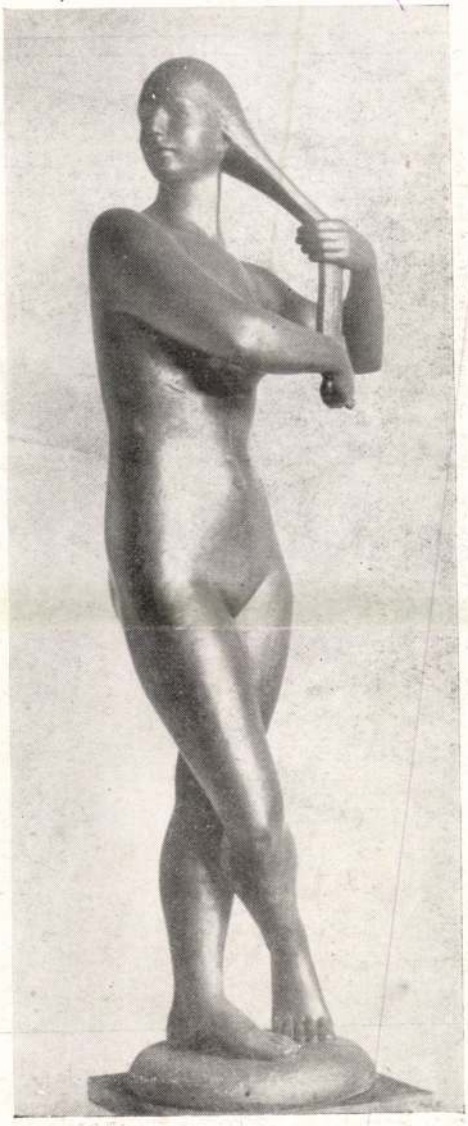

Mikus Sándor: Fésülködő.

Nemzeti Szalon
1942 (jan.)

Mikus Sándor

Kell. kiáll -

Tamás Galéria 1941. ny.

1941. ápr -

szokás,
igered-
ai for-
g meg
an ju-
al ter-
nt lát-
törvé-
l törté-
ióbölni,
nk sin-
va. Míg
ig a. fi-
g adha-
áljunk:
n több,

áhított *szintézis* után kiált. Egy épületbe, mint a természettudományéba is, szilárdságot és architekturát azonban csak az az építész vihet, aki az építőanyagot is jól ismeri. Kizárólag természettudományi feladat tehát ez is, mint az egyszerű tapasztalatgyüjtés s ha a ma még éppenséggel nem nagyon magas, bár terebélyes épület falaira felkapaszkodunk, onnan alátekintve sok mindent másképpen, egységesebben látunk, vagyis *bizonyos világnézetre* tehetünk szert. Ha egyes filozófusok tagadják, vagy éppenséggel hatásköri túllépésnek bélyegzik a természettudományok világnézetformáló szerepét, illetve törekvését, úgy ezen csak sajnálkozhatunk, mert a természettudomány viszont elismeri, hogy nemcsak a tapasztalat az, amiből az emberi szellem táplálkozik, de viszont saját hipotéziseit is *azonnal elveti*, mihelyt azok a tapasztalással ellentétbe kerülnek.

MIKUS SÁNDOR :

189. Ülő fiu. - Szobor, br. Mag.: 21 cm.
Jelz. a talapz.o.: "Mikus S."

Székesfőv. Képt. jub. kiáll. 1944.

Mikus Sándor

VASZARY JÁNOS / 1867 - 1939 / :

277. Fekvő nő. - Olajf., v. 120 x 98 cm.
Jelz.b.a.s.: "Vaszary".

278. Parkban. - Olajf., v. 102.5 x 80.5 cm.
Jelz.j.a.s.: "Vaszary J."

279. Fürdőzők. - Olajf., v. 59 x 45 cm.
Jelz.f.j.: "Vaszary J."

VÁRADY GYULA / 1866 - 1929 / :

280. Verőfényes reggel a Bakonyban. - Olajf.,
fa. 80 x 62 cm.Jelz.l.j.:"Várady Gy 913".

VEDRES MÁRK :

281. Ifju kancsóval. - Szeben, br. Meg.: 37

MIKUS SÁNDOR

44	Tomy	terracotta	600.—
45	Férfi portré	terracotta	600.—

Nemzeti Szalon 1931 máj.-jún

Római magyar művészek.

MIKUS SÁNDOR

110. Mosakodó nő, bronz
111. Harisnyát húzó nő, bronz
112. Merengő asszony, bronz
113. Ülő férfi, bronz

Nemzeti Szalon

Ume 1942 apr.

KÉPMELLÉKLETEK

MIKUS SÁNDOR

131. Haját fonó nő, bronz
132. Ülő asszony, gipsz, fában
133. Pihenő nő, gipsz, fában

Nemzeti Szalon 1940.
Une márc.-ápr.

1910.

MIKUS SÁNDOR

106. Merengő munkásasszony terracottában
107. Ülő férfi „

Nemzeti Szalon

1938. okt. nov

Kut

SCHIFFER ÁRMIN

KÉPKERETGYÁRÁBAN KAPHATÓK

Budapest, Király-utca 79

Telefon: 144-485

Mikus Sándor

86 Dr. S. I.-né képmása terrakotta 400.-

Nemzeti Szalon 1936
Kut febr.-márc

Mikus Sándor

Kopp 1939/40. Heften II

MIKUS SÁNDOR :

170. Ülő fiu. - Szobor,br.,mag.: 21 cm.Jelz.
a talapz.oldalán : "Mikus S".

EGRY JÓZSEF :

53. Tájkép. - Olajf., v., 100 x 80 cm. Jelz. l.j. "Egry József/Badacsony/ 935".

FARKAS JÁNOS :

54. Női fej. /Horváth Anci / - Szobor,márv. mag.: 47 cm. Jelz. nélkül.

FERENCZY BÉNI :

55. Ló. - Szobor, br. mag.: 22 cm. Jelzés nélkül.

FERENCZY KÁROLY / 1862 - 1917 / :

Mikes Sándor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

1970 MÁJ 23

Írók, művészek emlékére

A főváros újabb művészi síremlékeket állíttat elhunyt nagynevű íróknak, szinművészeknek. Csorba Gyula halálának 25. évfordulójára — augusztus 1-ére — Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművészünk készít síremléket, Karinthy Frigyes író síremlékének elkészítésére Borsos Miklós szobrászművész kapott megbízást. A főváros különböző pontjain újabb emléktáblákat helyeznek el. A nemzet csalogányának, Blaha Lujzának lakóházát is emléktáblával jelölik meg, amelyet születésének 120. évfordulója alkalmából — szeptember 8-án — avatnak fel.

mányszerkesztő [illegible]
közép-, vagy felsőfokú gépipari technikumot végzett férfiakat. Gyakorlattal rendelkezők előnyben. Fizetés megegyezés szerint. Címünk: Fémmunkás Vállalat, Kecskeméti Gyár, Kecskemét, Izsáki út 2. Munkaügyi osztály. 3936

KÜLSŐSZERELÉSI lakatosmunkára felvételre keresünk dolgozókat, fiatalkorúakat is, nőket és nyugdíjasokat is. Vidéki munkánál szállást, útiköltséget stb. fizetünk. Fémmunkás Vállalat Szerelési Üzeme. Jelentkezés mindennap reggel 7-től 8 óráig. Kecske-

1021

Losonczi Pál Agrában

Folytatódtak a tárgyalások

Magyar képzőművészeti kiállítás nyílt Delhiben

Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, felesége és kíséretének tagjai csütörtökön indiai különgépen *Agrába*, a nagy-mogul dinasztia egykori székhelyére repültek. A mintegy hamincperces repülőút után a magyar vendégek gépkocsin folytatták útjukat.

Az *Agra-erőd* több mint háromszáz évvel ezelőtt épült, mintegy öt és fél kilométer kerületű falai húsz méternél is magasabbak. Egy része vörös homokkőből, más része fehér márványból épült.

A magyar vendégek hosszan elidőztek azon a tágas teraszon, amelyről a XVI. században *Akbar császár* fekete márvány tornyán ülve nézte a folyó partján egymásnak vadított elefántok párviadalát.

Az erődből a helyi műemlékbizottság és a város vezetői kíséretében a vendégek a világhírű *Tadzs Mahal* mauzóleumba mentek át. A *Tadzs Mahalról* sokan megírták már, hogy a világ egyik legnevezetesebb műemléke. *„Titánok által megtervezett és ékszerészek által kivitelezett márvány álom"* — a költő *Rabindranath Tagore* szavainak igazságát csak akkor fogja fel a látogató, ha szemben áll a felhőtlen

(Folytatás a 2. oldalon.)

Losonczi Pál Agrá

(Folytatás az 1. oldalról.)

kék indiai ég hátteréből kiemelkedő, óriási mérete ellenére is kecses fehér márványalkotással, amelyet *Dzsehan Sah* építtetett elhunyt felesége emlékére.

A látogatás végeztével *Losonczi Pált* megrohanták a helyi sajtó képviselői, és a magyar elnök a harminc—harmincöt fokos hőség, a tűző napfény ellenére is kimerítően válaszolt a hozzá intézett kérdésekre.

A magyar vendégek rövid pihenőt tartottak az agrai *Clark-Siraz* szállodában, majd újabb 30 perces légi út után visszaérkeztek *Delhibe*.

jos kohó- és gépipari miniszterhelyettes *Szatja Narajan Szinha* tájékoztatás- és rádióügyi miniszterrel tárgyalt, *Molnár János* művelődésügyi miniszterhelyettes pedig *Rao* közoktatás és ifjúságügyi miminiszterrel és *dr. Atma Rham-mal*, a tudományos és ipari kutató tanács elnökével folytatott megbeszélést. Megkezdődött a munka, a közös közlemény szövegezésén is.

Késő délután *Molnár János* művelődésügyi miniszterhelyettes nyitotta meg *Delhiben*, a magyar képzőművészeti kiállítást, amelyen *Mikus Sándor, Marosán László, Gerzson Pál, Xantus Gyula* és *Feledy Gyula* munkáin keresztül is-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest
1960 NOV 16

PEST MEGYEI Hír

Losonczi Pál Agrában

(Folytatás az 1. oldalról.)

kék indiai ég hátteréből kiemelkedő, óriási mérete ellenére is kecses fehér márványalkotással, amelyet *Dzsehan Sah* építtetett elhunyt felesége emlékére.

A látogatás végeztével *Losonczi Pált* megrohanták a helyi sajtó képviselői, és a magyar elnök a harminc—harmincöt fokos hőség, a tűző napfény ellenére is kimerítően válaszolt a hozzá intézett kérdésekre.

A magyar vendégek rövid pihenőt tartottak az agrai *Clark-Siraz* szállodában, majd újabb 30 perces légi út után visszaérkeztek *Delhibe.*

Délután folytatódtak a hivatalos megbeszélések. *Timár Mátyás* miniszterelnök-helyettes *Fakhruddin Ali Anned* ipar- és belkereskedelemügyi miniszterrel, *Házi Vencel* külügyminiszter-helyettes, *Kós Péter* nagykövet társaságában először *Kaul* külügyminiszter-helyettest kereste fel, majd fogadta őket *Dines Szingh* külügyminiszter. *Asztalos Lajos* kohó- és gépipari miniszterhelyettes *Szatja Narajan Szinha* tájékoztatás- és rádióügyi miniszterrel tárgyalt, *Molnár János* művelődésügyi miniszterhelyettes pedig *Rao* közoktatás és ifjúságügyi miniszterrel és *dr. Atma Rham-mal,* a tudományos és ipari kutató tanács elnökével folytatott megbeszélést. Megkezdődött a munka, a közös közlemény szövegezésén is.

Késő délután *Molnár János* művelődésügyi miniszterhelyettes nyitotta meg *Delhiben,* a magyar képzőművészeti kiállítást, amelyen *Mikus Sándor, Marosán László, Gerzson Pál, Xantus Gyula* és *Feledy Gyula* munkáin keresztül ismerkedhetnek az indiai érdeklődők a magyar képzőművészettel. A kiállítást a magyar elnök is megtekintette. Indiai részről jelen volt *Dzsaippal Szingh* közoktatás- és ifjúságügyi miniszterhelyettes.

Este *Kós Péter,* a Magyar Népköztársaság delhi nagykövete adott fogadást, amelyen megjelent *V. Giri* indiai elnök, *Indira Gandhi* miniszterelnök és a kormány több tagja. *Losonczi Pál* itt találkozott a magyar kolónia tagjaival.

Péntek reggel *Losonczi Pál* és kísérete továbbutazik *Bombayba.*

ETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

lap

GYEI TANÁCS LAPJA

969. NOVEMBER 14., PÉNTEK

Losonczi

Folytatód

Magyar képzőművészeti kiállítás nyílt Delhiben

Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, felesége és kíséretének tagjai csütörtökön indiai különgépen *Agrába*, a nagy-mogul dinasztia egykori székhelyére repültek. A mintegy hamincperces repülőút után a magyar vendégek gépkocsin folytatták útjukat.

Az *Agra-erőd* több mint háromszáz évvel ezelőtt épült, mintegy öt és fél kilométer kerületű falai húsz méternél is magasabbak. Egy része vörös homokkőből, más része fehér márványból épült.

A magyar vendégek hosszan elidőztek azon a tágas teraszon, amelyről a XVI. században *Akbar császár* fekete márvány tornyán ülve nézte a folyó partján egymásnak vadított elefántok párviadalát.

Az erődből a helyi műemlékbizottság és a város vezetői kíséretében a vendégek a világhírű *Tadzs Mahal* mauzóleumba mentek át. A *Tadzs Mahalról* sokan megírták már, hogy a világ egyik legnevezetesebb műemléke. *„Titánok által megtervezett és ékszerészek által kivitelezett márvány álom"* — a költő *Rabindranath Tagore* szavainak igazságát csak akkor fogja fel a látogató, ha szemben áll a felhőtlen

(Folytatás a 2. oldalon.)

Előadás közoktatásunk időszerű kérdéseiről

November 13-án, csütörtökön, a MOM Művelődési Házban dr. Kurucz Imre, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának osztályvezető-helyettese előadást tartott közoktatásunk időszerű kérdéseiről. Az előadáson megjelentek megyénk közép- és általános iskoláinak igazgatói, valamint a járási és városi tanács művelődésügyi vezetői. Az előadáson ott volt Barinkai Oszkárné, a Magyar Szocialista Munkáspárt Pest megyei Bizottságának titkára is.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD
Győr

1969 NOV 19

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

Kisalföld

AZ MSZMP GYŐR-SOPRON MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGY
GYŐR, 1969. NOVEMBER 19., SZERDA ★ X

Mikus Sándor

Legyen közös ügyünk

a 700. évforduló megünneplése!

Tegnap délelőtt az *MSZMP Győr városi párt-végrehajtóbizottsága* a megyeszékhely jubileumára való felkészülést vitatta meg. Ehhez az alapot a Győr városi Tanács Végrehajtó Bizottságának jelentése, valamint *dr. Csernitzki Gyula* vb-elnök szóbeli tájékoztatója adta.

A történelmi évfordulóra rendkívül gazdag programmal, megvalósítására pedig körültekintő, összehangolt munkával készül a város vezetősége.

Nyitás ünnepi tanácsüléssel

A jubileum eseménysorozatának megnyitását *1971. március 28-ára*, Győr felszabadulásának ünnepére tervezik. A megyeszékhely anyagi, szellemi/ felvirágoztatásában élenjárók *Pro Urbe* kitüntetésben részesülnek. Az emlékplakett mintapéldánya már elkészült. Herenden formázzák, festik, égetik a város címerével, és a 700. évfordulóra utaló felirattal ellátott vázákat a jubileumi sportversenyek győztesei részére.

Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész kapott megbízást a leendő városközpont elé szánt emlékmű*re*. *Halmos László* zeneszerző *Oda Győr városához* címmel oratóriumot írt. A Győr városi Tanács pályázatot hirdetett új magyar drámák alkotására. A felhívásra *Felkai Ferenc, Török Tamás* és *Szabó László* drámái már meg is érkeztek.

Számos országos, sőt nemzetközi jelentőségű kulturális, tudományos seregszemle színhelye lesz 1971-ben Győr. Kiemelkedő jelentőségűnek ígérkezik a *II. Országos Zenei Nevelési Konferencia*, az *V. Országos Vidéki Amatőrfilmszemle*, valamint a költészet napja országos megnyitója. *A felsoroltak mellett a győri nyár gazdag, változatos programja gondoskodik arról, hogy a 700 éves városukat ünneplő győrieknek fe-*

lejthetetlen élményeket nyújtsanak.

Tervben van a Bécsi kapu mögötti terület rendezése, a strandfürdő bővítése, a megközelítésére szolgáló utak korszerűsítése. Ezekhez új tegyverek- és nagy erővel folynak. Ennek egyik fontos mozzanata a városközpont kialakítása, a főútvonal szépítése, világításának korszerűsítése. A nagyszabású városszépítő munka korántsem fejeződik be, és nem szünetel az ünnepségsorozat alatt.

Folytatódik a belváros rekonstrukciójaként a Hungária-tömb beépítése, a győri új színház és műszaki főiskola és a Kossuth utcában a hangversenyterem építése és sok egyéb létesítmény megalkotása. *Bizonyítékaként annak, hogy a múltat ünneplő győriek a jelen és a jövő szépítésén munkálkodnak.*

Remélhetőleg a jubileumi eseménysorozaton a győri új sportstadiont a város a sportoló ifjúság színpompás seregszemléjével, nemzetközi labdarúgó-mérkőzéssel avathatják. A kiskúti vásárváros felépülése a feltétele annak, hogy Győr üzemei nagyszabású kiállítást rendezhessenek.

Rengeteg a tennivaló

Sokan fáradoznak azért, hogy a jubileumi ünnepségek Győr hagyományaihoz méltóan sikerüljenek. Rengeteg ügyszeretet, odaadás nyilvánul meg az ötletekben gazdag javaslatokban, ölt testet az évforduló előkészítésére alakult társadalmi bizottságok, hivatalos szervek tevékenységében. De — mint a városi párt-végrehajtóbizottság tagjai hangsúlyozták — méginkább *szükséges közüggyé tenni a munkát.* A Hazafias Népfront Győr városi Bizottságának megtisztelő feladata, hogy a városukat szerető győriek cselekvő összefogását, segítőkészségét e célra megnyerje. *Győr lakosságának lelkes munkája által válik a 700. évforduló valódi ünneppé, mert a legmaradandóbbat, a legértékesebbet tanúsítja: a város iránti szeretetet, áldozatkészséget!*

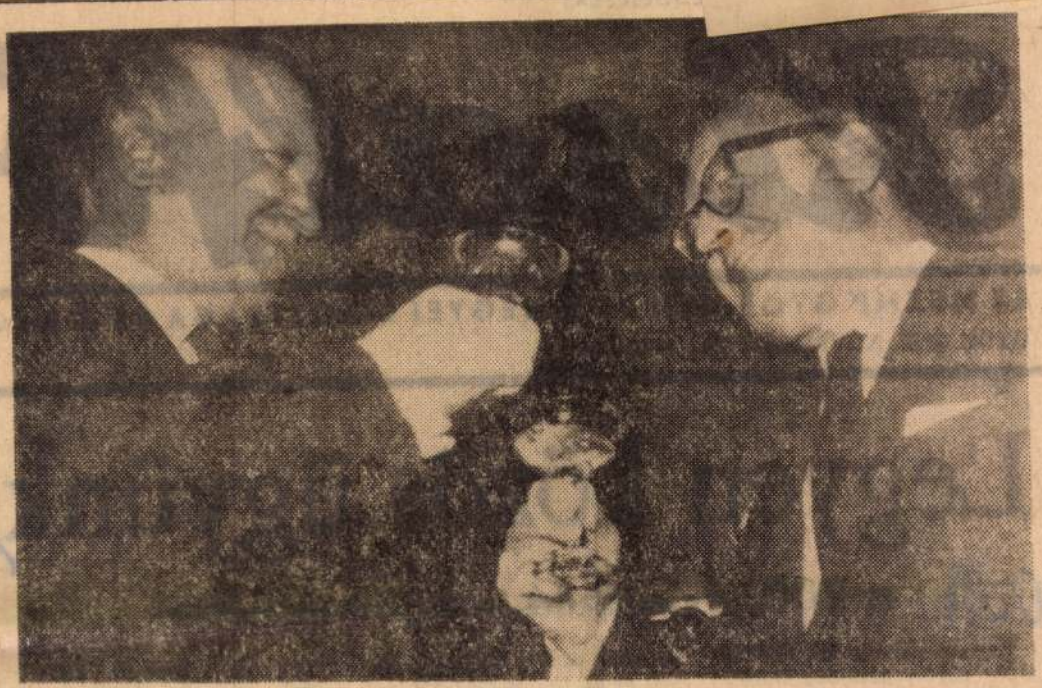

SZOVJET—AMERIKAI POHÁRKÖSZÖNTŐ. — Karjalainen, a vendéglátó Finnország külügyminisztere fogadást adott Helsinkiben a szovjet—amerikai tárgyalások résztvevőinek tiszteletére. A képen: a küldöttségek vezetői (balról) Szemjonov (szovjet) és Smith (USA) a találkozó sikerére emelik poharaikat. (Telefoto — AP — MTI — KS)

A nap eseményeiről

A szovjet—amerikai tárgyalások első munkaülése

Általános sztrájk Olaszországban

Változások a CDU vezetőségében

A hétfői ünnepélyes megnyitó után kedden sor került *a stratégiai fegyverkezés korlátozásával kapcsolatos szovjet—amerikai tárgyalások első munkaülésére* — ezúttal az Egyesült Államok helsinki nagykövetségén. A megállapodás szerint ugyanis a tanácskozásokat felváltva a szovjet és az amerikai nagykövetségen tartják és az elnök személye is ha-

Urho Kekkonen finn köztársasági elnök egyébként fogadta a két küldöttség vezetőit és tagjait. A vendéglátó ország államfője ezzel a gesztussal is kifejezte azt a meggyőződését, *milyen jelentős esemény a két nukleáris szuperhatalom tanácskozása a legpusztítóbb és egyben legköltségesebb fegyverek gyártásának és alkalmazásának korlátozásáról.*

évtizede először megfosztott párt idegességét. Bár, mint várható volt, *újra Kiesingert választották országos elnökké*, a parlamenti fő frakció vezére, Barzel féireérthetetlen támadást intézett az exkancellár ellen, amikor a párt „hibás választási taktikájáról" beszélt. A jelek szerint a választási kudarcból legalább egy tanulságot levont a CDU: *azt, hogy a elnövekvő új nemzedékre eljesen hatástalan a vaskapos régi gárda frazeológiája.*

Kiesingert meg kellett választani, mert a CDU nem engedte meg magának azt a fényűzést, hogy a folyamatosságnak legalább ezt az illúzióját félredobja. így *ellenjelöltet nem is állítottak.*

A szűkebb pártvezetés személyi összetétele ugyanakkor meglehetősen pontosan tükrözi a választók csömörét: *az öt alelnök közül mindössze Schröder maradt meg a nagy befolyást biztosító székben, négy helyre viszont új, az ifjúság számára relatíve elfogadhatóbb személyiségek kerültek.*

Ahhoz persze, hogy a CDU eredményesen vehesse fel a harcot Brandt kiskoalíciója ellen, a most befejeződött kongresszuson létrejött változások távolról sem bizonyulnak majd elegendőnek.

s a tüzérség napja

unióban

bözőbb rendeltetésű rakétafegyverek találhatók, amelyeket hatalmas erejű termo-

Mikus Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPTÖ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

Zalaegerszeg

1970 MÁJ 23

1021

— **A főváros** újabb művészi síremlékeket állíttat elhunyt nagynevű íróknak, színművészeknek. Csortos Gyula halálának 25. évfordulójára — augusztus 1-ére — Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművészünk készít síremléket, Karinthy Frigyes író síremlékének elkészítésére Borsos Miklós szobrászművész kapott megbízást.

MAGYAR HÍRMONDÓ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Mikus Sándor

KISALFÖLD

Győr

1969 OKT 13

ÚJ SZOBROK. A szegedi Dóm téri Pantheon újabb két szoborral gazdagodott. Az árkádsor alatt elhelyezték Mikus Sándornak Derkovits Gyulát, és Patzay Pálnak Katona Józsefet ábrázoló alkotását.

Mikus Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1960 NOV 12

1021

★ SZEGED ÚJ SZOBRAI. A szegedi Dóm téri pantheon két szoborral gazdagodott. Az árkádsor alatt elhelyezték Mikus Sándornak Derkovits Gyulát és Pátzay Pálnak Katona Józsefet ábrázoló alkotását.

csakis

MIKUS, SÁNDOR

Medaglie fuse

168. Santo Stefano
169. Guglielmo Aba-Novák
170. Lily Darvas
171. Caterina, 1933
172. Caterina, 1933 (rovescio)
173. Testa femminile
174. Testa femminile (rovescio)
175. La zia Mayer, 1933
176. La zia Mayer, 1933 (rovescio)
177. Paolo Pátzay

al: Adatok középkori szobrászatunk
ez. /Kny. Archeologiai Értesitő./ 4 o,
, Budapest, 1935.

al: The first period of hungarian
ng. /Kny. Hungarian Quarterly./ 8 o,
Budapest, 1936.

al: A Szent Anna-oltárok mestere. /Kny.
y Emlékkönyv./ 8 o, 7 K, 22 L, Budapest

al: Magyar faszobrok. 8 o, 32 K, 30 L,
1939.

al: Középkori faszobrászat Magyarország.
91 L, 151 L, Budapest, 1940.

re: Művészeti emlékek a cisztercita
vári templomában és rendházában. o,
zékesfehérvár, 1911.

os: A szombathelyi székesegyház és me-
. 4 o, 25 K, 122 L, Budapest, 1922.

Mikus, Sándor

9. Cuoco

Cat. medaglie

lo 9

La Mostra dell'Incisione e della Medaglia ungheresi della Città di BUDAPEST

Mesterházy

és most. 8

Mesterházy

török emlé

pest, 1936

Mesterházy

altemploma

Mihalik Jó

története.

33 K, 349

Mihalik Jó

Kis 8 o, 0

Mihalik Jó

8 o, 0 K,

Mihalik Józ

Mihalik Józ

2 o, 49 K,

Mihalik Józ

horka-vár ö

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1971 AUG 20

1021

700 éves Győr

Alkotmánynapi ünnepségek vidéken

Alkotmányunk 22. születésnapjának előestéjén, csütörtökön rangos események színhelye volt „a négy folyó városa" Győr. Erre az ünneprre már több mint egy éve készültek a megye, a város párt- és tanácsi szervei, társadalmi aktívái. Az ősi Arrabona, amelynek utcáit rómaiak, illírek, hunok, avarok koptatták, és megalakulásától kezdve nagy jelentőséggel bírt a népek országútján, 1271-ben V. István királytól kapott első ízben városi kiváltságlevelet. A városi rangra emelés 700. évfordulójának ünnepségsorozatai már ez év elején elkezdődtek, és azóta is egymást követték a legkülönbözőbb ünnepi események.

A legkiemelkedőbb ünnepségre augusztus 19-én került sor. Erre a napra zászlókkal díszítették a győri utcákat, és délelőtt 10 órakor az új városközpontban a győri helyőrség fegyveres alakulatainak díszegységei vonultak fel az új Szabadság téren, ahol az árbocokra felvonták a vörös- és a nemzeti színű zászlókat, valamint a piros-fehér-kék lobogóját Győr városnak.

Ezt követően került sor a városi tanács ünnepi ülésére, amelynek elnökségében helyet foglalt többek között *Gáspár Sándor*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a SZOT főtitkára, *Kisházi Ödön*, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, *dr. Csanádi György* közlekedés- és postaügyi miniszter, *Pataki László*, az MSZMP Győr-Sopron megyei Bizottságának első titkára, *Horváth Ede*, a Magyar Vagon- és Gépgyár vezérigazgatója, *dr. Papp Lajos* államtitkár, a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnöke, *Dégen Imre* államtitkár, az Országos Vízügyi Hivatal elnöke, *Lombos Ferenc*, a Győr-Sopron megyei Tanács elnöke, *Jankovics István*, az MSZMP Győr városi Bizottságának első titkára.

Dr. Csernitzki Gyula, a Győr városi Tanács elnöke ünnepi beszédében megemlékezett az ősi város történelmi múltjáról, ismertette jelenét, szólott jövőjéről.

A városi tanács elnöke ezután — első ízben — átadta a „Pro urbe" emlékérmeket és a díszpolgárrá választásról szóló okleveleket.

„Pro urbe" emlékéremmel tüntették ki *dr. Csanádi György* közlekedés- és postaügyi minisztert, a Győrött átvezető korszerű útszakasz kialakításához és létrehozásához nyújtott segítségéért, a győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola megteremtéséért, valamint a belváros távlati közlekedési rendjének tervpályázatával és kialakításával kapcsolatban nyújtott hathatós támogatásáért.

Dégen Imre államtitkár, az OVH elnöke, a győri árvizek idején nyújtott segítségéért, a vízpartok rendezéséért, különösképpen pedig a vízellátás távlati fejlesztésének kialakításához nyújtott segítségéért részesült ugyancsak e magas kitüntetésben.

Díszpolgári oklevéllel tüntették ki *Kovács Margit* Kossuth-díjas keramikusművészt, *Bozsóki Ferenc*et a győri munkásmozgalomban kifejtett tevékenységéért.

Ezt követően Gáspár Sándor *Módos Dezső*nének, a városi tanács elnökhelyettesének — a 700 éves jubileum ünnepségeinek előkészítése, a város kulturális életének előmozdítása érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként — az Elnöki Tanács nevében a Munka Érdemrend ezüst-fokozatát, és hasonló érdemeiért *Z. Szabó László* tanárnak a Munka Érdemrend bronz fokozatát nyújtotta át.

A kitüntetettek nevében dr. Csanádi György közlekedés- és postaügyi miniszter mondott köszönetet.

Két órakor pedig az új Szabadság téren felállított dísztribünt már ezrek és ezrek vették körül, amikor Jankovics Istvánnak, az MSZMP Győr városi Bizottsága első titkárának megnyitó szavai után Gáspár Sándor, a Politikai Bizottság tagja, a SZOT főtitkára lépett a mikrofonhoz, és tartotta meg ünnepi beszédét.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után az elnökség tagjai levonultak a dísztribünről, majd Gáspár Sándor felavatta a tér északnyugati részén felállított 700 éves emlékművet, a Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész által alkotott domborművet, amely Győr város történelmének kiemelkedő eseményeit ábrázolja.

Az ünnepség után került sor az új városközpont felavatására, ahol a megyei tanács és az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság kapott otthont a százmillió forintos költséggel létesített tízemeletes épületkomplexumban. (MTI)

Komló

Csütörtökre díszbe öltözött a mecseki szénmedence ifjú városa, Komló, amely a várossá nyilvánítás 20. évfordulója jegyében ünnepli az alkotmány napját.

Az események sorozata reggel, a tanácsházán az új pedagógusok eskütételével kezdődött, majd a Május 1. Művelődési Házban megnyílt a komlói üzemek életét, fejlődését bemutató kiállítás. A kiállítás „főszereplője" a Mecseki Szénbányák Vállalat.

A nap fő eseményére, az alkotmánynapi nagygyűlésre este a szabadtéri színpadon került sor.

Az összegyűlt több mint ezer ember előtt Óvári Miklós, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának titkára mondott ünnepi beszédet.

Augusztus 20. megünneplése a városban szorosan kapcsolódik egy másik évfordulóhoz: a közeljövőben lesz 20 esztendeje annak, hogy Komló a városok sorába lépett. Komló húszéves története azt a hatalmas fejlődést példázza, amely a szocializmus építésének immár több mint két évtizede alatt hazánkban végbement. Hazánk újjáépítésének megkezdését a szénbányászok hősei tették lehetővé, s a szocializmus építésének minden eredményében benne van a szénmedence bányászainak verejtékes munkája, politikai helytállása. Az itteni bányák jó minőségű szenére az országnak még nagyon sokáig szüksége lesz, ahogy szüksége van és mindig szüksége is lesz a dolgos kézre, a gondolkodó főre, az önzetlen cselekvésre, a forradalmi lelkesedésre és a hazáért dobogó szívre.

Óvári Miklós ezután külpolitikánk néhány alapvető kérdéséről szólt.

Czinege Lajos honvédelmi miniszter mond beszédet az alkotmánynapi tisztavató ünnepségen

Csütörtökön a Parlament előtt megtartották az augusztus 20-án délelőtt 10 órakor kezdődő nyilvános tisztavató ünnepség főpróbáját. Az alkotmány napján a katonai főiskolák, valamint a Karikás Frigyes katonai kollégium végzős hallgatóit együtt avatják tisztté. A nagyszabású, látványos ünnepi eseményen Czinege Lajos vezérezredes, honvédelmi miniszter mond beszédet.

Ugyancsak csütörtökön vették át diplomájukat és rendfokozatukat a pénteken avatandó tisztek. Ebből az alkalomból a Kossuth Lajos Katonai Főiskola végzős hallgatói a néphadsereg központi klubjának nyári helyiségében gyűltek egybe, ahol megjelent Kárpáti Ferenc vezérőrnagy, honvédelmi miniszterhelyettes, a magyar néphadsereg politikai főcsoportfőnöke és Kónyi Gyula rendőr vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes is. Hasonló ünnepi esemény színhelye volt a Zalka Máté Katonai-Műszaki Főiskola, ahol a honvédelmi miniszter képviseletében Oláh István vezérőrnagy, miniszterhelyettes, kiképzési főcsoportfőnök jelent meg. Ugyanebben a tanintézetben adták át a diplomát és a rendfokozatot a Kilián György Repülő-Műszaki Főiskola, valamint a Karikás Frigyes Katonai Kollégium végzőseinek. Ezen az ünnepségen a honvédelmi minisztert Kaszás Ferenc vezérőrnagy, miniszterhelyettes képviselte. (MTI)

tel egyedül nagyobb területen termeltet zöldségfélét, mint a megye összes zöldségtermelése volt 1969-ben. Az ilyen nagy volumenű nyersanyagbázis kialakítása nyilvánvalóan több év feladatát jelenti. A konzervgyár ezért már a gyárépítéssel párhuzamosan megkezdte a termeltetést, a nyersanyagbázisok és a partneri hálózat fokozatos kiépítését.

— Az elmúlt évben a konzervgyár mintegy 130 termelőüzemmel volt kapcsolatban — mondotta Fazekas Károly, majd arról szólt, hogy a gyár vezetői és dolgozói, úgy mint eddig, kutassák a gazdasági együttműködés széles körű, eredményes formáit, s a mezőgazdasági üzemekkel — amelyek képviselői e nagygyűlésen is részt vesznek — minél bensőségesebb, gyümölcsözőbb kapcsolatot teremtsenek a gyárnak, a gyár dolgozóinak, a megye lakosságának hasznára, javára.

— Alkotmányunk ünnepén szoktunk megemlékezni a két dolgozó osztály — a munkásság és a parasztság — közös küzdelmeiről, együttes sikereiről, és szeretnénk, ha ez a történelmi visszapillantás is a szövetség és a barátság további erősödését szolgálná. Az évek számát tekintve a két osztály testvéri egymásra találása jóval korábbi keletű Alkotmányunk megszületésénél. Amióta munkásmozgalom van Magyarországon, a munkásosztály mindig kereste a harcostársat, a bátor és hűséges küzdőtársat, amelyre a dolgozó parasztságban lelt — folytatta ünnepi beszédét Fazekas Károly, majd a munkásosztály és a parasztság szövetségének történetéről adott áttekintést.

— Azt a történelmi tényt, hogy rövid pár év alatt sikeresen végbement a mezőgazdaságban, a falvakban is a nagy társadalmi átalakulás, a munkás-paraszt összefogás újabb nagy sikerének könyvelhetjük el. A nagygyűlés szónoka ezután a mezőgazdaság, a falusi értelmiség további feladatairól, a gazdasági segítő munka mellett jelentős helyet elfoglaló politikai támogatás fontosságáról szólt. Ezt követően a szocialista demokrácia általánosabbá

(Folytatás a 2. oldalon)

Berettyó

ÜNNEPÉLYE

Augusztus 19-én csütörtökön, ü nepi nagygyűlésen rakták le E rettyóújfaluban az ELZETT Fém mezipari Művek újfalui gyárán alapköveit. Az ünnepélyes alk mánynapi és alapkőletételi na gyűlésen megjelent és az elnöksé ben foglalt helyet *Nagy Richárd*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a Budapesti Pártbizottság titkára, *Sikula György*, a megyei pártbizottság titkára, *Ökrös Ferenc*, a Berettyóújfalui járási Pártbizottság első titkára, *Bartha János*, a megyei tanács elnökhelyettese, *Takács Károly*, a Berettyóújfalui járási Tanácsi Hivatal elnöke, *Molnár Ernő*, az ELZETT vezérigazgatója, *dr. Schnitzler József* országgyűlési képviselő, a megye, a járás gazdasági és társadalmi életének képviselői.

Ökrös Ferenc, a járási pártbizottság első titkára üdvözlő beszédében Berettyóújfalu fejlődésének jelentős állomásaként említette azt a beruházást, amelynek alapköve lerakását ünnepeltük. Kiemelte, hogy mit jelent majd a község életében, a vidék iparosításában az ELZETT újfalui gyára.

Ezután Nagy Richárd, a Budapesti Pártbizottság titkára emelkedett szólásra. Beszédében többek között áttekintést adott arról az útról, amelyet 1949-től, Alkotmányunk életbe lépésétől idáig megtettünk. Ennek az útnak az elején — mondotta —, olyan ország állt, ahol az évi nemzeti jövedelem nem érte el a fejenkénti 150 dollárt. Ma pedig ez az érték jó ötszörösére emelkedett, életszínvonalunk nagymértékben javult. Örülünk minden új gyárnak, vállalatnak, intézménynek — most éppen ennek, amelynek alapkövét lerakni készülünk —, mert minden új beruházással egész népgazdaságunk, egész népünk gyarapodik. Beszéde végén Nagy Richárd sok sikert kívánt az új gyár építőinek, leendő dolgozóinak.

Az ünnepi nagygyűlés következő színfoltja az új kenyér szimbolikus átadása volt. Király Gergely, a berettyóújfalui Dózsa Termelőszövetkezet elnöke két úttörő kíséretében két hatalmas, ropogós, pirosra sült kenyeret adott át Nagy Richárdnak és Molnár Ernőnek.

Az alapkőletétel ünnepélyes pillanata

ség elindult, mindenki látni akarta az ünnepélyes pillanatot, amely a berettyóújfalui iparosodás eddigi legjelentősebb állomását jelenti.

Az alapkőletétel helyén Molnár Ernő vezérigazgató beszélt. Elmondta, hogy a vállalatnál erre a pillanatra éppen olyan lelkesen készültek, mint a berettyóújfaluiak. Fizikai és műszaki dolgozóink — mondotta —, munkájuk legjavát adták, hogy minél gyorsabban befejezzék az előkészületeket. Ezzel az alapkőletétellel csak az új gyár egyik részének a beruházása indul. Az első lépcsőben az acél- és fémárugyár letelepítése következik be. Reméljük, hogy a tervezők és kivitelezők munkájának eredményéül két év múlva az évnek ezen a napján már a termelés megindulását ünnepeljük.

A vezérigazgató szavai után az alapkövet helyére tették, majd egy-egy lapát cementhabarcs segítségével rögzítették. Nagy Richárd, Molnár Jenő és dr. Schnitzler József után a kivitelező — az ÉVM Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat — munkásai fejezték be az alapkőletételt.

Ezzel kezdetét vette a közel két évig tartó építkezés, amelynek nyomán új, korszerű gyár épül Berettyóújfaluban.

Az alapkőletétel után folytatódott a munkás-paraszt találkozó.

Alkotmányunk születésének 22. évfordulóján

Ünnepi nagygyűlések, megemlékezések országszerte

Gáspár Sándor Győrött, Óvári Miklós Komlón mondott ünnepi beszédet

Alkotmányunk 22. születésnapjának előestjén, csütörtökön délután két órakor Győrött, ünnepi nagygyűlést tartottak. Az új Szabadság-téren felállított dísztribünt ezrek és ezrek vették körül, amikor Jankovits Istvánnak, az MSZMP győri városi bizottsága első titkárának megnyitó szavai után Gáspár Sándor a Politikai Bizottság tagja, a SZOT főtitkára lépett a mikrofonhoz és tartotta meg ünnepi beszédét.

Gáspár Sándor átadta Győr-Sopron megye dolgozó népének és a fennállása 700. évfordulóját ünneplő Győr megyei város lakosságának az MSZMP Központi Bizottsága és a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa üdvözletét, majd az alkotmányban biztosított jogok, illetve kötelességek szoros összefüggését hangsúlyozva, gazdasági kérdésekkel foglalkozott.

— A párt X. kongresszusa — hangoztatta — megjelölte azokat a feladatokat, amelyek az egész magyar nép érdekeit szolgálják. Ezek lényege, hogy **a negyedik ötéves terv teljesítésével hazánk a fejlett ipari országok sorába kerüljön, s ezzel párhuzamosan tovább javuljon a magyar nép anyagi és szellemi színvonala.**

Kimondani könnyű, hogy Magyarország négy és fél év múlva fejlett ipari ország lesz. De eljutni odáig — azt tudnunk kell — nem lesz könnyű. Csak az egész nép együttes, következetes, áldozatot is vállaló munkája hozhatja meg a sikert.

Népünk — hangsúlyozta a szónok — nem elszigetelten,

(Folytatás az 5. oldalon)

zabadságom hivatálosan. Hu-zonkét nap jár. Tizenhat na-pom még bent van, majd ka-ácsony táján veszem ki.

Ódór Sándorné négy éve olgozik a sertéseknél.

— *Először anyám jött, elhi-ott magával. Aztán marad-am. Szeretem az állatokat. Ezek a disznók is kedvesek. Ha szépen szólítjuk őket, oda-önnek hozzánk.*

A szikár Molnár Istvánné gy vélekedik, aki dolgozik negél a tsz-ben. Régen a falu ertéspásztora volt, hosszú veken rakták össze a fillére-et, amíg összejött a hét hold öld, és az ötvenes években negépíthették a szobakony-ás házat. Közben felnőttek gyerekek, a négyből két fiú nég itthon van, azok útját gyengeti.

A kertészetben szüretelnek. A tábla szélén a fehérhéjú ökkel megrakott rekeszeket akosgatja Ferencz Jó...

kozó ládákra. Csomagjaikból bögrében túró, szelet hús, paprika kerül elő.

— *A fiataloknak jó a mai világban* — mondja Horváth Ferencné. — *Csakhát mind futnak a városba, pedig nem keresnek többet, mint itt.*

Fábics Erzsi szűkszavúan helyesel. Egy éve tagja a közös gazdaságnak, s jól érzi magát a kertészeti munkában.

— *Jó is. Ha többen vagyunk, könnyebb a munka. Az első évtől dolgozok* — teszi hozzá Böcskei Sándorné. — *Csak sajnos, nem vagyok tag, öregségemre még járadékot sem kapok. A keresetem az uram lapjára ment.*

— *Én meg betegségem miatt két esztendőt rádolgoztam, hogy meglegyen a nyugdíjidőm, mert két évet az SZTK sehogyan sem akart elismerni. Pedig a tsz még perelt is értem. Azért hál istennek,*

mielőbb o... ra kerüljön, s mu... mán gazdag aratásn... k tanúi, most együtt ... tek. Alkotmányunk sz... etése jubileumát, *az új kenyér ünnepét köszöntötték tegnap délelőtt a Felsőbagodi MEZŐGÉP Vállalatnál.* A régi traktoros napok emlékeit elevenítették fel, köszöntve az első gépállomások létrehozóit, a vállalat törzsgárda tagjait, a traktorosokból lett szakmunkásokat és szakembereket, valamennyi dolgozót.

Szoros kapcsolatban

E munkás-paraszt találkozó a két osztály megbonthatatlan szövetségét jelképezi. Mint valaha, a gépállomások idején, úgy most is szoros a kapcsolat a földművelők és a MEZŐGÉP között. *A vállalat munkájával szinte naponta szolgálja a mezőgazdaságot,* élelmiszer gazdaságunkat. A megye valamennyi közös gazdaságával tartják a jó partnerekhez illő kapcsolatot.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

ZALAI HÍRLAP

1971. augusztus 20.

Ünnepi nagygyűlések, megemlékezések országszerte

(Folytatás az 1. oldalról.)

hanem a szocialista országok közösségében végzi a munkáját. Közösek társadalmi céljaink és a KGST keretében — az együttműködést állandóan fokozva —

együttesen dolgozunk közös céljaink megvalósításáért,

a dolgozó ember anyagi és kulturális szükségleteinek mind teljesebb kielégítéséért.

Az életszínvonal alakulásának szempontjából nagy jelentőségű, hogy ebben az esztendőben jó közepes termésre számíthatunk, s ugyanakkor előrehaladás mutatkozik az állattenyésztésben is. Különösen örvendetes a sertéstenyésztés gyorsütemű növekedése. A mezőgazdasági termelésben elért sikerek az állami gazdaságok és a termelőszövetkezetek fáradságos munkájának gyümölcsei.

Elismerés és köszönet érte a mezőgazdaság munkásainak, dolgozó parasztságunknak.

A szónok ezután a falvakban végbemenő nagyarányú változások főbb vonásaival, jellemzőivel, majd a jövedelmek alakulásának néhány kérdésével foglalkozott, majd rámutatott: a jövedelmek alakulásával nem vagyunk megelégedve. A kirívó aránytalanságokat megszüntettük ugyan, azt azonban még nem mondhatjuk, hogy a „mindenkinek munkája szerint"-i elvet teljesen érvényesítjük. Ennek a mai helyzetünkre jellemző ténynek az a legdöntőbb oka, hogy több a munkahely, mint a munkavállaló.

Jövedelempolitikánkat, bérrendszerünket úgy kell javítanunk, hogy aki dolgozik, az keressen, aki pedig csak „dolgozgat" az csak „keresgessen".

A szocializmus, s mi erre büszkék vagyunk, nemcsak növekvő anyagi jólétet jelent, hanem olyasmit is, amit a kapitalista rendszer uralkodó körei nem tudnak és nem is akarnak biztosítani a népnek, ez pedig a valódi demokrácia, a dolgozók tényleges részvétele a közügyekben. Az üzemi demokrácia érvényre juttatása nálunk társadalmi igény, nem más, mint a munkáspolitika megvalósítása a munkahelyen. Ez a fő tényezője a dolgozók megelégedettségének, jó hangulatának, alkotó részvételének a termelésben. — mondotta a SZOT főtitkára.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után az elnökség tagjai levonultak a dísztribünről, majd Gáspár Sándor felavatta a tér északnyugati részén felállított 700 éves emlékművet, a Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész által alkotott domborművet, amely Győr város történelmének kiemelkedő eseményeit ábrázolja.

★ ★ ★

Csütörtökre díszbe öltözött a mecseki szénmedence ifjú városa, Komló, amely a várossá nyilvánítás 20. évfordulója jegyében ünnepli az alkotmány napját.

A nap fő eseményére, az alkotmánynapi nagygyűlésre este, a szabadtéri színpadon került sor.

Az összegyűlt több mint ezer ember előtt Óvári Miklós, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának titkára mondott ünnepi beszédet.

— Augusztus 20. megünneplése a városban szorosan kapcsolódik egy másik évfordulóhoz: a közeljövőben lesz 20 esztendeje annak, hogy Komló a városok sorába lépett. Az itteni bányák jó minőségű szenére az országnak még nagyon sokáig szüksége lesz, ahogy szüksége van és mindig szüksége is lesz a dolgos kézre, a gondolkodó főre, az önzetlen cselekvésre, a forradalmi lelkesedésre és a hazáért dobogó szívre.

Óvári Miklós ezután külpolitikánk néhány alapvető kérdéséről szólt.

— Külpolitikánk — hangoztatta — szoros összhangban van azzal az alkotmányban rögzített történelmi ténnyel, hogy

hazánkban minden hatalom a dolgozó népé.

Ennek megfelelően alakítjuk ki állásfoglalásainkat a nemzetközi helyzet különböző kérdéseiben. A magyar nép legsajátosabb érdekeit és egyben a szocializmus nemzetközi ügyét képviseljük, amikor ápoljuk és fejlesztjük kapcsolatainkat a velünk egy úton járó, azonos társadalmi célokért küzdő testvéri szocialista országokkal.

Óvári Miklós hangoztatta alkotmányunk ünnepének békés hangulata nem feledtetheti velünk azt, hogy a világ egyes térségeiben a helyzet feszült, sőt háborútól terhes. Vietnamban tovább tart a háború, bár egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy az Egyesült Államok katonai győzelmet nem tud elérni, politikailag pedig máris vesztett. Mondhatná valaki, Vietnam tőlünk messze van, a bombák robbanása nem hallatszik idáig, a háború tüze a mi egünket nem festi pirosra. Vietnam harca azonban a mi harcunk is — hangsúlyozta a Központi Bizottság titkára.

Vietnam értünk is, a mi békénkért is harcol. Az imperializmus minden nép közös ellensége, s minden győzelem, amit a hős vietnami nép arat, a közös ellenséget, az imperializmust gyengíti.

Ebben a háborúban — különösen annak jelenlegi szakaszában — a vietnami nép hősiességén túl nagy jelentősége van a Vietnam melletti növekvő nemzetközi szolidaritásnak. Szolidárisak vagyunk mi is Vietnam, Laosz, Kambodzsa népeivel, támogatjuk hősies harcukat politikailag, erkölcsileg és a szükséges mértékben anyagiakkal is — egészen a végső győzelmükig.

A szónok ezután az izraeli agresszió miatt háborús feszültségekkel terhes közel-keleti helyzetről beszélt.

Beszéde összegezéseként a szónok rámutatott: alkotmányunk ünnepén számvetést készítve joggal állapíthatjuk meg, hogy a magyar—szovjet barátság erősítését, a szocialista országok egységének fejlesztését, a nemzeti függetlenségért és a társadalmi haladásért harcoló erők támogatását, a különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett élését, a béke védelmét szolgáló külpolitikánk az elmúlt években jelentős eredményeket ért el. Sikerült biztosítani népünk számára a békés építőmunka nemzetközi feltételeit, barátaink vannak szerte a világon, nőtt hazánk tekintélye a nemzetközi életben. Mindezt őszintén és következetesen internacionalista politikánknak köszönhetjük, s annak, hogy ezt a politikát egész népünk magának vallja, tetteivel, állásfoglalásaival támogatja.

A nagygyűlés Kiss Istvánnak, a Hazafias Népfront városi bizottsága elnökének zárszavaival, majd az Internacionálé hangjaival zárult. (MTI)

Az Észak-zalai Víz-Csatornamű és Fürdő Vállalat

felvételre keres

raktárosokat, építésben jártas művezetőket, építőipari és karbantartó segédmunkásokat. Jelentkezés: Zalaegerszeg, Könyök u. 9.

Vas és műszaki kereskedésben jártas dolgozót és

raktári segédmunkást felveszünk

Somogy—Zala megyei Vas- és Műszaki Nagykereskedelmi Vállalat zalaegerszegi telepe. Zrínyi út 36.

Személygépkocsira

gépkocsivezetőt felveszünk

Somogy—Zala megyei Vas- és Műszaki Nagykereskedelmi Vállalat zalaegerszegi telepe. Zrínyi u. 36.

Jármű

CU rendszámú, 28 000 kilométert futott **Skoda** Octavia Combi tartalék alkatrészekkel eladó. Molnári, Telefon: 9. Körzeti orvos.

MB 1000-es Skoda, CT-s rendszámú eladó. Zalaegerszeg, Olajmunkás u. 5. Gasparics.

Pannónia motorkerékpár eladó. Zalaegerszeg, Kossuth u. 38. Burka.

Most vizsgázott 900-as **Wartburg** eladó. Megtekinthető: Nagykanizsa, Zrínyi Miklós út 45. (udvarban).

OPEL Record kitűnő állapotban, olcsón eladó. Cserti Boldizsár, Nagykanizsa, Bagolai sor 41.

Nyeremény gépkocsit vennék készpénzért. Zalaegerszeg, Viszlapark 17.

Gyöngyházfehér 601-es **Trabant** újszerű állapotban eladó. Nagykanizsa, Báthory 3. Szerényi.

Eladó IC-s **Wartburg** Limousine. Zalaegerszeg, Olajmunkás 8. 16 órától. Takács.

IC-s Wartburg eladó. Zalaegerszeghegy 54. Ernyes.

Kifogástalan állapotban lévő 223-as

WARSAWA Limousine

személygépkocsi vállalatnak, szövetkezetnek eladó. Érdeklődni: **Zalatervnél**, személyesen, vagy 11-334-es telefonon.

Vegyes

Egy vagy másfélszobás szövetkezeti, vagy OTP lakást vennék. Készpénzzel fizetek jeligére a nagykanizsai hirdetőbe.

Budapesti két szoba, komfortos lakásomat elcserélném zalaegerszegi modern másfélszobásra. Érdeklődni: Zalaegerszeg, November 7 tér 3. A. lépcsőház, fsz. 1.

Nagyrécsén, Táncsics út 49. szám alatt családi ház eladó.

Csácsbozsoki-hegyen eladó fiatal szőlő gyümölcsössel megosztva is. Érdeklődni: Zalaegerszeg, Zrínyi Miklós út 53. Vidovics.

Boglárka szobabútor eladó. Zalaegerszeg, KISZ lakótelep, Pesti Barnabás u 6. fsz. 5. Korcz.

A nagykanizsai Vörös Csillag Tsz-nél szőszösbükköny vetőmag eladó.

NDK importból származó óriási sűdő nyulak eladók. Szombathely, Vasvári Pál utca 23.

Teljesen új indiai **kötőgép** azonnal eladó. Zalaegerszeg, Somogyi Bacsó tér 8.

Jugoszláv **gázkályha** eladó. Zalaegerszeg, Kossuth u. 10. II. Somogyi.

Zongora eladó. Nagykanizsa, Ady út 11. II. emelet 20.

Eladó kombinált garnitúra, kétajtós szekrény és egy sezlon. Zalaegerszeg, Lenin u. 16. A. I. em. 3.

Pedagógusnő Zalaszentgróton bútorozott szobát keres. Ajánlatokat „September" 308 438 jeligére, Zalaegerszeg, Kossuth utcai hirdetőbe kérek.

A zalaegerszegi Önkiszolgáló Étterem értesíti kedves vendégeit, hogy augusztus 22—29-ig

szabadság miatt zárva lesz

Építtetők figyelmébe!

A zalaszentgroti TÜZÉP telepen vásárolt és a helybeli téglagyárból még el nem szállított téglablokkokat legkésőbb 1971. augusztus 31-ig kérjük beváltani, mivel azokra a téglagyár későbbi időpontban árut nem szolgál ki.

Szombathely—Zalaegerszegi TÜZÉP

...épgyár felvételre keres:

...tőket, marósokat,

...kat, esztergályosakat,

...vezetőket és segédmunkásokat.

...ing Gépgyár

...ombóvári Gyáregységénél

...emélyesen

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

1971 AUG 20

1021

Mikus Sándor

A lakosság életszínvonala a gazdasági fejlődés ütemével arányosan növekszik

Gáspár Sándor beszéde Győrben

ALKOTMÁNYÁT KÖSZÖNTI AZ ORSZÁG

Alkotmányunk 22. születésnapjának előestéjén, csütörtökön rangos események színhelye volt »a négy folyó városa«, Győr. Erre az ünnepre, már több mint egy éve készültek a megye, a város párt- és tanácsi szervei, társadalmi aktivái.

Két órakor az új Szabadság téren felállított dísztribünt már ezrek és ezrek vették körül, amikor *Jankovits István*nak, az MSZMP győri városi bizottsága első titkárának megnyitó szavai után *Gáspár Sándor*, a Politikai Bizottság tagja, a SZOT főtitkára lépett a mikrofonhoz és megtartotta az alkotmánynapi nagygyűlés ünnepi beszédét.

Gáspár Sándor átadta Győr-Sopron megye dolgozó népének, és a fennállása 700. évfordulóját ünneplő Győr megyei város lakosságának az MSZMP Központi Bizottsága és a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa üdvözletét, majd az alkotmányban biztosított jogok, illetve kötelességek szoros összefüggését hangsúlyozva, gazdasági kérdésekkel foglalkozott.

A párt X. kongresszusa — hangoztatta — megjelölte azokat a feladatokat, amelyek az egész magyar nép érdekeit szolgálják. Ezek lényege, hogy a negyedik ötéves terv teljesítésével hazánk a fejlett ipari országok sorába kerüljön, s ezzel párhuzamosan tovább javuljon a magyar nép anyagi és szellemi színvonala. Kimondani könnyű, hogy Magyarország négy és fél év múlva fejlett ipari ország lesz. De eljutni odáig — ezt tudnunk kell — nem könnyű. Csak az egész nép együttes, következetes, áldozatot is vállaló munkája hozhatja meg a sikert.

Gazdaságpolitikánk legfontosabb célja már hosszú ideje az, hogy adottságaink figyelembe vételével állandóan javítsuk a termelés hatékonyságát, a népgazdasági arányokat, az ipari szerkezetet, a műszaki fejlődést. A kormány ezzel összefüggő erőfeszítései ismertek: iparfejlesztési politikája biztosítja az ország nagyobb energiabázisát, szorgalmazza az építőipar, az alumíniumipar, a gyógyszergyártás fejlesztését, a mezőgazdaságban az erők olyan koncentrálását, amely zavartalanná teszi a lakosság ellátását, közlekedéspolitikája lényegesen kényelmesebbé, kulturáltabbá és gyorsabbá teszi az utazást.

Ötéves tervünkben a lakosság életszínvonala a gazdasági fejlődés ütemével arányosan növekszik: a bérből és fizetésből élők, valamint a parasztság egy főre jutó reáljövedelme 24 százalékkal, a munkások és az alkalmazottak reálbére 18 százalékkal emelkedik. Öt év alatt 400 ezer lakást építünk, javítjuk a közegészségügyi helyzetet az oktatás feltételeit, emeljük a szolgáltatások színvonalát.

Jól tudjuk azonban, hogy még ez a jelentős előrehaladás sem teremt mindenki számára olyan életszínvonalat, amilyet szeretnénk és jogosnak tartunk. Mindenesetre arra törekszünk, hogy a tervidőszakban azoknak is könnyebbé váljon az élete, akik ma még mindennapos gondokkal küzdenek. Helyzetük javítására emeljük majd a családi pótlékot, az alacsony nyugdíjakat, az alacsony kereseteket. Gondoskodunk arról is, hogy az árnövekedések ne haladjanak túl egy bizonyos mértéken, és semmiképpen se csökkentsék egyetlen réteg — különösen az alacsony jövedelemből élők — életszínvonalát sem.

Az életszínvonal alakulásának szempontjából nagy jelentőségű, hogy ebben az esztendőben jó közepes termésre számíthatunk, s ugyanakkor előrehaladás mutatkozik az állattenyésztésben is. Elismerés és köszönet érte a mezőgazdaság munkásainak, dolgozó parasztságunknak.

Terveink megalapozottak, egyaránt szolgálják az egyének és a társadalom állandó gyarapodását. Alkotmányunk ünnepén eredményeink szilárd alapjára építve nyugodt magabiztossággal tekinthetünk előre, s szólíthatjuk az ország további felvirágzását szolgáló tervek megvalósítására munkásosztályunkat és egész dolgozó népünket.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után az elnökség tagjai levonultak a dísztribünről, majd Gáspár Sándor felavatta a tér északnyugati részén felállított 700 éves emlékművet, a *Mikus Sándor* Kossuth-díjas szobrászművész által alkotott domborművet, amely Győr város történelmének kiemelkedő eseményeit ábrázolja.

Az ünnepség után került sor az új városközpont felavatására, ahol a megyei tanács és az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság kapott otthont a 100 millió forintos költséggel épített tízemeletes épülékomplexumban.

jet az amerikai B—52-es stratégiai bombavetőknek — az AFP szerint — »példátlan méretű« szőnyegbombázásai sem képesek megtörni. A saigoni amerikai hadvezetés szóvivője

A dél-vietnami hadvezetés 22 halottban és 46 sebesültben jelölte meg veszteségeit.

Párizsban tegnap délelőtt folytatták a tárgyalásokat a vietnami probléma rendezéséről. Csütörtökön délelőtt 10.30 órakor kezdték meg a 126. ülésüket.

A tegnapi ülésen *Nguyen Thi Binh* asszony, a DIFK külügyminisztere és a párizsi értekezleten részt vevő küldöttség vezetője nem vett részt. Helyette *Dinh Ba Thi* vezette a küldöttséget.

Újabb összeesküvés Bolíviában

Kormányellenes összeesküvést lepleztek le Bolíviában — jelentette be szerdán este a bolíviai fegyveres erők parancsnoka.

A közlemény szerint — amely az Ultima Hora című lapban is megjelent — a hatóságok rajtaütöttek a Nemzeti Forradalmi Mozgalom és a Falangista Szocialisták elnevezésű reakciós burzsoá szervezetekkel kapcsolatban levő tisztek egy csoportjának titkos összejövetelén. Az összeesküvéssel kapcsolatosan országszerte mintegy 40 katonatisztet és polgári személyt tartóztattak le.

Mint az AFP hírügynökség írja, eddig meg nem erősített hírek szerint lázadás tört ki az Oruroban levő Challapata kaszárnyában, ahol a tisztek

Hat embert tartanak fogva a tupamarók

Az uruguayi városi gerillák, a tupamarók szerdán újabb emberrablást hajtottak végre. Áldozatuk ezúttal *Fernando Llado*, a »Frigorifico Modelo« húskonzervgyár igazgatóhelyettese volt. A rendőrség szerint Lladot kocsijából vitték el, amikor éppen irodájába akart hajtani. Az emberrablóknak — mint ez tupamaró-ügyekben hagyományos — ezúttal sincs nyomuk.

zásaival igyekszik elle lyozni a szabadságharcos madások erejét — ezúttc sikertelenül.

Ha tehát a nyugati ügynökségek jelentéseit zük, Vietnamban szürke köznap van, és ez a szü hétköznap sajnos vért, hal pusztulást jelent.

A valóságban azonl Vietnamban ünnep v olyan évforduló, amely nem csak a vissza-, hanem az elő repillantást is megkönnyíti; olyan dátum, amely nagyszerű tanulságokkal terhes, akár az ész, akár a szív mérlegén méretik meg.

Huszonhat esztendeje, 1945. augusztus 19-én tört ki ebben a sokat szenvedett távol-keleti országban az a felkelés, amelyet a történelemkönyvek augusztusi forradalomként emlegetnek, és amelyre nemcsak a múlt, hanem a jelen és a jövő szempontjából is érdemes emlékeznünk.

Vietnamot a múlt század harmadik harmadában a franciák gyarmatosították. A nép, a kommunisták, Ho Si Minh vezetésével egyetlen percig sem tűrte tétlenül az idegen igát. Amikor a második világháború során a japán imperializmus előnyomuló csapatai szállták meg az országot, a harc fokozott erő-

yen Dien Bien Phunál egy népi felszabadító sereg először aratott végleges, elsöprő győzelmet egy kolonialista nagyhatalom fegyveres ereje ellen.

Ekkor nyomult be az amerikai imperializmus a francia helyébe, ekkor döntött úgy Washington, hogy megfosztja győzelme gyümölcseitől a vietnami népet. Az amerikai hadsereg összehasonlíthatatlanul erősebb, mint a francia — gondolták Washingtonban —, de a vietnami nép még erősebbnek bizonyult: a világ legerősebb imperialista hadserege politikailag, erkölcsileg és katonailag viharos gyorsasággal közeledik a maga Dien Bien Phujához...

Vietnamban a vér, a pusztulás hétköznapjairól tanúskodnak a hadijelentések. De Vietnamban ünnep van, mert a 26 évvel ezelőtti dátum nemcsak a harc, hanem a diadal folyamatosságának záloga is.

ált gépkocsiban

sist talált mintegy 500 000 dinár értékben.

Feltételezhető, hogy a Nisben elárverezett gépkocsit a dimitrovgrádi vámhivatalban kobozták el líbiai kábítószercsempészektől, de a csempészáru teljes mennyiségét a kocsiban nem találták meg nyomban.

-tengeralattjárók ában

pülőgépanyahajó, az amerikai 7. flotta vezérhajója is. Ezzel kapcsolatban az Akahata, a Japán Kommunista Párt lapja csütörtöki számában hang-

Mikus Sándor

bb 15. lenin-szobrot kap pécs

vid-fm/tné-ju la mikus sándort

1021

1968. november 9.

mikus sándor kétszeres kossuth-díjas, kiváló művész a pécsi városi tanács megbízásából megmintázza lenin másfélszeres életnagyságu szobrát. a szobor felavatására 1969-ben kerül sor. /mti/

-.-

kor a szellőző ablakon át benyúltak vagy
a kocsikba, s onnan nagyrészt palackozott bort, sört
emeltek ki. élelmiszert, ruhaneműt s használati tárgyakat
is loptak. egy év leforgása alatt csaknem 13 ezer forint
kárt okoztak ily módon.

a központi kerületi bíróság binder nándor, 24 éves hat-
vani lakost egyévi és héthónapi, patyi mihály 39 éves adácsi
lakost egyévi és hathónapi, balogh istván, 24 éves péce-
li lakost egy évi és háromhónapi szabadságveszt-
tésre az ügy másik három szereplőjét pedig 10 százalé-
kos bércsökkentéssel négy-öt hónapi javító-nevelő munkára
ítélte. az utóbbi háromma l szemben az ítélet jogerős./mti/

-.-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSEPEL
Mikus Sándor
1967 NOV 17.

Mikus Sándor

1021

Csepeli képzőművészek kiállítása

Szombat délben zsúfolásig elt a Csepel Művek műszaki klubja. Ekkor nyitották meg ünnepélyes keretek közt a csepeli képzőművészek jubileumi kiállítását, a Csepel Művek fennállása 75. évfordulójának tiszteletére. A megnyitó ünnepségen megjelent *Vigh Lajos*, a CSM pártbizottság titkára, *Vajna Gábor*, a XXI. kerületi Tanács VB elnökhelyettese, megjelentek a társadalmi szervezetek helyi képviselői. S eljöttek a megnyitó ünnepségre az egykor Csepelen a Munkásotthonban tanító képzőművészek is, akiknek komoly részük van abban, hogy a csepeli képzőművészet ilyen magas színvonalra emelkedett. Eljött *Mikus Sándor* Kossuth-díjas és *Olcsay Kiss Zoltán* szobrász, továbbá *Gádor Emil* és *Illés Árpád* festőművész.

A megjelenteket *Körtés István*, a Csepeli Munkásotthon igazgatója, valamint *Riedl Antalné*, a Hazafias Népfront XXI. kerületi Bizottságának titkára köszöntötte. Ezt követően Vajna Gábor mondott ünnepi beszédet, méltatva a kiállítás jelentőségét. Végül *Szabó Andrásné*, a CSM trösztbizottság agit.-prop. és kultúrnevelés osztályának vezetője ismertette a díjazás sorrendjét és átadta a pénzdíjakat. Első díjat nyert *Réti Mátyás*, a második díjat *Hajtun Klára* és *Keleti Jenő*, a harmadik díjat *H. Varga Ilona*, *Kovács Sándor* és *Rácz László* kapták. A díjalapot a XXI. kerületi Tanács VB népművelési csoportja és a Csepeli Munkásotthon adományozta, támogatva a csepeli képzőművészet fejlődését.

A kiállításon Buna Konstantin, Hajtun Klára, *Keleti Jenő*, Kovács Sándor, *Lelkes István*, *Lelkesné Dergács Mária*, *M. Tóth Ágota*, *Rácz László* és Réti Mátyás festményei, továbbá *Kardos Győző*, H. Varga Ilona és *Várnagy Ildikó* szobrászalkotásai szerepelnek. A kiállítás *november 20-ig tekinthető* meg a műszaki klubban, *naponta 10-től este 6 óráig.*

Szabó Andrásné, a trösztbizottság agit.-prop. és kultúrnevelési osztályának vezetője átadja Réti Mátyás festőművésznek az első díjat.

...kes anyák pótszabadsága, ...kszervezet vétójoga

kentés — ebben az esetben a szakszervezet, *vétójogával élve*, a felmondást kifogásolhatja. Ha a vállalat a kifogással nem ért egyet, köteles azt három napon belül a területi munkaügyi döntőbizottsághoz felterjeszteni. A döntőbizottság ilyen esetben szabályos eljárást folytat le, és a felmondás hatályosságát, vagy annak [illegible] mondja ki. A vállalat azonban a felmondást — a szakszervezet vétójára tekintettel — mindaddig nem hajthatja végre, amíg a területi munkaügyi döntőbizottság jogerősen nem határoz a kérdésben.

Kifogásnak lehet helye olyan esetekben is, amikor az intézkedés nem egyes dolgozókra, hanem az egész kollektívára, illetve a dolgozók csoportjára vonatkozik. Pl. az igazgató intézkedésére az öltöző egy részét raktárrá alakítják át, s emiatt a dolgozók összezsúfolva, rossz körülmények között öltözködhetnek, tisztálkodhatnak.

A kifogásolt intézkedés lehet olyan természetű is (pl. a terhes nőnek való felmondás esetén), amikor egyben a dolgozó maga is jogosult a munkaügyi vita megindítására. Ezt a jogát a szakszervezet fellépése természetesen nem zárja ki.

Dr. Z. J

a CSEPEL

KÉT VÁLAS...

a tanács keresk...

A Csepel Újság október 6-i számában bírálat hangzott el a 21 110-es húsbolttal kapcsolatban. A cikkben leírtakat nem vitatjuk, véleményünk szerint megtörténhetett. Kérjük a vásárlókat, ha becsapják, megkárosítják őket, először is forduljanak az üzletvezetőhöz sérelmük orvoslása ügyében. Ezen túlmenően joguk van észrevételeiket a panaszkönyvben rögzíteni, konkrétan feltüntetve, hogy mikor mit vásároltak, és mennyi volt a megkárosítás. Ha az üzletvezető megfelelő elégtételt nem szolgáltat, abban az esetben kérjük, tegyenek bejelentést a tanács kereskedelmi osztályán, és ha a vásárlónak igaza van, a szükséges intézkedést minden esetben meg fogjuk tenni.

Szerencsére figyelmeztet

A Csepel Ujság X. hó 20-i számában megjelent „Szerencsére figyelmeztet" című cikkre az alábbi észrevételünket tesszük meg:

A vállalat három üzemében alkalmazunk „baleset ellen védekezz!" fényreklámot, ezek technikai megoldása még nem kielégítő, s ennek tudható be, hogy a figyelmeztető lámpák eltörtek.

Megjegyezni kívánjuk, hogy a szóbanforgó cikk megállapítását, hogy ebből baleset lesz, nem tartjuk valószínűnek, mert a lámpatest kerete úgy van megoldva, hogy az üvegcserép törés esetén csak befelé eshet.

A meghibásodott lámpatestet leszereltettük, s intézkedtünk a gondnokság és elektromos szerelők felé a megfelelőbb lámpatestek kialakítása érdekében.

Kun József
Motorkerékpárgyár igazgatóság

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Mikus Sándor

ESTI HIRLAP

1968 NOV 9

Mikus Sándor

LENIN SZOBOR PÉCSETT

1027

Mikus Sándor, kétszeres Kossuth-díjas kiváló művész a pécsi városi tanács megbízásából Lenin másfélszeres életnagyságú szobrát mintázza. A szobor felavatását 1969-re tervezik.

102

1971 II. 11 Kossuth 19.oo /6/ Ár

Esti Krónika I.

Délután bensőséges ünnepség székhelye volt az Épitők Háza. Bokányi Dezső a magyar munkásmozgalom kiemelkedő harcosa, lánglelkü szónoka.

A magyarországi Épitőmunkások Országos Szövetségének alapitó majd vezetőségi tagja.

Később elnöke.

A magyar tanácsköztársaság idején munkaügyi és népjóléti népbiztos.

A Vörös Hadsereg harmadik hadtestének parancsnoka, a népbiztosok perében halálra itélték, fogolycserével a Szovjetunióba került, ahol folytatta, forradalmi tevékenységét.

Budapesten az Épitők Székháza előcsarnokában, annak a márvány-

1971 II. 11 Kossuth 19.oo /6/ Ar

Esti Krónika I.

Délután bensőséges ünnepség székhelye volt az Épitők Háza.

Bokányi Dezső amagyar munkásmozgalom kiemelkedő harcosa,

lánglelkü szónoka.

A magyarországi Épitőmunkások Országos Szövetségének

alapitó majd vezetőségi tagja.

Később elnöke.

A magyar tanácsköztársaság idején munkaügyi és népjóléti

népbiztos.

A Vörös Hadsereg harmadik hadtestének parancsnoka, a

népbiztosok perében halálra itélték, fogolycserével a

Szovjetunióba került, ahol folytatta, forradalmi tevékenységét.

Budapesten az Épitők Székháza előcsarnokában, annak amárvány-

táblának a sorait idéztem amelyet Bokányi Dezső mellszobre mellett hely tek el.

Bokányi Dezső loo éve, 1871 február 11-én született Budapesten. Kőfaragó volt. Osztályharcos, forradalmár.

Mellszobrát sem ércbe öntötték, hanem terméskőből faragták.

A délutáni szoboravató ünnepségen, Somogyi Miklós a SZOT számvizsgáló bizottságának elnöke, az Épitők Szakszervezete Központi Vezetőségének tagja, a szervezett épitőmunkások veteránharcosa idézte fel Bokányi Dezső küzdelmes, harcos, megalkuvást nem ismerő életét.

34o ezer szervezett épitőmunkás nevében, tisztelegve a hősi múlt kőbevésett emlékeztetője az iaz forradalmár szobra előtt.

A szobor Mikus Sándor Kossuth-dijas szobrászmüvész alkotása.

Honnan tudta oly élethüen megformálni ennek akiváló embernek a portréját ?

Kérdezte Mikus mestertől az ünnepség után.

- 1918-ban hallottam beszélni a Parlament előtt, és egyszer a Városligetben.

- Hány éves volt akkor Mikus mester ?

- tizenöt. Remek szónok volt, olyan orgánuma volt, és naygon szép ember volt.

- Olyan hangja volt, hogy magából ragadta a hallgatóságot ?

- Igen. És nagyon örültem annak hogy idős épitőmunkások fölism amikor Óbudáról hoztam ide a helyszinre, amikor megnézték akko én kérdeztem tőlük, hogy kk lehet ez, és mondták, hogy ez a Bokányi. Ráismertek.

Mikus Sándor

táblának a sorait idéztem amelyet Bokányi Dezső mellszobre mellett hely tek el.

Bokányi Dezső 100 éve, 1871 február 11-én született Budapesten. Kőfaragó volt. Osztályharcos, forradalmár.

Mellszobrát sem érobe öntötték, hanem terméskőből faragták.

A délutáni szoboravató ünnepségen, Somogyi Miklós a SZOT számvizsgáló bizottságának elnöke, az Építők Szakszervezete Központi Vezetőségének tagja, a szervezett építőmunkások veteránharcosa idézte fel Bokányi Dezső küzdelmes, harcos, megalkuvást nem ismerő életét.

34o ezer szervezett építőmunkás nevében, tisztelegve a hősi múlt kőbevésett emlékezetője az iaz forradalmár szobra előtt.

A szobor Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész alkotása.

Honnan tudta oly élethűen megformálni ennek akiváló embernek a portréját ?

Kérdezte Mikus mestertől az ünnepség után.

- 1918-ban hallottam beszélni a Parlament előtt, és egyszer a Városligetben.

- Hány éves volt akkor Mikus mester ?

- tizenöt. Hemek szónok volt, olyan orgánuma volt, és naygen szép ember volt.

- Olyan hangja volt, hogy magával ragadta a hallgatóságot ?

- Igen. És negyon örültem annak hogy idős építőmunkások fölism amikor Óbudáról hoztam ide a helyszínre, amikor megnézték akko én kérdeztem tőlük, hogy kk lehet ez, és mondták, hogy ez a Bokányi. Ráismertek.

Mikus Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1971 FEB 12

1021

Felavatták Bokányi Dezső mellszobrát

Mintegy 70 régi harcostárs jelenlétében avatták fel tegnap délután az Építők Rózsa Ferenc Művelődési Otthonának előcsarnokában *Mikus* Sándor Kossuth-díjas szobrászművész *Bokányi* Dezsőt ábrázoló alkotását, Bokányi Dezső születésének 100. évfordulója alkalmából.

Az ünnepségen megjelent *Apró* Antal miniszterelnök-helyettes, *Tömpe* István, a Magyar Rádió és Televízió elnöke, a meghívottak között volt *Várnai* Zseni és *Kelen* Jolán is. Az ünnepség részvevői között volt Bokányi Dezső Szovjetunióban élő leánya, aki jelenleg hazánkban tartózkodik.

Első aktusként a Bokányi Dezső nevét viselő iskola diákjainak kórusa énekelt két munkásmozgalmi dalt; majd *Keres* Emil, a Thália Színház Kossuth-díjas igazgatója szavalt két verset.

Ezután került sor *Somogyi* Miklós beszédére, a szakszervezet nevében:

— Elhanyagolt kötelességünknek teszünk eleget — mondotta —, amikor, későn bár, tisztelgünk Bokányi Dezső mellszobra előtt. Velünk együtt most háromszáznegyvenezer szervezett építőipari munkás emlékezik a nehéz harcra, a munkássorsra. Ez a szép, harcos életút megtestesíti az ellenállást. 1871. február 11-én született Budapesten, és alig élt néhány hetet, amikor Párizsban kikiáltották a kommünt. Ez a kor az egész európai munkásság öntudatra ébredésének kora.

— Bokányi édesapja is kőfaragó volt, azok közé a kemény emberek közé tartozott, akik nagy erővel, minden kézmozdulatukkal a város képét formázzák. Bokányi is ezek közé az öntudatos emberek közé tartozott és csakhamar a szakszervezet megválasztott jegyzője lett. Részt vett az 1890. május 1-i felvonuláson, ahol beszédet is mondott. Megértette a harc politikáját, a munkásmozgalom feladatát. Ő volt az, aki 1918-ban a parlament előtt a köztársaság kikiáltása alkalmával beszédet mondott az embereknek.

— A Népszava szerkesztője volt, és a magyar munkásmozgalom legnagyobb, legkiemelkedőbb szónoka. Ő volt az, aki magyar nyelven megfogalmazta a nemzetközi munkásosztály jelszavát: „Világ proletárjai, egyesüljetek!".

Az ünnepség az Internacionálé dallamára ért véget.

gy. z.

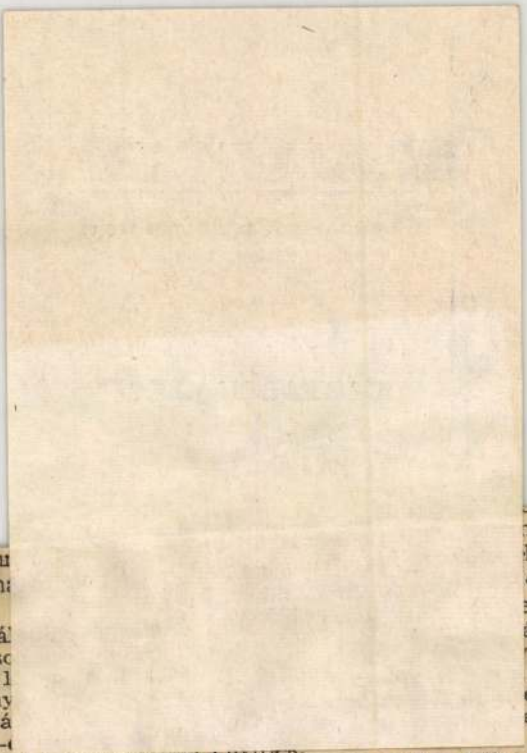

nyegileg, fu
már 1945 m
zium volt.

Mindazonál
pádhoz hasc
nyitottnak l
hogy Kőbány
leg más vá
dicsekedhet-
ország első középiskolájával. Mindenesetre úgy tűnik, a munkásosztály igen korán (ha

Dr. Bellér Béla
v. ózdi gimn. tanár

Kit felejthetünk el?

Nagyon fontos kérdésről két cikk jelent meg egy héten belül a Magyar Nemzetben, *„A műveltség ára"* és a *„Négy évszám"* című vezércikk. Mindkettőnek témája az általános, egyetemes műveltség és a hihetetlenül megszaporodott és minden területen, minden szakmában állandóan rohamosan növekvő ismeretanyag tárolási lehetősége. Társadalmunk fejlődésének kétségtelenül egyik szorongatóan aktuálissá vált kérdése ez, amely immár generációkat választ szét és állít szembe egymással. Éppen ezért csak helyeselni lehet, hogy a Magyar Nemzet, az értelmiség lapja — s ebbe a kategóriába ma már társadalmunknak jó fele beletartozik, függetlenül attól, hogy a munkásosztály, hogy a a paraszti osztály tagja-e — ilyen kiemelt hangsúllyal foglalkozik ezzel a problémával: ki nevezhető ma általános műveltségű embernek. Tulajdonképpen ehhez a témához kapcsolódik a Magyar Nemzet dat egyik vonatkozásával foglalkozik ez is.

Egyetértek mindkét vezércikk problémafelvető, helyzetfeltáró megállapításaival, csak az első cikk, Bor Ambrus „A műveltség ára" című cikke *egyes példáit szeretném kiigazítani.* Semmiképpen nem tartom helyeselhetőnek vagy éppen ajánlhatónak, hogy klasszikusaink — magyar vagy világklasszikusaink — helyett a hóbortos Salvador Dali, vagy hozzá hasonlók alkotásaival töltsük meg szűk és már alig tágítható raktárunkat: fejünket. Salvador Dali és a klaszszikusok, hogy sportkifejezéssel éljek, egyszerűen *nem tartoznak azonos súlycsoportba.* Dali nyugodtan elfeledhető, az sem baj, ha meg sem ismerik.

És még egy hibás példa a cikkben: nem szabad József Attilát szembeállítani Petőfi Sándorral, egyikről sem szabad kevesebbet tudni a másiknál. Itt nem lehet „megalkudni a jelen javára", de a múlt javára sem. Ebben az esetben és sok hasonló eset-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR KÖZLÖNY
BUDAPEST, IX., ÚLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSEPEL

1971 JAN 8

Mikus Sándor

1021

Napirenden: a kulturális vállalások

Beszélgetés szocialista brigádvezetőkkel

A Fémmű négyezernyi dolgozójából 3830-an vesznek részt a szocialista munkaversenyben, a 259 brigád tagjaiként. Nem közömbös tehát, hogyan tölti be hivatását ez a mozgalom, mennyire érvényesül a hármas jelszó: szocialista módon élni, dolgozni és tanulni.

E kérdés megvitatására ültünk össze december 30-án a Fémmű tanácstermében fizikai és műszaki szocialista brigádok vezetőivel, tagjaival, üzemi és vállalati versenyfelelőssel és a szakszervezeti bizottság agit.-prop.-titkárával. A központi téma a kulturális vállalások teljesítése, az ezzel kapcsolatos tapasztalatok megvitatása volt.

Év vége lévén, természetszerűen adódott, hogy az 1970-es esztendőben történtek összegezték a hozzászólók. Elsősorban mindannyian az év tavaszán lebonyolított többlépcsős felszabadulási brigádvetélkedőről beszéltek, amelynek emléke ma is elevenen él mindannyiukban.

— Valamennyien könyvvel a hónunk alatt szaladgáltunk akkoriban — emlékezik *Jurácsik László*, a könnyűfémformaöntöde munkaversenyfelelőse, aki természetesen az üzem összes versenyzőjének szurkolt és segített. *Magyar József*, az üzemfenntartás generálozóbrigádjának vezetője arról beszélt, hogy a vetélkedő tárgya — Csepel munkásmozgalmi múltja — milyen széles körű érdeklődést keltett még azokban is, akik nemrég kerültek ide. A lelkesedés nem lanyhult azóta sem, például a nemrég megjelent *Csepel szikrái* című antológiából valószínűleg kevés lesz a nekik juttatott példányszám. — Azt akarjuk, hogy a gyerekeink is megismerjék azokat a hősöket, akik értünk áldozták fel az életüket — fejezte be szavait Magyar elvtárs.

Első helyezést ért el a Fémműben és a trösztben is bekerült a kísérleti részleg *Bláthy Ottó brigádja*. A beszélgetők közt van a brigád vezetője is, *Arató Péter*, aki azt hangsúlyozta, hogy a vetélkedő nemcsak kulturális, hanem politikai megmozdulás volt. Nagy jelentőségű, hogy vállalatuknál például mintegy ezer brigádtagot mozgósított ez a nemes verseny, és a közös felkészülés tudatosította a csepeli hagyományokat, még jobban összekovácsolta a kis kollektívákat.

A továbbiakban a brigádok egyéb kulturális tevékenységéből adódó gondokkal foglalkoztak a vita részt vevői. *Pintér Józsefné*, a meó Zrínyi Ilona brigádjának vezetője a többi között azt fejtegette, hogy a kulturális vállalások értékelése bizonyos értelemben formális, nem tükrözi a végzett munkát. *A közös rendezvények száma például semmit nem mond a tevékenység érdemi, tartalmi részéről, a kulturális nevelőmunka hatásáról, lényegéről.*

Kovács Gyuláné, a laboratóriumi Bohr brigád vezetője az év jubileumi kiállításairól beszélt. Közösen megtekintették a munkásotthonban a Csepel negyedszázados múltját bemutató kiállítást, és nagyon tanulságosnak tartották, csakúgy, mint a vállalati újítási kiállítást. Megnyerte tetszésüket a Csepel Galériában a *Jelentkezzünk* címmel rendezett kollektív tárlat is, a látottakat a helyszínen megvitatták.

Általánosan jellemző problémát vetett fel *Hegedűs Edit*, az anyagellátási osztály „Béke-barátság" brigádjának vezetője. Az osztály 22 dolgozója alkotja a brigádot, a gazdasági munka egyöntetűsége akadályozza két kisebb kollektíva kialakítását. Munkájuk természeténél fogva sokszor kell vidékre járniuk is és a többségében családos asszonyokból álló brigádot szinte lehetetlen közös színház- vagy mozilátogatásra mozgósítani. Egyébként élénk a kulturális érdeklődésük, szeretik a könyveket, és rendszeresen meg is vitatják olvasmányélményeiket, vagy amit a tvben láttak. Van köztük rendszeres színházlátogató is, de a „közös" részvételhez ragaszkodást merev, elavult sablonnak érzik, és ehhez a véleményhez a többi hozzászóló is csatlakozott.

Ahány brigád, annyi érdekes színfolt kerekedett ki a beszélgetésből. A könnyűfémformaöntöde *Gábor Áronról* elnevezett kétszeres szocialista brigádja például *Mikus Sándor* szobrászművész műtermébe látogatott el, *Bálványos Huba* grafikusművész vezetésével. Az igazgatási és ellenőrzési osztály brigádtagjai a vitatott kollektív színház- és mozilátogatás helyett a televízió egyes műsorait kísérik figyelemmel és a közös megbeszéléseken felmerült észrevételeket rögzítik a brigádnaplóban. A nehézfém-formaöntödei kikészítőbrigád vezetője, *Retteg István* arról beszélt, milyen sok könyvet vásárolnak, szépirodalmat éppúgy, mint politikai műveket.

Végezetül *Vécsey Pál*, a Fémmű szakszervezeti bizottságának agit.-prop.-titkára és *Kun Imre*, a vállalat munkaverseny-felelőse összegezte az elhangzottakat. Hangsúlyozták, hogy igen élénk a szocialista brigádok kulturális tevékenysége, széles körű műveltségigény jellemző rájuk. Ezt bizonyítja például az is, hogy a dolgozók 70—80 százaléka részt vesz valamilyen oktatásban. A probléma egyrészt az értékelés formális voltából adódik, másrészt abból, hogy nem változtatnak egyes vállalások sablonosságán. Például a közös színházlátogatást gépiesen beírják a brigádok, bár a több műszak, a kollektíva életkori, családi körülményei és egyéb szempontból heterogén volta ennek megvalósítását a legtöbb helyen akadályozza. *A továbblépés csak úgy lehetséges, ha a brigádok adottságaiknak megfelelő, reális vállalásokat tesznek, az értékelés jobban tükrözi a kulturális tevékenység érdemi részét.*

Imre Erzsébet

nek Háros

z család igazát keresi

Makkos Sándor, a XXI. kerületi Tanács vb építési és közlekedési osztályának vezetője:

— Az embereknek semmiféle követelésük nem lehet, a rendeletek ellenére építkeztek. Különben is a tanácsi képviselet még semmit sem jelent. A Jánoshegynek is van képviselője a tanácsban, pedig ott nem lakik senki.

— Csakhogy itt EMBEREK élnek!

Orosz Sándor, az erőmű dolgozója így beszél:

— 1950-ben Budán kis telkemet és házamat kisajátították. 8 ezer forintot kaptam összesen. Mit vehettem az[illegible]? Itt vásároltam egy telk[illegible] felhúztam rá egy [illegible] legalább az [illegible]

Ám hiába. A Csepel újság 1970. szeptember 8-i számában megjelent Makkos Sándor osztályvezető nyilatkozata, miszerint: „Szigorú intézkedéseket hoznak a Háros területén engedély nélkül építkezők ellen. Jelenleg 40—50 ilyen ügyben folytatnak eljárást. Továbbá közölte, hogy ezen a területen parcellázást nem terveznek, mert a szociális, közművesítési költségekkel a fővárosi tanács nem rendelkezik."

Kárpáti Gyula, a Vasmű kooperátora mondja:

— Csak ott lehet parcellázni, ahol a közművesítés megoldható. Ez a rendelet 1970. január 1-ével lépett hatályba, de ezt mi már évek, évtizedek óta kérjük. És még csak parcellázási igényünk sincs, egyedüli kérésünk, hogy az, akinek telke van és építkezett rajta, élhessen itt büntetlenül. Évekkel ezelőtt társadalmi munkában a villanyt, és a vizet is bevezettük, nem engedik, hogy a magunk erejéből folytassuk és befejezzük a munkát. Kértük képviselőnket is; interpelláljon ügyünkben az országgyűlésen. Nem tette meg.

A kerületi tanács tavaszi biztató jelentésére, majd a Csepel újságban megjelent elutasító szavakra hivatkozva 1970. október 9-én felkerestük Makkos Sándor osztályvezetőt.

— Semmi újat nem mondhatok. A Csepel újságban megjelent közleményhez tartjuk magunkat a jövőben is.

— A fővárosi tanáccsal beígért tárgyalások?

— Nincs pénz, tárgytalan az egész. Az újságban megjelent közleményhez ragaszkodunk, mást nem mondhatok.

A mezőgazdasági övezet feloldozásáról lenne szó, ezt kéri több száz hárosi lakos. Súlyozza szavukat, hogy 80 százalékuk gyári munkás és a hárosi terület nem mezőgazdasági jellegű, a föld 2—3—400 négyszögöles darabokban az övék. Nagyüzemi gazdálkodásról itt szó sem lehet, a mezőgazdasági munka csak néhány bolgárkertész élete.

Háros on is emberek élnek. Munkások, kikre szükség van Csepelen, többségük 15—20—25, némelyikük 30 éve dolgozik a gyárban. Talán megérdemelnék, hogy saját telkükön, rendesen, tisztességes körülmények között, büntetlenül éljenek. Nem is akarnak mást.

Ablonczy László

Az esztendő első csepeli újszü[illegible] 7 óra 50 perckor született, súly[illegible] timéter. Az édesapa, Takács Ist[illegible] lalat gépkocsivezetője, az édes[illegible] gozó

„Itt nem bélye[illegible]

December 17-én teljesítette az éves tervet a *Szerszámgépgyár szerszámgyár* részlegében dolgozó *edzőüzemi* kollektíva. Két brigád tartozik ide: a *„IX. pártkongresszus"* és a *„Vörös lobogó"* szocialista brigádok. Nyolcadik alkalommal versenyeznek a szocialista cím elnyeréséért.

A tervteljesítés hárommillió 100 ezer forint termelési értéket jelent. Ezt a munkát gyáron kívüli üzemek részére végezték, megrendelés alapján. Ilyen jellegű munkájuk mellett még sokat dolgoztak magának a szerszámgyárnak is, tehát ahova tartoznak, csak ezt a munkát nem lehet pénzben kifejezni.

A korai tervteljesítés nagyságát különösen akkor érzékelhetjük, ha megnézzük a körülményeket. Mindenképpen nehéz a munka az edzőüzemben, hiszen nagy a hőhatás, sok a baleseti veszély, és a technológiai követelmények betartása is sok figyelmet, fárasztó összpontosítást kíván. Mindezekhez még hozzátartozik, hogy a 24-es létszámból 5 ember hiányzik és kevés a tapasztalt szakmunkás is. Mindössze négyen vannak az egész üzemben régi, mindenhez értő szakmunkások. Ezek között is kiemelkedő szorgalmú és tudású edző *Ragó Ferenc*. Véleménye szerint a jó eredményhez, amit egész évben produkáltak, hozzájárult a különböző vállalások maradéktalan, becsületes teljesítése. Különösen a kongresszusi verseny jó munkája jelentős a tervteljesítés szempontjából is. Náluk jó a munkafegyelem, az idős dolgozók példamutatása hat a

Előkerülnek a horgászbotok

Nyugdíjba ment a gyár[illegible]

Mikus Sándor festő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged
1969 AUG 3 1

1021

MIKUS SÁNDOR: FEKVŐ NŐ (szobor)

LAP

7

örömét. Az a fajta ő, ki még él, leginkább akkor beteg, ha tétlenségre kényszerül. Rebesgetik, hogy valami 100 ezer forintja is van a takarékban. Van, vagy nincs, pontosan senki sem tudja, ez az ő legbensőbb titka. Mindenesetre ahányszor csak teheti, elcsípi az elnököt: sír, panaszkodik a szegénységre. Egyszer is azzal állított be a tsz-irodába, hogy a disznócskái reggel sem ehettek már eleget, mert nincs mit. Az elnök sajnálkozott valamedig, aztán utasította a raktárost: a szociális segélyalap terhére adjon, egy mázsa darát a néninek, nehogy idő előtt kimúljanak azok a szegény pária állatok. Így kapott a mama annak idején két mázsa búzát, de kiimádkozta az elnökből a téli tüzelőt is.

A nagy család tekintélyes kormányzója egyszer aztán

meg m
gondolc
jének a
zá nyu

Róza

— M
azok, c
Mindig
tartják,
csalhat
kor jö
egy fél
tom. K
szegén
gyott

— Gondoltam, hogy úgy áll a dolog — hümmögött az elnök —, de azért ne búsuljon, Róza néni. Azt találtuk ki a vezetőségben, hogy megemeljük a maga nyugdíját. Adunk ezer forintot is, ezt készpénzben. Búzát, tojást, tejet, tüzelőt meg természetben. Kijavíttatjuk a házat is. Mint egy valódi hercegnő élhet százéves koráig is Róza néni.

Róza néni először azt gon-

— Még hogy életjáradék szerződést az anyámnak! Mit képzelnek. Megvan annak mindene. Nem uraim engem maguk nem üthetnek el a törvényes örökségemtől.

Az elnök mondott neki valamit, mire ő eltűnt, mintha az ég szippantotta volna fel a csillagok közé. Elnökünk pedig igazán örült, mert újabb nagy ötlet született

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

Mikus Sándor

1962 0

MIKUS SÁNDOR: FEKVŐ NŐ (szobor)

FIATAL

Részletek a túrázók naplójából

Események Dorogon és környékén 1919-ben

MÁRCIUS 21: Kikiáltották a Magyar Tanácsköztársaságot.

ÁPRILIS 1-ÉN Dorogon 9 tagú munkás, a 12 tagú paraszt tanácsot választanak; a végrehajtó bizottságba 3 tagot jelölnek.

ÁPRILIS 6—7: Kesztölcön munkástanácsot alakítanak és választásokat tartanak. Mindenről jegyzőkönyvet készítenek.

JÚNIUS 8: Dorogon népgyűlést tartanak, melyen Ágoston Péter külügyi népbiztos és Zsigesits Károly, a megyei kormányzótanács biztosa mond beszédet.

JÚNIUS 10: A dorogi lab-

Feledhetetlen találkozások

Az ifjúság képviseletében

Szeretetteljes fogadtatások

Amerre elhaladtak a jubileumi túrázók, a községek, a városok vezetői szeretettel fogadták a fiatalokat. Grim Gyulával és Tóth Ibolyával beszélgetve megtudtuk, hogy a legkedvesebb fogadtatásban Dorogon és a Viscosa gyárban, Nyergesújfalun részesültek. De emlékezetes marad az esztergomi Szemüvegkeret-gyár vezetőinek és dolgozóinak a fogadtatása is, ahol a fiatalokat napszemüveggel ajándékozták meg.

Dorogon találkoztak a község veteránjaival és vezetőivel. A nagyközség vezetői válaszoltak a fiatalok kérdéseire. A kérdések, ugyanúgy, mint a válaszok, őszinték voltak. A kérdésekre nem is lehetett másként, csak őszintén válaszolni.

szerepelt az is, hogy a fiatalok megismerjék szükebb pátriájuk eredményeit, gondjait-bajait. A dorogi vezetőkhöz olyan kérdéseket intéztek a fiatalok, mely komoly felelősségérzetükről tanúskodott. Miért nem város Dorog? Milyen a KISZ-utánpótlásnak a helyzete a nagyközségben? Milyen anyagi bázist tudnak biztosítani Dorogon a KISZ-szervezeteknek? És sorolhatnánk a kérdéseket, melyek azt bizonyítják: a fiatalok a megye gazdáinak érzik magukat. És ez mindennél többet!

A tapasztalatokat később kell összegezni. Ám annyi máris megállapíthatunk: a túrázó kiszesekben a megye lakossága az egész Komárom megyei ifjúságot tisztelte meg figyelmességével, szeretetével

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD
Győr

Készül az emlékmű

Győr Város Tanácsának Végrehajtó Bizottsága nevében *Cziglényi László* felkereste *Mikus Sándor* Kossuth-díjas szobrászművészt, és megtekintette Győr 700 éves fennállásának ünnepére készülő hátrészes emlékművet. Az első azt ábrázolja, amikor V. István király az alapítólevelet adja Győrnek. A második Győr visszavételét a töröktől. A harmadik 1848-ban Lukács Sándor beszédét. A negyedik 1919. május 1-ét. Az ötödik a felszabadulás pillanatát, amint egy pincéből feljövő házaspár két gyermeket szorít magához, és egy szovjet katonával fognak kezet. Mögöttük is a felszabadító szovjet katonák láthatók. A hatodik részben Győr címere áll, és a két szám: 1271—1971.

Négy rész már végleges formában, gipszből elkészült. A másik kettő még csak agyagból van meg. Június 30-ig Mikus Sándor átadja az emlékművet a Képző- és Iparművészeti Ipari Vállalatnak bronzba öntésre. A jövő év április 15-ére Győrbe szállítják felállításra az elkészült műalkotást.

vendégül
mekeit.

ÁRKI
Bartók E
kola útt
től a kö
— Pén
volt. A
hogy a
hangvers
károsulta
től 27-ig
adékgyű
ak bevétel
aknak adják. (Ezzel a két fel-
ajánlással lemondanak a nyári
táborozásról.) Továbbá elhatá-
rozták, hogy ruhaneműt küldenek az árvízkárosult gyermekeknek. Nagyon sokan vállalták, hogy magukhoz fogadnak gyermeket. Azok a pajtások, akik majd a családokhoz érkeznek, az iskolában is helyet kapnak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

nataloktól a fegyveres testületekig minden korosztály képviselteti magát. Az MHSZ repülőmodell-bemutatót tart.

— **A FŐVÁROS** újabb művészi síremlékeket állíttat elhunyt nagynevű íróknak, színművészeknek. Csortos Gyula halálának 25. évfordulójára — augusztus 1-ére — Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművészünk készít síremléket, Karinthy Frigyes író síremlékének elkészítésére Borsos Miklós szobrászművész kapott megbizatást. A főváros különböző pontjain újabb emléktáblákat helyeznek el. A nemzet csalogányának, Blaha Lujzának lakóházát is emléktáblával jelölik meg, amelyet születésének 120. évfordulója alkalmából — szeptember 8-án — avatnak fel.

tavaszi idény

Budapestre és Szombathelyre látogat el. Reális számításokkal a bányászcsapat a 6—8. hely elérését tűzte ki feladatként.

Mikus Sándor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁJ 2 61

NÉPÚJSÁG

Szekszárd

1021

Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész készíti azt az emlékművet, amelyet Győr 700 éves fennállásának évfordulójára a jövő évben állítanak fel, — írja a

A hatalmas emlékmű hatrészes, s mindegyik Győr történetének egy-egy nevezetes állomását ábrázolja. Négy rész már elkészült, s június 30-ig a még hiányzó két részt is elkészíti Mikus Sándor. A tervek szerint a jövő év áprilisában szállítják Győrbe az emlékművet.

Gazdagodik a veszprémi állatkert, — írja a

NAPLÓ

bet

- és csatorn

felépitmé

érfi segédmu

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1966 OKT 21

Magyar képzőművészeti kiállítás nyílik Athénban október 25-én. Mikus Sándor szobrait, Eigel István festményeit és Gy. Molnár István grafikáit mutatjuk be; Mikus Sándor és Eigel István a megnyitóra Athénba utazott.

[illegible] a termelőn a tava
[illegible] jóval több árut visz

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Mikus Sándor

NÉPSZABADSÁG
1966 OKT 21.

Kamara Varieté: Krimi magyar módra (6, fél 9).

1021

Magyar képzőművészeti kiállítás Athénban

A magyar—görög kulturális munkaterv alapján október 25-én Athénban, a Parnassos teremben magyar képzőművészeti kiállítás nyílik. A kiállításon bemutatják Mikus Sándor szobrászművész 27 szobrát és 9 plakettjét, Eigel István festőművész 14 alkotását és Gy. Molnár István grafikusművész 20 grafikáját.

Mikus Sándor és Eigel István a kiállításra Athénba utazott.

érkezett Budapestre.

✱

GABOS GÁBOR zongoraművész csütörtökön svédországi vendégszereplésre utazott; Malmőben és más városokban összesen öt alkalommal lép fel.

Mikus Sándor
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP
1966 AUG 1

CSORTOS GYULA SÍREMLÉKE

1021

A magyar színjátszás egyik legnagyobb alakjának, Csortos Gyulának síremlékét készíti Mikus Sándor. Képünkön a művész az emlékmű vázlatával.

(Fotó: Selmeczi)

ezet
ása mi

böző célpontjai, *gátak és öntözőb... ellen irányultak.* Az amerikai kalózok e barbár támadásai nem elszigetelt terrorakciók, hanem szántszándékos, megfontolt terv alapján arra irányulnak, hogy a gátak megrongálásával *áradást* idézzenek elő, és *veszélyeztessék a lakosság életét* — hangzik a tiltakozás.

Alig 24 órával azután, hogy Wilson visszaérkezett Washingtonból, az angol kormány ismételten támogatásáról biztosította a Johnson-kormányt vietnami politikája tekintetében. *A Foreign Office szóvivője közölte: igazságosnak és megalapozottnak tartja az amerikaiak légitámadását a demilitarizált övezet ellen.* Az Észak- és Dél-Vietnamot egymástól elválasztó demilitarizált övezetet az amerikaiak először szombaton, majd másodszor vasárnap bombázták.

ku készültséget el... endelik.

A Rákos- és a Szilas-patak visszatért régi medrébe. A Fővárosi Csatornázási Művek 200 dolgozója *vasárnap is 23 helyen szivattyúzta a vizet.* Egy-két helyen, például

a III. kerületi Vörőshadsereg útján és a budafoki Kutya-villa környékén, a Spartacus-pályán altalajból fakadó vizet, úgynevezett „csurgásokat" lokalizáltak.

A város belterületén mindkét rakpartot 30—50 cm-es víborítja. A külső szakaszon, a Római-partnál „betört" víz ellen mindenütt megkezdték a kivezényelt karhatalom önkéntes katonáival együtt a védőgátak építését, *s már be is fejezték.* A leginkább veszélyeztetett szakasz a csillaghegyi volt.

(b. a.)

zés előtt az atlé

budai sporthotelek, éttermek szabadtéri

Mikus Sándor

M.O.932.IV.17.
B.H.932.IV.17.
P.H.932.IV.17.
E.K.932.IV.19.
8 O.U.932.IV.19.
Az Est,932.IV.17.
N.U.932.IV.17.
E.K.932.IV.24.
Újság,932.IV.17.

— **(Az Ernst-múzeum kiállítása.)** Az Ernst-múzeum kiállítása teljesen a fiataloknak van szentelve és pedig nagy sikerrel; hét új művész közül legalább három nagy meglepetésnek számít. *Basch* Edit első kollektív kiállításán mint érett mester jelenik meg. Izig-vérig modern művész, aki igyekszik minél puritánabb eszközökkel kifejezni magát. De mégis tele van élettel és virágzással. *Déri Huber* István konstruktivizmusa sokkal mechanikusabb és programszerűbb. Tehetsége igazán erősnek látszik, de problémái nem annyira művésziek, mint szociálisak: tulajdonképpen alkalmazott művészet ez, amelynek lehetőségei aránylag szűkek, nem mutatnak a végtelenbe. *Mikus* Sándor arcképszobrász kitűnő iskolán ment keresztül és a legtisztább stílus útjain jár. Sosem forog abban a veszélyben, hogy plasztikai problémái és tárgyi szemlélete ellenkezésbe jussanak egymással: ezért tükröznek munkái valami megnyugtató, derűs objektivitást. A többi kiállítók közül *Gergely* Tibort kell kiemelnünk: még igen vegyes, de arcképrajzaiban sok szépet lehet találni. *(G.)*

Mikus Sándor

M.O. 932.IV.17.
B.H. 932.IV.17.
P.H. 932.IV.17.
E.K. 932.IV.19.
C.C.U. 932.IV.19.
Az Est. 932.IV.17.
N.U. 932.IV.17.
E.K. 932.IV.24.
Ujság. 932.IV.17.

P.N. 932.IV.17.
M. 932.IV.17.

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

TOLNA MEGYEI

NÉPÚJSÁG

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT TOLNA MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

XVIII. évfolyam, 157. szám — ÁRA: 80 FILLÉR — Szombat, 1968. július 6.

Az olvasó népért

Felavatták a paksi járási könyvtárat

Tegnap, a délelőtti órákban felavatták a több mint kétmillió forintos beruházással épült új paksi járási könyvtárat. Az ebből az alkalomból rendezett ünnepségen részt vettek a megyei és paksi járási párt- és állami szervek, a tömegszervezetek képviselői, valamint a megyei és a járási könyvtárak dolgozói. A vendégeket Szalontai János, a paksi járási tanács vb-elnökhelyettese köszöntötte. Avatóbeszédet dr. Gyugyi János, a megyei tanács vb-elnökhelyettese mondott.

— A televíziót nézve, az országot járva büszke csoldálkozással olyan nagyarányú fejlődést láthatunk, amelyhez hasonló hazánk történetében még nem volt. Üzemek, vállalatok, lakótelepek, szociális és kulturális intézmények sokasága épült és épül, s kezdi meg nap mint nap működését.

Minden egyes új épület szocialista rendszerünk erejéről, szilárdságáról, a biztos jelenről, s a biztató jövőről tanuskodik

— kezdte beszédét dr. Gyugyi János. A későbbiekben adatokkal támasztotta alá, hogy a paksi járási könyvtárnak milyen nagy szüksége volt a korszerűsítésre.

— Paks lakosságának 18,7 százaléka olvasó. A hasonló megyei adat 18 százalék. A megyei tervekben a könyvtárak könyvállományának gyarapítása érdekében azt a feladatot tűztük ki, hogy ezer lakosra a harmadik ötéves terv végén 1850 kötet jusson.

Ezt az elképzelést a paksi járási könyvtár 1626 kötettel már megközelítette. Járási átlaguk pedig még ennél is jobb: 1710 kötet.

A könyvtár állománya a múlt év végén 19 519 kötet volt. Szép eredményeket értek el a múlt évben a kölcsönzött könyvek számában is. Összesen 48 565 kötetet vittek haza a beiratkozott olvasók, ami azt jelenti, hogy egy-egy kölcsönzőre 21—22 kötet jut.

Ezek után dr. Gyugyi János beszélt azokról a népművelési feladatokról, amelyek végrehajtásában sokat segíthetnek a könyvtár dolgozói. Elmondotta, hogy az új könyvtár céltudatos munkával a község, a járás szellemi életének egyik központjává válhat. Köszönetet mondott mindazon szerveknek, amelyek lehetővé tették megszületését, s sok örömet és jó munkát kívánva átadta az új paksi járási könyvtárat az olvasóknak.

Az avatóünnepségén részt vett Darvas József kétszeres Kossuth-díjas író, a Magyar Írók Szövetségének elnöke, aki az olvasó népért mozgalom szükségességéről és jelentőségéről beszélt. Elmondotta, hogy az utóbbi időben a népművelési munka jelentős változáson ment keresztül. Centrumai, szervező központjai eddig is a könyvtárak voltak és továbbra is azok maradnak.

— Bár a felszabadulás óta komoly fejlődés tapasztalható: — mondotta — sokak életének részévé vált a betű, az olvasás élménye, reális felmérések azonban bebizonyították, hogy korai illúzió volt kimondani: olvasó nép vagyunk. A felnőtteknek csupán 25 százaléka számítható rendszeres és 25 százaléka időnkénti olvasónak, a felnőtt lakosság 50 százalékánál azonban az olvasás mint élmény, mint élettartalom, nem létezik. Bár évről évre növekszik azoknak a száma, akik saját könyvtárukat rendszeresen gyarapítják, újonnan vásárolt kötetekkel, mégis az ország körülbelül ezer községében az évi egy lakosra eső könyvvásárlás három forint körül van. A televízió, a magnetofon, a technika korszakát éljük a kulturálódásban is. Így a kultura lassan elgépiesedett. Ennek vannak előnyei és hátrányai is. Hátránya az elkényelmesedés, az, hogy a néző és hallgató nem kapja meg azt a bensőséges élményt, amelyben az olvasónak, színházlátogatónak része van. A legteljesebb művészi élmény pedig éppen az, amikor az olvasó, a néző mintegy részesévé válik az alkotásnak a kapott élmény befogadásával, aktív részvevője annak. Ezek a körülmények voltak, amelyek az írószövetség kezdeményezése alapján elindították

azt a hosszú évtizedekre tervezett folyamatos és alapos kulturális missziót, amelyet az olvasó népért mozgalomnak nevezünk.

— Az igazi könyvtár tömegeket hódít. Kifelé fordul a maga munkájával, új olvasókat szerez és mindeközben ízlést formál és fejleszt. Kívánom, hogy e feladatát a paksi járási könyvtár a lehetőségeihez mérten a legjobban töltse be, támogatója és táklyavivője legyen a szocialista, humanista jellegű irodalomnak.

Ezek után Fatula Tibor, a Művelődésügyi Minisztérium közművelődésügyi osztályának munkatársa a minisztérium nevében Mikus Sándor szobrászművész Anya című rézszobrát adta át Szederkényi Lászlónénak, a könyvtár vezetőjének az avatóünnepség emlékére. Szederkényi Lászlóné megköszönte a község és az olvasók nevében az új, modern, minden korszerű igényt kielégítő könyvtárat.

Az újjávarázsolt épületben este irodalmi műsor hangzott el. Ennek keretében előadást tartott dr. Pataki László irodalomtörténész, a TIT irodalmi választmány országos titkára. Közreműködött Béres Ilona, a Nemzeti Színház tagja és Bitskey Tibor, kétszeres Jászai-díjas színművész, a Madách Színház tagja.

Harcok Khe Sanh térségében

A felszabadító népi fegyveres erők alakulatai egy héten belül, pénteken hajnalban immár másodszor támadták meg a Khe Sanh-i amerikai tengerészgyalogos-támaszpontot, a parti síksággal összekötő 9-es számú főközlekedési útvonalat. A hazafiak gyorstüzelő fegyverekkel és gránátvetőkkel végrehajtott támadása súlyos veszteségeket okozott az utat védelmező amerikai tengerészgyalogosoknak. Az amerikaiak gondosan őrzik a 9-es számú országutat, mert ha a partizánoknak sikerülne elvágniok, akkor a saigoni parancsnokság kénytelen lenne az elhagyott támaszponttal együtt a még ott lévő felszereléseket is feladni.

A Khe Sanh körül hullámzó harcokkal foglalkozik a Quan Do-i Nhan Dan, a vietnámi néphadsereg központi lapja.

A tengerészgyalogosok képtelenek voltak az eredeti terveknek megfelelően visszavonulni Khe Sanh-ból — mutat rá az újság. Az amerikai legénységi állomány egy része le van kötve az övezetben, s ezek nemcsak a becsapódó lövedékektől szenvednek, hanem az őket körülvevő, állandóan zaklató és támadó DNFF-gyalogságtól is.

Az utóbbi napokban folytatódtak a harcok Tacon, Ku Bac és a 89-es, 882-es és 471-es magaslatok körzetében. Az amerikai katonai parancsnokságnak, minthogy a csatatér többi részén is válságosra fordult a helyzet, nem maradt más választása, mint Khe Sanh kiürítése, noha Johnson ígéretre kötelezte tábornokait, minden áron megvédelmezik a tengerészgyalogos-támaszpontot — mutat rá a cikk.

A VDK külügyminisztériuma az amerikai bombatámadásokról

A TASZSZ hanoi tudósítója a VDK külügyminisztériumában kapott tájékoztatója alapján részletes adatokat közölt arról, hogy július első napjaiban az amerikai légierő és haditengerészet nagymértékben fokozta az ország déli területének bombázását.

Előzetes adatok szerint csupán Vinh Linh övezetében amerikai légierő gépei július 1-én 65 bevetésben, július 2-án 48, július 3-án 92 és július 4-én 165 bevetésben vettek részt. Az amerikaiak, főleg B—52-es stratégiai bombavetőket alkalmaztak.

Fokozódott a tüzérségi akció a VDK déli területei ellen. Ugyancsak nem végleges adatok tanúsítják, hogy július 2-ről 3-ra virradó éjszaka a 7. amerikai flotta négy hajója 30 000 lövedéket — a legkülönbözőbb kaliberű tölteteket — lőtt ki falvakra és településekre. Július 3-án az amerikai tüzérség 7000, július 4-én 8000 lövedékkel bombázta a déli területeket. A fokozott légi és tüzérségi tevékenység a jelzett térségben folytatódik.

A Vietnami Távirati Iroda jelentése szerint szerdán Észak-Vietnam fölött a légelhárítás elpusztított egy A—4 típusú amerikai, hőlégsugaras vadászbombázót. Ezzel a demokratikus Vietnam légiterében megsemmisített kalózrepülőgépek száma eléri a 3022-t.

Hazánk Európa „hőcentruma"

Pénteken a déli országoktól, Görögországtól, Olaszországtól stb. eltekintve ismét hazánk volt Európa „hőcentruma". A déli órákban a hőmérséklet országszerte 29—32 fokig emelkedett. Ugyanakkor Nyugat-Európában 8—12 fokkal volt alacsonyabb a hőmérséklet, mint nálunk. A nyugatról elindult hűvös levegő elérkezett ugyan a Kárpát-medence nyugati határáig, ott azonban megtorpant és bár Lengyelországban némileg már éreztette hatását, de azután a front teljesen felbomlott.

Az előjelek szerint a mostani fülledt, meleg idő továbbra is megmarad. Legkorábban vasárnap délutánra várható zivatarfelhők megjelenése.

Részlet a felnőttolvasóból. Foto: Bakó Jenő

1968

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Tolna megyei Népújság

Tanácskozik az amerikai kommunisták kongresszusa

New York (TASZSZ). Csütörtökön New Yorkban összeült az Egyesült Államok Kommunista Pártjának rendkívüli kongresszusa. A tanácskozás több mint 300 küldötte négy napon át megvitatja a párt programjában eszközlendő módosításokat, meghatározza a párt politikai irányvonalát és álláspontját a közelgő elnökválasztásokkal kapcsolatban, meghallgatja a kommunista és munkáspártok nemzetközi tanácskozásának előkészítéséről szóló jelentést és több más kérdést vizsgál meg. A módosított pártprogram tervezetéről Gus Hall, az Egyesült Államok Kommunista Pártjának főtitkára tart beszámolót.

Az SZKP Központi Bizottsága az amerikai kommunisták kongresszusához intézett üdvözlő üzenetében kiemeli annak a tevékenységnek a jelentőségét, amelyet

az Egyesült Államok Kommunista Pártja az ország más haladó erőivel együtt az amerikai imperializmus szégyenteljes vietnami agressziójának megszüntetéséért, a militarista külpolitika ellen kifejt.

Gus Hall beszámolójában megállapította, hogy

a jelenlegi szakaszra a világkapitalizmus ellen vívott harc újabb fellendülése jellemző.

Ennek az időszaknak az a jellemvonása, hogy harc folyik az Egyesült Államok Vietnamban elkövetett imperialista agressziója ellen, a gazdasági követelések teljesítéséért és a valódi demokráciáért. Ez a küzdelem mindenütt kibontakozott a világban, s arról tanúskodik, hogy

az imperializmus válságba jutott. A válság egyik megnyilvánulása, hogy a nemzeti felszabadítási mozgalom, a szocializmus és a béke hatalmas erőinek hatására kudarcot vallott az Egyesült Államok vietnami agresszív politikája.

A küldöttek elé terjesztett módosított programtervezet — állapítja meg Gus Hall a továbbiakban — a marxizmus—leninizmus tanításain és az osztályharc elvein alapul. Tükrözi a világban legutóbb végbement forradalmi változásokat, elemzi az ország belső helyzetét és meghatározza az amerikai kommunisták harcának távlatait.

A párt főtitkára beszámolójának jelentős részében az Egyesült Államok Kommunista Pártjának a néger lakosság irányába folytatott politikájával foglalkozott. A kommunista párt alapvető koncepciója az a tétel, hogy nem lehet előmozdítani a társadalmi haladást a fehérek és feketék egyességének megvalósítása nélkül a sovinizmus és a faji megkülönböztetés valamennyi formája ellen indított harcban.

EZ TÖR

Ezen a héten immár három súlyos tüzérségi támadás zúdult a kiürítés alatt álló Khe Sanh-i amerikai tengerészgyalogos-támaszpontra, s

a DNFF egységei többször átvágták a létfontosságú 9. számú műutat, amely a támaszpontot a parti síksággal köti össze.

Ha a partizánoknak végleg sikerül az útvonalat elvágniuk, akkor a saigoni parancsnokság képtelen lenne a támaszpont kiürítése során elszállítani, vagy akárcsak megsemmisíteni is az ott levő nagy értékű katonai berendezéseket.

Nasszer elnök moszkvai látogatásával ismét mozgásba jött az egész közel-keleti problémakör. Ma este Husszein király személyes megbízásával Londonba érkezik Rifai jordániai külügyminiszter, és valószínűleg már hétfőn tárgyalni fog az ugyancsak Londonba érkező Gunnar Jarring ENSZ-közvetítővel. A világsajtó igen nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy Mahmud Riad egyiptomi külügyminiszter, amikor Koppenhágán át Moszkvába tartott, hogy ott csatlakozzék a Nasszer elnök vezette delegációhoz, egy nyilatkozatban elítélte az „Izrael teljes megsemmisítéséről" 1967. június előtt elhangzott arab kijelentéseket. Még a Daily Telegraph szerint is a közel-keleti rendezés kilátásai jelenleg komolyan megjavultak, de

a békés megoldás legfőbb akadálya az az izraeli álláspont, hogy mindeddig sohasem fogadták el az 1966-os határok mögé való teljes visszavonulás elvét,

amely pedig a Biztonsági Tanács határozatának a lényege.

Moszkvában — a TASSZ közleménye szerint — szívélyes baráti légkörben nyílt eszmecserére került sor a szovjet és az EAK-beli vezetők között a két ország kapcsolatainak továbbfejlesztéséről, a közel-keleti helyzetről és más időszerű nemzetközi problémákról. Az események egyik érdekessége, hogy

a jugoszláv hírügynökség jelentése szerint Nasszer elnök néhány nappal elhalasztja július 7-re tervezett jugoszláviai látogatását.

Megfigyelők felteszik a kérdést, hogy talán az elnök meghosszabbítja moszkvai tartózkodását a tárgyalásokon felmerülő kérdések rendkívüli jelentőségére való tekintettel.

PANORÁMA

Pénteken a Parlamentben aláírták a Magyar Népköztársaság és az Egyesült Arab Köztársaság között érvényben lévő tájékoztatási egyezmény 1968—69. évekre szóló munkatervét.

*

U Thant ENSZ-főtitkár villámlátogatásra Bécsbe érkezett, ahol meglátogatja az ENSZ fennhatósága alatt működő ipari fejlesztési szervezetet és a nemzetközi atomenergia-ügynökséget.

*

Wilson miniszterelnök előterjesztésére II. Erzsébet angol királynő lovaggá ütötte Alec Roset, aki most fejezte be magányos világkörüli hajóútját.

*

A zürichi hatóságok kiutasítottak minden külföldit a városból, akiről megállapították, hogy részt vett a szombati és vasárnapi incidensekben. A tüntetések során letartóztatott 200 személy között 30 külföldi van. Ezenkívül fegyelmező intézkedéseket léptettek életbe a zavargásokban részt vevő közép- és főiskolások ellen.

*

Lichtenstein állampolgárai egy népszavazáson úgy döntöttek, hogy a nők továbbra sem kapnak választójogot. Figyelemre méltó, hogy a női szavazók fele is a választójog ellen foglalt állást.

*

Pénteken Moszkvában aláírták a Szovjetunió és a VDK 1968-ra vonatkozó kulturális-tudományos együttműködési tervét.

*

Az amerikai függetlenség napján tartott ünnepségek zavargásokba torkollottak a minnesotai Minneapolisban. Száz fiatal, főleg négerek, füstbombákat robbantottak, sok ablakot betörtek és feltartóztatták az autóforgalmat. A rendőrség egy 15 éves fiút letartóztatott.

*

Ötven éve alakult meg az Ukrán Kommunista Párt. Az SZKP Központi Bizottsága az évforduló alkalmából forró üdvözletét küldte az ukrán kommunistáknak, az egész ukrán népnek.

*

Chile kilencmilliónyi lakosságának élelmiszer-, víz- és elektromos energia ellátását fenyegeti az országban 120 éve nem tapasztalt szárazság.

Nyolc hónapja nem hullott eső az ország legnagyobb részén. Emiatt több mint 150 000 juh elpusztult és mintegy 300 000 négyzetkilométernyi terület vált pusztasággá.

*

Mint a jugoszláv hírügynökség jelenti, Nasszer, egyiptomi elnök július 7-re tervezett jugoszláviai látogatását néhány nappal elhalasztják.

Londoni diplomáciai körökben jelentőségteljesnek tartják, hogy Nasszer elnök moszkvai tárgyalásaival egyidőben, szombat este Husszein király személyes megbízásával Londonba érkezik Rifai jordániai külügyminiszter és valószínűleg hétfőn tárgyalni fog Gunnar Jarring ENSZ-közvetítővel. A jövő hét közepén mindkettőjüket fogadja Michel Stewart brit külügyminiszter is.

*

A Szovjetunióban pénteken felbocsátották a Kozmosz-sorozat 230. tagját.

A TASZSZ hírügynökség közli, hogy a szputnyikon elhelyezett műszerek megfelelően működnek. A koordinációs számítóközpont megkezdte az adatok feldolgozását.

*

Az indiai parlament küldöttsége, amely dr. N. Sandzsiva Reddi az alsóház elnöke vezetésével — a magyar országgyűlés meghívására — járt Magyarországon, pénteken délután elutazott Budapestről. A búcsúztatásra a Ferihegyi repülőtéren megjelent Kállai Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az országgyűlés elnöke.

Szívélyes légkörben folynak a szovjet—egyiptomi tárgyalások

Moszkva (TASZSZ) A szovjet kormány, a Legfelső Tanács Elnöksége és az SZKP Központi Bizottsága pénteken délelőtt villásreggelit adott a Moszkvában tartózkodó Nasszer egyiptomi elnök tiszteletére.

A Nasszer elnök tiszteletére adott villásreggelin Leonyid Brezsnyev a többi között a következőket mondotta:

— A béke és a haladás ellenségeinek agresszív cselszövéseivel szemben a Szovjetunió sokoldalú segítséget és támogatást nyújtott és nyújt az Egyesült Arab Köztársaságnak és más arab országoknak. A Szovjetunió a Közel-Kelet békéje és igazsága érdekében következetesen folytatja ezt a politikáját. Ebben senkinek sem lehet a legcsekélyebb kételye sem. A Szovjetunió mindig együtt lesz az arab országokkal abban a harcban, amelyet az agresszió következményeinek felszámolásáért és az izraeli csapatok feltétlen kivonásáért folytatnak.

Brezsnyev kijelentette, hogy az izraeli szélsőségesek hódító politikája kudarcra van ítélve. Az agresszor és pártfogóinak erkölcsi és politikai elszigetelődése napról napra fokozódik.

Beszéde végén a szónok leszögezte: közös célunk, hogy továbbra is visszaüssünk azoknak az erőknek a provokációira, amelyek meg akarják ingatni az államok antiimperialista arcvonalának egységét.

A pénteken reggel megkezdődött tanácskozásokon, amelyeken szovjet részről Brezsnyev, az SZKP főtitkára, Podgornij, a Legfelső Tanács elnöke és Koszigin, a minisztertanács elnöke vett részt, — mint a TASZSZ hírügynökség közli — szívélyes baráti légkörben nyílt véleménycserére került sor a Szovjetunió és az EAK kapcsolatainak továbbfejlesztéséről, a közel-keleti helyzetről és más időszerű nemzetközi problémákról.

A rendőrség folytatja az egyetemek kiürítését

Újabb drágulási hullám Franciaországban

Párizs (MTI) A párizsi rendőrség folytatja az egyetemek kiürítését a tüntető és sztrájkoló diákoktól. Péntekre virradó hajnalban — egyhónapos megszállás után — két újabb egyetemi központból vezették el a rendőrök a sztrájkoló diákokat. Semmiféle összetűzés nem történt. Továbbra is a hallgatók megszállása alatt áll a párizsi egyetem lélektani intézete, a képzőművészeti intézet és az új orvostudományi kar épülete.

Párizsban és vidéken csütörtökön számos sztrájkbizottság akadályozta meg a tanári szakvizsgák letételét. A sztrájkolók a reformok bejelentéséhez kötik a vizsgafórumok megnyitását.

Mintegy tizenöt francia megyében meglepetésszerű sztrájkot tartottak a benzinkutak kezelői, ami a nyaralásra utazók körében nagy nyugtalanságot keltett.

Újabb területeket érint a franciaországi drágulási hullám. Tíz százalékkal emelték országszerte a cukor árát, ugyanennyivel — Párizson kívül — a vörös bor árát. A férfifodrászat díjszabásában 35 százalékos áremelést vezettek be. A nemzetközi hálókocsi-társaság július 11-től nyolc százalékos díjemelést jelentett be.

A párizsi városi hatóságok közölték, hogy a francia fővárosban egy év leforgása alatt megkétszereződött a munkanélküliek száma. Csupán a segélyezett munkanélküliek száma 18 000, de a munkát keresők száma ez idő szerint meghaladja a hatvanezret. Mint az Humanité megjegyzi, jelenleg a 630 munkanélküli párizsi mérnöknek összesen három munkaalkalmat, a 274 állástalan vegyésznek mindössze egy elhelyezkedési lehetőséget kínálnak.

Bérkérdések a csehszlovák kormány ülésén

Csütörtökön ülést tartott a Csehszlovák Szocialista Köztársaság kormánya és megvitatta a dolgozók egyes kategóriái munkabérének emelésével kapcsolatos javaslatokat. A kormány határozatának megfelelően az átlagbéreknek gyorsabban kell emelkedniök a könnyűiparban és az élelmiszeripar vállalatainál, hogy 1968—1969 folyamán elérjék az ipar és más ágazataiban meglévő bérszintet. Emelni kívánja a középfokú képzettséggel rendelkező pedagógusoknak és nevelőknek, az egészségügyi dolgozók egy részének, valamint a vasúti dolgozók bizonyos kategóriáinak a bérét.

A kormány rámutat, hogy ebben az évben ott emelnek béreket, ahol erre feltétlenül szükség van, minthogy a munkabérek szélesebb körű emelésének nincsenek meg a szükséges anyagi feltételei.

A csehszlovák kormány csütörtöki ülésén foglalkozott annak a törvénytervezetnek a kérdéseivel is, amelyet a belügyminiszter terjesztett elő a gyülekezési jogról és a szervezetekbe való tömörülés jogáról. A vita során elhangzottakat figyelembe véve, a kormány később újra visszatér erre a javaslatra.

tér és forma

10

1946

tér és forma

Kiadja: A FŐVÁROSI KÖZMUNKÁK TANÁCSA
Főszerkesztő: FISCHER JÓZSEF
Felelős szerkesztő: MÉSZÁROS ISTVÁNNÉ
Felelős kiadó: Dr. GYÖNGYÖSI ISTVÁN

építőművészeti havi folyóirat

XIX. évfolyam.

Space and Form
Contents of the 10th Nr. of 1946.

Our first article, written by Tibor Zsitva architect, gives an account of the results of the competition organized by the Council of Public Works, in order to help social flat constructions on the border of the Danube and in an outskirt of Budapest, Magdolnaváros.

Stephen Hoch and Gabor Preisich architects, are dealing with a theory about the density of population in connection with the built-in area.

Joseph Fischer, president of the Council of Public Works gives a report about his experiences on the Technical Congress at Paris.

Architect dr. Virgil Borbiró is publishing an essay about today's architectural forms.

In the section reserved for the Fine Arts, Ladislas Radocsay writes about the work of the sculptor Alexander Mikus.

ПРОСТРАНСТВО И ФОРМА
Содержание сводного номера 10 за 1946 год

В Качестве предисловия журнал вообщает результат конкурса на план поселений Магдольнавароша и набережной Будапешта, устроенный Советом Общественных Работ в обработке доктора Житва Иштвана.

Потом умещен очерк написанный архитекторами Хох Иштваном и Прейсищ Габором об оптимистических возможностях предназначенных для поселения участков.

Фишер Иожеф, председатель Совета Общественных Работ делает отчет своих впечатлений парижского конгресса др. архитектор Борбиро Виаргиль уместил свой очерк о сегодняшних формах архитектуры.

В части изобразительного искусства с произведениями скульптора Микущ Шандора ознакамливает Радочаи Ласло.

Espace et Forme,
Résumé du Nº 10. 1946.

Nous publions d'abord les résultats du concours organisé par le Conseil des Travaux Publics dans le but de servir les constructions sociales de logis sur les terrains disponibles d'une banlieue de Budapest, Magdolnaváros et sur les bords du Danube. L'évaluation des résultats a été faite par l'ingénieur Tibor Zsitva.

Les architectes Etienne Hoch et Gábor Preisich ont écrit une étude sur une théorie mettant en rapport la densité de la population avec le terrain bati.

Joseph Fischer, le président du Conseil des Travaux Publics donne un référendum de ses expériences au Congres Technique de Paris.

L'architecte dr. Virgile Borbiró publie une étude sur les formes architecturales d'aujourd'hui.

Dans la partie consacrée aux Beaux Arts, Ladislas Radocsay fait connaitre les oeuvres du sculpteur Alexandre Mikus.

Raum und Form
Inhalt der 10 No. 1946.

Als Einleitung veröffentlichen wir einen Artikel, der die Resultate einer sozialen Siedlungskonkurrenz behandelt, in der Bearbeitung des Igenieurs Tibor Zsitva. Diese Konkurrenz wurde vom Rate der Öffentlichen Arbeiten ausgeschrieben für die Wohnbauten eines budapester Aussenbezirkes, Magdolaváros und für die Wohnbauten des Donauufers.

Die Architekten Stephan Hoch und Gabor Preisich schrieben einen Artikel über eine Thorie der Wohndichte und der Bebauungsfläche.

Joseph Fischer, der President des Rates für Öffentliche Arbeiten berichtet über seine Erfahrungen am pariser Technischen Kongress.

Der Architekt dr. Virgil Borbiró veröffentlicht eine Studie über die heutigen architektonischen Formen.

In der Abteilung für bildene Künste, Ladislaus Radocsay macht uns bekannt mit den Arbeiten des Bildhauers Alexander Mikus.

Előfizetés: 1 évre 70.— Forint, fél évre 40.— Forint, negyed évre 22.— Forint. Egyes szám ára 8.— Forint. A külföld részére 10.— Forint
Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST VIII, HORÁNSZKY-UTCA 8. TELEFON 137-955

A ROHAMMUNKÁVAL HELYREÁLLÍTOTT

ELSŐ MAGYAR

ÖNTÖTTÜVEGGYÁR RT.

1945 JÚLIUS ÓTA ISMÉT GYÁRT ÉS SZÁLLÍT

öntöttüveget,
katedrál, ornament és vonalas üveget
tűzbiztos drótüveget

GYÁRTELEP:
MISKOLC,
Tatár-utca 56

IGAZGATÓSÁG:
Budapest VII, Dohány-utca 16-18
Telefon: 220-040

FORGÓ ÉS TÁRSA RT.

TÁBLA- ÉS TÜKÖRÜVEG NAGYKERESKEDÉS

2 és 3 m/m táblaüveg,
tükörüveg,
színes üveg,
ornament,
zsinór- és drótüveg

NAGY RAKTARA

Budapest VII, Dohány-utca 16-18
Telefon: 223-839

HEREND HUNGARIA

Herend!

Örökbecsü

Alaptól — tetőig
minden építőanyag

Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek Rt.

Budapest V,
Bajcsy Zsilinszky-út 16
Telefon: 180-880 sorozat

Kőszénbánya -s Téglagyár Társulat Pesten (DRASCHE)

Központi iroda: V, Klotild-utca 3/b.

Gyártmányai:

Falitégla, különleges tégla (soklyuku, válaszfal, pillér stb.)
Tetőcserép (hornyolt, hódfarku, kúpcserép)
Klinkertégla
Keramit útburkolókő és lap
Tűzálló (samot) anyagok kályhás célra és mamagos tűzállóságra
Samot habarcs és liszt
Színes padlóburkoló (metlichi) lapok
Porcellán szigetelők alacsony és magas feszültségre
Elektrótechnikai porcellán szerelési anyagok
Steatit elektromos cikkek
Gyógyszertár felszerelési porcellán cikkek
Kőszivacs (hő- és hangszegetelő téglák, válaszfallapok, könnyü födémanyagok, csőhéjak, szigetelőlemezek)

Budapesti Zsolnay-féle Porcellán- és Fayancegyár Rt.

EGÉSZSÉGÜGYI FAYENCÁRU — FAYENCE FALBURKOLÓ CSEMPE

Zsolnay-féle Kerámiai Gyárüzem, Pécs

Díszáruk, háztartási és műszaki porcellán, kerámiai építési anyagok, csatornázási csövek.

Magyar Kerámiai Gyár Rt.

Székhelye:
Budapest
V, Sas-utca 25.

Gyártelep:
Budapest-Kőbánya
X, Gyömrői-út 63.

Gyártmányai:

Tüzállóanyag és Szilika
Keramitkövek és lapok
Színes lapok
Tégla és Cserép

MAGNEZITIPAR RT.

Budapest X, Gyömrői-út 48. Tel.: 186-233

Gyárt és szállit: normál méretü és alakos magnezittéglát és az alkalmazási célnak megfelelő összetételü, normális méretü és alakos samottéglát a legmagasabb tűzállósági fokig

---

Budapest Szentlőrinci és Tatai Cserép és Téglagyár Rt.

Pestszentlőrinc

Thököly-út 3. Telefon: 183-600

Városi iroda: Budapest
József Nádor-tér 2-4. Telefon: 381-133

„GRANIT"

Porcellán- és Kőedényárugyár Rt. Budapest

Gyárt: W. C. csészét, mosdót, mosogatót, bidettálat, vizeldét, kórházi cikkeket stb.

Mész- és Műhabarcsárusító Rt.

V, Kossuth Lajos-tér 14

Telefon: 129-823

PÁZSY JÓZSEF
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, I. ORSZÁGHÁZ U. 25.
TEL: 161-241.

ÜVEGBETON

Cement, mész, gipsz
mindenféle építési anyag raktárról legjutányosabban kapható

Grausz és Szász
XI, Fehérvári-út 41
Telefon: 258-200

Schmoll pasta

MAGYAR
GYÁRTMÁNY

Nagybiztonságu cilinderes épületzárak,

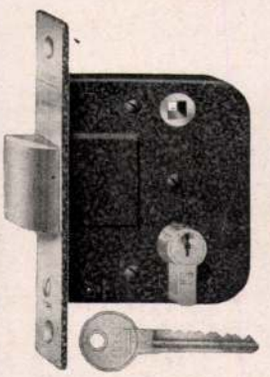

Retesz zárak

Épület vasalás

ELZETT VASÁRUGYÁR Rt., Budapest XII[1], Bence-u. 1-5. Tel. 180-449, 127-055

A fővároshoz legközelebb fekvő kartellenkívüli tégla- és cserépgyárak: az **Oberländer és Reiser cég** 60 éves jóhírű **váci** és **nógrádverőcei** gyártmányai csak nálam kaphatók, **Hetényi Endre okl. mérnök és építőmesternél, Budapest, II., Bimbó-u. 29.**

Saját dunai rakodónkról Budapest igazi főútjára, a folyam romokkal szegélyezett partjaira, hogy a drága tengelyfuvart és az átrakodással járó törést elkerüljük, közvetlenül dereglyével szállíthatunk.

Kartársaimnak 5% árengedményt adok.

Műszaki, speciális
export-kollekció
gyermek- és portrait
felvételek

FOTO

A. Buk Lili

(Húsz év Angelonál)
portré és gyermek specialista
V, Sallai Imre-utca 15/b

*

Telefon: 129-364

Új telefonszám: 138-879

GYÁRTÓL

Jótállással

Irodabútorok

Karbantartással

Tűzmentes pénz és okmány szekrények
Vétel — eladás

UNIVERSAL
irodabútorgyár
VII, Wesselényi-utca 8. Telefon: 227-698

Felelős kiadó: Dr. Gyöngyösi István — Antiqua Rt., Budapest — F.: Wiesmeyer Emil

DEKORÁCIÓ

IPARMŰVÉSZETI ÉS KERESKEDELMI K. F. T.

BUDAPEST V, BAJCSY ZSILINSZKY-ÚT 50. I.
TELEFON: 120-234

ÉPÍTÉSZ, FESTŐ, GRAFIKUS MŰTEREM. TERVEZÉS ÉS KIVITEL SAJÁT ÜZEMEKBEN. ASZTALOS, KÁRPITOS, FESTŐ, SZOBRÁSZ, KÖNYVKÖTŐ ÉS VARRÓ MŰHELYEK.

ÜNNEPI VÁROS, ÉPÜLET, TEREMDISZÍTÉS, ÉPÜLETEK KÜLSŐ ÉS BELSŐ KIKÉPZÉSE, KIÁLLÍTÁSOK RENDEZÉSE, REKLÁMÉPÍTÉS, PLAKÁT, KISGRAFIKA, NYOMTATVÁNY, KULTÚR- ÉS NYILVÁNOS HELYISÉGEK, DÍSZTERMEK, ÜZLET- ÉS LAKÁSBERENDEZÉS TERVEZÉSE ÉS KIVITELEZÉSE, SZÍNHÁZ- ÉS FILMDISZLET TERVEZÉS, DISZÍTŐ FESTÉSZET ÉS SZOBRÁSZAT.

ZÁSZLÓK, DISZÍTŐ TEXTILANYAGOK, PORTRÉK, SZÖVEGKÉPEK KÖLCSÖNZÉSE.

MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR RT.

Gyárlelep:
GYŐR, Telefon: 1702
Sürgönycím: Rába-Győr

Központ:
Budapest VI, Andrássy-út 12
Telefon: 124-240
Sürgönycím: Rába-Budapest

Rába-Service:
Budapest
XIV, Erzsébet királyné-út 114
Telefon: 120-807

TÁBLAÜVEG

TÜKÖRÜVEG, ÖNTÖTTÜVEG,
SZÍNESÜVEG, ÜVEGTÉGLÁK

IFJ. WEISS GYULA

TÁBLA- ÉS TÜKÖRÜVEG NAGYKERESKEDÉS
BUDAPEST V, VADÁSZ-UTCA 29. TELEFON: 121-525

Elektromos kézifúrógépek, elektromotorok, villamoskályhák, hősugárzók, porszívók, elektromos szerelési anyagok, **rádiólámpák**

Dr. Kovács és Társa kft.-nél

Budapest V, Arany János-utca 9
Telefon: 123-950, 121-992

CIKLOPKÖVET

nemesvakolatot, kőport, travertinlapokat, mozaiklapokat, járdakövet, működarát és mindennemű építési anyagot olcsón szállít

Szauder József

Budapest V, Zápolya-utca 38 Telefon: 121-841

Táblaüveg, üvegbeton

ablaktapaszt gyártó üzem, táblaüvegnagykereskedés

BIELEK KÁROLY

Budapest VIII, Kabók Lajos-utca 18 — Telefon: 135-778
Fiók: Budapest XII, Krisztina-körút 8-10

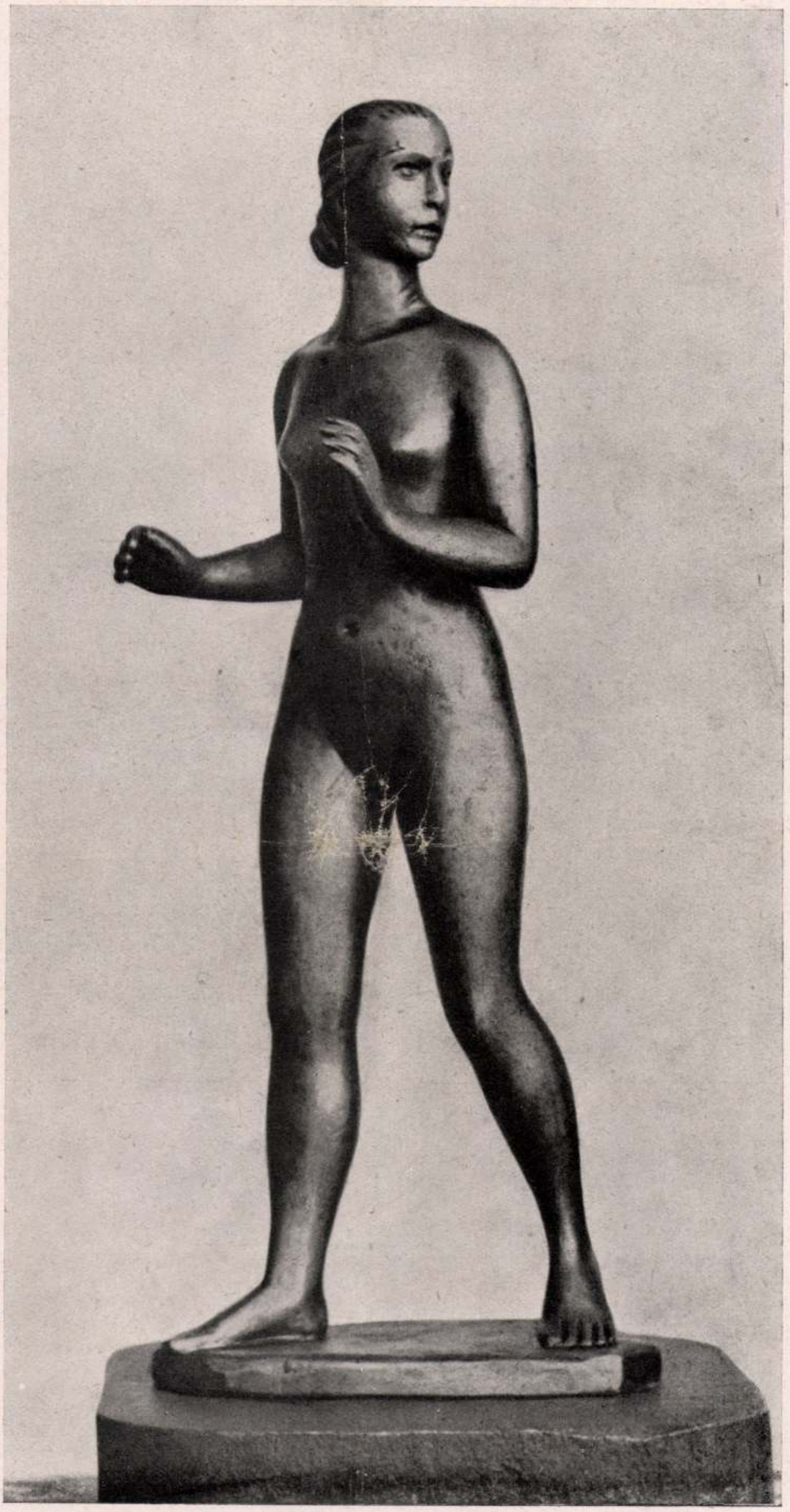

Mikus Sándor: Lóth felesége, 1944.

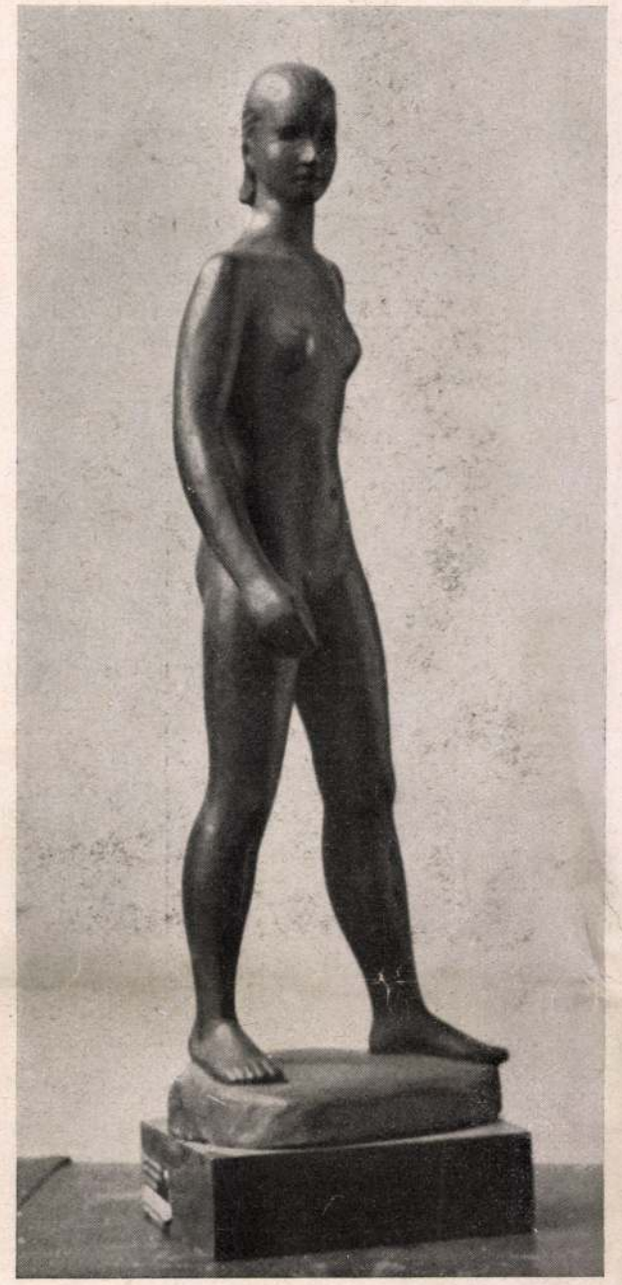

Mikus Sándor: Amazon, 1943.

Mikus Sándor: Fésülködő (bronz, New-York, 1937.).

MIKUS SÁNDOR

Lassan, fokozatosan lett szobrásszá. Alig vették észre, hogy egyszerre im itt áll közöttünk. Nem indult soha a közönség meghódítására. A kiállításokon való jelentkezése éppoly szerény volt, mint a természete. Az alkotó oly tökéletes mértékig a háttérben marad mindig, mint a középkori katedrálisok tervezői esetében. Nem fedezte fel senki, mert nem is lehetett felfedezni; el kellett ismerni és számba kellett venni művészetét. Ennyi lehetett csupán a szemlélő feladata. Sohasem dúltak körülötte hangos viták, mert elméleti érvek, vagy magyarázatok helyett mindig kizárólag egyféle módon válaszolt: a nemesen alakított formák szépségével, a tökéletes arányosság tiszta csengésével. És ki képes ellene szólni annak, a logika nyelvén, aki kizárólag az észtől oly független szépérzékhez szól? Az elemi, az ősi, az egyszerű szépérzékhez, melyet nem befolyásolnak értelmi meggondolások, mely épp azért nem szorul sem magyarázatra, sem kiegészítésre, melyet keresetlensége messze távolít a különböző izmusok, vagy inkább programmok szerint gondolkodó irányzatoktól. Sokat vitázó és a vitákra újabb és újabb vádakkal felelő művészi életünkben első erénye szerény félrevonultsága. Mintha a sokszínű magyar plasztikában épp valami mértékfélét, valami mindig megnyugtató hűvös alapformát jelentene, amelyhez nyugodtan meg lehet térni. Nem ismeri a technikai bravúrt, az elméleti furfangot, az érzelmi élet végsőkig való kihasználásának módját, ellenben ismeri a szolid mintázási és öntési eljárást,

Mikus Sándor

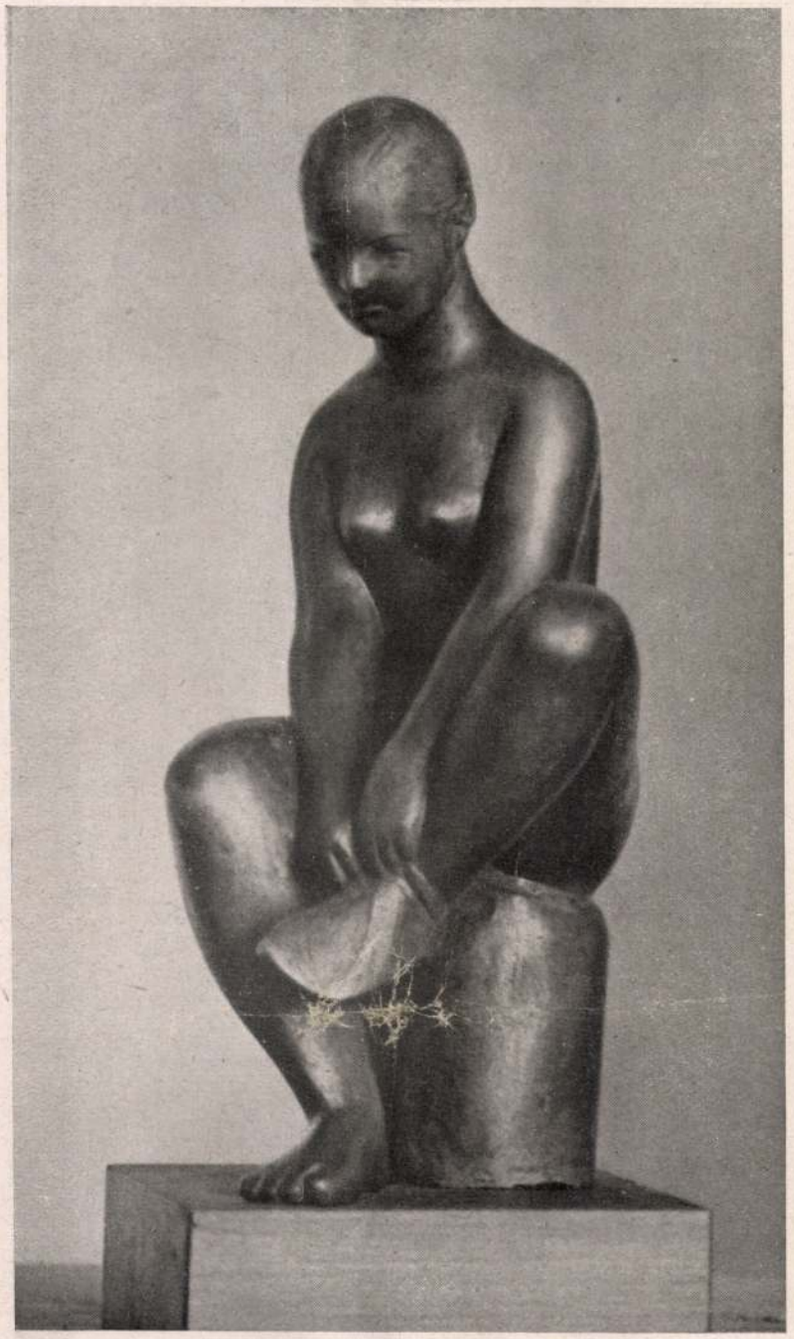

Mikus Sándor: Harisnyát húzó nő, 1940.

(Híd, 1941 ápr. 29.) A formai megoldás eleve elhatározottsága, amivel Kassák később vádolja, nem több a mintázóujjak ügyességénél, a formakapcsolás és harmóniateremtés egyéniségénél, mely éppoly könnyen felismerhető stílusa a szobrásznak, mint a költőnek is. Az előre való elhatározottságnál jellemzőbb a zárt és tisztán szobrászi formavilág. Ennek kizárólagosan stílus-mivoltát az utóbbi idők termése igazolja, a fővárosi kút-pályázatra beküldött könnyed, táncoló három női figurája, kettős alakja, a Szépművészeti Múzeum 1945-ben megszerzett aktja, vagy újabb, készülő copfos kislányfigurája. Visszatért ismét legkedveltebb köréhez, a kisplasztika világába, ahol nem lehet senkit sem becsapni a nagy méretekkel, ahol nem lehet káprázatosat formálni a szobrászatén kívül más segédeszközökkel, ahol elengedhetetlenül kötelező a tisztes szobrászati becsületesség.

Tervezett kútfiguráiról keresetlen báj sugárzik, copfos kislánya a fiatal gyermektest üdeségét örökíti meg. Pontosan illeszkednek az újabb művek az előzőek mögé. A külső felület gazdagodik több izgalommal, érdekességgel, belső világuk változatlan, a szobrász mindig ugyanazt mondja új változatokkal. Megbízhatóbb a leglelkiismeretesebb bürokratánál, következetesebb a legmerevebb bölcselőnél. A mindennap embereihez igazodik mondanivalója. Nyomtalanul siklanak el fölötte a háborús évek, politikai válságok és gazdasági megrázkódtatások. Az embert a jó emberismerő csak egyféleként és egynek láthatja, változatlanul. Úgy, ahogy Mikus Sándor bizonygatja majd húsz esztendeje.

Radocsay Dénes

Mikus Sándor: Lábát törlő, 1937.

a szerkesztés őszinteségének és az érzelmek kereset en nyiltságának titkát.

Élettörténete éppoly egyszerű, mint alkotási módja. 1903-ban született Gödön, 1928—1933-ig tanul Pátzay Pál mellett s közben 1928—1930-ig ismerkedik Rómával, Firenzével. Ellátogat Athénbe is. Művészetének következő három nagyobb állomása, kollektív kiállításai: 1932, 1937 és 1941-ben az Ernst Múzeumban. 1937-ben a párisi világkiállításon kisplasztikáival és plakettjeivel két aranyérmet nyert. Művei Velencébe, Milánóba, Bécsbe, Bruxellesbe, Párisba, New-Yorkba, Helsinkibe jutottak el. Egyenletes munkamenetét a háború akasztotta meg csupán. Ennyi élettörténete. Aki tovább kutatná életének külső eseményeit, az ezen túl csak a munkás és egyforma hétköznapok szigorú rendjébe ütköznék. Töke'etes visszavonultságban él szobrai közt. Megrendelője alig akad s így szomorú szabadsággal mintázhatja állandóan éppen azt, amire képzelete serkenti. Művészetét puritanizmusa, életmódját az emberektől való elvonultsága teszi minden körülmények között függetlenné.

Barátai közül Kassák Lajos írt a leghosszabban 1941-es kiállításakor új szobrairól. Az egykori kritika mára majdnem félhivatalos véleménnyé érett: „A napjainkban sokat vitatott szociális és humánus szellem valamennyi fiatal művészünk közül, Mikus Sándor alkotásaiban a legkevésbbé programmos és legkevesebb mesterségbeli fogyatékossággal jelenik meg... Nem reflexiók ezek az élet különböző tényeihez, hanem maguk a tények, amint szobrokká alakulnak át a művész mintázó ujjai alatt... Kiegyensúlyozott és bö'cs mérsékletre törekvő alkotó. Nem erőszakos indulattal, hanem szigorú kritikai ellenőrzés alatt formálja anyagát."

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1970 FEB 10

1021

A jubileumi felkészülés jegyében:

Teljesítik vállalásukat

A felszabadulás negyedszázados évfordulójának városunkban, illetve megyénkben lezajlott ünnepségeit az országos megemlékezés követi. Ez évben emlékezünk meg — április 22-én — az emberiség nagy tanítója, Lenin születésének 100. évfordulójáról is. A pécsi Postaigazgatóság pártszervezete ezen évfordulók méltó megünneplésének szervezésére operatív bizottságot hozott létre.

Április 2-án délután ünnepi pártnapot tartanak, melyen az ünnepi megnyitó után a Művészeti Szakközépiskola kultúrcsoportjának műsorát hallgatják meg a részvevők, ezután kerül sor a megemlékezésre. Ezt az alkalmat használják fel a posta kiváló dolgozóinak megjutalmazására. Április 4-én délelőtt tíz órakor a pécsi Szovjet Hősi Emlékműnél a postás küldöttség is elhelyezi a koszorút. 16-án délután emlékezik meg Lenin születésének 100. évfordulójáról a Postás KISZ-szervezet, amely erre az alkalomra összevont, ünnepi taggyűlést hív össze. Egész április hónapban szerte a postás pártalapszervezetekben taggyűléseken emlékeznek meg Leninről. A hónap végén, a Lenin-centenárium napján részt vesz a postás küldöttség az MSZMP Baranya megyei Bizottsága előtti téren, ahol leleplezik Mikus Sándor szobrászművész Lenin-szobrát.

Az évforduló ünnepségein kegyelettel emlékeznek meg azokról a hősökről, akik életüket áldozták hazánk felszabadításáért. Még szervezettebb, hatékonyabb tevékenységgel szorgalmazzák a jubileumi munkavállalások maradéktalan teljesítését. Gondoskodnak arról, hogy a postás dolgozók — különösen az ifjúság — még jobban megismerje a felszabadulás óta elért eredményeket, Lenin és a forradalmi elmélet szerepét a munkásmozgalomban, a társadalom fejlődésében.

robbant,
falba és
betörte
beréletbe
esett ká
asszony
otthon.

✦ NEW
polgárjogi
mint ötsz
tüntetett
Georghia
ville nevű városkájában. A tüntetők követelték, hogy minél előbb szüntessék meg a fehér és néger iskolások elkülönített oktatását. A néger tüntetések már több hónapja folynak Thundersville-ben. Ez alatt a hatóságok mintegy 250 személyt vetettek börtönbe.

✦ *MANILA: Ferdinand Marcos, fülöp-szigeti elnök hétfőn nagyarányú változásokat jelentett be kormányának alsóbb régióiban, abból a célból, hogy lecsillapítsa a több mint egy hónapja tartó heves diáktüntetéseket. — Az új emberek zömmel a harmincas, negyvenes évjáratból kerülnek ki.*

✦ **BOGOTA: Kolumbiában az általános legyengülés következtében naponta 250 öt évesnél fiatalabb gyermek hal meg. A rendeléseken megjelenő gyermekek 90 százaléka az elégtelen táplálkozás okozta betegségekben szenved.**

csak hétfőn hozta nyilvánosságra. Közölték, hogy a hajó legénységét visszatartották Kambodzsában és az amerikai kormány érintkezésbe lépett a kambodzsai hatóságokkal, hogy bocsássák őket szabadon. A saigoni közlemény magyarázatul hozzáfűzi, hogy a hajó az esti sötétségben „valószínűleg elvesztette az irányt", amikor a határtól körülbelül 25 kilométernyire fekvő állomására igyekezett visszatérni.

Dunántúli napló

A Magyar Szocialista Munkáspárt Baranya megyei Bizottsága és a Megyei Tanács lapja.

Főszerkesztő: Bocz József

Szerkesztőség: Pécs, Hunyadi út 11. Tel.: 15-32, 15-33, 21-60, 50-00, 60-11

Belpolitikai rovat: 31-68

Kiadja:
a Baranya megyei Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: Braun Károly

Kiadóhivatal: Pécs, Hunyadi út 11. Tel.: 15-32, 15-33, 21-60, 50-00, 60-11

Telex sz. 2320.

PÉCSI SZIKRA NYOMDA
Pécs, Munkácsy Mihály u. 10. sz.
Felelős vezető: Melles Rezső

Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető a helyi postahivatalokná és kézbesítőknél
Indexszám: 25 054

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

1969 DEC 18

Hétezerszer — ki kicsoda?

Nevek. Thor Heyerdahl, Jevgenyij Jevtusenko, Major Tamás, Julius Nyerere, Talcott Parsons, Rákosi Mátyás, Mikisz Theodorakisz — néprajztudós és világutazó, költő, színész, államfő, szociológus, politikus, zeneszerző. Hétezer név az újsághasábokon tomboló névforgatagból, a rádiók híradásaiban elhangzó események szereplői közül, a képernyőn felbukkanó arcok tulajdonosainak táborából. Az információ áradásának korát éljük, a világ minden pontján történik valami, s a történések nevekhez, személyekhez kötődnek. Ki kicsoda, kérdezzük sűrűn a hírek és a nevek hallatán. Valós és egyre nagyobb igényt elégít ki tehát az a vaskos kötet, melyet a Kossuth Könyvkiadó bocsátott közre, címül is a kérdést választva: Ki kicsoda?

Kicsoda Tyitov? Természetesen űrhajós. Vagy mégsem? Hiszen a magyarországi szovjet nagykövetet is Tyitovnak hívják. Mikor születtek, mit tettek addig, míg nevük a hírekbe került? Kíváncsiság? Természetesen az is. Ám nemcsak az. Információéhség is. Többet tudni, ismerni, eligazodni. Tény: az információéhséget a közéleti érdeklődés növekedése termeli ki. Közönyös emberek nem törődnek sem a világ, sem szűkebb pártriájuk dolgaival, eseményeinek szereplőivel. Ha így nézzük, a magyar nyelven először — s a szocialista országok közül is nálunk elsőként — megjelentetett ilyen természetű mű önmagában is eredmény.

Hétezer névről szóltunk. Közülük mintegy 1300 név viselője hazánk fia. Sok? A kérdéssel máris a szerkesztőket — *Fonó Györgyné* és *Kis Tamás* — foglalkoztató gondok sűrűjébe vágtunk. Mert az világos elv, hogy csakis élő személyiségekről nyújt felvilágosítást a kézikönyv. Ezen belül azonban mi legyen az arány? Hol vonható meg a határ a szükséges és a fölösleges között? Teljességre törekedni képtelenség, minél többet nyújtani kötelesség, mi legyen tehát a mérce?

Nehéz kérdések, s a szerkesztők becsületére válik, hogy túlnyomó többségében helyes feleletet adnak, természetesen a művel, a műben. Ami a kiindulópontot, az 1300 magyar személyiség szerepeltetését illeti: nem sok. Tükrözője annak a furcsa helyzetnek, hogy sok esetben többet tudtunk távoli országok egyik vagy másik politikusáról, közéleti személyiségéről, tudósáról, mint azokról, akik hazánk határai között élnek.

Brigitte Bardot. Sophia Loren neve hallatán aligha kell felütni a könyvet, hacsak születési évszámukért nem... Ám az olaszországi párthárcokról szóló hírek olvasásakor rövid keresés után máris tudjuk, hogy Lelio Basso vagy Bernardo Mattarella kicsoda. Mint ahogy a hazai hírek szereplőiről is gyorsan megtudhatjuk a legszükségesebbeket, azt például, hogy Mátrai-Gottwald Gyula, az Iparterv főmérnöke miért kapott kétszer Kossuth-díjat, melyek Mikus Sándor szobrászművész legfőbb alkotásai, mikor lett a közgazdaságtudományok doktora Tímár Mátyás, a Minisztertanács elnökhelyettese. Az elmondottakból következik, hogy a Ki kicsoda? nem értékelést nyújt, hanem adatokat, tényeket közöl. Lehetőleg a legfrissebbeket is, 1969. július 31-ig bezárólag. Ami a hazai könyvkiadási és nyomdai »átfutási időt« tekintve önmagában sem kicsiség.

Friss adatokkal szolgáló, a lehetőségek szerint teljes képet adó kötetet sikerült tehát produkálnia a kiadónak. Mi az, ami kritikát érdemel? A szép kötés, a mutatós nyomdai munka értékét csökkentő sajtóhibák, főként évszámok esetében. Jó néhány esetben a főbb művek hosszas felsorolása, ami nem ilyen természetű munka feladata. A következetlenség, amellyel egyeseknél eltekintettek a művek említésétől, miközben másoknál túlzott bőkezűséggel adták erre a helyet.

Úttörő vállalkozáshoz mérten: kis hibák. Az olvasóval feledteti a mű hasznosságа. A szerkesztőkkel ne feledtesse. Mert a Ki kicsoda? minden bizonnyal könyvsiker lesz. Tehát: készülhetnek az újabb, javított, bővített kiadásra.

Kutasi
a Ka-
i JTS
bizony
tt, hogy
z majd a
gyesüle-
Aztán
sztendő-
lőtt már
yilatko-

A kaposvári járás bajnok labdarúgó-csap
A kép bal oldalán Heczer Mihály sportk
Szabó Lajos edző.

ző túrákon. Közülük 45 fő az év folyamán bronzminősítést szerzett.

Beszédes számokat találunk a munkatúrák rovatában. 595 órai munkát végeztek a somogyi turistautak fáradhatalan vándorai. Az külön figyelmet érdemlő, hogy a Kaposvári Spartacus Sportkör tagjai maguk csaknem 500 órát dolgoztak.

A Spartacus nevéhez ezenkívül is több kiváló eredmény fűződik. A szövetkezetiek tették meg a legtöbb gyalogkilométert, 7133-at. De a Munkácsy SK fiataljai is kitettek magukért a 6057 kilométerrel. A nem hivatalos kilométerversenyben a Zselic SK áll a harmadik helyen 4788 kilométerrel. A három nagy szakosztály mellett a Táncsics SK jutott a 2300 kilométer fölé, a többiek 100—800 kilométert teljesítettek. A Vörös Lobogó SK rovatai ebben az esztendőben üresen maradtak.

Amikor azt akarjuk, hogy a sport a tömegeké legyen, akkor elsősorban a természetjárást érdemes megkedveltetni a fiatalokkal, de megtalálhatják helyüket itt az idősebb sportbarátok is. A somogyi természetjáró szakosztályok e téren sokat tettek a múltban, s biztos számíthatunk tevékenységükre a jövőben is.

dig azt igazolta a kaposvári járási labdarúgó-bajnokságban is, hogy a sportág szeretete a kis egyesületeknél a legnagyobb nehézségeket is képes legyűrni.

Az idei bajnokságban minden eddiginél több csapat vett részt. Igaz, hogy nagy járás a kaposvári, de azért a félszáz labdarúgó-együttes mégiscsak sokat mond. A járás labdarúgó-szövetsége sokévi gyakorlat alapján alakította ki a csapatok bajnoki rendjét. Az I. osztályban 12, az I B osztályban 10 csapat szerepelt. A többi együttest a II. osztály két csoportjába sorolta. Jókora erőfeszítéssel megrendezte a járás az ifjúságiak bajnokságát is, amely az őszi fordulóban döcögött ugyan, de mégiscsak eljutott a befejezéshez.

A kaposvári járás bajnoka Felsőmocsolád csapata lett, minden eddiginél élesebb harcban szerezte meg a bajnoki címet, s a jogot a megyei II. osztályba való jutásra. A Felsőmocsoládi Sportkör végül is jobb gólarányával előzte meg az ismét feljövőben lévő Nagybajom csapatát. A bajomiak balszerencséje, hogy az idén is a hajrában maradt alul a csaknem végig vezető együttes. Igal szereplése is azt mutatja, hogy feltámadóban van e községben a nagy múltú labdarúgás. Az újonc Zselickislak negyedik helye a bajnokság legváratlanabb eredménye.

Az I. osztályú bajnokság végeredménye:

1. F.-mocsolád	22	17	2	3	53:18	36
2. Nagybajom	22	18	—	4	61:23	36
3. Igal	22	13	6	3	47:23	32
4. Zs.-kislak	22	10	4	8	38:47	24
5. Büssü	22	10	3	9	39:51	23
6. Szt.-gáloskér	22	9	4	9	32:24	22
7. Osztopán	22	10	2	10	44:43	22
8. Juta	22	9	3	10	35:42	21
9. Patalom	22	7	5	10	30:41	19
10. Somogyszil	22	8	1	13	24:43	17
11. Csoma	22	3	1	18	10:32	7
12. Bárdudvarn.	22	2	1	19	15:41	5

Ki volt Somogy legjobb férfi és női sportolója 1969-ben

Lapunk tegnapi számában ismertettük a Somogyi Néplap és az MTS Somogy megyei Ta-

nyét, azok között vásárlási utalvány, fél- és negyedéves Somogyi Néplap előfizetést

Felavatták a tragikusan hősi halált halt Steinmetz kapitány, szovjet parlamenter emlékművét

Mint már napok óta mindig, most is szinte pontosan este 7 órakor elcsendesedett a harci zaj. Lenyugvó volt a csend, amely az ágyú- és aknatüzet követte. A pincékből, óvóhelyekből néhányan felmerészkedtek a szabad levegőre... A sötét téli estébe egyszerre hatalmas hang vágott bele: az orosz állások felől hangszóró hirdette, hogy másnap délelőtt parlamenter keresi fel a német és magyar csapatok parancsnokát s átadja a megadási feltételeket.

Ezek a feltételek enyhék voltak. A tisztek még oldalfegyvereiket is megtarthatják a fogságban s Budapestet nyílt városnak fogják tekinteni a megszálló csapatok.

Röpcédulák keringtek a levegőben, magyar és német nyelven írt röpcédulák, amelyeket szovjet repülőgépekről szórtak le. Ezek is közölték, hogy a következő nap — a hadijog szokásainak megfelelően — szovjet parlamenter érkezik.

Másnap, 1944 december 29-én, ma négy esztendeje, Vecsés felől egy autó indult a szemben álló SS állások felé, amelyekkel együtt az országút mellett egy magyar tüzérüteg is állomásozott. A szovjet katonai autó volánjánál Filomonyen őrmester ült. A kocsiban ketten: Steinmetz Miklós kapitány és Kusnyecov gárdahadnagy. Steinmetz volt a parlamenter. A fiatal, 31 éves kapitány Pécsett született 1913-ban. Résztvett a spanyol nép szabadságharcában, majd Oroszországba került s most lelkesen vállalkozott arra a feladatra, hogy, mint parlamenter, felkeresse a megadási feltételek átadása céljából a magyar fővárost esztelenül védő német és magyar csapatok parancsnokait.

Félórával előbb már elhallgattak az orosz ágyúk ütegei. Hatalmas fehér zászló nyult ki a néma csendben robogó autóból...

Egyszerre borzasztó dolog történt. Amire a hadtörténelemben nem volt még példa: a fehér zászlóval közeledő parlamenterre tüzet nyitottak!

Valami tévedés lesz — vélte Steinmetz kapitány és utasította Filomonyen őrmestert, hogy csak vezesse tovább a kocsit. Még haladtak vagy száz métert, amikor egyszerre ágyúlövedék találta telibe a kocsit. Az autó lángba borult. Filomonyen őrmester holtan hanyatlott a volánra és szénné égett; Steinmetz kapitány és Kusnyecov gárdahadnagy kiugrottak a kocsiból. Hirtelen géppuska kezdett kelepelni. Steinmetz Miklós kapitány golyósorozattól találva rogyott össze. Kusnyecov gárdahadnagynak azonban csodálatos módon sikerült sebesülten elbujnia az országút árkában és az éjszaka folyamán visszakúszott a szovjet állásokhoz.

A vérlázító gaztett után teljes erővel indult meg Budapest ostroma. Február közepén Buda eleste után fogságba esett Wildenbruch SS tábornok, aki a hadbíróság előtt bevallotta, hogy ő adta ki a parancsot a szovjet parlamenter megölésére.

*

Ma délelőtt 11 órakor a gyászos emlékű esemény negyedik évfordulóján leleplezték a hatalmas emlékművet, amelyet az orgyilkosság helyén emeltek. A csikorgó hidegben magyar és szovjet díszszázad sorakozott fel az emlékmű mellett. A ferihegyi repülőtérről kivezető út és az Üllői-út keresztezésénél, a 19-es kilométerkőnél áll a 27 méter hosszú és 9 méter magas emlékmű, amelynek szobrászati részét Mikus János szobrászművész készítette. A repülőtérre vezető úton egymásután robogtak az emlékmű felé az autók közéleti előkelőségekkel az ünnepség színhelyére. Felcsendült a magyar, majd a szovjet himnusz hangja, azután Farkas Mihály honvédelmi miniszter mondott ünnepi emlékbeszédet. Zujev vezérőrnagy, katonai attasé beszéde következett ezután, majd Köböl József, a főváros törvényhatósági bizottságának elnöke emlékezett meg a szovjet hősökről.

A hatalmas emlékművet ugyszólván elborítják a koszorúk, amelyek a Budapest felszabadításánál hősi halált halt szovjet parlamenter, Steinmetz kapitány, sírjának és emlékművének talapzatán annak a kegyeletes érzésnek a kifejező, mely mindenkit eltölt, amikor a ma négy éve történt megrendítő eseményre gondol...

Szervezett szöktető-banda menekiti Spanyolországba a nácikat

A nácipárt minden büntetéstől megmenekült funkcionáriusai újra még újra »életjelt« adnak magukról. Még az év elején történt, hogy Berthold *Heilig* egykori gauleitert a braunschweigi bíróság halálra ítélte, mert résztvett egy német állami tisztviselő meggyilkolásában. Addig húzták, halasztották azonban a halálos ítélet végrehajtását, míg *Heilig* »jobb megoldást« talált: hivatalos közlés szerint néhány nappal ezelőtt

rejtélyes körülmények között megszökött

a braunschweigi börtönből.

A rendőrség nyomban a szökés felfedezése után kihallgatta *Heilig* feleségét s az ő vallomásából arra a következtetésre jutott, hogy a szökés olyan, messzeágazó tevékenységet folytató szervezet műve, amelynek főcélja az *egykori náci nagyságok megmentése*. *Heiligné* elmondotta, hogy a szökést megelőző héten egy ismeretlen telefonált a városháza épületébe rendelte. Ott egy bizonyos »*Otto Meyer*« közölte vele, hogy férjét hamarosan megszabadítják, még hozzá egy

olyan hatalmas szervezet emberei,

amelynek nagy pénzösszegek állnak rendelkezésére és amely annakidején Skorzenyt, Mussolini megszöktetőjét is »kihozta« a darmstadti internálótáborból. A titokzatos »Meyer« úr hozzáfűzte, hogy Heiliget Spanyolországba viszik, »ahol már különböző férfiakat gyűjtöttek össze«.

Heilig szökésének körülményeit megerősíteni látszanak feleségo vallomását. A volt gauleiter eddig még fel nem derített módon kötélhágcsó birtokába jutott és annak segítségével tudott a tiz méter magas kőfalon átmászni és megszökni.

A börtönépület mögött egy motorkerékpár várta

és azon menekült el. A rendőrség mindezideig semmit sem tudott megállapítani sem *Heilig*, sem *Skorzeny*, sem pedig a darmstadti internálótáborból ugyancsak elmenekült volt nácik mostani tartózkodási helyéről.

„Nem lehet tizenegyféleképpen játszani"

Az új trénernek kell kialakítani az ujpesti játékstilust — A legjobb ujpesti játékosok is rapszodikus formát mutattak — Mit tegyen Nagymarosi? — Őszi seregszemle — Két éves szerződést ajánlottak Chiléből egy magyar játékvezetőnek

Őszi seregszemlénk során Ujpestre jutottunk el. Hogyan vélekednek a lilák házatáján az elmult csatákról, mit terveznek a jövőre?

Dicker Mihály, a lila labdarúgók vezetője a következőkben vázolja a helyzetet:

— Arra a kérdésre, mit tartok az Ujpest kiemelkedő fegyvertényének, röviden felelhetek: semmit. A csapat ebben az idényben a trénerválság és egyéb bonyodalmak miatt nem nyujthatta azt, amire tudása szerint képes.

Az új játékosok

— Az új játékosok közül a szombathelyi Fejes csak az idény végére kezdte beváltani a szerepléséhez fűzött reményeket. Természetes, hogy vidéki fiúnak a városi életbe való bekapcsolódása nem járhat zökkenés nélkül. A csapatba nem tudott úgy beilleszkedni, ahogy kellett volna, de idény végére már megtalálta önmagát. Némethről egyelőre nem nyilatkozom, a 18 éves Fábiánnal és a 20 éves Fehérrel meg lehetünk elégedve.

Változatos formák

— Senkiről sem mondhatom, hogy egyenletesen játszott volna. Klasszis csapatot nézetem szerint a többi között az jellemez, hogy háromszor egymás után is képes jó formát játszani. Ezt most nem mondhatom el játékosainkról, akik az ősszel igen rapszodikusan működtek.

— Kiemelkedőnek tartom Nagymarosi szegedi viselkedését. Mint kísérő utazott Szegedre, ahol a sérült Szücs Sanyi helyett önfeláldozóan beugrott. Kiválóan és lelkesen játszott. Ha így játszott volna a Ferencváros ellen, semmi baj sem történik... Nagymarosi akkor játszik jól, ha a legegyszerűbb megoldásokat választja, amint ez Szegeden is történt. Ha ezt teszi, tudásánál fogva a legnagyobb magyar játékosok közé emelkedhetik.

— Most, hogy vége az idénynek, nem szeretünk szépjel. Hetenként egyszer összejövünk és tornatermi tréninget tartunk, azonkívül mezei futógyakorlatokkal edzzük magunkat. Valószínűnek tartom, hogy január elején túrára megyünk.

— Ami a játékstílust illeti, ez igen szeszélyes görbéket irt le. Nem volt tréner, nem volt, aki egységes játékstílust alakitson ki. Végeredményben ami eddig történt, nem mehet tovább, nem lehet tizenegyféleképpen játszani. Az új trénernek, akinek személyéről még nem nyilatkozhatom, első feladata lesz, hogy kialakítsa azt a játékstílust, amely a csapat struktúrájának legjobban megfelel. Enélkül nem érhetünk el sikert. Biztos vagyok viszont abban, hogy ma is nekünk van a legjobb játékosanyagunk az első osztályban!

Mire jó a gumisarok...

Egy öreg jéghokkizó elevenitette fel ezt a régi emlékét: Krinyicán, a lengyel siparadicsomban voltunk nemzetközi jéghokkimérkőzésen. A közeli Kassáról is sokan rándultak át a mérkőzésekre. Köztük egy volt lengyel állampolgár, Kolber bácsi, aki a lengyeleknek szurkolt. Mikor a lengyel csapat már vesztésre állt, az öreg Kolber kétségbeesésében leszakította cipőjéről a gumisarkot és a pályára dobta. A gumisarok akkora volt, mint a korong és a lengyel centercsatárnak olyan jól jött kézre, hogy mindjárt gólt is lőtt vele. Ezzel a lengyel csapat kiegyenlített...

Ökölvívók rangja

A hivatásos ökölvívók világranglistájának összeállítása során az USA Nemzeti Ökölvívó Szövetsége döntött arról, hogy a mostani világbajnokok 1949-ben kikkel szemben kötelesek megvédeni világbajnoki címüket? A határozat szerint a bantamsúlyú világbajnok Manuel Ortiz elsőszámú vetélytársa Guido Feracin. Középsúlyban Marcel Cerdan világbajnok ellenfele Tony Zale lesz. A félnehézsúlyú világbajnok Freddie Mills Gus Lesnevich-csel méri össze erejét. Nehézsúlyban Joe Louisnak Joe Walcottal, illetőleg Walcott esetleges legyőzőjével (talán Ezzard Charles-szal) szemben kell megvédenie világbajnoki címét.

Rövid sporthírek

AZ ŐSZI bajnoki labdarúgóidény ma ér véget a Soroksár—Ujpest bajnoki mérkőzéssel.

*

AZ FTC jéghokki csapata 7:0-ra győzött a Postás ellen.

*

MOSZKVABAN sokezer néző előtt tartották meg a Nikolaj Sztronikov-díjas gyorskorcsolyázó bajnokságot. (Nikolaj Sztronikov 1910—1911-ben kétszer megnyerte a világbajnokságot és az Európa-bajnokságot.) Az 500 méteres távon Szergejev (Dinamo) győzött 44.6-os idővel. Vladimir Prosin 8:52.7 alatt futotta az 5000 méteres távot. Mindkét eredmény az év legjobb ideje.

*

A FŐVÁROS adományából több mint 200 ródlit kaptak az úttörők.

*

DOROGI, a nemzetközileg is elismert magyar játékvezető, Chiléből levelet kapott. A levélben a chilei játékvezető testület kétéves szerződést és mérkőzésenként 50 dollárt ajánlott fel a kiváló magyar játékvezetőnek. Dorogi az ajánlatot nem fogadta el.

A sportfogadás 1949. ÉVI 1. FORDULÓJA

A VILÁG toto-útmutatója

Sheffield United—Derby County (Sheffieldben). Ujabban jól szerepel a Sheffield, míg a Derby meglehetősen viszszaesett.

Preston — Newcastle (Prestonban). Newcastle augusztusban otthonában kikapott a Prestontól.

Burnley—Portsmouth (Burnley-ben). Portsmouth valamivel esélyesebb.

Triestina—Internazionale (Triesztben). Odahaza még veretlen a Triestina.

Novara—Juventus (Novarában). Körülbelüli egyenlő ellenfelek összecsapása.

Roma—Aatalanta (Rómában). Idegenben csak egyszer tudott győzni az Atalanta.

MTK—FTC (jégkorong a Műjégen). Az FTC együttese Miklós nélkül is győzhet.

KASE—Postás (kosárlabda a Sportcsarnokban). Egyformák az esélyek.

FTC—KAOE (kosárlabda a Sportcsarnokban). Legalább egy szelvényrovatba beírhatjuk a 2-est.

Békéscsaba—Kistext (női kézilabda a Tattersalban). Mostanában igen jó formát mutat a Kistext.

KAOE—Elektromos (kézilabda a Tattersalban). Nagyon jól kell játszania a KAOE-nak, ha győzni akar.

Vasas—Ganz (kézilabda a Tattersalban). Nagyobb játékerőt képvisel a Vasas együttese.

PÓTMÉRKŐZÉSEK:

Sunderland—Liverpool (Sunderlandben). Papirforma szerint a Sunderlandnek győznie kell.

Huddersfield—Charlton (Huddersfieldben). Idegen pályán is esélyesebb a Charlton.

MTE—Csepeli Posztó. (női kézilabda a Tattersalban). Jobb az MTE.

Dreher—Csepel, törölve.

Rátkai Ráday
3 órán keresztül szakadatlanul nevet
A legmulatságosabb zenés bohózat
„A szabin nők elrablása"
Pesti Színház
dec 29-től, mindennap este ½8-kor
Szilveszterkor, előadások: 7 és fél 11 órakor
Solthy Orsolya

Szilveszterre is lesz borjúhús

Az Országos Közellátási Hivatal közli, hogy december 30-án és 31-én, tehát csütörtökön és pénteken a KÖZÉRT valamennyi üzlete, továbbá a MAV Konzum Nyugatipályaudvari lerakatai a hivatalosan megállapított áron borjúhúst árusítanak.

Vetkőztető rablótámadás Budán

Olasz József Kisstáció-utca 5. sz. alatt lakó hivatali altisztet tegnap délután a XII. kerület Garai-út 12. számú ház előtt ismeretlen tettesek leütötték és elvettek ruháit. Olaszt a járókelők az Uj Szent János-kórházba vitték első segélynyujtásra. A támadókat keresi a rendőrség.

Az utóbbi két hónap alatt előállott fizetésképtelenségek egy-két kivételtől eltekintve a cégek teljes felszámolásával végződtek, mert a kereskedők nem tudták a minimális kiegyezési hányadot sem biztosítani.

Ön társbérlő?
HA IGEN, egyszer nevessen szivből, hogy milyen egy
Kedélyes társbérlet
HA NEM, tudja meg Ön is, hogy milyen all tanulmulatságos lenni egy
Kedélyes társbérlet
Holnaptól: FORUM - DÉCSI
Kispest - Pesterzsébet

Pince és garazstűz

Tegnap este a Vörösmarty-tér 6. számú házban kigyulladt a pincében felraktározott fa és szén. A tűzoltók három szerelvénnyel vonultak ki és másfél óra alatt eloltották a tüzet. Kigyulladt a Kinizsi-utca 16. számú házban lévő garázs is. A tüzet egy óra alatt eloltották.

Néhai Balassa Jancsi, a sokoldalú humorista alapjában véve igen keserű ember volt. Gyakran hangoztatta, hogy ő a földkerekség legszerencsétlenebb flótása, akit rossz kedvében hozott a gólya. Sok, öngúnnyal telített »lemeze« volt, amellyel ezt az állítását bizonygatta. Az egyik ez:

— Egyszer hajnaltájt hazafelé tartok valamilyen mulatozásból, amikor előttem néhány lépésre a kocsiúttról a járdára ugrott egy fekete macska és utamat pontosan keresztezve, eltünt egy pinceablakban. En túlságosan fáradt voltam ahhoz, hogy visszafordúljak és kerülővel folytassam utamat, amire nappal babonából hajlandó lettem volna. Ezúttal azonban továbbmentem és elhaladtam a pinceablak mellett, ahonnan hallom, amint a fekete macska igy morfondírozik magában:

— A fene egye meg, ez a Balassa keresztezte az utamat, most az egész napom el lesz rontva!...

(ifj. Kőváry)

Ne dobd el a használatlan papirost, ujságot, hanem gyüjtsd és add át a hulladékgyüjtőnek

Farkasvér
Jack London
regénye nyomán
Farkasvér
Csodálatos állatfelvételek a rejtélyes vadonban
Farkasvér
Holnaptól: CORSO - OMNIA

Rövidesen agy- és idegsebészeti intézet nyilik meg Budapesten

A legutóbbi húsz év sebészetének kétségtelenül legnagyobb eredménye az, hogy *ma már az agy- és idegbetegségek igen jelentős részét műtéti beavatkozással gyógyítani tudják.* Ezek a betegségek, például az agydaganatok, a gerincvelődaganatok, isiász, a köztudatban mint gyógyíthatatlan betegségek szerepeltek és nagyrészük valóban az is volt mindaddig, amíg az orvostudomány meg nem találta módját és lehetőségét a műtéti beavatkozásnak. *Ezek a műtétek ma már emberek ezreinek adják vissza egészségüket.*

Kiderült az is, hogy számos eddig belgyógyászatinak ismert betegség sebészileg is gyógyíthatóvá vált. Viszont a dolgok természeténél fogva az is nyilvánvaló, hogy *az eredményes műtétek előfeltétele az önálló, speciális intézet,* mely kellőleg fel van szerelve különleges műszerekkel, külön ezekre a műtétekre begyakorolt személyzettel.

Értesülésünk szerint *az újév első napjaiban nyilik meg az agy- és idegsebészeti intézet,* mely hazánk egyik legkorszerűbb intézete lesz.

— *Az a tévhit,* — adott kérdéseinkre felvilágosítást kiváló idegsebészünk — *hogy az agydaganatok abszolute gyógyíthatatlanok: nem teljesen igaz! Van végleges és gyökeres gyógymód.* Természetesen ezen a téren is — éppen úgy, mint az orvostudomány más ágaiban is — akadnak gyógyíthatatlan esetek, de ezeknek a számaránya semmivel sem kedvezőtlenebb.

— Tény az, hogy *ezek a betegségek műtéti beavatkozás nélkül nem gyógyíthatók. Az agytumor* nem epekő, mely időnként rohamokban nyilvánítja ki jelenlétét, hanem *lassan, de biztosan előrehaladó szövetburjánzás, mely a beteg életének meglehetősen rövid időn belül feltétlen véget vet, ha a beteg nem jut agy-, illetve idegsebész kezébe.* Agytumorral nem lehet élni: az agytumorokat operálni kell.

— Hogy mennyire veszélyesek ezek a műtétek? *Relative egyáltalán nem rosszabb a statisztikánk* más, komoly műtéti beavatkozásokhoz viszonyítva. Talán a legjobban jellemzi ezt az a tény, hogy *operáltunk ki már 324, 224 és 200 grammos agydaganatokat is,* és az operáltak ma a legjobb egészségnek örvendenek. Valamikor a vakbél is igen komoly műtétnek számított, nem is olyan régen: e század elején. Az első féregnyulványeltávolításokat hatalmas viták követték és egy-egy műtétnek számos orvosprofesszor volt a nézője. Ma már tudjuk, hogy mindennapi beavatkozássá vált. Pontosan így vagyunk az agy- és idegsebészet műtéteivel is. Talán tíz év sem telik el és éppolyan félelemnélkül jönnek majd operáltatni magukat a betegek, mintha egy appendektómiáról vagy egy séry ellátásáról lenne szó

— Igen, az agyi sebészetet ma a laikus közönség valami misztikus és félelmetes orvosi művészkedésnek véli. Pedig egyáltalán nem az. *Bizonyos averzió is megnyilvánul az agyi beavatkozások ellen* a közönség körében: teljesen indokolatlanul. Sokan úgy tudják, hogy csak külföldi orvos képes ilyen műtéteket végezni. Ez sincs így, hiszen *minden országban kiváló eredménnyel működnek már régen az agysebészek* és minden ország, mely a közegészség ügyét szívén viseli, legalább egy, de inkább több agy- és idegsebészi intézetet állít fel.

— Szociális szempontok is közrejátszanak. *Miért ne tegyük újra szociális lényekké azokat, akik betegségük miatt önmagukat menthetetlennek érzik.* Ezek hosszas otthoni és kórházi ápolását a műtéttel nemcsak megrövidíthetjük, hanem a beteget meg is gyógyíthatjuk, ami nem utolsó sorban a családot, a társadalmat és az államot is tehermentesíti.

— Arról szó sincs, hogy a műtét elvégzése anyagi feltételekhez lenne kötve!

— Az agysebész munkája kollektív munka. A mi munkánkban épúgy együtt vesz részt az idegorvos és a belgyógyász, mint a fülész és szemész. De a háziorvosoknak is nagy szerep jut: nekik kell idejekorán felismerni a hozzánk tartozó betegségeket.

— A régi idők kormányzata — fejezi be nyilatkozatát az idegsebész — semmi súlyt sem fektet arra, hogy az orvostudomány modern eredményeit a nép számára biztosítsa. Csak a mai szellem hozhatta létre ezt az új intézetet, melyben remélhetőleg minél több embertársunkat adhatjuk vissza az egészségesek boldog, dolgozó társadalmának.

Anglia ez év első tíz hónapjában 58 millió font értékű árut adott el az Egyesült Államoknak, az USA-ból való behozatala viszont meghaladta a 160 millió fontot. Erre a nagy deficitre hivatkozva jelentette ki Cripps angol pénzügyminiszter az angol kiviteli intézet ebédjén mondott beszédében, hogy a nyugati félteke országaiba való kivitel növelésének lehetőségei igen csekélyek. Ezért kell a behozatalt mégjobban csökkenteni és a luxuscikkek behozatalát teljesen megszüntetni. A jövő évben, mondotta Cripps, nagyon kiéleződik majd a verseny a kiviteli piacokért. Anglia megélhetése és élelmiszerellátása forog kockán, ha ebben a versenyben alul marad.

VILÁG RÁDIÓ

Szerda:

BUDAPEST I. 14.00 Hírek 14.15 Rádióiskola 16.00 Századunk Hangja. Szerkeszti Hegedüs Zoltán 17.00 Hírek 17.10 Szovjet napok — szovjet emberek 17.20 A Hangos Ujság filmrejtvény pályázatának nyertesei 17.25 Vöröskereszt 17.30 Verssel, dallal szerszámmal 18.15 A Rádiózenekar játszik. Vezényel Polgár Tibor. Közreműködik Farnadi Edit (zongora) 19.30 A Falu Hangja 20.00 Hírek. Sport 20.35 Heti szemle (Gyöngyösi Nándor) 21.00 Arra alá Baranyában. Farkas Ferenc népdalfeldolgozásai 21.45 Időszerű kérdések (Kassai Géza) 22.00 Hírek 22.10 Hangos Ujság 22.55 Vöröskereszt 23.00 Tánczene 23.20 Cynthia Jolly és Sándor Judit énekel 24.00 Hírek.

BUDAPEST II. 17.00 Ötórai tea 18.00 A Rádió Sportiskolája 18.15 Szív küldi . . . 19.00 Jobb későn, mint soha! 19.30 A Zeneművészek Szabad Szakszervezetének műsora 20.30 A Rádió Szabadegyeteme 21.00 Hírek 21.15 Hanglemez 21.25 Érik a gyümölcs. John Steinbeck regényét fordította Benedek Marcell. Rádióra alkalmazta és rendezi Körmöczi László dr.

Csütörtök:

BUDAPEST I. 5.30 Hajnali muzsika 6.30 Falurádió 6.45 Torna 7.00 Hírek 7.20 Hanglemezek. Közben: Naptár 8.00 Hogyan készül a kétfejű borjú? Rapaics Raimund előadása 8.15 Világhírű énekesek dalolnak 8.30 A szabadegyházak vallásos félórája a Studióból 9.00 Czövek István és Schmitzer Paula énekel, Aschner György zongorázik 9.55 Az Áttelepítési Kormánybiztosság közleményei 10.00 Hírek 12.00 Déli harangszó. Hírek 12.15 A házi-együttes játszik. Közreműködik Feleky Rezső (ének) 13.00 Az első tervév után — új távlatok előtt. Markos György előadása 13.15 Asztali muzsika. Vezényel Majorossy Aladár 14.00 Hírek 14.30 Reggel a szerkesztőségben. Irta Nyekrazov. Rendező Körmöczi László dr. 15.00 Rádióiskola 16.00 Lengyelország szól Magyarországhoz 16.30 Gyermekrádió 17.00 Hírek 17.10 Szovjet napok — szovjet emberek 17.20 A Mállerd műsora 18.15 Dunavölgyi Híradó 18.45 Szív küldi . . . 19.00 Közvetítés a Magyar Állami Operaházból. Verdi: Aida. Vez.: Solti György. (Hangfelv.) I. felvonás után: Hírek. Sporthírek. Előadás után kb. 22.00 Hírek 22.25 Tarka muzsika 24.00 Hírek.

BUDAPEST II. 17.00 Ötórai tea 18.00 Hogyan lettem konfranszié? Irta Nagy Endre 18.15 Hangos Híradó 18.30 Jazzkedvelők iskolája 19.00 A Falu Hangja 19.30 Csütörtökön este . . . Irta Petróczi István 20.30 A Rádió Szabadegyeteme 21.00 Hírek 21.15 Magyarország 1514-ben. Eötvös József regényéből rádióra alkalmazta: Thurzó Gábor és Makai Gusztáv. Rendező Cseres Miklós dr. 22.15 Hangportrék. Edit Piaff. Lévai Endre előadása.

BÍRÁLAT

Mark Twain »Az 1,000.000 fontos bankó« című Magyarországon közismert novellás kötetének egyik elbeszélését hallottuk az este dramatizált változatban. Az eszkimótörténetet meglehetősen szabadon dolgozta fel Palasovszky Ödön s bár tartalmi része benne volt, a költői szépséget nem tudta átmenteni a mikrofon számára. A mosolytalan eszkimólány a végén olcsó viccel fejezte be szereplését. — Dálnok Lajos orgonajátéka jól összeválogatott műsorral, nemesen szólt. — Délután a népszerű Holéczy-együttes szórakoztatta a jazzkedvelőket.

SZINHAZAK MUSORA: **OPERA**: (Andrássy-út 22): A szevillai borbély. (Bl. 6. sz. és OK XIII. 2. sz. bérlet, 7). **NEMZETI** (Rákóczi-út 33—35): Uri muri (D. 3. sz., 1/28). **MADÁCH** (Madách-tér 6. sz.): Itélet éjszakája (OM VII., 1/28). **KIS KAMARA** (Andrássy-út 69): Öcskavas nagyban (1/28). **MŰVÉSZ** (Paulay Ede-utca 35): Édes fiaim (1/28). **MAGYAR** (Izabella-tér): Lélekbúvár (OK VIII. 1., 1/28). **VIGSZINHÁZ** (Nagymezőutca 22—24 szám): Földi paradicsom (1/28). **PESTI** (Révay-u. 18): A szabin nők elrablása (1/28 ó.). **BELVÁROSI** (Petőfi Sándor-utca 6): Vetés (1/28). **VÁROSI** (Köztársaság-tér 20): Aida (Opera vendégjátéka, 7 ó.). **MODERN SZINHÁZ** (Jókai-tér 10): 2 bolond 1 pár (1/28 ó.). **FŐV. OPERETT** (Nagymezőutca 17. sz.): Nincs előadás. **PÓDIUM** (Nagymező-u. 11): Estére néző érkezik (8). **ROYAL REVÜ VARIETÉ** (Erzsébet körút 31): Túl az Operencián (1/28). **KAMARA VARIETÉ** (Teréz-körút 46): Ezt nézzük meg (1/28). **KIS SZINHÁZ** (Rottenbiller-utca 20—22): Válaszúton (7). **MESEBARLANG** (Paulay Ede-u. 35): Aranyhalacska (3, 5). **OPTIMISTÁK** (Andrássy-út 49): Szót kérünk! (1/29). **JÓZSEFVÁROSI** (Kálvária-tér 6): Mágnás Miska (1/28).

VILÁG
A polgári demokrácia lapja
Felelős szerkesztő: BÁLINT IMRE
Szerkesztő: KÖSZEGI IMRE DR.
A kiadásért felel:
SUPKA GÉZA DR. főszerkesztő
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. RÁKÓCZI-ÚT 54.
Telefon: 222-439*
Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat nyomása
Budapest, Miksa-utca 4—6.
Felelős: Goraszky Tivadar igazgató

Az izraeli keresztény arabok karácsonya

Tel-Aviv, december 29. (A Világ munkatársának kábeljelentése.) Az izraeli katonai főparancsnokság elrendelte, hogy azokban a fogolytáborokban, ahol keresztény arabok vannak, a karácsonyi ünnepekre munkaszünetet engedélyezzenek a keresztény foglyoknak. A fogolytáborokban karácsonyfát állítottak fel, a keresztény arab foglyokat templomba kisérték és ajándékot osztottak ki közöttük. A tel-avivi rádió karácsonyi programot adott arab nyelven a fogolytáborok számára; katolikus és református lelkészek pedig ünnepi beszédet tartottak a tel-avivi rádióban. A katonai főparancsnokság azt is elrendelte, hogy a keresztény hadifoglyok az ünnepekre bőséges ünnepi ellátást kapjanak.

Halmi József

GAZDASÁGI KÖRÖKBŐL

A Gazdasági Főtanács rendelkezése értelmében a Mallerd-Központ Erdőközponttá alakul át, amely a földmüvelésügyi minisztérium felügyelete alatt fog működni, de lényegesen szélesebb hatáskörrel, mint az ipari központok. A hat erdőgazdasági nemzeti vállalat felállítására március elején kerül sor.

⊙

Az élelmiszerek árindexe Ausztriában szeptembertől novemberig 277-ről 372-re emelkedett. Ezt az adatot az osztrák nemzeti bank tette közzé, de ugyanilyen megállapításra jut a statisztikai hivatal is, amely a két hónap alatt bekövetkezett drágulást 35 százalékra becsüli. Egy másik adat, amely az osztrák gazdasági helyzet komoly voltára enged következtetni, a bankjegyforgalomra vonatkozik. Januártól decemberig a bankjegyforgalom 3440 millióról 5393 millióra emelkedett és ennek ellenére a gazdasági életben fojtogató pénzhiány tapasztalható.

⊙

A Bútoripari Központhoz tartozó gyárakban egyelőre 500 típusszoba gyártását kezdték meg. A munkával január végére elkészülnek és februárra már újabb rendelések legyártására kerül sor. Egyidejüleg folyik a gyártás az angliai bútorexportra és most tárgyal a központ a Hollandiába irányuló típusbútorkivitelről.

⊙

Bécsi jelentések szerint előreláthatólag a jövő év elején megnyitják az árutőzsdét.

⊙

A Közületi Ingatlanok Kezelősége a Tőzsde épületében levő valamennyi bérleményt felmondta január elsejére.

ROYAL BÚTOR
Komb. szobák:
Szeged 9 db 2570
Győr 2970
Miskolc 3950
Royal Pannónia 5350
Hálók:
Diófa. 1980
Díszes 2570
Lágy 3380
Rajzolt 4880
Komplett
Fizetési Kedvezmény.
BAROSS-u 34

Férfiruháért
csodálatos árat fizetek
Fischbein, Dob-u. 25. T. 421-080
Hívásra jövök.

Szilveszterre
2 soros szmoking és zakó. Belépők kölcsönzése Róth, Akácfa-u. 6. T: 386-638.

Nagyon szép keleti és magyar perzsaszőnyegek jutányosan eladók. Rózsa-u. nyolc. fszt 2.

KOHN ALBERT
ZONGORATEREM,
IV., Bécsi-utca három. Márkás zongorák kedvezményesen. Telefon: 181-408.

IRÓGÉPÉRT
számológépért Faragó fizet legtöbbet: Nagymező-u. huszonhárom (udvarban). T: 121-359.

Nagyforgalmú papír- és írószerkereskedés
nagy vevőkörrel eladó. »Forgalmas helyen« jeligére a kiadóba.

Férfiruháért
legdrágábban megveszem. LEITERSDORFER, Kisdiófa-u. 15. (Király-utcánál. Telefonáljon: 221-874.

Férfiruháért
bőr-, ballonkabátért
nagy árat fizet. Hív. jön. Grünwald, Király-u. 34. fszt 4. T. 227-110

Használt
férfiruháért
bárkinél magasabb összeget fizet Tóth a Belvárosban, Bp. IV. Egyetem-u. 2. T: 186-732

SZILVESZTERRE
II soros szmoking
magyaros ruha kölcsönzés WILD, Kazár-utca 2. Telefon: 226-963.

Mindenfajta szőnyeget magas áron VESZEK. Markovits, Rózsa-u. nyolc. Tel.: 424-942.

Orion 377 G
koncert szekrény új állapotban olcsón eladó. Timár, Ujpest, Árpád-út 86. 492-268.

Igen forgalmas helyen, villamos megállónál prima üzlethelyiség azonnal átadó. Érdeklődni 204-675.

Kis üzlethelyiség
modern berendezéssel, Belváros forgalmas helyén azonnalra átadó. »Olcsó bázbér 974« jeligére a kiadóhivatalba.

Szilveszterre
kölcsönbe
székek, asztalok
tányérok, poharak, olcsón.
„FAVORIT"
Népszínház-utca 33. Tel.: 135-474.

Bútort, szőnyeget
egész háztartási vesz Gerstl, István-út 28. T: 427-516

Ezüstöt veszek
Tauszig ezüstműves Nyár-utca 8.

CSEMPE
Porta K. F. T.
V. József Attila-u. 1.
Tel.: 356-147.

Váci-utca
legjobb helyén ÖNÁLLÓ, kisebb üzlethelyiség 2 méteres kirakattal kiadó! Tel.: Egyszáznyolcvannyolc—ötszázhuszonöt.

SZILVESZTERI MÓKA
szerpentin — lampion — konfetti papirsapka — szilveszteri jux cikkek
ZOLTÁN, VII., Klauzál-tér 16. udvar.

APRÓHIRDETÉSEK

KÁRPITOS házakhoz, házonkivül ajánlkozik. Várady, Király-utca harmincketto. udvarban

ELADJA Ica és Hecsi rendkivül olcsó áron a belvárosi divatszalonok modelldarabjait, IV., Váci-utca tiz. II. em. Modellkiárusitási Divatház Telefon: 380-016

SZÉP szoba vidékieknek napokra is Erzsébet-krt 27. I. 3. T: 223-902.

1000 M. MAGASAN, Galyatetőn, a Turista-szálló mellett, gyönyörü kilátással üdülhet napi 35 Ft-ért, teljes ellátással a Szláki-villában. Villany. Folyóviz. Fürdőszoba. Turisták csoportosan kedvezménnyel. Érdeklődni Bp., V., Teleki Pál-u. 19. I. 2. Telefon: 325-729.

MINDENFÉLE szőnyeget (nagyméretüt is) veszek. Oktogon szőnyeg, Teréz-körút 11. (424-434.)

GYÖNYÖRÜ keleti és magyarperzsák olcsón eladók. Akácfa-utca tizenhárom. I. 12.

IDŐSEBB úrnak vagy hölgynek kitünő ellátást, kellemes otthont nyujt, központi fütéses lakásban, üri házaspár. Villamos, autobusz megállónál. Üllői-út 66/b. I. 4.

SHOPPINGTÓL kardigánt 150 forintért. Sikkes sportblúzok 85 forintért. Réginposta-utca 15

ELADÓK keleti és magyar perzsaszőnyegek, Wesselényi-utca huszonkilenc. I. 5.

KEVESET használt sötétebb férfiőltönyt és bőrkabátot vennék magasabb termetre. Tel.: 222-546.

MŰBÚTOROK: Ebédlők, hálók, könyvtárszobák, kombináltak, ülőgarnitúrák: minden másfajta, egyes darabok. Uj értékének töredékéért. Kevesett használtak, jókarban. Bútorüzlet, Rózsa-utca harmincnyolc/b.(Király-utcánál.) Hadl.

AZONNALI beköltözéssel háromszobás, nagyteraszos és egy kétszobás újjáépitett villalakás lakáshivatalmente en bérbeadó vagy öröklakásként eladó. Bimbó-út 16.

GYERMEKEKRŐL készittessen sorozat képeket saját otthonában. Ragyogó képek olcsó áron. Erdélyi, Bajcsy Zsilinszky-út 36. Tel.: 186 715.

PLATINARÓKA, új, privättól olcsón eladó. Akácfa-utca huszonkettő, harmadik huszonegy, délután.

Mozik műsora

BEMUTATÓ FILMSZINHAZAK

ATRIUM: Talpalatnyi föld. 4. 1/47, 1/29. v. ü. 3/42. **CORSO:** Megperzselt szárnyak. 4, 1/47, 1/29, v. ü. 2. **DÉCSI:** Megperzselt szárnyak. 5. 7. 9. v. ü. 3 is. **FORUM:** Talpalatnyi föld. 4. 1/47, 1/29, v. ü. 2. **KÖRUTI HIRADÓ:** Magyar filmbirádó (friss hazai hirekkel). Száll a dal (művészi szovjet zenés-táncos film). Magyar világhiradó (5 világrész eseményeivel). Fagy Jankó (új színes amerikai rajzfilm). Szovjetunió hirei (hirek a szoc. országából). Bábszinház (művészi francia kultúrfilm). A magyar ifjúság ünnepe (a magyar sport nagy seregszemléje). Folytatólagos egyórás előad. reggel 9-től este 11-ig. **LLOYD:** Talpalatnyi föld. 5, 7, 9, v. ü. 3 is. **OMNIA:** Mese a tüzmadárról. 1/25, 1/27, 1/29, v. ü. 1/23. **ROYAL APOLLÓ:** Talpalatnyi föld. 1/25, 3/47, 9, v. ü. 1/23 is. **SCALA:** Farkasvér. 5, 7, 9, v. ü. 3-kor is. **URANIA:** Mese a tüzmadárról. 4, 6, 8. **KORZÓ (Ujpest):** Talpalatnyi föld. 4. 1/47, 1/29. v. ü. 2. **ROYAL (Kispest):** Talpalatnyi föld. 1/26, 1/28 v.ü. 1/24. **TÁNCSICS (Csepel):** Talpalatnyi föld. 6, 8, v. ü. 4. **TÁTRA (Pesterzsébet):** Talpalatnyi föld. 1/47, 1/29, v. ü. 1/25.

MÁSODHETES FILMSZINHAZAK

ADY: Észak csillaga. 4, 1/47, 1/29, vasár- és ünnepnap 2. **ALFA:** Szibériai rapszódia. 6, 1/29, v. ü. 3/44. **ALKOTÁS:** Péter az óvónő. 1/23, 1/25, 1/27, 1/29. **ASTORIA:** Elveszett násznt. 3/46, 3/48, v. ü. 3/44. **BÉKE:** Amiről a lány álmodik. 6, 8, v. ü. 4. **BELVÁROSI:** Londoni fiúk. Jobbterem: 4, 6, 8, v. ü. 2; balterem: 5, 7 v. ü. 3. **BETHLEN:** Egy élet muzsikája. 1/25, 1/27, 1/29, v. ü. 1/23. **BODOGRÁF:** Tüz. Jobbterem: 4. 6. 8. v. ü. 2; balterem: v. ü. 3. 5. 7. **CAPITOL:** Ki lesz a párom? 11, 1, 3, 5, 7, 9. **CITY:** Ki lesz a párom? 4. 6. 8. v. ü. 2. **CORVIN:** Észak csillaga. 4. 6. 8. **DAMJANICH:** Makrancos hölgy. 1/24, 1/26, 1/28, v. ü. 1/22. **DÓZSA:** Tüz. 3/46, 3/48, v. ü. 3/44. **ELDORADÓ:** Játék a szerelemmel. 1/25, 1/27, 1/29, v. ü. 1/23. **ELIT:** Londoni fiúk. 1/211, 1/21, 1/23, 1/25, 1/27, 1/29. **ELŐRE:** Szerelem vádol. 6, 8, v. ü. 4. **EVA:** Végzet lovagjai. 4, 6, 8, v. ü. 2. **FLÓRIÁN:** Szibériai rapszódia. 1/45, 1/27, 3/9, v. ü. 2. **FORTUNA:** Nagy derby. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **GLÓRIA:** Dél muzsikája. 5, 7, v. ü. 3. **HAZÁM:** Aki az igazságot keresi. 1/26, 1/28, v. ü. 1/24. **HOMEROS:** Ködös utak. 1/24, 1/26, 1/28, v. ü. 1/22. **HUNNIA:** Játék a szerelemmel. 4, 6, 8, vas., ünn. 2-kor is. **IPOLY:** Tüz. 1/25, 1/27, 1/29, v. ü. 1/23. **JÓZSEF ATTILA:** Egy férj fellázad. 4, 6, 8, v. ü. 2. **KAMARA:** Észak csillaga. 1/25, 1/27, 1/29, v. ü. 1/23. **KOSSUTH:** Észak csillaga. 1/25, 3/47, 9, v. ü. 1/23. **KRISZTINA:** Üldözöttek. 1/24, 1/26, 1/28, v. ü. 1/22. **KULTUR:** Tavaszi felhők az égen. 1/24, 1/26, 1/28, v. ü. 1/22. **MAROS:** Négy testőr. 1/24, 1/26, 1/28, v. ü. 1/22. **MARX:** Egy férj fellázad. 4, 6, 8, v.ü. 2. **NAP:** Három jazzkirály. 4, 6, 8, v. ü. 2. **NÉP:** Tisztitótüz. 7, 9, v.ü. 3, 5. **ÓBUDA:** Egy bolond száz csinál. 4, 6, 8, v.ü. 2. **OLYMPIA:** Tüz. 1/211, 1/21, 1/23, 1/25, 1/27, 1/29. **OTTHON:** Amiről a lány álmodik. 1/24, 1/26, 1/28, v. ü. 1/22. **PALACE:** Ki lesz a párom? 11, 1, 3, 5, 7, 9. **PARTIZÁN:** Vadon fia. 4, 6, 8, v. ü. 2-kor is. **PÁTRIA:** Egy élet muzsikája. 4, 6, 8, v.ü. 2. **PETŐFI:** Forradalom kapitánya. 1/24, 1/26, 1/28, v. ü. 1/22. **PHÖNIX:** Tüz. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **PLUTÓ:** Mindent érted. 1/24, 1/26, 1/28, v. ü. 1/22. **RÁDAY:** Monte Christo asszonya. 4, 6, 8, v.ü. 2. **ROXY:** Tengerészbecsület. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **SAVOY:** Egy férj fellázad. 1/25, 1/27, 1/29, v. ü. 1/23. **STUDIÓ:** Szerelmek városa. 2, 4, 1/47, 1/29. **SZABADSÁG:** Egy élet muzsikája(4, 1/47, 1/29, v. ü. 2. **TÁTRA:** Elátkozott hajó. 1/25, 1/27, 1/29, v. ü. 1/23. **TINÓDI:** Londoni fiúk. 4, 6, 8, v. ü. 2. **TURÁN:** Egy férj fellázad. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **UGOCSA:** Tüz. 1/24, 1/26, 1/28, v. ü. 3/22. **UJLAKI:** Szibériai rapszódia. 3/44, 6, 1/49, v. ü. 1/22. **VESTA:** Tengerészbecsület. 10, 12, 2, 4, 6, 8. **ZUGLÓI:** Végzet lovagjai. 1/25, 1/27, 1/29, v. ü. 1/23.

Mikus Sándor

László

Szabad Művészet

1950. 132. l.

Mikus Sándor

Szabad Művészet
1950. 158.1.

/-

fetuli szükségt
igénybe venni
Mély tisz
reinek csókolá

Nagyméltóságodn

Gelencén 1913

Mikus Sándor

l. okv.

Szabad Művészet

1950. 10. 399. p.

Mikus Sándor

Avrabb

45.08

A Müe ... tek.

185/1 ... n 18

re tu ... jesz

véget ... eljá

folyó ... l, h

ségév ... tele

20.-

ől:

dr.vitéz Haász Aladár s.k.

miniszteri osztályfőnök.

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Magyar Nemzet

Megjelent: 1948 NOV. 16.

A főváros vezetősége elhatározta, hogy emlékművet állít a két szovjet parlamenternek, akiket 1944 december 29-én Vecsésnél a nácik és a nyilasok orvul legyilkoltak. A szobrot *Vaszíljev* szovjet és *Mikus Sándor* magyar szobrász közösen készítik, a felavatási ünnepség dátumát az évfordulóra, december 29-ére tűzték ki.

iniszternek 45.089/1944.III.szám alatt
z intézett rendeletének m á s o l a t a.

690 számu csekkszámla terhére május 1-ei
i Orbán-torony helyreállitására 6.000 P-t
fenntartására 2.000 P-t, összesen 8.000
a "Müemlékek Országos Bizottsága" elne-
arékpénztári csekkszámla javára.
prilis hó 20.-án.

A miniszter rendeletéből:

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534
Lap: .....
Megjelent: 1948 JÚL. 26.

93

Munkások ismerkednek a „szép mesterségekkel"

Július 31-én zárul a hároméves terv első éve. Naprólnapra érezzük és tapasztaljuk azokat a hatalmas eredményeket, amelyeket az ország népe megfeszített munkával, munkaversennyel ért el, hogy jobbá, emberibbé válhassék életünk. A gazdasági tennivalók mellett ugyanilyen mértékben történtek erőfeszítések a *gazdag kulturális program megvalósítására is.*

Művészet és társadalom kapcsolata

Ha például az év képzőművészeti eseményeinek mérlegét állítjuk fel, elsősorban meg kell állapítanunk, hogy

soha ilyen sok kiállítás, tárlatvezetés és előadás nem volt hazánkban egy év alatt, mint az elmult szezónban.

És ami a legfontosabb, ezek sohasem kis műbarátcsoportok számára történtek, hanem *a dolgozó tömegeknek a képzőművészetbe való bevonásáért folyt a küzdelem.* Élő és aktív kapcsolat megteremtéséért: *művészet és társadalom között.*

Kiváló példa erre a bányavárosokban rendezett vándorkiállítások sorozata. Örömmel tapasztaltuk azt a hallatlanul nagy kultúrszomjat, amellyel Tata, Dorog és Salgótarján dolgozói fogadták ezeket a kiállításokat.

Hajnali és éjszakai tárlatvezetés

Jártunk a tárnákban és találkoztunk vájárokkal és csillésekkel, akik meg-megálltak egy percre munkájukban, megtörölték szénporos, verejtékező arcukat és lelkendezve számoltak be élményeikről, amelyeket *Munkácsy, Derkovits* vagy *Dési-Huber* képei nyujtottak nekik. Gyakran megtörtént, hogy

hajnalban vagy éjjel tartottak tárlatvezetést a kiállítás rendezői, mert a bányászok csak ekkor értek rá.

Többször is megnézték a kiállítást, mert tanulni és gyönyörködni akartak. Legtöbbjük életében először volt kiállításon.

Ennek a hasznos kultúrmunkának jelentős következő láncszeme az a kiállítás, amely tegnap nyílt meg a csepeli WM munkásszállójában.

„Művészkedő munkás vagyok"

A WM sportpálya bejáratával szemközt áll a szép, modern épület, a *Munkásszálló,* ahol a Fővárosi Képtár a kiállítást megrendezte a gyár kultúrcsoportja kérésére. Amint végigmegyünk a földszinti folyosón, két nagy ajtón ezt olvassuk: »*Szobrászműterem*«, »*Festőműterem*.«

Az első teremben nagy állványokon nedves ruhákkal letakart *készülő szobrok* fogadnak bennünket.

a tágas, világos műterem közepén nagy parasztszobron dolgozik egy szobrász.

— *Művészkedő munkás vagyok.* — mondja mosolyogva, — *háromhetes nyári szabadságom itt töltöm a műteremben.* Szeretném befejezni ezt a szobrot. Sokat akarok tanulni, hogy ősszel *részt vehessek a munkáskiállításon.*

— A Csepeli Munkás Képzőművészeti Szabadiskolában komoly — elméleti és gyakorlati — művészeti oktatás folyik *a művészet iránt fogékony és tehetséges munkások számára* — mondja *Mikus* Sándor szobrászművész, az iskola egyik kiváló tanára. — Általában célunk az,

hogy a dolgozók minél többen ismerkedjenek meg ilyen közvetlenül a »szép mesterségekkel«.

De végső célunk az, hogy *a legtehetségesebbeket kiemeljük és így a nép soraiból neveljünk jó művészeket.*

Székely Zoltán

KIÁLLÍTÁSI TÁRGYMUTATÓ

serleget, se babérkoszorút. Sajnos!

— Látja kérem, ez *Baccarat Betyár*. Régi sztár — magyarázza valaki. — De az új primadonna *Sagamore Basil*...

Megtudjuk azt is, hogy *külön indulnak a versenyben a kutyahölgyek és külön a kulyaurak*. Viszont szépség szempontjából egyformán esélyesek. A doggok közül *Aranycsillag Achilles* viszi el a pálmát, azaz a kék szalagot. A francia bulik győztese: *Urti*.

Izgalommal teli légkör veszi körül a pulikat. A fekete szőrpamacsokból csak a kis piros nyelvük lóg ki, ahogy liheg nek a melegben. Hosszas vizsgálódás után a pulik közül *Bogár Panni* nyeri el az örökös champion kitüntető címet tökéletes küllemével. Második helyezett *Sárosi Pannika*, améirt e hőségben is magán viseli fajtájának összes legszebb jellegzetességét.

Szittya Gönczöl lóbordát lal

Mint egy *óriási ősállat*, olyan hatalmas és gubancos a szépségversenyre benevezett egyetlen komondor. *Szittya Gönczöl* a neve, magassága 71 centi, amint azt a colstokkal megállapítják. Négyéves és

Mikus Sándor

Magyar Nemzet 1958. márc. 16.

XIV. évf. 64. sz.

Huszonnégy pályázat érkezett a Köztársaság téri mártír-emlékműre

A Művelődésügyi Minisztérium és a fővárosi tanács még a múlt év májusában pályázatot írt ki *az ellenforradalom idején meggyilkolt kommunista mártírok emlékének megörökítésére.* Az emlékművet a Köztársaság téren, az Erkel Színház mellett, a pártbizottság székházával szemben állítják fel.

Szombaton délben járt le a meghosszabbított határidő, és a legújabbkori Történeti Múzeumhoz ez ideig *24 pályamű érkezett be.* A pályázók a feltételek által adott alternatívák alkalmazásával kőbefaragott és bronzbaöntött emlékmű terveit nyújtották be, egyesek monumentális építészeti megoldásokat is javasolnak. A pályázók a következők: *Herczeg Klára, Matei Aurél, Rajkai Tibor, Somogyi Árpád, Baksa Sós György, Dorozsmai József, Oláh Sándor, Kocsis András, Mikus Sándor, Farkas Aladár, Giroszász Mihály, Horváth Ilona, Wilt Tibor, Makrisz Agamemnon, Szlávics László, Mészáros Mihály, Dobándi Károly, Gyenes Tamás, R. Kiss Lenke, Kalló Viktor, Borics Pál, Konyorcsik János, ifj. Szabó István és Szabó Iván,* aki *Fekete Ede* építőművésszel együtt nyújtotta be pályaművét.

A zsüri a jövő héten megkezdi a pályaművek elbírálását. Az I. díj kivitelezési megbízás, a II. díj 12 000, a III. díj 8000, a IV. díj 6000 forint, ezenkívül 5 darab 4000 forintos munkadíj-jutalom van kitűzve.

Mikus Sándor
Marosán László
Pátzay Pál

Somogyi József
Szabó Iván
Szabó István (Kistereny
Tar István

Turáni Kovács Imre
Varga Ondár
Vedres Márk
Vilt Tibor
Ungvári Lajos

Szabad Művészet

1950. 159. l.

D. a F.

24-1913. szám.

Nagyméltóságu és Főtisztele

Kegyelmes A

Mikus Sándor

d.

Szabad Művészet

1950. 10. 372. l.

373. l. Kepel

374. l

VK.1241/3.tkvi szám.

Tekintetes

Müemlékek Orszá

Tentnevezettet
minisztérium 1935.évi május
rendeletével 1935.évi május
Felkérjük a t.
nius havéra kiutalt 326.64 I
fillér illetményét ne a neve
biankó csekklap elhasználás
hivatal,Müemlékek Országos I
mú csekkszámlájára befizetn
rott hivatalt értesiteni szi
Budapest,1935.

M

KÖZPONTI ILLETMÉNY

Mikus Sándor

...s Margit kerámiája. Mikus Sándornak ez a gyöngéd, táncoló lány-párja kedves dísze Várpalotának. (Alsó képünk)

Kajdi bácsi földerül. Vidámabb témára tér át. A hajdani két bányászlegényről, két fiáról mesél. Az egyik bányamérnök, most épp Guineában dolgozik; a másik járásbíró

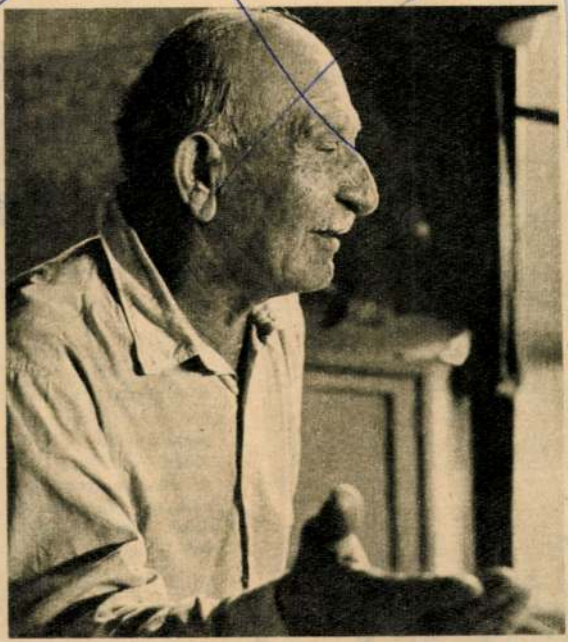

Nők Lapja 1964 aug 15

Jó utat, expedíció!

Íme, az első felvétel Shellal kikötőjéből, a magyar kutatók otthonául szolgáló csehszlovák hajóról. Talán a felvétel is sejteti: nemcsak izgalmas, de romantikus vállalkozásról van szó

Milan Hlinomaz felv.

Mire önök ezeket a sorokat olvassák, ők már úton vannak. Kairó felé repülnek, ott tárgyalnak, készülnek a még nagyobb útra. Az első magyar egyiptológus expedíció tagjai — az UNESCO meghirdette nemzetközi összefogás jegyében — nekivágnak a Nílus-partnak, hogy ásóval, fényképezőgéppel, és nem utolsósorban tudományos felkészültségükkel, kifaggassák a sivatagot.

Mikus Sándor

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Képes Figyelő
Megjelent: 1949. JUL. 30.

93

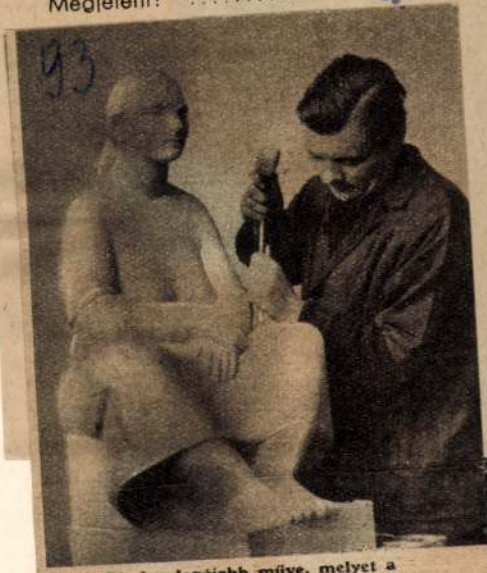

Mikus Sándor legújabb műve, melyet a ózdi bányában állítanak fel

Munkás volt...

A századosúti művésztelep egyik legértékesebb lakója kétségtelenül Mikus Sándor szobrászművész, aki az elmúlt esztendőben őt pályadijat nyert.

Kérdéseinkre szerényen válaszol:

— Boldogan és örömmel dolgozom, megbecsülést és munkát ad a demokrácia. Tíz éven át, mint motorszerelő, asztalos, soffőr, lakatos és amit akar, — hányódtam ide-oda. Nyomorogtam. Szobraimat nem vásárolták. A külföld fedezett fel. Párizsban két aranyérmet is nyertem annakidején, de igazi teret művészetem kifejtésére csupán most, a demokráciában kaptam. Egy időben súlyos kétségeim voltak. Az irányzatok útvesztőjében nem tudtam, melyik az út, amelyen járnom kell. Ezek a kétségek elmúltak. Rájöttem ugyanis arra, hogy első műveimmel, tehát a kiindulási pontnál jártam a helyes úton és erről az útról nem térek le többé soha.

— Sokat olvastam. A nagy realista írók művei segítségemre voltak a művészeti igazságok felismerésében.

— Melyek a pályanyertes munkái?

— Az ózdi, a csepeli Petőfi-szobrok, a csepeli Kossuth-szobor, a vecsési parlamenter emlékmű, amelyet Vasziljev kapitány tervei szerint készítettem. Legutóbb a Guszev őrnagy emlékére felállítandó emléktábla pályázatát nyertem el. Guszev őrnagy a negyvennyolcas idők hős orosz katonája, szimpatizált a magyar szabadságharccal és ezért a cár kivégeztette.

A Guszev őrnagyról elnevezendő utca emléktáblájának vázlatos tervét nézegetjük. A háromalakos terven két szabadságharcos zászlóvivő katonának mutatja az utat Guszev, akinek közeli tragédiáját az emléktáblán rámeredő szuronyok jelzik. Mikus Sándor megérdemelten kapta a demokrácia nagy kitüntetéseit. Tömör, szép harmóniába foglalmazott plasztikájával a helyesen értelmezett realizmus útjait járja.

BEREND ILONA

Via del Tempio della Pace in parte demolita (1932).

Venezia e il Colosseo. Si trattava di demolire un gran numero di case, ma essendo oramai superata la crisi degli alloggi si poteva farlo senza preoccupazioni: bisognava poi tagliare la collina della Velia, dietro la Basilica di Massenzio, per sbocare proprio dinanzi all'Anfiteatro Flavio. Gli Uffici artistico e tecnico del Governatorato studiarono su tali direttive l'attuazione del progetto, e ne affermarono la possibilità dal punto

Egy sziámi ikerpár holttestéről készült röntgenfelvétel. Az ikreknél nem fejlődött ki a két törzs. A két gerincoszlopú és kétfejű ikerpárnak összesen csak két karja és két lába volt

A

Nem tudják m

A SZIÁMI I

Néhány héttel ezelőtt összenőtt ikrek születéséről adott hírt a világsajtó, az ikrek azonban röviddel születésük után meghaltak. A tudomány még ma sem állapította meg, mi a sziámi ikrek születésének

1910-ben mutogatta magát az európai varietékben a cseh ikerpár, Blazek Rózsi és Jozefin, akik női szempontból csak egy személynek számítottak. Egon Erwin Kisch jelentette akkoriban a világsajtónak, hogy a sziámi ikerpár egy egészséges, teljesen normális gyermeket hozott világra.

Mikus Sándor

K

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Szabad Nép

Megjelent: 1949 JAN. 11

FAE:

A csepeli dolgozók képzőművészeti kiállítása

Egy fél évvel ezelőtt szervezték át a csepeli Kemeny Alfréd Képzőművészeti Szabadiskolát, amelyet Ék Sándor elvtárs teljesen új alapokra fektetett. Az iskolában tanuló munkások a képzőművészeti irányítás mellett rendszeres művészettörténeti előadásokat is hallgatnak. Az előadásokat Pogány Ö. Gábor, a Fővárosi Képtár igazgatója tartja. Az iskola másik két tanára Szentgyörgyi Kornél festőművész és Mikus Sándor szobrász. A kitűnő oktató-együttes erős kézzel tartja együtt a növendékeket, hogy a megfelelő művészi képzés mellett a politikai képzés se szoruljon háttérbe. Ez az egészséges szemlélet a növendékek művein is visszatükröződik.

A kiállított festmények jórésze a csepeli üzemek külső és belső életét ábrázolja olykor meglepő kifejező erővel, azonban művészi előadásban ma még tökéletlen eszközökkel. A bemutatott rajzok az elmélyült műtermi munka komoly eredményei. Tehetséges növendékek is akadnak a kiállítók között, akiknek fejlődése elé várakozással tekintünk. Az iskola főcélja nem a művésznevelés, inkább a művészet iránti szeretet felkeltése, a művészettörténet megismertetése és a valóban kiugró tehetségek kiemelése.

A lelkes növendékek közül meg kell említeni Elekes Ferencné tatabányai munkásasszonyt, aki hetenként többször is Csepelre utazik, hogy festeni tanuljon. Művei komoly tehetséget árulnak el. A másik figyelemreméltó egyéniseg szintén nő: B. Mátyás Katalin, akinek szobrai jó formaérzékről és bensőséges kifejezésmódról tesznek bizonyságot.

A többiek közül Révai Gyula színei, Kovács Dezső naivan festett szerelőműhelye, Hufnagel Károly erőteljes gyárrészlete, Pakurár István, Griesz József, Pernenszky János, Bátori István, Keleti Jenő, Bilik István, Gulácsy Ignác és Ödrovics József festményei, Nagy István és Biró Ferenc rajzai, Kardos Győző, Horváth Lajosné, Kuszman Lajos és Kubinyi Margit szobrai emelkednek ki a kiállítás anyagából.

F. A. E.

P

Kérelmem elintézésév

hoz /:IV., Veres Pálné utca

tatását kérem, hogy igy a fo

végrehajtandók legyenek.

4 drb. melléklet.

B u d a p e s t, 19

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
312 1947 szám.
Érk.: 1927 év aug. hó 17 n.

keresztül vezet. Az új kollektiv szerződés is egyik láncszeme ennek a törekvésnek.

— A régi, laza, a technikával, az idővel lépést nem tartó normák rékkötői a fejlődésnek. Jó példa erre többek között a Ganz Villamossági gyár egyik műhelye. Itt a kapcsolótáblák gyártására 53 és fél órát adtak. Ezt a „normát" állandóan 180—200 százalékra teljesítette a műhely. A felülvizsgálásnál kiderült, hogy

a kapcsolótáblákat 53 és fél óra helyet hat óra alatt el lehet készíteni.

Természetes, hogy az ilyen eset megrénylet a magyar dolgozók, az egész ország ellen. Egy másik példa:

Megválaszt

Szaksz

234 elintézetlen akta egy asztalfiókban

A kultuszminisztérium harca a bürokrácia ellen

A kultuszminisztérium tavaszi tisztulási folyamata jeges rémületbe ejtette az aktagyártás megszállottjait. Nem lehetett többé homályos szövegezésű és tartalmú körlevélözönt zúdítani a különféle intézményekre, tanfelügyelőségekre, igazgatóságokra; beterelegzett a nagyképűsködésnek és az ismeretlen paragrafusokra való hivatkozásnak. Megbukott a „pók"-módszer is. — Ugyan mi lehet az? — kérdi az olvasó és joggal.

A bürokrata íróasztalánál ül és „jelentést" kér. Nem mozdulna ki a szobájából egy fél világért sem. Nem venné magának a fáradságot, hogy meggyőződjék: egy emelettel lejjebb, vagy feljebb dolgozó munkatársai megoldották-e már a reájuk bízott feladatokat, vagy sem. Ehelyett rábízza magát a papirosra, amit az iktatóba küld, lajstromoztat és ellenjegyez.

Kovács József, a nevelési főosztály vezetője erről beszél a kultuszminisztériumban megnyílott bürokráciaellenes kiállításon. Nyomatékkal hangsúlyozza: kritikailag kell viszonyulni a kérdésekhez s ha feljegyzés, kérvény, beadvány kerül hozzánk, akkor azt tartalmilag kell értékelnünk. Tartalmi értékelés mellett nem történhet meg, hogy *egy asztalfiókban 234 elintézetlen akta* halmozódjék fel, mint a már azóta eltávolított Fonó Mária fiókjában.

De lássuk magukat az aktákat, amelyek minden szónál meggyőzőbben beszélnek. Egy tabella, a hozzácsatolt jegyzékekkel megmutatja *a „könnyed", „elegáns" ügyintézés tragikomikus következményeit.*

A tankerületi főigazgatóság javaslata alapján rádióra lett volna szüksége a szeged-rókusi általános iskolának. Mikor a javaslatot a minisztériumba való továbbítás céljából legépelték, ott „*Rókus*" helyett már „*Rákos*" szerepelt. A minisztérium gépírónője ezt „*Rákosi*"-ra javította ki. Így küldte el a megrendelést az Orion rádiógyárba, ahol a szállítójegyzéket és a rádiót már „*Rákosi iskola*" jelzéssel küldték el Szegedre. Ekkor lépett működésbe a Belsped helyi agytrösztje. Miután „Szeged-Rákosi" iskola nincs, a készüléket a *Rákosi Mátyás zászlajával kitüntetett pedagógiai főiskolának* adták át, amelynek egyébként már volt rádiója.

Más. *Mercz* Árpád tanító temetkezési segély iránti kérelmét ez év *január 2-án* terjesztette elő a győri főigazgatóság, de az akta csak *szeptember 9-én* érkezett meg a kultuszminisztérium elnöki főosztályára. Megtett útja ismeretlen. *Hol volt kilenc hónapig?*

A személyzeti főosztály ajánlott levelet írt a minisztérium egyik alkalmazottjának, *Juhász* Józsefnek. Lakását a postás zárva találta, tehát ráírta a levélre: „Ta'álható: Hold-utca 16." Három nap mulva kapta meg a címzett azt a levelet, amit belső kézbesítés esetén *azonnal* megkaphatott volna.

Furcsán értelmezte az előírt tízszázalékos takarékosságot az Országos Diákkollégiumi Hivatalban működő Kovács Tibor. A költségvetésileg biztosított pénzekből tíz százalékot levont s ez azt eredményezte, hogy *múlt év decemberében a hallgatók egy része nem kapott ebédet.*

Említsük még meg, hogy a veszprémi építési kirendeltség 15 forintos okmánybélyeggel ellátott beadványa *egyévi kalandozás után a rapokban érkezett meg a Megyei Tanácshoz.* Jó helyre érkezett, mert ott fülönragadják és nem engedik tovább bitangolni. *A tanács jó munkája nyomán pusztul a bürokrácia.*

Az igen tanulságos kiállítási anyag összeállítása a minisztérium DISZ-szervezetének érdeme. Név szerint is megemlítjük *Koren* István termelési felelőst, *Tihangi* Istvánt, *Juhász* Károlyt, akik a munka oroszlánrészével, lelkes fiatal társaik közreműködésével a siker érdekében magukra vállalták.

(remete)

Sortűz a szöuli Mapcho-utcában

Az amerikaiak és Li Szin Man-zsoldosok Szöulban elkövetett embertelen gaztetteiről írja A. *Csakovszkij* a „*Literaturnaja Gazeta*" hasábjain:

Hosszú és heves harcok után, nagy anyagi- és emberveszteség árán sikerült az amerikaiaknak Szöulba behatolni. A város nem adta meg magát, a gyűlölt ellenség nem tudta megbódítani a hősiesen védekező Szöult, bár számbelileg fölényben lévő erőkkel támadtak rá, *házait benzinnel öntötték le s a robbanó és gyujtóbombák ezreivel árasztották el.* A világ legnagyobb imperialista hatalma kivívta a légifölényt Koreában és Szöul minden utcájára, majdnem minden egyes házára a bombák tömegét zúdította.

Végül kitűzték az ENSZ meggyalázott, a koreai nép vérétől piros zászlaját Jonsanban, Szöul egyik városrészében. *Ebben a kerületben egyetlen ember sem maradt életben, Szöul hős munkásvédői elevenen égtek el a barrikádokon, melyeket utolsó lehelletükig nem hagytak el.*

A város többi részében megkezdődött az életben maradt lakosság lemészárlása. Annak ellenére, hogy a harci cselekmények már megszüntek Szöulban, az amerikaiak *a Mapcho-utcában nagy diadallal „foglyul ejtették" a népihadsereg tizenegy sebesült katonáját.* A mozdulni is képtelen sebesülteket Li Szin-Man-békék vették körül, gúnyolták, gyalázták őket, majd — minden nemzetközi megegyezést ábrával taposva, az ENSZ zászlaja alatt — *sortűzzel legyilkolták a tizenegy védtelen sebesültet.*

A Mapcho-utcai sortűz mintha csak jeladás lett volna arra a véres orgiára, amely a következő órákban Szöulban lejátszódott. *Állati kegyetlenkedés, rablás, fosztogatás kezdődött és tartott mindaddig, amíg le nem csillapult az egyenruhába bujtatott banditák vérszomja.* Másnap folytatódott a mészárlás, de csak *nappal*, mert *éjszaka* az amerikaiak és zsoldosaik elmenekültek a városból, félnek a meggyötört, de le nem győzött koreai nép néma gyűlöletétől.

Azt hitték, Szöul bevételével győzelmet aratnak. De nem ez történt, hanem *százszorosára szította Szöul lakosságának gyűlöletét a gyilkos betolakodók ellen.* Az imperialistáktól kikényszerített háború lángjaiban megedződött a koreai nép és *rendületlenül bízik a végső győzelemben.*

Az egész ország készül a II. Országos Békekongresszusra

A II. Országos Békekongresszusra országszerte lelkes, jó munkával készül a magyar nép. A magyar dolgozók ismét egységesen bizonyítják be, hogy szilárdan sorakoznak fel a béke védelméért a Szovjetúnió vezette béketáborban. Ezt kifejezik jó munkájukkal, teljesítményeik emelésével és azzal is, hogy soraikból a legjobbakat választják majd meg küldöttnek a békekongresszusra.

A Magyar Tudományos Akadémia

tudósai elhatározták, hogy a kongresszus tiszteletére folyó munkáikat *határidő előtt* végzik el. Ezzel kívánják tudósaink kifejezni, hogy a nép jólétét, békéjét szolgáló magyar tudományos élet képviselői felsorakoznak a béke védelmére az imperialista háborús agresszorokkal szemben. A tudósok elhatározták azt is, hogy „A tudomány a békéért folyó harcban" címmel több tanulmányt írnak, hogy ezzel is erősítsék népünk békeharcát.

Békegyűlések az iskolákban.

A pedagógusok és az iskolák tanulói szervezetten készülnek fel a II. Békekongresszusra. Október 23-tól, szerdáig valamennyi fővárosi iskolában békegyűléseket rendeznek. Szerdától péntekig a pedagógusok valamennyi kerületben békegyűléseket tartanak, amelyeken meghatározzák további feladataikat a békéért folyó harcban.

Az egész országban

lelkes készülődések folynak a békekongresszus előkészítésére. A békebizottságok rendszeresen látogatják az üzemeket, falvakat és a családlátogatások során elbeszélgetnek az országos és a világbékekongresszus jelentőségéről.

KRÓNIKA

Az angol gyarmatosítók

imperializmusuk virágkorában ilyen feliratú táblákat helyeztek el Sanghaj, Hongkong és más kínai városok engedményes területeinek bejáratánál: „Kutyáknak és kínaiaknak tilos a bemenet". A kínai forradalom győzelme örökre a mult szégyenletes lomjai közé dobta ezeket a felirat'okat, de senki sem tudja megakadályozni, hogy az amerikai gyarmatosítók ne alkalmazzanak hasonló módszereket az — angolokkal szemben. Az USA kormánya ugyanis nemrégiben 99 esztendőre bérbevette a londoni Grosvenor Square-nek az amerikai nagykövetséghez tartozó nyugati részét s most arról van szó, hogy a tér déli felét is „elfoglalják". Az angol imperialisták most elmerenghetnek saját multjukon és még több alkalmuk lesz a tünődésre, ha utódaik, az amerikai imperialisták, ilyen feliratú táblákat akasztanak majd ki a brit főváros szívében: „Angoloknak tilos a bemenet!"

Guderian

Hitler legodaadóbb tábornoka volt, csaknem az utolsó napig kitartott „Führere" mellett. A hűség jutalma: Hitler volt hadügyi szaktanácsadójából most Truman elnök katonai tanácsadója lett. Háború utáni karrierjét nemcsak annak köszönheti, hogy egy jottányit sem változtatott fasiszta meggyőződésén, hanem annak is, hogy amikor az amerikai táborban a náci foglyok összkomfortját élvezte, megírta feljegyzéseiben: hogyan kell háborút viselni a Szovjetúnió ellen. Sok vérgőzös amerikai katonatiszt és politikus kedvenc olvasmánya lett ez a könyv, nyilván az elnök felé is egyengette Guderian útját. Pedig a feljegyzések nem tartalmaznak túlzottan nagy bölcseséget: Hitler volt „jobbkeze" azt ajánlja az amerikaiaknak, hogy szervezzenek „erős német hadsereget", az összes fegyvernemekkel és természetesen az összes volt náci tábornokkal, valamint a rendelkezésükre álló SS-legényekkel. Ugyanezt a tanácsot adta Guderian annakidején Hitlernek. Nem gondolja Truman, hogy akik megfogadták a tanácsot — ugyanarra a sorsra jutnak?

„Őexcellenciája"

a címe a Christ-testvérek új darabjának, amelyről dicshimnuszokat zeng az angol jobboldali sajtó, különösen kiemelve a mű „szociális beállítottságát". Miben áll ez? Válaszoljon a darab rövid tartalma: egy angol gyarmatra új kormányzó kerül, mégpedig nem a szokásos öntelt arisztokrata, hanem — ez az újdonság! — egy volt „munkás", sőt „szakszervezeti vezető!" Az államányzó mindent elkövet, hogy kompromittálja a diplomáciában járatlan „munkáspárti", de az a helyzet magaslatára emelkedik, villámgyorsan megtanulja a gyarmati kormányzást és természetesen megnyeri a konzervatívok rokonszenvét is. Ez annyira sikerül neki, hogy végül már — milyen merész fordulat! — csak a konzervatívok fordulnak felé bizalommal.

A darabból hiányzik, hogy az öntudatos angol munkások megvetéssel fordulnak el az ilyen „hőstől", a darabtól is és mindazoktól, akiknek tetszik ez az olcsó, a „munkáspárt" megtépázott tekintélyének helyreállítása céljából készült trükk darab. Az élet színpadán az angol dolgozók csattanós válaszokat adnak Attlee és Bevin pártjának ezekre a porhintő kísérletekre.

Három képzőművész a Békekongresszusról

Mikus Sándor szobrászművész:

— Michelangelo, a renaissance legnagyobb szobrász zsenije azt tartotta, hogy *minden mérványtömb mélyén ott húzódik meg a kész szobor.* A szobrásznak csupán az a feladata, hogy a felesleges márványtömeget vésőjével eltávolítsa. Mi már látjuk a hatalmas monumentumnak, a való életből formált békemű körvonalainak kibontakozását, az erőteljes formák előtűnését. A Szovjetúnió és a melléje tömörült békelábor megfeszített erővel munkálkodik a békemű megvalósításán. A traktor szántotta termőföldek, a sokasodó gyárak, a kulturális intézmények ezrei mindmind fáradságos vésőmozdulatok, melyeknek nyomán *még határozottabban ölt formát, testet a béke gondolata, vágya, akarása.* Ezért a szépséges és minden becsületes embernek oly drága békeműért keményen meg kell dolgozni. *A november 4-i Magyar Békekongresszus egységes kiállása lesz minden magyar alkotóerőnek a világ felé, hogy a megkezdett művön tovább munkálkodunk és éberen őrködünk, nehogy bárki is kárt tehessen benne.*

Pór Bertalan festőművész:

— Az uralmát féltő reakció éppúgy, mint a múltban, most is azon mesterkedik, hogy szembeállítsa az osztályokat. A reakció hirdette, hogy a népi demokrácia értelmiségellenes és ezzel együtt azt is, hogy a tudomány és a művészetek ellensége. *Ez egyike a legnagyobb rágalmaknak. A magyar értelmiség, a művészek támogatása, megbecsülése a felszabadulás óta olyan mértékű, amilyenre a világtörténelemben még nem volt példa.* A magyar képzőművészek — az I. Magyar Képzőművészeti Kiállítás tanulságai szerint — *egységesen a béke oldalán állnak, tehetségüket a békés országépítés, a fejlődés szolgálatába állították.* Következetesen végbevitt kultúrpolitikánk következménye, hogy a magyar művészek már a nép felé vezető úton járnak. Amit eddig alkottak s a jövő óriási lehetőségei, a Metro építkezése, a békés fejlődést szolgáló épületek díszítése, mind kedves gyermekei a magyar művészeknek. Félton aggódunk tehát születendő gyermekeink életéért s elkövetkezendő munkáinkhoz még inkább elengedhetetlen feltétel a béke teremtő ereje. A művészeknek tehát nemcsak hazafias kötelessége, de elsőrendű érdeke is a mult és jövendő alkotásainak megvédéséért szorosan felzárkózni a békefront magyarországi szakaszán, amelynek fontos állomása volt a Szovjet II. Összszövetségi Békekongresszus, de éppoly jelentékeny lesz a novemberi Magyar Békekongresszus is, amelynek feladata: *munkával, agitációval, egységben az egész dolgozó néppel erősíteni a Szovjetúnió vezette harcos békemozgalmat.*

Pátzay Pál szobrászművész:

— Évekkel ezelőtt csináltam egy szoborvázlatot, amely mintegy a háborús tervekre akart feleletet, választ adni. Egy békegalambot elengedő munkásleány figurájával is azt akartam kifejezni, hogy a művészi munka éppúgy, mint minden a haladás irányában folytatott emberi tevékenység, csak akkor jöhet létre, ha béke van. A Békekongresszuson is a békéért folyó harc elszánt folytatásáról lesz szó.

Jó munkával készülünk november 4—5-re — mondja a tudós

Dr. Koczkás Gyula egyetemi tanár:

— A dolgozó nép hatalmas eredményeket ért el a békés építőmunka terén. A szellem dolgozói számára elsőrendű feladat a béke védelme, hiszen a tudományos munka eredményeit csak békében és csak olyan körülmények között fejleszthetjük tovább, amelyekben a kutatómunkához szükséges támogatás rendelkezésünkre áll. A nép állama mindennel támogatja munkánkat. Ahhoz, hogy jól és eredményesen dolgozhassunk, *békére, nyugalmas, biztonságos életre van szükségünk.* Ezért készülök lelkesen jó munkával a november 4-i, 5-i békekongresszusra. És célom az is, hogy környezetemben is tudatosítsam a békeharc fontosságát, azt, hogy *rajtunk is múlik a béke, nyugalmas, biztonságos élet megvédése.*

Igazgatónő, tanárnő és diáklány a közös célról: a békéről

Hogyan látja a békevédelem ügyét egy új tanácstag?

A novemberi békekongresszus közeledte alkalmából választ kerestünk e kérdésekre, ezért kerestük fel a váciutcai Dobó Katalin leánygimnáziumot, ahol Korvin Lászlóné igazgatónőt és Füsti Pálné tanárnőt, az új tanácstagot kérdeztük meg.

— A demokráciának olyan vonzereje van — mondja az őszhajú igazgatónő —, hogy jószándékú nevelő akkor sem vonhatja ki magát a hatása alól, ha régebben közönyösen viszonyult a legfontosabb társadalmi kérdésekhez. Ebben az átalakulásban szerepet játszik a pedagógusok státuszrendezése is, ami annyit jelent, hogy a tanárok és tanítók fizetése — egyéb körülményektől feltételezetten — *30—40 százalékkal, sőt még nagyobb mértékben is emelkedett.* Nem tudom, bizonyításra szorul-e, hogy békét akarunk. *Eredményeket megőrizni és tovább fejleszteni csak békében lehet.* Egy új háború összezúzná eddigi alkotásainkat.

Ekkor lép a szobába az új tanácstag, Füstiné. Szerény, szőke asszony, sajátmagáról vonakodva beszél.

— 1936-ban nyertem el tanári oklevelemet, de csak úgy tanulhattam, hogy közben állást kellett vállalnom. Kezemben volt a diploma és nem változott semmi! Álbéke, álkonszolidáció, hamis jelszavak. Ezek jellemezték a harmincas éveket. *Jelentéktelen zugirodákban és üzletekben filléres napi- és hetibérért tengődtem* és bár alkalmilag adtam magánórákat, a felszabadulásig nem foglalkozhattam komolyan hivatásommal.

— 1945 óta tanítok itt. Társadalmi munkámat pedig a Pedagógus Szakszervezetben és a Magyar-Szovjet Társaságban végzem. Oktató- és nevelőtevékenységemet csak úgy, mint a társadalmi munkát ma már a hétköznapi gondoktól mentesen végezhetem. Tavaly szeptemberben 513 forint volt a fizetésem, ezév márciusa óta 723 forintot kapok.

— És a család?

— Három évvel ezelőtt mentem férjhez. Férjem élmunkás textilvegyész, a Tervhivatal textilosztályának a vezetője.

— Kollégái, tanítványai mit szólnak tanácstagságához?

— Azt hiszem, népszerű vagyok. Ez nem önhittség. Ilyen közösségben, mint az iskola, *sok apró jel tanuskodik: szeretnek-e bennünket, vagy sem?* Megbízatásomat is elsősorban hivatásom látószögéből nézem. *Tovább kell fejleszteni azt az egészséges együttműködést, ami a tanári kar, az iskola és a szülői ház között kialakult.* Itt van a házikorrepetálás, a tankönyvek, a családlátogatás és a diákotthonok látogatásának kérdése is. Olyan feladatok, amelyekkel érdemes egy tanácstagnak foglalkoznia és amelyek közvetve bár, de összefüggnek a békevédelemmel.

Az iskola növendékei közt — mint a beszélgetés folyamán kiderül — *Lenk* Gizella személyében olyan diáklány is akad, aki tagja volt az V. kerületi ideiglenes tanácsnak. Lenk Gizella az iskola DISZ-titkára és előmenetele a legkiválóbb.

— Mérnök leszek — mondja — s nemcsak magamért, nemcsak, mert kedvem van hozzá, hanem mert a szakmai képzéssel, jó tanulással is a békét szolgáljuk.

Így találnak egymásra a nép érdekeinek szolgálatában Korvinné, Füstiné és tanítványuk: Lenk Gizella. Kézfogásuk egész népünk elszánt akaratát fejezi ki: jaj a támadóknak!

Mozi

BERLIN ELESTE. I. rész (magyarul beszélő színes szovjet film): VÖRÖS CSILLAG (Erzsébet-körút 45.) ½5, ½7, 9, v. ½3 — MÁJUS 1 (Mártírok útja 55.) ½5, ½7, 9, v. ½3 — MUNKÁS (Kápolna-u. 3b) ½6, ½8, v. ½4. — DOZSA (Róbert K.-krt 61.) 4, ½7, ½9 — FELSZABADULÁS (Fiumei-út 8.) ½4, 6, ½9, v. ½2 — TÁNCSICS (Csepel) ½6, ½8, v ½4. — KORZÓ (Ujpest) ½5, ½7, 9 — ROYAL (Kispest) ½6, ½8, v. ½4. — TÁTRA (Pesterzs.) 6, ½9, v. ½4. — BRIGÁD (P.-lőrinc) ½6 ½8 v ½4

BERLIN ELESTE II. rész SZIKRA (Teréz-körút 60.) 5, 7, 9, vas. 3.

EGY ÉLET MUZSIKÁJA (Glinka élete): DUNA (Fürst S.-u 7.) 4, ½7, 9

DALOLVA SZÉP AZ ÉLET: (vidám zenés vígjáték) FORUM (4 hétre prolongálva!) (Kossuth L.-u 18.) ½5, ½7, 9, v ½3 — KOSSUTH (Váci-út 14.) 4, ½7 ½9, v 2 (prolongálva!) — BETHLEN (Bethlen-tér 3.) ½4, ½6, 8.

VIDÁM TARKA MŰSOR: UTTÖRŐ (Bajcsy Zs.-út 38.) 4, 6 vas 10 2 4 6

SZABAD NÉMET IFJUSÁG: (színes dokumentfilm) FÁKLYA (Teréz-krt. 28.) d. u ½5-től este 11-ig és vas. d. e. ½11-től este 11-ig folytatólag

VAN HAZÁJUK: (magyarul beszélő szovjet film) BÁSTYA (Erzsébet-krt. 8.) 11, ½2 4, ½7, 9 — ADY (Somogyi B.-út 3.) 4, ½7 ½9 — SZABADSÁG (Bartók B.-út 61.) ½5 ½7 ½9 v ½3

Muzsikál az ifjúság: MARX (Lendler J.-u 30.) 4, 6, 8, v. 2

Két paitás: KAMARA (Dohány-u 42.) 4, ½7, ½9 v 2 — ÓBUDA (Selmeci-u. 14.) ½5 ½7 ½9 v ½3

Reszket a föld: (ellenállási film) SAVOY (Üllői-út 4.) 4, ½7 ½9 — PÁTRIA (Nemzeti Színház-u 13.) ½4, ½6, 8. — ADMIRÁL (Mártírok-útja 5.) ½5, ½7, ½9, vas. ½3.

Vidám vásár (színes zenés film) STUDIO (Akácfa-u. 4.) ½4, 6, ½8. (3 hétre prolongálva!) — BODOGRÁF (József-krt 63.) 4, ½7 9

Nagy alkalom: ZUGLÓI (Anzol-u. 20.) ½5, ½7, ½9

Ezerarcú hősi UGOCSA (Ugocsa-u. 19.) 4, 6, 8

Szerelmes hajózást (magyarul beszélő szovjet film) ASTORIA (Szt. László-tér 14.) ½6, ½8 v. ½4

Tengerész lányai: (víg játék) KULTÚR (Kinizsi-u 28.) 4, 6, 8

Cigányok: IPOLY (Csáky-u 63.) 4, 6, 8, vas. 2.

Az élet nevében: (orvos-film) VESTA (Erzsébet-krt. 39.) 10, ½1, 3, ½6 8.

Holt ösvény titka: ELŐRE (Delej-u. 41.) 6, 8, v 4.)

Világ ifjúsága: (színes film) TÁTRA (Üllői-út 63.) ½5, ½7, ½9, v. ½3.

Kalka: (vígjáték) TINGLI (Nagymező-u. 8.) ½5, ½7 ½9, v. ½3. — PETŐFI (Gottenbitter-ü. 37.) ½5, ½7, ½9.

HÍRADÓ MOZI: (Erzsébet-körút 13.) 1. Magyar híradó 2. Szovjet híradó 3. A szovjet nép a békére szavaz 4. Mi lesz ek, ha nagy leszek 5 Szovjet sporthíradó Ezzel 9-től este 11-ig folytatólag

FÉNY MOZI (Ujpest): 1. Magyar híradó 2. Kártevők 3. Állatok színháza. 4. Szovjet üllőrá híradó 5. Vigan az erdő D. u 5-től este ½10-ig folytatólag vas.: d. e. ½11 kor és d. u. ½4-től este ½10-ig folytatólag.

Előfizetési ügyben
felvilágosítás, reklamáció
VI. Eötvös-utca 12
Telefon 420-760

Összeállították a magyar válogatott labdarúgócsapatot

A budapesti mérkőzést az angol Blythe, a bécsi küzdelmet a svájci Scherez vezeti

Sebes Gusztáv és *Mandik* Béla szövetségi kapitányok hétfőn délben összeállították az osztrákok ellen szereplő magyar válogatott csapatot. A budapesti osztrák-magyar válogatott mérkőzésen az *A.* csapatunk összeállítású a következő:

Grosits (Honvéd) — Kovács II. (Textiles), Börzsei (Textiles), Lantos (Textiles) — Kovács I. (Textiles), Bozsik (Honvéd) — Sándor (Textiles), Koesis (Honvéd), Palotás (Textiles), Puskás (Honvéd), Czibor (ÉDOSZ).

Tartalék: *Henni* (Dózsa), *Buzánszky* (Dorog), *Nagymarosi* (Dózsa), *Hidegkuti* (Textiles).

A *B.* válogatott csapatunk, amelyik Bécsben szerepel, így fest: *Gellér* (Textiles) — *Rákóczi* (Honvéd), *Nagy II.* (Csepel), *Kónya* (Csepel) — *Vadász* (Vasas), *Bányai* (Honvéd) — *Budai* (Honvéd), *Keszthelyi* (Csepel), *Marosvári* (Csepel), — *Tóth* (Csepel), *Tóth* (Dózsa). Tartalékok: *Ruzsa* (Vasas), *Fábián* (Dózsa), *Zakariás* (Előre), *Csordás* (Vasas).

A budapesti osztrák-magyar mérkőzést az angol *Blythe* vezeti. A bécsi meccsen a svájci *Scherez* lesz a játékvezető. Az osztrák válogatott csapat *pénteken* érkezik meg Budapestre.

A magyar B. válogatott csapat csütörtökön Sopronba utazik és onnan szombaton mennek fel az osztrák fővárosba.

»Harcolunk a békéért«

A sportolók nagy lelkesedéssel az elsők között szavaztak

Vasárnap reggel országszerte a sportolók is az elsők között voltak, akik a szavazó-urnákhoz siettek, hogy hitet tegyenek *a béke* ügye mellett és *erősítsék a dolgozók hatalmát.*

A *Honvéd Sport Egylet* sportolói, labdarúgók, ökölvívók, úszók, birkózók, kerékpárosok, céllövők és evezősök a laktanyában szavaztak. *Szondy* István öttusázó volt az első szavazó. Először szavazott életében. Később jöttek a többiek. A mindig vidám

Puskás Ferenc

kipirultan, komolyan járult az urna elé. A következőket mondotta:

— *Mint a Honvéd Sport Egylet tagja és válogatott labdarúgó, kötelességemnek tartom, hogy a Népfrontra szavazzak. Magamon tudom felmérni a fejlődést, ha az öt év előtti életkörülményeimre, életviszonyaimra gondolok. Ma már a régi Puskás Öcsiből, Puskás Ferenc százados lett. Jövőm és sportolási lehetőségem biztosítva van.*

Nyéki Imre,

a rekorderúszó ezeket mondotta:

— *Mint a néphadsereg tisztje, úgy érzem, hogy ez a szavazólap, amivel hűségesküt teszek a magyar Népfront mellett, fegyver a kezemben az imperialisták ellen. A dolgozó nép hatalma tette lehetővé, hogy honvédtiszt legyek és hogy a sportban is fejlődjek. A sportfejlődést bizonyítja a gyorsúszó staféta szombati Európa-rekordja is. Ennek a stafétának tagja voltam.*

Takács Károly

olimpiai céllövő bajnok a szavazás után a következőket mondotta:

— *Nekünk élsportolóknak, akik a népi demokráciának köszönhetjük kiváló eredményeinket, hazafias kötelességünk, hogy a Népfront jelöltjeire szavazzunk. Akiket közülünk az a megtiszteltetés ért, hogy a tanács tagjai lehetnek, azoknak nemcsak az a feladatuk, hogy a sport területén megálljják a helyüket, hanem hogy a dolgozó nép ügyéért is fáradságot nem ismerő vasakarattal dolgozzanak.*

Vasárnap délelőtt a Bajza-utca 18. szám alatti szavazóhelyiségben szavazott *Novák* Éva és *Novák* Ilonka, a két világrekorder úszónő. A szavazás után

Novák Éva

így nyilatkozott:

— *Kimondhatatlan öröm a számomra, hogy mint az első magyar nőúszó világrekorder először szavazhatok az I. tanácsválasztáson. Hosszú volt az út, amíg idáig jutottam. Nyolc éve versenyzek már, de komoly eredményeket csak a felszabadulás után értem el. A népi demokrácia hatalmas támogatása segített abban, hogy rekorderedményem, amelyet a tanácsválasztásra tett felajánlásként teljesítettem, az első magyar nőúszó világrekord.*

Novák Ilonka,

a világrekorder stafféta tagja:

A sportolás első feltétele a béke. Harcolunk a békéért. Minden igaz sportembernek ez a felfogása.

Ugyancsak az elsők között szavazott le

Gerevich Aladár,

az attilautcai Petőfi-gimnáziumban. A kardvívás olimpiai bajnoka hangoztatta, hogy szavazatával a *békét* kívánta erősíteni. *A szocializmus építésében nagy szerepe van a sportnak is* — hangoztatta.

A *Testnevelési Főiskola* hallgatói is együttesen szavaztak le a kora reggeli órákban.

Garai Sándor

középtávfutólabajnok, aki már a jövő évadra készül és célgimnasztikával, állandó edzéssel szeretné előkészíteni a jövőévi versenyévadját, a 39-es zuglói körzetben szavazott. Angyalföldön, a fótiúti választókörzetben nagy tömeg fogta körül

Papp Lászlót,

a legkeményebb öklű magyar ökölvívót, aki a leadott szavazata után a következőket mondotta:

— *Az elsők között szavaztam azért, mert az élsportolónak nemcsak a munkában és sportban, de az állampolgári kötelesség teljesítésében is az élen kell járnia. A tanácsválasztások után a fejlődés még sokkal nagyobb lehetőségei nyílnak meg előttünk, amit az eddigieknél még jobb eredményekkel hálálhatunk meg. Ehhez a Népfront jelöltjei is hozzásegítenek majd jó munkájukkal.*

De nemcsak Budapesten, de *vidéken* is mindenütt a dolgozó magyar sportolók az élen jártak a szavazásban.

Kijelölték az osztrák A. és B. csapat tagjait

Az osztrák futballszövetség hivatalosan közölte, hogy kijelölték a Magyarország elleni osztrák válogatott csapatot, amely a következő:

Zeemann (Rapid) — Röckl (Sport Club), Happel (Rapid) — Hanappi (Wacker), Oewirek (Austria), Zwazl (Wacker), Melchior I. (Austria), Decker (Vienna), Wagner (Wacker), Stojaspal (Austria), Aurednik (Austria).

Tartalék: *Schmidt* (Sport Club), *Stoz* (FC Wien), *Gernhardt* (Rapid), *Huber* (Austria).

A B. osztrák válogatott összeállítása az alábbi: *Engelmayer* (Vienna) — *Bávusa* (Wacker), *Kovanc* (Ausztria) — *Brinek* (Wacker), *Merkl* (Rapid), *Globitz* (Rapid) — *Bikon* (Wacker), *Riedler* (Wacker), *Dienst* (Rapid), *Habitzl* (Admira), *Körner* II. (Rapid). Tartalék: *Pelikon* (Wacker), *Gigerl* (Grác), *Lienz* (FC Wien).

Mit szól ehhez Drigny úr?

Drigny úrral, az elnökkel az élen a Nemzetközi Úszószövetség vezetői elvették Budapesttől Európa úszóbajnoki versenyének rendezési jogát és Bécsnek adták oda. Azóta már régen véget ért a bécsi Európa-úszóbajnokság, eredményeit a budapesti bajnokság messze túlszárnyalta. Maguk a Budapesten járt bécsi úszók is kijelentették, hogy magyar úszók nélkül a bécsi Európa-bajnokság, csonka Európa-bajnokság volt és egy kivételtől rendkívül gyenge eredmények tették emlékezetessé az egyébként is rosszul rendezett európabajnoki viadalt.

Azóta még több idő telt el és most a Nemzetközi Úszószövetség kénytelen lesz ismét a magyar úszókkal foglalkozni. Már a nyáron, majd a nyár végén és most összel Európa-rekordokat és világrekordokat javítottunk. A magyar úszósport a londoni olimpián is a legnagyobb elismerést aratta és most, amikor úszóink a nyár után nem hagyták abba az edzést, hanem Rajki Béla, Hunyadfi István és Sárosi Imre vezetésével tovább folytatták az előkészületeket, egymásután a multnak adta át a régi rekordokat.

A tanácsválasztások előestéjén Novák Éva (ÉDOSZ) 2 p 48.8 mp-re javította meg a 200 m-es női mellúszás világrekordját. A régi világrekordot Vliet (Hollandia) tartotta 2 p 49.2 mp-vel. A 4×100 m-es férfi gyorsúszó staféta 2 p 53.2 mp-vel új Európa-rekordot javított. A stafétában Szlávd Zoltán (ÉDOSZ) 56.8 mp-t úszott. A női vegyesstafé a megkísérelte a napokban felállított saját világrekordjának a túlszárnyalását. Az eredmény kéttizeddel gyengébb, mint a legutóbbi világrekord. A stafétában Novák Ilonka (ÉDOSZ 1 p 14.8 mp-re javította a 100 m-es hátúszó-rekordot. A 100 m-es pillangóúszásban Tumpek (MÁVAG) 1 p 07.8 mp-vel javította meg az országos rekordot. Székely Éva (Bp. Lokomotiv) a 100 m-es pillangóúszásban 1 p 18.6 mp-re javította saját országos rekordját. Németh Sándor (Előre) a 200 m-es pillangóúszásban 2 p 41 mp-et úszott. Ez is országos rekord. Az ÉDOSZ 4×100 m-es női ifjúsági stafétája 5 p 41.2 mp-vel új országos ifjúsági rekordot szerzett.

És így tovább.

A magyar nép életének történelmi eseményét, a tanácsválasztásokat emlékezetessé teszik a magyar rekordok, az Európa-rekordok és a világrekordok, amelyeket kitűnő uszóink elértek.

Drigny uréknak el kell könyvelniök ezeket az eredményeket!

Gyarmati Olga országos rekorddal nyerte az ötpróba bajnokságot. 4157 pontot szerzett. A férfi tízpróba bajnokságban *Kertész* volt az első.

A Testnevelési Főiskola a tanácsválasztások tiszteletére rendezett szpártákiádján az első helyet a II. évfolyam szerezte meg. Egyénileg a legjobb eredményt Béres érte el.

Soós Klára volt az első a női háromróba versenyen, *Andrásfi* a férfi ötpróba ifjúsági verseny győztese.

Nagy szovjet győzelemmel ért véget a röplabda Európa-bajnokság

A szófiai röplabda Európa-bajnokságot vasárnap ünnepélyes keretek között befejezték. Mind a női, mind a férfi csoportban a Szovjetunió röplabdacsapata kiváló játékkal, nagy technikai tudással biztosította az első helyet.

A nők csoportjában a Szovjetunió 10 ponttal győzött, utána 8 ponttal Lengyelország következett, majd Csehszlovákia, Bulgária, Románia és Magyarország.

A férfiak csoportjában szintén 10 pontot szerzett a veretlen Szovjetunió együttese, utána a 8 pontos csehszlovák csapat következett. Magyarország férfi csapata 6 ponttal a harmadik helyre jutott. Negyedik Bulgária, ötödik Románia, hatodik Lengyelország.

A Szovjetunió atlétái Bukarestben 216:109 pontarányban győztek a románok ellen

A bukaresti *Köztársasági Stadionban* nagy érdeklődés mellett tartották meg a *Szovjetunió* és *Románia* válogatott atlétáinak mérkőzését. Végeredményben *a szovjet atléta válogatott csapat 216:109 pontarányban győzött.*

Meglepetést keltett, hogy a kalapácsvetésben a román *Dimitru* 54 m 79 cm-es dobásával legyőzte *Kanakit*, aki 54 m 23 cm-t ért el.

Tízpróba alapján összeállították a versenyen legjobb eredményt elérő versenyzők névsorát. A férfiaknál *Bulancsik*, a nőknél *Dumbadze* kapta a legtöbb pontot. *A kétnapos nagyszabású atletikai vádalt díszvacsora követte.*

Két 38 ezer, tizennyolc 4 ezer forintos nyeremény a Totón

A Toto mostani fordulójában 155.273 szelvény érkezett. Összesen 232.273 forint a nyeremény. *12-es* telitalálatot *ketten* értek el. Az egyik: *K. 070.018 Totozó Oktogon-tér 4.* a másik: *132.732 Kispesti totozók.* Egyenként *38.817 forintot* kapnak.

11 találathoz *18-an* jutottak. Egyenként 4313 forint a nyeremény. A 10 találatosok száma 128. Egyenként 606.50 forint a nyeremény.

A *tizennyolc 11 találatos* névsora a következő:

011.669. *Csincseli* Mária, Békéscsaba.
025.711. *Bánóczki* Ferenc, Gyömrő.
031.157. *„Centrum."*
049.727. *Kurovszki* Sándor, Tolna.
060.389. *Szőlősi* Eszter, Pécs.
092.121. *Kiss* János, Budapest.
117.402. *„Átrium-totózó"*, Budapest.
118.564. *Sótér* Attila, Budapest.
150.190. *„Ujpesti totózók"*
155.213. *Buggi* Károlyné, Budapest.
183.290. *„Magyar Nemzet"*, Józsefkörút 14.
207.555. *„Éljen Csepel".*
215.301. *Totózók, Oktogon-tér 4.*
K. 070.018 (négy darab). *Totózók, Oktogon-tér 4.*
K. 070.810. *Totózó, Szent István-körút 27.*

A gól körül...

A Vasas a bajnokság élén

Feliobogózott sporttelepeken tartották meg szombaton a labdarúgó bajnoki mérkőzéseket. *(Az eredményeket a Kis Ujság vasárnapi számában közöltük.)* A meglepetésszerű mérkőzések megváltoztatták a bajnoki táblázatot. A *Vasas*, amely könnyedén 5:0 (3:0) arányban legyőzte a Szegedi SZMTE csapatát, a bajnokság élére került.

A *Vasasnak* 15 pontja van a *Textiles* 13 pontjával szemben. Igaz, hogy a Vasas *eggyel több* meccset játszott, mint a Textiles, amely 3:2 (2:2) arányban kikapott a lelkesen és jól küzdő *Dózsa* csapatától. A Textiles csatársorában nem volt meg az alkalommal a szükséges *átütőerő*. A *Honvéd* 7 mérkőzés után 11 ponttal a 3 helyen áll. Ezt annak is tudhatja be, hogy 2:1 (0:1) arányban kikapott *Győrött* a Győri Vasas együttesétől. A győri győzelem titka a *lelkes játék.*

A 4-ik helyet változatlanul tartja a *Csepeli Vasas*, pedig 3:1 (0:1) arányban kikapott *Dorogon*. A dorogiak a második félidőben kerekedtek felül. A csepelieknek jobb a gólarányuk, mint a dorogiaknak és így az ugyancsak 11 pontos dorogiak az 5. *helyen állnak*. A Dózsa a hatodik *10 ponttal*. Utána következik a 7. helyen levő *Diósgyőri Vasas* 9 ponttal. A *diósgyőriek* 3:0 (1:0) arányban *megérdemelt* vereséget szenvedtek az *ÉDOSZ*-tól, amely kezd formába lendülni. A diósgyőri vereség egyik oka, hogy egyik játékosuk *sportszerűtlenséget* vétett, amiért a bíró kiállította és így *a mérkőzés nagyobbik részében 10 főből állott a diósgyőri együttes.* 8. a Szombathelyi Lokomotív, amely pontosztozkodást végzett a *Salgótarjáni Tárnával*, 9. a *Postás* 9 ponttal, amely 2:1 (0:0) arányban verte a *Tatabányai Tárna* csapatát. 10. a 8 pontos *Győri Vasas*, 11. *Salgótarján* és 12. *Szeged*. Mindegyiküknek 8—8 pontja van. Az *ÉDOSZ* változatlanul a 13. hét ponttal, 14. az 5 pontos *Előre* és 15. a 4 pontos *BDSE*. Ők a mostani találkozón 1:1 arányban végeztek egymással. Tartja utolsó helyét a *tatabányai* csapat 2 ponttal.

A csehszlovák válogatott labdarúgócsapat varsói győzelme

Vasárnap 60.000 néző előtt mérkőzött *Varsóban Csehszlovákia* és *Lengyelország* válogatott labdarúgócsapata.

A szép küzdelmet a magyar *Balla* vezette. A meccset a *csehszlovákok* 4:1 (4:1) arányban megnyerték.

A második csapatok *Brnoban* találkoztak. Itt a lengyelek 3:1 (2:0) arányban verték a csehszlovák *„B"* csapatot. *Molnár* István bíráskodott.

Vegyes sport

A Komjádi vízilabda-kupamérkőzések végeredménye: 1. *ÉDOSZ*, 2. *Dózsa*, 3. *MÁVAG*, 4. *Vasas*. A kupanyertes játékosok névsora: *Hullmann, Vörös, Földi, Joó, Kiss E., Domján, Varga II., Kárpáti G.* Ez a csapat az *ifjúsági bajnokság* megnyerése után szerezte meg a *Komjádi Kupát.*

A Csepeli Vasas súlyemelői 5:1 arányban győztek a Dózsa ellen és ezzel megnyerték *Magyarország súlyemelő bajnokságát.*

A Diósgyőri Vasas diszkoszvető ötös csapata új országos rekorderedményt ért el a tanácsválasztások tiszteletére. Az átlagos eredmény 44.43.

Jó eredmények a motoros MHK-próbákon. Aranyjelvényt nyertek: Szabó Andor (Előre) 3:25 p, Zsidó Lajos (Autóműszaki) 3:26 p. Dévényi György (Zalka Máté) 3:32 p, Puhony Nándor (Zalka Máté) 3:35 p, Berta János (Autóműszaki) 3:40 p.

Döntetlenül végződött az ökölvívó rangadó a *Budapesti Lokomotiv és a Csepeli Vasas között.* Eredmény: 10:10. Az *ÉDOSZ* 13:7 arányban győzött a *Kistext* csapata ellen. *Kaposvári ÉDOSZ—Győri Vasas* 10:10.

Fekete nyerte a Postás Sport Egylet nagyszabású tornászversenyét.

LODEN, BALLON
átlátszó-, vihar- és esőkabát
Márton és Szász
V., Teleki Pál-utca 3

RUHÁZAT
Férfiruházat, télikabátért
óriási árakat fizetek. GUTTMANN, Kazár utca 1. Fsz. 427—010. Hívásra jövök.

HORRIBILIS
Árakat fizetek FÉRFIRUHÁKÉRT, télikabátért, bundáért saját üzletem részére
FROST Kazár-utca 5 Tel.: 227-317

BUTOR
Gyermekágyak, gyermekszékek konyhaberendezések, lóminőségűek. Javítást, átalakítást vállalok. Zimmler asztalos VI. Eötvös Jenő-utca harminchetes (Nagymező-utca mellett)

FIGYELEM! MINDENT VESZ
ENDRŐDI
140—366 és 143—731

Üzleti polcokat, pultokat, raktárt egészséges deszkát, berendást veszek. Telefon: 335—535.

Függönytartók, képkeretek olcsón készítőnél. VII. Bethlen-utca 7. Telefon: 224-258.

Rekamié kisipari munka olcsón kárpitozott vaságyak Zichy Jenő-utca 33. (Árpád-híd).

Gyermekágy, gyermekkocsi, összecsukóágy legolcsóbban Prohászkától, Zichy Jenő-utca negyvenhat. Javítást vállal.

Csillári Vezel csillárüzemtől. Részlet favitás, felövezés, alkalmi vételek. Mária Terézia-tér egy.

SZÖNYEG
Mindenfajta szőnyegek vétele eladása Ungár Rákóczi-út negyvenkettő. Telefon: 224—343.

BUNDA
Használt kárhabundák kis méretre, olcsón, Bábylábzsákok. Lorán szűcsnél, Sztálin-út 46. Savoy-kávéház mellett.

Alkalmi bundák eladással. Szőrmét, bundát veszek! Telefon: 222—861. Szemere szűcs. Erzsébet-körút huszonhat, második emelet.

Apróhirdetési árak
1 szó hétköznap 50 fillér
1 szó vasárnap 1 forint
Legkisebb hirdetés tíz szó!
Az első szó és a vastagon szedett szó duplán számít!
HIRDETÉSEK FELVÉTELE BUDAPESTI HAJDU ZSILINSZKY UT 34 TEL. 125-340

KÜLÖNFÉLE
Hölgyeim! Egyszerre 130 kötőtű munkáját végzi el a RAPID szuper Kézikötő-készülék
Ára: 288.— Ft.
Biztos megélhetést nyújt! Munkája kézimunka. Minden minta köthető. Kezelése egyszerű.
ÁRUFORGALMI kft
IV. Sütő-utca 2. félemelet

Kalapja piszkos, formátlan? Rendbehozza Lampert Jókai-tér 8. Udvarban.

Táska rádiót pénzért
készpénzért sürgősen vennék. Telefon: 228—550.

HANGSZER, RADIO
Bösendorfer Stingl Hoffmann zongorák pianinók olcsón. Radványinál Rákóczi-út 55.

Zongora gyönyörű hangú kettőszerhatszázas Márkus zongorák pianinók Lauberger Wirth Rösler stb. feltűnő olcsón! Kamatmentes hitelre is! Rákóczi-út ötven zongorateremben.

KIS ÚJSÁG
4. évfolyam, 218. szám.
Kiadja a Független Kisgazda Párt
A kiadásért felel: KATONA JENŐ felelős szerkesztő
Az előfizetés ára havonként 12 forint
Csekkszámlaszám 61023
Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest VI. Főkvő utca [illegible] Telefon: 122-760
Nyomatott Független Nyomda Bt. VI. Főkvő utca 12. Felelős Föld Vilmos

Mikus Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Szekszárd

1969 DEC 12

1021

Hétezerszer — ki kicsoda?

Nevek. Thor Heyerdahl, Jevgenyij Jevtusenko, Major Tamás, Julius Nyerere, Talcott Parsons, Rákosi Mátyás, Mikisz Theodorakisz — néprajztudós és világutazó, költő, színész, államfő, szociológus, politikus, zeneszerző. Hétezer név az újsághasábokon tomboló névforgatagból, a rádiók híradásaiban elhangzó események szereplői közül, a képernyőn fölbukkanó arcok tulajdonosainak táborából. Az információ áradásának korát éljük, a világ minden pontján történik valami, s a történések nevekhez, személyekhez kötődnek. Ki kicsoda, kérdezzük sűrűn, a hírek s nevek hallatán.

Kicsoda Tyitov? Természetesen űrhajós. Vagy mégsem? Hiszen a magyarországi szovjet nagykövetet is Tyitovnak hívják. Mikor születtek, mit tettek addig, míg nevük a hírekbe került? Kíváncsiság? Természetesen az is. Ám nemcsak az. Információéhség is. Többet tudni, ismerni, eligazodni. Tény: az információéhséget a közéleti érdeklődés növekedése termeli ki. Közönyös emberek nem törődnek sem a világ, sem szűkebb pátriájuk dolgaival, eseményeinek szereplőivel. Ha így nézzük, a magyar nyelven először — s a szocialista országok közül is nálunk elsőként — megjelentetett ilyen természetű mű önmagában is eredmény.

Hétezer névről szóltunk. Közülük mintegy 1300 név viselője hazánk fia. Sok? A kérdéssel máris a szerkesztőket — Fonó Györgyné és Kis Tamás — foglalkoztató gondok sűrűjébe vágtunk. Mert az világos elv, hogy csakis élő személyiségekről nyújt felvilágosítást a kézikönyv. Ezen belül azonban mi legyen az arány? Hol vonható meg a határ szükséges és fölösleges között? Teljességre törekedni képtelenség, minél többet nyújtani kötelesség, mi legyen tehát a mérce? Nehéz kérdések, s a szerkesztők becsületére válik, hogy túlnyomó többségében helyes feleletet adnak, természetesen a művel, a műben. Ami a kiindulópontot, az 1300 magyar személyiség szerepeltetését illeti: nem sok. Tükrözője annak a furcsa helyzetnek, hogy sok esetben többet tudtunk távoli országok egyik, vagy másik politikusáról, közéleti személyiségéről, tudósáról, mint azokról, akik hazánk határai között élnek.

Brigitte Bardot, Sophia Loren neve hallatán aligha kell felütni a könyvet, hacsak születési évszámukért nem... Ám az olaszországi pártharcokról szóló hírek olvasásakor rövid keresés után máris tudjuk, hogy Lelio Basso, vagy Bernardo Mattarella kicsoda. Mint ahogy a hazai hírek szereplőiről is gyorsan megtudhatjuk a legszükségesebbeket, azt például, hogy Mátrai-Gottwald Gyula, az Iparterv főmérnöke miért kapott kétszer Kossuth-díjat, melyek Mikus Sándor szobrászművész legfőbb alkotásai, mikor lett a közgazdaságtudományok doktora Timár Mátyás, a Minisztertanács elnökhelyettese. Az elmondottakból következik, hogy a Ki kicsoda? nem értékelést nyújt, hanem adatokat, tényeket közöl. Lehetőleg a legfrissebbeket is, 1969. július 31-ig bezárólag. Ami a hazai könyvkiadási és nyomdai „átfutási időt" tekintve önmagában sem kicsiség.

Friss adatokkal szolgáló, a lehetőségek szerint teljes képet adó kötetet sikerült tehát produkálnia a kiadónak. Mi az, ami kritikát érdemel? A szép kötés, a mutatós nyomdai munka értékét csökkentő sajtóhibák, főként évszámok esetében. Jó néhány esetben a főbb művek hosszas felsorolása, ami nem ilyen természetű munka feladata. A következetlenség, amellyel egyeseknél eltekintettek a művek említésétől, miközben másoknál túlzott bőkezűséggel adtak erre a helyet. Uttörő vállalkozáshoz mérten: kis hibák. Az olvasóval feledteti a mű hasznossága. A szerkesztőkkel ne feledtesse. Mert a Ki kicsoda? minden bizonnyal könyvsiker lesz. Tehát: készülhetnek az újabb, javított, bővített kiadásra.

(m)

Mos

Akkor figyeltek fel a problémára, amikor a termelőszövetkezet néhány, nemrégiben nyugdíjba került tagjától átmenetileg megvonták a nyugdíj folyósítását. (Köztük van Buzás Jánosné, Kiss János utcai lakos, aki a szerkesztőségben is járt panaszával.)

Összeállt a küldöttség, és a szekszárdi Garay Tsz vezetősége, s az ügyben érintett tagjai nevében kéréssel fordultak a megyei tanács végrehajtó bizottságának elnökéhez. Segítségét kérték, hogy a nagy átszervezés idején tsz-be lépett tagjaiknál számítsa be a nyugdíjintézet a belépés esztendejét. Van ennek jelentősége, mert ez a feltétele annak, hogy a Garay Tsz mintegy harminc korosabb tagja, 1970. januárjában nyugdíjba kerülhessen.

A parasztember járatlan a számára bonyolult jogszabályok kiismerésében, a nyugdíjügyekben meg különösen nagy a tájékozatlanság. Valóban nem egyszerű a történetek lényegét, és sajátosságait megismerni, összegezni.

Miként mgayarázzák a törvényt a Garay Tsz-ben, mit tudunk meg a Társadalombiztosítási Igazgatóságon?

„Be kéne számítani"

Geiszhauer Antal, a Garay termelőszövetkezet főkönyvelőhelyettese 1961-ben ott volt a fontos döntéseket hozó, új nevet választó termelőszövetkezeti közgyűlésen.

— A nyugdíjtörvény akkor azt diktálta, hogy a belépés évét beszámítják a nyugdíjalapba, a tsz-szervezők ezzel is érveltek. Most aztán nem tudunk dűlőre jutni, elutasít a társadalombiztosítás, s mindez a névváltozás miatt történik. Ismerem a mai jogszabályokat, szerintem be kell számítani a mi tagjainknak az 1960-as évet. A Béke Tsz vagyona, tartozásai, tagjai átjöttek a Garay Tsz-be (a Nemzeti Bank itteni fiókja is igazolni tudja) megvan a jogutód. Csupán a név változott, elnöknek, főkönyvelőnek az akkori Béke Tsz vezetőit választották meg az alakuló közgyűlésen. Lett volna Óbéke, vagy Újbéke a neve? Most azt mondják az öregek, „Sokba kerül nekünk városunk költőjének a neve."

Megkezdték a megyei tanács vb-elnökénél járt küldöttség panaszának kivizsgálását. A tsz-ben, a helyszínen felvett jegyzőkönyvben ez olvasható: „Úgy döntött az 1961. januári alakuló közgyűlés, hogy a tagság beolvad a Béke Tsz-be, de nevet változtat, mert gazdálkodása miatt nem volt vonzó a meglévő szövet-kezet." Igazuk bizonyításához kultak meg, hogy az ottani Béke Tsz beolvadt a Siógyöngye Tsz-be.

Mit mondott ki a közgyűlés?

Az SZTK-ban, Szekszárdon Bakos Ferencné igazgatótól érdeklődünk a nekik is fejtörést okozó ügy kilátásairól. Közben bejön hozzá a Társadalombiztosítási Főigazgatóságtól ellenőrző körúton éppen náluk lévő szakember is. Előkeresteti az igazgató Buzás Jánosné dossziéját, és a termelőszövetkezettel folytatott levelezés iratait. „Buzás Jánosnénál ott követtük el a hibát, hogy a mi új munkatársunk, a tsz-tag kartonjára feljegyzett 1960. december 27-i belépési dátumot vette figyelembe a nyugdíj megállapításához és nem az 1961 január 13-i megalakulás idejét. Korrigálnunk kellett."

Az első félórában kiderül, nem kell itt külön képviselni az idős tsz-tagság érdekeit, hiszen ha mód van rá, törvény szerint megadják járandóságukat. A dolog másik, nem elhanyagolható oldala, hogy lelkiismeretbeli és fegyelmi felelősséggel tartoznak, miként sáfárkodnak az állam pénzével.

A konfliktust okozó, adott eseten túlnő, hogy a megye eltér az országostól, mivel Tolna sok községében decemberben fejezték be az átszervezést és januárban tartották az

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Mikus Sándor

ESTI HÍRLAP
Budapest

1970 JAN 21

1021

lalkozó szakágazat mérnökeinek munkáját és a fejlődés lehetőségeit ankéton vitatták meg.

GYŐR JUBILEUMA

Már készülődnek a Kisalföld fővárosa, Győr városalapításának 700. évfordulójára. Az 1971-ben tartandó jubileum alkalmából a Városházával szembeni téren felállítják Győr város emlékművét. Elkészítésére Mikus Sándor szobrászművész kapott megbízást.

tunk, hogy nem csúszkál-
nak majd a játékosok —
állapította meg Herbert
Kessler, az egyesület főtit-
kára.

— *Ezen a talajon fel-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Mikus Sándor

KISALFÖLD
Győr

1970 MÁR 27

Készül az emlékmű

Hírt adtunk már lapunkban arról, hogy Győr felszabadulásának 25. évfordulójára emlékművet állítanak fel a megyei tanács új székháza mellett. Az emlékmű alkotója *Mikus Sándor* Kossuth-díjas szobrászművész.

A kiváló mester 1:5 méretarányban plasztilinből már elkészítette az emlékművet. Az első zsűrizés csütörtökön volt a művész Százados úti műtermében, ahol Győr Város Tanácsa Végrehajtó Bizottságának képviseletében *Czi ényi László* vett részt.

Fizessen elő a Kisalföldre!

a veremben van. S 45-ben volt segíteni való. Bomba és tűz martaléka lett a győri állomás.

— A pártszervezet megalakulásának napjára már nem emlékszem, csak az első pártfeladatra. A Baroshíd romjainak eltakarításával egy sebesült-szállító vonat érkezését kellett előkészítenünk. A kommunisták szerepe az volt, hogy mindenkivel megértessük: rangfokozatra való tekintet nélkül csákányt, lapátot kell fognunk. „Civiek", szovjet harcosok, vasutasok együtt dolgoztak a romeltakarításon, a pályatest helyreálli-

Mikus Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 8t
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1070 APR 29.

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
Székesfehérvár

1021

Szoborpark a Városligetben

Évente mintegy 50—100 képzőművészeti alkotást mutatnak be a városligeti új szobor-parkban. A szabadtéri kiállítótermet a XIV. kerület Népstadion út 115. szám alatti épület mögött, mintegy 2500 négyzetméternyi területen rendezték be. Egyidejűleg csaknem 20 alkotást állítanak ki. A kiállítás anyaga folyamatosan cserélődik: a tárlaton ugyanis azok a képzőművészeti alkotások kapnak helyet, amelyek készen kikerültek a szobrászok alkotóműhelyéből, de csak későbbi időpontban szállítják állandó helyükre.

A tárlaton a többi között Mikus Sándor „Ruhafacsaró Kány" alakja, Kerényi Jenő négy ülő lány kompozíciója, Konyorcsik György térdelő női aktja, továbbá Mihály András és Tarr István egy-egy lovasszobra és több mellszobor látható.

A szoborparkot csütörtöktől tekinthetik meg az érdeklődők. (MTI)

Vietnam

oni közlés szerint Dél-am területén, Saigontól ilométerrel északnyugat-a kambodzsai határ kör-étében voltak nagyobb ösz-zecsapások az elmúlt 24 óra-an. A harcokba amerikai epülőgépek és tüzérségi üte-ek is beavatkoztak.

B—52-es amerikai bombá-ók a keddre virradó éjszaka Tay Minh-től északkeletre, a kambodzsai határ körzetében ajtottak végre három hul-ámban szőnyegbombázást. A bombázók másik két akciója a Mekong-deltájának vidé-kén lévő célpontok ellen irá-nyult.

a kambodzsai jobboldali kormányzat által az országban élő vietnamiakkal szemben elkövetett atrocitások elleni tiltakozásul a múlt hét pénteken szállták meg az épületet, nem hajlandók eleget tenni a rendőrség megadási felszólításainak, sőt az épülethez közelítő rendőrautókra benzines palackokat dobnak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

IKARUSZ
Budapest

Emlékszobor, nagygyűlés, koszorúzás, találkozás

Hazánk felszabadulásának huszonötödik évfordulója alkalmából az évforduló előtti napokban kerületünkben nagyszabású ünnepségekre került sor; ezekkel mintegy lezárul az az ünnepségsorozat, amely már hetekkel ezelőtt megkezdődött.

Az Ikarus Művelődési Házban március 24-én este összejövetelt tartott a *Magyar—Szovjet Baráti Társaság kerületi elnöksége.* Az ünnepségen megjelentek a baráti társaság legrégebbi tisztségviselői, s attól kezdve, akik voltak, s emlékezvén az elmúlt huszonöt esztendőre, fölidézték a múlt érdekes eseményeit. Az MSZBT nagy-budapesti elnöksége nevében Cseh Ernő aranykoszorús emlékplakettet adott át a Tyereskova többszörös szocialista brigádnak.

Megkoszorúzták *Mosolygó Antalnak,* a Magyar Tanácsköztársaság hősi emlékű, dicső forradalmárának emléktábláját, a Keresztúri úti Teherautójavító Vállalat telephelyén. Mosolygó Antal emlékét hűséggel őrzi kerületünk, a jelentősebb évfordulókon mindig lerója kegyeletét a kerület lakossága, a forradalmárra emlékezvén.

Április 1-én ünnepélyes keretek között leleplezték Mikus Sándornak, a kiváló szobrászművésznek, *kerületünk számára készült szobrát.* A szobrot Rákosszentmihályon, a Hősök terén állították fel.

S mintegy lezárásaként az ünnepségsorozatnak, március 31-én a kerület vezetőinek részvételével *nagygyűlést tartottak az Ikarus Művelődési Házban.* Az ünnepség szónoka Dóra János, az MSZMP XVI. kerületi bizottságának első titkára volt. Az ünnepi nagygyűlés a kerületi pártbizottság, a tanács és a Hazafias Népfront közös rendezvénye volt.

a

t

j bukása
i direktór
letartózta
a mátyá:
odott, ma
t dolgaiér
ték, s elszálli-

gdájában meg-
nfogva vezetett
it, a hatesztен-
élgetés zajlott
nem emlékszik
rra igen, hogy
vigasztalta, a
az ő nagyapját,
s félelmükben
ber az ő nagy-
ehet az, hiszen
m féltek tőle,
akiknek földet

a hajdani hat-
felejtette el. S
e a vágyakozás
an ember le-
mit tesz isten:
tt a vágyakozó
e lépjen, s ami

már régtől vágyiak egy kis [illegible], ha nem volt lehetőségük, hogy valahol, a magukén megvethessék a lábukat.

Így történt aztán, hogy a 860 holdból 230 házhelyet adtak, a többit művelés alá osztották. A legjobban rátaltak kapták a maximumot, az öt holdat, ilyen család alig négy volt, köztük az olyan nagycsaládos, mint Laukó Mihály.

Az igazságérzetére jellemző, hogy bár a bizottság, érdemei elismeréseképpen őt is meg akarta tisztelni azzal, hogy 5 holdat kapjon, s bár ha soha nem is volt földje, visszautasította a bizottság ajánlatát. Csak négy holdat fogadott el. Nem tudott volna az emberek szemébe nézni, hogy maximumot foglaljon magának, amikor esetleg másnak nem jut.

Krekács István ma a helyi termelőszövetkezet elnökhelyettese; s boldog, hogy akkor befejezhette, amit Presán nagypapa elkezdett.

—li

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTO BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1970. április 22.

Ma délelőtt

Lenin-szobor avatás Pécsett

Lenin születésének 100. évfordulóján új művészi alkotással gazdagodik Pécs. A centenárium alkalmából ma délelőtt 10 órakor avatják fel a Megyei Pártbizottság épülete előtti parkban felállított egészalakos Lenin-szobrot.

Az ünnepséget megelőzően a Városi Pártbizottságon Szentistványi Gyuláné, Lenin emlékplakettet nyújt át a pártoktatásban kiválóan tevékenykedő 24 propagandistának. Délelőtt 10 órakor a Gyárvárosi Általános Iskola úttörőzenekara ad térzenét, majd harsonák jelzik, az ünnepség kezdetét. A műsorban elsőként a pécsbányatelepi művelődési ház férfikórusa énekel, majd Kézdy György, a Pécsi Nemzeti Színház művésze, Gyurkó László: Lenin, október című művéből ismertet egy részletet. Ugyancsak Kézdy György tolmácsolásában hangzik Ladányi Mihály: Lenin című verse.

A szobor felavatásánál Ambrus Jenő, a Városi Pártbizottság első titkára mond ünnepi beszédet, majd Egri Gyulával, a Megyei Pártbizottság első titkárával babérkoszorút helyez el a szobor talapzatán. Részt vesz az ünnepségen a szobrot alkotó Mikus Sándor szobrászművész is, elsőként helyezve el a megemlékezés virágát. Ezután a város KISZ-fiataljai, valamint az ünnepség résztvevői virágcsokrokkal adóznak a nagy forradalmár emlékének. Az Internacionálé hangjai után együttesen tekintik meg az SZMT Hírlapolvasójában nyíló Lenin, az ember című dokumentációs kiállítást.

1970. április

(Folytatás a 2. oldalról)

dulása a szocialista országok népeinek legértékesebb hozzájárulása a kommunisták egyetemes forradalmi ügyéhez és a világ néptömegeinek antiimperialista harcához."

Brezsnyev hangsúlyozta, hogy napjainkban „különösen időszerűvé és fontossá válik a szocialista országok összefogásának megszilárdítása és sokoldalú együttműködésének kibontakoztatása."

„A szocializmusnak egész sor országban aratott győzelme lehetővé tette, hogy újtípusú kapcsolatok jöjjenek létre ezen országok között: testvéri kapcsolatok, amelyek a szocialista internacionalizmus elvein alapulnak.

Ámde, mint a tapasztalatok bizonyítják, a szocialista országok ilyen kapcsolatai nem maguktól jönnek létre, megteremtésükhöz és kifejlesztésükhöz, az e téren néha felmerülő bizonyos bonyodalmak és ellentétek leküzdésé-

Lenin világosan meghatározta az imperializmusnak, mint a kapitalizmus utolsó szakaszának, mint „a szocializmus küszöbének" a történelmi helyét.

A burzsoáziának osztályuralma fenntartásához fő fegyvere lett a jelenlegi időszakban a monopóliumok erejének az állam hatalmával egy olyan egységes mechanizmusban való egyesítése, amely mechanizmus harcot vív a szocialista világ, a munkásosztály és a néptömegek demokratikus mozgalma ellen" — mondotta Leonyid Brezsnyev.

Az imperializmus, amely már két világháborút zúdított az emberiségre, napjainkban is elválaszthatatlan az olyan bűnöktől, mint az agresszív háborúk, más or-

Harcban a
és a szo

Mikus Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ESTI HIRLAP

1970 APR 27

Szabadtéri kiállító-terem

2. 1021

Érdekes színfoltja lesz a fővárosnak az a szoborpark, amelyet csütörtökön nyitnak meg a Városligetben. A szabadtéri kiállítótermet a Népstadion út 115. szám mögött 2500 négyzetméteren rendezik be. A parkgalériában többek között ~~Mikus Sándor~~ ruhafacsaró leányalakját, *Kerényi Jenő, Konyorcsik György, Lessenyei Mária, Andrássy Kurta János* kompozícióit mutatják be.

időkről nem tudom ugyanezt elmondani. Nemrég *emeltek fel a vegytisztítás határidejét, az expresszmosás két hete szünetel, s most piperemosást csak 16 napra vállalhatunk.* Az idén már harmadszor van korlátozás. *A piperemosás tíznapos késésben van:*

Mikus Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ESTI LAP 1984 MÁJ 25

□ CSORTOS GYULA halálának 25. évfordulójára — augusztus 1-re — *Mikus Sándor* Kossuth-díjas szobrászművész készít síremléket. *Karinthy Frigyes* síremlékének elkészítésére *Borsos Miklós* kapott megbízást.

TRADA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Mikus Sándor

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest
1970 MÁJ 24

1021/9

Csortos- és Karinthy-síremlék, Blaha-emléktábla

A főváros újabb művészi síremlékeket állíttat elhunyt nagynevű íróknak, színművészeknek. *Csortos Gyula* halálának 25. évfordulójára — augusztus 1-re — *Mikus Sándor* Kossuth-díjas szobrászművészünk készít síremléket, *Karinthy Frigyes* író síremlékének előkészítésére *Borsos Miklós* szobrászművész kapott megbízást. A főváros különböző pontjain újabb emléktáblákat helyeznek el. A nemzet csalogányának, *Blaha Lujzának* lakóházát is emléktáblával jelölik meg, amelyet születésének 120. évfordulója alkalmából — szeptember 8-án — avatnak fel.

Heti jogi

A földme
A birtokh

A kívülállók földjeinek megváltásáról.

Özv. Sz. J.-né rákospalotai lakos levelében írja: Férje, aki a múlt évben halt meg, korábban pártoló tagja volt a termelőszövetkezetnek, s így évi földjáradékot és háztájit kaptak. Sérelmezi, hogy férje halála után a földjáradék folyósítását beszüntették, és a háztájit sem hagyják meg, hanem megváltási árat akarnak fizetni. Azt is írja levelében, hogy hagyatéki tárgyalás is volt a közjegyzőnél és a földingatlant a férje első házasságából született leány-

Mikus Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 AUG 17.

NAPLÓ
Veszprém

1021

Mikus Sándor szobra: Fekvő nő. **(MTI foto: Benkő Imre felvétele)**

nemzetközi tekintélyének elismerése
a „C" atelier vezetőjének Zámbó
Liszt-díjas karnagyunkat kérték fel.
csoportba tartozott a magyar kóruson
nyugat-berlini „Willi Träder" és az
„Isis" kórus, akik Kodály: Laudes Or
mű művét tanulták be, majd adták e
nakisérettel az 560 éves Szent Péter d

Kodály nagyszerű alkotása mellett
mind a 300 résztvevő dalos lelkesen tanulta
a magyar kórus „sikerszámait" is. A har-
madik napon már egyikünk sem csodálko-
zott, amikor a villamoson a „János bácsi he-
gedűjét" vagy Kodály Esti dalát hallotta tel-
jesen ismeretlen emberektől.

A két-három órás pihenőkkel tarkított
munkanapokat minden este kis koncert zárta
le, mely egyben az egyes kórusoknak adott
bemutatkozási lehetőséget. Az atelier-ben és
a közös éneklések alatt egyre nőtt a veszprémi
kórus népszerűsége. Ezt igazolta az
augusztus 7-i koncert is, ahol a szünni nem
akaró taps három ráadás számot követelt ve-
gyeskarunktól. Teljes apparátusával kivonult
a brémai rádió is, és felvételt készített az elő-
adott kórusművekről. A nyugatnémet sajtó
viszonylag szűkszavúan bánt az éneklő hét

nyt,
it is
etői
eklő
gár-
dott
Rö-
neg-

győződését, hogy ez a nemzetközi zenei találkozó a muzsika közös nyelvén keresztül még közelebb hozta egymáshoz a különböző országok fiait, és sok új, gyümölcsöző baráti kapcsolat kialakulását is megalapozta.

Ennyit röviden a brémai nemzetközi éneklő hétről. Még néhány perc és alattunk feltűnik Helsinki. Kórusunk tagjai különösebb megrázkódtatás nélkül akklimatizálódtak a nyugatnémet viszonyokhoz, s most néhány ezer kilométerrel távolabb újabb erőpróba előtt állnak. Finn barátaink több hangversenyt és majdnem minden napra egy fogadást iktattak az öt és félnapos programba. Erről azonban majd csak otthon számolunk be.

Juhász Ferenc

— A Savanyó Józsit láttam én. Vagy gunkat

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 NOV 13

Mikus Sándor

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

UJABB KET SZOBORRAL GAZDAGODOTT a szegedi Dóm téri Pantheon. Az árkádsor alatt elhelyezték Mikus Sándornak Derkovits Gyulát és Pátzay Pálnak Katona Józsefet ábrázoló alkotását.

1021

HALÁLOZÁS

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 NOV 13

MAGYAR NEMZET

Budapest

Mikus Sándor

Mikus Sándor Derkovits-portréját és Pátzay Pál Katona József-szobrát elhelyezték a szegedi Dóm tér árkádsora alatti panteonban.

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

1960 NOV 14

1021

Gazdasági és kulturális tárgyalások az indiai fővárosban

Mikus Sándor

Losonczi Pál és kísérete Agrába látogatott
Az indiai elnök és miniszterelnök nagykövetségünk fogadásán

(MTI) *Losonczi Pál*, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, felesége és kíséretének tagjai csütörtökön indiai különgépen *Agrába*, a Nagy-Mogul dinasztia egykori székhelyére repültek. A mintegy harmincperces repülőút után a magyar vendégek gépkocsin folytatták útjukat.

Agra, amely a XVI—XVII. században a Nagy-Mogul uralkodók kormányzási központja volt, ma sűrűn lakott, zsúfolt vidéki város, a Jumna folyó partján. A városon túl azonban szemet gyönyörködtető látvány fogadja a látogatót: az Agra erőd több mint háromszáz évvel ezelőtt épült, mintegy öt és fél kilométer kerületű falai húsz méternél is magasabbak. Egy része vörös homokkőből, más része fehér márványból épült.

A magyar vendégek hosszan elidőztek azon a tágas teraszon, amelyről a XVI. században Akbar császár fekete márvány tornyán ülve nézte a folyó partján egymásnak vadított elefántok párviadalát.

Az erődből a helyi műemlék bizottság és a város vezetői kíséretében a vendégek a világhírű Tadzs Mahal mauzóleumba mentek át. A Tadzs Mahalról sokan megírták már, hogy a világ egyik legnevezetesebb műemléke. *„Titánok által megtervezett és ékszerészek által kivitelezett márvány álom"* — a költő, *Rabindranath Tagore* szavainak igazságát azonban csak akkor fogja fel a látogató, ha szemben áll a felhőtlen kék indiai ég hátteréből kiemelkedő, óriási mérete ellenére is kecses fehér márvány alkotással, amelyet *Dzseham sah* építtetett elhunyt felesége emlékére.

A látogatás végeztével Losonczi Pált *megrohanták a helyi sajtó képviselői* és a magyar elnök a harminc—harmincöt fokos hőség, a tűző napfény ellenére is *kimerítően válaszolt a hozzá intézett kérdésekre*, méltatva annak a húszezer névtelen indiai munkásnak kiváló alkotóképességét, aki élete 22 esztendejét áldozta a „csodapalota" felépítésére.

A magyar vendégek rövid pihenőt tartottak az agrai Clark-Siraz szállodában, majd újabb harmincperces légi út után visszaérkeztek Delhibe.

Délután folytatódtak a hivatalos megbeszélések. Timár Mátyás miniszterelnökhelyettes *Fakhruddin Ali Ahned* ipar- és belkereskedelemügyi miniszterrel, *Házi Vencel* külügyminiszter-helyettes, *Kós Péter* nagykövet társaságában először *Kaul* külügyminiszter-helyettest kereste fel, majd fogadta őket *Dines Szingh* külügyminiszter. *Asztalos Lajos* kohó- és gépipari miniszterhelyettes *Szatja Narajan Szinha* tájékoztatás- és rádióügyi miniszterrel tárgyalt, *Molnár János* művelődésügyi miniszterhelyettes pedig *Rao* közoktatás- és ifjúságügyi miniszterrel és *dr. Atma Rhammal*, a tudományos és ipari kutató tanács elnökével folytatott megbeszélést.

Megkezdődött a munka *a közös közlemény szövegezésén is.* Késő délután Molnár János művelődésügyi miniszterhelyettes nyitotta meg Delhiben a magyar képzőművészeti kiállítást, amelyen *Mikus Sándor, Marosán László, Gerzson Pál, Xantus Gyula* és *Feledy Gyula* munkáin keresztül ismerkedhetnek az indiai érdeklődők a magyar képzőművészettel. A kiállítást a magyar elnök is megtekintette. Indiai részről jelen volt *Dszaippal Szingh* közoktatás- és ifjúságügyi miniszterhelyettes.

Este Kós Péter, a Magyar Népköztársaság delhi nagykövete adott fogadást, amelyen megjelent *V. Giri* indiai elnök, *Indira Gandhi* miniszterelnök és a kormány több tagja. Losonczi Pál itt találkozott a magyar kolónia tagjaival.

Az európai gazdasági együttmű
azonban számos mesterséges akadá
tolja, például a hidegháború bos
újraéledése. A NATO-országok m
mai napig behozatali és kiviteli ko
zásokat alkalmaznak a Szovjetunió
a szocialista országokkal szemben.

A mesterséges akadályok kiküsz
se több nagy jelentőségű összeurópa
megvalósítását tenné lehetővé. A
között transzkontinentális olaj- és
zeték-hálózatot létesítenének Euró
kialakíthatnák a belső víziutak eg
rendszerét, egy egész Európára kiterjedő
erőműrendszert hozhatnának létre, hatal-
mas villamos távvezetékek segítségével.
Az európai államok egyesült erővel ve-
hetnék fel a küzdelmet olyan betegségek
ellen, mint a rák, a szív- és véredény-
megbetegedések. A Szovjetunió már ki-
fejezte azt a készségét, hogy együttmű-
ködjön más európai országokkal a nuk-
leáris kutatásokban és az atomenergia
békés felhasználására irányuló kísérle-
tekben.

Panorama

A milánói hetilap a Svédországban terjedő tegezési lázról közöl tudósítást:

Az a javaslat, hogy a társadalmi kapcsolatokban használják a tegezést, a vártnál nagyobb sikert aratott. Az ötletet Olof Palme, az új szociáldemokrata miniszterelnök vetette fel a televízióban. És ma már a svédek többségének meggyőződése, hogy a „te" modernebb, gyorsabb és

Csatorday Károly felszólalása

Vonják ki a külföldi

(MTI) Az ENSZ-közgyűlés politikai bizottságának koreai vitájában szerdán felszólalt *Csatorday Károly*, hazánk állandó ENSZ-képviselője. A magyar küldött *követelte a külföldi megszálló csapatok azonnali kivonását*, és az állítólag Korea egyesítésével foglalkozó „ENSZ-bizottság" megszüntetését.

Rámutatott: ez a megkülönböztető jellegű döntés *eleve kizárja, hogy a világszervezet érdemi vitát folytasson a koreai kérdésről*. A KNDK kizárása egy *szűk csoport érdekeit szolgálja*, de súlyosan sérti az ENSZ tekintélyét is. „Csak úgy lehet helyreállítani ezt a megcsorbult tekintélyt, ha haladéktalanul véget vetünk az ENSZ felhasználásának a koreai nép érdekei ellen" — mondotta.

Csatorday Károly hangsúlyozta: akik továbbra is fel akarják használni a világ-

Kiküldött munkatársunk telexjel

Bizalmi szavazás

Az indiai belpolitikai helyzet *éleződése a csütörtöki lapokban sem szorította háttérbe Losonczi Pál és kísérete látogatásának eseményeit.* Ez annál is figyelemreméltóbb, mert a Kongresszus Párton belül olyan jelek mutatkoznak, amelyek szakadáshoz vezethetnek. Csütörtökön Delhiben több tüntetés zajlott le, amelyet a rendőrség vert szét, a rádióállomások jelentései szerint a tüntetéseknek *sebesült áldozatai is voltak.* A Kongresszus Párt parlamenti frakciója csütörtökön délelőtt nagy többséggel *bizalmat szavazott* Indira Gandhinak. A képviselők többsége nagy lelkesedéssel fogadta a miniszterelnök-asszonyt. Megfigyelők véleménye szerint a november 17-én kezdődő parlamenti

EATO-országban

dekes véletlen, hogy az ausztráliai választások előtt is lezajlott egy *botrány.* Ennek nem voltak ugyan véres következményei, de azért nem tett túl jót Gorton tekintélyének. A miniszterelnök egy szép

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR IFJUSÁG

1959 AUG 15

1021

KRIMI?

Nem!... Egy szobrász (Mikus Sándor) műtermében lát-
tuk.

lag nem jelentős
almi munkaóra —
em is azt tűzte ki
28 ezer egyetemis-
eprő feladatokkal.
Nem elég a felszí-
ok mélyére kell le-
munka, annak, aki
os és értelmes idő-
üggjön tanulmányi
rősítse hivatástu-

mber. A főváros
a már megkezdett
s az új feladatok.
lódik, emberségük

udapest professzor"

S. A.

IT

agresszióval vála-
al bejelentett álla-
ezi-csatorna akkor
énult meg. S 1967
ámadtak — ezúttal
esszióra, s a csator-
onal. Egyik oldalá-
ek ágyúzzák Szuezt,
dot. A másik oldal-
b Köztársaság fegy-
mind súlyosabb csa-
keleti partján be-
állókra. A hajók —
n —, közben meg-

n-
u-
el
ell
b-
a-
m
a
e.

(Persze, orulni sem haszontalan fog-
lalatosság — mondom én.) Ezért is
akadok fenn Jelinek István ponto-
san megmért napi közlekedésein.

Jelinek István első mondatai:

— Pályám rövid és egyenes vo-
nalú. Az egyetem előtt egy évig
dolgoztam a Chinoinban Társadal-
mi ösztöndíjasuk lettem. A Műszа-
ki Egyetem vegyészmérnöki karán
a gyógyszeripart választottam. A
gyárban — magánhasználatra ké-
szített felosztásom szerint — a dip-
lomások kaphatnak üzemmérnöki,
kutatói, gyógyszerkiszerelői vagy
adminisztrátori munkakört. Kíván-
ságaimat meghallgatták, üzembe ke-
rültem. Részlegvezetőként dolgo-
zom egyik legfontosabb termékünk,
az emetin gyártásánál. Kezdőfizeté-
sem 1400 forint volt, jelenleg két-
ezret keresek havonta.

Csend.

Találomra kiválasztom az „eme-
tin" szót, nem is tudom, miért ép-
pen ebben van a bizodalmam, ta-
lán, mert fogalmam sincs: micsoda,
és így fölöttébb egyszerű kérdezni
róla.

— Valami egészen nagyszerű ve-
gyület — hangzik a magyarázat. —
Alkaloida, amit szintetikus úton a
világon először nálunk állítanak elő.
Érted?

Biztos, ami biztos, bólintok.

— Vegyészeti szempontból 12 lép-
szintézis útján hozható létre.

Vitát

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

1968 SEP 24

— **Lenin-szobor** az MSZMP székháza mellett. Mikus Sándor szobrászművész az MSZMP Baranya megyei Bizottságának székháza mellett felállítandó Lenin-szobron dolgozik.

1021

Mikus Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

Mikus Sándor

1960 SEP 24

1021

– A KŐSZEGI JURISICH-ZOBORRÓL és Mikus Sándor más új alkotásairól jelent meg tanulmány a Művészet című folyóirat legutóbbi számában Pogány Ö. Gábor tollából. A kőszegi vár bejáratánál elhelyezett szobor és a Miskolcon látható Fiatalok című kétalakos kompozíció képét is közli a Művészet.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

1964 JÚN 17

Szobrok emlékmű-tervek

Ernst Fischer, osztrák esztétikus írja a *Nélkülözhetetlen művészet* című könyvében, hogy a jövő művészete nem a múzeumok hideg csarnokainak művészete lesz, nem húzódik meg a kiállítási termek csendjében, hanem közelebb kerül az emberhez, mondhatnánk é- szükségletté válik.

Az utcák, terek esztétikai képét az épületek, szobrok alakítják ki. Ebből ad ízelítőt a győri Műcsarnok kiállítása, bemutatva azt a tudatos törekvést amely a magyar városok kultúrált képének kialakítására irányul.

A kiállításon láthatunk jó néhány nagyméretű fotót a már megvalósított tervekből. A pécsi Széchenyi teret díszíti *Pátzay Pál*, Hunyadi János lovasszobra. Pécs büszkélkedhet *Borsos Miklós* gyönyörű Napozó nőjével is, amely az új lakótelep derűs környezetébe harmónikusan illeszkedik bele. *Kerényi Jenő* tervei közül ki kell emelnem emlékmű szobrászatunk egyik legszebb darabját a vecsési Osztyapenko emlékművet és a győri állomás közismert domborművét. Magas eszmei szinten, minden olcsó pátosztól mentesen formázta meg *Kalló Viktor* meggyőző erejű Köztársaság téri Mártír emlékművét. Mértéktartóan, a hagyományok tiszteletbe tartásával készült *Kiss István* monumentális Dózsa emlékműve.

Értékes és szép a kisplasztikai anyag. Láthatjuk Kalló: Mártír emlékmű tervét — az eszméért életét adó forradalmárt ábrázolja, — *Kiss István* a Berény plakát inspirációja alapján készült Tanácsköztársaság című szobrát és *Laborcz Ferenc* expresszív erejű vázlatát, amely a mauthauseni emlékműhöz készült.

Igényes munka *Lessenyei Márta* Eszméért című háromalakos kompozíciója. *Mikus Sándor* művei közül az Anya gyermekével a legemlékezetesebb.

Mint általában a kiállításokon, itt is találunk néhány munkát, amiről elmondhatjuk: akárki csinálhatta volna. Hiányzik belőlük az alkotó egyénisége, meggyőződése. Nagy alkotók formai fegyvertárát veszik kölcsön a tartalom és a kifejezés mellőzésével.

Ettől függetlenül értékes, szép anyagot láthatunk. Érdemes megnézni. A körültekintő, gondos rendezés *Horváth István* belső építész munkáját dícséri.

Barabás László

adott?

ennünket, aztán besurran
ellettünk a kiskapun. Utá-
a fordulunk. Valami kuka-
dényfélét állít az ablak alá.
eltornássza rá magát. Az-
án még nyújtózik egyet, s
al kezével éléri az ablakrá-
nát. Kibillen alóla az edény,
egy percig a levegőben vo-

— Nem leh
teremteni me
nak? — kérd
szonyt.

— Teljes
len. Mindent
Hajnali öt óra
a templomba
már senki mel
zt terjeszt.

Mondják a faluban, Anna néni fiatalkorában szorgalmas asszony volt. Mi lett belőle, hova jutott hetvenegy évével? Bogaras öregasszony lett, aki összehord mindenféle limlomot a szobájába. Az élet tette ilyenné. Talán arra gondol, minden drótdarabra, fadarabra, téglára, rongyra szükség lehet. Ki a hibás abban, hogy idejutott? Ő maga is. De nemcsak ő egyedül. Az öregasszony már csak hátra néz, s nem érheti, hogy ez a mi új világunk nem rongyokból, nem lomokból épül.

A tanácstitkár azt mondja, hogy több ízben is el akarták már vitetni Horváth Györgynét szociális otthonba. De nem lehet. Csökönyösen ragaszkodik rongyaihoz, füstös, bűzös szobájához. Lehet, hogy azt hiszi: ez a szabadság, s hallani sem akar a szociális otthonról. Amikor már sok kacat összegyűl a szobájában, kijönnek a járási egészségügyiek, a lomok egy részét elégetik, más részét fertőtlenítik.

Megtagadni — a legkönnyebb. De mit tettek érte? Bizonyára a fiának s családjának sem könnyű az élete az öregasszonnyal. A fia kezet emelt az anyjára, aki neki életet adott. Az ilyen esetek rossz emlékeket ébresztenek bennünk. Volt időszak, amikor az öregnek nem volt becsülete a háznál, az ételt is sajnálták tőle. Csak a vagyonszerzés volt a fontos.

De ma legnagyobb érték az ember. Akkor is kijár számára a tisztelet, ha már kiszolgálta az életet. Öreg napjaira sem szabad magára hagyni. Jó lenne, ha ezen Horváth György is elgondolkozna egy kicsit.

Amikor ismét elsétálok a gyalogjárón, az öregasszony még egyszer gyanakvóan végigmér, s a kendőjét ráhúzza az arcára. Ez a seb tulajdonképpen a fiáé, mert neki már nem is fáj olyan nagyon. De azért eltakarja. nem tartozik a világra — mondja tekintetével.

Hamar Imre

szakítva bozakodik elő egyéni sérelmeivel vagy népe ezeréves szenvedéseivel. Erre a harcra a „dalok jussán" való szólás joga bátorítja: sorsában is s nemcsak származásában népi élete mindenki másnál hősebb küldetés-tudatot ád neki és szinte vezéri hitet önt lelkébe. Ez az olykor már fárasztóan konok vádaskodó hang azonban nem egyetlen képessége: a líra halk, édes dallamai, a természet, a táj és az ember szépségét egybeölelő és kifejező formái iránt legalább annyi érzéke van, mint a kemény szatírához. És nemcsak a költészetben nyilatkozik meg e nemű tehetsége, hanem a prózában is.

Elbeszélései tele vannak szebbnélszebb jelenetekkel, melyek leírásuk finomságával vagy drámai mozgalmasságukkal, üde ötletességükkel legszebb költeményeivel versenyeznek. Legtöbb elbeszélésére szintén az emlékezés ihleti. A Harmincnyolc vadalmában is ugyanazok az emberek, élmények és tájak jelennek meg, melyek annyira ismerősek a Vád-ból vagy a Fekete bojtár vallomásaiból. Mert Sinka István életének és ihletének állandó táplálója az emlékek világa, a mult, mely jelenét is kitölti és talán a jövőjében sem bír tőle szabadulni.

Fényi András.

MIKUS SÁNDOR

Szobrai minden hivalkodástól, sallangtól mentesen a maguk egyszerű valóságában jelennek meg előttünk. Tárgyválasztása, formaadása kerüli a feltűnést. Az emberi alak mindennapi mozgásai érdeklik. Keze alól pihenő, álló, ülő, csendesen foglalatoskodó figurák kerülnek ki: a művész szemlélődésének kiegyensúlyozott alkotásai. Láttukon felületes megfigyelőben az a benyomás merül fel, hogy e szobrokat csak úgy odavetve szinte százszámra lehetne készíteni. Létrejöttükhöz csupán kellő ügyesség és bizonyos technikai előképzettség szükséges. Ez a könnyen kiszaladó vélemény azonban nem ismeri a műalkotás szellemi mélységeit és a művészi lélek finomabb, szinte észre nem vehető rezdüléseit. Az az egyszerűség, mely nem az üres gondolat-nélküliség meddő terméke, hanem belső világunk végtelen tengeréből kiszűrődő kristálytiszta harmatcsepp. Mikus Sándor egyszerűsége ez a szövevényekből hosszú küzdelem után kiemelkedő, diadalmas megtisztulás. Maga mondja, hogy a külső hatások bármilyen nagy tömege nem egyéb a művész számára támasztéknál; az igazi alkotó erő, a képzelet őszinte szárnyalása belőlről tör elő. Csak ez képes az önmagában lélektelen anyagot újjáteremteni. Ezért kell a művésznek szenvedni, kínlódni, míg homályos sejtéseit, megérzéseit szilárd egységben tudja megragadni, összefoglalni és formába önteni. Ez az a titokzatos folyamat, melyet Kosztolányi Dezső legutóbb megjelent posthumus kötetében (Ábécé) olyan utolérhetetlen finomsággal elemez. Mikus azok közé tartozik, akik e „belső hangra" figyelnek.

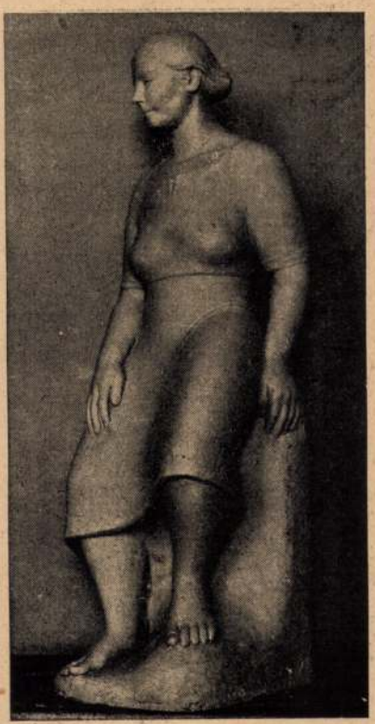

Pátzay Pál mellett kezdte szobrászati pályáját. Mesterével együtt töltött hosszabb időt Rómában. Bár figyelmét lekötötte a benyomások hatalmas sora, úgy érezte, hogy önmagából kell merítenie. Ez az erős befelé fordulás a külső irányítást keserves kényszernek érezte. Nem tudott megmaradni Pátzay mellett. Művészetét egyedül akarta felépíteni. Önállóságra való törekvése a megrendelések hiányát is elviselte. Hiszen így teljesen szabadon és őszintén nézhetett szembe saját művészi problémáival. Gyorsan, határozottan indult el. Művészi nyelvezete csakhamar kialakult és testet öltött a kisplasztikában.

Érdekes és egyben jellemző, hogy ez a külső befolyásoktól minden áron szabadulni akaró egyéniség először a szobrászat egyik legmegkötöttebb műfaja: az érmészet felé fordul. Ennek szigorú keretei között fejti ki mondanivalóját. A tér megkötöttségét azonban nem érzi terhesnek. Ellenkezőleg: képzelete lendületet kap, kifejező ereje nagyvonalúan bontakozik ki. Ifjúkora első alkotásának (Férfifej, fafaragvány) elvonásra, bátor egyszerűsítésre törekvő szelleme újraéled. De a nyersebb zamat eltűnik, helyette üdén, izmosan fejlődik ki Mikusnak most már teljesen magára talált művészete. Ez a friss hangulat árad az idős nőt és a szakácsot ábrázoló két érméből. Bennük nemcsak a biztos jellemzést, a fölényes technikai tudást csodálhatjuk, hanem azt a kitűnő formaérzéket is, mellyel a művész a megadott mértani térbe a fejeket beleillesztette. Míg az idős asszony alakjának tömör körvonala szinte hangsúlyozottan megismétli az érem abroncsát, addig a „Cuoco" szabadon hullámzó arcvonásai látszólag semmi tekintettel nincsenek az őket körülzáró kör pántjára. Az arcél komikus felbontottságát a merészen hátraszökkenő jellegzetes szakácssapka hatásosan fokozza. A körvonalon belül a formáknak szinte nyugtalan gazdagsága csapong. A fej a mintázás minden merészsége ellenére is csodálatos könnyedséggel illeszkedik a keretbe. A megszabott ideális térben szervesen helyezkedik el. A nagy ellentét nem összeütközést, hanem a feszültség harmónikus feloldását eredményezi. A művész érmei meggyőzően bizonyítják, hogy alkotó ereje és képzelete éppen a plasztika természetes korlátai között tud legmagasabbra szárnyalni.

Ugyanezt látjuk szobrocskáin is. Bennük szemlélődő nyugalom testesül meg. Az érmek színes változatossága eltűnik. Az álló és ülő alakok első pillantásra csaknem mereveknek látszanak. De az egyszerű formák mögött a lelki mélységek vize buzog. Figyeljük meg egy álló női alakját. A szobor tömbszerűségét semmi sem zavarja. Az enyhén szétvetett lábak szilárdan tapadnak a talajhoz. Külső vonalaik befelé hajlása a tekintetet a fej felé vonja. Az arc a könyökben megtámasztott jobbkézre hajlik. A mintázás a részleteket elhagyja és csak a szerkezetileg fontos formákat hangsúlyozza. Mégis érezzük a szobrocska minden porcikáját, sőt a testen túl a hangulatot is. Az enyhén támaszkodó, távolba révülő arc az alkotást átszellemíti. A szigorú szűkszavúság lírai bensőséggel telik meg. A szobor tökéletesen

Magyar Kultúrszemle
1942. 176. 177. l.

letére, remekbe készült rajzsorozata Devecseri Gábor verses komédiájához, az „Al-állatkereskedő"-höz azt a kívánságot ébresztik a könyvbarátban, vajha sűrűbbé és rendszeresebbé válnék illusztrátori tevékenysége. Igen érdekes egyéniséget és tehetséges illusztrátort ismertünk meg *Szalay Lajos*ban, kis kötetbe gyüjtött rajzai és Szathmáry Sándor Gulliver-könyvéhez készült groteszk ábrái joggal vívta ki a művészeti kritika legszebb elismerését. (Magyar Élet kiadása). A középkori fametszetek hangulatát művészi erővel támasztják fel *Bródy-Maróti Dóra* metszetei Ráskai Lea „Halálhimnuszá"-hoz, a hozzáértő ízlésével és szerető gondjával kiállított kötet az utóbbi évek egyik legszebb magyar könyve (Hungária). *Fáy Dezső* ismét tehetségéhez méltó feladatot kapott Erdélyi József verses meséinek illusztrálásával, a „Zenélő kecske" sok rajza és Sinka István verseskönyvének könyvdíszei is teljes érettségében mutatják a kitűnő grafikust (Magyar Élet). Igen stílusosak *Pohárnok Zoltán* fametszetei Ortutay Gyula „Tréfás Szavu Magyarok" című mesegyüjteményében (Dante kiadás), művészi mérséklet párosul bennük dekoratív erővel, művészi merészség egészséges és egyéni humorral.

Nem sok könyvet említhetünk meg, de azok művészi értéke bizonyságot tesz arról, hogy a magyar könyvkiadás nem hanyagolja el ezt a szép feladatot, igyekszik folytonosságot teremteni s igyekszik minél nagyobb és tartósabb örömet szerezni azoknak, akik a szép könyvet szeretik. S nem szabad elfelejteni, hogy minden könyv, amely az író mellett egy tehetséges festőnek is útat nyit a közönség szélesebb rétegei felé, egyben számot ad a magyar kultúra fejlettségéről s művészetünket talán legerőteljesebb szálakkal kapcsolja bele az európai művészet fejlődésébe.

*

A szép magyar könyvről multkori számunkban írt ismertetésben nem foglalkoztunk a *Gerevich Tibor* hatvanadik születésnapjára készült, most megjelent Emlékkönyv-vel (Franklin Társulat), amelyben tanítványai legjobb tanulmányaikat adták közre, főként magyar vonatkozású művészi kérdésekről és amelyet gazdag tartalma és javarészt kiadatlan illusztrációs anyaga mai művészeti irodalmunk egyik legjelentősebb munkájává avat.

TUDOSOK * IRÓK * MŰVÉSZEK

SINKA ISTVÁN

A költő arca a Vád, az elbeszélőé a Harmincnyolc vadalma s a kettőt összeölelő emberé a Fekete bojtár vallomásai című kötetéből tekint ránk. *Nemcsak a valóságban különös, figyelmetkeltő Sinka István arca, hanem az irodalmi alkotásaiból kibontakozó arckép is meghökkentően sajátságos, eredeti és egyedi. Írásainak eddigi fogadtatása épp eléggé rávilágít egyéniségének felöltő, szembeszökően különös voltára. Ádáz ellenségei vannak, akik tudni sem akarnak róla vagy legfeljebb fanyalogva ejtenek alkotásairól néhány köteles szót és szenvedélyes rajongói vannak, akik sohanem-volt, világirodalmi érdekű tüneményként bámulják. Aki ennyi ellentmondást arat és ennyi rajongást gyüjt, annyi bizonyos, hogy nem lehet érdektelen, szürke, kitaposott útakon haladó egyéniség.*

Alkotásainak nyersanyaga a Fekete bojtár valomásai-ban található meg. Költeményeinek, elbeszéléseinek, egész költői és emberi egyéniségének itt van a magyarázata. E kötet arról a Sinkáról vall, aki a „költő" előtt élt, szenvedett és vajudott s akiből a „költő" lett és még ma is táplálkozik. Legtöbb úgynevezett népi költőnk — néhány nagy kivételtől eltekintve — a polgári társadalom kultúrális lépcsőin lépegetett föl az irodalom magasságába. Bármily küzdelmek árán is, rendszerint még ifjúságában elvégezte a társadalmi és kultúrális érvényesülés sine qua nonját jelentő iskolákat s így jutott el irodalmi sikerekhez és elismertetéshez. Sinka Istvánnak ifjúságában csak álmai voltak mind erről. Gyönyörű lendülettel vágott neki a kultúra, a tudás országútjának, de néhány elemi osztály után leszorult róla a puszták úttalan, magányos földjeire, ahol minden lépés, mely a tudás és költői alkotás felé tart, kétszeres fáradságba és verítékbe kerül. Sinka a műveltség olthatatlan szomjúságával birkákat volt kénytelen legeltetni apró fiú korától kezdve, mert a szegénység és az ősök hosszú sora nem engedte másfelé. Bojtárkodott, szántott, vetett, aratott és lopva, itt-ott összeszedett, alkalom-adta könyveket olvasott. Nem tálalták elé készen a szellem ételét, pontosan és szakszerűen megállapítva az étrendet, ezért található meg olvasmányai közt a ponyva épúgy, mint a magas irodalom. Legelső, lenyügöző élménye Petőfi volt. Egy szegény, sovány kisbárányért cserélte el Összes verseit a pusztán s hordta magával mindaddig, míg ronggyá nem áztatta az eső. De addigra magába szívta a költészet édes mérgét, s addig birkózott önmagában Petőfi, szellemére nehezedő, ihletével, míg megbirkózott Petőfivel és megírta első, egészen magahangú versét. Petőfit azután még pusztai életében soronkövette számos más költő, magyar és külföldi, nagy és kicsiny, és Sinka ezek által élesztette önmagában lelke lángját, vágyai parazsát, hogy költő lehessen.

„De nagy vágyaid vannak," hűtötte le gazdaasszonya, mikor először jelentette ki, hogy költő akar lenni. „Urak dóga az! Azok ráirnek ilyesmiket studírozni. Hun tanulnád te meg az olyasmit? Itt a ganéba?" Sinka megmutatta, hogy a szellem ereje sokkal nagyobb, mint a nyers valóság, a folyton lefelé nyomó létharc hatalma. Példa az az élet, a szellemi felemelkedés példája azok számára, akik nem tudják megjárni a művelődés jól megépített betonútjait és ugyanakkor egy tanulsággal is szolgál. A Fekete bojtár vallomásai beszédes bizonysága annak, hogy az úgynevezett őstehetségeknek sem a vadvirágok és mezei méhek súgják a költeményeket, hanem így vagy amúgy, legtöbbjük megszerzi azt a költői műveltséget, mely ott van mint biztos alap, ihlető példa az egyéni szárnyalás számára. Sinka is legalább annyit tanult olvasmányaiból, mint a szájrál-szájra szálló népdalból, mely végeredményben szintén valamely, többnyire költői műveltségű, de neve-veszett költő egyéni ihletű, de kollektíve megőrzött alkotása. Sőt, az általánosan ismert népdalnak alig találni nyomát az ő költészetében.

Költeményeinek legtöbbje, ha külső formáját tekintjük éppannyira egyéni veretű, sajátos művészetű, mint bármely más műköltőé. Ritmus, rím, hangnem mind egészen más, mint a népdalé. Inkább az ősi magyar dallammal rokon az ő versének muzsikája: valami vontatott, borongó áramlás sodorja tova szavait, melyek folyton megtorlódnak, hogy egy-egy buktatón átjutva újra képek, szimbolumok, hasonlatok tavává sűrűsödjenek. Aki még a műköltészet alkotásainak ismeretében olvassa is legsajátosabb verseit, eleinte meghökken ezeknek a költeményeknek külső formáján, gyakori rímtelenségén, lazán egymáshoz fűzött sorain és bágyadtan omló zenéjén. Szemléltetésére Csak a vén bivalyos kiált című versének első versszakát idézzük:

Virítanak a napraforgók.
A nyár olyan, mint az arany.
A vándornak, ni, botja sincsen,
és útja sincsen és hontalan.
A kúton valaki vizet merít, megáll;
egy néni cipeli a borsót,
a fák alatt pap prédikál,
aztán egy kicsi koporsót
a föld mélyibe eresztenek.

Helyesen állapítja meg egyik méltatója, hogy „ő nem a népköltészetet emeli be a magas irodalomba, mint Erdélyi vagy többé-kevésbbé Petőfi, hanem a humuszt, a tájnak s a rajta való élésnek azt az ős televényét, amiből a népköltészet kivirágzott."

Ha külső mezében nem is, de a versek mondanivalójában annál inkább ott van Sinka népi származása, élete, ott van a táj, ahol bojtárkodott és ott vannak az emberek, akikkel a súlyos esztendők terhét együtt cipelte. Már évek óta elszakadt ettől a tájtól és világtól s a szíve „itt ver Budapesten", de lelke folyton visszasiet eltűnt életébe. Egész költészete nem más, mint állandó emlékezés. Szinte mindig az „emlékek viharában" csapong a lelke és birkózik hajdani élete hőseivel, eseményeivel, keserű és boldog élményeivel. Néha röpke verssé, halk lírai sóhajtássá, miniatür balladává formálódik benne az emlék, máskor mint például a Bödi Mariska, a Virágbomlás című versekben, vagy a Fekete bojtár vallomásai költői párjában: a Pásztorének-ben epikus szélességű költői elbeszéléssé terebélyesedik. Ilyenkor egészen feloldja a költemény zárt formáját, szerkezeti egységét, el-elhagyogatja a megpendített témát, mint maga mondja:

„De száz okot is érint a hangom,
mert fut a szó a lelkem után."

Az emlékező magatartás azonban nem teszi lággyá, bágyadtan szenvelgővé költészetét. Versein többnyire az emlékeket, a tájat és annak embereit mithikus felhőbe burkoló szomorúság borong, ezzel azonban nagyon is jól megfér nála, sőt e szomorúságból táplálkozik a kemény, szatirikus vagy vitatkozó, verekedő hang. Az egyik versében írja:

Az én ujjom: tüske is, lomb is...
Én engedem, hogy jól kilásson
a tüske, mert az nem tűrheti,
hogy a lombra száska másszon.

Ennek az emlékezést folytonos vádaskodással és vitatkozással párosító előadásmódnak különös példája éppen a Fekete bojtár vallomásai, ahol életének történetét állandóan meg-

követi formailag a hasábalakú ideális teret, melyben felépül. Ez a tér láthatatlan, nem érzékelhető közvetlenül, mint az érmeken, mégis lehetetlen belőle az alakot kiszakítani. Az előadásmódnak e kemény fegyelmén azonban átsugárzik a művész melegsége. Minél hosszabb ideig szemléljük a szobrocskát, annál gazdagabb élményt nyujt, annál inkább érezzük a művészi egyszerűség szövevényes gyökérzetét, mely épúgy szerteágazik, mint ahogyan a fehér fény a prizmán a szivárvány tündöklő színeire bomlik.

Mikus nagyobbméretű szobrokat is készít. Ezek szintén kisplasztikájából nőnek ki, ítéletünk szerint azonban azok monumentális hatását nem mindig érik el. A nagyobb felületek mögül gyakran hiányzik az élet teljessége, az a maradéktalan testi és lelki tartalom, mely kisméretű műveiben oly vonzó. Ebből is látható, hogy a művészetben a méret változása legtöbbször a műfaj változását jelenti. Kis- és nagyplasztika nemcsak nagyságban, hanem egyszersmind lényegileg is különböznek egymástól. — Szobrászunk nagyobb művei között is találunk tökéletesen érett alkotást. Az ülő nőben kisplasztikájának minden értéke valóban nagyszabású kifejezést nyert. A szobor vaskos megjelenése első pillanatra talán kellemetlenül hat. A mintázásnak az általános szépségideáltól történt eltávolodása a formai felépítés tömörségében leli magyarázatát; ezen túl azonban teljesen feloldódik az arcból kiáradó szelíd mosolyban, mely halvány ezüstös fényével lágyan, szinte észrevétlenül fonja be az idomok keményebb hullámzását.

Fegyelem és szabadság, külső nyugalom és belső gazdagság, formai erő és bensőséges költészet, számtalan ágból összefonódó egyszerűség: talán ezekből az összetevőkből nő ki Mikus művészete. Ma, midőn majdnem minden szobrász érdeklődése és vágya az emlékművek, hatalmas, építészettel kapcsolatos feladatok felé fordul, jól esik az ő csendes, őszinte, elmélyedő világában gyönyörködni és megpihenni.

Entz Géza.

A népi irodalom

Beszélgetés Veres Péterrel

Minden szellemi mozgalom életében elérkezik az idő, midőn a kezdeti alakulás után számot kell vetnie önmagával, meg kell állapítania eddigi eredményeit és jövendő céljait, hogy öntudatosan, erőit, képességeit legjobban kifejtve és a lehetőségekkel számolva növekedhessék. A népi irodalom számára is itt a befelénézés, a számvetés nagy pillanata. Sőt ránézve hangsúlyozottan is fontos ez az önvizsgálat, mert nem egy irány óhajt lenni a sok közül, hanem uralomra törve a „magyar irodalommá" akar válni. Éppen ideje hát, hogy tisztábajöjjön fejlődésének eddigi szakaszával, mégpedig necsak légüres térben szemlélve önmagát, hanem beleállítva a magyar irodalom történeti és jelen életébe és ennek a helyzetképnek megállapítása után próbálja, ha képességei erre feljogosítják, jövendő célját elérni.

De nemcsak az irodalmi irányt megteremtő és éltető író számára nélkülözhetetlen a „népi irodalom" problematikájának vizsgálata, hanem épannyira szükséges az irodalmi élet másik tényezője, az olvasó nézőpontjából is. A vak rajongás és gyülölködő fenekedés észszerűtlenségét az olvasónál is az értelmes ítéletnek kell felváltania, mert érdeklődése csupán így válik a népi irodalom s egyúttal az egész magyar szellemi élet hasznára. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha a népi irodalom legjelentősebb egyéniségei tisztán és egyértelműen meghatározzák mozgalmuk jellegét, eredményeit és céljait.

Ezért szentelünk mi is a megszokottnál több szót e problémának. Ezért kérdeztük meg *Tamási Áron* után a népi irodalom egy másik, sok tekintetben elütő, de époly jellegzetes és jelentős egyéniségét: *Veres Pétert*. Míg Tamási Áron és a legtöbb nagy népi író életmódjában, legalább is külsőleg, teljesen hasonúlt a polgári társadalomhoz, városi életet él, csupán szellemi munkával keresi kenyerét és a népi élet csak mint emlékanyag vagy időnkint felfrissített élmény áll rendelkezésére, addig Veres Péter nem szakadt el a népi életformától, Balmazújvároson most is a népi élet törvényei szerint él. Ezt az életformát azonban mintegy fölemelte, a kultúra, a műveltség követelményeivel összhangba hozta s így ideáltípusát teremtette meg annak a népi életformának, mely az egyedüli egészséges és lehetséges célja a népi irodalom társadalmi és kultúrális törekvéseinek. Veres Péter egyébként már többször kifejtette a népi irodalomra vonatkozó felfogását s így annál jelentősebb, amit mond, mert nem a pillanat ihletéből született, hanem hosszas vizsgálódás eredménye.

Az irodalmi irány ma már határozottá szilárdult elnevezéséből kiindulva, első kérdésünk: mit ért az irodalmon és mit a „nép" fogalmán, illetőleg a népin. A nép fogalmára irányuló kérdésünket megszűkítve: egy társadalmi osztály-e a nép vagy a nemzeti öntudattal rendelkező közösség egészét magában foglalja?

— *Hogy mi az irodalom* — feleli —, *azt olyan sokan és sokszor megmondották már, hogy nincs értelme a szót szaporítani. Mégis, hogy ne kelljen lexikonokhoz fordulni, amelyek nyilván mást-mást beszélnek, az egyszerűség kedvéért határozzuk meg: az irodalom az ember szellemi kifejezése, az érzés és az értelem, az élmény és a vélemény szintézise. A „népi irodalom" eszerint a magyar nép szellemi kifejezése volna.*

— *Igen ám, de itt vita van arról, hogy mi különbség van a „nemzet" és a „nép" között. A választ régen megadtam egy másik tanulmányomban, a „Népiség és szocializmus"-ban, most csak annyit, hogy a nemzet és nép máshol lehet azonos, de itt nem azonos. A nép ugyan nem tisztára osztályfogalom, nem is egyszerű faji fogalom, hanem e kettő szintétikus képlete. A nemzett itt történelmileg a birtokon-belüllevő rétegeket jelentette és pedig faji különbség nélkül, így az alullevő tömegek „nép" maradtak szintén faji különbség nélkül. Az összeolvadás biológiai téren állandóan folyik, társadalmi téren eddig még nem történt meg. Erre bizonyíték maga a falukutató és népi irodalom politikai ízű megjelenése és visszhangja is. Magyarországon a nemzetben mindenki benne van, a nép csak a dolgozó és a nemzet életéből kimaradt osztályokat jelenti: parasztságot és munkásságot együtt. Ezt így értelmezi a mindennapi úri és polgári szóhasználat is. Lehet még ezen vitatkozni? Mindenki tudja, miről van szó: barát is, ellenfél is.*

Mit ért elméletileg a népi irodalmon? — részletezzük tovább az előbbi kérdést. — Bővebben kifejtve: milyen jegyek jellemzik az igazi népi irodalmi művet s ki a népi író?

— *A válasz benne van az első kérdésre adott feleletben. Ha az irodalom az érzés és értelem, az élmény és vélemény szintézise, akkor a népi irodalomnak sem kell külön „elmélet". A népnek, a magyar népnek is vannak érzései, izlése, észjárása, vannak élményei és vannak — persze irodalmilag megfogalmazatlan — véleményei. Aki ezt igazán ki tudja fejezni, úgyhogy a nép és a kritikus értelem egyformán elismeri, az népi író, ha véletlenül gróf vagy pesti polgár volt is az apja. Eddig ez a csoda még nem történt meg. Az úri és polgári írók érdekes és mulatságos figurákat, mindenféle Mihályokat, Andrásokat és Göre Gáborokat halásztak ki a népből. Hogy ez mennyire felületes irodalom volt, bizonyság rá, hogy minduntalan, újra fel kell fedezni a népet, hogy az őstehetségek és a gyöngyös bokrétások még mindig csodát jelentenek. A népi irodalom elmélete hát csak annyi, hogy „adjuk önmagunkat". Ez egyébként minden irodalom és minden művészet első parancsa.*

Ennek az elméleti követelménynek mennyiben felel meg a mai közfelfogás szerinti népi irodalom? — kérdezzük. — Tehát a népi irodalomnak az „idea"-ja és a művek során kialakult mozgalom hogy viszonylik egymáshoz? Még inkább konkrétizálva: kiket, milyen műveket tart igazán „népinek" és miért?

— *A teljességtől messze vagyunk* — válaszolja — *s nyilván soha sem érjük el. A népi mélység époly bejárhatatlan, mint az emberi mélység, hiszen ez valójában ugyanaz. A felüllevő osztályok kultúrája múló virágzás, a megújulás mindig és mindenütt a népből jön.*

— *A kérdés többi mondataihoz csak annyit, hogy, amint már előbb mondottam, a népi irodalomnak nincs valami külön irodalmi „idea"-ja, társadalmi „idea"-ja viszont a magyar nép teljes testi-lelki felszabadulása és felemelkedése az általános emberi felé. „Általános emberi"-t mondtam és nem valami külön „európai"-t. „Európai" ez csak átmeneti, múló jelenség, az egyetemes emberi színképében.*

— *Hogy aztán kik azok az írók és melyek azok a művek, amelyek ezt az eszményi népit megközelítik, arról itt most nem beszélek, mert ez a népi irodalom elintézetlen belső vitakérdése. Én magam csak annyit mondok róla, hogy azok, amelyek önmagukon keresztül valóban a közösséget adják. A Puszták Népe és Sinka István versei a két szélső pólus: a magas értelem és a mély ösztön együtt és egyszerre.*

A népet társadalmi réteg értelemben véve, milyennek látja a modern magyar irodalom, közelebbről: a népi irodalom népábrázolását a valósághoz mérve? — folytatjuk tovább a probléma-oldozgatást. — A sokat emlegetett két szélsőségre gondolunk: Gárdonyi Én falum-jának ideális népére és Móricz sötét ösztönembereire. Nem a kettő közt van-e az igazság és nem ennek megfelelően kellene a népet ábrázolni?

— *Ennek a kérdésnek csak az utolsó mondatára válaszolok, mert abban benne van minden. A népet úgy kell ábrázolni, ahogy önmagunkon keresztül érezzük. Minden programmos ábrázolás hazugsághoz, túlzáshoz, egyoldalúsághoz vezet. Odavezethet a programmtalan ábrázolás is, ha az író lelki alkotánál és képességeinél fogva csak az ilyen vagy olyan részleteket és nem a teljességet tudja ábrázolni. Ez a Gárdonyi és Móricz esete. A teljesség nagy dolog, talán elérhetetlen álom, ezért azt hiszem jobb, ha az írót csak igényein és eredményein keresztül mérjük. Az író alkatát és tehetségét nem lehet kikapcsolni az eredmény vizsgálatánál, vagyis nem lehet feltenni azt a kérdést, hogy Móricz vagy Gárdonyi, hanem csak azt lehet mondani, hogy Móricz is, Gárdonyi is, ha tudnak valamit a teljességből adni. Az igazi az volna, akiben Sinka, Móricz, Illyés, Tamási és József Attila egyesülne.*

A népi irodalom csupán tartalmi, ihlet- és élmény-jellegében sajátságos irodalmi irány vagy vannak különleges céljai is? — hangzik a következő kérdésünk. — Egyáltalán: szabad-e célokat kitűzni eléje, bizonyos eszményi propaganda-jelleget öltenie és kell-e?

— *A népi irodalomnak, azokon kívül, amit már mondottam, nincsenek külön irodalmi céljai. Ha mégis harcol, úgy csak a saját elismertetéséért, létjogáért harcol. Ez pedig természetes, mert hiszen amint mondtam, minden író csak önmagát adhatja. S ha önmagán keresztül a népet is adja, a nép szellemi és társadalmi igényeit is megfogalmazza, akkor harc van, ha ő maga ártatlan bárányka is. Világos példa Móricz Zsigmond, aki sohase marakodott senkivel, aki se az úri, se a polgári írókat, se az urbánus szellemet nem támadta s mégis körülfogják, tépik, marják. Miért? Mert ábrázolásában elevenre talált.*

Megmaradjon-e ez a népi irodalom céljainak megvalósításáért küzdve a maga művészi eszközeinél vagy politikai erőket is igénybevegyen?

— *Az irodalom szellemi küzdelem, politikai erőket nem kell, de nem is lehet igénybevennie,* — válaszolja. — *Ellenben a politikai erők vegyék át mindazt, ami a társadalomban megvalósítható. Ma az írók arra kényszerülnek, hogy mozgalmakat indítsanak a politikai pártok helyett. Az irodalom és a politika azért keveredett itt össze, mert őszinte és erős népi politikai mozgalom nincs ma még Magyarországon.*

Hogyan reagál a népi irodalomra az a réteg, melyről szól: a nép? Elfogadja-e, azonosítja-e magát vele vagy csupán a felsőbb rétegek divatjának véli, sőt tudomást sem vesz róla?

— *A nép a maga egész tömegében nem sokat tud erről az irodalomról. Azonban megtörtént a csoda: a parasztság és a munkásság igényesebb, szellemileg fogékonyabb emberei, nem is beszélve szellemi vezetőikről, már tudnak az élő magyar irodalomról s nem csupán olvasmányt várnak tőle, hanem szellemi irányítást is. Vagyis nyugodt lélekkel mondhatjuk: nép és élő irodalom egymásra találtak. Népfőiskolás parasztfiúk, ifjúmunkások, diákok ezrei olvassák a mai népi írókat és főleg csak ezek olvassák, mert ezek nem elégednek meg a közönséges olvasmánnyal. A polgárnak mi nem kellünk. Akik mégis olvasnak bennünket, azok inkább intellektuel-félék, akik érdekességet, kuriózumot, „nyers életet" keresnek a népi irodalomban.*

Milyennek látja a népi irodalom és az úgynevezett polgári irodalom viszonyát? — hozakodunk elő napjaink egyik leginkább bolygatott problémájával. — Egymással ellentétes-e a két irány és magatartás vagy egymást kiegészíti a magyar irodalom színképében? Egészséges küzdelem után kiegyenlítődhetik és felolvadhat-e a kettő egy új egységes színezetű irodalmi szintézisben?

— *„Polgári" és „népi" nem szükségképen ellentétes irányok* — feleli, — *lehetnének párhuzamosak is. Csakhogy itt az a baj, hogy teljes értékű polgári irodalom nincs. Hol vannak azok az írók és művek, amelyek a magyar polgári világot, ízlést, észjárást, szellemet, életet kifejezik? Sehol. Az urbánus írók legjava is olyan magánügyekkel bíbelődik, amelyekben egyáltalán nincs meg sem a magyar polgári jelleg, sem az általános emberi eszmény. Nem is beszélek arról, hogy a legtöbb polgári írónak nincsenek is saját emberi élményei, hanem csak nyugati „mű-élmény"-eken keresztül akarják vagy próbálják kifejezni a magyar polgári életet. Persze, hisz nincsen is magyar polgárság, hát mit fejezzenek ki? Ez igaz, de mégis itt van a magyar polgárság helyén egy félig hasonult keverék. Ezt is ki lehet fejezni. Csak, persze, nagy, szabad és bátor szellemek kellenek hozzá, akik be mernek és be tudnak hatolni a káoszba is és rendet, értelmet visznek magukkal. Itt a rend és értelem az volna, hogy ez a polgárság vagy el tudja fogadni a magyar észjárást, a magyar ízlést, a magyar ösztönvilágot, vagy elpusztul, mert nem élhet örökké a néptől külön életet. Ennek a példázása, ábrázolása sorsokon, történeteken keresztül közelebb vezethetne a polgárt a néphez. Ez azonban így csak programm volna s ha nincs mögötte az írók magyar közösség élménye, egy égakarata, akkor csak rossz programmirodalom lehetne. Vagyis ott vagyunk, hogy nincsenek súlyos élményekkel megrakódott polgári íróink. Akik lehettek volna, mint Németh László és Kodolányi, azok meg a néphez menekültek, mert az idegen közegben nem értették meg őket s ízlés- és ösztönvilágukban felébredt az ősi magyar, ami ma a népi-magyar.*

— *Így aztán a kétféle irodalom egybeolvadásáról sem lehet beszélni. Amíg a nép és a polgárság egymásba nem olvad egy új osztálynélküli egységben, addig szellemi színképük sem lehet egységes.*

Ha mégis megvan rá a lehetőség, mi ennek a szintézisnek az útja-módja? — kérdezzük befejezőül. Mi az ideális fejlődés nézete szerint?

— *A legjobbaknak már ma is lehetne ezen munkálkodni,* — válaszolja. — *A népi írókon nem múlik. Ők önmagukat adják s önmagukban a népet adják vagy legalábbis azt akarják adni. Ők ebből nem mozdulhatnak ki, mert hamis szerepekbe esnének s ez összeférhetetlen írói igényükkel. A polgároknak kell hasonulniok. Mi már sokszor megmondottuk, hogy a nép nemcsak szellemi és történeti, hanem élettani valóság is: sok mindent magába fogadhat, de önmagából nem léphet ki, mert akkor elveszett. Mi — s ezt írókra és parasztokra leginkább mondhatom — nem lehetünk indogermán magyarokká, amint a jóhiszemű magyarok ezrei szeretnék, mert nem is tudunk indogermán magyarokká válni. Ehhez túlnagy bennünk a keleti örökség vérben és szellemben egyaránt. Nincs más megoldás: az indogermán magyaroknak kell bennünk felolvadni. Nem kell félniük: nem vesznek el, meglesznek bennünk. Meg van írva: aki elveszíti önmagát, csak az találja meg igazán önmagát.*

— *Mondom: mi nem engedhetünk, mert bennünk a magyarság veszne el.*

— *Megpróbáltuk: nem sikerült. Indulásunk még nem volt népi. Egyedül Erdélyire és Kodolányira lehetne ráfogni, hogy programmos népinek indultak. De ők is csak ösztöneiket követték s nem valami elgondolt programmot. A többiek a „humanum", az „egyetemes emberi" útján indultak. Nemcsak Németh László, hanem én is, sőt bizony még Sinka István is. A „Himnuszok Kelet kapujában" nem valami szándékos „népi" mű, hanem csak sóhajtozás a nagy Ismeretlen felé. Ki tehet róla, hogy amikor a szépséget és igazságot meg akartuk fogalmazni, akkor mindnyájan a népünkhöz érkeztünk el. Mert a mi útunk csak rajta keresztül vezethet az általános emberi felé.*

— *Aki ezt nem érti meg, annak nincs köze a magyar sorshoz, ha a legszebben ír is magyarul. A nyelvet még meg lehet tanulni, de a sorsot élni kell. Együtt a néppel mint test és lélek.*

Veres Péter határozott, világos értelemmel és öntudatos nyugodtsággal megfogalmazott válasza egyértelmű és nem hagy kétséget maga után. Így látja ő a népi irodalom lényegét, célját és a polgári irodalomhoz való viszonyát. Különösen az utóbbival, kapcsolatban kifejtett véleménye látszik véglegesnek és megmásíthatatlannak; a polgári írókon lenne a sor, hogy nyugodt, szenvedélymentes kritikával, probléma-tisztázó beszélgetésekkel megvizsgálják annak a lehetőségét, hogy a ma még tűznek és víznek tetsző két ellentét hogyan békülhetne össze az új magyar irodalom egységes áramlatává. Mert ez a mai „bellum omnium contra omnes" hasznára alig, legfeljebb kárára válhatik a magyar szellemi életnek.

Fényi András.

A legszerénytebb magyar szobrász műtermében

Nem a műterem érdekel, hanem a művész. Tiszta, polgári rend fogad. Annyit már tudok *Mikus* Sándorról, hogy 24 éves korában lett művész, atyja korán halt meg s fiatal kamaszkorától családfenntartóként támogatta édesanyját és négy testvérét. Azután elmondja még, hogy gyermekkorában is művésznek készült, de később tiz éven át teljesen megfeledkezett első terveiről. Huszonnégyéves fejjel kezdett rajzolni, festönek készült. Félévi festői munka után egy szabadiskolában látott először igazi szobrokat. Antik és reneszansz munkák gipszmásolatait. Ez a találkozás érlelte meg benne a szobrászt.

— Akkor készitettem első szobromat s e munkám juttatott egy idősebb mester műtermébe. Öt éven át dolgoztam mellette, megtanulva mindazt, amit a művészetben meglehet tanulni. Majd 1928-ban kerültem ki egy pártfogóm jóvoltából Itáliába s Róma, Velence, Firenze után 1930-ban jöttem vissza. Alig kerültem ki mesterem műhelyéből, a legnagyszerűbb

Szent Ferenc szobra

remekművek között találtam magam. *Szorgalmasan dolgoztam, de egyidő mulva eljutottam arra a pontra, ahonnan a tanultakat továbbfejleszteni már nem lehet. Helyben topogtam egy ideig, mig rá nem jöttem, hogy a magam erejéből és a magam tehetségével kell mindent ujra kezdeni és ujra felépiteni.*

— 1932-től két éven át nem dolgoztam semmit — folytatja beszámolóját *Mikus* Sándor. Olvastam. Főleg szépirodalmat, magyart és külföldit egyaránt. Pótoltam mindazt, amit fiatalabb éveimben kénytelen voltam elmulasztani. *Kunt Hamson oldalai között jöttem rá arra a régi igazságra, hogy mindenkinek azt kell csinálnia, amire képes. Nem többet. Hogy a mufatósabb külsőért folytatott erőlködés kárbaveszett fáradtság.* Amit kizárólag a saját tudásom épit föl az igaz és értékes lesz. Elölről kell kezdeni mindent, nehogy az ember keze ügyesebb legyen, mint amennyire mondanivalója futja. Különben jó zsonglőr, de rossz művész. Trükkök éltetik, hazug lesz. Hogy nem állit be modellt, hanem emlékezet szerint mintázza a választott mozdulatot annyiszor, hogy maga is azt higgye: ez másképen elképzelhetetlen. Igy alakult szilárddá egyéniségem, igy fejeztem fel az utat, amelyet követnem kell. igy róttam biztosan egymás után lépteimet, melyek mind előbbrevittek. *Mindezt magamtól kellett fölfedeznem, senki nem tanitott, minderre egyedül az irodalom nevelt.* Jó irányban tapogatóztam, legalábbis erre biztatott a Szinyei Szalon tavaszi dija. Már körülbelül oly biztosnak éreztem tudásomat, hogy amit ma nem tudtam megcsinálni, azt nyugodt lélekkel halaszthattam másnapra. Következetesen dolgoztam, mert azt csináltam csupán, amire képesnek itéltem magam.

Igy számol be *Mikus* Sándor művésszé érésének korszakáról. Nehezen beszél, félmondatokból kell egészet kovácsolni. Szerénységét, zárkózottságát őrzi 1935 óta. Akkor még sulyos bizonytalanság zavarta, kételkedett, hogy születik-e majd oly alkotása, melyet maradéktalanul magáénak vallhat. Félrevonult, kerülte az embereket s a hosszabb tétlen időszak után kizárólag magának dolgozott két, vagy három éven át. Kisméretü szobrokon csiszolta tehetségét. 1937-ben rendezte második gyüjteményes kiállitását, melyet már teljes elismeréssel fogadtak. Ugyancsak ezévben nyert két kis szobra a párisi világkiállitáson két aranyérmet. Ezután látott nagyobb lendülettel a munkának, sikeres évadot követő négy évvel kis szobrait már nagyobbak váltják föl.

— *A kis szobor mindig egy nagynak a terve — veti közbe a mester. Sok van közöttük, mely talán örökké első fogalmazásában marad meg, másokat később ujramintázok.* Néha évek is eltelnek, amig a kis alakot nagyobb formában mintázom ujra — ehhez mindig az első élménynek ujra való jelentkezése szükséges.

A kis szobrok a legnagyobb alkotások minden jegyét magukban rejtik. Olyanok, mint a tökéletes vázlatok. Megállják a helyüket bárhol s gyakran csak a külső körülmények gátolják, hogy olyan méretekben bizonyithassák szépségüket, amilyen méretekben az őket megteremtő gondolat született. Mesterük a szobrászat legtisztább eszközeivel dolgozik. Talán legjobb és legkövetkezetesebb ismerője mesterségének. Az irodalom nevelte szobrásszá, de művei messze kerülnek minden irodalmi, vagy romantikus mellékizt. Kizárólag a szobrász gondolatait tolmácsolják a szobrász tisztult eszközeivel, az ujmódi művészet klasszikus mestere anélkül, hogy köze lenne a klasszikus, vagy klasszicizáló lélekhez, formákhoz, külsőségekhez és hangulathoz.

— Modern művészet? — válaszol *Mikus* Sándor az ujabb kérdésre. Elcsépelt szó. Nehéz beszélni róla. Az őszinteséggel függ szorosan össze. Aki azt csinálja, amit kisértő problémának érez és pontosan ugy csinálja, ahogy a problémát ő maga képes megoldani, modern lesz. Nem raffinéria, programszerü elhatározás szükséges hozzá, hanem a legegyszerübb őszinteség. *Kétélü fogalommá lesz az ujmódi művészet. A jó és rossz szobrok kérdésévé egyszerüsithető le. A rossz idejét multa a születés pillanatában, a jó meg időszerü lesz mindig.* Olyan egyszerüen és természetesen kell a szobrokat mintázni, ahogy a görögök csinálták. Ez a legegyszerübb, de a legnehezebb követelmény is.

Azután másról beszélünk. Elmondja, hogy az idősebb nemzedék tagjai közül *Medgyessyt* és *Ferenczy* Bélát tartja legkiválóbb mesterünknek. A szobrász feladatáról csak annyit, hogy elsőrendü kötelessége — mint minden más művésznek — közelebb hozni egymáshoz az embereket. Gazdagokat a szegényekhez, okosakat a butákhoz, vérmeseket a nyugodtakhoz. Azokat kapcsolni egybe egy pillanatra, akik nemcsak a szemükkel nézik a műalkotást, mert a szemnek kizárólag a felületesebb dolgok valók, hanem akik értenek is a művészet titkos nyelvén. Elmondja, hogy ezt a feladatot kizárólag az igaz művészek képesek megoldani, mert csak azok az alkotások melegithetik össze egy-egy pillanatra a legkülönbözőbb embereket, amelyek következetesen hirdetik a maguk igazságát s nem engednek a könnyelmü kalandozások csábitásának.

Mikus Sándor szóval és tettel vallja igazát, A kis szobrok mesterének ismerik mindenütt. Nem ellenkezik. Az öndicséret ismeretlen fogalom előtte, munkái független életet élnek és hite szerint majd azok verekszik ki méltó helyüket a magyar szobrászatban. Nagyobb megbizatást még egyet sem kapott, de kisméretü alakjait annál többen ismerik. Zugolódás és elégedetlenség nélkül vár. Várja az időt, amikor majd megértik, hogy alkotásai nemcsak egy-egy embernek mondhatnak ujat, hanem sokaknak is: mindenkinek. Biztos a maga igazában. Biztosabb, mint mások. Talán ezért várja megrendíthetetlen nyugalommal a jövőt.

—y. —s.

A LEGELTERJEDTEBB, LEGSZEBB HETILAP A
Képes Krónika
MEGJELENIK MINDEN PÉNTEKEN!
Kiadóhivatal: Budapest, V., Honvéd-utca 10.
ÁRA 40 FILLÉR

Február 17. Csütörtök

Élelmiszerpiac

Az élelmiszerpiacon a következő cikkekben történt jegyzés: (nagykereskedelmi árak.)

Zöldség- és főzelékfélék: Gülbaba- és nyári rózsaburgonya 30.55, őszi rózsa 29.50, Ella- és sárgaburgonya 26.35, étkezési Woltmann 24.50, étkezési Krüger 23.75, vöröshagyma 38.15, fokhagyma 116.56 pengő métermázsánként. Paraj 500—700, sóska 800—1400, karfiol leveles 360—560, karfiol tisztitott 380—900, melegágyi saláta 40—200, kalarábé 60—140, céklarépa 80—140, feketeretek 100—200, melegágyi hónaposretek 150—300, torma 70—450, csiperkegomba 800—1500, sütőtök 20—80, sárgarépa 25—36, petrezselyemgyökér 50—70, fejeskáposzta 34—50, kelkáposzta 40—69 fillér.

Gyümölcs: Nemes alma 280—600, közönséges 200—300, szőlő 1200—1850, héjas dió 850—900, mandula 800, mogyoró 650 fillér. Dióbél 25.50—27 pengő.

Szinházak műsora:

OPERAHÁZ. Csütörtök: Hunyadi László (ifjusági — 4). Péntek: IV. Filharmoniai hangverseny (7). Szombat: A köpeny, Coppelia, Bolero (6). Vasárnap délelőtt: János vitéz (11). Este: A trubadur (Népm. Biz. V—5. előadása a Magyar Művelődés Házában — 6).

NEMZETI SZINHÁZ. Csütörtök, vasárnap délután és hétfő délután (Nyugdijas színészek javára): A kaméliás hölgy. Péntek: Napfoltok. Szombat, vasárnap és hétfő: A 106. születésnap (pén. XX, szom. bemut., vas. I, hét. II. bérl. — 2, 6, Napfoltok előadása fél 7-kor kezdődik).

NEMZETI KAMARA SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Fatornyok (3, fél 7).

MAGYAR MŰVELŐDÉS HÁZA. Csütörtök: A Rádiózenekar V-ik nyilvános hangversenye (7). Péntek: Zugnak a szirénák (ifjusági film — fél 4, fél 7). Szombat délután: Kisfilharmoniai hangverseny (H. — fél 4). Este: A Székesfővárosi Zenekar Lehár-hangversenye (fél 7). Vasárnap délelőtt: A zöldnadrágos lovag (10). Délután: Pastor Angelicus (film — fél 3). Este: A trubadur (az Operaház vj. V—5. — 6).

VIGSZINHÁZ. Csütörtök, péntek és vasárnap este: A mi kis városunk. Szombat, vasárnap délután: Warrenné mestersége (csüt. K, vas. T. bérl. — 3, fél 7.

PESTI SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Fecske és denevér (3. fél 7).

UJ MAGYAR SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Az első (3, fél 7).

ANDRÁSSY SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: A pénz nem boldogit (csüt. E, pén. F, vas. H. bérl. — 3, fél 7).

MADÁCH SZINHÁZ. Minden este és vasárnap d. u. is: Első Anna és Harmadik Károly (3, fél 7).

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ Minden este és vasárnap délután is: A királyné csókja. Vas. és ün délelőtt: Latyi Matyi mint Robinson (11, 2, 6).

VIDÁM SZINHÁZ. Minden este, vas. és ün. délután is: Ballépés jobbra (fél 4, fél 7).

REVÜPALOTA. Mindennap: Automat oh! (fél 7, hétfő, vasárnap és szombat délután fél 4-kor is)

KAMARA VARIETÉ. Mindennap: Női kiszolgálás (fél 7, hétfő, szombat fél 4, fél 7, vas. 2, fél 5, 7)

KOMÉDIA ORFEUM Minden nap: Hetye-petye (fél 7, hétfő, szombat, vas. és ün. fél 4-kor is).

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig: Fekete Péter (fél 5, 7, vasárnap fél 3, fél 5, 7).

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig: Nótás kapitány (fél 5, 7, vasárnap fél 3, fél 5, 7).

KISFALUDY SZINHÁZ. Csütörtökig: India rózsája (fél 5, 7, vasárnap fél 3, fél 5, 7).

NEMZETI BÁBSZINHÁZ. Minden hétfő, szerda csütörtök és szombat: Angyalt vettem feleségül. Kedd és vasárnap: Panoptikum. Péntek: Toldi. Csütörtök, szombat, vas. és ün. délután: Mátyás király rendet csinál (fél 4, fél 7).

Napirend:

CSÜTÖRTÖK:

Róm. kat.: Donáth pk. vt. — Gör. kat.: Tódor. — Prot.: Donát. — Középeurópai időszámitás szerint Budapesten a Nap kel 6 óra 50 perckor, nyugszik 17 óra 09 perckor, a Hold kel 24 óra 31 perckor, nyugszik 10 óra 40 perckor.

Vizállás:

A földm. minisztérium vizrajzi intézete jelenti: A Duna végig apad. Mohácsig alacsony, lejjebb közepes vizállásu. Szerdai vizállások: Schaerding 224 cm (12%), Passau 424 (20), Struden 276 (30), Krems 259 (21), Bécs 241 (21), holnap 235 (21), Pozsony 298 (25), Gönyü 226 (28), Komárom 245 (29), Esztergom 224 (29), Budapest 294 (32), holnap 283 (31), Dunapentele 258 (32), Paks 297 (31), Baja 418 (37), Mohács 447 (39), Bezdán 489 (41), Gombos 419 (41), Palánka 404 (45), Ujvidék 506 (48). — A Rába Szentgotthárdnál minusz 36 (11). — A Dráva Barcsnál 48 (5), Drávaszabolcsnál 62 (2).

A Tisza Vásárosnamény és Tiszafüred között árad, máshol apad. Tiszaujlakig alacsony, lejjebb közepes vizállásu. Szerdai vizállások: Máramarossziget 129 cm (16%), Visk 124 (22), Tekeháza 126 (23), Tiszaujlak 214 (23), Vásárosnamény 552 (44), Tokaj 507 (44), Tiszafüred 422 (42), Szolnok 468 (42), Csongrád 555 (44), Szeged 582 (43), holnap 582 (43), Zenta 496 (42), Titel 441 (46). — A Szamos Désnél 24 (31), Szatmárnémetinél 110 (30). — A Bodrog Bodrogszerdahelynél 383 (47). — A Sajó Bánrévénél 45 (13). — A Hernád Hidasnémetinél 21 (13). — A Körösök Csucsánál 45 (14), Nagyváradnál minusz 84 (17), Békésnél 280 (41), Gyománál 300 (43). — A Maros Marosvásárhelynél minusz 13 (20), Makónál 49 (16). — A Balaton Siófoknál 83 (67). — A Velencei-tó Agárdnál 154 (68).

Rádióműsor:

A VATIKÁNI RÁDIÓ FEBRUÁRI HIRSZOLGÁLATA

Csütörtök: 19.30 óra: Ukrán hirszolgálat 49.96 m. hullámhossz. 20 óra: Lengyel hirszolgálat 49.96 m. hullámhossz. 20.30 óra: Olasz hirszolgálat 49.96 m. hullámhossz.

CSÜTÖRTÖK, FEBRUAR 17.

6: Uzen az otthon. — 6.25: Ebresztő, torna. — 6.45: Reggeli zene. — Közben 7: Hirek. — 8: Hirek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. — 8.35: Délelőtti muzsika — 10: Hirek. — 10.15: Szalonzenekar. — 11.10: Vizállás. — 11.15: Hanglemezek. — 11.40: A fegyelmezés szerepe a nevelésben. (Előadás.) — 12: Harangszó, Himnusz. — Utána: Rendőrzenekar. — Közben 12.40: Hirek. — 13.20: Időjelzés, vizállás. — 13.30: Honvédeink üzennek. — 14: Rádiózenekar. — 14.30: Hirek. — 15: Beszkárt-zenekar. — Közben 15.30: A Parlament kegyelete. (Előadás.) — 16.20: Hanglemezek. — 16.45: Időjelzés, hirek. — 17: Vers és muzsika a szerelemről. — 17.35: Mezőgazdasági előadás. — 18: Népdalkincsünk gyöngyszemei. — 18.50: Hirek. — 19: Marsovszky Livia verseket ad elő. — 19.10: A rádiózenekar nyilvános hangversenysorozatának V. estje. (Közvetités a Művelődés Házából.) — A szünetben kb. 19.55: Munkácsy Mihály Munkácson. (Előadás.) — 21.15: Barátom barátja. Tóth László elbeszélése. — 21.30: Géczy Barnabás zenekara. — 21.40: Hirek. — 22.10: Hirek német, angol és francia nyelven. — 22.40: Séta Operettországban. — 23.45: Hirek. — BUDAPEST II. 17: Hirek német, román, szlovák, ruszin és horvát nyelven. — 19: Francia nyelvoktatás. — 19.30: Tánclemezek. — 20.30: Előadás Salamon Ferencről. — 20.50: Cigányzene. — 21.30: Kis falu a Magas Tátra alján. (Előadás.) — 21.40: Eyssen Irén énekel. — 22.40: Hirek. — KISÉRLETI ADÓ. 17.30—18.55: Gondüző derü. —

LAJLA
Különleges filmesoda! Uj premierje Kizárólag: OMNIA

Mozik műsora:

ADRIA. (T.: 353—707.) **Akkor.** 1/4, 1/6, 1/8, vas., ün. és hétfőn: 11, 1, 1/4, 1/6, 1/8.

ALKOTÁS. (T.: 355—374.) **Csavargók.** 1/4, 1/6, 1/8, hétfőn 1/2-kor, vas. és ün. 11 és 1/2-kor is.

ATRIUM. (T.: 153—034, 154—024.) **Kalotaszegi Madonna.** 1/4, 1/6, 1/8, szom., vas és ün. 1/2-kor is.

BARLANG. (T.: 422—722.) Második hétre prolongálva! **Zenélő malom.** Mindennap: 1/2 12, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8. Első előadás mindennap mérsékelt áru.

BELEZNAY. (T.: 225—276.) **Makacs Kata.** — **Filmexpedició Bulgáriába.** 10, 1/2 12, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8, vas. 11, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8.

BELVÁROSI HIRADÓ. (T.: 181—244.) **Párisi emlék** (Benkő, Goll Bea). — **Utitársak** (szines rajzfilm). — **Rajzos hiradó Munkácsy Mihályról.** — **Magyar, Ufa és Európa hiradók.** Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.

BETHLEN. (T.: 225—003.) **Féltékenység.** 1/4, 1/6, 1/8, ün. 1/2-kor, vas. 11 és 1/2-kor is.

BUDAI APOLLO. (T.: 351—500.) **Asszony a katedrán** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 1/2-kor is.

CORVIN. (T.: 138—938, 339—584.) Második hétre prolongálva! **Tonelli.** Mindennap: 3, 5, 1/8.

FÉLTÉKENYSÉG
Zsigray Julianna gyönyörü regénye filmen!
FÉLTÉKENYSÉG
TOLNAY, SOMLAY, NAGY ISTVÁN
művészi együttese!
FÉLTÉKENYSÉG
UJBUDA, CSABA, BETHLEN, MESEVÁR

CSABA. (T.: 146—040.) **Féltékenység.** 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/2-kor is, vas. 11 és 1/2-kor is.

DAMJANICH. (T.: 425—644.) **Akkor.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 11 és 1/2-kor is.

DEÁK. (T.: 125—952, 121—343.) **Muki.** (Szilassy, Pelsőczy, Latabár.) — **Tejut** (szines rajzfilm). — **Hiradó.** 1/2, 1/4, 1/6, 1/8, vas. d. e. 11-kor is.

DUNA. (T.: 111—994.) **Mesél az élet.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 1/2-kor is.

FÓRUM. (T.: 189—707, 189—543.) Negyedik hétre prolongálva! **Valamit visz a viz.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. d. e. 11-kor is.

GLORIA. (T.: 427—521.) **Ragaszkodom a szerelemhez.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 1/2-kor is.

HIRADÓ FILMSZINHÁZ. (T.: 222—499.) **Párisi emlék** (Benkő, Goll Bea). — **Kacsareklám** (szines rajzfilm). — **Rajzos hiradó Munkácsy Mihályról.** — **Magyar, Ufa és Európa hiradók.** Folytatólagos egyórás előadások 9—21 óráig.

HOMEROS. (T.: 496—178.) **Ragaszkodom a szerelemhez.** — **Világhiradók.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 1/2-től.

JÓZSEFVÁROSI. (T.: 131—316.) **Ragaszkodom a szerelemhez.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 1/2-kor is.

KAMARA. (T.: 423—901.) Második hétre prolongálva! **Fény és árnyék.** (Ajtay Andor, Bulla Elma.) — **Hiradó.** Mindennap: 1/2 12, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8.

KASZINÓ. (T.: 185—329, 383—102.) **A Benedek-ház.** 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/2-kor is, vas. és ün. d. e. 11, d. u. 1/4, 1/6, 1/8.

KORZÓ. (T.: 182—818.) **Első csók.** (Danielle Darrieux.) 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/2-kor is vas. és ün. d. e. 11, d. u. 1/4, 1/6, 1/8.

MESEVÁR. (T.: 114—502.) **Féltékenység.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. 1/2-kor is.

NEMZETI APOLLÓ. (T.: 222—002.) Harmadik hétre prolongálva! **Kalotaszegi Madonna.** — **Hiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/2-kor, vas. és ün. 11 és 1/2-kor is.

OMNIA. (T.: 130—125.) **Lajla** 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/2-kor, vas. és ün 11 és 1/2-kor is.

OTTHON. (T.: 146—447.) **Akkor ...** 1/4, 1/6, 1/8, vas. 1/2-kor is.

PÁTRIA. (T.: 154—673.) **Muzsa, 10,** 1/2 12, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8, vas. 11, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8.

PEST (T.: 221—222.) **Éjjeli zene.** Mindennap: 1/2 12, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8.

RADIUS. (T.: 122—093, 120—564.) Negyedik hétre prolongálva! **Cseresznyevirág:** Pierre Richard Willm, Hayakawa. — **Hiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/2 12-kor is, vas. és ün. d. e. 11, d. u. 1/4, 1/6, 1/8.

SCALA: (T.: 114—411.) **A Benedek-ház.** 1/4, 1/8, 1/8, szom., vas. és ün. 1/2-kor is.

SZÉKELY. (T.: 226—425.) **Akkor.** Mindennap: 1/2 12, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8.

TISZTIKASZINÓ ZÁRTKÖRÜ FILMSZINHÁZA. Febr. 17. és 20-án: **Botrány.** — 22-én: **A bün árnyékában.** Előadások kezdete 1/5 és 1/7 órakor.

UGOCSA. (T.: 154—422.) **Jómadár.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. 1/2-kor is.

UJBUDA. (T.: 268—999.) **Féltékenység.** 1/4, 1/6, 1/8, hétfőn 1/2-kor, vas. és ün. 11 és 1/2-kor is.

URÁNIA. (T.: 146—045.) Harmadik hétre prolongálva! **Felejts, ha tudsz.** (Hans Moser, Marthe Harell.) 3, 5, 1/8, vas. és ün. 11-kor is.

XXVI. ÉVF. 38. SZÁM. **NEMZETI UJSÁG** 1944 febr. 17. CSÜTÖRTÖK

Főmunkatárs: TÚRI BÉLA † 1919—1938.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Honvéd-utca 10. Telefon: 119-560, 119-566 és 119-569
Budapesti és környéki cimváltozások és reklamációk 113-006.
Előfizetési pénztár: Báthory-utca 5. Hivatalos órák 8—4-ig. Telefon: 116-335.
Belvárosi kiadóhivatal: IV., Kossuth Lajos-utca 5. Telefon: 189-533 és Christophoros utazási és menetiegyiroda. Telefon: 187-502
Szinházjegyiroda a Cristophorosban. Telefon: 189-533 és 187-502.
Fiókkiadóhivatalok: (Vidéki előfizetési és árusitási osztály) V., Báthory-utca 8. Telefon 119-560 és a Pázmány könyvkereskedésben, Baross-utca 82. Telefon 135-479.
Előfizetési ára egy hóra 5.60 P, negyedévre 16.— P.
A Nemzeti Ujság postatakarékpénztári csekkszámlája: 2090
Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Nyomatott a PALLAS IRODAI ÉS NYOMDAI R.-T. kőolajmelegitésü Rotaprint-gépein, Budapest, Honvéd-utca 10. — (Felelős: Gyárfás Kálmán igazgató.)

SZINHÁZ-MŰVÉSZET

EGYHÁZI KITÜNTETÉS. *XII. Pius pápa Serédi Jusztinián bíboros, Magyarország hercegprimásának előterjesztésére Mengl Ferenc kormányfőtanácsost a Nagy Szent Gergely-rend lovagkeresztjével, míg Barcs Kálmán fővárosi bizottsági tagot a „Pro Eclesia et Pontifice" aranyérdemkeresztel tüntette ki. A magas pápai kitüntetéseket február 20-án délelőtt 10 órai nagymise keretében a békéteri plébániatemplomban Mihalovics Zsigmond pápai prelátus adja át. A kitüntetteket a magdolnavárosi egyházközség részéről dr. Homonnay Tivadar főpolgármester, az egyházközség világi elnöke köszönti. Mengl Ferencnek és Barcs Kálmánnak nagy része van abban, hogy a békéteri templom orgonával és művészi gótikus szárnyas oltárral gazdagodott.*

Actio Catholica Budapesti Csoportbizottsága (VIII., Üllői-út 40. III. 2. Telefon: 132—242.) zelátorai számára lelkimagány-napot rendez február 26-án, szombaton délu án 4—8-ig és 27-én, vasárnap délelőtt 8—12-ig a Szent Szív Intézetben. (XIV., Ajtósi Dürer-sor 21.) Reggeli előzetes jelentkezésre kapható vasárnap. Cukrot, kenyeret mindenki hozzon magával. Részvételi díj a rendezési költségekhez való hozzájárulás címén 2.50 P. Reggeli 50 fillér. Vasárnap közös szentmise lesz. A recollectiót Strecke Ernő gimn. hittanár, a csoportbizotság ügyvezetője vezeti.

Háromszázezer anya ajándékoz évente gyermeket a hazának. Az Actio Catholica országos elnökségének hivatalos lapjában a „Magyar Katolikus Akció"-ban Mihalovics Zsigmond országos igazgató írt vezetőcikket a „Vándorkelengye" nagy jelentőségéről és ennek kapcsán a következőket írja: „Háromszázezer anya ajándékoz évente gyermeket a hazának. Ezeknek jórésze egyszerűbb körülmény közt él. Legtöbbje elzárva a beszerzés lehetőségeitől. Bátrak voltak, hogy vállalták az anyai hivatást. Ezt a bátorságot méltányolni, megjutalmazni kötelesség. Minden egyházközség szervezze meg a csecsemő vándorkelengye akciót." A lap februári számában ezenkívül dr. Szunyogh X. Ferenc O. S. B. Korom Pál, Wünscher Frigyes, Márton Gyula írtak cikkeket.

HARMONIA SACRA
karénekeskönyv és zseb-kántorkönyv a kötelező egyházi énekek könnyű kíséretével.
MAGYAR KÓRUS, BP. XII., FERY OSZKÁR-U. 35.

Időszerű szociális tájékoztató címen rendezi meg az idén a Szociális Misszió Társulat Szociális Iskolájának XXXII. évfolyamát a központi székház termében (I., Krisztina-körut 25.). Az előadások február 25—március 14-ig minden kedden és pénteken délután 6—fél 8-ig lesznek. A megnyitón dr. *Csanády* Gusztáv fővárosi tanácsnok, *Vormair* Kamilla általános főnöknő és dr. *Hévey* Gyula pápai kamarás beszélnek. A tanfolyam előadói dr. *Marczell* Mihály, dr. *Wünscher* Frigyes, dr. *Bronts* Gézáné, dr. *Nagy* Miklós, dr. *Dobák* Ferenc, *Grasselli* Norberta S. M., dr. *Kopasz* Irma S. M. és *Boér* Judit S. M. A tanfolyamot dr. *Hász* István tábori püspök zárja be.

A Szentlélek-Szövetség a Szociális Testvérek Társaságának anyaházában február 7-én, gróf Apponyi Albert halálának tizenegyedik évfordulóján, az idén is megtartotta a hagyományos Apponyi-emlékünnepélyt. A gyászmise után az anyaház nagytermében emlékünnepély volt, amelyen dr. *Sárándy* Sándor, a Népujság szerkesztője, tartott mindvégig érdekfeszítő előadást Apponyi Albert lelkiéletéről, családi és államférfiui életéről. Az előadáshoz hozzászólt *Veress* Marianne szociális testvér, aki a felszabadult Erdély nevében hozott hódolatot a nagy gróf emlékének. Felszólalt még *Slachta* Margit szociális testvér is, hangsulyozva a Szentlélek-Szövetségnek azt a feladatát, hogy nagyjaink emlékét állandóan elevenségben tartsa. Az ünnepségen az Apponyi-család sok tisztelőjén kivül résztvett a nagy államférfiu fia, gróf Apponyi György országgyülési képviselő és unokája, az ifju Apponyi Albert.

A Katolikus Leányok Világnézeti Akadémiáján Budapesten, február 17-én P. Molnár Béla S. J. „Valakiért vagyok" cimmel. Illésy Mária „Szeretet a falusi leánnyal szemben" cimmel tart előadást. (VIII., Muzeum-körut 6—8, délután 6 órakor.)

A veszprémi egyházmegyében kinevezték a KALÁSz kerületi vezetőt. Czapik Gyula egri érsek, most az egyházmegye apostoli kormányzója kivánságára még négy évvel ezelőtt megindult a veszprémi egyházmegyében a katolikus falusi leányok beszervezése a KALÁSz-mozgalom célkitüzésén keresztül. A főpásztor most erőteljesen hangsulyozza, hogy soha sem volt annyira időszerű ennek a mozgalomnak családmentő, minden megmozdulásában katolikus erőt sugárzó tevékenysége, mint napjainkban. Köszönetét fejezi ki papjainak, akik közel 200 KALÁSz leánykört szerveztek és több mint 5000 katolikus leányt gyüjtöttek össze. A további szervezés érdekében szükségesnek tartja, hogy a nagylányok KALÁSz egyesülete mellett gyüjtsék össze a kisleánykörbe a 10—14 éves serdülő leányokat is. Egyuttal kinevezi egy évre szóló megbizatással az esperesi kerületben a KALÁSz vezetőnőket, részben tanitónők közül, részben olyan hölgyeket, akik a mozgalomban eddig is vezetőszerepet játszottak.

A Fehér Barát februári számában Molnár István arról számol be, hogyan romboltak szét a tüskevári pálos kolostort, és templomot a vandálok késői rokonai. P. *Gyéressy* Ágoston O. S. P. Szüz Mária életének rejtett szépségeit és fájdalmait elemzi tovább. *Fráter Jácint* a szociáldemokrata szervezkedés veszélyeire figyelmeztet. Dr. *Nádas* Zoltán, *Horváth* Richárd, *Falbrecht* Alice, dr. *Paulinyiné* báró *Oertzen* Kornélia időszerü irásai, gazdag gyermekrovat teszi még érdekessé és tartalmassá a pálosok havi folyóiratát. (Szerkesztik dr. Gyéressy Ágoston és dr. Nádas Zoltán.)

Egy elmaradt kiállitás birálata

Tulajdonképpen illetlen dolog birálatot irni oly kiállitásról, mely meg sem született, illetőleg csak gondolatban jött létre, de a megvalósulásig már nem jutott el. Méltatlan eljárás a valóban kiállító művészekkel szemben; és a cikk célja éppen e méltatlan, illetlen cselekedetet megmagyarázni. Bevezetőleg egy-két évvel ezelőtt megnyilt tárlatra kell emlékeztetni az olvasót. Katalógusának cime ennyi volt csupán: „1942". A rövid és minden fölösleges magyarázatot kizáró cim arra utalt, hogy a résztvevő 20 művész legujabb müveikkel a legujabb művészi gondolatoknak igyekeztek hiveket szerezni.

Sokan fölfigyeltek a kiállitásra, sokan kapaszkodtak meg az „alkalmazott művészetek" jelszóban, sokan részesitették megérdemelt elismerésben a becsületes szándékot és a tehetséges kiállitókat, de sokan borzolódtak ellenséggé uj művészcsoportosulást, vagy uj „programot" sejtve az őszinte szándékban. Hogy sem csoportosulásról, sem programról nem volt szó, azt sokszor bebizonyitották a művészek. Senkisem szállt vitába a kritikusokkal, amikor egyes művészekben, vagy művekben találtak kifogásolniva" lót, elvégre izlések fölött vitatkozni nem lehet. De jogosult a vita, ha az együttes szándékot itélik el, vagy ami még szomorubb, magyarázzák félre. E vita sem tartott sokáig, a pár egymásután gyürüző hullám rendkivül hamar, szinte észrevétlenül simult ki uira.

Az eredeti elhatározás szerint évenként, uj tehetséges művészeket sorakoztatva maguk köré, mutatták volna be munkásságukat. Mindig csak a kiállitás két hetére futva össze, azután tovább dolgozva és élve egyéni izlésük, igényeik szerint. 1943-ban „1943" és 1944-ben „1944" cimet adva kiállitásuknak. Ahogy az elsőt *Borbereki Kovács* rendezte, ugy rendezte volna a következőket más és más művész. E kiállitások időszerüségét a művészetek legrégibb igazsága adta, a tétel, hogy a különböző műfajok több hajlandósággal közeledjenek egymáshoz. Főleg a szobrászat és épitészet, mely két műfaj baráti szerencsés találkozására már a közelmultban is akadt példa. *Sokak előtt, akik ismerik és értik a régi művészetek nyelvét, az ilyen „program" fölöslegesnek tünt, de többen vannak és mindig is többen lesznek az olyanok, akiknek időnként be kell bizonyitani a művészetek alkalmazkodásának szükségét és rámutatni e tervényszerüségekre.*

Arra például, hogy az épületen alkalmazott dombormü ne ugy hasson, mint a levél közepére értelmetlenül fölragasztott bélyeg. A kiállitás közelebb hozta egymáshoz a műfajokat és a művészeket, „alkalmazkodást" követelt tőlük és ugyanakkor a más művészetek teljesebb ismeretét kivánta, önfegyelemre szoktat, izlést csihol. Az épitész úgy tervezi a belső architekturát hogy a szines üvegablak ne a kilátást vonja el, hanem az érdeklődést terelje majd értelmes elhelyezésével magára, a freskófestő meg arra gondol, hogy milyen fényhatások érvényesülnek ott, ahova falképét kell helyeznie. Igy „alkalmazottá" lesz minden művészet. Nem is ezt akarták bizonygatni a kiállitók, inkább fölhivni a figyelmet az elfelejtett és időszerü kérdésre és igazolni, hogy menynyivel értelmesebb, tisztább művészi rend születik ott, ahol ismerik az alkalmazkodás törvényeit. A gotika és a barokk megoldották feladatukat, de éppen a legujabb művészetek körén belül sok veszélyes elkalandozás igazolta összefogásuk szükségét.

Az uj épitészetet leggyakrabban a kopárság vádja érte. Egyszerübben fogalmazva meg tehát a tételt: a művészek a „kopárságot" igyekeznek kivül és belül, az uj művészet szabályai szerint gazdaggá varázsolni. A legkönnyebb feladat lenne azután idilli képet rajzolni ez uj művészi életről, amikor épitész, szobrász, festő és iparművész egymást meghallgatva és segitve hoznák létre az uj épületeket. Olyan harmónia fogadná a belépőt, mint egy görög templomban, gotikus katedrálisban, vagy reneszánsz palotában. Szükséges bizonyitani, hogy ettől még mily messze vagyunk? Az épitészen kivül alig jut szerephez más.

Az elvek igazságán ugyan nem sokat változtat, de érdemes megjegyezni azt is, hogy e két év előtti kiállitáson fiatalabb művésznemzedékünk legtehetségesebb tagjai vonultak föl. Sokan közülük már szélesebb körökben is ismerték. Sokan nagyszabásu munkák megoldásával bizonyitották be hivatottságukat. Ha nem is juttatták szóhoz őket a pályázatokon, az eredmény után csodálkozó „miért" bucsuzott tervüktől s másutt sikerült megvalósitaniuk elvétve nagyszabásu terveiket. De nemcsak tehetségüket sorakoztatták föl, hanem a művészi alkotásoknak olyan gazdag és változatos sorát, amilyent egy kiállitás keretében ritkán láthatni.

Az első tárlat után szétszóródtak a fiatal mesterek. Mindenki ott folytatta munkáját, ahol előzőleg abbahagyta. Nem alakitottak uj művészi csoportot, a kiállitásukkal hangoztatott elv minél teljesebb megvalósitásán fáradoztak, időnként már sikerre mutató eredménnyel. 1943-ban, amikor ujból találkoznunk kellett volna, nem volt elég kiállitandó munkájuk. Többen a fronton teljesitettek szolgálatot, mások itthon katonáskodtak. Hősihalott is akadt közöttük, a tehetséges *Szabados* Jenő. Ilyen körülmények között az „1943"-as kiállitás megrendezésére nem vállalkozhattak.

Amint tavaly mulasztottak, az idén szerették volna pótolni. A kiállitás azonban elmaradt. Kérésüket idejében nyujtották be a *Nemzeti Szalonhoz*, de a válasz nem érkezett el hozzájuk. Igy kiállitási lehetőség nélkül maradtak, más helység biztositásáról már lekéstek. Okát és magyarázatát adni nehéz. Mi akadályozhatta meg, hogy husz fiatal művészünk a nyilvánosság elé jusson?

A kritikus számára a furcsa kérdés fölvetése után nem marad más hátra, mint egy ujabb évet várni. Talán majd akkor! Ha előrelátóbbak lesznek! Ha tehetségük szerencsével is párosul.

R. D.

Erba Odescalchi Sándor tiltakozása egy film ellen

Négy esztendővel ezelőtt a Dante könyvkiadó kiadásában megjelent Erba Odescalchi Sándornak „A vakok látnak" cimü regénye. Egy most rövidesen bemutatásra kerülő filmet ugyancsak ezzel a cimmel hoznak a nagyközönség elé. Erba Odescalchi Sándor herceg ezért tiltakozik a „És a vakok látnak" cimü film ellen, mert sem az 1940-ben megjelent regénye, sem a cim felhasználására senkinek engedélyt nem adott.

Uj filmek

A SCALÁBAN ÉS A KASZINÓBAN: *A Benedek-ház.* Vannak azért olyan magyar filmek is, amelyeknek a kritika tapsol. Annál nagyobb örömmel teszi ezt, mert megmutathatja jóindulatát a még fejlődésben lévő, utakat kereső magyar filmgyártás iránt. Persze, azzal a kikötéssel él, hogy a gyártó valóban felülemelkedjék a kizárólagos üzleti érdekeken és a művészetnek is helyet juttasson produkciójában. A *Hausz Mária*-film ujdonságát a jó, sőt nagyon jó filmek közé kell soroznunk. Beszéltet magáról. Nem süllyed el az érdektelen események óceánjában. A néző érzi, hogy iró szuggesztiója alá kerül (bár valamennyi producer megértené végre, hogy irókkal, csak irókkal dolgoztasson!) *Szuchyné Soványi* Mária „Tavaszi láng" cimü regényéből *Dallos* Sándor irta a tisztaszándéku történetet. Egyáltalán nem szokványos leleményü munka, a mese alakitása, fordulatai, helyzetei egyéniségre vallanak, bár a régi és ismert motivum adja meg az ihlet alapját: Két szomszéd birtokos régi ellenségeskedését az egymásra talált késői utódok boldogsága engeszteli meg. *Bánky* Viktor, a rendező, pompás szereplógárda birtokában a maga részéről is kiválót alkotott. Életet ad. Egy-egy finom beállitásu részlete, a fényképezési tónusok szerencsés alkalmazása és általában a tökéletes filmszerüség élénken magára hivja a figyelmet. A szereplők közül mindenekelőtt *Somlay* Artur nagyszerü teljesitményét kell kiemelni. Somlay végre olyan alkalomhoz jutott, amikor teljes szinészi erejét megcsodáltathatja. Egészen nagy tud lenni. Oly részletező élethüséggel mintázza meg az öreg, félig ur, félig paraszt tipusu módos földbirtokost zsarnoki hajlamaival, betyáros jellemével, de a megszólaló szivvel is, hogy a legjobb karakterszinészek közé kell őt sorolnunk, akiket felszinre vetett a film. *Szörényi* Évának szivesen elhisszük, hogy *Várnay* András (*Nagy* István) egyetlen pillanat alatt beleszeretett. Igazi énjét adhatja: a tisztát és a szendét. *Nagy* István erőteljes, szuggesztiv, szerepére termett, rokonszenvet keltő. A három főszereplet köritő szinészgárdát is csupa jó művészből toborozták össze. A filmre megérdemli, nagy siker vár. (sz. l.)

Az operaházi balett Kassán

Hétfőn és kedden az m. kir. Operaház balettkara vendégszerepelt Kassán *Sallai* Zoltán, a m. kir. Operaház szóló táncosának és *Komáromy* Attila, a kolozsvári Nemzeti Szinház szólótáncosának közreműködésével. A szólótáncosok és a balettkar minden számát a szinház nézőterét teljesen megtöltő közönség lelkes tapsokkal jutalmazta. A balett előtt a kassai szintársulat *Sophokles Antigone* cimü tragédiáját adta elő.

A rádió V. nyilvános hangversenyén

A *rádiózenekar* február 17-én, csütörtökön este 19 órakor rendezi nagysikerü hangversenysorozatának ötödik nyilvános estjét. A hangverseny közreműködője *Siki* Béla fiatal zongoraművész, a *Liszt*-verseny győztese, aki *Liszt: A-dur zongoraversenyét* adja elő. A hangverseny másik két száma: *Haendel: D-dur Concerto Gosse*-ja és *Beethoven: Eroica szimfóniája.* Vezényel *Ferencsik János.* Jegyeket a rádió minden előfizetője válthat a január, vagy február havi rádióelőfizetési dijnyugta bemutatása ellenében 2-től 5 pengős áron a *Magyar Művelődés Házában*, vagy a Székesfővárosi Népművelési Bizottságnál Szép-utca 5. szám alatt.

Magyar Zenei Almanach

Hiánytpótló komoly vállalkozásba fogott *Papp* Viktor, az ismertnevü, jeles zeneiró, amikor elhatározta, hogy összeállitja az első magyar almanachot. Zenekulturánk mindeddig csakugyan nélkülözött olyan adatgyüjteményt, amely a statisztikai tudomány alaposságával bemutatja egy-egy év zenevilágának tükörképét. A szakembereknek és a közönségnek egyaránt sok haszna lehet abból, ha összefoglalva maga előtt látja a mindenkori elmult zenei évad eseményeit, szereplőit, érdekességeit. A szükséges fejlődésre sem lehet közömbös az évente elért eredmények birálata. A zenei almanach kizárólag a magyar zenekultúrával foglalkozik. Ez a kötet beszámol az 1942—43-i évad legjelentősebb eseményeiről, a magyar bemutatókról, zenei irodalmunk kiadványairól, bemutatja zenei életünk szervezetét és időszerü tanulmányokat, ismertetéseket közöl. Ezek közül kiemeljük *Papp* Viktornak Erkel Ferencről, halálának félszázados fordulója alkalmából irott tanulmányát, továbbá emlékezését *Egressy* Bénire, dr. *Werner* Alajos tanulmányát („Musica Sacra és a magyar kultura") és *Csuka* Béla cikkét a 90-es filharmóniáról. A részletes adattár felöleli az ország zeneművészeti és zenetudományi intézményeinek minden fontosabbját és közli a ma élő művészek nevét is. A 400 oldalas, több érdekes fényképpel diszitett könyvet a *Fráter György Sajtószövetkezet* adta ki.

— **Matuska C. Miklós dalestje.** Február 18-án a Zeneművészeti Főiskola nagytermében tartja dalestjét Matuska C. Miklós. Rendkivül érdekes műsora bemutatja a magyar dal fejlődését a középkortól egészen napjainkig.

— **Az első bemutatója Győrött.** Szalay Károly társulata Győrött a közeli napokban mutatja be *Kerecsendi-Kiss* Márton nagysikerü darabját: Az elsőt. A szerző szülővárosában nagy érdeklődés előzi meg a bemutatót, amelyen *Bulla* Elma szerepét *Kunsági* Mária, a Vigszinház fiatal tagja játssza.

HARMÓNIA
20-án, BEETHOVEN hegedüvers.
III. LEONORA nyit. Haydn B-dur szimf. Pécsi S.: dalok, vez.: KISS LAJOS, közr.: LENGYEL GABRIELLA, SZALAY ESZTER, SZFÖV. ZEN. V. 4.
PAUL HÖRBIGER
Gretl Theimer, A. Wesely fellépnek a Bécsi estem. Srammli zene. Febr. 21. V. 4/7. Febr. 22. Uránia 7.
KORÉH
dalestje febr. 23. V. 4/7.
DOHNÁNYI—ZATHURECZKY
II. szonáta-est. Febr. 23. Zeneak. 4/7.
BRAHMS—DOHNÁNYI—WAGNER
est. Vez.: FRICSAY, közr.: WEHNER, SZFÖV. ZENEKAR. (Mesterműv. béri. VII. Zenek. béri. II.)
FIATALSÁG — BOLONDSÁG
NAGYSZABÁSU FARSANGI TARKA EST, HOLNAPUTÁN fél 7 óra, ZENEAKADÉMIÁN. Közr.: UDVARDY, SZILVÁSSY, SIMOR, NAGYPÁL, SZALAY E., PETHES F., PATAKY J., PATOCS—TATÁR, KELEMEN—V. GOZMÁNY, PELSÖCZY—NASZÓDY, KARDOS M., KOVÁCS K., ROMVÁRY PÁSZTOR, DONÁTI—BÁBRIK, FELLER—DUBÁN. Jegyek JEGYIRODÁKBAN és a ZENEAKADÉMIA PORTÁSÁNÁL.

Mikus Sándor

Gerevich Tibor, Római magyar művészek. Magyar Művészet 1931. 205. l.

Hamarabb tisztult ki a nála is fiatalabb *Mikus Sándor*, Pátzay famulusa, akinek higgadt, cikornya és teória nélküli, egyszerű, de valóban szobrászi előadása rávall a kitűnő mesterre. Két mellszobrával tett már szép ígéretet.

Mikus Sándor gyűjteményes kiállítása a Műcsarnokban

Hatvanadik éve felé haladván, négy évtized munkásságával a háta mögött lép első ízben a közönség elé eddigi életművét átfogó kiállítással a köztiszteletben és megbecsülésben álló *Mikus Sándor* Kossuth-díjas szobrászművész. A *Műcsarnok* három nagy termét megtöltő anyaga viszonylag kevés meglepetést, fölfedezésre váró értéket rejteget a közönség és a hivatásbeliek számára, hiszen műveinek java részét már korábbi jelentős kiállítá-

Anyaság. Kő, 1940.

sokról ismerjük, másrészt terek, parkok, gyárak és középületek monumentális díszeiként a szocialista ember gondolat- és érzésvilágát, társadalmi törekvéseit hirdetik messzehangzó szóval, tiszta és világos plasztikai megfogalmazásban.

Elég emlékeztetni a nagyszabású domborműre, amely a felszabadulás történelmi időszakának, a háború és fasizmus poklából kivezető útnak mély és reális jellemzését adja, a vecsési parlamenteremlékműre, a székesfehérvári felszabadulási emlékmű statikus nyugalmában is csupa magával ragadó lendületet sugárzó nőalakjára, a Csepel Autógyár előtt álló, a munkásosztály kulturális felemelkedését jelképező Dalosok című szobrára, a szekszárdi kórház falait díszítő domborműveire, a Kőműves Kelemen népballada szellemes szobrászi „átköltésére" és a Népstadion felvonulási útvonalán elhelyezett, három sportoló mozgásának bonyolult ritmikáját sikeresen összehangoló Futballistákra és még hosszan sorolhatnánk Mikus monumentális műveit, amelyeket a művész az utóbbi évtizedben alkotott.

A teljes áttekintés egyébként most módot ad arra is, hogy fejlődésének széles perspektívájában lássuk művészetét.

Mikus újpesti munkásifjúként kezdett szobrászkodni. Tehetségével gyorsan híveket szerzett, akiknek a segítségével Rómába került. Mikus a görög szobrászat klasszikus alapelveit választja követendő példának, s amikor hazajön, ezeket az elveket igyekszik alkalmazni saját alkatának és kifejezési szándékának megfelelően. Korai portréinak, kisplasztikáinak tömör és egyszerű realizmusában *(Anyám szemüveggel, Férfiportré, Mosakodó)* osztályhelyzetéből fakadó ösztönös erővel kutatja az egyedi esetleges vonások mögött a kort is jellemző tipikus összefoglalásokat. Ezt követően némi stagnálás következik be Mikus fejlődésében, ami annak tudható be, hogy ismét üzemben kell dolgoznia, hogy családját eltarthassa. Az 1935—1940-ig készült műveiben, főként néhány nagyobb, erőteljes álló, ülő, támaszkodó munkásasszony alakban (ebből a korból való a kiállítás plakátján is bemutatott szép Anyaság című szobra) azután végérvényesen kialakult Mikus jellegzetes egyéni hangja, tömör és egyszerű plasztikai előadásmódja, amely a felszabadulás után kisebb módosulásokkal máig is érvényben maradt a művészetében.

Így találkozott Mikus plasztikai vonalvezetése a modern szobrászat vonalával, azzal a tömör és vaskos egyszerűséggel és egyértelműséggel, amely a munkásosztály eszmei, ideológiai bázisán tudatosan elhatárolja magát minden társadalmilag káros jelenségtől, exhibicionizmustól, s a test és szellem harmóniája, kiegyensúlyozottsága jegyében a jövőnek igyekszik szilárd és megingathatatlan érzelmi alapot teremteni. Az archaikus derűnek és egyszerűségnek plasztikai nyugalmát Mikus szobrászatában ritkán bontja meg egy-egy hevesebb mozdulat, drámai gesztus, az emberi szenvedély és szenvedés kivetülése, mint amilyet például kígyós nőjének *(Küzdelem)* heves mozdulatában, arckifejezésén tapasztalunk. Sokan némi joggal hiányolják is a művész életművéből a szenvedélyességnek, a művészet harcos vitaszellemének újabb, merészebb érzelmi és plasztikai megnyilvánulásait. Valóban úgy tűnik, mintha Mikus Sándor időnként elfáradna, s műtermébe és közéleti tevékenységébe temetkezve inkább hátra, mint előre tekintene. Sokszor önmagát ismétli, régebbi témáit variálja, vagy szemlélődő természetével a már megtalált eredmények, témák csiszolgatására fekteti a fő súlyt. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy míg másoknál a nagy mű a megvalósulás során ritkán éri el az eredeti terv hatásfokát, Mikus emlékművei — csiszolgatásuk eredményeképpen — általában jobbak, érettebbek, teljesebbek, mint az eredeti tervek, elgondolások. Érthető, ha hosszú évek intenzív munkája során egy művész időnként megtorpan vagy megpihen. Mikusnál ezt a megpihenést újabb és újabb alkotói lendület követi, új problémákkal, új eredményekkel. Van valami örvendetes, szimbolikus jelentőségű vonás abban, hogy Mikus újabb munkásságának fő problémaköre a gyermekségéből alig-alig ki-

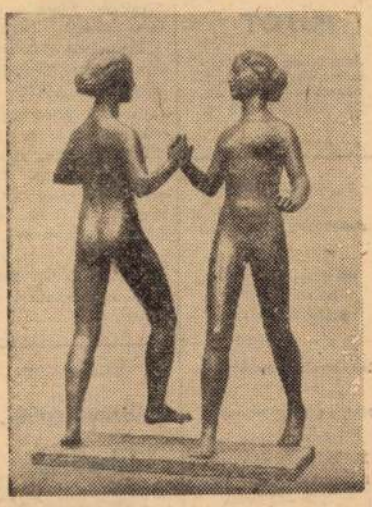

Táncoló leánykák. Bronz, 1959.

bomló ifjúság tiszta és ártatlan szépségének az ábrázolása. A gyönyörűen arányosított *Számláló kislány* és *Táncoló leánykák* lágy, dallamos vonalvezetése és ritmikája bizonyítják legjobban Mikus újabb periódusának friss és kimeríthetetlen erőforrásait, amelyet maga az élet s a kommunista művésznek új, boldogabb és szebb világot építő hite és akarata táplál.

Péter Imre

KÖZLEMÉNYEK

Fájdalommal tudatjuk, hogy **Cserny Pál** életének 90. évében december 1-én csendesen elhúnyt. A gyászoló család.

Ez úton mondok köszönetet mindazoknak, akik szeretett férjem elhúnyta alkalmával részvétükkel fájdalmamat enyhítették. Özv. Szende Lajosné.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a legjobb férj, apa és nagyapa, Rédl József, december 3-án elhúnyt. Drága halottunkat dec. 7-én 14 órakor a Farkasréti temetőben helyezzük örök nyugalomba.

Köszönetnyilvánítás. Drága fiam, illetve férjem és édesapánk, ifj. Egresi János (volt Englerth) halála alkalmával kifejezett jóleső részvétet hálásan köszöni a gyászoló család.

ÁLLÁS

Híradástipari vállalat keres azonnali belépésre vizsgázott kazánfűtőt, lakatos, férfi segédmunkást. Cím: Elektroskuszfikai Gyár, Bp. XIV., Lumumba u. 95—97.

Szerkezeti

lakatosokat

és gyakorlott

normatechnológust

felvesz az ÉM Felvonószerelő Váll. Bp. III., Lajos utca 60.

Felvételre

KERESÜNK

magasnyomású BW kazánházhoz gyakorlattal rendelkező vizsgázott

FŰTŐT

Jelentkezés csak személyesen 7—3 óráig. **Fiombörök Gyára,** IV., Gárdi Jenő u. 1—13.

Vállalatunk felvesz (legalább 4 éves szakmai gyakorlattal)

villanyszerelő, asztalos, kőműves, lakatos, festő szakmunkásokat,

csatornaépítő

betanított munkásokat, valamint

férfi segédmunkásokat.

Jelentkezés:

X. ker. Hölgy u. 8. Munkaügyi osztály, de. 7.30—10 óráig.

A Budapesti 14. sz. Autóközlekedési Vállalat keres felvételre fiatal segédmunkásokat. Jelentkezés a vállalat személyzeti osztályán, Bp. X., Ceglédi út 11.

A Kábel- és Sodronykötélgyár azonnali belépésre felvesz budapesti, vagy Budapest környéki lakással rendelkező férfi segédmunkásokat betanított gépmunkára. Munkásszállás nincs. Jelentkezés minden nap a vállalat munkaügyi osztályán. Budapest, XI. ker. Budafoki út 60.

Kiskunhalas Városi Tanács Mezőgazdasági Osztálya pályázatot hirdet a városi termelőszövetkezetek mezőgazdászi állására. Jelent[illegible]

Gamma Optikai Művek azonnali belépésre felvesz **hidegsajtolásban** jártas **szerszámszerkesztőket,** valamint **esztergályos** és **marós** szakmunkásokat: XI., Fehérvári út 85.

Vegyipari munkában jártas férfi

szak-, betanított

és

segédmunkásokat

valamint

közgazdasági technikummal rendelkező

adminisztratív

munkavállalót

FELVESZ

Chinoin Gyógyszergyár Ujpest, Tó u. 1—5.

Figyelem: Szövő és fonó ipari tanuló felvételét hirdeti 1962. február 1-re a Kispesti Textilgyár, Budapest, XVIII. ker. Vasút u. 2. Jelentkezhetnek azok a 15 és 17 év közötti fiatalok, akik az általános iskola VIII. osztályát elvégezték. A tanulási idő 1 év. Személyes jelentkezés naponta 8—11 óra között november 15-től kezdődően a munkaügyi osztályon.

FELVESZÜNK

villanyszerelőt,

tekercselőt.

Lőrinci Hengermű, Bp. XVIII., (Pestlőrinc) Hengersor u. 38.

Általános lakatosokat és betanított munkásokat meghatározott időtartamra felveszünk. Jelentkezés: ZIM, Bp. X., Gergely u. 27. Munkaügyi osztályon.

Vörös Csillag Traktorgyár felvételre keres legalább ötéves szakmai gyakorlattal rendelkező, gyárfejlesztési, gyártásfejlesztési és műszaki munkakörben jártas

gépész

Csillaghegyi Téglagyár keres **karbantartó lakatost** és karbantartási munkákban jártas **gépésztechnikust.** Bp. III. ker. Pusztakuti út 7. sz.

TURBINA-GÉPÉSZT

FELVESZÜNK

azonnali belépésre, valamint érettségizett fiúkat hengerszerelőnek 1380 kezdő fizetéssel. — Kőbányai Textilművek, Bpest X., Gyömrői út 90.

Kőművesek és kőművesek mellé segédmunkásokat azonnali belépésre keres a XI., Építőszakipari KTSZ. XI., Fadrusz u. 5—7. Munkásszállás nincs.

Azonnali belépéssel

RUHAIPARI TECHNIKUST

keres üzemvezetői munkakörbe a Szekszárdi Szabó Ktsz. (Szekszárd, Széchenyi u. 28.) Leveleket a fenti címen, fizetés megállapodás szerint.

Lakatos-szerelő szakmában jártas időelemzőt keresünk azonnali belépésre pécsi kirendeltségünkre külszolgálati díjazással, 2 főt portási beosztásra központi telepünkre. Jelentkezés: Bp. XV., Mogyoród útja 42.

„A" kategóriájú Pest környéki vállalat azonnali belépésre keres **1 fő anyaggazdálkodót, vegyi-, mű- és gumiipari anyagismerettel.** Ajánlatokhoz részletes önéletrajzot kérünk mellékelni. Csak komoly szakember ajánlatát kérjük. Közlekedés vállalati autóbusszal. — Jelige: „Gépgyár 4113" Felszabadulás téri hirdetőbe.

Budapesti gyár keres vizsgázott szakácsnőt azonnali belépéssel. Jelige: „Főzés 120 személyre 4116" Felszabadulás téri hirdetőbe.

Az Ujpesti Cérnagyár (IV., Váci út 91.) 15 évet betöltött, de 17 évnél nem idősebb, 8 ált. iskolát végzett lányokat

fonóipari tanulónak

FELVESZ.

Kiképzési idő: 1 év.

A Fővárosi Villamosvasút azonnali belépésre keres általános

lakatosokat,

Gyakorlott cukrászokat és cukrász **kézilányokat** felveszünk. Jelentkezés: Belvárosi Üzemi Vendéglátó Vállalat munkaügyi osztályán, Bp. VIII., Nagyfuvaros u. 18. sz.

Vegyipari

szakmunkásokat, gépkezelőket,

valamint

férfi segédmunkásokat

azonnali belépésre felveszünk. Vállalatunknál 40 órás munkahét biztosítva. Kedvezményes étkeztetés. Jelentkezés az Egyesült Gyógyszer és Tápszergyárnál Bp., X., Keresztúri út 30—38.

Munkaügyi osztályon személyesen.

Levelekre nem válaszolunk.

Munkásszállás nincs.

Házipari szövetkezet alkalmaz szemfelszedőnőt. Saját gép nem szükséges. Cím: Budapest Kötő Htsz, Tanács körúti fiókja, V., Tanács krt. 38. Szelessné.

Házipari szövetkezet azonnali belépéssel alkalmaz gyakorlott varrógépműszerészt. Jelige: „Jó munkaerő 4035" Felszabadulás téri hird.

Segédfűtőt keresünk meghatározott időre, 1961. december 1-től április 15-ig. Jelentkezés: SZÖVOSZ, gazdasági osztály, Bp. V., Szabadság tér 14. Reggel 8-tól 9-ig.

Autóalkatrész és általános anyagismerettel rendelkező raktári kiadókat azonnal felveszünk. „Angyalföld 33 726" jeligére Felszabadulás téri hird.

ORSZÁGOS FŐHATÓSÁG keres szervezés alatt álló

HOLLERITH ÜZEME RÉSZÉRE

több éves gyakorlattal és megfelelő képesítéssel bíró

géppark-vezetőt, lyukkártya-szervezőket, műszerészeket, táblakapcsolókat, nagygépkezelőket és

lyukasztókat.

Ajánlatokat 1961. december 12-ig, részletes önéletrajzzal, [illegible]

Keresünk azonnali belépésre motoros ellenőrt, gépkocsik ellenőrzésére. Válaszokat „Gépkocsi 6070" jeligére Felszabadulás téri hird.

A Konzerv- és Húsipari Szállítási Vállalat (Bp. IX., Tóth Kálmán u. 31—33. sz.) azonnali belépésre keres autószerelő szakmunkásokat.

Főv. 11. sz. Építőipari Vállalat felvesz 2 fő **meleg-burkolót.** Munkásszállás nincs. Jelentkezés: VIII. ker. Csokonai u. 6. Munkaügyi osztály.

Felveszünk esztergályos, maró, villanyszerelő szakmunkásokat, valamint műszaki osztályra gyakorlott gyors- és gépírónőt. Nyomdagépjavító Vállalat, Budapest, XIII., Petneházy u. 34—36.

Megbízható negyvenes, bejárónő ajánlkozik órabérben, „Leinformálható 37 895" jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Szegeden dolgozó óvónő állást cseréine Budapesten dolgozóval, családi okok miatt „Azonnal 38 130" jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Fémcsiszolókat (nőlt is) tagként felveszünk. Szövetkezet, Lilliom utca 8.

Azonnali belépésre felveszünk gyakorlattal rendelkező gépésztechnikust. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés: Állatifehérje Takarmányokat Előállító Vállalat Bpest, IX., Illatos út 23. Műszaki osztály. Reggel fél 8 órától 14 óráig.

Brund darú kezelésére vizsgával rendelkező építőgépkezelőt azonnal felveszünk. III. ker. Vörösvári út 21.

Műszerészt keresünk. Jelentkezés: Bélipari Vállalat, Bp., IX., Gubacsi út 25. Műszaki osztály. Tel.: 142—098.

Szerény igényű, fekétlen tiszta, információképes, bentlakó háztartási alkalmazottat felveszek. Du. fél 6—7. 200—645.

10 évi gyakorlattal színes laboráns állást változtatna. „Jól képzett 34 943" jeligére, a Felszabadulás téri hirdetőbe.

10 éves gyakorlattal rendelkező terv és statisztikai munkakörben jártas műszaki adminisztrátor, kevés gépírás tudással állást változtatna. „Gyors, pontos 63 956" jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Háztartási bejárónőt felveszek. Lasztex műhely. XIV., Colombus 39.

Éjjeliőrt

és férfi

segéd-munkásokat

karbantartáshoz felvételre keres a **Tánesics Borgyár,** Budapest IV., Táncsics Mihály u. 3. 292—930.

Intézet ker[illegible] korlattal szerszám[illegible] szerszám[illegible] ben, konstrukció[illegible] ben jártas technikusok 4036" jeli[illegible] szabadulás[illegible] be.

Klemer[illegible] Villam[illegible] (volt C[illegible] sürgős K[illegible] szerkeszt[illegible] nológiai[illegible]

el[illegible] mér[illegible] gé[illegible] mérn[illegible] techn[illegible]

Jelentke[illegible] Lövőház[illegible] személyz[illegible] mir[illegible] mun[illegible]

Hazai [illegible] (Bp., IV.[illegible] február [illegible]

SZÖV[illegible] TANU[illegible]

szerződtet[illegible] közötti V[illegible] kolát vég[illegible] budapesti lakással — a gyá[illegible] lakó — Jelentkezé[illegible] 7—9 óra[illegible] munkaügy[illegible]

Veg[illegible]

szakmu[illegible] gépke[illegible]

va[illegible]

férfi munk[illegible]

azonnali felv[illegible] Vállalatu[illegible] órás mu[illegible] tosítva. nyes étke[illegible] lentkezés[illegible] sült Gy[illegible] Tápsze[illegible] Bp., X.,[illegible] út 3. Munkaügy[illegible] személyese[illegible] lekre nem[illegible] lunk. Mu[illegible] ni[illegible]

Rotap[illegible]

é[illegible]

stencilg[illegible]

kezd[illegible]

A köztársasági elnök fogadta a szellemi élet kiválóságait

Szakasits Árpád köztársasági elnök kedden este fogadást rendezett az irodalmi, művészeti és tudományos élet kiválóságai tiszteletére. A megjelentek előtt rövid beszédben ismertette az összejövetel célját: a szellemi centrum létrehozását. Ennek a társaságnak lenne hivatása az, hogy a művészetet új utakon indítsa el, olyan utakon, amelyeken közelebb juthatnak a néphez. A képzőművészetek támogatása és az ország építése szempontjából fontos, hogy az épületeket szobrokkal, képekkel ékesítsük.

A szellemi élet kiválóságai előtt a jövőben minden új filmet és művet be fognak mutatni, hogy kritikájukkal az új művészet kibontakozásához fokozottabban hozzájárulhassanak.

*

A belügyminisztériumhoz és a miniszterelnökséghez naponta nagy tömegben érkeznek a Mindszenty legszigorúbb megbüntetését követelő táviratok és levelek.

*

Az 1948-as centenáris év kulturális versenyeinek nagy sikere arra indította az illetékes hatóságokat, hogy ezidén kiszélesítsék a népnevelésnek ezt a nagyhatású mozgalmát.

Az országos kulturális versenyen pártszervezetek, tömegszervezetek, művészeti szakszövetségek, honvédség és rendőrség énekés zenekarai, színjátszó, bábjátszó és tánccsoportjai indulhatnak. A hivatásos színjátszó csoportok, énekkarok stb. nem vehetnek részt.

A csoportos versenyeken kívül egyéni versenyt is szervez az Országos Szabadművelődési Tanács, amelynek küldöttei az egész országban működnek. A versenyben résztvevőknek meghatározott anyaggal kell elkészülniök (könyvolvasás, verstanulás, szereptanulás, egy-egy szám betanulása, szerep elmondása, csoportoknál előadások szervezése). A kötelező anyag a résztvevők kora és kulturális foka szerint változó.

*

Dr. Gelléri Dezső, a Radikális Demokrata Pártszövetség volt képviselője, bejelentette Nagy Imrének a képviselőház elnökének, hogy a Független Magyar Demokrata (Balogh) Párt soraiba lépett.

*

A Független Kisgazdapárt Dobi István elnökletével megtartott képviselői értekezletén Gyöngyösi János főtitkár külpolitikai beszámolója után Ortutay Gyula kultuszminiszter ismertette a Mindszenty-ügy előzményeit és fejleményeit, majd tájékoztatta az értekezletet a püspöki karral megindult tárgyalásokról.

*

A közlekedési minisztérium a jelen évben 115.5 millió forintot fordít a különböző hídépítésekre. Ebből a Lánchídra 25, az Árpádhídra 23 millió forint esik, míg a nagyobb hídépítések közül a bajai Duna-híd 5 millió, a győri Duna-híd 2.5 millió, a polgárdi Tisza-híd 5 millió forintos költséghozzájárulással épül meg. Az év folyamán az ország területén 174 kisebb-nagyobb híd építése, illetve újjáépítése nyer befejezést és ezzel hiánytalanul megvalósul a hároméves tervben lerögzített hídépítési program.

Halálosvégű lépcsőházi baleset miatt eljárás indult egy háztulajdonos ellen

Tegnap este a Majláth-utca 56. számú ház udvarán lakása felé igyekezett özv. Káderer Alajosné. *Safranyik* József 13 éves tanuló a sötét udvaron teljes erővel nekiszaladt. Az idős asszony elesett, fejét beütötte a lépcső szélébe és halántékán 8 centiméteres nyitott seb keletkezett. Mire a mentők megérkeztek, Kádererné meghalt.

A rendőrség megállapította, hogy a balesetből származó halálért *elsősorban a háztulajdonos felelős*, mert a lakók többszöri felszólítása ellenére sem szereltetett fel egyetlen lámpát sem az udvaron. *Napnyugta után állandóan koromsötét volt.* A háztulajdonos ellen *eljárás indult.*

Mikus Sándor

szobrászművész, annyi hasonlíthatatlan bájú, klasszicizáló, kisméretű szobor után most a monumentalitás terén is kiváló alkotott. Ő mintázta és fogalmazta meg Vasziljev kapitány tervei alapján a vecsési parlamenter-emlékművet. 45 éves. Apja harctéren esett el, őt árvát hagyva maga után és Mikus szinte gyermek volt, amikor már kenyeret kellett keresnie. Négy polgári után különböző mesterségeket tanult, szabad óráiban pedig nagy buzgalommal rajzolgatott. Mindent lemásolt, ami a kezeügyébe került, így Gehl Zoltánnak a napilapokban megjelent rajzait is. Egyszer azután nagy bátorságot vett: megmintázta nagyapját. A képmás olyan sok jót ígért, hogy Pfeiffer Ignác, az Egyesült Izzó akkori igazgatója — aki baloldali magatartása miatt vesztette el műegyetemi katedráját 1919-ben — 100 korona havi ösztöndíjat ajánlott fel Mikusnak. A fiatal művész nekiindult Itáliának és két évig a múzeumokat bújta. Rómában ismerkedett meg Pátzay Pállal, aki szeretettel vette pártfogásába. 1932-ben az Ernst-múzeumban szerepelt először és kiállításának olyan példátlan sikere volt, hogy négy hétről meg kellett hosszabbítani. Az elismerés ellenére úgy érezte, hogy nem elégíti ki az, amit eddig alkotott. Két évig nem vett vésőt a kezébe, gyötrődött, rengeteget olvasott. Úgy érzi, az irodalom vezette ki a kátyuból. Gorkij volt rá döbbenetes hatással. A párisi világkiállításon két aranyérmet nyert. Sokat nélkülözött és amikor 1938-ban kislánya, Judit megszületett, ismét olyan nyomor tört rájuk, hogy elővette régi munkakönyvét és jelentkezett a gyárban. De Szőnyi István gondoskodása révén nagyobb összeghez jutott és ismét a művészetnek szentelhette idejét. Azóta a századosúti művésztelepen él. Műtermét a romokból saját kezével építette újra. (D)

„Mindent elintézett" Mészáros Károly rajzoló

Mészáros Károly volt iparügyi minisztériumi tisztviselő csütörtökön kerül a büntetőtörvényszék Majzik-tanácsa elé, hogy feleljen azokért a szélhámosságaiért, amelyeket Bán Antal minisztersége idején követett el. Mészáros azt hirdette magáról, hogy a miniszter minden kérését teljesíti. Több vállalattól nagyobb összeget vett fel a közbenjárásért.

A kérvényekre azután ráhamisította az államtitkár nevét, azzal, hogy az ügy elintézendő.

Érdekes ötlet a labdarugó csapatok téli foglalkoztatására

Hajdu Jenő, az ismert sportember érdekes javaslatot dolgozott ki a labdarúgó nagycsapatok téli foglalkoztatására:

A Ferencváros hívjon meg három elsőligabeli csapatot egynapos villámtornára. Egy napon folyamatosan játsszék a három csapat ellen 30—30 perces mérkőzéseket. Amelyik csapat a legjobb eredményt éri el (pont-, gólarány alapján), az a villámtorna serlegét nyerné.

A háromszor 30 perces mérkőzést három játékvezető vezetné és a Ferencvárosnak joga volna mérkőzésenként egy-egy játékost cserélni. (Szünet a második mérkőzés 15-ik perce után.)

György Loretta kihagyása csökkenti a magyar női válogatott esélyeit

Pozsonyban holnap kezdődnek az asztalitenisz Duna-kupa mérkőzései. A magyar versenyzők erősen érdekeltek a nagy nemzetközi küzdelemben. A Duna-kupa után a férfiak és nők a nemzetközi jelleggel kiírt csehszlovák bajnokságban vesznek részt, majd pedig a nők az Európa-kupa döntőjére állanak ki.

A női csapat összeállítását illetően sokan kifogásolják, hogy az Asztalitenisz Szövetség kapitánya a magyar ranglista harmadik helyezettjét, *György* Lorettát az utóbbi időben egyetlenegyszer sem állította be a csapatba.

György Loretta, aki megnyerte Páris 1947 évi bajnokságát, a londoni világbajnokságon jól szerepelt. A csapatbajnokságban minden mérkőzését megnyerte, az egyéni versenyben pedig csak a román Roseanu'ól kapott ki, aki ellen viszont a többszörös világbajnoknő, Farkas Gizi is csak öt játszmában, nagy nehézségekkel győzött.

György Loretta sorozatos kihagyása körül affér keletkezett, amelynek következtében György Lorettát a Szövetség eltiltotta a versenyzéstől. Általános a vélemény, hogy ezzel a magyar női válogatott győzelmi esélyeit csökkentették.

A György Loretta-ügy most még kínosabb lett azáltal, hogy *Farkas* Gizi világbajnoknő édesanyja súlyos betegsége miatt nem indulhat a pozsonyi nemzetközi versenyen.

A sportfogadás 3-ik fordulója

A VILÁG totó-útmutatója

Fiorentina—Juventus (Firenzében). Mostanában valamivel jobban szerepel a Fiorentina.

Bari—Sampdoria (Baríban). Otthon esetleg pontot szerezhet Bari a jobb Sampdoriától.

Novara—Internazionale (Novarában). Idegenben is esélyesebb az Internazionale.

Modena—Lucchese (Modenaban). Nyílt mérkőzés.

Blackpool—Sunderland (Blackpoolban). Körülbelül egyenlő ellenfelek összecsapása.

Huddersfield—Manchester United. Elmarad.

Liverpool—Wolferhampton Wanderers. Elmarad.

Manchester City—Charlton (Manchesterben). A manchesteri együttes ebben a szezonban csak egyszer kapott ki odahaza.

Portsmouth—Stoke City (Portsmouthban). Papírforma szerint a bajnokságban vezető Portsmouth esélyesebb.

MTE—Csepel (Kézilabda a Tattersalban). A bajnok Csepelnek nagyon jól kell játszania, ha győzni akar.

KAOE—Kistext (Kézilabda a Tattersalban). Nagy küzdelemben a pillanatnyi forma dönthet.

MAVAG—Műegyetem (Kosárlabda a Sportcsarnokban). A körülmények inkább a MÁVAG-nak kedveznek.

Pótmérkőzések:

UTE—Elektromos (Kézilabda a Tattersalban). Valamivel jobb az UTE, de minden lehetséges . . .

Előre—Kistext (Kosárlabda a Sportcsarnokban). A bajnokságban vezető Előre nemrég legyőzte a Kistext csapatát.

PTE—Testnevelési Főiskola (Kosárlabda a Sportcsarnokban). Valamivel esélyesebb a TF.

Ganz—III. ker. (Röplabda a Sportcsarnokban). Jobb a Ganz.

Szerda: felek fogadása a városi hivatalokban

Kormányrendelet jelent meg arról, hogy minden közhivatalban hetenkint egy olyan napot kell rendszeresíteni, amelyen a tisztviselők az ügyfeleknek egész napon át rendelkezésére állnak. A polgármester ma elrendelte, hogy a fővárosi hivatalokban szerda legyen ez a fogadási nap.

Visszaélés a célhitellel

A budapesti államügyészség célhitelsikkasztás bűntette miatt elkészítette a vádiratot Kis András és társai ellen. Az ügy vádlottjai még Sámsondi Kiss Béla építészmérnök és dr. Jezierszky Mihály ügyvéd.

Az építés- és közmunkaügyi minisztérium engedélye alapján az Általános Hitelbank 1948 január elején célhitelt folyósított az Avar-utca 31/a. számú romház újjáépítésére a tulajdonosoknak.

Jezierszky vette fel a Hitelbanktól a 46.200 forintot és átadta az építőnek. A miniszteri ellenőr megállapította, hogy az összeg egy részét nem az újjáépítésre fordították.

„Aranyat, briliánst veszek..."

ELTŰNT A RABIZOTT ÉRTÉKEKKEL A SZÉLHAMOS ARANYMŰVES

Horváth Gyula 31 éves aranyműves az elmult hetekben sorra járta a nagyobb belvárosi ékszerészeket és azzal a mesével, hogy kivándorlóknak magas áron tud arany- és briliánsékszereket eladni, körülbelül 25.000 forint értékű aranytárgyat és drágakövet vett át bizományba. Később kiderült, hogy ugyanezzel a trükkel magánosokat is megtévesztett, majd lezárta a Rózsa Ferenc-utca 59. számú házban levő lakását és az ékszerekkel együtt eltűnt. Kézrekerítésére nemzetközi körözést adtak ki.

Nem elég csak pasztillát enni!

Külföldi híradások szerint újabban a tudósoknak sikerült az emberi táplálkozáshoz szükséges anyagokat kicsiny pasztillák alakjában összpontosítani. Kérdést intéztünk ennek jelentőségére vonatkozóan

dr. Tangl Harald

egyetemi magántanárhoz, az Állatélettani Intézet vezetőjéhez. A következő információt bocsátotta rendelkezésünkre:

— Már hosszabb idő óta végeznek külföldön olyan kísérleteket, amelyek azt célozzák, hogy

a legszükségesebb tápanyagokat minél kisebb térfogalatba

koncentrálva bocsáthassák a fogyasztás rendelkezésére, s ennek egyik nagyjelentőségű mellékeredménye volt éppen a vitaminok felfedezése is.

— Tudományos szempontból természetesen kezdettől fogva megvolt annak a lehetősége, hogy bizonyos eljárások révén a legfontosabb emberi táplálékoknak, így a tejnek, húsnak, állati vérnek a tápanyagát minél kisebb térfogatú halmazállapotba koncentrálják.

— Huzamosabb ideig azonban ilyen pasztillák nem használhatók, mert ezt

az emberi szervezet erősen megsínylené.

A gyomor és bélrendszer ugyanis az emészthetetlen salakokra, a fel nem dolgozható tápanyagok egész sorára is igényt tart. A pasztillák, mivel nélkülözik ezeket az alkatrészeket, a bél- és gyomormüködés erős megzavarását idézhetik elő. A tápszerpasztillák tehát csakis

mint kisegítő és átmeneti táptényezők

jöhetnek tekintetbe.

Szépségverseny volt már mindenféle: kéz-, láb-, fej-, kebelverseny, sőt a »szépségek szépsége«-versenyt is minden évben megrendezik Párisban, elvégre, ha van énekek éneke, mért ne lehetne szépségek szépsége is. De külön szemszépségverseny még nem volt! Cincinnatiban rendezték ezt a versenyt, amelyen bajuszkötőnagyságú fürdőtrikóban kellett megjelenni a pályázó hölgyeknek, »mivel így a szem fényesebb, tehát szebben érvényesül«, így a rendezőség szakvéleménye. (Ezt úgy kell érteni, hogy ha a fent leírt öltözékben felvonuló nőt sokan nézik, akkor fényesebb lesz a szeme.) A versenyt Miss Yvonne Delahay francia származású, 17 éves leány nyerte. »Bámulatosan nagy, elragadó pillantású, mandulavágású, zöld szeme van«, mondta a döntőzsűri. A csodaszemű, pucér kis Yvonne aranyérmet kapott. Vagyis szem-érmet. Viszont völegénye, egyszerű, de önérzetes mechanikus, nyomban felbontotta az eljegyzést. Ez a szem-érem másik oldala.

(György)

GAZDASÁGI KÖRÖKBŐL

A Textilipari Igazgatóság a kötöttáru- és harisnyaujdonságokból pénteken délután az igazgatóság Rákóczi-úti székházában tavaszi divatbemutatót rendez. Tízenöt kötő- és hurkolóipari gyár ujdonságai kerülnek ez alkalommal az ipari és kereskedelmi szakközönség elé.

⊙

A kávékonzervben a földmivelésügyi miniszter rendelete értelmében legalább 20 százalék megőrletlen, szemes alakú pörkölt kávénak kell lenni. A rendelet ma lépett hatályba. Azok a kávékonzervkészítmények, amelyek korábban forgalomba hozhatók voltak, még 90 napig árusíthatók.

⊙

Az USA 1948. évi gabonatermése 11 százalékkal haladja meg az 1947. évi hozamot.

HOLÉCZY-STHYMMEL
JAZZ-REVŰJE
A ZENEAKADÉMIÁN VASÁRNAP ESTE 8 ÓRAKOR
ALFONSO — ÁKOS ŠTEFI — POGÁNY L. — TÜRK B.
KULTÚRA RENDEZÉS

Betyárvilág

A TERÉZ KÖRÚTON A BRITANNIA RÉMREGÉNYE

23

A rendőrgyilkosság a nemzetgyűlés előtt

Az éjszakai rendőrgyilkosság felrázta a nemzetgyűlés nyugalmát. A baloldali képviselők hangoztatták: ha a kormány nem nyúl a legdrákóibb fegyverekhez, elveszett az ország. Előbb zárt ülést akartak tartani az ügyben, de az ellenzék tiltakozott. Huszár Károly beszélt arról: egyszer s mindenkorra véget kell vetni, hogy megtörténhessék az, hogy a rendőrt...

Dánér Béla közbekiáltott:

— Szomorú véletlen.

Gaál Gaszton így felelt:

— Ez gyilkosság, nem véletlen!

Dánér Béla mosolygott a viharban.

Huszár Károly folytatta:

— Nem vagyok hajlandó huszonnégy óráig sem tűrni, hogy ezek a dolgok megtorlatlanul maradjanak. Tegnap azt mondta a miniszterelnök, hogy hasonló események többé nem fordulnak elő és az éjjel mégis ez történt. Mikor szerez az államhatalom érvényt tekintélyének? Ezt a honvédelmi miniszter úrtól is szerettem volna megkérdezni, de nincs itt.

Rubinek Gyula:

— Más helyen van elfoglalva.

Minisztertanács

A honvédelmi miniszter Horthy Miklósnál volt. A rendőrgyilkosság után minisztertanácsot tartottak a különítményekről. Sréter miniszter felment a Várba, hogy a minisztertanács anyagát ismertesse Horthyval. Gróf Teleki Pál a minisztertanácson követelte a Britannia felszolgálását, mert a rendőrgyilkosság sokkal nagyobb port vert fel, mint az eddigi ügyek. A tettest el kellett fogni és a tettes a »Britannia« volt.

Hivatalos jelentés

A nyomozás eredményeiről a rendőrség ezt a kommünikét adta ki:

»A hajnalban a Teréz-körúton Soltra József sérelmére történt gyilkosság miatt megindított nyomozás során a rendőrség a kihallgatott tanuk vallomásából megállapította, hogy azon személyek, akik egy 60—65 év körüli nyomdászt megvertek, tiszti egyenruhát viseltek. Ezeket szólította meg Soltra József és Miklós József rendőr, azt kérdezvén, hogy mi történik itt? Az illetők azt vallották, hogy ők tisztek, rendőrnek semmi köze hozzájuk. Ezen tiszti egyenruhát viselő csoportból kivált három egyén. Egyikük elsütötte revolverét. A golyó eltalálta Soltra József rendőrt. Ezalatt történt az is, hogy Miklós József rendőrellenőr a szétfutott tisztek egyikét egy terézkörúti ház kapujában elfogta, oldalfegyverét elvette és a segítségért kiáltó Soltra rendőrhöz vezette, ahol a jelen volt szemtanuk felismerték ebben a tisztiruhát viselő egyénben a támadók egyikét. Ugyancsak megállapítást nyert, hogy a futásnak eredt, tisztiruhát viselő egyének beszaladtak a Britannia-szállóba, ahol a kapuban az egyik elkiáltotta magát: »Őrjárat előre!« Soltra rendőr agyonlövése után tíz perc múlva Miklós rendőrellenőr az egyik hirdetési oszlop mellett megpillantott egy tiszti egyenruhát viselő férfit, akit azok közül valónak ismert fel, akik hármasban Soltrát követték. Ezt észlelvén, fegyverét nyomban erre a tisztre irányította.

(Folytatása következik.)

Mozik műsora

BEMUTATÓ FILMSZÍNHÁZAK

ÁTRIUM: Hamlet. 5, 8, v. ü. ½3, ½6, ½9. **CORSO:** Olympia. 4, ½7, ½9. v. ü. 2. **CORVIN:** Olympia. 4, 6, 8. **DÉCSI:** Farkasvér. 5, 7, 9, v. ü. 3. **FORUM:** Hamlet. 5, 8, v. ü. ½3, ½6, ½9. **KÖRÚTI HÍRADÓ:** Magyar híradó (friss hazai eseményekkel). Tudomány és Technikai híradó a Szovjetunióból. Világhíradó (5 világrész eseményeivel). Szindbád, a tengerész (színes amerikai rajzfilm). Ez az igazi sport (riport a rekord születéséről). Egy tél nap a kolhozban (hangulatképek a szovjet nép életéből). Többet ésszel, mint erővel. Folyt. egyórás előadások reggel 9-től este 11-ig. **LLOYD:** Talpalatnyi föld. 5, 7, 9, v. ü. 3. **OMNIA:** Farkasvér. ½5, ½7, ½9, v. ü. ½3. **ROYAL APOLLÓ:** Talpalatnyi föld. ½5, ¾7, 9, v. ü. ½3. **SCALA:** Hamlet. ½6, ½9, v. ü. 3, 6, 9. **URÁNIA:** Olympia. 4, 6, 8. **KORZÓ** (Ujpest): Farkasvér. 4, 6, 8. **ROYAL** (Kispest): Mese a tűzmadárról. ½6, ½8. v. ü. ½4. **TÁNCSICS** (Csepel): Farkasvér. 6, 8. v. ü. 4. **TÁTRA** (Pesterzsébet): Mese a tűzmadárról. ¼7, ½9. v. ü. ½5.

MASODHETES FILMSZINHAZAK

ADMIRÁL: Asszony az örvényben. ½5, ½7, ½9. **ADY:** Mese a tűzmadárról. 4, 6, 8. v. ü. 2. **ALFA:** Férjek és asszonyok. 6, 8. v. ü. 4. **ALKOTÁS:** Marseilles. ½3, ½5, ½7, ½9. **ASTORIA:** Könnyelmű fiatalság. ¾6, ¾8. v. ü. ¾4. **BÉKE:** Cristobál az aranyhajó. 6, 8, vasárnap és ünnepnap 4 órakor. **BELVÁROSI:** Egy férj fellázad. Jobbterem 4, 6, 8, balterem 5, 7, v. ü. 3. **BETHLEN:** Őrség a békén. ½5, ½7, ½9, v. ü. ½3. **BODOGRÁF:** Londoni fiúk. A/terem köznap 4, 6, 8. B/terem, csak vasárnap 3, 5, 7 órakor. **CAPITOL:** Mese a tűzmadárról. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **CITY:** Mese a tűzmadárról. ¼4, ¾6, 8. **DAMJANICH:** Láthatatlan bilincs. ½4, ½6, ½8. v. ü. ½2. **DÓZSA:** Orvos bűne. ¾6, ¾8. v. ü. ¾4. **ELDORÁDÓ:** Örvény sodrában. ½4, ½6, ½8. v. és ü. ½2. **ELIT:** Őrség a békén. ½11, ½1, ½3, ½5, ½7, ½9. **ELŐRE:** Puskás ember. 6, 8. v. ü. 4. **ÉVA:** Ifjúság. 4, 6, 8. v. ü. 2. **FLÓRIÁN:** Óceán vándora. ½5, ½7, ½9. v. ü. ½3. **FORTUNA:** Arat a vihar. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **GLÓRIA:** Lezárt ajkak. 4, 6, 8. **HAZAM:** Egerek és emberek. ½6, ½8, v. ü. ½4. **HOMEROS:** Igazság bajnoka. ½4, ½6, ½8. v. ü. ½2. **HUNNIA:** Péter az óvónő. 4, ½7, 9. v. ü. ½2. **IPOLY:** Szerelem dala. ½5, ½7, ½9. v. ü. ½3. **JÓZSEF ATTILA:** Kalandos vakáció. 4, 6, 8, v. ü. 2. **KAMARA:** Hajnalodik. ½5, ¾7, 9. v. ü. ½3. **KOSSUTH:** Megperzselt szárnyak. ½5, ½7, ½9, v. ü. ½3. **KRISZTINA:** Cirkusz. ½4, ½6, ½8. v. ü. ½2 órakor. **KULTÚR:** Panoptikum. 4, 6, 8. v. ü. 2. **MAROS:** Nem élhetek muzsikaszó nélkül. ½4, ½6, ½8. v. ü. ½2. **MARX:** Fény hull az útra, 4, 6, 8. v. ü. 2. **NAP:** Pánik. 4, 6, 8. v. ü. 2. **NÉP:** Cristobál az aranyhajó. ½6, ½8. v. ü. ½4 órakor. **ÓBUDA:** Lezárt ajkak. 4, 6, 8. v. ü. 2. **OLYMPIA:** Londoni fiúk. ½11, ½1, ½3, ½5, ½7, ½9. **OTTHON:** Pánik. ½4, ½6, ½8. v. ü. ½2. **PALACE:** Megperzselt szárnyak. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **PARTIZÁN:** Végzet lovagjai. 4, 6, 8. v. ü. 2 órakor. **PÁTRIA:** Fény hull az útra. 4, 6, 8, v. ü. 2. **PETŐFI:** Félvilági szűz. ½4, ½6, ½8. v. ü. ½2. **PHÖNIX:** Londoni fiúk. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **PLUTÓ:** Professzor úr válaszon! ½4, ½6, ½8. v. ü. ½2. **RÁDAY:** Sátán az emberben. 4, 6, 8. v. ü. 2. **ROXY:** Győztes ország. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **SAVOY:** Kalandos vakáció. ½5, ½7, ½9, v. ü ½3. **STUDIÓ:** Szerelmek városa. 2, 4, ½7, ½9. **SZABADSÁG:** Őrség a békén. ½5, ½7, ½9. **TÁTRA:** Félvilági szűz. 4, 6, 8. v ü. 2 órakor. **TINÓDI:** Kalandos vakáció. 4, 6, 8, v. ü. 2. **TURÁN:** Fény hull az útra. 11, 1, 3, 5, 7, 9. **UGOCSA:** Elátkozott hajó. ½4, ½6, ½8. **UJLAKI:** Kronstadti tengerészek. 4, 6, 8. v. ü. 2. **VESTA:** Szibériai rapszódia. 10, 12, 2, 4, 6 8. **ZUGLÓI:** Románc. ½5, ½7, ½9. v. ü. ½3.

SZÍNHÁZAK MŰSORA: **OPERA** (Andrássy-út 22): Don Carlos (6). **NEMZETI** (Rákóczi-út 33—35): Uri muri (½8 órakor). **MADÁCH** (Madách-tér 6): Ítélet éjszakája (½8 órakor). **KIS KAMARA** (Andrássy-út 69): Ocskavas nagyban (½8). **MŰVÉSZ** (Paulay Ede-utca 35): Nincs előadás. **MAGYAR** (Izabella-tér): A gyűlölet éjszakája (½8). **VIG** (Nagymező-utca 22—24): Földi paradicsom (½8 órakor). **PESTI** (Révay-u. 18): A szabin nők elrablása (½8). **VÁROSI** (Köztársaság-tér 20): Nincs előadás. **BELVÁROSI** (Petőfi Sándor-utca 6): Vetés (½8). **MODERN** (Jókai-tér 10. sz.): Nincs előadás. **FŐV. OPERETT** (Nagymező u. 17): Ártatlan kékszakáll (½8). **PÓDIUM** (Nagymező-u. 11): Estére nézd érkezik (8) **ROYAL REVÜ VARIETÉ** (Erzsébet körút 31): Túl az Operenclán (½8). **KAMARA VARIETÉ** (Teréz-körút 46): Ezt nézzük meg (8). **KIS SZINHÁZ** (Rottenbiller-utca 20—22. sz.): Férfiak (7). **MESEBARLANG** (Paulay Ede-u. 35): Aranyhalacska (3, 5). **OPTIMISTÁK** (Andrássy-út 49): Szót kérünk! (½9). **JÓZSEFVÁROSI** (Kálvária-tér 6): Mágnás Miska (½8).

Mindenki harca mindenki ellen a gazdagságért:
A pénz ördöge
Holnaptól: Corso—Décsi

VILÁG RÁDIÓ

Szerda:

BUDAPEST I. 14.00 Hírek 14.30 A háziegyüttes játszik 15.00 Rádiósiskola 16.00 Kertész Ila és Kisfalvi Ferenc szólónokat énekel. Zongorán kisér Nagypál Béla 16.30 Művészlemezek 17.00 Hírek 17.10 Szovjet napok — szovjet emberek 17.20 Vöröskereszt 17.30 A Szakszervezeti Tanács műsora 18.15 A Rádiózenekar játszik, vezényel Korodi András. Közreműködik Szebenyi János (fuvola). 1. Cherubini: Anacreon — nyitány. 2. Gluck: Fuvolaverseny (Szebenyi). 3. Bizet: C-dur szimfónia. 4. Kodály: Galántai táncok 19.30 A Falu Hangja 20.00 Hírek. Sportbirek 20.35 Heti szemle 21.00 Totóhiradó 21.05 »Szerelem — győtrelem«. Losonczy Dezső népdalfeldolgozásai 21.45 Időszerű kérdések 22.00 Hírek 22.10 Hangos Ujság 22.55 Vöröskereszt 23.00 Zathureczky Ede hegedül. Zongorán kiséri Petri Endre 23.30 Tánczene 24.00 Hírek.

BUDAPEST II. 17.00 Tánczene 18.00 A Rádió Sportiskolája 18.15 Sziv küldi... 19.00 A magyar rádió népiskolája 19.30 Az opera műhelyéből. Relle Gabriellával beszélget Kiszely Gyula. Zongorán kisér Hajdu István 20.00 Hangportrék. Maurice Chevalier. Lévai Endre előadása 20.30 A Rádió Szabadegyeteme 21.00 Hírek 21.15 Studióopera. »A gonosz törpe«. Szövegét irta és zenéjét szerzette Kiszely Gyula. Közreműködnek: Páka Jolán, Szlávassy Margit, Bencze Miklós, Korzó István, Szabó Miklós, a Földényi Kórus és a MÁV. szimfónikus zenekar, vezényel Szőke Tibor. (Hangfelvétel.)

Csütörtök:

BUDAPEST I. 5.30 Hanglemezek 6.30 Falurádió 6.45 Torna 7.00 Hirek 7.20 Reggeli zene. Közben: Naptár 8.00 Parányi rádiók a láthatáron 8.15 Délelőtti muzsika 8.30 A Szabadegyházak vallásos félórája a Studióból 9.00 Szólisták 9.55 Az Áttelepitési Kormánybiztosság közleményei 10.00 Hirek 12.00 Déli harangszó. Hirek 12.15 A háziegyüttes játszik. Közreműködik Páka Jolán (ének). (Ezt az adást a londoni rádió is átveszi) 13.00 Hangos Hiradó 13.15 A Rádió kamarazenekara játszik, vezényel Mura Péter. 1. Mozart: c-moll adagio és fuga. 2. Schubert: Öt tánc, Haydn: a) fis-moll szimfónia. b) A búcsú 14.00 Hirek 14.30 Jazz számok 15.00 Rádiósiskola 16.00 Jószomszédság muzsikája. Balassa György klarinétozik 16.30 Gyermekrádió 17.00 Hirek 17.10 Szovjet népek — szovjet emberek 17.20 Vöröskereszt 17.35 A Bartók verseny kis krónikája. Dr. Kóla Margit előadása 18.15 Dunavölgyi Hiradó 18.45 Szív küldi . . . 19.00 Közvetítés az Operaházból. I. Puccini: A köpeny. II. Gianni Schicchi. Vezényli Ferencsik János. A szünetben, kb. 20.05 Hirek. Sporthirek 21.45 Szalonzene 22.00 Hirek 22.25 Századunk Hangja. »Igaz mesék az emberekről«. Krilov versei. Irta és összeállította Kovács Endre. A verseket Végh György fordította 23.00 Szórakoztató zene 24.00 Hirek.

BUDAPEST II. 17.00 Ötórai tea. A Rádió jazz-zenekara játszik 18.00 Magyar nóták 18.15 Hangos Hiradó 18.30 Jazzkedvelők iskolája 19.00 A Falu Hangja 19.30 »Csütörtökön este . . .« Közreműködik Vadas Zsuzsa, Pogány László (ének), Martiny Lajos (zongora), a Vagabond's jazzegyüttes. Rendező Tamássy Zdenko 20.30 A Rádió Szabadegyeteme 21.00 Hirek 21.15 Babits-emlékest. Boka László összeállitása. Közreműködik Lukács Margit és Ladányi Ferenc. Rendező Török Tamás 21.45 Zenekari művek.

BÍRÁLAT

Szívesen hallgatja a közönség a művészlemezeket. Éppen ezért ügyelni kell, hogy a recsegő, ropogó, kopott hanglemezeket kiselejtezzék. A tegnapi Gigli-lemez elvezhetetlen volt. — Kitűnő hanglemez összeállítást hallottunk híres jazz-zongoristák műsorából s gondos válogatás jellemezte az orosz hanglemez-programot is. — Délben Meszlényi Lili énekelt Brahms-dalokat. Szerepeltetése ilyen nagy nyilvánosság előtt még korai. — A házi együttes Herendi Manci énekszámaival kellemes műsort adott. — A Zenei Élőujság tegnap főleg szakembereket érdekelt. Lajtha László nyilatkozott — érdekesen — külföldi útjának zenei tapasztalatairól.

A VILÁG előfizetési ára:
negyedévre 45 forint
1 hóra 15 forint

VILÁG
A polgári demokrácia lapja
Felelős szerkesztő: BÁLINT IMRE
Szerkesztő: KÖSZEGI IMRE DR.
A kiadásért felel:
SUPKA GÉZA DR. főszerkesztő
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. RÁKÓCZI-ÚT 54.
Telefon: 222-439*
Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat nyomása
Budapest, Miksa-utca 4—6.
Felelős: Gorszky Tivadar igazgató

A büntetés kitöltése után mentett fel az angol bíróság két magyart

London, január 12. (MTI) A londoni fellebbviteli bíróság megsemmisítette két Angliában élő magyar 8—8 havi fogházbüntetéséről szóló ítéletét — miután a vádlottak büntetésüket már kitöltötték. Rákóczi József fogorvost és Szász Ödön szabót a rendőrbíróság azért ítélte el, mert nem fogadták el a munkaügyi minisztérium által számukra kiutalt mezőgazdasági munkát, azzal, hogy teljesítésére testileg alkalmatlanok.

Az elsőfokú bíróság kitoloncolásra is ítélte a vádlottakat, de a fellebbviteli bíróság elnöke azt a reményét hangoztatta, hogy a hatóságok ezt is meg fogják változtatni, »tekintettel a bíróságon közölt tényekre«.

Háromfelé osztják a Dohányjövedéket

Füleki Kázmér miniszteri osztályfőnök, a Dohányjövedék vezetője nyilatkozott a Dohányjövedék ezévi terveiről. Ebben az évben a minőség javítására helyezik a súlyt. A Dohányjövedék három nemzeti vállalattá alakul át. A gyárak önálló vállalatok lesznek. A dohány felvásárlást és értékesítését is nemzeti vállalat látja majd el. A decentralizációtól a gyártmányok önköltségének csökkentését és a minőség fokozatos feljavítását várják. A kisárudák helyzete nem változik.

A középminőségű 100 grammos pipadohány és ugyancsak 100 grammos finomabb minőségű cigarettadohány készítését is elkezdik. Ezenkívül növelik a termőterületet és az új területeken szövetkezeti alapon kívánnak gazdálkodni, hogy kielégíthessék a dohányzók kívánságait.

Megszünnek a tanárvizsgáló bizottságok

A hivatalos lap rendeletet közöl a bölcsészettudományi és természettudományi képzés újjászervezéséről. Ennek módjait a *Világ* már tegnap ismertette.

A rendelet szerint a budapesti és a debreceni tudományegyetemen a bölcsészet-, nyelv- és történettudományi kar helyett külön-külön bölcsészettudományi és természettudományi kart kell szervezni. Az így átszervezett egyetemek bölcsészettudományi karain tanári, könyvtárosi és muzeológusi képesítést, a természettudományi karon pedig tanári, vegyészi, fizikusi, geológusi, alkalmazott matematikusi és természettudományi-muzeológusi képesítést lehet elnyerni. *A tanulmányi idő öt év, a vegyészeti szakon négy év.* A képesítések megszerzéséhez alapvizsga, szakvizsga és képesítő vizsga szükséges. A vegyészi oklevél elnyeréséhez nem kell szakvizsgát letenni. A 25 évvel ezelőtt szervezett középiskolai tanárképző intézetek és tanárvizsgáló bizottságok megszünnek.

A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság VI. ker. csoportja (Liszt Ferenc-tér 10.) csütörtökön 13-án 6 órakor műsoros Lenin-estet rendez. Belépődíj nincs.

Férfiruhát legdrágábban megveszem. **LEITERSDORFER**, Kisdiófa-u. 15. (Király-utcánál. Telefonáljon: 221-674.

Férfiruháért bőr-, ballonkabátért nagy árat fizet. Hív. jön. Grünwald, Király-u. 34. fszt 4. T. 227-110

Használt **férfiruháért, szövetért** bárkinél magasabb összeget fizet Tóth a Belvárosban. Bp. IV. Egyetem-u. 2. T: 186-732

DUNHILL gyártmányokat, elefántcsont nyersanyagot és figurákat veszünk. **GALLWITZ** Budapest IV., Párisi-u. 9. Főpostával szemben

Gyermekkocsi gyermekágy, vaságyak olcsón Prohászka-gyárból VI. Zichy Jenő-utca 46. (Jókai-utcánál.)

Kettőszoba hallos, személyzeti szobás, modern, beköltözhető öröklakást vennék. »Társbérleti csere lakás« jeligére kiadóba.

Férfiruháért csodálatos árat fizetek (lehet nyári is) Fischbein, Dob-u. 25. T. 421-080 Hívásra jövök.

Férfiruháit jól eladhatja Szabónénak, Dob-utca 37. T. 220-356 Hívásra jövök.

2 szoba-hallos utcai faftésü, félemeleti 180.— bérü lakás V. ker.-ben olcsón átadó. T.: 200-580.

Sauvageot szótárért Bilder Lexikonért szakkönyvekért, könyvtárakért magas árat fizetek. **Elek könyvkereskedés,** Egyetem-utca 11. Telefon: 187-400.

CSEMPE Porta K. F. T. V. József Attila-u. 1. Tel.: 386-147.

Perzsaszőnyeget most magas árban **VESZEK. Szentgyörgyi,** Váci-utca 16. Tel.: 186-615.

APRÓHIRDETÉSEK

KARPITOS házakhoz, házonkívül ajánlkozik. Várady, Király-utca harmincketto, udvarban.

SZABNI, varrni tanítok gyakorlati gyorsmódszerrel. Nagel Váci-utca hét. Telefon: 181-474.

ELADJA Ica és Hecsi rendkívül olcsó áron a belvárosi divatszalonok modelldarabjait. IV., Váci-utca tiz, II. em. Modellkiárusitási Divatház Telefon: 380-016.

KEVESET használt sötétebb férfiöltönyt és bőrkabátot vennék magasabb termetre. Tel.: 222-546.

KELETI és magyar perzsák sürgősen, olcsón eladók. Rózsa-utca nyolc, fszt. 2.

SZÉP szoba vidékieknek napokra is Erzsébet-krt 27. I. 3. T: 223-902.

VESZEK teljes lakberendezést, priváttól. Telefon 223-155 reggel nyolctól üzenegyig.

1000 M. MAGASAN. Galyatetőn, a Turista-szálló mellett, gyönyörű kilátással üdülhet napi 35—45 Ft-ig, teljes ellátással, a Sziráki-villában. Villany. Folyóviz. Fürdőszoba. Érdeklődni Bp., V. Teleki Pál u. 19. I. 2. Telefon: 325-729.

KITŰNŐ ház koszt 2—3 személynek kapható. Cím a kiadóban.

VÁROSI fekete bunda, kitünő állapotban, középtermetre, duplasoros szmoking angol szövetből, magas termetre, Lakos, Csáky-u. 23.

SCHILLER és Goethe összes művei eladók. XII., Tarcsay Vilmos u. 19. III. 5.

KARPITOSMUNKÁIVAL forduljon bizalommal Marosánhoz, Aradi-utca kettő. — Fizetési kedvezmény.

KIVÁNDORLÓKNAK legmagasabb kiképzést nyujt »Alexandrine« kozmetikus. Párisi diploma. Szervita-tér 5.

EZÜSTÖT veszek, Tauszig ezüstmüves, Nyár u. 8

PERZSA és másfajta szőnyeget veszek. Weselényi-utca huszonkilenc, I. 5. Tel.: 427-281.

MINDENFAJTA szőnyeget magas árban veszek. Vogel László, Akácfa-utca tizenhárom. Telefon: 422-128.

MŰBUTOROK: Ebédlők, hálók, könyvtárszobák, kombináltak, ülőgarnitúrák: minden másfajta, egyes darabok. Uj értékének töredékéért. Kevéset használtak, jókarban. Bútorüzlet, Rózsa-utca harmincnyolc/b.(Király-utcánál.) Hadl.

IRÓGÉPET, lehetőleg kézalatt vennék. Csak kettőtől-négyig: 139-804.

RÁKÓCZI-ÚT legforgalmasabb helyén jól bevezetett üzlet tőkés társat keres, közreműködéssel, iparigazolvánnyal. »Uridivat 1262« jeligére kiadóba.

KÖZPONTIFŰTÉSES elegáns szobák fürdőszobával, napokra havibérben olcsón. Villapensió 223-010

SINGER VARRÓGÉP, alig használt, kedvezően eladó. Sip-utca öt, III. kettő.

KÉTSZOBÁS, összkomfortos utcai, modern házban lakás átadó, érdeklődés szivességből: 424-367

Csepeli Szabó Béla:

BESZÉLGETÉS A PÁRTRÓL

Részlet egy készülő, nagyobb elbeszélő költeményből

Apa:

Fiam az élet tovább égett
az üszkösödő ég alatt,
a vadlibák elszálltak délnek,
ránk tél és tél szakadt...

Kint tengődtünk a város alján,
anyád mosni, vasalni járt,
felhők lobogtak gyenge karján,
s a hold sovány
vállára szállt.

Én, — három börtönév után —
a gyárkapuknál kódorogtam,
Csepelen, Pesten, Óbudán
fát hasogattam, szenet hordtam.

Te cseperedtél és öcséd is
egyre kérte a kenyeret,
két napra jutott egy marék rizs,
sosem ehettünk eleget...

A lépteimet kopók lesték,
s olykor komoran meglepett,
baljós őszi és téli estek
mélyén a sápadtarcú rend:

— No, vörös vagy még? —
vigyorogtak
gúnyosan és félelmesen.
A fogaim összeszorultak,
de szívem kiabált: IGEN!

Igen! Igen! — És nem csak én! —
Figyelhettek az ördögök:
itt-ott odvaink éjjelén
csak találkoztunk, vörösök!...

Fiú:

Igen...
Emlékszem, téli éj volt,
bekopogtak az ablakon,
a Duna felől vihar tombolt
és árnyék mozgott a falon...

Tán kilencesztendős lehettem,
— hogyan villan elém e kép? —
Anyám oldalán dideregtem,
ijedten fogva a kezét.

Apám felkelt, öcsém felült,
szegény anyácskám vacogott:
a nagy, bolond szél befütyült,
s a kályhatűz fellobogott:

Egy férfi tűnt fel a homályban,
egy szikár, deresfejű vén, —
emlékszem, őt gyakorta láttam
szobácskánk szegletén...

S egy ifjú is jött oldalán:
Ő mindig ablakunkhoz állt...
Mondja, kik voltak Ők, apám?

Apa:

...Mi voltunk, mi, fiam, a Párt.

Mert élt a párt, hiába ölte
hóhér, gyáros és földesúr,
élt hajszoltan és meggyötörve,
de büszkén, halhatatlanul!

Ott voltunk fiam utcán, téren,
a tüzeknél és a folyóknál,
a könyvekben és a kenyérben,
tárnák mélyén és hegyek ormán,

megfoghatatlan, láthatatlan
áramként izzottunk a fémben,
huzalként lengő égi dalban, —
a munkásosztály életében!...

Fiú:

És Ők apám? Az ősz öreg,
merengő régi társa?
S a vállas, kékszemű gyerek,
hová tűnt, merre jár ma?

S a többiek: elvtársai,
vajon ma merre vannak?
Kölyök-emlékem tájain
lassanként elmaradtak...

Nem jöttek többé.
Mondja, mért?
Különös, kusza kép ez:
árny-ujjuk homlokomhoz ért,
s a volt kölyök felérez...

Apa:

Fiam, fiam... Az ősz öreg
szigorú útra lépett, —
kezéből szálltak a kövek,
szemén csillagok égtek...

Rendőrlovak patái verték, —
szívére láncait a halál,
de bennem holtig él az emlék:
megy, megy és köveket dobál...

Fiú:

Ó... s a fiú?! Vele mi lett?

Apa:

Mellem csont-rácsai alatt
dúdolva fel-alá jár:
Őt is, mint annyi társamat,
börtönben érte a halál...

Mellem csont-rácsai alatt
meg-megleng súlyos árnya:
üzen... kopog... jeleket ad:
élők!... Vigyázzatok a Pártra!...

Ó, jaj, jaj, fiam, sok a kínunk,
eleven fáklyák, egyre égünk,
az égre balladákat sírunk,
de mindig, mindig
tovább lépünk!...

A FELSZABADULÁS

Mikus Sándor domborműve (1955)

ILLÉS BÉLA:

KUN BÉLA BESZÉL

Részlet az író „Dal a harcról és a győzelemről" című, 1935-ben megjelent visszaemlékezéséből.

Az ülést Paksi nyitja meg. Nehéz elhinni, de így van: kissé ideges. És nem olyan egyszerű, nem olyan közvetlen, mint máskor. És — miután a megszokott szavakkal üdvözölte az összegyülteket — felemelt hangon mondja ki — kikiáltja — a legmegszokottabb mondatot: *átadom a szót az előadónak.*

Rövid szünet, ezután:

— A vitaülés előadója — Kun Béla elvtárs. Átadom a szót.

*

Kun nem az előadói asztal mögött, hanem előtte áll. Még egészen fiatal ember. Középtermetű, szélesvállú. Húsos ajka van és nagy szeme. Szürke? Barna? Nem tudni.

Mindenki tolong — nemcsak azok, akik állnak, azok is, akiknek jutott szék. Nem azért, hogy kényelmesebben helyezkedjenek el, hanem, hogy biztosak legyenek, érezzék: itt vagyok!

Kun Béla... Először csak nevét hozták az Oroszországból hazaszivárgó hadifoglyok és a nevével kapcsolatban hihetetlenül hangzó meséket. Micsoda? Hogy egy magyar hadifogoly Oroszországban hadseregeket vezet? Meséld az öregapádnak! Ne tarts engem bolondnak... Aztán megjöttek — hogyan jöttek, nem tudni, de megjöttek — és nagy titokban kézről kézre jártak Kun Béla apró könyvei: *Ki fizet a háborúért? Mit akarnak a kommunisták?*... Kié a föld? Szép, szép. Legyen a föld azé, aki megműveli... Vezesse az államot a munkásosztály... Szép, szép! De csak nem gondoljátok komolyan? Minden józaneszű ember tudja, így van ezer esztendő óta: aki a nagybirtokos urak ellen szót emel — vagy éppen kezet emel — azt darabokra tépik — ha idejekorán nem szedi a lábát. Aki meg még a Habsburgok ellen is beszélni merészel!... Annak a Kunnak bizonyosan megártott a szibériai hideg. Vagy túlságosan befűtött neki a vodka! Aztán... A sok százéves monarchia összeomlott, Magyarország köztársaság és már komoly emberek sem átallanak földosztásról beszélni? Beszélni! Dehát a szó nem tör csontot. Viszont annak a csontjait, aki komolyan veszi ezt a szót, aligha vállalná a Magyar Általános Biztosító. Aztán... Hogyan jött haza Kun Béla, nem tudni. Nehéz is elhinni, nem is lehet elhinni, hogy annyi őt leső őrség, zárlat, fogadó és igazoló különítmény figyelmét kijátszva, valóban hazajött. Ez hihetetlen! De hogy itthon van — már egy hete itthon van — ez tagadhatatlan. Senki sem látta ugyan, de a hangját az egész ország hallja... Kommunisták... Proletárdiktatúra...

És most itt áll. Azaz, hogy nem áll, hanem sétál az emelvényen. Sétálva beszél. Semmi különös sincs rajta, semmi rendkívüli — és ez a legcsodálatosabb! Kun Béla...

Sokan remélték, hogy nem jön el. Nagyon sokan hitték, hogy eljön. Itt van.

Mindenki elfelejtkezik arról, hogy tapsolni illene. Még a csodálatosan ragyogó szemű Korvin Ottó és az aszkéta külsejű Sallai Imre is. Sőt a Lékai köré tömörülő ifik is.

Csend.

A terembe zsúfolt ezernél jóval több munkás között talán egy sincs, aki meg tudná mondani, miért tartja vissza a lélegzetét. De valamennyi úgy érzi, hogy ez a kötelessége.

— Elvtársak! *Lenin elvtárs forradalmi üdvözletét küldi a magyar proletariátusnak!*

Most kitör a tapsvihar.

Ezer pöröly sújt le ezer üllőre.

Az óceán ezer hulláma rohan a sziklának — nem azért, hogy szétzúzza. Fel akarja emelni. Magasra, magasra...

— *Lenin!*

A terem egyik sarkában — száz ember közé ékelve és mégis szörnyen egyedül áll Molnár. Mosolyog. Nevet. Nem szemével, és szájával, hanem a májával. Hát ilyen naiv ember Kun Béla? Szalmalángnál akar ökröt sütni — a délibábból akar várat építeni. Szegény bolond. Hálistennek — ez is bolond.

Kun beszél. Nem szónokol, hanem előad. Nincsenek részegítően szép szavai, de nagyon sokat tud és csupa olyan dolgot tud, ami érdekli a munkásembert. Nem szorítja ökölbe a kezét, nem fenyegeti az eget — de néha felemeli a hangját.

Taps szakítja meg az előadást... Kun elhárító mozdulatot tesz.

— Ezt nem én mondottam, elvtársak, ezt Marx tanította...

Öt perc múlva ismét taps tör ki.

— Ezt sem én mondottam, elvtársak, ezt Lenin hirdeti....

Lassan beszél, szinte tagolva.

Nem rohanja le hallgatóit, ellenkezőleg, időt ad nekik arra, hogy gondolkozzanak. Sok olyat mond, amit az emberek már tudnak — csak eddig egy kicsit másképpen tudták. De nem kevés egészen újat is mond, olyan újat, ami akármelyik gondolkozó embernek eszébe juthatott volna. Történetesen Leninnek jutott eszébe ez az új gondolat. És — történetesen — Kun Béla hozta el Magyarországra.

Kun lassan, tagoltan ejtett szavait ezer agy lázas sietséggel igyekszik feldolgozni... Tehát ez az... Ez a bolsevizmus. Hisz ez tulajdonképpen — a szocializmus. Semmivel sem több — de nem is kevesebb. Szocializmus... Dehát akkor miért uszít ellene olyan keményen a *szocialista* Garami, a *baloldali* Kunfi, a *forradalmár* Böhm. Különös! Ennyi az egész? Hisz én is így gondoltam... — Érdekes lesz, hogy mit fog válaszolni a vitaszónok?

A vitaszónok — a szociáldemokrata Klárik — az emelvényen ül — Paksi mellett. Figyeli Kúnt, jegyzeteket készít és közben (fejét csóválgatva) Molnárral szemez, Molnár — több száz fej fölött — szemével kérdezi: ledorongolod? Agyonütöd? Klárik mosolyogva bólint igent.

De mikor rákerül a sor — a szociáldemokrata pártközpont küldötte nem ütötte agyon Kun Bélát. Mivel az idő nagyon előrehaladott és az elvtársak egész napi munka után bizonyára fáradtak — engedelmet kért arra, hogy válaszbeszédét a következő vitaülésen mondja el.

Klárik Ferencet is megtapsolták.

Egy maroknyi ember csalódást érzett, néhányan gúnyosan mosolyogtak — a nagy többség őszintén örült. Valljuk be, az emberek nagy többsége még a legizgalmasabb vitaülésen is örül, ha az ülés előbb ér véget, mint remélni lehetett.

Klárik Ferencet tehát megtapsolták.

És felhangzott a dal:

Fel szocialisták, sorakozzunk
Dobszó riad, zászló lobog...

Így látjuk mezőgazdaságunk jövőjét

A világ iparát és mezőgazdaságát hatalmas forrongás jellemzi. Napról napra új gépek születnek, újabbnál újabb növényfajtákat kísérleteznek ki a tudósok s a gyárakban, a földeken, laboratóriumokban azon fáradoznak: egészségesebb, kulturáltabb, boldogabb életet éljen az emberiség.

Lenin írta a jövőben bízó, az újért, a jobbért harcba induló milliós tömegeknek: „Álmodoznunk kell." Persze ez az „álmodozás" nem holmi utópia és mesebeli „terülj, terülj asztalkám", hanem nagyon is tudatos, a fejlődés mai fokán álló tudományosan megalapozott előrelátás.

Ezért tettük fel a kérdést a legilletékesebbeknek: „Milyen lehetőségek nyílnak a szocializmus útján elindult mezőgazdaságunk előtt az elkövetkező 10—15—20 évben, milyennek képzelik a jövő magyar mezőgazdaságát?" S a tudós, az egyetemi tanár, a kutató, a mezőgazdasági szakember és a parasztból lett országgyűlési képviselő válaszol...

ERDEI FERENC,
a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára:

„A mezőgazdaság iparosodik"

A mezőgazdaság modern fejlődésének az a legfőbb jellemzője, hogy mindjobban kezd hasonlóvá válni az iparhoz: *tehát a mezőgazdaság iparosodik.* Ennek fő tényezői: a gépesítés, a vegyi anyagok, és olyan biológiai módszerek sokoldalú felhasználása, melyek gazdaságosabbá és irányíthatóbbá teszik a termelést. Együttvéve: *olyan technológia, amely csökkenti a természeti tényezőktől való függést, növeli a hozamokat és a gazdaságosságot.*

Bizonyosra vehetjük, hogy ez a fejlődés a következő évtizedekben is folytatódik, általánossá válik, és a hagyományos termelési módok gyökeresen átalakulnak. Ez *belterjesebb* gazdálkodást jelent, de nem olyan irányban, hogy több munkaerő dolgozik a mezőgazdaságban, hanem úgy, hogy új, hatékonyabb technikát alkalmazunk.

Mit jelent ez a növénytermelésben és az állattenyésztésben? Átalakul a *talajerőgazdálkodás.* Sokszorosan több műtrágyát használunk fel és így egyszerűsödni fog a szervesanyag-forgalom: több növényi maradványt hagyunk kinn a földeken és kisebb tömegű, de tőményebb szervestrágyát viszünk ki. A *növényápolásban* széles körben használunk gyomirtó vegyszereket, vetés előtt és vetés után, s a vetést is modernizáljuk: úgy és annyi magot vetünk, hogy ne legyen szükség ritkításra és a kapálás nagyobb mértékben gépesíthető legyen.

Még nagyobb lesz a változás az *állattenyésztésben.* Terjedni fognak a *hibridfajták* és a mai általános állattenyésztés „tej-, hús- és tojástermelő üzemekké" fog válni. A takarmányozásban erősen csökken a kézből és jászolból való etetés. Sokkal több takarmányt fogunk lelegeltetni, silót, szénát, és különböző erőtakarmányokat önetetőkből feletetni.

Biztos vagyok benne, hogy a mai istálló teljesen átalakul — pedig nem valami gépesített „állatszanatóriummá", hanem sokkal egyszerűbb, természetszerű „állatkertté". Sokkal több állatot fogunk karámokban, színekben tartani és az istállók többsége szabad istálló lesz, folyóvízzel, önetetővel, külön fejőhellyel és egyszerű gépi anyagmozgatással.

A legnagyobb változás pedig az lesz, hogy az egész mezőgazdasági termelés sokkal racionálisabb lesz és az üzemvitel nem a hagyományokhoz, hanem a célszerű, gazdaságos és minél nagyobb tömegű árutermelés követelményeihez fog igazodni. Egyszóval: sok tekintetben „gyárszerű" lesz a mezőgazdaság. Magától értetődő, hogy *ez a termelés döntő részében csak nagyüzemi keretekben valósulhat meg.*

SOMOS ANDRÁS akadémikus,
a Kertészeti és Szőlészeti Főiskola tanára:

„Fordítsunk nagyobb gondot a tájkultúrákra"

Három tényező szükségszerűen írja elő számunkra, hogy az elkövetkező években és évtizedekben sokkal több gondot fordítsunk a szőlő-, gyümölcstermesztésre és általában a kertészkedésre.

Az egyik: sűrűn lakott ország vagyunk és olyan növényeket kell termesztenünk, melyekkel *területegységenként minél nagyobb értéket állíthatunk elő.* A másik: a világon mindenütt csökkent a szemesterményekből nyert táplálék felhasználása, viszont előtérbe került a szőlő, gyümölcs és zöldségfélék fogyasztása, amely egészségesebb és kulturáltabb életmódot biztosít. A harmadik: kevés ország dicsekedhet a tájkultúrák olyan sokágú adottságaival, mint éppen a mi hazánk és exportlehetőségeink is igen nagyok.

Éppen ezért a *gyümölcstermesztésben* tovább kell növelnünk a téli alma területét, hiszen a magyar Jonatánnak a világpiacon nincs párja és kitűnően értékesíthető. Emellett nem szabad megfeledkeznünk a nyári gyümölcsökről sem: több kajszit, meggyet és nyári almát kell termelnünk.

A *szőlőtermelésben legfontosabb feladat* — a borszőlő mellett — a csemegeszőlő termesztésének növelése. Eddig ez háttérbe szorult, ezért nincs elegendő jó minőségű árunk, se a belföldi, se a külföldi piac számára. Pedig, ahogy a magyar bor világhírnévre tett szert, *a csemegeszőlő is kivívhatná magának ezt az elismerést.* Zöldségtermesztés terén pedig a legfőbb tennivaló: egész évben egyenletes legyen a friss zöldséggel való ellátottságunk.

Hogyan lehetne ezen segíteni? Csakis *a korai termesztés felkarolásával.* Többet kell törődnünk a szabadföldi és az üvegházi zöldségneveléssel. Jobban kell hasznosítanunk meglevő termálvizeinket, az ipartelepek közelében levő úgynevezett *„hulladék hőenergiát"* az üvegházak számára fel kell használni. És ami ezzel kapcsolatos: ahol csak lehet, öntözni, öntözni.

DR. JÁNOSSY ANDOR,
az Országos Növényfajta Kísérleti Intézet igazgatója:

„Holdanként 30 mázsa búza, 60 mázsa szemeskukorica"

A növénynemesítés soha nem várt lehetőségek előtt áll. *Három* jelentős kérdést említek: a betegségellenálló fajták előállítását, a hibridnemesítést és a fehérjét termelő takarmánynövények és fehérjedús, nagytömegű keverékek előállítását.

Először is a betegségellenálló fajták előállításánál lássuk legfontosabb növényünk, a *búza példáját.* A tudomány képes évek alatt megtalálni annak titkát, hogy rozsdagombákkal szembeni ellenállóképességének milyen élettani, öröklési oka van. Ha ezt megoldjuk, *hazánkban sem lesz utópia a holdankénti 20—30 mázsás országos búzaátlag.*

A hibrid-nemesítés klasszikus növénye a kukorica. Nagy jelentőségű, rendszeres tudományos munka ez, s ennek hazánkban nagyobb hagyományai és lehetőségei vannak, mint bárhol Európában. A korszerű hibridkukorica-nemesítés a fontos tulajdonságokat szinte kívánságra tudja a keresztezett növényekben egyesíteni. Nemsokára az atomokkal történő vizsgálati módszerek tisztázzák a növénytáplálkozás egyes kérdéseit és ezek után már nem lesz újdonság a ma még csak rekord parcellán elképzelt *60 mázsás szemeskukorica-termés egy holdon.*

Végül a tejzsírtermelés alapja: a fehérjedús szálastakarmányok termesztése. Meglevő lucerna-, vöröshere fajtáinkat termőképesebbé tenni, 50—60 mázsa szénát aratni egy holdról; vagy új, nálunk még nem honos, egyéves fehérjedús herefélékeť meghonosítani; vagy öntözéssel egyiptomi herét, perzsa herét termelni, melyek 150—200 mázsa zöldtömeget teremhetnek — *mindez talán nem is több, mint 8—10 év távlata.* Szintén a közeljövő kötelessége, hogy száraz talajainkon a nagytömegű 500—600 mázsás holdankénti keverék silótakarmányok termesztését általánosan elérjük.

FLESCH GYÖRGY,
a Földművelésügyi Minisztérium Gépesítési Igazgatóságának vezetője:

„Megszabadítjuk az embert a nehéz testi munkától"

Elkészítettük 15 éves távlati tervünket, mely időszak alatt *az állami gazdaságokban* az összes munkafolyamatok teljes (komplex) gépesítését megvalósítjuk. Az egyéb nagyüzemi gazdaságokban, például tsz-ekben főleg azokat a termelési folyamatokat kívánjuk gépesíteni, melyek egyrészt a terméshozamok gyors növekedéséhez vezetnek, másrészt pedig *megszabadítják az embert a nehéz testi munka végzése alól.*

Külön említést érdemel a magánjáró *kombájn-hordó* alvázak nagy jelentősége. Ugyanis az önjáró kombájnalváz biztosítja, hogy a gabonabetakarítás előtt és után ugyanarra az alvázra, melylyel a gabonakombájn dolgozott, felszerelhető lesz egy sereg más betakarító gép is.

A *kukoricatermesztés* géprendszerében a fészekbe vagy négyzetbe vető gép egyidejűleg műtrágya-kiszórásra is alkalmas lesz. A kukoricacső töréséhez, fosztásához és a szárvágáshoz, valamint annak kocsira rakásához szükséges gépek is rendelkezésre fognak állni.

A cukorrépa és a burgonya termesztésénél vetőgéppel, burgonyaszár-kiszedővel, burgonyabetakarító kombájnnal, burgonyaválogató és prizmázó géppel, továbbá cukorrépavetőgéppel, ritkítóval és betakarító kombájnnal segítjük a mezőgazdaságot. *Az állattenyésztés gépesítése* terén az istálló gépesítését (takarmány és trágyakihordás) is megoldjuk.

Mindent összegezve: a 15 éves távlati tervben olyan választékban és mennyiségben kívánjuk a mezőgazdaság számára a gépeket biztosítani, hogy azok *a nagyüzemi gazdálkodás olcsóbb és gazdaságosabb termeléséhez az előfeltételeket megteremtsék.*

Z. NAGY FERENC,
országgyűlési képviselő:

„A paraszti munka — szakma lesz"

Ma, 1958-ban arról beszélni, hogyan él a magyar paraszt mondjuk 1970-ben vagy 75-ben — merész dolog, de egyáltalán nem lehetetlen álmodozás.

Jól ismerem a múltat: a látástól vakulásig tartó munkát, a halálfélelemnél is rosszabb egzisztenciafélelmet. Ismerem a mát, a jelent is, mely nem más, mint útkeresés a jövő számára. S milyen lesz ez a jövő? Már bontakoznak körvonalai. Számomra bizonyos, hogy az elkövetkező években a nagy tudású, tapasztalt mezőgazdasági szakemberek szerepe növekedni fog. Alkalmazzák majd a korszerű, tudományos módszereket, és sokat segítenek a gépek.

El tudom képzelni a jövő parasztját, amint traktoron ül, úgy szánt, vet vagy kapál. Géppel gyűjti a szénát és géppel feji a teheneket. Laboratóriumban kutat, vizsgálja a talaj összetételét, esténként pedig a szakkönyveket tanulmányozza. A földművelő mesterség *olyan fokú és olyan jogú mesterség és szakma lesz,* mint bármely más.

Ezt a mesterséget iskolákban, szakmai tanfolyamokon kell elsajátítania a felnövő új paraszti generációnak, mint ahogy egy munkás magáévá teszi a gépkezelés fortélyait, és megtanulja annak minden csínját-bínját.

Mindehhez járul az, hogy szocializmust építő társadalmunkban egyre közelebb kerül egymáshoz a falu és a város. Már ma is modern, „városias", fürdőszobás házak épülnek falun, villany világít, mozi játszik a legtöbb helyen. Hiszem, hogy a szocializmus igazsága, parasztságunk számára is igazi emberi életet teremt, és ebben a kialakuló új társadalomban a magyar paraszt is megtalálja helyét.

1918—1919 SAJTÓJÁBÓL

KOMMUNISTÁK

Még a kortárs is, aki emlékeit híven ápolta, még az is meglepődik, mikor negyven év háborgó mélyéből gazdag villogással szikráznak fel 1919 fényei. A kommunista mozgalom, a kommün, a Tanácsköztársaság 133 napjának vihara mélyen felkavarta a hazai vizeket. Nemcsak a szocializmus hívői és harcosai, nemcsak a szilárdak és állhatatosak, akik magukat a hányódó hajó árbocához kötözték, nemcsak ők egyedül hirdették a felszabaduló proletariátus győzelmét. Nem állottak elszigetelten, nem kiáltoztak visszhangtalanul. A magyar tudomány, irodalom, művészet, közművelődés többi munkása — a tőkésrend urainak és szolgáinak s a tudatos, tételes ellenforradalmároknak kivételével — szinte majd valamennyien lelkesen és bízón kötelezték el magukat a munkásosztály világot megváltó ügye mellett.

A negyven év előtti forradalom sajtó-, röpirat- és plakátanyagát tartalmazó, s egyedülálló jelentőségű különgyűjtemény alapján, amely a napokban nyílik meg az Országgyűlési Könyvtárban, átnéztük az egykorú hírlapok, hetilapok és folyóiratok hasábjait. Ebből a változatos és gyakorta meglepő kulturális anyagból mától kezdve egész sor verses és prózai szemelvényt mutatunk be — nem egy olyan írást, amely negyven éve olvasatlanul porosodik elsárgult újságkötegek lapjain. Ez a sok elfeledett cikk, tárca és költemény, a már másutt korábban ismertetett szemelvényekkel együtt rámutat arra a felmérhetetlen erejű hatásra, amelyet a magyar kommunista mozgalom és a Magyar Tanácsköztársaság negyven éve és azóta negyven éven át népünk tudatára és szellemünk fejlődésére gyakorolt.

Magyar kommunisták

Nagy, füstös terem. Az emelkedő padsorok hegyoldala tele van ültetve a gyűrött katonaköpönyegekből, piros nyakravalókból, feltűrt kabátgallérokból kivirágzó rengeteg emberfejjel.

Magyar kommunisták.

A sok ember szorong egymáson, a fejek forgolódnak, izegnek, mozognak... A rajongásnak mintegy külön atmoszféráját árasztják maguk fölé: ebben a levegőben különös, éles akcentust kapnak már egészen kopott szólamok is, százszoros visszhangot kelt egy-egy elszakadt kiáltás és mintha láthatatlan áramok futnának néha végig az emberfejsorokon. A vezér beszél. Tudjuk róla, hogy végigjárta Oroszországban a forradalom akadémiáját (Oroszország ma éppúgy iskolája a forradalmároknak, mint volt száz év előtt Franciaország). Lenin jobbkeze volt... Rég tudott dolgokat mond, amiket sokszor hallottunk már... Ugyanazokat mondja ő is, de megragadó és ellenállhatatlan meggyőződéssel.

A többiek. Ott ülnek vagy állnak, támaszkodnak a pódiumon. A legtöbb megjárta Oroszországot. Soványak, nagyhajúak. Az egyik: hosszú szakáll, hosszú szőke haj, erősen kopott felöltő. Azt mondják, orvos volt. Most forradalmár. Egy másik: hatalmas termetű munkás, mintha Biró Mihály plakátjáról lépett volna le ide. Igen ez a Népszava pörölyös vörös embere, rossz katonakabátban, gyűrött, fekete civilkalappal. Aztán egy szőke hajú diáklány, kalap nélkül, nagy, álmodó kék, szláv szemekkel. És a többi. És a többi... mind, figyelnek, szorongnak, egy-egy tetszetős mondat után kirobban belőlük a mindegyikben feszülő nagy akarás és felmorajló tetszés, taps veri fel a figyelő csendet, mint ahogy a por kavarog fel, ha az ablakdeszkára ütnek.

A vezér befejezi. A győzelemről beszél. Ismét és utoljára felörvénylő tapsorkán. Percekig tart. Aztán dübörögnek a padok. A tömeg kifelé törekszik.

Hűvös és kék az éjszaka a nagy, üres Körút sarkán. Az Astoria lefüggönyzött éttermében brummogva zümmög ki a cigánymuzsika. Az embernek szédül egy kissé a feje, mint valami hosszú utazás után. És a tömeg szétfolyik, eloszlik.

(„A Hét" című irodalmi hetilap 1919 januári számában jelent meg „Szikla" névvel jelezve ez a cikk, amelynek réműldöző polgári szerzője, akarata ellenére is a kibontakozó kommunista mozgalom lenyűgöző hatását érzékelteti.)

A KALAPÁCS

Elég soká volt úr a toll,
A toll a süvegen s a kézben,
De ily vadul viharzó vészben
Inog már s mélyre nem hatol.
Új tereken vár új csapás:
Most már jöjjön a kalapács!

Elég volt már a főúri
Két részre hajló tétovázás,
A telhetetlen ökölrázás,
Halott-toron bágyadt muri;
Elég volt az ajkharapás:
Most már jöjjön a kalapács!

Jöjjön, ki férfi-harcra kész
És kész, ha kell, az elvért halni;
Jöjjön a dal, a forradalmi,
S izmát feszítse meg a kéz,
Munkás, szerszámos és kapás:
Most már jöjjön a kalapács!

Jöjjön pirosan, délcegen
S ki rettegi, fusson előle,
De menekülni nem tud tőle,
Mert át mezőkön, bérceken
Riad már a zengő csapás:
Most már jöjjön a kalapács!

(Három sikeres verseskötetből a gyöngéd érzések és hangulatok költőjének ismerték meg Jászay Horváth Elemért, 1919-ben azonban hangot váltott és márciusban már megjelent a „Borsszem Jankó" hasábjain első forradalmi verse, amit aztán még sok más követett.)

Bogdány Rózsi, a bátor kommunista

A parlament előtt történt. Egymásután vonultak fel a szervezett munkások, éltetve a Népszavát és a szociáldemokráciát. A tömegben néha elhangzott egy-egy kommunista éljen is. Pofonok és szidalmak követték a közbekiáltást. A szerencsétlen delikvenst, miután jól elverték — átadták Jánossy főfelügyelő embereinek. Egymásután hozták be a „bűnösöket", a földművelésügyi minisztérium portásfülkéjében szigorú őrizet alá vették őket. A déli órákban fiatal, rövidre nyírt hajú, kurtaszoknyás leányt állítottak elő az elfogott kommunisták között. A leány dacosan a földre ül és nyugodtan várja az előzetes kihallgatást.

A rendőrtisztviselő sorba megkérdez mindenkit: — Kommunista? Egymásután tagadnak a delikvensek. Mikor a kislányhoz szól, az feláll és büszkén mondja:

— Igenis, kommunista vagyok.

A rendőrtisztviselő meglepődve tovább faggatja:

— Hogy hívják?

— Bogdány Rózsi a nevem. VI. gimnazista vagyok és kommunista. Semmiféle rendzavarást nem követtem el, az egyik szomszédommal beszélgettem, amikor kiabálni kezdtek: „Ez a taknyos is kommunista." Voltak olyan gyávák is, akik meg akartak verni, azonban a higgadtabbak megvédelmeztek. Most itt vagyok. Várom, mi lesz a sorsom.

— Mit szól az elfogatásához? — kérdeztem tőle.

— Az én mintaképem az orosz diáklányok élete és viselkedése. Ezek a bátor teremtések nem annyit szenvedtek, mint én...

És büszkén, dacosan állt ott a rendőrök előtt, mint Jeanne d'Arc fiatal, de önérzetben, hitben, karakterben mindenképpen hozzá méltó magyar követője.

(Az ismeretlen (H. E.) jelzésű szerző riportja a „Vörös lobogó" című hetilap februári számában volt olvasható.)

Döntött a zsüri:

Mikus Sándor és Kisfaludi-Stróbl Zsigmond közösen tervezik a Lenin-szobrot, a Tanácsköztársaság emlékművét Kiss István alkotja meg

Az építészeti és térrendezési megoldásra Weichinger Károly és Weiner Tibor kapott megbízást

Mikus Sándor Lenin-szobra

...erejüttet. *Provokatív kérdések felvetésével — amilyen például a kelet-európai államok társadalmi rendjének úgynevezett kérdése — diplomáciai huzavonával térnek ki a csúcstalálkozó elől. Ebben a gáncsvetésben vezérkednek az amerikai imperialisták, politikai sakkfiguráik és sajtóembereik.*

Ezek a körök most újabban az ellenforradalmi Nagy-csoport elítélésére hivatkoznak, mint a csúcsértekezlet »akadályára«. *De ez az ügy teljes mértékben magyar belügy, amelyben a magyar bíróság a magyar állampolgárokat ítélt el milliók előtt ismert bűneikért.* Az erre való hivatkozás csak még jobban leleplezi őket, meg a Nyugat befolyásos köreit abban, hogy leüljenek tárgyalni és megegyezzenek az arra megérett és minden nép által sürgetett kérdésekben? *A magyar nép erősen bízik benne, hogy a világ minden népe által sóvárgott tartós béke ügye mégis győzedelmeskedik.* Nem lehet, hogy a népek akarata és érdeke végül is ne bizonyuljon erősebbnek, mint a törpe kisebbség, a hadigyáros milliomosok önző haszonlesése.

A béke ügyének győzelméhez azonban szükséges *a kalandorokkal szembeni éberség, a békét akarók állhatatossága és a béke erőinek még szilárdabb tömörülése. Ezt a magyar nép kész minden erejével előmozdítani.*

Megállapodásunk hasznos mindkét testvérnépnek

Kádár János hangsúlyozta a továbbiakban, hogy a magyar párt- és kormányküldöttség látogatásával elő kívánta segíteni pártjaink, országaink, népeink barátságát és együttműködését. A szocialista országok egységét, a szocializmus, a béke ügyét kívánjuk szolgálni.

Már most is elmondhatjuk — folytatta —, hogy *hála a bolgár elvtársaink és közöttünk meglevő teljes elvi egységnek — törekvéseink sikerrel jártak, munkánk eredményes volt.* Tárgyalásaink a legteljesebb elvi egység, a legjobb elvtársi egyetértés jegyében folytak. Kifejezték és egyben szolgálták is a két testvéri nép, a magyar és a bolgár nép virágzó és baráti viszonyát. *Megállapodásunk, a ma aláírt közös nyilatkozat hasznos mindkét testvérnép érdekei szempontjából és tovább erősíti kapcsolatainkat és barátságunkat.*

Mindaz, amit bulgáriai tartózkodásunk alatt láttunk, erősít bennünket. Láttuk a harc és a munka eredményeit: a nagyszerű szocialista alkotásokat. Ami még ennél is többet mondott számunkra: tapasztaltuk a bolgár nép eltökéltségét, hogy kommunista pártja vezetésével, a hazafias szervezetekre támaszkodva, *minden akadályt leküzdve, halad tovább a szocializmus útján.*

Nagyon jó volt éreznünk utunk minden állomásán, hogy *a bolgár nép hűséges, igaz barátja, testvére a szocializmust építő magyar népnek.* Küldöttségünk minden tagja nevében köszönöm a bolgár népnek — a főváros, Szófia dolgozóinak külön is — a testvéri fogadást, amelyben bennünket részesítették.

Kádár János beszédét az egybegyűltek meg-megújuló éljenzéssel, szűnni nem akaró tapssal, fergeteges hurrázással fogadták. A résztvevők még sokáig éltették népeink barátságát, a Szovjetunió vezette szocialista tábor egységét, a világ békéjéért küzdő népek dicső harcát.

Fogadás Szófiá...

Lukus Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1958 JUN 28.

(Folytatás az 1. oldalról.)

sasság-emlékmű I. díját, a kivitelezési megbízást *Kiss István* szobrászművész tervének ítélték. A 10 000 forintos II. díjat *Makrisz Agamemnon*, a 6000 forintos III. díjat *Mészáros Mihály* szobrászművész kapta. Az építészeti és térrendezési megoldásra a következő döntés történt: az I. díjat, amely a kivitelezési megbízást jelenti, *Weichinger Károly* és *Weiner Tibor* építészek kapták, akik külön-külön pályáztak, de most közös tervet fognak készíteni. A két darab 10 000 forintos II. díjat *Dávid Károly* és *Szabó István*, illetve *Schall József* és *Aszbej Sándor* pályaművei kapták. Három darab 6000 forintos III. díjat *Fekete Ede — Skoda Lajos* és *Theodoziusz Fokász* —, valamint *Gebhardt Béla építészek* pályaművei nyerték el.

Tabéry Iván felkérésére ezután a pályázaton részt vett szobrász- és építőművészek ismertették azokat az eszmei elgondolásokat, amelyek műveik megalkotását vezették.

A vitában felszólalók elmondották: helyesebbnek tartották volna, ha előbb a Dózsa György út térré kiszélesedő szakaszának építészeti rendezését oldják meg és csak ezt követően kerül sor az emlékműpályázat kiírására.

bizottságának
Tarabanov külügyr
lyettes, a Bolgár
Párt Központi Bi
tagja: *Krasztju*
Bolgár Népköztárs
pesti nagykövete
Kommunista Párt
Bizottságának tagj
Megjelentek a

bosszúállás vezette. Nincsenek nagyobb humanisták a kommunistáknál.

— A marxizmus—leninizmus a legemberségesebb ideológia, mert a legemberségesebb rendszer a kommunista rendszer. Az árulókkal szemben azonban mindig kíméletlenek és kemények voltunk és ilyeneknek is kell lennünk. Mindezt azért tesszük, mert szeretjük a dolgozókat, a népet, mert harcolunk a nép boldogságáért és védjük azt. Ezért az ellenséges elemek, amikor velük szemben keményen eszközökhöz nyúlunk, haragudjanak csak önmagukra.

Todor Zsivkov a továbbiakban állást foglalt a Szovjet-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1960 MÁR
NÉPMŰVELÉS

1021

Dolgozó emberek között*

Alessandro Vittoria: Néger Vénusz, tükörrel (Drezda)

Andrea Riccio: Nympha (Berlin)

Antonio del Pallaiuolo: Herakles (Berlin)
(Szenczi felvételei)

Leonardo da Vinci modellje után: Harcos, ágaskodó lovon (Szépművészeti Múzeum)

ÖTÖDSZÖR RENDEZZÜK MEG most ezt a kiállítást. Sokan emlékeznek még arra, amikor 1959-ben ugyanezen a címen mutattak be a *Mezőgazdasági Dolgozók Szakszervezetének* nagytermében 30 képet. Néhány művész „munkabeszámolója" volt ez annak idején: a nyarat állami gazdaságokban töltötték. A munkásokkal való mindennapi találkozás, a nagy hagyományok követése a rákövetkező években egyre *szélesítette* a kiállítók táborát.

Otthont adott ennek az összeállításnak az *Építők Szakszervezete*, majd fokozatosan tovább érlelődtek az eredmények — s a kezdeményezés értéke is a köztudatban —, végül a kiállítás helyet kapott a rangos országos tárlatok sorában, az Ernst Múzeumban.

Először 100, majd 300, 500, most pedig 1000 műből válogathatott a zsűri.

Természetesen a fejlődés csak a számokat illetően töretlen. A kiállítások visszhangja nem egyértelmű.

A szakszervezeti mozgalom képviselői azok közé sorakoznak, akik *üdvözlik* a kiállításban megfogalmazott törekvéseket.

A szakszervezeti mozgalomnak igénye, hogy a dolgozó emberről, az életünket szebbé formáló, átalakító munkáról korszerű alkotások szülessenek.

A szakszervezeti művelődési otthonokban, üzemekben, munkásszállásokon évente kb. 800 kiállítást rendezünk. Új közönség nevelődik a szerényebb keretek között is.

Bizonyára nagyon sok még a tennivalónk, az alkotóknak éppúgy, mint a művészetet megérteni vágyó tömegeknek.

Ez a kiállítás is igazolja, hogy a művészek egyre inkább részt vesznek a szakszervezeti mozgalom keretei között is e munkában.

A való élet gazdagsága válik a művészi képzelet kiapadhatatlan forrásává, ez köti a művészt a

* Részletek a Vasas Szakszervezet főtitkárának megnyitó beszédéből.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NEPMŰVELÉS

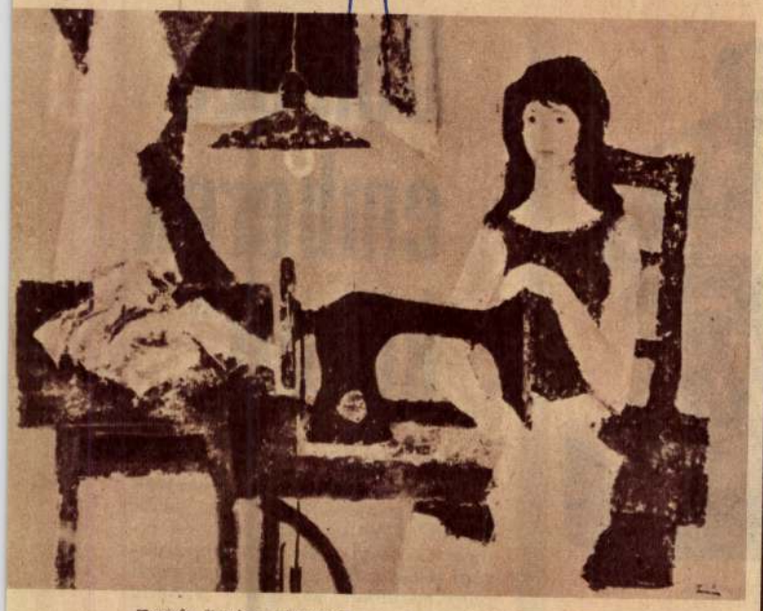

Tamás Ervin: Varrónő

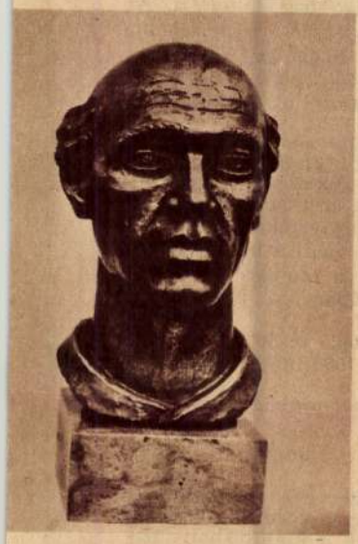

Mikus Sándor: Derkovits

Somos Miklós: Építők

Modern belga a Mű

Mit nyújtanak nekünk a Mellinget és Rubenset modern utódai?

James *Ensor* és Constant *Permeke* immár klasszikus neveivel kezdődik a 20. századi Belgium művészetének szemléje; igen jó minőségű alkotások képviselik a posztimpresszionizmus és az expresszionizmus nagy vonulatait, s egyik-másik név csak azért nem emlegetettebb, mert Párizs talán túlságosan is magára vonzza a világ figyelmét. Egyébként ismerős vonások, formák és színek; Rippl-Rónai vagy Bernáth Aurél jut olykor az eszünkbe: a század első évtizedeiben a magyar művészet még együtt haladt Európa ízlésáramlataival.

Érthető, hogy a kíváncsiság inkább a friss termésnek szól (a kiállítás nagyobb része ilyen): a közönség a mai nyugati világ művészetének eredményeivel és szenzációival kíván ismerkedni. Például: először állítottak ki Pesten pop-art műtárgyat: Vic *Gentilis* „Vic-féle zongora" című produktumát. Geometrikusan elrendezett zongora-alkatrészek egy vedlett kordbársony kabát társaságában: művészet ez? Elvileg semmiféle eszköz, anyag, eljárás, technika a művészet köréből ki nem rekeszthető; a botránykiáltót óvatosságra és szerénységre kell intse a tény, hogy nagyon sok halhatatlan művet fogadott keletkezése idején fölényes és értetlen röhej; a kispolgár művészetszemléletének története a felsülések tanulságos sorozata. E megfontolásoktól a kordbársony kabát persze még nem válik automatikusan ihletett remekké, s elismerve az újítások, a merész próbálkozások végtelen szabadságát, a megvalósuláson vitatkozni, az eredményt az ízlés mérlegére vetni lehet és kell. De annyi bizonyos: egy-két pop-art tárgy kiállításától még nem dől össze a világ, s elítélni is jobb azt, amit szemünkkel, mint amit csak hírből ismerünk. Egyébként pedig: a közízlést a legvadabb modernkedésnél is jobban fenyegeti a giccs, noha (vagy mert) hagyományos eszközökkel dolgozik. Pol Mara például ecsettel, palettáról festette meg női alakját, s egészen hagyományos módon adta neki a pikáns „Ma nem" címet; félő, hogy mázolásának sikere lesz.

Többnyire persze szép képeket, szobrokat küldött Belgium erre az ismerkedésre. A sokat reprodukált művészek közé tartoznak a belga szürrealisták (René *Magritte*, Paul *Delvaux*); mi szívesebben álltunk meg Luc *Peire* érdekes mértani vonalritmusai, Jef *Verheyen* finom színderengései előtt, tetszett Roger Raveel egyszerű „Kis kerti fal"-a, melyet egyetlen erős zöld ecsetvonás tesz emlékezetesen elevenné, és tetszett még sok más.

– or

Edgar Tutgat: Marionett és Szent Antal, 1941
(Jánosi felvételei)

Méltó társként sorakozik fel minden művészi elképzelés, amely napjaink emberének békevágyát, építő szándékát hordozza. Ez pedig nem elhanyagolható szempont, amikor a világban nap mint nap tapasztalhatjuk a realitástól való elfordulást és tagadását mindannak, ami emberi. Hogy kihez, milyen mű szól majd a legmegragadóbban e kiállításon, kinél mely alkotás talál belső visszhangra — ez nagyban függ a néző ízlés- és gondolatvilágától.

Bizonyára sokféle élményt nyújt majd a művekkel való találkozás, s talán nem marad el a kiemelkedő egyéni siker sem. Szakszervezeti mozgalmunk mindenekelőtt az *együttes törekvést* köszönti, és ezt kívánja segíteni a továbbiakban is.

Meggyőződésünk, hogy azoknak az alkotóknak van igazuk, akik *korunkat megérteni* és *kifejezni* próbálják.

Ezeknek a gondolatoknak a jegyében köszöntöm a kiállító művészeket, és szeretettel üdvözlöm a kiállítás közönségét.

NEMESLAKI TIVADAR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 APR 23.
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

Lenin-szobrot avattak Pécsett

Megnyílt „Lenin az ember" című kiállítás a Hírlapolvasóban

Ambrus Jenő elvtárs szoboravató beszédét mondja.
Erb János felvétele

Pécsett tegnap délelőtt 10 órakor a Megyei Pártbizottság előtti téren felállított Lenin-szobor körül ünneplő közönség gyülekezett, hogy részesei legyenek a centenárium alkalmából a Magyar Szocialista Munkáspárt Baranya megyei Bizottsága, a Pécs városi Bizottsága, a Megyei Tanács és a Pécs városi Tanács VB-je által rendezett Lenin-szobor avató ünnepségnek. Részt vett az ünnepségen *Egri Gyula*, a Megyei Pártbizottság első titkára, *Palkó Sándor*, a Megyei Tanács VB elnöke, a KB tagjai, *Ambrus Jenő*, a Pécs városi Pártbizottság első titkára, *Papp Imre*, a Pécs városi Tanács VB elnökhelyettese, a társadalmi és tömegszervezetek fegyveres erők képviselői. Részt vett az avatáson a szobor alkotója, *Mikus Sándor* szobrászművész is.

Az ünnepség kezdete előtt a Gyárvárosi Általános Iskola úttörőzenekara adott térzenét, majd harsonák jelezték az ünnepi aktus kezdetét. *Kézdy György*, a Pécsi Nemzeti Színház művésze, Gyurkó László: Lenin, október című művéből mondott részletet, majd a pécsbányatelepi művelődési ház férfi kórusának énekszáma után Kézdy György, Ladányi Mihály: Lenin című művét tolmácsolta. Ezután *Ambrus Jenő* lépett a mikrofon elé, s mondott szoboravató beszédet.

— *Ma, Vlagyimir Iljics Leninre emlékezünk, a nagy tudósra, forradalmárra és emberre* — kezdte beszédét, majd Lenin munkásságát méltatva hangsúlyozta: a világtörténelemben nem volt még forradalmár, aki olyan mélyrehatóan és olyan dinamikus erővel kapcsolódott volna a meglévő forradalmi eszmerendszerhez, ahogyan Lenin kapcsolódott Marx eszmevilágához. A nagy proletárvezér tevékenységéről szólva kitért arra, hogy harcostársaival megteremtette a bolsevik pártot, vezetésével először jött létre olyan állam, amely külpolitikájának alapelvévé a béke megvédését tette. Beszédének további részében szólt Leninről, mint a proletárforradalom és a szocialista építés nagy teoretikusáról, a zseniális filozófusról, majd így folytatta:

— *Mindig kereste az utat a néphez, figyelemmel hallgatta az emberek problémáit. „Ereje éppen abból eredt* — írta visszaemlékezésében özvegye, Krupszkája —, *hogy ki tudta hallani az élet hangját a messziről jött emberek jelentéktelen szavaiból, fülét a földre tudta tapasztani..."*

Az ünnepség szónoka ezután a Lenin-szoborról szólt, hangsúlyozva: a szobor a nagy államférfit közvetlen emberségében állítja elénk. A bronzba öntött alakból a bizakodó hit öröme, a tanító szellem bölcsessége árad. Beszédét így fejezte be:

— *E szobor a munkára, a leninizmus lényegére emlékeztessen örökké bennünket. E gondolatok jegyében a szobrot a Városi Pártbizottság és Pécs város lakossága nevében átveszem.*

A beszéd elhangzása után az MSZMP megyei, illetve városi bizottsága nevében *Egri Gyula* és *Ambrus Jenő*, a megyei, illetve a városi tanács nevében *Palkó Sándor* és *Papp Imre* helyezték el a szobor talapzatán a megemlékezés virágait. Virágcsokrot helyezett el *Mikus Sándor* szobrászművész, a KISZ-fiatalok, az ünnepség résztvevői is.

A szoboravatás után 11 órakor az SZMT Hírlapolvasójába sok érdeklődőt vonzott a Lenin az ember című kamarakiállítás megnyitó ünnepsége is. Az SZMT központi könyvtára, a Janus Pannonius Múzeum helytörténeti osztálya és a Hazafias Népfront Pécs városi Bizottsága által rendezett kiállítás megnyitásán részt vett többek között *Egri Gyula*, a Megyei Pártbizottság első titkára, *Palkó Sándor*, a Megyei Tanács VB elnöke, a KB tagjai, *Ambrus Jenő*, a Pécs városi Pártbizottság első titkára, *Papp Imre*, a Pécs városi Tanács VB elnökhelyettese.

Megnyitó beszédet *Bogár József*, az SZMT vezető titkára mondott. A kamarakiállítás sokrétűen mutatja be Lenin életét, műveit. A kiállításon láthatók a Lenin által írt művek, valamint Leninről Magyarországon és külföldön megjelent számos könyv. A megnyitó ünnepség résztvevői érdeklődve nézték többek között azokat a dokumentumokat, amelyeket a pécs-baranyai internacionalisták hoztak magukkal, akik átélték, illetve részesei voltak a Nagy Októberi Szocialista Forradalomnak. Az egyik vitrinben látható egy volt hadifogoly eredeti naplója. Az 1917-ben írt napló lapjai hűen tükrözik: a magyar hadifoglyok is a forradalom ügye mellett álltak, síkraszálltak annak győzelméért. Korabeli újságok dokumentálják a forradalmi idők hangulatát, az akkor elhangzott beszédeket. Nagy élmény: a kiállításon hanglemezről Lenint hallani.

A centenáriumhoz méltó, tanulságos kiállítás április 27-ig tart, s nyitva kapuit.

Kép a Lenin életét bemutató kiállításról.

Saigon:

Kedden egész nap folytatódott a harc, amelyet a délvietnami kormánykatonaság indított a kambodzsai felszabadító erők ellen a kambodzsai Svay Rieng tartományban — jelenti ugyancsak az AFP és akárcsak az előző nap, ismét saigoni katonai körök tájékoztatására hivatkozva. A hivatalos saigoni és Phnom Penh-i közlemények ugyan nem ismerik el a tényeket, de — mint nyugati hírügynökségek rámutatnak — ugyanazok a szóvivők, akik a hivatalos közleményeket nyilvánosságra hozzák, magánbeszélgetésekben elismerik a hírügynökségi jelentések valóságtartalmát.

A Phnom Penh-i katonaság erői három oldalról körülvették a fővárostól mintegy 30 kilométerre fekvő Saang falucskát, amelyet vasárnap foglaltak el a partizánok. Kedden két T—28-as vadászbombázó (amerikai „ajándék") géppuskázta a falut, míg a kormánykatonaság tüzérsége ágyúval és automata fegyverekkel lőtte a házakat. Az AP jelentése szerint a falu iskoláját találat érte. A REUTER beszámol arról, hogy a partizánok kitűzték a Szihanuk herceg arck ellátott lobogót. Közl kormánykatonaság F Penh-ből mintegy 100 nami származású polgár mélyt hozatott, és mi UPI beszámol róla, a v miak élő fedezéke mög zelítette meg a falu amerikai hírügynökség rint a vietnamiak fel volt. A kambodzsai ka a vietnamiak mögül tü Saangra, és a partizán sikerült úgy viszonozn tüzet, hogy a fedezé használt polgári személyek közül csak öten sebesültek meg. A kormányerőknek Saang falut egyelőre nem sikerült visszafoglalniuk.

A kambodzsai kormány kedden nyilatkozatban bírálta a külföldi sajtót azért, mert beszámol a Kambodzsában élő vietnamiak tömeges lemészárlásáról. A nyilatkozat az erről szóló híreket „tendenciózusaknak" nevezi és a Mekong folyóban sodródó vietnami holttestek eredetére nézve azt állítja, hogy ezek részben „a csatamezőn hagyott vietcongok holttestei", részben pedig „olyan kambodzsaiaké, akik nem akarják elfogadni a hódítók törvényeit".

A megbeszélésen résztvevő lengyel kormányküldöttséget Jozef Winiewicz külügyminiszter-helyettes, a nyugatnémetet Georg Ferdinand Duckwitz külügyi államtitkár vezeti.

A tanácskozások első fordulójára — mint ismeretes —, február elején, a másodikra pedig március közepén került sor. A megbeszélések az eddigihez hasonlóan most is zárt ajtók mögött folynak.

Kairói hadijelentés

Kairó:

Kedden a késő esti órákban az egyiptomi fegyveres erők szóvivője szerint a Szuezi-csatorna nyugati partján állomásozó egyiptomi ütegek heves tüzérségi támadást intéztek a csatorna másik oldalán létesített izraeli állások ellen. Az egyiptomi fél akkor mérte a tűzcsapást az ellenségre, amikor az izraeliek erősítéseket próbáltak felvonultatni állásaikhoz. A harminc kilométeres fronton megindított támadás során az egyiptomi fél nagyszámú izraeli páncélost, lánctalpas vontatójárművet, löveget és föld-föld típusú rakétát semmisített meg.

Nixon köszönete

Moszkva:

Nixon amerikai elnök táviratban fejezte ki köszönetét Nyikolaj Podgornijnak, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa elnöksége elnökének, valamint a szovjet népnek az Apolló—13 legénységének szerencsés visszatérése alkalmából küldött szívélyes üdvözletért.

Az amerikai elnök együttal megköszönte azt a segítséget, amelyet a Szovjetunió ajánlott fel akkor, amikor nehézségek merültek fel az Apolló—13 útján.

AZ APOLLÓ 13. UTASAINAK SAJTÓKONFERENCIÁJA

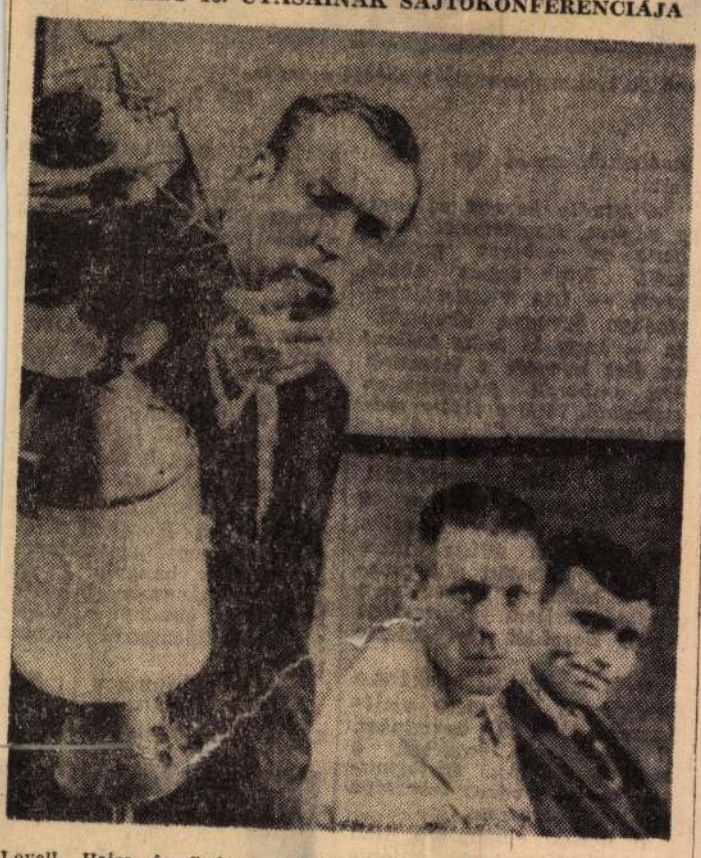

Lovell, Haise és Swigert sajtókonferencián számolt be izgalmas útjáról. A képen: az Apolló 13. parancsnoka elmagyarázza, hogy történt az űrbaleset, hogyan élték túl a robbanást, milyen feladatokat kellett megoldaniok, hogy sikeresen visszajussanak a Földre.

már kilépett az Európa Tanácsból" — áll a nyilatkozatban.

Koppenhága:

A görög katonai rendszer harmadik évfordulóján, kedden több tiltakozó tüntetésre került sor Koppenhágában.

II.

Együtt ünnepeltünk

Este ünnepi hangulatban készültünk a Dnyeper szállóval szemben álló, klasszicista stílusú Filharmónia épületébe. Itt az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság központi ünnepséget tartott hazánk felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából. A három himnusz elhangzása után — a zenekar a magyar, szovjet és az ukrán himnuszokat játszotta — Dimitruk Vera Maximovna tartott ünnepi beszédet. Az ünnepi est magyar szónoka, a kijevi magyar főkonzul, Kocsis Vilmos elvtárs volt. Az ünnepi megemlékezés utáni hangversenyen az ukrán művészet kiváló képviselői léptek a színpadra.

Kijev sok meglepetést tartogatott még a sétálók, vagy vásárolni akarók, érdeklődők számára. A város sportstadionjai — közte a híres kijevi Dinamó — tavaszi tatarozás alatt álltak. Technikailag bravúros megoldás a több mint harminc méteres, acélszerkezetre függesztett és kötélrendszerrel merevített síugrósánc, melynek műanyag „haván" a forró nyárban is gyakorolni lehet. Fedett sportcsarnoka alig ötéves, de máris új épül — kb. 10 000 főre, cirkusza, ez a hatalmas épület szintén több ezer ember befogadására alkalmas.

Meglepő volt a divatos, elegáns öltözködés, annak ellenére, hogy az üzletek — egyelőre — nem igen kényeztetik el a nőket. A középkorú és fiatalabb hölgyek a legváltozatosabb öltözékekben jelennek meg az üzletekben, a szórakozóhelyeken. A Krestyatikon lévő nagy kalapüzletben a tavaszi sláger a számtalan színű és alakú női kalap volt, amelyért a nők százai tolongtak. Tény, hogy ma még bővítésre szorul az üzlethálózat, bár évente körülbelül 3000 új üzletet nyitnak meg a szovjet városokban, falvakban. Csak megjegyezzük, hogy a Szovjetunióban 1969 elején 671 307 üzlet működött. A kereslet a ruhák, rádiók, tv, mosó- és hűtőgépek irányában rendkívül nagy. A kijevi áruházakban négyféle hűtőgépet, és tizenöt fajta tv-t számoltunk össze, nem szólva a kisebb elektromos használati cikkekről. Mindez persze korántsem elég — a választékot segíti a szocialista országokból érkező sokféle áru is.

Az élelmiszerek, konzervfélék olcsóak. Alaposan meglepődik azonban az, aki éteremben étkezik: első osztályú étteremben egy ebéd ára 3—4 rubel, míg ugyanez egy böfészerű étteremben, a „sztalovajában" 1 rubel 25 kopek. Az étkezés az üzemekben olcsó, mintegy 50—60 kopek. Az étkezésért az üzemek nem adnak hozzájárulást, viszont a létesített konyha helyiségeit, gázt vagy más energiát, takarítószemélyzetet és világítást az üzem ingyen bocsát rendelkezésre.

Kijev új lakótelepei — akárcsak a Szovjetunió egyéb területein folyó nagy lakásépítkezések épületei — komplex formában épülnek. Az igénylők besorolását az üzemek és a kerületi tanácsok ülésein vitatják meg. A kiutalási határozatot közlik a boldog várakozóval —, aki a meghatározott időben veheti át lakását. A lakások jelenleg már 40 százalékban háromszobásak. A szovjet polgárok jelenleg is az 1926-ban keltezett lakbértörvény alapján fizetik lakbéreiket, négyzetméterenkint ez nem lehet kevesebb 0,55 kopeknél és nem lehet több, mint 13,2 kopek. Konyha, előszoba, mellékhelyiségek: nem lakóterületek. A lakbér így 3—4—5 rubel s a családon belül a fizetés 3—4 százalékát teszi. Olcsó a villany, a gáz, a fűtés, nincs telefon és tv, valamint rádiódíj — ezek a készülékek vételi árában bennfoglaltatnak. Láttunk tv-t 118 és 340 rubelért is.

Krisztián Béla

Mikus Sándor
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 MÁR 8
DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

Szeged szobrai

József Attila (1905—1937)

(195.) A nagy proletárköltő portréja az egyetemek Dugonics téri központi épületének előcsarnokában áll. A szobrot Mikus Sándor készítette.

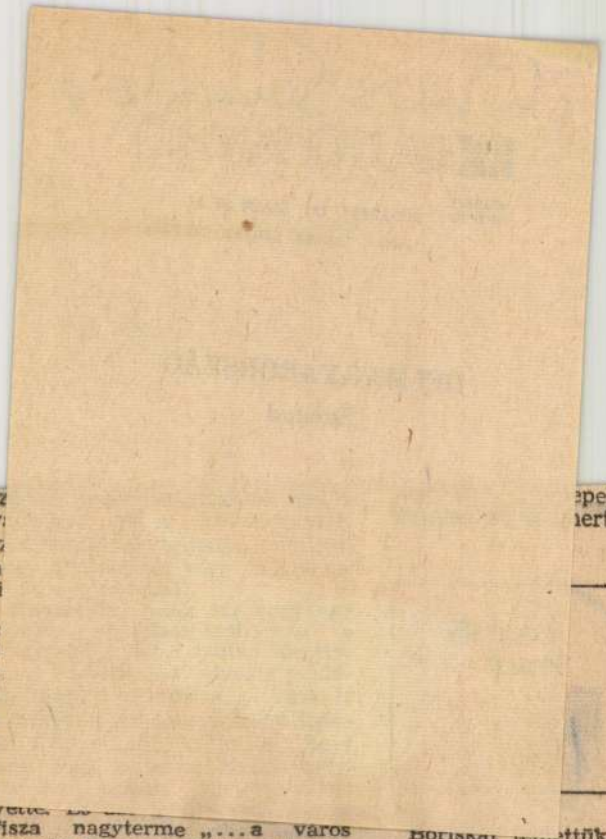

Tisza nagyterme „...a város *legszebb* hangversenyterme" (146. oldal). Hát hány hangversenyterem van egyáltalán a városban? Ha a Tisza szállóét annak vesszük, akkor is éppen csak ez az egy!

Még több csalódás éri, ha a város iparáról adott tájékoztatást netán komolyan veszi, s keresi „*az új gyári létesítmények*" közül mondjuk a Szegedi Fésűsfonót vagy a vegyikombinátot. Mert sajna, ilyenek nincsenek Szegeden. És nincs Gőzfűrész Vállalat sem, azután nem Szegeden, hanem Mohácson épült fel az ország első farostlemezgyára (83. oldal), s még lehetne sorolni a példákat.

Gyakran azt sem jól mondja, ami igaz. A szalámigyár szárítótornyának „vertikális hangsúlya — szerinte — a Tisza-part jellegét erőteljesen befolyásolja" (58. oldal). Csakhogy ez egyáltalán nem öröm. Az olajközpont néhány évvel ezelőtti tervpályázatán minden tervező azon igyekezett, hogy valahogyan elvegye ennek az ipari toronynak kellemetlenül hangsúlyos jellegét.

Nyilván el kellett vona sétálnia a Kálvin téri templomhoz, hogy a szerkesztő ne vegye át az első kiadásból ezt a mondatot: „A művészi hatású templom tornya *nem* az épület tengelyében áll." De bizony abban áll! Schulek Frigyes még egy kis tornyocskát tervezett a templom egyik oldalára, a könyvben idézett kedves kis történet azzal kapcsolatos.

Bocinak hívta minc
sége és szelídsége mia
hette meg a 150 cen
egy közepes nagyság
nyújtott karja alatt
volna. Alakra gömbö
kerek, szeplős és éde
tekintetű volt. S min
moly foglalkozás tartc
si.

Utolsó kívánsága az
égessék el, s régi hé
kal búcsúztassák. De
zsidó egyházközség
esetén nem vállalja a
csúztatását, a család
református lelkészt
hogy parentálja el a

Mire a ravatalozóh
már tömötten álltak
körül, s így kiszorulta
előtérre. Itt is álldog
hányan, így két kan
a bejárat két oldal
lánggal égtek, sőt lobo
a kora tavaszi szellő
lángnyelveknek azokat
zetesen kígyózó v
melyekkel a rajzolók
szívesen ábrázolják ő

E fényjáték, ezek a
tatlan lángkombináció
tok nagyon lekötöttel
széllökésnél még valar
áramlott felőlük fed
jemre. Béla állt közv
lettem, ő is dicsérte
ről jött áldást. Hűvös

Béla egyébként ré
ki ismerős, sőt szegről
kon. A háború után
ték Szlovákiából, me

Mikus Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1979 APR 1

IKARUSZ
Budapest

Április

1041

A rákosszentmihályi Hősök terén felállított új szobor: Mikus Sándor alkotása

gazdasági Kiállításon.

1960. január 25-én alakult az Aranykalász 2053 holdon, 211 taggal, valamennyien egyéni parasztok, cinkotaiak mind. Elnöknek Z. Molnár Mihályt választották; Z. Molnár Mi-

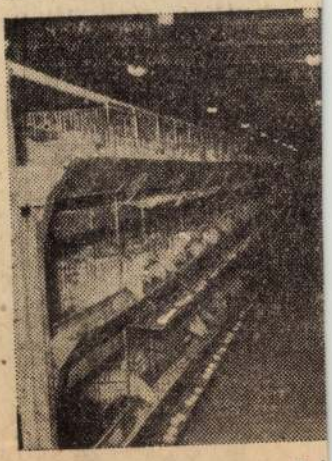

A t

hály azóta is a szövetkeze élén áll, s vezetése alatt a Aranykalász nagyot fejlődöt

Hogy mekkorát? 1962-ben föl nem osztható, közös va gyon értéke 21 millió forin volt, 1969-ben ennek a va gyonnak az értéke: 36 milli forint.

NÉHÁNY TEHÉNNEL

1962-ben az egy szövetkezet tagra jutó átlagos jövedelem 14 ezer 860 forint volt, 1962-ben viszont 28 ezer 860 forint. Az egy tagra jutó jövedelem tehát megkétszerező dött, ami tehát azt jelenti: nemcsak a föl nem osztható közös vagyon értéke nőtt, hanem ezzel együtt nőtt a tagság jövedelme is.

Cinkotán bizonyos növény-

Mikus Sándor
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1970. MÁJ 1

1021

Dunántúli napló

A pécsi Lenin-szobor

Mikus Sándor szobrászművész alkotását, a nemes kőből épült hasáb-talapzaton álló, emberi méreteknél alig nagyobb bronzszobrot Lenin születésének századik évfordulóján avatták fel a Megyei Pártbizottság előtti parkban.

Olyan személyiséget kellett a szobrásznak az anyag segítségével megidézni, akinek testi kiterjedéseinél sokkal jelentősebb szellemi karaktere, gondolatainak ereje és igazsága, a jellemnek ez a szemléletesen alig körülírható részlete. A szobrászat eszköztárának hagyományos felhasználásával csak az alkat, gesztusok, arcjáték alapos megismerése után formázható meg, önthető bronzba az érzékenyen valószerű, de a történelmi távlat által megtisztított ember-forma. A természetesen fakadó gondolat és érzelem-kapcsolatokat nem a dekoratívan plasztikus megjelenéshez, és nem a megfogalmazás talányos, technikailag is ujszerű megoldásaihoz köti a néző, hanem előzetes ismereteihez talál a szoborban támaszt és igazolást. Ez a gondolatokban lecsapódó és az alkotással jól harmonizáló biztonságérzet fokozódik a nézőben, ha a kompozíció tájba helyezésére is vet néhány pillantást.

Pécsett sok szobor van, de kevés rendelkezik a tájjal való együttlélegzés lehetőségével. Az emlékmű mögött, annak függőleges tengelyét megismételve, előbb a szekesegyház fehér tornyai, majd a hegyfetőn a televízió torony felhőkbefúródó vasbeton felkiáltójele a nézés-látás folyamatban tartalommá alakulva az emberi tevékenységgel összefüggő világ egységét, az egység felismerésének szükségét és követelményét hangsúlyozza. Fasor, egyenletesre nyírt üde gyep, a mediterrán határvidék örökzöld virágai övezik az alig hangsúlyos gesztusokkal enyhén előredőlő tartású férfialakot, testének korántsem heroikus arányait, erős nyakát, mosolyát, ferde metszésű szemének ráncait.

Mikus Sándor Lenin-szobrának szépségét az intimitásban feloldódó magánynak, a megszállottságnak, az egyszerűségnek összhatása adja, ez a szépség az igazság bizonyítéka, az igazságot pedig a nagy történelmi mozdulatok szentesítették.

Aknai Tamás

nszlovák nagykövetségen

RI BARÁTSÁGBAN

vákia harmadik legfontosabb külkereskedelmi partnere
Az iden 2500 Skodát szállítanak

tekezletet tartott Budapesten, a Csehszlovák Klubban. Áttekintést adott hazája 25 éves politikai, gazdasági fejlődéséről. Tájékoztatója után az újságírók — köztük lapunk munkatársa is — kérdéseire válaszolt.

— A konszolidációt illetően milyen eredményekről számolhat be a nagykövet elvtárs? A jelenleg folyó párttagkönyv-csere milyen tapasztalatokat hozott?

Köszönetet kell mondanunk azért a segítségért, amelyet az ellenforradalom leveréséhez a Szovjetunió és a szocialista országok nyújtottak. Így vált lehetővé, hogy munkához lássunk.

A politikai konszolidáció keretében a párt Központi Bizottsága határozata alapján tagkönyvcserére került sor, ennek a feladatnak végrehajtása most folyik. Ma a Központi Bizottság munkáját mintegy 200 ezer pártaktíva támogatja teljes felelősséggel. Eddig mintegy 40 volt KB tag nem kapta vissza tagkönyvét. A párt körülbelül 230—240 ezer párttaggal beszélgetett el — közülük mintegy 5 000-nek nem javasolták kiadni párttagsági könyvét. A munka még folyik, feltehetően ez a szám — ha nem is túlságosan — de emelkedni fog. A kommunisták tízezrei mindennapi munkájukkal és a pártért való aktív tevékenységükkel dolgoznak a konszolidáció meggyorsításáért — eredménnyel.

Csehszlovákia ipari termelése a felszabadulás óta meghétszerezödött. Az utóbbi években a termelés visszaesett. Milyen intézkedéseket hoztak a termelés növeléséért, jelentkeznek-e már eredmények?

ban. Itt inkább szlovák területen jelentkeznek a pozitív eredmények. Az értelmiség körében végzett munkánk türelmes, a meggyőzés eszközével akarunk mindjobban hatni. Remélhető, hogy az eredmények nem maradnak el.

— A szocialista országok közötti gazdasági együttműködésnek nagy a jelentősége. Miben látja nagykövet elvtárs az együttműködés fokozásának további feladatait általában, illetve Csehszlovákia és Magyarország vonatkozásában?

— Az együttműködésre szükség van, nagyon hasznos. Véleményem szerint most az a helyzet: minden ország kidolgozza a maga tervét, feladatait. Amikor ezzel a munkával készen vannak, akkor igyekeznek az összehangolást elvégezni. A kész tervek alapján már nem mindig könnyű az álláspontokat megváltoztatni. Itt feltétlen van javítanivaló. Magyarországgal folynak a kétoldalú tárgyalások. Jó úton halad a kémiai együttműködés, a közeljövőben a a gépipari vonatkozású együttműködés megbeszélésére kerül sor.

— Hogyan alakul Csehszlovákia külkereskedelme, ezen belül a Magyarországgal való kereskedelem? Kaphatnánk-e tájékoztatót: mikor és mennyi Skoda gépkocsit szállítanak Magyarországnak?

Választ a kereskedelmi tanácsos adott:

— Országunk külkereskedelmét illetően 70 százalék a Szovjetunióba, illetve a szocialista országokba irányul. Magyarország külkereskedelmünkben mintegy 9—10 százalékkal vesz részt, Magyarország harmadik legfontosabb külke-

MIKUS SÁNDOR Felszabadulás

KISS ISTVÁN Dózsa-emlékmű (részlet)

Mikus Sándor

1021

A kővé dermedt birodalomban

A műteremben

Twistelnek a polc tetején. A sarokból egy kővédermedt zenész nézi furcsa mozdulatukat. Úgy tűnik, mintha időnként kérdőn pillantana a szemben álló lengeruhás kislányra: hát te nem járod? De a szegény kislány még inteni sem tud. Ő is az elvarázsolt birodalom lakója, mint a többiek. Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész álmodta gipszbe, fába, kőbe valamennyiüket.

— Ő volt a legelső közülük — simogat szeretettel egy fából faragott férfiportrét a művész. Negyven éve már, hogy megszületett. Az Egyesült Izzóban dolgoztam akkor. Szerencsére sok időm akadt napközben, s ha egy érdekes, új arc jelent meg a műhelyben, azonnal vázlatot készítettem róla. Amikor aztán műszakváltást fújt a gyár dudája, siettem haza és szobrot készítettem róla. Egyik munkatársam, Stift Karcsi bácsi arcát is megmintáztam. A faragás olyan jól sikerült, hogy csodájára járt az egész üzem. Hírét vette ennek, gyárunk öreg, tudós mérnöke — Feifer Ignác is. Egy alkalommal meglátogatott, s amikor végignézte figuráimat és portréimat, így szólt: „Fiam, maga szobrásznak született. Tudja mit? Hat hónapig megkapja tőlem a gyári fizetését, s addig mintázzon amit akar. Aztán majd meglátjuk . . .”

— Állt az alku?

— Eleinte szabódtam, féltem, hogy csalódást okozok a nemesszívű bácsinak. De végül a tenyerébe csaptam. Hiszen nagy dologról volt szó. Végre azzal foglalkozhattam reggeltől estig, ami legnagyobb örömet jelentett számomra. Feifer bácsi a hat hónap eltelte után is támogatott és nemsokára saját kiállítással léphettem a közönség elé.

Azóta négy évtized telt el, és Mikus Sándor híre a föld legtávolabbi részébe is eljutott. Kínában, az Egyesült Államokban, Indonéziában, Angliában, de még Afrikában is megtalálhatjuk szobrait. Hazánknak pedig minden nagyobb városa büszkélkedhetik egy-egy alkotásával. A tragikus sorsú Steinmetz kapitány szobra is az ő műtermében készült.

Ebben a műteremben most Jurisich Miklós hatalmas alakja áll.

— A kőszegi vár udvarára készítettem — magyarázza a művész. — Az idén fejezik be a vár helyreállítását, s a megnyitáson már az én szobromat is ott láthatják a látogatók.

— Hogyan készült el ez a szobor? Erre a kérdésre kissé nehéz válaszolni. Hiszen sok-sok tervezgetés, töprengés előzi meg a fizikai munkát. Napokig nézegettem a vár környékét, az udvart, s sokáig tartott, amíg megállapodtam a szobor mozdulataiban. Igen, jól hallotta, a mozdulataiban. Egy szobornak ugyanis mindig ki kell fejeznie valamit. Valami mozgást, történést, belső tartalmat. Ha ez sikerül, csak akkor művészi az alkotás. A szoborkészítés mechanikai felkészültséget is igényel. Ismerni kell az anyagok teherbírását, s minden tulajdonságát. A Jurisich szobor két méter húsz centi magas. Ehhez először vasvázat kellett készítenem. Csaknem olyat, mint a csontváz. Erre raktam fel agyagból az alakot. Az agyagot azután befedtem gipsszel. Amikor a gipsz megszáradt, középen, hosszirányban kettéfűrészeltem. A két negatívot az öntők beöntötték bronzzal, majd a fél szobrokat összedolgozták. Képzelje el a harcos alakjához körülbelül két és fél mázsa gipszet és nyolc-tíz mázsa agyagot használtam fel.

— Melyik alkotásához fűződik a legfurcsább történet?

— Fogas kérdés. Talán az „Anyaság” című szobromhoz. Ezt a szobrot bizonyára ti is ismeritek gyerekek, hiszen sokhelyen látni. Egy törökülésben szoptató anyát ábrázol, aki karjaiban tartja a gyermekét és föléhajol. Amikor 1947-ben elkészült, néhány kritikusnak nem tetszett. A kiállításomon egyikük éktelenül szidta a szobrot. Hozzájuk léptem és tréfából én is szidni kezdtem saját munkámat. Szerencsére nem ismertek meg, addig-addig vitatkoztunk, amíg a többiek leintettek minket: „No-no, azért ez már túlzás. Nem is olyan rossz ez a szobor.” A fiatal kritikus nagyon restellte magát később, amikor megtudta, hogy versenyt szidta a szobrot alkotójával. Az idő engem igazolt, meg azokat, akik védelmükbe vették az „Anyaság”-ot. Amikor hazánkban járt Szukarno, indonéz elnök, neki is nagyon tetszett a mű, s magával vitte hazájába.

Most ismét nagy feladat előtt áll Mikus Sándor (aki idén lesz hatvanéves). Megkérték, hogy a váci Duna-parti sétányra készítsen szobrot. Hogy mit? Azt rábízták. Találjon ki valami szépet. S a művész bizonyára most sem okoz csalódást azoknak, akik bíznak kivételes tehetségében.

Esztergomi László

A székesfehérvári Béke-szobor (Mikus Sándor alkotása)

— ISMERT EMBEREK

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
PAJTÁS

KÁNTOR ZSUZSA:

TÖRTÉNET

Szása Kocskin címét az orosz tanárnőnk adta Évi barátnőmnek. Ő azonban mindjárt átadta nekem ezt a címet. — Nézd — mondta nekem —, nem fűlik a fogam az oroszhoz, dehogy is töröm magam holmi levelezéssel. Ha akarod, próbáld meg te.

— Jól van — mondtam — megpróbálhatom.

Először azt hittem, lány az illető, hiszen á-ra végződik a neve. De aztán rájöttem, hogy Szása magyarul Sándor, vagyis Sanyi. Sokat írt Kijevről, a fővárosukról, meg, hogy hetedikbe jár, mint mi, jól tanul és őrsvezető. Azt is megírta, hogy szeret kirándulni, olvasni, sportolni, főleg úszni. Ez tetszett, mert nekem is legkedvesebb sportom az úszás. Vettem egy szótárt a megtakarított pénzemen és nagy üggyelbajjal megírtam neki, hogy én is járok úszni, télen-nyáron, sőt a műugrással is próbálkozom.

Küldött ez a Szása mindenfélét: jelvényt, képeslapokat, sőt: egyszer még egy gyönyörű selyem vörös nyakkendőt is. Mások hamar kifogynak a szövegből, mindig csak ugyanazt írják. De Szása lerajzolta levelében az iskolájukat, osztálytársait, még saját magát is, ahogy szurkolva felel. Mulatságosan tudott rajzolni. Aztán meg, írt könyvekről, filmekről is; majd két oldal volt minden levele. Felét se értettem az elején, hiába volt ott a szótár. De aztán beiratkoztam az orosz szakkörbe, ott sokat tanultam és akkor már könnyebben írtam I mindenfélét, ami eszembejutott. Hadd lása, nálunk is érdekes az élet, nemcsak náik. Olyan apróságot is megírtam, amit azán később elfelejtettem. Mint például az, hogy a névnapomra kaptam egy nagy, fújható, piros labdát. Pompás szárazon és vizen. Velem van minden kiránduláson, és ha strandra megyek nyáron, velem lesz akkor is.

Mondom, ezt is leírtam, de aztán elfeledtem. Viszont az orosz szavak mindig inkább az eszemben maradtak, és addig küszködtem, míg a nyelvtan is belement valahogy a fejembe. Biztos még sok hibát ejtettem a leveleimben, de az orosz órákon egyre könnyebben mondtam el az olvasmányok tartalmát. Ha dolgozatot írtunk, Évi mindig a füzetembe pislogott. — Mutasd, a tied úgyis ötös lesz... — és ötös is lett, csakugyan.

Már vagy fél éve leveleztünk Szásával, küldtünk egymásnak mindenfélét, csak éppen fényképet nem. Pedig sokszor kért, és én is kíváncsi voltam már rá. Gondoltam, ha elküldöm a fényképemet, majd akkor elküldi ő is.

Csakhogy nekem nem volt, csak egész régi képem. Úgy festettem rajta, mint egy kis vidám, szeplős malac. Persze, ha a tükörbe nézek, hát nem sokat változott a helyzet azóta. Kerek, széles a képem, s a szeplők hűségesek maradtak hozzám, kiváltképp az orrom körül. A szájam meg, mitagadás, elég széles. Ha vigyorgok, majd a fülemig ér. Márpedig én szeretek nevetni. Ilyen képet küldjek Szásának?

Nem, ehhez nem volt kedvem.

Kora tavasszal kirándultunk az őrssel. Egyikünk elhozta a fényképezőgépét, és több képet is csinált. Egyik elég jól sikerült. Különösen Évi volt rajta kitűnő. Persze, róla nem kunszt jó képet csinálni. Szőke, kékszemű, magas. S különösen mellettem. Mert épp én álltam mellette vigyorogva és szélesen, mint egy tank. Mert izmos vagyok és zömök.

Néztem, néztem ezt a levelezőlap nagyságú képet. Elég búsan nézhettem, mert Évi megkérdezte: mit lógatod úgy az orrod? Nem tetszel magadnak rajta?

— Nem nagyon — mondtam —, pedig kéne már egy fénykép, amit elküldhetnék Szása Kocskinnak.

— Ki tetszik neked ezen a képen? — kérdezte Évi.

— Például te — mondtam —, elég jól festesz rajta.

Vállat vont, nevetett:

— Hát akkor csillagozd meg az én fejem fölött. És írd oda, hogy az vagy te, Bogár Juli. Ebből ugyan nem lehet semmi baj. Kijev messze van!

Rábámultam, még a szájam is tátva maradt.

— Miket beszélsz? — mondtam. — Komolyan gondolod ezt?

— A legkomolyabban!

Ha Évi a legkomolyabban beszél, akkor is elég komolytalan. De azért ez az ötlet tetszett nekem. Évi igazán csinos ezen a képen. Hadd gondolja Szása, hogy én vagyok az!

Még aznap feladtam a leve... ne volt a fénykép is szépen megjelölve az Évi feje fölött: ez vagyok én, Juli.

A következő levelében Szása is elküldte a fényképét. Zömök volt rajta, szélesvállú, és szeplős. És mindezzel együtt nagyon rokonszenves. — Na tessék, mondtam magamban, ez nem szégyellte a szeplőit előttem. Csak nekem kellett őket letagadni. Micsoda szamárság! Bosszankodtam, mérgelődtem, szégyelltem is magam.

Aztán jöttek a nagy felelések az iskolában, akadályversenyre is készültünk; el is feledtem ezt a fényképügyet. Most néhány napja egyszercsak boldog levél érkezik Szásától: Julka! Remek hírt közlök veled. Papa váratlanul Belgrádba utazik egy hétre, s magával visz engem is. A repülőgép leszáll Budapesten, s egy egész napig ott leszünk. Felhívlak telefonon, amint megérkeztünk. Már alig várom, hogy beszélgessünk. Remélem Julka, te is örülsz...

Kezemben a levéllel ugrálni kezdtem a szobában: Szása jön, jön!... De a divány meg a rádió közt hirtelen szoborrá meredtem. Aztán lehuppantam a divány sarkára. Még jó, hogy nem a földre.

Eszembejutott a fénykép. És hogy Szása

Békák nyáresti balladája

A tó vize most jó meleg,
a víz tükre hullámtalan,
a nád közt szellő szendereg
s szép pirosarcú este van.
Már elfészkelt a vizityúk is
s hogy összeszedte a csibéket,
megbújtak jól a füzes alján
ahol az árnyék sötétkéket
játszik a szunnyadó vizen.
A nádirigó esti füttyel
a vadrucához átizen
s a túlparton a fáradt fütty-jel
egy fűzfa karján elpihen...

Mikus Sándor

A kővé dermedt birodalomban

A műteremben

Twistelnek a polc tetején. A sarokból egy kővédermedt zenész nézi furcsa mozdulatukat. Úgy tűnik, mintha időnként kérdőn pillantana a szemben álló lengeruhás kislányra: hát te nem járod? De a szegény kislány még inteni sem tud. Ő is az elvarázsolt birodalom lakója, mint a többiek. Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész álmodta gipszbe, fába, kőbe valamennyiüket.

— Ő volt a legelső közülük — simogat szeretettel egy fából faragott férfiportrét a művész. Negyven éve már, hogy megszületett. Az Egyesült Izzóban dolgoztam akkor. Szerencsére sok időm akadt napközben, s ha egy érdekes, új arc jelent meg a műhelyben, azonnal vázlatot készítettem róla. Amikor aztán műszakváltást fújt a gyár dudája, siettem haza és szobrot készítettem róla. Egyik munkatársam, Stift Karcsi bácsi arcát is megmintáztam. A fafaragás olyan jól sikerült, hogy csodájára járt az egész üzem. Hírét vette ennek, gyárunk öreg, tudós mérnöke — Feifer Ignác is. Egy alkalommal meglátogatott, s amikor végignézte figuráimat és portréimat, így szólt: „Fiam, maga szobrásznak született. Tudja mit? Hat hónapig megkapja tőlem a gyári fizetését, s addig mintázzon amit akar. Aztán majd meglátjuk..."

— Állt az alku?

— Eleinte szabódtam, féltem, hogy csalódást okozok a nemesszívű bácsinak. De végül a tenyerébe csaptam. Hiszen nagy dologról volt szó. Végre azzal foglalkozhattam reggeltől estig, ami legnagyobb örömet jelentett számomra. Feifer bácsi a hat hónap eltelte után is támogatott és nemsokára saját kiállítással léphettem a közönség elé.

Azóta négy évtized telt el, és Mikus Sándor híre a föld legtávolabbi részébe is eljutott. Kínában, az Egyesült Államokban, Indonéziában, Angliában, de még Afrikában is megtalálhatjuk szobrait. Hazánknak pedig minden nagyobb városa büszkélkedhetik egy-egy alkotásával. A tragikus sorsú Steinmetz kapitány szobra is az ő műtermében készült.

Ebben a műteremben most Jurisich Miklós hatalmas alakja áll.

— A kőszegi vár udvarára készítettem — magyarázza a művész. — Az idén fejezik be a vár helyreállítását, s a megnyitáson már az én szobromat is ott láthatják a látogatók.

— Hogyan készült el ez a szobor? Erre a kérdésre kissé nehéz válaszolni. Hiszen sok-sok tervezgetés, töprengés előzi meg a fizikai munkát. Napokig nézegettem a vár környékét, az udvart, s sokáig tartott, amíg megállapodtam a szobor mozdulataiban. Igen, jól hallotta, a mozdulataiban. Egy szobornak ugyanis mindig ki kell fejeznie valamit. Valami mozgást, történést, belső tartalmat. Ha ez sikerül, csak akkor művészi az alkotás. A szoborkészítés mechanikai felkészültséget is igényel. Ismerni kell az anyagok teherbírását, s minden tulajdonságát. A Jurisich szobor két méter húsz centi magas. Ehhez először vasvázat kellett készítenem. Csaknem olyat, mint a csontváz. Erre raktam fel agyagból az alakot. Az agyagot azután befedtem gipsszel. Amikor a gipsz megszáradt, középen, hosszirányban kettéfűrészeltem. A két negatívot az öntők beöntötték bronzzal, majd a fél szobrokat összedolgozták. Képzelje el a harcos alakjához körülbelül két és fél mázsa gipszet és nyolc-tíz mázsa agyagot használtam fel.

— Melyik alkotásához fűződik a legfurcsább történet?

— Fogas kérdés. Talán az „Anyaság" című szobromhoz. Ezt a szobrot bizonyára ti is ismeritek gyerekek, hiszen sokhelyen látni. Egy törökülésben szoptató anyát ábrázol, aki karjaiban tartja a gyermekét és föléhajol. Amikor 1947-ben elkészült, néhány kritikusnak nem tetszett. A kiállításomon egyikük éktelenül szidta a szobrot. Hozzájuk léptem és tréfából én is szídni kezdtem saját munkámat. Szerencsére nem ismertek meg, addig-addig vitatkoztunk, amíg a többiek leintettek minket: „No-no, azért ez már túlzás. Nem is olyan rossz ez a szobor." A fiatal kritikus nagyon restellte magát később, amikor megtudta, hogy versenyt szidta a szobrot alkotójával. Az idő engem igazolt, meg azokat, akik védelmükbe vették az „Anyaság"-ot. Amikor hazánkban járt Szukarno, indonéz elnök, neki is nagyon tetszett a mű, s magával vitte hazájába.

Most ismét nagy feladat előtt áll Mikus Sándor (aki idén lesz hatvanéves). Megkérték, hogy a váci Duna-parti sétányra készítsen szobrot. Hogy mit? Azt rábízták. Találjon ki valami szépet. S a művész bizonyára most sem okoz csalódást azoknak, akik bíznak kivételes tehetségében.

Esztergomi László

A székesfehérvári Béke-szobor (Mikus Sándor alkotása)

— ISMERT EMBEREK

KÁNTOR ZSUZSA:

TÖRTÉNET tanulsággal

Szása Kocskin címét az orosz tanárnőnk adta Évi barátnőmnek. Ő azonban mindjárt átadta nekem ezt a címet. — Nézd — mondta nekem —, nem fűlik a fogam az oroszhoz, dehogy is töröm magam holmi levelezéssel. Ha akarod, próbáld meg te.

— Jól van — mondtam — megpróbálhatom.

Először azt hittem, lány az illető, hiszen á-ra végződik a neve. De aztán rájöttem, hogy Szása magyarul Sándor, vagyis Sanyi. Sokat írt Kijevről, a fővárosukról, meg, hogy hetedikbe jár, mint mi, jól tanul és őrsvezető. Azt is megírta, hogy szeret kirándulni, olvasni, sportolni, főleg úszni. Ez tetszett, mert nekem is legkedvesebb sportom az úszás. Vettem egy szótárt a megtakarított pénzemen és nagy üggyelbajjal megírtam neki, hogy én is járok úszni, télen-nyáron, sőt a műugrással is próbálkozom.

Küldött ez a Szása mindenfélét: jelvényt, képeslapokat, sőt: egyszer még egy gyönyörű selyem vörös nyakkendőt is. Mások hamar kifogynak a szövegből, mindig csak ugyanazt írják. De Szása lerajzolta levelében az iskolájukat, osztálytársait, még saját magát is, ahogy szurkolva felel. Mulatságosan tudott rajzolni. Aztán meg, írt könyvekről, filmekről is; majd két oldal volt minden levele. Felét se értettem az elején, hiába volt ott a szótár. De aztán beiratkoztam az orosz szakkörbe, ott sokat tanultam és akkor már könnyebben írtam le mindenfélét, ami eszembejutott. Hadd lássa, nálunk is érdekes az élet, nemcsak náluk. Olyan apróságot is megírtam, amit aztán később elfelejtettem. Mint például azt, hogy a névnapomra kaptam egy nagy, felfújható, piros labdát. Pompás szárazon és vizen. Velem van minden kiránduláson, és ha strandra megyek nyáron, velem lesz akkor is.

Mondom, ezt is leírtam, de aztán elfeledtem. Viszont az orosz szavak mindig inkább az eszemben maradtak, és addig küszködtem, míg a nyelvtan is belement valahogy a fejembe. Biztos még sok hibát ejtettem a leveleimben, de az orosz órákon egyre könnyebben mondtam el az olvasmányok tartalmát. Ha dolgozatot írtunk, Évi mindig a füzetembe pislogott. — Mutasd, a tied úgyis ötös lesz... — és ötös is lett, csakugyan.

Már vagy fél éve leveleztünk Szásával, küldtünk egymásnak mindenfélét, csak éppen fényképet nem. Pedig sokszor kért, és én is kíváncsi voltam már rá. Gondoltam, ha elküldöm a fényképemet, majd akkor elküldi ő is.

Csakhogy nekem nem volt, csak egész régi képem. Úgy festettem rajta, mint egy kis vidám, szeplős malac. Persze, ha a tükörbe nézek, hát nem sokat változott a helyzet azóta. Kerek, széles a képem, s a szeplők hűségesek maradtak hozzám, kiváltképp az orrom körül. A szájam meg, mitagadás, elég széles. Ha vigyorgok, majd a fülemig ér. Márpedig én szeretek nevetni. Ilyen képet küldjek Szásának?

Nem, ehhez nem volt kedvem.

Kora tavasszal kirándultunk az őrssel. Egyikünk elhozta a fényképezőgépét, és több képet is csinált. Egyik elég jól sikerült. Különösen Évi volt rajta kitűnő. Persze, róla nem kunszt jó képet csinálni. Szőke, kékszemű, magas. S különösen mellettem. Mert épp én álltam mellette vigyorogva és szélesen, mint egy tank. Mert izmos vagyok és zömök.

Néztem, néztem ezt a levelezőlap nagyságú képet. Elég búsan nézhettem, mert Évi megkérdezte: mit lógatod úgy az orrod? Nem tetszel magadnak rajta?

— Nem nagyon — mondtam —, pedig kéne már egy fénykép, amit elküldhetnék Szása Kocskinnak.

— Ki tetszik neked ezen a képen? — kérdezte Évi.

— Például te — mondtam —, elég jól festesz rajta.

Vállat vont, nevetett:

— Hát akkor csillagozd meg az én fejem fölött. És írd oda, hogy az vagy te, Bogár Juli. Ebből ugyan nem lehet semmi baj. Kijev messze van!

Rábámultam, még a szájam is tátva maradt.

— Miket beszélsz? — mondtam. — Komolyan gondolod ezt?

— A legkomolyabban!

Ha Évi a legkomolyabban beszél, akkor is elég komolytalan. De azért ez az ötlet tetszett nekem. Évi igazán csinos ezen a képen. Hadd gondolja Szása, hogy én vagyok az!

Még aznap feladtam a levelemet. Benne volt a fénykép is szépen megjelölve az Évi feje fölött: ez vagyok én, Juli.

A következő levelében Szása is elküldte a fényképét. Zömök volt rajta, szélesvállú, és szeplős. És mindezzel együtt nagyon rokonszenves. — Na tessék, mondtam magamban, ez nem szégyellte a szeplőit előttem. Csak nekem kellett őket letagadni. Micsoda szamárság! Bosszankodtam, mérgelődtem, szégyelltem is magam.

Aztán jöttek a nagy felelések az iskolában, akadályversenyre is készültünk; el is feledtem ezt a fényképügyet. Most néhány napja egyszercsak boldog levél érkezik Szásától: Julka! Remek hírt közlök veled. Papa váratlanul Belgrádba utazik egy hétre, s magával visz engem is. A repülőgép leszáll Budapesten, s egy egész napig ott leszünk. Felhívlak telefonon, amint megérkeztünk. Már alig várom, hogy beszélgessünk. Remélem Julka, te is örülsz...

Kezemben a levéllel ugrálni kezdtem a szobában: Szása jön, jön!... De a divány meg a rádió közt hirtelen szoborrá merevedtem. Aztán lehuppantam a divány sarkára. Még jó, hogy nem a földre.

Eszembejutott a fénykép. És hogy Szása

Békák nyáresti balladája

A tó vize most jó meleg,
a víz tükre hullámtalan,
a nád közt szellő szendereg
s szép pirosarcú este van.
Már elfészkelt a vízityúk is
s hogy összeszedte a csibéket,
megbújtak jól a füzes alján
ahol az árnyék sötétkéket
játszik a szunnyadó vizen.
A nádirigó esti füttyel
a vadrucához átizen
s a túlparton a fáradt fütty-jel
egy fűzfa karján elpihen...

1965 JAN 6.

1021

Szobrok az utcán

Gondolatok a négy új váci szoborról

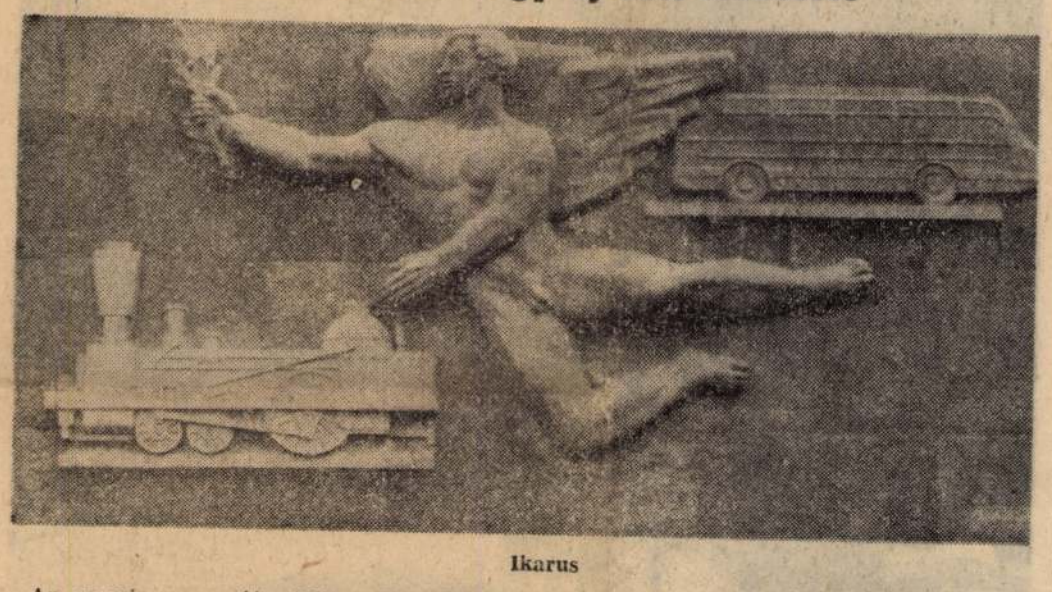

Ikarus

Az esemény nem új. Még az elmúlt év novemberében történt, hogy Vácott egy napon négy közterületi szobrot avattak. Tulajdonképpen nem nagy esemény, a váciak is nyilván elfelejtették. A négy új szobrot megszokták és ma már úgy mennek el mellettük, hogy szinte észre sem veszik.

A nagyszabású szoboravatásnak azonban van egy mélyebb tartalma, amely túléli az eseményt közlő hírt és amelyre két hónap után is érdemes visszatérni.

Az utca képe mindig híven tükrözi az ember és a világ viszonyát. A középkorban a dogmák bilincsében sínylődő, a világot csak siralomvölgynek tekintő ember elzárkózik az utcától. Házán szűkek az ablakok, az utca keskeny, sötét és szennyes. Terek legfeljebb a templomok körül vannak, ezek is dísztelenek. Csak a renaissance embere épít széles utcákat, nagy levegős tereket. *Csak a felszabadult, az életnek örvendező ember díszíti a közterületeket.* Ekkor jelennek még az olasz városok utcáin *Michelangelo* szobrai, ekkor válik a világi szép életeszménnyé.

E történelmi analógia jutott eszembe a négy új váci szobor kapcsán. *A ma emberének egy új igénye, a közösségi ember természetes megnyilvánulása ez.*

És még egy oksági összefüggés: amíg az ember szegény, amíg a hétköznapok gondjaival küzd, amíg igényeit kielégítik az élet fenntartásához szükséges dolgok, addig lakásában csak az elengedhetetlen bútorok vannak. Amikor gazdagabb lesz, nőnek az igényei, megjelennek lakásában a dísztárgyak. Előbb olcsó kis tucatnippek, értéktelen, vagy olcsó metszetek és karcok, majd az igények és gazdasági lehetőségek fejlődésével az egyedi kisplasztikák, értékesebb képek is.

Valahogy így van ez a nagy családban is. *Az ember az utcán is él. Előbb csak a tiszta utcát követeli, majd szeretné tereit, útvonalait is mind szebbnek, díszesebbnek látni.* És amint teheti, szobrokkal, parkokkal teszi, széppé, derűssé a nagy család, a társadalom élettereit. És ez mindig valami renaissence jelenség. A modern építészet újra széles, nagy ablakokat nyit az utcára, házain tágas erkélyek vannak, *az ember nem zárkózik el, ellenkezőleg, kitárulkozik a közösség felé.* Ablakára színes szövetfüggönyt akaszt, amely nappal félrehúzva, beengedi az utca képeit, színeit és amely este mintáival, színeivel mintegy rögzíti a kinti mozgalmas, színes képet.

A közösségi embernek esztétikus környezetre van igénye. Az utca az övé, igényli, hogy szebb legyen. Ezért jelentős társadalmilag is, hogy egyre szépülnek városaink, hogy a legkisebb faluban is parkokat, díszes szökőkutakat, gyepes, virágos játszótereket és sétányokat építenek.

A négy új váci szobor már

Korsós lány

nem olcsó dekoráció, hanem *igényes alkotás.* Hosszú időkön át hirdeti majd a mai kor emberének új renaissance-át. Biztató és örvendetes kezdet, amelynek további folytatása az lehet, hogy e Duna menti város a Dunakanyar egyik ékköve lesz.

★

A négy új szobor közül elsőnek talán a *Mikus Sándor* alkotta *Korsós lányt* kell megemlíteni. Nemcsak azért, mert alkotója a magyar szobrászművészet nemzetközileg elismert reprezentánsa, hanem azért is, mert e mű talán *a város legszebb plasztikája.* Mikus művészetében remekül ötvöződik a modern és klasszikus jelképrendszer és az ötvözet ez esetben is egy korszerű, színvonalasan dekoratív szobor. Itt kell megemlíteni, hogy egy szobor elhelyezése a térben külön tudomány, sőt a művészi alkotómunka lényeges, befejező momentuma. Ebből a szempontból vizsgálva *a szobor talán megfelelőbb környezetet érdemelt volna.* A legendák megőrizték, hogy Michelangelo egyik szobrához építették a teret. Itt persze nincs erről szó, de lehetett volna találni a Dunaparti sétány kis házakkal határolt sarkánál megfelelőbb helyet is.

Márton László Fekvő lány szobra a hajóállomásnál kapott helyet, hátterében a Duna kék szalagja csillog. Az örökké mozgó, vibráló háttérből éles keményen ugrik ki a fehér kőszobor, amelynek modern — mondhatni: kissé divatos — formája esztétikus, szép látvány.

Fóka

Fekvő lány

A Rákóczi teret díszíti *Szőllősi Endre Fóka* című alkotása. Kedves, játékos szobor ez, mosolyra, derűre késztet. Előtte kis medence, körülötte a játszótér. A *Fóka* jól illik környezetébe. Ha a tervezők kicsit körültekintőbbek, talán magasabb talapzatra teszik. Így *a gyerekek a fókát néha meglovagolják, de talán ez nem szentségtörés.*

A legkevésbé tetszett a kicsit közhelyszerű megfogalmazással készült *Ikarus*, melynek alkotója *Ohmann Béla*. A relief az autóbusz-pályaudvarnál kapott helyet. Talán túl kézenfekvő és ezért is közhelyes az Ikarus-buszok mellett lévő Ikarus alak, amely mellett ott van a farmotoros Ikarus közismert rajza is.

★

Tavasszal a buszon, hajón érkezőket, a várost néző látogatókat újabb négy szobor fogadja. Négy új dísztárgy a váciak nagy családi otthonában.

Ősz Ferenc

(Gábor Viktor felvételei)

Címlap

A HEGESZTŐ

(Foto: Gábor)

Cegléden találták meg az eltűnt kislányokat

Bodó István ceglédi lakos január 4-én este rádió híradásban hallotta a rendőrség felhívását két gyermek, *Düh Borbála* és *Szilasi Emőke* eltűnéséről.

Bodó István kedden hajnalban a ceglédi vasútállomáson felfigyelt a váróteremben tartózkodó két gyerekre. Mellékük ült, és érdeklődött, hová valók, hogy kerültek Ceglédre. A beszélgetés során bebizonyosodott, hogy a két kislány azonos az eltűnt gyermekekkel és értesítette a ceglédi városi rendőrkapitányságot. A rendőrség gondozásba vette, majd a reggeli órákban átadta a gyerekeket édesapjuknak.

Döntött a közgyűlés

Kilábolt a válságból az ócsai Új Barázda Tsz

Ma dönt a közgyűlés címmel lapunk december 4-i számában az ócsai Uj Barázda Termelőszövetkezettel foglalkoztunk. Megírtuk, hogy a 850 holdas, 65 tagú közös gazdaság nehéz helyzetbe került. November végén még a termények jó része kint volt a földeken betakarítatlanul. Lábon állt a kukorica, a cirok, hiányzott a szálas takarmány a jószágnak, nem gondoskodtak a sertések téli elhelyezéséről.

A közösben úrrá lett a bizonytalanság, kedvüket vesztették a tagok.

Az elnök lemondott — mire a munka végképp megbénult. Ideiglenesen *Konkoly Pál*, a helyi tanács elnöke vette át a termelőszövetkezet irányítását. Gyors és hatékony intézkedésekre volt szükség, cikkünkben mi is ezt sürgettük.

Az elmúlt egy hónap — legfrissebb tapasztalataink alapján elmondhatjuk — fordulópontot hozott az ócsai termelőszövetkezet életében. A megbízott elnök nyomban kiadta a jelszót: menteni, ami menthető! *Sikerült mozgósítani a kedvüket vesztett tagokat, segítségére sietett az ócsaiaknak a járás, külső támogatást is kapott a termelőszövetkezet a megkezdett kinti munkák minél hamarabbi befejezéséhez.*

Közben összeült a közgyűlés és megtárgyalta a rendkívüli helyzetet. Határozat született a további legsürgősebb tennivalókról. Minthogy a volt elnök, *Szabó István*, lemondott, a közgyűlés megszavazta felmentését s ugyanakkor megválasztotta új elnöknek *Salák Jánost*.

Eddigi tapasztalatairól és a várható kilátásokról, a termelőszövetkezetről és tagjairól az új elnök az alábbiakat mondotta:

— Tudtam, hogy nehéz feladatra vállalkozom, de már a közgyűlés hangulata, a tagok véleménye meggyőzött arról, hogy Ócsán

az emberek magukénak érzik a közöst. Ez csendült ki a felszólalók szavaiból, ezt tapasztalom azóta is napról napra.

Szövetkezeti gazdáink nekiláttak a munkának, most is dolgoznak, pótolják az elmaradást. A határozat, amely a kinti munkák gyors elvégzését szorgalmazta, lényegében megvalósult. Sikerült a mulasztások legnagyobb részét megszüntetnünk, károsodás nélkül került fedél alá a termény. Készítettünk hatszáz köbméter silót, ami a szarvasmarha- és a juhállomány tömegtakarmány-szükségletét fedezi. Sikerült a kocasertéseinket is téliesített fiaztatóban elhelyezni. A kezdet biztató, s a lehetőségek megvannak az eredményes gazdálkodás kialakításához. Persze, most még túl korai lenne a kibontakozás tervéről nyilatkozni, egyelőre ér is inkább csak ismerkedem az itteni körülményekkel. Mindenesetre úgy érzem, hogy

a tagok és a vezetőség összefogásával az Uj Barázda Termelőszövetkezet nem is sokára fel tud zárkózni az eredményesebben működő közös gazdaságokhoz.

Ócsán tehát megváltozott a helyzet, a válságba került termelőszövetkezet kilábolt a november végi, december eleji mélypontról. Igaza van az elnöknek, nem hiányoznak a feltételek az előbbrehaladáshoz. Ehhez persze arra is szükség van, hogy az új vezetés, de a tagság is levonja az elmúlt nehéz időszak tanulságait.

— sp —

TERMESZVÁR ÉRKEZETT GUINEÁBÓL

A Természettudományi Múzeum állattára hazai és külföldi gyűjtőutak, vásárlások és cserék révén gyarapodik évről évre. Gazdagodásának azonban az utóbbi időben kialakult egy újabb igen jelentős forrása is: *a külföldön élő vagy huzamosabb ideig ottartózkodó magyarok támogatása.*

A közelmúltban is több értékes küldemény érkezett a Természettudományi Múzeumba. *Dr. Lenczy Rezső* New York-i orvos és amatőr rovargyűjtő a legutóbb 2500 különleges bogarat küldött. A rovarok az észak-amerikai kontinens sivatagi részéről származnak, olyan területről, amelynek jellegzetes faunáját eddig csak nagyon szegényes anyag képviselte a budapesti állattárban. Az emlősállat-gyűjtemény ugyancsak szép észak-amerikai példányokkal gyarapodott. *Majthényi Gábor* és *Rovár István*, Kanadában élő hazánkfiai fekete medve, hód, virginiai szarvas, sok kisebb rágcsáló és madár bőrével és koponyájával lepték meg a múzeumot.

A Természettudományi Múzeum „baráti körének" egyik legaktívabb tagja *dr. Ferencz Károly* geológus, aki a magyar állam megbízásából évek óta dolgozik Guineában. Munkája a vízkutatás, de szabad idejében vadászik és rovarokat gyűjt — szórakozásból és a múzeum gyarapítására. *Kittenberger Kálmán* óta ő az első magyar, akinek sikerült csimpánzt lőnie, az emberszabású majom ma már a múzeum gyűjteményében van. Sok kisebb emlősön és madáron kívül legutóbb *1200 ritka trópusi lepkét hozott, és postán* feladott a Természettudományi Múzeum címére — *egy hatalmas termeszvárat.*

AZT HITTE GYILKOLT — ÖNGYILKOS LETT

A nagykőrösi kórházban feküdt *Nagy Sándor* 25 éves nagykőrösi lakos. Menyasszonya, a 19 éves *V. Szűcs Mária* szilveszter délután meglátogatta. A jegyespár lement a kórház kertjébe, ahol rövidesen összevesztek, s a vőlegény fojtogatni kezdte menyasszonyát. A lány elájult, a földre esett. Vőlegénye azt hitte, hogy megfojtotta, s ezért elkeseredésében nekirohant a magasfeszültségű villamosvezetéknek, amely halálra sújtotta. A lányt a kórházban elsősegélyben részesítették.

Legenda a bíráiról

ja ugyan, hogy a káros egymásrahatás elkerülésére és a városkép megőrzésére 25 négyzetméterenként legfeljebb egy televíziós vagy ultrarövidhullámú antenna szerelhető fel, s ha ez nem elegendő, központi antennát kell felállítani. *Nem intézkedik viszont arról, hogy kik fedezzék a különböző költségeket, s nem határozza meg az egyes hatóságok és szervek feladatait sem.* Ugyanígy nem tartalmaz megfelelő előírásokat az újonnan épülő lakóházakkal kapcsolatban sem.

A három szerv munkatársai ezért egyebek között indítványozták, hogy a harmadik ötéves terv időszakban Budapesten és a vidéki városokban —

központi tévé tetőantennák felszerelésével változtassanak a helyzeten.

Ez minden szempontból előnyösebb, mert jobb is, olcsóbb is. Költségeiből — az előzetes számítások szerint — mindössze 200—700 forint jut egy-egy előfizetőre. Az új építkezéseken a beruházási keretből teremthetnék meg a központi antennák műszaki feltételeit, a régebbi házaknál pedig a felújításokkal egyidejűleg lehetne megoldani a

történtek mostanában a Kisgalgócai Zabelosztó Vállalatnál. Galambos igazgatót felmentették beosztásából és bizonyos Kiss Hugót nevezték ki helyére. Ami meglepő, Galambos egy cseppet sem bosszankodott, sőt valósággal boldog volt.

— Végre, leváltanak — újságolta a városban boldog, boldogtalannak. — Hiszen én úgyis csak a reprezentáláshoz értettem, meg rossz szellemet is alakitottam ki magam körül. Ideje volt, hogy megfelelő ember kerüljön a helyemre.

Galambos kisebb beosztást sem vállalt el a „cégnél".

— Ha rólam bebizonyosodott, hogy mint vezető nem értek a zabelosztáshoz — mesélte ismerőseinek —, kisebb beosztásban miért értenék hozzá? Nem igaz? Inkább elmegyek szegkovácsnak — ezt már Hugónak mondta búcsúzáskor, majd kacagva átölelte utódát és táncléptekkel hagyta el régi sikertelenségei színhelyét.

— Ez igen — rebegte meghatottan Kiss Hugó —, egyenes, karakán gyerek ez. De másokban sem csalatkozott a vállalatnál.

Nemsokára felfedezte, hogy az elosztást iktató hivatalában egész nap csak fecsegnek, és semmit nem dolgoznak az emberek. Összehívta őket vezetőstől és kemény birálatot gyakorolt. Az osztály munkatársai szívélyesen szorongatták Hugó kezét és egymás szavába vágva magyarázták, hogy mennyire igaza van, és változtatnak magatartásukon, fecsegés helyett ezután dolgozni fognak. Az osztály vezetője pedig egyenesen sírva fakadt, átölelte, mindkét arcán megcsókolta Hugót és kijelentette; ez a bírálat életének legszebb napja. Rájött milyen semmirekelő, hogy hagyta így a dolgokat az osztályán, majd leült megirta lemondását és elment egy zöldségüzletbe zabot árulni.

Kiss Hugó később felfedezte, hogy az áruforgalmi főosztályon nem értenek az áruforgalmazáshoz, sőt nemcsak ez a hibájuk, hanem az is, hogy sógor-koma alapon intézik a zab elosztását.

Őket is összehívta Kiss és elmondta észrevételeit. Itt is rivafakadtak az emberek részben az örömtől, részben a meghatottságtól, hogy végre valaki bírálja a munkájukat. Egy kövér, cvikkeres csoportvezető pedig valósággal felsikított a gyönyörűségtől: elmúlt tehát az elvtelen, dicsérgetés korszaka, hála istennek, hogy van egy Hugónk!

Ezt kiáltotta és azon minutában elment trafikosnak, mivel ő maga is érezte, hogy az égvilágon semmit nem ért a zab áruforgalmazásához, és csak azért lehetett csoportvezető, mert sógora az egyik kisgalgócai főnöknek.

Kiss nagyon boldog volt, hiszen munkáját elismerés és öröm vette körül. A Zabelosztó Vállalatnál mindenki el volt ragadtatva: végre személy szerint megbírálják, végre rámutatnak a hibákra, végre valahára befellegzett a langymeleg — én nem bántalak téged, te ne bánts engem — kapcsolatoknak.

Szó szerint így történt. Aki nem hiszi, nézzen utána ...

És gyerekek, a mesének vége, aludjatok jól, álmodjatok szépeket ...

Ordas Nándor

„Mikus Sándor
Gömöri Raidl Ida

Pesti Napló
1941. ápr. 22

— **Két festő és egy szobrász a Tamás Galériában.** Két tehetséges női festő, *Gömöri Raidl Ida* és *Faber Gabriella* mutatja be ujabb munkáit a *Tamás Galériában* és velük együtt *Mikus Sándor* legerőteljesebb tehetségü fiatal szobrászaink egyike. Mindkét festőt egyformán jellemzi az a komoly törekvés, amellyel egyéni kifejezésmódját keresi, olcsó, de népszerű hatások helyett az elmélyedő igazságkeresés utját választva. Két teljesen azonos beállitásu félaktjuk érdekesen világit rá művészi egyéniségük és érdeklődésük különbözőségére — kettőjük közül Faber Gabriella az ösztönösebb festői látásu művész, Gömöri Raidl Ida a tudatosabb épitő. Amig az első a szinlehetőségeket használja ki, addig a második a tér és formák problémáit oldja meg. Ugyanezt a különbséget érezzük tájaikon, csendéleteiken, arcképeiken is, Faber Gabriella őszintébb a természetélmény festői felodásában, Gömöri Raidl Ida szervesebb kifejezésbe tömöriti mondanivalóit. Mikus Sándor szobrain a formák ereje és nyugalma erős, tömör hangzásu egységbe olvad. Érezni rajtuk a szobrászi gondolkozás biztosságát, anyagszerüségét és ezen belül a szétsugárzó emberi érzést. Különösen „Támaszkodó nő" és „Merengő asszony" cimü alakjai komoly értékek, néhány finom, de erőteljes kisplasztikája mellett. (f. j.)

ÚJ CZÉGEK

esterreichischer Hof» I., Rothen-
«König v. Ungarn» I., Schuler-
lodák, legmodernebb kényelem.
árak.

*

platz. Elsőrangú kávéház, kitünő
ás, bel- és külföldi lapok.

*

somirgott-Strasse 3. Elsőrangú
s. Kül- és belföldi lapok.

*

offstrasse és Neuer Markt sarkán.
ern szálloda elegáns lakosztá-
ő konyha.

*

, Stefansplatz. I. rangú családi
tva. Riedl János szállodás.

PAAR JÁNOS ÉKSZERÉSZ, BUDAPEST, KORONAHERCZEG-UTCZA 3.

*

Graz. Hôtel Erzherzog Johann. Elsőrangú szálloda a város közepén. 100 kényelmes hálószoba és szalon. Lift, villamos világítás, fürdők és légfűtés. Mérsékelt árak. Müller Frigyes, tulajdonos.

*

Gröber Lajos kosárfonódája, IV., Kigyó-utcza 6. és IV. ker., Harisbazár. Ajánlja saját gyártmányait, kerti bútorok, nyugágyak és kosárfonó-munkáit. Árjegyzék ingyen.

*

Gries. Bozen mellett, (Déltirol). Klimatikus gyógyhely. Őszi-, téli- és tavaszi tartózkodás. Idény szeptembertől május végéig. **Hotel** és **Pensió Austria.** Elsőrangú, modern kényelem, kitünő ellátás. Obermüller R. tulajd

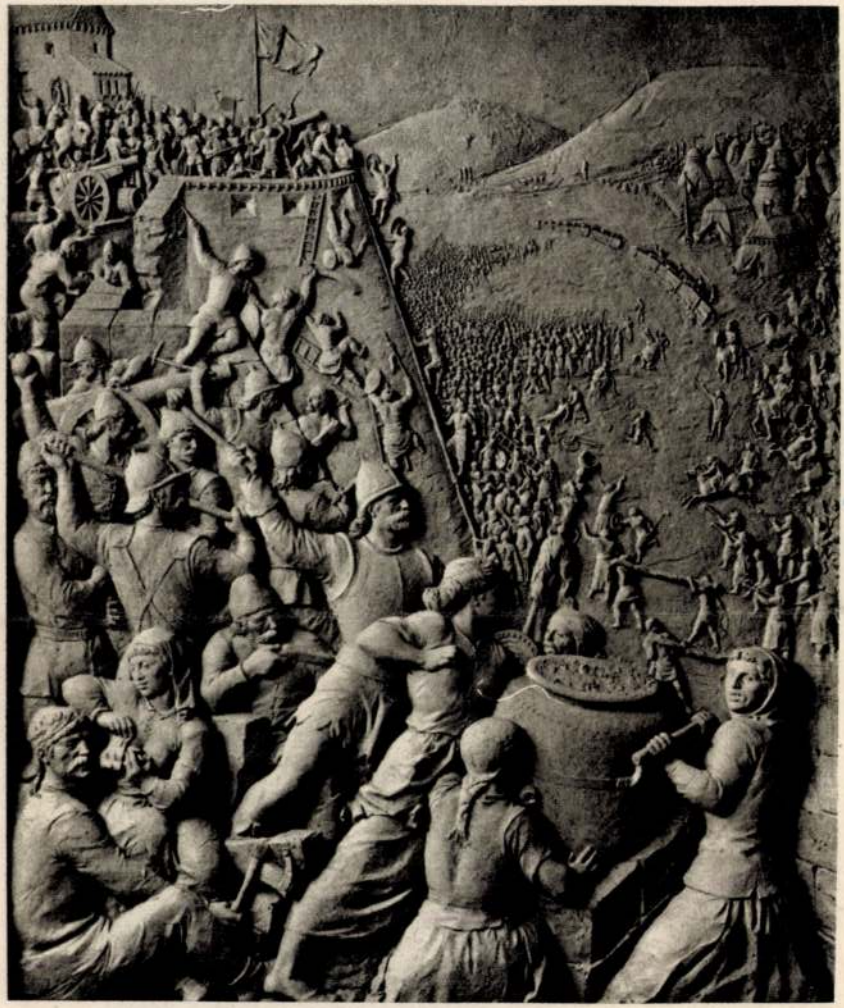

Tar István : Az egri vár védelme
(Relief)

Mikus Sándor : Felszabadulás,
(A Sztálin-emlékmű domborműve)

MŰVÉSZET

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK FOLYÓIRATA

1964. SZEPTEMBER V. ÉVFOLYAM 9. SZÁM

A Dunai Vasműért, a budapesti földalatti vasútért, az Inotai Erőműért, a Tiszalöki Vízműért, az ötéves tervért, a magyar nép boldog jövőjéért, a szocializmusért: jegyezz békekölcsönt!

„Nem csalódik bennünk Rákosi elvtárs!"

Lelkesen jegyzik a Második Békekölcsönt a tatabányai 10-es akna bányászai

Tatabányai telefonjelentésünk:

Hajnali öt órakor gyülekeztek a bányászok a tatabányai 10-es aknánál, hogy meghallgassák a kormány felhívását a Második Békekölcsön jegyzésére. A bányászlámpák fényénél ünnepélyesen zajlott le a röpgyűlés, majd egymásután jegyeztek a szénCsata katonái.

Elsőnek Kapuvári József sztahánovista vájár írta alá a jegyzési ívet.

Háromezer forintot jegyzett.

Kapuvári elvtárs, a békebizottság titkára 25 éve bányász. Nagyon szereti a munkáját, szereti a családját. *„A kislányom vegyipari technikumba jár, mérnök lesz belőle* — mondja büszkén — *Ő a legjobb tanuló az osztályban. Amikor kitüntetést, vagy jutalmat kapok, mindig megmutatom neki: ilyen apád van, te is így tanulj."* Mert Kapuvári elvtárs nemcsak a jegyzésben, hanem a termelésben is példát mutat: 165 százalékra teljesíti tervét. Beszélgetés közben nagyot tüsszent. *„Ez azért van* — magyarázza — *mert hüvös még az idő s én meg már tavaszi kabátban járok."* Csodálkozva nézünk rá. Elneveti magát. *„Ugy értem, hogy már az 1952 áprilisi tervemet teljesítem."*

Elmondja Kapuvári elvtárs, hogy miért jegyzett olyan magas összeget a nép államának. *„Nem húzták ki a kötvényemet a sorsoláson, de meg lehet nézni a lakásomat, mennyi mindent nyertem. Húszezer forintot „ruháztam be" a lakás szépítésére, új szobabútort, új konyhabútort vásároltunk s emellett nyolc öltöny ruhám is van. Van egy új kerékpárom is. Ugyanilyen van a csillésemnek is. Amikor együtt megyünk, sokan megszólítanak bennünket: de egyforma kerékpárotok van, mennyibe került? Kétszer 165 százalékba! — feleljük ilyenkor, merthogy a jó munkánkért kaptuk jutalmul a kerékpárokat."*

Tajkov András, a 14-es akna sztahánovista vájára

versenyre hívta

Kapuvári elvtársat a kölcsönjegyzés sikeréért. *„Elfogadom a kihívást* — mondja Kapuvári elvtárs —, *az én harmadom példát mutat a jegyzésben is! Tudjuk mi, hogy mi a kötelességünk a béke védelmében, több szenet kell adni a hazának és segítenünk kell most a békét, az ötéves tervet kölcsönünkkel is."*

Kapuvári elvtárs után Kopasz Mihály aknász lépett a jegyzési ívhez és 2000 forintot írt alá. Komoly csendességű ember Kopasz Mihály. *„Már két világháborút végigéltem* — magyarázza a körülötte állóknak — *nem akarok még egy harmadikat is. A jegyzéssel is és a munkámmal is a háború ellen harcolok. Tavaly is jegyeztem, nem a nyeremény miatt — bár igaz, hogy a tervkölcsönnél is, a békekölcsönnél is kihúzták a kötvényemet 500 forinttal. Nekem az a legnagyobb nyeremény, ha teljesíteni tudjuk a tervet."*

„Rólunk, bányászokról, nagy szeretettel gondoskodik az állam. Hűségjutalmat, ruhát, lábbelit kapunk, városaink, falvaink egyre gazdagodnak. Csak itt, Tatabányán egész új városrész, új iskolák, napközi otthonok épültek. Illő, hogy mi most a jegyzésnél és utána is a termelésben nap nap után

viszonozzuk az állam gondoskodását."

Kiss Dezső vájár, a harmadik jegyző, 1000 forintot ír alá. A két lányára gondol. Az egyik Ujpesten jár gimnáziumba. *„Örülök, hogy jegyezhetek értük* — mondja. — *A második lányom mérnöknek készül, ez a terve, segítek hát neki ezt valóraváltani. Ezért harcolok lent a bányában is, amikor minden hónapban legalább 135 százalékot teljesítek. Tudom, hogy a mi szénünkre vár a Bánhidai Erőmű, nem maradhatunk adósok vele. Most a párt és az állam azt várja tőlünk, hogy kivegyük részünket a békekölcsön jegyzésében is. Nem csalódhat bennünk Rákosi elvtárs."*

Egymásután kerülnek fel a nevek és a számok a jegyzési ívekre. Nyolcszáz forint, ezerkétszáz forint... Urbán Imre vájár 1600 forintot, Bódecs Béla szállítócsillés, DISZ-titkár 1000 forintot. Vig Mihály lőmester 1600 forintot jegyez. *„Biztos vagyok a pénzemben, mintha csak az apámnak adnám"* — mondja egyikük — *„Nem Trumantól kérünk kölcsönt, mi adunk sajátmagunknak"* — mondja a másik. És indulnak le a bányába, hogy kölcsönjegyzésüket jó munkával, több szén termelésével pecsételjék meg.

Nagy Sándor

„A békét békekölcsönnel és jó munkával védjük"

Az egész országból számos táviratot érkezett Rákosi elvtárshoz, amelyekben üzemeink, falvaink, hivatalaink dolgozói üdvözlik a Második Békekölcsönt.

A SZÉCSÉNYI GÉPÁLLOMÁS DOLGOZÓI

a következőket táviratozták:

„Megértettük pártunk, kormányunk felhívását. A békét békekölcsönnel és jó munkával is védjük. A traktorosok versenyre hívják ki egymást a gépállomás tervének teljesítéséért, túlteljesítéséért. Igéretünket tettek fogják követni!"

Távirat érkezett

A TOMPAI TERMELŐSZÖVETKEZET

dolgozóitól is.

„Mi, tompai önálló termelőszövetkezet dolgozói, hálánkat fejezzük ki a pártnak a Második Békekölcsön alkalmával azért, hogy szövetkezeti tagok lehettünk. A legmagasabb jegyzés 1200 forint volt nálunk, a legalacsonyabb 300 forint. Ezzel válaszolunk az imperialista háborús uszítóknak. Jegyzésünkkel bebizonyítjuk, hogy itt, a jugoszláv határ mellett, szilárd támaszként állunk a béke megvédésének frontján. Elvtársi üdvözlettel a tompai Szabadság önálló tsz dolgozói."

A HARKAKÖTONYI VÖRÖS CSILLAG TSZCS

dolgozói a következő táviratot intézték Rákosi elvtárshoz:

„Drága Rákosi Elvtárs! Pártunk felhívását a békekölcsön jegyzésére szeretettel fogadjuk. Az első percekben 36 tagunk 11.100 forintot jegyzett, hogy így is bebizonyítsuk: készen állunk a béke megvédésére, szabad hazánk erősítésére. Vörös csillag tszcs dolgozói."

Tudósok, művészek, írók példamutató jegyzése

Szőnyi István Kossuth-díjas festőművész, a Képzőművészeti Főiskola tanára így nyilatkozott: — A magyar művészek nagyszerű feladatokat kapnak. Jómagam például megnyertem az ötéves terv egyik legnagyobb létesítményének, a budapesti földalatti indóházának díszítésére kiírt freskópályázatot. Ez a kitüntető megbízatás módot ad arra, hogy 15.000 forintot jegyezzek a béke megerősítésére.

Ugyancsak 15.000 forintot jegyzett **Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrász,** a Képzőművészeti Főiskola tanára. **Ék Sándor Kossuth-díjas festőművész** 6000 forintot ad kölcsön az államnak.

Latabár Kálmán Kossuth-díjas színművész 9000 forintot jegyzett. **Fülöp Zoltán, az Operaház Kossuth-díjas díszlettervezője** 6000. **Tóth Aladár,** az Operaház igazgatója 7000, **Szabó Ferenc Kossuth-díjas zeneszerző** 10.000, **Kadosa Pál Kossuth-díjas zeneszerző** 10.000, **Benkő Gyula színművész** 4200, **Csinádi Dóra balett-táncosnő** 3000 forintot. Íróink közül **Veres Péter** 11.000, **Illés Béla** 12.000 forinttal járult hozzá a Második Békekölcsön sikeréhez.

A magyar tudósok hazaszeretetét tükrözik jegyzéseik is. **Mihailich Győző akadémikus,** a Műszaki Egyetem Kossuth-díjas professzora hangsúlyozta: — Mint pártonkívüli, a legnagyobb örömmel veszek részt a Második Békekölcsön jegyzésében. Tudom, hogy ez is nagymértékben hozzájárul a béke biztosításához, tehát a párttagok és pártonkívüliek, az egész dolgozó nép közös ügye. Ezért jegyzek 8000 forintot.

AGÁCZ LAJOS NÉPNEVELŐ HARCBA INDUL A BÉKEKÖLCSÖN SIKERÉÉRT

Van a MAVAG-ban egy közutálatnak „örvendő" figura: Samu bácsi, a frakkos, cilinderes *„amerikai imperialista"*. Reggelenként hol az egyik, hol a másik kapunál tűnik fel, 7 óra után. A későn jövőket fogadja és *„Halló! Köszönöm, szaktárs, gratulálok"* felkiáltással baráti melegséggel kezetráz velük. Csütörtökön, a békekölcsönjegyzés első napján azonban *„szolgálaton kívül helyezték"* Samu bácsit. Ünnepnap van, ma ő sem gratulál.

Agácz Lajosnak, a Szerszámgyár sztahánovista idomszerész-brigádvezetőjének egyébként sem gratulált még egyszer sem Agácz elvtárs pártvezetőségi tag, a brigádja a legjobb a műhelyben: egy év óta egy hónapban sem teljesítettek 200 százalékon alul. Mikor megtudta, hogy ő is a kölcsönjegyzettetők közé került, megköszönte a megtiszteltetést és azt mondta: *„Nem feledtem el, mit fogadtam 1945-ben, a csepeli bunkerben, amikor a bombák hullottak Budapestre. Sokan fogadtuk akkor, hogy semilyen áldozat nem lesz sok, csak béke és szabadság legyen. Örülök, hogy most megint törleszthetek a fogadalmamra."* 3000 forintot írt elsőként a neve mellé a jegyzési ívre.

Agácz Lajos brigádjában dolgozik Katona Imre idomszerész. Most lett tagjelölt. „Nem maradok hátul én se, ha a békéről van szó" — mondta és 3000 forintot jegyzett ő is, mert körülbelül egyforma a keresetük Agáczéval. Ők ketten egy párban indultak el felvilágosító munkára.

Kora reggel röpgyűlés volt a Szerszámműhelyben. Az előadó arról beszélt:

mit kapott a MÁVAG a tervtől?

73 millió forintot eddig: óriási pénz ez. Nemcsak a termelés kiszélesítésébe fektették: kultúrteremre 400.000, sportra 820.000, a konyha átalakítására 700.000, a mult héten felavatott új bölcsődére 250.000 forint jutott. És az ötéves tervben további *270 millió* forintot kap az üzem. Szédületes számok — de Agácz Lajos és Katona Imre büszkén kihúzzák magukat a milliók hallatára; az ő kölcsönadott 3000 forintjuk is benne lesz abban. Aztán a terv- és békekölcsön nyerteseiről beszél az előadó. A tervkölcsönsorsoláskor 1898 dolgozó nyert, a békekölcsönkötvényét 590 dolgozónak húzták ki.

A tapsok után felhangzik a munka zaja. Kalapács cseng, a gépek duruzsolnak, hajtószíj surran. Agácz Lajos és népnevelőtársa megkezdik körútjukat. Szilágyi Tivadarhoz mennek először: ő is vezetőségi tag. Nevetve köszönnek rá: *„Szervusz, mennyit szánsz a békére?"* Szilágyi az elmúlt esztendőben 400 forintot jegyzett, most körülbelül megduplázza, úgy gondolta. Csak az fúrja az oldalát, hogy nem tudja az asszonnyal megbeszélni — vidéken él a felesége, vasárnaponként utazik hozzá. Ki tudja, mit szól majd az asszony? Megbeszélik a dolgot: 1200 forintot jegyez és megtáviratozza az asszonynak, hadd tudja meg idejében.

Bujáki elvtárssal már nem ilyen egyszerű a dolog. Ő is tagja a sztahánovista brigádnak, keres is szépen. De ő megcsinálta a maga számvetését, s úgy látja, hogy néhányszáz forintnál többet nem tud jegyezni. Bútort vett, annak a részletét levonják a fizetéséből. Otthon disznó hízik, annak drága pénzért kell kukoricát venni. „Jegyeznék többet, örömmel, de kiszámoltam: ennyi jut rá." Agácz elvtárs nem restelli az időt tölteni. Megvitatják, mikorra várható a kukorica árának csökkenése; mennyit lehet behozni, ha kicsit ráver az ember és emelkedik a százalék; aztán előhozakodik Agácz a legfontosabbal: *„Ide figyelj, István. Nem jól számoltál"* Bujáki bizonygatja: dehogyis nem, kétszer is kiszámította. *„Mégse jól számoltál* — mondja a népnevelő. Mert

ez csak az egyik számvetés. Csináld meg a másikat is,

számold ki, mennyi kölcsönt adtak a volt náci-fasisztáknak az amerikai imperialisták. Számítsd ki, mit jelent, hogy 35 titóista hadosztályt tartanak fegyverben a déli határunkon túl. Számítsd bele, mennyibe kerül a Dunai Vasmű, hogy minél hamarabb erősíthessen bennünket. Ezt a másik számvetést is végezd el, István. Aztán holnap mondd meg, mire jutottál vele."

Így megy ez tovább. Demjén Juliska öt hónapja átképzős. Csillog a szeme a büszkeségtől, s boldogan ad: 550 forintot jegyzett. Oltyán Teréz, átképzős 500-at.

Agácz elvtárs nagyon büszke a műhelyére. Ma már fel is köszöntötte őket a kultúrbrigád. *„De még csak az elején tartunk"* — mondja.

A műhely túlsó sarkába tekint. Ott dolgozik Sponga elvtárs, aki nemrég került az egyetemre. Minden délután korábban megy el, s estig tanul. Körülbelül 1400 forintot keres havonta s most mégis csak 700 forintot akar jegyezni. Agácz elvtárs az idősebb testvér szeretetével korholja: *„Hol marad a becsület, ha te csak ennyit jegyzel. Fiatal vagy, nőtlen."* Sponga elvtárs magyaráz: *„De tudja maga azt, mit jelent a napi munka után még estig tanulni? És én nem is túlórázhatok, mert az egyetemen kell lenni. Én így hozok áldozatot."* A népnevelő mérges lett, de nem mutatta. Csak annyit mondott: *„Gondolhatott-e azelőtt egy munkás arra, hogy egyetemre járjon? Az állam hoz érted áldozatot, s ha valakinek, hát neked van törleszteni való tartozásod. Gondolkozz ezen."*

Agácz elvtárs, Katona elvtárs dolgoznak tovább. Türelemmel, lelkesen magyaráznak. A békéért küzdenek és azért, hogy a szerszámműhelyt az elsők közt emlegessék a MAVAG-ban, ha a politikai öntudat, a haza iránti hűség és áldozatkészség kerül szóba.

SZILASI PÁL KŐMŰVES, A FÖLDALATTI GYORSVASÚT ÉPÍTŐJE, 1200 FORINTOT JEGYEZ

SÁROS AZ UDVAR, ahol röpgyűlésüket tartják az építőmunkások. Szürkére festett kőfal, néhány alacsonymennyezetű szoba: ennyit lehet látni az építkezésből. De néhány év mulva itt áll majd a földalatti gyorsvasút egyik legszebb állomása, a Sztálin-állomás gyönyörű épülete. S újabb néhány év mulva itt találkozik majd a földalatti nyugat-keleti és észak-déli vonala, itt kapcsolódik be az új földalatti vonalába a régi, az „öreg" földalatti.

Jókedvűen, derűsen folyik a röpgyűlés. Valahol a szomszédban indulókat harsog a rádió, szeretettel integetnek a környező házak ablakaiból a lakók, az irodaépület homlokzatán piros és nemzetiszínű zászlócskák lengedeznek. Az emberek jókedvűek, a párttitkári beszéde alatt büszkén szeretettel mosolyognak egymásra: olyan a röpgyűlés, mint egy nagy család megbeszélése.

— A földalatti megépítéséhez ötéves tervünk meggyorsításához kéri államunk a Második Békekölcsönt! En magam 1500 forintot jegyzek! — ezekkel a szavakkal fejeződött be a párttitkár rövid beszéde.

Szilasi Pál kőműves előre lépett, mint aki fel akar menni az emelvényre. De meggondolta magát s társának, Small Jánosnak szólt: „Eriggy, te vagy a brigádvezető, beszélj a nevünkben!"

★

MI AZ, amit Szilasi ezen a röpgyűlésen végiggondolt? Az öröm, hogy kölcsönt tud adni az államnak, az öröm, hogy résztvehet a földalatti építésében, az öröm, hogy élete szép és gondtalan lett. Mikor a kőművesszakmát tanulta, ilyen nagyszabású építkezésre, mint amilyen a földalatti-építkezés, még gondolni sem mert. Háború volt akkor, s az urak szemében az volt a „hős", aki segített a rombolásban. De ő szerette a téglák vidám piros színét, ő építeni akart, falakat rakni, házakat emelni az emberek örömére. Az orosházi mesternél azonban (akinél két évig házicselédd volt az inasidők három esztendejéből) csak csirkeólakat javított, csak régi épületeket toldozott-foldozott. S ezt is csak nyáron. Télen nem volt munka, a szüleinél leste a tavasz érkezését.

Most ősz van, esős szeptember vége. Mégsem kell rettegnie az „idény" befejezésétől. Már nem kell félnie a munka nélküli téltől s egyáltalán nem fél már a munkanélküliségtől. Jól tudja, hogy télen és nyáron, tavasszal és ősszel egyaránt biztos a munkája. S milyen munka ez!

Legutóbb, amikor odahaza volt Orosházán, büszkén számolt be apjának a földalattiról. „Kétmilliárd forintot fordít rá az állam!" — dicsekedett.

— Fiam, én nem tudom, mennyi az a kétmilliárd forint — felelte akkor az apja. — A multban örültem, ha filléreket tudtam számolni, hogy kenyeret vegyek nektek.

A fiatal Szilasi már az ország gazdája, az ország pénzével is számol, ért a milliókhoz és a milliárdokhoz is. Ezért aztán nagyon szégyellte volna magát, ha az apja következő kérdésére nem tudott volna emelt fővel válaszolni. Mert a következő kérdés az volt: „No, és te hogy állod meg a helyedet azon a nagy építkezésen?"

Nem kellett szégyenkeznie. Boldogan mesélte el, hogy az ő brigádja mindig az elsők között van, hogy a brigádvezetője sztahánovista, hogy őt is és a brigád harmadik tagját, Csapora Imrét is felterjesztették sztahánovista kitüntetésre. 170—180 százalék körül van a teljesítményük!

S arra a taggyűlésre is gondolt itt a röpgyűlésen Szilasi, amelyen felvették őt a tagjelöltek sorába. Egy hónap telt el azóta s most a jegyzéskor már mint kommunistára tekintenek rá az építkezés dolgozói. Úgy kell kivennie részét a jegyzésből, ahogyan egy kommunistához illik.

★

A TAGGYŰLÉSEN, amikor először hallott a Második Békekölcsönről, de még tegnap is arra gondolt: 1000 forintot jegyez majd. Ennyit tervezett a brigád másik két tagja is.

De most, amikor a párttitkár felolvasta a kormány felhívását, egymásra nézett a három fiatal kőműves. És Small nevetve kimondta mindhármuk gondolatát:

— Szóval 1200?

Aztán fellépett az emelvényre, körülnézett az egybegyűlt építőmunkásokon, pillantását a párttitkárra szegezte és büszkén bejelentette:

— Elsők akarunk lenni, ha a mi államunk kölcsönt kér tőlünk! A mi brigádunk tagjai 800—1000 forintot keresnek havonta, s mi mindhárman fejenként 1200 forintot jegyzünk!

Népnevelők a békekölcsönjegyzés sikeréért

Az oroszlányi bányász népnevelők elmondják dolgozótársaiknak, mit kapott már eddig is községük a tervtől és hogyan válik ipari várossá. Többek között emlékeztetik a dolgozókat arra, hogy már eddig is 510 kényelmes, szép lakás épült a községben. Öt hatalmas legénységállást, új orvosi rendelőt kaptak a bányászok. Azelőtt órákat gyalogolhattak a szomszéd faluba, vagy a legközelebbi vasútállomásig, ha a városba akartak utazni — ma már új vasút áll az oroszlányiak rendelkezésére. Épül a nagy, 500 vagonos szénosztályozó, amely megkönnyíti a szén szállítását. A kölcsönjegyzésben felajánlott forintok hozzájárulást jelentenek Oroszlány további építkezéseihez, a 2000 munkáslakáshoz, a városi tanácsházhoz, az állami áruházhoz, a 250 személyes ipari tanulóotthonhoz, a virágos parkokhoz, játszóterekhez.

Erről beszélt Aradi Mihály, a XVII. akna csillése is, aki 1000 forintot jegyzett. Rámutatott arra a különbségre is, ami a bányászok régi és mai élete között van. „Hatan voltunk testvérek — mondta. — Gyakran előfordult, hogy a vacsora mindössze egy darab sós kenyér volt. De néha még az sem. Apám napszámmunkás volt. Ha lázadozott azért, mert a kemény munka ellenére az urak csak annyit juttattak neki, hogy nyomorúságos életét fenntarthassa, akkor csendőrszurony fojtotta belé a szót és megfosztották a munkától is. Ma mindannyian megbecsült, szabad emberek vagyunk. Azért jegyzek békekölcsönt, hogy soha többé ne térhessen vissza az urak gyűlölt világa."

A kiskunhalas-tójai állami gazdaság dolgozói csütörtökön reggel röpgyűlést tartottak. Rádin Anna brigádvezető elmondta ezen a gyűlésen, hogy mindig nagyon szeretett volna tanulni. A grófok és a nagybirtokosok azonban elzárták a dolgozók elől a könyvet, az iskolát, a tanulás lehetőségeit, így ő sem tanulhatott. Ma az állami gazdaság brigádvezetője, mezőgazdasági szakiskolába jár, a dolgozó nép állama segíti tanulásban és munkában egyaránt. Átlagos keresete 600 forint — most 850 forint békekölcsönt jegyzett. Példamutatását sokan követték, s az állami gazdaság húsz népnevelője 17.500 forintot jegyzett.

★

Jó munkát végez Hornyák Istvánné gyöngyösi népnevelő. A dolgozókkal való beszélgetés során azt is elmondja, hogy két évvel ezelőtt 450 forint tervkölcsönt jegyzett, s a sorsoláskor már 200 forintot visszakapott. „Jól jártam a békekölcsönnel is. Tavaly ezer forintot jegyeztem és lám, az első sorsoláskor már kihúzták egy kötvényemet 300 forinttal!" — mondta Hornyák Istvánné neve szerepel elsőnek a jegyzési íven 1000 forintos jegyzéssel, amit 700 forintos havi keresete mellett vállalt.

— A Kisiparosok Országos Szabad Szervezete és a Kiskereskedők Országos Szabad Szervezete közli az ország kisiparosaival és kiskereskedőivel, hogy a Második Békekölcsönre jegyzéseket szervezeteik nem gyűjtenek. Felhívják a kisiparosokat és kiskereskedőket, hogy a lakóhelyükön, vagy műhelyükben, illetve üzletükben jelentkező népnevelőknél jegyezzenek békekölcsönt.

Építsd a nép országát, védd a magyar függetlenséget, oltalmazd a békét: jegyezz békekölcsönt!

BÉKEHARCOSOK, SEGÍTSÉTEK GYŐZELEMRE A MÁSODIK BÉKEKÖLCSÖN ÜGYÉT!

Az Országos Béketanács ülése

Békemozgalmunk nagyjelentőségű eseményének, a Második Békekölcsön jegyzésének első óráiban ülést tartottak a magyar békeharcosok képviselői: sztahánovisták, dolgozó parasztok, néphadseregünk tagjai, tudósok, művészek, a néppel érző papok. Az Országházban tartott ülést *Andics* Erzsébet elvtársnő, az Országos Béketanács elnöke nyitotta meg. Hangsúlyozta: a Második Békekölcsön

hozzájárulás nagy céljaink megvalósításához, s egyben még szorosabb egységbe fűzi a munkásokat, dolgozó parasztokat és értelmiségieket a szocializmus építésére, a béke védelmére.

Hogy valóban így legyen, a békebizottságok és az Országos Béketanács tagjainak fokozott munkájára van szükség.

Andics elvtársnő megnyitó szavai után *Parragi* György, Kossuth-díjas újságíró mondott beszédet.

Parragi György
Kossuth-díjas újságíró:

Tettekkel kell síkraszállni a béke ügye mellett

— A magyar békemozgalom minden harcosa mélységesen átérzi, hogy a Második Békekölcsön jegyzésével a magyar békemozgalom új, dicsőséges, győzelmes időszaka kezdődik — mondotta beszédében Parragi György. — Biztosak vagyunk ugyanis abban, hogy

a Második Békekölcsönt a hazafias lelkesedésnek, az elszánt és tántoríthatatlan békeakaratnak ugyanaz az áradása viszi majd győzelemre, mint a békealáírásgyűjtéseket, az Ötéves Tervkölcsönt és az Első Békekölcsönt.

— A Tito-banda és a nyugati imperialisták között létrejött titkos megállapodások — folytatta Parragi György —, a sanfranciscói, washingtoni, az ottawai háborús értekezletek, az eszeveszett fegyverkezési verseny, a koreai háború kiterjesztésére irányuló amerikai tervek új, az eddiginél nagyobb, súlyosabb, felelősségteljesebb feladat elé állítnak minden békeszerető embert. Békét hirdető szavak, békeegyezményt követelő aláírások mellett tettekkel is síkra kell szállnia mindenkinek a béke szent ügye mellett.

Valóban joggal nevezhetjük el ezeket a kölcsönkötvényeket igazi értékpapíroknak, a legjobb befektetésnek, mert ezekkel biztosítjuk a magyar családok életét, gyermekeink, ifjúságunk jövőjét, de biztosítjuk velük az egész magyar nemzet életét is.

— Sokszor kérdezik egyesek, miképp védhetjük meg leginkább a békét. Mindennel, ami az országot erősíti. Ha most merül fel a kérdés, úgy könnyű megadni erre a feleletet: vigyük minden eddigi győzelemnél fényesebb győzelemre a Második Békekölcsönt!

Ormai Árpádné
Kossuth-díjas szövőnő:

Kövesse a munkásosztály példáját a dolgozó parasztság

Parragi György nagy tapssal fogadott beszéde után Ormai Árpádné, a Hazai Fésűsfonó Kossuth-díjas sztahánovistája beszélt. Bejelentette, hogy 2000 forint békekölcsönt jegyez.

— Azért teszem ezt, mert látom a hatalmas fejlődést, amely egész országunkban, de a mi üzemünkben is megmutatkozik. Üzemünk például az elmult békekölcsönjegyzés során 745 ezer forintot jegyzett, s ezzel szemben csak szociális célokra 3.459.000 forintot költöttünk! Arról nem is szólva, hogy hány emberre mosolygott a szerencse ebben a hónapban:

a két húzás során a Hazai Fésűsfonó dolgozóinak 123.400 forint nyereményt fizettek ki.

Jó munkámmal és jegyzésemmel akarom meghálálni például azt, hogy pihenőmet Lengyelországban, Zakopánéban töltöttem.

— Azt akarjuk: az ellenségnek, a hazánkat fenyegető háborúra készülő imperializmusnak elmenjen a kedve attól, hogy belénk kössön. Ezt csak úgy tudjuk megakadályozni, ha erősek vagyunk. Ezért dolgozom én 12 gépen, ezért akarom előbb befejezni ötéves tervem.

És ezért jegyzünk mi, munkások, példamutatóan békekölcsönt. Azt akarjuk, hogy ebben is kövessen bennünket a dolgozó parasztság, és együtt tegyük erőssé szép hazánkat!

Bócsi Imre középparaszt:

A jót fordítjuk még jobbra a kölcsön jegyzésével

Bócsi Imre, tizenkétholdas füzesabonyi középparaszt volt a következő felszólaló. — Azzal kell kezdjem felszólalásomat, hogy államunk adósa vagyok — mondotta. — Elég régi adósa, mert tartozásom java még 1945-ből való. A demokrácia nagy családomra való tekintettel, akkor toldta meg tíz hold földemet 2240 négyszögöl szántóval. És ahogy az első szabad tavasz munkáinak nekiláttunk, mindjárt vetőmagot is kaptam az államtól, műtrágyához jutottam, igaerő-segítséget kaptam, csakhogy mielőbb talpraálljak. 1948-ban milliós költséggel traktorállomás létesült Füzesabonyban azért, hogy a magamfajta emberek földjét olcsón és jól megmunkálja a gép. A következő esztendőben hosszúlejáratú kölcsönt kaptam, hogy igavonó jószágot vásárolhassak, amellyel a házkörüli fuvarozásokat elvégezhetem. Az idén is jó haszonnal termeltem három és fél holdon szerződéses növényeket.

Hatvan éves vagyok, emlékszem a régi Füzesabonyra és ismerem az újat. Tudom, hogy községünk félszázad alatt nem fejlődött annyit, mint amennyit a tervgazdálkodás néhány éve változtatott rajta.

Az utak rendbehozatala, iskolák korszerűsítése, új kutak, orvosi rendelő és főként a rövidesen megindúló hatalmas gyárépítkezés ujjáformálta községünk külső képét is.

Ha valaki tudja, én tudom, mit jelent a különbség a két élet között. Sokat álltam az urak és intézők előtt levett és összegyűrt kalappal.

És látom azt is, hogy hét esztendeje kézenfogva vezetnek a jóból a jobb felé. És tudom azt is, hogy a Második Békekölcsön jegyzésével ismét csak a jót fordítjuk még jobbra.

Tudom, hogy a kölcsön új utak, iskolák, napköziotthonok, kórházak, kultúrotthonok, gépállomások építését jelenti a falunak. Tudom, hogy most jegyzett forintjaim is visszatérnek hozzánk már előbb, mint ahogy hivatalosan visszafizetnék azt. Ezért érzem azt, hogy önmagam iránti tartozásomnak és ezzel államunk iránti tartozásomnak teszek eleget, amikor 700 forint jegyzéssel veszek részt Második Békekölcsönünk jegyzésében.

Zathureczky Ede
Kossuth-díjas hegedűművész:

A békekölcsön művészeti életünk fellendülését is elősegíti

A következő felszólaló Zathureczky Ede Kossuth-díjas, a Zeneművészeti Főiskola igazgatója volt.

— Kevés embernek jelenthet a béke annyit, mint éppen az alkotó- és előadóművésznek — mondta. — Nem véletlen, hogy a világ nagy békemozgalmának talán legtevékenyebb előmozdítói a nagy művészek, írók, tudósok.

Az igazi művész mélyen és őszintén szereti az embereket, szereti magát az életet, a szépet, amely a nyugodt, alkotómunka légkörében, tehát békében jöhet létre.

Mi, művészek tudjuk, hogy a ceruza, a szó, de a hegedűvonó is hatalmas erő, hatalmas fegyver abban a gigászi küzdelemben, amely az imperialista háborús készülődések ellen folyik.

Zathureczky Ede ezután arról beszélt, hogy az ötéves terv megnyitotta az utat a tehetségek előtt, hogy művészekké váljanak. Az emberek megváltoztak — kultúrigényük egyre fokozódik. A zene területén is hatalmas építőmunka folyik.

— A kormány felhívására elsők között jegyezzük a Második Békekölcsönt, mert ez művészi életünk fellendülését is elősegíti! — mondta.

Zathureczky Ede végül bejelentette, hogy 10.000 forintot jegyez.

Pásztor Béla, a Kisiparosok Országos Szövetségének elnöke:

Jó takarékossági lehetőség a kisemberek számára

Pásztor Béla, a Kisiparosok Országos Szövetsége elnöke hozzászólásában rámutatott arra, hogy a kisiparosságnak ma nemcsak a jelene, hanem a jövője is biztosítva van.

— A kölcsönjegyzés a kisiparosság számára is igen jó takarékossági lehetőség

— mondta. — Sokan sajnálják, hogy annakidején nem jegyeztek többet, mert pénzük, amelyen kötvényt vásároltak, jól kamatozó helyen van. Bizonyos, hogy minden magyar kisiparos képességeihez mérten most is kiveszi részét a kölcsönjegyzésből és ezzel is kifejezi, hogy mennyire szereti hazáját, népét, az országot, amely boldog életet teremtett számára.

Pásztor Béla hozzátette, hogy ő maga 5000 forint kölcsönt jegyez.

Hudák Imre tsz-elnök:

Az új életet segítjük továbbépíteni

Ezután Hudák Imre, a besenyőtelepi termelőszövetkezet elnöke beszélt. Bejelentette, hogy a Második Békekölcsönből 1000 forintos jegyzéssel veszi ki részét.

— Tizenkilencen indultunk el 1950-ben, de ma már száztizen vagyunk. Rövid idő alatt olyan eredményeket értünk el, hogy messze vidéken felfigyeltek rá — folytatta. — Cukorrépatermésünk 200 mázsa holdanként. Ilyen nem volt azelőtt ezen a vidéken.

Arrafelé búzából is csak 6—7 mázsa volt a holdankénti legjobb termés, az idén hét mázsa 85 kilós átlagot értek el az egyéniek, mi csaknem a dupláját. Volt olyan táblánk, amelyről 14 mázsa 60 kilót takarítottunk be.

Bár 12—15 mázsa részesedés jutott búzából egy-egy tagunkra, a termelőszövetkezet kenyérgabonabeadását mégis 250 százalékra tudtuk teljesíteni.

— A felszabadulás előtt rettegve vártuk mindig a telet, mert ez csak még nagyobb nyomorúságot, éhséget hozott számunkra.

Családom akkoriban cipő, rendes ruha nélkül nézett a téli fagyok elé. Most elmondhatom, hogy amióta csoportban vagyok, valamennyien felruházkodtunk. Hogy csak a lábbelikről beszéljek: magamnak bakancsom, külön köznapi és külön ünneplő csizmám, gumicsizmám és cipőm is van.

Mikor volt öt pár lábbelije egy magamfajta dolgozó embernek? Sohal Udvarunkon ott van már a téli tüzelő, a kenyérellátásunk biztosítva van az újig, az ólban két hízó, az istállóban tehén fogyasztja a bőséges takarmányt.

— Ezt hozta nekem és a társasgazdálkodás útjára lépett parasztságnak az új élet. És ezt az új életet segítjük továbbépíteni most jegyzett forintjainkkal!

Erdey-Grúz Tibor
Kossuth-díjas tudós:

Az eddigi kölcsönök a tudomány fejlődéséhez is hozzájárultak

Végül az akadémikusok és Kossuth-díjas tudósok nevében Erdey-Gruz Tibor elvtárs, Kossuth-díjas, a Tudományos Akadémia főtitkára szólalt fel. Elmondta, hogy az eddigi kölcsönök a tudósok számára igen gyümölcsözőek voltak. Elkészült a Fizikai Kutatóintézet első épülete, melyben a kozmikus sugárzás kutatásának olyan lehetőségei vannak, mint a Szovjetunión kívül sehol a világon, megkezdte működését az új Vas- és Fémkutató Intézet, melynek méretei és felszerelése világszerte párját ritkítja. Olyan műszerek állnak ma kutatóink rendelkezésére, mint például az elektromikroszkóp, ultracentrifuga, melyeket három-négy évvel ezelőtt csak hírből ismertek.

— Fejlődésünk eddigi ütemét tovább kell fokoznunk, hogy kutatómunkánk eleget tudjon tenni felemelt ötéves tervünk fokozott igényének

és megsokszorozott erővel dolgozhassunk békénk erősítésén. Új kölcsönjegyzésünk új lendületet ad tudományos fejlődésünknek. Megtisztelésnek érzem, hogy a fejlődéshez 10.000 forintos kölcsönjegyzésemmel hozzájárulhatok.

Ezután a békebizottságokhoz szóló felhívást Ladányi Ferenc, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze olvasta fel.

Amikor Andics elvtársnő feltette a kérdést, elfogadják-e a felhívást az ülés részvevői, egyszerre emelkedtek a magasba a karok. Andics elvtársnő zárószavai után az ülés véget ért.

Az Országos Béketanács elnökségének tagjai közül Andics Erzsébet elvtársnő 12.000 forintot, Parragi György 10.000, Lukács György elvtárs 10.000, Mihályfi Ernő 7000, Benke Valéria elvtársnő, az Országos Béketanács titkára 4000, Ladányi Ferenc elvtárs, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze 8000, Majlát Jolán, a Kultúrkapcsolatok Intézete főtitkára 6400 forintot jegyzett.

A rablógyilkos alibit keres

Azoknak a szériában gyártott beszédeknek során, amelyekben Tito gyűlölködve uszít a Szovjetunió, a népi demokratikus országok ellen — az amerikai halálgyárosoknak ez a bérence legutóbb Uzsicében beszélt.

Nem érdemes foglalkozni Tito egy kaptafára — washingtoni kaptafára — készült fasiszta és öntömjénező szónoklataival, s nem lenne érdemes foglalkozni a legutóbbival sem, ha a megszokott fasiszta rágalmak és piszkolódások közül nem rína ki egy különösen aljas, különösen elvetemült háborús propagandakísérlet. Uzsicei beszédében Tito a következőket mondotta: „Magyarországon a bombázókat jugoszláv színre festik át, hogy azután ezekkel a repülőgépekkel saját maguknál provokáljanak, vagy pedig a mi országunk felé küldjék őket."

E hitvány, szemenszedett, Titóhoz méltó hazugságot természetesen még csak cáfolni sem érdemes. Nem is tennők szóvá, ha ismét csak egy feneketlenül aljas rágalomról lenne szó. De e mögött a rágalom mögött más is rejlik. Tito aljas provokációs kijelentése elárulja: még aljasabb provokációs tettekre készül — s csak a módját keresi, hogy nekikezdhessen. Uzsicei beszéde: a gyakorlott rabló előkészülete, aki már előre igyekszik gaztettéhez biztosítani az alibit.

Az egész világnak fel kell figyelnie arra a végsőkig elvetemült gazságra, amelyre a Tito-banda amerikai gazdáinak zsoldjában készülődik. A világ még emlékszik arra, hogy Hitler is, mielőtt Lengyelországra rátört, hónapokon át kürtöltette propagandájával azt a „veszélyt", amely a német birodalmat Lengyelország felől fenyegeti. Tito sem alkalmaz újabb módszereket. Tito kijelentése Hitler és Horthy 1941-es provokációjának, Kassa bombázásának emlékét idézi, onnan vette Tito is provokációs beszédének ötletét. Ime: Tito Hitler követőjeként és tanítványaként végzi a béke és a szabad népek elleni aknamunkáját. De a népek ébersége és öntudata képes arra, hogy kicsavarja a bandita kezéből a megtévesztés és a hazugság kalózfegyverét.

DUNAPENTELEI TELEFONJELENTÉSÜNK:

Délután 6-ig öt és félmillió forintot jegyeztek a vasmű építői

Megkezdődött a Második Békekölcsön jegyzése nagy békeművünk, a Dunai Vasmű építkezésén is. Kora reggel népi tánccsoportok keresték fel a dolgozókat és vidám dallal-tánccal köszöntötték őket. Lelkes röpgyűlések után a népnevelők sorrajárták a dolgozókat és életükről, terveikről beszélgettek velük. Itt, a Dunai Vasmű építkezésén könnyen találnak érveket a népnevelők.

Csak körül kell nézniök: az épülő hatalmas gyár, a befejezés előtt álló öntöde és víztorony, a gyors ütemben épülő szebbnél szebb munkáslakóházak beszédes érvek számukra.

Az építkezés dolgozói tudják, hogy nekik is épül az új szocialista város, nekik is épül a vasmű és példamutatóan kiveszik részüket a kölcsönjegyzésből.

Andó Ferenc szerelő, amikor 1500 forintot jegyzett, ezt mondotta: „A béke ügye nekem is drága. Megtiszteltetés számomra, hogy forintjaimmal is hozzájárulhatok a béke megvédéséhez. Sokat kaptam már a népi demokráciától, idősebbik fiam egyetemre, a fiatalabbik technikumra jár. Ezt a szerető gondoskodást forintjaimmal is meghálálom." Pergely Józsefné, az 5-ös főépítkezés dolgozója, akinek öt gyermeke van, 450 forintos havi keresete mellett 500 forintot jegyzett. „Azért jegyeztem ötszáz forintot — mondotta —, mert tudom, hogy a Dunai Vasmű nemcsak az én életemet szépíti meg, hanem biztosítja öt gyermekem boldog jövőjét is."

Benács Jenő 30 tagú brigádja összesen 30.500 forintot jegyzett. A munka megkezdése előtt brigádértekezleten beszélték meg, mit jelent számukra a Második Békekölcsön. A brigádvezető arról beszélt: az építőmunkásoknak ma már nem kell félniök a téltől, a dolgozók állama mindenki számára állandó munkát biztosít.

Ő maga jó példával járt elől és 2200 forintot jegyzett. Kurucz László, a Farkas Mihály-brigád tagja 2000 forintot jegyzett.

Az építkezés előtt lévő táblákra egymásután kerülnek fel a dolgozók nevei és a jegyzett összegek: 400, 600, 800, 1000 forintos jegyzések bizonyítják, hogy Dunapentele dolgozói megértették a kormány és a párt felhívását.

Megértette a felhívást König József munkavezető családja is. A család tagjai egymás között versenyeztek, ki jegyez több kölcsönt.

Elsőnek Königné jegyzett: 1000 forintot. Havi keresete 600 forint. Férje a havi keresetének kétszeresét jegyezte. Itt dolgozik az építkezésen a fiúk is. Amikor megtudta, hogy szülei mennyit jegyeztek, azonnal a népnevelőkhöz sietett és 1000 forintot jegyzett ő is. Csütörtök délután hatig összesen 5,605.000 forintot jegyeztek a Dunai Vasmű építői. Óráról órára nő az összeg, amely elősegíti a Dunai Vasmű mielőbbi felépítését, az ötéves terv meggyorsítását.

Venéczy János

Az Országos Béketanács felhívása a békebizottságokhoz

Férfiak és nők, fiatalok és öregek, a berlini felhívást aláíró 7,148.000 magyar dolgozó — itt az alkalom, hogy kiállva a béke nagy ügyéért, ismét tettekkel mutassátok meg: mennyire él bennetek a forró szeretet a haza iránt, mennyire szíveteken viseltek, hogy Magyarország, a mi drága, szép hazánk tovább erősödjék, s még szilárdabb bástyaként álljon őrt munkás életünk, gyermekeink boldog álmai felett.

A kormány hívó szavára, hogy induljon meg hazánkban a Második Békekölcsön jegyzése, úgy feleljünk mindnyájan, ahogy feleltünk arra a felhívásra, hogy követeljük az öt nagyhatalom békeegyezményét, követeljük a békét. A békeíveken minden aláírás egy-egy fogadalom volt, hogy megvédjük a békét. A kölcsönjegyző íveken sorakozzanak ugyanígy az aláírások milliói, s úgy jegyezzünk, hogy minden egyes aláírás újabb hozzájárulás lesz hazánk megerősítéséhez, a béke nagy ügyéhez.

Mutassuk meg: nemcsak munkával, hanem pénzzel is elősegítjük, hogy előbb öntözze víz a tiszai termőföldet, előbb kerüljön üzembe a Dunai Vasmű, előbb induljon útjára a földalatti gyorsvasút, előbb nőjenek ki a házak, a gyárak a földből, legyen több iskola, színház és könyv, előbb és jobban teljesítsük a béke nagy parancsát, hogy hétmérföldes léptekkel lépünk előre és megteremtjük a vas és acél országát, amelybe nem tud és nem mer beléharapni az ellenség.

A tervkölcsön és az Első Békekölcsön forintjai gyárakká, hidakká, iskolákká, lakóházakká, traktorokká alakultak. Emellett visszakerültek és visszakerülnek — sokaknak jókora nyereménnyel megtetézve — azokhoz, akik adták. Ugyanígy gazdagítja majd az új békekölcsön is hazánkat, gazdagít majd mindnyájunkat is.

A Második Békekölcsön is ezt a legszebb nevet viseli: béke! Legyen ennek a kölcsönnek sikere elsősorban a békeharcosok, a békebizottságok szívügye. Járjanak elől jó példával a jegyzésben. Induljon nemes versengés a kölcsönjegyzés sikere érdekében s legyenek ennek a versenynek szervezői a békebizottságok. Legyen ez a kölcsönjegyzés nagy népszavazás, amelyből nem marad ki hazánk egyetlen hű fia sem. Mutassuk meg a kölcsönnel, hogy egyhangúan helyeseljük kormányunk békepolitikáját, munkánkkal és kölcsönünkkel is támogatjuk az építést, jövőnket, békénket. Ez a népszavazás annál meggyőzőbb, annál győzelmesebb lesz, minél többen és minél többet jegyeznek dolgozóink a békekölcsönből. Ez egyszersmind újabb válasz is legyen a háborús uszítóknak, akik a kölcsönjegyzés sikerén is lemérhetik, hogy egységesen és határozottan állunk velük szemben, pusztító terveikkel szemben. A békekölcsönjegyzés sikerét kovácsoljuk fegyverré az imperialista háborús gonosztevőkkel és segítőjükkel, a Tito-bandával szemben. Nagy feladat vár a békebizottságokra, hogy mindenkivel megértessék: a békekölcsön politikai tett is, építésünk segítője, vereség az építésünket fenyegető ellenségre.

Férfiak és nők, fiatalok és öregek, békebizottsági tagok, magyar békeharcosok — segítsétek győzelemre a Második Békekölcsön ügyét, segítsétek győzelemre a felemelt ötéves tervet! Mutassátok meg az ellenségnek, hogy egyek vagytok mindnyájan a béke megvédésében. Legyenek a békebizottságok a legfőbb szószólói a tervet segítő, a békét erősítő kölcsönnek! Jegyezzétek és jegyeztessétek túl a Második Békekölcsönt!

ORSZAGOS BEKETANACS

Mikus Sándor

F. J. Kiállítása az Ernst-Múzeumban.

Pesti Hírlap

1938. máj. 8.

Mikus Sándor, a kiállítás fiatal szobrásza, erős fogású, tömör és egyszerű kifejezésű művész, akinek *Pápaszemes asszonyfej* és *Ülő asszony* című munkái mellett feltünik egy igen finom megoldásu kisplasztikája, a *Tünődő asszony*.

F. J.

INT. R.T. BUDAPEST.

Csepel-Kertvárosban
Királyerdőn
Pestszenterzsébeten
Soroksáron
Dunaharasztin
Szigetszentmiklóson
Taksonyban
Majosházán
Áporkán
Tökölön
Horthyligeten
Szigetcsépen
Kiskunlacházán
Szigetújfalun
Szigetszentmártonban
Ráckevén
Peregen
Szigetbecsén
Dömsödön
Dabon
Makádon
Lóréven
Tasson

Mikus Sándor
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Diósgyőri munkás
1966. X. 18

1021

Uj alkotással gyarapodott a Kilián-déli lakótelep. Az általános iskola mellett állították fel a képen látható Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész „Húszévesek" című szobrát. A szobor kedvességével máris megnyerte a lakosság tetszését.

lunk, aztán indulunk vább. Lassan sötétedi rül a tangóharmonik csendül a dal.

Reggel dombról in falut hagyunk magun Akik kiszálltak n kedves ismerőse is van, kendőt lobogta a hajó fedélzetéről nézzük őket. Aztán ez a falu is belevész a távolságba, majd később az a kikötő is, ahol két órát várakozunk.

Délutánra elérjük a Volga—Don csatorna bejárati zsilipjét. A zsiliptől balra monumentális emlékmű: itt ért össze a doni és volgai csapatok gyűrűje a háborúban. A kapitány a felső fedélzetre invitál bennünket és kiselőadást

a Lenin Kohászati Művek társadalmi szerveiből alakult bizottság. A gyárigazgatóság nevében Treit László nyújtotta át a jutalmakat a legújabb nyugdíjasoknak.

●

Szerdán délután a munkásellátási osztály KISZ-alapszerve tartott jólsikerült taggyűlést az Ifjúság Háza nagytermében. Csütörtökön pedig a gyári Vöröskereszt

Teljesítette vállalását

— Most már volt miből teljesítenem az ígéretemet is.

Mikus Sándor

Mikus Sándor, a fiatal szobrász-nemzedék egyik legkiválóbb tehetségű képviselője, külön méltatást érdemlő, gazdag, értékes anyaggal vesz részt a kiállításon. Nagyméretű álló és ülő figuráin kívül egész sereg új kisplasztikai dolgát látjuk itt, amelyek közt elragadóan tökéletes darabok kötik le a műértő érdeklődését és vívják ki művészük számára a kritika megkülönböztetett elismerését. —r—

Pest, 1941. ápr. 19.
(Új kiállítás a Tamás Galériában.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Mikus Sándor
VAS NÉPE
1900 AUG 14

1021

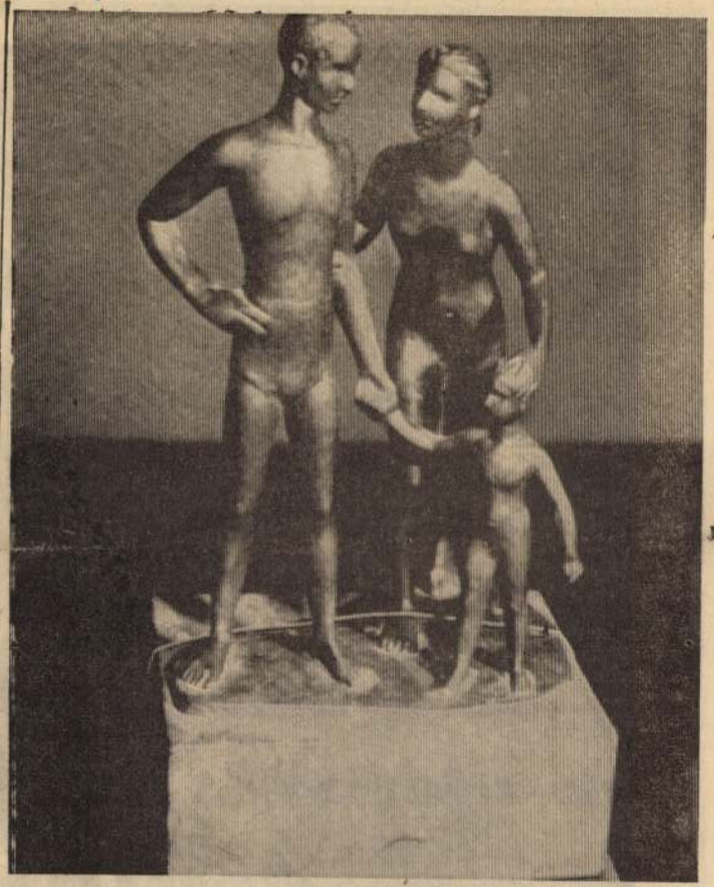

SAVARIA 1966.

A 15 ÉVES ZSENNYEI MŰVÉSZTELEP JUBILEUMI KIÁLLÍTÁSI ANYAGÁBÓL

Balra: MIKUS Sándor: Család.

Jobbra lent: IMRE István: Kastély a kertből.

BERTOLT BRECHT:

A kommunizmus dicsérete

Mert ésszerű, mindenki érti. Könnyű is.
Hiszen te nem vagy kizsákmányoló, megértheted.
És jó neked, nézz utána alaposan.
A tökfejnek tökfejűség, és a mocskosok számára mocskos.
Ellenfele mocsoknak és butaságnak.
Igen, gazság a kizsákmányolók szemében,
Ámde mi tudjuk:
Minden gazság végét jelenti.
Nem ostobaság, de vége
Az ostobaságnak.
Én nem is a rejtvény,
De a megoldás.
Egyszerű dolog, de nehéz
Nyélbeütni.

Görgei Gábor fordítása

Tíz évvel ezelőtt halt meg Bertolt Brecht német író, költő és kritikus, a XX. század egyik legnagyobb drámaírója.

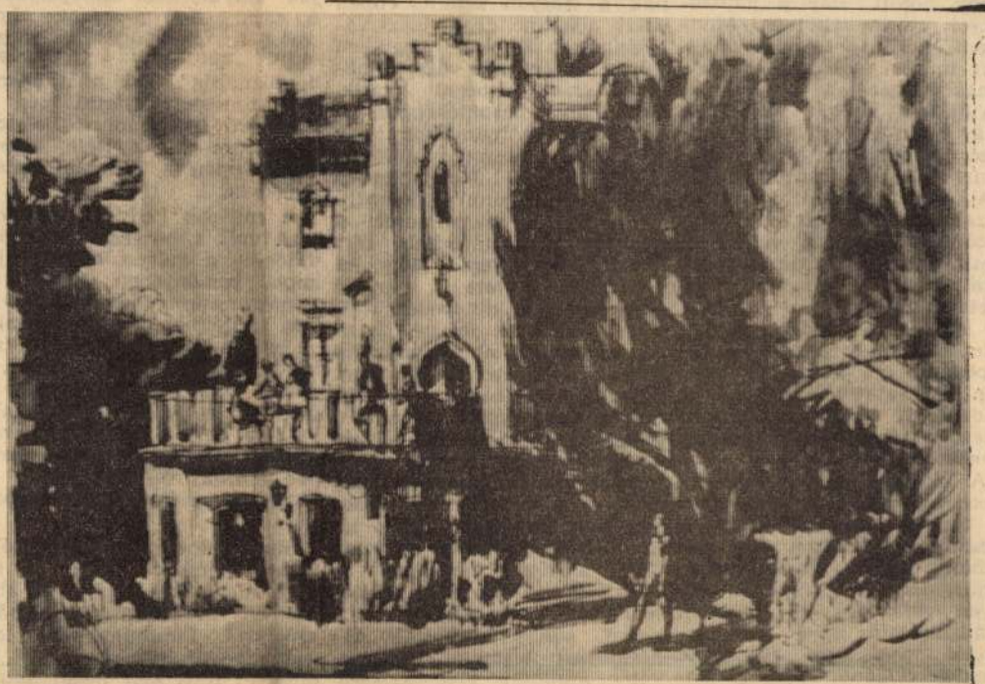

„... a Balatonnak nincs hétköznapja"

A tihanyi Egry kiállításról

Az idei nyár egyik legkiemelkedőbb kulturális eseménye a Tihanyban megrendezett *Egry József* kiállítás. A Balaton halhatatlan szerelmese, a tó emberének, világának nagy ismerője és sajátos megjelenítője emlékének, művészetének áldozó kiállítók, keresve sem találhattak volna méltóbb környezetet a képek számára, mint a tihanyi múzeum egyszerűségében lenyűgöző, tiszteletet parancsoló vastag falai között.

Az ablakon kipillantó önkéntelen is párhuzamot von a való természeti kép és égi mása, egy-egy *Egry* színköltemény között. Bár a napszámosok gyermekéből lett München, Berlint, Párizst megjárt művész sohasem vallotta magát kizárólag a Balaton festőjének, mégis képeinek nagy többsége, az örökké változó, mindig megújuló magyar tenger változatos partjainál, vagy azoknak közvetlen közelében született. Ez érthető is, hiszen a hányatott életű, korábban csak kevesek által értett és elismert festő érett férfikorban — 40 éves is elmúlt — Badacsonyban telepedett le a 20-as évek közepén és ott dolgozott 1951-ben bekövetkezett haláláig. A badacsonyi emeletes házban felesége társaságában alkotta remekműveit.

A kiállítás egyik vonzó érdekessége, hogy a bemutatott 63 festmény és két szobor a Keszthelyi Balatoni Múzeum néhány képén kívül magángyűjteményekből került ki. Ilyen változatos és gondosan rendszerezett *Egry* demonstrációt még nem rendeztek Magyarországon, — noha emlékezetes az 1958-as és az 1962-es keszthelyi kiállítás is. A jelenlegi végigvezeti a nézőt *Egry* életművén. A kezdeti próbálkozásoktól az első figyelemreméltó alkotásokon keresztül a leegyszerűsödött, letisztult, — ma már Európa-szerte elismert színpompás, a természeti valóságot víziószerű látomásként megelevenítő belső vallomásokig. Különösen az utóbb említett képekben gazdag és lenyűgöző a bemutató.

Egry József képein a balatoni párás levegő mindent felold. A határozott formák, részletek elmosódnak, eltűnnek a mindent áthatő, átitató fényben, hogy helyet adjanak a leegyszerűsített, éppen ezért sokatmondóan igaz valóságnak. Egy-egy egrysen jelzett fa, egy ház vagy domboldal szinte lebegni látszik. Feloldódni, hasonlóképpen a kép többi motívumaihoz, hogy így együtt engedje sejtetni magát a teret. Mert minden képe ilyen igénnyel készült. A nagyot, a sejtelmeset, a nehezen meghatározható tért akarta megfesteni. Még ha csendéletet festett is, egy-két ecsetvonással könnyedén felvitt színfolttal jelezte, hogy a virágon túl ablak, mögötte föld, víz, levegő: a tér van. Nemcsak színköltményeket, fénytanulmányokat készített, elsősorban nem azokat, — bár kritikusai nem egyszer ezzel jellemezték művészetét: *Egry* a fény festője. Számára azonban ez csak eszköz volt a lényeg megismeréséhez, az ezerarcú valóság feltárásához.

Sajátos művészetéhez sajátos technikát alkalmazott. A zsíros, súlyos olajfesték nehézkesnek bizonyult, a látvány átköltött visszaadására, a pasztell-kréta túl felszínesnek, könnyűnek tűnt, vegyítette a kettőt, s így sikerült megőrizni képei frissességét anélkül, hogy az egyszerű kompozíció szerkezete elvesztené realitását.

Egyik legszebb olajpasztellje a *Szivárvány*, de a többi a *Szigligeti kúpok*, a *Balatoni fények*, a *Naplemente*, a *Sárguló fák* is ezt tanúsítják. Szerette és becsülte az embert. Mint naplójában írta: „A Balatont a szegény halászok és a vincellérek tették szentté". Talán az ő munkájuk, lényük teszi ünnepélyessé a tájat, azt a tájat, ahol „még a tehénbőgés is megsüvegelt" s amelyik „nincs hétköznapja". Ezt a mindennapi ünnepet festette meg a Hazatérő nyáj-ban, a Balatoni pásztor-ban, a Delelés-ben, vagy éppen a Balatoni halászok-ban.

A művész kedvelt szórakozása volt a horgászás. Órákig üldögélt a stégen egy-egy jó kapás reményében. Képei itt a nagy szinte áhitatos csendben születtek, kombinálódtak, a többi már csak technikai kérdés volt számára, papírra vagy vászonra vetni kellett őket. A nyugodt víztükör alkalmas hely a gondolkodásra. A töprengő, gondolkodó ember alakját festette meg a *Horgászó*, a *Festő* című képein.

Mint minden jegyzet, méltatás, bemutató, úgy, ez is csak morzsákat hintett el abból a nagyszerű egészből, amelyről tanulmányokat lehetne — és kell is — írni, s amelyet meg kell nézni, látni kell.

Zentai Pál

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Milyes Sándor
MAGYAR HÍREK
1975 JUN 1.

Itthon-Otthon

A nő kettős szerepköre

1024

Egy francia tudósnő hazájabeli és amerikai példákra hivatkozva a következő fokozatait különbözteti meg a modern nő fejlődésének: Az első: hangsúlyozza egyenjogúságát és nem beszél az anyaságról, ezzel feljogosítja munkatársait, hogy azok se törődjenek családi gondjaival. A második: emiatt rossz a lelkiismerete, botladozik a munkája, nem ér el sikereket, és ezért visszavonul otthonába; mint ahogy ezt az amerikai nők a háború után tették. Ám odahaza is boldogtalan, akár az egykori primadonna az anyaszerepben, csökkent értékűnek érzi magát és fellendíti az idegorvosok praxisát, mint ezt amerikai és francia felmérések igazolják. A tudós asszony ebből azt a következtetést vonja le, hogy elérkeztünk a harmadik fokozathoz: a mai nőnek, hogy elégedett legyen önmagával, két szerepkört kell adni és mindenfajta kedvezményt, hogy elláthassa mind a kettőt, nevezetesen több szabad időt, jó gyermekintézményeket és kiterjedt szolgáltatásokat.

Az előző okfejtés egyoldalú, a női lélekre helyezi a hangsúlyt. A megoldást pedig a szocialista országok már feltalálták és gyakorolják is. De a tudós nő itt nem áll meg. Javaslata figyelemre méltó. A lányokat úgy ajánlatos felkészíteni az életre — indítványozza —, hogy sikerük is legyen mindkét szerepkörben és a fiúkat pedig úgy, hogy ne vitassák el a nőktől egyik szerepüket sem, hanem álljanak mellettük segítőkészen. A lányokat tehát önbecsülésre és a fiúkat a leendő anya megbecsülésére neveljék, és én hozzátenném, a lányokat anyának és a fiúkat pedig apának. Ha e nevelési program megvalósul, az anyák megbecsülése nemcsak állami és vállalati intézkedésekben, hanem az egyének magatartásában is kifejeződik.

A jó házasság titka

A Magyar Nők Országos Tanácsát egy ideje foglalkoztatja már az a gondolat, hogy miként is lehet a fiatalokat a szülői feladatokra felkészíteni. Mert korunkra jellemző, hogy az anyányi lányok nem valók még anyának, érzelmi, értelmi érésük elmaradt testi fejlődésüktől. S a fiatalemberek, ha pénzkeresők is, sem igen alkalmasak még a családalapításra. Aminek következtében azoknak, akiknek biológiai és társadalmi érettsége között távolság van, sok a zűrzavara a szerelmi életben (amelyből olykor még a szerelem is hiányzik), s a házasságuk is meglehetősen viharos, nemhogy még a gyerekkel tudnának mit kezdeni. Alkalmazkodásra nem képesek, a családi élet régi konvencióit és illemszabályait elvetik, de a szocialista erkölcsi normákon alapuló házastársi és szülői magatartásuk még nem alakult ki.

Mikus Sándor: Anyaság című szobra az Ilka utcai gyermekkórházban
(Vámos László felvétele)

Igaz, látunk igen fiatalon kötött sok jó házasságot és kedves kis családokat is. Ezeknek a titkát kell megfejtenünk, hogy elterjeszthessük. Ilyen titok, hogy házasodás előtt érzelemgazdag, kölcsönös segítségen alapuló családban éltek, ahol szokás volt egymásnak örömet okozni. Ilyen titok, hogy a fiatalok az iskolában, az egyetemen, az ifjúsági mozgalomban jó közösséget alakítottak ki.

De e titok közlésén kívül ki kell dolgozni valamiféle nevelési programot is a fiatalok számára, hogy iskola, család és ifjúsági mozgalom egy nyelven beszéljen és összhangban cselekedjék. Ezt a nevelést eddig úgy képzelték el, hogy a lányokat — általában szakkörben, s nem odahaza — háztartási ismeretekre oktatják és egyes helyeken gyerekápolásra is. Sőt, vannak próbálkozások, hogy a fiúkat is részesítik mindeme tudásban. Ez azonban kevés. Ettől nemigen gazdagodik érzelmi életük és nem lesznek felelősségteljesebbek.

Az anyák szeretete és tisztelete

Tapasztaljuk azt is, hogy több iskolában a szexuális felvilágosításhoz is hozzákezdtek, de ez is kevés, ha elszakad az érzelmi és az etikai neveléstől és ha csak biológiai ábrákkal szemléltetnek és nem vázolják fel a férfi és nő szép és követendő kapcsolatának a modelljeit. Szocialista és korszerű modelljeit. (A biedermeier idilliket ugyanis rosszul viselik el gyermekeink.) S ha nem is értünk egyet a francia tudósasszony sémájával, hadd kövessük egy másik vonatkozásban. Régebben a lányokat kizárólag házasságra, anyaságra nevelték és a fiúk tudták, hogy mint családfenntartókat nagy felelősség fogja terhelni őket. Ezt követően a lányokat egyedül egy szakmára, hivatásra taníttatták, s a fiúknak meg tudomására adták, hogy ezentúl nemcsak ők lesznek a családfenntartók. (Holott változatlanul azok lesznek, még ha ezt a funkciójukat megosztják is feleségükkel.) Most elérkeztünk odáig, hogy a kettős szerepre kétféle felkészültséget is adjunk. S tudomásul vegyük, hogy a nők csak akkor érnek el sikert, mint anyák és dolgozók is, ha a férfiak több gondolatot és gondoskodást szentelnek az apaságra. Mindettől pedig nemcsak a két hivatást ellátó nő életében csökkennek a konfliktusok, hanem több lesz a szilárd család, jobb a munka és ellentmondásoktól mentesebb a társadalom.

Kovács Judit

A puszta gyermekei

ÚT A TUDATLANSÁG JELKÉPÉTŐL

»A budai káptalan 1391. február 4-én jelenti, hogy István nádor parancsára Nagy Lajos király intézkedése értelmében a jász Temesváry testvérek között Apáthy voltam, s csak itt jutottam kenyérhez. Az emberek 40 százaléka analfabéta volt. Nem tudtak azok semmit a világról, soha nem mozdultak innen, a tanyán élték le az

másnak az évi munkájukat. Még az számított eseménynek, ha valaki, aki egykor a pusztán született, s városba húzódott, néhány napra rokonaihoz visszatért. Az ő menyolcadik osztályából ebben az esztendőben ötvenhatan akarnak továbbtanulni. Van közöttük olyan, aki gimnáziumba megy, aztán egyetemre, orvos lesz, vagy mérnök (habár a nagyapja még számadó gulyás volt és írni-olvasni nem tudott.) Az ötvenhat továbbtanulni vágyó gyerek példája aligha bizonyít mást, minthogy a pusztának elege van a pusztai életből, elege van a romantikából, amelynek a mélyén tudatlanság, életszigor van. A bugaci gyerekek úgy vélekednek, többet ér, ha esztergályos, mezőgazdasági gépész, képzett állattenyésztő lesz belőlük, mintsem az, hogy őseik útját továbbjárva ugyanazt a komisz életet éljék.

— A kollégáim között öt olyan van, akit még én tanítottam — mondja Csinkó Sándor iskolaigazgató. — Ez nekem a legtetszőbb, hiszen azt bizonyítja, nem lesz hűtelen a pusztához a tanult értelmes ember sem, hanem visszatér ide, hogy a saját erejével is szolgálja azt a

Mikus Sándor

(P. O.)

— **Új kiállítás az Ernst-múzeumban.** Érdekes és értékes kiállítás nyílik meg vasárnap az Ernst-múzeumban. A kiállító művészek nem azt festik, amit tudnak, hanem amit lelkük diktál. Ez a nemes keresés a művészet igazi előrevivője.

Legöntudatosabb közülük *Mikus* Sándor, a szobrász, de még meglátszik munkáin mestere, *Pátzay* Pál hatása. Nagyon figyelni kell erre a művészre, mert még sokat kap tőle a magyar művészet.

Az Est. 1938. máj. 8.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

MAGYAR NEMZET

1021

Mikus Sándor

Szombat, 1963. július 20. Magyar Ne

Egy jóslat teljesül

Szegedi jelentés a Szabadtéri Játékok előestéjén

Szeged, július 20. »*Meggyőződésem, hogy a szegedi Dóm tér jelentősége semmivel sem kisebb, mint a velencei Szent Márk téré. A Dóm tér akusztikája és helyzete olyan pompás, hogy Szeged egész jövőjét innen fogja nyerni*«. Ezt a közismert nyilatkozatot Pietro *Mascagni*, a *Parasztbecsület* komponistája tette, amikor a harmincas években Szegeden vezényelte művét.

Kiderült, hogy Mascagni jósnak is bevált. Mert amit annak idején megjövendölt, az most Szegeden az idei Szabadtéri Játékok megnyitásakor teljesülni látszik.

Szeged egyre jobban hozzánövekszik nyári programjához, a Szabadtéri Játékokhoz. Az a modern formájú, kedves mikróbusz, amely egy óra alatt 14 kilométeres távolságon át végigvisz a városon, rögtön meggyőz erről. Életütemében és házaiban úgy növekszik fesztiválról fesztiválra, hogy szinte szemmel tartani is nehéz e fejlődést.

A város üteme felgyorsul

A tavalyi Szabadtéri Játékok óta elkészült a korszerű, európai színvonalú Tisza Szálló, 83 szobájával, 400 személyes éttermével, gyönyörű presszójával és disztingvált koncerttermével. A Képcsarnok Vállalatnak modern, tágas kiállítóterme épült a Kárász utcában. De ami a legfontosabb: épül Új-Szegeden, s néhány szép házának homlokzatával már a szegedi part felé integet az ogyesszai lakótelep, melyet Szeged szovjet testvérvárosáról neveztek el. Ez a lakónegyed egyre terjed a Tiszai pályaudvar felé, s néhány éven belül egész Szeged egyik legfőbb nevezetessége lesz.

A felpezsdült város-ritmus jól érzékelhető a turista forgalom egyik centrumában, a városi Idegenforgalmi Hivatalban is. Ez az intézmény, mely évről évre mind nagyobb kül- és belföldi forgalmat bonyolít le, s levelezésben áll szinte a fél világgal, egyre jobban szolgálja az idelátogatók kényelmét. A hivatal állandóan új és új szolgáltatásokat biztosít vendégeinek. Lovaglás és horgászás, városnézés és soknyelvű tolmácsolás mellett közvéleményt kutat, konflist és motorcsónakot foglal le, csinos hostesseket küld a látogatóknak, és telex-gépet bocsát a külföldi laptudósítók rendelkezésére. Szeged komolyan veszi az idegenforgalmat.

Brankovics lóháton, a rendező gyalog

Amikor ott jártam, még folytak a próbák a mai megnyitó előadásból, a *Brankovics György*ből. Ez a késői Erkel-opera, amelyet a tavalyelőtti operaházi felújítás után hoztak át ide, a szegedi Dóm elé, szélesre tárja a műnek azokat az értékeit — elsősorban a hatalmas kórustömbökben rejlő szépségeket —, amelyek csak itt érvényesülhetnek igazán.

Mikó András, az Operaház főrendezője a színpadot figyeli, miközben Brankovics György — *Fodor* János — és Hunyadi László — *Tarnay* Gyula — lóháton a színpadra léptet. Ők lovon, de Mikó András gyalogosan vágtat a nézőtér legtetejéről a színpadig, majd vissza a nézőtér közepén álló munkatársakig, hogy mindent egyszerre fogjon át tekintetével: monumentális tablókat, a színpompás bevonulást, lobogó fáklyákat.

Előző nap késő éjszakáig a *Szentivánéji álmot* próbálták. A karmesteri pulpitusnál *Vaszy* Viktor állt — ő vezényli majd a *Trubadurt* is, neves külföldi énekesek közreműködésével — a Shakespeare-előadás rendezője pedig *Szinetár* Miklós. A fiatal rendező a helyhez és az épülettömbök által körülhatárolt szabadtérhez hangolta a Shakespeare-művet, így a hangsúly, az ő elgondolása nyomán inkább az erdőre esik, és kisebb szerepet kap az intimebb, soksok finom gesztust kívánó kamarajáték a mesteremberekkel. A jelmezes, díszletes első főpróbán már teljes szépségében kibontakozik néhány hatásos kép, az erdőnek szinte emberi arculata, ez a különös álombeli shakespeare-i vízió. Aztán kitárul előttünk a harmadik felvonás nászmenetének káprázatos tablója, a mendelssohni nászinduló ütemeire megkomponálva. Látvány találkozik itt magvas shakespeare-i mondanivalóval, reméljük, a siker igazolja a rendezői koncepciót.

Ahol a magas C-t késleltetik

Próba előtt körülnéztem, mi változott itt tavaly óta. Csaknem négyezer helyet megemeltek, ezáltal 7500-ról 7000-re csökkent a férőhelyek száma. Felszerelték az új, korszerűbb hangszórókat háromezret a tavalyi kétezer helyett. A modern, európai színvonalú hangerősítők a magas és mély hangokat a maximális frekvencia-terjedelemben közvetítik a hangszórókhoz, s általuk a hétezer nézőhöz. És van itt egy okos gép, amelynek az a dolga, hogy késleltesse a hangot.

Elmondom, miért kell késleltetni a hangot. Szabadtéri színpadon gyakran tapasztalhatjuk, hogy a cintányér, vagy a trombiták hangját előbb a hangszórón át halljuk, majd egy-két tized másodperc múlva közvetlenül a zenekar felől is. Minél nagyobb a távolság a színpad és a nézőtér között, annál jobban növekszik az időbeli eltérés is e kétféle hang között. Miután a hang terjedési sebessége a levegőn át másodpercenkint valamivel több mint háromszáz méter, elképzelhető, hogy Szegeden, ahol a nézőtér legtávolabbi pontja hetven méter a színpadtól, a legnagyobb eltérés körülbelül egynegyed másodperc is lehet. És ez már sok.

Két nagyszerű magyar szakember, *Völgyi* János, a Gelka főkonstruktőre és *Muszka* Dániel, a Matematikai Kutató Intézet tudományos kutatója okos szerkezetet konstruált e zavar elhárítására. Alapja egy körbefutó, végnélküli magnetofonszalag, amelyre a hangot hat magnetofon lejátszófej rögzíti. A hat lejátszófej egymástól bizonyos távolságra fekszik, ezáltal meghatározott késéssel adja a hangot a szalagra, majd közvetíti azt tovább a hangszórók felé. A lejátszófejekhez — bonyolult, de könnyen kezelhető erősítő berendezéseken át — sávonkint más és más hangszórók tartoznak. Minél távolabb ül a néző, annál később jut el hozzá elektromos úton a hang egy időben azzal a természetes hanggal, amely késve, s a levegőn át érkezik a színpadról. A nézőteret egyébként karéjszerűen öt sávra osztották, s a lejátszófejek a késleltetés segítségével a különböző szektorokba meghatározott rendben szórják szét a hangot. Érdekessége még az elmés szerkezetnek, hogy két teljes apparátusból áll, s ha az egyiken például elszakad a szalag, automatikusan bekapcsolódik a másik berendezés. Három éven át egy kísérleti példány működött Szegeden, most a gyári prototípus futja le próbaútját, a kísérletek szerint pompásan.

Hagyomány már Szegeden, hogy a Szabadtéri Játékokkal egy időben más kulturális programokról is gondoskodnak. A legjobb hagyomány ezek között a kiállítások rendezése. Közülük az egyik legjelentősebb, az *Országos Nyári Tárlat* az idén már negyedszer látható.

Könyvek, szobrok, képek

Mire e sorok megjelennek, a szegedi múzeumban már megnyitották azt a kiállítást, amely *Mikus* Sándor szobrászművészetét tárja a látogatók elé. Félszáznál több szobor látható a múzeum kupolacsarnokában, köztük a Műcsarnok- és Galéria-beli tárlatokról már jólismert *Számláló kislány*, az *Anyaság*, a *Küzdelem*, a *Mosakodó* mellett két új kompozíció is, mindkettőn bájos kislányok járják a twistet.

A Szabadtéri Játékok idején látható majd a múzeum most megnyílt *kőtára*, s egy érdekes kiállítás, mely *az első szegedi nyomdától napjaink szép könyveihez* vezeti el a látogatót.

Ma este nyolc órakor a Dóm előtti színpad két tornyán fanfárok szólítják a nézőtérre a vendégeket. A fanfárok a hagyományok szerint a »*Szeged hires város*« dallamát játsszák. Ez a dal, mely a maga idejében inkább büszke népi hetykeség volt, most, a Szabadtéri Játékok idején válik valósággá.

Gábor István

*

A Szabadtéri Játékok műsora iránt itthon és külföldön egyaránt nagy az érdeklődés. A megnyitó előtt három nappal összesített statisztikai jelentések szerint a jegyek többségét már elővételben megvásárolták. Minden jegy elkelt az augusztus 3-i, 10-i, 11-i és 19-i előadásokra, további hathét előadásra pedig már csak alig néhány jegy kapható. A látogatók között van ezer salgótarjáni bányász és üzemi munkás, akik két napra látogatnak Szegedre. Több száz termelőszövetkezeti paraszt érkezik majd Pest, Szolnok, Békés és más megyékből is. Eddig 19 különvonat és 100 autóbusz érkezését jelentette az IBUSZ belföldről. Az előzetes bejelentések szerint külföldről körülbelül hatezer vendéget várnak az ünnepi előadásokra.

r Nemzet — Szombat, 1963. július 20.

Népfront lapja
5: Mihályfi Ernő

tő bizottság:
tván, Martin Ferenc, Molnár Erik,
Gyula, Paál Ferenc, Péter János,
l, Szabolcsi Bence, Vadász Elemér
, a Lapkiadó Vállalat igazgatója
vatal: VII., Lenin krt. 9—11.
n: 221—285.
tól): 221—292, 221—293, 429—351.
ő (10 órától): 221—290.
Előfizethető a helyi (Budapesten
ahivataloknál és a kézbesítőknél.
y hónapra 14,— forint,
pv.: Soproni Béla igazgató.
ex: 25.003

agyméretű két-
kisszemélyzetis
hallos, mfszt.-i
omf. lakást,
rület központ-
Kérek utcai,
retű szoba hal-
y alkóvos össz-
lakást Pesten.
-870.

m 1 szoba,
, éléskamrás,
gázos laká-
asonlóra, vagy
rtra, megegye-
Tel. 343-188.

on kétszobás
földszinti ud-
- Budán szo-
társbérletet
nagyméretű
sért, »Telefo-
1722« jelig. a

i szoba konyh-
lok, belterületi
etért. XIX.,
Kisfaludy u.
esztes Lajosné.
esítést kérek.

i utcai 3 szo-
mf. lakásomat
m, megegye-
egy kétszobás
s egy egyszo-
nf. lakásra. —
de. 10-től du.
este 7-től 9
V., Molnár u.
12.

stván körútnál
retű közp. fű-
kétszoba hallost
egyszoba hall
nélyzetisre. 311-

tőzhető szoba
s vagy komfor-
ábadrendelkezésű
sti lakást kere-
het társbérlete-
leválasztás, ház-
agy kis családi
25 000 kp. a
részlet. »Jó kös-
N. 1457« jelig.
dóba.

Iném Rózsa-
alján három-
összkomf. te-
lakásomat két-
hasonlóra, és
ás társbérletre,
lehet bárhol.
letem. 20—22
150-388.

Margit-hídnál
napos, magas-
nti, garzonlakás
ezéssel na-
a cserélhető. —
, Bem rakpart

konyha, kam-
c-ből álló ket-
házfelügyelőségé-
elcserélném fő-
re, VI., Jókai tér
ocskalné

zöldövezeti há-
oba hallos, közp.
s luxus OTP-s
kásomat elad-
illetve budai
a hallos, szé-
bérlakásra

Egyedülálló kertes házban kétszobás lakásomat elcserélném egyszobásra, XV., Pestújhely, Neptun u. 1. Megtek. vasárnap.

Lakásmegosztás, alakítás tervezése, lebonyolítása, szaktanácsadás. Tel. 166-174. — este.

Győri 2 szobás, komf. lakásért elcserélném, budapesti szoba komf. lakásomat. Érdekl. Bp. I., Várfok u. 15/c. I. 1. Délután.

Elcserélném Práter utcai nagyméretű egyszobás, komf. utcai napos, olcsóbérű IV. em. liftes lakásomat, VIII., vagy IX. ker.-ben levő különbejáratú kétszobás komf. vagy összkomfortosra, lehet 3 szobás. Megbeszélés, IX., Ráday u. 16. II. 29.

Belvárosban emeleti, kisméretű helyiség kiadó, »Műhelynek, irodának N. 1539« jelig. a kiadóba.

Két főiskolás lánynak tanévre szeparált szép nagy szoba, budai kertes villában kiadó. — »Adyliget 24995« jelig. a Felszabadulás téri hirdetőbe.

INGATLAN

Erzsébeten eladó családi ház, szoba, konyha beköltözhető, tavaszra hozzácsatolható még egyszoba, éléskamra, jó közlekedés. 13-as, 31-es villamos és autóbuszhoz közel. Érdekl. csak szombaton, vasárnap, Szemere u. 22.

Beköltözhetően eladó, Érdliget legszebb helyén nagyszobás, fűthető verandás, komf. ház, pincével, 325 öl gyümölcsössel, bármikor megtek. Érdliget, Kövirózsa u. 4.

Életjáradékra XI. ker., Rózsavölgyben 3 szobás villa, összkomf. parkettás, melléképülettel, gyümölcsfák, szőlő, rózsa, villamos megállónál, még nem beköltözhető, lakó nincs. 50 000 kp. 1000 havi járadékra eladó. »Igényes N. 1367« jelig. a kiadóba.

Igényessel elcserélném XVI., árpádföldi kétszobás villaszerű házam. Szoba hallos központis bérlakással. — »Kertes villa N. 1333« jelig. a kiadóba.

Cserével beköltözhető családi házak ÚJPESTEN.

Eladó Baross Gábor-telep, XXII., Thököly út 42. alatt 151 n.-öl szőlő gyümölcsös, hétvégi házzal. Érdekl. a helyszínen, minden szerdán.

Eladnám, elcserélném házamat, belterületi 2 szobás bér- vagy örök. lakásra, értékkülönbözettel. 497-596.

Óbudán, 1100 n.-öl termő gyümölcsös, víkendházzal eladó. Érdekl. lehet: Németh Lajosné, Bp. III. ker. Berend u. 13.

Remetén telek, gyönyörű kilátással eladó. Tel. estefelé 466-712.

Balatonarácson, főútvonal, autóbusz mellett, közműves, szőlős gyümölcsös eladó. Tel. 6 óra után 457-233.

Budafokon, Vincellér utcában 843 n.-öles szőlő gyümölcsös eladó. Budafok, XXII., Pannónia út 10-11.

Piliscsaba-Klotildliget állomás mellett 520 n.-öl eladó, küttal, pár gyümölcsfával, — esetleg felerészben. — 316-933.

Egyszobás komf. beköltözhetőséggel, háromszobás ház olcsón eladó. — Pesterzsébet, Angyal u. 64/b.

Pestimrén kétszobás OTP-s ház beköltözhetően eladó vagy szép kétszoba komf. lakásra cserélhető. XVIII., Damjanich u. 98/a. Arató.

Városligetnél beköltözhető háromszobás modern villa készpénzért eladó. Dorozsma-köz tizennégy (hatvanhetes villamossal, Laky Adolf utcáig).

Azonnal beköltözhetően eladó családi ház, szőlő gyümölcsössel, — esetleges lakáscserét beszámítok. Rákoshegy Batthyány u. 31. Bujdosó.

Eladom XII., Rácz Aladár út 66. számú 160 n.-öl, családi ikerház építésére alkalmas telkemet. Tel. 351-870.

Eladó Buda legszebb helyén, Fodor utcánál, Dobsinai és Pagony utcákra néző négyszáz öles, szerszámkamrás, közműves gyümölcsös. Tel. 351-870.

200 n.-öl szőlő bekerítve, 200 n.-öl telek, víkendházzal, 150 n.-ölön szoba konyhás, előszobás, kamrás, pincés ház lakottan, cserelakással beköltözhető, harminckétszerért eladó. Szilasliget, Kis József u. 31.

Eladó Dunakeszin, két családnak megfelelő, emeletes, lapostetejű ház, 360 n.-ölön, háromszobás beköltözhetőséggel. Királyhágó u. 7. Borsos.

Miskolctól 25 percre, vasútállomáshoz közel, 3x2 szoba összkomf. családi ház, melléképületekkel, gyümölcsössel, két családnak is alkalmas, olcsón eladó. Jelige: »Sürgős V. 309« a kiadóba.

Nyugdíjasok figyelem! Gárdonyban idős asszony eladna szoba, konyhás, mellékhelyiséges házrészt. »Kertes házrész jelig. a székesfehérvári hirdetőbe.

Eladó Újpest, Leibstück Mária u. 44/a. számú ház. Beköltözhetőség van. Megtek. 17 óra után.

Két utcára nyíló házhely és barackos — Buda határában — balatoni műút menti autóbusz megálló közelében, eladó. Érdekl. levél útján: dr. Bálint István, Bp. VI., Bajza u. 47.

3 szobás ház, 1500 öl gyümölcsössel, megosztva is eladó. Bp., XXII., Árpád u. 77.

Hétvégi családi ház tervezése, lebonyolítása, szaktanácsadás. Tel. 166-174, este.

Érden 2 szobás ház eladó, beköltözhető, 600 n.-öl gyümölcsössel. Autóbusz és vasútállomás közelében. Erdélyi József, Rákóczi F. u. 58.

Budakalászon középület, egyszoba konyha beköltözéssel, telekrésszel eladó. Érdekl. lehet: Sallai u. 7. alatt személyesen vagy Felszabadulás téri hirdetőben »Budakalász« jelig. címzett levélben.

Kétszobás összkomfortos, VII., Kazinczy utcai gázos, háztartási áramos főbérletet adok kertes családi házért. »Megegyezéssel 23717« jelig. a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Beköltözhető 1 és 2 szobás házrész eladó, Szépvölgyi útnál. II. ker., Lublói u. 8. Este.

Saigótarján, Kővár u. 8. szám alatt levő egy emeletes kertes házamat eladnám, — esetleg elcserélném pestkörnyékiért. Érdeklődni lehet Bp. 180-362. egész nap.

Rózsadombon 308 n.-öl gyümölcsös eladó, v. társasház felépítéshez társat keresek. 153-889, este.

Balatonszabadi Sóstón vízparti 160 n.-öl, fenyvesben, 2 szoba komf. villa, garázs, igényesnek eladó. Megtek. a helyszínen vasárnaponként, Latinka u. 142. Tel. 271-639.

Családi ház, 2 szobás, megélhetést biztosító nagy gyümölcsösben, azonnal beköltözhetően, 100 000-ért eladó. Megtek. szombat, vasárnap, Buzsáki, Érdliget, Hegyhát u. 37.

Beköltözhető 2 szoba, mellékhelyiségekből és melléképületből álló ház, 200 n.-öles termőrefordult gyümölcsökerttel, betegség miatt sürgősen eladó. Érdekl. 17 óra után a 130-719-en, vagy a helyszínen: XXII. ker. Nagytétény, Kolozsvári u. 23. (Gumigyári megállótól 5 perc.)

Pestkörnyéki, vagy külsőkerületi kisebb házért adok budai 250-es szőlő gyümölcsöst, víkendbódéval, pincével + megegyezés. Szoba, konyha, éléskamra cserelakás van az újpesti állomásnál. »Duna-menti 12724« jelig. az újpesti hirdetőbe.

Balatonalmádi, Pinkóczi u. 29. sz. alatt 1200 n.-öl területen szőlő, 3 szobás összkomf. családi házzal, alápincézve, beköltözhetően eladó. Megosztva is, vagy győri csere, megegyezés lehetséges. Érdekl. Kovács Ferenc, Borzavár, Fő u. 73.

Csillaghegyi strandnál, Hegyalja tizenhat százötvenes gyümölcsösben egy kettőszobás lakott ház + kisszoba konyhás üres nyári ház negyvennyolcezer forint készpénzért eladó. — Tulajdonos: 130-570.

Kétszobás, személyzetis öröklakás, közp. fűtéssel, beköltözhetően eladó. V., Nádor u. 8. IV. 2. Lift van. Gál, reggel 10-ig, du. 4-től 124-756.

Eladó Szent István-telepen, Árpád u. 4. kétszoba, konyhás, kertes ház a szentendrei HÉV vonalán, megállótól 2 perc. t szoba konyhás lakáscsere szükséges.

Eladó Ürömhegy, III., Jutasi út 22 279. hrsz alatt levő 607 n.-öl, második éve telepített őszibarackos, küttal és kerítéssel, 40 000 Ft-ért. Érdekl. tel. 201-883.

Zebegényben telkek, víkendház eladó. — Kopernicky, 137-954. VIII., Rákóczi tér 8.

Zugló legszebb helyén társasházat építünk, másfélszobás lakásokkal, néhány építtető társat keresünk. Nappal 183-840. Este 259-014.

Beköltözhető nagy-budapesti vagy pestkörnyéki kis kertes házat vennék, 20 000 kp. + részletre. Tel. 161-069

Budán társasházépítéshez társépítőtét keresünk. Tel.: 358-198.

Mátyásföldön, XVI., aszfaltos útnál társasházépítéshez társépítőtét keresünk. Tel.: 139-314. Este 6 óra után.

Hatvanban, központi fekvésű, 3 szobás, kertes családi ház azonnali beköltözéssel eladó. Petneő Istvánné, Mártírok u. 11.

Zugló, XIV., Pándorfalu u. 19. (Ungvár u. sarok) megkezdett családi ház, 2 szoba összkomf., alagsorban garázs és műhelynek alkalmas helyiségekkel, építési engedéllyel eladó.

Eladó 600 öl szőlő és föld (Balatontól 10 perc) lakóházzal 50 000 Ft, 25 000-rel átvehető. Megtek. Végh Ambrus, Balatonederics (Veszprém megye)

Családi ház, azonnali beköltözéssel eladó. — Lakást beszámítok. — Megtek. minden nap 12 óráig, XX., Géza u. 12/a.

Eladó Siófokon őszibarackosban adókedvezményes vastagfalú nyaraló, szépiaki kápolnai busz megállónál, Klára u. 95.

Budán, Sashegy aljában kétszobás modern öröklakás, gyümölcsös kertrésszel eladó. 120 ezer Ft készpénzzel azonnal beköltözhető. Bp. XI., Fehérló u. 1. II. 6.

Romániában, Nagyvárad belterületén levő egyszobás, előszobás, konyhás, alápincézett tégla ház, minden mellékhelyiséggel, 84 öles telekkel, termő gyümölcsfákkal, Magyarország bármely területén levő ingatlanra elcserélném. Cím: Nagy Józsefné, Győr, Széchenyi tér 4.

Zuglóban kétszobás családi ház lakáscserével eladó. XIV., Cinkotai u. 112/a. 7-es busz.

Víkend és családi ház építésére alkalmas 240 n.-öl bekerített gyümölcsös telek eladó, a 8-as busz mentén. — Érdekl. a helyszínen, XI., Dajka Gábor u. 94.

Mátraszentimre Fallos-kúton megosztható nyaralótelkek eladók. N.-öle 20 Ft. Magócsi, Kispest, Árpád u. 175/a.

Pomázon 300—400 n.-öl bekerített telek eladó. Pintér, Bp. VI., Majakovszkij u. 40.

Keszthelyen, beköltözhető, 2 szobás, összkomf. családi ház eladó. Jelige »Kertes V. 283« kiadóba.

Rózsavölgyben 4 szobás komf. személyzetis, gyümölcsösben eladó. Reggel 7—12-ig tel. 340-803.

Azonnal beköltözhető kétszobás, összkomf. villaszerű családi ház, teraszos, alápincézett, 186 n.-öl gyümölcsösben eladó. Érdliget, Talabor u. 35.

Balatonszárszón parti — állandó lakásra is alkalmas — kettőszobás villa eladó. Kosztolányi, Bp., Fehérvári 7. Tel. 256-279.

Balatonszéplakon modern nyaraló eladó. Érdekl. »Nyaraló jelige a szerkszárdi hirdetőbe.

Újlipótvárosi tehermentes, nagyméretű, elsőemeleti utcai, főlépcsőházi bejáratú garzon öröklakás, modern felszereléssel, villanybojler, hősugárzó, garzon gáztűzhely, beépített gadrobszekrény készpénzért eladó. — Egyszobás komf. lakáscserével azonnal beköltözhető. »Budai lakás előnyben 19595« jelig. a Felszabadulás téri hirdetőbe.

ÜDÜLÉS

Balatonakarattyán, Koppány sor 4. vízpartnál pár gyermeket üdültetek. 221-293

Budai magaslaton, közlekedésnél, kertes magánházban szoba üdülésre kiadó. 365-355.

OKTATÁS

Javítóvizsgákra

Holland eredetű, saját termésű jácint-, nárcisz-, tulipánhagyma szállítása jutányos árban kezdetét vette. Brezina Pál virágkertészetéből, Nyíregyháza, Örökösföld III. 13. sz. Ha még nincs, levélbélyeg ellenében mielőbb kérjen díjtalan fajtalsmertető árajánlatot.

Ajtók, ablakok, épületfaanyagok kaphatók III., Téli u. 4. (Lajos u. 161. sarok.)

UNIÓ HEATING, EXPRESSZ HEATING kályhák szakszerű JAVÍTÁSA, SZŰCS LAKATOS, Budapest, VI., Aradi u. 1. Lenin krt. sarok. Tel.: 121—597.

Szépségápolás, szőrszálak eltávolítása véglegesen, villannyal. — Pattanásos, zsíros arc kezelése. Gáog kozmetikus, Bp. Népköztársaság útja 53.

Kerítéshez, szőlőműveléshez korszerű előfeszített acélbetonoszlopot rendeljen, XIII., Jász u. 103. Hétfőn, szerdán, szombaton.

Piszkos falak tisztítása Jászay, Kőris u. 30. Tel. 334-634.

Édeskés fehérbor, magas szesztartalommal, nagyobb mennyiségben 14 Ft. Edény szükséges. Ciffra, Lajosmizse, Kossuth L. u. 49.

Csepel Egyedi Gépgyár újonnan épült 2600x22 000 belső méretű generátorgáztüzelésű alagút kemencében **HŐKEZELÉSI BERMUNKÁT VÁLLAL** rövid határidőre. Érdeklődni lehet tel. 278—600, 17—10 mellék, Molnár.

Diófa, nagy, egészséges, kivágva eladó. — Tel. 342-260.

Mindennemű épületfa, gömbrúd állandóan kapható. Bp. XI., Laufenauer u. 12. — Bocskai út végénél.

Mozaiklapok szép mintákban kaphatók. Janusek Béla, XIV., Egressy út 102.

Garázst keres intézet, belterületen, nagyméretű személygépkocsi részére. Értesítést 478-922 tel. kérjük.

Piszkos falak tisztítása, Gádor, Népszínház u. 34. Tel. 141-501.

Cianozás, patkány-, egérirtás, vidéken is. Stettner, VII., Hársfa 6. 220-404.

Szobafestést, mázolást vállalok. 159-354.

Figyelem! Ruhanemű karbantartó gyorsszolgálat, férfi és női alakítás, fordítás, javítás, ölтönyök, kabátok, kosztümök, szoknyák, ruhák, nadrágok modernizálása, — megbízásért, munka átvételért kívánatra esti órákban házhoz megyek. Szolid, pontos. László Nándor kisiparos, Belváros, Curia u. 4. Tel.: 382-236.

GYERM. GONDOZÁS

Hűvösvölgyben gyermekek nyaraltatását, vagy hosszabb időre teljes ellátását, nevelését vállalja pedagógus. Bolvári II., Vadaskerti út 12.

HÁZASSÁG

51 éves, iparral rendelkező, kisvárosban élő kisiparos megismerkedne házasság céljából, becsületes nővel. »Házias N. 3343« jelig. a kiadóba.

Egyedülálló 55 éves, szőke hajú, vigkedélyű, középmagas, kissé molett, fiatalos, tanár özvegye, 2 szobás berendezett főbérleti lakással, intelligens, megértő, nem dohányzó házastársat keres. »Művészetkedvelő N. 3458« jelig. a kiadóba.

Középkorú, komoly, jómegjelenésű autójavító kisiparos vagyok, házasság céljából szeretnék megismerkedni korban hozzámillő, feltétlen intelligens, csinos megjelenésű, komoly, lakással rendelkező nővel. »Te, meg én N. 1134« jelig. a kiadóba.

Magas özvegyasszony, szépen berendezett lakással, házastársat keres, 54 évtől 60-ig. »Szeretetre vágyom N 3336« jelig. a kiadóba.

Lelkiekben gazdag intelligens férjet keres 65—

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Mikus Sándor

NAPLÓ (Veszprém)

1962 AUG 11

2 / 1021

2 NAPLÓ

Mikus Sándor kisplasztikái Keszthelyen

Egy hónap alatt becslésünk szerint majdnem húszezren tekintették meg Keszthelyen, a kastély, illetve Helikon könyvtár hangversenytermében *Mikus Sándor* Kossuth-díjas szobrászművész kisplasztikai kiállítását. Szokatlanul nagy ez az érdeklődés e kisvárosban, meg akkor is, ha hozzászámítjuk azt, hogy ez a kisváros egyszersmind nagyforgalmú üdülőhely is; valamint azt, hogy az érdeklődés csak részben szólt ennek a kiállításnak, részben azonban a híres könyvtár és kastély egyéb látnivalóinak.

Festőművész munkáinak gyűjteményes kiállítását megszervezni és látni aránylag könnyű; szobrászét annál nehezebb — lényegében *lehetetlen* is. A képek könnyen mozgathatók; ha fáradsággal is, de összegyűjthetők, még a magántulajdonban levők is. Jó példa erre ugyancsak Keszthelyen, a Balatoni Múzeumban nyitva levő Egry-kiállítás, amelynek zömmel magántulajdonban levő anyagát összehozni ugyan fáradságos, de sikeres vállalkozás volt. Egy szobrász azonban, akinek monumentális művei az ország minden zugában, talapzatra erősítve találhatók meg — összehasonlíthatatlanul mostohább helyzetben van, ha együtt, egy helyen, vagy éppenséggel egymásután több városba vándoroltatva szeretnék megmutatni munkásságát, művészi oeuvrejét.

Ezt a nehézséget hidalja át a kisplasztikai kiállítás. Mikus Sándor kisplasztikai munkái is tanulmányok, vagy tervezetek: kisméretű hasonmásai az ország minden táján tereket, parkokat stb. díszítő szobrainak. A keszthelyi kastély dísztermében így együtt láthatjuk alkotásainak jó részét, azokat is, amelyekkel különben nem volna alkalmunk megismerkedni: ez az előnye a kisplasztikai kiállításnak. Hátránya viszont az, hogy *a kisplasztikai munkák természetesen csak megközelítően adják vissza az „igaziakat", a teljes nagyságú szobrokat.* Csak megközelítően: hiszen hiányzik a bronz anyagához illő méret, sőt az a természetes környezet is (park, tér, épületek, háttér stb.), amelyhez a művész alkotás közben tudatosan igazodik. Mindezekért azonban *részben kárpótol a kisplasztikai kiállítás kedvessége, meghittsége, különleges varázsa.*

Mikus emlékműtervezetei (a budapesti szovjet parlamenteré, a veszprémi tanácsköztársasági emlékmű) ismerősökként hívják magukra elsőnek a figyelmet. Így, együtt látva őket, kristályosodik ki bennünk a felismerés: mi az, ami Mikus Sándort a mai magyar szobrászat egyik legkitűnőbb képviselőjévé avatja. Megvan benne az a fajta művészi nagyság, hogy *korunk történetének leghősibb, valóban bronzba kívánkozó mozzanatait jó értelemben vett nemes pátosszal, de egyszerű emberséggel, realista látásmóddal ragadja meg,* fejezze ki, azaz örökítse meg. A lépő, s a zászlót magasba lendítő alakokat *csupa dinamizmus hatja át;* mégsem elvont szimbólumoknak, hanem szinte élő embereknek érezzük őket. Ugyanezt mondhatjuk egyik legújabb alkotásáról, a három — különféle magasságú talapzatra állított — munkás-dalos kompozíciójáról, amelyet eredeti nagyságban a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításon láttunk.

Éles fényt vet a művész szocialista eszmeiségére az olajágat tartó nő figurája. Ez a mű *nem a szokványos,* szelíd-kedves, nosztalgikus, pacifizmusba hajló, fehér galambos felfogásban fejezi ki a béke gondolatát. Ez a nő, aki balkezében a béke olajágát tartja, *jobb kezével erőt, valamiféle tiltó, vagy megállító mozdulatot fejez ki.*

A szenvedélyesen politizáló művészt azonban nemcsak az említett művekben érezzük meg, hanem azokban is, amelyekkel kimeríthetetlenül friss érdeklődése az élet számtalan apró megnyilvánulása felé fordul. A lány, aki tövist húz ki mezítelen talpából; a másik, aki kötélugrást játszik; aztán aki ujjain számol ki valamit — *az élet apró bájait, a népet szerető, s művészetével a nép szemléletében gyökerező szobrászt dicsérik.* A gyermekét szoptató anya széles, ülő figurája — a kőkorszak ősemberének művészetéig, a termékenységet varázsló kövér ősnőig „vénuszokig" vezet vissza. A kiállítás számunkra legkedvesebb darabja a táncolo leánypár (a kész szobor a várpalotai művelődési ház előtt áll). Itt nem a mozdulat dinamikája, hanem inkább az alakok kedves, kamaszos (vagy inkább „bakfisos"?) szögletessége bűvöl el bennünket. *Mikus Sándor minden erotikától mentes s mégis teljesen életízű testiséget tud kifejezni* — jó példája ennek a karját mosó nő szétvetett lábú, kissé előre dőlő figurája. Biztos kézzel, pontosan tudja eltalálni a legkifejezőbb testtartást például a csípőre tett kezű parasztasszonyon is. A csellós elmélázó, befelé figyelmező alakját szinte hallható módon a muzsika lengi körül.

Viszont a kígyós-dárdás férfialak mintha már eltávolodna ettől a realizmustól, amely az említett művekből sugárzik; eltávolodik a szimbólum felé. Kevésbé tetszenek szokványos megoldású fésülködő női is; talán a bronz anyagszerűsége sem kedvez ennek az inkább porcelánba kívánkozó, vagy abban megszokott témának. A vívó is inkább bravúr, mint eredeti, frissen felfedezett pillanat.

Bensőt, lelket is kifejező portrék (Gábor Andoré, egy kislányfej stb.), valamint egy relief fényképe egészítik ki többek között a mintegy harminc darabból álló kiállítás anyagát. A relief: illusztráció-sorozat a Kőműves Kelemenhez.

Összegezve elmondhatjuk, hogy *a keszthelyi kisplasztikai kiállítás jellemző összképet nyújt* egyik elsőrangú szobrászművészünk munkásságáról.

Koncz István

LŐ
A MEGYEI TANÁCS LAPJA
Szombat, 1962. augusztus 11.

Helsinkiből jöttek...

Kicsit fáradtan érkeztek, mégis boldogan, élményekkel gazdagon. Elegáns kék ruhájuk, a felidézett emlékek, vidám nótázásuk, a finnül énekelt népdalok, a Jakó kulta és a Kaliolle kukolelle újra és újra odaröpítenek bennünket is Helsinkibe, a VIII. VIT feledhetetlen városába. Mint a mesélő bácsit hallgatjuk a távoli északról jött képviselőinket, Venczel Jánost, Farkasdi Idát és a többieket, azokat, akik megyénk ifjúságát képviselték a világ ifjúságának nagy találkozóján.

Békés, szép találkozó volt, de egyben nagy felelősséggel járó küldetés is. Képviselőink felelősséggel tettek eleget megbízatásuknak. Ez az elismerés csendül Szabó Béla elvtársnak, a megyei KISZ bizottság titkárának szavaiból is, aki szeretettel üdvözölte tegnap délután a hazatért fiatalokat, megyénk delegátusait.

Helsinkiből jöttek, a VIT városából; szinte egymás szavába vágnak, ahogy felidézik a feledhetetlen napok emlékét. Beszélnek az afrikai, a latin-amerikai fiatalokkal való találkozásukról, kubaiakkal és algériaiakkal barátkoztak, beszélnek a zaklatásokról, a „perenyicáról", a barátkozás ezer és ezer emlékéről és szólnak a provokátorokról is, akiket dollárszázezrekkel béreltek fel, hogy mérgezzék a légkört, hogy zavart keltsenek, hogy megzavarják a béke és barátság jegyében szervezett nagy találkozót.

Egy kicsit talán irigyeljük is őket — ott lehettek Helsinkiben —, de mégis örömmel, nagy örömmel látjuk őket, hogy ha kifújják magukat, kipihenik a hosszú utazás fáradalmait, elmondják majd ezreknek és ezreknek, hogyan is teltek a feledhetetlen találkozó napjai. (t. l.)

gyen a gabona

Jól fizet az intenzív búza

Jól halad az aratás és a cséplés Ajkán, a Bakonyalja Termelőszövetkezetben. Két cséplőgép tisztítja a betakarított gabonát.

Az ajkai termelőszövetkezetben egyébként jól fizetnek az intenzív búzafajták. Az olasz San Pastore fajtából öt katasztrális holdon 19,92 mázsa, a szovjet Bezosztája fajtából 112 holdon 15,30 mázsa átlagos termést takarítottak be.

Építőipari szocialista brigádvezető Füzfőn

Az egész országból, a 22. Állami Építőipari Vállalat mindegyik munkahelyéről érkeznek ma szocialista brigádvezetők Füzfőre, ahol délelőtt tapasztalatcsere értekezletet tartanak. A brigádvezetők a hét végét a Balatonon töltik.

A Diem-klikk szörnyű terve:

„Stratégiai" falvakba akarják zárni Dél-Vietnam lakosságát

Hazánkban tartózkodik Nguyen Van Hye professzor, a Dél-Vietnami Felszabadító Front főtitkára, aki

a dél-vietnami küldöttség vezetőjeként részt vett a moszkvai béke-világkongresszuson,

és a Szovjetunióból érkezett Magyarországra.

A negyvenéves Nguyen Van Hye hazájának ismert haladó politikusnője és a Dél-Vietnam Hangja hazafias adóállomás igazgatója. A Felszabadító Front első ülésszakán, az idén februárban, választotta főtitkárává.

Nguyen Van Hye pénteken délelőtt sajtótájékoztatót tartott a Magyar Sajtó Házában.

Beszámolt arról a szívós harcról, amelyet Dél-Vietnam népe a Diem-kormányzat korrupt,

Az amerikaiak és a diemisták tervei szerint Dél-Vietnam népét 16 ezer koncentrációs táborba szeretnék zárni, úgynevezett „stratégiai falvakba." Bombázással, a termés elpusztításával remélik elérni, hogy az éhező népet beterelhetik ezekbe a táborokba.

— Az ellenállás egyre nő. A Diem-kormány ezért minden eszközt felhasznál letöréséért. Májusban például látványos

értelmiségellenes pert tartottak Szaigonban.

Egy huszonhétéves tanárt, Le Quang Vinh-t és három diákot halálra, sokakat pedig börtönre ítéltek.

— A genfi egyezmények óta eltelt nyolc esztendő alatt nem teljes statisztikai adatok szerint a diemisták több mint tízezer ártatlan embert gyilkoltak meg, 874 ezret pedig börtönbe zártak.

A dél-vietnami börtönöknek ma is 350 ezer lakója van, közöttük hatezer kisgyerek.

— A Dél-vietnami Felszabadító Front minden erejét és befolyását latbaveti, hogy Kambodzsa, Laosz és Dél-Vietnam a béke és semlegesség övezetévé váljék Délkelet-Ázsiában — mondotta befejezésül Nguyen Van Hye.

...GEK KÖZÖTT

Testvéri üdvözlet a hazánkat felszabadító dicsőséges Szovjet Hadseregnek és a Szovjetunió hős népeinek!

DÍSZBE ÖLTÖZÖTT BUDAPEST VÁRJA A HATODIK SZABAD MÁJUS 1-ET

Üzemekben, lakóházakban, hivatalokban, iskolákban a békemozgalom egybekapcsolódik a május 1-i előkészületekkel

Körösi elvtársnő, népnevelő, az egyik békebizottság titkára ívekkel járja körbe a műhelyeket. Délben kezdte az aláírásgyűjtést és rövidesen az első ív végére ér. Gyára, a *Mezőkémia*, éppen akkor tudta meg, hogy élüzem lesz, amikor elindultak az első ívek a stockholmi felhívással.

Az üzem lelke a laboratórium, itt dolgozik *Röder* Róbert elvtárs, mérnök, kiváló munkás. Ő az, aki szorgosan, fáradhatatlanul kutatott, hogyan lehet az önköltséget csökkenteni, hogyan lehet kevesebb nyersanyaggal jobb minőségű élesztőt gyártani. Munkájának eredménye: évenkint több, mint negyedmillió forint megtakarítás, a minőség sokkal jobb, mint régen.

Készülnek a május 1-i dekorációk is. A pártvezetőség propagandistája április 14-én ötletnapot hirdetett: mindenki nyujtsa be elképzelését, milyen dekorációval vegyen rész a Mezőkémia a felvonuláson.

Egymásután érkeztek a jobbnál-jobb ötletek,

a legjobb javaslatok benyujtói könyvjutalmat kaptak. Ezek alapján készülnek most a táblák, rajzok a dekorációs műhelyben, a nemzetközi munkásosztály nagy ünnepén ma guktervezte dekorációval vonulnak fel az üzem dolgozói.

Csepel, Angyalföld

A május 1-i készülődések már hetekkel ezelőtt megkezdődtek az üzemekben, a lakóházakban, hivatalokban, iskolákban, de

a lelkesedés minden eddigit felülmult a békemozgalom megindulásával, amelyet mindenütt egybekapcsoltak május 1-ével.

A *Rákosi Mátyás Művek* fémöntödéjében *Horváth* Lajos olvasztár a békegyülésen május 1-re vállalta, hogy a martinos *Feszler* Péter példájára ő is csökkenti a csapolási időt egy óráról 52 percre. Ugyanakkor javitja a minőséget is.

Az *angyalföldi* üzemek közül különösen lelkes a készülődés az *Elzett* vasárugyárban, amely most nyerte el az élüzem címért folyó versenyben a második fokozatot. Az újítók között az üzemben verseny indult, közülük különösen *Kálinger* István szerszámlakatos, élmunkás tűnt ki. Egymaga 12 újítást nyújtott be és ezzel mintegy évi 18.000 munkaóramegtakarítást ért el. A májusi versenyben számos kiváló eredmény született. *Szabó* Pálné présmunkás a márciusi 183 százalékról átlagos teljesítményét 275 százalékra, *Szabó* Lajosné pedig 228 százalékos márciusi átlagát 256 szazalékra emelte. A gyár dolgozói abban a megtiszteltetésben részesülnek, hogy

május 1-én a XIII. kerületi üzemek élén

vonulnak fel.

Pártunk győzelmei, a termelés eredményei

A lelkesedés megnyilvánul a dekorálásokban is. Csütörtökön délután a főváros több utcájában a lakók csinosították házuk környékét; a gyalogjárók szélén kis kerteket ültettek tarka virágokkal.

A nagyüzemeket állványok vették körül: készültek a hatalmas dekorációk, amelyek a Szovjetunió vezette béketábor sikereit, Pártunk győzelmeit, a termelési eredményeket és a proletár internacionalizmus jelentőségét hirdetik.

A *Ganz Vagongyár* előtt már áll a hatalmas vörös kapu, amelynek csúcsát Lenin, Sztálin és Rákosi elvtársak arcképei díszítik. A MAVAG tornyát is állványok vették körül, tetejében hatalmas ötágú csillag.

Az *Államvédelmi Hatóság* tanosztálya kollektív tervekkel és kollektív munkával dekorálja laktanyáját. Szobagyűléseken beszélték meg, hogy a laktanya előtt színes földből és kavicsokból kirakják népköztársaságunk címerét és az örök, elpéthetetlen szovjet-magyar barátság jelképéül a Magyar-Szovjet Társaság fáklyás jelvényét.

Négy nappal május 1 előtt a főváros utcái tarka képet mutatnak. Az *Állami Áruházak* kirakatait ponyvák takarják, ott is

készülnek az ünnepi dekorációk.

Az utcán mindenütt sietö emberek tartanak hazafelé, kezükben piros krepp papirral, arcképekkel, amelyeket lakóházuk feldiszitésére visznek. *Szombatra már az üzemek és kerületek versenyéből díszbeöltözött Budapest várja a béke nagy tüntetését, a hatodik szabad május elsejét*

Ünnepi verseny vidéken

A Győri Vagon- és Gépgyárban lázas május elsejei dekorációs verseny folyik az egyes üzemrészek között. A *Győri Textilműveket* akarják lehagyni az idén, azt az üzemet, amely tavaly első lett a díszítésben. Külön dekorációs munkacsoport látja el a műhelyeket feliratokkal, táblákkal, a budapesti Szabadság-szobor négy és félméteres mását győri szobrászok készítik el a gyár részére.

A Győri Textillel folyó verseny azonban nemcsak a dekorációra, hanem a felvonulásban való részvételre is kiterjed.

A Vagongyárból — mint mondják — senki sem fog hiányozni. A Textil arra törekszik, hogy megtartsa első helyét. Az ünnepségekről keskenyfilmfelvételt is készítenek, amelyet le fognak vetíteni a gyár dolgozói előtt.

A *pápai Perutz-gyárat* valóságos zászlódíszbe öltöztetik. Az ifjúmunkások betanítják a mozgalmi indulókat, hogy lelkesebbé tegyék a menetet. A *Dunántúli Textilipar* dolgozói elhatározták, hogy üzemükből mindenki kivétel nélkül felvonul.

Nyiregyházán az MNDSZ-csoportok kétméteres fehér galamb alatt vonulnak fel, ezzel jelképezik a dolgozó nők harcos békeakaratát. A *Nyiregyházi Magasépítési NV* dolgozói felvonulás közben mutatják be a sztahánovista építési módszereket.

Baján az üzemek és vállalatok dekorációs versenyt indítottak egymás között.

Az ifjúság május elsejének reggelén májusfát állít fel az élmunkások lakásai előtt.

Székesfehérvárott már április 30-án este megkezdődnek az ünnepségek, amikor *a MINSZ-esek éjjeliőrséget adnak a város sztahánovistáinak.* Az ünnepi felvonuláson résztvesz a megye gépállomásainak egy-egy traktora, feltüntetve rajtuk a tavaszi munkáknál elért teljesítményeket. A fejérmegyei falvak ünnepségeinek színvonalasabbá tételére tíz székesfehérvári kultúrgárda látogat el a községekbe. Különösen fényes ünnepségeket készítenek elő *Kisgyón, Pusztavám* és *Gánt* bányatelepein, amelyek most kapták meg az élüzem-kitüntetést.

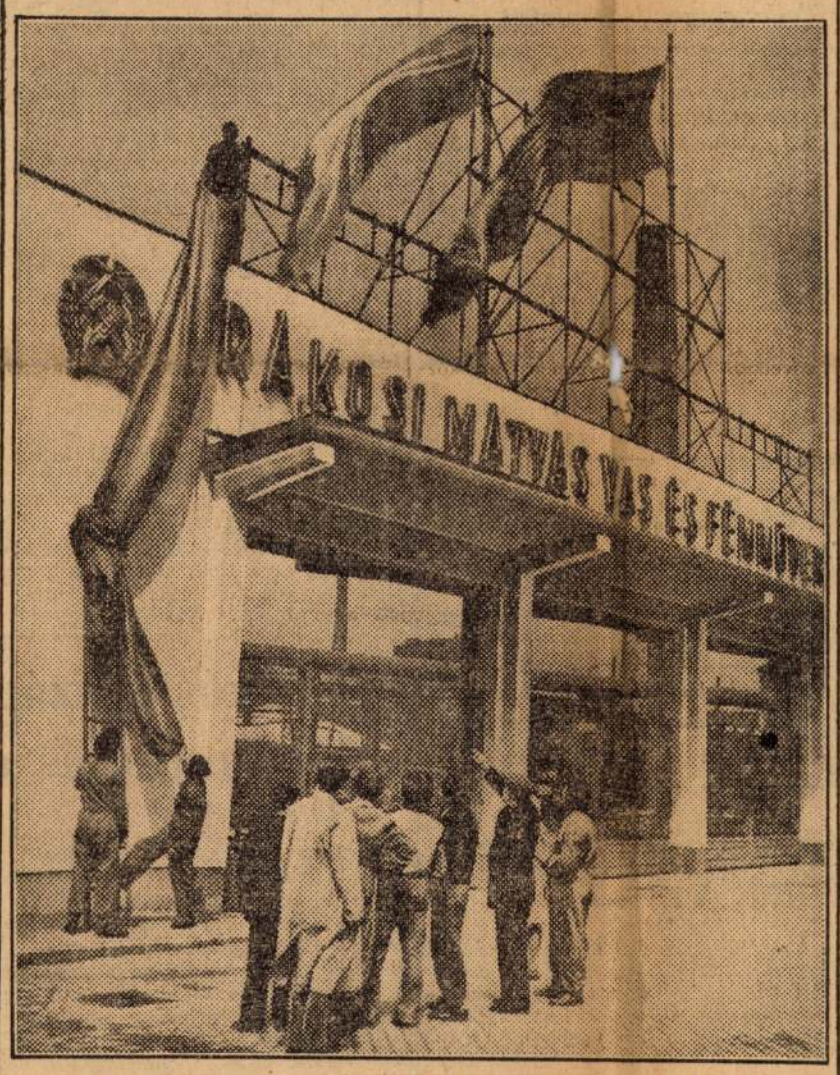

Nagy lelkesedéssel díszítik a Rákosi Művek főbejáratát május 1-re a csepeli dolgozók

Vándorzászlót kapnak a május 1-i házdekorációs verseny győztesei

Az április 4-i házdíszítési verseny győztesei

Már április 4-e előkészületei során megindult Budapesten a házdekorálási verseny. Május 1-e díszítésére a főváros valamennyi kerülete bekapcsolódott a versenybe. Nemcsak az egyes kerületek, hanem az utcák, sőt a háztömbök is dekorációs versenyben állanak egymással.

A Ház- és Tömbmegbizottak Testülete három vándorzászlót tüzött ki jutalmul azoknak a házaknak, amelyet április 4-e és május 1-e alkalmából a legszebben dekoráltak.

Az április 4-i dekorációs versenyben a legjobb eredményt a *XIII., Gömb-utca* és környéke, a *Damjanich-utcai 34-es* számú tömb és a *IX., Szobieszky János-utca* érte el. A Gömb-utcában igen szép dekoráció volt, kiskerteket is létesitettek.

A Ház- és Tömbmegbizottak Testülete a bolti árnál olcsóbban, körülbelül tízezer tekercs piros krepp papirt, 14 ezer képet, tízezer kis zászlót és igen sok feliratot bocsát a lakók rendelkezésére.

A dekorálásban igen élénk verseny alakult ki az egyes házak között. Ugyanakkor segítenek is egymásnak rajzok elkészítésében.

Május 1-re készülnek az ifjúsági kultúrcsoportok

Április 23-án mintegy 60 helyen tartották meg az országos ifjúsági kultúrverseny járási és kerületi elődöntőit. A szereplő csoportok müsora és előadásuk színvonala bebizonyította, hogy a részvevők a maguk területén lelkes munkával törekszenek elősegiteni az egységes ifjúsági szövetség megteremtéséért folyó harcot.

Az ifjúsági kultúrcsoportok lelkesen készülnek május 1-ére; arra, hogy táncaikkal, dalaikkal fokozzák a vidám, lelkes hangulatot az ünnepségek során az egész országban.

AZ ÉLÜZEMEK

A diósgyőri kohászat és a gánti bauxitbánya, a Rákosi Művek csőgyára és az ujpesti Pamutipar — élüzem! Üzemeink legjobbjainak kapuján mától kezdve ott ragyog az ötágú csillagos népköztársasági címeres élüzem-jelvény. Büszkék lehetnek az élüzemek erre a kitüntető címre, amelynek értékét még fokozza az is, hogy éppen most, a dolgozó nép harcos nagy ünnepének küszöbén nyerték el. Büszkén vonulhatnak majd a miniszter, vagy a szakszervezet zászlaja mögött a május elsejei felvonulás élén. Kitüntetésükkor örömmel üdvözli őket Pártunk, egész dolgozó népünk.

Mivel érdemelték ki ezek a dolgozók, ezek az élenjáró üzemek a kitüntetést? Azzal, hogy valamennyi üzem közül ők szolgálták legjobban a béke védelmének szent ügyét. Ma minden üzem harcterep, amelyen a béke megvédéséért is folyik a küzdelem. A békéért harcolunk, hiszen minden tonna acéllal, minden új esztergapaddal, új épülettel népgazdaságunkat, a béketábort erősítjük. A békéért harcolunk — hiszen a rossz minőség, a selejt, a szervezetlenség és a lazaság az imperialisták, a háborús uszítók szövetségesei — felettük győzünk a jobb termeléssel. Az élüzemek — ebben a győzelmes harcban jártak az élen.

És élenjártak *a szocializmus építéséért* folyó küzdelemben. E két nagy ügy: a béke védelme és a szocializmus építése elválaszthatatlan egymástól a szabad országokban. Ma minden új gép, új gyár, a szocialista ipar minden erősödése a szocializmus győzelmét hozza közelebb. A munka termelékenységének emelkedése — a szocializmus diadalát segíti elő a kapitalizmus felett. Minél sikeresebben és gyorsabban érjük el ötéves tervünk célkitüzéseit, annál gyorsabban jutunk el a szocializmus felépítéséhez. Az élüzemek — az első sorokban küzdöttek, rohamoztak az ötéves terv sikeres megvalósításáért folyó első ütközetben, az első tervév első negyedében.

Kinek köszönhetik az élüzemek sikereiket? Köszönhetik mindenekelőtt: *pártszervezetüknek,* amely irányította és lelkesítette a dolgozókat — és a *dolgozóknak,* akik hiven követték a Párt szavát odaadó munkájukkal, szorgalmukkal és szaktudásukkal, *szocialista versenyükkel* kivívták a sikereket. Köszönhetik az üzemi vezetés és az üzemi szakszervezet jó munkájának. Melyik üzem lett élüzem? Rövid a válasz: *ahol legjobb volt a verseny!* Az az üzem, ahol legöntudatosabban harcoltak versenyükkel a szocializmus felépítéséért és építőmunkánk eredményeinek megvédéséért: a béke védelméért. Az az üzem, ahol a legtöbben álltak egyéni versenyben, ahol a legcéltudatosabban irányították a versenymozgalmat a terv fontos feladatainak megoldására, ahol legtöbb volt a sztahánovista, ahol a legjobban összeforrott a munkások és műszaki értelmiségiek kollektivája.

Nem véletlen, hanem törvényszerü az, hogy olyan üzem lett az első vagy a második, mint a Magyar Pamutipar, ahol a dolgozók 96 százaléka áll versenyben, vagy a Ganz Villamossági-gyár, ahol a dolgozók 93 százaléka versenyez. És nem tekinthetjük véletlennek azt sem, hogy a Győri Vagongyár, amelyet pedig mint a magyar Sztahánov-mozgalom egyik bölcsőjét ismertünk meg, nem lett élüzem. A Sztahánov-mozgalom mellett némileg elhanyagolták a tömegek egyéni versenyét. — a gyári dolgozóknak csak mintegy fele vett részt az egyéni versenyben. Ezzel függ össze az, hogy a termelékenység terén nem érték el az élüzemtől megkövetelt színvonalat.

Az élüzem *kollektivájának* sikerei — az *egyes* dolgozók eredményein, mindenekelőtt az egyéni verseny teljesítményein alapulnak. Hét hónapig nem jelölték ki az élüzemeket, mert az élüzem címért folyó versengés, az üzemek közötti verseny a *régi* formájában nem vitte előre a termelés ügyét. Ez a verseny akkor szinte csak papiroson folyt, el volt szakadva a tömegek eleven kezdeményezésétől, a dolgozók legtöbbje nem is tudta, hogy versenyez. Előbb frontáttörést kellett elérnünk decemberben, a nagyszerü sztálini versenyszakasz során, az egyéni verseny fejlesztésében, hogy a Központi Vezetőség januári határozatában kiadhassa az irányvonalat: „Ki kell fejlesztenünk újra a versenyt az egyes üzemek között."

Ma megvan minden lehetőség arra, hogy a nagy lendülettel szélesedő üzemek közötti verseny, a párosversenymozgalom, amely a Rákosi Művek kezdeményezése nyomán indult meg az 1950-es terv túlteljesitéséért, szilárdan épüljön a tömeges egyéni versenyre. Amelyik üzem nem erre épiti, ahol a dolgozók meghallgatása nélkül, egyéni vállalásának figyelembevétele nélkül szervezik a párosversenyt, ahol nem mozgósitják az egyéni versenyzőket az üzemi vállalás teljesitésére — az az üzem menthetetlenül lemarad a párosversenyben, az a legközelebbi értékeléskor sem nyeri el az élüzem-címet.

Ahol a legnagyobb eredményeket érték el a szocialista munkaversenyben — ott teljesitik legsikeresebben a tervet. Az élüzemek példája fényesen bizonyítja ezt. Miért nevezhetjük joggal ötéves tervünk legjobb harcosainak ezeket az üzemeket? Mert a tömegek mozgósításával, a szocialista verseny fejlesztésével *pontosan teljesitették tervünk termelési előirányzatait* és ahol azt a népgazdaság érdeke megkívánta, magasan túl is szárnyalták. Mert nemcsak összesitett számaiban teljesitették a tervet, hanem messzemenően *részleteiben* is, mert kiváló eredményeket értek el a szük keresztmetszetek leküzdésében, az üzem súlyponti feladatainak megoldásában. A Ganz Hajógyár például 98.7 százalékos, a Standard 97 százalékos, az Elzett 100 százalékos tervszerüséget ért el. Ötéves tervünk legjobb harcosai ezek az üzemek, mert *kimagasló eredményeket értek el „a legjobb dologban", a munka termelékenységének fokozásában.* A Permel zománchuzalgyár például 12.1 százalékkal, a pusztavámi bánya 17.1 százalékkal emelte a termelékenységet az előirányzott színvonal fölé.

Ötéves tervünk legjobb harcosai az élüzemek, mert nemcsak mennyiségi eredményekre törekedtek. A Magyar Pamutipar Erkel-utcai telepe élüzem lett, nem utolsó sorban azért, mert termelésének 98.8 százaléka *elsőrendü minőségü áru.* A Tisza Cipőgyár élüzemmé jelölésénél komoly szerepet játszott, hogy jó példát mutatott az *anyagtakarékosság* vonalán: ötezer pár lábbelit megtakarított anyagból gyártottak. A Ganz Hajógyár *selejtjét szorította le* nagymértékben. Nem lehet élüzem az a gyár, amely nem mutat jó példát a minőség javításában, a selejt leszorításában, az anyagtakarékosságban, az önköltségcsökkentésben, ahol a versenyzők figyelmét nem fordítják e döntő feladatok felé. Ezért nem lehetett például élüzem az egyébként jól működő simontornyai bőrgyár, amely valamennyi feltételnek megfelelt — kivéve a magas minőségi követelményeket.

Tervünk legjobb harcosainak neveztük az élüzemeket. Nem önkényes ez a megállapitás, hiszen az élüzem-cím elnyerését a kormány pontosan meghatározott tárgyi feltételekhez kötötte. És e feltételeket éppen úgy állapitották meg, hogy az illető iparág *legdöntőbb tervfeladatainak* megoldására ösztönözze az üzemeket: az építkezéseket az önköltség csökkentésére, a textilgyárakat a minőség javítására stb. Most elsőizben osztják ki *ezeknek* a feltételeknek az alapján az élüzem-címet, amely éppen ezért különösen kitüntető.

De ez a kitüntetés — nem „örökös" cim! A *harc az élüzem-jelvényért, a zászlóért, amellyel dolgozó népünk az üzemek legjobbjait tünteti ki — folyik tovább!* A dolgozók, akik büszke öntudattal szegezték a gyárkapura a fénylő ötágú csillagot, akik a kitüntető zászlóval járnak majd a május 1-i felvonulás élén, jól ügyeljenek: a csillag, a zászló tovább is vándorolhat, ha más üzem jobb eredményeket ért el a terv további teljesitése során, ha jobban fokozzák versenyüket. A mai élüzemek szakadatlanul növeljék tovább eredményeiket, ha meg akarják tartani a zászlót! A többi üzemet pedig lelkesitse az élüzemek példája, érjék utól és szárnyalják túl őket! A május 1-i versenyszakasz egyik komoly eredménye, hogy újra kifejlődött, most már magasabb fokon az üzemek közötti verseny. Ez a verseny, az élüzem-címért folyó versengés, folytatódjék tovább még nagyobb lendülettel május elseje után is! Az a hatalmas erejü mozgalom, amely most a békefelhivás aláirásáért megindult, újabb széles tömegek számára teszi még világosabbá: a béke védelméért minden egyes dolgozónak küzdenie kell. Ez megkönnyiti, hogy munkások újabb tízezreit vonjuk be abba a harcba, amelyet a termelés küzdőterén vívunk a békéért.

Mutassák meg a munka frontján, újabb és újabb tettekkel üzemeink: melyikük szolgálja legodaadóbban a béke védelmének, a szocializmus felépitésének, a hazánkat felemelő ötéves terv megvalósitásának nagy ügyét.

K. J.

Szovjet képzőművészek műtermeiben

Az első benyomás, ami a képzőművészt megragadja, s végigkíséri egész szovjetunióbeli útján, az, hogy a szovjet hatalom, mint mindent, a képzőművészeti alkotásokat is a nép szolgálatába állítja.

A moszkvai Metro állomásairól sokat írtak már. A képzőművészet iránt érdeklődők és szakemberek számára minden állomás felér egy-egy kiállítással: szobrok mozaikok dombormüvek, falfestmények gyönyörködtetnek, az egyik állomáson 20 életnagyságnál nagyobb bronzszobor sorakozik, egy másikon mozaikok tucatjai a szovjet ipari termelést szemléltetik. Van olyan állomás, ahol a kolhozélet elevenedik meg, van, ahol a sport, másutt játszó gyermekek márványba faragott dombormüvei ragadtatják el a nézőt.

Moszkvába érkezésünk után a delegáció másik képzőművész tagjával, Mikus Sándor elvtárs, szobrászművésszel meglátogattuk a képzőművészeti akadémia elnöki tanácsát. Geraszimov elvtárs, az akadémia elnöke fogadott bennünket igen szívélyesen. Társaságában ott volt Zamuskin elvtárs, a Tretyakov-galéria nemrég Magyarországon járt igazgatója, akit régi ismerősként üdvözölhettünk.

Ennek a találkozásnak volt a folytatása, hogy

Geraszimov elvtárs meghivott bennünket a műtermébe.

A tágas, nagyszerű műteremben megkapó kép tárult elénk: az a nálunk is nagyon jól ismert és sokszorosítva már mindenüvé elkerült festmény, amely Sztálin elvtársat egyszerű, szürkészöld zubbonyban a szónoki emelvényen ábrázolja. Nagy meglepetéssel láttuk, hogy a 120×150-es gyönyörű portré nem olajfestmény, mint ahogy eddig hittük, hanem akvarell. Több ilyen technikájú képet is felfedeztünk. Geraszimov elvtárs nagy mestere az akvarellnek és ami teljesen szokatlan, hatalmas kompozíciókat, közöttük tájképeket fest tisztán akvarellel. Örömmel fedeztük fel a szovjet grafikai kiállításon Budapesten legutóbb megismert Bulyba Tárász-sorozat remek eredetijét. Már akkor megkapott az a rendkívüli rajzkészség és mügond, amellyel ezek a grafikák készültek. Geraszimov elvtárs művész-alaposságára, lelkiismeretességére jellemző, hogy a Bulyba Tárász-sorozathoz — mint most megtudtuk — külön tanulmányútra ment Ukrajnába s múzeumokban, levéltárakban kutatott, hogy az alakot minél hitelesebben keltse életre rajzaiban.

A Tretyakov-galériát

többizben is felkerestük. Zámuskin elvtárs minden alkalommal személyesen kalauzolt bennünket. Megismerkedtünk a nagy orosz realista festői remekeivel. Nagy érdeklődéssel láttuk, milyen sok reális elemet tartalmaz a régi orosz egyházművészet. Az ikonokon szereplő figurák egyáltalán nem merevek, szertartásosak, hanem magától értetődő természetesség, reális lendület van bennük. A Tretyakov-képtárban fedeztük fel, hogy az orosz realisták jóval megelőzve a francia plener-festőket, foglalkoztak a természetnek a szabad ég alatt való megfigyelésével és ábrázolásával és kitűnően meg is oldották a feladatot.

A mai szovjet képzőművészet egész sor remeke szintén a Tretyakov-galéria termeit díszíti. A szovjet művészeknek a néppel való szoros kapcsolata a képzőművészetet annyira közel hozza a társadalomhoz, hogy a Tretyakov-galériában kora délelőttől késő estig szüntelenül árad a közönség. A kijáratnál lévő asztalnál, ahol kitűnő reprodukciók vásárolhatók, hosszú sorban állnak ifjak és öregek, hogy megszerezzék egy-egy mű másolatát. A képzőművészeti alkotások iránti érdeklődésre jellemző számadat, hogy az elmúlt évben csupán a műalkotásokat értékesítő szövetkezet több mint 25.000 festményt adott el, 9 millió rubel értékben.

Felejthetetlen műterem-látogatásunk volt még

a Vera Muhina elvtársnőnél eltöltött óránk.

A világhírű művésznőt munka közben találtuk: munkatársnőivel az annakidején a párisi világkiállításon oly hatalmas feltűnést keltett, nálunk is jólismert, sarlót és kalapácsot tartó nő- és férfialak-kompozíció kicsinyített másán dolgozott egyik múzeum számára. Az óriási műtermet a szovjet állam építtette Vera Muhinának. A nagyméretű szobrok kezelését különleges szétszedhető vasállványzat könnyíti. Gondoltak az építkezésnél arra is, hogy egy mélyített lejáratból a műteremben álló szobrot olyan szemszögből lehessen megtekinteni, ahogyan a talapzaton álló szobrot a közönség fogja látni.

Gyönyörködve szemléltük a Gorkiban felállításra kerülő Gorkij-szobor háromméteres gipszpéldányát. A bronz eredetit hétméteresre tervezik. A kompozíció a fiatal Gorkijt ábrázolja, talapzaton állva, orosz ingben, hátul összekulcsolt kézzel. A talapzaton repülő sirály. Az egész müből derű és életerő sugárzik. A művészi gondosságnak itt is jellemző példáját ismertük meg: mielőtt meghatározták volna pontosan a helyet, ahol a szobrot felállítják, kivitték Gorkiba a talapzat makettjét és a szobor fából kivágott hétméteres sziluettjét s így keresték meg a leendő emlékmű részére a legalkalmasabb, legszebb helyet.

Muhina elvtársnő jelenleg egy hatalmas Csajkovszkij emlékművön dolgozik. A szobor igen nagyméretű, az ülő alak 3 és félméter magas. Érdekessége, hogy a bronz emlékművet körülvevő vaskerítés rácsozatán Csajkovszkij műveinek kótái sorakoznak. Hosszasan időztünk egy megragadó portrénál. A szobor egy, a Honvédő Háborúban súlyosan megsérült tankista-alezredest ábrázol. Az arcán és a fején megsebesült katonaalak ábrázolásának nehéz problémáját gyönyörűen oldotta meg a művésznő: az egész műből a téma komorsága ellenére is sugárzik a győzelembe vetett hit bizonyossága.

Vera Muhina műterméből a mezőgazdasági kiállítás állandó területéhez vitt az útunk. Itt magasodik Muhinának a párisi világkiállításon 1937-ben szerepelt, már említett monumentális szobrának 17 méteres eredetije. Lenyűgöző látvány, ahogyan a roppant nagy térség közepén meleg ezüstfényben csillog a szoborórfás. A velünk lévő szovjet elvtársak elmondották, hogy a vasvázra épült, rozsdamentes acéllemezekből készült szobor felállításán 150 munkás és 7 mérnök dolgozott. Tőlük tudtuk meg azt is, a szobor hamarosan magasabb talapzatra kerül, hogy még messzebbről is látható legyen.

Rendkívüli szeretettel karolják fel a Szovjetunióban a képzőművészet iránt való érdeklődést.

Az üzemi kultúrklubok munkásmütermeiben

a legkiválóbb szovjet mesterek oktatják a rajzolni, festeni, mintázni vágyó munkásokat. A kulturális centrumoktól távol lakóknak, például a kolhozparasztoknak úgynevezett levelező tanfolyamokat szerveznek. Ez azt jelenti a gyakorlatban, hogy a Népi Alkotások Háza bizonyos számú témát ad a tanfolyam részvevőinek. A levelező, amikor elkészült a munkáival, korrigálásra beküldi a központba. Ott minden mű megkapja a részletes bírálatot. Ha sikerültek a munkák, a tanfolyam hallgató új témákat kap, ha nem, az útmutatás alapján a korrigálásokat hajtja végre. A műkedvelő képzőművészek munkáiból időnként nagyszabású kiállításokat rendeznek. A szinvonalukra jellemző, hogy a multévi seregszemle után 100 műkedvelő művészt hívtak meg Moszkvába továbbképzésre.

Háromhetes szovjetunióbeli tartózkodásunk alatt igyekeztünk minél többet látni és minél többet tanulni. Azon leszünk, hogy a magyar képzőművészekkel megismertessük azt az utat, amelyen a Szovjetunió képzőművészei járnak.

Redő Ferenc,
a népművelési minisztérium képzőművészeti osztályának vezetője

353 ezer előadás, 39 millió hallgató

A Szovjetunió Politikai és Tudományos Ismereteket Terjesztő Társaságának munkája

Az Izvesztija közli Szergej *Vavilovnak*, a Politikai és Tudományos Ismereteket Terjesztő Társaság igazgatóságának elnökének cikkét.

Bevezetőben a cikk ismerteti a szovjet értelmiség által 1947-ben szervezett Társaság munkáját. Feladata: hogy a szovjet embereknek városokban és falun megmagyarázza a legfontosabb politikai eseményeket s a szovjet és külföldi tudomány legújabb felfedezéseit, eredményeit. A tudományos propaganda főeszköze az előadások tartása és ismeretterjesztő müvek kiadása. A Társaság tagjai sorában a szovjet tudomány és kultúra igen sok kiemelkedő egyénisége foglal helyet. Valamennyien évente legalább két előadást tartanak. A Társaság tagjai 1948-ban szerte a Szovjetunióban 83.000 alkalommal 12 és fél millió hallgatónak tartottak előadást. 1949-ben az előadások száma 353.000, a hallgatóké 39 millió volt. Az idei első évnegyedben mintegy kétszázezer előadás hangzott el 20 millió hallgató részvételével. A Társaságnak 1918 városi és kerületi szervezete, 3045 alapszervezete működik az üzemekben, a tudományos intézményekben és tanintézetekben.

Csehszlovák és lengyel képzőművészeti kiállítás Budapesten

Szombaton délben 12 órakor nyílik meg a Nemzeti Szalonban a Kultúrkapcsolatok Intézetének rendezésében „A csehszlovák képzőművészet félévszázados fejlődése" című kiállítás. Az ünnepélyes megnyitáson *Darvas* József vallás- és közoktatásügyi miniszter és Ivan *Horváth* budapesti csehszlovák követ mondanak beszédet.

A Kultúrkapcsolatok Intézete a közeljövőben lengyel plakát-kiállítást is rendez, amely az Iparművészeti Múzeumban nyílik majd meg.

Jelentős árcsökkentést hajtott végre az OFOTÉRT NV

Az *OFOTÉRT NV* jelentősen csökkentette a fényképészeti amatőrmunkák árait. A 24x36 mm-es nagyságú, 160 cm hosszú kisfilm *előhívási ára az eddigi 5 forint helyett 1 forint 50 fillér, az eddigi 3 forint helyett ugyancsak 1 forint 50 fillér 6x9 cm-ig a Rollfilm előhívási ára.* A másolások csökkentett árai a következők: 3x4 cm-es Leica nagyság 50 fillér helyett 40 fillér, 4x6.5 cm-es nagyság 80 fillér helyett 50 fillér, 6x9 cm-ig 80 fillér helyett 60 fillér, a 9x12 cm-es másolás ára 1.20 forint helyett 1 forint.

Nagyításoknál 6x9 cm-ig az ár 2 forintról 1.60 forintra, 9x12 cm-ig 2.80 forintról 2.30 forintra, a levelezőlap nagyságú nagyítás 4 forintról 3.20 forintra, a 13x18 cm-es nagyítás 6 forintról 4.80 forintra, a 18x24 cm-es 9.50 forintról 7.60-ra, a 24x30 cm-es nagyítás ára pedig 15 forintról 12 forintra csökkent.

A leggyakrabban előforduló munkánál, *a 6x9-es film előhívásánál és 8 darab másolat készítésénél 9.40 forint helyett csak 6.30 forintot kell fizetni a dolgozóknak.*

Megalakult a Magyar Írók Szövetségének Békevédelmi Bizottsága

Csütörtökön megalakult a Magyar Írók Szövetségének Békevédelmi Bizottsága A bizottság elnöke *Szabó* Pál, titkára *Barabás* Tibor. Szabó Pál a bizottság megalakulásakor mondott beszédében hangsúlyozta, hogy a magyar írók írásaikkal és cselekedeteikkel egyaránt a béke nagy ügyét akarják szolgálni.

— **Lenin születésének 80. évfordulója** alkalmából a Magyar Írók Szövetsége ünnepi estet rendezett, amelyen Gellért Oszkár versét Ascher Oszkár szavalta, majd Devecseri Gábor „Lenin és irodalmunk" címmel tartott ünnepi beszédet.

— *TÁVIRATBAN TILTAKOZTAK a Fővárost Szabó Ervin könyvtár dolgozói Nazim Hikmet török költő jogtalan fogvatartása ellen és követelték szabadonbocsátását.*

— *A LENGYEL-SZOVJET baráti, kölcsönös segélynyujtási és együttműködési szerződés megkötésének ötödik évfordulója alkalmából szovjet művészküldöttség érkezett Varsóba.*

— **Lengyelországban Nemzetközi Grafikai és Kisplasztikai Kiállítást rendeznek.** A magyar művészek legszélesebb rétegeinek nyílik alkalma részt venni ezen a nagyjelentőségű kiállításon. A Kultúrkapcsolatok Intézete felkéri a magyar képzőművészeket, hogy a kiállításra szánt műveiket május 3-ig juttassák el az Intézethez (V., Dorottya-utca 8.).

— **A Magyar Tudományos Akadémia** könyvtára május 1-re megnyitja új folyóiratolvasótermét. Az összes magyarnyelvű tudományos folyóiratok mellett a külföldi folyóiratok között legnagyobb számmal a Szovjet Tudományos Akadémia kiadványai szerepelnek, s igen sok folyóirat jár a népi demokratikus országokból is. Az olvasóterem szombaton 9—16 óráig, más napokon 9—20 óráig van nyitva.

TÖRŐDJÜNK TÖBBET AZ IFJÚSÁGGAL

EGY PÁRTTITKÁR LEVELE

Nálunk, a Könnyű Vasszerkezeti NV pártbizottságában már megszokott dolog, hogy az ifik minden problémájukkal hozzánk jönnek. Az utóbbi időben ez még fokozódott. Állandó sürgés-forgás van az üzemben. Ha nem tudnánk, hogy nem így van, hát azt hinnénk, hogy megkétszereződött az ifik száma. Pedig csak a *„gondjaik"* szaporodtak meg.

Az egyik nap is egy „felháborodott" ificsapat kereste fel a pártbizottságot. Brigádot akarnak alakítani! Versenyezni akarnak! Jön május elseje! Az egységesítő kongresszus is mindjobban közeledik és az üzemben nincs még egyetlen ifibrigád sem. De Váczy elvtárs, a művezető kijelentette, hogy *„nincs szükség ifjúsági brigádra"*. Olyan dühösen sorakoztak fel, mint akik azt mondják: *„Mi pedig addig el nem megyünk, amig el nem intézik ezt nekünk"*. Beszéltünk Váczy elvtárssal és a „Szabad Ifjúság"-brigád megalakult.

A pártszervezet elhárította az ifik útjából a gyülölt ellenséget, a maradiságot. Gondoskodtunk olyan munkáról is, aminél a tervrajztól kezdve a munka minden szakaszát ők végzik el.

Ezzel megadtuk a lehetőséget arra, hogy önállóbbak legyenek és megmutassák, hogy teljes felelősséggel tudják megállni a helyüket.

A brigád megállta a helyét. Lázas iramban fogtak neki a munkának. Meg is lett az eredménye. Május 1-re vállalták, hogy 150 százalékot teljesítenek, ezen már túl is vannak. Most a kongresszusra vállalt 180 százalékon dolgoznak. A jelek szerint ezt is túlteljesítik.

Többet kell foglalkozni az ifjúsággal,

hogy ezt a lendületet egészséges irányban, az ifjúság fejlődésére lehessen felhasználni.

A megoldásra váró feladatokért nem kellett a szomszédba menni. Itt van Szilágyi Sándor ifjúmunkás szerszámkészítőnk esete. Kidolgozott egy újítási tervezetet olyan vágószerszámról, aminek segítségével 7 perc helyett 3 perc alatt lehet elvégezni egy munkafolyamatot. De a szerszám elkészítését merev falként akadályozta a bürokrácia, újból a művezető személyében. „Márpedig ilyesmivel munkaidő alatt nem lehet foglalkozni" — jelentette ki. Nálunk egy műszakban dolgozik az egész üzem és munkaidő után egy személy nem tud dolgozni, mert be kellene miatta indítani az egész transzmissziót: az újítással csak munkaidő alatt lehet itt foglalkozni. De a művezető elfelejtette, hogy a mi fiatalságunkról van szó, amely harcolni akar a munka jobb termelési eredményeiért. Erősíteni akarja az országot, építeni a saját szebb jövőjét. Szilágyi harcot hirdetett az újításért. Nem volt egyedül. Ott állt mellette a többi SZIT-es is. Sallai és Bárdosi felajánlották, hogy az ő útmutatása szerint segítenek elkészíteni az újításhoz szükséges munkadarabokat. De a feladattal hárman sem tudtak megbirkózni. Akkor jöttek a pártvezetőséghez.

A pártszervezet megteremtette az újítás elkészítéséhez szükséges munkafeltételeket — s az új szerszámot ma már az egész üzemben használják.

A pártszervezet közvetlenül segit az ifjúság politikai és ideológiai képzettségének fejlesztésében. Minden héten egyszer a SZIT-vezetőséggel megbeszélést tartunk, ahol a gyakorlati tennivalókat elvileg is megbeszéljük. Segitünk egyes problémák megoldásában is. Likvert Jánossal például nagy gondban volt a SZIT-titkárunk. Tagjelölt és SZIT vezetőségi tag volt. Elhanyagolta a munkáját, egyszerűen lógott. Behivattuk a pártirodára és elbeszélgettünk vele, a kommunista példamutatásról és hogy mit jelent a mi Pártunkban, amely a békéért, a szocializmusért harcol, tagjelöltnek lenni. *A kritika óta teljesen megváltozott.* Most a termelése 160—170 százalék között van. A május elsejei és a kongresszusi vállalása: *állandó minőségi munka mellett 10 százalékos teljesitményemelés.* Sok baj van — a tanulás szempontjából — az ipari tanulókkal. A multban nem volt olyan hét, hogy több intőt ne kaptunk volna az iskolától. Andok Ernővel például a SZIT-vezetőség sehogy sem tudott megbirkózni. Egymásután kapta az intőket. Időben elment az üzemből, az iskolába valahogy mégis mindig késve jutott el.

Barátságosan, de megmostuk a fejét. Egy hónapi haladékot kért. Azóta egyetlen intőt sem kapott. Megjavult a tanulásban is.

Példáját a többi tanulók is követték és azóta az üzem nem kapott egyetlen intőt sem.

Ezek a példák nagy hatással vannak fiatal segédmunkásainkra is. *Mind többen akarnak szakmunkások lenni.* Soós Karcsival komoly problémánk volt. Mindenáron le akart szerződni esztergályosnak, de olyan kicsi, hogy a gépet sem éri el. Próbáltuk meggyőzni, — várjon még egy évet, amig nő egy kicsit. Dühösen kijelentette:

majd ő megmutatja: „Kicsi is tud nagy százalékot elérni." Ő győzött meg minket. Most rendesen tanul

és ügyesen kezeli az esztergagépet. Ifjúmunkásaink ma ezzel lelkesítik egymást és különösen azokat, akikkel valami baj van: *„Úgy kell dolgoznod, hogy tagja lehess az egységes ifjúság szövetségének!"*

Szadeczky Béla
párttitkár

A tőkés országokban harcoló dokkmunkás elvtársainkhoz!

Drága elvtársaink! Mi, a Magyar Nemzeti Szabadkikötőben dolgozunk. Amikor olvassuk, hogyan harcoltok a csendőrszuronyok, a fasiszta kormányok ellen azzal, hogy nem rakjátok ki a hadianyagot, a gyilkos fegyvereket, arról beszélünk, hogy értünk is harcoltok, véreztek. Igazi hősök vagytok, elvtársak. Es amikor olvasunk Rólatok, mi is másképpen állunk a munkához. Ti egyre többen és egyre gyakrabban vivtok sokszor véres harcokat azért, hogy ne kerülienek partra az amerikai imperialisták fegyverei. Mi pedig éppen azzal állunk ki Veletek egy sorban, hogy gyorsabban rakjuk ki a szállitmányokat, különösen azokat a gyönyörü, hatalmas gépeket, amelyeket nagy barátunktól, a Szovjetuniótól, Sztálin elvtárstól kapunk. Amikor Ti úgy használtok a béke ügyének, hogy nem raktok ki egy fegyverszállító hajót — mi úgy, hogy még gyorsabban rakjuk ki a gépeket. Mert ezek a gépek bekerülnek a mi gyárainkba, több traktort, mozdonyt, cipőt, ruhát gyártanak segítségükkel a magyar dolgozók — gazdagabb, erősebb lesz a mi hazánk, a békefront egyik bástyája.

Sokat gondolunk Rátok, különösen most, hogy közeledik május 1, a világ dolgozóinak harcos ünnepe. Ti, drága elvtársaink, ezer veszedelemnek kitéve, vállalva a még nagyobb nyomorúságot, egyre elszántabban harcoltok. Fokozódó küzdelmetek még nagyobb munkára lelkesit bennünket.

Harcolunk a békéért mindenütt, nemcsak a munkában. Én, Thoma István, pártonkivüli, házbizalmi vagyok a Páva-utca 33-ban. Mult héten már összejöttek a ház lakói és akkor beszélgettünk arról, hogyan kell nekünk még jobban harcolnunk a békéért. Most alakulnak a békevédelmi bizottságok az üzemekben, falvakban, irodákban, házakban, mindenütt az országban. Vasárnap délelőtt én is elmegyek az elvtársakkal felvilágositó munkára. Minden becsületes embernek látnia kell azokat az aljas terveket és tetteket, amelyekkel az emberiség életére törnek a háborúra készülő imperialisták. Minden embernek látnia kell, hogy milyen hatalmas, legyőzhetetlen a béketábor ereje. A nagy Szovjetunió áll az élén ennek a harcnak, mögötte sorakoznak fel a népi demokráciák, az egész világ békét akaró lakosai. Erről fogunk beszélgetni, hogy minél több embert bevonjunk a harcba, hogy minél többen tüntessenek május 1-én is a mi nagy ügyünk mellett.

Én, Nagy László, kommunista falujáró vagyok. Sirok községben is — ide járunk minden vasárnap — azon dolgozunk, hogy erősitsük a béke táborát, hogy felvilágositó szavainkkal a falusi becsületes embereket is harcba hivjuk a békéért. Most, vasárnap Csepelen fogok felvilágositó munkát végezni, sok becsületes, békét akaró emberrel szeretnék beszélni, hogy minél többen megértsék: most minden erőnkkel a békéért kell harcolnunk.

A békefelhivást egész brigádunk aláirta ma reggel. Ezzel is mutatjuk: egyre elszántabban fogunk harcolni, küzdeni a békéért. Es ezt a felhivást aláirjátok, vagy már aláirtátok ti is. Május 1-én pedig, talán éppen egyidőben fogunk tüntetni a béke mellett. Együtt megyünk Veletek, akármilyen messze vagytok is tőlünk, mert egyet akarunk: békét. Sok-sok szeretettel, harcos kiállással köszöntünk Benneteket, elvtársak, a mi közös, nagy ünnepünkön.

THOMA ISTVÁN brigádvezető és NAGY LÁSZLÓ a Magyar Nemzeti Szabadkikötő rakodómunkásai

Mikus Sándor
szobrai
Pesti Napló képes mell.
1938-okt. 16.

Mikus Sándor: Ülő asszony

MAI FIATALOK KIÁLLÍTÁSA A TAMÁS GALÉRIÁBAN

Neuer Markt 2. Előkelő, elsőrangú ház. Lift, telefon, fürdők, éttermek. Sürgöny: Schadnhotel.

*

Bécs. Café Central. I. Herrengasse. Előkelő kávéház, legfinomabb italok, figyelmes kiszolgálás.

*

Bécs. Grand Hotel, I., Kärtnerring Nr. 9. Elsőrangú szálloda. 300 elegánsan berendezett szoba. Fürdőszobák stb.

*

Bécs. Hotel Post I. Fleischmarkt 16. Elsőrangú szálloda a főpostával szemben, a város közepén. Modern kényelem.

*

Bécs. Szent-István-vendéglő, I., Rothenthurmstrasse. Elsőrendű étkező és borház. Tulajdonos: Fritsch Florián.

*

Bécs. Hotel Tegetthoff, I., Johannesgasse No. 23. Elsőrangú minden kényelemmel berendezett szálloda a város központján. Tulajdonos P. Wolfbauer.

*

Bécs. Hotel Kummer, VI., Mariahilferstrasse 71. Kényelmes olcsó szobák. Kitünő konyha.

szám 70. Nagy választék
fölszerelések, irodai berer
delmi és üzleti könyvekbe

Fiume de la Ville nagy s
pályaudvarral szemben. H
bák, magyar konyha. Tulaj

Fiume. Grand Hôtel Bona
zésű új szálloda. Kitünő k
ban. Mérsékelt árak. Tulajd

Gardone-Riviera, a Garda
Hotel. Idény szeptember
világítás, központi fütés. 2
a házban. Illustrált prospe

Graz. Dr. Hansa Frigyes
Modernül, a higienia mi
fölszerelt szanatórium. G
ellátás és mérsékelt díjak.

Gróf Zichy Rafaelné és gróf Zichy Nándor a kiállításon

KÉPKIÁLLÍTÁS AZ ÁRUHÁZBAN

Minden művész számára az a legnagyobb kitüntetés, ha művét múzeum veszi meg. De a múzeum hideg hely, kincstár, ünnepélyes nemes raktár, távoli még a szakértők számára is. A polgár egy életben ha egyszer, kétszer betéved, félénken ténferegz a műemlékek között. Idegenül érzi magát köztük. Szinte jobban tetszenek ugyanazok a képek saját könyvében reprodukálva, ott legalább kicsit magáénak érzi, személyesebb kapcsolatot talál velük.

A kép igazi hazája a lakás. Kép nélkül a lakás olyan, mint szőnyeg nélkül: kopár, sivár. A kép szereti a lakást és a lakás szinte újjá éled képdíszbe öltözve. Mert a lakásban minden képnek multja van, számtalan érzés fűződik hozzá: a kiválasztás, vásár, vagy akár öröklés, valami személyes cselekvés, emlék. Aztán a kép napról napra résztvesz a család életében. Befolyásolja ízlésüket, fogalmakra tanítja gyermekeiket. Sokkal dúsabb jelentősége van, mint a múzeumban, dúsabb, mint amit a művész remélt, amikor alkotta.

Minden művészi tevékenység mozgató ereje ősidők óta: a közlés, a másolás és a díszítés. Enélkül az ösztönös kifejezni-vágyás nélkül nem lehet műalkotás. A műélvező passzív alkotó, az első kettőt csak megérti — a harmadikban, a díszítésben maga is részt vesz, folytatja azzal, hogy elhelyezi a képet, szobrot, szőnyeget, művészi tárgyat. Részt vesz a díszítésben azzal, hogy választ magának csillagot, amelynek fénye mellett szépíteni vágyik környezetét. Erre minden embernek szüksége van. A műtárgy közszükségleti cikk.

Így, mint áru, beleillik egy áruház anyagába is. Teljesebbé teszi — s épp úgy, mint a lakást, egy kicsit megnemesíti. A Corvin-áruház, mely az iparművészetet már régen befogadta, most meghívta a képzőművészetet is. Berendezett egy szép kis kiállítóhelyiséget és a Nemzeti Szalon igazgatóságára bízta, töltse meg kedve szerint »áruval«.

A Nemzeti Szalon igazgatósága körlevelet küldött a magyar művészekhez, bejelentette nekik az új lehetőséget, megkérte őket, lehetőleg olcsó árakat szabjanak, s minél több művel jelentkezzenek. Az első meghívóra 600 kép és szobor érkezett. Ezt az anyagot az Országos Művészeti Tanács zsürije átrostálta és közülük 200-at kiválasztott.

A kis kiállítás házigazdája a kiváló fiatal szobrász, *Mikus* Sándor. Egész nap ott tanyázik, rendelkezésére áll nézőknek, vásárlóknak — szabad perceiben pedig egy parányi kuckóban kisplasztikát gyúr. Vagyis szívvel, lélekkel jelen van. Ő rendezi havonta a kiállításokat.

A kiállítás egyáltalán nem vásári a szó lealacsonyító értelmében. Kissé egyenlőtlen, zakatoló, hiszen majdnem minden kiállított mű más ember munkája. Összetorlódik itt száz hang, száz szín és hangulat. Összehangolja kissé, hogy többnyire tájképek, magyar városok és tájak képei sorakoznak körbe. A néző megtalálhatja kedves szülőföldjét, vagy ahhoz hasonlót — éppen ma történt egy kedves vásárlás, valaki megvette képen azt a házat, amiben lakik.

A szobrok közt ott van *Medgyessy* Ferenc remek »Gondolkodó nője«, drágagyöngy ez a nemes, nyugodt vonalú kis terrakotta szobor. *Mikus* Sándor »Anya gyermekkel« nevű alumíniumszobra kedves magyar teremtés, harmonikus és fiatal szépség virít benne. *Kerényi* Jenő »Szegény asszonya« érdekes, zárt oszlop körvonalba épített kisplasztika.

A tájképek színes panorámát adnak Magyarországról és népéről. Milyen művészien szelíd fényű *Faddi Försztner* Dénes badacsonyi és tiszai emléke! *Szobotka* Imre sárga cséplése is szép. De itt van például a római magyar festőiskola néhány tagja is, a Czene-család például: *Czene* János és felesége, *Hikády* Erzsébet, s öccse, *Czene* Béla. Mind a hárman kemény kontúrú, fémes felületű római tájakat és virágokat komponálnak.

Ne érezze méltóságán alulinak egy művész sem, hogy ilyen úton lép a közönség elé. Éppen itt, ezen a kisajtón lopózhat be legkönnyebben abba a templomba, ami a közönség eszményéből épül.

Mikus Sándor, Petrovics Elek, Bajor Gizi

Szeretem —

mondja

Mezey

a **Nikopáll**-szipkát, mert helyettem védi egészségemet. Szolgáljon a híres színész nyilatkozata Önnek is útmutatásul.

Lenge fátyol

a csepp kalapon, dúsan húzva, csokorba kötve, lágyan redőzve, festőien keretezi az arcot. Színházi estékre, hangversenytermekbe való szép viselet. Fekete ruhához, fekete kalapkához mindennél jobban illik a szürke fátyol gyengéd felhője, mely nem ereszkedik a szemek fölé, hanem hátul csüng, mélyen a tarkó alá.

A tavasz előreveti már fényét, színes virágos foltjait már lépten-nyomon elénk tárja a kalapos boltok kirakataiban. A nyúlszőr- és filcformákat fényes szalmaanyaggal keverik, díszítik s az ibolya meleg-lila színű csokrával ékesítik. Rózsabimbók gyengéd rózsaszínét is fellelhetjük a kalapdíszek között; a virág e télutóján ismét divatos.

A várvavárt meleg tavaszi napok előhírnökei a nagyszélű kalapok is. A kucsma, kapucni, turbán eltűnnek a magas szőrmegallérokkal együtt, a síma vállak, szabadon maradó nyak alkalmat ad végre a karimás kalapok viselésére. Ezek a nagyszélű kalapok fiatalosak és van még egy tulajdonságuk, amitől már elszoktunk, jól ülnek a fejen, nem szükséges pántokkal, szalagokkal, zsákocskával megrögzíteni, mint az eddig uralkodó kalapmütyürkéket.

A nagy szalonokban lázas készülődés folyik: a tavaszi kabátokra és kosztümökre nemsokára szükség lehet. Kabátban minden divatos, még a tavalyi is. A bőhátú kabátok nagy zsebekkel, a harangszabású, derékban karcsú kabátok hamis gombolással készülnek. A tavaszi kosztümökön is divatos a zseb s a szoknya is lehet egyenes, vagy harangbőségű. Csak a színben mutatkozik eltérés, a fekete háttérbe szorul s a szürke, enyhebarna, meg zsemlyeszínű könnyű szövetholmik kerülnek a szabónők ollói alá.

A szövetruhák anyaga és színe is tavaszt jelez már. Sok skótkockás, meg pepita anyagot fogunk látni, nemkülönben kétféle színű kelméből összeállított ruhákat. Itt a fantáziának tág tere van a kivitelezésben. Láttunk ruhát, melynek felsőrésze elől szürke, a háta fekete; a fekete szoknyát két nagy szürke zseb díszítette. Szép volt az a ruha is, barna és zöld színű széles keresztsávokból összeállított blúzrésszel, magasított derékkal, melynek nyakkivágása csak egy kis hasíték volt s a két vállán gombolódott.

Bordáskötésű bujka, szemberáncos nadrágszoknyával, kétoldalt vatlatűzésű zsebekkel. Retekpiros ing vágott zsebbel, hozzá átlós csíkozású nadrág sötétzöld posztóból. Szegletes orrú, vastag nemeztalpú papucs. A FÉNYKÉPEK közül az egyik feketefehér szövetegyüttes, sárga béléssel, a másik zöld, bolyhos anyagból készült és gyékénypapucs van hozzá.

Szabó Gabriella terve.

1021

HUSZONKÉT ÉVE

VELÜK ESETT MEG

Azzal a kéréssel látogattam el ismert közéleti emberekhez, írókhoz, művészekhez, tudósokhoz, hogy idézzék fel egy-egy emléküket felszabadulásukról.

TERSÁNSZKY JÓZSI JENŐ:

Megajándékoztam a csipogó lámpással

— Nekünk jó helyünk volt a pincében, a meleg tűzhely mellé kerültünk, csak az volt ebben a rossz, hogy ahányszor bomba hullott, mi tele lettünk korommal, a feleségem arca, mintha besubickolták volna. Ezen jót derült az egész pince, pláne már azokban az időkben, amikor hallottuk, hogy a szovjet katonák közel vannak. Egyszer csak belépett két orosz katona. „Van valakinél fegyver?" — kérdezte az egyik. Odaléptem elé és megmutattam a töltőtollamat, hogy ez a fegyverem. Megértette, de nem hitte el, nevetett rajtam. A másikuk valami ismeretlen illatú itallal kínált. „Antialkoholiszt" — mondtam, hadd lássa, milyen szerények a magyarok. Sajnos ezt meg elhitte, elhitte, hogy antialkoholista vagyok! Az egyiküknek odaadtam a Magyarok története című könyvem angol kiadását, dedikáltam is. A másikat megajándékoztam a kis csipogó zseblámpámmal, hiszen ezentúl már mindig világos lesz... Azután berendeztünk itt egy segélyhelyet, hordtam a sebesülteket, akkor még nagyon fiatal voltam...

TOLNAY KLÁRI:

Jött két szovjet katona...

— Karácsony este jött be hozzánk az első két szovjet katona. Sokat gondoltam erre előzőleg, egy kicsit féltem is ettől a találkozástól. De amikor megjelentek a pince ajtajában! Az egyikük aranyos kisfiú volt és a puskája teleaggatva karácsonyfadíszekkel. Ezt csak a pince világánál vette észre, akkor nagyon haragos lett, hogy a társai ezt csinálták a puskájával. Később ugyanis elmondta, hogy őrségen volt, ott, úgy látszik, nem volt elég éber, közben a társai így tréfálták meg: a karácsonyfadíszekkel. A másik: kozák tiszt volt, hasonlított Belmondóra, de olyan is volt, mint a kis Petrov, a Szibillből. Vérzett az arca és a lába, a csizmáját golyók lyuggatták át. Észrevette a gitáromat — hat helyett csak három húr volt rajta — és elkezdett játszani rajta, majd abbahagyta. Zsilett? — kérdezte. Felkutattam egy zsilettet. Jelbeszéddel megértette velem, hogy vágjam le sebesült lábáról a csizmát. Nekiláttam óvatosan, lámpalázasan, jaj, mi lesz, ha belevágok a lábába? És közben ő? Gitározott és énekelt!

DR. VÖRÖS IMRE
tanszékvezető egyetemi tanár:

Az első „kádervélemény"

— Elmondhatok több kisebb élményt? Amikor a pesti házunk pincéjébe bejöttek az első szovjet katonák, kipróbálhattam orosz nyelvtudásomat, ugyanis a felszabadulás előtt három évvel kezdtem titokban oroszul tanulni. Ennél izgalmasabb vizsgám diákkoromban sem volt. Vajon megértik, amit mondok? Izgatottan vártam a válaszukat; vajon arra vonatkozik-e, amit mondtam. A válasz stimmelt, és ráadásul meg is dicsértek a nyelvtudásomért; akkor is láttam, mennyire fontos, hogy az ember dicsérjen is, amikor csak lehet. Egy másik emlékem: az egyetem udvarán sok háborús géproncs hevert, ezeket „kibelezték", s felhasználtuk az oktatásnál, sok közülük ma is itt van a modelltárban. És egy harmadik élményem: mint a gépelemek tanszékének a vezetője mit tehettem mást: a Teleki téri ócskapiacra is elmentem diákjaimmal gépelemnézőbe. Találtam ott egy alkalmi árust, aki egy ósdi golyóscsapágyat kínált. De az oktatáshoz ez is nagyszerű lett volna. Megkérdeztem az árát: fantasztikus összeget mondott. — Ezért az ócskaságért? — kérdeztem. Az alkalmi kereskedő a körülöttem álló diákjaim derültsége közepette rám mordult:

— Maga annyit ért ehhez, mint tyúk az ábécéhez!

TRAUTMANN REZSŐ
építésügyi miniszter:

Micsoda viszontlátás volt!

— Nehezen lapozok vissza a múltba, hivatalomnál fogva inkább a jelenre, s még inkább a jövőre kell összpontosítanom... Nagyon vártuk a felszabadulást a víziárosi házban. Mégis amikor beköszöntött, nemcsak határtalan öröm töltött el, de szomorúság is: mennyi rokont, kedves ismerőst, barátot veszítettünk el. Szakmám, de nemsokára a hivatalos megbízás is munkára hívott. Feladatommá vált — az építők seregében — a pusztulás mértékének, a helyreállítás lehetőségeinek feltárása, majd az újjáépítés szervezése, műszaki irányítása. Ennek során, bevallom, különösen izgatott: mielőbb meggyőződni arról, hogyan viselte el az a néhány száz épület, amelynek annak idején a statikus tervezője voltam, a szörnyű háborús „igénybevételeket"? Amint lehetett, siettem felkeresni épületeimet, hogy megtudjam sorsukat. Micsoda viszontlátás volt! Olyanokat ugyan nem találtam az épületeim között, amelyek menthetetlenül elpusztultak, s ezt a szerencsének, és nem valamiféle előrelátó „túlméretezésnek" tulajdonítottam — de sok volt olyan, ahol csak a váz meredezett csupaszon, a kitöltő falak helyén tátongó nyílásokkal, a födémeken méter magasan törmelék. Nem tudnám megmondani, hogy egykori épületeimben melyik kedves kollégám teremtette meg újra a biztonságos élet feltételeit, a lényeges, hogy a romokból újjáépült gyönyörű Budapestünk.

LATABÁR KÁLMÁN:

Az én protektorom

— Amikor a pincében meghallottam, hogy már itt vannak a szovjet katonák, kimentem megnézni, mi van. Azt mondták a szomszédok, hogy először is szerezzek minél több dokumentet, igazolványt, mert az kell. Hát ha másnak kell, nekem is jó lesz, bár le kell szögeznem, hogy én más voltam, mint a többiek, nekem például nem volt szakállam. Hogy a monokli nem volt rajtam? Rajtam volt. Így jutottam el a hivatalba, ahol a dokumenteket adták. Sok ember álldogált ott, mindenki örült a másiknak, hát nekem is megörültek. „Latabár" — mondták egymásnak. A szovjet katona, aki a dokumenteket írta, erre felállt, odajött hozzám és meglepetésemre magyarul ezt mondta: „Maga Latabár? Én Hudacsek vagyok" — és várta a hatást. Valami rémlett bennem. Ő folytatta: „Hát a Hudacsek Nellire csak emlékszik? A maga papájával együtt játszott a Király Színházban, a nővérem volt." Igaza volt. És abban is igaza volt, hogy soron kívül kiállította a dokumentemet.

LENGYEL LAJOS
nyomdaigazgató:

Emberség a legnehezebb időben

— A felszabadulás előtti utolsó időszakban a honi légvédelem GH-jánál szolgáltam — kezdi visszaemlékezését a Kossuth Nyomda Kossuth-díjas igazgatója. — A Szász Károly utcában volt az utolsó állomásunk, a Statisztikai Hivataltól felfelé már szovjet csapatok voltak. Amikor a GH-t felvezényelték a Várba, én leszakadtam tőlük és ott maradtam az 1. számú ház pincéjében. Néhány nappal később az utca pincéin át kísérelték meg a Várba szorult németek a kitörést, odakint a szovjet csapatok tüze fogadta őket, s rövidesen szabad emberként nézhettem az utcán a szovjet csapatok vonulását. Civil magyarok is meneteltek velük, lőszert vittek. Hirtelen vállon ragadott egy szovjet katona. Már-már attól tartottam, hogy valamivel kiváltottam a haragját, de azután kiderült, hogy nem erről van szó. Megértette velem, hogy amott a sorban egy idős férfi is van a lőszert vivők között, lépjek én a helyébe, vegyem át a terhét. Meglepő és elgondolkoztató volt számomra, hogy ilyen nehéz időkben erre is van gondja.

THURZÓ GÁBOR:

A botcsinálta pék

— Apai-anyai ágon pékek voltunk. Fölöttünk mozgott a belvárosi ház, robbantották a hídakat, de kenyér sült a kemencékben. Nem volt semmi dolgom, mit tehettem hát? Sütöttem én is. Nem tudtam, hogyan kell — az évszázados reflex segített. Március végén anyám szólt, hogy valamiért hívatnak minket. Én voltam a botcsinálta pék, menjek én, az öcsém jobban érti a dolgát. Reggel elmentem, ácsorogtam többedmagammal a hivatalban, aztán közölték velem: internálnak, mert rossz kenyeret sütöttünk. Sanyarú, csúf kenyér volt — anyám ősei öntudatával szégyellte is —, de mit süthettünk akkor? Addig frónak hittem magam, most egyszerre pék lettem én is és mentem még néhány pékkel, immár kollégákkal. A Mosonyi utcába kísértek. „A foglalkozása?" — kérdezte a rendőrtiszt. „Pék" — feleltem, zavartan, először és utoljára életemben. Egy hét múlva szabadulhattam. Siettem haza. A Nemzetinél rikkancs szaladt: „Szabadság" — kiáltotta —, „Szabadság"! Vettem egy lapot. Április 5-e volt, felszabadult az ország.

SZABÓ IMRE
római katolikus püspök:

Nagy megelégedéssel pillantok vissza

— 1944 márciusában lettem plébános itt, a Krisztinavárosban. Nagy meghatottsággal gondolok vissza azokra az időkre, de örömteli elégedettséggel is, ha lemérem gondolatban azt az utat, amelyet azóta megtettünk. Híveim két hónapig éltek a pincékben, jártam az óvóhelyeket, miséztem. Megrendítenek ma is az emlékek: egy Győri úti, egy Attila körúti ház óvóhelyén a halottak sora. Amikor elcsendesült végre minden, kiderült, hogy 170 éves templomunk is súlyosan megsérült, nem volt sem tornya, sem teteje, s a kerületben csupán négy ház maradt épen. Úgy hittem, hogy ha valaha lesz is itt élet, talán ötven év múltán, ha megindul. Híveimbe is csüggedtség költözött. De emlékszem április 4-re, amikor meghallottuk, hogy az ország egészen felszabadult. Az emberek zászlókkal járták az utcákat. S mi velük örvendeztünk, még énekeltünk is. Két-három év múlva már reálisan láttam a jövőt, a fejlődést, az eredmények nagy bizalommal töltöttek el, a munkába bekapcsolódni, s abból mindjobban kivenni részünket, hazafias kötelesség volt. Örülök, hogy ebben én is segíthettem. Krisztinaváros ma szebb, mint régen volt.

ILLÉS BÉLA:

Felkeresett Ady titkára

A kórházból hosszú idő után hazatért Illés Béla. Ágyában Mikszáth-könyvek barikádoznak körül. Tőle mást kérdezek, mint a többiektől, hiszen ismeretes, hogy 22 év előtt szovjet tisztként érkezett a felszabadító csapatokkal. Tőle tehát azt kérem, mondana el egy érdekes találkozást a felszabadult Budapesten.

— Az egyik első pesti reggelen sétára indultam a Körúton, s hirtelen előttem terem, megáll egy szakállas férfi, csak néz és néz, nem tágít az utamból. Mit akar? — kérdeztem tőle. „Béla, hát valóban te vagy!" — kiáltott fel, s most már én is felismertem: hajdan Ady Endre önkéntes, díjtalan titkára volt, lelkes Ady-rajongó fiatalember korában. Ő, Steinfeld Nándor, adta át Adynak közlésre azt a cikkemet, amely az első, Nyugatban megjelent írásom lett. Rég volt, de ezt sosem felejthettem el. Azon a körúti reggelen karon fogtam, felvittem a lakásomra, kéthónapos pincei éhezés után nagyszerűen evett két óra hosszat, aztán megkértem, hogy most már írjon ő az én lapomba, az Új Szóba. Néhány nap múlva leközölhettem felszabadulás utáni első írását.

SARLÓS ISTVÁN
a Fővárosi Tanács vb-elnöke:

Berlintől északnyugatra

— Filmszerű történet az enyém, illetve nem kisebb részben egy leányé, akit 1944-ben a munkásmozgalomban való részvétele miatt Magyarországon üldöztek, kerestek. A fiatal lány budai lakásomban talált menedéket, majd amikor engem nyugat felé vezényeltek, nem volt más megoldás: magammal vittem. Úgy mutattam be az alakulatomnál, mint a feleségemet, bár természetesen erről semmiféle iratunk nem volt. Én egy magyar kórházban dolgoztam főnökként, a lány ugyanott tolmács lett. Képzelhető, hogy örökös nyugtalanságban, rettegésben éltünk, mi lesz, ha felfedezik a kilétét a hitleri Németországban! Mondom: film- vagy regénytéma ez, szinte minden óra új, izgalmas jelenetet hozott, s így ment ez egészen a felszabadulásunkig, amelyet a Berlintől északnyugatra levő grabowi magyar kórházban értünk meg.

MIKUS SÁNDOR:

A befejezetlen szobor

— A Lehel úton laktunk. A mi első szovjet katonánk fiatal ember volt, Odesszából való, Alekszandernak hívták, közkatona volt, küldönc. Esténként dalolt nekünk, a szomszédok is bejöttek hallgatni, közben mintáztam őt, plasztilinből. Egészen összebarátkoztunk. Nem sok türelme volt a modellt üléshez. Lassanként mégis formálódott a portréja. De a sors úgy hozta, hogy nem fejezhettem be. Mert nem jött többé. A budai harcokban eshetett el Alekszander, az én felszabadulás utáni első modellem, aki nem modell volt elsősorban, hanem katona..

KADOSA PÁL
a Zeneművészeti Főiskola tanára:

Nevesincs ágyútöltelékből

— Az első sétámon megszólított egy szovjet katona és egy kicsi, egy „malinki robotra" hívott. Szerencsém volt: a robot valóban malinkinek bizonyult, ennél nagyobbnak a kenyér, amit adott, ha kissé dohos is. Másnap, a mai Gorkij fasorban, egyenesen felém tartott egy szovjet katona. No, gondoltam, vajor most is malinki lesz a robot? Magyarul szólított meg: Tanár úr, hát nem ismer meg? — Kiderült, hogy egy régvolt tanítványom, aki partizánként került a szovjet hadsereghez. Mindenről kifaggatott. Tőle tudták meg a címemet azok a szovjet katonák, akik másnap felkerestek azzal, hogy menjek el egy megadott címre, mert a szovjet hadsereg élelmiszert ad élvonalbeli tudósoknak és művészeknek. Így léptem elő egyik napról a másikra nevesincs ágyútöltelékből „élvonalbeli művésszé".

BOGNÁR JÓZSEF
a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke:

Ismerkedés baptistákkal

— Dunántúlon elhatároztuk, hogy lelépünk katonai alakulatunktól, átmegyünk a gyűrűn, hogy eljussunk a már felszabadult Budapestre. Tízen voltunk barátok, megfogadtuk hogy együtt maradunk. A döntő az volt, hogy civil ruhát szerezzünk, s kibújhassunk a katonai mundérból. Volt közöttünk egy hívő baptista, aki gyakran beszélt nekünk arról, hogy a baptisták mennyire összetartanak. Most is bízott ebben. Volt nála egy jegyzék, amely a baptisták nevét, lakcímét tartalmazta, hogy, hogy nem, ezt mindvégig megőrizte. Nem ismerte a környékbeli baptistákat személyesen, de a falvakban sorra jártuk őket, hogy ruhát kérjünk tőlük. Tíz baptista családhoz kopogtattunk be, mind a tíz helyen kaptunk öltönyt, szívesen adták, ingyen félelem nélkül. Széles karimájú kalappal, hatalmas, lötyögő ruhában vonultam be Budapestre, az akkoriban nem éppen divatosan öltözött pestiek is utánam fordultak.

VÁRKONYI ZOLTÁN:

A Vígszínház pincéjében

— 1944-ben rákerültem a Gestapo listájára és barátaim figyelmeztettek, ideje, hogy eltűnjek. A Vígszínház pincéje lett a rejtekhelyem, ahol a színház néhány műszaki dolgozója — Sindelár, Hricza és Nagy — egy kongó fal nyomán elindulva kisebb üreget talált, ez lett a szállásom. A színházban a „Portugália császára" című darabot adták, amely hegedűszóval végződött, s mindennap, amikor a hegedűszót hallottuk fentről az üregben rejtőző társaimmal, már reménykedhettünk, hogy most majd jön hozzánk a három műszaki dolgozó barátunk a napi ennivalóval. Volt olyan időszak, hogy a mi rejtekhelyünk másik oldalán — csak egy furnérlap volt közöttünk — SS-ek ütöttek tanyát. Január 18-án megjelent az ajtóban Hricza boldogan: „Itt vannak a barátaink" — s nyomban ott magasodott egy fehér hóköpenyes szovjet katona, kézzel-lábbal mutogatva adta értésünkre, hogy aki egészséges, menjen vele, mert a színészbejárónál barikád van, ezt el kell tüntetni. Mint egy régebbi filmemben ábrázoltam: kiléptünk vele az utcára, s abban a pillanatban a Szent István körút felől géppuskával tüzelni kezdtek minket. Nyilasok? Nácik? Nem tudom. Hatan közülünk holtan estek össze, engem a szovjet katona galléron ragadott és sok csatában kialakult reflexmozdulattal az utolsó pillanatban visszaemelt a színház folyosójára. „Várjanak rám, rögtön jövök" — mondta, és elment, nyilván harcolni az iménti orvlövészek ellen. Sohasem tért vissza...

*

Kis epizódok voltak csupán. Milliónyi hasonló történet volt azokban a napokban. De az egyes ember számára mégis mindegyik maradandó.

György István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPSZABADSÁG
1967 APR 3

HÍREK

Elhunyt Halpern Olga

Csak néhány napja, hogy 80. születésnapját ünnepeltük özv. *Gábor Andorné Halpern Olgának*, és most arról érkezett szomorú hír, hogy április 2-án elhunyt. Halpern Olga ismert írónő, irodalomszervező, a párt és a munkásmozgalom régi harcosa volt. Temetéséről később történik intézkedés.

Csütörtökön búcsúztatják dr. Haász Árpádot

Mint vasárnapi számunkban hírt adtunk róla, elhunyt dr. Haász Árpád elvtárs, a párt és a munkásmozgalom régi, kiváló harcosa. Haász elvtárs búcsúztatása április 6-án, csütörtök délután 2 órakor lesz a Kerepesi temetőben.

Az elhunyt harcostársai, barátai, családtagjai a ravatalnál fél 2 órától róhatják le kegyeletüket.

— SZOCIALISTA SZERZŐDÉST kötöttek a Mineralimpex, a Fejér megyei és a Bakonyi Bauxitbánya, az Alumíniumipari Tröszt, valamint az illetékes vasúti állomásfőnökségek képviselői; a megállapodás értelmében úgy teljesítik az exportkötelezettséget, hogy az idei utolsó bauxitszállítmányok november 7-ig elhagyják az ország területét.

— **Az édesvizű haltenyésztés** problémáiról rendeznek nemzetközi tanácskozást Prágában. A tanácskozáson az ezzel kapcsolatos, hazánkban kidolgozott új módszereket dr. Woynárovits Elek egyetemi tanár, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem professzora ismerteti.

— **Öregek napközi otthona** nyílt vasárnap Mezőkeresztesen; ez Borsod megye 15. ilyen intézménye.

— **Ötvenéves kisipari munkásságért** járó jelvényt és oklevelet nyújtottak át vasárnap ünnepélyesen a KIOSZ székházában 29 idős mesternek, 38 budapesti kisiparost pedig Az ipar kiváló mestere címmel tüntettek ki.

— **Súlyos üzemi baleset** történt vasárnap a Budapesti Kábelgyárban, ahol a présgép javítása közben a rugóházból kipattanó vasék életveszélyesen megsebesítette Kovács János 56 éves munkást. A baleset ügyében a felelősség megállapítására vizsgálat indult.

— **Most jelent meg:** Esztétikai nevelés, kulturált életr 1. — Juhász: A motiváció szerepe a nevelésben (Tankönyvkiadó). — Jókai Mór: És mégis mozog a Föld I—II. Diákkönyvtár (Szépirodalmi). — A therápia aktuális kérdései (Medicina). — Stelczer Árpád: Magyar—cseh szótár (Akadémiai).

Felvétel a Magyar Rádió Gyermekkórusába

A Magyar Rádió Gyermekkórusa ismét vesz fel új tagokat. Azok a gyermekek jelentkezhetnek, akik 1967 szeptemberében kezdik meg tanulmányaikat az általános iskola első osztályában, illetve, akik az általános iskola I—VI. osztályaiban folytatják tanulmányaikat.

A jelentkezéseket levelezőlapon április 15-ig kell benyújtani a rádió gyermekkórusa címére (Budapest, VIII., Bródy Sándor utca 5—7.).

— **Dobi István,** az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte Leopold-Sedar Senghort, a Szenegál Köztársaság elnökét, országa nemzeti ünnepe alkalmából.

— **Tábornoki kinevezések.** A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Imre Gábor, dr. Jávor Ervin, Kárpáti Ferenc, Lantódi József és Menyhárt András ezredeseket vezérőrnaggyá, Karasz Lajos rendőr ezredest rendőr vezérőrnaggyá nevezte ki.

— ARANYKOSZORÚS BÁNYÁSZOK. A mecseki szénmedence üzemeiben vasárnap ünnepélyesen nyújtották át a kiválódolgozó-kitüntetéseket. Hatvankét szocialista brigádtag nyolc éven át teljesítette, illetve túlteljesítette vállalását, s ezzel elnyerte a legmagasabb, az aranykoszorús fokozatot.

— *A VASASKÓRUSOK ünnepi hangversenysorozata vasárnap kezdődött meg a Pesterzsébeti Vasas Művelődési Házban. Az évenkénti találkozón húsz régi nagy hírű együttes ad egész estét betöltő ünnepi műsort.*

— **Megjelent a franciaországi Magyar Szó első száma.** A Párizsi Magyarok Önsegélyező Egyesületének kiadásában megjelenő lap a Franciaországban élő valamennyi magyarhoz kíván szólni.

— *RUTTKAI ÉVA és az Angliában tartózkodó magyar művészcsoport többi tagja a Magyarok Világszövetsége rendezésében nagy sikerű műsort adott a Londonban, illetve Bradfordban élő magyaroknak.*

— A VILÁG EGYIK LEGNAGYOBB drótkötélpályájának építését kezdték meg Grúziában; a 12 kilométer hosszú kötélpálya Kazbeki falut köti össze a Kazbek-hegy 5047 méter magas csúcsával.

— **Az első idei hevesi saláta exportszállítmányt** vasárnap indították útnak; 15 ezer fej primőrt küldtek Egerből az NSZK-ba.

Stílszerű

Színhely a Köztisztasági Hivatal közkedvelt, modern autómosó vállalata a Budafoki úton. A várakozó autósok rendelkezésére büfé áll. A büfében egyfajta étel kapható: virsli mustárral. Kivonat az italválasztékból: rum, barackpálinka, bonbonmeggy, ürmös, vermut, bánáti rizling és soproni kékfrankos. A bejáratnál felirat: „Csak autós vendégeknek."

(V. P.)

— **Összeomlott egy ötemeletes épület** az indiai Bombay belvárosában. A szerencsétlenségnél négy ember életét vesztette, tizennégyen súlyosan megsebesültek.

— **40 kilós harcsát** zsákmányolt a napokban Rózsa József, a szegedi Kossuth Halászati Szövetkezet tagja a megáradt Tiszán. Az óriáshal alaposan megrongálta a varsát, de végül is nem bírt kiszabadulni.

— **Csak Budapest környékén** 13 esetben fogott tüzet az erdő a legutóbbi néhány nap alatt a kirándulók gondatlanságából. A Tűzrendészet Országos Parancsnoksága kéri a kirándulókat: tartsák be az előírásokat, csak szélcsendes időben és csupán a kijelölt helyeken gyújtsanak tábortüzet és azt távozáskor gondosan oltsák el.

Kitüntetés

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa *dr. Hont Ferenc* Kossuth-díjasnak, a Színháztudományi Intézet igazgatójának, a magyar színházkultúra fejlesztésében végzett eredményes munkássága elismeréséül, 60. születésnapja alkalmából a *Munka Érdemrend arany fokozata* kitüntetést adományozta.

A kitüntetést *Dobi István*, az Elnöki Tanács elnöke nyújtotta át. Jelen volt *Aczél György*, a művelődésügyi miniszter első helyettese és *Óvári Miklós*, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője.

Két hónap után menekült meg egy pilóta sarkvidéki fogságából

Az Egyesült Államok északnyugati részében, a sarkvidék közelében megtalálták *Robert Gauchine* pilótát, aki gépével majdnem két hónapja tűnt el.

Egy felette átrepülő másik gépnek feltűnt a napfényben megcsillanó repülőgép a földön, leszállt a hóba és felvette Gauchine-t, aki *59 napig volt az elhagyott területen, mínusz 45 fok hőmérsékletnél.* Élelmiszere a múlt héten fogyott el, de kisebb fagyásokon és 22 kiló súlyveszteségen kívül más baja nem történt.

Művészeti szakközépiskolák szervezhetők

A képző- és zeneművészet iránt érdeklődő, tehetséges gyerekek továbbtanulási lehetőségeit szélesíti a művelődésügyi miniszter most megjelent rendelkezése. A szakközépiskolai hálózaton belül művészeti szakközépiskolák létesíthetők; szervezését — a helyi igények figyelembevételével — a tanácsok kezdeményezhetik. Az iskolák létesítését a Művelődésügyi Minisztérium engedélyezi ott, ahol a működéséhez a szükséges feltételek megvannak. A miniszteri rendelkezés szerint zeneművészeti szakközépiskola képző- és iparművészeti szakközépiskolával közös igazgatás alatt is szervezhető; a gyakorlati oktatás az egyes hangszercsoportoknak megfelelően kialakított szakmacsoportokban történik.

A jelenlegi művészeti gimnáziumokat fokozatosan szakközépiskolákká szervezik át. A képző- és iparművészeti szakközépiskolában szerzett érettségi bizonyítvány a képzés irányának megfelelő szakterületen szakmunkás munkakör betöltésére is jogosít.

— A METEOROLÓGIAI VILÁGSZERVEZET V. kongresszusára vasárnap dr. Dési Frigyes vezetésével háromtagú magyar kormányküldöttség utazott Genfbe. A kongresszuson döntenek a meteorológiai világhálózat kialakításáról.

ESZPRESSZ

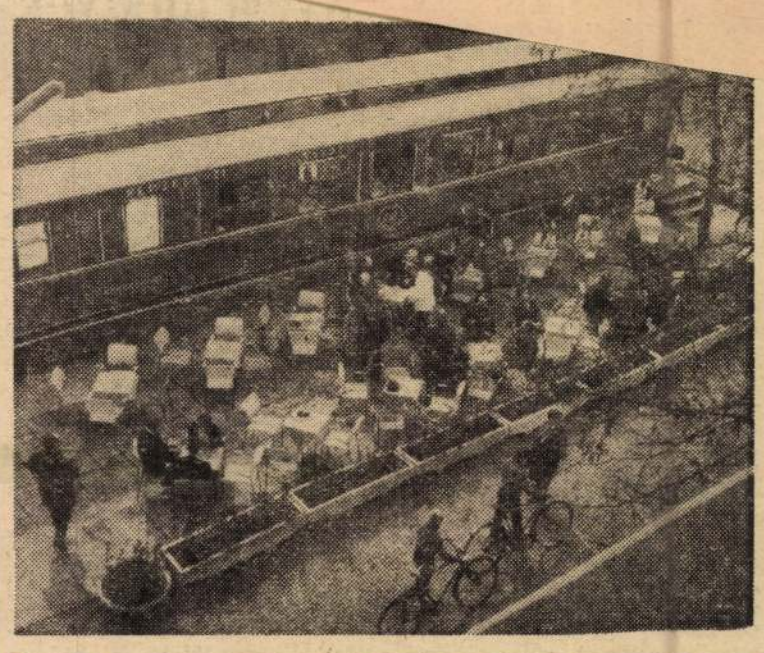

Ötletes kezdeményezéssel lepte meg a Közlekedési Múzeum vendégeit a MÁV Utasellátó Vállalat. Az egyik legkeresettebb múzeum környékén, a Városligetben, eddig a látogatók nem találtak pihenőhelyet, ahol olthatták volna szomjukat. A Közlekedési Múzeum mellett vasárnap megnyílt a Múzeum Eszpresszó, ahol a muzeális tárgyként kiállított, egyik legidősebb étkezőkocsiban, valamint az előtte levő térségen fogadják a látogatókat.

A Múzeum Eszpresszó délelőtt 10 órától este 9 óráig tart nyitva.

Hétszázezer háztartásba jut az idén propán-butángáz

Félmillió propán-butángáz-fogyasztót tartanak nyilván az Ásványforgalmi Vállalatnál. Az idén további kétszázezer háztartás számára biztosítanak zavartalan ellátást, 1970-ig pedig egymillióra növekedhet országos viszonylatban a felhasználók száma. Az újabb igények kielégítését jelentős fejlesztés teszi lehetővé. Budaörsön megkezdte próbaüzemelését egy nagy kapacitású töltőtelep, ahol korszerű félautomatikus rendszerrel működő dán gyártmányú berendezésen naponta két műszakban 10—12 ezer palack töltését bonyolítják majd le. Ezzel a mennyiséggel nemcsak a fővárosi, hanem a Pest megyei és az észak-dunántúli háztartások szükséglete is folyamatos lesz. Hasonló kapacitású új telep kapcsolódik be a termelésbe, ez Szajolban épül, és tavasszal kezdi meg működését. Nyíregyházán a hagyományos módszerrel működő, de új töltőüzemet bocsátanak ez évben rendelkezésre.

Az ország területén jelenleg 270 telepen foglalkoznak palackcserével. Az év folyamán újabb 70 helyen szervezik meg a cserét.

Az Ikarus-gyár „újszülöttje":

Autóbusz aluminiumból

Az Ikarus székesfehérvári gyáregységében négy évvel ezelőtt létesült a kísérleti és kutatócsoport, amelynek feladata a könnyűfémek fokozott alkalmazása a gépjárműiparban. Az 1970-ig szóló program keretében elsőnek az Ikarus 115-ös készült el; egy Csepel-alvázas, alumínium felépítményű, zárt szállítókocsi. Ezt követte két, ugyancsak acél alvázas, alumínium felépítményű Ikarus 112-es autóbusz, az egyik városi, a másik pedig városközi közlekedésre. Ezek — a sikeres próbák után — nemsokára már forgalomba állnak a székesfehérvári MÁVAUT járatain. Nemrégiben kikerült a kísérleti műhelyből és elindult próbaútjára a modern vonalú, panorámikus ablakokkal ellátott Ikarus 114-es kísérleti példánya.

Az Ikarus-gyárnak ez az „újszülöttje" az első teljesen alumínium szerkezetű — tehát alumínium alvázas és felépítményű — autóbusz. A felépítmény hegesztett és ragasztott cseredarabos elemekből áll, s mint ilyen, világviszonylatban egyedülálló járműkonstrukció; egyetlen szegecs sincs benne.

Az Ikarus 114-es hasonló rendeltetésű, mint a már jól ismert Ikarus 55-ös távolsági busz, de hattal több ülő utast szállíthat, súlya pedig kereken kétezer kilóval könnyebb. *Horváth Kálmán* és *Simon Ferenc* vezető mérnökök elmondották, számos más tulajdonsága is — korrózióállósága, biztonsága karambol esetén — felülmúlja a hagyományos acélanyagból készült buszokét. Utazósebessége a beépített 192 lóerős MAN-motorral elérheti az óránkénti 120 kilométert. A busz belső terének kialakítása is a könnyűfém- és a műanyagtechnológiának felel meg, s az újszerű megoldások egész sorával találkozik benne az utas. Minden ülése előrefordított, kényelmes helyet biztosít, s külön szellőztetést kap, amit az utas maga szabályozhat. A központi szellőztetőberendezés, amelyet a vezető kapcsol, óránként harmincszor cseréli a kocsi levegőjét

K. V.

Hűvös idő

Európa időjárásában vasárnapra virradóan nem sok változás mutatkozott. A hőmérsékleti viszonyok tekintetében Nyugat- és Kelet-Európa között fennálló néhány fokos különbség továbbra is fennáll; nagyjából a Budapesten átmenő észak—déli irányú vonaltól keletre fekvő részeken a legmagasabb nappali hőmérséklet általában 2—4 fokkal magasabb az utóbbi évek megfelelő átlagos értékénél, a nyugati és déli részeken viszont egy-két fokkal alacsonyabb. Közép-Európában — és így országunkban is — a hőmérsékleti viszonyok általában az évszaknak megfelelőek.

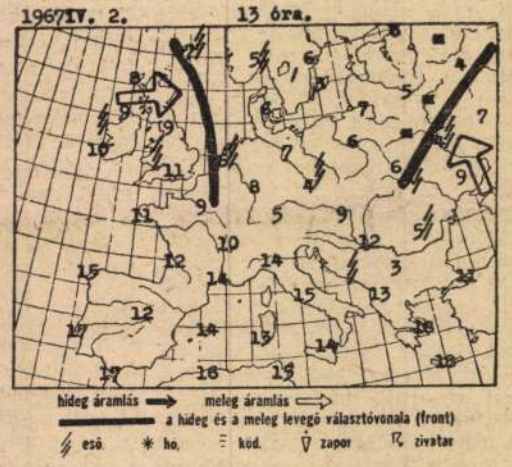

A lassú változást előkészítő légköri folyamatok közül kettőt kell említenünk. Az óceán felől érkező enyhe levegő vasárnap elérte Franciaország nyugati partvidékét. Útja folyamán a Britszigeteken nagy kiterjedésű esőket okozott. Pályája azonban erősen északnyugati irányú, ezért nem várható, hogy Közép-Europa időjárására számottevő hatással legyen. A Kaukázus térségéből észak felé haladó enyhe levegő viszont a Szovjetunió európai területén állandósítja a már említett viszonylagos enyheséget. A két enyhe áramlás közötti Közép-Európa területére hűvös levegő áramlik és mérsékeli a mind hosszabbá váló nappalok folyamán jelentékennyé váló napsütés melegítő hatását. Az északi beáramlás sebessége országunkban helyenként elérte az óránkénti 40—45 kilométeres átlagos értéket, a széllökéseké pedig az óránkénti 60 kilométert. A hőmérséklet vasárnap a kora délutáni órákban 8—12 fokig emelkedett. Egy-két helyen jelentéktelen mennyiségű csapadékot adó zápor futott át.

Időjárásunk jellegében hétfőn nem várunk lényeges változást.

Várható időjárás ma estig:

Változó mennyiségű felhőzet, szórványosan kisebb eső vagy hózápor. A helyenként erős északi, északkeleti szél kissé mérséklődik. Hűvös idő. Várható legmagasabb hőmérséklet 7—12 fok között.

A Duna vízállása vasárnap Budapestnél 446 centiméter; a másra várható vízállás 435 centiméter.

DIÓSGYŐRI GÉPGYÁR

könyvjóváírással átvesz

1 db műanyagtárcsás darabolót,

4 db SD—25 excentersajtóhoz szalagadagolót,

1 db 5 mm-ig ponthegesztőt.

Ügyintéző: Simon O. DIGÉP. Miskolc, 14—131, 711 mellék

...lások

...IN születésnapjára

...békéért folyó harcunk eredmé...nyeiről és hibáiról, jövő fel...adatainkról számolunk be.

És felsorolta az iskola diák...jainak munkáját, eredményeit ...emaradásait. Arca kipirult és a vendégek szemében könny csillogott, amikor lelkes hangon folytatta:

— Csapatunk felajánlása volt, hogy minden 5-ös feleletet egy rózsaszál Sztálin ünnepi csokrában. Tudjuk azt, hogy Sztálin a mi szorgalmunkból, 5-ös feleleteinkből összerakott csokornak sokkal jobban örül, mintha élő virágot küldenénk Neki.

Csapatunk az elmult hónapban 681 szál rózsát, 5-ös feleletet gyüjtött ebbe a csokorba.

Minden munkánkban állandóan Sztálin harcos élete lebeg előttünk példaképül. Kívánjuk, hogy még sokáig, sokáig éljen, s továbbra is irányítsa s vigye győzelemre a béke ügyét — fejezte be a kis úttörőlány nagy tapssal fogadott beszédét. A díszterem percekig visszhangzott Sztálin éltetésétől.

Most a rajparancsnokok tettek jelentést csapatuk munkájáról. Egymás után sorolták fel az elmult hónap eredményeit. A 3-as raj parancsnoka például ezt jelentette:

— **Ebben a hónapban 130 rózsát tűztünk Sztálin születésnapi csokrába.**

De voltak hibáink is. Történelemből gyengék voltunk, a karénekről pedig sokan távolmaradtak.

Amikor véget értek a beszámolók, az eredményekről és az önbírálatról szóló jelentések, Szépfy Tibor, az iskola igazgatója beszélt és részesítette dicséretben az egyes úttörőket és osztályokat. Nyilvános dicséretet kapott az V/b osztály a helyesírás javulásáért és mert a sztálini csokorba 146 ötös feleletet gyüjtött. A VIII/a és b osztályok dicséretben részesültek, mert az egész osztály hibamentesen dolgozta ki az algebra feladatokat. A VI/b osztály legjobb tanulópárja: Gönczy és Ambrus pajtások jó munkájukért, Pick Júlia pajtás, mint a legjobb rajparancsnok, Stingl pajtás az V/a-ból fokozott jó munkájáért, Rotter pajtás példás szorgalmáért részesült nyilvános dicséretben. Ezenfelül még jutalmat is kapnak.

Ezzel véget ért a közgyűlés hivatalos része és következett a tarka, ünnepi műsor.

Gárdonyi Jenő

Tudod-e pajtás,

hogy a pók 1, a méh 5, a mókus 7, az aranyhal 15, a galamb 20, a veréb 40, a teve 50—60, a gólya 70, a varjú 100, a krokodilus 300, a teknősbéka 350 és a cethal átlag 500 évig él?

●

ÜZENJÜK

Boschán Mária (89), Budapest, Kazár Károly (100), Budapest, **Somhuti Zsuzsa** (31), Budapest-Pestszentlőrinc és **Técsy Erzsébet** (26), Hódmezővásárhely, új rejtvénymegfejtő pajtásainkat szeretettel köszöntjük és szeretnénk minél sűrűbben olvasni levelüket. — **Kövesi-Toronyi Judit** (82), Sopron. Kis türelem, hiszen egyelőre csak 50 pontod van, a nyeréshez pedig legalább háromszor annyi kell. — **Ifj. Dudás István** (23), Budapest. Az előbbi üzenet neked is szól, tehát légy szorgalmas. **Fürst Pamika** (14), Budapest. Szeretettel kívánunk gyógyulást és köszönjük a rajzodat.

Mélyépítő Vállalat keres központi javítóműhelyébe gyakorlott

géptechnikusokat,

főgépészeket (motor), **motor- és autószerelőket, lemez- és géplakatosokat**

rövid életrajzzal.

«Mélyépítő» jel. főkiadóba.

SZAKSZERŰ GALLÉROZÁS INGJAVÍTÓMŰHELYNÉL

Szentkirályi-u. 2. (Rákóczi-útnál)

REJTVÉNYSZELVÉNY

MAGYAR NEMZET KIS PAJTÁSOK 51

Asszony és divat

A HÓ

meghozza a téli sport örömeit. A sportruhadivat egyszerű és célszerű. Megoldásokban ötletes, színekben vidám.

SPORTHOZ,

kiránduláshoz, utazáshoz jó viselet az idén újból feltűnt nadrágszoknya. Kockás, mintás, vagy egyszínű szövetből egyformán divatos. Derékpántja övbujtatóval készül (mint a férfinadrágok), bőröv való hozzá. A sí- és a sportnadrág változatlan, anyaga: szövet, impregnált lóden, vagy kord. Színei: lóden zöld, sötétkék, fekete, barna.

A MELLÉNY

a sportruhánál jól érvényesül. Vattelánnal bélelt, sottis szövet és flanellmellény, blúz és pulóver fölé csinos is, meg jó meleg is. A szövetmellény gyakran készül kötött ujjakkal. A kötés a szövet színétől eltérő, élénk színű. Sötétkék szövethez szép a piros, piros-fekete sottis szövethez pedig a fekete kötött ujj. Láttunk sportmellényt kordbársonyból is. Legszebb a bordó — fehér béléssel. A legújabb modell az ujjnélküli, színes irha sportmellény és a kötött ujjas, rövid irha sportkabát.

A KÖTÖTT-SZÖVET

összeállítás sportholmiknál sokszor szerepel: az egyszínű szövet sportkabátot színes kötött gallér, zsebhajtó, derékrész vagy kézelő díszíti.

A KÉTSZÍNŰ

sportpulóver a legdivatosabb. Szép és ízléses a piros-fekete: a pulóver nyaka, karja és dereka fekete, a többi — piros. Sporthoz igen szép a fehér pulóver is. A kötött sportruházatnál elmaradhatatlan a színes kesztyű, sapka, harisnya és sál. Csúcsos, zsoké, svájci és jambósapka a divat. A kötött kesztyű tarkamintás, tenyere pedig egyszínű. A sportharisnya bordás vagy kockás kötésű. Divatszínei: sárga, zöld, piros, bordó. A sál: kockás! A harisnya, kesztyű, sapka és sál mintája vagy színe egyezik.

BALLONBÓL

sokféle sportholmi készül: blúz, kabát, blúzkabát (lumberjack), zubbony. A ballont kockás flanellel, szövettel vagy papírszerűen tűzött vattelinozott selyemmel bélelik. A blúznál, meg a kiskabátnál legjobb megoldás, ha a derékon szalagbefűzéssel vagy gumibehúzással csukódik. A ballonszínek közül sportruhára a zöldes-szürke és a drap a legalkalmasabb. Ballonra is divatos a kötött díszítés. Ballon kötött összeállítás kesztyűmegoldásokban is szerepel. (Mint a rajzon is látható.)

A KAPUCNI

védi legjobban a fejet a hidegtől. Sportkabátokra a kapucni rendszerint rágombolható. A kapucnit is bélelik szőrmével, szövettel vagy flanellal. Jó ötlet mindkét oldalán viselhető kapucni.

KOCKÁS

flanellblúz a sportöltözködésben is kedvelt. Újdonság a kézzel festett flanellblúz. A sportblúzok zippzárral csukódnak és némelyik modellen a zsebet is zippzár díszíti és zárja.

SPORTKOZMETIKA

1. a sportolás «pirosít» — tehát ne használjunk festéket. 2. Az arcbőrt jól krémezzük (különösen a szem környékét) és gyengén puderozzuk át. 3. Sport, kirándulás után az arcbőrt mossuk le és megszokott krémünkkel masszírozzuk át.

4.

Villamoson, autóbuszon, fogaskerekűn sokan utaznak. Olyanok is, akik nem sportolnak és a sílécet nem kedvelik sem a lábukon — sem a fejükön...

(fb)

Színházak és mozik műsora:

Operaház: Vas.: Diótörő (11), Este: Nincs előadás, H.: Varázsfuvola (7), K.: Carmen (11), Diótörő (7), Sze.: Nincs előadás, Cs.: Hovanscsina; C. 7. (7), P.: Diótörő; K. 2. (7), Szo.: A nürnbergi mesterdalnokok (6), Vas.: Denevér (7).

Nemzeti Színház: Vas.: Nincs előadás, H., Cs.: Figaro házassága (7), K., Vas.: A Noszty-fiú (7), Sze., P.: Ljuba Jarovája (½7), Szo.: Amerika hangja (7). Bérletek: Sze.: NKO VII., Cs.: NKO IX., P.: NKO XI.

Magyar Színház: Vas.: Nincs előadás, H., Sze., Cs., Szo.: Ármány és szerelem (7), K., P., Vas.: Szerelmi házasság (7). Bérlet: Sze.: Gárdonyi.

Madách Színház: Vas.: Nincs előadás, H.-tól Szo.-ig: Ilja Golovin (7), Bérletek: Sze.: Krecsányi, Cs.: Tamási, P.: Porzsolt, Szo.: Dargó—Fazekas.

Belvárosi Színház: Vas.: Nincs előadás, H.-tól Vas.-ig: Diplomaták (7). Bérletek: K.: Ábrányi, Sze.: Jacobi, Cs.: Kassay, P.: Nyéki, Vas.: Fehérvári.

Ifjúsági Színház: Vas.: Nincs előadás, H.-tól Vas.-ig: Az apák ifjúsága (7). Bérletek: H.: Budanovics—Marschalko, Sze.: Doppler, Cs.: Faludi, P.: Varsányi, Szo.: Eötvös, Vas.: Ghézri—Major G.

Vidám Színház: Vas.: Nincs előadás, H.: Házasság hozománnyal (½3, 7), K.: Ingyenélők (½3, 7), Sze.: Cs.: Ingyenélők (7), P., Szo., Vas.: Házasság hozománnyal (7). Vidám Szilveszter (11). Egész héten bérletszünet.

Ülői Színház: Vas.: Haza akarok menni (½4). Este: Nincs előadás, H.-tól Vas.-ig: Haza akarok menni (H.: ½4, ½8), K., Sze., Cs., P., Szo., Vas.: ½8). Bérletek: H.: Náday, K.: Gyenes.

Fővárosi Operettszínház: Vas.: Aranycsillag (½3). Este: Nincs előadás, H., K.: Aranycsillag (½3 7), Sze.-tól Szo.-ig: Aranycsillag (7), Vas.: Aranycsillag (½7), Szilveszteri műsor (11). Bérletek: Sze.: Baiza—Vörösmarty, Cs.: Csepreghy, Szo.: NKO XIII., Vas. este: Jósika.

Fővárosi Varieté: Vas.: Nincs előadás, H.-tól Vas.-ig: A sziget rózsái (8. Vas. 4 is).

Kamara Varieté: Vas.: Akinek nem inge... (½4). Este: Nincs előadás, H.-tól Szo.-ig: Akinek nem inge.. (7), Vas.: Akinek nem inge.. (½4, 7, 11).

Városi Színház: Vas.: Nincs előadás, H.: Nevesselek gyerekek (½11) Cigánybáró (3) Szól az ének, áll a tánc (8), K.: Cirkusz (½4) Offenbach-est (8), Cs.: János vitéz: VSZ IV/5.—Dőry (7), Szo.: A sevillai borbély (7), Vas.: Cigánybáró (3), Szilveszteri kabaré (8, 11).

Állami Bábszínház: Sze.-ig: A csuka parancsára (11). Fenyőfa ünnep (3, 5), K., Sze., Cs.: A nyúl meg a kandúr (½8), Cs., P., Szo.: Fenyőfa ünnep (3, 5), Vas.: A csuka parancsára (11). A nyúl meg a kandúr (3, 5), Vidám szilveszter (10). Bérletek: K. este: Mosonyi, Sze. este: Lotz, Cs. este: Máder.

A Rádió színházi műsora:

H.: Mellette áll a Komáromi (Petőfi 15.00), Csipom Palika (Petőfi 18.40), Kultúra (Kossuth 20.20) K.: Túz a folyó (Petőfi 18.40), Tánya (Kossuth 20.20), Giacomi Schicchi (Kossuth 23.00), Cs.: Rigoletto (Petőfi 20.00) Szo.: Házasság hozománnyal (Petőfi 19.20), Céltalan asszonyok (Kossuth 20.30), Vas.: Ezt játsszák ők... (Petőfi 17.00) Bábszínházi (18.40), Holnap Ülöv (Kossuth 20.25).

Mozik műsora:

OROSZ KÉRDÉS (magyarul beszélő szovjet film): SZIKRA (Lenin-krt. 120) 5, 7, 9 v., ü. 3, URÁNIA (Rákóczi-út 21.) 4, 6, 8, ROYAL (Kispest) 6, ½9, v., ü. ¾4.

KIS KATALIN HÁZASSÁGA (új magyar film): VÖRÖS CSILLAG (Lenin-krt. 45) ½5, ¾7, 9, v., ü. ½8, CORVIN (Kisfaludy-kőa) 4, ½7, ½9, DÓZSA (Róbert K.-krt. 61.) ½5, ¾7, 9, v., ü. ½3, MÁJUS 1 (Mártírok-útja 55) ½5, ¾7, 9, v., ü. ½3, FELSZABADULÁS (Fórián-tér 3.) ¾4, 6, ½9, v. ü. ¾2, MUNKÁS (Kápolna-u. 3/b.) ½6, ¾8, v., ü. ¼4, TÁNCSICS (Csepel) 5, ½8, v., ü. ½3, TÁTRA (Perzs.) ½6, 8, v., ü. 3, KORZÓ (Ujpest) ½4, 6, ½9.

BERLIN ELESTE I—II. rész (magyarul beszél.): PÁTRIA (Népszínház-u. 13.) 4, 7 v., ü ½3, ½6, ½9, ADMIRÁL (Mártírok-útja 5.) 5, 8, v., ü. 2, 5, 8

A TRUBADUR (Verdi operája filmen): DUNA (Fürst S.-u. 7.) ½5, ¾7, 9, v., ü. ¼3, FORUM (Kossuth L.-u. 18.) 4, ¼7, ½9, v. ü. ¾2.

LEGÉNY A TALPÁN (Szimonov színművéből): BRIGÁD (P.-őrinc) ½6, ½8, v., ü. ¼4.

ERDEI TÖRTÉNET és ARTYEK (színes szovjet filmek): FÁKLYA (Lenin-krt. 88.) d. u. ½5-től este 11-ig és v., ü. d. e. ½11-től este 11-ig folytatólag, FÉNY (Ujpest) d. u. 5-től este ½10-ig és v., ü. d. e. ½11-kor és d. u. ¼4-től este ½10-ig folytatólag.

KÖVIRÁG (színes szovjet film): ÚTTÖRŐ (Bajcsy-Zs.-út 38.) 4 6, v., ü. 10, 2, 4, 6, KOSSUTH (Váci-út 14.) ½5, ¼7, ½9 v., ü. ½3.

Kárhozottak összeesküvése (magyarul beszélő színes szovjet film): BÁSTYA (Lenin-krt. 8.) 10, ¼1, ½3, ¾5, 7, ¼10, ADY (Somogyi B.-út 3.) 4, ¼7, ½9, v., ü. 2, SAVOY (Ilkői-út 4.) ¼4, ¾6, 8, SZABADSÁG (Bartók B.-út 64.) 4, ¼7, ½9,

Berlin eleste I. rész (magyarul beszélő színes film): JÓZSEF ATTILA (Kálvária-tér 7.) 4, ¼7, ½9, GLÓRIA (Thököly-út 56.) 4, 6, 8, v., ü. 2,

Istenek tanácsa (német film): BETHLEN (Bethlen-tér 3.) ¼4, 6, ½9, ZUGLÓI (Angol-u. 26.) ½5, ¼7, ½9.

Zene a völgy (román film): MARX (Landler J.-u. 39.) 4, 6, 8, v., ü. 2.

Mindennapi kenyerünk (film a háború utáni Németország életéről): ÓBUDA (Selmeci-u. 14.) ½5, ½7, ½9, v., ü. ½3.

Semmelweis (az anyák megmentője): ELIT (Szt. István-krt. 16.) ½5, ½7, ½9, v., ü ¼3, UGOCSA (Ugocsa-u. 10.) ¼4, ¾6, 8

Dalolva szép az élet (magyar vígj.): STUDIO (Akácfa-u. 4.) 4, ¼7, ½9 v., ü. ¾2, (prol!). TINÓDI (Nagymező-u 8.) ½5, ½7, ½9, v., ü. ½3, ÉVA (Erzsébet kir.-né-útja 36/b) 4, 6, 8, v., ü. 2

Van hazánk (magyarul beszél). PHÖNIX (Rákóczi-út 68.) 11 1, 3, 5 7, 9, dec. 25-től: KULTÚR (Kinizsi-u. 28.) 4, 6, 8.

Az uzsorás (Balzac novellája nyomán): KULTÚR (Kinizsi-u 28.) 4, 6, 8.

Ezerarcú hős (ellenállási film): ASTÓRIA (Szt. László-tér 14.) ½6, ¼8, v., ü, ¼4.

Öt zászlók (vígjáték): Árpád (Kerepesi-út 146.) ½6, ½8, v., ü. ¼4.

DECEMBER 24-ÉN, VASÁRNAP

a budapesti filmszínházak

UTOLSÓ ELŐADÁSA ELMARAD.

Pórul járt keresztesvagyak (vígjáték): ELŐRE (Delej-u. 41) 6, 8, v., ü. 4.

Legény a tajgáról: ÁRPÁD (Kerepesi-út 146.) dec. 25-től ¼4, ½6, ½8.

Vidám vásár (színes zenés film): ELŐRE (Delej-u. 41.) dec. 25-től: ¼4, ¾6, 8.

Híradó mozi (Lenin-krt 13.) 1. Magyar híradó 2. Szovjet híradó 3. SZTÁLIN-HÍD 4. A MUNKA HŐSE 5. SÚLYEMELŐK. Reggel 9-től este 11-ig folytatólag.

A moszkvai rádió műsorából

VASÁRNAP, DECEMBER 24.

Moszkva I. 18.00: Orosz szimf. keringők és polkák. — **19.00:** Orosz dalok. — **20.00:** Moldvai dalok és táncok. — **22.35:** Kiváló művészek hangversenye.

Moszkva II. 18.45: Szimfónikus hangverseny a Vörös Hadsereg Központi Házából.

HÉTFŐ, DECEMBER 25

Moszkva I. 16.30: Tarka-est Lenin grádból. — **17.15:** Réti forradalmi dalok. — **23.10:** Arenszkij: Hegedűverseny.

Moszkva II. 21.00: Irodalmi és zenei est.

KEDD, DECEMBER 26.

Moszkva I. 17.15: Szovjet szerzők dalai. — **22.35:** Dal, tánc, muzsika.

Moszkva II 19.45: Karácsonyi dalok. — **20.15:** Csuhajosan: Karácsonyi zenés játék. — **21.30:** Orosz dalok.

SZERDA, DECEMBER 27.

Moszkva I. 17.30: Könnyű zene. — **21.00:** Új szovjet kamarazenei művek.

Moszkva II. 21.30: Szovjet szerzők dalai. — Utána: Alekszandrov: Vörösbegy házassága operett.

CSÜTÖRTÖK, DECEMBER 28.

Moszkva I. 22.05: Szirelny kov-operettekből. — **22.35:** A szovjet köztársaságok kiváló művészeinek hangversenye. — **23.03:** Szovjet szerzők keringői.

Moszkva II. 19.35: Tarka művészegyüttes.

PÉNTEK, DECEMBER 29.

Moszkva I. 21.15: Operarészletek. — **22.05:** Orosz dalok.

Moszkva II. 20.15: Szovjet-Turkmenisztán dalai.

SZOMBAT, DECEMBER 30.

Moszkva I. 17.15: Voronyezsi énekkar. Orosz dalok. — **22.05:** Szovjet szerzők dalai és táncszámai. — **23.30** Obuhova, Spiller, Ivanov és Szofronyeckij énekművészek hangversenye.

Moszkva II. 17.00: Az Állami Zeneművészeti Főiskola növendékeinek hangversenye.

Véletlen vagy tudomány?

«Szerencséje volt, mert a véletlen segítette» mondják gyakran egy-egy találmánnyal kapcsolatban. Néhány eset kapcsán érdemes megnézni miben segítette a véletlen a feltalálót.

1828.

Wöhler, egy akkor még ismeretlen vegyész, ammóniumkloridból és ezüstcianátból ammóniumcianátot akar előállítani, de legnagyobb meglepetésére a nyert termék karbamid lett. Ezzel Wöhler véletlenül felfedezte a karbamid mesterséges előállításának módját. E felfedezés forradalmi jelentőségű volt, mert a karbamid volt az első mesterségesen előállított szerves vegyület, amilyet pedig az akkori felfogás szerint sohasem sikerülhet laboratóriumban létrehozni, hiszen annak előállítására «életerőre» van szükség. Wöhler felfedezése a biológia és a kémia «épületét» alapjaiban ingatta meg: a biológusok szakítottak az életerőről vallott metafizikus felfogással és nyilvánvalóvá lett, hogy az élő szervezetben végbemenő életvegytani folyamatokra is érvényesek a kémia törvényei. E felfedezés indította meg a szerveskémia fejlődését is, melynek eredményeként ma már több mint félmillió szerves vegyületet ismerünk. Mindebben azonban Wöhlernek igen kevés szerepe van — mondhatná valaki —, mert felfedezése véletlen volt.

1895.

Röntgen professzor, mint abban az időben számos fizikus, katódsugarakkal kísérletezik. Egyik kísérlet közben észreveszi, hogy a kísérletekhez használt báriumplatinocianid ernyő világít. Kísérletek sorozata után Röntgen megállapítja, hogy e jelenség oka egy addig ismeretlen, új sugárzás. E sugarak felfedezése korszakalkotó volt a természettudományok legtöbb ágában, főleg azonban a fizikában és az orvostudományban, újabban pedig a technikában is. Persze Röntgennek is szerencséje volt, amikor az azóta róla elnevezett sugarak kísérlete közben «véletlenül» jelentkeztek.

1896.

Popov, a rádió feltalálója kísérleteket végez a kronstadti kikötőben. Már három és fél kilométerre sikerül jeleket leadni és két hajó között is tud rádióösszeköttetést létesíteni, ami abban az időben nagy eredmény volt. Kísérletezés közben azt észleli Popov, hogyha egymással rádióösszeköttetésben levő két hajó közé egy harmadik kerül, úgy arról a hullámok visszaverődnek és a leadott jeleket nem lehet felfogni. Ezzel Popov ugyancsak «véletlenül» a radar első feltalálója is volt.

A fenti néhány kiragadott példához hasonlót ezrével ismer a természettudományok és a technika története. Megemlíthetnénk Böttgert is, aki aranyat akart csinálni és feltalálta — a porcelánt, Becquerelt, aki uránszurokércet vizsgált és felfedezte a rádióaktivitást, Moniert, aki pálmákat termesztett, de nem volt pénze a szállításukhoz szükséges vödrökre, ezért cementvödröket készített, amelyeket vaspántokkal vett körül és — felfedezte a vasbetont, Dunlop állatorvost, aki megúnta, hogy fiának fakerekű kerékpárját (az ő korában csak olyan volt) állandóan javítsa és ezért a kerti locsolót kötötte a kerekekre és — feltalálta a gumiabroncsot, Spitalynüjt, a szupergolyószóró feltalálóját, aki találmányát nem tudta gyakorlatban megvalósítani, mert az olyan gyorsan dolgozott, hogy minden rugó rövid idő alatt darabokra törött és egy, az ócskavas között talált kerékpárnyereg fonott rugóiban találta meg a keresett megoldást. Felesleges azonban folytatni a felsorolást, helyette inkább nézzük meg, hogy e találmányok (nevezzük egységesen így azokat)

valóban véletlenül keletkeztek-e?

Vegyük először Wöhler esetét. Véletlennek mondhatjuk, hogy Wöhler vegyész lett, mert éppen úgy lehetett volna katona, ügyvéd vagy gyógyszerész is, az is véletlen volt, hogy cián-vegyületekkel foglalkozott, hogy a már említett két vegyületet reagáltatta egymással. Az azonban már nem véletlen, hogy ammoniumkloridból és ezüstcianátból karbamid lett, mert ez kémiai törvényszerűség és a két vegyület egymásra való hatása esetén szükségszerűen karbamid keletkezik. Nem véletlen az sem, hogy Wöhler felismerte, hogy a keletkezett vegyület karbamid és nem ammoniumcianát, amint azt pedig eredetileg várta.

A Röntgen-sugarak felfedezésénél sem tagadható bizonyos mértékben a véletlen szerepe; a felfedezéssel kapcsolatban (de csakis azzal kapcsolatban) az véletlennek mondható, hogy Röntgennek módjában volt tanulni, hogy éppen fizikát tanult, hogy elméleti fizikával foglalkozott, sőt ad absurdum folytatva, hogy abban az időben a katódsugarakat már ismerték, de az már szükségszerű volt, hogy a báriumplatinocianid-ernyőn a Röntgen-sugarak fluoreszkálnak. Az sem volt véletlen, hogy Röntgen a sugarakat megtalálta, mert az fáradságos és alapos kutatás eredménye volt.

Popov sem gondolt arra, hogy ha rádióösszeköttetésben levő hajó közé egy harmadik kerül, akkor a hullámok arról visszaverődnek, mégsem mondhatjuk ezt véletlennek, mert ez fizikai törvényszerűség. Mint az előző esetekben, itt is közrejátszott a véletlen, talán éppen akkor, amikor a két hajó közé egy harmadik került. Teljesen téves lenne azonban ebben az esetben azt gondolni, hogy a harmadik hajó «gondviselésszerűen» avatkozott be a kísérletbe mert nyilván annak is meg volt a maga oka, ez azonban Popov kísérlete szempontjából érdektelen (ugyanez vonatkozik természetesen a többi esetre is).

A felsorolt esetekből is láthatjuk, hogy

a véletlent, mint előidéző tényezőt nyugodtan elhanyagolhatjuk

csekély jelentősége miatt, a nélkül azonban, hogy jelenlétét tagadnánk. Ki állítja ugyanis azt, hogy pl. Faraday azért fedezte fel az indukciót, a mai fejlett elektrotechnika alapját, mert véletlenül könyvkötő inas volt és könyvkötések közben sokat olvasott?!

A fenti esetek is bizonyítják, mennyire nem elegendő a véletlen. Popov, Röntgen, Wöhler nem készen kapták találmányukat, felfedezésüket, hanem azért alaposan megdolgoztak és kérdés, más mit kezdett volna a kapott lehetőségekkel.

A feltalálás többnyire komoly alkotó munka eredménye. Nem elegendő azonban a találmány kidolgozása sem, az is szükséges, hogy a feltaláló annak jelentőségét is felismerje, akár tudományos, akár gyakorlati vonalon. Ennek bizonyítására egy példa is elegendő: 1867-ben jelentette be Siemens új találmányát, a dinamót, melynek jelentőségét felesleges ismertetni. Jedlik Ányos, a budapesti egyetem fizikatanára azonban már 1861-ben elkészítette a dinamót, de nem tartotta szükségesnek azt ismertetni. Az is fontos, hogy a feltalálót a társadalom segítse találmánya hasznosításában és meg is érlse annak jelentőségét. Popov felismerte a rádió és a radar jelentőségét, de a cári Oroszországban nem tartották szükségesnek e két találmány gyakorlatba vételét. Szoboljev orosz kutató 1901-ben hiába fedezte fel az inzulint, az akkori uralkodóosztály nem értette meg annak óriási fontosságát. Polzunov hiába fedezte fel a gőzgépet két évtizeddel Watt előtt, az akkori orosz gyárosoknak nem volt arra szükségük.

Természetesen nemcsak azt szabad feltalálásnak elismerni, aminek gyakorlati jelentősége van, mert a tudomány szempontjából ez mindegy és sohasem lehet tudni, melyik elméleti felfedezés lesz egyszer feltalálható; Curiené felfedezése pl. egyenes vonalban vezet az atomenergia felszabadításához.

Az elmondottakból megállapíthatjuk, hogy

nem véletlen hozza létre a találmányt,

hanem a feltaláló sok türelmet igénylő kutató munkája, mely a más kutatók munkáját és eredményeit is figyelembe veszi. Ahhoz, hogy Edison a villanyégőt feltalálta, illetve valójában csak egyetlen fogással tökéletesíthesse, szükség volt Lodüginre, Jablocskovra, Bolüginre, Adamsre, De Changuyre, Groverre, nem kevésbbé Voltára, Ampere-re, Faradayre stb. stb. munkásságára. Az elődök hosszú sorának munkássága nélkül nincs találmány, bármilyen szerencsés véletlen is segíti a feltalálót.

Egy találmány, egy új felfedezés nem véletlenül, hanem legtöbbször szükségszerűen jön létre és a véletlen csak a kísérő körülményekben játszik közre. Ha a tudomány már elérte azt a fokot, melyen az új feltalálás lehetősége már adva van és arra a haladás szempontjából szükség is van, akkor azt valaki előbb vagy utóbb fel fogja találni, ha nem X, akkor Y. A feltaláló személye lehet esetleg véletlen, hiszen egy kérdéssel egyidejűleg többen is foglalkoznak. Bell és Gray a telefont, Lieben és Lee de Forest az elektroncsövet fedezte fel egyszerre és egymástól függetlenül.

A másik és az előbbinél jelentősebb döntőbb oka a találmányok születésének a gazdasági szükségesség. Az ókorban és a középkorban alig találunk jelentős találmányt, csak az új korban, a kapitalizmus fejlődése során lett szükségessé újabb és újabb gépek, nyersanyagok, eljárások, energiaforrások feltalálása. A kapitalizmus imperialista formája azonban már gátja a fejlődésnek és számos olyan nagyjelentőségű találmányt, melyek megvalósítása nem érdeke a tőkésnek, egyszerűen elsüllyesztenek, ilyen pl. az örök gyufa, a szupernylon, a törhetetlen üveg, stb. Ezért nem egy olyan találmány nem valósítanak meg, mely az ember életét szebbé és könnyebbé tenné. A szocialista társadalomban ez lehetetlen, mert abban a legfőbb érték az ember, minden, az ember érdekét szolgáló találmányt megvalósítanak s mivel a szocialista társadalom az ember érdekeit nézi, ezért mindig jobb és jobb új találmányra lesz szükség. Csak egy szocialista államban valósítható meg az atomenergiának a természet átalakítására való olyan méretű felhasználása, amint azt például a Szovjetunióban láthatjuk.

A gazdasági szükség és nem a véletlen szerepe tehát a döntő új találmányok létrejöttében. A véletlen megmutathat egy-egy új lehetőséget, de a feltalálóra, a tudósra vár a feladat, hogy a lehetőséget meg is valósítja, ha pedig ezt elmulasztja szükségszerűen akad más, aki ezt előbb-utóbb megteszi.

Németh Béla

Vegyipari nagyvállalathoz
KERESÜNK
perfekt
MŰSZAKI
ANYAGBESZERZŐT.
«Nagy gyakorlattal»
jeligére küldje be részletes önéletrajzát és előző működési bizonyítványát
ÁLLAMI HIRDETŐBE,
Apponyi-tér 1.

A legboldogabb magyar szobrászművész

A Bajza-utcai epreskerti műteremben tanítványai között találjuk Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművészünket, akit méltán nevezhetünk ma a legboldogabb emberek egyikének. Mikus Sándor Sztálin-szobor tervét találta a bíráló bizottság a kivitelre legalkalmasabbnak és ennél nagyobb feladat és elismerés ma nem juthat szobrászművésznek.

— Szívügyem ez a szobor, amelynek tervezésébe és megalkotásába beleadtam minden örömömet, egész tehetségemet — hangzik a művész válasza, amikor nyilatkozatát kérjük a nagy esemény alkalmából. — Mit is mondhatok a zsüri döntése után? Végtelenül örülök, hogy az én művemre esett a választás és hogy az én elképzelésem szerint önt ik bronzba a nagy Sztálin alakját.

— Nem tagadom, számítottam erre a döntésre, hiszen minden művész úgy alkot, hogy művét a legjobbnak képzeli. Sztálin szobrának esetében halványan is ez a tétel. Amióta a szoborpályázat kiírásra került, éjjel-nappal csak ezzel a témával foglalkoztam. Sokszor ej szaka fe gyujto tam a villanyt és lerajzoltam Sztálin alakját, amint őt lehunyt szemekkel magam előtt láttam. Belém rögződtek arcvonásai, kézmozdulatai, testtartása. A Lenin életéről szóló filmben percekig látható Sztálin. Ezt a filmet sokszor megnéztem és nagyon megfogott ennek a nagy embernek rendkívüli közvetlensége. Megnéztem a Sztálingrádi csata és a Berlin eleste című filmeket is, amelyekben színészek keltik életre Sztálin alakját. Ezek a benyomások, de főként az a határtalan szeretet, amely Sztálin iránt szívünkben él, segítettek ahhoz, hogy a maga emberi valóságában mintázhassam meg Sztálin szoboralakját.

Mikus Sándor csak csekély változtatást eszközölt az első és a most díjnyertes második szobortervén.

— Az első modellen Sztálin könyvet tartott kezében és mint a bölcs tanítómester, aki a szabadságszerető népeknek irányt mutat, emberi egyszerűségében állott a talapzaton. A második modell abban különbözik az elsőtől, hogy Sztálin kezében nincs könyv és kéztartása így sokkal kifejezőbb. Olyan mozdulattal áll hatalmas alakja, mintha beszélne a köréje sereglő népekhez.

A szobornak eddig csak a főalakját ismeri fényképről a közönség. Megkérdeztük a mestert, milyen lesz a szobor a valóságban.

— Sztálin szobra 9 méter magas csiszolt vörösgránit talapzaton fog állani. Maga az alak 6 méter magas lesz és bronzba öntik. A talapzatra két domborművet kerül. Az egyik a felszabadulás jelenetét örökíti meg, amikor az elcsigázott emberek előtódulnak a pincékből és üdvözlik megmentőiket, a felszabadító hős szovjet katonákat. A másik dombormű a békés munkát jeleníti meg, amikor az üzemből kivonulnak a traktorok és munkások, parasztok állják körül az új gépeket. A szobormű architektúrájának terve-ése is röviden befejeződik.

— Életem főművének tekintem Sztálin szobrának megalkotását és rendkívüli megtiszteltetés számomra, hogy ezt a megbízatást elnyertem. A kivitelezésbe épúgy beleviszem szívemlelkem egész melegét, mint a tervezésbe. Ezzel igyekszem leróni a magam részéről is azt a mérhetetlen hálát és szeretetet, amit Sztálin iránt érzek. Sokat köszönhetek neki, mert a felszabadulás, az általa kivívott és megőrzött béke emelt fel engem is a nyomorgó sorsból mai nyugodt, boldog életembe. Sztálinnak köszönhetem, hogy békésen élhetek művészi hivatásomnak és átadhatom tudásomat, tapasztalataimat az új generációnak.

G. J.

Mikus Sándor

A legboldogabb magyar szobrászművész

A Bajza-utcai epreskerti műteremben tanítványai között találjuk Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművészünket, akit méltán nevezhetünk ma a legboldogabb emberek egyikének. Mikus Sándor Sztálin-szobor tervét találta a bírálóbizottság a kivitelre legalkalmasabbnak és ennél nagyobb feladat és elismerés ma nem juthat szobrászművésznek.

— Szívügyem ez a szobor, amelynek tervezésébe és megalkotásába beleadtam minden örömömet, egész tehetségemet — hangzik a művész válasza, amikor nyilatkozatát kérjük a nagy esemény alkalmából. — Mit is mondhatok a zsűri döntése után? Végtelenül örülök, hogy az én művemre esett a választás és hogy az én elképzelésem szerint önthetik bronzba a nagy Sztálin alakját.

— Nem tagadom, számítottam erre a döntésre, hiszen minden művész úgy alkot, hogy művét a legjobbnak képzeli. Sztálin szobrának esetében halványotthon áll ez a tétel. Amióta a szoborpályázat kiírásra került, éjjel-nappal csak ezzel a témával foglalkoztam. Sokszor ejszaka felgyujtottam a villanyt és lerajzoltam Sztálin alakját, amint őt lehunyt szemekkel magam előtt láttam. Belém rögződtek arcvonásai, kézmozdulatai, testtartása. A Lenin életéről szóló filmben percekig látható Sztálin. Ezt a filmet sokszor megnéztem és nagyon megfogott ennek a nagy embernek rendkívül közvetlensége. Megnéztem a Sztálingrádi csata és a Berlin eleste című filmeket is, amelyekben színészek keltik életre Sztálin alakját. Ezek a benyomások, de főként az a határtalan szeretet, amely Sztálin iránt szívünkben él, segítettek ahhoz, hogy a maga emberi valóságában mintázhassam meg Sztálin szobor-alakját.

Mikus Sándor csak csekély változtatást eszközölt az első és a most díjnyertes második szobortervén.

— Az első modellen Sztálin könyvet tartott kezében és mint a bölcs tanítómester, aki a szabadságszerető népeknek irányt mutat, emberi egyszerűségében állott a talapzaton. A második modell abban különbözik az elsőtől, hogy Sztálin kezében nincs könyv és kéztartása így sokkal kifejezőbb. Olyan mozdulattal áll hatalmas alakja, mintha beszélne a köréje sereglő népekhez.

A szobornak eddig csak a főalakját ismeri fényképről a közönség. Megkérdeztük a mestert, milyen lesz a szobor a valóságban.

— Sztálin szobra 9 méter magas csiszolt vörösgránit talapzaton fog állani. Maga az alak 6 méter magas lesz és bronzba öntik. A talapzatra két dombormű kerül. Az egyik a felszabadulás jelenetét örökíti meg, amikor az elcsigázott emberek előtódulnak a pincékből és üdvözlik megmentőiket, a felszabadító hős szovjet katonákat. A másik dombormű a békés munkát jeleníti meg, amikor az üzemből kivonulnak a traktorok és munkások, parasztok állják körül az új gépeket. A szobormű architektúrájának tervezése is rövidesen befejeződik.

— Életem főművének tekintem Sztálin szobrának megalkotását és rendkívüli megtiszteltetés számomra, hogy ezt a megbízatást elnyertem. A kivitelezésbe úgy beleviszem szívemelkem egész melegét, mint a tervezésbe. Ezzel igyekszem leróni a magam részéről is azt a mérhetetlen hálát és szeretetet, amit Sztálin iránt érzek. Sokat köszönhetek neki, mert a felszabadulás, az általa kivívott és megőrzött béke emelt fel engem is a nyomorgó sorsból mai nyugodt, boldog életembe. Sztálinnak köszönhetem, hogy békésen élhetek művészi hivatásomnak és átadhatom tudásomat, tapasztalataimat az új generációnak.

G. J.

Magyar Nemzet, 1950 dec. 24

például ezt jelenti:

— Ebben a hónapban 130 rózsát tűztünk Sztálin születésnapi csokrába.

De voltak hibáink is. Történelemből gyengék voltunk, a karénekről pedig sokan távolmaradtak.

Amikor véget értek a beszámolók, az eredményekről és az önbírálatról szóló jelentések, Szépfy Tibor, az iskola igazgatója beszélt és részesítette dícséretben az egyes úttörőket és osztályokat. Nyilvános dícséretet kapott az V/b osztály a helyesírás javulásáért és mert a sztálini csokorba 146 ötös feleletet gyűjtött. A VIII/a és b osztályok dícséretben részesültek, mert az egész osztály hibamentesen dolgozta ki az algebra feladatokat. A VI/b osztály legjobb tanulópárja: Gönczy és Ambrus pajtások jó munkáju kért, Pick Júlia pajtás, mint a legjobb rajtanácselnök, Stingl pajtás az V/a ból fokozott jó munkájáért, Rotter pajtás példás szorgalmáért részesült nyilvános dícséretben. Ezenfelül még jutalmat is kapnak.

Ezzel véget ért a közgyűlés hivatalos része és következett a tarka, ünnepi műsor.

Gárdonyi Jenő

Tudod-e pajtás,

hogy a pók 1, a méh 5, a mókus 7, az aranyhal 15, a galamb 20, a veréb 40, a nyúl 50—60, a gólya 70, a varjú 100, a krokodilus 300, a teknősbéka 350 és a cethal átlag 500 évig él?

ÜZENJÜK

Kochán Mária (89), Budapest, Károly (100), Budapest, Somkuti Éva (31), Budapest-Pestszentlőrinc Tóth Erzsébet (26), Hódmezővásárhely, új rejtvénymegfejtő pajtásokat szeretettel köszöntjük és szeretnénk minél sűrűbben olvasni levelet. — Köves-Tornyai Judit (82). Dalton. Kis türelem, hiszen egyelőre csak 50 pontod van, a nyeréshez pedig legalább háromszor annyi kell. — Dudás István (23), Budapest. Az idei üzenet neked is szól, tehát légy szorgalmas. Füzesi Pannika (14), Budapest. Szeretettel kívánunk gyógyulást és köszönjük a rajzodat

Mélyépítő Vállalat keres központi javítóműhelyébe gyakorlott

géptechnikusokat,

főgépészeket (motor), motor- és autószerelőket, lemez- és géplakatosokat

rövid életrajzzal.

«Mélyépítő» jel. főkiadóba.

SZAKSZERŰ GALLÉROZÁS INGJAVÍTÓMŰHELYNÉL

Szentkirályi-u. 2. (Rákóczi-útnál)

REJTVÉNYSZELVÉNY

MAGYAR NEMZET KIS PAJTÁSOK 51

kiránduláshoz, utazás. jó viselet az idén újból feltűn nadrágszoknya. Kockás, mintás, vagy egyszínű szövetből egyformán divatos. Derékpántja övbujtatóval készül (mint a férfi-

Színházak és n

Operaházi Vas.: Diótörő (11), Este: Nincs előadás, H.: Varázsfuvola (7), K.: Carmen (11), Diótörő (7), Sze.: Nincs előadás, Cs.: Hovanscsina; C. 7. (7), P.: Diótörő; K. 2. (7), Szo.: A nürnbergi mesterdalnokok (6), Vas.: Denevér (7).

Nemzeti Színházi Vas.: Nincs előadás, H., Cs.: Figaro házassága (7), K., Vas.: A Noszty-fiú (7), Sze., P.: Ljuba Jarovája (½7), Szo.: Amerika hangja (7). Bérletek: Sze.: NKO VII., Cs.: NKO IX., P.: NKO XI.

Magyar Színházi Vas.: Nincs előadás, H., Sze., Cs., Szo.: Ármány és szerelem (7), K., P., Vas.: Szerelmi házasság (7). Bérlet: Sze.: Gárdonyi.

Madách Színházi Vas.: Nincs előadás, H.-től Szo.-ig: Ilja Golovin (7), Bérletek: Sze.: Krecsányi, Cs.: Tamási, P.: Porzsolt, Szo.: Dargó—Fazekas.

Belvárosi Színházi Vas.: Nincs előadás, H.-től Vas.-ig: Diplomaták (7). Bérletek: K.: Ábrányi, Sze.: Jacobi, Cs.: Kassay, P.: Nyéki, Vas.: Fehérvári.

Ifjúsági Színházi Vas.: Nincs előadás, H.-től Vas.-ig: Az apák ifjúsága (7). Bérletek: H.: Budanovics—Marschalko, Sze.: Doppler, Cs.: Faludi, P.: Varsányi, Szo.: Eötvös, Vas.: Ghéczi—Major G.

Vidám Színházi Vas.: Nincs előadás, H.: Házasság hozománnyal (½3, 7), K.: Ingyenélők (½3, 7), Sze.: Cs.: Ingyenélők (7), P., Szo., Vas.: Házasság hozománnyal (7). Vidám Szilveszter (11), Egész héten bérletszünet.

Úttörő Színházi Vas.: Haza akarok menni (½4). Este: Nincs előadás, H.-től Vas.-ig: Haza akarok menni (H.: ¼4, ½8), K., Sze., Cs., P., Szo., Vas.: ½8), Bérletek: H.: Náday, K.: Gyenes.

Fővárosi Operettszínházi Vas.: Aranycsillag (½3). Este: Nincs előadás, H., K.: Aranycsillag (½3 7), Sze.-től Szo.-ig: Aranycsillag (7), Vas.: Aranycsillag (½7), Szilveszteri műsor (11). Bérletek: Sze.: Bajza—Vörösmarty, Cs.: Csepreghy, Szo.: NKO XIII., Vas. este: Jósika.

Fővárosi Varieté: Vas.: Nincs előadás, H.-től Vas.-ig: A sziget rózsái (8. Vas. 4 is).

Kamara Varieté: Vas.: Akinek nem inge... (¼4). Este: Nincs előadás, H.-től Szo.-ig: Akinek nem inge... (7), Vas.: Akinek nem inge... (¼4, 7, 11).

Városi Színházi Vas.: Nincs előadás, H.: Nevessetek gyerekek (½11) Cigánybáró (3). Száll az ének, áll a tánc (8), K.: Cirkusz (¼4). Offenbach-est (8). Cs.: János vitéz; VSZ IV/5.—Dóczy (7). Szo.: A sevillai borbély (7). Vas.: Cigánybáró (3). Szilveszteri kabaré (8. 11).

Állami Rábéziház: Sze.-ig: A csuka narancsára (11). Fenyőfa ünnep (3. 5), K., Sze., Cs.: A nyúl meg a kandúr (½8). Cs., P., Szo.: Fenyőfaünnep (3. 5). Vas.: A csuka narancsára (11). A nyúl meg a kandúr (3. 5), Vidám szilveszter (10). Bérletek: K. este: Mosonyi, Sze. este: Lolz, Cs. este: Máder.

A Rádió színházi műsora:

H.: Melletted áll a Komszomol (Petőfi 15.00). Csipom Palkó (Petőfi 18.40), Kultúra (Kossuth 20.20) K.: Zúg a folyó (Petőfi 18.40), Tánva (Kossuth 20.20). Gianni Schicchi (Kossuth 23.00). Cs.: Rigoletto (Petőfi 20.00) Szo.: Házasság hozománnyal (Petőfi 19.20). Céltalan asszonyok (Kossuth 20.30). Vas.: Ezt játsszák ők... (Petőfi 17.00) Rábéval (18.40). Holnap újév (Kossuth 20.25).

Mozik műsora:

OROSZ KÉRDÉS (magyarul beszélő szovjet film): SZIKRA (Lenin-krt. 120) 5, 7, 9 v., ü. 3, URÁNIA (Rákóczi-út 21.) 4, 6, 8, ROYAL (Kispest) 6, ½9, v., ü. ¾4.

KIS KATALIN HÁZASSÁGA (új magyar film): VÖRÖS CSILLAG (Lenin-krt. 45) ½5, ¾7, 9 v., ü. ½3, CORVIN (Kisfaludy-köz) 4,

Kis Ujság
1949 NOV. 15

Milyen munkafelajánlásokkal ünneplik neves képzőművészeink Sztálin generalisszimusz születésnapját

A magyar *munkásság* munkafelajánlásai Sztálin generalisszimusz hetvenedik születésnapjára a dolgozók minden rétegében komoly visszhangra találtak. *A parasztság és az értelmiség* éppúgy ki akarja venni részét az ünneplésből, mint a példátmutató munkásság. *A december 21-i dátum nagy ösztönzést jelent a magyar művészek számára is*, akik közül néhányat megszólaltattunk és megkérdeztünk, ki hogyan képzeli el Sztálin születésnapjának a magyar művészek részéről történő megünneplését.

Beck András

szobrászművész, a *Derkovics Népi Kollégium* vezetője már majdnem teljesen elkészült Sztálint ábrázoló plakettjével, amelyhez előzőleg hosszas és gondos előkészítő rajztanulmányokat végzett. Ezzel párhuzamosan egy életnagyságú olvasó munkásfigurát mintáz.

— A Kollégium munkás- és parasztszármazású növendékei, számszerint ötvennégyen, kivétel nélkül mind sikeresen lelették a szakéretségit. Óriási élmény volt számomra az a tanulási láz, amely egész nyáron betöltötte a Kollégium épületét. Akkor érlelődött meg bennem az ötlet, hogy olvasó munkásfigurát ábrázoljak.

Bencze László

főiskolai műtermének munkaasztalain rengeteg vázlat hever.

— Szűkebb hazámban, Dudaron egy hatalmas kubikosmunka folyik: a dudari szénbányához vezető vasútvonal meghosszabbítása. Ötszáz kubikos dolgozott ott, rengeteg vázlatot készítettem a nyáron és ezeket fogom egy körülbelül 24 darabból álló toll- és ecsetrajz-sorozatban lerögzíteni.

Műtermének falán egy megnyomorított, egész életét tehernek érző béresasszonyt ábrázoló festmény függ. Dátuma: 1944.

— Ennek a pandantját — *egy mai boldog fiatal paraszt anyát* — fogom megfesteni 100×150-szeres méretben december 21-éig. Ezeknek a munkáknak eszmei értékét felajánlom Sztálin születésnapjára, de amennyiben erre mód kínálkozik és azt megfelelő bírálóbizottság érdemesnek találja, munkáim bármelyikét a legnagyobb örömmel de facto is felajánlom.

Bernáth Aurél

— A Főiskola egyöntetűen határozta el munkafelajánlásait. A növendékekkel egyetértve, úgy döntöttünk, hogy december 21-ig kivétel nélkül mindenki az iskolai munkán kívül otthon egy, *a dolgozó nép életét ábrázoló rajzot, vagy festményt készít.* Mi tanárok pedig elvállaltuk, hogy ezeket a munkafelajánlásokat fokozott figyelemmel kísérjük, korrigáljuk és az egész munkafolyamat alatt minden tekintetben segítségére leszünk tanítványainknak. Ez volna *a felajánlás pedagógiai része*, de ma-

lással járul hozzá az ünnepléshez. A program a jövő hét elején a *Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségében* fog végleges formát nyerni. Én úgy tervezem, hogy az *új Lánchídról* festek egy 70×115 nagyságú képet, amely már vászonra is van téve, ezenkívül a *„Parasztcsalád"* című festményemet is befejezem december 21-éig.

Hincz Gyula

— Művészi és pedagógiai munkámban egyaránt azon leszek, hogy a marxista-leninista elveket továbbfejlesszem. Vállalom azonkívül egy festmény és egy grafikai sorozat elkészítését. A festmény útkövezőket ábrázol, a grafikai sorozat a *„Sződd a selymet, elvtárs"* című, gazdag illusztrációs anyagot nyujtó tömegdal grafikai áttétele lesz.

Mikus Sándor

Kossuth-díjas szobrászművész, egy hónap óta tanára a *Képzőművészeti Főiskolának.* Miközben növendékeinek magyaráz, elmondja, hogy tanítványaival együtt fogadalmat tettek, hogy a fölösleges távolmaradásokat teljesen megszüntetik és teljes odaadással építik ki művészetükben és tanulmányaikban a szocialista-realizmust.

— *Szabadságharcos*-t ábrázoló kis modellemet, egy munkásfigurát, amely jobb kezében zászlót tart és szinte vázlatszerű, szeretném a hátralévő öt hét alatt úgy kiérlelni, hogy a lehető legtökéletesebb legyen és 1 méter 20 centiméteres nagyságban elkészíteni.

Pap Gyula

— Egy képsorozatot látok már régen magam előtt, a munka hőseit, üzemi munkásokat. Ezt szeretném lerögzíteni, formába önteni Sztálin születésnapjára. Azonkívül a *„Nagy kalapács"* című képemet, amely jelenleg a Szépművészeti Múzeum kiállításán szerepel, életnagyságban újra és tökéletesebben és a szocialista-realista szempontok tekintetében kifogástalanabbul szeretném megfesteni. Éppen ezért, mielőtt nekifogok, megkérek néhány csepeli munkást, hogy nézzék meg festményemet és mondják el véleményüket.

Pátzay Pál

epreskerti műtermében, utolsó simításokat végzi a *Sztálin-mellszobron.* Szobrász kollégái és műtörténészek naponként meglátogatják, hogy figyelemmel kísérjék a portré alakulását. A nagy műteremben mindössze 3—4 szobor áll. Pátzay mesternek egész élet munkája elpusztult az ostrom alatt.

— Huszonnégy évi munkám veszett oda. Ahhoz, hogy az ember kikeveredjen abból az állapotból, amit a pótolhatatlan veszteség jelent, valami nagy nekilendülés kell, ami most megvan. Mihelyt befejeztem a Sztálin-portrét, két kedves régi munkám újabbi tanulmányozásához fogok. A *„Kenyérszelő"*-t és a *„Ter-*
most már érett fej-
sztikai formába ön-

ertalan

készült nagyméretű

m kidolgozni Sztálin
s a 19-es forradalom
foglalkozom egy
tvével, amit most
ltani és a Dolgozók
m fel. Nagy feladat
oblémа lenne szá-
portré éppúgy, mint
me *Rákosi Mátyás*
eni.

Rengeteg új, kitünő, olcs
a karácsonyi vásá

A

Már a
laszt el be
nepektől
felkészülte
vásár zava
mennyiségi
kiskereske
is meglepi
A Ruhá
kalaposztál
kalapot ho
ipar kivál
nyával ked
A kötött
nés mutat
korlátlan
hatók *tisz*
A Játé
játékai val
fogástalan

257
1912

Országos Mezőgazdasági Mú

Az újvásári régi templom,
663. k. levélre 204. k.a.
26-án írtam a Mélt
azon örömömnek ad
ban forgó templom

Angl

Fokozó
ban
leleple

A kínai
körül tám
tek kiélező
nicle Was
gedett ann
nek, hogy
kormányán
vezett kín
szakadék v
felfogás k
fokozódna
hogy *a K*
elismerése
fog történ
hivatalosan
A *Manc*
hogy a Né
halasztása
szerencsétl

Az angol közvéleményben nagy felháborodást okozott, hogy a *Kuomintang Amerikától kapott repülőgépekkel bombázza az angol hajókat a kínai vizeken.* Az angol külügyminisztérium szóvivője ezzel kapcsolatban szombaton hivatalosan bejelentette, hogy a *Kuomintang-kormány hadihajói és repülőgépei a jövőben nem vehetnek fel üzemanyagot Hongkongban.*

Pertinax, a párisi jobboldali France Soir külpolitikai rovatvezetője is megírja, hogy a három külügyminiszter *nem tudott megegyezni* a keletázsiai kérdésben. Pertinax szerint az angolok gazdasági érdekeik miatt sürgették a Mao-Ce-Tung-kormány elismerését, de *Acheson húzza az időt, mert*

az elismerés az USA egész keletázs'ai politikája csődjének nyilvános beismerését jelentené.

Ezzel kapcsolatban érdemes megemlíteni a Newyork Herald Tribune cikksorozatát, amelyben többek között megállapítja, hogy *Kína az amerikaiak számára teljesen elveszett.*

kanadai támaszpontokat használják, hanem úgy fejlődtek a dolgok, hogy

Háromszor ötv
Béke-díjat
a Nemzetköz

A „Megvédjük a békét" Mozgalom Országos Tanácsa ülésén *Losonczy Géza* államtitkár megnyitó szavai után *Lukács György* beszámolt a *Nemzetközi Békeiroda római üléséről.*

Hangsúlyozta, hogy az értekezlet a békemozgalom nagy fellendülésének jegyében folyt le. *Fagyejev* beszámolójában kiemelte — mondotta Lukács György —, hogy a párisi békekongresszus óta több olyan esemény történt, amely *hatalmas mértékben járult hozzá a béke erőinek növeke-*

Lengyel Népköztársaság

ától értelődően, minden festő-tanárn
gyűnttől is nagyobb munkafelelőss

jel, értékes pla
teni.

Pór B

A
egy 1919-ben
azt
vázlatára mutat.
rik
— Ezt szeretné
kel
születésnapjára é
ala
emlékére. Régen
He
Sztálin-portré te
Kít
meg fogok valósí
nis
Pártjának ajánlo
És izgalmas pr
hos
momra a Sztá in-
szá
ha alkalmam le
szé
képmását elkészít
Jáv

Mikus Sándor

Mikus Sándor erőteljes, egyszerű formákra alakítja át plasztikai élményeit. Nemes előkelőség, a szépség és a formák tisztelete jellemző Mikus Sándorra. Ülő asszony című szobra minden nézetből egyformán kiképzett, zárt lágy körvonalú egység. Portré[illegible] és finom érmeiben kitűnő ábrázolónak bizonyult. *(d. m.)*

(d. m.) Három festő és egy szobrász kiállítása (az Ernst Múzeumban.)

Magyarország

1938. máj. 8.

A

Pesti Hirlap

előfizetői a

GELLÉRT

kölcsönkönyvtárban

1.50 helyett

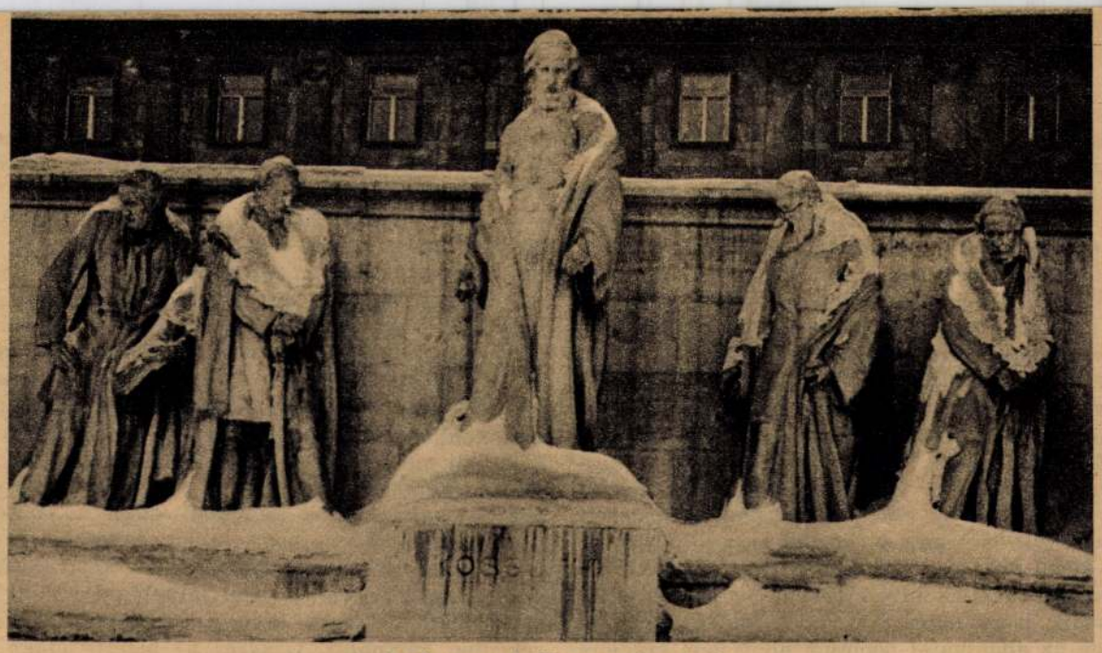

A budapesti Kossuth-szobor

SZOBROK A HÓBAN, A MŰTERMEKBEN ÉS A LELKEKBEN

ÍRTA: FÉJA GÉZA

Nemcsak én vettem észre, hogy a hóban mennyire megszépültek Budapest szobrai. A természet gyakran segít azon, amit a gyarló ember elront, most is így cselekedett: tiszta, fehér hóból finom, pelyhes gubát kanyarított rájuk; fantasztikumot csinált a közhelyekből. Szinte fáj arra gondolnunk, hogy visszatérnek merev méltóságukba és majd ismét folytathatjuk vélük mindennapi néma perünket, míg újra meg nem könyörül rajtunk és rajtuk »friss havával az ég«.

A szobrászat a legegyetemesebb hatású művészetek közé tartozik. Oda rögzítik a város egyik terére a szobrot, s a nyilvánosság előtt marad a nap és az esztendő minden szakában. Míg új, gyakran tüzetesen megnézzük de később is, ha mellette visz az útunk, szemünk lefényképezi, bekerül művészi élményeink tárházába, bennünk marad, mint szépítő, vagy torzító emlék. Nem közömbös, hogy milyen szobrok állanak a város terein, mert a kő- és bronzemberek éppenúgy részt vesznek kultúránk, művészi érzékünk, magyarságunk belső teremtésében, mint az iskolában tanult dalok, a színdarabok, a filmek, a könyvek és az épületek stílusa.

Elsős gimnazista voltam, midőn öreg tanárom Budapest méltatása közben igen szókimondó véleményt mondott a Múzeum-kertben töprenkedő Arany János-szoborról. Véleményét nem írhatom le, mert túlságosan szabadszájú; abban az időben még éltek ilyen kopasz, öreg tanárok, akik senkitől sem féltek. Az én földrajztanárom haragudott a főigazgatóra, tehát mikor a rettegett iskolalátogató belépett, udvariasan kivette kezéből a kalapját és betette a papírkosárba. Szépművészeti bizottságainktól se félt. Véleménye megmaradt bennem és Pestre kerülve, azonnal szemügyre vettem az Arany-szobrot, s úgy találtam, hogy igaza volt az öregnek. Arany János kínos pózban ül, csupán ez a kínosság önt a hideg kőbe némi életet. Aranynak egyik fényképére gondoltam, ez is ülő helyzetben ábrázolja, térdén a kalapja, mint az ünneplőbe öltözött öreg paraszté, szeme különös tekintettel a messzeségbe révül, bizonyára balladás látomásait követte. Ebből az igazi Arany Jánosból semmi sem él a szoborban. Betetőzésnek ál-Toldi terpeszkedik mellette; kisvárosi csontos, húsos, »melák« férfiszépség. Később tudtam meg, hogy a mi féllábával a mitológiában, féllábával pedig a valóságban álló Toldinkat egy ismert szaloníróról mintázták...

Petőfi szobra a pesti Dunaparton

Másik kínos csalódásom Petőfi szobra volt. Bennem a valódi Petőfi élt: a nyurga, szikár, gyorsan égő költő, fájdalmakban és szenvedélyekben edzett arcával, de a Dunapartra egy díszbe öltözött, jól táplált, mesterkélt pózban tetszelgő népszónok került. Pedig minden jóravaló diák tudja, hogy Petőfi maga volt a természetesség. Ekkor jöttem rá, hogy szobraink nem a magyar valóságot örökítik meg, nem fajtánk esztétikáját oltják az időkkel dacoló anyagba, hanem méltatlan utódok a saját gyarló elgondolásaiknak emelnek emlékművet. Azt hiszik, hogy megszépítik a valóságot, ha legjellemzőbb vonásait lefaragják, holott a lelkét ölik meg.

A lelkekben a »Vén cigány« Vörösmartyja él, a meghasonlott, tragikus igric; szobra azonban a pátriarkális idők bölcs bíráját ábrázolja, amint egy tyúkperben az igazságos ítélet megfogalmazásán töprenkedik. Kossuth Lajos szobra viszont meghasonlott, lelkiismeretfurdalásoktól gyötört férfit ábrázol hasonszőrű gyötrődők társaságában. Mi köze ennek a szobornak a hosszú életű, haláláig dacoló, hitét föl nem adó és páratlan életerővel megáldott valódi Kossuth Lajoshoz? Miért nem a magyar nép »apját« örökítették meg, amint messziről egy kézmozdulattal figyelmezteti nem-

Hid 1942 Febr. 3.

halt. Kenéz úr pedig azért nem, mert a kutyáért adót kell fizetni.

Egy más lakásban, nagyobb társaságban, arról beszélgettek, hogy az emberek mennyire szeretik a kutyát. Jobban, mint egymást! — jegyezte meg valaki vidáman. Csakugyan — hagyta jóvá egy másik jelenlevő. És rögtön elbeszélt egy kis esetet. Hogy ő a napokban egy délelőtt az adóhivatalban járt. Várakoznia kellett az előszobában. Vártak ott rajta kívül még többen. Férfiak és nők, szegények és jobbmódúak vegyesen. A várakozók komor tekintettel néztek maguk elé a semmibe. Sokáig vártak, azalatt nem beszéltek egymáshoz. Hogy játszottak volna egymással, vagy kedvesen csaholtak volna egymásra, arról szó sem lehetett. Sőt! Egy újonnan érkezett valamit kérdezett egy már ottlevőtől s az elfordult és nem felelt neki. Nyilván főtt az agyuk a gondoktól, a szegény sokallotta a rá kivetett adót, a jómódú meg arról tűnődött, hogy nincs igazság a földön, mert ha lenne, akkor az adóhivatal nemcsak hogy nem kívánna tőle semmit, hanem még juttatna neki egy kis pótjövedelmet. Mindenki ellenséget látott a másikban, aki ha nem is akarja őt megölni, de meg akarja rövidíteni. Talán ezért is, mondhatni, undorodtak egymástól. Szóval a hangulat sötét volt. És akkor megjelent egy asszony egy kis kutyával. Egy pincsi volt az egész. No de micsoda változást idézett elő az a pincsi egyszerre az egész teremben, annyi ember közt! A szemek fölragyogtak, a szájak mosolyra húzódtak. Még szép, hogy nem pont akkor sütött be a nap az ablakon. Valaki nyult a kutya felé. Egy másik elkezdett motyogni: Kutyus, kutyuska, kutyika, tyutyika, tyutyikám! A tyutyika megállt előtte s pislogott rá. Jaj, milyen édes! — sóhajtotta egy nő, ebben a percben már nem is egyszerűen csak nő, hanem hölgy. Egy úr, aki riadtan húzódott el előbb egy kis csoporttól, mert egy szegényruhás ember hozzáért a kabátjához, még le is verte az érintést a kabátjáról, bátran odament a kutyához és megsimogatta. A kutya tehát egy csapásra, csupán a megjelenésével, a létével, lélekző, mozgó, nézdegélő kis valóságával úgy megváltoztatta az egész légkört, hogy... hogy talán ha akkor lépett volna be egy koldus, az legalább tíz-tizenkét fillért összeszedhetett volna. Még beszélgetés is indult meg az emberek közt, egész barátságosan. Mert valaki nem állhatta meg, hogy ki ne mondja, szavát mindenkihez intézve:

— Ez uszkár!

— Fenét uszkár! Hogy lehet ilyen marhaságot mondani? Nem látja, hogy mopszli?

Ketten nevetve összehajoltak:

— A hülye. Mért nem mindjárt azt mondta, hogy véreb?

Így adták elő a kis jelenetet a társaságban, végig hallgatták azt és megállapították, hogy az emberek bizony nagyon szeretik a kutyát. De hát mit is szeretnének? — hangzott el nyomban a kérdés. Kell, hogy valamit szeressenek. Szeretik a kutyát, a bocit, a kiscsikót. Szóval a kis állatokat. Valaki kacagva vetette oda: a legyet nem! Mindenek fölött azonban a kutyát szeretik. Kicsit, nagyot, közepest. Hát a kutyát lehet is szeretni. Mert hát a kutya ilyen meg olyan. És megint következtek a kutya közismert erényei: okos, szép. hű, hálás, szereti a gazdáját. Egy fanyar úr eltűnődött ezen: szereti a gazdáját, hm, hm.

Máténé és Prokosch, ezt az esti társalgást követő napon délelőtt, megint csak a kutyáról csevegtek, a folyosón. Már hogy Máténé künn állt a folyosón, Prokosch meg ingújjban kikönyökölt a nyitott ablakon. Ugyanabban a bérházban, amelyikben eddig valamennyi elbeszélés, tárgyalás, vita történt a kutyáról, a szeretetről, az állatokról, az emberek rosszaságáról. Hogy a kutya sokkal okosabb, mint az ember — jelentette ki Máténé. Prokosch ezt még fokozta: a kutya nem gonosz. Nem kell tőle félni. Nem tör az ember életére, egészségére, nem akarja kifosztani, tönkretenni. Még a névtelen följelentéseket sem a kutya írja. Az egetverő butaságokat sem a kutya ugatja. Máténé bólintott: Úgy van! Ámbár... vannak nagy kutyák!

Ebben a pillanatban nyílt meg egy szemközti ajtó s kigördült rajta egy kis kutya. Még pedig a Csiszli, az egész ház kedvence. Csiszli kidördült, utána pedig kinyomakodott az ajtón Gravecs úr. Gravecs úr volt a Csiszli gazdája. Nagytestű ember, nagyfejű, bandzsaszemű. Róla mondta egyszer Steinherz úr, hogy: Emberben csak a kicsit szeretem, mert ha már ember, akkor legyen kicsi, hogy minél kevesebb legyen belőle. Csiszli vakkantott egy vidámat, Gravecs úr visszaszólt a lakásba valaki nem láthatónak: Menykőt neki a hasába! A Csiszli hangja csengett, a Gravecs úré rekedten harsogott. Gravecs úr betette maga után az ajtót és úgy rikoltott egyet, bele a levegőbe, minden ok és cél nélkül: Csiszli! Csiszlinek ekkor haptákba kellett volna magát vágnia és mozdulatlanul lennie, hogy mit óhajt, mit parancsol Gravecs úr. De Csiszli ehelyett körültáncolta Gravecs urat, teste kéjesen vonaglott, mintha a rikoltás már korbácsütés lett volna. Nna! — nyögött egyet Gravecs úr. És elindult, Csiszlivel persze. Csiszli előre futott, visszaszaladt, izgett-mozgott, kis szőrös kutya volt, olyan, mint egy gombolyag, mint egy motorosított gombolyag. Nevetni kellett, ha az ember látta. És ha az ember Gravecs urat látta, egyáltalában nem kellett nevetni. Inkább félni lehetett tőle. Már a képe, a nézése fenyegető volt. Lassan lépdelt, talán döngött is alatta a folyosó. Nagy teher volt a föld hátán. Száz kiló, vagy százhúsz, mintha minden pénzét is a zsebében hordta volna. Sem jobbra, sem balra nem nézett, senkit észre nem vett. Figyelme önmagára irányult, persze a Csiszlin kívül. Ment a kávéházba, reggelizni. Szereti a jó kávét, mint ahogy minden jót szeret, neki van kávéja, abból főzet magának, beleönteti thermoszba, viszi le, a kávéházban tejet rendel s a fínom kávét beleönti a tejbe. Visz vajat is, ő azt is kap. Jobbat visz, mint amilyent a kávéházban adnak. Elolvassa a lapokat. Minden rendben van, úgy kell a disznóknak! — teszi majd le elégedetten az utolsó lapot. Legalább is így szokta csinálni. Most még a folyosón megy, a folyosó hosszú, minden ablak az ő lakásának ablaka s ez még csak az udvari front. Mielőtt a lépcsőt elérte, a lépcsőház ajtaján kívánszorgott a folyosóra egy koldus. Hirtelen el akart tünni, meg akart semmisülni, amint Gravecs urat meglátta. De már későn volt. Gravecs úr megállt, ránézett, a szeme villámokat szórt és felordított: Maga már megint itt van? Már mondtam, hogy ha még egyszer meglátom, átadom a rendőrnek. Mégis csak disznóság, hogy itt az ajtókat nyitogatja és zavarja az embereket. Menjen dolgozni, barátom. Csiszli is megállt, előbb a gazdájára pislogott áhítattal, majd a koldusra nézett s ő is megugatta a koldust, mérgesen. Majd újra körültáncolta a gazdáját, vonaglott örömében, emelgette a hátát, simogatásra nyujtva. Csiszli! — hördült el Gravecs úr s ezután kutya és gazdája eltüntek a lépcsőházban. Már Kovács úr is künn állt a folyosón, ő is indult éppen hazulról. Kár, hogy nem volt jelen Steinherz úr. Így csak Máténét és Prokosch urat köszönthette Kovács úr s nekik szólt oda, mintha le akarta volna zárni a vitákat a kutyáról:

— A kutya, kérem, okos állat, kedves, hű állat, szereti a gazdáját, de van egy szörnyű nagy hibája. Undorítóan ízléstelen.

zetét? A szobrok sorsa pályázatokon dől el, a döntés tekintélyes férfiakból verbuvált bizottság hatásköre. Miként lehetséges, hogy a magyarság lelkét ennyire félreismerték és száműzték szobrainkból, melyeknek pedig az a feladatuk, hogy tiszta művészi eszközökkel ezt a lelket hirdessék?

A kérdésre nehéz rövid választ adnunk. Beszéljünk arról, hogy 1867-ben, midőn »kiegyeztünk«, magunkból adtunk fel egy darabot? Tegyük hozzá, hogy ennek a felemás korszaknak szelleme túlélte önmagát és még akkor is ál-Kossuthot látott, midőn a valódi Kossuth igazát kellett volna hirdetnünk a világ négy tája felé? Kockáztassam meg, hogy a dilettáns mindig retteg az élettől, természetes erejétől, jellegzetes ábrázolásától s mesterkéltségben keresi a vigaszt és saját gyarló szellemének megdicsőülését? Mutassak rá korhadt társadalmi és művészeti szervezetekre, melyek saját életük meghosszabbítása érdekében, mint Ábrahám Izsákot, bármikor szívesen áldozati oltárra kalauzolják az életnek és a valóságnak hűséget fogadott fiatalságot? Leplezzem le konok, öreg képfaragók származástanát, fejtsem ki, hogy a középosztálynak abból a zugaiból jöttek, melyek csak külsőleg olvadtak be a magyarságba és éppen ezért műveikben ősi idegen élményeiknek áldoznak? És tegyem hozzá, hogy ezek az élmények általános emberi és művészi szempontból is gyarlók és egy sehová sem tartozó átmeneti embertípus lelki bútorai?

Mikus Sándor: Anya gyermekével

A vidéken találunk néhány szobrot, melyek a magyarságról hoznak hírt, ilyen Debrecenben Csokonai, Hajdúböszörményben Bocskay István szobra. A főváros szobraiban azonban az álmagyarság térfoglalását érzem, ami annál szomorúbb, mert közben fölserdült egy fiatal szobrásznemzedék eredeti élményekkel, elsőrangú kifejezőerővel, de alig jut térhez. S ha térhez is jut, legfeljebb vidéken, így került Borbereki Kováts Zoltán kubikosszobra Szentesre, Andrássy Kurta János Széchenyi-szobra pedig Balatonfüredre. Én örülök legjobban, ha a magyar vidék művészi értékeket kap, valódi kultúrtalajjá mélyül, de örömünkben nem vagyunk hajlandók az ország szívét, a fővárost feladni.

Most jutott mindez eszembe, ma délelőtt, miközben egy fiatal szobrásznak, Mikus Sándornak műveit tanulmányoztam. Mikus Sándor alulról jött, nagyapja Kenderesen, a kormányzó birtokán volt számadó juhász. Édesapja Pest megyébe került, majd Budapest külterkére húzódott, innen jött Pátzay Pálhoz tanítványnak Mikus Sándor. A nagyapa, az apa és a fiú, a három nemzedék az egész magyar életet bejárta. Mikus keménykötésű ember, nem züllött hullócsillaggá, merész jeleket beíró és gyorsan szétrobbanó őstehetséggé. Két esztendőt töltött Olaszországban, sokat tanult és meghasonlottan érkezett haza. Nem akart epigon lenni, eredeti magyar szobrászstílust keresett és mint mondja, a vívódások éveiben Knut Hamsun volt a vigasza, tőle tanulta meg, hogy hűségesnek kell lennünk élményeinkhez és egyedül élményeink hű és tökéletes kifejezésére érdemes rátenni életünket.

Nem vett részt és nem is akar résztvenni pályázatokon, mert fél a »parádés« szobrász végzetétől. A pályázatra dolgozó művész önkéntelenül is alkalmazkodik azokhoz, akik a pályázatot bírálják. Mikus nem akar senkit és semmit beengedni a külső világból az alkotás műhelyébe, tiszta műveket kíván teremteni. Ritka művésztípus, aki inkább beállott gyárimunkásnak, midőn családját gyámolítania kellett, semhogy megrendelésre dolgozzék. Van benne valami szelíd, halk, de megtörhetetlen konokság.

Szobraiban egy új magyar klasszicizmus jelentkezését látom. Elsősorban a paraszti test valóságát ábrázolja, a súlyos élet, a tömény erő formáit. Minden alakjában mégis tökéletes harmónia él: kozmikus békét éreztető keleti nyugalom. S ami a legritkább: kitűnő humorérzéke van Mikus Sándornak; finom, bölcs, meditáló mosolya.

Egyik áruházunk állandó művészeti kiállítást rendez elsőrangú mesterek műveiből. Lehetővé teszi, hogy a közönség a kiállítási áraknál jóval olcsóbban művészi értékű festményekhez és szobrokhoz jusson. Itt állította ki Mikus Sándor a szoptató anya szobrát, mely odakívánkozik a főváros egy szép, csöndes, fával és virággal benépesített terére, ahol anyák tologatják a babakocsit és gyermekek játszadoznak a homokban. Nagyvonalú nyíltság él ebben a szoborban, a termőföld tiszta fölajánlása, de ugyanolyan nagyvonalú harmónia is: beteltség nyugalom, mint a látóhatárra boruló, e teret lezáró kerek égbolté. Nem eszményít, természetességének tisztaságával hat; a gyermekágy szent atmoszférája pihen a szobor körül. Mikus ki meri fejezni az alföldi parasztasszony testének valódi esztétikáját; olyan merész lépés ez, mintha valaki meg tudja fogalmazni népegyéniségünk szellemét.

A szellemi és művészeti élet egyetlen területén sem szorul annyira háttérbe a fiatalság, mint a képzőművészetben. Az irodalomban megtörtént a front áttörése, Bartók és Kodály tanítványai megsokasodtak, bejutottak az iskolába is, fiatal tudósaink jórésze olyan gyorsan emelkedő pályát csinál, mint talán sohasem e hazában. De a fiatal szobrászokat, részben a festőket is, visszaveri egy megcsontosodott ízlés, mely képtelen megérteni a most feltörő mélyebb magyarság esztétikai értékét.

Mikus Sándor, Ősze András, Borbereki Zoltán és egy egész sereg mélyből jött, kitűnő, fiatal szobrászunk várja a »teret«. Nem arra születtek, hogy halott közéleti nagyságokat örökítsenek meg úgy, amint az élő nagyságok elképzelik őket. A magyarság lényét és lényegét lehelik a holt anyagba: időtlen élményeinket próbálják megörökíteni. Ideje, hogy az illetékesek elzarándokoljanak műtermeikbe. A hol őszinte hol hamis történelmi pátosz éppen elegendő helyet kapott szobraink sorában. Jöjjenek végre és szépítsék meg szürkeségben fuldokló életünket személytelen, ünnepségre és felvonulásokra nem szoruló szobrok, melyeknek »csak« annyi a jelentőségük, hogy tanúságot tesznek eredetünk mélysége és eredetiségünk szépsége mellett.

Mikus Sándor műtermében, „Női portréjával"

A FÉLBOLOND

REGÉNY IRTA TERSÁNSZKY J. JENŐ

(Ötödik folytatás)

Miután látta, hogy: a vita minden érdeklődést magába kavar és hiába veszi ki a hegedűt a tokból, hiába hangolja, hiába nyiszerékel is rajta próbából dalfoszlányokat!... Senki feléje sem fordul?!

Attila lelökte ágyamra a hegedűt vonóstul és hát ő is bele akart elegyedni az áldatlan vitába.

— Idefigyeljenek! — ordított rémisztőt: — Idefigyeljenek! — ordított másodikat: — Idefigyeljenek! — ordított harmadikat, negyediket, ötödiket... — Nem hallgatnak ide?

Semmi hatás.

Csuszkó és Baboss egyszerre szavalltak egymásnak. Bele a közös szavalatba, mintegy vegyeskari hatásokkal Jukesz Ildikó visítozott a Baboss pártján és Lindner Elza a Csuszkó pártján. Hogy a hamis változatok se maradjanak ki a hangzavarból, Jukeszné is elrikoltozta időnként, mint csillapító, a maga véleményét...

Hát itt, Attila a végsőkre emelt üvöltésével sem ment semmire. Odavolt emiatt egészen. Újra a bús mellőztetés az osztályrésze, amikor már remélhette, hogy mint hegedűs tör az élre... És még íme, egyetlen szavára sem kíváncsi senki. Attila csakugyan, a szentírás ígéi szerint: mint ordító oroszlán járt körben, keresvén kit nyeljen el?

Nos én, kész zsákmánya lettem valameddig. Nekem taglalta fel fülem dobhártyáját fenyegetve Attila: miket tapasztalt ő már tavaly a nagybányai festők viszonyában való meghasonlás körül.

Dehát én kíváncsibb voltam a Csuszkó—Baboss vitára. Javarészt oda hallgattam. Amellett házigazdai kötelességem értelmében egyre-másra elugrottam Attila mellől, hogy pálinkát töltsek a vendégeim handabanda-kiszárította torka locsolására.

Attila utálattal vette tudomásul szórakozottságomat és végül is csüggedten letett róla, hogy hozzám beszéljen. Szorulságában mint utolsó, egyetlen társalgási alanyt, Dávidovitsot vette észre a díványon.

Dávidovits ernyedten, közönnyel dült hanyatt a díván közepén. Eleve lemondott arról, hogy az ő gyönge hangja érvényesülhessen itten. Amellett az erős ital is hamar megtette szokatlan hatását koszlott idegeire. Be-behúnyta szemét, vagy a padmalyra tűnődött.

Attila, láttam, kicsikét meghökkent maga is annak gondolatára, hogy ezt a kobranyelvű izraelitát zavarja álmodozásában. Végre is nem bírta el kirekesztettségét. A díván mellé került és olyat csapott annak támlájára a Dávidovits feje fölött, hogy az szegény halálos rémülettel ült egyenesre: — Mi az?

Dávidovits! Mért nem beszél maga? Hiszen maga tavaly is itt volt Bányán! Tavalyelőtt is. Maga velem együtt is többször résztvett értekezleteken: mit lehet lendíteni az iskolán? Miért lapít így?

- Nekem mindegy ez az egész civakodás, egy nem létező koncon! — mondta Dávidovits: — Hagyjon ki engem belőle!

Jelzem, az összevissza ordítozás, a szereplők fáradsága miatt, vagy mert kezdték belátni, hogy meddő dolog egymás meggyőzése és csakis gégére megy a handabandázás... pont ebben a percben lankult el. Dávidovits bosszús visszautasítása csaknem csöndben hangzott el. Ugyancsak Attila rámenős fölszólítása:

— Nincs igaza! Nem volt ott maga, amikor egyszer Mikola András kérdeztem meg az iskolában, mi a véleménye?

— De arra jól emlékszem! — bólintott Dávidovits sunyian.

— Hát mondjuk el! — kiáltotta boldogan Attila. Mert hát a társaság ezúttal különösképpen, teljes csöndben, majdnem feszülten várta a tudósításokat és Attila nyilván úgy gondolta, hogy saját maga lesz az elmondó, mintegy a királyi többes értelmében.

Viszont Csuszkó közbeszólt:

— Nos Dávidovits?... Várj Bim!

— Tessék! — tett hosszú karjával nagylelkű mozdulatot Attila: — Beszéljen! Hagyom!

Dávidovits pukkasztó lassúsággal szívott egyet cigarettáján. A homlokát kaparta. Torkát köszörülte. Utoljára ujjaiból fésűt alakítva a szakállához nyult.

— Most már elmondja! Fogja a szakállát! — jegyezte meg Ildikó.

— Hát, hogy egészen hitelesen adjam elő, mit jegyeztem meg Bim és Mikola szóváltásából? Úgy rémlik: Bim maga ugyebár, miután a festőiskola némely ügyét és a festők szervezkedését megtárgyalta Mikolával, azt a kérdést intézte hozzá, hogyhát: mégis, maga Mikola, milyen körülmények közt tudná leginkább minden képességét művészetének szentelni? Jó vagy rossz anyagi viszonyok között?

— Úgy van! Úgy van! Úgy van! — lelkendezte Attila: — Úgy van! Ezt kérdeztem tőle!

— Na és mit válaszolt rá Mikola? — kérdezte türelmetlenül Baboss.

— Azt! — szólt Dávidovits: — Hogy ő minden képességét akkor tudná teljesen művészetének szentelni, ha elmulna az idült székrekedéseinek sorozata. Mivel többet kell foglalkoznia gyomorbajával képzeletének, mint a művészetével.

Csuszkó rettenetes röhéje és vele az egész társaságé pillanat alatt selejtbe dobta a nagy vitát Attilástól, mindenestől.

— Erre ihatunk! — emelte föl a poharát Baboss és mindenki örömmel ragadta föl vele.

A zeneművészet mégis előtérbe kerül
Csak más szereplővel, mint aki kezdte

A koccintások és ivás neszeibe Csuszkó duhaj rikkantása hasított:

— Bim! Játsz! A Sneider Fánit húzzad! Még nem kezdted el?

Attila? Mint az őrült vetette magát hegedűjére. Lehet, attól tartott, hogyha a társaság nélküle is rázendít, újra fölöslegessé válik, mint szereplő.

De nem! Nem ez történt. Attila mohósága szükségtelen volt, amivel beledült a játékba. Végig hallgatták őt. Egészen hibátlan, kitűnő lendülettel reszelte végig a kis ismert, léha dalt. Ismételt is. Baboss ajánlata esett csak közbe:

— Tudja azt? Hogy... izé...

— Ácsi! — ordította Csuszkó. Azzal énekelni kezdte:

Elmentem én a vásárba
Sneider Fánival, igende:
Sneider Fánival!
Vettem néki piros szoknyát
Három fodorral, igende:
Három fodorral!
(De-de) Sneider Fáni de azt mondta:
Nem kell néki piros szoknya!
Inkább kell neki gígerli
Mert az a vérét ingerli!

Hogy művelt emberek komoly fejtegetések és életbevágóan fontos kérdések vitatása után, ilyen átmenet nélkül, ilyen maradéktalan váltsanak át a legfrivolabb vigadásba? Hát ez megdöbbentett!

Pokoli kardalban, Elza, a nagy Csuszkó nyakába kapaszkodva visongatta az éneket, az én szelid, csípősnyelvű Ildikóm, a vállamra sózott egyet-egyet finom kezecskéjével a dal ütemére. Jukeszné a Baboss hajába turkált bele gyöngéden és ellágyulva és értően, somolyogva motyogta:

— De gyerekek!... De Ildikó!... De ilyen szilajnak lenni!... Nahát!...

Körülbelül ötödször énekeltük már el a dalt. A nagy Csuszkó, minden befejezés után fölugrott és karmesteri karlendítéssel ismételtetett velünk. Igy jutott el végül a társaság az időleges kimerülésig és hirtelen csöndig... Ebből elég volt!...

Attilának nem! Attila a hegedűzéstől vad lázba jött. Mesteri mozdulattal, aránylag elég piszkos zsebkendőjét gallérjába illesztette, hogy a hegedű nyomását enyhítse és a minél könnyedebb, kecsesebb vonótartáson kísérletezett a szünetben. Csak az kellett ehhez, hogy Elza, Csuszkó mellől, így szóljon neki:

Mikus Sándor

M.

Nemzet — Vasárnap, 1959. március 1.

„Őszinteség, odaadás, emberség és tehetség kérdése, milyen lesz a jövő művészete...”

Mikus Sándor tanácsköztársasági emlékművet készít Veszprém városának

Két nagy munka foglalkoztatta Mikus Sándort az elmúlt években. Az egyik Lenin szobra, a másik a Tanácsköztársaság emlékműve. De alkotóerejének bőségéről ad eleven képet, hogy e két nagyigényű, monumentális emlékmű mellett, műtermében egy egész sor újabb szobrával találkoztunk. Egyszerű szépségek, bensőséges lírai harmóniák közvetlen hangjai csendülnek ki kamaszlánykákat ábrázoló, finommozgású szobraiból s újabb kút-tervei is az alkotómunka örömét viselik magukon. Most egy nagy, hat négyzetméteres dombormű közeledik a befejezés felé. A közeljövőben felépülő Kálvária téri lakóház kapuja mellett kap helyet Kőműves Kelemen balladájának plasztikailag megjelenített költeménye, amely hagyományos is, meg újszerű is egyben. Mikus kiegyensúlyozottsága, pompás arányérzéke, tömörségre való törekvése, világos előadása érvényesül a frízszerűen, hét egymástól szöveggel elválasztott sorban, csaknem nyolcvan figura mozgatásával előadott ősi székely népballada domborművű másában.

A kelenföldi bölcsőde elé kerülő Anya gyermekével, az anyaság bensőséges szobrászának egy újabb lélekből fakadó vallomása — szintén az utóbbi időkben keletkezett.

— Mindig a körülöttem levő világból indulok el. A valóság teríti elém szobraim élményanyagát. A művészet minden korban valamiféle eszme kifejezésének szolgálatában állott s a művésznek

az emberből, az eleven lényből kell kiindulni.

Az emberi testen belül az érzések, a gondolatok számtalan változatát lehet kicsiholni. A régi nagy mesterek örökéletű alkotásainak titka abban rejlik, hogy tökéletesen oda tudták magukat adni egy eszmének, teljesen azonosulni tudtak vele s előadásmódjukat az élmény, a gondolat alakította. Michelangelo valószínűleg nem volt tudatában, hogy művészete új stílust teremtett, a barokkot. A művész fogalma ott kezdődik, hogy közölni akar valamit s ha van emberhez szóló mondanivalója, művészi alkatából következik, hogy megtalálja a formát, amelyben elgondolásait megvalósíthatja.

— Nem ismerem el az öncélú formai problematizálást. Előfordult velem, nem is egyszer, hogy felraktam egy szobor vázát s a munka még teljesen kezdetleges állapotban volt, mikor műtermembe ismerősök tévedtek be és a nyers konstrukciót érzékeltető vázlatot érdekesnek találván arra biztattak, hagyjam annyiban a munkát, ne folytassam tovább. Én nem éreztem elegendőnek a puszta vázat és szobrászvoltomat tagadnám meg, ha ennyivel beérném. A kompozíció, a szobor felépítése, ritmusa, a felület megmunkálása csupa nagyszerű eszköze az eszmei tartalom kivetítésének, megjelenítésének. Nem vitatom a formai kísérletek bizonyos határok közötti létjogosultságát, ám mégis az a meggyőződésem, hogy a formalizmus az eszmei tartalom tagadásának, a gondolati tisztázatlanságnak a takarója.

— Az új szocialista szellemiségből, életérzésből táplálkozó mondanivaló, az új igazság, ha keserves vajúdások árán is, de meg fogja szülni az új stílust, az új formakultúrát. Hogy milyen lesz, azt ma még csak körvonalaiban sejtjük. Őszinteség, odaadás, emberség és elsősorban tehetség kérdése, milyen lesz a jövő művészete. A szocializmus eszméje annyira modern, szükségszerű és korszerű, hogy művész aligha vonhatja ki magát ihlető, termékenyítő hatása alól.

Mikus Sándor tanácsköztársasági emlékművét Veszprémben fogják felavatni, egy kis háromszögletű téren, amelynek egyik oldalát országút határolja. A sok közül talán

ez a munkája nőtt legjobban szívéhez.

Több mint tíz éve formálgatja, érlelgeti a témát, foglalkozik a formai megoldás tökéletesítésével. Többször elővette, változtatott rajta, alakította szokása szerint, mert úgy látszik, Michelangelo óta az alkotóművész szíve szerint egyetlen művét sem engedné ki műtermében, hogy míg él, csiszoljon, javítgasson rajta.

— Nyolc különféle méretben raktam fel a fiatal, erőteljes férfialakot, amelyben a Tanácsköztársaság eszméjének diadalra jutását igyekeztem jelképesen összefogni. 1947-ben kezdett foglalkoztatni a szabadság tiszta, új világot hozó levegőjétől szinte megmámorosodott ifjú alak megmintázása.

A szobrot már öntik, a műteremben csupán egy kisméretű példánya áll a posztamensen. De ez a kis modell is a diadalmas ifjúság, az öröm, a felszabadult vidámság nagyszerű érzését szuggerálja. Egységes, világos kompozíció, minden nézetből szerencsésen, értelmesen fejti ki mondanivalóját. A feszestartású, kilépő alak minden formáján, a felszökkenő zászló merőleges csúcsáig végighullámzik az öröm ujjongó akkordja.

1919-es emlékeiről kérdezem. Mikus akkor motorszerelő volt, gyárimunkás. Fiatal, nem volt még húszéves és természetesen elsők között lépett be az akkor alakult Ifjúmunkás Szövetségbe. Elevenen él emlékében a tizenkét óra helyett bevezetett nyolcórai munkaidő, mert négy órát nyert a fiatal Mikus a rajzolgatásra, akkor legtitkosabb álmaiban még festőnek készült. És emlékezik egy szentendrei yachtkirándulásra, melyen vagy harmincan vettek részt, olyanok, akik addig csak mások élvezetére, szórakozására csinálták, szerelték verejtékes munkával a kis luxushajókat. Talán annak az 1919-es szentendrei kirándulásnak öröme, lelkesedése új, igazabb világot váró hangulata hangzik most fel negyven év után a veszprémi tanácsköztársasági emlékmű egyszerűségében is oly sok érzést sűrítő alakjában.

— Talán igen — mondja tűnődve Mikus Sándor. — Sok ember előtt játszódnak le események, amelyeket szinte meg sem látnak, nem hagynak nyomokat bennük.

Az élményeket nem lehet lombikban gyártani,

nem lehet kiagyalni, mert a mesterségesen előállított élményekből csak hamis mű születhet. De miért is volna ilyesmire szükség? Az élet tele van érdekes, izgalmas szépségekkel, gondolatébresztő jelenségekkel s oly végtelenül gazdag, hogy kimerítésére egy emberélet sem elég. Tanítványaimat a Képzőművészeti Főiskolán arra próbálom irányítani, járjanak nyitott szemmel az életben, tegyék érzékennyé magukat a benyomások iránt. Rendkívül fontos ez fiatal művészek számára, mert a jövő az ő kezükben van. A jövő, melyet csaknem korlátlan lehetőségek tárnak szélesre előttük.

Dutka Mária

VALLOMÁSOK 1919-RŐL

„A MUNKÁSOK GYÖNYÖRKÖDVE NÉZIK RENOIR, GAUGUIN ALKOTÁSAIT"

Kárpáti Aurél emlékei

Egyik legnagyobb élő kritikusunkat Kossuth karosszékében találom, Görgey asztala előtt ülve. A 75 éves Kárpáti Aurél naponta tizenkettőtől négyig a Nemzeti Múzeum ereklyetárában dolgozik.

— De én most nem az ereklyetár tudományos munkatársához jöttem — mondom, mikor köszöntöm őt — és nemcsak az íróhoz, a kritikushoz, vagy a Színművészeti Főiskola nyugalmazott tanárához, hanem elsősorban a tizenkilences szerkesztőhöz.

Hellyel kínál, s leülök Batthyány Lajos piros bársonnyal bevont karosszékébe. Itt minden ereklye, nemzeti kincs és elsuhant századok üzenete. A tárgyak fensége lehalkítja a szavakat: meghatottan a környezettől már-már suttogva kérdezem:

— Mennyire javult, tanár úr látása, a második szemműtét óta?

Mert e dolgozószoba felé már hónapok óta aggodalommal néznek barátai. Kárpáti Aurél látóidegeinek központjában egy erecske elmeszesedett s nagy kritikusunk látása romlik.

— Remélem — feleli —, hogy állapotom javulni fog. Orvosaim szerint a javulás a műtét utáni ötödik-hatodik héttől várható.

Egyelőre tollba mond és felolvasnak neki. Sokáig én sem zavarhatom. Ezért minden bevezetés nélkül kezdünk hozzá a múlt ébresztgetéséhez.

Kárpáti Aurél elgondolkozik Görgey asztala előtt. Feje szép és ezüstös. Kissé félrebillenti, homlokát simogatja, úgy beszél.

ÚJ IDŐK

— A Dugonics utcai elemi iskola rajztanáraként már a Károlyi-kormánytól fizetésnélküli szabadságot kértem és kaptam. A Déli Hírlapnál dolgoztam. A Tanácsköztársaság idején azután a közoktatásügyi népbiztosság a Szocialista Irodalmi, Művészeti és Tudományos Társaságra bízta az Új Idők című folyóirat szerkesztését, a társaság pedig gyel Menyhért az új premierekről számolt be. Pogány József »Napóleon«, Mikes Lajos »Nem lesz bankett«, Maeterlinck »Szent Antal csodája« és Strindberg »Hattyúvér« című színműveiről.

S azt írta: »Szóljunk még valamit az összes előadások hatalmas szereplőjéről: a közönségről. Meghatva nézem minden alkalommal ezt a közönséget, mely naiv áhítattal tekint a színpadra, és olyan fogékony szívvel és elmével nézi a játékot, mint mi első fiatalságunk idején — és most is sokszor, önfeledt percekben! — mikor igazi csoda és kinyilatkoztatás a művészet. Nem hiszem, hogy ez a közönség jobban értené Maeterlincket, Strindberget vagy Shawt, mint a régi, hiszen kulturális iskolázottsága, kritikája és tapasztalata sem lehet még hozzá — de egy bizonyos: jobban élvezi!«

— Krúdy Gyula Révész Béla »Miniatürök« című könyvéről számolt be s azt írta, hogy ez »a legjelentékenyebb könyvek egyike, amely magyar nyelven íródott«. Füst Milán naplóját folytatásokban közöltük, jómagam a tragikus hősről értekeztem, megállapítva, hogy »a tragikus hősben mindig egy megingott társadalmi rend első öntudatlan szkeptikusa jelentkezik«. A fiatal Szakasits Árpád glosszákat írt, többek közt a köztulajdonba vett műkincsekről, elmondva, hogy az új Műcsarnok munkásközönsége »gyögyörködve nézi Manet, Renoir, Van Gogh, Gauguin alkotásait«, akiket csak hírből ismertek eddig. A Kalendárium című rovatban beszámoltam arról, hogy Dókus Gyula volt zempléni alispán köztulajdonba vett jelentős könyvtárában megtalálták Petőfi eredeti kéziratát: »Szabadság, szerelem! E kettő kell nekem«. A magyar irodalom élt, dolgozott: Babits Mihály, Benedek Marcell, Laczkó Géza egyetemi tanárok lettek.

— Az »Új Idők« negyedik számát is előkészítettük. De ez már nem jelent meg, mert augusztus elsején összeomlott a Tanácsköztársaság. Ebbe a számba írt Illés Béla is. Cikkét azonban elégettem.

EGY JÖVENDÖLÉS

— Miért?

— Házkutatástól tartottam és a negyedik szám kéziratait Tompa utcai lakásomon megsemmisítettem. Többek közt Illés írását is. Erre ma — negyven év után is — visszaemlékezem. Jóslat volt. Illés előre meglátta a történelmet, azt, ami következik. Ha jól emlékszem, azt írta, meg ben-

gondolkozni kezdenek: miért vannak itt? Igazuk van-e? A Volgánál megverik őket (Sztálingrád!...), a Szarátov—Varsó—Bukarest—Budapest útvonalon özönlenek visszafelé és Budapesten feltűzik a vörös lobogókat.

— A cikk másolatban sem maradt fenn, Béla bácsi? — kérdeztem.

— Nem — feleli a membránon át. — Kézzel írtam, s az egyetlen példányt Kárpáti Aurélnak adtam.

MÓRICZ ZSIGMOND ÉS HERCZEG FERENC

A kéziratok elégtek. A proletárforradalom — egy időre — elbukott. Kárpáti Aurélt fegyelmi elé állították. Ott találkozott újra Herczeg Ferenccel.

— A fegyelmit a főváros rendelte el, miután a főváros szolgálatában álló pedagógus voltam. Tanúként megidézték Herczeget is. Még nem volt kegyelmes, csak méltóságos úr, mint megyei kormánybiztos. Megkérdezték tőle: ismer-e engem? Igen, felelte, ők kommunizálták az Új Időket. Ők vagy a Szocialista Irodalmi Társaság? — kérdezte a fegyelmi tárgyalást vezető tisztviselő. Az már mindegy, válaszolta Herczeg. Milyen lap volt ebben az időben az Új Idők? Kommunista — mondta Herczeg. Szót kaptam, s néhány kérdést tehettem fel a tanúnak. Arra emlékszik-e a szerkesztő úr — fordultam Herczeg felé —, hogy felkértem: dolgozzék az új Új Időkbe is?

»Emlékszem — felelte Herczeg —, de én ezt a felkérést malíciának vettem.« A vér a fejembe tolult: és arra emlékszik-e — kérdeztem tovább —, hogy a szerkesztő úr meg is ígérte a közreműködését? Vagy ez nyilván az ön részéről volt malícia?... Így felelt: »Hát igen. Mondtam valami effélét, de tudtam, hogy mire az új regényem készen lesz, a rendszer is a pokolban lesz.« — »Köszönöm, több kérdésem nincs« — válaszoltam neki. Ettől kezdve azután végleg csak újságíró lettem.

A fegyelmi döntés örök időre megvonta Kárpáti Aurél tanítási jogát. Az örök idő fogalmazói azonban nem látták előre a történelmet. Az örök idő huszonöt évig tartott; 1945-ben Kárpáti Aurélnak igazságot szolgáltatott Magyarország, s megbízták őt a Színművészeti Főiskola dramaturgiai és drámatörténeti tanszékének a vezetésével.

A két világháború közt még egyszer felmerült a fegyelmi döntés ostoba árnya.

Mikus Sándor

Kállai Ernő:
Kiállítások - Korunk
Szava 1938: jun. 1. (11. 37)

Még egy Pátzay-tanítvány: Mikus Sándor. Az *Ernst-Múzeum*ban állított ki negyedmagával. A négy kiállító közül övé az elsőség. Ő a legművesebb, legteljesebb egyéniség. Ő az a tanítvány, akiben mesterének, Pátzaynak valóban kedve telhetik. Pátzay példájára vall az egyszerű, nyugodt mintázás, amely az emberi alakot nagyvonalúan összefoglalja, minden nézet felől tökéletesen zárt, folyamatos körvonalat nyujt, anélkül, hogy a szerves természettől a legkevésbbé is eltávolodnék. Ez a kerekded plasztikai forma az egyéni vonásokra tagozódó arcképet is bele tudja foglalni a maga zárkózott tömegébe. Hát még a *típust*, az egyszerű, parlagi vagy kispolgári asszony típusát, amint mélységes nyugalommal, kérődző állatok szelíd béketűrésének módjára viseli az életet. Ezeken a bővérű, erős testű asszonyi alakokon minden egyéni vonás úgyszólván önmagától elsímul. Az általánosító ábrázolás minden stilizálás nélkül együtt lélegzik az ütemesen kötött formával. Mikus tiszta plasztikai formát teremt, de nem lágyító és erőtlenítő retusok útján, mint ahogy Pátzay szokta újabban. A tömörséget illetően a tanítvány, legalább is jelenleg, határozottan fölülmulja mesterét. A felület finom megmunkálásában, az anyaggal való bánás érzékeny tapintatában pedig alighanem egyenrangú vele. E tekintetben kivált Mikus plakettjei és kis bronzszobrai között elragadóan szép dolgok akadnak

Zala vármegye alispánjától

Iktatószám: 17140

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Muemlékek Bizottsága

~~X. Rákos u 10~~
IX Hogyes Endre u 10

Budapest

Hivatalból.

célpont: ni Operaház!

jába látogathassunk el. A berlini Operaház művészei és a Staatsoper vezetősége egyaránt tisztában van azzal, hogy a *nagymultu, nemes hagyományokat őrző magyar királyi Operaházban való vendégszereplés megtiszteltetést jelent* számunkra — mondotta tovább —, és csupán azt sajnáljuk, hogy ez az örvendetes művész-kirándulás olyan időpontban történik, amikor *angol ellenfeleink, akik nyilván katonai célpontnak tekintették a berlini operaházat, legutóbbi légitámadásuk során megfosztottak bennünket házunktól.* Nem kevesebb, mint *huszonhárom gyujtóbomba suhant a berlini operaház Schinckel által tervezett nemes épületére,* amelyből bizony csak *a színpad egy részét sikerült megmentenünk.*

— *Ám, ha nincs is házunk, van Hazánk!* — emelte fel szavát v. *Prittwitz* u. *Gaffron* intendánshelyettes —, s lelkünk mélyén ugy érezzük, hogy ott, ahol *Mozart, Wagner, Beethoven, Strauss* dallamai megcsendülnek, *barátokra és megértésre találhat a német művészet.*

A berlini állami operaház helyettes intendánsa *végül meleg szavakkal mondott köszönetet* mindazoknak, akik a vendégjáték legkevésbbé sem könnyü előkészitésében tevékenykedtek, elsősorban a *magyar kultuszkormánynak,* majd az *Operaház vezetőségének,* továbbá a *berlini magyar követség* és a *német birodalmi budapesti követség tagjainak.* Nyilatkozata végén *Beethoven* szép *idézetével* bucsuzott a meghivottaktól a vendégjátékra célozva:

„Von Herzen möge es zu Herzen gehen!..." *(d. f.)*

Elektra

a hires diszlettervező művei, az előadás műszaki vezetése pedig *Klein* Rudolf tanár kezében van. *Strauss* zenedrámája előtt a *magyar és német himnuszt,* valamint *Beethoven III. Leonóra* nyitányát játszák, utána szünet következik.

Szerdán, április 23-án ugyancsak fél 8 órakor a berlini állami *Operaház* zenekara hangversenyt ad, ismét *Karajan* Herbert vezényletével. *Mozart* Haffner-szimfóniáját, *Strauss* Richárdnak Halál és Megdicsőülés cimü szimfónikus költeményét és *Beethoven* VII. szimfóniáját adják elő.

Végül pénteken, április 25-én a *Walkür*-ben bucsuzik el a berlini állami *Operaház* együttese a budapesti közönségtől. A zenedráma bayreuthi szereplőkkel, bayreuthi rendezésben kerül szinre.

Jegyek mind a három estére korlátolt számban az Operaház pénztáránál válthatók.

A harmadik fontos intézkedés az, hogy a belügyminiszter a mozgóképüzem engedélyesnél jogi személy engedélyessel szemben a vállalati tőke lekötését rendelheti el. A belügyminiszternek ez a felhatalmazása a rendelet hatálybalépése előtt ilyen engedélyhez jutott jogi személyek vállalati tőkéjének lekötésére is kiterjed. Ez elejét veszi annak, hogy a vállalati tőke nemkivánatos elemek kezébe kerüljön.

Lohr Ferenc a Hunnia-gyár főmérnöke lett

A magyar filmvilág egyik legképzettebb technikusát, *Lohr* Ferenc hangmérnököt, aki már tizenegy éve szolgálja pompás tudással és tehetséggel a magyar filmgyártást, a *Hunnia-filmgyár igazgatósága főmérnökké nevezte ki. Lohr* Ferenc müegyetemi tanulmányai után Berlinben és Bécsben képezte ki magát egészen elsőrangú hangmérnökké. Külföldi tanulmányi utja után a Hunnia-gyárba került, ahol a legtöbb magyar film hangfelvételeit vezette. Tizenegyedik éve dolgozik *Lohr* Ferenc az első magyar müteremben s munkájával nemcsak a belföldi, hanem a külföldi szakértők *teljes elismerését* vivta ki. Főmérnökké való kinevezése osztatlan örömet keltett a filmvilágban. A *Hunnia*-gyár uj főmérnökének különben most jelenik meg a filmgyártás technikájáról cimü hatalmas munkája az egyik legelőkelőbb magyar nyomda kiadásában.

— **A Magyar Müvelődés Házában** április 20-án ifj. *Jáhn* Antal, Budapest legismertebb, közkedvelt tangóharmonika tanára rövid előadást fog tartani a Marnitz Tangóharmonika Est keretében a tangóharmonikáról, mint a népmüvelés egyik hatásos eszközéről. Utána *Hajós* Évával, a bübájos tangóharmonika fenoménnel egy ördöngős bravur-duettet adnak elő. A hangverseny után, mint hirlik, tanitványai ünneplésben kivánják részesiteni a kiváló pedagógust abból az alkalomból, hogy tangóharmonika iskolája Marnitz Frigyes kiadásában megjelent.

Az Actio Catholica 8. számu filmkritikája

„Gulliver a törpék országában". Mesejáték nehány örök emberi és időszerü vonatkozással. Erkölcsileg közömbös.

„Egy tál lencse". Szórakoztató magyar vigjáték. Egyetlen zavaró jelenete kivételével erkölcsi tekintetben közömbös.

„Balkezes angyal". Erkölcsileg közömbös vigjáték.

„Kora Terry". Meztelen jelenetekkel, erkölcstelen táncokkal telitett és testvérgyilkossággal tetézett kémdráma.

A régi időpontban kezdődnek a magánszinházak előadásai

A *Budapesti Szinigazgatók Szövetsége* közli velünk, hogy *mától kezdve* ujra a régi időpontban kezdődnek *a magánszinházak előadásai. Az esti előadásokat egységesen ¾8 órakor, a délutáni előadásokat pedig ½4 órakor kezdik. A Pódium előadásai a Pesti Szinházban este ½9 órakor, délután pedig ½5 órakor kezdődnek.*

Kiállitás

A *Tamás*-galériában két festőművésznő és egy szobrász állitja ki munkáit. Valahányszor az ecsetet nő forgatja, mindig bizonyos gyanakvással állunk a képek elé. Már előre megfogalmazzuk róla a kritikákat. Ez az előitélet szertefoszlik, ha *Faber* Gabriella festményeit behatóan megvizsgáljuk. Komoly elmélyedés és az életbe vetett hit tükröződik vissza a vásznakon. Az eléje tornyosuló valóságképeket nem másolja, hanem egyéni szemmel és érzésekkel ujra álmodja képeit. Némi dekorativ tendenciával festi meg a napsütéses tájakat, az enyhén dombos vidékek halk szépségeit és hatásos figuráit. Tiszta szándéku művészet az övé. — A másik kiállitó művésznő *Gömöri Raidl* Ida hasonló törekvésekről tesz tanuságot. Különösen vizfestményei között találunk értékes munkákat. Világos szinei, kerecsetlen formái a jelenségek külső szépségeit sugározzák vissza. — A fiatal szobrásznemzedék egyik értékes tagja, *Mikus* Sándor nemcsak elismert kisplasztikáit és érmeit mutatja be, hanem néhány nagyobbméretü szobrával is tanuságot tesz tehetségéről. A formák nagy egységét és a mozdulatok jellemző erejét fejezik ki szobrai. Leegyszerüsitett látása különösen érmeiben finom humorral egyesül. Kisplasztikái éppugy, mint nagyobb szobrai egyéni izléssel készültek. Nehéz életsorsa ellenére is a magasabb életszemlélet nemessége hatja át alkotásait. *Mikus* Sándor tiszta lirája egyéni helyet biztosit számára mai szobrászaink között.

Dr. B. Bakay Margit.

FILHARMONIAI TÁRSASÁG

április 4-ről elhalasztott bérleti hangversenye, április 28-án, hétfőn este fél 8 órakor lesz a magy. kir. Operaházban. Bemutatásra kerül **Dohnányi:** Cantus vitae c. szimfónikus kantátája *Madách* drámai költeményére vett szövegre, magánénekre, vegyeskarra. Közr.: **Rigó Magda, Basilides Mária, Rösler Endre, Losonczy György,** a **Székesfővárosi Énekkar** (karn.: Karvaly) és az **Erzsébet Nőiskola** leánygimnáziumának énekkara (betanitotta: **Turry**). Vezényel a **Szerző.** Jegyek az Operaház elővételi pénztáránál.

*

APRILIS 29., MÁJUS 3. ÉS 9.

Székesfővárosi Zenekar rendkivüli Mester-bérlete.

ANSERMET, DOHNÁNYI, FERENCSIK, SCHURICHT, FARAGÓ, VÉGH.

Bérletek 3 estre 2.50—15 pengőig. Népmüvelés, Koncert.

*

HIR SÁRI LISZT-ESTJE

holnap Városi fél 7. Székesfővárosi Zenekar. Vez.: Sauerwald. Jegyek: Népmüvelés, Városi.

*

MARNITZ TANGÓHARMONIKA-EST

ma, vasárnap Városiban fél 7 órakor. 140 szereplő. Jegyek 1—3 pengőig helyszinen.

*

Koncert rendezései:

Dohnányi zongora-est 23. Z. fél 8.

Lengyel Gabriella hegedü-est 24.

Liszt—Hubay-est 25.

Brada táncakad. matinéja 27-én.

LINZ MÁRTA 30-ÁN

Z. fél 8. Vezényel és hegedül. **Székesfővárosi Zenekar.** Közr.: **Bucsár Béla.**

Eyssen Irén—dr. Juch dalest máj. 1.

Nádasy táncakad. vizsgaelőadás máj. 11.

*

MOZART-EMLÉKHANGVERSENY

máj. 16. Z. 8. A magyar női kamarazenekart vezényli Arató. Közr.: Gyurkovics, Gémes, Jeney, Tibay.

Szabályozták a részletüzletek haszonkulcsát és a hitelirodák utján történő vásárlásokat

Az árellenőrzés országos kormánybiztosa rendeletileg szabályozta *a részletüzletek bruttó haszonkulcsát.* A rendelet szerint a butorrészletüzletek 6 havi törlesztésnél legfeljebb 45 százalék, hosszabb törlesztésnél 50 százalék bruttó hasznot érvényesithetnek. A cipő-, textil- és ruhanemü részletüzletek ötnél kevesebb alkalmazott esetén 65 százalék, ötnél több alkalmazott esetén 70 százalék bruttó hasznot számithatnak, mig *készpénzfizetés esetén megfelelő engedményt kell adni.* A rendelet szerint részletkereskedőnek az tekintendő, aki az egyéb feltételek mellett forgalmának legalább 70 százalékát részleteladással bonyolitja le. Aki nem tekinthető a rendelet szerinti részletkereskedőnek a részleteladásoknál 5 százalékkal magasabb haszonkulcsot érvényesithet, mint ami a készpénzeladásokra meg van állapitva.

Szabályozta az árkormánybiztos a *hitelirodák utján történő vásárlásokat is.* A rendelet szerint a hitelirodák a beszervezett kereskedők terhére a készpénzeladási árnak 11 százalékát, illetve az altruista hitelirodák 8 százalékát számithatják fel jutalék cimén, amelyből a kereskedők s hitelirodák könyvecskéjével vásárló vevőkre 5, illetve 4 százalékot hárithatnak át kezelési költség cimén. Más összeg sem a kereskedőktől, sem a vevőktől nem követelhető. A rendelet a törlesztés legrövidebb időtartamát a cipőknél 4 hónapban, egyéb cikkeknél 6 hónapban állapitja meg.

A textilrendelet helyes értelmezése

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kebelében működő Áruellátási Bizottság a közellátási miniszter felhatalmazása alapján a textil nagykereskedelem szabályozásáról szóló rendelet helyes értelmezése tekintetében az alábbiakat közli:

Azok a konfekciósok és kikészitők, akik nem nagykereskedésre szóló, hanem iparra (gyári iparra, vagy kézmüiparra) szóló iparigazolvány alapján fejtik ki tevékenységüket, akár oly módon, hogy az árut saját müheiyükben, akár oly módon, hogy az ugynevezett bedolgozókkal állíttatják elő és hozzák forgalomba, nem tartoznak kijelölést kérni. Azok ellenben, akik ezt a tevékenységet nagykereskedésre szóló iparigazolvány alapján gyakorolják, tartoznak kijelölést kérni.

Annak, aki üzlete körében viszontelárusitó kereskedőknek egyáltalában nem árul, hanem kizárólag tovább feldolgozó iparosoknak, vagy ilyeneknek és fogyasztóknak, csak abban az esetben kell kijelölést kérni, ha iparigazolványa kizárólag nagybani árusitásra szól.

Azoknak, akik bizományosi, vagy ügynöki iparigazolvány alapján fejtenek ki nagykereskedői tevékenységet, kijelölést kell kérniök, ugyszintén azoknak is, akik nagykereskedésre szóló iparigazolvány alapján üznek nagykereskedelmi jellegü bizományosi vagy ügynöki tevékenységet.

Azok, akiknek ugy nagybani, mint kicsinybeni kereskedésre, vagy általában kereskedésre, illetőleg árusitásra szóló iparigazolványuk van és a kijelölést nem kérik, a kijelölés megtörténte után csak detailista tevékenységet fejthetnek ki. Ugyanez a helyzet azoknál is, akik a kijelölést kérik ugyan, de nem jelölik őket ki. Az ilyenek tehát a kijelölés megtörténte után csak fogyasztóknak és tovább feldolgozó iparosoknak árusithatnak, viszontelárusitó kereskedőknek ellenben nem.

Országos vásárok. *Április 22-én, kedden:* Bátorkeszi, Büdszentmihály, Debrecen, Demecser, Devecser, Diósjenő, Garamszentgyörgyvölgy, Gelej, Munkács, Párkány, Pécsvárad, Pincehely, Rozsnyó, Soltvadkert, Szécsény, Szigetvár, Szombathely, Zagyvaróna. — *Április 23-án, szerdán:* Debrecen, Dombóvár, Érsekujvár, Kőröstarcsa, Kunhegyes, Magyarkomját, Nagyberezna, Nagyrádé, Siófok, Szombathely, Zsámbék. — *Április 24-én, csütörtökön:* Balatonfőkajár, Bánokszentgyörgy, Debrecen, Erdőbénye, Gyulakeszi, Igal, Ipolypásztó, Jászszentlászló, Kisbér, Kapuvár, Kőröstarcsa, Marcaltő, Nagykálló, Nagyszékely, Répceszentgyörgy, Szerencs, Szil, Tas, Tornaszentandrás, Türje, Vasszentmihály, Zsámbék, Zemplén. — *Április 25-én, pénteken:* Csongrád, Debrecen, Komádi, Rakamaz, Toponár. — *Április 26-án, szombaton:* Apátfalva, Alsóság, Büdszentmihály, Csongrád, Debrecen, Jolsva, Szekszárd, Torna. — *Április 27-én, vasárnap:* Debrecen, Nagykőrös, Szikszó. — *Április 28-án, hétfőn:* Acsa, Bácsalmás, Balatonkiliti, Bonyhád, Balmazujváros, Büssü, Devecser, Dombrád, Debrecen, Hatvan, Hosszuhetény, Istvándi, Jolsva, Kiskőrös, Kiliti, Kölcse, Komárom, Költse, Lelesz, Mór, Munkács, Nagykőrös, Nagysurány, Nagyszöllős, Nagyatád, Nagyvázsony, Perecseny, Resznek, Sáros, Szekszárd, Szikszó, Szomajom, Tiszanána, Técső, Talaborfalu, Tornalja, Vámospércs. — Gyakran megtötténik, hogy valamelyik vásárt különböző okok miatt nem tarthatják meg. Célszerü ezért az illető község elöljáróságához válaszbélyeges kérdést intézni, hogy a hirdetett vásárt megtartják-e és lesz-e állatfelhajtás is.

NEMZETI G

A honvédség elő mezőgazdasági m

A mezőgazdasági munkálatok elvégzése érdekében a honvédelmi miniszter és a vezérkar főnöke lehetővé tették, hogy *a honvédség e munkálatokhoz katonai segitséget nyujtson.* Ennek alapján a földmivelésügyi miniszter rendeletileg szabályozta, hogy miképpen kell a katonai segitséget kérni. A gazdaságoknak kérelmükkel a községi elöljárósághoz, illetőleg a polgármesterhez kell fordulniok és a segitséget az utóbbi igényli a legközelebbi katonai alakulat parancsnokságától. A parancsnokság — amennyiben módjában áll — *emberi munkaerőt, lovakat és járműveket rendel ki.* A községi elöljáróság (polgármester) a katonai segitség igénylésénél természetesen figyelembe veszi, hogy arra — a mezőgazdasági munkálatok elvégzésének biztositása érdekében tett egyéb intézkedések mellett — milyen mértékben van szükség. A mezőgazda-

Az időjárás helye a veté

A vetések állásáról és a mezőgazdaság állapotáról szombaton adta ki a földmivelésügyi miniszter legujabb jelentését, amely mindenekelőtt utal arra, hogy az *elmult három hét időjárása a mezőgazdaságra csak részben volt kedvező.* Az ősziek fejlődését a hideg és a tulbő csapadék hátráltatta és a *kikelt tavasziak fejlődése is lassu.* A fagy az őszi buzát, de főleg a rozsot több vidéken megperzselte. A vetések a sok eső miatt különösen a *nedvesebb részeken kissé megsárgultak.* Száraz és meleg napos időre most már sürgősen szükség volna. *A szántási és vetési munkálatokat az időjárás sokkal nagyobb mértékben hátráltatja, mint a munkaerő és az igaerő elvonása.* Ezek a munkálatok az időszakhoz képest többé-kevésbbé számottevő mértékben el vannak maradva. Ha az időjárás szárazra fordul, a tavaszi vetési munkálatokat, de az *elmaradt őszi vetésterület pótlását is be lehet fejezni* az idény előrehaladottságának leginkább megfelelő növényekkel.

A jelentés szerint a *repce,* az Alföld egyes vármegyéiben már szárba indult és virágzik. A legutóbbi napok hüvös és esős időjárása azonban fejlődésének nem kedvezett. Az *őszi buzavetések* közül a koraiak erős fejlődésüek, a késői vetések állása vidékenkint *igen különböző* s a legtöbb vidéken a hideg miatt fejlődésükben visszamaradtak. A mélyebb és nedvesebb részeken fagykárt szenvedtek és vizfoltosak. A *tavaszi buza vetését legnagyobbrészt befejezték.* Az *őszi rozsvetések* közül a koraiak szép sürüek s a melegebb fekvésekben már szárba indultak. A késői vetések azonban általában ritkák és *fejlődésükben visszamaradtak.* A mélyebb és ned-

A tenyészállatvás vásároltak a népi rész

Az országos mezőgazdasági kiállitás keretében rendezett tenyészállatkiállitás és tenyészállatvásár az ország népies állattenyésztése szempontjából is rendkivül nagyjelentőségü esemény. Az állattenyésztő egyesületekben megszervezett törekvő és haladnivágyó kisgazdáink évről-évre szélesebb keretben vesznek részt a tenyészállatkiállitáson, különösen a szarvasmarhák, lovak, hussertések és a baromfiak csoportjában. *A kiállitott szarvasmarháknak több mint a fele ez évben már a kisgazdák udvaráról került ki.* Még nagyobb jelentősége van a tenyészállatvásárnak, a népies állatállományt felölelő köztenyésztésnek jó minőségü apaállatokkal való ellátása szempontjából, különös tekintettel arra, hogy a tenyészállatprodukciónak a legjava előzetes minősités és felülvizsgálat alapján az országos mezőgazdasági kiállitáson kerül eladásra. Ezért báró *Bánffy* Dániel földmivelésügyi miniszter fontos feladatának tekintette, hogy a kiállitás válogatott minőségü tenyészanyagából a köztenyésztés minél nagyobb arányban részesedjék. Ennek érdekében a földmivelésügyi minisztérium a kiállitáson igen *nagyarányu tenyészállatkiosztási akciót bonyolitott le,* amelynek keretében a földmivelésügyi minisztérium irá-

Az Országos Mezőgazdasági Kamara munkásszakosztálya a testületi működés több évi szünetelése után most tartotta ülését. A szakosztály *Asztalos* János csamádpalotai mezőgazdasági munkást, az Országos Mezőgazdasági Kamara alelnökét választotta meg elnökévé. Az előadó rámutatott arra, hogy a kamara munkásszakosztálya a multban igen érdemes tevékenységet fejtett ki és nem egy

Dr. Szentiványi Gyuláné
Bp., XI., Lágymányos-utca 16

REFORMÁTUS ÉLET

VIII. ÉVFOLYAM, 17. SZÁM
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON
Szerkesztőség: Budapest, IX., Kálvin-tér 8
TELEFON: 384-540
Kiadóhivatal: Budapest, IX., Török Pál-u. 6
Csekkszámla: 5073

FŐSZERKESZTŐ: DR. RAVASZ LÁSZLÓ
FELELŐS SZERKESZTŐ: MURAKÖZY GYULA

1941 ÁPRILIS 26

ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY ÉVRE 8 PENGŐ
KÜLFÖLDRE ÉVI . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA . . . . . 16 FILLÉR
Budapesti híveknek a lap előfizetés nélkül, az egyházi adóhoz számított saltóárulék fejében jár

Milyen jó

volna, ha református népünk kevés szóból is sokat értene. A jól megszervezett közösségek egyetlen intésből is mindent megértenek. A meg nem szervezett testületeknek pedig a sok beszéd is hiábavaló, sőt kifecsegnek mindent. Mindenki más jobban van érdekei képviseletére megszervezve e hon-hazában s ma vigyázva áll és vár. Mindenki minket szeretne magának megszervezni: politikailag, társadalmilag, világnézetileg és gazdaságilag. Az egyház szervezete századok óta időt és vihart álló szervezet, de református híveink társadalmi és gazdasági szervezetlensége és irányításnélkülisége miatt sok jóhiszemű hívünk egyházellenes szervezeteknek és törekvéseknek van védtelenül kiszolgáltatva. Ez a társadalmi szervezetlenség s az egyház fegyvertelen volta kapat azután olyan vakmerőségre több vezető állásban levőt, hogy behivatja a derék, értelmes, előmenetelre váró református hivatalnokot vagy alkalmazottat s »diszkréten« tudomására hozza: »úgy hallom, ön túlságosan erős református, ártani fog előmenetelének«. A gyáváknak a gerincét így puhítják, de az erőst ellenállásra is így szítják. Másutt egyenesen előnyös volna, ha »túlságosan erős« vallásos érzületéről tenne bizonyságot. Reformátusból csak a közömbös és langymeleg a jó és használható?! Nem ezért kivánkozik-e a református ember szabad pályára?! Nem ezért rejtőzködik-e el némely intelligens emberünk egyháza elől, csak az adóját fizeti, de templomban, összejöveteleken nem látható, nehogy túlságosan erős református hírébe kerüljön?! Bizony szégyenletes gyávaság ez. De ne vessünk rá követ. Az egyes ember a közzel szemben nem mindig tudja állni a harcot. A hitében veszélyeztetett egyesnek segitségére kell sietni. Közismertek már azok a magasállású urak, akik párnázott szobájuk belsejéből, mint a pók, nyujtották ki csápjukat egy-egy református ifjú ellen. Nagy-édesen a jövendő előmenetelét csillantják meg az ifjú előtt, aztán úgy mellékesen megkérdezik: »mondd, kérlek, milyen vallású is vagy?«. S mikor elhangzik a válasz: református, hideg árnyék suhan át a főnök arcán, a 25 fokos melegségről null fokra esik le az érdeklődés: »majd meglátom, mit tehetek magáért«. Igy gyülemlik a keserű a református lelkekben. Hát még mikor itt is, ott is ugyanazok megmagyarositott nevüket sietnek visszaváltoztatni. Számontartju-e vajjon ezeket?? Dehogy tartjuk. Nem tartunk mi számon semmit. Igen hamar felejtünk, meg se bocsátunk, de meg se torolunk, — csak legyintünk. Tenné meg csak ugyanezt hasonlóképpen más országban a magyar!

Szabó Imre

A MAGYAR TANÁR ÚTJA

Irta: NAGY MIKLÓS
a szeghalmi gimnázium igazgatója

Nem egészen jogtalanul szokás hangoztatni, hogy a szólamok és jelszavak korában élünk. Mélyebbre néző vizsgálódás nyomán igen gyakran a legtöbbször hirdetett, a legnagyobb hangon szavalt mondatainkról mutathatjuk ki, hogy nem egyebek színesen csillogó szappanbuborékoknál, amelyeknek a belsejében csak levegő van.

A magyarság sorsáért aggódó szívek talán annak a szólamnak üres tartalmatlanságát állapíthatják meg a legmélyebb szomorúsággal, hogy: akié az ifjúság, azé a jövő. Mert amennyire igaza van ennek a mondásnak, annyira keveset tesz a magyarság az ifjúság, tehát a jövendő érdekében. Ne beszéljünk most a meg nem született magyar gyermekek százezreiről, a gyermekhalandóságról, a sokgyermekes családok ezerféle hátratételéről, a magyarság életének sötét foltjairól, megoldás nélkül heverő kérdéseiről. Csak azt nézzük meg, hogy milyen szívvel gondoskodik a magyar társadalom azokról a gyermekekről, akik megszülettek, meg is maradtak, sőt elemi iskoláik elvégzése után középfokú iskolákba is be tudtak iratkozni.

Vizsgálódásunk küszöbén egy újabb üres szólam fogad bennünket. Évtizedek óta hangoztatják illetékesek és illetéktelenek, ujságcikkek és szónoklatok, ankétek és értékezések, hogy: a jó iskola a jó tanár, de az öblös szónoklatok eredményeként a magyar társadalom, sajnos, majdnem semmit sem tesz azért, hogy gyermekei lelkének kialakítására, s ezzel a magyar jövendő jobbítására valóban jó tanárság álljon rendelkezésre.

Megköveteli a társadalom, hogy a tanár derűs kedéllyel járjon be a tanítási órákra, hogy a kavargó világ minden idegtépő zürzavarán is nyugodt idegzettel bontogassa a fejlődő gyermeki lélek sziromleveleit. Elvárja a szülő és a diák, hogy lépést tartson a tudomány fejlődésével, tájékozott legyen az élet időszerű kérdéseiben. Nevelnie kell példaadásával, életével, viselkedésével, ruházkodásával. Társadalmi tekintélyt kell szereznie, különösen vidéken, mert különben eredménytelen marad a nevelése. Fáklyának kell lennie, hogy fényt és meleget tudjon lopni magyar gyermekek rajongó lelkébe, ragyogó szemébe.

Ellenben ugyanez a társadalom, amely jogosan támaszt ilyen magas követelményeket a tanárral szemben, soha komolyan nem törődött vele, vagy egy gúnyos mosolynál nem méltatta többre. Mit törődik azzal a magyar társadalom, hogy a tanárnak kevesebb fizetése van, mint egy ipari szakmunkásak? Hogy könyvet nem tud vásárolni, gyermekeit nem tudja egyetemre küldeni, nyaralásra még csak gondolnia sem szabad, cipője lyukas, ruhája foltos, lakása rideg, önkanállal eszik és még vasárnap sem mindig kerül tészta az asztalára? Ki gondol arra, hogy, ha családját komolyabb betegség látogatja meg, vagy kénytelen otthon nézni a lassú pusztulást, vagy megalázó kölcsönökkel egész életére eladósítja magát? Kinek fáj az, hogy előlépésben, anyagi vonatkozásban mérföldekkel előzi meg majdnem minden társadalmi osztály: bírák, katonatisztek, rendőrök,

A TUDÓS LÁNYA

Irta: IZSÁK-GYARMATHY LÁSZLÓ

— Nem láttad egyszer sem ezen a vonalon utazni az öreg régészprofesszort és árva kislányát?

— Nem — feleltem.

Hát pedig mindenki ismerte őket, elválaszthatatlan látvány volt: a vén kopasz professzor és a szép gimnazista lánya. Mióta a kislány anyja meghalt, az öregúr mindenhová magával vitte a gyermeket. Márpedig örökké utazott, hol valamilyen ásatási helyre, hol múzeumhoz adatkutatásra, hol előadást tartani. A vén tudós a történelem előtti idők ásatag koponyacsontjai és edénycserepei között töltötte életét, a lelkét odaadta a kétezeréves csigolyáknak, azonban bámulatos, hogy ugyanakkor mennyire tudott ügyelni a tizenhatéves lányára. Sokezer évre visszafelé ismerte a létezést és az emberek magaviseletét, talán ezért. S a lány szép volt, mint egy szelíd, nagyszemű festmény . . .

Itt lehetett látni őket éveken keresztül, ezen a vonalon, az elsőosztályú fülkében. Az öreg Gandhira hasonlított, kopasz, csontos feje, kiszáradt, szemüveges képe volt; magasszárú, fakó és foltozott fekete cipőt viselt és vásott öltönyt. Láthatólag csak évezredekben értékelte az életet, nem tartotta érdemesnek felöltözni gonddal és méltósággal egy vasárnap kedvéért. Könyveit nézegette, ábrándosan figyelte a szép szúette emberi bordák ábráit, de a csontok közül néha féltékeny oldalpillantásokkal vigyázott a lányára, mint egy öreg, hű és makacs kutya. A lány ott ült mellette, hallatlan puritán öltözékben a szépségével: zöld kötött ujjasban, vastag zöld szoknyában és barna lapossarkú cipőben. Érdekes, hogy mennyire hasonlított az apjára, erre a Gandhi-arcra, ugyanazokat a vonásokat viselte, de tizenhatévesen, üde bőrrel, megható szépen. Hogy tudnak játszani a hasonlóságok! . . . A pirosbársony ülésen elszórtan múzeumi értesítők hevertek, régészeti tanulmányfüzetek, a címlapon vigyorgó, valószínűleg értékes, bár förtelmes halálfej-koponyával. A leány ezeket nézegette, mélységes türelemmel és unalommal, vagy pedig a gimnáziumi tankönyveit, mert magántanuló volt. Egyéb nem volt, amit nézhetett volna. Néha sonkászsemlyét vettek elő, almát és termoszban hideg vizet; az étkezőkocsiba nem mentek volna semmiért, az nyilván már valami frivol ünnepségnek számított. Elgondolkozó, vontatott szájmozdulattal ettek, az öreg és a kislány, aztán gondosan összeseperték a morzsákat. Ha valaki beült a fülkébe, a lány rá se nézett, akár az országhatárig sem, mert úgy nevelték, inkább a hullacsontokat nézte a múzeumi évkönyvben.

Igy ment ez néhány éven át, a professzor egyre vénebb lett s a lánya egyre szebb. Az egyik utazásnál berobbant a fülkéjükbe a professzor egy volt tanítványa, vidám, villogó porcellánfogú fickó és nagy zajt csapott a találkozás örömével. „Jaj Sárika!“ — azt mondja a hosszúságából közelhajolva a világító fogsorával — „maga olyan csodálatosan szép lett, hogy én akár leugranék és gyalog futnék ez után a vonat után, mert maga itt ül!“ S ahogy ezt mondja, még sokáig úgy marad odahajolva és néz belé elkáprázva a lány ijedt nagy szemébe. A tudós egyszeriben olyan dühös lesz, hogy reszketni kezd a vékony térde. „Menjen ki innen!“ — kiált fel, s már dobja ki az ifjút, de az még az ajtóból is a leány szemét nézi. A professzor becsapja az ajtót, elrántja a függönyt is és még mindig remegve jár le-föl.

— Mit néztél vissza rá? — kiált a lányára.

— Nem néztem, ő nézett — mondja a Sári, s próbálja megnyugtatni a helyzetet, kézbeveszi az

közigazgatási tisztviselők, finánc ok és irodatisztek?

Hát én megmondom, hogy igenis fáj ez valakinek! Fáj a magyar jövendőnek! Mert akárhogy csűrjük-csavarjuk a dolgot: amíg megfelelő javadalmazással nyugodt és biztos megélhetést nem biztosítunk a tanárság számára, addig hiába támasztunk vele szemben túlzott követelményeket. Addig nincs jogunk csodálkozni azon, ha a rongyos és elhagyott tanárság mohón kapkod minden új politikai irányzat felé, ahonnan csak sorsának a javítását remélni meri. Addig ne várjuk, hogy néhány naíx idealistán és fanatikus rajongón kívül igazi értékek keressék a tanári pályát. És ez nem a tanárság veszedelme! Hanem a magyarságé, a magyar társadalomé, a magyar gyermeké, a magyar jövendőé.

Ma már ott tartunk, hogy a tanári állásokra nem akad pályázó, mert a kínálkozó lehetőségekért alig-alig iratkoznak be néhányan a bölcsészeti fakultásra, de még a kevés beiratkozó közül is többen gyakorlati életpályákon igyekeznek elhelyezkedni oklevelük megszerzése után, mert kereskedelmi és gazdasági vállalatoknál nagyobb kezdőfizetést kapnak, mint egy hosszú élet tanári munkája után majd öregkorban kaphatnának. Nevetni kellene rajta, ha nem volna annyira szomorú, hogy a tanárság már a bekövetkező tanárhiányban bízik és attól várja sorsának jobbrafordulását!

Nekünk, reformátusoknak, még fokozottabb gonddal kellene erre a kérdésre vigyázni. Igazat kellett adnom a multkor annak a miniszteriális tisztviselőnek, aki kijelentette, hogy a tanárhiány legelőször a felekezeti iskolákat fogja sujtani, mert a felekezeti tanárok nagy része szívesen át fog menni szükség esetén az állami státusba. Őszintén kellene megvizsgálnunk, hogy mi lehet ennek az oka, és segítenünk kellene a bajon, amíg nem lesz késő.

FIGYELŐ

A debreceni egyetem rektora és mi

Mitrovics Gyula, a debreceni egyetem ezidei »rector magnificusa«, nagyságos rektora, főként esztétikus, aki a művészet szépségeinek varázsos világában van otthon, de a pedagógia tudós tanára is, aki a nemzeti lélek nevelésének nagy törvényeit veszi számon. Legutóbb a debreceni egyetem díszülésén, Tisza István születési évfordulóján mondott rektori beszédében végigtekintett a magyar történelmen, mint mártírok árnyékos, óriási temetőjén. De fellángoltak a szavai, amikor a mai magyar társadalom előttünk meredő szociális útjára mutatott rá. Mintha a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség egyik alakuló gyűlésén hallatszott volna az evangéliumi magyarság szociális hadiparancsa. »Hogyan képzelhetjük el a nemzeti erők megsokszorozását — mondotta Mitrovics Gyula — és a reánk váró újabb világtörténeti feladatok megoldását, ha nem tudunk megküzdeni a túlkeresők hadával és a létminimum alatt senyvedők szükségleteivel? Hogyan várhatjuk az ijesztően alacsonyatlott születési arányszám megjavulását, ha nem nyujtunk lehetőséget a kistisztviselőnek és napi keresetéből élő munkásosztálynak a nősülésre s gyermekeinek eltartására? Hogyan remélhetünk honvédségünk számára a jövőben is keménykötésű újoncokat, ha a szülők gyermekeik számára nem tudják nyujtani a szükséges kalória- és vitaminmennyiséget? Az a hősi teljesítmény, mellyel ifjú honvédségünk meglepte a világot, ha más nem, ez teszi kötelességünkké e létfeltételek előteremtését. Mindenekelőtt a nemzeti jövedelem arányos és méltányos megoszlásának biztosításával. Mikor ezekre a kérdésekre kitértem, úgy érzem, Tisza István s a nemzet többi nagy mártírjának szellemében jártam el.«

A debreceni egyetem aulájában sem hullott bizonyára a díszes, színes kőkockákra ez a magvetés. De aratás csak akkor lesz belőle, ha erős, fegyelmezett, evangéliumi tömegek nagy lelki barázdáira szórjuk. Gondolkodó magyarok, akik az őrtoronyból nézik a holnap körvonalait, és mécsesük az evangéliumra világít rá, mennyire egyformán látják a holnapi szociális Magyarország állomásait. Csak az kell, hogy Mitrovics Gyula, a rector magnificus és az ő szellemi serege, a magyar tudós, a szellemi munkás, a szellér és a gyárimunkás egy sereggé álljanak, mert szociális reformokat a milliók mély és erős vágya, elkészített közvélemény nélkül nem lehet megalkotni.

A szén, zsír és a magyar élet

Drágaság van, de a kormány gondoskodni igyekszik róla, hogy a munkabérek is menjenek, ha lassabb ütemben is, a gazdasági élet hőmérője után.

Nagykorú társadalomnak mélyebben kell ismernie saját helyzetét. Ha igazságokat nem ismételnek, könnyen lomtárba kerülnek. Egyszerű tény, amit mégis sokan hajlandók nálunk elfelejteni, hogy a földkerekségen háború pusztít és hogy Magyarország egy darabja ennek a földkerekségnek. Ha a magyarság csak kisujja lenne is az egész emberiség nagy testének, akkor is meg kellene éreznie a lázat, mely az egész testet átforrósította. Sokan tudják, hogy békebeli étvággyal nem lehet ma asztalhoz ülni. A rossz termést, a természeti csapásokat is a tavaszi éléskamrák ablakából lehet legjobban áttekinteni. A körülöttünk zúgó vihar Európában még legjobban a magyar földet kímélte meg. Mindenekfölött ismételjék és mutassák meg újra, a nemzeti élet vezetői, hogy a kisember gondja mennyire az övék. Hogy a nagy közös terheket igyekeznek úgy megosztani, hogy a gyöngébb vállakra kevesebb súly essék. Az összetartásnak és a lelki erőknek a segítségével kell most az életharcunkat megharcolni. Amikor az élelmiszer kevesebb, akkor érezzen minden legkisebb embere ennek a nemzetnek növekedő jóakaratot. Nemcsak az anyagi erők döntik el egy nemzet belső rendjét, hanem az is, hogy mennyi a lelki erők készlete, nagyokban és kicsikben egyaránt.

Újabb névváltoztatási törvényt!

A hivatalos lapból vesszük ki ezt a kicsi hírt: Égvári József családi nevét saját kérésére Eitelre, Cetheházy pedig Cettlre változtatta. Ezeknek a gyors névváltoztatási kérvényeknek sok tanusága van. Az első az, hogy az Égvári és Cetheházy és sok szép más magyar nevet nem lett volna szabad minden további ok nélkül egypengős kérvény alapján bárkinek adni. A név program. Aki a nevét magyarrá akarja változtatni, azt jelenti, hogy a magyarság történelmi lelkét akarja és erről bizonyságot tesz.

KIÁLLÍTÁS A TAMÁS GALÉRIÁBAN

Két női festő: Fáber Gabriella és Gömöri Raidl Ida képeit látjuk. Fővonásaiban egyezik művészetük: képeik koncepciója tisztán festői, semmi irodalmi céljuk nincs, meglehetősen szűk körben mozognak témáikkal. Ami különbség mégis mutatkozik: egyéniségük eltérő voltából magyarázható. Fáber Gabriella az erőteljesebb, komolyabb, képein formai problémákat igyekszik megoldani, színkezelése nem mindig jóleső, van valami érdesség benne, alakos képeinek merevsége sem hat jól. Csendéleteiben, éppen azért, mivel van valami merevség benne, ez a tulajdonsága nem bántó, a téma megengedi. Mégis több lelket éreztet művészetében, mint Gömöri Raidl Ida, aki könnyebben kezeli ecsetjét s mintha színeinek frissesége, világának egy árnyalattal nagyobb derűje, egyéniségének könnyebb, kevésbé problémalátó voltát érezhetné. Egyikőjük sem jelent különös élményt, becsületes művészi szándékukat és képességüket azonban senki sem tagadhatja. A harmadik kiállító, szobrász: Mikus Sándor. Első pillantásra meglátszik szobrain az a biztos kéz, amely tétovázás, hiba nélkül kifaragja anyagából mondanivalóját. Van benne valami egészséges nagyvonalúság, témáját bőven, széles kontúrvonalakban adja elő, a részletek kidolgozásában éppen úgy kedvét leli. Nincs benne azonban elég frisseség, élményszerűség, a pillanatnyi meglátás kirobbanó heve és dinamikája. Szenzáció, révedezésünkből felrebbentő, fiatalos lendület az ő világából hiányzik, — sőt még kisplasztikáján sem teljük nyomát sem. Tudatos, józan, biztoskezű művész, fantáziája nem nagy, de sok őszinte érzést árul el.

Dr. Fekete Lajos

Mikus Sándor

egyik muzeális füzetet, (ez tetszik a papának) belélapoz, de már nem látja a szúvas csontokat és cserepeket, csak az eleven, ragyogó, bolond fogsort látja, amint közeledik felé.

Furcsa méreg a szerelem. Lázadás van benne, harc minden ellen, ami észszerű. Kell-e mondani, hogy a vidám fiútól a lányhoz levél érkezett: „Nem alszom, nem tudok másra gondolni, csak a maga nagy szemére, amellyel ha mindig közelről nézhetne rám . . .“

A fiú nem tudott olyat írni, amit a leány abban a pillanatban egész hittel át ne élt volna. A lány aztán megtámadta apját, hogy hívják meg a fiút, járhasson hozzájuk, mert szereti. A professzor felborzolódott erre és tagadott; az ásványok nagy, bölcs idejét, örök tüzeit ismerte és szerette, az ilyen ostoba lobbanást nem fogadta el . . . Amilyen szelíd volt azonban a lány, ahogy a vonatfülkében régen hallgatag kente apjának a vajaszsemlyét és seperte összze a morzsát, olyan őrült lett most. Sírt és acsarkodott, lángot vetett az arca és szeme a vad és titkos terveitől. És végül megszökött.

Összeesküdtek bódultan. Ahogy újra találkozhattak, már nem is egymást nézték csupán, hanem egymáson túl valami még többet; mert akiket így le tud győzni ez a száguldás, azokkal végül is a Szerelem önmagát imádtatja.

Aztán következett a valóság, amelyben az emberek visszahullanak sorsuk ítéletei közé. A férfi zsarolni kezdte a lányt, először a fiatalságát, aztán az ékszereit, aztán az apját.

És *most már* a lány emlékezni tudott az apjára, aki makacsul és önzőn, de valami örök értékkel szerette őt.

A professzor sem tudott egyedül élni. Nem ízlettek már neki sehogy a legkülönlegesebb csontok sem. Először ki akarta tagadni a lányát, de érezte, ebbe belehal, különben is belátta, hogy önzőn nevelte, tehát ő is hibás. Ezért inkább manővert kezdett, ravaszul és nekihevülve és: visszaszöktette a lányát. Az volt a szép találkozás, két hibáját beismerő és megszenvedett ember találkozása.

*

Régi ismerősöm, aki ezt elmesélte nekem a szeged—budapesti gyorson, a történet végén hosszan, melegen mosolygott.

— Te ismered őket? — kérdeztem.

— Hogyne. A lány nekem is régóta tetszett. S én szinte végigéltem velük ezeket az eseményeket, a végén pedig úgy éreztem, nem lehet szebb alkalmam soha a boldogságra és boldogításra, mint velük együtt élni. S azóta Sári az én feleségem . . .

VENDÉGLÁTÓ HÁZIASSZONY

A VENDÉGLÁTÁS ISKOLÁJA

Ha nincs fürdőszoba...

Édes Annuskám!

Szerencsésen lezajlott a Vásárral járó sok munkám, így újra ráérek Neked írni. Három napot töltöttem a vásárvárosban, de egy hétre való nézegetnivaló is akadt volna ott. Sajnálom, hogy Ti nem láttátok, de remélem jövőre kipótoljátok.

Arra akarlak figyelmeztetni Lelkem, hogy ha a vendéged nem fürdőszobában mosdik, hanem a saját szobájában, akkor okvetlenül tégy egy jókora darab linoleumot a mosdó alá, nehogy a szoba padlóját tönkretegye a kilocsolgatott víz. Mert a legnagyobb jóakarat és leggondosabb vigyázat mellett is elkerülhetetlen, hogy a padló ne nedveződjék össze. Ez pedig nemcsak a takarításnál ad felesleges munkát, hanem a padló fáját is elrothasztja vagy elpenészesíti az állandó nedvesség. Ne sajnáld hát a pénzt a linoleumra: többe kerül, ha megromlik a padlód, annak a helyrehozatala.

Aztán — ha nem a fürdőszobát használja mosdásra a vendég — két jókora mosdótálat adjál neki, hogy tetőtől-talpig lemosdhasson. Arról se feledkezzél meg, hogy egy kancsó melegvizet kapjon a mosdáshoz. Mert a városi ember kényesebb ám Lelkem, az megszokta a központifűtéses lakásokban az állandó melegvizet. Még nyáron is berzenkedik attól, hogy hideg vízben mosdjék.

Örülök, hogy a vendégeddel kölcsönösen megszerettétek egymást. — Meglátod: küld ő majd új lakót Neked a nyárra. De ha neki nem volna olyan ismerőse, aki fizető-vendégként akar nyaralni: már most hirdesd a kiadó szobádat, mert májusban mindenki szereti már megoldani a nyaralási problémáit.

Jót mulattam Jani megjegyzésén, hogy „kizárólag csinos fiatal hölgyek"-et óhajtana fizető vendégül, de már az ilyen kikötés ellen apellálunk, úgy-e Lelkem, te is, mint feleség, én is „mint „tiszteletbeli anyós" ...

Szeretettel ölel *SÁRI NÉNI.*

Sári néni üzen:

„K. L. Zirc." — Feltétlenül várja a vonatnál a fizető vendéget. Idegen városban kétszeresen jólesik a barátságos fogadtatás, a figyelem. De meg azért is fontos ez, mert a vendég nem ismeri ki magát a városban és esetleg gyalog akar szállására menni, csomagjait pedig később behozatni. Az is előfordulhat, — főleg kisebb helyen — hogy nincs kocsi az állomásnál. Ilyen helyeken levő vendéglátó jól teszi, ha előre levélileg megkérdi: rendeljen-e kocsit a vendég számára.

„R. Mariska, Szolnok." — Számítsa ki pontosan, hogy mi a vendéglátás önköltségi ára, azután csapjon ehhez hozzá 20—30 százalékot. Semmi esetre se kérjen túlsokat a vendéglátásért, mert akkor nem kap lakót. Aki magánházba megy nyaralni, az elsősorban azért teszi ezt, mert olcsóbban akar élni, mint pensióban. Viszont olcsó ár mellett is szép mellékkeresetet jelent a fizető-vendéglátás.

„Dr. B. P., Hódmezővásárhely." — A levelében írottakon kívül még egyéb helyi érdekességre is felhívhatja fizető vendége figyelmét. Különlegesen érdekes például, — főleg az e téren tájékozatlan városi ember számára — a hódmezővásárhelyi tanya-világ berendezkedése. Ezt mutassa meg vendégének okvetlenül. Aztán külön hívja fel a figyelmét az ottani parasztasszonyok különleges „homok-szőnyegeire". Az a művészet, amellyel ezek az asszonyok egy homokkal töltött tölcér segítségével a legváltozatosabb mintákat rajzolják — percek alatt — a padlóra, egészen sajátságos néprajzi érdekesség és páratlan a maga nemében.

„Nyugalmazott tanítónő, Báránypuszta." — Tágas lakásába 6—8 — lehetőleg egyforma korú — gyermeket vállalhat nyaraltatásra, fizető vendég alapon. Sok szülő szeretné gyermekét megfelelő felügyelet mellett, jót levegőn, jó koszton tudni egy-két hónapig. Ezek bizonyára örömmel olvasnák hirdetését. A városi gyermekeknek pedig nagy mulatság lesz a pusztai élet.

„v. B. K., Szeged." — Iparengedély csak akkor szükséges, ha pensió-szerű üzeme van. Egy-két fizetővendég, a nyári hónapok alatt, még nem jelenti ezt.

„Sz. Böske, Kutas." — A fehér ajtókat benzines viaszkkal tisztítsa. Előbb az egyes foltokat dörzsölje ki az oldatba mártott rongygyal, aztán kenje be és dörzsölje fényesre az egész ajtót. Politurozott bútort is szépen tisztít, fényesít a benzines viasz. Egy liter benzinben kb. 7—8 deka viaszforgácsot oldjon fel. Ami megmarad, azt elteheti és ha álltában besűrűsödik, benzinnel újra felhígíthatja.

Irógép? számológép? könyvelőgép? CSAK
CONTINENTAL
WANDERER gyártja, vezető világmárka
Magyarországi vezérképviselet GOY és KOVALSZKY V. Nádor-u. 11. T. 126-933, 124-580

Faber Gabriella, Raidl Ida és Mikus Sándor a Tamás-Galériában

Most zárult a Tamás-galériában az a rendkívül figyelemreméltó kiállítás, amelynek keretében *Faber* Gabriella és *Gömöri Raidl* Ida festőművésznők, valamint *Mikus* Sándor szobrászművész állították ki komoly értékű alkotásaikat. A pompás színhatású, elmélyült művészetet reprezentáló festmények igazi párisi levegőt árasztanak. Faber Gabriella férfias erejű tehetsége sokat fejlődött az utóbbi években. Egyénien fogja meg témáit és bravúrosan oldja meg úgy a kompozíció, mint a szín-problémákat. A város megvásárolta „Kopár fák" c. ezüst-álom hangulatú, rendkívül finom budai tájképét, a Beszkárt is vett tőle képeket, a magánvásárlókon kívül. Pompás balatoni tájkép az „Ajtóban" című vászna, kitűnő portré a „Szalmakalapos nő" és a „Nő bundával", elragadó a „Tavasz Budán" színharmóniája. Gömöri Raidl Ida legszebb képe a „Balatonvidék", amelyben ott vibrál a magyar tenger csodálatos levegője. Kitűnő kompozíció a kő-emelő munkásokat ábrázoló vászna, nagyon karakteres a „Nő kaktusszal" és végtelenül finom csendélet a „Napraforgók". Igen érdekes kísérlet volt a két hölgy részéről a „Pihenő modell" együttes megfestése: a két kép élesen rávilágít kettőjük meglátásának, felfogásának különbözőségére. Mikus Sándor finoman stilizált, pompás vonalú szobrai a fiatal művész egyre erősödő kvalitásait bizonyítják.

1400 szövetkezet az OKH kötelékében

Május 12-én tartja az *Országos Központi Hitelszövetkezet* közgyülését és ezt megelőzőleg az OKH kötelékébe tartozó szövetkezetek kongresszusra ülnek össze, hogy a szövetkezeti mozgalom kérdéseit megvitassák. A falusi és mezőgazdasági hitelellátás szervezete az elmult évben is igen erős fejlődésen ment keresztül és *az OKH kötelékébe tartozó szövetkezetek száma 1386-ra emelkedett.*

Mintegy 3 millió lélek, a szövetkezeti tagok családjait is beleszámítva, van érdekelve az Országos Központi Hitelszövetkezet gazdasági hitelellátásában és a falusi kisemberek üzletrésztőkéi 44 millióra, a tartaléktőkék 16.5 millióra, a betétállományok pedig csúcsteljesítményt érve el, 94 millióra emelkedtek. Schandl Károly titkos tanácsos irányítja az OKH ügyeit és az utolsó év fejlődése a szakavatott vezetés következtében igen szembetünő. A betétállomány 17 millió pengővel szaporodott, a folyószámlákon elhelyezett összeg 127 millió, a takarék- és folyószámlabetétállomány pedig közel 50 milliót tesz ki.

Az OKH beruházási kölcsönöket is fog a jövőben folyósítani a pénzügyi kormány támogatásával.

MEGNYILT
az
Angol Park
és az
Alpesi Falu

Az Első Magyar Általános Biztosító mérlege

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság május 10-ére kitűzött közgyűlésén tárgyalja az 1940. évi mérleget, amely rendkívüli fejlődéséről tesz tanuságot. Az ország legrégibb hazai biztosító vállalatának évi díjbevétele 400 ezer pengős gyarapodással a 16 millió pengő fölé emelkedett. Számottevő emelkedést ért el az életágazat díjbevétele, amely a mellékilletékekkel együtt 4,660.000 pengőre nőtt. A kárarányok kedvező alakulása a szokottnál is nagyobb tartalékolást tett lehetővé s a vállalat kezelésében álló vagyon a mérlegben 59,466.676 pengő értékkel szerepel az előző évi 53.81 millió pengővel szemben. Az egyévi vagyongyarapodás tehát az 5.5 millió pengőt meghaladja. A tiszta nyereség meghaladja a 360.000 pengőt, ebből 100.000 pengőt a rendkívüli jégkár tartaléknak 500.000 pengőre való kiegészítésére fordítanak s a részvényesek osztaléka a mult évinek megfelelően a névérték 15 százaléka lesz.

Hirdessen az
ORSZÁGJÁRÁSBAN!

A NMK kiállítása

A Nemzeti Munkaközpont „Becsüld a munkát" szabadidő szervezete nagyszabású kiállítást rendezett azzal a céllal, hogy a munkásban felébressze a szebb és magyarabb élet iránti vágyat s útmutatást adjon az irányban, hogy ezt a jobb életet miképpen érheti el a szűkös anyagi viszonyok közt élő ember.

Ezen a nagy gonddal, sok ötlettel összeállított kiállításon ott találjuk a Családvédelmi Szövetség propaganda anyagát, a Szabadidőszervezet munkáskönyvtárát, a jó és rossz munkáslakások modeljeit és sokmindent, ami példa arra, hogy miképpen éljen a magyar munkás a robotos hétköznapokban és a pihenő napok, a fizetéses szabadság gondtalan óráiban.

A kiállítás célkitűzéseiben, egész anyagában mindenképpen alkalmas arra, hogy fejlessze és ápolja a magyar munkásban a szociális és nemzeti öntudatot.

Hajduszoboszlón gyógyszállót épít az OTI

Az Országos Társadalombiztosító Intézet több vezetője a napokban Debrecenben járt, ahol **Kölcsey** Sándor polgármesterrel az OTI székházépítéséről tárgyalt.

Mintegy négymillió pengőt szán az OTI arra, hogy Debrecen egyik legmodernebb épületét, természetesen kizárólag az ottani iparosok foglalkoztatásával, felépítse.

Ugyancsak a helyszínen megállapodtak a hajduszoboszlói gyógyszálló építése dolgában. 68 ezer pengőért vásároltak telket és tárgyalnak az ottani téglagyár megvásárlásáról is, hogy az építkezéshez szükséges anyagot ilymódon biztosítsák. A hajduszoboszlói gyógyfürdő közelében létesítendő OTI gyógyszálló házikezelésben marad és azt csupán az OTI tagjai használják majd.

ORSZÁGJÁRÁS
Vendégforgalmi, nyaralási és utazási képes hetilap. — Kiadja az **Üdülési és Utazási Szövetkezet**
Felelős szerkesztő és kiadó:
DR. CSÁK ZOLTÁN.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Párisi-u. 1. sz. I. em. Telefon: 186—724.
Máté-nyomda Budapest, József-u. 61. sz. Telefon: 139—259.

fotofilm
KOLOZSVÁR DEÁK FERENC U. 6
modern fényképészeti és sokszorosító ipari vállalat, mozgófényképfelvételezések készítése, stb., stb.

Hol nyaraljunk?

SZENDRŐ község Miskolc közelében a Moldva folyó mentén enyhén lombos erdös vidéken fekszik. A községben Rákóczi korabeli várrom áll. Egy szálloda-vendéglője és néhány beszervezett fizetővendéglátó ház várja a nyaralókat, üdülőket. Részletes felvilágosítást ad a Szendrői Községfejlesztő Bizottság, Községháza, Szendrő.

ROZSNYÓ, a Felvidék gyöngye, idegenforgalmát jól szolgálja a minap kiadott ízléses, jól szerkesztett, gusztusos „Képes Kalauz". A rozsnyói városi idegenforgalmi hivatal elökelő fővárosi nyomdában kiállított prospektusban hívja Rozsnyóra a magyar közönséget.

JOLSVA közvetlenül a szlovák határ mellett fekszik, fenyőerdőkkel övezett völgykatlanban. Lakói 85 százalékban színmagyarok. Vas- és kéntartalmú fürdője reuma és csúz ellen javalt. Van strandja és két szállodájában, valamint a magánházaknál olcsó és jó ellátás biztosítható.

BALASSAGYARMAT a palócság városa. Vasúti és autóbusz gócpont. Nyaralásra kiválóan alkalmas. Fekvése az ország egyik legszebb sportuszodája, valamint az Ipoly szabadfürdözése minden nyaralni és pihenni vágyót kielégít. — Könnyen elérhetők a szebbnél szebb nógrádi várromok, közelben vannak a Drégely, Nógrád, Szanda és Hollókő, távolabb Salgó, Somoskő, Buják várromjai. Az Ipoly csendesen kanyargó szelid vize az egy-kétnapos kirándulásokra is kiválóan alkalmas.

FELSŐTÁRKÁNYBAN, a Bükk e kedves községében, olcsón nyaralhat. Strand, tavak, kirándulóhelyek. Érdeklödni az elöljáróságnál, szobák foglalása iránt. Szobakonyhás lakások havi 50 pengöért. Családos nyaralás.

BUDAPATFALVA töparti nyaraló- és üdülöhely. 170 km, 314 m. Vendéglátó hónapokban penziószerü ellátás.

Bemutató Mozik Műsora

ÁTRIUM. Margit-körút 54. Telefon: 153—034. A kék madár (fél 6, fél 8, 10. Sz. v. ü. fél 4-kor is).

BELVÁROSI FILMSZINHÁZ. Irányi-u. 21. Tel.: 384—563. A szerelem nem szégyen.

BELVÁROSI HIRADÓ. IV., Petőfi Sándor-u. 6. Tel.: 181—244. Balkáni és afrikai háború. Rajzos híradó a Közelkeletről. A magyar ipar 100 éve (kultúrfilm). Magyar, Ufa, Luce és Fox Híradók. Színes rajzfilm. — Folytatólagos egyórás elöadások 10—24 óráig. Páholyok elövételben is.

CITY: Vilmos cs.-út 36—38. Tel.: 111—140. Gulliver a törpék országában. A víz akrobatái. (Rajz film.) Magyar és Fox világhíradó. Magyar kultúrfilm (háromnegyged 6, háromnegyed 8, háromnegyed 10. Sz. v. ü. háromnegyed 4-kor is.)

DÉCSI. Teréz-krt 28. T.: 125—952. Modern szimfónia (fé 16, fél 8, fél 10. Sz. v. ü. fél 4-kor is.)

FORUM. Kossuth Lajos-u. 18. T.: 189—707. A bagdadi tolvaj (negyed 6, fél 8, háromnegyed 10. Sz. v. ü. negyed 4-kor is.)

HIRADÓ FILMSZINHÁZ. VII., Erzsébet-körút 13. Telefon: 222—499. Balkáni és afrikai háború. Rajzos Híradó a Közelkeletről. A magyar ipar 100 éve (kultúrfilm). Magyar, Ufa, Luce és Fox Híradók. Színes rajzfilm. Folytatólagos egyórás elöadások 9—24 óráig. Páholyok elövételben is.

KAMARA. Dohány-u. T.: 423-901. Egy asszony három élete (11, 2, 4, 6, 8, 10. Első 3 elöadás mérsékelt.)

RADIUS. Nagymező-utca 24. Tel.: 122—098. Aki az igazságot keresi. (Fél 5, 7 és 10. Sz. v. ü. 2-kor is.)

ROYAL APOLLO. Erzsébet-körút 45. Telefon: 222—002. „András". Magyar Híradó. Második hétre prolongálva! (Fél 5, 7, fél 10. Sz. v. ü. 2-kor is!)

SCALA. Teréz-körút. T.: 114—411. Halálraítéltek. (Fél 5, 7, fél 10. Sz. v. ü. 2-kor is.)

URÁNIA. Rákóczi-út 21. Telefon: 146—411. Kívánsághangverseny. Magyar és Ufa világhíradók. (5, negyed 8, fél 10. Sz. v. ü. háromnegyed 3-kor is.)

— A györgyfalvi lakodalmasok Budapesten. Szerdán a délelőtti órákban érkeztek a Keleti pályaudvarra a györgyfalvi menyecskék és legények, hogy kolozsvári szereplésük után a fővárosban is bemutassák sajátos népi művészetük és színjátszó készségük minden gazdaságát. Rövid pihenés és ebéd után azonnal a Magyar Művelödés Házába siettek, hogy megismerkedjenek az idegen színpaddal és megkezdhessék próbáikat is. A csütörtöki előadás nagy sikert aratott.

— Az Aggteleki-barlang új kalauza megjelent Kessler Hubert dr. megírta világhírű természeti s idegenforgalmi kincsünk, az Aggteleki-barlang kalauzát. A könyv megrendelhető a barlangigazgatóságnál, Aggtelek.

— Ujra üzemben az Aggteleki-barlang turistaszállói, új vezetés mellett. A turistaszállók összes férőhelyeit már előre lefoglalták. A barlang jósvafői bejáratánál tervezett harmadik turistaszálló építése rövidesen megkezdődik.

— A fővárosi építkezéseknél egy most megújított tanácsi határozat értelmében a jövőben kötelezően kell alkalmazni művészi díszítéseket. Az építkezési költség két százaléka fordítandó freskók, mozaikok, üvegfestmények, dombormüvek, iparművészeti díszítések kivitelezésére. Az összeg felhasználásáról szakértő bizottság véleményének meghallgatása után maga a polgármester dönt.

— Minta utcarész a Várban. A főváros idei költségvetése százezer pengőt irányoz elő a Vár szabályozására. A belügyminiszter leiratára adott polgármesteri magyarázat ezzel kapcsolatban élcs kritikát mond a Vár történelmi hangulatát rontó stílustalanságokról s bejelenti, hogy a főváros a Vár egy rövidebb utcarészletét igyekszik tökéletesen helyreállítani, hogy az szolgáljon mintául a többi épület restaurálásánál, illetve az újab bépítkezéseknél. A főváros a Szentháromság-utca egy szakaszát tartja e célra alkalmasnak, mert ott az ingatlanok túlnyomó része a város tulajdona.

HIREK

A maroshévizi

sírbolt elé, Urmánczy Nándor, a nagy magyar harcos, a revízió halhatatlan vezére kriptája elé országzászlót állítanak a csíksomlyói gimnázium öreg diákjai. Ott élt, ott szívta magába a fanatikus magyarságot a csíksomlyói öreg gimnázium falai közt néhai Urmánczy Nándor és most az öreg diákok gyönyörű emléket állítanak nagy iskolatársuk emlékére.

Urmánczy Nándor nem érhette meg a negyedik országgyarapodást, magyar szive nem birta el Erdély felszabadulásakor a túláradó örömöt. De azt még megérte, hogy hazamehetett az ősi földre — elpihenni a nagy eredményeket hozó nagy harcok után örökre.

És most a csíksomlyói öreg diákok olyan emléket állítanak Urmánczy Nándornak, ami az ő szíveszerint való. Országzászló fogja őrizni a sírbolt előtt örök álmát a revizió legnagyobb harcosának, Urmánczy Nándornak! És, íme, Urmánczy Nándor még halálában is használ, segít imádott székely népén. Ez az országzászló minden bizonnyal zarándokhelye, idegenforgalmi vonzóereje lesz Csíksomlyónak!

Polgári Buffet Rt.
5—12-ig zene **VI., Andrássy-út 41.**

— **Bolgár előkelőségek Budapesten.** Berlinből átutazóban néhány napig Budapesten tartózkodott Ivan Ivanoff, Szófia főpolgármestere és kísérete, Christo Stoloff polgármester, Tontscho Pecheff, a szófiai elektromos művek és a közúti villamos vasút vezérigazgatója, Konstantin Beltscheff városi bizottsági tag és dr. Nikolai Christoff, a szófiai községi bank igazgatója, kormánybiztos. A polgármestert és a kíséret többi tagját május elsején Karafiáth Jenő m. kir. titkos tanácsos, főpolgármester és a Gyógyhelyi Bizottság elnöke fogadta. Délben a bolgár urakat a Gyógyhelyi Bizottság ebéden látta vendégül. Az ebéd után a bolgár vendégek szakszerű vezetés mellett megtekintették a budapesti gyógyfürdőket. A bolgár főváros vezetői elhatározták, hogy rövidesen hosszabb tanulmányútra visszatérnek Budapestre, mely alkalommal a budapesti gyógyfürdőket és éghajlati üdülőhelyeket alapos tanulmány tárgyává teszik.

— **Csillagvizsgáló a Horthy-csúcson.** A magyar természettudományos kutatásnak nagy szüksége van egy magaslati csillagvizsgálóintézetre. Meteorológiai körökben mozgalom indult meg, hogy Magyarország új megfigyelőállomását a 2305 méteres Horthy-csúcson (Nagy Pietrósz) építsék meg.

— **Az erdélyi vendéglátóipar árainak szabályozása.** Az árellenőrzés országos kormánybiztosa kiterjesztette a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészek területére is a vendéglátóipar árainak szabályozásáról, a szikvíz árának szabályozásáról, a borárak szabályozásáról és a vendéglátóipari árak rendezéséről 1940-ben kiadott rendelet hatályát. Ezeknek a rendeleteknek szempontjából rögzített áraknak a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészeken az 1939. augusztus 26-i árak helyett az 1940 augusztus 23-án érvényben volt, illetve azok az árak tekintendők, amelyeket a katonai közigazgatás szervei esetenként és helyenként rögzített áraknak nyilvánítottak.

A Székesfővárosi idegenforgalmi Hivatal májusi eseménynaplója

KIÁLLITÁSOK:

Budapesti Nemzetközi Vásár. XIV. Városliget, Vásárváros. V. 2—12. Naponta fél 9—20 óráig.

Műcsarnok. XIV., Hősök-tere. Naponta 9—14 óráig.

V. 12-ig: „A Képzőművészeti Társulat 80 éves jubiláris kiállítása." Belépődíj: 1.50 pengő.

Nemzeti Szalon. V., Erzsébet-tér. Naponta 10—16 óráig.

IV. 26—V. 11.: A Nemzeti Szalon törzstagjainak kiállítása. Belépődíj 1.— pengő.

Műterem. IV., Kossuth Lajos-u. 8. Naponta 9—18, ünnepnap 9—14 óráig.

Iparművészeti Társulat. IV., Mária Valéria-u. 12. Naponta 9—14 óráig. Ünnepnap zárva. „Állandó mintakiállítás."

Május folyamán: Csoportkiállítás." Katalógus 50 fillér.

Almásy-Teleki grófné művészeti intézete. VI., Nagymező-utca 8. Naponta 9—16 óráig.

B. S. E. Fényképkiállítás. IV., Egyetem-utca 8. (Fővárosi Képtár.)

V. 15—25.: Budapest Sport Egyesület csoportos fényképkiállítása. Naponta 9—16 óra. Belépődíj 60 fillér.

Országos Tavaszi Kertészeti és Virágkiállítás. XIV., Városliget.

V. 2—12.: Naponta 8—19 óráig.

OPERAHÁZ:

V. 10.: **Verdi: Álarcosbál.** 19.30 ó.

V. 13.: **Wagner: A nürnbergi mesterdalnokok.** 18.30 órakor.

Május hó folyamán:

Respighi: „Lucrezia."

Casella: „A borsó." — Balett.

Puccini: „A köpeny".

MŰVÉSZESTÉK:

V. 19.: **Müller Mária ária és dalestje.** Vigadó, 20 óra.

V. 26.: **Aureliano Pertile ária és dalestje.** Vigadó, 20 óra.

SZINHÁZAK:

Nemzeti Színház. Rákóczi-út 35.

V. 10.: Ibsen—Grieg: **„Peer Gynt",** Bemutató. 19.30 óra.

V. 11.: Szabados Árpád: „A fülemüle", 15 óra.

V. 11.: Ibsen—Grieg: „Peer Gynt", 19.30 óra.

V. 12.: Ibsen—Grieg: „Peer Gynt" 19.30 óra.

V. 17.: Li-Hsing-Tao: **„Krétakör"** (Hhi-Lan Ki.) Az eredeti XII. századbeli kínai mese. Bemutató, 19.30 óra.

MŰVELŐDÉS HÁZA:

Városi Színház: VIII., Tisza Kálmán-tér.

V. 10.: Kacsóh: „János vitéz". Az Operaház vendégjátéka 15 óra.

V. 10.: „Györgyfalvi lakodalom". 19.30 óra.

V. 11.: Magyar Nótadélután. 16 ó.

V. 11.: Munkás operaelőadás 19.30.

V. 12.: A Szfőv. Zenekar hangversenye 19.30 óra.

V. 14.: Teleki: „A kegyenc". A Nemzeti Színház vendégjátéka. 19.30 óra.

V. 15.: Az Operaház vendégjátéka. 19.30 óra.

V. 16., 17.: Filmelőadás: „Hófehérke" 16 és 18.30 óra.

V. 18.: Mikszáth—Harsányi: „A Noszty fiú esete". A Nemzeti Színház vendégjátéka 10.30 óra.

V. 18.: Verdi: „Othello". Az Operaház vendégjátéka. 15 óra.

V. 19., 20.: Filmelőadás: „Hófehérke". 16 és 18.30 óra.

V. 21.: Az Orsz. M. Sajtókamara irodalmi estje. 19.30 óra.

V. 23.: Az Actio Catholica ünnepélye 17 óra.

V. 24.: „Csókos huszárok". — A MOVE műkedvelő előadása. — 19.30 óra.

V. 25.: Az Operaház vendégjátéka 19.30 óra.

V. 27., 28.: Csathó: „Te csak pipálj Ladányi!" Ifjúsági előadás. 15 óra.

V. 28.: Az Operaház vendégjátéka. 19.30 óra.

V. 29.: Csathó: „Te csak pipálj Ladányi!" Ifjúsági előadás. — 19.30 óra..

V. 30., 31.: Filmelőadás. „Min nevettek őseink". A film bölcsője. Előadó: Németh Antal 16 és 18.30 óra.

SPORT:

Labdarúgás: Nemzeti Bajnokság tavaszi fordulói.

V. 11. Kispest—Törekvés, Kispest-pálya.
Gamma—Elektromos, Lágymányos-BEAC-pálya.
Ujpest—BSZKRT, Ujpesti Stadion.

V. 18.: Ferencváros—Ujpest, IX., Üllői-út 129.
Törekvés—Szeged, X., Hungária úti pálya.
BSzKRT—Tokod, X., Sport-utca.

V. 25.: Gamma—Törekvés, Lágymányos BEAC.
Elektromos—Dimávag, XIII., Latorca-utca.
Ujpest—Haladás, Ujpesti Stadion.
Kispest-BSzKRT, Kispest-pálya.
A mérkőzések kezdete 14.30 óra.

Vívás:

V. 18.: I. oszt. kard egyéni bajnokság. Műegyetem.

V. 22.: I. oszt. női tőr egyéni bajnokság. Műegyetem.

Lósport:

V. 10., 11., 17.: A Magyar Lovaregylet versenyei. Rákosi pálya. 15 óra.

V. 18.: „Milleniumi díj". Rákosi pálya. 15 óra.

V. 22., 24., 25.: A Magyar Lovaregylet versenyei. Rákosi pálya. 15 óra.

GYÓGYFÜRDŐK:

Szt. Gellért-gyógyfürdő XI., Szent Gellért-tér 1. Szt Gellért-pezsgőfürdő. Naponta 7—19 óra. Kád-, gőz- és iszapfürdők. Naponta 7—18 óra.

Rudas-fürdők. XI., Döbrentei-tér 9. Fürdőszolgálaté uszoda hétköznap 6.30—18, ünnepnap 7—12 óra.

Szent Imre-fürdő. I., Hadnagy-utca 8—10. Fürdőszolgálat hétköznap 6.30—18, ünnepnap 6.30—12 ó.

Széchenyi-fürdő. XIV., Városliget. Fürdőszolgálat hétköznap 7—18, ünnepnap 7—12 óra.

Császárfürdő. III., Zsigmond-utca 31—33. Fürdőszolgálat és uszoda hétköznap 7—18, ünnepnap 6—12 óra.

Szt .Lukács-gyógyfürdő. III., Zsigmond-u. 25—29. Fürdőszolgálat és uszoda hétköznap 7—17, ünnenap 7—14 óra.

Szent Margitszigeti gyógyfürdő. Margitsziget. Fürdőszolgálat 7—18, ünnepnap 7—13 óra.

Erzsébet-gyógyfürdő. XI., Tétényi-út 12—16. Fürdőszolgálat 8—16. vasárnap 8—12 óra.

Nemzeti Sportuszoda. Margitsziget Naponta 6.45—16 óra. Szombat és vasárnap 6.45—19 óra.

MENETDIJKEDVEZMÉNYEK:

Budapesti gyógyfürdőkedvezmény. A 100 km-nél távolabbról Budapestre utazók **legalább 7 napi budapesti tartózkodás** és valamelyik budapesti gyógyfürdő hétszeri használata alapján **féláron utazhatnak vissza.** E kedvezményt csak azok vehetik igénybe, akik teljesáru jeggyel utaztak Budapestre, azt megőrzik, a szükséges „igazolás"-t az érkezési állomáson beszerzik és a legalább hétszeri fürdőhasználatot az illető gyógyfürdővel és a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottsággal (V., Vigadó-tér 3.) igazoltatják.

*

A társasutazási és hétvégi utazási kedvezmények a vasúti korlátozások tartama alatt nem érvényesek.

Szlovákia a BNV-n

Szlovákia önálló pavillonjának kiállítási anyaga az aránylag kis férőhelyen rendkívül ötletesen és szemléltetően tájékoztatja a közönséget Szlovákia gazdasági életéről, idegenforgalmi értékeiről, háziiparáról és népművészetéről. A kiállítás alkalmából Varga József dr. kreskedelem- és közlekedésügyi miniszter meghívására Budapestre érkezett Medriczky Géza dr. szlovák gazdasági miniszter, aki két napot töltött Budapesten, látogatást tett Bárdossy László miniszterelnöknél s megtekintette természetesen a vásárt is. Szendy Károly polgármester kedden a Szent Gellért-szállóban villásreggelit adott a szlovák miniszter tiszteletére.

Kedden délután a szlovák pavillonban sajtófogadás volt, amelyen Medriczky miniszter is résztvett. A fogadás alkalmával Posch, a szlovák idegenforgalmi hivatal igazgatója érdekes előadásban ismertette Szlovákia mai gazdasági helyzetét, a szlovák-magyar gazdasági kapcsolatok fejlődését s Szlovákia idegenforgalmi értékeit s e forgalom számszerű adatait. Az eladás után a Gundel városligeti éttermében látták vendégül a sajtó képviselőit.

KOMÉDIA ORFEUM
VI., Jókai-tér 10. Tel.: 118—020.
Minden este fél 9 órakor, ünnep és vasárnap d. u. fél 5 órakor:
VIGYÁZAT TÖRÉKENY!

— **Hedry Béla ny. altábornagy a Budapesti Ügetőverseny Egyesület élén.** Dr. Rakovszky Iván nyug. belügyminisztert tudvalevőleg a Közigazgatási Bíróság elnökévé nevezték ki s így megválik az ugető-üzem vezetésétől. — Helyébe Hedry Béla ny. altábornagy lép, akinek helyettesei vitéz Bossányi-Havass Tibor tábornok és Fáy István lesznek. Az új miniszteri biztos működése elé nagy bizalommal tekintenek.

— **A Richards Richard Rt. 400 munkást hozat fel a Vásár megtekintésére.** Kertész Nándor, a Richards Richárd Rt. ügyvezető igazgatója, a magyar szabadidőmozgalom egyik alapítója és úttörője ismételten tanujelét adta a munkások iránti megértésének és szociális gondolkodásnak. Közel 400 munkást hozott fel a vállalat költségén Győrből a Nemzetközi Vásárra. Főleg olyan munkások jönnek, akik még nem voltak Budapesten. Ezzel nemcsak értékes kirándulásra ad módot a munkásoknak, hanem ismeretterjesztésre is alkalmat ad nekik. — A Kammer Testvérek testvérvállalat vendégül látja a Richards-gyár munkásait ebédre, az Országzászlónál pedig vitéz Pogány Miklós, a Kammer Testvérek igazgatója hazafias beszédet mond a munkásoknak.

— **A Gömbös Gyula Társaság** felkérésére, Budapest székesfőváros illetékes bizottsága a Vérmezőn jelölt ki helyet a Gömbös-szobor céljaira. A közművelődési ügyosztály a Vérmezőnek a Krisztina-körút és az Attila-körút által határolt sarok területét jelölte ki.

Balatoni hirek

Zavartalan lesz a Balaton élelmiszer-ellátása

A dr. Pöltzel Jenő min. tan. vezetésével működő m. kir. Balatoni Intéző Bizottság a nyári balatoni szezon élelmiszerrel való zavartalan biztosítása érdekében eljárt a földmüvelésügyi minisztériumban és a szükséges élelmiszer-mennyiséget a kormányzat a balatoni fürdőidény számára biztosítani fogja. A hatósági korlátozás alá nem eső élelmiszerekkel való zavartalan ellátást a Hangya és a Gyümölcstermelők Országos Beszerző és Értékesítő Szövetkezete fogja lebonyolítani.

Mállik a hegyoldal Balatonkenese környékén

Mint ismeretes, a Balatonkenese határában lévő magas hegyoldal már többször megmozdult és magával vitte pár centiméteres eltolódással az országútat is. Ez a földmozgás pár évig szünetelt, a mostani tavaszi esőzések alkalmával azonban a balatoni műút egy kis szakaszán ismét feldudorodások és felszakadások mutatkoznak a talajmozgás következtében. A MÁV és az útépítési osztály szakértői többszöri helyszíni szemle során próbálják tisztázni, miképpen lehetne a kenesei hegyoldalnak ezt a mállását megakadályozni s a mű-úton való közlekedést zavartalanná tenni.

Penslók, vendéglők konzerv és fűszerszükségletüket legolcsóbban beszerezhetik:
RADÓ PÁL, VIII., Rökk Szilárd-utca 21.

— **Hatósági biztosi értekezlet.** A dr. Pöltzel Jenő vezetésével működő m. kir. Balatoni Intéző Bizottság a balatoni szezon biztosítása érdekében tárgyalásokat kezdeményezett, melynek eredményeképen június 3—4-én a Szent Lukács-gyógyfürdő nagytermében a balatoni járási főszolgabírák, hatósági tisztiorvosok és főorvosok, valamint vármegyei fürdőügyi előadók részvételével „hatósági biztosi értekezletet tart". Az értekezleten a hatósági biztosok és fürdőorvosok az elmult évad tapasztalatairól számolnak be és javaslatokat tesznek a folyó évad zavartalan biztosítására.

— **Uj vitorlás versenyhajók készülnek a Balatonon.** A külföldön már igen nagy számban, használt úgynevezett „star-hajók" a Balatonon nem tudtak meghonosodni. Most a balatonfüredi hajógyár 12 egyforma kis versenyvitorlást hozott forgalomba, melyet nemzetközi jelzése után „Csillag" hajónak neveztek el. Az új hajótípus a legérdekesebb versenyek megtartására nyujt alkalmat.

— **Mammutagyarakat találtak a Balatonnál.** Keszthely határában útásás közben érdekes nagyságú mammutagyarakat találtak, amelyeket megőrzésre a Balatoni Múzeumnak ajándékoztak.

— **„Az Egy vidám hét a Balatonon" ellátásos propaganda jegyfüzet.** A m. kir. Balatoni Intéző Bizottság felkérésére az IBUSz „Egy vidám hét a Balatonon" címen ellátásos jegyfüzeteket hozott forgalomba, amelyek egyheti teljes ellátáson kívül gyorsvonati vasúti jegyet is magukban foglalnak, az összes adókkal és borravalókkal együtt. Az ellátásos jegyfüzet ára 57 pengő. Erdélyből pedig 63.— pengő.

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ
VI., Nagymező-u. 17. T.: 113-855.
Minden este 8 órakor. Vasár- és ünnepnap délután fél 4-kor:
FITYFIRITTY
Budai Dénes operettje.

Rengeteg új, kitünő, olcsó áru lesz a karácsonyi vásáron

A Nemzeti Vállalatok máris felkészültek a nagy forgalomra

Már alig másfél hónap választ el bennünket a karácsonyi ünnepektől és a Nemzeti Vállalatok felkészülten várják a karácsony előtti vásár zavartalan lebonyolítását. *Kellő mennyiségű áruval tudják ellátni a kiskereskedőket és számos új cikkel is meglepik a fogyasztóközönséget.*

A Ruházati Nagykereskedelmi NV kalaposztálya kifogástalan minőségű *kalapot* hoz forgalomba, a harisnyaipar kiváló minőségű *műselyemharisnyával* kedveskedik a dolgozó nőnek. *A kötött áruknál* lényeges *árcsökkenés* mutatkozik, de leszállított áron korlátlan mennyiségben lesznek kaphatók *tisztaselyem holmik* is.

A Játékértékesítő NV *új társasjátékai* valóban nevelőhatásúak. Kifogástalan minőségben készített *hazai mechanikai játékok* egész sora várja, hogy karácsonyra örömet szerezzenek a kicsinyeknek. Nem lesz hiány *korcsolyákban* és *téli sporteszközökben* sem. Az Üveg- és Porcellánértékesítő NV 20—30 százalékos árcsökkentéssel *Herendi étkészletet* hoz forgalomba és a korábban porcellánban mutatkozó hiányokat karácsonyra teljesen megszüntették.

A VASÉRT karácsonyi cikke az *alumíniumedény*, melynek minősége a tavalyihoz viszonyítva, lényegesen javult. Az *új olcsó hanglemezek* bizonyára nagyon kelendőek lesznek majd a karácsonyi vásár idején.

Ujtípusú rádiók is kerülhetnek majd a karácsonyfák alá. Az édesipar és az Édesség Bolt NV gondoskodik arról, hogy elégséges mennyiségben kerülhessen szaloncukor a karácsonyfákra. *A tavalyi szaloncukormennyiségnek háromszorosát hozzák forgalomba.* A mikulási, karácsonyi és újévi figuráknál is a tavalyihoz viszonyítva 25—30 százalékkal magasabb a termelés. Az Irodaszerelláto NV pedig kifogástalan, olcsó *töltőtollakat, csavaritónt* hoz karácsonyra forgalomba, de kedvelt ajándéktárgynak igérkezik *a jóminőségű levélpapír* is.

Értesüléseink tehát azt bizonyítják, hogy a Nemzeti Vállalatok a karácsony előtti vásárra minden igényt ki tudnak elégíteni, a kiskereskedők pedig mindent megtesznek annak érdekében, hogy az áruk zavar, fennakadás nélkül kerülhessenek a vásárlókhoz.

Pontos dátumra

Vasárnap délelőtt tartották meg a *Lánchíd teherpróbáját.* Tizenegy fővárosi autobusz és tizennégy hatalmas, pótkocsis NEFORT-teherautó kanyarodott fel a hídra. A NEFORT-kocsikat összesen 13.860 darab kockakővel töltötték meg.

A hidat összesen *637 tonnányi súllyal terhelték meg.* A Lánchíd *1900 tonnányi terhelést* bír el, tehát *12 százalékkal nagyobb a teherbírása*, mint a régi híd volt. A teherbírás megnövekedésének eredménye, hogy míg azelőtt csak 16 tonnás teherautók mehettek át a hídon, most már 24 tonnás teherkocsik is közlekedhetnek rajta.

A teherpróba kitünően sikerült. Az előre számított 12 cm helyett *csak 8.7 cm süllyedést* mértek a megterhelt íven, ami újabb bizonyíléka hídépítőink, mérnökeink kiváló munkájának.

A Lánchíd teherpróbájánál jelen volt *Gerő Ernő* államminiszter is.

*

1949 november 13!.., A Lánchíd áll!

...Jó három esztendeje történt, 1946 kora őszén, *Gerő Ernő* akkor közlekedési miniszter sajtóértekezleten adott tájékoztatást az újjáépülő magyar közlekedés ügyéről. Még az „Arccal a vasút felé!" jelszó korában volt ez. A miniszter röviden — és az őt annyira jellemző hűvös hangon — számolt be arról, amit megvalósítottak. Ennyi meg ennyi új híd készült el, ennyi új vonalon közlekednek ismét a vonatok, most itt, a jövő héten meg megint máshol avatunk új hidat, bővítjük a telefonforgalmat, újjáépítjük a rombadőlt vasútállomásokat. Ilyen és ilyen időpontra kellett volna elkészülni ennek és ennek a munkának, de a vasúti műhelyek meg a hídgyárak dolgozói munkaversenye megrövidítette a határidőket, a hídszerelők és a mozdonykészítők is versenyben voltak és a hidak, a mozdonyok, a telefonközpontok — mind-mind — a tervezett időnél 4—6 héttel korábban készültek el.

Gerő Ernő nem diadalról számolt be, hanem *a munka* eredményéről. Azoknak a magyar dolgozóknak a teljesítményeiről, akik még az idehangzó ágyúk dörgése közben kaparták ki a füstölgő romok alól a munkapadokat és munkaszerszámokat, a töltések mellől vonszolták a romos, hideg műhelyekbe a mozdonyok roncsait, emelték ki a megáradt folyók medréből a vízberobbantott hidakat. Építettek fázva, éhezve, de építettek, dolgoztak, termeltek — az infláció, az élelmiszer, a ruha, a nyersanyag-inség idején volt ez, mert tudták, hogy *csak a több és jobb munkával lehet jobb az élet*, csak a több és jobb munkával védhetik, őrizhetik meg az akkor forgalombakerült forint értékét, fűtötte és fokozott termelésre serkentette őket a jelszó igazsága: „Miénk az ország, magunknak építjük!"

— Megépítjük két részletben a Margithidat, amely szélesebb és szebb lesz, mint volt, megépítjük Budapest déli részén az összekötő vasúti hidat, az Újpestet Óbudával összekötő Árpád-hidat, *közben azonban kötelességének érzi a magyar demokrácia, hogy újból felépítse a gyönyörü Lánchidat* — folytatta Gerő Ernő. És következett a sok új feladat, a káprázatos munkaterv, amelynek iramát ő diktálta, a csak a dolognak, az alkotásnak élő, az igéreteit több mint százszálalékosan mindig beváltó miniszter.

A sok terv, határidő, avatás, új és új alkotás felsorolása után — ismételjük, 1946 kora őszén volt ez, amikor még Margithíd sem volt —, kérdéssel fordultunk a miniszter felé.

— És mikorra lesz majd kész a Lánchíd?

Kissé félve tettük fel a kérdést, de Gerő Ernő nem lepődött meg.

— *A Lánchíd?... A Lánchidat...* (és egy pillanatig gondolkozott)... *1949 november 20-án avatjuk. Pontosan századik évfordulóján annak a napnak, amikor Széchényi Lánchídja elkészült. November 20-án lesz az avatás, de a teherpróbát már november 13-án megtartjuk.*

Csodálatosan hatott akkor ez a pontos napra szóló ígéret, amikor a munkát még el sem kezdték, amikor a roncsok még a Dunába lógtak. De tudta mindenki ebben az országban, hogy ha Gerő Ernő megígéri, akkor az úgy is lesz.

Anglia elhalasztotta a Népi Kína kormányának elismerését, de nem mondott le róla

Fokozódnak az angol-amerikai ellentétek a kínai kérdésben — Hongkongban nem adnak üzemanyagot a Kuomintangnak — Moszkvai cikkek leleplezik Amerika formozai terveit és angolellenes támaszpont-politikáját

A kínai népi kormány elismerése körül támadt angol-amerikai ellentétek kiéleződtek, jelenti a News Chronicle Washingtonból. Noha Bevin engedett annak az amerikai követelésnek, hogy *halassza el* a Népi Kína kormányának elismerését, az úgynevezett kínai kérdésben mégis széles szakadék van az angol és az amerikai felfogás között és az ellentétek csak fokozódnak. Az AFP úgy értesült, hogy *a Kínai Népköztársaság angol elismerése még ebben az évben meg fog történni.* Erről az amerikaiakat *hivatalosan tájékoztatták.*

A *Manchester Guardian* azt írja, hogy a Népi Kína elismerésének elhalasztása angol szempontból *nagyon szerencsétlen politika volna.*

Az angol közvéleményben nagy felháborodást okozott, hogy a *Kuomintang Amerikától kapott repülőgépekkel bombázza az angol hajókat a kínai vizeken.* Az angol külügyminisztérium szóvivője ezzel kapcsolatban szombaton hivatalosan bejelentette, hogy a *Kuomintang-kormány hadihajói és repülőgépei a jövőben nem vehetnek fel üzemanyagot Hongkongban.*

Pertinax, a párisi jobboldali France Soir külpolitikai rovatvezetője is megírja, hogy a három külügyminiszter *nem tudott megegyezni* a keletázsiai kérdésben. Pertinax szerint az angolok gazdasági érdekeik miatt sürgették a Mao-Ce-Tung-kormány elismerését, de *Acheson húzza az időt, mert*

az elismerés az USA egész keletázsiai politikája csődjének nyilvános beismerését jelentené.

Ezzel kapcsolatban érdemes megemlíteni a Newyork Herald Tribune cikksorozatát, amelyben többek között megállapítja, hogy *Kína az amerikaiak számára teljesen elveszett.*

Kínában és Koreában a kommunisták vannak uralmon és onnan őket semmiféle háborúval nem lehet kiverni.

A délkoreai bábkormány helyzetéről azt írja a newyorki lap, hogy ha Amerika Dél-Koreából „kivonná színházi kellékeit", *a kormány egyetlen éjszaka alatt elbukna.* Megállapítja a Newyork Herald Tribune azt is, hogy Indo-Kínában és Burmában „a kommunista veszély közeli és nagy".

Hágai jelentés arról számol be, hogy *Indonéziába* egyre nagyobb számban érkeznek amerikai hivatalos személyiségek. Az utóbbi időben Jáva-szigetén, Szumatrán és más szigeteken *az amerikai kormány legkülönbözőbb küldöttségei tevékenykednek.*

Az Izvesztija az Egyesült Államok formozai terveiről

rántja le a leplet. A túlnyomó többségében kínai lakosságú szigetet az amerikai megszállók a Kína ellen irányuló imperialista terjeszkedés ugródeszkájának szeretnék felhasználni. Itt találnak menedéket a szétvert Kuomintang-reakciósok. Formozába hadianyagot szállítanak az Egyesült Államokból. Az amerikai imperialisták elgondolása szerint *Formozának támaszpontul kellene szolgálnia a délkeletázsiai népek felszabadító mozgalma ellen, de nem kétséges, hogy az amerikaiak tervei itt is kudarcot fognak szenvedni* — állapítja meg az Izvesztija.

A Krasznij Flotban *Kudrjavcev* az angol—amerikai ellentétek egy másik kényes pontjára mutat rá. 1940-ben megkezdődött Nagybritannia haditengerészeti támaszpontjainak amerikai ellenőrzése és *ez a folyamat tovább fejlődik.* Az amerikaiak akkor néhány kimustrált hajóért támaszpontokat kaptak Új-Foundlandban, a Bermudákon, Jamaicán, Antiguan, Trinidadban és Brit-Guineában. Az USA hadbalépése után az amerikaiak megjelentek *az összes angol támaszpontokon* és például

Máltát és Ciprust a mai napig is használják,

annak *ellenére, hogy már négy esztendő mult el a háború befejezése óta.* 1949 májusában az USA és Anglia között megállapodás jött létre a *csendesóceáni angol támaszpontok közös használatára vonatkozóan.* Az amerikai imperialisták nemcsak a kanadai támaszpontokat használják, hanem úgy fejlődtek a dolgok, hogy

a kanadai hadiflotta ma már az Egyesült Államok flottájának kiegészítőjévé vált.

Kudrjavcev megemlíti, hogy az USA rendelkezése alá került a támaszpontokon *sok amerikai katonai szakértő* tartózkodik. Az USA hadihajói *rendszeresen újabb és újabb támaszpontokat sajátítanak ki.* Az USA legfelsőbb bírósága pedig elvi határozatot hozott, amely kimondja, hogy „a háború idején bérbe vett katonai támaszpontok amerikai tulajdont képeznek és területükön az amerikai törvények érvényesek". Az angol haditengerészeti támaszpontok megkaparintása *csak egyik része az amerikai monopolisták Anglia stratégiai poziciója ellen irányuló, széles fronton folyó támadásának.*

Háromszor ötmillió frankos Béke-díjat létesített a Nemzetközi Békeiroda

A „Megvédjük a békét" Mozgalom Országos Tanácsa ülésén *Losonczy Géza* államtitkár megnyitó szavai után *Lukács György* beszámolt a *Nemzetközi Békeiroda római üléséről.*

Hangsúlyozta, hogy az értekezlet a békemozgalom nagy fellendülésének jegyében folyt le. *Fagyejev* beszámolójában kiemelte — mondotta Lukács György —, hogy a párisi békekongresszus óta több olyan esemény történt, amely *hatalmas mértékben járult hozzá a béke erőinek növekedéséhez.* A Kínai Népköztársaság létrejötte azt jelenti, hogy egy ötszázmilliós nép áll szervezetten a békemozgalom mellett. A Demokratikus Német Köztársaság megalakulása és az atomdemagógia összeomlása mind a békemozgalom nagy megerősödését bizonyítja.

Az első világháború vesztesége tízmillió ember, költsége kétszázmilliárd dollár volt, a második világháború 50 millió embert pusztított el és ezermilliárd dollárba került. Elképzelhető, milyen borzalmas méretű pusztítást jelentene egy harmadik világháború. *Mi harcolunk a békéért, de nem félünk a provokációtól és nem ijedünk meg a fenyegetőzésektől.*

— A Nemzetközi Békeiroda római üliése megállapította, hogy sokszázmilliós tömeg tartozik már a Béke Híveinek táborába és most *a konkrét feladatok megoldására* kell áttérni. El kell érni, hogy minden országban választott testület foglaljon állást a béke ügyében s — ha kell — tömegmozgalommal kell kikényszeríteni ezt az állásfoglalást.

Az értekezlet elhatározta, hogy sorainkat meg kell tisztítni, ezért a *belgrádi bizottságot kizárja*, mert *Tito* háborús politikáját támogatja. Ugyanakkor helyet biztosít a béke őszinte jugoszláv híveinek a nemzetközi bizottságban. Az értekezlet ezzel kapcsolatban részletesen foglalkozott Rajk szerepével is és a per nemzetközi jelentőségével. *A nemzetközi közvélemény tisztában van azzal, hogy az imperialista ügynökök leleplezésével nagy szolgálatot tettünk a nemzetközi békemozgalomnak.*

Lukács György befejezésül arról beszélt, hogy a római értekezlet három, egyenként ötmillió frankos békedíj létesítését határozta el. A békedíjjal olyan könyvet, filmet és műalkotást jutalmaznak, amely hathatósan hozzájárul a népek közti békéhez.

Magyar küldöttség utazott a Nemzetközi Nőszövetség Tanácsának moszkvai ülésére

A *Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség Tanácsa* november 15-én összeül Moszkvában, hogy megvitassa a nemzetközi demokratikus nőmozgalom időszerű kérdéseit. Az ülésen negyven ország képviseletében több mint ezer küldött vesz részt. Magyarországról hattagú küldöttség utazott Moszkvába *Jóboru* Magda, az MNDSZ főtitkárának vezetésével. A küldöttség tagjai: *Fái* Boris, *Sárfi* Rózsi, *Benke* Valéria, *Szabó* Piroska és *Mesler* Erzsébet, az MNDSZ vezetőségi tagjai.

Vadnyugati csendélet a stuttgarti országúton

Lipcséből jelentik:

A nyugatnémetországi amerikai megszálló csapatok két „vitéz" tagjának kedve szottyant autózni. Miután autójuk nem volt, revolverrel megállásra kényszerítettek egy bérautót. Az egyszerűség kedvéért az autó vezetőjét, revolverükkel hadonászva, kirángatták a kocsiból és azután a gépkocsival elszáguldottak. Néhány óra mulva a kocsit az országút árkában ócskavas-állapotban találták meg. Az amerikai hadsereg e két jeles tagjának, akik nyilván az amerikai életforma vadnyugati módszereit akarják Európába átplántálni, nyoma veszett. A katonai rendőrség — természetesen eredménytelenül — keresi őket.

Rendkívüli karácsonyi autobuszjáratok az üdülőhelyekre

Az IBUSz a karácsonyi ünnepek alkalmából rendkívüli olcsó autobusz-járatokat indít Parádra, Mátraházára, Lillafüredre, Dobogókőre és Balatonkenesére, hogy minél több fővárosi dolgozó tölthesse az ünnepeket ezeken az üdülőhelyeken.

A téli idényben az IBUSz olcsó sportvonatokat is indít a vidéki sportesemények színhelyére, ugyanígy sportvonatokat indít vidékről is a fővárosba. A járatokról részletes felvilágosítást adnak az IBUSz-irodák.

Felháborító ítélet hét angol fasiszta ügyében

A londoni központi rendőrbíróság most tárgyalta hét fasiszta ügyét, akik az október 15-én Londonban rendezett törvényellenes fasiszta felvonulás alkalmával zavargásokban vettek részt és tettleg ellenszegültek a rendőröknek.

A tárgyalást vezető rendőrbíró mind a hét vádlottat bűnösnek mondotta ki és — *kétévi „jó magaviseletre" kötelezte őket.* Felháborítóan enyhe ítéletét még a következő szavakkal tetézte:

— *Ez egyáltalán nem jelenti politikai meggyőződésetek bárminő akadályozását* — mondotta a vádlottaknak. — *Továbbra is terjeszthetitek „politikai meggyőződéseteket".*

A bíró ezután kijelentette: *„Nem hajlandó az ügyet komolynak tekinteni".*

Egy angol újságíró tapasztalatai a jugoszláv rendőrállamban

Alexander *Werth*, a News Statesman and Nation legutóbbi számában jugoszláviai tapasztalatairól ír. Elmondja, hogy a belgrádi Majestic tele van kalandortípusú nyugati üzletemberekkel. A jugoszláv vezetők nem akarják beismerni, hogy *ötéves tervük túlméretezett, hogy ezzel kapcsolatos számításaik katasztrófálisan tévesek.* A zágrábi kiállításról egy francia szakember megjegyezte: *„Óriási méretű hülyeség."* Az iparosítási terv hibáinak egyik példája, hogy az olajforrásokat el kellett zárni, mert nem voltak meg a *raktárak építéséhez* szükséges felszerelések sem.

„Jugoszlávia rendőrállam és ha nem volna az, akkor azt kellene mondani: Isten irgalmazzon Titoéknak" — írja Alexander *Werth.*

Magyar könyvet és hanglemezt karácsonyra már most

küldjön külföldi hozzátartozóinak. Megbízásokat budapesti befizetés ellenében felvesz: IBUSz könyvkereskedés, IV., Váci-utca 22. Telefon: 185—612. IBUSz-IKKA, IV., Petőfi Sándor-utca 5. Telefon: 385—119

12 játékfilm és 48 kisfilm készül az ötéves terv első esztendejében

Az ötéves terv első évében 12 játékfilmet készít a Magyar Filmgyártó NV. Köztük egy színes lesz. A dokumentum-, ismeretterjesztő- és oktatófilmekből 48 szerepel a gyártási tervek közt, előreláthatólag kettőt színes szalagra fényképeznek. Az első tervévben készül még egy Úttörő Híradó; ez a diákok iskolai életét, továbbá az Úttörő Színház és az úttörők munkáját örökíti meg.

Anatole France írásaival leleplezte a kapitalizmus ellentmondásait

Molnár Erik előadása az Irószövetség Anatole France-emlékünnepén

A magyar Irószövetség vasárnap délelőtt a Zeneakadémián ünnepséget rendezett *Anatole France*, a nagy francia író halálának 25. évfordulója alkalmából. Az ünnepséget *Devecseri Gábor* nyitotta meg, majd *Molnár Erik*, a Történelemtudományi Intézet igazgatója tartott előadást.

Részletesen elemezte Anatole France életművét s rámutatott arra, hogy Anatole France, bár nem volt forradalmár s írásaiban sokszor a kispolgári ingadozás és kétkedés tükröződött vissza, *életművének összességével mégis az emberi haladás ügyét szolgálta, mert írásaival leleplezte a kapitalizmus ellentmondásait s bátran használta fel a kritika, a gyilkos irónia éles fegyverét az imperializmus sivár és vigasztalan, képmutató és embertelen rendszerével szemben.*

— Anatole France életműve tele van ellentmondásokkal — folytatta — s a társadalmi fejlődés ezeket az ellentmondásokat már meghaladta. A proletárforradalom eredményei, amelyeket France már nem élhetett meg, az egész világnak megmutatták, hogy *a forradalmi erő és akarat nem illúziókat, hanem új világot teremt*, megmutatták, hogy *lehetséges egészséges összhang az egyén és társadalom között*, hogy lehetséges harmónia és egészség az ember érzelmi és értelmi életében. Ami Anatole France-ban veszendő volt, az elveszett. De fennmarad *annak a bátorságnak az emléke*, amellyel a haladás ügye mellé mindenkor kiállt. És fennmaradnak a világirodalom remekműveinek tárában azok az alkotásai, amelyekkel a haladás ügyét előrevitte. Fennmaradnak nemcsak azért, mert egy nagy művész alkotása, hanem mert *nagy eszmét* fejeznek ki: *a kapitalizmus kritikájával objektíven kifejezik a szocializmus eszméjét.*

Molnár Erik nagy tapssal fogadott előadása után *Palotai Erzsi* és *Horváth Ferenc* Anatole France műveiből adta elő részleteket, majd *Solymos Péter* Debussy- és Ravel-szerzeményeket játszott.

SZÍNHÁZI ÜGYELŐ

IRÓK A SZOCIALIZMUS UTJÁN címmel ma, hétfőn este 8 órakor a Zeneakadémián tartja irodalmi előadását a Magyar Írók, Művészek, Műpártolók Egyesülete. Az est keretében a „tiszaparti irodalom" bizonyítékait 1879-től, „az első magyarországi kommunista pertől" Balázs Béla és József Attila költészetén keresztül egészen Radnóti Miklósig mutatják be. *Tersánszky Józsi* Jenő vezeti be *Tiszay* Andor tiszaparti irodalomról szóló előadását, amelynek anyagához *Vásárhelyi* Júlia helyszíni gyűjtését is felhasználta.

*

„MINDEN ERŐNKKEL MEGVÉDJÜK A BÉKÉT!" — ilyen értelmű nyilatkozatok jelentek meg a L'Écran Français című folyóirat hasábjain. A békenyilatkozatot a francia filmszakma haladó gárdájának legnevesebb tagjai írták alá, többek közt: Louis Daquin és Jean Grémillon is.

*

A GÖRDÜLŐ OPERA kedden és szerdán *Pécsett* és *Kaposvárott* keresi fel. Mindkét helyet balett-estét ad az Operaház táncosaival. A *Furfangos diákok*, a *Poloveci táncok* és a *Térzene* szerepel műsoron.

*

A ZENEAKADÉMIA új zongorákat vásárolt. Hat új Blüthner-hangszert szerzett a főiskola eddig ötvennyolc zongorájához.

BOEHM ENDRE november 15-ike után érkezik hozzánk vendégszereplésre. A *Fidelióban*, a *Nürnbergi Hans Saccsában*, a *Walkürben*, *Lohegrinben*, *Aidában* fog vendégszerepelni. A Svájcban élő magyar származású baritonista körülbelül *négy hétig énekel majd* Operánkban.

*

EGY CSEPELI WM-MINTAASZTALOS, Ruzicska Géza munkástársai nevében arra kérte a Mozgóképüzemi NV-t, hogy Csepelen dokumentációs- és tudományos filmelőadásokat rendezzenek. Kérését teljesítik. November 20-tól Csepelen minden vasárnap dokumentumfilm-előadásokat rendeznek 1.50 forintos belépődíjjal.

*

AZ ÉPITKEZÉSEK DOLGOZÓI számára nyáron átlag minden második nap vetítés volt valamelyik nagyobb munkahelyen. A bemutatott filmek közt szerepelt: az „Eskü", „Egy életen át", „Találkozás az Elbán", „Csak a papa meg ne tudja". A júliusi vetítéseken 2800 dolgozó vett részt. A vetítést vita követte. Az őszi bemutatók sorában, az utóbbi két hét alatt, 8 film került az építkezések dolgozói elé, köztük: az „Új Magyarország", „Egy gyűrű története" és a „Két út" című szovjet filmek.

A „Három találkozás" 3 fiatal színésze

A *„Három találkozás"* című, új, színes szovjet film — ez az érdekes és nagyszerű alkotás — *csütörtökön* a budapesti közönség elé kerül. Három fiatal pár életén és munkásságán keresztül, *a szovjet alkotó, termelő munka elragadó üteméről és eredményeiről számol be.* Ezenkívül *három pompás fiatal színészt* is bemutat.

Közülük a film fiatal meteorológusával, *Jurij Ljubimovval*, az *„Uborka, a repülőtér gyöngye"* című vígjátékban már találkozott a közönség: sok humorral alakította benne a francia tisztet. Ljubimov egyike azoknak a filmszínészeknek, akik a *Honvédő Háború* alatt értek művészekké. Cigánycsaládból származik. Már fiatalon a *színpadról álmodott*, szülei kérésére azonban elektrotechnikusnak készült. Végül is a moszkvai *Művész Színház* színészképző studióját végezte el. Mint katona, a *Vörös Hadsereg tánc- és énekegyüttesében* működött. Játékát az *áradó melegség* jellemzi. Minden szemvillanásán érződik, milyen közel állnak szívéhez azok az alakok, akiket megformál. Különösen jól megfigyelhető ez a „Három találkozás" című filmjében.

A másik fiatal: *Klavdija Lucsko*, geológusnőt alakít. Idén végezte a *Filmművészeti Főiskolát* és máris *főszerepet* kapott. Komoly arcát a kutató kíváncsiság, az *értelem fénye* szépíti meg a kitűnő alakításban. A cselekmény folyamán az is kiderül: nemcsak bátor katona és elszánt kutató tudós, hűséges szerelmes is tud lenni.

Ugyancsak jellegzetes szovjet nőtípussal ismerjük meg a harmadik fiatal: *Julia Boriszova*. Először látjuk filmen, egy kohómérnök menyasszonyának hálás szerepében. Ha kemény diónak látszó feladatok tornyosulnak elébe, *harcos bátorsággal, jókedvűen* győri le a nehézségeket. Az egyik jelenetben először áll a gép mellé, és bizony nehezen megy a munka. Boriszova nekilendül és összeszorított fogakkal, engedelmességre kényszeríti a gépet, *megragadó alakítással.*

A „Három találkozás" három fiatal színésze is, bizonyára, rövidesen a magyar közönség kedvence lesz.

A LENGYEL ÁLLAMI FILMFŐISKOLA *idén végzett növendékei azt a vizsgafeladatot kapták, hogy 24 óra alatt készítsenek el egy 600 méteres rövidfilmet. A feladatot teljesítették. A kiértékelő bizottságban egy lengyel rendező és egy operatőr, továbbá Zolotnicki szovjet rendező vett részt.*

A színházak hétfői műsora

Operaház: Nincs előadás. — **Városi:** Nincs előadás. — **Nemzeti:** Vízkereszt (Bajza-bérlet fél 8). — **Magyar:** Idegen árnyék (Törzs—Csillag Teréz-bérlet 7). — **Madách:** A kertész kutyája (fél 8). — **Belvárosi:** Moszkvai jellem (fél 8). — **Fővárosi Operett:** Bécsi diákok (7). — **Vidám** (volt Pesti): Filmcsillag (fél 8). — **Ifjúsági** (volt Víg): Zichy-palota (Bartha-bérlet 7). — **Úttörő** (volt Művész): Csodák országa (fél 5). — **Bábszínház** (volt Kamara): Nincs előadás. — **Fővárosi Varieté** (volt Royal Revü): Botrány az Állatkertben (8). — **Kamara Varieté:** Nem félünk a nivótól (8). — **Optimisták:** Nevetés nagyban (9).

Milyen munkafelajánlásokkal ünneplik neves képzőművészeink Sztálin generalisszimusz születésnapját

A magyar *munkásság* munkafelajánlásai Sztálin generalisszimusz hetvenedik születésnapjára a dolgozók minden rétegében komoly visszhangra találtak. *A parasztság és az értelmiség* éppúgy ki akarja venni részét az ünneplésből, mint a példátmutató munkásság. *A december 21-i dátum nagy ösztönzést jelent a magyar művészek számára is*, akik közül néhányat megszólaltattunk és megkérdeztünk, ki hogyan képzeli el Sztálin születésnapjának a magyar művészek részéről történő megünneplését.

Beck András

szobrászművész, a *Derkovics Népi Kollégium* vezetője már majdnem teljesen elkészült Sztálint ábrázoló plakettjével, amelyhez előzőleg hosszas és gondos előkészítő rajztanulmányokat végzett. Ezzel párhuzamosan egy életnagyságú olvasó munkásfigurát mintáz.

— A Kollégium munkás- és parasztszármazású növendékei, számszerint ötvennégyen, kivétel nélkül mind sikeresen lelették a szakérettségit. Óriási élmény volt számomra az a tanulási láz, amely egész nyáron betöltötte a Kollégium épületét. Akkor érlelődött meg bennem az ötlet, hogy olvasó munkásfigurát ábrázoljak.

Bencze László

főiskolai műtermének munkaasztalain rengeteg vázlat hever.

— Szűkebb hazámban, Dudaron egy hatalmas kubikosmunka folyik: a dudari szénbányához vezető vasútvonal meghosszabbítása. Ötszáz kubikos dolgozott ott, rengeteg vázlatot készítettem a nyáron és ezeket fogom egy körülbelül 24 darabból álló toll- és ecsetrajz-sorozatban lerögzíteni.

Műtermének falán egy megnyomorított, egész életét tehernek érző béresasszonyt ábrázoló festmény függ. Dátuma: 1944.

— Ennek a pandantját — *egy mai boldog fiatal parasztlányát* — fogom megfesteni 100×150-szeres méretben december 21-éig. Ezeknek a munkáknak eszmei értékét felajánlom Sztálin születésnapjára, de amennyiben erre mód kínálkozik és azt megfelelő bírálóbizottság érdemesnek találja, munkáim bármelyikét a legnagyobb örömmel de facto is felajánlom.

Bernáth Aurél

— A Főiskola egyöntetűen határozta el munkafelajánlásait. A növendékekkel egyetértve, úgy döntöttünk, hogy december 21-ig kivétel nélkül mindenki az iskolai munkán kívül otthon egy, *a dolgozó nép életét ábrázoló rajzot, vagy festményt készít.* Mi tanárok pedig elvállaltuk, hogy ezeket a munkafelajánlásokat fokozott figyelemmel kísérjük, korrigáljuk és az egész munkafolyamat alatt minden tekintetben segítségére leszünk tanítványainknak. Ez volna *a felajánlás pedagógiai része*, de magától értetődően, *minden festő-tanár egyénileg is nagyobb munkafelajánlással járul hozzá az ünnepléshez.* A program a jövő hét elején a *Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségében* fog végleges formát nyerni. Én úgy tervezem, hogy az *új Láchídról* festek egy 70×115 nagyságú képet, amely már vászonra is van téve, ezenkívül a *„Parasztcsalád"* című festményemet is befejezem december 21-éig.

Hincz Gyula

— Művészi és pedagógiai munkámban egyaránt azon leszek, hogy a marxista-leninista elveket továbbfejlesszem. Vállalom azonkívül egy festmény és egy grafikai sorozat elkészítését. A festmény útkövezőket ábrázol, a garfikai sorozat a *„Szódd a selymet, elvtárs"* című, gazdag illusztrációs anyagot nyújtó tömegdal grafikai áttétele lesz.

Mikus Sándor

Kossuth-díjas szobrászművész, egy hónap óta tanára a *Képzőművészeti Főiskolának.* Miközben növendékeinek magyaráz, elmondja, hogy tanítványaival együtt fogadalmat tettek, hogy a fölösleges távolmaradásokat teljesen megszüntetik és teljes odaadással építik ki művészetükben és tanulmányaikban a szocialista-realizmust.

— *Szabadságharcos*-t ábrázoló kis modellemet, egy munkásfigurát, amely jobb kezében zászlót tart és szinte vázlatszerű, szeretném a hátralévő öt hét alatt úgy kiérlelni, hogy a lehető leglökéletesebb legyen és 1 méter 20 centiméteres nagyságban elkészíteni.

Pap Gyula

— Egy képsorozatot látok már régen magam előtt, a munka hőseit, üzemi munkásokat. Ezt szeretném lerögzíteni, formába önteni Sztálin születésnapjára. Azonkívül a *„Nagy kalapács"* című képemet, amely jelenleg a Szépművészeti Múzeum kiállításán szerepel, életnagyságban újra és tökéletesebben és a szocialista-realista szempontok tekintetében kifogástalanabbul szeretném megfesteni. Éppen ezért, mielőtt nekifogok, megkérek néhány csepeli munkást, hogy nézzék meg festményemet és mondják el véleményüket.

Pátzay Pál

epreskerti műtermében, utolsó simításokat végzi a *Sztálin-mellszobron.* Szobrász kollégái és műtörténészek naponként meglátogatják, hogy figyelemmel kísérjék a portré alakulását. A nagy műteremben mindössze 3—4 szobor áll. Pátzay mesternek egész élet munkája elpusztult az ostrom alatt.

— Huszonnégy évi munkám veszett oda. Ahhoz, hogy az ember kikeveredjen abból az állapotból, amit a pótolhatatlan veszteség jelent, valami nagy nekilendülés kell, ami most megvan. Mihelyt befejeztem a Sztálin-portrét, két kedves régi munkám újabbi tanulmányozásához fogok. A *„Kenyérszelő"*-t és a *„Termés"*-t igyekszem most már érett fejjel, értékes plasztikai formába önteni.

Pór Bertalan

egy 1919-ben készült nagyméretű vázlatára mutat.

— Ezt szeretném kidolgozni Sztálin születésnapjára és a 19-es forradalom emlékére. Régen foglalkozom egy *Sztálin-portré* tervével, amit most meg fogok valósítani és a Dolgozók Pártjának ajánlom fel. Nagy feladat és izgalmas probléma lenne számomra a Sztálin-portré éppúgy, mint ha alkalmam lenne *Rákosi Mátyás* képmását elkészíteni.

Hviezdoslav

Irta: Szalatnai Rezső

Száz évvel ezelőtt született a legnagyobb szlovák költő: *Hviezdoslav*. Az 1949. esztendő az ő éve a szlovákok közt. A csehszlovák állam elnöke nemrég levelet írt a szlováksághoz, amelyben hangsúlyozza, *Hviezdoslavnak el kell jutnia a néphez.* (Gottwald ugyanezt cselekedte a cseheknél *Jirásek*, a cseh Jókai esetében, akinek művei most jelennek meg e kezdeményezés révén olcsó kiadásban.) Nemcsak mivel a szomszédban történik, azt hiszem, egyébként is érdemes e szlovák költőről szólni nálunk is. Elég közel állt hozzánk némely tekintetben.

Hviezdoslavot ifjú éveiben *Petőfi* vezette be a költészetbe, öreg korában *Arany* volt a költői eszményképe, mondják, Arany balladái voltak utolsó olvasmánya. 1921-ben halt meg Alsókubinban. Északi ember volt, nem szeretett vándorolni. Felsőkubinban született, ami csak néhány lépésnyire van a hasonlónevű Alsótól. Bíró volt Árva megye csöppnyi székhelyén, majd egy ideig ügyvéd az árvai katlanka északi csücskében, Námesztovón, messze a vasútvonaltól, valóban a Kárpátok közt. *Árvát, e sajátos szépségű, zárt tájat alig hagyta el, életében semmi esemény nem fordult elő.* Az árvai völgy, amelybe átsüvítenek a kemény lengyel szelek, *egyike azoknak a kis, zárt katlanoknak, amilyenekből az egész Felvidék összetevődik.* Történelmén és társadalmi életén ugyanazok a vonások húzódnak végig, amelyek egységesen alakították ki a szlovákok egész országát. Hviezdoslavot polgári nevén *Országh* Pálnak hívták. Ez a magyar nevű és magyar nemességű család azonban szlovák volt, a kurta nemesek ama válfajából való, *ahol a dominium azonos a családi házikóval.* Miért nevezte el magát véglegesen, egy ifjúkorbéli suta álnév után, ez a költő Csillagdicsőítőnek, azaz Hviezdoslavnak? Van egy verse a csillagokról, amelyben bevallja, a kanti csodálat töltötte el őt is legfőbb élmény gyanánt.

Aki járt már a Vág völgyében s a többi folyók mentén, a Kárpátok alatt, szétnézett jobbra és balra, ismeri az ismeretlen krónikákat, üldögélt őszi alkonyatban szegény lutheránus papok könyvei és emlékei közt, régi iskolákban kutatgatott, százéves vakolat alól századok kezenyomását derítette elő, az tudja, *ez a vidék úgy dacolt Bécsel, mint egyetlen más sem.* Itt szövetkeztek lázadó urak ország-szabadító jobbágyokkal. S ha nem volt harc, innen gyűltek a gondolatok a reformokra. Itt érezte jól magát *Kazinczy*, itt nézett szét, lejjebb, *Mikszáth*, de úgy, hogy meglátta az egész vidéket, mint egy körképet. *Radikalizmus és műveltség honolt itt*, míg délen tarolt a török s kergetőzött utána száz évig az alföldi homok. Ilyen vidéken jött létre a szlovák poéta. Kubinból leszekerezett valamely atyafiával Miskolcra, majd Késmárkra, a liceumokba, aztán Eperjesre, a jogra, s a csöpp kitérések után örökre vissza a felhőrepítő sziklák alá, ahol keményen és hidegen susog a gyolcs. Országh Pál megőrzött és kialakított valamit, amivel különbözött a többi szlovák írótól, kortársaitól is. Nem [illegible] inkább *a patriotizmus jellemezte.* Szlovák nemzetiségét erkölcsi létformának tartotta.

Akik ismerték, mondják, szívélyes, egyenes, kissé nőiesen szemérmes, visszahúzódó, nobilis lény volt. Pozsonyban egy rossz szobor mutatja, milyen hazai bajuszt és művészi nyakkendőt hordott. Nem kétséges, hogy költői tehetség volt, a valódiak közül való s ha igaz az, hogy költő is képes nemzetté emelni egy népet, akkor Hviezdoslav ezt tette a szlovák nyelvnek adóig ismeretlen öltözetével. A műköllésével és a népi beszéd gazdag, egyéni, sokszor merész egybefonása ez a hviezdoslavi nyelv. Ezért nehéz is, mint olvasmány, ez a költő, akit eddig inkább tiszteltek, mint olvastak. A társadalmat, a népet, a szülőföldi tájat foglalta össze, epikában és alanyi költészetben. De leginkább reflexiv nagy verseiben, amilyen főműve, az 1886-ban írt *„Hájnikova žena"* (A csősz felesége; mely magyarul *Schöpflin Géza* fordításában 1924-ben jelent meg). A modern szlovák eposz tárul itt elénk. Veleje a forma, nem a történet, hanem a leírás, a lírai utalások. Az *„Ežo Vlkolinský"* és a *„Gábor Vlkolinský"* című költő beszélyeiben *a felvidéki kisnemesség életét írja le, a reformkort és a szabadságharc idejét.* Az apróbb epika körébe tartozik a *„Bútora a Čútora"* című humoros műve, két szlovák parasztgazda pörösködésének története az elszántott földért. Kisebb költeményei több kötetben jelentek meg. Azt hiszem, legjobbak *az első világháború visszhangozó, őszinte humanizmussal riadozó Krvavé sonety (Véres szonettek).* Shakespeare hatása alatt írt Hviezdoslav egy drámai költeményt is *„Herodes a Herodias"* címen, bibliai színtérrel, de azzal a szelídséggel és békességgel, mely az ő lényét annyira jellemezte.

Hviezdoslav tagja volt a Kisfaludy Társaságnak. Szlovákra fordította *Petőfi* és *Arany* legszebb költeményeit, egész kötetre valót és *Madách: Ember tragédiáját.* Az összehasonlító irodalomkutató megállapíthatja, mily termékenyítő hatással volt a két magyar klasszikus a szlovákra. *Hviezdoslav írta a legnagyobb poémák egyikét Petőfihez.* Midőn élete vége felé *Shakespeare*-t kezdi fordítani, azt tolmácsolja nemzetének, amit *Arany* is lefordított: a *Hamletet* és a *Szentivánéja álmot.* De fordított *Puskinból* is, sőt a lengyelekből is, ami közel állott hozzá.

Nem feledhetjük el, hogy az első világháború előtti években ő volt az, aki a szlovákság nevében üzenetet küldött a magyarságnak, amikor *Ady* nagy versére, a *Magyar jakobinus dalára* válaszolt a Slovenské Pohľady c. folyóiratban, 1910-ben:

Mert tényleg közös bánat tép bennünket,
nyomorúságunknak csak neve más;
mert ugyanaz az iga töri hátunk
s közös bilincs szorítja dúlt keblünket.
Mert ha mi szenvedők egymásra nem találunk,
kit váltson meg az üdvös akarás?...

Így szólt hozzánk, *Ady forradalmas magyarságához, a szlovák költő.* Ismert minket, belőlünk indult ki, megőrződött a *Zrínyi Miklós*ról írt magyar verse. S ez a költő lett a szlovák nagyságának, a népi nyelvnek és hagyatartásnak legnagyobb megszövegezője. Száz éve indult el: ismerkedéssel és önbírálattal bejárhatjuk vele ezt a tanulságos korszakot.

Rádió

KOSSUTH-RÁDIÓ. 11.30: Hanglemezek. — 11.45: Elbeszélés. — 12: Déli harangszó. Hírek. — 12.15: Pénzügyőrzenekar. — 13: Szórakoztató muzsika. — 13.30: Pattogó ritmusok. — 14: Hírek. — 14.15: Jáki Tóth Pál együttese. — 15.15: Hírek szerből. — 15.30: Női szemmel . . . — 15.45: Az elmult hét eseménye. — 16: Rádióiskola. — 16.30: Rádiószeminárium II. — 17: Hírek. — 17.10: Áriák és dalok. — 17.50: Falurádió. — 18.05: Daloljvelünk! — 18.20: Hanglemez. — 18.40: Hírek németül. — 19: Sztanislavszkij útján. Rádiójáték. — 19.30: Táncos percek — 19.40: Hírek szerből. — 20: Hírek. Hangos újság. — 21: Tánczene. — 22: Hírek. — 22.20: Magyar muzsika — 23.20: A moszkvai rádió műsorából. — 24: Hírek.
PETŐFI-RÁDIÓ. 10: Hírek. — 10.15: Magyar nóták. — 11: Színes zene. — 14.30: Csehszlovák muzsika. — 14.50: Hírek. — 15: Rádióiskola. — 15.40: Híres operakettősök. — 16.10: Élő irodalmi antológia. — 16.40: Zongora-, bőgő- és gitárhangv. — 17.10: Tánczene. — 17.45: Bocskai Imre zongorázik. — 18.10: A technika úttörői. — 18.30: Hírek szerből. — 18.45: Orosz nyelvoktatás. — 19: Händel műveiből. — 19.40: Falurádió. — 20: Jószomszédság muzsikája. — 20.30: Szív küldi szívnek. — 21: Mi újság a sportvilágban? — 21.20: Szív küldi szívnek. — 21.45: Hírek szlovénül. — 22: Előadás. — 22.15: Közvetítés Varsóból. — 23: Hírek szerből. — 23.45: Hírek szlovénül.

Uj kézikocsit honnan végy? Bajnok u. 34. Raktáron nagy választékban

Mikus Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

1969 SEP 7

1021

MIKUS SÁNDOR: FEKVŐ NŐ (SZOBOR)

Konsztantin Kolev:

Utazás esőben

Ha esik, ne ásíts!

Megbirkózott az éles kanyarral, és ismét a visszapillantó tükörbe nézett. A hátsó ülés két utasa nagyot zökkent. Rossz volt az út. De aligha vették ezt észre. Bár lehet, hogy mégis: ha nem rázott a kocsi, igazán jó volt. Akkor a kislány térde a fiúéhoz ért. Ez mindkettőjüknek tetszett, de mindent elrontott a gödrös út.

— Szeretsz utazni?

— Igen — válaszolt a lány. — Nagyon. Éjjel-nappal úton lehetnék, mégse fáradnék el egy csöppet sem... Nagyon szeretlek!

— Egész életünkben utaznunk kell...

— Mindig? — kérdezte a lány. — Milyen élet az, ha nincs egy zug sem a földön, amelyet szeretsz, ahova mindig visszatérsz?

— Másról van szó... — szakította félbe a fiú. — Nemcsak a földet kell bejárni... A világ nemcsak az, amit a szem belát...

— Értem. A csillagok világának végtelenjéről beszélsz. De ahhoz, hogy megismerjük a földet, gazdagnak kell lenni. A világűrben pedig még a gazdagok [illegible]

aztán aligha kötött volna békét egy fogadás miatt az esővel:

— Fusson ki a szemem, ha nem állsz el! Elöntötted az egész mezőt! De csak ömlesz... ömlesz... Nincs maradásod...

A tükörben észrevett egy negyedik utast is. Egy parasztembert, kopott kucsmában és új bekecsben. A másik üres sorban ült, és ő is kifelé bámult. Két lábával egy nagy kötött demizsont tartott, amelyet piros csutkával dugaszolt be. Az üveget nem láthatta a tükörből. Az öreg szakállas arcát látta csupán, és megakadt a szeme a furcsán fehér szemöldökön, mely úgy ütött el a sötét arctól, mint a cseresznyevirág a sűrű lombtól. »Hát ez hova igyekszik? Folyton mennek erre-arra... Sem az eső nem zavarja őket, [illegible]

ber. — Kiugrok én... Esőben itt térdig ér a sár, a földúton nem lehet végigmenni.

— Ne félj — szólt a sofőr —, nem mossa le a barna színedet.

A cigány felhagyott a könyörgéssel.

A hátulsó ülés utasai elhallgattak.

Az anyóka most nem társalgott az esővel.

A mogorva paraszt felhúzta fehér szemöldökét, köhintett egyet, de nem szólt semmit.

— Szállj ki! — mondta a sofőr. — Majd ha a sajátomon ülök, megállok, ahol mondod. Én is sok mindent szeretnék, de hát a főnökség...

Az autóbusz rándult egyet.

Mikus Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

7021

Szeged szobrai

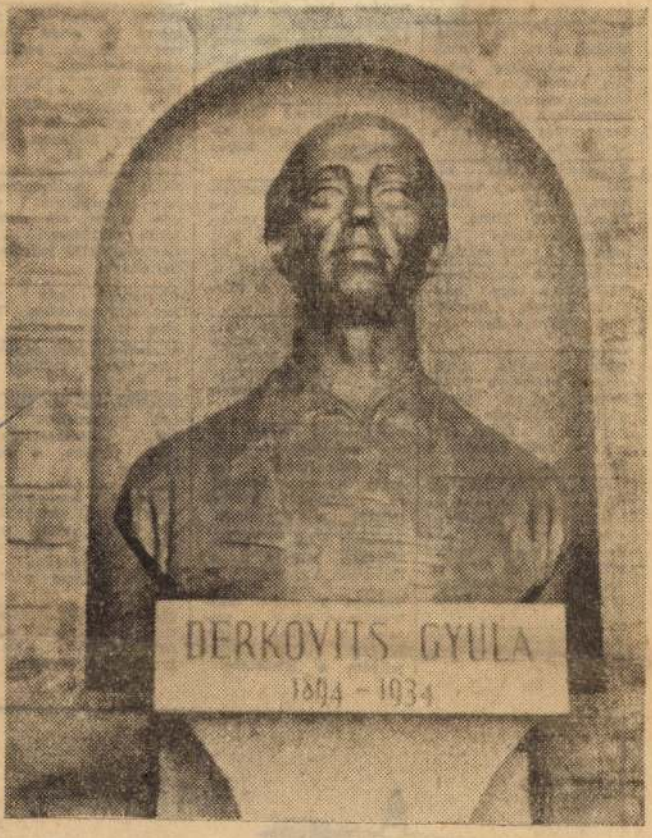

Derkovits Gyula (1894—1934)

(121.) A proletárfestő Derkovits Gyulát ábrázolja a Dóm téri panteon közelmúltban felállított új bronzszobra. Készítője jeles szobrászművészünk: Mikus Sándor.

térítésse
igére a

Különál
ha kiad
ellős. el
db üs
u. 105.

Két és
kást c
egyszob
het ga
krt. 44

Honvéd
összkom
leti,
som el
esetleg
komfort
dern" 1844 jeligére a Sajtóházba.

Bútorozott szoba, külön bejárattal, csendes magánházban, fiatal házaspárnak kiadó. — „Újszegedi hídfő" 1816 jeligére a Sajtóházba.

Beköltözhető szoba-konyhás lakást vagy házrészt keresek. „Sürgős" 1780 jeligére a Sajtóházba.

Szoba, konyha, spájz, részben bútorozva Újszegeden, igényes házaspárnak albérletbe azonnal kiadó. „Lehet gyerek is" 1846 jeligére a Sajtóházba.

Odesszai szép központi fűtéses jól jövedelmező házfelügyelői lakásomat elcserélném két szoba összkomfortos, esetleg másfél szobás összkomfortosra. „Belváros" 2134. jeligére a Sajtóházba.

3 személynek albérleti szoba kiadó. Árva u. 11. sz.

zott szoba, konyha albérletbe kiadó. Répás u. 13.

Kétszobás, összkomfortos, új házban levő lakásom elcserélném magánházban levő kétszobás lakásra. „Jószágtartás előnyben" — 113 217 jeligére a Hirdetőbe.

Beköltözhető vagy épülő szövetkezeti lakást átvennék. „Készpénz plusz OTP-átvállalás" jeligére 113 245 jeligére a Hirdetőbe.

Tarjántelepi másfél szobás szövetkezeti lakásom elcserélném hasonló belvárosi tanácsira. „Sürgős" 113 258 jeligére a Hirdetőbe.

Albérleti szoba kiadó. Horváth Mihály u. 1. Udvarban, Molnárné.

Tarjáni 2 szoba összkomfortos lakást cserélek 3 szobás régi bérűért. „Júlia" 113 234 jeligére a Hirdetőbe.

Károly, Budapest VI., Szondi u. 86.

Kétszobás összkomfortos ház gyümölcsössel eladó. 3 és fél szobás lakás szükséges. „II. emeletig" 1782 jeligére a Sajtóházba.

Újszegeden eladó ház fele vagy egészben. Tanács u. 8.

2 szobás kertes magánház eladó. Csillag u. 22. sz.

Felsővároson 4 lakásos ház lakáscserével eladó. „Összkomfortos" 1894. jeligére a Sajtóházba.

3 szoba összkomfortos beköltözhető magánházat vennék műút mellett vagy beépíthető telket. „Készpénz" — 113 225 jeligére a Hirdetőbe. x

Újszeged, Kállai utca 1. számú udvari házrész lakottan eladó. Érd.: a helyszínen.

Minden 1

AJÁ

A szegedi, makói,

ILLATSZ

Mikus Sándor

Szobrász kiállítótársuk, *Mikus* Sándor, ezelőtt három évvel, az Ernszt-múzeumban rendezett kiállításával tünt föl. Igen tehetséges és fejlődőképes. Kisplasztikai munkái, leegyszerűsített vonalaival, formajelzéssel és artisztikus mozgás-rögzítéssel igen sokat mondanak, nagyméretű munkáinál, az idomok telitettsége, az arányok zsúfoltságával, ellentmondanak *Mikus* főértékének, a friss és könnyed mintázó kezének. *(b.)*

Esti Kurír

1941. ápr. 25 (Cooperskiállítás)

UB HIVATALOS LAPJA

Ú CZÉGEK

erreichischer Hof» I., Rothen-
König v. Ungarn» I., Schuler-
dák, legmodernebb kényelem.
rak.

atz. Elsőrangú kávéház, kitünő
bel- és külföldi lapok.

mirgott-Strasse 3. Elsőrangú
Kül- és belföldi lapok.

trasse és Neuer Markt sarkán.
i szálloda elegáns lakosztá-
konyha.

t. Elsőrangú szálloda a város

PAAR JÁNOS ÉKSZERÉSZ, BUDAPEST, KORONAHERCZEG-UTCZA 3.

*

Graz. Hôtel Erzherzog Johann. Elsőrangú szálloda a város közepén. 100 kényelmes hálószoba és szalon. Lift, villamos világítás, fürdők és légfütés. Mérsékelt árak. Müller Frigyes, tulajdonos.

*

Gröber Lajos kosárfonódája, IV., Kigyó-utcza 6. és IV. ker., Harisbazár. Ajánlja saját gyártmányait, kerti bútorok, nyugágyak és kosárfonó-munkáit. Árjegyzék ingyen.

*

Gries. Bozen mellett, (Déltirol). Klimatikus gyógyhely. Őszi-, téli- és tavaszi tartózkodás. Idény szeptembertől május végéig. **Hotel** és **Pensió Austria.** Elsőrangú, modern kényelem, kitünő ellátás. Ober-

Mikus Sándor

Mikus Sándor, Tüdős Klára, Kerényi Jenő a kiállítás megnyitásán

Mikus Sándor: Mosakodó nő

A Corvin új kiállítása

Immár negyedszer viszi a legszélesebb közönség elé a Corvin Áruház kiváló mesterek alkotásait, ezúttal magyar művészek akvarelljeit, grafikai és kisplasztikai műveit. Régi magyar mesterek képeinek színes és fekete reprodukciói vezetik be a kiállítást, s mellettük a ma élő legkiválóbbak alkotásai szerepelnek.

Bernáth Aurél *Nagy fa* című, nyugtalan vízfestménye és bensőséges *Csendélete* a művész rendkívüli szimmetriai érzékéről tanuskodik, mely mindenben problémát láttat vele. Szalay Lajos, akié a fantasztikus lények alkotásának titka, *Utolsó vacsora* és *Szomorúság* című rajzait állította ki. Hintz Gyulának *Nagy fa csúcsán, Tél Zsögödön* elnevezésű képei elhagyatott tájak víziói. Cserepes István havas terein, gyengéd színekkel idézett balatoni vidékein, barna aktjain végtelen nyugalom honol. Edvi Illés Ödön *Őszi fasora* a hervadás rőt színeivel borong, Éless István *Badacsonya* finom és bensőséges. Redő Ferenc *Szeles idő* című képén sudár fák feszülnek elevenen a rideg szél ellen. Tóth László képei már a tavasszal feltüntek, a Műcsarnok kiállításán. A fiatalok közül Faddi Förstner Dénes, Hesky István, Tóth B. László, Spányi Ilona, Bényi László, Vidéky Brigitta, Hangay Szabó Miklós, Ősz Dénes, Rácz Kálmán jeleskednek kiállított műveikkel, köztük Marosán László *Mezei munkások* című festményével. Szabó Vladimir négy rajza a megdöbbentő jóslatok, helyes ítéletek, fellángolások és érthetetlen nyugtalanságok látomását árasztja.

A kisplasztikai művek közül Mikus Sándor *Mosakodó nője* a gráciák finomságával, Varga Ferenc *Zsákolók* című terakottája a kis figurák zömökségébe sűrített erejével tűnik ki. Pátzay Pál *Férfiképmásáról* már a multkor megemlékeztünk. Siklódy Lőrinc, Szandai Sándor, Vedres Márk, Csorba Géza, Csucs Ferenc, Boda Gábor, Andrássy Kurta János figurái gazdagítják még a szép anyagot. Kerényi Jenő *Mosónője* méltó párja Medgyessy Ferenc *Anya* figurájának.

A kiállítás sorozat szerencsés kezdeményezése és sikerült kivitele a bemutatók két rendezőjének, Zsindelyné Tüdős Klárának és Mikus Sándornak érdeme.

sufficiently directed.

In ordinary civilised States where the machinery both of law and police has been fully developed, it is not found in practice that weak and strong are equal in the enjoyment of civic rights. When the power of the strong hand and the armed retinue is broken, the power of the purse remains and both law and police tend increasingly to be institutions for protecting the property of the rich. There are, of course, limits to this evil. But admitting that in most European communities the reign of violence was well over in the nineteenth century, the poor and the weak were not much better off. They are to-day, but not thanks to law or to police. The weak defended themselves by combination. These combinations have become more powerful in the State than any individual capitalist, and their mere existence has forced, and forces daily, concessions which would never have been made to the unorganised weak.

Kid. 1942
pil. 15. (A
Corvin új ki-
állítása.)

nagy szem fényével végigkutatta
völgyeket. Akkor hat legény indu
el hat felől, hogy megrakja szer
Iván tüzét a dombtetőn. Élő kő
tüzet ütöttek; rőt lángra lobbant
összehordott ciher; az illatos feny
füst kékes fellegekben lebegett a t
felett; arany cikázás villant; a me
nyúlt árnyak feje a messze-szikl
a hat legény szorgosan hordta a s
s a tűznyelvek mohón csettintettel
jelölte: helyet foglalt a tűz körül;
zengette: — »Tüzét megrakoljuk. N
Egyik szögén ülnek szép öreg em
ülnek szép öreg asszonyok. Harma
legények. Negyedikén ülnek szép h

Halmosra gyült az izzó zsarátn
a körül ülő csoportok orcáját s
fehér ünnepi lepleket.

A dombtetőn világító tűzhirre
fáklyások s kígyózó menetben ho
pörkölésre; ezek kettős karikába
portokat. A havasi legelőkön is
tak a bacsok; kolibáik előtt szu
rossz szellemet elűzzék, majd meg
kat és jávorfurulyákat.

A lakodalmas kocsik megrako
nak álltak, hogy menyasszony-tisz
órán, mikor megszólalnak a f
jövendő titkait — elinduljanak
turányi bíró házába.

A vén tutajos hangos jejves
örült:

— Ó, ó Dusicska moja!

*

Marina, a mennyegzői király
izzó zsarátnok partján, melybe
regve pörkölődtek a jószagú szer
fohászt és kívánságot sóhajtozt
mélán sírtak.

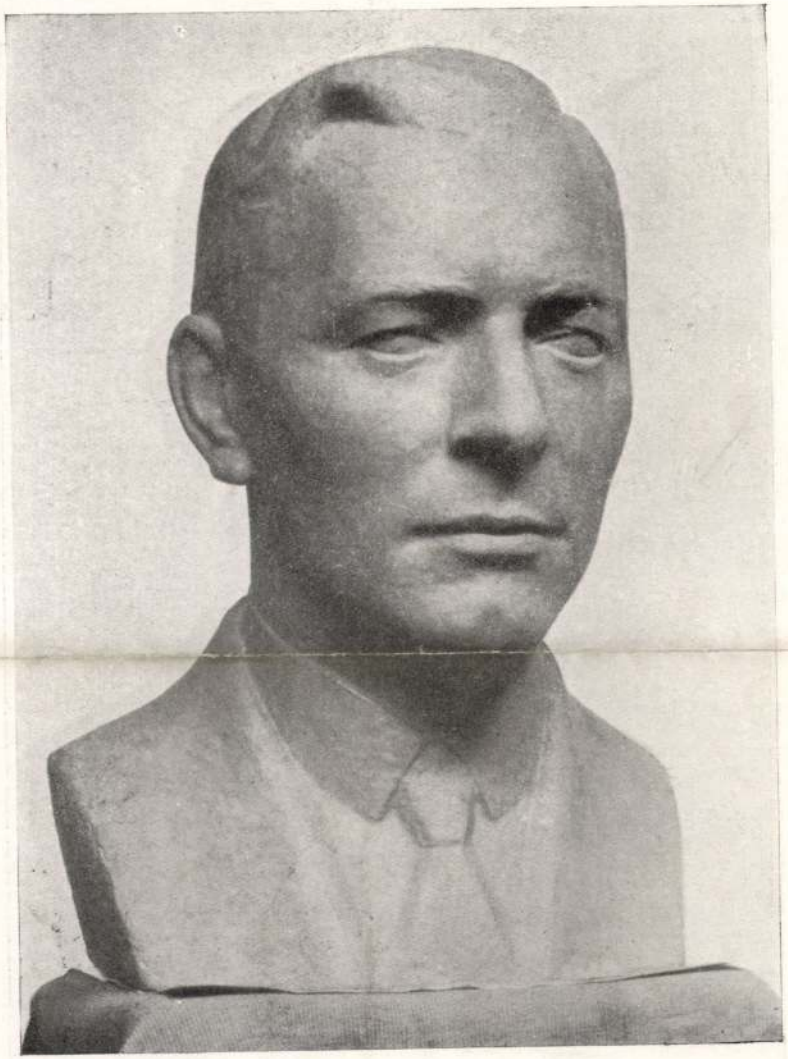

146. Mikus Sándor: FÉRFI FEJ.

147. Mikus Sándor: NŐI FEJ.

Nemzeti Szalon 1942. máj.
96. cop. kiáll.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSEPEL
JUL 31

Mikus Sándor

1021

ÖNTŐK A MŰTEREMBEN

A Fémmű könnyűfém formaöntöde kétszeres aranyjelvényes gádja július 22-én munka után meglátogatta Mikus Sándor Gábor Áron szocialista brigád szobrászművész műtermét

Kénmáj, bronz, homok — ismerős anyagok; öntés, sokszorosítás, cizellálás — ismerős műveletek a Tasnádi brigádnak, érthető, hogy először a bronzszobrokkal barátkoznak a Mikus-műteremben. Négy-, hathengeres forgattyúsházak és más bonyolult fémöntvények készítői az ismert felől, az anyag, a technika felől közelítik a kevésbé ismertet: a művészetet. Kezesbárány bármi fém annak, aki ismeri és tiszteli tulajdonságait. Jól tudja ezt a fémöntő, legalább úgy, mint a szobrász, ha nem jobban. Hiszen Mikus Sándor nem küzd meg napról napra a forró vagy hideg fémekkel. Eredetileg nem is a bronzot vette munkába, hanem agyagot, plasztelint, méhviaszt, puha anyagokat használt, amelyek képesek követni a művész keze által közvetített teremtő gondolatot, alaktalan masszától változó formákon át a beszédes szoborig. Csak a kész mű kerül a bronzöntőbe, a művész aggodalma, instrukciói, aktív közreműködése vagy felügyelete kíséri az újjászületés állomásain át, hogy aztán a nyersöntvény ismét a művész kezei között váljék véglegesen eggyé a beleálmodott tartalommal.

Az ismerős anyag teszi, hogy az öntőmunkások a „szaktársat" tisztelik rögtön a művészben. Ettől olyan könnyen induló a beszélgetés, természetes, barátságos a légkör a kétszeres Kossuth-díjas, kiváló művész Százados úti műtermében.

No, és hozzájárul ehhez természetesen Mikus Sándor egyénisége. Emberalakot — kisebbet, nagyobbat — formáz a barátságos anyag. Nemesen egyszerűsített alakok. Tagolt, értelmes formaképzés.

A kilenc brigádtag figyel, nézelődik, és lassan több lesz egy-egy szobor az öntött anyagnál, kéz-láb és testrészek ilyen-olyan formaegyüttesénél. Megértik a munkások: mi az, amivel Mikus Sándor napról napra megküzd. Túlzok? Megsejtik csak? Van szobor, amit két nap alatt elkészített, és van, amit hónapokig, évekig gyötört, amíg végleges formáját megtalálta — mondja. Nehezen érthető ez a másfajta küzdelemhez szokott embereknek. A cél, — ami a küzdés mögött húzódik —, az a nehezen érthető. Nem mindennapos, praktikus szolgálatra szelidíteni a fémet, követ, hanem gondolat állandó hordozójává igázni! Lehetséges ez? Hiszen a felületesen futkosó szem csak ügyesen leutánzott emberalakot lát. (Emberalak: lakásdísz csak, a hathengeres forgattyúsház akkor már hasznosabb —, és talán ahhoz is kell némi ügyesség). Egy életnagyságú erős, fedetlen testű fiatal nőalak marka erős bilincsébe zárt undok kígyót tart kinyújtott karjával minél távolabb keble, méhe élettermő tájaitól, arcán a küzdés kifejezése... Egy-két szempárban felcsillan az értés. Ilyen szobor segíthet. Mert átérezhető és megérthető —, képes vallani a művészetről magáról is.

Nehéz nyolc óra gáz, por zaj után, pihenni vágyó tagokkal, tompult aggyal ott a műteremben mindezt végig gondolni. Nem is megy és nem is erőlteti senki. De a művel látványa, a műterem élménye, a művész közvetlen barátsága, értelmes szavai meg indulnak az emlékek, gondolatok örvénylő, sodró áramba, és más tapasztalatokk elkeveredve, megértett világ tisztulnak egyszer.

Bálványos Huba

SGÁRDISTÁK

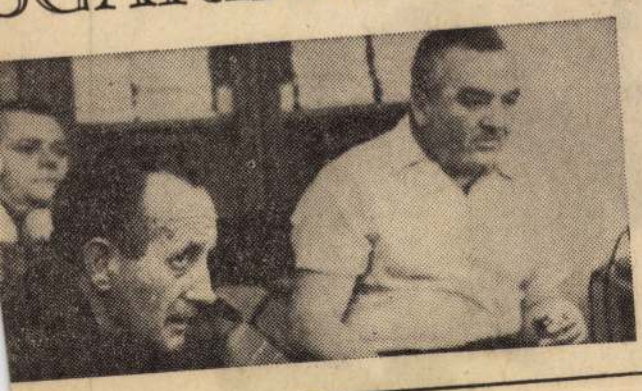

nagyobb figyelemmel

zélgetéseken
ezeti bizott-
égviselőkkel,
lűvek szak-
etne tovább
elismerésé-
t.
k rendezése
l. Országos
)rszágos Ta-
n adta köz-

Egyértelmű választ kell adni arra, hogy a törzsgárdatagság előfeltételei között a szakszervezeti tagság szerepelhet-e? — veti fel a SZOT új irányelve. A Csepel Vas- és Fémművek törzsgárdaszabályzata a tagságot szakszervezeti tagsághoz köti, és ha erre tiltó rendelkezés nem jelenik meg, a jövőben is kötni fogja.

Nagyon sok vitára adott alkalmat a törzsgárdatagok anyagi, erkölcsi elismerésében kialakult különféle gyakorlat. A
zervezeti álláspont: a SZOT-
kséges meghatározni a törzs-
fokozatait, ezt a kollektíva a
tól, múltjától függően saját
meg. Ugyanis más mércét kell
iul a Csepel Műveknél, ame-
múlttal dicsekedhet, és mást
műnél, amelyik csupán 20 éves

c kérdés felmerült még az új
n és a csoportos beszélgeté-

egy új gondolat is többek kö-
ltkedő teljesítményt elérő dol-
meg soron kívül a törzsgár-
1 CSM Szakszervezeti Bizott-
ye szerint ez ellentmond an-
vető célkitűzésnek, hogy a
ot elsősorban a vállalatnál el-
lapján becsüljék meg.

i szeretnék, hogy készül-e új
bályzat a Csepel Művekben.
m született döntés, a CSM
bizottsága minden esetre a
vei alapján megvitatja a cse-
isták helyzetét ennek az év-
és ha úgy látja, hogy változ-
szükség, megfelelő intézke-
ennek érdekében, a negye-
vidőszakra vonatkozó sza-

NDATOK

őszakmunkás-gárdánk volt
966—69. között. Jelenleg
negyvenen vannak...
— ...Egyik munkatár-
sam elérte a 25 éves jubi-
leumát, felhivattak vele
együtt az szb-re, elbeszél-
gettünk a titkárral, megit-

1 Kit ismer gazdasági vezetői közül?

Mindenkit.

2. Meghivják-e vállalati rendezvényre, értekezletre, tanácskozásra, konferenciára?

Úgy, mint 40 éves törzsgárdatagot — nem!

3. Kérte-e törzsgárdatagsága elismerését vagy automatikusan kapta?

Automatikusan intézték el.

4. Milyen elismerés, kedvezmény stb-t kapott eddig munkahelyétől?

Háromszoros kiváló dolgozó vagyok.

5. Mit kért hiába?

Nyugdíjazás előtt állok, szerettem volna megkapni bérkategóriám maximumát figyelembe véve beosztásomat, és az eltöltött 40 évemet.

6. Akart-e kilépni?

Nem.

7. Véleménye szerint miért nincs tekintélye a törzsgárdának, és mitől lenne?

A tekintélyt nem lehet utasítással, rendelettel szabályozni. Tekintélyt az egyén magatartásával, megbecsülést a munkájával harcolhat ki magának, ezzel szerezheti meg, ez adhatja. Egymagában az eltöltött szolgálati idő nem adhat tekintélyt. Ismerek egy söprögetőt, egy napon jöttünk a gyárba, és ő ma is söpröget. Nem volt benne semmi igyekezet. Azt hiszem többet ér nála egy igyekvő, a lehetőségekkel élő azokat a maga javára fordító munkásember még esetleg akkor is, ha csak öt éve jött a gyárba.

8. Véleménye szerint megilleti-e előjog a törzsgárdistát, ha igen miért, és milyen?

Az előbbiekre utalva; szerintem csak abban a mértékben, ahogy tevékenysé-

Jogaik

A vállalat vezető szerveinek különböző kérelmek, juttatások, elbírálásánál — azonos előfeltételekkel rendelkező dolgozók közül — a törzsgárda tagjait kell előnyben részesíteni. Ilyen például:

— üzemen belüli előléptetés,
— bérmegállapítás, bérmódosítás,
— tanulmányi ösztöndíj odaítélése,
— A műhely, az üzem, vagy a vállalat területét érintő lényeges gazdasági kérdésekben meg kell hallgatni a törzsgárda tagjainak véleményét, segítségüket és tanácsukat kell kérni.
— Nyugdíjazásuk idő-

Hollós Mattioni Eszter: Angyal.

Mikus Sándor: Fésülködő.

Nemzeti Szalon 1942. jan.

„1942"

Mikus Sándor

Nemzeti Szalon kiáll

Mikus Sándor: Kislány

Kid. 1942. máj. 22

VASÁRNAP **2** Kat. Fehér v. Prot. Zsigmond Ó-g. 19. Pafnuc	
HÉTFŐ **3** Kat. Sz. † felt. Prot. Irma Ó-g. 20. Teod.	4
KEDD **4** Kat. Monika Prot. Flórián Ó-g 21. Jan.	3
SZERDA **5** Kat. V. Piusz Prot. Gotthard Ó-g. 22. Teod.	
CSÜTÖRTÖK **6** Kat. János aps. Prot. Frida Ó-g. 23. György	6 ½
PÉNTEK **7** Kat. B. Gizella Prot. Napoleon Ó-g. 24. Szaba	5.
SZOMBAT **8** Kat. Mihály Prot. Gizella Ó-g. 25. Márk	19

X. ker., Simor-u. 11—13. sz.	4	—	—	32	16
	4	—	—	**32**	**16**
X. ker., Simor-u. 43. sz.	3	1	—	64	20
	3	**1**	—	**64**	**20**
[illegible]	62		27	—	—
				—	—
				35	8
				35	**8**
				45	—
				45	—
				—	—
				—	—
				—	—
				—	—
				—	—

Mikus Sándor

Kid 1942. jún. 12
22 n.

	1 szoba-konyhás	1 szoba, konyha, fürdő-szobás	2 szobás	2 szobás, fürdő-szobás	3 szobás	sz
VIII. ker., Alföldi-u. 16. sz.	52	—	4	16	—	
	52	—	**4**	**16**	—	
VIII. ker., Alföldi-u. 18. sz.	51	—	6	15	—	
	51	—	**6**	**15**	—	
VIII. ker., Fiúmei-út 21—23. sz.	58	—	40	6	18	
	58	—	**40**	**6**	**18**	
VIII. ker., Rozgonyi-u. 26. sz.	37	—	33	4	4	
	37	—	**33**	**4**	**4**	
VIII. ker., Kisfaludy-u. 40. sz.	9	—	—	12	15	
	9	—	—	12	**15**	
IX. ker., Üllői-út 119. sz.	8	—	1	39	24	
	8	—	**1**	**39**	**24**	

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
PESTMEGYEI HÍRLAP

1971 APR 4-1

Pártlap 1021

Témája: variációkkal a felszabadulás

Ha az ember a főváros határához érkezik — túl az Üllői úton, Pestlőrincen át Üllő felé haladva: ismerős bronzalak üdvözli.

Szinte megállásra késztet ez a gyermeki lelkesedésű, üzenetet hozó alak. A kétszeres emberméretű bronz mintha egyetlen mozzanatba akarná sűríteni az egyszeri és megismételhetetlen gesztust, s mindazt, ami ezt a mozdulatot megelőzte, s ami utána következett, amit meg akart előzni.

Az ifjú szovjet katona: Steinmetz Miklós, kezében a parlamenterek zászlajával, a valóságban ezt testesítette meg: egy végső döntés lehetőségének hírét, egy visszahozhatatlan pillanatot.

— Addig nem ostromolták a fővárost a szovjet csapatok — emlékezik a Steinmetz emlékmű írója: *Mikus Sándor* Kossuth-díjas szobrászművész. — A fiatal parlamenterek meggyilkolása volt a határ... Amikor a megbízást kaptam, hogy a megölt parlamenter hamvai fölé emlékművet komponáljak, csak egymásnak megrendítően ellentmondó fényképekre támaszkodhattam. Az egyiket — az élő fiatalemberről — Steinmetz Miklós édesapja hozta. A másikat a szovjet csapatoknál készítették. Ezen már halott volt. Azon a helyen feküdt, ahol most a szobra áll.

— A parlamenter meggyilkolásának harmadik évfordulóján, 1947. decemberében leplezték le az akkor kétalakos, s a mainál kisebb változatot. Ezt ötvenhatban az ellenforradalmárok ledöntötték. És amikor megbíztak vele, hogy készítsem el újból, már tudtam, hogy ez az új lesz az igazi, mert — bár addig nem vallottam be magamnak — az első változatot nem éreztem igazán közel magamhoz. Nem is felelt meg a környezetének sem: kétalakos, túlrészletezett kompozíciója elterelte a figyelmet a lényegről. Erre a helyre, ahol minden rohan, autó, vasút, repülőgép — végtelenségig leegyszerűsített,

egyetlen futó pillantásba rögződő,

s az elsőnél nagyobb, négyméteres alakot komponáltam akkor, 1957 decemberében, tíz évvel az első szobor leleplezése után, tizenhárommal a parlamenter meggyilkolását követően állították fel a szobrot, amelyet véglegesnek érzek, ezt, amelyet mindenki ismer. Élnie kell az arrajárók emlékezetében, ezért fogtam össze ennyire sallangmentes, egyértelmű alakká.

— A felszabadulás témája újra és újra megismétlődik pályafutásom folyamán. Tavaly, éppen ilyentájt leplezték le Pécsett Lenin-szobromat. Ezzel a munkámmal egy időben raktam föl és fejeztem is be Felszabadulás emlékművemet, amelyet április negyedikén állítottak fel Rákosszentmihályon — másfélszeres életnagyságú, nyugodt, tiszta, erőteljes ifjú nőalak, kezében pálmaággal.

— Hogy jó-e, ha párhuzamosan két nagy munkával foglalkozom? Egész munkásságom tapasztalata szerint csak ez a termékeny munka lehetősége. Legalábbis én így tudok igazán dolgozni.

— Miért ismétlődik az életemben ilyen refrénszerűen ugyanaz a főtéma? Talán azért is, mert munkásgyerek voltam, s mint ilyennek, határkő volt az életemben a felszabadulás.

— Motorszerelőnek szabadultam 1921-ben, de tanultam asztalosmesterséget is, és dolgoztam segédmunkásként, pedig szakmám volt, tisztességes, jó szakmám. Legalábbis ma már az. Akkor? Csak áttételes, későbbi haszna volt, hogy szakmát tanultam — hiszem, hogy valamilyen formában érvényesül, életre kél a munkáimban egykori munkásvoltom. Újpesten éltünk, öten testvérek, sokadmagunkkal egy szoba-konyhában. Sok helyütt dolgoztam. Gyárban 1927-ig.

— Rajzolgattam én már iskoláskoromban is. De aztán se időm, se merszem, se energiám ilyesmihez. Csak amikor könnyebb munkára kerültem, kezdtem csak úgy viccből

karikatúrákat rajzolni

a munkástársaimról. Ők biztattak: menjek szabadiskolába. Volt egy a Lehel úton; jelentkeztem.

— Ott láttam életemben először szobrot közelből! Micsoda felejthetetlen élmény volt a plasztikával való első találkozás! Egy alkotás, amelyet körüljárhatok, kézbefoghatok, amit, ha nagyon tetszik, megsimogathatok! Tűkön ültem, alig vártam, hogy hazamehessek. Akkor vésőket ügyeskedtem és fából kifaragtam egy társam szobrát.

— Ez pedig itt, a fotón: öreganyám szobormása. Ezt is 1927-ben csináltam. A második szobrászmunkám! Sejtelmem sem volt, miképp fogjak hozzá; az agyag, amelyet nem ismertem, bosszút állt rajtam, kicsúszott a kezemből. Kínlódtam jó darabig, aztán kitaláltam, hogy egy tepsiben kezdem, akkor legalább az alapja egyhelyben marad. Akkor meg sehogysem állt meg. Csak nagysokára jöttem rá, hogy valamivel meg kell erősítenem. Fadarabot rejtettem bele, mint egy gerincet, és csodák csodája, máris könnyebben ment. Aztán a formátlan anyagtömegből elkezdtem valahol középen az orra, szeme táján elővarázsolni öreganyám arcvonásait. Honnan tudtam volna, hogy legelőször a tömegét, az arc jellemző arányait, a karaktert meghatározó formákat kell kinagyolnom, s csak azután alakíthatom ki a részleteket. De — látja — ez született a kínlódásból: Öreganyám.

— Hogyan folyt az életem tovább? Akadt egy ritka önzetlen mecénás. Munkahelyemen, az Egyesült Izzóban a kutatólabor főnöke. Tehetségesnek talált, s adott nekem havi száz pengőt, így aztán kimehettem Olaszországba. Ott tanultam két és fél esztendeig — a támogatást öt év múlva megköszöntem, a magam lábán akartam megállni.

— Ugorva egy nagyot az időben: tíz évvel ezelőtt volt a nagy kiállításom a Műcsarnokban. Pedig oklevelet nem szerezhettem. Partizán módra sajátítottam el a mesterséget. Vittek ugyan kiállításokra a felszabadulás előtti időkben is, de mint munkás származású,

megbízást nem kaptam.

Abból tartottam fenn magam, hogy más, hivatalosan elismert művészeknek segítettem, dolgoztam.

— Legutóbbi munkáim: Bokányi Dezső szobra az Építők Szakszervezete számára — a 19-es idők egyik legnagyobb szónoka volt, emlékszem, mint gyerek halottam őt beszélni. Tavaly nyáron fejeztem be Győr városának 700 éves jubileumára ezt a bronz frízt, amelynek fotóját láthatja itt a műteremben. Idén állítják fel Győr főterén.

— Az utóbbi időben albumba gyűjtögettem munkáim fényképeit. Hatvannyolc éves vagyok. Rendet akarok teremteni magam körül.

Péreli Gabriella

ÜNNEPEL

(Folytatás az 1. oldalról.)

sának 26. évfordulója alkalmából, eredményes munkásságuk elismeréséül az állami, a gazdasági munka különféle területein dolgozóknak kitüntetéseket adományozott.

A Munka Érdemrend arany fokozatával 114, ezüst fokozatával 596, bronz fokozatával 876, a Kiváló Szolgálatért Érdemrenddel 87 személyt tüntetett ki az Elnöki Tanács.

Az Elnöki Tanács a Vörös Csillag Érdemrendet adományozta a fegyveres testületek 17 főtisztjének.

A kitüntetettek egy csoportjának *Losonczi Pál*, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke szombaton az Országház Kupolacsarnokában nyújtotta át az érdemrendeket. A kitüntetések átadásánál jelen volt *Fock Jenő*, a Minisztertanács elnöke és *Biszku Béla*, az MSZMP KB titkára, a Politikai Bizottság tagjai. (Lapunkban a Pest megyei kitüntetettek névsorát közöljük.)

Szombaton *Pest megye* sok vállalata, intézménye tartott ünnepséget. Délelőtt átadták a *Fóti Gyermekvárosnak* a KISZ KB vörös vándorzászlaját. Este csaknem 500 fiatal menetelt a *turai* fáklyás felvonuláson.

Gödöllőn, a kellemes időben, sok százan vettek részt a koszorúzáson: a hála virágait helyezték el a szovjet hősök emlékművén. Kétszáz KISZ-fiatal tett fogadalmat, az ünnepi aktus a magyar és a szovjet katonák díszmenetével ért véget. Utána megkoszorúzták a Tanácsköztársaság emléktábláit. *Nagykőrösön* délután a művelődési otthonban tartottak ünnepséget, s megkoszorúzták a Szabadság téri emlékművet.

Vácott, a járási tanács székházában az Országos Földhivatal és a megyei földhivatal vezetői, *Halász Péter* és *Kulcsár János*, adták át a járási földhivatal dolgozóinak az 1970—71-es évi eredményes munkájukért az elismerő zászlót, s húszezer forint pénzjutalmat.

Az országban egyedül Pest megyében hirdették meg a járások között az 1967-ben megjelent földtörvény maradéktalan végrehajtására a versenymozgalmat. Legjobb eredményt a váciak értek el, kitűnően oldották meg a zártkertesítést, s a földmegváltás kérdését.

A megyei tanács nevében *dr. Pénzes János* vb-elnökhelyettes köszönte meg a váci kollektíva lelkiismeretes munkáját.

Ma az ünnep legkiemelkedőbb eseményének *Budapest* ifjú kommunistáinak nagygyűlése ígérkezik. A nagygyűlés színhelyére, a Hősök terére több mint 30 ezer fiatalt várnak. Vasárnap délelőtt 11 órakor három díszlövés jelzi az ünnepség kezdetét. A fiatalok mellett ott lesznek a KISZ alapító tagjai, és a munkásmozgalom veteránjai, valamint a szovjet űrhajós- és tudósküldöttség tagjai.

Pest m kitünt

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa hazánk felszabadulásának 26. évfordulója alkalmából, eredményes munkájuk elismeréséül a megyében

A MUNKA ÉRDEMREND ARANY FOKOZATA

kitüntetést adományozta:

dr. Csicsay Ivánnak, a Pest megyei Tanács VB elnökhelyettesének,

Eőri Eleknek, a Pestvidéki Gépgyár berepülő pilótájának,

dr. Stefanovits Pálnak, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárának;

A MUNKA ÉRDEMREND EZÜST FOKOZATÁT adományozta:

Baranyai Jánosnak, a törteli Déryné művelődési ház igazgatójának,

Cserháti Pálnak, a hernádi Március 15. Tsz elnökének,

Detrei Sándornak, a Ceglédi Járási Tanács VB elnökhelyettesének,

Fejes Istvánnak, a Váci Kötöttárugyár igazgatójának,

Füle Mihálynénak, a Pamutfonóipari Vállalat Finompamutfonó és Cérnázógyára csoportvezetőjének.

Jankó Zoltánnak, a Pest megyei Beruházási Vállalat igazgatójának,

Kiss Tibornak, a Nagykátai Járási Tanács VB elnökhelyettesének,

Korsós Lászlónénak, az MSZMP leányfalui üdülője vezetőjének.

Kovács Vencelné dr.-nak, a Pest megyei Tanács VB csoportvezetőjének,

Magyarovics Gyulának, az MSZMP Római-parti üdülője vezetőjének,

Piukovics Sándornak, a diósdi rádióállomás főcsoportvezetőjének,

Sárosi Imrének, a Csepel Autógyár betanított köszörűsének,

Szabó Lajosnak, a törteli Rákóczi Tsz elnökének,

dr. Szabó Szilárdnak, a dabasi járásbíróság elnökének,

Szász Györgynek, a KIOSZ Pest megyei titkárának,

Szin Bélának, a zsámbéki Új Élet Tsz elnökének,

Vajda Lajosnak, a Pest megyei Tanács VB osztályvezetőjének,

Völgyi Károlynak, a Mechanikai Művek gyáregységvezetőjének,

Zsille Péternének, a TIT Pest megyei szervezete gazdasági vezetőjének,

A MUNKA ÉRDEMREND BRONZ FOKOZATÁT adományozta:

Ifjú Bányavári Péternének, a váci Dunakanyar Vegyesipari Ktsz elnökének,

dr. Botka Jenőnek, a Pest megyei KISZÖV osztályvezetőjének,

Czekk Lászlónak, a dunai Kőolajipari Vállalat művezetőjének,

Csillag Bélának, a Cement- és Mészművek főmechanikusának,

Engel Ferencnek, a biatorbágyi Mezőgazdasági Szakmunkásképző Iskola igazgatójának,

Fenyvesi Gézának, a pomázi Munkatherápiás Intézet vezető ápolójának,

Fülemile Bélának, az Ipari Műszergyár gazdasági igazgatóhelyettesének.

Göndöcs Lajosnak, az alagi Állami Tangazdaság igazgatójának,

Gróf Ernőnek, a Kohó- és Gépipari Minisztérium Építőipari Vállalat vasbeton-szerelőjének,

„Pest megyéért"

Sűrűn villan a fényképezőgép vakuja, fel-felcsattan a taps: a Pest megyei Tanács elnöke szívesen vállalt feladatnak tett eleget a megyeházán: átadta a *Munkaérdemrend* és a *„Pest megyéért"* kitüntetéseket.

— Olyanokat illet az elismerés — mondotta rövid köszöntőjében *dr. Mondok Pál* — akik a felszabadulástól napjainkig a maguk posztján, a közéletben, a politikai munkában, az államéletben, a termelésben, a tudományos munkában és népművelésben az első vonalakban harcoltak...

— Az elért nagyszerű eredmények és sikerek elismerése a kitüntetés, honorálása annak a nem kevés többletnek, harcos, küzdő szellemnek, helytállásnak, amelyet a jövőben is várunk — népünk javára...

A Pest megyei Pártbizottság első titkára, *Cservenka Ferencné*, rövid meleg hangú üdvözlő beszédében emlékeztetett arra, hogy:

— Másodszor kerül sor a „Pest megyéért" kitüntetés adományozására. Nagyon-nagyon nehéz volt eldönteni, ki kapja. Néhány év múlva talán könnyebb lesz. Szerencsére sokan vannak, akik sokat tesznek ezért a megyéért... Szívből kívánjuk, hogy munkájukkal tovább öregbítsék ennek a megyének a hírnevét.

Öten kapták meg a Pest megyéért kitüntetést.

Dr. Ádám Mihály 20 esztendő alatt Pest megye államigazgatásának korszerűsítéséért és fejlesztéséért fejtett ki nagy munkát és szerzett érdemeket. Kezdeményezője és irányítója volt az államigazgatási munka egyszerűsítését célzó felhívásnak, illetve mozgalomnak. Ennek nyomán közel 4 ezer javaslatot küldtek a megyéhez a tanácsi apparátus dolgozói,

Dániel Kornél Miklós. A Szőnyi István Emlékmúzeum igazgatója. A megnyitás óta szinte búcsújáró hellyé vált az új létesítmény, amelyet egy esztendő alatt 25 ezren látogattak meg. Hangversenyek,

filmbemutatók, különböző rendezvények, tárlatvezetések, egyszóval eszményien jó propaganda munka együttese a Szőnyi múzeum sikerének titka. Annak ellenére, hogy a szállodai lehetőség nincs biztosítva, sok külföldi sátrakban ver tanyát szezononként, hogy alaposabban tanulmányozhassa a képeket... Tavaly és tavalyelőtt szabadegyetemet rendeztek. Mindebből oroszlánrészt vállalt a Pest megyéért kitüntetés egyik átvevője, Dániel Kornél Miklós.

Guba Pál, a Monori Járási Pártbizottság első titkára. A mostani elismerés mindenekelőtt annak

szól, hogy elkészült a járás vízrendezési és talajvédelmi terve. Nyolc víztároló, 76 kilométer

DEMÉNY OTTÓ:

SOROK 1919-RŐL

— részlet —

Voltak-e lobogóid
Diktatúra
mint Rákóczinak
mint Kossuthnak
nehéz selyemre hímzett
jelszavak
vörös zászlók
cifrán kivarrtak

volt néhány
vörös rongydarab
vérrel megírt
kézzel szegett
letéptük őket a nyelükről
rejtettük
amíg lehetett

volt-e jó pénzed
Diktatúra
tallérod
ezüst máriásod
papír volt
fölkapta a szél
és szétszórta
meg nem találod
mid volt hát szegény
Diktatúra
hogy mégis
meg tudtál születni

volt anyám
testvérem
szerelmem
s számtalan
megkínzott hívem
akik nem hagytak
elfeledni...
már csoda volt az is
hogy fegyvert fogtak újra
az agyonkínzott férfiak

hogy föltűzték a rossz
Mannlicherekre
a földbeszúrt
rozsdás szuronyokat...

hogy négy év után
vállalták a harcot
hogy szívükben
ennyi remény maradt
hogy megsejtettek
egy tisztább jövőt
amiért még érdemes
küzdeni
s a harcok nyomán
szívükhöz tisztultak
a régi rend
gyűlölt fegyverei...

földübörgött emlékeimben
fájdalomban
dühben
reményben
ellobogó
négy és fél hónapod
— mikor még nem is éltem
rólad csak rosszat szóltak
miért hogy
mocskos szavaik
fölgyújtották a vérem
lázadásom — elszánt
ceruzanyom
a lapba vésve mélyen
mert így diktálta
gyerekösztönöm
apám dühe anyám sírása
már nem lehetett
rokon az enyémmel
az urak igazsága
én hozzád húztam

tetteidhez
megalázva is
szebbek voltak
mint a jelen
amiben éltem
és amit ígértek
— a holnap

pártoltalak
pedig csak annyit
tudtam rólad
hogy ők gyaláztak
s éreztem testvérharagot
mellemben a dühöt
a lázat

életem — ha lehetne
még egy
akárhol az időben
veled élném győztesen
és legyőzve
— nem a jövőben

elsőként aki vörös csillagot
tűz sapkájára kihevülten
s az utolsó ki leteszi a
fegyvert
megverten összetörten
terrorfiú aki kenyeret oszt
s kastélyt nevez ki
óvodának
aki mindent az életért tesz
s kit holtában is
meggyaláznak
aki úgy szegény hogy a
bőrén
kiüt a mások szenvedése
aki csak akkor tud pihenni
ha már a győzelmet
megérte

TANÁCS-KÖZTÁRSASÁGI SZOBORTERV

MIKUS SÁNDOR ALKOTÁSA

VÖRÖSKATONÁK ELŐRE!

FELEDY GYULA RÉZKARCA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR NÉPHADSEREG
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
PAUTÁS
1071 MÁR 18.

A MÉZGA-CSALÁD LEGÚJABB KALANDJAI

— Milyen újabb kalandok várnak a családra?

— Fantasztikusak és ugyanakkor nagyon is földiek. Aladár űrhajója a tizenhárom részben tizenhárom különböző bolygóra jut el, de a bolygókon a földi viszonyok karikatúrájával találkozhatunk. Az egyik bolygón például a patkányok uralkodnak, s megrészegednek hatalmuktól. Mi lesz ebből, hova vezet ez? — erre próbálunk mulatságos választ adni.

— Mennyire haladt már a munka?

— A tervek szerint 1971 végére befejezzük az első hét részt, és átadjuk a Magyar Televíziónak. 1972 nyarára készen lesz az egész sorozat.

Most pedig pillantsunk be egy kicsit a filmstúdióba. Nézzük meg, hogyan is készül a rajzfilm.

A kockázás itt nem hazárdjáték

Amit itt a szem lát, csak az iskolai fizikaórán tanultak segítségével érthető meg.

A filmen minden egyes mozgás sok-sok részletből, úgynevezett fázisból áll. Ha tehát valaki egy folyamatos mozgást megelevenítő rajzfilmet kíván készíteni, akkor fázisonként kell megrajzolnia, felvennie azt. Az ilyenfajta mozgás szakaszos filmfelvételi eljárást kockázásnak hívjuk.

A néző többnyire mit sem tud erről az aprólékos, hosszadalmas munkáról. Pedig egy-egy ilyen, olykor csak egy-két perces kaland elkészítése hetekbe, olykor hónapokba telik.

A rajzolók előtt ott a rajzos forgatókönyv, a film megrajzolt és leírt elképzelése. Csakhogy ez még az írói és rendezői képsor. Ebből még hiányzik a mozgás. Színrelépnek tehát a mozdulattervezők, az animátorok, akik a jeleneteken belüli mozgások fázisait megtervezik. A mozdulatterveket a mozdulatrajzolók kivitelezik — pontosan egyforma nagyságú, átlátszó, celluloid lapokra. De ők, különleges festékük segítségével még csak körvonalakat rajzolnak. A többi a kifestők dolga. A rendező és az animátorok által megjelölt színtervek szerint, másszó-

egymásra.

A alkotó is meglepődik

Nepp József majd másfél évtizede készít rajzfilmeket, de most, hogy velem számol, maga is meglepődik.

Mert ha nem számítja a rajzos reklámfilmeket (ebből is sokat készített), akkor is több mint félszáz rajzfilmet rendezett. Huszonöt Gusztáv, tizenhárom Mézga, két Peti és számos más film

Hány rajzot is jelent ez?

Egy-egy Mézga-folytatás például legalább tízezret. Tehát a két Mézga-sorozat maga több mint negyed milliót! Az összes Nepp-film együtt pedig már több mint hatszázötven percnyi vetítést jelentene. Majdnem tizenegy órát. Tizenegy óra rajzfilm — mintegy félmillió rajz. A félmillió celluloid egymásra rakva túlszárnyalná Budapest legnagyobb épületeinek a magasságát.

— Mit árul még el az új Mézga-sorozatról? — kérdezzük tőle.

— Az új Mézga-család új bevezetőt kap. Zenéje emlékeztet majd a hamar népszerűvé vált Mézga-indulóra, de nem lesz olyan hosszú. A szereplők hangja sem változik. Aladárt továbbra is Némethy Attila személyesíti meg. A mozgástervezők is a „régiek": Jankovich Marcell, Gémes József, Ternovszky Béla — akik külön-külön is jelentős rajzfilmrendezőink.

Mézga Aladár mulatságos kalandokra induló űrhajója az elkészítés periódusában tart.

Nem kétséges, hogy a hivatalos rajtnál, a képernyők előtt — mindannyian ott leszünk.

FENYVES GYÖRGY
FOTÓ: SOMFAI ISTVÁN

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad. K rotundě 8/82 - tel. 544-778

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

HÉT, BRATISLAVA

15. XII. 1968

1021

240

Mikus Sándor

**Mikus Sándor (Magyarország):
Táncdalénekes. 1968 (Bronz)**

csevszkij bűnösségében, s aki az ötvenes évek elején nem csatlakozott a Slánský-csoport hivatalos elítéléséhez. (— Boszorkánypörökben nem hiszek — mondta.) Az ötvenes években tanúsított magatartásával sokakat maga ellen hangolt; ellenségei azóta belátták, hogy neki volt igaza.

Éveken, évtizedeken át jóformán egyebet se csinált, mint adatokat gyűjtött és rendszerezett. Regisztrált. S most, évtizedek múltán előszedegeti az elraktározott anyagot. Fölidézi a volt tényeket. Emlékezni kényszerít pontosan, éles körvonalakban.

Hogy miért éppen ő? Egyéni adottságain s talána belénevelt igazságszereteten túl valószínűleg két működési helye is szerepet játszik ebben. A Kis-Duna partján, a Mátyusföld és a Csallóköz határán elterülő Nádszeg amolyan gyepű jellegű település, afféle „senki földje". Galántától és Dunaszerdahelytől, a kis járási székhelytől egyaránt távol, lakossága nemzedékeken keresztül megszokta, hogy a maga esze szerint irányítsa sorsát. Gyerekkoromban, amikor a galánta—nádszegi autóbuszjárat egyik közbeeső állomásán, Felsőszeliben laktunk, emlékszem, Nádszeg jelentette számomra a világ végét. A falut el-elöntő Kis-Duna csak fokozta a nádszegiek dacos szembehelyezkedését a külvilággal. Búcsúkor, lakodalomban hamar kinyíltak a nádszegi bicskák. Ez a szilaj természetű nép persze a háború utáni magyarüldözést sem tűrte rebellió nélkül. A vége, az lett, hogy katonaság szállta meg a falut, lakóit pedig a templomba internálták.

Míg Nádszeg tősgyökeres magyar település volt, Jolsva régi idők óta kétnyelvű város. Azaz valamikor három nyelvű volt, de a német elem az évszázadok során csaknem teljesen fölszívódott. A „reszlovakizáció" után az akkor 3000 lelket számláló városban mindössze tizenheten vallották magukat magyarnak. Ez a szám mostanig körülbelül kétszázra növekedett, noha még mindig vagy 600—700 jó magyar érzelmű ember él Jolsván. A hatvanas években mintegy 2000 betelepülttel szaporodott a város lakossága, de ezek között is vannak magyarok. (A betelepülést a magnezitüzem bővítése idézte elő.) Sajnos, ebben a csinos, kulturált külsejű, gyönyörű fekvésű fészekben a járási szervek már kétszer fölszámolták a Csemadokot.

A januárban megindult demokratizálódás lehetővé t behatoljon az olvasóközönség tudatába s ott tetszést nagy érdeklődéssel várjuk. Bár az elmúlt év csaknem gű, őszinte, a dolgokat a maguk helyére állító tanulmá mindig bőven akad kiegészítésre szoruló féligazság, Vietor nemrég megjelent vaskos könyvéről például lekedik.) Ilyeneket olvasva az ember önkéntelenül f Kálmánunk volna!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Mikus Sándor

ÚJ SZÓ

1967 APR 5

102

A 22 évvel ezelőtt felszabadult Magyarország sok ilyen szép új lakónegyeddel gazdagodott azóta, mint a képünkön látható Várpalota egyik modern negyede, előtérben Mikus Sándor egy alkotásával.

EGÉSZSÉGÜG

Aggasztó tünetek

Mai rovatunkat azoknak a levélíróknak szenteljük, akik aggódva kérnek felvilágosítást önmaguk vagy hozzátartozóik betegségéről, a betegségre utaló tünetekről.

L. KÁROLYNÉ azt szeretné tudni, mikor és miért van *vér a köpetben:* Akinek a köpete véres, azt feltétlenül meg kell vizsgáltatni orvossal. A véres köpet a betegségek egész során megtalálható. Szimulánsok úgy színlelik e tünetet, hogy megszívják vagy felsértik fogínyüket, de az orvos könnyen felismeri, mert az ilyen köpet ritkás, nyállal kevert. Vért köpő beteget azonban minden orvos lelkiismeretesen megvizsgál és a vér eredete szerint kezel. *Kisebb vérzést a felső légutakban, pl. megerőltető köhögés okozhat, előidézhetik a légzőszervekbe jutott idegen testek, vagy e szervek erezetének felsértése is.* Idült hörgőhurut, tüdőgümőkór, tüdőinfarktus, gombás megbetegedés, szifilisz és egyéb betegségek esetén is vér juthat a köpetbe, amelynek színe, állománya és főleg a laboratóriumi vizsgálat eredménye alapján kideríthető az oka. Ne ijedjen meg sem a beteg, sem a környezete, hanem az orvos utasításainak megfelelően mozdítsa elő a gyógyulást.

K. PÉTER 63 éves édesapja *éjjeli izzadásáról* ír, tanácsot kérve, mert félti, nincs-e tüdőbaja. A leírt tünetek nem elegendőek ahhoz, hogy helytálló választ adjunk. Tuberkolózisra gondol az orvos, ha fokozott éjjeli izzadásról van szó, de ehhez még a beteg többi panaszait és pedig az eddig megmaradt fogazat és a hiányzó fogak megfelelő pótlása szempontjából idejekorán el kell döntenünk, mit lehet még tenni, és mit tehet a beteg, mit a fogorvos. Vannak olyan fogak, amelyeket anatómiai jellege, elhelyezkedése és állapota miatt előnyösebb lesz megtartani (ilyenek pl. az alsó és felső szemfogak, az erősen beágyazott székfogak, de más fogak is). Az orvos többnyire előre meg tudja mondani, gyógykezelhető-e még a megmaradt fogazat, felhasználhatók-e a fogak hidak pilléreiként, részleges, kivehető protézis támaszaiként, vagy jobb lesz a fogakat eltávolítani és a szájat teljes műfogsor számára előkészíteni. Ahhoz, hogy a maradék fogazat tartószerkezete és az íny megerősödjék, el kell távolítani a fogkövet és meg kell gátolni a fogképződést, a szervezetnek megfelelő, vitamindús táplálékot kell kapnia. Állandóan, különösen éjszakára, biztosítani kell a szájüreg és a fogak tisztaságát. Ínyvérzés ne riasszon el senkit a keménysertéjű fogkefe használatától. Előfordul, hogy a foglazulás olyan nagy fokú, hogy a fogorvos teljes fogeltávolítást ajánl, a beteg pedig úgy véli, hogy pl. fenn egy foga és lenn az egyik oldalon két szomszédos foga még „elég erősen ül". A döntést és a *fogpótlást bízzuk a fogorvosra,* akinek a [illegible]

Minden igazi képzőművész a nép őszinte barátja

Mikus Sándor nyilatkozata

Néhány nap múlva megkezdődik a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének tartalmas szervezeti élete. A szövetség élére — mint már közöltük — megbízott elnökséget jelölt ki a Művelődésügyi Minisztérium. *Mikus Sándor*, Kossuth-díjas szobrászművész, a szövetség elnöke mondotta a *Magyar Nemzet* munkatársának:

— Véleményem szerint — s azt hiszem, a képzőművész társadalom többségének is ez a véleménye — a szövetséget nem nagy létszámú, de feltétlenül *magas szakmai színvonalú elvi-eszmei testületté kell tenni, olyan művészekből kell állnia, akik magukénak vallják a Magyar Szocialista Munkáspárt művelődési politikájának irányelveit, megértik a művészet pártosságának fontosságát, és ebben a szellemben dolgoznak.*

— Minden igazán kiváló magyar képzőművész — folytatta — a nép őszinte barátja, és elsősorban annak érdekeit tartja szeme előtt. A nép érdeke pedig a szocializmus minélőbbi megvalósítása. A művész tehát akkor tölti be méltón magasztos hivatását, ha ezt elősegíti.

Mikus Sándor elmondotta még, hogy a két év óta szünetelő szervezeti élet új tartalmától sokat várnak a képzőművészek. Az elnökség máris megkezdte a gyakorlati tennivalókat: először munkatervet készítenek a tagok felvételének módozataira, majd hozzálátnak a képzőművészetek területén még található kialakulatlan — vagy éppen visszás, maradi — nézetek tisztázásához.

Színessé teszik a szövetség életét, igyekeznek, hogy érvényre jusson benne a magyar képzőművészet sok színű árnyalata, gazdag stiláris változatossága, egész tartalom- és formakincse — anélkül, hogy helyet kapna benne a semleges hang.

Rövidesen megkezdik a Tanácsköztársaság évfordulóján megnyíló nagyszabású 1959-es kiállítás előkészületeit, ezen főleg az elmúlt egy-másfél esztendő kép- és szobortermését mutatják be. Tovább folynak a jövőben az egyéni kiállítások, egyes művészek külön-külön is bemutatják munkásságukat a Csók Galériában, a Nemzeti Szalonban. Gyűjtik már a decemberben megnyíló Moszkvai Biennale magyar anyagát is.

— Az elmélyült magas színvonalú alkotómunka, a szocialista-realista magyar képző- és iparművészek közösségévé szeretnénk tenni a megújhodott szövetséget — mondotta befejezésül Mikus Sándor.

(K. I.)

M. N. 1958. X. 1.
XIV. 231.

Franciaországnak ebben a legnagyobb nemzeti kérdésében van így, hanem olyan más nagy problémákban is, mint a gazdasági csőd megakadályozása, a kivívott szakszervezeti jogok védelme, vagy éppen a nyílt fasizmus várható elburjánzása elleni kiállás. Az elkövetkezendő hetekben, hónapokban ki kell derülnie, hogy »de Gaulle királyságának« talaján a nagy nemzeti problémák megoldhatatlanok. S amilyen mértékben és ütemben ez világossá válik, úgy valósulhat meg a köztársasági erők szövetsége a megnövekedett fasiszta veszéllyel szemben. A népszavazás után a demokrácia és a reakció erői közötti küzdelem új szakasza nyílik meg Franciaországban. Ha a köztársaság hívei — a l'Humanité szavaival — »védelmükbe veszik a szabadságjogok minden morzsáját«, ha a nap mint nap felmerülő gyakorlati politikai kérdésekben a félelem, a tartózkodás, a hamis illúziók »igenjei« leválnak a köztársaság *ellenségeinek* igenjeiről — akkor meg lehet menteni Franciaországot a fasizmustól, a szabadság, az egyenlőség és a testvériség számára.

k küldöttségei
ági kiállításon

lengyel küldöttséget *Meczaszlaw Jogelszky*, a földművelésügyi miniszter első helyettese, az albán küldöttséget *Iljaz Reka*, a földművelésügyi miniszter első helyettese vezeti.

buhov, az OSZSZSZK gépkocsiipari minisztere. Megállapí

Tárgyalások a fiatalkorúak

Mintegy negyven ország Vöröskeresztjének részvételével ülésezett Genfben szeptember 25—28 között a Vöröskereszt Egyesületek Ligájának végrehajtó bizottsága. A Magyar Vöröskeresztet *Kárpáti József* főtitkár és *Oltai Ferencné*, a Magyar Vöröskereszt külügyi osztályának vezetője képviselte. Kárpáti főtitkár visszaérkezése után informálta a sajtót azokról a megbeszélésekről, amelyeket a külföldre került fiatalkorúak hazahozatalával kapcsolatban folytatott.

— Az egyes országok Vöröskeresztjeinek és a Nemzetközi Vöröskereszt Bizottságnak 426 fiatalkorú nevét tartalmazó listát adtunk át; valamennyien haza szeretnének térni, vagy szüleik kérik hazatérésüket. Több ország Vöröskeresztjével beszélgettünk a problémáról, így elsősorban Ausztria, Nyugat-Németország, Anglia, Kanada, Svájc, Franciaország és az USA Vöröskeresztjének delegáltjaival. Felhívtuk figyelmüket a súlyos helyzetben levő fiatalok sorsára. A Magyar Vöröskereszt 25 olyan fiatalkorúról tud, akiket, miután hazatérési szándékukat bejelentették, megfélemlítettek, és egy részük öngyilkosságához folyamodott, a többiek pedig idegösszeroppanással elmegyógyintézetbe kerültek.

Mikus Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1959 OKT -1

MAGYAR NEMZET

Minden igazi képzőművész a nép őszinte barátja

Mikus Sándor nyilatkozata

Néhány nap múlva megkezdődik a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének tartalmas szervezeti élete. A szövetség élére — mint már közöltük — megbízott elnökséget jelölt ki a Művelődésügyi Minisztérium. *Mikus Sándor*, Kossuth-díjas szobrászművész, a szövetség elnöke mondotta a *Magyar Nemzet* munkatársának:

— Véleményem szerint — s azt hiszem, a képzőművész társadalom többségének is ez a véleménye — a szövetséget nem nagy létszámú, de feltétlenül *magas szakmai színvonalú elvi-eszmei testületté kell tenni, olyan művészekből kell állnia, akik magukénak vallják a Magyar Szocialista Munkáspárt művelődési politikájának irányelveit, megértik a művészet pártosságának fontosságát, és ebben a szellemben dolgoznak.*

— Minden igazán kiváló magyar képzőművész — folytatta — a nép őszinte barátja, és elsősorban annak érdekeit tartja szeme előtt. A nép érdeke pedig a szocializmus minélőbbi megvalósítása. A művész tehát akkor tölti be méltón magasztos hivatását, ha ezt elősegíti.

Mikus Sándor elmondotta még, hogy a két év óta szünetelő szervezeti élet új tartalmától sokat várnak a képzőművészek. Az elnökség máris megkezdte a gyakorlati tennivalókat: először munkatervet készítenek a tagok felvételének módozataira, majd hozzálátnak a képzőművészetek területén még található kialakulatlan — vagy éppen visszás, maradi — nézetek tisztázásához.

Színessé teszik a szövetség életét, igyekeznek, hogy érvényre jusson benne a magyar képzőművészet sok színű árnyalata, gazdag stiláris változatossága, egész tartalom- és formakincse — anélkül, hogy helyet kapna benne a semleges hang.

Rövidesen megkezdik a Tanácsköztársaság évfordulóján megnyíló nagyszabású 1959-es kiállítás előkészületeit, ezen főleg az elmúlt egy-másfél esztendő kép- és szobortermését mutatják be. Tovább folynak a jövőben az egyéni kiállítások, egyes művészek külön-külön is bemutatják munkásságukat a Csók Galériában, a Nemzeti Szalonban. Gyűjtik már a decemberben megnyíló Moszkvai Biennale magyar anyagát is.

— Az elmélyült magas színvonalú alkotómunka, a szocialista-realista magyar képző- és iparművészek közösségévé szeretnénk tenni a megújhodott szövetséget — mondotta befejezésül Mikus Sándor.

(T. I.)

nagyobb nem
van így, han
nagy problém
a gazdasági cs
zása, a kivívo
jogok védelm
nyílt fasizmu
jánzása elleni
vetkezendő he
ban ki kell d
Gaulle király
a nagy ner
megoldhatatlanok. S amilyen mértékben és ütemben ez világossá válik, úgy valósulhat meg a köztársasági erők szövetsége a megnövekedett fasiszta veszéllyel szemben. A népszavazás után a demokrácia és a reakció erői közötti küzdelem új szakasza nyílik meg Franciaországban. Ha a köztársaság hívei — a l'Humanité szavaival — »védelmükbe veszik a szabadságjogok minden morzsáját«, ha a nap mint nap felmerülő gyakorlati politikai kérdésekben a félelem, a tartózkodás, a hamis illúziók »igenjei« leválnak a köztársaság *ellenségeinek* igenjeiről — akkor meg lehet menteni Franciaországot a fasizmustól, a szabadság, az egyenlőség és a testvériség számára.

k küldöttségei
ógi kiállításon

lengyel küldöttséget *Meczaszlaw Jogelszky*, a földművelésügyi miniszter első helyettese, az albán küldöttséget *Iljaz Reka*, a földművelésügyi miniszter első helyettese vezeti.

kereszt Egyesületek Ligájának végrehajtó bizottsága. A Magyar Vöröskeresztet *Kárpáti József* főtitkár és *Oltai Ferencné*, a Magyar Vöröskereszt külügyi osztályának vezetője képviselte. Kárpáti főtitkár visszaérkezése után informálta a sajtót azokról a megbeszélésekről, amelyeket a külföldre került fiatalkorúak hazahozatalával kapcsolatban folytatott.

— Az egyes országok Vöröskeresztjeinek és a Nemzetközi Vöröskereszt Bizottságnak 426 fiatalkorú nevét tartalmazó listát adtunk át; valamennyien haza szeretnének térni, vagy szüleik kérik hazatérésüket. Több ország Vöröskeresztjével beszélgettünk a problémáról, így elsősorban Ausztria, Nyugat-Németország, Anglia, Kanada, Svájc, Franciaország és az USA Vöröskeresztjének delegáltjaival. Felhívtuk figyelmüket a súlyos helyzetben levő fiatalok sorsára. A Magyar Vöröskereszt 25 olyan fiatalkorúról tud, akiket, miután hazatérési szándékukat bejelentették, megfélemlítettek, és egy részük öngyilkossághoz folyamodott, a többiek pedig idegösszeroppanással elmegyógyintézetbe kerültek.

Mikus Sándor
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
Külföldi Sajtószolgálat Főosztály
FIGYELŐSZOLGÁLAT
Budapest, VI. Datszinház-u. 1.
Tel.: 227-631 és 227-438.
Független Magyarország
1952 FEB 18
K

FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG

276

VÁZLATKÖNYV

Mikus Sándor vázlata a Sztálin-szobor egyik dombormüvéhez

A hóborította Százados-úti művésztelep kis utain ilyenkor embert se látni. Amikor Mikus Sándor műtermébe érkezem, akkor látom csak, milyen csalóka ez a csönd és ez a tespedt nyugalom. A földszintes kis házakban lázas munka folyik mindenütt, festők és szobrászok új kompozíciókat alkotnak, új művek születnek. Mikus Sándor, a Sztálin-szobor alkotója most tervezi a szobortalapzat tribünrészére a hatalmas dombormüvet.

Negyven méter hosszúságban több, mint tíz év történetét mesélem el — mondja Mikus elgondolkozóan.

— A szovjet ember harcba indul, családjától elbúcsúzik, fegyvert fog hazája védelmében — ezzel kezdődik a tribünrész hátsó falán a dombormű első fejezete. Majd következik a többi: a harc különféle szakasza és a felszabadulásunk. Amikor szembenállunk a szoborral, azt látjuk majd, hogyan fog kezet a szovjet harcos a magyar munkással, az egyik szovjet katona ölében magyar gyermeket tart. A dombormű másik oldalán a földosztás és az újjáépítés egyes eseményei elevenednek meg. A munkás-paraszt szövetség jelképe: a munkások átadják a traktort a parasztoknak.

— Szeretném megmintázni Rákosi elvtárs alakját is — mondja Mikus —, amint a munkás és a paraszt kezét egymásba helyezi.

A szobor talapzata és tribünrésze tatai nemes mészkőből készült, a különféle nagyságú és szabályos formájú kövekbe faragják a dombormű alakjait. Az egyes alakok nagysága 2 méter 20 centiméter lesz.

MAGYAR TÁVIRATI IRODA
Külföldi Sajtószolgálat Főosztály
Bp.VI.Dalszinház u.1.
Tel.:227-651,227-488

VIHARSAROK NÉPE
BÉKÉSCSABA

FÜGGETLEN MAGYA

Gyárakat h

A népmesék óriásai sz
tenni, hogy hegyeket mozdítanak el
és folyókat terelnek ki medrükből.
A Magyar Népköztársaság mérnökei és munkásai az ötéves terv során megmutatják, hogyan lesz az ember óriás. *Tiszalök közelében megmozgatnak egy hegyre való földet, a szőke Tiszát kiemelik ágyából és új mederbe terelik.*

Alighogy ezt megtették, maga a Tisza alakul át egyszerre engedelmes óriássá s hatalmas területeket öntöz, gyárakat hajt, városokat és falvakat világít.

A tiszalöki vízlépcső a Tisza rázompusztai kanyarjánál, a folyó medrétől száz méterre, a szárazföldön épül. Amint megépült, átvágják a kanyart és a Tiszát átvezetik új medrébe. A lépcső három részből áll: duzzasztóműből, vízierőműből és hajózsilipből. A duzzasztómű három, egyenként 37 méteres nyílású, felhúzható vasszerkezeti táblából áll. Amikor a táblákat leeresztik, *9 méterrel magasabb lesz a Tisza vízállása.* Nagy hajók járhatnak egész Záhonyig.

nerátorai, egész gépi
itthon készülhet.

A mű a munkásság és a parasztság igazi összefogásával készül. A természetátalakító munkát a környék dolgozó parasztjai a legnagyobb érdeklődéssel követik. Csoportosan érkeznek a munkahelyek meglátogatására. Nem egyszer megtörténik, hogy maguk is

Egy
a Rákosi-ifjúm

Valóságos város a városban! Saját kultúrterme, színpada, zene-, tánc- és énekkara van. 1947. augusztusában, a hároméves terv megindulásának hónapjában avatta fel *Rákosi* Mátyás, újabb bizonyítékát adva ezzel annak a szeretetteljes gondoskodásnak, amelyet a párt és a kormány az ifjúság

Mikus Sándor

Közgyűlésre készül a Képzőművészek Országos Szövetsége

Az ideiglenes vezetőség a szövetség céljairól

Mint ismeretes, tavaly novemberben a Művelődésügyi Minisztérium kinevezte a Képzőművészek Országos Szövetségének ideiglenes elnökségét azzal a feladattal, hogy készítse elő a szövetség közgyűlését, állítsa helyre a szövetség alkotmányos életét. Az eddig elért eredményről Pogány Ö. Gábor főtitkár az alábbiakat mondta:

— Mindenekelőtt létrehoztuk a szakmai bizottságokat. Feladatuk a területükön jelentkező problémák megvizsgálása és a javaslatoknak a közgyűlés elé terjesztése. A közgyűlésen, amelyet júniusban szeretnénk megtartani, megtárgyalásra kerülne az új alapszabály is, amely egy pontban lényegesen módosulna az előbbivel szemben. Az 1949-ben elfogadott alapszabály ugyan félreérthetetlenül kimondja, hogy a szövetség hivatott a szocialista realizmus művészeti irányzatának ápolására, de ezt csak általánosságban hangsúlyozza, s nem határolja körül pontosan. Az új alapszabályban még világosabban meg akarjuk határozni: milyen programot tűzünk magunk elé.

Emellett lehetővé akarjuk tenni, hogy a dolgozók és művészek kapcsolatában a kölcsönhatás igazán megvalósuljon. Egyik tervünk az, hogy elősegítsük néhány művész letelepedését vidéki városokba. (Pécs és Miskolc erre a célra már fel is ajánlottak lakásokat. Kócsis András máris elköltözött Kecskemétre.) Rajta leszünk, hogy azok a művészek, akik az ötvenes évek elején lendületesen törtek a szocialista realizmus felé, majd művészetükben törés következett be, ismét visszatérjenek eredeti célkitűzéseikhez. A Képzőművészeti Alap figurális, mai életünket ábrázoló kompozíciók megrendelésével és jutalmazásával is segítse ezt a törekvést. Bízunk benne, hogy nemsokára lesznek újra olyan festményeink, amelyeket a gyárak, tanácsok, intézmények szívesen vásárolnak.

A közgyűlés fő elvi feladata természetesen az elmúlt 14 év eredményeinek és hibáinak felmérése lesz. E nélkül a mérlegkészítés nélkül nem tudunk tovább haladni.

Meg kell szerveznünk a művészek politikai és esztétikai nevelését is. Előadásokat és vitákat fogunk rendezni. Mai — kissé állóvíz-helyzetéből szeretnénk kimozdítani a művészeti életet. S bízunk benne, hogy mind a művészek, mind a művészeti írók ebben segíteni fogják a szövetséget.

Uj képzőművészeti szövetséget akarunk. Azt akarjuk, hogy a szövetség valóban szakmai irányító és társadalmi ellenőrző szerv legyen, amely hatékonyan segíti az állami szerveket.

Mikus Sándor elvtársat, a művészek elfoglalta álláspontról kérdeztük meg.

— A művészek megértően fogadják terveinket — mondotta. — Épp ezért az ideiglenes vezetőségnek az az elgondolása, hogy az újjászervezett szövetségnek csak azok legyenek tagjai, akik művészetükkel valóban népünket akarják szolgálni. Természetesen nem akarjuk senkinek sem előírni hogyan, milyen művészi eszközökkel alkosson, de aki a szövetségen belül akar tevékenykedni, attól megkívánhatjuk, és meg is kívánjuk, hogy azonosuljon a mai élettel — alkosson a párt kulturális irányelveinek szellemében. Aki nem akar elszakadni az élettől, annak rá kell ébrednie, hogy az igazi művésznek mondanivalója van. S ha ez a mondanivaló őszinte, becsületes, a népnek szóló, formája, kifejezésmódja sem lehet más, mint közérthető. Enélkül a művészet nem töltheti be társadalmi szerepét: a tömegek művészi nevelését.

Soha még Magyarországon nem teremtettek a művészi alkotás számára olyan kedvező feltételeket, mint most a népi demokráciában. Nincs művész, akinek kenyérgondja lenne. A fiatalokról való gondoskodás pedig mintául szolgálhat a leggazdagabb és legkulturáltabb országok számára is. A Derkovits- és más ösztöndíjakon kívül (a Derkovits-ösztöndíj 30 fiatal művésznek biztosít három éven át *havi* 3000 forint ösztöndíjat!): aki diplomát szerez a főiskolán, automatikusan megkapja egy éven át a havi 1000 forintot, minden kikötés nélkül. Még azok is kapnak havi támogatást, akik egyszerűen csak bizonyítványt szereznek a főiskolán. Ilyen áldozatok mellett jogosan várhatja el a társadalom, hogy a művész a nép érdekeit szolgálja.

Ezt várjuk a megújult szövetség tagjaitól is. A magyar képzőművészeti életnek olyan szövetségre van szüksége, amelyben a tagság nagy aktivitással dolgozik e célok megvalósításáért. Az alapszabály-tervezetet elkészítettük, a napokban küldjük ki azoknak a művészeknek, akiknek közreműködésére azonnal számítunk. A szövetség létszámban kisebb, de mégis erősebb lesz.

Gyöngyösi Nándor

Képszabadság
1959. II. 13.

nyákon a gazdasszonykörökön előadásokat rendeznek a nők helyzetéről, jogairól, a családvédelmi törvényekről.

A nőnapi programokban híven tükröződik majd az asszonyok *nemzetközi összefogása* is. Minden nőtanács megrendezi az *Ismerd meg barátnőidet* című előadást, amely a szocialista országok asszonyainak életéről, az ottani nőmozgalmak munkájáról ad tájékoztatást. A *Szovjetunióban* járt asszonyok és kiszista lányok utazásuk élményeit mesélik majd el az üzemi és területi nőgyűléseken. Több megye külföldi nőküldöttséget lát vendégül. A *szombathelyi nőtanács* húsztagú csehszlovák delegációt hívott meg. *Salgótarjánba* a szomszédos besztercebányai kerületből négytagú csoport érkezik 3—4 napos vendégségbe.

egyetemi hallgató szüleit, akik professzorokkal, diákotthoni igazgatókkal találkoznak majd. (MTI)

Az ellenőrzés javításáról tárgyalt a postásszakszervezet elnöksége

A *postások szakszervezetének* elnöksége csütörtökön ülést tartott a szakszervezet székházában. Az ülésen az igazgatási és mérnök-technikus szakcsoport által kidolgozott javaslatot tárgyalták meg, amely a posta szervezési, ellenőrzési és vezetési munkája színvonalának emelését igyekszik segíteni. A szakcsoport előterjesztését az elnökség megvitatta és különböző javaslatokat tett a *postavezérigazgatóságnak* az ellenőrzési munka fogyatékosságainak megszüntetésére. (MTI)

és egy darab kaszáló miatt szemrehányást tett neki. A földrendezés szerint ez most a tsz tulajdona, de Sós továbbra is a sajátjának tekinti. A vége pedig az lett a vitának, hogy amire a parasztok felocsúdtak volna meglepetésükből, söröskorsóval zúzta be a brigádvezető homlokát.

És nem ez volt az első eset, amikor Sós a vitáját ily módon intézte el. Egy ízben az egyik rokonával, egy másik alkalommal egy becsületes parasztemberrel verekedett. Rászokott a kocsmázásra. Részeg dühében és fiai támogatásával ilyenkor rettegésben tartotta a parasztokat.

— Régen elmúltak azok az idők, amikor Sós Ignác a haladást szol-

cozott kályha, amelyre annyira büszke volt, amikor vette, mind ott vannak a helyükön, amikor beteszi maga mögött az ajtót.

Az asszony venyigét tenne a tűzre, de megáll a keze, amikor meglátja emberét. Egy pillanatra, mintha az idő is megállna, amint elnézik egymást. Azután mégiscsak összeborulnak.

— Ez is letelt — mondja komoran, miközben lerakja motyóját. De azután nincs is több mondanivalója. Leül megszokott helyére és a vacsoránál is csak hallgat. Megjön a két fia, beszélnek hozzá. De a szavak mintha el sem jutnának az értelméig.

A lefekvéshez készülődtek, amikor szomszédja, az öreg Csetei

szerszámgépgyár valamennyi eddig gyártott szerszámgép-típusát korszerűsítette (súlyukat például gépenként átlag 1200 kilogrammal csökkentette), miközben új gyártmányokat is kialakított. Nincs a kohó- és gépiparnak olyan ága, amely ne adhatna számot jelentős műszaki eredményekről. S hogy ez így van, abban jelentős része van annak, hogy a kormány és a Kohó- és Gépipari Minisztérium is sok helyes intézkedést tett a műszaki fejlesztés segítésére. A nyugodtabb munkatempó az üzemekben ugyancsak kedvezőbb lehetőséget adott a technika fejlesztéséhez. Az eddigi eredményeket azonban még csak kezdetieknek tekinthetjük, mert általában csak a piac által felvetett legsürgetőbb problémák megoldását jelentik.

A fejlesztés sok évi háttérbe szorításának következményeit

nem lehet kapkodással megszüntetni.

Nem szabad két-három hónapos határidővel elvállalni olyan gyártmányok fejlesztését, amelyek elkészítése a fejlett kapitalista államok iparában is ennek többszöröse. Kiforratlan gyártmányok, s utólagos reklamációk — ez ilyenkor a következmény, s ez nemcsak anyagilag sújtja az országot, de morálisan is csorbítja hírünket a világban. Az új finanszírozási rendszer, s a távlati tervek készítése végre megadja a lehetőséget, hogy kitörjünk ebből a „hibás körből". Rendszeresen és állandóan, számolva a holnappal, s nem két-háromévenkénti nekirugaszkodásokkal dolgozhatunk ezután iparunk technikai színvonalának emelésén.

Nem szabad azonban az eddig hozott intézkedések, rendeletek bűvöletébe esni; nem csodaszer egyik sem, nem oldja meg minden gondunkat egyszerre egyik sem.

A nyereségrészesedés mai rendszere például ösztönöz ugyan a műszaki fejlesztésre is, de csak nagyon általánosan, csak nagyon közvetve azzal, hogy általában ésszerűbb, olcsóbb gazdálkodásra serkent. Jóval nagyobb ennél a fejlesztésre gyakorolt negatív hatása. Az egy-egy új gyártmány fejlesztésével kapcsolatos költségek ugyanis az esetek többségében nem térülnek meg egyetlen év alatt; márpedig a nyereségrészesedés jelenlegi feltételeit egy évre szabják meg. A műszaki fejlesztési alapból — bár összehasonlíthatatlanul több pénzt jelent, mint amennyi korábban e célra a vállalatok rendelkezésére állt — nem fedezhető a fejlesztéssel járó valamennyi kiadás, már csak azért sem, mert az alapból csupán a prototípus elkészüléséig felme-

Mikus Sándor
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 JUL 3

TURBÓ

1021

„Tizenkét kőmíves összetanakodék
Magos Déva várát, hogy felépítenék . . ."

LÁTOGATÁS MIKUS SÁNDORNÁL

Kőműves Kelemenné szomorú-szép balladáját dolgozta fel egyik domborművében, ábrázolta a szobrászok nyelvén Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművészünk. Gyűjteményes kiállítására ízléses kivitelű katalógusát lapozgatom, melynek címlapját díszíti a fent említett ballada domború változatának egy részlete.

Igen érdekes, napjainkra jellemző találkozás emlékére kaptam e kis füzetet a művésztől.

A Százados úti művésztelep nagylombú fákkal borított házacskáinak egyike a Mikus-család otthona. A műteremnek, mely a ház déli részét foglalja el, a napokban látogatói voltak. Munkások, a Klement Gottwald Villamossági Gyár Kilián György szocialista műszerész brigádjának tagjai. A hat fiatal műszerészt a művészet iránti vonzalom hozta el a szobrászat alkotó műhelyébe.

A mester lakása verandáján várt már minket. Egyszerű, csendes közvetlensége, kedvessége, egy pillanat alatt áthidalta a művészettel való első ilyen természetű találkozásunk kezdeti feszélyezettségét. Az a természetes szeretet megnyilvánulás, mely szavaiból áradt, midőn munkájáról, művészetéről beszélt, megnyitotta a brigádtagok szívéhez vezető utat. Nem a divatos művészek fennköltségével beszélt műveiről, hanem egyszerű szavai vittek el minket a szobrászat csodálatos világába. A volt vasas szaki beszélt a jelen vasasaival. Mert a harmincas évek Mikus Sándora — bár tehetségét a kor szakemberei már elismerték — művészetéből nem tudott megélni, s mint műszerészsegéd dolgozott az Egyesült Izzóban.

E szakmai rokonság, valamint Radó Károly fiatal szobrászművésznek a brigád pártoló tagjának lelkes közbenjárására jött létre a találkozás.

— Nagyon örülök a látogatásnak — mondotta —, és úgy gondolom mindannyiunk számára hasznos lehet. Teremtsük meg a módját, hogy e kis beszélgetéssel ne szakadjon meg ismeretségünk, hanem azt tartós barátsággá fejlesszük.

Ezekután végigvezetett bennünket műtermén, mely valóságos kis házi tárlatnak is beillik.

— Mikor Sukarno indonéz elnök hazánkban járt, engem is meglátogatott. Anyaság című szobromat (ülő nőt ábrázol, ki gyermekét szoptatja), mely igen megnyerte tetszését, megvásárolta magának.

A baráti hangulatban a brigád tagjai egyre szaporábban tették fel kérdéseiket. A szobrászok technikájáról, a művészi ihlettségig minden érdekelte őket. Kikérték a művész véleményét az absztrakt alkotásokról, s nem egy kérdésük meglepő tájékozottságról tanúskodott.

Tarnai János, a brigád vezetője mondotta:

— Meg akarjuk ismerni korunk művészetét és alkotóit, hisz miértünk vannak, műveik nekünk készülnek. Apáink a mozin és az olcsó regényeken nemigen jutottak tovább. Nekünk ez már kevés, minket ez nem elégít ki. Látni és érteni szeretnénk ezt a csodálatos világot, amelyet úgy hívnak: művészet.

A műteremlátogatás végén Berecz Sándor, az egyik fiatal brigádtag azt kérdezte Mikus Sándortól, hogyan lesz valakiből szobrászművész.

— Igen küzdelmes és fárasztó út, míg valakiből művész lesz — válaszolta a mester —, de megéri, mert e kor igazi művészének megadatik a lehetőség, hogy egész életében azon munkálkodhat, amit igazán szeret és amihez igazán kedve van. Hiszem, hogy az emberi boldogságnak és a hosszú életnek ez a titka, és nemsokára megvalósul az a társadalom, amikor ez minden ember számára elérhetővé válik.

A műterem négyszögletes ablakain a júniusi alkony utolsó napsugarai verődtek be, a Kilián György szocialista brigád egy szép élménnyel gazdagabban búcsúzott a művésztől és műveitől.

Nekem, mint e találkozás krónikásának is befejeződik feladatom, de úgy érzem, nem lenne e riport teljes, ha néhány szóban még nem méltatnám e kis munkáskollektíva új utakat kereső igyekezetét.

Nem a kor divatja vagy valamilyen „szocialista hobby" vezeti őket akkor, amikor együttesen kiállításokra, előadásokra, vagy éppenséggel műteremlátogatásokra járnak. Hiszen járnak ők emellett sörözni, sportolni, kirándulni is. Egyszerűen az érdeklődési körük, életigényeik növekedtek meg. És a magasabbfokú életigényekhez a művészet szeretet és ismerete is hozzátartozik.

Nem valamilyen kedvezményért élnek így. Előnyért? Azért talán mégis. Mert ha valaki az életben nagyobb tudásra, vagy műveltségre törekszik, az előnyre tesz szert a többi emberrel szemben. De azt meg is érdemli.

Ott György

próbát tett, mivel én bizonyultam a legjobbnak, hát engem tartott meg.

— Amikor egyedül maradtam, megmagyarázták, hogy vadnak és ijesztőnek kell lennem, mert különben ellophatnak. Egyébként is, alaptermészetem a harcias, határozott fellépés, így nem esett nehezemre rémisztőnek lenni. Ami igaz, az igaz, egy kicsit túlzásba is vittem.

— Öthónapos fejjel iskolába adtak. Előbb, mint az embergyereket. Persze, akkor már nem voltam egészen analfabéta, de azért nagyon sok mindent tanultam. Eleinte felbőszített a többiek jelenléte, később megszoktam őket, ma már fütyülök rájuk... — felugrott, mert egy tarka lepke ingerlően billegtette magát az orra előtt. Mivel megfogni nem tudta, istenigazából megugatta.

— No, hol is hagytam abba? — telepedett vissza, piros nyelvét lobogtatva. — Ja, igen, szóval megtanultam vényszóra futni, helyben maradni, ülni, feküdni, nyomot szimatolni, tárgyat őrizni, menekülő ellenséget lefogni. Az iskolában, illetve a csepeli kiképzőtáborban igen komoly dolgokat tanulunk.

— Néhány szót talán a tavalyi versenyről.

— Hát igen, a bátyám lett az első én pedig a második. Ha azt mondom, hogy a zsüri nem ítélt helyesen, nincs igazam, Csibész, a bátyám valóban ügyesebb, de nem sokkal... És olyan borzasztó meleg volt... mint most. Hagyjuk is abba, jó? — s már ügetett is a pincelejáró felé. Aztán mégis észbekapott. Lépett, komótosan visszajött, mancsát nyújtotta és barátságosan rámhunyorgott.

M. A.

S ekkor a szomszéd vágányra befutott egy gőzmozdony

tanítják a kocsi kezelőit, akik igen szívesen veszik ezt, sőt,

len, baráti légkörben tu
dolgozni. Idegeskedés, v

HUMOR

Aesopus összetalálkozott az országúton egy fiatal vándorral, aki megszólította:

— Mondd, öreg, mennyi idő alatt érek Milethos városába?

— Menj? — válaszolta a görög bölcs.

— Nem hallod? Azt kérdem, mennyi idő alatt érek Milethosba?

— Menj!

A vándor furcsán nézett Aesopusra, azt hitte, bolonddal van dolga, vállat vont és elindult a város felé. Jó messze járt már, amikor Aesopus utánakiáltott:

— Két és fél óra alatt.

— Miért csak most felelsz a kérdésemre? — fordult vissza csodálkozva a vándor.

Aesopus válasza megtalálható a vízszintes 1, a függőleges 21. és 16. sorokban.

TURBO

a Klement Gottwald Villamossági Gyár dolgozóinak hetilapja
Megjelenik minden csütörtökön
Felelős szerkesztő:
KISS EMIL
Szerkesztőség: Klement Gottwald Villamossági Gyár: Bp. II., Lövőház u. 39. Igazgatósági épület I. emelet 101
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Csollány Ferenc
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető az üzemi sajtófelelősöknél. Előfizetési díj negyedévre 3.60 forint
Szikra Lapnyomda, Budapest

KERESZTREJTVÉNY

VIZSZINTES: 16. Elsősorban, vissza. 17. Mint németül. 18. Történelem latinul, visszafelé. 19. E. G. 20. Csehszlovákiai város keverve. 22. Helyet cserél. 24. Két magánhangzó, duplázva. 25. Megy — fele. 26. Nem fel. 27. Repülő állatok. 30. Állami Könyvterjesztő Vállalat. 31. Eltilt — fele. 32. Szlovákiai folyó — végtelenül. 33. Ó, aludtatok, fordítva. 36. Kálium és kén vegyjele. 37. E. D. 38. Fordítva, állóvízig. 41. Fő izomkötők. 42. Helyeslő — része. 44. L. J. Y. 45. Olyan színes. 48. L-lel testrészem. 49. Személyesnévmás. 50. Azonos mássalhangzók. 51. Rátett. 54. Ilyenkor kezdődnek a teák — keverve. 55. Ülő alkalmatosság. 56. Egészséges — egyik vége. 57. Vesszőz. 60. Állóvíz. 62. Sír. 63. Italt — visszafelé. 65. Nem asszonyos. 66. Halott — fordítva. 68. Fa tartozéka. 69. Egyik napról a másikra élő. 71. OÖP. 73 Eltekint.

FÜGGŐLEGES: 1. A filozófia nyomora — írója. 2. Felkiáltószó. 3. Undor németül. 4. Jóslás (ék. nélkül). 5. Hangtalan hófal. 6. Gallium vegyjele. 7. Visszafelé, régi fegyver. 8.... Nilsen, a némafilmek sztrája. 9. Volt, félmúltban. 10. Fordított szamárhang. 11. . . . könig. (Goethe-vers) fordítva. 12. Adó magánhangzói. 13 Csinje — fordítva. 14. Betyár. 15. Olika magánhangzói. 23. Nincs benne semmi, végtelenül. 28. Nem az enyém, névelővel. 29. Azonos magánhangzók. 30. Az írószer. 34. A. F. 35. Kötőszó. 37. Elővág (ék. nélkül). 39. Keverve lát. 40. Vájú. 42. Fehér cipő. 43. Italos ember kedvence, névelővel (ék. felesl.). 46. LYÁ. 47. Hangtalan dal. 50. Fullánkja fáj. 52. Állóvíznél — keverve. 53. Végtelen szülő. 58. SNÖG. 59. Azonos magánhangzók. 61. Nélkül, németül (ék. felesl.). 64. Álmos nagyobbik fele. 65. Vajon folyadék? 67. Textilnövény. 70. Dupla mássalhangzó. 72. Foszfor és a kén vegyjele. 74. Teljes.

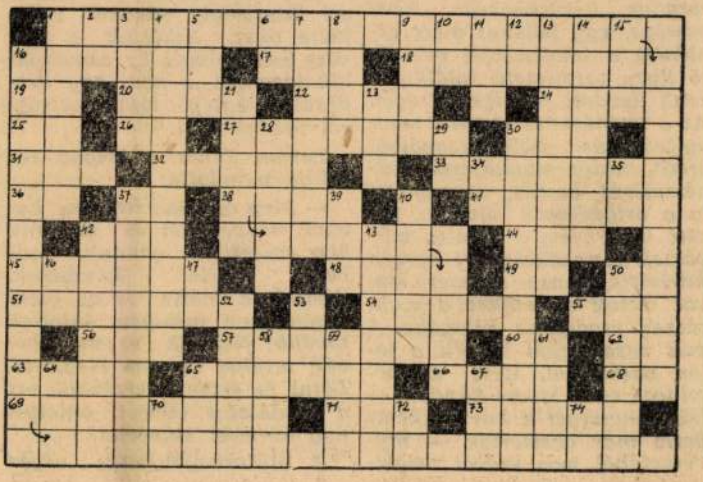

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1968 DEC 1

1021

VÁCI SZOBROK

Korsós nő — az Ady sétányon

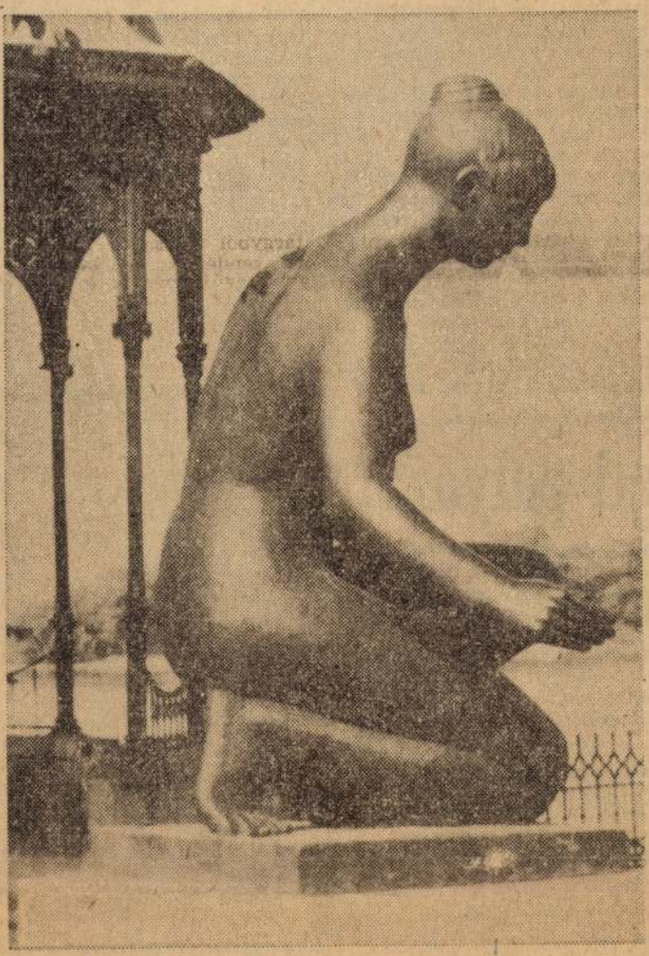

A váci Duna-parton, az Ady Endre sétány délkeleti végén levő kis terecskén áll a sződi születésű *Mikus Sándor* Kossuth-díjas kiváló szobrászművész *Korsós nő* című, 1964-ben készült bronz aktja.

Szerény véleményem szerint *a legszebb közterületi szobrunk.* Hogy *miért?*

A szobrászat, az ábrázolás konkrét tárgyát tekintve, igen *kötött* műfaj. Mindent az emberi és állati testtel kell kifejeznie, és csak legfeljebb néhány alakkal, egy művön belül. Ha megpróbálkoztak sok alakot, tömeget ábrázolni, ez még a legnagyobbaknál is a művészi kifejező erő rovására ment. Az pedig a képzőművészetek alapfogalmait értő előtt sem kétséges, hogy a szobrászat mint művészet, nem is fejezhet ki semmit mással — tehát nem is ábrázolhat felhőt, fényt, színt, fát, erdőt, vasúti mozdonyt és még sok minden mást —, *legfeljebb domborművön* és akkor is *csak emberalakkal együtt.* Az épület- és bizonyos alkalmazott plasztikát, továbbá az absztrakt szobrászatot leszámítva — a klasszikus értelemben vett szobor tehát „kőábrázolás". Azaz: *minden oldalról értelmes, sőt szép látványt nyújt, s csak emberi vagy állati alakokon keresztül fejezhet ki bármilyen művészileg megfogalmazható érzést, eszmét.*

Hiába művész valaki, nem bizonyos, hogy szobra minden oldalról szép, és a szép formáknak, de elsősorban a szép mozdulatoknak minden oldalról olyan teljességét adja, mint Mikus *vízmerítője*, a váci Duna-parton. Ez már nemcsak szakmai tudás kérdése, hanem *ihletett órák „véletlene"* is.

Ahogy a személytelen női alak, bal kezében meghatározhatatlan korú korsóval, az örökké folyó vízhez lehajol — körbemenve a szobor körül —, *minden oldalról a nyugodtnak látszó, de feszülő erejű, örökké megújuló élet szépségének himnuszát látjuk, érezzük, halljuk.*

Kép: Tomek
Szöveg: Stefaits

Mikus Sándor

magyar prozai
András a magyai
Nagy Péter a ma
ról tartott ismer
dalmunk és szel
legújabb értékeir
művelődéspolitika
veiről, s ráadásul
letkérdést, műhelyproblémát is megvitatott. Időszerű és szükséges volt tehát, érdemes volt megrendezni.

Adatok kerültek nyilvánosság elé, melyek azt bizonyítják, hogy irodalmunk előtt végre egyre szélesebbre nyílnak a kapuk. A Szovjetunióban *Petőfi* költeményei 750 ezer, *Jókai Mór* művei másfél millió példányban jelentek meg, az utóbbi öt évben csaknem 300 lefordított magyar mű, kereken nyolcmillió példányban látott napvilágot. Most készül egy *Radnóti*- és egy *Illyés Gyula*-kötet. *Németh László, Illyés Gyula, Déry Ti-*

A vendégek meg is ígérték, hogy befolyásoló szerepüket az eddigieknél jobban erősítik, mert ők is azt szeretnék, hogy a magyar irodalom teljességét ismerje meg országuk olvasóközönsége.

Ezt az első találkozást minden bizonnyal több is követi. A későbbieknek, miként *Dobozy Imre* megjegyezte, egyre inkább a jó szelekció, a műfordítói színvonalemelés kérdéseivel kell majd foglalkozniuk, s az általános jellegű információkon, eszmecseréken kívül nyelvterületi, műfaji csoportok vitájára, a műfordítás szakmai problémáinak, az utánpótlás miként jének megtárgyalására is alkalmat kell adniuk.

Külföldön a fordítók egész tábora nőtt fel az utolsó húsz esztendőben Szép fáradság a magyar irodalom terjesztése, ez volt az egyöntetű véleményük. Érdemeik elismeréseként emlékéremmel és oklevéllel tüntette ki őket az Írószövetség elnöksége. Az eddig elért eredmények nekik köszönhetők, minden további siker az ő érdemük lesz.

Üzenetül hozták, hogy azok a magyar művek számíthatnak leginkább a külföld érdeklődésére, amelyek egy-egy hazai témát egyetemes emberi módon dolgoznak fel. A magyar íróknak, költőknek arra kell törekedniük, hogy minél több ilyet produkáljanak.

Polgár István

zeti pályázat

immár a második képzőművé-
. Eddig a városi művelődési
egy, s a harmintagú, Med-
szakkör több kiállítást is ren-

misták hívták életre. Tizenöt
mérnökjelölt látott munkához
yítása mellett.
iga pályázatot írt ki a Mun-
kör tagjai részére, Igy élünk
eken száz mű érkezett be, s a
ilja felül a vártnál is színvona-
t szobrok, festmények és grafi-

helyezettek közt értékes jutal-
ául külföldi utazás költségeit

László Lilla segítette, akinek
linómetszetét mutatjuk be.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
NÉPSZAVA
1971 III 12

Szobrot állítottak Bokányi Dezsőnek

Az építők Dózsa György úti székházának előcsarnokában állított szobrot az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezete *Bokányi Dezsőnek*, a magyar szervezett építőmunkásmozgalom alapító tagjának és vezéralakjának emlékére. Születésének 100. évfordulóján, csütörtökön tartották az avatóünnepséget, *amelyen több száz tisztelője és követője vett részt, s mintegy hatvanan az egykori közvetlen harcostársak, a vöröskatonák és a munkásmozgalmi veteránok közül.*

Eljött az avatásra Moszkvából Bokányi Dezső leánya, *Emma* is, aki ezen az ünnepségen találkozott a család régi barátaival, *Várnai Zsenivel, Kelen Jolánnal.* Megjelent *Apró Antal*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese és *Somoskői Gábor*, a SZOT titkára.

Somogyi Miklós, a SZOT Számvizsgáló Bizottságának elnöke, az építők szakszervezete központi vezetőségének tagja emlékezett meg Bokányi Dezső munkásságáról, harcairól és forradalmi örökségéről. Hangsúlyozta: *a magyar munkásmozgalom egyik legnagyobb agitátorát tiszteli benne az utókor.*

Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész is a tántoríthatatlan, bátor forradalmár alakját formázta meg Bokányi Dezső szobrában, amelynek talapzatához a *mintegy 340 000 szervezett magyar építőmunkás nevében Török János*, az építők szakszervezetének alelnöke helyezte el a tisztelet és a megemlékezés koszorúját. *(MTI)*

(Gonda György felvétele)

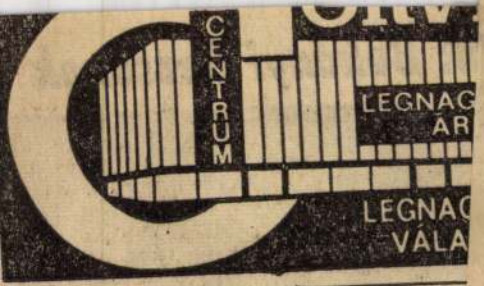

PES

S

ÓGÉP

lkatrészekkel

Ó

lvilágosítást nyújt

n Bulányi Mihály

Nagyváll

FELVESZ

műszaki
technikumi
végzettséggel

munkavédelmi megbízottat

Jelentkezéseket kérjük a kiadóba „SOROKSÁRI VÁLLALAT" jeligére leadni

KERESÜNK

faipari technikust, épületasztalos-ipari ismeretekkel, **gyártáselőkészítő kalkulációs munkakörbe** Gyakorlattal rendelkezők előnyben!

Jelentkezés:

21. SZ. ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
Budapest, V., Apáczai Csere J. u. 7
Személyzeti Osztály

MŰTEREM

MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

1958. NOVEMBER

I. ÉVF. 11. SZÁM

Mikus Sándor: Kisleány. *Девочка.* Fillette

MAGYAR TÁVIRATI IRODA
Külföldi Sajtószolgálat Főosztály
FIGYELŐSZOLGÁLAT
Budapest, VI. Dalszínház-u. 1.
Tel.: 227-651 és 227-488.

VILÁGOSSÁG
Mikus Sándor
1951 OKT. 5

December 21-én avatják fel Sztálin elvtárs szobrát a Városligetben

276

Új szobrokkal gazdagodik fővárosunk

A Városliget a közeljövőben egész sor új művészi szoborral gazdagodik. Mint ismeretes, december 21-én felavatják a béketábor lángeszű vezetőjének, a magyar nép nagy barátjának, Sztálin elvtársnak a szobrát, amely Mikus Sándor szobrászművész alkotása.

November 7-én, a Nagy Októberi Forradalom 34. évfordulóján leplezik le Budaörsön a fasiszták által galádul meggyilkolt hős szovjet parlamenter, Osztapenko kapitány emlékszobrát.

A tervek szerint decemberre elkészül a városligeti Művész-sétány is, amelyet hat, kőből készült mellszobor díszít majd: Móricz Zsigmond szobrát Makris Agamemnon, Liszt Ferencét Erdei Dezső, Munkácsy Mihályét Madarasi Valter, Bólyai Jánosét Vass Viktor. Eötvös Lórándét Ösz-Nemes József, Jedlik Ányos emlékét pedig Csiszér János szobrászművész örökíti meg. Mindegyik szobor körül két-két művészi kőfaragású pad szolgál majd pihenőül a sétány látogatóinak.

József Attila-szobor a XIII. kerületben

József Attila szobra felállításának kérdése a felszabadulás óta vajudik. A szobor tervére több pályázatot hirdettek meg. Ez év áprilisában újabb pályázatot tűzött ki a Városi Tanács, amelynek határideje június 1. volt. A bíráló bizottság harmincöt beérkezett pályaművet bírált felül és úgy döntöttek, hogy öt művészt, *Beck* Andrást, *Sóvári* Jánost, *Tar* Istvánt, *Jankó* Jánost és *Kamocsai* Istvánt — akiknek munkái a legjobban megfeleltek a követelményeknek — zártkörű pályázatra hívják meg. Ezen a pályázaton *Jankó* János tervét fogadták el és így a fiatal szobrászművész kapott megbízást a szobor gipszmodelljének elkészítésére.

A három és fél méter magas bronzszobrot a jövő év tavaszán állítják fel a *Rákosi Mátyás Kultúrház* előtt, a *József Attila*-téren.

Szobrok és freskók a földalatti végállomáson

A Földalatti Gyorsvasút Stadion-állomásának képzőművészeti díszítésére meghirdetett pályázaton számos kiváló szobrászunk és festőművészünk vett részt. A freskótervek kivételével a pályaművek elkészültek és a bíráló bizottság úgy döntött, hogy az állomás Kerepesi-úti homlokzata elé hat 2.70 méter magas különböző sportolókat ábrázoló szobrokat állítanak mészkőből. Az ökölvívó, súlydobó, úszó, teniszező, labdarúgó, vívó szobrok elkészítésével Fekete Géza, Kamocsai István, Grandtner Jenő, Ferenczy Béni, Kocsis András, Ungvári Lajos szobrászművészeket bízták meg.

Az állomás homlokzatának előterét két két méter magas lovasszobor fogja díszíteni, amelyeket Pátzay Pál és Szabó Iván készítenek el.

Az állomásépület csarnokába négy kétalakos szoborkompozíciót terveznek. Antal Károly a szocialista munkát, Buzi Barnabás és Balázs István a honvédelmet, Tar István a szocialista tudományt és Kerényi Jenő a szocialista művészetet ábrázoló szobrok megmunkálásán dolgozik.

Az állomás két kupolacsarnokában vörös tatai kőből készülő dombormű-frízek kerülnek, amelyek a sportéletet, a szocialista művészet és tudomány, a honvédelem és az MHK-mozgalom fejlődését ábrázolják. A dombormű-tervekre beérkezett pályaművek közül a bíráló bizottság nem talált alkalmasat és úgy döntöttek, hogy mindegyik dombormű elkészítésével két-két művészt bíznak meg. Így Szanday Sándor Barta Lajossal, Marosán László Huszár Imrével, Váradi Sándor Stöcker Károllyal, Pál Mihály Ambrózy Sándorral közösen dolgozik egy-egy dombormüvön.

tálják az árak emelkedés
rikai megszállók újabb
lengéseit. Az elkeseredés
A Pleven-kormány „atla
ja, amelyet a reakció a
a jobboldali szociáldemo
mogat, a dolgozókra és
egyre elviselhetetlenebb

Egy év leforgása alatt a ruha 20, a lakbér, v tés 18, a gyógykezelé szer 30, a hús 57 szá gult.

1947-hez képest az ára szorozódtak és a hadikiadáson hogy szeresükre ugrottak. Egyedül a vietnami „mocskos háború" napi egymilliárd frankot emészt fel! Az államháztartás felborult, nő az infláció és néhány nap óta egyre több lap beszél a frank újabb leértékeléséről.

Nemcsak a munkások vezetnek sikeres sztrájkakciókat, de sztrájkolnak a mészárosok, sőt legújabban a tanárok is.

Am ezen túlmenően vannak olya

„Ez a parancs máshonnan jött"

OSLO, október 5. (TASZSZ)

A norvég lakosság tiltakozik az ellen, hogy a norvég hatóságok folytatják a Norvégia felszabadításáért vívott harcokban elesett szovjet katonák sírjainak megsemmisítését.

A Narvikban megjelenő Norlands Arbeidetbladet című lap egyik gyűlésről beszámolva idézi Edwarsen mozdonyvezető felszólalását.

„Mindössze két évvel ezelőtt — mondta Edwarsen — a hadsereg magasrangú képviselői és más személyi ségek lelkes beszédeket tartottak it és kijelentették, hogy a szovjet katonák emléke örökké élni fog, tetteik fe lejthetetlenek. És mit látunk ma?.. A sírokat elpusztítják és földdel teszil egyenlővé. Nem tudom elhinni azt hogy e szégyenteljes munka végrehajtására norvégek adták a parancsot Ez a parancs máshonnan jött."

A koreai néphadsereg továbbra is visszaveri az ellenség áttörési kísérleteit

A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság néphadseregének főparancsnoksága október 4-én közölte, hogy a koreai néphadsereg alakulatai, szoros együttműködésben a kínai népi önkéntesek egységeivel, valamennyi arcvonalon továbbra is visszaverik az amerikai-angol beavatkozók és a liszinmanista hadsereg elkeseredett támadásait és emberben, valamint hadianyagban nagy veszteségeket okoznak az ellenségnek.

A középső és a keleti arcvonalon a néphadsereg alakulatai sikeresen visszaverték az ellenségnek Csholvontól délre sítettek öt 155 milliméteres ágyút, két repülőgépet és 11 gépkocsit.

A nép bosszúállóinak az ország déli részében az amerikai-angol beavatkozóktól megszállt területen tevékenykedő partizánosztagai fokozott harcot vívnak az agresszorok ellen. Annak a partizánosztagnak egységei, amely az utóbbi időben felszabadította a Dél-Csolla tartományban lévő Csanhin körzetét, folytatja Csanhin körzet területén a liszinmani rendőrosztagok megsemmisítését.

Október 4-én a néphadsereg légvédelmi egységei és az ellenséges repülőgépekre vadászó lövészek lelőttek öt ellenséges repülőgépet, amely 1575

. Mármost, ha a
gással tudomá-
, vagy kultúr-
agyképűsködnék
elen stílustalan-
nalmasságukban
nek kellene ez?
sükkel gazdagít-
n, a Réti István

ostoba vonzal-
agybányi festő-
szociográfiai és
l-vaskarika férc-
szített, kinyalt
ső személyemet

e a nagybányai
s gyermek vol-
táncvigalmáról
ak haza nekem.
n én is hordoz-
után. Nyílassy
zélgetett velem.
ól ismertem az
gel a festőisko-
m egy Kerekes
ebajban elpusz-
olába jártam,
ilmossal együtt
a többi... Bő-
gy komoly em-

hogy az efféle
irásmű, a maga nehézkességével és tudákoskodásával mellé nem tehető egy sikerült, szépirodalmi műnek, atekintetben, ahogy megérzékeltetni tud egy helyet, egy eseménysorozatot és a benne mozgó alakokat.

Ez a regény egy nyarat ragad ki a festőiskola közel félszázadából. Azt a nyarat, amelyikben még a festőiskola, hogy úgy mondjam, a saját levében főtt. A következő már meghozta a komoly, hivatalos érdeklődést az iskola iránt, az összes díszbeszédekkel és díszebédekkel és díszcsődületekkel, amitől ugyan egyetlen festmény nem lett jobb, legfeljebb a művészek jobb modoruk, jobban vasalt nadrágjuk, jobb összeköttetéseik szerint kezdtek kiválogatódni a hivatalos elismerés számára, sem mint tehetségük szerint.

Szóval hiszem azt, hogy amennyire Isten tudnom adta, egy csomó fura helyzetnek és jellegzetes figurának az ábrázolásával, a nyájas olvasó tökéletesebb képet nyer regényemből a nagybányai művésztelep és környezete életéből, mintha agyonfontoskodtam volna magam neki akármilyen más műfajjal.

*

Ki kell még egészítenem itt a nagybányai iskolát meglátogatott művészeknek névsorát a következőkkel. A régiek közül:

Galimberti Sándor, Erdei Viktor, Karinthy Ada, Diénes Valéria, Komoróczy Iván, Mund Hugó, Dömötör Gizi, Husovszky János, Kurtay Ernő, Hegedüs Hanuszik László, Kiss Hermin, Feiks Jenő, Falus Elek, Tóth Tibor, Hatvani Ferenc, Homola Elvira.

A későbbiek közül:

Pátzay Pál, Szőnyi István, Deli Antal, Deli B. Rózsi, Parobek Nándor, Patkó Károly, Holló Mihály, Hercik Ciszláv, Pászk Jenő, Flórián István, Szerencsy Zoltán.

Még későbbiek közül:

Kmetthy János, Kelemen Emil, Modok Mária, Abanovák Vilmos, Román György, Nagy Oszkár, Fonó Lajos, Kolozsváry Sándor, Molnár Róza, Schalk László...

Dehát még egészen biztosan sereggel felejtettem ki fölsorolható neveket.

*

Most még valamit. Ennek a regénynek, tudtán kívül, de mindenesetre barátságával és kedvességével *Pátzay* Pál volt a bábája. Az ő otthonában emlékeztünk egy délután a nagybányai napsugaras, ifjú nyarakra és ekkor vetődött föl bennem ennek a regénynek eszméje. Illik ezért köszönetemet talmácsolnom itt, befejezésül.

Vége.

Művészet az áruházban

Dícséretre méltó, szép feladatra vállalkozott a Corvin Áruház, amikor helyet adott falai között a képzőművészetnek. A roppant áruházban ezrek és ezrek fordulnak meg naponta, s a vásárló közönség fokozódó érdeklődéssel járja a kiállítás termeit. Akik itt megfordulnak, talán soha nem voltak még tárlaton, nem igen ismerik a művészek alkotásait, lakásukat csúf olajnyomatokkal, olcsó és rossz festményekkel díszítik, s itt most áhitattal nézik az igazi művészet szépségeit. A tömegeket igényességre nevelni, a művészeket vásárló közönséghez segíteni: ezt a kettős célt szolgálja a Corvin Áruház állandó kiállításainak megvalósításával.

A mostani tárlaton szobrok is szerepelnek szép számmal. Legkiválóbb szobrászaink legjobb műveikkel gazdagították a kiállítást és a látogatóknak a kisplasztika felé forduló nagy érdeklődése bizonyítja, nem hiábavaló igyekezet a közönséget közelebb hozni a szobrokhoz.

Medgyessy Ferenc, a modern magyar szobrászat nagymestere Anya című terrakotta-figuráját állította ki: csupa őserő, természetesség ez a szobor. Ferenczy Béni bronz Odaliszkja a művész nagy kultúraszeretetét tükrözi. Pátzay Pál remek Férfiképmása, Mikus Sándor Mosakodó nője mellett Marosán László, Boda Gábor és a többi fiatal tehetség egy-egy kiváló műve sorakozik.

Meglepődést keltett a kiállítás másik része: a híres mesterek grafikai műveinek reprodukciói. Van Gogh, Renoir, Manet, Lorrain, Hans Holbein, Dürer, Grünewald műveit láttuk az eredetiek csodálatosan hű másaképpen. A kiállítás rendezősége a Marées Társaság műgyüjtők számára készült mappájából szerezte a valóban páratlan anyagot. Ezek a reprodukciók a technikai eljárás legmagasabb teljesítményei. Nemcsak a színek, vonalak hűséges másolatai; minden egyes kép papíranyaga is árnyalatnyi pontossággal ugyanaz, mint amilyenre az eredeti művet örökítette meg alkotója. A francia impresszionisták legszebb művei sorakoznak egymás mellett a falon; a lágy, harmonikus színek a szén fekete foltjaival váltakozva.

A Corvin Áruház képzőművészeti bemutatójával kapcsolatban dr. Pogány Ö. Gábor, népművelődésügyi szakelőadó május 23-án, 27-én és 30-án, valamint június 3-án délután fél 5 órakor az áruház harmadik emeletén, a képzőművészeti bemutató helyiségében előadást fog tartani. A figyelemreméltó előadás-sorozaton »A mai magyar szobrászat és nagymesterek művei« címmel az előadó a kiállítás új anyagát ismerteti. A kiállítás rendezői és az áruház vezetősége ezzel is hidat akar verni a közönség és a művészek között. Az előadásokra szabad a bemenet és szívesen látnak minden érdeklődőt.

Medgyessy Ferenc és Mikus Sándor szobrászművészek a kiállításon

Hid 1942. máj. 22

93

EGY DÉLUTÁN
Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművésznél

Százados-út 11: a Művésztelep. A park őszi színekben hallgat, a nagy műteremablakokon hályogosan pillog az októberi fény. Csönd. A kopaszodó bokrokon egy-egy madár rebben, ez minden zaj. A látogató, ahogy bandukol a fehér úton befelé, azt gondolja: jó lehet itt. A csönd miatt gondolja, amelyben kevés része van a színek miatt, amelyek elvesznek odabent a kövek között, ahonnét jön. Meg a meghittség miatt, amely mindenből árad, noha a munkatelep ez itt, egy csomó ember együttes munkahelye. Mégis.

A látogató azzal jön, hogy arcképet rajzoljon — persze, írásban — a telep egyik lakójáról, aki Kossuth-díjas szobrász, de ezeket gondolja közben. Ügylehet, egy kicsit talán irigykedve is. Aztán balra fordul, néhány lépés után, egy szép, fehér verandájú házhoz ér s már helyt is van. «*Mikus*» olvassa a névtáblán és kopog és belép. Mert *Mikus* Sándort keresi. Odabent egy finomvonású, nagyon kedves asszony fogadja — a feleség — s három egymásba nyíló, patyolattiszta szoba. A középsőben egy 10—12 éves forma leányka tanul, s mindenből derű és melegség sugárzik. Ez az otthon.

— Sándor bent van — mutat kedvesen a feleség a csukott műterem-ajtóra. — Tessék!

★

A hatalmas ablakon megszűrten árad be a délutáni fény, körül, állványokon, gipsz- és márkőbe vésett szobrok: egy fehér, fekvő akt, egy ülő leány, a „*Fésülködő nő*" s még egy csomó más — milyen nemes egyszerűség, milyen remekül összefogott formák! — és Mikus Sándor valóban itt van. Középtermetű, erős testalkatú férfi. Derékig érő, kék munkazubbony van rajta, fején hátratolt, kék svájci sapka, széles, barna arca szinte gyermekien sima és derűs, tekintete vidám. Keze feltűnően kicsi s fekete hajában nincs egyetlen ősz szál sem, pedig negyvenhat éves. Egy állvány előtt áll s dolgozik: *egy ásójára támaszkodó paraszтlány figuráját mintázza.* De abbahagyja a munkát, kezet fogunk s leülünk.

— Ezzel bíbelődöm — mutat a félig kész agyagfigurára. — Nagyon szívügyem.

— Megrendelés?

Megrázza a fejét.

— Nem. Csak úgy magamnak csinálom.

— Studírozol?

Bólint.

— Igen. Szobrásznak ez a legfontosabb: *a csöndes, elmélyedő műterem-munka. Ilyenkor tud önmagával foglalkozni az ember, új elképzeléseit ilyenkor próbálja megvalósítani, megfelelő formába önteni... Szóval itt viaskodik az ember, itt keresi a maga legbensőbb hangját s itt lép tovább, ha tud, itt fejlődik, ezekben a látszólag talán kicsi és babrálgatásnak tűnő, valójában azonban mindennél fontosabb műtermi stúdiumokban.* A kész művek, amelyekkel kiáll az ember, az ilyen stúdiumoknak az összefogott eredményei.

★

Az «*Ülő leány*»-ra mutat. Nagyon szép kőszobor. Mesteri összefogottság, leegyszerűsített formák, kristálytiszta kifejezés.

— Nézd, például *ezzel csaknem hat évig birkóztam.* Hányszor megmintáztam, gipszbe öntöttem, újra megmintáztam! Soha nem voltam vele megelégedve: nem az volt, mint ami bennem élt. *Most végre tavaly kifutott a kezemből s akkor nyomba kőbe véstem.* Még most sem egészen kész, itt-ott még igazítok rajta, de *a lényeg már megvan.*

Akkor veszi észre, hogy beszéd közben írok. Csodálkozik.

— Mit jegyzel?

Elmondom neki jövetelem célját.

— Portré? — mondja. — Azt hittem, baráti látogatás. De ha már portré, ahhoz, úgy gondolom, *egy kicsit az életem is hozzátartozik.* Nem?

— De — bólintok. — Mondd!

★

— Hol is kezdjem?

Tűnődik. Nyilván ezt is úgy össze akarja fogni, mint a szobrait.

— Szóval — fog bele — amint tudod, *én nagyon lent kezdtem s nem is végeztem főiskolát. Apám gyári munkás volt s abban a környezetben, amelyben mi éltünk, senkinek nem jutott eszébe, hogy az én rajztudásom* (mert már gyerekkoromban jól tudtam rajzolni), *valami komolyat is jelenthet.* Nekem sem. Elvégeztem a négy polgárit, aztán *a világ legtermészetesebb módján beálltam motorszerelőinasnak. Ki is tanultam a szakmát, motorszerelő segéd lettem, aztán hegesztő, lakatos, műszerész, végül még az asztalossággal is megpróbálkoztam, de ezt abbahagytam.* 1924-től az *Egyesült Izzóban* dolgoztam s *munkaszünetekben szórakozásból karikatúrákat rajzoltam a társaimról.* Egy mérnök meglátta valahogy a rajzaimat, azt mondta:

— Miért nem jár be maga esténként a Lehel-utca 14-be, ott van valami esti rajziskola.

Mosolyog a régi emléken.

— Én nem sokba vettem az egészet, de mert rajzolni nagyon szerettem, hát egy este mégis bementem. Grafikus ugyan nem lett belőlem, *de mégis itt dőlt el az életem. Megláttam ugyanis néhány renaissance szoborról öntött gipszfejet, s ezek úgy megráztak és olyan lázba hoztak, hogy rohantam haza: ilyeneket kell nekem csinálnom!* Másnap mentem a gyárba, vésőket szerkesztettem magamnak, összeragasztottam két égerfa deszkadarabot, elfogtam *Stift* Károly nevű segédmunkásunkat *s iszonyú hévvel nekiláttam kifaragni a fából Stift Károly sovány, élesvonású fejét. Egy hét alatt készen is voltam vele, s rettentő boldog voltam, hogy sikerült.*

★

Feláll, az egyik polcról levesz egy kis barna fejszobrot, lefújja róla a port és a kezembe adja

— *Ez az.*

Az első mű *meglepően szép.* Sőt több ennél: *eredeti. A művész Mikus minden ereje és jellegzetessége benne van már.*

— Utána — folytatja — egy terrakotta szobrot csináltam a nagyanyámról s ezt Bernáth Aurél feleségével, akit ismertem, mert az egyik mérnökünk sógornője volt, *elvittem Pátzay Pálhoz.* Pátzay nagyon megdicsérti és *nyomban felajánlot a, hogy vasárnaponként járjak be a műtermébe dolgozni.* Én néhányszor voltam is nála, de aztán elmaradtam, mert odakint tél volt s a műterem is kegyetlenül hideg. A terrakotta szobor azonban ott volt a műhelyemben s egyszer valahogy meglátta *Pfeiffer* professzor. Ez műegyetemi tanár volt azelőtt, egy nagytudású baloldali ember. 1919 után nyugdíjazták s azóta az Egyesült Izzóban vegyészkedett. Nyomban behívatott magához.

— Mennyi pénzből tudna maga, fiam, havonta megélni? — kérdezte.

— Száz pengőből már jól — feleltem én.

— *Nohát* — mondta ő erre —, *én magának megadom ezt a havi 100 pengőt, hagyjon itt mindent s ne foglalkozzék mással, csak a szobrászattal. Rendben van?*

Mikus Sándor még most is megcsóválja a fejét.

— Én semmiként nem akartam ebbe beleegyezni, *hisz életemben nem jutottam én egy krajcárhoz sem megszolgálatlanul,* de a gyár két fiatal mérnöke (az egyik Bernáth Aurélné sógora volt) addig unszolt, míg végül is elfogadtam a pénzt. *Pátzay s Bernáth* Aurél akkor rögtön hívattak és: „*Most aztán, Sándor* — mondták —, *azonnal Firenzébe, hogy lássés tanulj.*" *Egy hét alatt megszerezték az útlevelet is és én akkor minden nyelvtudás nélkül nekivágtam Olaszországnak.* Öt hónapot töltöttem Firenzében, egyet Rómában, megcsodáltam *Michelangelo* Dávidját, *Rafael* műveit, de a kisebb mesterek, mint *Gozzoli* például, akkoriban jobban megfogtak. *Legjobban azonban Donatello tetszett.*

★

Sűríti a mondanivalót.

— Félév múlva hazajöttem, itthon *Pátzaynál* dolgoztam tovább, *megtanultam tökéletesen mintázni* s 1932-ben, hogy megmutassam Pfeiffer professzornak, nem hiába adta eddig a pénzt, *önálló kiállítást rendeztem az Ernst-Múzeumban.* Valamj 24 fejet állítottam ki. Elég szép közönségsikerem volt, sőt a főváros is vásárolt tőlem, *mégis ekkor kerültem önmagammal a legnagyobb összeütközésbe.*

Mély lélekzetet vesz.

— *Mert munkám a siker ellenére sem elégített ki.* Éreztem, ugyan, hogy mesterségbelileg jól meg tudom csinálni a dolgokat, de azt is, hogy *tanítvány vagyok csak s Pátzay útját járom, amelyen ő a legmagasabb csúcsokig is elérhet, én azonban csak kátyuba juthatok, mert az ő útja az s nem az enyém. Meg kellett hát keresnem önmagamat.*

Egy kicsit hallgat.

— Ezt tettem s *két évi keserves kínlódásomba került, hogy...* No várj csak! Ez alatt az idő alatt nem dolgoztam semmit, csak olvastam. Nem szakmunkákat: irodalmat. *Főleg Gorkijt* S akár hiszed, akár nem, *az ő tiszta és szagos egyszerűsége adott vissza engem önmagamnak.* „Így kell dolgoznod, Sándor! — mondtam magamnak. — Ez az igazi!» S akkor véletlenül legelső szobromra esett a tekintetem, Stift Károly portréjára és *csaknem felordítottam a hirtelen felismeréstől: Így! Ahogy kezdtem! Ez az én igazi hangom!*

— *Szóval megtaláltam magam, hála Gorkijnak s nekiláttam a munkának.* Kemény idők következtek. Sokat éheztem, sőt éheztünk, *mert 1935-ben megnősültem,* de a feleségem úgy állt mellettem, mint a szikla s *én nem csináltam kiállítást mindaddig, míg csak 1937-ben már maradéktalanul magamból szakadt munkákat nem vihettem Ernsthez.* Ezek kisplasztikák voltak, egy mérnök *a párizsi világkiállításra is kivitt belőlük néhány darabot s ott két aranyérmet nyertem velük.* De ha azt gondolod, hogy ezután jól ment nekem, tévedsz. A párizsi aranyérmek hírét is csak *két év multva* tudtam meg, akkor is véletlenül, de *én akkor már, hogy feleségestől éhen ne haljak, ismét munkás voltam: az Egyesült Izzóban dolgoztam, mint műszerész, két esztendeig.* Végül *Szőnyi* révén eladtam egy szobromat 500 pengőért, erre otthagytam a gyárat s utána — *hát eltengődtünk valahogy.*

★

Aztán már 1945-nél tartunk. *A felszabadulás valóban lelki felszabadulás is volt neki.* Ahogy a harcok befejeződtek, nyomban bekapcsolódott a művészi munkába, megszerezte ezt a műtermet, a *saját kezével felépítette a romokban heverő lakást és érezve, hogy most jött el az ő ideje, minden erővel dolgozni kezdett.* És most megbecsülték. 1947-ben elkezdődtek a szobrászpályázatok s *négyen első díjat nyert. Erre felfigyeltek rá az illetékesek, szere elvei meleje óltak*

— De különösen a vecsési parlamentér-szobor kivitelezésekor vették észre — mondja *Mikus* Sándor —, hogy *nagy feladatokat is meg tudok oldani s azóta különösen számon tartanak és mindig van munkám.* Az idén *Kossuth díjjal* jutalmazták munkásságomat s hogy ez milyen nagy öröm volt nekem, ki a multban annyit éheztem és kallódtam, könnyen elképzelheted. *Eljött a kor, amely érékel, megbecsül és szeret. Van szép otthonom, tisztességes megélhetésem, szabadon dolgozhatom, megvan minden feltételem: kimondhatatlanul nagy dolog ez nekem.*

— Várj! — állítom meg. — *Belső magadról beszélj!*

— Jó. Írd hát: *a felszabadulás óta sokkal tisztábban látok művészileg, mint azelőtt. Ha megállok az agyag előtt, mondanivalóm teljes urának érzem magam. Elmúlt belőlem minden régi félszegségem s egyre gazdagabb és gazdagabb lesz művészi életem. Sokkal többet látok meg a dolgokból, mint hajdanán s valahogy úgy mondhatnám: kiteljesedésben vagyok.*

Sokáig együtt ülünk még s hosszasan beszélgetünk. *Egy boldog és lendülő ember ül velem szemben,* ezt érzem. Csaknem tíz óra felé jár az idő, mint szép holdvilág van, mikor indulok hazafelé. *Mikus* Sándor kikísér és búcsúzóul ezt mondja:

— Én úgy látom, hogy *a művészek számára az igazi nagy feladatok még csak ezután következnek. Ezekre készülünk fel most a bizony nem kis mun-*

ka ez. A felszabadulás óta az élet gyökeresen megváltozott: új értelmezést kapott a munka és a dolgozó ember. Mi, művészek ebben az új életben élünk s tudjuk a dolgunkat. Műveinkben ennek az új életnek a legbensőbb tartalmát kell kifejeznünk olyan magas nívójú formanyelven, amely saját magunkat is kielégíti, de amely egyben mindenki számára is érthető.

A verandán kezet fogunk, ő megy vissza, én meg elgondolkodva poroszkálok a szép holdsütésben a villamos felé. S eddig van. Gyors és vázlatos vonásokban körülbelül ez *Mikus* Sándor Kossuth-díjas szobrászművészünk emberi és művészi portréja.

Dallos Sándor

szőnyezért
felosztott
háztartásén
RB ÁRAT
n: 110—886
Szent István
rr 27 üzlet
nált hálók
bák drizso-
bútorok ló
fizetési ked
is kap
s-utca hát
rsti

háztartásért
uhákért
t fiaet
R Teleki-
135—376
hálószo-
ináltszobát,
kat is ma
eszek. Jel-
i-tér 160.
háromszáz-
nc—kettő-
négy
TOLL

ÚJ ÉS HASZNÁLT
SZŐNYEGEK
perzsák és egyebek
takarók, paplanok
OLCSÓ ELADÁSA.
Schillinger
Teréz-körút 15.
Alapítva: 1906.

Szőnyeget, porcelánt, hibásat is, legdrágábban vesz Fuchs, Szent István-körút 27. üzlet 110—886.

Perzsa és másfajta szőnyeget is magas áron veszek. Frankel, Wesselényi-utca huszonkilenc, I. 5. Tel. 427—281.

Szőnyeget
hibásat is (vidékről is),
ponyvát
őröndöt magasan vesz
FREUND,

KEFÉLŐGÉPET
Elektrolux gyártmányt
VESZEK.
RIEGER,
Szép-utca 6t.
Telefon: 183—289

Zephir négyesöves, fehér zománcozott kályha eladó. Telefon: 360—496.

Üzletberendezést veszek készpénzért Telef.: 135—420.

American Healting tizenhatos kályha eladó. Mészáros-utca 12, V, 2.

Unio folytonégő nagyobb méretű, kokszfűtéses kályha eladó. Kispest, Nagy Sándor-u. 37. 714

American Healting kicsi eladó. II. Mártírok-útja 1. fszt. 36.

Művészi
képek vétele-eladása. Előnyös részletárak. Képüzlet DOB-U. 58.

Ifjúsági polcokat, pultokat, galériát egészséges zkát veszek. Tele- 335—535.

erican Heating kályha kifogástalan állapotban eladó. Megtekinthető hétfő és kedd este közötti Székely, III. rr Pálné-utca 17.

orvosi olajinumpás műszerszekrény és b felszerelés eladó. mpt. Erzsébet-körút adó.

öves Zephir kályha gástalan állapotban ó. Megtekinthető IV. -utca kettő szövet- 4227

ok, matrac, zon- privátnak eladók. tekinthető 11—1-ig. utca 15/a. III. 48.

üzlet berendezés izsi és pult úi el- Seiden. Régiposta- 17.

nyánszky, Kossia, lovszky stb. és antik nevek, berendi 12 nélves elkészlet e- k. Seiden, Régiposta 17.

képkályha eladó tel- n új állapotban nyörű kivitel, leg- ernebb kandal ó n. Tel.: 139—553. réta-utca 14. Bibó.

rendi étkészlet 12 emélyes, 130 dara- s gyümölcsminták, lik jelzésű privát k jutányosan eladó. Tele onérdeklődés: Százhatvanhárom- tszázharmin cnégy.

érzománc gáztűzhely gástalan minőség el- XIV., Gvertyán-u. II. 2. Thököly-útnál

zőnyeg bronz- ár ebédlőasztal ecs folyóméter vasbeton- tés eladó. XII. -u. 14. Megtekinthe- 10—15 óráig.

onal kassza motoros ón eladó. Telefon: -048. 5981

air kályhát kismére vennék. Telefon -531, 7—2 között.

lyha csempés jóállapotban faütőzelésre 500 nt. Telefon: 385—048

anykályha (körfor) kilowattos olcsón ló. II. Tégla-u. 3. III.

nknás Pohl románco prima kályha eladó épre cserélhető. XII. rcz-utca 1. Gond.

ressogép kétkaros ón eladó. Budaőrsi- 26. II. 5930

ÜZMENTES
iratszekrényeket
(páncélszekrényeket)
árolunk magánosoktól
Ajánlatokat „Jó állapotban" jeligére kiróba kérünk. 504

OPERPETUUM-
ilyhál, jó állapotban
veszek,
ettőszázkilencven—kilencszázkilenc.

lany kávédarálót vennék lehet «Mocca Cyk- 2156» is. Telefon: —130.

ztűzhelyek fehér zoncos, újak és használtak eladók. Maort tra is alkalmas. isztina-tér 7. Naphegy a kettő.

lomata Billiárdasztal ogástalan állapotban dó Pestszentlőrinc, chenyi-utca 52.

VIII. századbeli flaand, olasz, német nagyar festmények eladók. Megtekinthe- ők Fordító Iroda an, József Attila- tca 6t.

TERMEKÁGY 77.—
ortkocsi 65.—
egoli felszerelve 55.—
évai Teréz-körút huszonkettő

yukbiliárd
lutányosan eladó.
VESSELÉNYI-U. 40.
ich. 12408

lik poharat, keleti tárgyakat, régi porlánt, ezüstöt, bronzgyakat vennék. «Elecsont 5858» főkiadó

gszűnés miatt két üzberendezés eladó és frógén is. Damjah 33. Divatáru üzlet

lió 45. sz. alig használt kovkályha eladó. rnád-utca 9., vasúti

szek és eladok márs porcelánt alpakka eszközt, kristályt, llárt, bronzokat, ká- és étkészletet, festményeket és szőnyeget mány. Nagymező- ca harminchat. (Óca sarok.) Telefon: 2—078. 11525

fir modern kandalló lyha. 16 lyukas el ó. VII. Kertész-u. 37. 4. 334

HANGSZER

Bösendorfer, Ibach, Lauberger, Sielzhammer, Kochkorsett zongorák, pianinók legolcsóbban Radványi Imrénél, Rákóczi-út ötvenöt.

Vennék zongorát vagy pianinót priváttól sürgősen készpénzért! Tel. 426—819.

Zongorát, pianinót vennék. Tel.: 223—027. Dohány-utca hatvanhat telivában. Szentgyörgyvölgyi.

Angolmechanikás Bösendorfer, Förster, Rösler, Stingl, Kochkorset stb. zongorák, pianinók hihetelen olcsón. Fenyőné, Erzsébet-krt huszonhat

Veszek jó állapotban rövid angolmechanikás zongorát. Tel.: 120—343.

Pianinó, keresztihúros olcsón eladó! Gyulai Pál utca három, fszt. öt.

WERNER művészhangszerkészítő koszorúsmesternél iskolahegedűk, művészhegedűk, brácsák, csellók, fa- és rézfúvók stb. legjutányosabban. Bp., Magyar-utca 23. Telefon: 385—135.

ZONGORAHANGOLÁS!
szakbírálatot vétel-eladással szakszerűen végez **Bartos Dezső** Bécsben végzett hangoló, Lauberger és Gloss tanítványa. Eötvös-u 23/b. Tel.: 112—110, 424—627

Zongorát, pianinót veszek, vidékről is. Onody, Rákóczi-út 13. (139—184)

Márkás zongorát, pianinót Grimm mesterről, aranyéremmel kitüntetve, kamatmentes hitelre. József-körút hatvanöt. Hangolás, javítás, bérlet.

Prima keresztihúros zongora olcsón eladó Dobutca nyolcvankettő. Szintay. 12524

Egész rövid páncéllökés zongora sürgősen eladó, hangolónál: VII. Cserhát utca három. 12521

Keresztihúros zongora olcsón eladó! Pestújhely, Dózsa György hét. Hatvanhetessel! 12523

Páncélos rövid zongora eladó! Lágrády-u. harmincketto, félemelet három. 12523

Tangóharmonikát vennék privättól Hoffmann Dohány-utca 16. 12524

Jó zongorát Szávits mestertől. Becslés, javítás, hangolás. Baross-tér egy. Telefon 335—576. 112

Zongora, rövid, keresztihúros, modern, privátnak sürgősen eladó. 292—791, gyoletól négyig

Pianinó világmárkás körpáncélos eladó. Rákóczi-út 27/B, III. 2.

Zongorát, keresztihúrosat vennék privättól. „Ármegjelöléssel 12312" jeligére. Lendvaihoz, Teréz-krt. 22. 12312

Kochkorsett angolmechanikás zongora kitűnő állapotban privátnak eladó. Telefon: 110—751.

Kispianinó privátnak eladó. „Musica" jeligére József-krt. 2. fiókkiadóba. 12719

Zongora, prima, keresztihúros privátnak eladó. Domonkosné, Bartók Béla út 53. Hétfőn, kedden

Ehrbar bécsi zongora privättól eladó. Berzenczey-u. 8. I. 11. Glück

Keresztihúros hibátlan zongora legsürgősebben egyezményosszáért eladó. István-út 5. I. 1.

Pianinó, árusítási bódé eladó. Thököly-út 16. I. hat. 12526

Vennék márkás pianinót „Készpénz 2161" jeligére a főkiadóba .Bajcsy 78.

Tangóharmonikát vennék! Ajánlatokat levélben, Hoffmann Miklós, Dohány-utca tizenhat.

Harmónium, külföldi 2 sipsoros, 9 regiszterrel eladó. Pestszentlőrinc, Állami telep 146/2

Pianinót vagy rövid zongorát vennék privättól. „Készpénzért 27701" jeligére főkiadóba. 151

Kutschera-gyártmányú zongorámat privátnak ezerpengőszázért eladom. Márkusz, Teréz-körút 31. II. huszonegy. 12916

Felhívás! Zongora, pianinóbérlet olcsón Biharinál, Somogyi Béla-út huszonnégy. 12916

Vennék zongorát, pianinót (vidékről is). Reisenleiter, Mártírok-útja huszonhat, 160—514. 149

Zongorák 1500 tól, csekély haszonnal Budán. Mártírok-útja huszonhat. Emeleten. 148

Kisméretű pianinót keresek háromezerig. Sponga, Szondy-u. 90.

Steinway rövidzongorát kitűnő állapotban vennék.. „Csak privättól—privátnak 12916» 12915

Hohner „Tango V." eladó. IX Boráros-tér 2. III. 1. 146

32 basszusos tangóharmónika eladó III. Ürömi-u. 15.

Márkás pianinó olcsón eladó. Dob-u. tizenkettő 41. 9/A. 12109

Rövidzongorák kisiparosnál olcsón eladók. Dózsa György út kilenc, földszint kettő. (Thököly-útnál) 12918

Privättól vennék pianinót vagy egy rövidzongorát. 120—069. 12918

Sürgősen vennék rövidzongorát vagy pianinót, vidékről is, ármegjelöléssel, Stroki, Dózsa György-út kilenc, földszint kettő. Telefon: 225—033. 12916

Zongorák, pianinók, csakis modernek, tökéletesen javítottak jótállással, mégis legolcsóbban Steinway, Bösendorfer, Förster, Bechstein. **Minden más hangszer**
REMÉNYI
Király-utca ötvennyolc.

Zongorák nagy választékban, hihetetlen olcsón. Zongorát veszek (sérültet is) Javítok garanciával. Fizetési könnyítések! Kárpáti zongorakészítő mesternél. Erzsébet-körút tizennégy.

Vennék zongorát vagy pianinót. Erzsébet-körút huszonegy. Battyán. T.: 426—819

Világmárkás zongorák, pianinók egyezerötszázért, kedvezményekkel, Sasváry-nál. Erzsébetkörút huszonegy.

Különböző márkás zongorák, pianinók olcsón kaphatók! Hantken, Rákóczi-út hatvanhárom. I. 11.

Rövid zongora, pianino olcsón eladó, készítőnél Murai Thököly út huszonhárom. Telefon: 425—265. 11132

Zongora Stingl mignon privátnak eladó. T.: 143—417. Dr. Molnár, d. e. 11-ig 5968

Tangóharmonikát vennék sürgősen, privättól! Értesítés: Aranyhoz, Erzsébet-körút 14. — (423—330.)

Zongorák, pianinók legolcsóbban, hitelbe is. Uhlik, Rákóczi-út 82.

Világmárkás zongorák, pianinók jutányos eladása mesternél, Aggtelek-utca 5. I. Darázsy

ZONGORÁK, pianinók harmónium legolcsóbban Javítás. TIPOLD RÁKÓCZI-ÚT 61 úi tel.-szám: 143—360.

Bösendorfer zongora, kitűnő hangú, külföldi pianino 2500-ért egyenes húrosok. Fenyőné, Erzsébet-körút huszonhat. Zongoraterem.

Angolmechanikás zongora, kifogástalan állapotban eladó, Dob-utca 69., Vigh.

Vennék zongorát vagy pianinót sürgősen privättól. Pozsonyi-út egy. Virágüzlet Tel.: 110-823

Zongora 1880 tól! Valódi Bösendorfer 2500! Márkás zongorák pianinók felülnő olcsón kamatmentes hitelre is! Rákóczi-út ötven. Zongoraterem 170

Saxofont és -alitót sürgősen vennék. Egyszázhatvan — ketteshuszonhatos.

Standard 4+1-es világvevő elcserélhető zongorára, tangóharmonikára. Szarvas, Anker-köz 2. Telefon 426—150. 19

Pianinót vennék kéz alatt. Tel.: 427—610. — Dob-utca tizenhat, Illatszertár.

Vennék márkás zongorát. Ajánlatokat tel.: 22—79—79. Vasárnaptól csütörtökig bármikor.

Lauberger-Gloss bécsimechanikás rövid zongora eladó. Kiss József-utca 18/b. I. 4.

Stingl zongora, páncélos, eladó. Rákóczi-út 64. I. Helf.

Vennék Steinway, Bechstein, Blüthner vagy hasonló zongorát. — Gyártmány és ár közlésével «Székesfehérvár 1461» jeligére fiókkiadóba, József-körút 2.

Steinway, vagy hasonló márkás pianinót vennék. «Jó árat fizetek 26952» jeligére.

RÁDIÓ GRAMOFON

Orion nyújtottsávos világvevő privátnak eladó. VII., Király-u. 1/B, V. t. (Reggel 11 óráig.)

Művészlemez, egyes darabokat és gyűjteményt vesz «Lemezgyűjtő» főkiadóba.

Gyönyörű nagy grammofon szekrény 1000-ért eladó. Telefon: háromszáznegyvenhárom—hatszázhatmincnégy.

Orion négycsöves világvevő 600. Siemens ötcsöves varázsszemes 98 Rádió vétel, csere, javítás szakszerűen. Pogány Rádió, új cím: Király-utca 67.

Eladó női úi kromozott kerékpár. Esetl. rádióra elcserélem. Szent István körút 22, Illatszertár.

Igényesnek, két'emezlátszós, zafirtűs, lemeztáros, bárszekrényes, gyönyörű zenegép eladó. Rákospalota, Mávtelep, Honvéd 19/B. — 67-es végállomás.

Grammofon'emezeket, művészi is, veszek, cserélek. Láng, Rákóczi út kilenc. Tel.: 33—66—82.

Nyujtott sávú prima világvevő eladó. „1000 27877" jeligére. 206

Váltóáramú 2+1 rádió 180.— Ft eladó. Kresz Géza-utca 32. I. 3. 205

Telefunken 6 csöves zenegép 2300.— eladó, Király-u. 98/B I. 11. 212

„Mesterhang" villanygrammofon használatlan eladó. Kisfilmes fényképezőgépet veszek. Telefon: 113—758. 200

Angol Linguaphon lemezsorozatot vennék. Rózsa-u. 79. Balázs. 195

Világvevő rádiót olcsón eladó, Nagy Lajos király-útja 104. Lassú

Siemens világvevő Rádiót olcsón. Rottenbiller-u. 5/B házfel. 184

Lórenz törpeszuper világvevő rádiót olcsón. István-út 12. házfel. 188

Rádiók

szenzációs
ALKALMI
vételek!
Háromcsöves világvevő 400,
négycsöves 550, hatcsöves univerzális 600,
nyujtottsávos, majdnem új 1.300 stb. stb.
LEGÚJABB
világvevők
95 Ft havi részlettől!
Rádiójavítás
Gyorsan, szakszerűen, legszolidabb árakon!
Csala Rádió
V., Bajcsy-Zs.-út 18.

Legtöbbet fizet használt rádióért, roncsért, rádiócsőért Dr Tasnádi Rádió, Városház-utca 4. 385—132

Rádiót, csillárt
részletre is szállít
Kristály Rádióház,
Király utca 59/b.
Zeneakadémiánál.

Rádiót (használt is), rádiócsövet, alkatrészeket magas áron veszek. — Házhoz érte megyek. Király-utca 98/B. Ulmer.

Orion 177/A nyomógombos ráynyujtós csőcsere-super különlegesség eladó. Király-u. hetvenhét, második huszonegy. 207

Rádiót legmagasabb áron VESZ **Kristály Rádióház,** Király-utca 59/b.

Rádió bizalmi cikk, tehát mesteréől vásároljon! Kineses rádiómester, József-körút 16. Tel.: 335—124. Minőségi rádiójavítás garanciával, Címre ügyelni.

Márkás RÁDIÓT veszek. Házhozjövök **ANDRÉ**, Dobozi u. 21 Telefon: 135—442

Eladó 20 W hangerősítő, dyn. mikrofon és dyn. hangszóró kifogástalan állapotban sürgősen, Rpalota, Klapka százhuszonhat. 219

Orion 455U hatlámpás univerzális varázsszemes világvevő kicsencszázötven garanciával rengeteg alkalmi rádiók hihetetlen olcsón. Thököly út 156. Rádióüzlet

Világvevő varázsszemes gramofonos nagyszuper Zafirtűvel ezernégyért eladó. Perjési, Gyarmat utca negyven. 216

Tízlemezváltós eredeti pic-upos prima állapotban lévő Paillard superrádióval egybeépített zeneszekrény, modern táncleme zrepertoirral eladó, vasárnap 11-től. VI., Szófia-u. 17. II. 9.

FOTÓ, OPTIKA

Contax II. eredeti táskái keresek. Malinovszky-fasor 43. Rád üzlet.

Filmfelvevőt és leadót venne privát „Csak elsőrendű» jeligére főkiadóba. 12718

Contax-ot vagy Leicát, kifogástalan állapotban megvételre keresek, privättól. „Készpénz 27874" jeligére a főkiadóba.

Contax II. Tessar 3.5-el prima állapotban eladó. Árajánlatokat „Fotó 27929" jeligére kiadóba. 210

Eumig 8 vetítő, új eladó „prompt 27870" jeligére. 209

Rolleiflex eladó, Leicát vagy Contaxot teljes felszereléssel is vennék Telefon: 256—329. 199

Márkás fényképezőgépet vennék! Telefon: hétköznap egyszázmegyvennégy—háromszázmegy.

Lakberendezőt kérnék.

Kodak leadó-felvevő, új 8 as 1900-ért eladó. Telefon: 228—503. 196

Rolleiflex automata fényképezőgépet vennék. „Csak privättól—privátnak 129917" főkiadóba.

Leica VIII. S. vagy más márkás színes vetítőt veszek. Értesítést 425—521, kérem. 192

Rolleiflex automatát, Leica III/c-t Sumitárral, Contax III-at privättól veszek. „Promi 27040" jeligére. 183

Márkás fényképezőgépet vennék. Leica, Contax. Telefon délután 5—7-ig, lehetőleg hétfőn 126-835.

Leica III. a. Summar 1:2 lencsével és „Kodascon" B, vetítő eladó T.: 185—411. 9—10 között. 223

Contaxot, Leicát vagy jobb márkájú fényképezőgépet vennék. Telefon: 200—508. Délután két ötöl. 173

RUHÁZAT

Breitschwanz perzsa bunda középtermetre eladó. Megtekinthető 8—12-ig. Mester-utca tizenöt. II. 3.

Modern, új perzsalábunda eladó privátnak privättól, 2-től 4-ig, este 9 után, V., Gyöngyházutca három, II. hat. 180

Irhabunda és drapp téliskabát eladói Sándor-u. 46. I. három. 12524

Férfi téliskabát eladó tűzifáért is. Kresz Géza-u. 16. Marczali. 112—149

Használt perzsa, perzslláb és szilkabátját jól eladhatja Gervainál, Váci-utca 36. I. 2. 12109

Férfiöltönyért, téliskabátért legtöbbet fizetek, hívásra jövök Grünwald. Kazár-utca egy. Tel.: 227—110.

Férfiruhát jól eladhatja Szabónénak, Dobu. 37. Telefon: 220-356. Hívásra jövök.

Használt férfiruháért, szövetért bárkinél magasabb összeget fizet Tóth a Belvárosban, Bp IV., Egyetem-utca kettő. Tel: 186—732.

Panofix, irha stb. bundák olcsón! Alkalmi vételek! Használt szőrmebundát veszek! Szemere szűcs, Erzsébet-körút huszonhat.

Használt férfiruhákért csodálatos árat fizetek, Fischbein, Dob utca huszonöt. Telefon: 421—080. Hívásra jövök.

Magánosnak közepestermetre férfi pezsmabunda eladó. Aulich-utca négy. Házfelügyelőnél.

Új fekete férfi téliskabát angol szövetből. Berceller és Szlováktól, közepestermetre ezerért eladó. Pannónia-u. 36. II. 1/a. Vasárnap 10—1-ig.

Magastermetű férfibunda vadonatúj exportpamofixal eladó. 184-970 kettőszázkilencvenes mellék. Réti 218

Új ezüstróka olcsón eladó Bajcsi Zsilinszky-út 15/b. V. 1. 222

Férfibunda nerzbéléssel, vidragallérral, vékony alakra, privátnak eladó. Telefon: 112—965. Reggel 9-ig, este 7 után.

VESZEK

használt, kopott, szakadt perzsa, perzsaláb és szilke BUNDÁT. PFEIFER, Kiss József-utca 6. Telefon: 313—044.

Gyönyörű perzsabunda olcsón eladó, Vörösmarty-u. 69. II. 7. 5714

Perzsabunda eladó. Haris-köz kettő, félemelet 2. Hétfőtől. 12021

Prima új átmenetikabát, rövid bunda középalakra privátnak eladó. Vörösmarty-utca 44/B, I. 5

Átszabáshoz nagyméretű lipcsei szilbunda ezeregyszázért eladó. Ferenc-krt harminchárom II. 16. 201

Szalbunda prima állapotban 800 forint. Thék Endre-u. 25. Házfelügyelő.

Utólérhetetlen árat fizetek használt férfiruháért. Csap. Ankerköz kettő, félemelet. Tel.: 426—838

Nagyméretű breitschwanz perzsabunda, csak privátnak eladó. Délelőtt 11—3-ig. Régiposta u. 11. I. em. 4. 202

Kistermetre használt perzsabunda olcsón eladó, Nagymező-utca 49. Divatüzlet. 197

Jókarban lévő férfitéliskabátot vagy bőrkabátot veszek. Telefon: 138-283

Nagyméretű férfi téliskabát jóállapotban privátnak eladó. Steiner, Fürst Sándor-utca húsz.

Perzsabunda, valódi, használt eladó. Vár, Országház-utca 15. 4224

Perzsa csikóbunda, mély gyermekkocsi eladó. Holland, Szent István-krt négy. 193

Perzsalábbunda jó, olcsón eladó. Este 7-től Andrássy-út 57. I. 6.

Breitschwanz perzsabunda, gyönyörű, kékróka boleró középtermetre eladó. 10—4-ig, Rózsa Ferenc-utca 38/B. I. 1. 184

Bundaátszabások, prémerések, alkalmi vételek. Pollák, Erzsébetkörút 24. emeleten.

Férfibundát keresek középtermetre 800-ig, Sponga, Szondy. 90. 182

Ezüströkakabát, kékróka kagallér, néprádió, dísz asztalabrosz eladók Báthory-út 27/B. III. 1.

Jódiat perzsabunda kitűnő állapotban eladó. VIII., ker. Salétrom-u. 8. fszt. 1. sz.

Perzsabunda nagyméretű modern eladó. Eötvös-u 38. I. 2. Reggel 10-ig.

Perzsabunda középalakra olcsón eladó. Királyutca 47. II. 21.

Használt férfi irhabunda középtermetre eladó. Bérkocsis-utca 19. I. 8.

Perzsalábbunda és női városi bunda prima állapotban privättól privátnak. Telefon: 339-028

1021

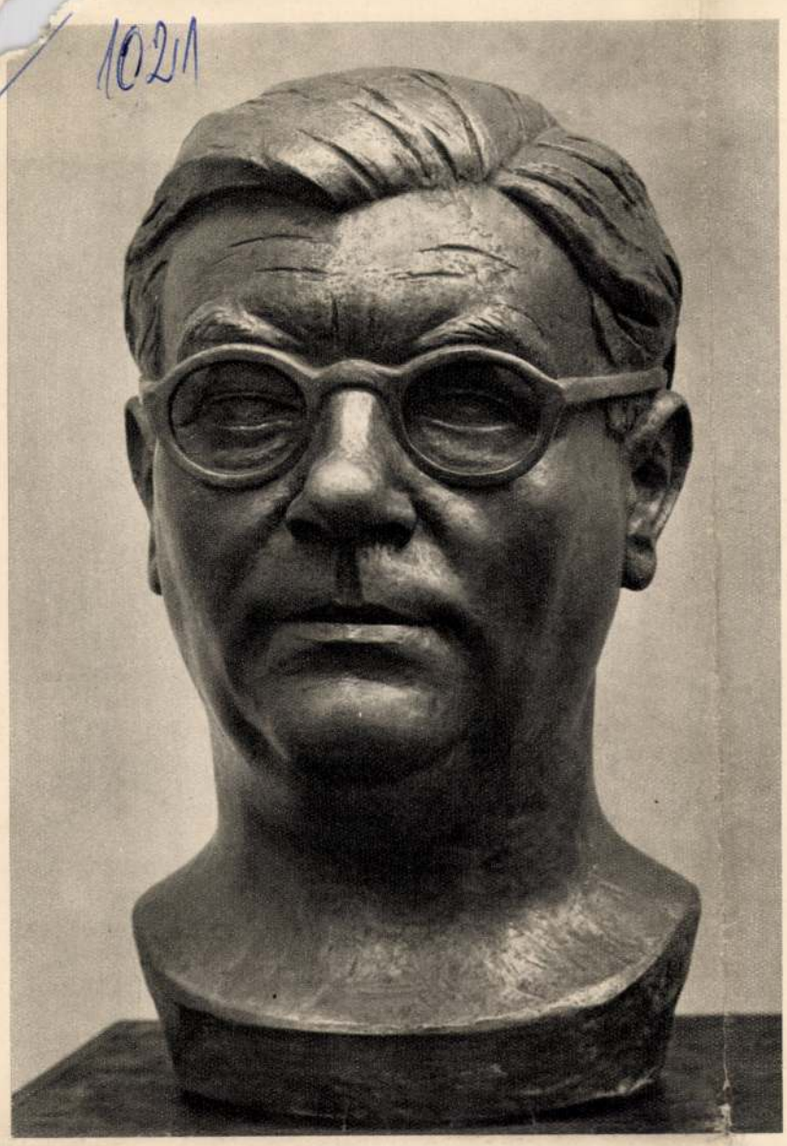

MIKUS SÁNDOR ÚJABB ALKOTÁSAI

Művészetéről több alkalommal jelent meg értékelés, ismertetés. A kétszeres Kossuth-díjas kiváló művész néhány éve gyűjteményes kiállításán mutatta be alkotásait a nagyközönségnek, s e kiállításra még nagyon jól emlékszünk. Mégis, a közelmúltban Százados úti műtermében járva, újabb szobrait nézegetve szinte kikívánkozott belőlünk az írás, hogy újabb alkotásairól szólva, művészetének ismeretét megkíséreljük valamelyest kiegészíteni.

Mikus Sándor képzőművészeti közéletünk megbecsült alakja. Ezt a helyet szobrászatának komolyságával, s egyéniségének rokonszenves vonásaival vívta ki. Újabb műveiben is sajátosan ötvöződik ez a kettő: a megmunkálás fegyelme és az ábrázolásnak szinte bájos egyszerűsége. E tulajdonságok elsősorban kisplasztikai műveiben nyilatkoznak meg, néha szinte a rögtönzés közvetlenségével, míg nagyobb méretű munkáiban — helyesen — mindig bizonyos ünnepélyesség, csaknem feszesség érezhető. Arcvonásaiban a fej jellegzetes formajátékára szinte rárajzolja a részleteket s ezzel a népi realizmus sajátosságai jelennek meg művészetében.

Az életkép, a zsáner száműzött műfajában Mikus Sándor meglátta azt, aminek elvesztése kár lenne. Modern táncukat lejtő figuráiban a mozdulat groteszkjét az alakok bája teszi közvetlenné. Sima felületei kellemesen vezetik a szemet a mozgás mentében: semmi zökkenő nincs közben és a szépen cizellált szobor fénye is a rajz biztonságával fekszik rá a felületre. A két alak egybe komponálásában a tér sok irányú benépesítését és a metszetek tisztaságát keresi. Érdekes; önmagának adott feladattal fokozza a művészi kifejezést,

Mikus Sándor: Önarcmás – Autoportrait
Автопортрет

Mikus Sándor: Kútszobor a váci Duna-parton — Statue de fontaine au bord du Danube à Vác
Фонтанная скульптура на берегу Дуная в Ваце

(„Új Művészek Egyesülete") volt a tagja, ezidőtájt Rózsa Miklós „Új Szín" c. folyóirata közölte egy-két szobrának reprodukcióját, a felszabadulás utáni esztendőkben pedig Kassák két folyóirata: a „Kortárs" és az „Alkotás". (A „Kortárs" 1948. májusi számában két cikk is napvilágot látott róla.) 1948 augusztusában a Nemzeti Szalonban kiállítás nyílott Franco-ellenes nyugat-európai művészek alkotásaiból. Ezen az emlékezetes tárlaton — Braque, Gromaire, Villon, Lurçat, Picasso, Czóbel Béla, Pór Bertalan alkotásainak társaságában — Vörös Béla grafikáival is találkozhattunk.

Vörös évtizedek óta külföldön él, de ma is magyar művésznek vallja magát, — megtartotta magyar állampolgárságát is. A párizsi magyar követség rendszeresen ellátja őt hazai lapokkal és folyóiratokkal, s a felszabadulás óta pár ízben haza is látogatott Magyarországra.

*

Vörös Béla szobrait mély rokonság kapcsolja a primitív művészethez. Formafelfogása a néger (különösen a közép-afrikai) szobrászatból, annak plasztikai látásából indul ki. A bennszülött művészet sommázó ereje, tömörsége nagy erővel ragadta meg a művészt; így vall erről egyik levelében: „Számomra a legmagasabb és legtisztább művészi megnyilatkozás a primitív emberé volt." Picassóval, Medgyessy Ferenccel, Bokros Birman Dezsővel s a modern művészek hosszú sorával osztozik Vörös a pre-hisztorikus, archaikus görög, etruszk, indián, néger, óceániai művészet iránti csodálatban.

A másik hatás, amely — már fiatal korában — megérintette Vörös̈t: a kubizmusból kiinduló szobrászok törekvései, mindenekelőtt Archipenkóé, Henri Laurens-é, Jacques Lipschitz-é. E művészek — közöttük a magyar Csáky József is — az emberi test formáit mértani alapidomokból építették fel, ily módon minden esetlegességet, festői hatást, rodini impresszionizmust szigorúan száműzve a szobrászatból. Szűkszavú, nagyvonalú, világosan tagolt plasztikára törekedtek, amelyben a tömegek elosztásának szilárd egyensúlya és a formák eleven ritmusa uralkodik. Ezek az alapelvek jellemzik Vörös Béla munkáit is.

Vörös szobrai kőből, fából és bronzból készülnek; egyik igen kedvelt anyaga az elefántcsont. Felfogása egészen más, mint az ázsiai (kínai, japán, hindu) vagy a gótikus és barokk elefántcsontfaragóké. Ő a bravúrosan részletező, csipkeszerű technikával ellentétes úton halad: a nemes, sápadt-sárga anyag szépségét tiszta, sima, megbontatlan felületekkel juttatja érvényre. (Karját felemelő női akt 1937; Ülő női akt 1942; Hangszeren játszó nő 1943; Női fej 1946; Álló nő 1948 stb.) Lajta István szobrász a „Kortárs" című folyóiratban így jellemezte Vörös elefántcsontszobrait: „Mindenben alkalmazkodik az elefántcsont természetéhez, mondhatnánk: elefántcsontban gondolkodik . . . Főerőssége munkáinak konstruktív tendenciája és organikus egységbefogása. Ilyen törekvésekkel új utat mutatott, forradalmasította az elefántcsontfaragást. Vörös Béla igazi érdeme és jelentősége abban van, hogy visszavezette az elefántcsontfaragást eredeti rendeltetéséhez."

Vörös munkásságának egyik nem lényegtelen területe az iparművészeti tevékenység. Készít női nyakdíszeket, csecsebecséket, papírvágókéseket és egyéb használati tárgyakat szeretett anyagából, az elefántcsontból. Ezek a munkái értékes szerepet töltenek be százak és ezrek ízlésének csiszolásában, korszerű látásra való nevelésében. Az ilyesféle iparművészeti tárgyak tulajdonosainak életébe, otthonába szinte észrevétlenül hatol be a modern művészet szelleme, formavilága.

Vörös Béla a közelmúltban töltötte be élete 65. esztendejét. Mint ember és mint művész („Deportált asszonyok" c. szobor 1945-ből, rajzok a háború gyötrelmeiről és a békés munka alkotó, érlelő napsütéséről) mindenkor a haladás és a humanitás híve, a fasizmus és a barbarizmus ellensége volt. Tartalmas, egyéni és elmélyült művek sorozatának adott életet; több évtizedes állhatatos művészi munkálkodása megérdemli, hogy művészeti életünk megbecsüléssel forduljon az idős mester felé.

Dévényi Iván

Vörös Béla: Női akt – Nu de femme – Обнаженная

Vörös Béla: Ülő nő – Femme assise – Сидящая

Mikus Sándor kisplasztikái — Petites sculptures de Sándor Mikus – Мелкая пластика Шандора Микуша

az alakok énekelnek. Mikus az éneket nem csupán a hangra nyíló szájjal sugallja, hanem az énekiő száj, mintha csak csattanója lenne az egész testet, az egész mozgást átjáró ütemnek. Nem első, s szeretnők remélni, nem utolsó ilyen műve ez. Tudással, ízléssel alkotott szobrai egyéniségének humánumát sugározzák, s a biztos formakezelés egyfajta nyugalommal tölti el műveit.

„Gitáros" c. alkotását is hasonló, a formát átható ének és zeneszó ütemére építette fel. Merész kísérlet, mert könnyen a pillanatfelvétel merevségének veszélyét idézi fel. Mikus Sándor azonban úrrá tudott lenni ezen a csapdán éppen azzal, hogy nem csupán az arc énekel, hanem a test egésze is az ének ritmusában hullámzik.

„Leány korsóval" c. kompozíciójában szinte hódol a női szépségnek. Telt idomú fiatal leány jobb térdére ereszkedve, guggoló helyzetben kissé jobbra fordul s baljával a mellette levő korsóra mintha támaszkodnék. Valami rebbenés, valami könnyedség, a tovatűnő szépség nyert kőbe-fogalmazást az aránylag nagy méretű szoborban. A finom arc önmagának látásán szinte rácsodálkozik az előtte levő víztükörre. „Noli me tangere" — a tisztaság, a fiatalság hamvát sugározza a kőből faragott szobor.

Bronzból készült aktjaiban a felület cizellált simasága harmonikusan illeszkedik az üde, fiatal formákhoz. Itt nem kellett a ruha redőinek simogatásával törődnie, a felület szépsége szinte magából adódott. „Fürdő után" c. szobrában izgalmas kísérletet látunk: a jobbra dűlő test sima domborzatán a lepel ellenkező, redőzött íve felold és a karok mint finom térrács kötik össze a súlyosabb tömegeket: a testet a lepellel és talapzattal.

Portréi közül ez alkalommal „Önarcmását" emelnők ki. Engedtessék meg a talán közhelynek számító, de a szó nemes értelmében vett jellemzést idézni: mintha megszólalna. Bravúros szobrászi leleménnyel iktatta be a fej formái közé a szemüveget. A portré nagy formáin a rajz itt kevésbé éles, mert Mikus megérezte, hogy a szemüveg mögötti éles rajz megsemmisítené az illúziót. Éppen azzal, hogy a homlok ráncai újabb árnyékolást adnak, mint a szemüveg mögötti szemek tompított rajza, kitűnő atmoszférát teremt a szemek körül. Amit az éles rajzban levő realisztikus vonásairól mondottunk, a legjobban Pátzay Pálról mintázott mosolygó portréján, és Leninről készített fejéről tanulmányozhatjuk a legszembetűnőbben.

Mikus Sándor megmintázza a nagy formát, de csak összefoglaló nagy voltában, azután pedig élesen, szinte belevési a rajzot. Jó emberlátásra vall, hogy ez a rajz sohasem válik merev sablonná, hanem még közelebb visz az ábrázolt jellemhez. Mikus művészetében szobrászatunk olyan ízléssel és szobrászi tudással alkotott műveit szemlélhetjük, hogy ha nem is ismernénk szinte minden jelentős alkotását, egy műveből is megéreznénk művészetének egészére jellemző vonásait.

Úgy véljük, hogy Mikus Sándor újabb művei, közöttük a nagy kétalakos „Táncoló kislányok" szépen mintázott szobra is azt mutatják, hogy mesterünk töretlenül halad a maga küzdelemmel megvívott útján. Ez az út pedig az élet apró mozzanatait, örömeit jegyzi fel és szelíd líra tájaira vezet — önmagához. Érzésünk szerint az emberi tulajdonságok ritkán találkoznak olyan maradéktalanul egy művel, mint éppen Mikus Sándornál. Ha a művet látjuk, szobrászukra gondolunk, ha pedig vele beszélünk, szobrai járnak eszünkben. Őszintén örülünk annak, hogy minden idejét művészetének szenteli, mert e művek személytelenül az e m b e r t, s ezen keresztül alkotójuk meleg, baráti egyéniségét hibátlanul tükrözik.

Nem nehéz véleményt, kritikát formálni olyan művészről, akinek szobrai szinte mindennapos életünk alkotóelemévé váltak, hisz az életből meglátott mozdulatokat formálta meg az évezredek alatt kialakult szépségeszmény idealizmusával. Művei az élmény valódiságát tükrözik, érzésekkel telíti meg a plasztika „hideg" anyagát — a bronzot vagy kőtömböt, mindenikben a lényeget megragadva és kifejezve. Érzékenyen reagál az élet minden mozzanatára, sokszor játékos fogalmazásban, sohasem nélkülözve a líraiságot, a gyengédséget, amely a művész egyéniségének szerénységével párosulva, vonzó, maradandó alkotások létrejöttét eredményezi. Zárt, kiegyensúlyozott kompozícióit belső dinamizmus fűti, s a klasszikus hagyományokat a maga egyéni módján sajátosan érvényesíti. Művészete érzéssel telített, szobrai korszakunk szülöttei, közérthető művészi megnyilatkozások. Mikus Sándor alkotó ereje teljében dolgozik, s szeretnénk remélni, hogy szobrai egyre több helyen kerülnek felállításra közterein ken, parkjainkban.

Kisdéginé Krimi Irén

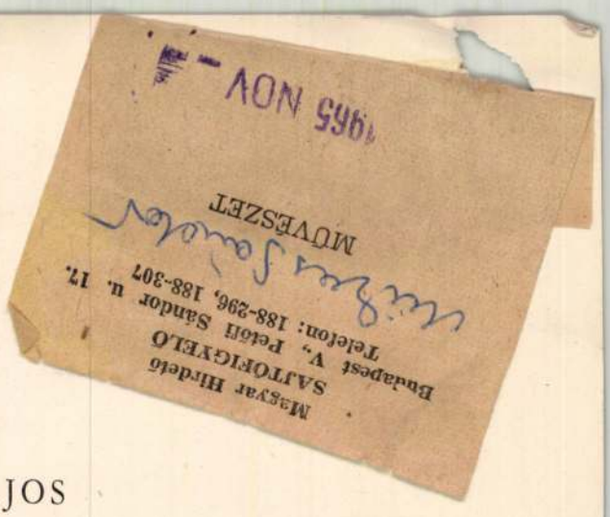

MÉSZÁROS LAJOS

A szolnoki Művésztelepen élő és munkálkodó képzőművészek bemutatását ismét egy festővel folytatjuk. Mészáros Lajos — akiről az alábbiakban szó lesz — egyik legérdekesebb egyénisége a sokarcú közösségnek. Érdekes, mégpedig anélkül, hogy bonyolult, kiismerhetetlen, vagy rejtélyes vonás tarkítaná lényét. Nagyon is egyszerű, közvetlen, kissé darabos úgy, hogy ezek a tulajdonságok mégsem hétköznapias értelemben jellemzik, hanem egy igen sajátos embertípus egyéniségének értelmében. A leplezetlen őszinteség, az erényekben és hibákban is alakoskodás nélküli kitárulkozás megkönnyíti jellemének, karakterének felismerését. Azonnal tudjuk — hisz nincsenek kiszámíthatatlan tettei —, hogy hányadán állunk vele és ugyanez mondható művészetére is. Látszólag ez a tényező megkönnyíti a szakírás munkáját, de nem könnyítheti meg a felelősséget azért, hogy ez a szinte problémamentesen tiszta festészet a maga értékében kapjon hangsúlyt és az őt megillető helyre legyen állítva.

Mészáros Lajost, mint annyi más kollégáját, a mi társadalmunk szólította a munkás-sorból mai helyére. A Bükk rengetegében, a borsodi Sály községben érkezett világra, 1925-ben. Hogy milyen volt gyermekkora és ifjúsága, hogy az élet milyen arányban adagolta neki a derűt és a borút, a jót és a rosszat, — nem tudjuk. Nem halkszavú, nem zárkózott ember, sőt, nagyon szeret és tud is elevenen élni, de erről az időszakról nem lehet szólásra bírni. Azt mondja: nem érdekes. Csak attól a naptól közlékeny, ahol a művészet kezdődik az életében. Ez pedig 1946-hoz vezet, az éppen hogy igazabb hazába toppanás évéhez.

A már művelődéstörténeti jelentőségű „alma mater", a Derkovits Kollégium falai fogadják be ekkor, hogy megtegye az első lépéseket a művészet várának nem könnyű bevételéhez. Koffán Károly és Kmetty János a mágusai a titkok felfedésének és olyan pályatársak kezdenek vele egy sorban, mint Cs. Nagy András, Feledy Gyula, Vati József, Würtz Ádám, Kovács Ferenc, Kucs Béla, Mészáros Dezső, Varga Miklós stb. A kétéves kollégiumi stúdium elégségesnek bizonyul a főiskolai felvételhez. A Képzőművészeti Főiskolán — ahol 1948-tól 53-ig végzi tanulmányait — Pór Bertalan, Bencze László és Fónyi Géza a mesterei. Művészi diplomája megszerzése után még négy évig Budapesten él, miközben — 1956-ban — meg is nősül. 1957-ben leköltözik Szolnokra, ahol kezdetben sok anyagi nehézséget kell leküzdenie, mivel alig kap megbízást. A hamar megtalált művészi kifejező eszközökkel mégis a patinás alföldi város ajándékozza meg.

Még a pályakezdetkor egy komoly munkával bizonyíthatja be képességeit. Megbízásból mozaikot készít (1956) a Nagy Lajos király úti lakótelep egyik házának külső falára. A kompozíció óvodás gyermekeket ábrázol játék közben. Első jelentős műve irányt is jelöl számára, mert itt ízleli meg igazán a színes kőkockák művé rendezésének technikáját, a nagy felület minden lehetőségét és nehézségét. Már főiskolás korában megszerette a mozaikot, ami szerinte is egyik mesterének, Fónyi Gézának az érdeme. Elképzeléseinek, álmainak legfőbbje azóta is, hogy minél több ilyen munkát kapjon. Első mozaikját azonban hosszú ideig nem követi több és így a biztató kezdet utáni továbblépés lehetősége még évekig várat magára.

A Szolnokra települt művész hamar gyökeret ereszt új hazájában. A beilleszkedés könnyű neki. Hamar otthonosan mozog, közvetlen és kötetlen lesz kapcsolata a természettel és az emberekkel, mivel ezt az érzéket már szülőföldje a vérébe itatta. Igaz, a bükki hegyekből ereszkedett alá az alföldi síkra, de ez a helycsere mit sem változtathat egyénisége, emberi tulajdonságai lényegén. A természetet és az embert itt is tiszta szemmel, világos értelemmel látja és értékeli, ami művészetén is hamar kiütközik. Az 1959-es szolnoki Tavaszi Tárlaton már vérbeli szolnoki festőként jelentkezik, vásznain jelen van környezetének minden íze és zamata. Az „Almaszedők" egyik kis állomása, határköve fejlődésének. A valóságérzéken túl a mozgás dinamizmusa és a könnyed festői felfogás erényeskednek a tetszetős kompozíción. A paraszti munkát dicséri az „Aratók" vásznával is. Bár a képi elrendezés itt más, mégis érezhető a magát egyre jobban kifejezni tudó festő fejlődése. Alakuló egyéni formanyelvén világosan jelentkezik az a tény, hogy fantáziáját elsősorban a teljes értékű színek és azok dinamikája ragadja meg, amelyet pasztózus ecsetkezeléssel tesz vászonra. Ugyanitt mutatja be a „Leány könyvvel" című művét is, ahol a portrészerűség és a festői megfogalmazás törekvései biztatóan vannak együtt.

A következő két év a bő termés időszaka, s a közbeeső szolnoki téli és tavaszi tárlatokon rendre be is mutatja új műveit. Hogy melyek ezek között a legértékállóbbak, azt reálisan megmutatja a nagy jubileumi kiállítás. A Műcsarnokban — 1961 májusában — számos grafikája mellett öt olajképe képviseli, köztük a jól ismert „Csapolás" valamint a „Gépjavítás", a „Hajóállomás", a „Kertben" és a „Tabán". A címekből is kitűnik, hogy a mezőgazdasági munka ábrázolása mellett az ipari munkásság felé is fordul figyelme. Nem akárhogyan, hisz a képnek elsősorban az őszinteség az erénye s ez elárulja jártasságát a gyárak és a műhelyek világában és az eggyé válni tudást a munka mindennapi, névtelen hőseivel.

Közben — a Művelődésügyi Minisztérium, a helyi tanácsok és a Múzeum vásárlásai folytán — elkerülnek a képek alkotójuk birtokából s emiatt nehéz számon tartani még a legjavát is. Többségükre csak az előkerült katalógusok segítségével emlékezünk. A következőkben a művek ismerete is segíti a bemutatást. Az 1964 decemberében rendezett Téli Tárlaton az „Új lakótelep", a „Csemeteültetők" és a „Brigádmegbeszélés" olajvásznaival bizonyítja, hogy nem véletlen az egyenletes és minden hangoskodástól mentes fejlődése. Az utóbbi mű figurái pregnánsan igazolják emberismeretét, hisz ez a tematika „csábít" a színpadiasságra. A buktatót ezúttal is kikerüli és igaz tartalmat biztosít a formai megjelenítésnek. Ez a forma egyre inkább a világos és az egyszerű felé tendál és ezzel egy időben koloritjának tisztultabbá válása is megfigyelhető. Az 1965-ös

1963 AUG

Mikus Sándor

36

1021

MIKUS SÁNDOR HATVANÉVES

Képzeljük magunkat a jövő század művészettörténészének helyébe, és gondoljuk el, hogyan kutatná az a XX. század közepének magyar művészetét. Ha a festészetnek szentelné kutatásait, úgy — higgyék el ezt a történetírónak —, a napjainkban oly sokrétűnek, sőt ellentétesnek érzett hazai festészetünk összképe, anélkül, hogy gazdagságából és változatosságából valamit is veszítene, egyöntetűbbnek és harmonikusabbnak fog tűnni a múlt felé forduló tekintete előtt.

Viszont ha a szobrászattal óhajtana foglalkozni, úgy — és erre is a múlt ismerete tanított minket —, az a mai magyar szobrászat, amit oly emberi mértéket tartónak és egyben éppen az emberi indulatok túlzásától tartózkodónak szokás emlegetni, újból csak a plasztikai tisztaság és a művészi humánum minden különösebb kára nélkül, többoldalúnak és komplikáltabbnak fog látszani szemében, az idők szárnyán tovatűnő évtizedek múltán.

Sajnálatos dolog, ám egyre csak így van ez — a szobrászat mostohagyermeke a művészettudománynak, hiszen, hogy mást ne mondjunk, az idén hetven esztendeje megjelent híres hildebrandi értekezés „a forma problémájáról a képzőművészetben" még napjainkban is nyíltan meghirdetett vagy őszintén be nem vallott egyetlen teoretikus alapja a modern figuratív szobrászat alkotóinak és értékelőinek egyaránt. Pedig, ha mégoly „kiszáradt talajra hullott üdítő záporként" üdvözölhette is azt annak idején a wölfflini köszöntés — történt időközben egy s más, úgy hogy töméntelen teendő vár ma már az esztétika vagy história felől közeledő teoretikusokra, akik azt hívatottak megmagyarázni, hogy mit hoztak új vagy éppen archaizáló formáikkal Maillol, Barlach, Mestrovic, majd Brancusi, Boccioni, Archipenko, végre Moore, Zadkine, Marini, és a velencei biennálé tavalyi nagydíjasa Giacometti, — mit hoztak e mesterek a valóban korszerű tartalmak érdekében vagy éppen ellenében, azaz, hogy mi napjainkban „a tartalom problémája a szobrászatban".

A magyar művészeti írókra olyan időszerű kérdések megválaszolása várna, hogy csak egy példát említsünk, miben áll a századunk első évtizedében született mestereink, Mikus Sándor, Vilt Tibor, Borsos Miklós, Kerényi Jenő, Tar István és a többi immár nemcsak beérett termésű, hanem leszűrt tapasztalatú művészetének egyéni és sajátos értéke a magyar és az egyetemes fejlődésben, mi a közös ez életművekben anélkül, hogy mondvacsinált nemzedék szoborcsoportját kívánnók mintázni belőlük. Gyűjteményes kiállítások katalógusainak és válogatott anyagú albumoknak mégoly tartalmas és szellemes előszavai, időnkénti folyóiratcikkek és alkalmi napilapbírálatok, vagy az élő alkotókról sajnálatosan csak ritka kivételképpen megjelenő kis könyvecskék — sosem lesznek képesek, ezeknek a jelenkori művészetünk történetének központi kérdései közé tartozó feladatoknak méltó megoldására — ezt a munkát csak monográfiák végezhetik el, melyek abban a kultúrpolitikai kánaánban fognak publikáltatni, ahol világos lesz a választó vonal a személyi kultuszokat szolgáló reklám és a történeti értékeket ismertető monográfia között.

Így például Mikus Sándorról lassan tíz esztendeje is lesz, hogy egy szép kis könyvet olvashattunk, pedig másfél éve bemutatott nagy kiállításán az egész életműből válogatott gazdag anyag egyharmada immár e könyvecske óta készült — a mester valóban gondoskodik tennivalóról a monográfus számára. Könnyű kézzel nyúlnánk hát a szép és nehéz dologhoz, ha néhány ünnepi sorban az idén hatvanéves szobrász művészetének mégoly tömör méltatását kívánnók is megfogalmazni. Csak egyetlen ötletet szeretnénk itt felvetni és mint egyetlen hangot megütni abból a sokból, amelyek művei nyomán bennünk rezonálnak. Az 1960-i velencei biennálé magyar pavillonjában módunkban volt Mikus-szobrok válogatott kis gyűjteményét is kiállításunkon bemutatni. A velencei sikerről most csak annyit, hogy a következő évben az egyik Velence városa által kiadott naptárban a biennálé illusztrálására a Mikus-kabinet került reprodukálásra, és a nemzetközi sikerre csak annyit, hogy ha impex hivatali packázások lehetővé tették volna, úgy kisplasztikáinak nagyrésze távoli országok gyűjteményeibe kerülvén, hirdetnék ma hírünket a nagyvilágban. Felidézve ezt az emlékezetes találkozását a magyar művésznek az olasz művészeti központban az egész világ művészetével, — kíséreljük meg a mélyebbre hatolást és szembesítsük őt öreg historikus módjára örökifjú ideáljával, Itáliával!

Tudjuk, hogyan járta be valóban mesebeli ifjú vándorlegényként az olasz földet és ismerte meg az olasz népet, hogyan vetődött el Firenzében a Carminébe Masaccio elébe és csodálta meg azokat a freskókat, amelyeket valaha a quattrocento és cinquecento fiatal mesterei mint klasszikus akadémiát tanulmányoztak. Hallottunk kedves történeteket arról, hogyan tért nyugovóra Rómában zsebében néhány soldóval a vatikáni Raffaello Stanzáknak és Michelangelo Sixtinájának hatalmas élményei után a Colosseum óriás árkádjai alatt, mert az örök város e klasszikus szimbóluma hajlékot nyújtott a művész zarándoknak. És tudjuk, hogy életében először jutván némi támogatáshoz, hogyan sietett a munkásművész újból Olaszországba, hogyan sikerült szobrászsegédként bekerülnie a római magyar kollégiumnak otthonról ismerős ösztöndíjas mesteréhez a Palazzo Falconieri Tevere parti műtermébe. És egész életművére jellemző lesz az, hogyan néz szembe az antikvitás és a reneszánsz klasszikus hazájában az egykorú politika diktálta akademizmussal. Világosan kell látnunk, hogy a két háború között Mikus azok közé a fiatal művészek közé tartozott, akik a legtovább tanultak, éltek, dolgoztak Rómában, két és fél esztendőt töltvén legfogékonyabb ifjúi éveiből Itáliában, — ha tehát valamely mesterünknek iskolája volt Róma, úgy az éppen ő, és viszont ha valaki nem skatulyázható be a magyar művészeti irodalomnak a római iskola felirattal felületesen ellátott és kopott varázsú dobozába, úgy az ugyancsak ő. Immár a monográfiára sem kell várnunk, hogy megállapítsuk: a nyugalmas biztonsággal mosolygó művész szeme előtt sem Bernini, sem Michelangelót, sem Donatellót, sem a capitoliumi lovas császárt, sem a ludovisi trónus fuvolás lányát — nem takarta el a futurizmust eláruló novecento kifáradó manierizmusa. Nem klasszicizmust hozott haza Itáliából, hanem a klasszikusokat, örök útitársainkat, az új tartalmaknak új formák felé vezető, ha mégoly széles mégsem sima útján. Itáliába tartó, Itáliából a kavargó nemzetközi művészeti világ élményeivel hazatérő ifjú mestereink számára ez a magisztrális tanulság Mikus Sándor és Itália szépséges találkozásaiból.

Vayer Lajos

Delacroix: Oroszlánvadászat – Chasse aux lions – Охота на львов

DELACROIX KIÁLLÍTÁS PÁRIZSBAN

Eugène Delacroix halálának századik évfordulóját a francia múzeumok ez év nyarára Párizsban nagy emlékkiállítással ünnepelték meg. A Louvre Grande galerie-jában és a salon carré-ban megrendezett ünnepi seregszemle teljes áttekintést ad Delacroix munkásságáról, s több mint ötszáz képen és rajzon mutatja be a romantika legjelentősebb mesterének gazdag, s a XIX. századi francia festészet kibontakozásában oly döntő szerepet játszó oeuvrejét. A kiállításra sikerült egybegyűjteni Delacroixnak a világ minden tájára szétszóródott műveit; a francia múzeumok és templomok mellett 16 ország múzeumai és gyűjtői járultak hozzá kölcsönadott művekkel a rendezvény sikeréhez. Bécs és Brüsszel, Leningrád és London, Stockholm és Tokió mellett a budapesti Szépművészeti Múzeum is szerepel a kiállításon a „Marokkói és a lova" című olajfestményével s a „Vihartól megrettent ló" megragadó szépségű aquarelljével.

A kiállítás rendezésénél a történeti fejlődést tartották szem előtt, a művek lényegében keletkezésük sorrendjében követik egymást. Érdekes és tanulságos együttesben kerültek bemutatásra az egykori Salon kiállításokon 1822—1859 közt együtt szereplő művek. A befejezett művek mellett láthatók a rajzok, tanulmányok, előkészítő vázlatok is, s így az egyes kompozíciók kialakulása, Delacroix művészi törekvéseinek kibontakozása, fejlődésének minden egyes szakasza gazdagon dokumentálva, világos vonalvezetéssel tárul a néző elé.

A korai, kissé még suta próbálkozások s a színész Talma ebédlőjének díszítésére szánt hagyományos jellegű panneauk után a fiatal festő szinte már teljes fegyverzetben, képzelőerejének teljes gazdagságával tűnik fel első, nagysikerű Salon-képével, az 1822-ben kiállított „Dante bárkája"-val. A középkor és költészet ihlette témájával, szenvedélyes kifejezésmódjával, viharos mozgalmasságával e kép a romantika törekvéseinek egyik legkorábbi s legteljesebb festői megvalósítása. A fiatal Delacroixnak már ekkor, az első nagy kompozíciók kapcsán sikerül megtalálnia azokat a művészi eszközöket, melyekkel a kor sajátos mondanivalóját, újra törő, nyugtalan szellemét, érzelmi gazdagságát a leghatásosabban, a legtisztábban szólaltathatja meg. A romantika szellemében fogant s a fiatal nemzedéknek a szabadságért, haladásért való tüzes lelkesedését tükrözi a Salon következő 1824 évi kiállításán szereplő műve, Delacroix talán leghíresebb alkotása, a „Chiosi mészárlás" (Párizs, Louvre), a görög szabadságküzdelem apoteozisa. A fiatal festőt, mint kora legjobb szellemeit, költőit, íróit szenvedélyesen foglalkoztatták az emberi hősiesség példái, a történelmi múlt és jelen mozgalmas eseményei. A huszas-harmincas években készült s a Salon kiállításain sorra bemutatott művek, a „Sardanapal halála", „Görögország Missolonghi romjainál" s végül a júliusi forradalmat dicsőítő „A Szabadság vezeti a népet" hatalmas kompozíciókon drámai erővel, tüzesen lobogó színekkel tolmácsolják Delacroix történelmi vízióit, történeti eszményeit. 1832-ben a festő egy diplomáciai küldöttség tagjaként hosszabb időt tölt Marokkóban s az afrikai élmények, benyomások a következőkben hosszú időn át meghatározzák műveinek tematikáját, szemléletét. A vázlatok, tanulmányok tömege, de a nagyobb kompozíciók, az „Algeri nők", „A tangeri megszállottak", a vadász és lovasképek tanusítják, hogy a festőt nem csupán az exotikum színpompája, elevensége vonzotta, de felismerte s érzékeltetni tudta az afrikai élet ellentmondásait, az európaitól elütő problémáit is. A harmincas évek végétől, jóllehet a romantikus tematika nem igen változik s a festő ihletet legtöbbször még mindig a történelemből, az irodalomból merít, ábrázolásmódjában fokozatosan ellankad a romantika heve, a képszerkezet, a festői előadásmód valamelyest higgadtabb, kiegyensúlyozottabb, a színezés is tompább, bágyadtabb lesz. Kiválóan alkalmas Delacroixnak ez az érettebb stílusa a negyvenes-ötvenes évek nagy monumentális feladatainak megoldásához, a francia nagy dekorátor-festők hagyományait folytató s a kiállításon vázlatokon és rajzokon bemutatott mennyezetképeihez (Louvre, Galérie d'Apollon stb.). A kiállított késői művek közt néhány rendkívül érdekes, erősen egyéni ízű vallásos ábrázolás s néhány szenvedélyes erejű állatkép is szerepel, a néhány bemutatott portréval egy újabb oldalát tárva fel Delacroix páratlanul sokrétű, érzésben és mondanivalóban különösen gazdag művészetének.

Garas Klára

MIKUS SÁNDOR PÁLYAKEZDÉSE

Az 1937-es párizsi világkiállításon Mikus Sándor egy aranyérmet és egy elismerő oklevelet kapott a magyar pavillonban bemutatott kisplasztikáiért. A sok nagyméretű műtárgy között, falképek, üvegfestmények, mozaikok, épületszobrok rengetegében, gépek, textilek, szenzációs látnivalók mellett sokan tán észre se vették ezeket az arasznyi figurákat, a művészeti zsüri mégis felfigyelt szépségükre. A nemzetközi bírálóbizottságban a szakmát — a többiek között — Maillol, Despiau képviselte, érthető tehát, hogy a pályáján akkortájt elindult Mikus Sándor kedvező fogadtatásban részesült. Az egyszerűség, fegyelmezettség, szűkszavúság mellett érvényesülő érzékletesség, kiegyensúlyozottság jellemezte századunk első felének haladó szellemű szobrászatát, a külsőségesen reprezentatív eklektikával szemben meghitt harmóniák, tiszta formák, emberséges hangulatok tűntek fel a szobrászok igényesebbjeinek munkásságában. Ezt a mértéktartást, bensőségességet, szakszerűséget méltányolta a párizsi zsüri Mikus Sándor apró szobraiban, ebből az egészséges plasztikai formarendből, humánus érzékenységből bontakozott ki a későbbiek során mesterünk oly rokonszenves életműve.

Nem volt könnyű a helyzete Magyarországon a harmincas években annak, aki progresszív ízléssel, emberi méltósággal, művészi őszinteséggel közeledett a szobrászat feladataihoz. A plasztikai tevékenység csak akkor jövedelmezett úgy-ahogy, ha konzervatív konvenciókhoz igazodott, a reakciós propaganda szempontjait követte. Az uralkodó körök világháborús emlékműveket, templomi szobrokat, közéleti arcmásokat rendeltek a szobrászoknál, s e megrendelések tárgya nagyjából meghatározta a kifejezés korlátait is. A hivatalosan kötelezővé tett neobarokk akadémizmussal szemben századunk első évtizedeiben ugyan kibontakozott az újítók mozgalma, számottevő térnyerésre viszont ez a mozgalom nem számíthatott, a horthysta kismonarchia, ez a feudális színezetű fasizmus ellenségesen bánt a kulturális szabadságharc minden megnyilvánulásával. Vedres Márk kezdett először a császári és királyi szabványoktól eltérően mintázni, az emberfeletti kosztümös bronzfigurák gyártása idején finom kis aktszobrocskákat alkotni. Beck Ö. Fülöp az éremművészet meghonosítása mellett anyagszerű kőszobrokat faragott saját kezűleg, a mesterségbeli tudás gyakorlati tennivalóinak vállalásával tette nemesebbé a plasztikai megnyilatkozást. Közben a rövid életű Csikász Imre két életnagyságú női aktfigurán az artisztikus felületek, lágy ritmusú térformák megteremtésére is tanulságos példával szolgált. Bokros Birman Dezső a zaklatott ex-

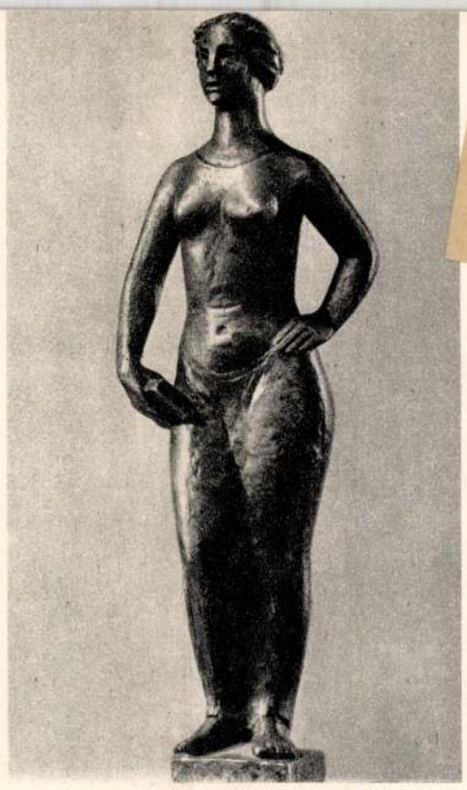

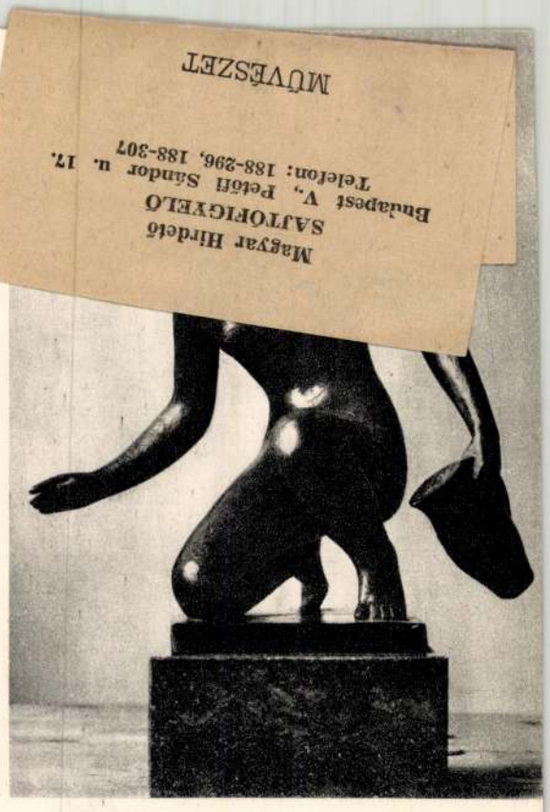

MŰVÉSZET
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

presszivitásra is alkalmassá fejlesztette mintáit, Csorba Géza enyhe stilizálással tette szobrainak zárt formáit még hatásosabbá. Ferenczy Béni kubisztikusan tagoló kompozíciói utóbb nyugalmas monumentalitásba váltottak át. Medgyessy Ferenc az archaikus korok szobrászatára emlékeztető természetességgel rakta fel alakjait, s az érzékiség és primitívség határán tartva szobrait — alakított ki egyfajta korszerű magyar plasztikai stílust.

Mikus Sándor kellő műtörténeti előkészítés után kezdett művészi munkálkodásba. Az imént felsoroltak már megtették sorsdöntő lépéseiket az új úton, nyomukban Mikus Sándor és vele együtt a következő nemzedék több tehetsége — mint például Mészáros László, Vilt Tibor — tisztultabb esztétikai elvekkel készülhetett hivatására. A körülmények szerencsés alakulása úgy hozta magával, hogy Mikus Sándor az úttörők közül Pátzay Pálnál folytathatta tanulmányait, szobrászatunk első megújítói közül annál, aki rendkívül tudatosan, intellektuális körültekintéssel, nagy erudícióval, biztos ítélőképességgel kért részt képzőművészetünk modern törekvései hitelének megalapozásából. Több esztendős itáliai stúdiumai mellett Mikus Sándor pályakezdését talán Pátzay Pál szemlélete, alkotó módszere befolyásolta leginkább. De még e két hatótényező is második helyre szorult az élettől nyert élmények, a valóságra való érzékeny reagálás érlelő ereje, ihlető ösztönzése mögött. Az Olaszországban látott klasszikus alkotások tanulságai, az idősebb barát és tanítómester tanácsai akkor segítették meg igazán Mikus Sándort szobrászi munkája közben, ha a maga legsajátabb mondanivalóit kellett megjelenítenie, a maga és környezete világáról, a munkás hétköznapokról, a kisemberek szokásairól, örömeiről, vágyairól kellett vallania. Bár működésének első szakaszában, a negyvenes évek elejéig műveinek szellemisége, plasztikai hangvétele igencsak közel állt Pátzay Pál akkori teréséhez, a kettejük közti különbség már azidőtt is világosan megmutatkozott. A részletekben tartózkodó, összhatásában nagyvonalú, a felületeken és az arányokban sommázó mintázás — ami azóta is jellemző mindkettőjükre — Pátzaynál szellemes, okos, néha játékos megoldásokat eredményezett, Mikusnál inkább a líraiság, a gyengédség felé vezetett. Az intimitás, a megható szerénység, a magától értetődő ábrázolás, a szeretetre méltó közvetlenség azóta is megmaradt a Mikus-szobrok legvonzóbb tulajdonságának.

Mesterünk munkásságának első évtizedéből van egy tucat kisplasztikai alkotás, néhány háromnegyed életnagyságú figura, mely már árnyaltan, gazdag hangszerelésben adja vissza bensőséges kifejezőkészségét, érzelmes látásmódját. Ma már szobrászatunk történetének maradandó értékei között — a legszigorúbb válogatás után is — fel kell említeni „Mosakodó" (1936), „Mezítlábas nő" (1936), „Hajját fonó nő" (1936), „Harisnyát húzó nő" (1938) című művét. Mindegyik olyan, hogy általa a szobrászat művészi varázsa, intenzív hatásfoka lemérhetővé válik a tájékozatlanabb tárlatlátogató számára is. A műélvezetnek ez az elemi jelentkezése csak valóban meggyőző minőségű műalkotások nyomán tapasztalható, olyan képek, szobrok láttán, melyek hatni tudnak a szívre, nyomot hagynak az érzékek szférájában, jóleső látomásokra gyújtják fel a képzeletet.

Ilyen remeklésekkel találkozva, mind többen rátalálnak a szoborművek sajátos erényeire, a szép műtárgyaknak azokra a különös és megejtő tulajdonságaira, melyek semmilyen más művészeti produkcióban fel nem lelhetők, s éppen ezért teszik becsessé a szobrász képességeit. A Mezítlábas nő például élő valakinek a plasztikai megfelelője, szigorú szimmetriával szerkesztett minta ugyan, szinte architektonikus tömörségű alak, csípőre tett kezével mégis valamely egyéniségre, bizonyos asszonyi eltökéltségre emlékeztet. A Mosakodó (reprodukciója a Művészet 1961. novemberi számában) Mikus Sándornak talán legsikerültebb alkotása, a klasszikus tisztaságú plasztikai rend mintadarabja, a lényeg megragadásának találó esete, a puha gesztusok, alig jelzett mozgásmotívumok kedves együttese. A Hajját fonó : bronzba öntött nyugalom ; merengve foglalatoskodó nő szobra, kerek idomok, érzékies hajlatok artisztikus összehangolása. A Harisnyát húzó a derű, a jókedély megnyilvánulása, mosolyra fakasztó kis zömök figura, melyben mintha édes humor bujkálna. Mikus Sándor nem is kíván többre vállalkozni, műveinek nagy része néhány megszokott szituáció, gyakran megfigyelhető taglejtés, gépiesen vissza-visszatérő tevékenykedés sűrítése. Mindez azonban úgy készül, hogy az élet üde ízei nem vesznek el mintázás közben, a megalkotott szobor nemcsak a látható formákat szintetizálja, de az élmény valódiságát is megőrzi, a gondolatokkal, érzésekkel telt emberi lélek apró rezdüléseit is rögzíti.

Pogány Ö. Gábor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor, 8;
festőművész

KELET-MAGYARORSZÁG

Mikus Sándor köszöntése

Mikus Sándor „Haját fonó nő" című szobra.

Több mint négy évtizede, hogy gazdagít bennünket alkotásaival Mikus Sándor szobrászművész, aki a mai napon tölti be 75. életévét. Szegény munkáscsalád gyermeke, autodidaktaként indult el pályáján. Mintegy 200 elkészült alkotása jellemzi teljesítményét. Eredményeiért két alkalommal Kossuth-díjat, érdemes, majd kiváló művészi címet kapott kormányzatunktól.

Mikus művészetének legvonzóbb erénye a líraiság: szobrai a műélvezet derűs, örömteli, klasszikus korokban honos változatával ajándékozzák meg a szemlélőt.

T. A.

2:54,4, 2. Holik Tímea (NYVSSC) 2:58,9, 3. Tempfli Gabriella (Rába ETO) 2:59,5.

4x50 m gyorsúszó váltó, B: NYVSSC „A" csapata (Gergely, Holik, Nagy, Ormos) 2:18,9 (új országos csúcs), 2. Szolnoki Sportiskola 2:24,7, 3. OSC 2:24,9.

A fiúk versenyében Vinnai József (NYVSSC) versenyzője került döntőbe és az 50 m mellúszásban negyedik lett 0:42,9-cel.

Szokol Károly

a megyei tanács lapja

: 11-277, 11-425, 11-525, 11-846.
n: 4401 Nyíregyháza, Pf.: 47
iáza, Zrínyi Ilona u. 3—5.
'velő: 10-003. Pf.: 25

ivatalnál, a kézbesítőknél.
rint
lunk vissza

—2058

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor szobrászművész

PEST MEGYEI HÍRLAP

1976 AUG 11

1978. AUGUSZTUS 11., PÉNTEK

1021

Derű és méltóság

Mikus Sándor köszöntése

Ma hetvenöt esztendeje annak, hogy Mikus Sándor a *Göd* és *Sződ* közötti *Ilka majorban* megszületett. Nagyapja, Mikus Márton *számadó juhász*. Édesapja erdőkerülő. Szegény munkáscsaládból emelkedett országos hírű szobrászsá. Az 1937-es párizsi világkiállításon aranyérmet kapott műveiért. Kormányzatunk kétszer is Kossuth-díjjal és a Kiváló Művész címmel tüntette ki.

Szívesen emlékezik ifjúságának élményeire, amelyek később, évtizedek után szoborrá, éremmé, emlékművé lettek — több száz alkotás. Felidézi a gödi mezítlábas estéket. Itt nézte ámulattal a fehér ökröket, amit a gémeskút vizéből ittak. Innen őrzi emlékeiben szemüveges édesanyját, a fésülködő nőt, a szénhordó fiút és a dunai evezősöket.

A mester Család a strandon című alkotása

Mindig megőrizte józanságát, a megpróbáltatások és a szegénység idejében is. Ez a józanság mértékké és méltósággá lett szobraiban, amelyeknek háttere a tehetség és a jó lelkiismeret. Belső szükségletből az egyszerű emberek, a munkások szobrászává lett. Az ő társuk volt és maradt. Művésszé emelkedett fel értük. Minden alkotásán érezzük azt az érlelt, érett szimmetriát, mely életének rendje. Minden műve csöndesen mosolyog, de nem az arc, hanem maga a forma. E telítettség emberi jószándékának tükre; stabilitás, erő, nyugalom, derű. Az külön varázsa, hogy minden műve visszafogottan szemérmes. Szobraiban nem mindent használ fel hétköznapjaink gazdagságából. Tartalékol — nem óvatosságból, hanem bőségből.

Életműve az élet teljessége. Sem a szenvedés, sem az öröm nem billentette ki egyensúlyából, melynek mindegyik állomása mű: új szobor. Ez a belső állapot, csöndes, állandó szemlélődés és cselekvés — Mikus Sándor lényege. Pályáján ismeretlen fogalom a megingás, s tudatos, tudata építi érmeinek, szobrainak, emlékműveinek mérettől független monumentalitását.

Szűkebb hazájához, Pest megyéhez mindig hű maradt. Vecsésen, Abonyban felállított felszabadulási emlékművei, a szigetszentmiklósi „Dalosok", a váci „Korsós nő" és a gödi bronzaktja tanúskodik erről. Most készítette el az Április Lajos emléktáblát, Visegrád számára. Őszintén kívánjuk, hogy derűjének és egészségének teljében új szobrokkal gazdagítson bennünket.

Losonci Miklós

1978. AUG

St

Az augusztusi légi parádé elő

Minden év augusztus 10-én reggel kilenc órakor Dunakeszin percnyi pontosságal megkezdődik a repülőtéren a felkészülés alkotmányunk születésének méltó megünneplésére. Felsorakozik a kisegítő állomány, az MHSZ budapesti sportrepülő klubjainak növendékei, majd *Kiss László* műszaki vezető tart eligazítást.

— Ébresztő reggel hatkor, fél hétkor reggeli, a napi időjárás-elemzés után ti fogjátok kiszolgálni a fel-leszálló gépeket. Tizenkettőtől egyig ebéd, este hatig szolgálat, vacsora után két óra szabadfoglalkozás, és este tízkor takarodó.

Máris oszoljt vezényel, hiszen tíz órára beérkeznek az ország különböző repülőtereinek gépmadarai. *Katona Lajos*, a Vízügyi Repülőszolgálat pilótája, hosszú éveken át vitorlázó oktató volt, kollégája, *Kurunczi István* is sportrepülőként kezdte pályafutátását. A motoros műrepülő négyes kötelék egyik tagja volt, ma hivatásos pilóta.

A látvány pillanata

— Miért kell a szakavatott, rutinos sportembereknek, hivatásos pilótáknak, és katonatiszteknek ilyen hosszú felkészülési idő ahhoz, hogy egyszer elhúzzanak a Duna fölött — kérdem *Börczi Gyula* őr-

Berepülésre készítik el

öt perces zárt kötelékben történő repülést igényel. *Dunakeszin startolnak*, elrepülnek Budapest és a Duna fölött, majd visszatérnek Dunakeszire. Például a földről csak annyit látni, hogy öt motoros gép húzza a transzparenst tartó öt vitorlázógépet. Ez azonban nem ilyen egyszerű. Elöl megy *Szabó Pál*, a kötelék vezetője. Vontatja *Halmágyi Józsefet*, a MALÉV-klub vitorlázórepülőjét. Őt követi *Berlánszki Iván* és *Szilágyi Zoltán*. *Berkes Miklós Nyirő Lajost* húzza, *Oláh Endre Szilágyi Zoltánt*, és *Sebes Attila Tetzl Györgyöt*. A vitorlázórepülőknek tizedmásodpercnyi pontossággal kell követniük a motoros gép minden mozdulatát. Nem szabad sem alá, sem fölé repülniük.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 AUG 10

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

Mikus Sándor
szobrászművész
1021

Mikus Sándor köszöntése

Több mint négy évtizede, hogy gazdagít bennünket alkotásaival Mikus Sándor szobrászművész, aki most tölti be 75. életévét. Mint szegény munkáscsalád gyermeke, autodidaktaként indult el pályáján, s tehetségével harcolta ki azt a támogatást, amelynek segítségével végképp a művészi hivatás mellett dönthetett. A harmincas években már elismerő kritikák, tekintélyes díjak kísérték szereplését; az 1937-es párizsi világkiállításon bemutatott munkáit aranyéremmel tüntette ki a zsüri. Életútján a munka és a siker azóta is kitart mellette: mintegy 200 elkészült alkotása — kisplasztikák, érmek, köztéri szobrok vegyesen — szám szerint is imponálóan jellemzik teljesítményét. Eredményeiért két alkalommal Kossuth-díjat, érdemes, majd kiváló művészi címet kapott kormányzatunktól.

Művészi világának egysége abból a viszonyból fakad, amely őt egész munkássága folyamán a magyar szobrászat hagyományaihoz, valamint környezetének eseményeihez és embereihez fűzte. A szobrászat múltjának klasszikus tanításaiból indul ki, ám az általános eszményeket kezdettől fogva szűkebb valóságának, társadalmi osztályának vonásaival ruházta fel, tette érzékelhetővé. Az egyszerű formákhoz az egyszerű emberek ábrázolása vezette el, lakonikus megoldásait konkrét élmények hitelesítik.

Mikus művészetének legvonzóbb erénye a líraiság: szobrai a műélvezet derűs, örömteli, klasszikus korokban honos változatával ajándékozzák meg a szemlélőt. Bennük a művészi minőség harmonikus szépséggel párosul — láttukon nemcsak az elme lesz pallérozottabb, de a szív is megleli a maga vigasztalását. Intimitásában az ember örök óhajai, humanizmus és harmónia iránti vágya, a társadalmi együttélés értelmébe vetett hite nyernek kifejezést, míg természetessége annak az igazolása, hogy sosem a látványos tettek, hanem a kis dolgok, a hétköznapok apró helytállásai viszik előre a világot. Az emberség ereje, s az abban rejlő erkölcsi és esztétikai szép hatja át politikai emlékműveit is, jó példát szolgáltatván arra, hogy a mai hősábrázolás olyan érzelmi mondanivaló útján is lehetséges, amely nem a fizikai küzdelem, az erőkifejtés motívumaiból indul ki.

Mikus Sándor „Haját fonó nő" című szobra

Kívánjuk, hogy a kiváló mester, akinek — Illyés Gyula szavaival szólva — „törékeny és engedő" figurái nemcsak a tűnő pillanatok, de a megtartó emberség szimbólumai is, még sokáig, jó egészségben munkálkodjék mindnyájunk örömére.

Tasnádi Attila

HÁZ

Hétvégi ház eladó. Keleti-főcsatorna H—59-es telek. „Fúrt kút van" jeligére a kiadóba.

Kertes családi házamat elcserélem 2 szobás szövetkezeti lakásra. Debrecen, Tátra u. 21.

Házat vennék 50 000 Ft készpénzzel + havi részlet vagy OTP-törlesztéssel. „Vidék előnyben" jeligére a kiadóba.

Eladó 2 szobás, komfortos szép kertes családi ház, sok mellékhelyiséggel. Azonnal beköltözhető. Kurucz u. 37.

Elcserélem boldogkerti kertes házam bérházira, I. emeletig. Különbözetet fizetek. „Szép fű" jeligére a kiadóba.

Elcserélném nagy eladó házam kertes házamat családiházhoz belső ülésre. Debrecen, Gábor Áron u. 42. Csapókert.

Hajdúszoboszlón, a Keleti-csatorna partján víkendház eladó (N3). Érdeklődni Debrecen, Ságvári u. 9. fszt. 1.

Csapókerti háromszobás és 300 négyszögöl gyümölcsös kondorosi gyümölcsösért cserélnék másfél szobás bérházira. „Gépkocsit beszámítok" jeligére a kiadóba.

Nagyerdei, gázfűtéses, leválasztott fél villa eladó, cserelakással beköltözhető. Komlósi út 64., dr. Simonné.

LAKÁS

Egyszobás, összkomfortos szövetkezeti lakás eladó. Tanácsköztársaság útja 25. I. 4. Érdeklődni: délelőtt csütörtökön és pénteken.

Azonnal beköltözhetően eladó üdülőövezetben 2 szobás, összkomfortos, I. emeleti társasházi lakás garázzsal. „Nagyerdei kert." jeligére a kiadóba.

180 000 + OTP-átvállalással földszinti lakást keresek Debrecenben. Részletes tájékoztatást „Sürgős 045" jeligére a Nyíregyházi Lapkiadóba kérek.

Elcserélném Miskolc

APRÓ

2 szobás szövetkezeti lakás eladó. Kp. + OTP-átvállalással. „Azonnal beköltözhető" jeligére a kiadóba.

Elcserélném 2 szobás, összkomfortos, nagy erkélyes, 4. emeleti, tanácsi lakásom földszinti, esetleg I. emeleti másfél szobás tanácsira. Tanácsköztársaság útja 52. IV. 16.

Tanácsköztársaság úti 2 szobás, étkezős, nagy erkélyes szövetkezeti lakásom elcserélem hasonló tanácsi vagy másfél szobás étkezős szövetkezetire. „Második emelet" jeligére a kiadóba.

Karácsony Gy. utcai, IV. emeleti, háromszobás szövetkezeti lakás azonnal beköltözhetően eladó. Irányár: 350 ezer + OTP. „Nyugati fekvésű" jeligére a kiadóba.

INGATLAN

200 négyszögöl telek, fiatal gyümölcsössel eladó (Pac). Érdeklődni: Debrecen, Homokkert u. 16.

Pacon szép fekvésű zártkertben beállt gyümölcsössel 200 négyszögöl telek, építési engedéllyel és építőanyaggal eladó. Ajánlatokat „50 000" jeligére a kiadóba kérem beadni.

Vámospércshez 3 km-re a Bagaméri útfélen, Csuth Lajos-féle 2. sz. tanya eladó.

ALBÉRLET

Különálló szoba, konyha, spájz kiadó. Vasárus u. 9. Kisállomás mögött.

Kettő fiú egyetemi hallgató részére bútorozott szoba kiadó. Veszprémi u. 4., Tóth.

ÁLLÁS

Beteg édesanyám mellé napokra gondozót keresek. Érdeklődni délután 5

nyesnek eladó. Debrecen, Görög u. 5.

Oldalkocsis IZS motorkerékpár eladó. Tanács u. 17. IX. 53. Dobozi-lakótelep.

Felújított NO 3000-es Robur tehergépkocsi eladó. Érdeklődni Debreceni Bőripari Szövetkezet gépkocsi-előadójánál, Vikár Béla u. 4. szám.

HÁZASSÁG

50 éves, 165 cm magas özvegy vagyok, korban hozzám illő, komoly életfelfogású, egyedül élő szakmunkás férfi ismeretségét keresem házasság céljából. Csak kézzel írott, részletes levélre válaszolok. „Kalandorok ne írjanak" jeligére a kiadóba.

Kocsival rendelkező 32 éves, 172 cm magas, nőtlen gépkocsivezető megismerkedne házasság céljából hízias, dolgozó lánnyal vagy elvált asszonnyal 28 éves korig. „Jöjj hozzám" jeligére a kiadóba.

25 éves, 170 cm magas, érettségizett lány társaság hiányában megismerkedne magas, komoly férfival házasság céljából. „Harmónia 44 165" jeligére a Hirdetőbe.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 11-896.

ÁLLAT

Két kis cicát adnék állatbarátnak. Kissné, Cserepes u. 5.

EGYÉB

Parkettázást, parkettacsiszolást, -lakkozást, szőnyegpadló-, műanyagpadló-ragasztást garanciával.

Debrecen, Homokkert u. 17.

eladó. Dózsa 93.

Dolgozókat

A Gabonaforgalmi és Malomipari V. debreceni malomüzeme egy és három műszakos munkakörbe fizikai dolgozókat keres, ugyanide keres még éjjeliőri beosztásba férfi dolgozókat.

A Hajdú-Bihar megyei Víz- és Csatornaművi Vállalat központi telepére lakatos, hegesztő, autószerelő szak- és betanított munkásokat alkalmaz. Jelentkezés: Debrecen, Hét vezér u. 19—21.

Felveszünk gépkocsivezetőket, áruértékesítőket, autóbuszvezetőt, hűtőgépházi betanított munkára segédmunkásokat és feldolgozáshoz, csomagoláshoz női dolgozókat, valamint hűtőrakodókat. BARNEVÁL, Debrecen, Diószegi út 1.

1978. szeptember 1-i belépéssel — építőipari technikumi végzettséggel — szakoktatót felvesz a Péchy Mihály Építőipari Szakközépiskola. Pályázatokat az iskola címére (Debrecen, Varga u. 5.) kérjük augusztus 20-ig beküldeni.

Szabó szövetkezet raktári adminisztrációban jártas női munkaerőt felvesz. Jelentkezés: Debrecen, Barna u. 2. sz. alatt.

MHSZ Gépjárművezető-képző Iskola napi 4 órai elfoglaltsággal takarítónőt vesz fel. Jelentkezés: Debrecen, Vágóhíd u. 20.

Takarítónőket, eljárót augusztus 16-i belépéssel felveszünk. Irinyi János Élelmiszer-ipari Szakközépiskola, Debrecen, Irinyi u. 1. Jelentkezés a gondnoknál.

Konyhai kisegítőt és főzőnőt alkalmaz a Gyengénlátók Általános Iskolája és Nevelőotthona, Debrecen, Lóverseny u. 3.

Szociális intézmény házi gondozó szolgálata egy műszakban gondozónőket vesz fel, valamint nyugdíjas munkavállalót napi 4 órában (Szabó Kálmán utcai Öregek Klubja) felügyelői beosztásba. Jelentkezés: Pallagi út 9., főnővérnél.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor

ZALAI HÍRLAP

Kossuth-díjas szobrász-művész

1978 AUG 13

8

1021

Mikus Sándor: ANYASÁG

Hetvenöt éve, 1903. augusztus 11-én született Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrász, kiváló művész, a Képzőművészeti Főiskola tanára, a Magyar Képzőművészek Szövetségének elnöke. Munkásságát a lágyan hajló felületek fényhatásait érvényre juttató kisplasztikái, arcmásai, emlékművei — Petőfi-szobrok Csepelen, Ózdon, Steinmetz kapitány szobra Budapesten, Jurisich Miklós szobra Kőszegen — fémjelzik.

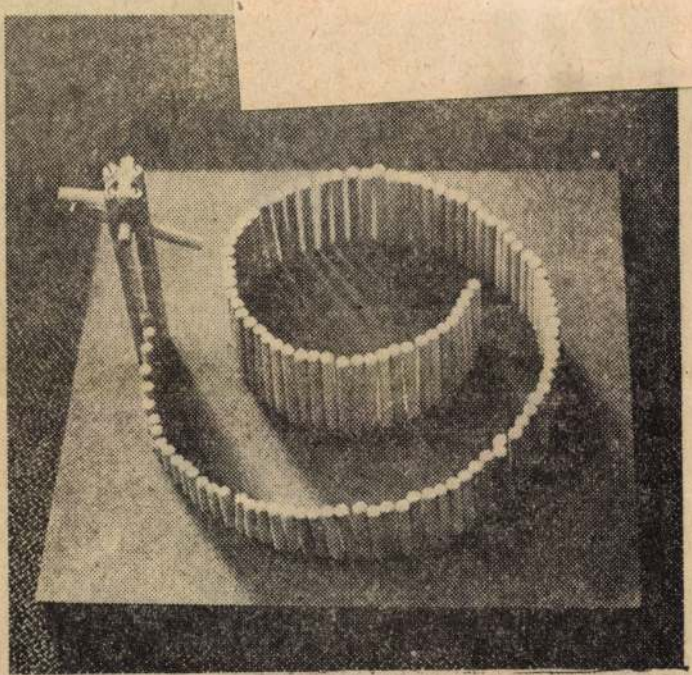

Mikó Sándor játszótérre készült munkája

Keresztúry Dezső:

Az oroszlán meg a kislány

Az oroszlán nem hirdeti,
hogy oroszlán: nem kell neki
fegyver: állkapcsa, karma
ereje, nagyhatalma.

Szimata jelzi: valami
jön már ínyét csiklandani;
egy kisleány, már ott is ül
mellette félelmetlenül.

Te oroszlán vagy? — kérdezi
és énekel, mesél neki
az oroszlánról, aki szelíd,
szereti embertársait.

Bátorságánál is nagyobb
a fény, amely szeméből ragyog.

Mikus Sándor, szobrász

B. R. Zs.: Önma

Esti Hí

2.

Önmaga mestere volt

MIKUS SÁNDOR 75 ÉVES

A fésülködő nő

Kitűnő alkotót, nagyszerű embert köszöntünk 75. születésnapján: *Mikus Sándor* szobrászművészt. Élete, munkássága az önmegvalósítás szép, követésre érdemes példája.

A művészetek iránti érdeklődés már ifjúmunkás korában fölébredt benne. Az Egyesült Izzó motorszerelőjeként szabad idejében rajzolgatott. Vázlatait baráti tanácsra elvitte *Pán Artúr* szabadiskolájába. A mester kedves szavakkal biztatta, ám ennél is nagyobb ösztönzést adtak számára azok a tanulmányfejek, amelyeket a Lehel úti műteremben látott. Maga készítette szerszámaival fába faragta egyik munkatársa portréját. Ezt a fejet látta meg az Egyesült Izzó katólaboratóriumának vezetője, *Pfeifer Ignác*, s fölajánlotta, hogy havi száz pengővel támogatja a tehetséges fiatalembert. Ebből az ösztöndíjból jutott ki először Firenzébe, majd Rómába. Itt ismerkedett meg a művészetekkel. És bár *Pátzay Pál* előzékenyen műtermébe engedte és biztató szavakkal irányította — Mikus Sándor mindvégig önmaga mestere volt.

Az 1930-as velencei biennálén kiállították egy művét. Első budapesti tárlatát 1932-ben rendezték az Ernst Múzeumban. A sok sikeres bemutatóból is kiemelkedik az a tárlat, amelyet 1974 tavaszán rendezett a Budapesti Történeti Múzeumban, s ahol csaknem teljes életművét fölsorakoztatta. Mikus Sándor harminc éven át tanított a Képzőművészeti Főiskolán. Művészgenerációk nőttek ki a keze alól. Okos, jó mester volt, olyan, aki megtanította, megszerettette növendékeivel a szobrászmesterséget, ám sohasem erőszakolta rájuk saját művészi felfogását, látásmódját.

Mintegy ötven szobrát állították fel köztéren, alkotásai eljutottak Finnországba és Dzsakartába is. Mikus Sándor művei harmónikus lényének kifejezői. A szépet, az emberit ábrázolja mindenki számára érthetően, befogadhatóan. Legkedvesebb szobrának a Számláló kislány című kompozícióját tartja. Legújabb, leleplezésre váró munkája Henry Dunant, a Nemzetközi Vöröskereszt alapítójának emlékére készült.

Most, amikor 75. születésnapja előtt tisztelgünk, további hosszú alkotó éveket, jó egészséget kívánunk a mesternek. **B. R. Zs.**

Az Elnöki Tanács Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművésznek születésnapja alkalmából, kiemelkedő alkotó és művészetpedagógiai munkássága elismeréséül a Szocialista Magyarországért Érdemrendet adományozta. A kitüntetést tegnap adta át dr. Molnár Ferenc kulturális államtitkár.

Ma véget ér a nyári vásár

Gyorsmérleg a forgalomról

Ma befejeződik a kedvezményes nyári vásár.

— 280 millió forint értékű árut kínáltunk megvételre — tájékoztat *Kovács Jenő*, a Centrum Áruházak kereskedelmi igazgatója —, s ebből eddig, eredeti áron számítva 185 millió forint értékű kelt el.

Összesen — a mérsékelt árakat alapul véve — 120

ban — mint a kereskedelmi igazgató elmondta — hatszáz nyugdíjas dolgozó segítette a nagy forgalom *zavartalan lebonyolítását*. Sok egyetemi hallgató és gimnáziumi tanuló vállalt kisegítő munkát a nyári vásár idején.

Tájékoztatást kértünk a Skála Szövetkezeti Nagyáruház igazgatóhelyettesétől, *Árvay Tivadartól* is. Budapesten a Skála 48 millió forintos készlettel kezdte a vásárt.

22 millió forint értékű árucikk talált vevőre, az engedmény összege 8 és fél millió forint.

A forgalom itt is a tavalyihoz hasonló volt. Igen sok farmerruha fogyott. Kedveltek voltak a különféle pamutpólók, a blúzok, a kötött és a karton anyagokból készült női ruhák, a világos színű férfinadrágok s a könnyű vikendcipők. Iskolaköpenyből is igen sokat adtak el.

— A zsúfoltság csökkentéséért *pavilonokat állítottunk fel* az áruház közelében, a Fehérvári úti piacon is — mondta az áruház igazgatóhelyettese. — Sok nyugdíjas és adminisztratív dolgozónk segített a vevők kiszolgálásában.

1021

Egy szobor feltámasztása

Tavaly, a Hatvani Galériában rendezett kiállításának megnyitóján Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész odafordult a városi vezetőkhöz.

— Van itt Hatvanban egy szobrom, a Kígyóölő férfi. Bronz. Még 1963-ban mintáztam. Mit tudtok róla?

Kapásból válaszolt rá valaki.

— A pártszékház udvarában állították fel. Igaz, hogy szűkös a hely, nincs rálátás, meg a forgalomból is kiesik, de hát oda tervezték.

A művész szemében ... dett.

— Vigyétek ki a szabadba. Kis térre, iskola elé. Hogy éljen. Egy műalkotás akkor lélegzik, akkor funkcionál, ha emberekkel találkozik ...

Mivel a város nem bővelkedik ízlésformáló, eszmei mondandót közvetítő köztéri szobrokban, s mert hogy Mikus Sándor fején találta a szeget, kritikus megjegyzése nem maradt nyomtalanul. Annál kevésbé, mivel az érintett mű valóban kettős értékű, kettős jelentésű. A kígyóval küzdő, vándzsás férfi Mikusra jellemző, klasszicizáló mozgásvilága, az emberalak nemesen egyszerű szépsége elzés is: az örök jó győzelmének kifejezése.

Hogy ki, s mit tett a majdnem három méter magas kompozíció feltámasztása, újjászületése végett? Ne firtassuk most. Fontosabb a tény. A szükséges formaságok rendezése. S hogy a Kígyóölő férfi bronzfigurája kútszerű, körmedencés talapzatával együtt „kiköltözött" a pártszékház szűkös, zárt udvarából. Akik pedig május elsején a Horváth Mihály utca elején sétálgattak, már szembetalálkozhattak vele az egyik új lakótömb pázsitos, üdezöld öblén.

Maga szobor nem nagy méretű. Mint ahogyan Mikus legtöbb műve a kisplasztika határán mozog. De hatásban megnöveszti a belőle áradó szellem, megnöveszti az alkotói hevület izzása, megnöveszti a téma, amely igaz volt tegnap, igaz ma, s igaz lesz mindaddig, amíg ember él a földön. S ameddig a művészek formáló kedvének, indulatának központjában úgy él a humánum, ahogyan kitölti a hetvenen túl is fáradhatatlanul alkotó Mikus Sándor egész életművét.

Egy mű újjászületett Hatvanban. Most már a folytatást várjuk. A magatartást, ízlést formáló, széles tömegekre ható új köztéri alkotásokat.

(moldvay)

Holnapunk hordozói

Interjú: Kecsmár Ilonával, a KISZ KB osztályvezetőjével

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága 1978. március 17-i ülésén többek között megtárgyalta a KISZ-nek a szakmunkástanulók körében végzett munkája tapasztalatait, és határozatot hozott a feladatokról. Hazánk kétszázhatvanöt szakmunkásképző iskolájában több mint százhatvanezer fiatal készül arra, hogy az ipar és a mezőgazdaság számos ágazatában képzett szakmunkásként álljon a termelésbe. Korosztályukban a magyar ifjúság legnagyobb rétegét képviselik. Társadalmunk számára egyáltalán nem közömbös, hogy milyen indítással, milyen útravalóval, milyen tudással és szakismerettel felvértezve hagyják el az intézményeket.

*

— Tudomásunk szerint a KISZ-KB első ízben tűzte napirendre és tárgyalta meg ily sokrétűen a szakmunkásképzés és a szakmunkástanuló fiatalok helyzetét. Miért most került sor erre az elemző vizsgálatra?

— Társadalmunk átrétegeződése, munkásosztályunk utánpótlásának nevelése, munkaerőhelyzetünk indokolttá teszi, hogy az elkövetkező években jobban foglalkozzunk ezzel a réteggel. Szakmunkásképzésünk dinamikusan fejlődik. Az utóbbi tíz esztendőben társadalmi-gazdasági helyzetünk fejlődése nyomán javult a szakmunkásképző iskoláink helyzete. Arra is lehetőségünk volt, hogy a KISZ sajátos szemszögéből vizsgálhattuk tanulóifjúságunk helyzetét, s ezen belül a szakmunkástanulók rétegére jellemző differenciáló tényezőket is elemezhettük.

— Miben történt előbbrelépés, milyen eredményekről lehet számot adni?

— Végzős nyolcadikosaink fele szakmunkásképző iskolákban folytatja tanulmányait, kétharmad részük fizikai dolgozók gyermeke. Képzésük 1969 óta középfokú oktatási rendszerünk szerves részévé vált, és ez jelentős eredmény. Az 1972-es párthatározat pedig gyorsította is ezt a folyamatot, és az 1975—76-os tanévtől kezdve már megvalósult az egységes szakmunkásképzés.

— A legfontosabb oktatáspolitikai kérdésekben tehát egészséges erjedés tapasztalható. De, bizonyára gondok, problémák is mutatkoztak?

— Ma még korántsem kielégítő a képzés, a nevelés tárgyi, technikai színvonala. Még mindig kevés a korszerű, jól felszerelt tanműhely. Az üzemekben például a tangépek csaknem ötven százaléka húsz évnél idősebb. A szakmát tanulóknak több mint hetven százaléka bejáró, ingázó fiatal, és a kollégiumi férőhelyek száma alig harmincezer. „Örökzöld" probléma a beiskolázottak felkészültségi foka és feltűnően kevés a lány tanuló.

— A szakmunkástanulóknak, vagyis: a munkásosztály utánpótlásának neveléséből a KISZ eddig is jelentős részt vállalt. Most, a KB-ülés után milyen további sürgős és fontos tennivalók fogalmazódtak kon, Ugyancsak tovább ki vánjuk fejleszteni a Szakm kiváló tanulója versenyeke Emelnünk kell pályaválasz tási propagandánk színvona lát. Egyre több, képzetteb propagandistára lesz szüksé günk az iskolai KISZ-szerve zetekben is.

— A szakmunkástanuló nak, mint diáknak és mun kásnak kötelességei mel lett jogai és érdekei i vannak. Ilyen esetben mi lyen úton-módon tud KISZ közvetve vagy köz vetlenül tenni a szakmun kástanulóért?

— A KISZ-KB ülése a elemzések és a határozato mellett javaslatokat és ajánlásokat is elfogadott. Eze egy része éppen a szakmun kástanulók érdekvédelmé szolgálja. Tudjuk például hogy ezek a fiatalok má kezdettől fogva szakszerveze ti tagok, és a felnőtt dolgo zókkal azonos jogaik vannak Kezdeményezzük a SZOT nál, hogy a sajátosságoka figyelembe véve határozzá meg az iskolai és munkahe lyi tanuló szakszervezeti bi zalmiak feladat- és jogköré Szorgalmazzuk, hogy a szak munkástanulókat még ir kább vonják be a munkahe lyi, közéleti tevékenységb hogy minél előbb „tanulják értsék, becsüljék az üzemi de mokráciát. Végül, de ne utolsósorban azt hiszem, a is idetartozik: kérjük az Ok

---

MÁJUS 8-A — a Vöröskereszt világnapja. 150 évvel ezelőtt, ezen a napon született Henry Dunant, a földrészeket átfogó humanista mozgalom kezdeményezője. Ezért emlékeznek meg az idei világnapon Dunantról is világszerte.

Henry Dunant személyes

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 340-726
1978 AUG 11
DAILY NEWS
Sándor Mikus

1021

Zum 75. Geburtstag von Sándor Mikus

Skulpturen von harmonischer Schönheit

Sándor Mikus: „Zählendes Mädchen".

Der ungarische Bildhauer Sándor Mikus, Kossuth-Preisträger und Hervorragender Künstler, begeht am 11. August seinen 75. Geburtstag. Er arbeitete in den Budapester Vereinigten Glühlampenwerken, als er eines Tages seine in der Freizeit entstandenen Zeichnungen in eine sog. freie Malerschule brachte. Während der Leiter, Artur Pán, den anderen Schülern die Zeichnungen zeigte, bewunderte Sándor Mikus Büsten aus der Klassik und Renaissance, die als Modell dienten. Er achtete nicht mehr auf die begeisterte Beurteilung seiner Zeichnungen durch Artur Pán, sondern beschloß, Skulpturen zu schaffen.

Zu Hause angekommen, schnitzte er aus Holz den Kopf eines seiner Kollegen. Das aus dem Holz meisterhaft herausgearbeitete ausdrucksvolle Männergesicht gehört jetzt zu den wertvollsten Schätzen seines Ateliers. Als nächstes formte er eine Plastik aus Lehm, die seine Großmutter darstellte. Auch diese Skulptur, ein charakteristisches, sanftes Matronengesicht, ist eines seiner liebsten Stücke.

Das alles spielte sich im Jahre 1927 ab. Er arbeitete in mehreren Berufen, als Mechaniker und Tischler, in den Vereinigten Glühlampenwerken montierte er Maschinen. Die Meißel für seine erste Holzskulptur hatte er noch selbst angefertigt. Der Maler Aurél Bernáth bemerkte zu dieser Figur: „Sie werden nicht mehr Maler werden."

Der Bildhauer Pátzay, der die Skulptur der Großmutter sehr hoch einschätzte, erlaubte Sándor Mikus, in seinem Atelier zu arbeiten. Dort erlernte Mikus die Grundlagen der Bildhauerei.

Als der Leiter des Forschungslabors der Vereinigten Glühlampenwerke die Holzbüste sah, bot er Mikus an, ihm monatlich 100 Pengő zu zahlen. Das entsprach damals einem Monatslohn. Dieses Stipendium ermöglichte es Mikus, nach Florenz und Rom zu reisen, wo er eigentlich zum ersten Mal Bekanntschaft mit der Kunst machte. Als er aus Rom zurückgekehrt war, mietete er sich ein Atelier.

Seine erste Ausstellung im Jahre 1932 im Budapester Ernst-Museum brachte ihm bereits bedeutende Anerkennung in der Presse, die Hauptstadt kaufte auch Skulpturen von ihm an. Seine nächste Ausstellung wurde ebenfalls im Ernst-Museum veranstaltet, aber im Schatten der historischen Ereignisse hatte sie kaum Besucher: Sie fiel zeitlich mit der Annexion Österreichs durch Hitlerdeutschland zusammen. Seine dritte Ausstellung fand 1941 in der Tamás-Galerie statt, dabei verkaufte er fast alle seine Arbeiten. Noch frisch in Erinnerung haben die Besucher die umfassende Ausstellung im Budaer Burgpalast im Frühjahr 1974.

Das Oeuvre von Sándor Mikus besteht aus rund 200 Skulpturen, von denen rund 50 in Ungarn und im Ausland (z. B. Finnland und Indonesien) öffentliche Plätze schmücken. Sie sind Ausdruck des harmonischen Wesens ihres Schöpfers. Sándor Mikus stellt das Schöne schön dar, für jeden verständlich. Zumeist sind es Gestalten junger Mädchen, allein oder in Gruppen, mit harmonischen Bewegungen. Seine liebste Arbeit ist die Aktfigur eines Mädchens mit dem Titel „Zählendes Mädchen". Sándor Mikus erhielt zahlreiche ungarische und ausländische Auszeichnungen, so bereits 1937 eine Goldmedaille auf der Pariser Weltausstellung.

Suzanna Bajko-Révész

achrichten

NEWS Freitag, 11. 8. 1978
12. Jahrgang, Nr. 156 4 Ft

BEIRUTER WAFFENSTILLSTAND NOCH BRÜCHIG

Beirut. In der Nacht kam es ungeachtet eines am Abend proklamierten Waffenstillstandes in dem Stadtteil Ein Rummaneh zu einem dreistündigen Gefecht mit Panzern, Raketen und Granatwerfern.

Bei Tagesanbruch begannen die syrischen Truppen in dem größten Wohngebiet Beiruts, Aschrafije, mit dem Truppenrückzug, um weitere direkte Konfrontationen mit den rechten Milizen zu vermeiden. Dies sei Teil eines Stufenplanes der libanesischen Regierung zur Beendigung der Feindseligkeiten zwischen syrischen Verbänden der arabischen Friedenstruppe und den rechtsgerichteten Milizen.

Am Donnerstag kam es zu einer neuerlichen rund 20minütigen Schießerei zwischen Syrern und christlichen Milizen, als die syrischen Soldaten vereinbarungsgemäß Stellungen in Aschrafije räumten. Über den Hergang des Zwischenfalls waren keine zuverlässigen Angaben zu erhalten.

In der zweiten Phase des Stufenplanes soll informierten Kreisen zufolge der seit dem 1. Juli gesperrte Hafen Beiruts wieder geöffnet werden. Endziel des Planes sei es schließlich, die Hauptstadt völlig zu entmilitarisieren und zur „offenen Stadt" zu erklären. Libanesische Sicherheitskräfte sollen zunächst in Aschrafije regelmäßig patrouillieren, um sicherzustellen, daß die christlichen Milizen sich nicht mehr bewaffnet in der Öffentlichkeit zeigen.

Beobachter allerdings messen den zur Verhinderung neuer Zusammenstöße zwischen den syrischen Truppen und den rechten Milizen angeordneten

Konferenz ziges edensforum

lage der Anerkennung des Rechts aller Staaten dieser Region auf unabhängige Existenz und Entwicklung", heißt es in dem Kommentar, der die Genfer Konferenz als einziges Forum für eine Friedensregelung im Nahen Osten bezeichnet. Die unaufhörliche Sabotage dieser Konferenz und Separatabmachungen können nur zu einer weiteren Verschlimmerung der Spannungen im Nahen Osten mit allen sich daraus ergebenden Konsequenzen führen, heißt es in dem von S. Losew signierten Kommentar.

Jerusalem (Reuter/DPA) — Das israelische Kabinett trat am Donnerstag in Jerusalem zu einer Sondersitzung zusammen, um sich von Ministerpräsident Menachem Begin über den Stand der Bemühungen um eine Verhandlungslösung im Nahen Osten nach dem Besuch von US-Au-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 AUG 17

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

Mikus Sándor, Kossuth díjas szobrászművész

1021

Mikus Sándor köszöntése

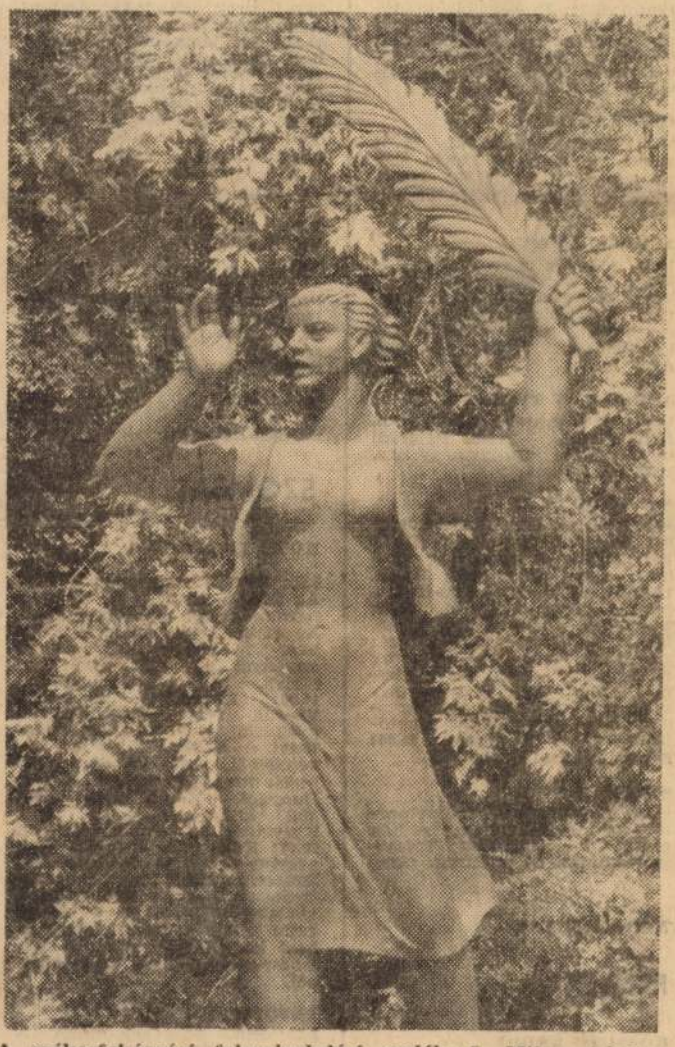

A székesfehérvári felszabadulási emlékmű, Mikus Sándor alkotása
Fotó: Kabáczy Szilárd

Több mint négy évtizede, hogy gazdagít bennünket alkotásaival Mikus Sándor szobrászművész, aki a mai napon tölti be 75. életévét. Mint szegény munkáscsalád gyermeke, autodidaktaként indult el pályáján, s tehetségével harcolta ki azt a támogatást, amelynek segítségével végképp a művészi hivatás mellett dönthetett. A harmincas években már elismerő kritikák, tekintélyes díjak kísérték szereplését; az 1937-es párizsi világkiállításon bemutatott munkáit aranyéremmel tüntette ki a zsüri. Életútján a munka és a siker azóta is kitart mellette: mintegy 200 elkészült alkotása — kisplasztikák, érmek, köztéri szobrok vegyesen — szám szerint is imponálóan jellemzik teljesítményét. Eredményeiért két alkalommal Kossuth-díjat, érdemes, majd kiváló művészi címet kapott kormányzatunktól.

Művészi világának egysége abból a viszonyból fakad, amely őt egész munkássága folyamán a magyar szobrászat hagyományaihoz, valamint környezetének eseményeihez és embereihez fűzte. A szobrászat múltjának klasszikus tanításaiból indul ki, ám az általános eszményeket kezdettől fogva szűkebb valóságának, társadalmi osztályának vonásaival ruházta fel, tette érzékelhetővé. Az egyszerű formákhoz az egyszerű emberek ábrázolása vezette el, lakonikus megoldásait konkrét élmények hitelesítik.

Mikus művészetének legvonzóbb erénye a líraiság: szobrai a müélvezet derűs, örömteli, klasszikus korokban honos változatával ajándékozzák meg a szemlélőt. Bennük a művészi minőség harmonikus szépséggel párosul — láttukon nemcsak az elme lesz pallérozottabb, de a szív is megleli a maga vigasztalását. Intimitásában az ember örök óhajai, humanizmus és harmónia iránti vágya, a társadalmi együttélés értelmébe vetett hite nyernek kifejezést, míg természetessége annak az igazolása, hogy sosem a látványos tettek, hanem a kis dolgok, a hétköznapok apró helytállásai viszik előre a világot. Az emberség ereje, s az abban rejlő erkölcsi és esztétikai szép hatja át politikai emlékműveit is, jó példát szolgáltatván arra, hogy a mai hősábrázolás olyan érzelmi mondanivaló útján is lehetséges, amely nem a fizikai küzdelem, az erőkifejtés motívumaiból indul ki.

Kívánjuk, hogy a kiváló mester, akinek — Illyés Gyula szavaival szólva — „törékeny és engedő" figurái nemcsak a tűnő pillanatok, de a megtartó emberség szimbólumai is, még sokáig, jó egészségben munkálkodjék mindnyájunk örömére.

Tasnádi Attila

óműsor

1978. AUGUSZT
1978. AUGUSZTUS 20-IG

BUDAPEST I

8.59: Tv-torna. (Ism.) (Sz) 9.05: Erdekes állatkertek. NSZK filmsorozat. (Ism.) 9.30: Papírsárkány. (Ism.) 10.10: Gazdag ember, szegény ember. Magyarul beszélő, amerikai tv-filmsorozat. XII/7. rész. (Ism.) (Sz) 10.55: Delta. (Ism.) 11.20: Most mutasd meg! (Ism.) 16.33: Hírek. 16.40: Tízmillió négyzetkilométer. Szovjet rövidfilm. (Színes!) 16.55: Kedves együttlakók. Magyarul beszélő, NDK tv-filmsorozat. (Sz) 18.05: Kockázat. 18.35: Egészségünkért! 18.45: Szépen, jól magyarul. 19.10: Esti mese. 19.20: Tv-torna. (Sz) 19.30: Tv-híradó. 20.00: Földi szerelem. Magyarul beszélő, szovjet film. (Sz) 21.30: Férfiélet. 22.15: Tv-híradó 3. 22.25: A Veszprémi Tv-találkozó díjnyertes filmjei. (Ism.) (Színes!)

BUDAPEST II

18.33: A mi képernyőnk. 19.30: Tv-híradó 20.30: Szemle. 21.30: Tv-híradó 2. 21.50: A banditák erkölcse. Magyarul beszélő, NDK tv-film (Sz)

OSZTRÁK TV I

10.30: Amikor a mandulafák virágoztak. 17.00: Habakuk cirkusza. 17.55: Jó éjszakát, gyerekek! 18.00: Egy férfi a házban. 18.30: MI. 19.00: Osztrák képek. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Lujza királynő. 21.45: Hírek.

OSZTRÁK TV II

15.00: Lovas VB. 19.00: Európa a XX. században. 20.00: Egy igazi bécsi nem adja alább. 20.50: Esernyővel, kedvességgel.. 21.40: Tv-híradó 2. 22.15: Filmbarátok műsora.

JUGOSZLÁV TV I

17.40: Magyar nyelvű Tv-napló. 19.15: Távcső. 18.45: Csevegés a zenéről. 19.15: Rajzfilm. 20.00: Sportszerda. 22.30: Vidékeink.

JUGOSZLÁV TV II

18.45: Pinocchio. 20.00: Ranko Marinkovic: Kúklop. 21.00: Huszonnégy óra. 21.20: Rajzfilm. 21.30: A sakk nagyjai. 22.00: Ifjúságom zenéje.

SZLOVÁK TV I

9.00: Hírek. (Sz) 9.05: Kicsinyek műsora. (Sz) 9.30: Rossini: A sevillai borbély. (Ism.) (Sz) 15.45: Szlovákiai nemzetközi kerékpáros verseny. 16.35: Védekezés az aratási tűzvészek ellen. (Sz) 16.45: Hírek. 16.50: Kelet-szlovákiai híradó 17.20: Ifjú szemmel. 17.50: Könyvszemle. (Sz) 17.55: Autósok—motorosok. 18.25: A dicsőségtábla. 18.40: Esti mese. 18.50: Időjárásjelentés. 19.00: Tv-híradó. 19.30: Hazai és külföldi rövidfilmek szemléje. (Sz) 21.15: Táncdalok. (Sz) 21.25: A rendőrség nyomoz. 21.30: Tv-híradó. 22.00: Kenyér és cigaretta. Magyar film. (Színes!)

SZLOVÁK TV II

19.30: A Collégium Musicum zenekar fellépése. (Sz) 19.50: A rendőrfelügyelő vallomása az államügyésznek. Olasz filmdráma. (Sz) 21.30: A mai NDK. Magazin. (Sz) 21.55: Orvosi tanácsok. (Sz) 22.05: Hírek. (Sz)

Tv-híradó 2. 21.35: Juharlevél. Magyarul beszélő, francia filmsorozat. 7. rész.

OSZTRÁK TV I

10.30: Ki jön hozzánk enni? (Ism.) 17.55: Jó éjszakát, gyerekek! 18.00: Tv-konyha. 18.30: MI. 19.00: Osztrák képek. 19.30: Tv-híradó. 20.15: Színházi közvetítés: Michael Longard: Szivárvány. 21.45: Hírek.

OSZTRÁK TV II

14.30: Lovasversenyek. 18.30: Kontrapunkt. 19.30: Zenés, szórakoztató műsor. 20.00: Történetek a jövőből. 21.05: Tv-híradó 2.

JUGOSZLÁV TV I

17.40: Magyar nyelvű Tv-napló. 18.15: A varázsnyereg. 18.45: Felhívás utazásra. 19.15: Rajzfilm. 21.35: Emberrablók Drámasorozat. (Ism.) 22.40: Sakkkommentár. 23.10: Ohridi nyár '78.

JUGOSZLÁV TV II

18.45: Népi muzsika. 19.15: Nap, felhők, szél. 20.00: Belgrádi nyár. 21.15: Huszonnégy óra. 21.25: A nő ma.

SZLOVÁK TV I

10.00: Hírek. (Sz) 10.05: Goldoni: A derék asszony. (Ism.) (Sz) 12.00: A rendőrség nyomoz. (Ism.) (Sz) 16.30: Hírek. 16.45: URH-kocsival. Tv-film a bűnüldözők munkájáról. 18.00: Tv-fórum. 18.40: Esti mese. 18.50: Időjárásjelentés 19.00: Tv-híradó. 19.30: Tíz lépcsőfok az arányhoz. (Sz) 20.10: Mestan: Apa, vagy fivér. (Sz) 21.20: Az úton nem vagy egyedül. 21.25: A rendőrség naplójából. 21.30: Tv-híradó. 22.00: Bizalmas beszélgetés. (Sz)

SZLOVÁK TV II

19.30: Zenés műsorok és riportok. (Sz) 20.40: Dusik: A kék rózsa titka. (Sz) 22.05: Természetvédelem. 22.35: Hírek. (Sz)

AUGUSZTUS 18.

PÉNTEK

KOSSUTH RÁDIÓ

8.25: István-kori hétköznapok. 8.40: Versenyművek. 9.34: Közvetítés a nagykátai 2. sz óvodából. 10.05: Gyermekműsor. 10.25: A múlt-idő arany-ága. Juhász Ferenc verse. 10.30: Operakórusok. 11.04: A Magyar rádió Karinthy Színpada. 12.35: Tánczenei koktél. 13.20: Az Állami Népi Együttes műsorából. 14.01: Dokumentumok Vészi Endréről. 15.10: Amatőr zenei mozgalom híradója. 16.00: Útközben. 16.05: A főutcától a faluszéléig. 17.10: Barokk kamarazene. 17.35: Láttuk, hallottuk. 18.00: Orosz Júlia operettfelvételeiből. 18.25: Mai könyvajánlatunk. 19.15: Epizódok Rideg Sándor. Kristóf rózsafái című regényéből. 20.13: A Bécsi Filharmonikus Zenekar hangversenye. 22.20: Tíz perc külpolitika. 22.30: A dzsessz világa. 23.20: Népdalok.

Játssz nekem Misy!

JUGOSZLÁV TV II

19.15: Tanuljunk úszni. 19.25: A vadstrandok és veszélyeik. 20.00: Napirenden a kultúra. 21.00: Huszonnégy óra. 21.10: Rajzfilm 21.20: Arcképek. 21.50: A természet és a művészek. 22.35: Könyvek és eszmék.

SZLOVÁK TV I

10.00: Hírek. (Sz) 10.05: Mestan: Apa, vagy fivér. (Ism.) (Sz) 11.15: Tíz lépcsőfok az arányhoz. (Ism.) (Sz) 16.50: Hírek. 17.05: Rövidfilmek. 17.55: Ligatükör. 18.15: Gustav Mally festőművész. 18.40: Esti mese. 18.50: Időjárásjelentés. 19.00: Tv-híradó. 19.30: Zenés szórakoztató műsor. (Sz) 20.20: A láthatatlan célpont. (Sz) 21.30: Tv-híradó. 22.00: Egy pár 32-es cipő. Spanyol—francia bűnügyi film. (Sz) 23.25: Egymillió fontos hangjegy.

SZLOVÁK TV II

19.30: Az Eiger-csúcs meghódítása. (Sz) 20.20: Dusil: Hosszú út. 1. rész. (Sz) 21.50: Találkozás szovjet művészekkel. (Sz) 22.40: Hírek. (Sz)

AUGUSZTUS 19.

SZOMBAT

KOSSUTH RÁDIÓ

8.25: Lányok, asszonyok. 8.50: Az Éneklő Ifjúság az Új Filharmonikusok klubjában. 11.29: Az ember útja. Ádám nyomában. V. rész. 12.20: Zenei anyanyelvünk. 12.30: Magyarán szólva. 12.45: Melódiakoktél. 14.00: Közvetítés az öttusa VB-ről. 14.30: Tudomány és gyakorlat 15.05: Új zenei újság. 15.40: A Skorpió együttes felvételeiből. 16.00: 168 óra. 17.30: Sugár Rezső—Romhányi József: Hunyadi. Hősi ének. 18.25: Mai könyvajánlatunk. 19.05: Közvetítés az öttusa VB-ről. 19.13: Karnyóné, avagy a vén asszony szerelme. 20.13: Kedves lemezeim. 21.09: Magyar operaénekesek. 22.15: Közvetítés a vízilabda VB-ről és a kajak-kenu bajnokságról. 22.35: A beat kedvelőinek. 23.20: A Wilanow-vonósnégyes felvételeiből.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Híres primások muzsikálnak. 8.20: Tíz perc külpolitika. 8.33: Patience. Operettrészletek. 9.15: Válaszolunk hallgatóinknak. 10.00: 25 éves a Népstadion. 12.03: Előadja a szerző. 12.33: Turandot. Operarészletek. 13.20: Gazdasági mindenféle. 14.00: Komjáthy György kívánságműsora. 14.50: A magyar népköltészet hete. 15.05: Török Erzsébet népdalfelvételeiből. 15.25: Orvosi tanácsok — a gyógyfürdőkről. 15.33: Naparforgó. 16.20: Éneklő ifjúság. 16.33: Ötórai tea. 17.30: Gyulai Erzsébet és Varga Imre nótákat énekel. 18.10: Könnyűzenei stúdiónk felvételeiből. 18.56: Operettdalok és kettősök. 19.45: Magnósok, figyelem! 20.33: A magyar népköltészet hete. 21.30: Népdalcsokor. 23.20: Slágermúzeum.

III. MŰSOR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 AUG 11
NÉPSZAVA

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész.

Mikus Sándor hetvenöt éves

Ötven esztendeje, hogy *Mikus Sándor* szobrászművész ifjúkori alkotása, felhívták tehetségére a műbarátok figyelmét. Századunk harmincas éveiben már tekintélyes díjak, kitüntető elismerések, elmélyült kritikák kísérték szereplését. 1937-ben a párizsi világkiállításon a nemzetközi zsűri is felfigyelt szobraira, egy aranyérmet és egy díszoklevelet szavazott meg neki a magyar pavilonban bemutatott műveiért. Életműve kétszáznál több plasztikára terjed, ami — szobrászról lévén szó — szám szerint is imponáló teljesítmény, kis méretű figura, érem, nagyszobor vegyesen, köztük majd ötven közterületen felállított kompozíció. Eredményeiért két Kossuth-díjat, a Magyar Népköztársaság érdemes, majd kiváló művésze címét, érdemrendeket kapott a kormányzattól. Több mint negyedszázadon át a Képzőművészeti Főiskola tanára volt.

Rövid életrajzának munkásságának alakulása sejlik viharosabb fordulatokat, drámaibb zökkenőket. Párizsban egykoron a *„Mezítlábas asszony"*, a *„Mosakodó"*, a *„Haját fonó nő"* tetszett annyira a díjkiosztóknak, köztük Maillol-nak, Desplau-nak, s ha legutóbb készült dolgaival hasonlítjuk össze a korai alkotásokat, viszontlátjuk bennük a fiatal szobrász *eredeti* törekvéseit. Hamar rátalált azokra a kifejezési formákra, melyek egyéniségének, szemléletének mindenképpen megfelelnek. Plasztikai tevékenysége szerves egészet mutat. Mikus Sándor olyan szobrásszá lett, aki *saját* hangján szól hozzá korunk képzőművészeti problémáihoz, a mai művész teendőinek értelmezéséhez. Ez a hang meleg, emberséges, barátságos, rendkívül közvetlen, s miközben finom árnyalatokra is képes, mindenekelőtt egyszerű, természetes, magától értetődő. Bebizonyítja, hogy az igényesség nem mond ellent az érthetőségnek, a jó művészet nem rejtélyeskedés, hanem a közérdekű tapasztalatok, elképzelések tudatosítása, *következetes rendteremtés* az élmények, vágyak világában, felmutatása mindannak, ami az életben, a lélekben különös, sajátos, s együttal elismertetése az egyszeri és általános jelenségekben a *fontosnak, a törvényszerűnek.*

Ha Mikus Sándor szobrainak ismérveit, erényeit kezdik felsorolni a művészettörténészek, minduntalan az arányérzék, a mértéktartás rokonértelmű szavaihoz kell nyúljanak. Nagyfokú alaki fegyelem érvényesül valahány munkájában, tömondatos egyértelműség, lakonikus szépség jellemzi mintáit, nyugalom és kiegyensúlyozottság, gyengédség és igazság sugárzik figuráiból. Esztétikai, erkölcsi, eszmei tisztaság megszemélyesítője ez a szobrászat, alkalmas arra, hogy megjelenítse az emberi viszonylatok *alapformáit*, felismerhetővé tegyen eszményi jellemeket, tipikus helyzeteket; művészi magyarázattal kapcsolódjék az elmét foglalkoztató bölcseleti meggondolásokhoz, a szívet megdobogtató, bensőséges és nagy horderejű eseményekhez. *Emberszabású lépték* szabja meg Mikus Sándor minden vállalkozását, kicsi méretekben csakúgy, mint a monumentális szobrokra vonatkozó feladatok elvégzése közben is. Megnyilatkozásaiban ugyanis egyazon felfogás ölt formát, szobrászunk *aktív világnézete*, a társadalomról és a természetről, az emberről és környezetéről, a művész hivatásáról és általában a művelődésről vallott elveinek az együttese, olyanfajta észjárás, mely egyén és közösség kölcsönhatásában a *kiteljesedett személyiségnek* biztosítja a vezérszólamot.

Mosakodó

Ez a személyiség — Mikus Sándor műveiből következtethetően — *testileg és lelkileg harmonikus ember*, akiben a jótulajdonságok, a rokonszenves vonások vannak túlsúlyban, taglejtéseiben, karakterében hitelesen tükröződik a humanitárius megértés. Pedig egyetlen olyan figura sem található mesterünk termésében, amelyik feltűnést keltően „szép" lenne, úgy, ahogyan azt az elmúlt századok műértői megszokták. Másfajta szépségre tanítanak ezek a szobrok. Szerényen, tartózkodóan egyesítik magukban az összhang, az egyensúly elemeit, lágy ritmussal, váltott szimmetriákkal fejezik ki a valóságban megfigyelhető mozgást, *új összefüggéseket* tárnak fel a térbeli szerkesztés, a háromdimenziós ábrázolás, a képzetkeltő sziluett alkalmazásában.

Kiegyensúlyozott, megnyugtató művészet a Mikus Sándoré, holott *valóságos* emberöltők szószólója. Formanyelvének, szellemiségének demokratizmusa hirdeti a korszakváltást, s talán azt az eltökéltséget is, mely a megváltozott, a megváltott világban a műveltségre vágyókat igyekszik *megszabaditani* az avult előítéletektől. Mikus Sándor bízton tudja, hogy az egymást követő nemzedékek őszinte érzések, értelmes gondolatok őszinte és értelmes kifejezését várják a művészektől. Stílusának közvetlensége azért kelt bizalmat, mert az egyenes beszéd, a *leplezetlen érvelés* igényét terjeszti a közvéleményben.

Munkálkodása irányának helyességét igazolta vissza az a kiállítás, melyet legutóbb az *Egyesült Izzó* ifjúsági klubjában rendezett. Kezdő művész korában — sok évtizede — ebben a gyárban dolgozott mint motorszerelő. Most, hogy visszatért egykori munkahelyére, az üzem munkásai, dolgozói szívesen fogadták. A régiek, akik még ma is termelnek, esetleg be-bejáró nyugdíjasként, s a fiatalabbak is *magukénak érezték* minden szobrát.

Pogány Ö. Gábor

a piacon

piac rendjét megfelelőnek találták a miniszterek. Szóvátették viszont, hogy belső szervezettsége nem megfelelő. Így például nincs pontosan meghatározva, milyen mennyiségekkel jelentkezhetnek a termelők, s az egyéb szabályokat sem alakították ki megfelelően. Megállapodtak abban: *fokozottabban ellenőrzik, hogy a kistermelők felkínált árujút átveszik-e a kereskedelmi szervek.*

A prognózisok szerint *a jövő héttől kezdve kiegyenlítettebb lesz az ellátás.* Több paprika, dinnye kerül piacra, s egy-két cikk kivételével az árak a tavalyiakkal azonos szinten alakulnak.

Kovács Ildikó

—, hogy a demográfiai mutatók *egészségünk romlását* jelzik. Megnőtt a 35—55 évesek halálozási arányszáma. A halálozási okok között harmadik helyre lépett elő a *baleset.* Szaporodnak a megnyomorító betegségek: a *gyomorbaj*, a *magas vérnyomás*, a *szív- és érrendszeri panaszok.*

Mindez bonyolult gazdasági és szociálpolitikai következményekkel jár. Ha most megbízhatóan kimutatjuk, mit jelent a népesség egy csoportjában, hogy az egészség és betegség a társadalmi feltételek rendszerében alakul, minősül, akkor munkánk közvetlen segítséget ad az egészségügyi kormányzatnak is.

Az Egészségügyi Minisztérium, az Általános Orvosok Egyesülete és az Országos Tervhivatal egyaránt támogatja a kutatást, mely egységben vizsgálja az emberi biológikumot és a társadalmi viszonyokat.

Néhány kérdést ez az életmódkutatás az elsők között tett elemezhetővé a szocialista országok társadalomtudományában. Ebben áll nemzetközi jelentősége. A három évre tervezett vizsgálat jóváhagyott feladatait *másfél év megtakarításával* teljesíti, amire még Magyarországon nem volt példa.

Benczés Gábor

is, hogy nem

CSENGŐRE

Még javában tart a vakáció — vallja az optimista diák, s igy elkerülni az iskolát. Ám lassan kénytelen-kelletlen tudomásul kell vennie, hogy itt az ideje a készülődésnek. Van azért előnye a „stréberségnek" is. Zavartalanul válogathat az ember a színes tollak, ceruzák és selymes fényű ecsetek között. Talán csak a leendő elsősök arcán látni önfeledt örömöt: boldogan méregetik a füzetcsomagot, nagy-nagy buzgalommal keresgélik: vajon melyik tolltartó lenne a legmegfelelőbb egy igazi iskolásnak...

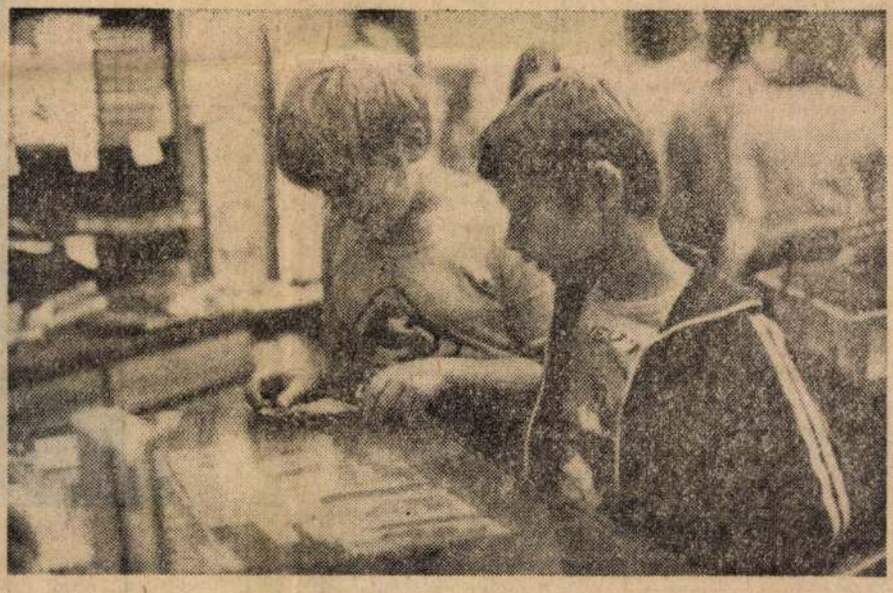

1978.VIII.11. 18,30 BJ.

1021

Esti Magazin

Mikus Sándor

Kossuth-díjas szobrászművész

- 75. születésnapja alkalmából Mikus Sándor szobrászt, Kossuth-díjas Kiváló Művészt a Szocialista Magyarországért Érdemrenddel tüntette ki az Elnöki Tanács. Munkatársunk, Szatmári Ilona műtermében kereste föl a hires művészt.

- A mester szük családi körben, csendben ünnepli 75. születésnapját. Délelőtt átvette az Elnöki Tan cs magas kitüntetését a Szocialista Magyarországért Érdemrendet. majd egyszerüen metróra szállt, kezében a kitüntetést tartalmazó boritékkal, visszaérkezett a Százados uti müvésztelepre, ahol MikusSándor müterme és otthona is van. Tehát ilyen csendben ünnepel.

- Tulajdonképpen a 75. születésnap már nem örömünnep. Ez csak egy évforduló.

- Jó egészségnek örvend.

- Igen ugy, hogy még én vigan dolgozom.

- És itt egy állványon legujabb munkája is emléktábla lesz.

- Igen, a Vöröskereszt vezetősége rendelte Dumasról, aki a Vöröskereszt alapitója volt.

- Most biztos néhány percre azért visszagondolt erre a 75 esztendőre. Tudom, hogy otthonában van édesanyjának, öreganyjának is a portréja, amelyet a világért sem adna oda senkinek sem.

- Amikor én néhány évvel ezelőtt Gödre csináltam egy szobrot eszembe jutott nekem az, hogy én Gödön születtem és elvittek engem Sződre anyakönyvezni. Hol az az ut, amelyiken negem elvitt egy szekér, mert biztos, hogy szekéren vittek át Sződre. És kiértem az áramelosztótól és elmentem néhány méterre és ott ment egy ilyen dülőut, Gödről át vezetett Sződig. Meg voltam döbbenve, hogy itt

vittek engem Sződre anyakönyvezni ezelőtt 73 évvel, 73 éves voltam akkor még.

- Ugy látom Mikus mester éppen adomázó kedvében van, nost hát akkor halljunk még egy történetet.

- Akkor 39 körül kiállitottam valahol és nézték a szobraimat, egy ismeretlen valaki szólt nekem, hogy mit szólok ehhez a figurához, az Anyaság szobrához? Engem nem ismert. És elkezdte a szobrot szidni, körüskörül jártunk, én is segitettem neki, én is megmondtam, hogy igy nem lehet, persze, hogy nem lehet igy keresztben a lábakkal igy szoptatni. Pedig én esküszöm, hogy a feleségem az első héten otthon igy szoptatta a kislányunkat, hogy egy párnán ült és a lábát keresztbe tette. És én ezt a figurát mintáztam meg annak idején.

- Miért kontrázott rá kritikusára?

- Bátoritottam őt, hogy csak mondja, mondja és ne hozzam zavarba, nem akartam megsértődni. Amikor azt messzebb látom, hogy beszélget valami szobrásszal, aki ismert engem és mutogattak oda és az megmondta neki, hogy én vagyok az a szobrász, aki csinálta és ugy elktoródott szegény. Ezt többször megmintáztam különben ezt a figurát, legalább ötször különböző változatban.

- Élete mindene a szobrászat.

- Mindenem, pedig egész véletlen dolog, hogy én szobrász lettem, festőnek indultam, csak aztán valahol megláttam egy szabad iskolában gipszfejeket egy ládával.

- Mikor volt ez, 1928-ban?

- 27-ben és akkor elhatároztam ott, még abban az iskolában amibe jártam volna, de nem jártam később se, hogy én pedig hazamegyek és csinálok fejeket és akkor mindjárt kifaragtam egy munkás kollégámnak a fejét.

- Gipszből, fából?

- Fából. És aztán csináltam a nagyanyámról, az öreganyámról egy portrét, vettem agyagot, aztán csináltam.

- Életében hány szobrot készitett a félévszázad során?

- Egy ideig vezetttem erről statisztikát, de most már nem csinálok. Körülbelül olyan körplasztikát dombormüvel együtt 3-400-500-at esetleg, nem tudom pontosan.

- És ebből az ország közterein, középületeiben mintegy 50 Mikus alkotás, Mikus Sándor szobor áll.

Mikus Sándor, festőművész

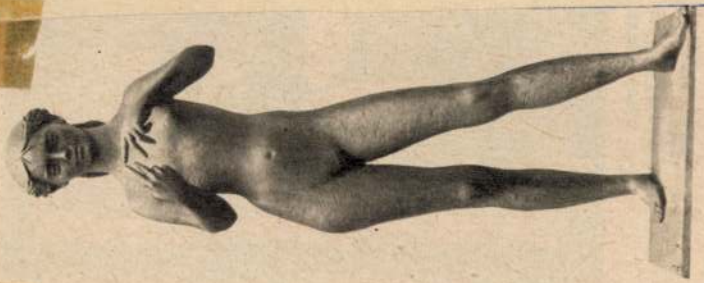

Mikus Sándor: Számoló kislány

Popány Ö. Gábor: A Magyar Nemzeti Galéria.
Népművelés, 1948. 3. 34. old.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1978 — 4

Társadalmi Szemle

Mikus Sándor

1021

Mikus Sándor: Felszabadulás (részlet)

Amikor azonban a terv már törvényer
marad, nevezetesen: a terv teljesítése,
s a legjobb eredménnyel. A munka erec
ösztönzések kifizetésénél szigorúbban fig
ttségek konkrét, cikklista szerinti és a
ljesítését. Mindenütt valóban pártszerű
a gazdasági tevékenységben, olyan stí
ítást és a bürokráciát, a felelősség áthárítását, a fölösleges kilincselést
o szerveknél.

5 gazdálkodási körülményeket a kezdeményezéseknek

ll karolni a szovjet emberek kezdeményezéseit: ez is a decemberi plé-
tos útmutatása. Az SZKP Központi Bizottsága külön is kiemelt olyan
nyezéseket, mint a moszkvaiaké, akik a termelékenység és a mű-
invonal emeléséért, a termékek minőségének javításáért indítottak
at, vagy a leningrádiaké, akik az új építkezéseknek szánt szállítások
előtti teljesítését vállalták. Méltatta a plénum a lvovi minőség-
ző rendszert, a cseljabinszkiak anyagtakarékossági akcióját, a scsoki-
ömeg-szabályozási módszert és a Zlobin-féle brigádvállalkozási épít-

MIKUS SÁNDOR

1903. augusztus 11-én Szódón született. Pátzay Pálnál és Olaszországban folytatott művészeti tanulmányokat. Kiállítását megrendezték Budapesten (1932, 1938, 1941, 1961, 1974) és kétszer szerepelt a Velencei Biennálén (1930, 1960). Kiállították műveit a New York-i, párizsi és brüsszeli világkiállításon. Kitüntették kétszer Kossuth-díjjal, Kiváló Művész címmel. 1947—1976. között a budapesti Képzőművészeti Foiskola tanára volt. Számos műve áll köztéren.

Lakcíme: Budapest VIII., Százados út 3—13.

Szabó Pál portréja, 1972, terrakotta, 35 cm

Magyar szobrászati kiállítás Bp. Műcsarnok 1978. VI. 7-28.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

1978. augusztus 11.

Mikus Sándor,
szobrászművész

1021

Megtartó emberség

Mikus Sándor köszöntése

TÖBB MINT négy évtizede, hogy gazdagít bennünket alkotásaival Mikus Sándor szobrászművész, aki a mai napon tölti be 75. életévét. Mint szegény munkáscsalád gyermeke, autodidaktaként indult el a pályáján, s tehetségével, horcolta ki azt a támogatást, amelynek segítségével végképp a művészi hivatás mellett dönthetett. A harmincas években már elismerő kritikák, tekintélyes díjak kísérték szereplését; az 1937-es párizsi világkiállításon bemutatott munkáit aranyéremmel tüntette ki a zsüri. Életútján a munka és a siker azóta is kitart mellette: mintegy 200 elkészült alkotása — kisplasztikák, érmek, köztéri szobrok vegyesen — szám szerint is imponálóan jellemzik teljesítményét. Eredményeiért két alkalommal Kossuth-díjat érdemes, majd kiváló művészi címet kapott kormányzatunktól.

Mikus Sándor „Haját fonó nő" című szobra

Művészi világának egysége abból a viszonyból fakad, amely őt egész munkássága folyamán a magyar szobrászat hagyományaihoz, valamint környezetének eseményeihez és embereihez fűzte. A szobrászat múltjának klasszikus tanításaiból indul ki, ám az általános eseményeket kezdettől fogva szűkebb valóságának, társadalmi osztályának vonásaival ruházta fel, tette érzékelhetővé. Az egyszerű formákhoz az egyszerű emberek ábrázolása vezette el, lakonikus megoldásait konkrét élmények hitelesítik.

Mikus művészetének legvonzóbb erénye a líraiság: szobrai a műélvezet derűs, örömteli, klasszikus korokban honos változatával ajándékozzák meg a szemlélőt. Bennük a művészi minőség harmonikus szépséggel párosul — láttukon nemcsak az elme lesz pallérozottabb, de a szív is megleli a maga vigasztalását. Intimitásában az ember örök óhajai, humanizmus és harmónia iránti vágya, a társadalmi együttélés értelmébe vetett hite nyernek kifejezést, míg természetessége annak az igazolása, hogy sosem a látványos tettek, hanem a kis dolgok, a hétköznapok apró helytállásai viszik előre a világot. Az emberség ereje, s az abban rejlő erkölcsi és esztétikai szép hatja át politikai emlékműveit is, jó példát szolgáltatván arra, hogy a mai hősábrázolás olyan érzelmi mondanivaló útján is lehetséges, amely nem a fizikai küzdelem, az erőkifejtés motívumaiból indul ki.

KÍVÁNJUK, hogy a kiváló mester, akinek — Illyés Gyula szavaival szólva — „törékeny és engedő" figurái nemcsak a tűnő pillanatok, de a megtartó emberség szimbólumai is, még sokáig, jó egészségben munkálkodjék mindnyájunk örömére.

Tasnádi Attila

KERTÉSZKEDŐK
SZÍVES FIGYELMÉBE AJÁNLJUK:

Kertészeti fólia 8,5 és 12 m-es szélességben jelenleg korlátlan mennyiségben beszerezhető a Tiszaföldvári Áfész vas-műszaki boltjában. 500 kg-nál nagyobb mennyiséget házhoz szállítunk.

ÁFÉSZ
Tiszaföldvár

(4554.)

SZARVASMARHA-TENYÉSZTÉSI TERMELÉSIRÁNYÍTÓT KERES FELVÉTELRE
II. SZ. KERÜLETÉBE
(Kisújszállás-Márialaka)
A NAGYKUNSÁGI ÁLLAMI GAZDASÁG,
Ecsegfalva.

Feltételek:
középfokú szakmai iskolai végzettség és legalább öt év szakmai gyakorlat.
Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a gazdaság személyzeti vezetőjénél.

(4612.)

Hirdessen a Néplapban!

HIRDETÉSI TARIFÁINK:	Hétköznap	Vasárnap
VÁLLALATI:		
Keretes hasáb mm-enként	13,—	18,—
Dolgozókat alkalmazunk (soronként)	42,—	82,—
Apró, szavanként	6,—	11,—
— vastag betűvel szedve	12,—	22,—
LAKOSSÁGI HIRDETÉSEK:		
Üzleti jellegű apróhirdetések	4,—	7,—
Nem üzleti jellegű apróhirdetések	2,—	3,50
Soros közlemény gyászhír, köszönetnyilvánítás	8,—	15,—

HIRDETÉSEIT FELADHATJA:
Szolnok megyei Lapkiadó Vállalat,
Szolnok, Irodaház,
valamint
Karcag, Kossuth tér 5.,
Jászberény, Lehel vezér tér 1.,
Tiszafüred, Piac tér 3.
a Magyar Hirdető szolnoki kirendeltségénél,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 347-748, 340-726
1978 NOV 27
BUDAPESTER RUNDSCHAU
Sándor Mikus
1021

„Liegende Frau" von Sándor Mikus im Hallenbad von Hajdúszoboszló (Ostungarn). Näheres auf Seite 6

Österr
GLOB
Vertrie
Zeitsch
Höchst
A-1200
MORA
Wollze
A-1011

Schwei
AZED
Dornac
CH-400
PINKU
Frosch
CH-8001

Dänemark
MUNKSGAARD LTD.
Norregade 6
DK-1165 Kopenhagen K.

Finnland
RAUTATIEKIRJAKAUPA OY
Kolvuvaarankuja 2
SF-02670 Hämevaara

Schweden
ALMQUIST ET WIKSEL
Subscription Agency
26. Gamla Brogatan
S-101 20 Stockholm 1
WENNERGREN-WILLIAMS AB
Nordenflychtsvägen 70
S-104 25 Stockholm 20

Bulgarien, Deutsche Demokratische Republik, Polen, Rumänien und Tschechoslowakei: Bestellungsannahme bei allen Postämtern

wurden, fand — den Themen der Tagesordnung entsprechend — im Hotel Thermal in Héviz statt. *Károly Molnár*, stellvertretender Minister für Binnenhandel, erklärte in seinem eröffnenden Diskussionsbeitrag, daß in diesem Bereich vor allem ein quantitatives Wachstum zu verzeichnen sei, die Deviseneinnahmen jedoch nicht proportional zum Reiseverkehr steigen würden. So haben sich die Einnahmen aus den Ländern mit Rubelverrechnung um 42 Prozent aus jenen mit konvertierbarer Währung um 1 Prozent erhöht. Konkret bedeutet das, daß die Touristen bei uns jetzt weniger ausgeben als im Vorjahr, da aufgrund der erhöhten Be-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 AUG 11

SOMOGYI NÉPLAP

Mikus Sándor
szobrászművész

1021

Mikus Sándor köszöntése

Több mint négy évtizede, hogy gazdagít bennünket alkotásaival Mikus Sándor szobrászművész, aki a mai napon tölti be 75. életévét. Mint szegény munkáscsalád gyermeke, autodidaktaként indult el pályáján, s tehetségével harcolta ki azt a támogatást, amelynek segítségével végképp a művészi hivatás mellett dönthetett. A harmincas években már elismerő kritikák, tekintélyes díjak kísérték szereplését; az 1937-es párizsi világkiállításon bemutatott munkáit aranyéremmel tüntette ki a zsüri. Életútján a munka és a siker azóta is kitart mellette: mintegy 200 elkészült alkotása — kisplasztikák, érmek, köztéri szobrok vegyesen — szám szerint is imponálóan jellemzik teljesítményét. Eredményeiért két alkalommal Kossuth-díjat, érdemes, majd

Mikus Sándor »Haját fonó nő« című szobra.

kiváló művészi címet kapott kormányzatunktól.

Művészi világának egysége abból a viszonyból fakad, amely őt egész munkássága folyamán a magyar szobrászat hagyományaihoz, valamint környezetének eseményeihez és embereihez fűzte. A szobrászat múltjának klasszikus tanításaiból indul ki, ám az általános eszményeket kezdettől fogva szűkebb valóságának, társadalmi osztályának vonásaival ruházta fel, tette érzékelhetővé. Az egyszerű formákhoz az egyszerű emberek ábrázolása vezette el, lakonikus megoldásait konkrét élmények hitelesítik.

Mikus művészetének legvonzóbb erénye a líraiság: szobrai a műélvezet derűs, örömteli, klasszikus korokban honos változatával ajándékozzák meg a szemlélőt. Bennük a művészi minőség harmonikus szépséggel párosul — láttukon nemcsak az elme lesz pallérozottabb, de a szív is megleli a maga vigasztalását. Intimitásában az ember örök óhajai, humanizmus és harmónia iránti vágya, a társadalmi együttélés értelmébe vetett hite nyernek kifejezést, míg természetessége annak az igazolása, hogy sosem a látványos tettek, hanem a kis dolgok, a hétköznapok apró helytállásai viszik előre a világot. Az emberség ereje, s az abban rejlő erkölcsi és esztétikai szép hatja át politikai emlékműveit is, jó példát szolgáltatván arra, hogy a mai hősábrázolás olyan érzelmi mondanivaló útján is lehetséges, amely nem a fizikai küzdelem, az erőkifejtés motívumaiból indul ki.

Kívánjuk, hogy a kiváló mester, akinek — Illyés Gyula szavaival szólva — »törékeny és engedő« figurái nemcsak a tűnő pillanatok, de a megtartó emberség szimbóluma is, még sokáig, jó egészségben munkálkodjék mindnyájunk örömére.

két részben.
23.23: Könnyűzene éjfélig.

3. PROGRAM

7.00: A pécsi stúdió szerb-horvát nyelvű műsora.
7.30: A pécsi stúdió német nyelvű műsora.
8.08: Zenekari muzsika.
10.01: Új Zenei Ujság.
10.36: Jean-Pierre Rampal és Robert Veyron-Lacroix Bach-felvételeiből.
11.11: Világirodalmi matiné.
12.10: A Pikk Dáma. Részletek Csajkovszkij operájából.
13.00: Művészlemezek.
14.00: Kis magyar néprajz.
14.05: Világhírű előadók Beethoven-felvételeiből.
15.08: Karnyóné, avagy a vénasszony szerelme. Csokonai Vitéz Mihály vígjátékának rádióváltozata.
16.08: Magyar előadóművészek felvételeiből.
18.03: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. Hangverseny közvetítés.
Közben:
18.43: A magyar szépprózá századai. XXIII. rész.
18.58: A hangversenyközvetítés folytatása.
19.31: Hangfelvételek felső fokon.
20.13: Utókalkuláció a Péti Nitrogén Műveknél.
20.28: Csak fiataloknak!
21.28: Magyar zeneszerzők. A Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekara játszik.
21.55: Legszebb sztereo operalemezeinkből.

22.25: Az Akropolisz megmentése.
22.50: Tv-híradó 3.

2. MŰSOR

20.00: Magyarország—Japán. Női röplabdamérkőzés.
21.10: Tv-híradó 2.
21.35: Juharlevél. Magyarul beszélő francia filmsorozat.

PÉNTEK

16.28: Hírek.
16.35: Magyar rövidfilmek a képernyőn:
17.15: „Az utolsó huszár." Dokumentumjáték. (Színes)
17.40: Malom. Utazási vetélkedő. Bulgária.
18.10: Mindenki közlekedik.
18.25: Öt perc meteorológia.
18.30: Számadás előtt. Riportfilm.
19.10: Esti mese.
19.20: Tévétorna. (Színes)
19.30: Tv-híradó.
20.00: Delta.
20.25: Sarkadi Imre: Holló a hollónak. Tévéfilm.
21.55: Fiatalok órája.
23.05: Tv-híradó 3.

2. MŰSOR

20.00: A halott férfi esete.
21.55: Öt perc meteorológia.
22.00: Sakk-matt. Karpov—Korcsnoj világbajnoki döntő.
22.25: Kórusmuzsika. (Színes)

SZOMBAT

9.03: Tévétorna. (Ism.) (Színes)
9.10: Kuckó. (Ism.)
9.40: Berkes Péter: Utánam, srácok! Tévéfilmsorozat
10.40: Mindenki közlekedik...
10.55: Tökéletes házasság. Magyarul beszélő amerikai film. (Ism.)
11.55: Úszó- és vízilabda-világbajnokság.
12.55: Malom. Utazási vetélkedő. Bulgária. (Ism.)
14.18: Minden évben újra. Magyarul beszélő NSZK tévéfilmsorozat. III/3. rész.
16.00: Barátság 25 nyelven. Nemzetközi Úttörőtábor Zánkán. (Színes)
16.50: Nem felejtek és nem emlékezem. Dokumentumfilm.
17.35: Hírek.
17.40: Turi gólöncsérek.
18.25: Ember éneke. Mai magyar költők. (Ism.)
18.45: Egymillió fontos hangjegy.
19.10: Cicavízió.
19.20: Tévétorna. (Színes)
19.30: Tv-híradó.
20.00: Szép magyar tánc. X/3. rész:
20.05: Fekete gyémántok. Magyar film. I. rész. (Színes)
21.25: Kettős arcképen. Kocsis Zoltán és Ránki Dezső. (Színes)
22.20: Tv-híradó 3.

2. MŰSOR

20.00: Rivalda nélkül.
20.10: Gyurkó László: A Búskép lovag, Don Quijote de la Mancha szörnyűséges kalandjai
21.10: Közben: Tv-híradó 2.

VASÁRNAP

8.59: Tévétorna. (Ism.) (Színes)
9.05: Focisuli. 7. rész. (Ism.)
9.55: Tisztavatás. Közvetítés a budapesti Kossuth Lajos térről. (Színes)
0.45: Hírek.
0.50: Zsebtévé. (Színes)
1.25: Budapesti honvédelmi nap.
2.35: Érdekes állatkertek.
3.00: Játsszunk együtt! 4. rész:
3.10: Gyertyán Ervin: Karancsalvi szökevények.
4.40: Nótaszó. (Színes)
5.00: Műsorainkat ajánljuk!
5.25: „Nagyapánkról e dal..."
6.20: Lehet egy kérdéssel több?
6.55: Labdarúgó MNK-döntő. Közvetítés a Népstadionból.
8.50: Varázsló vagyok. Szovjet portréfilm. (Színes)
9.00: A Hét.
9.45: Tévétorna. (Színes)
9.50: Hírek.
0.00: Fekete gyémántok.
1.10: TELESPORT:
— Úszó- és vízilabda világbajnokság. Közvetítés Nyugat-Berlinből. (Színes)
— Sporthírek.
.50: Hírek.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor,

DÉLI HÍRLAP

1978 AUG, 11,

Kossuth-díjas szobrászművész

1021

Mikus Sándor köszöntése

Több mint négy évtizede, hogy gazdagít bennünket alkotásaival Mikus Sándor szobrászművész, aki a mai napon tölti be 75. életévét.

Mint szegény munkáscsalád gyermeke, autodidaktaként indult el pályáján, s tehetségével harcolta ki azt a támogatást, amelynek segítségével végképp a művészi hivatás mellett dönthetett. A harmincas években már elismerő kritikák, tekintélyes díjak kísérték szereplését: az 1937-es párizsi világkiállításon bemutatott munkáit aranyéremmel tüntette ki a zsűri. Életútján a munka és a siker azóta is kitart mellette: mintegy 200 elkészült alkotása — kisplasztikák, érmek, köztéri szobrok vegyesen — szám szerint is imponálóan jellemzi teljesítményét. Eredményeiért két alkalommal Kossuth-díjat, érdemes, majd kiváló művészi címet kapott kormányzatunktól.

Művészi világának egysége abból a viszonyból fakad, amely őt egész munkássága folyamán a magyar szobrászat hagyományaihoz, valamint környezetének eseményeihez és embereihez fűzte. A szobrászat múltjának klaszszikus tanításaiból indul ki, ám az általános eszményeket kezdettől fogva szűkebb valóságának, társadalmi osztályának vonásaival ruházta fel, tette érzékelhetővé. Az

★ *A művész „Haját fonó nő" című szobra.*

egyszerű formákhoz az egyszerű emberek ábrázolása vezette el, lakonikus megoldásait konkrét élmények hitelesítik.

Mikus művészetének legvonzóbb erénye a líraiság: szobrai a műélvezet derűs, örömteli, klasszikus korokban honos változatával ajándékozzák meg a szemlélőt. Bennük a művészi minőség harmonikus szépséggel párosul — láttukon nemcsak az elme lesz pallérozottabb, de a szív is megleli a maga vigasztalását. Intimitásában az ember örök óhajai, humanizmus és harmónia iránti vágya, a társadalmi együttélés értelmébe vetett hite nyernek kifejezést, míg természetessége annak az igazolása, hogy sosem a látványos tettek, hanem a kis dolgok, a hétköznapok apró helytállásai viszik előre a világot. Az emberség ereje, s az abban rejlő erkölcsi és esztétikai szép hatja át politikai emlékműveit is, jó példát szolgáltatván arra, hogy a mai hősábrázolás olyan érzelmi mondanivaló útján is lehetséges, amely nem a fizikai küzdelem, az erőkifejtés motívumaiból indul ki.

Kívánjuk, hogy a kiváló mester, akinek — Illyés Gyula szavaival szólva — „törékeny és engedő" figurái nemcsak a tűnő pillanatok, de a megtartó emberség szimbólumai is, még sokáig, jó egészségben munkálkodjék mindnyájunk örömére.

TASNÁDI ATTILA

Nem mind ehető, ami gomba

(CIKK AZ 5. OLDALON)

DÉLI HÍRLAP

POLITIKAI NAPILAP

X. ÉVFOLYAM, 188. SZÁM
1978. AUGUSZTUS 11., PÉNTEK | ÁRA: 80 FILLÉR

Ülést tartott a Minisztertanács

A kormány Tájékoztatási Hivatala közli: a Minisztertanács csütörtökön ülést tartott.

Az oktatási és a munkaügyi miniszter előterjesztése alapján a Minisztertanács módosította a szakmunkás-képesítésű fizikai dolgozók felsőfokú tanulmányairól szóló 1974. évi határozatát.

A munkaügyi miniszter jelentést tett a tanácsi munkaerő-közvetítési gyakorlattal kapcsolatos tapasztalatokról. A kormány a jelentést jóváhagyólag tudomásul vette.

A kormány megtárgyalta és elfogadta a munkaügyi miniszter előterjesztését a munkaszüneti napokat megelőző és követő — 1979-ben szükségessé váló — munkanap-áthelyezésekről.

A Minisztertanács ezután egyéb ügyeket tárgyalt.

Vélemények az új portugál kormányfőről

Többeknek nem tetszik

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 AUG 12
VAS NÉPE

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrász-művész

/1021

SZOMBAT

„E" nélkül

Egy amerikai „író", a Los Angeles-i Ernest Vincent Wright nagyon elfogult az „e"-vel szemben és azt állítja, hogy mai beszédünkben ezt a hangot „túlbecsüljük".

Annak bizonyítására, hogy az emberek egészen jól megvannak az „e" nélkül is, írt egy elbeszélést, amelyben több mint 50 000 szó szerepel, de az „e" hang jele egyetlen egyszer sem fordul elő!

Az amerikai újságok sokat foglalkoznak a „művel", érdekesnek is értékelték, de a kiadók nem sorakoztak azért, hogy Wright elbeszélését megjelentessék.

Mikus Sándor köszöntése

Mikus Sándor „Haját fonó nő" című szobra.

Több mint négy évtizede, hogy gazdagít bennünket alkotásaival Mikus Sándor szobrászművész, aki most 75 éves. Mint szegény munkáscsalád gyermeke, autodidaktaként indult el pályáján, s tehetségével harcolta ki azt a támogatást, amelynek segítségével végképp a művészi hivatás mellett dönthetett. A harmincas években már elismerő kritikák, tekintélyes díjak kísérték szereplését; az 1937-es párizsi világkiállításon bemutatott munkáit aranyéremmel tüntette ki a zsüri. Életútján a munka és a siker azóta is kitart mellette: mintegy 200 elkészült alkotása — kisplasztikák, érmek, köztéri szobrok vegyesen — szám szerint is imponálóan jellemzik teljesítményét. Eredményeiért két alkalommal Kossuth-díjat, érdemes, majd kiváló művészi címet kapott kormányzatunktól.

Művészi világának egysége abból a viszonyból fakad, amely őt egész munkássága folyamán a magyar szobrászat hagyományaihoz, valamint környezetének eseményeihez és embereihez fűzte. A szobrászat múltjának klasszikus tanításaiból indul ki, ám az általános eszményeket kezdettől fogva szűkebb valóságának, társadalmi osztályának vonásaival ruházta fel, tette érzékelhetővé. Az egyszerű formákhoz az egyszerű emberek ábrázolása vezette el, lakonikus megoldásait konkrét élmények hitelesítik.

Mikus művészetének legvonzóbb erénye a líraiság: szobrai a műélvezet derűs, örömteli, klasszikus korokban honos változatával ajándékozzák meg a szemlélőt. Bennük a művészi minőség harmonikus szépséggel párosul — láttukon nemcsak az elme lesz pallérozottabb, de a szív is megleli a maga vigasztalását. Intimitásában az ember örök óhajai, humanizmus és harmónia iránti vágya, a társadalmi együttélés értelmébe vetett hite nyernek kifejezést, míg természetessége annak az igazolása, hogy sosem a látványos tettek, hanem a kis dolgok, a hétköznapok apró helytállásai viszik előre a világot. Az emberség ereje, s az abban rejlő erkölcsi és esztétikai szép hatja át politikai emlékműveit is, jó példát szolgáltatván arra, hogy a mai hősábrázolás olyan érzelmi mondanivaló útján is lehetséges, amely nem a fizikai küzdelem, az erőkifejtés motívumaiból indul ki.

Kívánjuk, hogy a kiváló mester, akinek — Illyés Gyula szavaival szólva — „törékeny és engedő" figurái nemcsak a tűnő pillanatok, de a megtartó emberség szimbólumai is, még sokáig, jó egészségben munkálkodjék mindnyájunk örömére.

Tasnádi Attila

Ma délután

Haladás — Pécsi MSC mérkőzés

Ma nincs hivatalos forduló a labdarúgó MNK-ban. Csupán egy találkozót játszanak le, a Haladás—Pécsi MSC mérkőzést.

Ismeretes, hogy augusztus 2-án a hirtelen jött vihar miatt a 9. percben félbeszakadt a találkozó. Akkor 1:0-ára vezetett a pécsi gárda. Ezt a meccset játszák le most újra ma délután fél 5 órai kezdettel a Rohonci úton. A negyedik csoportban az elsőség éppen a Bp. Honvéd és a Pécs között dől majd el. Pillanatnyilag a pécsiek állnak jobban, ők eddig csak két pontot adtak ellenfeleiknek. A gólkülönbség is a Baranya megyei együttesnél a jobb.

A Haladás labdarúgói jól felkészültek a mérkőzésre. Remélhetőleg, most sehonnan sem fenyegeti majd őket „hideg zuhany" s jó mérkőzést láthatnak a szombathelyi szurkolók.

Szerdán, az MNK - utolsó fordulójában ismét hazai pályán játszanak a zöld-fehérek. Akkor a Bp. Honvéd lesz az ellenfél.

Halmosiné a prágai EB-keretben

Kijelölték a magyar együt-

Száz gyerek Kőszegen

A nyári szünidő a pihenés, a gondatlan játék, szórakozás a gyerekek, a diákok számára. Kivételek azonban mindenütt akadnak. Az a száz gyerek, aki két hetet a Haladás Sportiskola kőszegi edzőtáborában töltött keményen dolgozott.

Három sportág — a vívás, atlétika és a birkózás — legjobbjai edzettek Kőszegen a Gyógypedagógiai Intézet és a Bersek iskola pályáin, naponta öt órát.

Azért nem kell ezeket a gyerekeket sajnálni. Az edzések, a felkészülés mellett a játékra, a kikapcsolódásra is van idejük bőven.

nőjük" van este 9-ig. Ilyenkor járják a várost, ismerkednek, barátkoznak Kőszeggel. S a fáradságot másképpen is levezetik: futballmérkőzéseket játszanak, közösen a fiúkkal. S nagy nevetés közben az is kiderül, gólt is rúgtak. Csilla volt a tettes, öngólt rúgott csapatának. Szó esik még a tévézésről, s hirtelenjében nem is tudják felsorolni mi mindent csinálhattak itt a két hét alatt.

A három vívó kislány: Csilla, Rita és Lilla két jugoszláv birkózóval, Major Ferivel és Domonkos Györgygyel.

Nemzetközinek is mondhatnánk az edzőtábort. Jugoszláviából, Kanjizáról is itt edz a Potisje sportegyesület húsz erős birkózó lenéha edzőt is cserélünk. Nagyon jó ez, hisz mindenkinek más a munkamódszere. Ezek a nemzetközi tapasztalatcserék mindenképpen hasznosak. És nem csak a sport területén. Kicsiben itt már erősíthetjük a népek közötti barátságot is. Fiaink és a szombathelyi fiúk között akadnak levelező partnerek, barátok is. Ők nemcsak itt, de otthonukban is találkoznak egymással Véleményem szerint más sportágakban is megoldható és célszerű lenne az „edzőtábor-csere".

Két jugoszláv fiú, Major Ferenc és Domonkos György is helyesel az edzőnek. Ők most jártak először Kőszegen és nagyon tetszik nekik a város, a környezet. És a magyar koszt is.

Tóth Judit ötpróbázó éppen futásból érkezett. Neki nem volt „zavartalan" két hete. Közben Zalaegerszegen, a területi döntőn szerepelt. Egyéniben első lett és csapatban, mindkét korcsoportban elsők lettek.

— Elég sokat edzünk, de más programunk is van bőven. Egy biztos, unatkozni nem érünk rá. De éppen ez a jó. Voltunk már a kőszegi hegyben szalonnát sütni, végigjártuk a várost, és még moziba is elvittek minket. Éppen az ABBA filmet játszották. Kár, hogy a két hét gyorsan elmúlik...

Csütörtökön — ottjártunkkor — már nagy volt az izgalom a táborban. Szellemi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1978 AUG 11

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrász 1021 művész

Mikus Sándor köszöntése

Több mint négy évtizede, hogy gazdagít bennünket alkotásaival Mikus Sándor szobrászművész, aki a mai napon tölti be 75. életévét.

□

Mint szegény munkáscsalád gyermeke, autodidaktaként indult el pályáján, s tehetségével harcolta ki azt a támogatást, amelynek segítségével végképp a művészi hivatás mellett dönthetett. A harmincas években már elismerő kritikák, tekintélyes díjak kísérték szereplését; az 1937-es párizsi világkiállításon bemutatott munkáit aranyéremmel tüntette ki a zsüri.

Életútján a munka és a siker azóta is kitart mellette: mintegy 200 elkészült alkotása — kisplasztikák, érmek, köztéri szobrok vegyesen — szám szerint is imponálóan jellemzik teljesítményét. Eredményeiért két alkalommal Kossuth-díjat, érdemes, majd kiváló művészi címet kapott kormányzatunktól.

□

Művészi világának egysége abból a viszonyból fakad, amely őt egész munkássága folyamán a magyar szobrászat hagyományaihoz, vala-

Mikus Sándor „Haját fonó nő" című szobra

mint környezetének eseményeihez és embereihez fűzte. A szobrászat múltjának klasszikus tanításaiból indul ki, ám az általános eszményeket kezdettől fogva szűkebb valóságának, társadalmi osztályának vonásaival ruházta fel, tette érzékelhetővé. Az egyszerű formákhoz az egyszerű emberek ábrázolása vezette el, lakonikus megoldásait konkrét élmények hitelesítik.

Mikus művészetének legvonzóbb erénye a líraiság: szobrai a műélvezet derűs, örömteli, klasszikus korokban honos változatával ajándékozzák meg a szemlélőt. Bennük a művészi minőség harmonikus szépséggel párosul — láttukon nemcsak az elme lesz pallérozottabb, de a szív is megleli a maga vigasztalását. Intimitásában az ember örök óhajai, humanizmus és harmónia iránti vágya, a társadalmi együttélés értelmébe vetett hite nyernek kifejezést, míg természetessége annak az igazolása, hogy sosem a látványos tettek, hanem a kis dolgok, a hétköznapok apró helytállásai viszik előre a világot.

□

Az emberség ereje, s az abban rejlő erkölcsi és esztétikai szép hatja át politikai emlékműveit is, jó példát szolgáltatván arra, hogy a mai hősábrázolás olyan érzelmi mondanivaló útján is lehetséges, amely nem a fizikai küzdelem, az erőkifejtés motívumaiból indul ki.

Kívánjuk, hogy a kiváló mester, akinek — Illyés Gyula szavaival szólva — „törékeny és engedő" figurái nemcsak a tűnő pillanatok, de a megtartó emberség szimbólumai is, még sokáig, jó egészségben munkálkodjék mindnyájunk örömére.

TASNÁDI ATTILA

PÉNTEK,
1978. AUGUSZTUS 11.

Vadosítás tanác

A fe
Vásárhelyen

Ülést tartott a vásárhely
városi tanács végrehajtó bi-
zottsága dr. Csatordai Anta
tanácselnök vezetésével. El-
sőként a városi tanács ide
költségvetési és fejlesztés
alapjának első féléves gaz-
dálkodásának eredményéről
valamint a társadalmimun-
ka-terv ugyancsak első fél-
évi teljesítéséről készült be-
számolót vitatták meg. Ezt
követően a vb tájékoztatót
hallgatott, s vitatott meg a
szociális követelményeknek
meg nem felelő telepeken
élők helyzetéről.

Az első félévi költségvetési gazdálkodásról Oroszné Mónus Irén, a vb pénzügyi osztályvezetője számolt be. A tanács és intézményei a költségvetés bevételi tervét eddig 58,6 százalékra teljesítette. Például a bölcsődék térítési díjai alacsonyabbaknak bizonyultak a tervezettnél és a befizetett lakossági adók összege sem érte el a tervezettet, ezzel szemben a kulturális ágazaton bevételi többlet keletkezett. Várhatóan év végéig mintegy 800 ezer forintos bevételi hiánnyal lehet számolni, ezt azonban a vállalatok, szövetkezetek által fizetett adók megnövekedett összegei, valamint az állami támogatás ellensúlyozzák majd. A költségvetési kiadások teljesítése ugyanakkor igen jó: az előirányzott

a költségv

A csongrádi városi tanác
Imre tanácselnök vezetésével
jában részt vett dr. Petrik
pénzügyi osztályának vezetője
tanács vb pénzügyi, terv- és
tője az 1978 I. félévében folyt
tésialap-gazdálkodásról, vala
terv végrehajtásáról számolt

A költségvetési bevételek
alakulása jó alapot nyújt a
kitűzött célok eléréséhez .Az
idei első félévben a tanácsi
beruházások üteme felgyor-
sult. Június 30-ig elkészült
150 állami lakás, 26-nak fo-
lyamatban van az építése. A
csongrád—bökényi közművek
egy része elkészült, a tömb-
kazánház megkezdte az üze-
melést, átadtak 415 négyzet-
méter kereskedelmi üzlette-
rületet. A Síp utcai általános
iskola és a bökényi óvoda ki-
vitelezése tervszerűen halad,

Munkaidő — term

Kiszabad
a palackból

Közismert vicc.
Miniszter érkezik a gyárka
Mondja, kérem, hány ember d
— Körülbelül a fele — han
Komolyra fordítva a szót:
titkára mondta: Magyarországo
hanem munkahelyfölösleg.

◇

A Magyar Kábelművek sze
zési osztályvezetőjével, Kopa
a munkaidő kihasználtságáról.
időelemzések, mintavételes mu
alapinformáció a munkaidőről.
a termelésben dolgozók 83 sz
kapja a fizetést. Tehát az órab
„csak" 17 százalék.

Újabb adatok kerülnek elő
lagos teljesítménye tavaly 10
Szigorúan a terv szerint alaku
sát, felmerül a tamáskodó gor

— És mi van akkor, ha a
todik-hetedik órájában azt m
megvan a napi teljesítményem.
mán! Nos, mi van akkor? —

— A normarendezés, norr
velejárója a termelési folyama

— Akkor is, ha a techno
szereltség nem változott? —

— Akkor természetesen n
kanap-fényképeink bizonyítják
tételei mennyire változnak. É
normában.

— Nézze, itt van a legut

Mikus Sándor, szobrász

Művészek az üzemekben

Bemutatók bemutatója látható ezekben a hetekben a *Nemzeti Galéria* egyik teremsorában: *Művészek az üzemekben* címmel gyűjtötték össze azokat a műtárgyakat, amelyek munkahelyközelben rendezett tárlatokon népszerűsítették az utóbbi öt esztendőben a művészetet. A szabadfoglalkozású képzőművészek és iparművészek pártszervezete a közművelődésről szóló párthatározat után kezdett abba a művelődési munkába, amelynek során tagjainak és sok alkotótársuknak a műveit vitték el, mutatták be gyári művelődési központokban, klubokban, üzemi üdülőkben. A hamar népszerűvé vált akcióknak — más szervezetek, intézmények azonos szándékú tevékenységéhez hasonlóan — az volt a célja, hogy közönséget toborozzon, publikumot neveljen a legkülönfélébb haladó irányzatoknak. Képeink néhány művet mutatnak be a bőséges válogatásból.

Mikus Sándor szökőkút-figurái a Nemzeti Galériában.

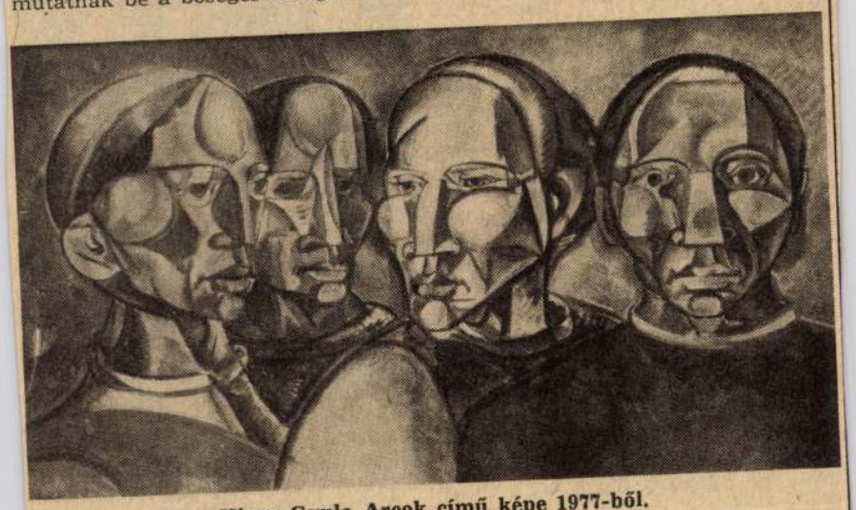

Hincz Gyula Arcok című képe 1977-ből.

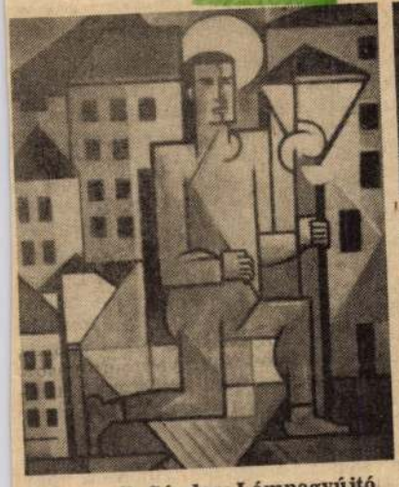

Bortnyik Sándor: Lámpagyújtó

Szabó Zoltán: Olvasó nő (olaj).

Kiss István Munka című szobra 1965-ből. BALOGH P. LÁSZLÓ FELVÉTELEI

kell kezdte, a faipari technikum elvégzése után művezetőként folytatta. Mostani helyére 1975 januárjában nevezték ki.

— A lehető legszerencsésebb időben — lelkesül fel. — Akkoriban cseréltük ki a 30—40 éves gépeket és korszerűsítettük gyártási technológiánkat. A rekonstrukció megkezdése előtt ötszázas létszámmal évenként 250 millió doboz gyufát adtunk a kereskedelemnek. Az 1981-es terv 370 millió doboza viszont 270 dolgozó érdeme lesz.

— *Az öngyújtó nem okoz konkurrenciát?*

— A gyufa semmivel nem pótolható — felel. — Hazánkban a gázprogram meghirdetése és a dohányzás elterjedése csak növelte a keresletet. Nagyvállalatunk az évi 500 millió dobozból hosszú ideig 100 milliót exportálhatott. Ma a 660 milliós tételből csak 40 millió jut külföldre.

A gyárudvar, a műhelyek, a szociális létesítmények mint valami gondozott lakás. Sehol eldobott papír, a közlekedőutak szabadok, a farönkök vagy késztermékek szabályos mértani alakzatban. A „Rendet, tisztaságot a munkahelyen" országos akció tavaly kiadott 100 okleveléből kettőt a Gyufaipari Vállalat két részlege kapott — úgy tetszik, megérdemelten.

Ötmillióból harmincmillió

A gyártási folyamatban a legérdekesebbek a mártó-töltő automaták. Óriás sündisznóknak tetszenek: tüskéiket a szalagokból kiálló gyufaszálak jelentik. Hogy a sokezernyi apró lyukba milyen ördöngös technika segítségével kerülnek a vékony fapálcikák, azt többszöri elbeszélés után sem értem meg. Azt viszont igen, hogy régen tepsibe préselték a szálakat, és kézzel mártogatták a káliumchloratból, festékből és ragasztóanyagból álló fejmasszába. Ma a „sündisznónak" csak egy pillanat kell, hogy lejjebb eressze tüskéit, piros, zöld, barna vagy fekete színűek legyenek.

A gépek közt sok az importált, de akad házilag barkácsolt is. A több mint 30 millió forintot érő automatát például a tmk-sok készítették, régi gépek alapvázaiból. Kalkulációjuk szerint az anyag- és munkadíj összesen nem tett ki ötmillió forintot. A műszaki gárda két tagjával is találkozom. Elmondják, hogy az Alkotó ifjúság pályázaton évről évre meghatározzák a megoldásra váró műszaki feladatokat. A gyár gazdasági vezetői igyekeznek az új és jó ötleteket mihamarabb megvalósítani. Mindez azt is jelenti, hogy az újítók nem panaszkodhatnak az anyagi vagy az erkölcsi megbecsülés hiányára. Kezdeményezőkedvük másik magyarázata a nevük. Az egyik fiatalember, *ifj. Kónya Istvánként*, a

Munkában a mártó-töltő automaták.
PINTÉR JÓZSEF FELVÉTELE

mutatkozik be. Hamar kiderül, szüleik is a gyufagyár dolgozói. Sőt több gyermekkori ismerős, barát is itt keresi a kenyérrevalót. A megváltozott munkakörülményekért is köszönetet mondanak. És ez gyakran a forintnál is értékesebb elismerés.

Reklám és minőség

A csomagolóba kerülő dobozokon alabárdos vitéz figyelmezteti az autósokat, motorosokat: ne feledkezzenek meg a kötelező gépjárműfelelősség-biztosítás befizetéséről. A rajz már nem önálló címkén, hanem a kartonlemezre préselve kerül forgalomba. Így a gyűjtők nem áztatják le, inkább az egész dobozt megőrzik.

A reklámnak a Magyar Hirdető a gazdája. Évenként csaknem egymillió forintért határozza meg, mekkora tétel viselje a Skála-emblémát, mikor jelentkezzen az Állami Biztosító, a Malév vagy más intézmény, vállalat. A gyufa minőségét viszont a gyár szavatolja. Egy doboznak tartalmaznia kell ötven plusz—mínusz két szálat. Közülük mindössze három százalék lehet hibás: törött, esetleg fej nélküli.

A kereskedelem reklamációja szinte ismeretlen. 1978—79-ben az új gépek beállításával negyvenöt ember feleslegessé vált. *Tóth Imre* adminisztratív vezető elmondja, hogy főképp a fegyelmezetlen, a munkahelyüket gyakran változtató, italozó dolgozóktól köszöntek el. Az intézkedésből az ittmaradottak is értettek. A gépen dolgozók többsége egyéves tanfolyamot végzett. Az anyagismeretből, gépszerkezetből, vegyipari, üzemi, politikai, tűz- és munkavédelmi ismeretekből vizsgázók gyufaipari gépkezelő képesítést szereztek. Ráadásul a jeles átlagért egy forint, a jóért 80 fillér, a közepesért 60 fillér órabéremelés járt.

A régi versikét talán már sokan nem is ismerik:

Gyere Gyuri Győrbe, / győri gyufagyárba... Győrben nem is volt gyufagyár. Szegeden viszont van. Nem is akármilyen.

Horváth Kálmán

Mikus Sándor

Művészet, 1978. 11. 44. old.

2. Mikus Sándor: Kígyóölő Herkules
bronz, 84 cm, 1963

A mai finn üvegművészetben Kaj Franck is pótolhatatlan szerepet tölt be. Művészetét textillel kezdte, kerámiával folytatta, de közismertté csőalakú poharaival, vázáival, szinte geometrikusan leegyszerűsített formáival lett. Visszafogott formáit csodálatos színekkel teszi elevenné, s azon kevesek közé tartozik, akiknek van bátorságuk és erejük, hogy kitartsanak az egyszerűség és a funkcionalitás mellett, melyek az új finn iparművészet hírnevét, tisztességét megalapozták.

Nuutajärviben is terveznek üvegmúzeumot. A riihimäki, Suomi nagy üvegmúzeuma kinőtte helyét. Az Arabia helsinkibeli üzlete Nuutajärvi tervezőjének, Oiva Toikkának alkotásaival ékeskedik, de az ő műveivel találkozhatunk a Design Center bejáratában is. Ennek a legrégebbi, 1793-ból való üveggyárnak 350 dolgozója mellett hat tervezője van. Elsősorban Kaj Franck, s a fiatalok: *Orvola Nurminen, Weckström, Inkeri* és Oiva Toikka. Toikka kerámiát tanult, készített színpadterveket, kosztümöket, három évig dolgozott az Arabiának, tanított a fővárosban és Lappföldön, majd onnan ment Nuutajärvibe, ahol főleg egyedi darabokat, de sorozatokat is tervezett. Felfedezte, hogy a kiselejtezett zöld és barna üvegből „tiszta üveg" párosításával visszafogott színeket és rokonszenves játékos formákat lehet előállítani. *Perti Santalahti* a humppilai üveggyár tervezője. Ugyanitt dolgozik Wirkkala testvére, *Tauno* is, aki főleg vastag falú művészi üvegeket készít.

A finn üveg fennmaradásáért ma kemény

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 AUG 13

TÜKÖR
Budapest

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

1021

MIKUS SÁNDOR 75 ÉVES

A jó négy évtizede alkotó Mikus Sándor szobrászművész augusztus 11-én tölti be 75. életévét. Mint szegény munkáscsalád gyermeke, autodidaktaként indult el pályáján, s tehetségével harcolta ki, hogy végképp a művészi hivatásnak éljen. A harmincas években már elismerő kritikák, tekintélyes díjak kísérték szereplését; az 1937-es párizsi világkiállításon bemutatott munkáit aranyéremmel tüntette ki a zsüri. Azóta mintegy 200 elkészült alkotása – kisplasztikák, érmek, köztéri szobrok vegyesen – szám szerint is imponáló teljesítmény. Két alkalommal Kossuth-díjat, érdemes, majd kiváló művészi címet kapott kormányzatunktól.

Mikus művészetének legvonzóbb erénye a líraiság, szobrai a klasszikus korokban honos derűvel ajándékozzák meg a szemlélőt. Intimitásában az ember örök óhajai, humanizmus és harmónia iránti vágya, a társadalmi együttélés értelmébe vetett hite nyer kifejezést, természetessége pedig annak az igazolása, hogy nem csupán a látványos tettek, hanem a kis dolgok, a hétköznapok apró helytállásai viszik előre a világot.

Kívánjuk, hogy a kiváló mester, akinek – Illyés Gyula szavaival szólva – „törékeny és engedő" figurái nemcsak a tűnő pillanatok, de a megtartó emberség szimbólumai is, még sokáig, jó egészségben munkálkodjék.

TASNÁDI ATTILA

BÓLYA PÉTER

A megfelelő ütem

Mikus Sándor (Kobrin

● KIÁLLÍTÁSOK. Ma nyitják meg Nagyatádon Mikus Sándor szobrászművész, Komáromban Würtz Ádám grafikusművész, Kölesden Gacs Gábor grafikus- és Konyorcsik János szobrászművész, Székesfehérvárott pedig Kerti Károly grafikusművész kiállítását.

-: o kiállítások

8.

Esti Hírlap, Bp. 1979 máj. 11.

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

1981. I. 2o. 21.oo Televizió
Studió '81

- Ez a tevékenység öt éves. Milyen hagyományai ....

- Nem öt éves, hanem mi felújitottuk öt évvel ezelőtt, bocsánatot kérek. Ez egy régi tevékenység. Nem mi találtuk fel az egészet. Arról van szó, hogy öt évvel ezelőtt szerveztük, amit lehetővé tett a párt-és kormányhatározat.

- Milyen hagyományokra tudnak visszanyúlni a szocialista képzőművészetből?

- Hát nézze! Itt van a konkrét példa. Mi ezen a kiállitáson kiállitottunk egy Kmetty János és egy Nagy Balggh János, akivel halála után közmüveltünk. Tehát mi ezt a hagyományokat mi tovább fejlesztettük. De van itt két olyan müvész is, volt müvész Bortnyik Sándor és .....Zoltán, akivel még életében közmüveltünk. Tehát mi a haladó hagyományokat tovább folytattuk. Tovább folytatónak tekintjük magunkat.

- Tegnap elmentünk az Egyesült Izzóba egy kiállitásra. Most inkább az előzmények érdekelnének. Hogyan jutott egyáltalán eszükbe, ki volt a kezdeményező ebben az akcióban?

- Hát hogy ki volt a kezdeményező, azt ma már nagyon nehéz lenne megmondani. 1974-ben a Magyar Szocialista Munkáspárt közmüvelődéséről szóló határozata után vetődött fel az a gondolat, hogy szocialista együttmüködést, szerződést kellene kötni a szabadfogallkozású képzőművészek pártszervével és Mücsarnok Vállalat vezetőjével. Az Egyesült Izzó vezetőségével. A mi nagyon sokszinü munkánkban, szines müvelődési munkánkba nagyon jól beillet ez az együttmüködési szerződés, ez a szocialista szerződés és örömmel tettünk ennek eleget. Hát nagy izgalommal készültünk az első kiállitásra. Közösen úgy határoztunk, hogy az első kiállitást az Izzó dolgozójának, Mikus Sándornak a munkásságából állitjuk ki. Kiállitottuk a szobrait. Elsősorban azért, mert a 4o-es években ő már megvált az Izzótól, azóta lett képzőmüvész. A képzőmüvészek befogadták őt. Kiváncsiak voltunk mi is, hogy milyen alkotásokkal mutatkozik be a mai izzósoknak. Nagyon nagyon szerveztünk az első kiállitásra. Azt hiszem egy szóval lehet jellemezni, siker volt. Több mint tizezer izzós látogatta meg ezt a kiállitást. És talán a kapcsolatra jellemző, hogy a kiállitás után a szocialista brigádok gyárak közösségeit hivták meg a müvészt beszélgetésre, hogy megismerjék személyesen gondolkodását, ábrázoló készségét. Hogy hogyan látja egy-egy münek a kifejezését. Tulajdonképpen, hogy tervez meg egy szobrot vagy egy kisplasztikát. Hát azóta már több mint harminc kiállitáson vagyunk túl. Olyan nagyon neves müvészek mutatkoztak be az Izzó sokezres közönsége előtt, dolgozói közössége előtt, mint Kiss István szobrászmüvész, ... agy a ..... házaspár politikai plakátjaikkal, grafikai müvészetükkel. Azonkivül Janzer Frigyes.

Somogyi János és sorolhatnám tovább.

- Tudjuk, hogy a magyar általános iskolai, de még középiskolai oktatásban is olyan a rajzoktatás, amilyen. Mindenféle reformok vannak, dehát nem értünk el még igazán eredményeket. Be lehet hozni ezt a hiányt, meg lehet változtatni felnőtt korban?

- Mi arról, hogy a vizuális nevelés milyen az iskolákban, nem sokat tudunk. Ezen csak siránkozni tudunk. Viszont az, hogy mi tulajdonképpen a mi törekvésünk, amit csináltunk, az egy olyan gesztus, hogy kinyújtottuk a kezünket a felnőtt közönség felé. Persze nemcsak a felnőttek felé, mert elmentünk iskolákba is. Szakmunkás iskolákba, sőt óvodában is voltunk. Dévai Nagy Kamilla é Levente Péter közreműködésével igazi kis showt csináltunk. Mi próbálgatjuk. Mi jól tudjuk, hogy ez csak egyszerüen egy erőlködés. Mert mi az iskolai vizuális nevelést nem tudjuk átvállalni. Viszont azt tudjuk, hogy a képzőművészeti vonalon az utóbbi száz évben olyan sok minden történt. A megelőző korokban, előtte lévő korokban együttesen nem történt. Tehát egy rendkivül felgyorsult élet van. Ebben a felgyorsult életben nekünk hivatásszerüen foglalkozóknak gondjaink vannak, hogy hogyan igazodunk el.

Mikus Sándor-emlékkiállítás

A Budapest Galéria kiállítóházában (III., Lajos utca 158.) látható Mikus Sándor szobrászművész emlékkiállítása, mely július hó.végéig tekinthető meg. A kiállítás látogatóinak fel fog tűnni, hogy Mikus Sándor többet tett, mint hogy a „szobrászat örök témáit" átírta modernebbre. Nem annyira az egyszerű formák érdekelték, mint inkább az egyszerű emberek. A különböző szobrászati megoldásokhoz igaz érzéseken keresztül jutott el.

ERDEI KATALIN FELVÉTELEI

Fésülködő.

Zászlós fiú (részlet).

Öreganyám.

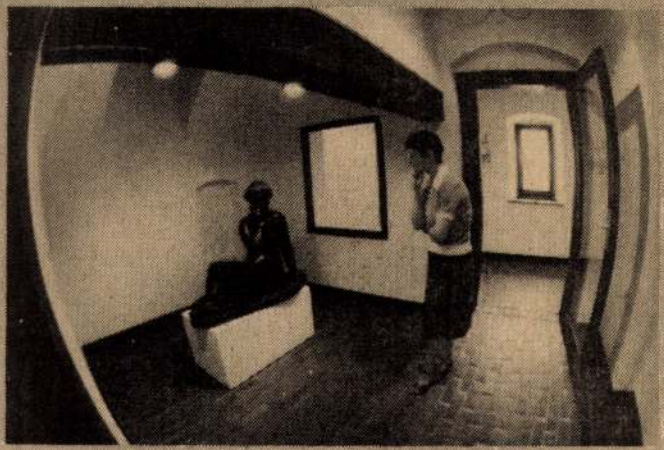

Mű és látogató.

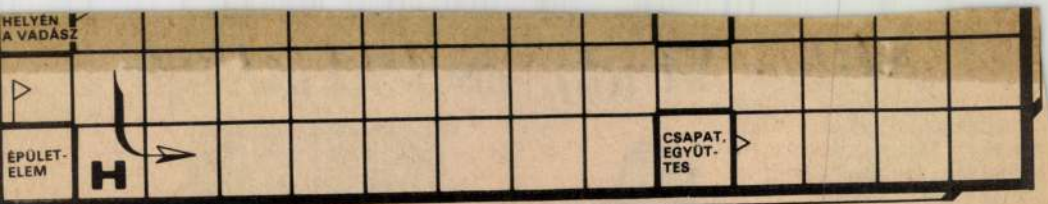

Beküldendő — lehetőleg levelezőlapon — a vicc poénjának megfejtése. Határidő: július
A cím mellé kérjük ráírni: VASÁRNAPI REJTVÉNY.

JÚNIUS 10-I REJTVÉNYPÁLYÁZATUNK NYERTESEI:

Megfejtés: Az érzelmek terén ni értékelhető, az értéktelen.

Budapestiek: Kanicsár Ferenc, almár Gézáné, Hudák László, imbeck Jenő, Garbera Barnabás-é, dr. Lugosi László, Babós La-osné, Baróti Kornélné, Szentner va, Ferenczi Árpád, Bencze Zol-n, Rácz Irén, Ulicza Viktória, eák Ferenczné, Besze Judit, Bíró ajosné, Rozgonyi Andrásné, Vinkler Györgyné, Horváth Ádám, sicsó János.

Vidékiek: Szilágyi Sándor, Gyula; Jaksics Gyuláné, Ajka; dr. Havasi András, Orosháza; Ágotai Ede, Sopron; Pest Ferenc, Mohács; Kőrösi Kálmán, Tata; Megyeri Flóra, Enying; Bujdosó Ferencné, Cegléd; Monori Ibolya, Debrecen; Kecskés Ferenc, Gyöngyös, Must Istvánné, Balatonakarattya; Király Mária, Bodrogkeresztúr; Baráthy József, Hatvan; Osváth Zoltán, Kazincbarcika; Czipott Dalma, Nyíregyháza; Oláh Sándor, Baja; Lipák István, Abony, Bene Jánosné, Mátészalka; Bognár István, Szombathely; Plavetz Lajos, Orosháza; Kozár Istvánné, Csongrád; Tánczos Gyula, Hajdúszoboszló; Pataki Teréz, Nagyigmánd; Arany Istvánné, Debrecen; Gyepes Jánosné, Gyula; Matus Pál, Lepsény; Gyürke Lajos, Pécs; Benke Tamás hv., Kecskemét; Kálmán László, Cseppreg; Dobos József, Szolnok.

Nyereményként egy-egy 50 forintos könyvutalványt küldünk postán.

A RÁDIÓ ÉS A TELEVÍZIÓ MŰSORÁBÓL

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

9.00: Tövisek és virágok. Zenés, irodalmi magazinműsor.
0.03: Tom Sawyer I. rész. Mark Twain regényének rádióváltozata.
0.53: Vasárnapi koktél.
2.05: Harminc perc alatt a Föld körül.
2.35: Edes anyanyelvünk.
2.40: Rázós úton. Jegyzet.
2.50: Határ — Idő — Napló.
3.28: Szoprániáriák.
4.05: Népdalkörök pódiuma.
4.30: Szonda. Tudományos magazin.
5.05: Művészlemezek.
6.03: Betti néni. Balzac regényének rádióváltozata.
7.05: Fejlődő fakultáció. Riport.
7.35: Artur Rubinstein Chopin-műveket zongorázik.
8.15: Hol volt, hol nem volt . . .
8.40: Diákkönyvtár hangszalagon.
9.27: Népdalest.
0.10: Michael Jackson felvételeiből.
0.30: Közvetítés a Genfi Nagyszínházból. Donizetti: Lammermoori Lucia. Háromfelvonásos opera.
3.14: A Collegium Aureum kamarazenekar játszik.

PETŐFI RÁDIÓ

21.30: A kamarazene kedvelőinek. Szt.
22.25: Rádiószínház. A cár őrültje.

TELEVÍZIÓ

8.05: Óvodások filmműsora.
8.25: Zorán, a zsoké fia. Jugoszláv film.
9.50: XX. nyári úttörő-olimpia, Zánka.
10.50: Hírek.
10.55: 46. nemzetközi gálaműsor.
15.05: Képújság.
15.10: Silvan, a bűvész.
16.10: Gertler Viktor-sorozat. Cifra nyomorúság (Úri világ).
17.30: Műsorainkat ajánljuk.
18.00: Delta.
18.40: Tévétorna.
18.45: Esti mese.
18.55: Hírek.
19.00: A Hét.
19.50: Telesport. Labdarúgó Európa-bajnokság. Dánia-Spanyolország elődöntő mérkőzés.
21.55: Kapcsoltam.
22.35: Hírek.

2. MŰSOR:

19.45: Képújság.
19.50: Híres spanyol operaénekesek. Angeles Gulin.
20.45: Késői szerelem. Amerikai tévéfilm.
22.20: Képújság.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: A Vujicsics együttes műsorából.
8.35: Figyelmébe ajánlom!
8.50: Slágermúzeum. Szt.
9.50: Világmegváltás. Jegyzet.
10.00: Zenedélelőtt. Szt.
12.00: Népdalok. Szt.
12.35: Kis magyar néprajz. A garabonciás diák.
12.40: Tánczenei koktél. Szt.
13.25: Világújság.
14.00: Kettőtől ötig . . . A Rádió kívánságműsora a FUTAPEST, a nyíregyházi Tófutás és a Moszkvában Európa-bajnokságot nyert ifjúsági labdarúgó-válogatott részvevőinek tiszteletére. Szt.
17.00: Vesszőparipáink. Ma: Somlyó György költőé . . .
17.30: Ötödik sebesség. Szt.
18.35: Rockújság, 1. évfolyam — 3 szám. Szt.
20.00: Sportvilág.
20.35: Lenyomtunk 15 évet! A Rádió Kabarészínháza jubileumi bemutatója. II. rész.
21.55: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót
23.20: Babavásár. Részletek Nádor Mihály—Kulinyi Ernő operettjéből.

3. MŰSOR:

9.00: Irány a Parnasszus! Az Ifjú

MIKUS Sándor

HOLLÓS László: Művészkert : 70 éves a Százados uti művésztelep. = Budapest, 1983/7.

12.p.

MIKUS Sándorné emlékezései férjére és a művésztelepre.

P.S.

MIKUS Sándor

HOLLÓS László: Művészkert : 70 éves a Százados uti művésztelep. = Budapest, 1983/7.

10. p.

A művésztelep lakója volt

Mikus Sándor, szobrász

SZOBORAVATÁS. Szombaton Visegrádon felavatták Mikus Sándor szobrászművész Áprily Lajost ábrázoló mellszobrát. A költő és műfordító Áprilynak, aki évekig alkotott Visegrádon, s több művében is megörökítette a Duna-kanyar szépségeit, születésének 94. évfordulója alkalmából állított emléket a község.

– Hl

20

Népszabadság, Bp. 1981 nov. 15

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

KRITIKA

1982 NOV

MIKUS SÁNDOR

102/ (1903—1982)

Tragikus művészsors zárult le Mikus Sándor halálával. Nagy tehetségű szobrász volt, Pátzay Pál tanítványa, a klasszikus harmónia eszményeit modern eszközökkel továbbfejlesztő, a korszerű szépséget kereső művész. Alkotásai már fiatal korában jelentős sikereket arattak, szerepelt az 1930-as Velencei Biennálén, aranyérmet nyert az 1937-es Párizsi Világkiállításon. A felszabadulás után őszinte hittel és lelkesedéssel állt a szocialista realista művészet képviselőinek sorába, s monumentális emlékművekkel szolgálta a kibontakozó új eszmét. Ez a problémákat nem mindig érzékelő hit vezette — mint akkor sokakat, sokunkat, neveseket és névteleneket —, amikor vállalta a budapesti Sztálin-szobor megformálását. Ám élete végéig számos olyan remekkel is gyarapította köztéri szobrászatunkat, amilyen a kőszegi Jurisics-szobor, s a nemzetközi rendezvényeken is sikerrel öregbítette a kortársi magyar művészet hírnevét. Az az árnyék ma már a múlté — életműve jelenünké, jövőnké.

.művészet is lehanyatlik. A művészet valami magasabb rendű eszmeiség és az emberi természet legjava felé fordít bennünket. Fontos a Szép fogalma. A középkorban a Rútnak is megvolt a maga eszmei ereje. Ma a gazdag közönségnek műtárgy kell, és az ő szava számít. Picasso azt festi meg, amit mikroszkópon keresztül lát, elemzi az embert, az emberi érzelmeket. Ez nem művészet, hanem ügyes műveletek sora. Leonardo da Vinci szándékai mások voltak, amikor halottat boncolt."

— Eszerint a művész a társadalom lelkiismerete, a társadalom képzeletének, szellemének legfőbb kifejezője. Csakhogy ez jót és rosszat egyaránt jelenthet...

„A művészet sosem tévedés, hanem eredmény. Nehéz elképzelni, amint egy impotens férfi a szerelemről beszél. A művészetnek nem az a célja, hogy mutogasson, hanem az, hogy szolgáljon. A művész élete pedig attól a társadalomtól függ, amelyben dolgozik. De nagyon rosszul teszi, ha borravalót vár, mint a pincérek." *(La Stampa, 1982. július)*

B. I.

Frankfurter Allgemeine

ZEITUNG FÜR DEUTSCHLAND

Franka Famira: Diegó Giacometti, a fivér

Kőfalak kerítette, tágas belső udvar, benne néhány fa, egy ódon szalmaszék: vidéki hangulatok a nagyváros kellős közepén, a Tour Montparnasse tőszomszédságában. Itt dolgozott és lakott csaknem negyvenöt esztendőn keresztül *Alberto Giacometti*, a szobrász, és ma is itt dolgozik az öccse, *Diego*. Alberto és

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 JUN 16

NÓGRÁD

Mikus Sándor,
Kossuth-díjas szobrászművész

1021

Mikus Sándor: Táne

dagóg
őművészek

alomépítés küzdelme, s a néhány reális veszélye jeik meg a képen, az egyenes értelmezésre törekedRéti Zoltán egy triptihon- *(Zenélők)* és két nagyretű akverellel jelentkezett *étbodonyi temetés. A minség kicsiny darabja).* Tá- és közösséget egyaránt éznek ezek a művek, ameek árnyalataikban tiszták, ndolatiságukban meditatík, hangulatukban a kiküzott bölcsesség és derű horzói. Többi között jelzik azt hogy a művészetben nem önnyű egyszerűnek lenni. lkészültség, szakmai fegyem, nagyfokú szerénység kell ozzá, csupa olyan erény, mely napjainkban a művézetek világában sem divaos. Somoskőy Ödön művei okonszenves művészi őszineség hordozói, érzékenység, özvetlenség jellemzi őket. ejtélyeskedés nélkül közlik nondandóikat az emberről és örnyezetéről, különösen a *Iolták*, az *Erdő széle* és az *Anyám* visszafogott líraisága igyelmet érdemlő. Iványi dön most csak egyetlen képel *(Tanuló)* van jelen a táraton, a munka, a megtartó mberi tevékenység iránti szteletének szép dokumenumával. Czinke Ferenc gyancsak egyetlen, a korábi évekből származó grafikai appal jelentkezett, *Réka viiga.* Többi között, arra bizat ez a lap, hogy ne szégyelünk csodálkozni a szép látán, jelentkezzen az akár a [illegible] vagy a fi-

örömöt. *Nagy Márta* növényeit érzékeny finomság, a természet formái iránti tisztelet és bizonyos derűs könnyedség jellemzi.

Az alkalmazott grafikát a tárlaton *Varga István* képviseli a tőle már megszokott biztonsággal és szakmai tisztasággal. Katalógusterveket, meghívókat, emblémákat, kiállítási meghívókat, könyvborítókat állított ki. Érdemes volna több megbízással „kipróbálni" erejét.

Lengyel Péter jellegzetes motívumai elsősorban nem eredetiségük folytán érdekesek, témái más festői iskolához is közel állnak. A palóc tájjal, a pusztuló paraszti életforma rekvizitumainak fölmutatásával foglalkozik elsősorban azzal a tiszteletre méltó céllal, hogy a jelen és a jövő építéséhez nem nélkülözhető a múlt, a félmúlt ismerete. Ezt a jórészt már múltba vesző életformát kívánja a mindenkori művészeti kultúra részévé tenni, tisztelettel az elődök, s szeretettel a nógrádi táj iránt. *Lizsnyánszky Erzsébet* kórházi élményekből született lapjait állította ki. Ezeken az együttérző szeretet, az idő múlása fölött érzett visszafogott szomorúság és gyöngéd költőiség jelenik meg. Különösen a *Cím nélkül* és a *Furcsa pár* című lapokon. *Perényi Anna* és *Losonczi Ildikó* más-más eszközökkel ugyan, de szintén bizonyos tartózkodással dolgozzák föl témáikat a ma-

Mikus Sándor kiállítása

1021

Az idei szabadtéri játékok alatt létrehozott különféle rendezvények egyik legjelentősebbike *Mikus Sándor* kétszeres Kossuth-díjas, kiváló szobrászművész gyűjteményes kiállítása. A pompás alkotásokból álló tárlatot a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában helyezték el. Városunk eddig is számos országos, sőt európai rangú kiállítás színhelye volt, mégis most van *az első alkalom, hogy mai szobrászatunk olyan kiválóságának, mint Mikus Sándor, életművét bemutató kiállításban Szegeden gyönyörködhetünk.*

A tárlaton szereplő művek száma — az érmékkel együtt — *meghaladja a nyolcvanat.* A kisterjedelmű, de ideális világítású kupolában olyan gazdag hatású plasztikai-világ teremtődik így, mely ellenállhatatlanul *lenyűgözi a tárlatlátogatókat.* A kiállított arcmás-sorozatban a művész családtagjairól készült érzelemteljes szobrokon kívül *Rippl-Rónai, Derkovits, Szőnyi* és *Pátzay* jellemtükröző portréi szerepelnek. Az emberi test formáinak megjelenítését fiatal gyereklányok és érett teltségű nők virágzó szépségű alakjaiban kapjuk. Ezek közül a *Számláló kislány,* a *Fésülködő nő* és a *Táncoló lánykák* tetszettek legjobban. Ide tartozik az a néhány szembetűnő alkotás is, melyek az anyaság gondolatát a tartalomnak megfelelő mélységgel fejezi ki. E boldogságot és harmóniát sugalló művek között fokozott jelentőségűvé válnak azok a szobrok, melyek a szabadságért viaskodó s győzelmet hirdető alakokat ábrázolnak. A *Kígyós férfi* és a *Pálmaágas nő* ugyanazt az eszmeiséget hordozzák, mint a *Küzdelem* és a *Zászlós fiú* című nagysikerű szobrok.

Mikus Sándor Szegeden megrendezett gyűjteményes kiállítása minden bizonnyal nagysikerű lesz. Városunk közönsége és az ide érkező hazai és külföldi vendégeink közül már eddig is *sokan keresték fel* az élményt nyújtó tárlatot. Múzeumunk a művész által kedvesen nekünk adományozott *Mosakodó* című bronzszobrát az értékes alkotásoknak kijáró gondossággal fogja megőrizni. A kiváló mester születésének hatvanadik évfordulóját ünnepelni készülő magyar képzőművész társadalommal együtt szabad legyen *elsőként Szegedről üdvözölnünk* Mikus Sándort: jó egészséget és fiatalos alkotóerőt kívánunk további munkásságához.

Szelesi Zoltán

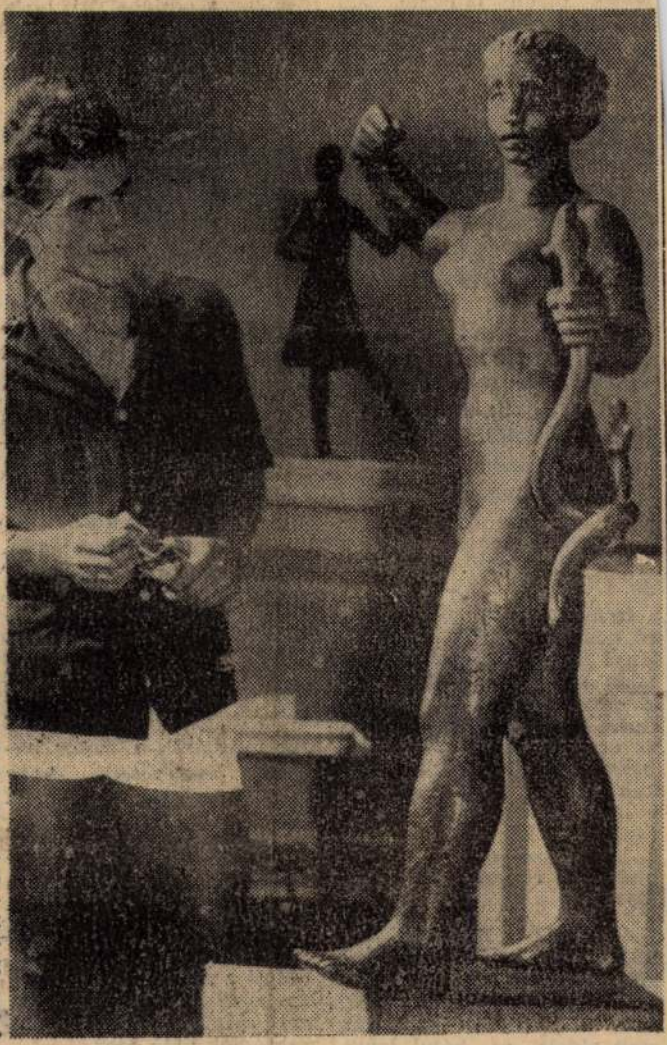

(Somogyiné felv.)

Részlet a kiállításról. A művész Küzdelem című szobra.

IMÁD-LAK. Az üdülőtelep vendégeinek legnagyobb szenzációja egy takaros, gondozott kis ház, körülötte valóságos virágos kerttel. Nincs olyan látogató, aki meg ne állna előtte és meg ne csodálná. De a legnagyobb hatást a felírása kelti: Imádlak. Minden előtte elhaladó hangosan olvassa el. Ki ironikusan, ki átszellemülten, partnerének suttogva...

ISMERKEDÉS. Fiatal fiú és lány egymástól tíz lépésre fekszik a Sárga homokszőnyegén. Lehunyják a szemüket és átadják magukat a nap forró, tűzes csókjának. Úgy látszik, mintha nem is vennének tudomást a környező világról. Pedig észreveszik egymást. Pillantásuk néha találkozik.

A szemek tapogató, felmérő játéka után a fiú egy homokgöröngyöt dob a lányra. A homokgöröngy apró és puna. Ütése nem fáj.

Izgalmas pillanatok a forró homokon. Mit csinál a lány? Elmegy? Akkor tárgytalan az egész. De nem megy el. Mosolyogva néz vissza a fiúra, aki ettől felbátorodva az érdeklődés és az ismerkedni vágyás újabb követ küldi a lány felé. Most már a lány is visszadobja a göröngyöt. A fiú nem sokat habozik. Beszélgetni kezdenek, mintha régóta ismernék egymást.

ABSZOLÚT BEKÉPZELTSÉG. Szőke nő áll a parton. Előtte néhány lépésre egy férfi kopasz feje emelkedik ki a vízből. A tar koponyát csak oldalt és hátul lengi körül néhány szál haj. A kopasz első kérdése, amikor a vízből kibukkan, mégis az:
— Nem kócolta össze a víz a hajamat?

Hadd nyugtassuk meg: — Nem.

FÜTYÜLNEK A FÜTYÜLÉSRE. Egy szalmakalapos férfi ül egész nap a mentőcsónakban és figyeli a fürdőzőket. Úszni csak a bójákon belül volna szabad, de mindig akadnak távúszók, akiknek nem
tér, amit a b
tárolt víz jel
úsznak a Tis
szalmakalapo
ilyenkor a sí
figyelmeztesse
kat. Vészesen
lal meg a síp, de az úszómatadorok vagy nem hallják, vagy nem is akarják. Fütyülnek a fütyülésre.

HEGYMÁSZÁS. A vizet csak a tulajdonképpeni Sárgán lehet könnyen megközelíteni. Itt ugyanis a part aránylag szelíd lejtővel ereszkedik a vízhez, másutt bizony meredek. Lépcső csak kevés helyen van és az se mindenkinek megfelelő. Néha valóságos hegymászó rutinra van szükség, hogy a vizet meg lehessen közelíteni. Nem csoda, ha a száz kilón felüli üdülőket hegymászó kötéllel vontatják fel társaik.

A SÁRGA RÉME. A rendőrrocsó. Csak a kezdőket kapja azon, hogy a tilosban fürdenek. A tapasztaltak már messziről, a motor búgásából észreveszik, hogy közeledik a rém. Szépen, simán partra úsznak, még mielőtt a közelükbe érne, lefekszenek a partra és olyan ártatlan arccal nézik az el-

kell a paradicsomos káposztát elkészíteni. Igen ám, de más az elmélet és más a gyakorlat. Ez főzés közben derül ki. Miből mennyit ez a nagy kérdés? A »szakács« nem sokat teketóriázik. Körülnéz a parton és három sellőt vesz észre, akik épp a napon sütkéreznek. Ezek az igazi sellők! Háziasak, főzni is tudnak és megszánják a nomád üdülőt. És ízletesebb az étel, ha ők készítik el...

ESTE A SÁRGÁN. Ilyenkor a leghangulatosabb a Sárga. A Tisza a hold fényében ezüstösen csillog, messzi a város fényei, mint szentjánosbogarak villognak. A halászcsárdákból cigányzene szól. Dankó-nóta dallamát viszi a szél és a szúnyogok is füledbe zümmögik nótájukat.

Ropog a rőzse a bográcsok alatt, amelyekben fő az ízletes halászlé.

Egy borízű hang a divatos slágert énekli, de aztán az is elhallgat és csend borul a tájra.

Kálmán László

„Zsebfotelek

Most a miniatürizálás korszakában időszerűvé vált, hogy a zsebrádiók után megjelenjék a zsebfotel is. A legutóbbi bútortervezési pályázatra beküldött mintadarabok között már találhattunk ilyet. Megfelel ez is az ülőalkalmatosságok elé támasztott minden követelménynek. Elfér benne bármilyen molett személy, s talán még kényelmesebben is pihenhet rajta, mint a néhány évvel ezelőtt külföldről importált, hátul lyukas kagylófotelben. Csakúgy, mint a többi széket, ezt is az átlagos testmagassághoz méretezték. Az emberek 170—175 centiméteres átlagmagasságát figyelembe véve, a talptól a forgócsontig terjedő 90 centiméteres távolságnak megfelelően a fotel lábának és ülő-

részének ös
is 90 centimé

Ha a ruh
kabátzsebben
de egy nem
gas lapos dob
helyezhető a
tel«. Úgy t
hogy dobozba
szedve kerül
forgalomba,
egyszerűbb le
szállítása és a
donosa otthon
vázat könnyi

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész (1903-1982).
PETŐFI NÉPE
1983 AUG 17
1021

A hétköznapok művésze

● Önarckép.

● Anyaság.

Köztéri szobrászatunk egyik jelese, Mikus Sándor 1903-ban született Sződön. Munkásságáért Kossuth-díjban részesült, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze lett. Motorszerelő volt, dolgozott az Egyesült Izzóban. Bernáth Aurél fedezte fel. Pfeiffer Ignác műegyetemi tanár támogatásával eljutott Itáliába, még 1927-ben, ahol Pátzay Pál nagylelkűsége révén két évre hosszabbodott tanulmányútja, mivel megengedte Mikusnak, hogy római műtermében dolgozzon. Munkásművésznek vallotta magát egy 1942-es interjúban, pedig előtte, egy évvel már önálló kiállítása nyílt a Tamás Galériában.

Tele volt jószándékkal és tehetséggel. Mindezt vallják tanítványai — 1949 óta tanított a Képzőművészeti Főiskolán — és mindannyian, akik szobrait megismerték a közterekben és a gyűjteményekben. Plasztikai erejét igazolja a vecsési Parlamenter-szobor, az ózdi Petőfi-emlékmű, a Csepel Autógyár előtt álló Éneklő munkások, a kőszegi Jurisics-szobor.

Természetes báj jellemzi portréit. Klasszikus méltóság áradt és valami kedves melegség, mély egyszerűség az Anyaságból, mely életének egyik főműve.

Demokratikus érzülettel, rendkívüli szerkesztőkészséggel formálja műveit jellé, szobrászi alapegységek válnak hiteles erővel emlékezetessé. A hétköznapok művésze, élménye: fésülködő nő, harisnyáját húzó asszony, mosakodó, szénhordó fiú, táncoló lányok, számoló kislány. Élménye és szobra is, s mindez természetesen alakult munkásságában. Volt érzéke a csoportábrázoláshoz, melyet az 1946-ban készült Család a strandon is igazol. Jó érzékkel mintázta meg 1947-ben a kígyót megfojtó asszonyt, s ez a Küzdelem végső fázisa, történelmi értelemben is: Michelangelo kötözött rabszolgái végre képesek elszakítani az osztálytársadalmak évezredekig tartó kötelékeit. Nemcsak szoborban, hanem az életben is e tisztuló, szépülő világért küzdött, fáradozott Mikus Sándor megalkuvás nélkül, közösségi érzelemmel, odaadó szobrászi és emberi energiákkal.

L. M.

: Csepelen

s

oz, a „fe-
jövőt ígér.
az 50. sz.
Ferenc u.)
nyújtjuk.
ljuk a ta-
társadal-
sztöndíjat
erelést és
ltözet ru-
díjtalan

resen be-
fizetünk.
sztályán:

ellék.

1441

ERDEI FERENC

MEGYEI
MŰV. KÖZPONT

bérleti felhívása

AZ 1983/84-ES ÉVRE

Operabérlet:
I. Puccini: Halászlányka
(Budapesti Kamaraopera)
II. Donizetti: Don Pasquale
(Szegedi Nemzeti Színház)
III. Donizetti: Szerelmi bájital
(Debreceni Csokonai Színház)
IV. Donizetti: Az ezred lánya
(Népszínház)
V. Mascagni: Parasztbecsület
Leoncavalló: Bajazzók
(Szegedi Nemzeti Színház)
A bérlet ára: 350,—Ft

Operettbérlet:
I. Huszka Jenő: Mária főhadnagy
(A Szegedi Nemzeti Színház és a Békéscsabai Jókai Színház közös előadása)
II. Dunajevszkij: Szabad szél
(Szolnoki Szigligeti Színház)
III. Eisemann: Én és a kisöcsém
(Veszprémi Petőfi Színház)
IV. A. Kreisler: Lola Blau (musical)
(József Attila Színház)
A bérlet ára: 320,—Ft

Pódiumbérlet:
I. „Furcsa páros".
Hernádi Judit és Szombathy Gyula közös estje
II. „Rivaldafény"
Galambos Erzsi és Haumann Péter estje
III. „Magunktól értetődünk"
Kern András és Verebes István estje
IV. Gálvölgyi János és Körmendi János közös estje
V. „Könyörgés esőért"
vagy
„Széchenyi naplója"
Bánffy György önálló estje
VI. „Nekem a feleségem gyanús"
Garas Dezső és Almási Éva műsora
A bérlet ára: 250,—Ft

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-718/ 340-726
Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész
KISALFÖLD (1903-1982)
1983 AUG 17

1021

80 éve született

Mikus Sándor emlékezete

Köztéri szobrászatunk egyik jelese, Mikus Sándor 1903-ban született Sződön. Munkásságáért Kossuth-díjban részesült, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze lett. Motorszerelő volt, dolgozott az Egyesült Izzóban. Bernáth Aurél fedezte fel. Pfeiffer Ignác műegyetemi tanár támogatásával eljutott Itáliába, még 1927-ben, ahol Pátzay Pál nagylelkűsége révén két évre hosszabbodott tanulmányútja, mivel megengedte Mikusnak, hogy római műtermében dolgozzon. Munkásművésznek vallotta magát egy 1942-es interjúban, pedig előtte egy évvel már önálló kiállítása nyílt a Tamás Galériában.

Tele volt jószándékkal és tehetséggel. Mindezt vallják tanítványai — 1949-óta tanított a Képzőművészeti Főiskolán — és mindannyian, akik szobrait megismerték a köztereken és a gyűjteményekben. Plasztikai erejét igazolja a vecsési Parlamenter szobor, az ózdi Petőfi emlékmű, a Csepel Autógyár előtt álló Éneklő munkások, a kőszegi Jurisics-szobor.

Mikus Sándor: Anyaság

Természetes báj jellemzi portréit — saját arcvonásait is megörökíti az 1931-ben mintázott Anyám című szobrában. Klasszikus méltóság árad és valami kedves melegség, mély egyszerűség az Anyaságból, mely életének egyik főműve.

Demokratikus érzülettel rendkívüli szerkesztőkészséggel formálja műveit jellé, szobrászi alapegységek válnak hiteles erővel emlékezetessé. Jó érzékkel mintázta meg 1947-ben a kígyót megfojtó asszonyt, s ez a Küzdelem végső fázisa, történelmi értelemben is: Michelangelo kötözött rabszolgái végre képesek elszakítani az osztálytársadalmak évezredekig tartó kötelékeit. Nemcsak szoborban, hanem az életben is e tisztuló, szépülő világért küzdött, fáradozott Mikus Sándor megalkuvás nélkül, közösségi érzelemmel, odaadó szobrászi és emberi energiákkal.

L. M.

küzletünkben

ér 2.
ovjet képcső
elyett 407,— Ft-ért

t tart!

es Vásárlóinkat!
megyei Iparcikk
i V.

ületi Igazgatósága,
. 18.,

z. rendelet alapján
ás III. sz. peronján lévő
ándék-édesség üzlet

GYÁSZHÍREK

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik

ID. KÁROLY IMRÉNÉ

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, vagy virágot helyeztek.

A gyászoló család

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk,

STEINER JENŐ

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek vagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Külön köszönetet mondunk a SOPKER Vezetőségének és dolgozóinak és az utca lakóinak.

özv. Steiner Jenőné
és Maráczi család

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak a rokonoknak, ismerősöknek, bácsai lakosoknak, akik szeretett halottunk,

FEHÉRVÁRY MÁRIA

temetésén részt vettek, és bánatunkban osztoztak. Külön köszönetet mondunk a Győr-Sopron megyei Ta-

---

Hálás szívvel mondunk köszönetet minden rokonnak és ismerősnek, a ház lakóinak, óvó néninek, akik drága halottaink,

MADARÁSZ ISTVÁN
MADARÁSZ TOMIKA

temetésén megjelentek vagy fájdalmunkban osztoztak.

A gyászoló család

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett testvérünk, nagynénink,

NÉMETH ERZSÉBET

elhunyt. Temetése augusztus 12-én pénteken ½12 órakor lesz a győr-szigeti temetőben.

Gyászoló család

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik drága jó férjem, édesapánk, apósunk, testvérünk, sógorunk, vőm és papikánk,

DUDAR LAJOS

temetésén részt vettek, bánatunkat bármily módon enyhíteni igyekeztek. Külön köszönetet mondunk az ÉDÁSZ V. vezetőségének és társadalmi szerveinek, valamint a Bacsó B. u. 83. sz. ház lakóinak.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész (1903-1982).

ÚJ SZÓ

1983 AUG 11

1021

● 1858-ban született Christiaan EIJKMAN Nobel-díjas holland orvos, fiziológus, bakteriológus († 1930) ● 1883-ban született Ernst Maria Richard STADLER német költő, irodalomtörténész, esszéista, kritikus († 1914) ● 1903-ban született MIKUS Sándor magyar szobrászművész († 1982) ● 1913-ban született Angus Frank WILSON angol regényíró és elbeszélő.

983. VIII. 11. Kossuth 4,25 Áné

Jó reggelt!

- Ma 80 éve született Mikus Sándor, kétszeres Kossuth-dijas szobrászművész. Rá emlékezik Forró Evelyn.

- A művészet nem fejlődik, csak változik. A korszerüség az anyag teljes, tehát kifejező megformálásával azonos. Ez volt Mikus Sándor arc poeticaja. Sok évvel ezelőtt egy ujságcikk cime jellemezte őt a legjobban: Életmü a humanizmus szolgálatában. Valóban Mikus témaválasztását mindig az életszerüség határozta meg. Több mint 200 plasztikájának és csaknem 50 köztéri szobrának közös jellemzője a lágy ritmus, a kiegyensulyozottság, a határtalan mély humanizmus. Az Egyesült Izzó munkásaként indult el a pályán a huszas években. Páczay Pálnál tanult, de tulajdonképpen az önképzők nehéz utját járta. A harmincas évek elején már a kisplasztika elismert alkotójaként tartják számon, és neki itélik a Szinyei Társaság szobrászati diját. A párizsi világkiállitáson nagy sikert arat elsősorban a Mezitlábas asszonnyal, a Mosakodóval és a Hajat fonó nővel. A monumentális szobrok sorozatát a felszabadulás után mintázza. Ózdon és Csepelen Petőfit idézi, Vecsésen a hős parlamentert, Veszprémben a Tanácsköztársaságot. Kaposvárott és Székesfehérvárott felszabadulási emlékműve áll.

Müveiből egyszerüség, nyugalom, fegyelem, költőiség, harmónia, törékenység árad. Azon kevesek közé tartozott, aki be tudta bizonyitani, hogy az igényesség nem mont ellent az érthetőségnek. Egy-egy témát többször is feldolgozott, mert szerette volna, hogy az élményt, amely egyszer megragadta, a lehető legtökéletesebben tükrözze. Több mint 25 évig tanitott a Képzőművészeti Főiskolán. Tanitványait igyekezett önfegyelemre nevelni azzal, hogy ne akarjanak tul gyorsan eredetivé válni, és főleg soha ne csináljanak olyat, amit nem tudnak. Munkásságát érdemes és kiváló müvészi kitüntetéssel, valamint két izben Kossuth-dijjal ismerték el.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748/ 340-726

Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművészről

ZALAI HÍRLAP /1903-1972/
1983 AUG 12

1021

80 éve született köztéri szobrászatunk egyik jelese

Mikus Sándor emlékezete

Köztéri szobrászatunk egyik jelese, Mikus Sándor 1903-ban született Sződön. Munkásságáért Kossuth-díjban részesült, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze lett. Motorszerelő volt, dolgozott az Egyesült Izzóban. Bernáth Aurél fedezte fel. Pfeiffer Ignác műegyetemi tanár támogatásával eljutott Itáliába, még 1927-ben, ahol Pátzay Pál nagylelkűsége révén két évre hosszabbodott tanulmányútja, mivel megengedte Mikusnak, hogy római műtermében dolgozzon. Munkásművésznek vallotta magát egy 1942-es interjúban, pedig előtte egy évvel már önálló kiállítása nyílt a Tamás Galériában.

Tele volt jószándékkal és tehetséggel. Mindezt vallják tanítványai — 1949. óta tanított a Képzőművészeti Főiskolán — és mindannyian, akik szobrait megismerték a közterekben és a gyűjteményekben. Plasztikai erejét igazolja a vecsési Parlamenter szobor, az ózdi Petőfi emlékmű, a Csepel Autógyár előtt álló Éneklő munkások, a kőszegi Jurisics-szobor.

Természetes báj jellemzi portréit — saját arcvonásait is megörökíti az 1931-ben mintázott Anyám című szobrában. Klasszikus méltóság árad és valami kedves melegség, mély egyszerűség az Anyaságból, mely életének egyik főműve.

Demokratikus érzülettel, rendkívüli szerkesztőkészséggel formálja műveit jellé, szobrászi alapegységek válnak hiteles erővel emlékezetessé. A hétköznapok művésze, élménye: fésülködő nő, harisnyáját húzó asszony, mosakodó, szénhordó fiú, táncoló lányok, számoló kislány; élménye és szobra is, s mindez természetesen alakul munkásságában. Volt érzéke a csoportábrázoláshoz, melyet az 1946-ban készült Család a strandon is igazol. Jó érzékkel mintázta meg 1947-ben a kígyót megfojtó asszonyt, s ez a Küzdelem végső fázisa, történelmi értelemben is: Michelangelo kötözött rabszolgái végre képesek elszakítani az osztálytársadalmak évezredekig tartó kötelékeit. Nemcsak szoborban, hanem az életben is e tisztuló, szépülő világért küzdött, fáradozott Mikus Sándor megalkuvás nélkül, közösségi érzelemmel, odaadó szobrászi és emberi energiákkal.

L. M.

Önarckép

Anyaság

sport sport

és az újonc képviseli Zalát
leti bajnokságban

jt előtt. Válasza a következő
lt:

— *Túlzottan merész terve-*
t nem szőhetünk, hiszen az
gárda, amellyel a tavaszi si-
reket elértük, csak az első
érkőzésen lesz együtt. Után-
leszerel Szekeres, Zalai,
ánya, Páli, Magosi, Takács
Kampler, Bognárt pedig
ár korábban áthelyezték
ezőtúrra. Az új játékosok
ak augusztus 25-én vonul-
ak be, tehát két találkozót a
egmaradt szűkös kerettel
ell megoldanunk s utána is
étséges, hogy az új játékosok
ogyan és mennyi idő alatt
udnak beilleszkedni majd a
apatba. Ilyen körülmények
özött az egyesület vezetése
z elérendő célt úgy fogalmaz-
meg, hogy az 1—8 hely va-
melyikét kell megszerez-
ink. Ebbe persze sok minden

— Kik kerülnek a csapathoz?

— *Már befejezett tény, hogy nálunk játszik a ZTE volt ifjúsági játékosa, Kocsis, aki a tavasszal a Keszthelyi Haladásban játszott, ugyaninnen érkezik Nagy Tamás, Hévízről pedig Zsiborás kerül hozzánk. Aztán Füzfőről, Várpalotáról, Répcelakról, a BVSC-ből és Ganz Mávagból jönnek hozzánk labdarúgók.*

Július 4-e óta van edzésben az együttes több sikeres edzőmérkőzést játszottak, ezek egyikén megverték a ZTE-t is. Az is újság, hogy végre megnyugtató otthonra találtak; mérkőzéseiket a Dózsa pályán játszák és ugyanitt kapnak edzési lehetőséget is.

Vasárnap a múlt bajnokságban 10. helyen végzett Várpalotai Bányász ellen kezd a H. Katona SE. Két szempontból is érdekes lesz ez a találkozó: egyrészt a jó induláshoz és a további önbizalomhoz szükséges lenne a jó játék és a győzelem, másrészt pedig ekkor búcsúztatják azt a hét játékost, akik az ezüstérem megszerzésében oroszlánrészt vállaltak s akik ezúttal játszanak utoljára a Katona SE színeiben.

A

MÁV NTE

labdarúgói az utóbbi két esz-

DOLGOZÓKAT ALKALMAZNAK

A MOM zalaegerszegi gyára felvételt hirdet elektroműszerész, hengerkösörűs, esztergályos, maró szakmunkások, valamint férfi segédmunkások részére. Jelentkezni lehet a gyár munkaügyi osztályán, Zalaegerszeg, Zrínyi út 38. 391

Keszthelyi Városi Tanács Kórház Rendelőintézete azonnali belépéssel felvesz szakácsot és konyhai kisegítőt. Jelentkezés: Keszthely, Ady u. 2. 394

Kerámia és Cserépkályhagyár azonnali belépéssel felvesz a zalaegerszegi kályhagyártó üzemébe villanyszerelőt és elektroműszerészt, többműszakos munkakörbe. Jelentkezés az üzem vezetőjénél, Zalaegerszeg, Mártírok u. 23. 218 642

A Tájfutó Világbajnokság alsóerdei kempingjében augusztus 21-től szeptember 5-ig alkalmazunk éjjeliőrt, kapusokat és takarítókat. Jelentkezés: a Zala megyei Idegenforgalmi Hivatalnál, Zalaegerszeg, Kovács Károly tér 1. Telefon: 11-443. 444

Az EIVRT zalaegerszegi alkatrészgyár felvesz nyugdíjast, négyórás raktárosi munkakörbe. Közgazdasági érettségivel rendelkezőt normás munkakörbe, valamint gyorsés gépírót. Jelentkezés a gyár munkaügyi osztályán. 448

A szentgyörgyvölgyi Új Élet Mgtsz (B kategóriás) felvételt hirdet energetikus-gépüzemelő munkakör betöltésére. Feltétel: szakirányú végzettség és mezőgazdasági gyakorlat. Bérezés a 4/1981. MÉM—MüM. számú rendelet szerint. Jelentkezni személyesen, vagy írásban a termelőszövetkezet elnökénél. Szentgyörgyvölgy, Kossuth u. 56. 8975. 312

Hőszigetelő, bádogos szakmunkásokat, betanított munkásokat keresünk felvételre, változó munkahelyre, kedvező anyagi feltételek mellett. Jelentkezés: Gyenesdiás, Béke u. 66/b. Simongáti Zoltán 1983. augusztus 12—16-ig, 8—16 óráig. 218 637

ÜM. Nagykanizsai Üveggyár felvesz lakatosokat és férfi dolgozókat betanított munkára. 209

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész
NAPLÓ (VESZPRÉM)
1983 AUG 13
1021

Anyaság

Mikus Sándor emlékezete

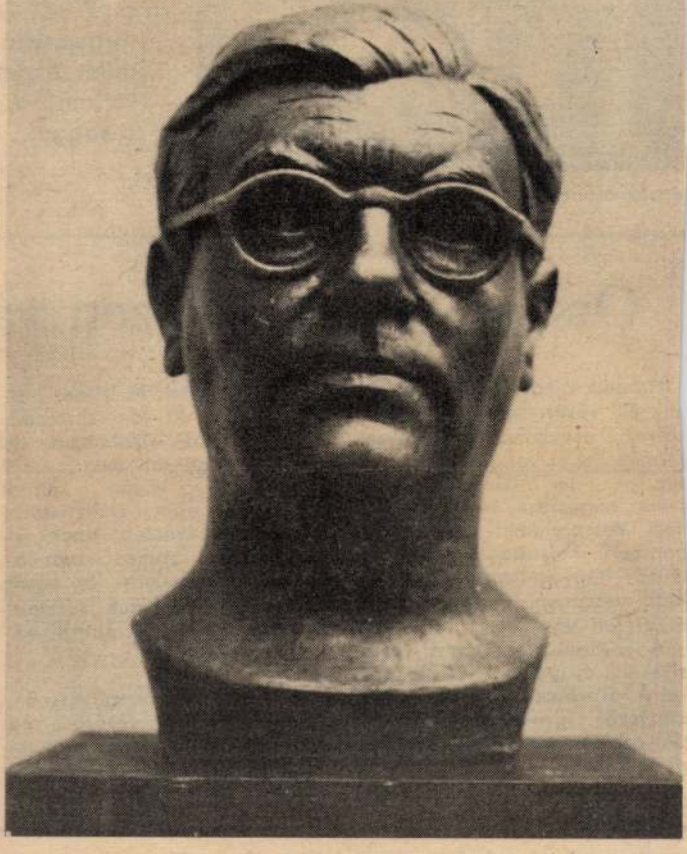

Önarckép

Köztéri szobrászatunk egyik jelese, *Mikus Sándor* 1903-ban született Szódön. Munkásságáért Kossuth-díjban részesült, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze lett. Motorszerelő volt, dolgozott az Egyesült Izzóban. *Bernáth Aurél* fedezte fel, *Pfeiffer Ignác* műegyetemi tanár támogatásával eljutott Itáliába, még 1927-ben, ahol *Pátzay Pál* nagylelkűsége révén két évre hosszabbodott tanulmányútja, mivel megengedte Mikusnak, hogy római műtermében dolgozzon. Munkás művésznek vallotta magát egy 1942-es interjúban, pedig előtte egy évvel már önálló kiállítása nyílt a Tamás Galériában.

Tele volt jó szándékkal és tehetséggel. Mindezt vallják tanítványai – 1949 óta tanított a Képzőművészeti Főiskolán – és mindannyian, akik szobrait megismerték a köztereken és a gyűjteményekben. Plasztikai erejét igazolja a vecsési Parlamenter-szobor, az ózdi Petőfi-emlékmű, a Csepel Autógyár előtt álló Éneklő munkások, a kőszegi Jurisics-szobor.

Természetes báj jellemzi portréit – saját arcvonásait is megörökíti az 1931-ben mintázott Anyám című szobrában. Klasszikus méltóság árad és valami kedves melegség, mely egyszerűség az Anyaságból, mely életének egyik fő műve.

Demokratikus érzülettel, rendkívüli szerkesztőkészséggel formálja műveit jellé, szobrászi alapegységek válnak hiteles erővel emlékezetessé. A hétköznapok művésze, élménye: fésülködő nő, harisnyáját húzó asszony, mosakodó, szénhordó fiú, táncoló lányok, számoló kislány; élménye és szobra is, s mindez természetesen alakult munkásságában. Volt érzéke a csoportábrázoláshoz, melyet az 1946-ban készült Család a strandon is igazol. Jó érzékkel mintázta meg 1947-ben a kigyót megfojtó asszonyt, s ez a Küzdelem végső fázisa, történelmi értelemben is: *Michelangelo* kötözött rabszolgái végre képesek elszakítani az osztálytársadalmak évezredekig tartó kötelékeit. Nemcsak szoborban, hanem az életben is e tisztuló, szépülő világért küzdött, fáradozott Mikus Sándor megalkuvás nélkül, közösségi érzelemmel, odaadó szobrászi és emberi energiákkal.

Favágók (részlet)

Arató család (

Vallomások egy életr

Arató család (részlet)

A hűvös s
dő eső az ut
verte a külfa
Balatonról. A
Bauxit Mun
képző Közp
kukkantottal
fafaragó a
szembe a lá
nokában. A
tikáról besz
jegyzései n
népiséget e
jártasabb n
hogy művés
csak egy jó
tárgyjátéka.
mód részes
vallomása,
taságga

Országos népművészeti vá

Hatodik alkalommal „rendelnek el" vásári sorakozót a bolyok, csalikancsók, tálasok, elmék, fa és réz díszművek és ok-sok féle folklórtermék részére augusztus 14-én, vasárap, Veszprémben a városközpontban. Folytatódik tehát az mmár hagyományosnak tekintető veszprémi országos népművészeti vásár.

A korábbi években a vásár ikerére csupán az vetett pányi árnyékot, hogy bár a szervezők igyekeztek megakadályozni, mégis sikerült néhány giccsárusnak is sátrat vernie a zömében értékes és ízléses portéka között. Az idei esztendőben a mostani alkalommal különösen szigorúan veszik majd a rendezők a vásári kínálat színvonalát, éppen ezért kizárólag a Népművészeti Tanács által zsürizett fazekas-, kerámia-, kékfestő-, rézműves- és egyéb népi ipari alkotások kerülhetnek majd a vásári sátrak polcaira.

A meghívott népművészek – ahogy ezt a régi vásározó szokás megkívánja – kora reggeltől már (fél 7-től) várják a lá-

egyetemmel tanulmányvariánsokat készíttettünk, ezek közül azt választottuk, amely a legnkább kíméli a természetvédelmi területet. Egyetlen fát sem vágtunk ki feleslegesen.

– Főképpen az a hír okozott riadalmat, hogy külszíni fejtés is lesz.

– A IV-es lencse lett volna külszíni fejtés, azonban a buxitkészletek gazdagabbak, mint azt az előzetes kutatások feltételezték, így egyelőre ezt a lencsét nem bolygatjuk. A föld alatti bányászat is veszélytényező ugyan az omlások miatt, de előrehaladott és biztató kísérleteket folytatunk olyan tömedékelési eljárás kidolgozására, amely minimálisra csökkenti a talaj süllyedését.

Eszembe jut a kiszáradt Cuha, s meg is kérdezem: a talajvízszintre hogy hat majd a bánya?

– Az első ütemben, 1990-ig vízkiemelés nélküli bányászatot folytatunk. A környéken valóban süllyed egyébként a talajvíz szintje, de erről nem mi tehetünk, hanem a régebben működő többi bánya. A bányászkodás, párosulva a csapadékszegény időjárással, évi 1,6–1,8 méterrel süllyeszti a talajvíz szintjét.

Fogyatkozó Fenyőfő

Fenyőfő határában ismét a régi világ egy darabkájába botlok. Teheneket legeltet a sovány füvű dombokon a község gulyása, *B. Varga János*. De mintha tíz éve még ez a darabja is nagyobb lett volna a régi világnak. Meg is kérdezem.

– Kilenc éve végzem ezt a munkát – válaszol a tehenek pásztora –, akkor még 56 állat volt rám bízva. Most 16 tehénre ügyelek. Egy gazdától a legtöbb három darab, az öreg *Scheibelhoffer Jánosé*. De azt mondja, jövőre ő is lemond róluk.

– Miért?

– Számolja ki: én háromezer forintot kapok az őrzésért, és minden állat után még öt kiló krumplit, meg tíz forint az üzekedési pénz. A gazdának ma már havi jó kétszáz forintjába kerül csak az őrzés egy-egy tehén után. Megéri?

Aligha. Ezért aztán nem is csak Scheibelhoffer János foglalkozik a gondolattal, hogy túlad rajtuk. Gondolatban összevetem a hallottakat azzal, amit Kósa Ernő mondott a leadott földekről, s az adattal: a tíz éve még háromszáz fölötti lélekszámú falu lakossága

Mikus Sándor kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész (1983-ban).

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Kelet - 1983 NOV 19

DÉLMAGYARORSZÁG
1983. november 19. 8

1021

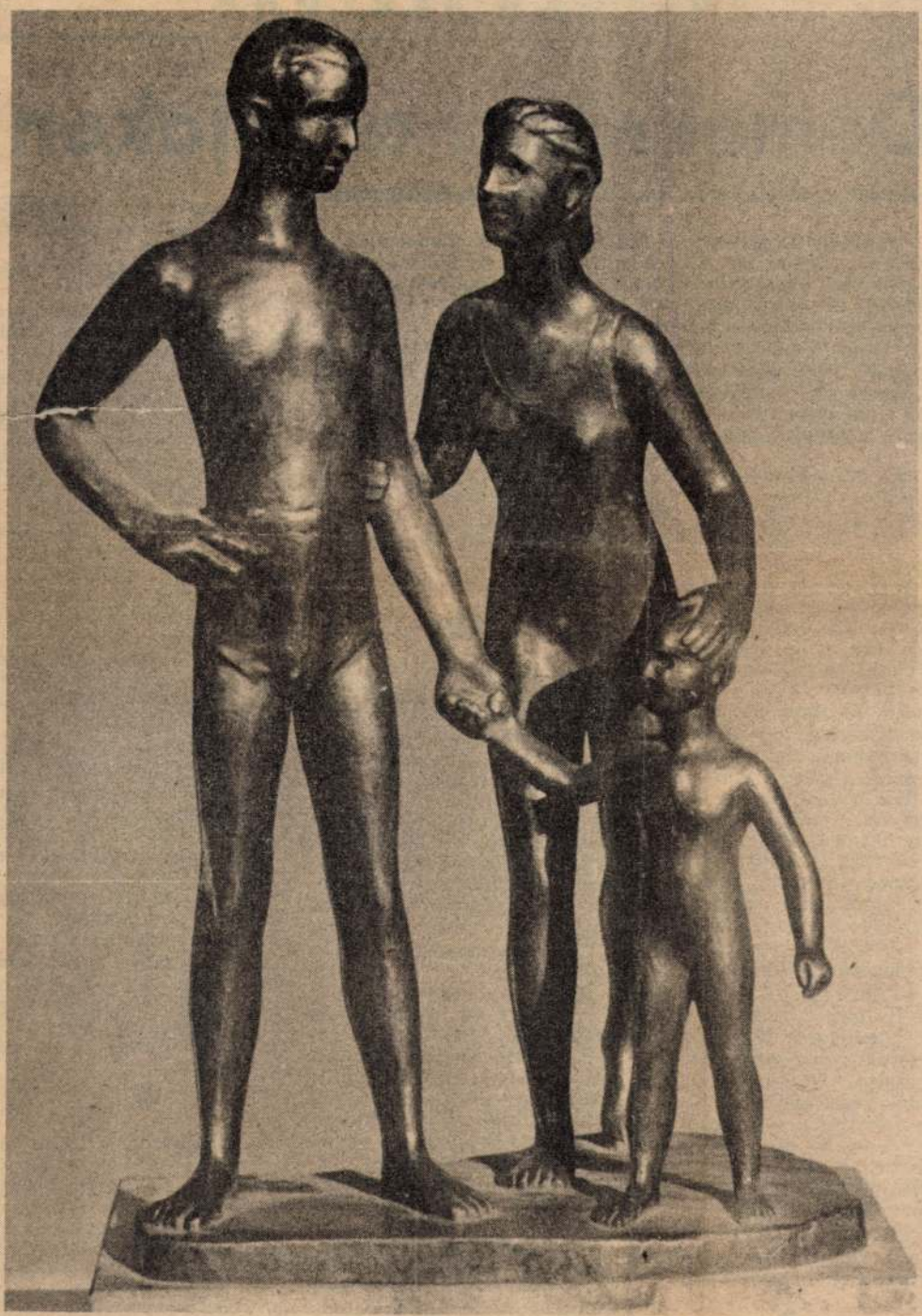

Mikus Sándor: Család

...M HÉTVÉGI MELLÉKLET

VÁLTOZÓ

Demokráci

Közhely az igazság: a tudományokat kezdeni. Tegyük hozzá: a demokráciát i legyen elég ennyi: aki saját kis közösség döntени, aki maga körül nem tud demokráciát teremteni, az aligha tud felelősséggel képviselőt választani, de még tanácstagot is nehezen. Márpedig közeleg az idő, amikor választani, tehát dönteni, mérlegelni, állást foglalni kell. Mert a demokrácia lehetőségeivel élni nem csak jog, de kötelesség is. Mondhatnám úgy: lelkiismereti kérdés.

Az általános iskola második osztályában, titkárt választottak. Súgás-búgás előzte meg a nagy jelentőségű eseményt. Az összebújásra pedig ok is volt: a korábbi titkárt nem kedvelték a gyerekek. Azt mondták: erőszakos. Így aztán sokakban érlelődött az elhatározás: Karcsi helyett valaki mást választanak meg. Sor került a szavazásra és egy híján valamennyien a régi titkárt helyezték vissza. A döntés után a tanító néni megkérdezte az egy szem ellenvoksolót: miért tette? Laci annak rendje s módja szerint kifejtette nézetét, elmondta, hogy ő kit és miért jelölt volna. Ezzel aztán le is zárult a kérdés.

— Nem úgy — mondtam a történet mesélőjének.

— De! Úgy! — válaszolta. Úgy, mert valamit jelent. Mégpedig azt, hogy ezek a gyerekek otthonról olyan sugallattal indulhattak útnak, hogy végső soron mindegy ki is a rajtitkár, meg egyébként is: a tanító néni akaratával — hisz ő tett javaslatot az újrajelölésre —, nem érdemes szembeszállni.

Ez nem példabeszéd. Egy apró, életből való történet. Persze példázat is lehet.

●

nyezetemmel, ha annak sorsát irányítani nem akarom, ha alapfokon nem élek demokratikus lehetőségeimmel, akkor miként élhetek ezzel majd nagyban?

●

Léteztek egykor Magyarországon olyan közösségek, melyek a demokrácia alapiskolái voltak. *Czakó János*, a vásárosnaményi tanács elnöke, így beszélt:

— Nagy hiba volt például a legeltetési bizottságok megszüntetése. Mert ezek rengeteg embert fogtak ösz-sze. Az emberek pedig vezetőséget választottak, s ha kellett le is váltottak. Annak idején még magam is tagja voltam...

Miklós Elemér ezt mondta:

— Mikor én kerültem középiskolába, már megtörtént a NÉKOSZ szétrobbantása. De *annak* a szellemnek a maradványaival még mi is találkoztunk. Nem mondom, hogy nem volt tanári sugallat, de végső soron azt választottuk tisztségre, akit *mi* tartottunk a legalkalmasabbnak.

Az előzmények a korábbi, demokratikusnak korántsem mondható időkbe is visszanyúlnak. Mert voltak legényegyletek, gazdaegyletek, népkörök, iparosegyletek, olva-

— Nálunk is megalakult a labdarúgó-szakosztály baráti köre. Az elnöki tisztre jelölés nem volt, ellenben a tanács, vagyis mi álltunk elő javaslattal, ráadásul úgy, hogy más választási lehetőséget nem is kínáltunk. A gyűlésen a tagok felemelték a kezüket, megszavazták az általunk állított elnököt. Meg kell mondanom, hogy ez a kör alig-alig működik. Pedig az elnök vitathatatlanul köztiszteletben álló ember. Lehet viszont, hogy nem jó szervező? Ma már azt gondolom: talán jobb lett volna, ha maguk közül választanak valakit.

De hasonló — önmagában nem nagy horderejű példa máshonnét is akad. Mert egyik múzeumunk baráti körének elnöke, de egyéb tisztségviselői is, hogy úgy mondjuk „funkciós" ember. Tanácsi vezető, áfész osztályvezető és így tovább. Erre mondta a múzeum vezetője:

— Nem tudok mást gondolni, mint azt, hogy ezek az emberek el sem tudják képzelni: lehetséges olyan „alakulat", ahol nem ők a parancsnokok.

●

Miért érzem oly fontosnak a demokrácia alapvető tanfolyamainak nevezhető önkéntes és nem agyonirányított csoportokat? Nem csupán demokratikusnak mondható működésük miatt. Azért is, mert számos tényező gátolja az embereket abban, hogy közös érdekeikről, örömeikről és gondjaikról szót váltsanak

Mikus Sándor, kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész
1903-1984.

1021

1 84.IV.24. TV 1. 20,55 /Kerekes/

Studió '84.

- Mikus Sándor Kossuth díjas szobrász müveiből nyilt kiállitás az Óbudai Galériában. A művészt a közönség inkább olyan nagy köztéri munkái alapján ismeri, mint a Parlamenter emlékmü Vecsésen vagy a veszprémi Tanácsköztársaság emlékmü. A Lajos utcai kamarateremben klasszicista szemléletü fő müveit, finoman mintázott kisplasztikáit, érmeit láthatja a közönség.

HÍRSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 31.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

PEST MEGYEI HÍRLAP
1903-1953.

1984 JUL 28

1021

Ülő nő

Mikus Sándor szobra

ségét ábrázoló arcképei.

Még a 90-es években két
tartalmazó *Kreith-féle* 48-as e
kollekcióval gyarapodott a Ké
gyűjteménybe a Batthyányak k

Bubics Zsigmond, a grafikai
ta meg, hogy *„a hazánk múl
értékekkel bír, mert ezek egy
mivel azok metszői és rajzolói az események szemtanúi, sőt szereplői voltak, és a történéseket, ha nem is mindig művészien, de hűségesen illusztrálták".*

Természetesen a mai 2500 művet számláló festmény- és 40 ezer lapos grafikai gyűjtemény számos darabja *forrásértéken* kívül *művészileg is* kvalitásos. A 15—18. századi kollekcióban főleg a külföldi mesterek vannak túlsúlyban — elsősorban bécsiek, de sok magyar témát feldolgozó német, olasz, németalföldi művészt is képviselnek műveik.

EREDETI, egykori anyag Mátyás korától áll rendelkezésre. *Budát* Schedel nagy, képes világtörténetének fametszetéből ismerjük. *Dózsa* kivégzésének egyetlen korabeli ábrázolása Taurinus 1519-ben megjelent fametszete. Művészettörténeti jelentősége is van a 17. századi ismeretlen magyarországi festő *Zrínyi és Frangepán búcsúja* című képnek, amelyet bizonyára ismert Madarász Viktor is, hiszen a híresse vált *Zrínyi és Frangepán a siralomházban* című festményén az alakok elrendezése igen hasonlít az ismeretlen mester kompozíciójához. A 17. századi főúri viselet hű ábrázolásai jelennek meg a hazai késő reneszánsz ismeretlen festőitől származó Batthyány Ádám és Batthyány Boldizsárné — Zrínyi Dorottya (a Szigetvári hős lánya) arcképén.

Réz- és fametszők: Erhard Schön, Hoefnagel, Sibmacher, Zimmermann, Nypoort korabeli metszetei — képes röplapokon, történeti és földrajzi kiadványokban — *várakról, csaták színhelyeiről, városokról* adnak hű képet. Neuhauser Ferenc rajzai után készült metszetek örökítik meg a *Hora és Kloska lázadás* eseményeit. Martin Engelbrecht színezett rézkarcai az *adófizető jobbágyot* ábrázolják.

Különösen gazdag a Történelmi Képcsarnok 19. századi anyaga. Olyan művészek neve fémjelzi a minőséget, mint Borsos József, Barabás Miklós, Lotz Károly, Telepy Károly, Székely Bertalan, Brocky Károly, August Pettenkofen, Benczúr Gyula. Művészi és dokumentum értékűek Than Mórnak a szabadságharc híres csatáiról a helyszínen született festményei. A Parlaghy Vilma által festett Kossuth-képmásról maga Kossuth írta 1886-ban, hogy: *„megszólalásig tökéletes a hasonlósága".* A magyar tájat, történelmi nevezetességű vidékeinket pontos hitelességgel és művészi erővel örökítették meg Telepy Károly festményei. Lotz Károly szabadságharci csatajelenete, *Táborozó huszártisztek* című festménye, Borsos József *Nemzetőrtisztje* sokszor szerepel történelmi művek illusztrációjaként.

Barabás Miklós Liszt Ferencről készült portréja a Történelmi Képcsarnok legtöbbször reprodukált képe. (A művet a Képcsarnok Egylet rendelte meg 1847-ben a biedermeier legnépszerűbb festőjétől, Liszt második pesti látogatásakor. (Mint a magyar zenetörténet képes emléke, gyakran szerepel lemezek borítóján. Illusztrálnak vele zenetörténeti, művelődéstörténeti műveket. Csakúgy, mint a kismartoni Esterházy-kastély látképével.) Barabás — aki az arckép minden műfaját és technikáját művelte — szinte minden jelentős kortársát megörökítette festményein, litográfiáin. *„És, hogy csodálják késő unokák / Megfested korod arcképcsarnokát"* — írta róla Reviczky. Négyszáznál több kőnyomatát őrzi a Történelmi Képcsarnok is.

Az emlékezetes 1959-es kiállítás óta *önálló bemutatója nincs* a Történelmi Képcsarnoknak. Annál többet szerepelnek a gyűjtemény képei a Nemzeti Múzeum és a hazai és külföldi társintézetek kiállításain.

ÉVFORDULÓS KIADVÁNYOK, tudományos és népszerűsítő művek, folyóiratok veszik illusztrációikat a múltat szemléletesen megörökítő kollekcióból. Mint *archív-dokumentumgyűjtemény, mint kiállítások részese, mint történelmi forráslelőhely* tölti be hivatását ma a százéves Történelmi Képcsarnok.

KÁDÁR MÁRTA

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTOFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 SEP 1

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Mikus Sándor, kétszeres

1021 Kossuth-díjas szobrászművész (1903-1982)

-MŰVÉSZET

Mikus Sándor szobra

A SZOC

Bulgária —

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTOFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor, Kosmik-Lija
szobrászmuvész

1984 MÁR 31 11

NÉPSZAVA (1903-1982),

[illegible] A központi téma az anyatejes táplálás.

(1021

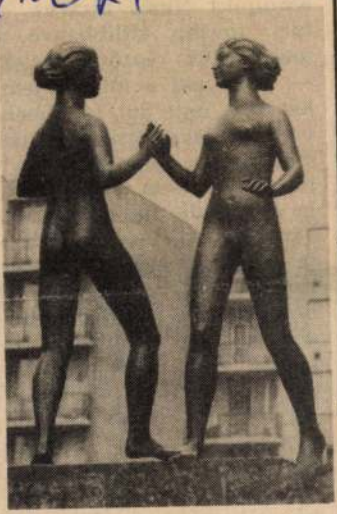

Pénteken délután Budapesten, a XVI. kerületi Egyenes utcában leleplezték Mikus Sándor Táncoló lánykák című szobrát. A szobor bronzba öntéséhez és környezetének kialakításához a kerület lakói és üzemei társadalmi munkával járultak hozzá

tés szakmai tudással, s nem rejtvényeket állít, *„csak" örömöt okoz.* Az „Erdők, mezők virágai" nálunk kézikönyv; a hátterek megkomponálásánál *nem stilizált fák* meredeznek, hanem az eleven natura mohái, virágai, páfrányai, élőlényei. Ami most készül... 830 jelenetből áll majd, s ehhez 400 hátteret kell kidolgoznunk. Másfél év rámegy. Csak ne imádnánk annyira ezt a munkát! Olyan ez, mint amikor a gályarabok hallelujázva húznak.

— *Igyekszem kézenfogni a*

SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 MÁJ 1 2

Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész, 1903-1982

VAS NÉPE

1071

Mikus Sándor szobrai

Tánc.

Ülő asszony.

l pótolni egy megtervezett

edményes munkáját, hazai tapasztalatcserére, tanulépületben volt már FAO- a KGST-tagállamok lézását és bemutatóját ren- Mindez feltétlen rangot, el- kollektívája számára, mely nagy feladat vár mind a n sikeres végrehajtásának e és az ország magasszintű védelmének megteremtésé-

Udvardy Gyula

Fotó: **Kaczmarski Zoltán**

MK SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor,
Kossuth-díjas szobrászművész

KISALFÖLD
/1903-1982/.
1984 JUL 7.

/1021

Mikus Sándor: *Tánc*

YG ON

Ha az elszakadt láncszemeket helyes sorrenben fűzitek egymás mellé, a betűpárokat összeolvasva Petőfi Sándor egyik versének címét kapjátok eredményül. Mi a vers címe?

MEGFEJTÉS: Egy gondolat bá
engemet...

---

megad! 10. Az óra ingája teszi. 11. ...Lanka (Ceylon.) 12. Szakiskola régebbi elnevezése. 17. Virág része. 18. Földet megforgattat. 20. Kalkuláció. 21. Község Vas megyében. 24. Petőfi Sándor verse. 25. A szamárium vegyjele. 27. Nagyfokú, határtalan. 30. Zenemű rövidített jele. 31. **A negyedik szobor; melyet 1912-ben alkotott.** 32. Eltérő fajtájú. 35. Ebből rendeznek kiárusítást. 37. Szólít. 38. Testrész. 39. Imazáró szó. 41. Korjelző rövidítése. 43. Iráni nyelvű, többnyire nomád, állattenyésztő nép. 45. Számfajta. 46. Mutató szó. 49. -gurba. 52. Sokan szeretik az ilyen

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG (HEVES)
1983 AUG 6

Mikus Sándor, szobrok
1021

80 éve született Mikus Sándor

Mikus Sándor emlékezete

Mikus Sándor: Anyaság

Köztéri szobrászatunk egyik jelese, Mikus Sándor 1903-ban született Sződön. Munkásságáért Kossuth-díjban részesült, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze lett. Motorszerelő volt, dolgozott az Egyesült Izzóban. Bernáth Aurél fedezte fel. Pfeiffer Ignác műegyetemi tanár támogatásával eljutott Itáliába, még 1927-ben, ahol Pátzay Pál nagylelkűsége révén két évre hosszabbodott tanulmányútja, mivel megengedte Mikusnak, hogy római műtermében dolgozzon. Munkásművésznek vallotta magát egy 1942-es interjúban, pedig előtte egy évvel már önálló kiállítása nyílt a Tamás Galériában.

Tele volt jó szándékkal és tehetséggel. Mindezt vallják tanítványai — 1949 óta tanított a Képzőművészeti Főiskolán — és mindannyian, akik szobrait megismerték a köztereken és a gyűjteményekben. Plasztikai erejét igazolja a vecsési Parlamenter-szobor, az ózdi Petőfi-emlékmű, a Csepel Autógyár előtt álló Éneklő munkások, a kőszegi Jurisics-szobor.

Természetes báj jellemzi portréit — saját arcvonásait is megörökíti az 1931-ben mintázott Anyám című szobrában. Klasszikus méltóság árad és valami kedves melegség, mély egyszerűség az Anyaságból, mely életének egyi fő műve.

Demokratikus érzülettel rendkívüli szerkesztőkészséggel formálja műveit jellé, szobrászi alapegységek válnak hiteles erővel emlékezetessé. A hétköznapok művésze, élménye: fésülködő nő, harisnyáját húzó asszony, mosakodó, szénhordó fiú, táncoló lányok, számoló kislány; élménye és szobra is, s mindez természetesen alakult munkásságában. Volt érzéke a csoportábrázoláshoz, melyet az 1946-ban készült

Mikus Sándor: Önarckép
(MTI fotók — KS)

Család a strandon is igazol. Jó érzékkel mintázta meg 1947-ben a kigyót megfojtó asszonyt, s ez a Küzdelem végső fázisa, történelmi értelemben is: Michelangelo kötözött rabszolgái végre képesek elszakítani az osztálytársadalmak évezredekig tartó kötelékeit. Nemcsak szoborban, hanem az életben is e tisztuló, szépülő világért küzdött, fáradozott Mikus Sándor megalkuvás nélkül, közösségi érzelemmel, odaadó szobrászi és emberi energiákkal.

L. M.

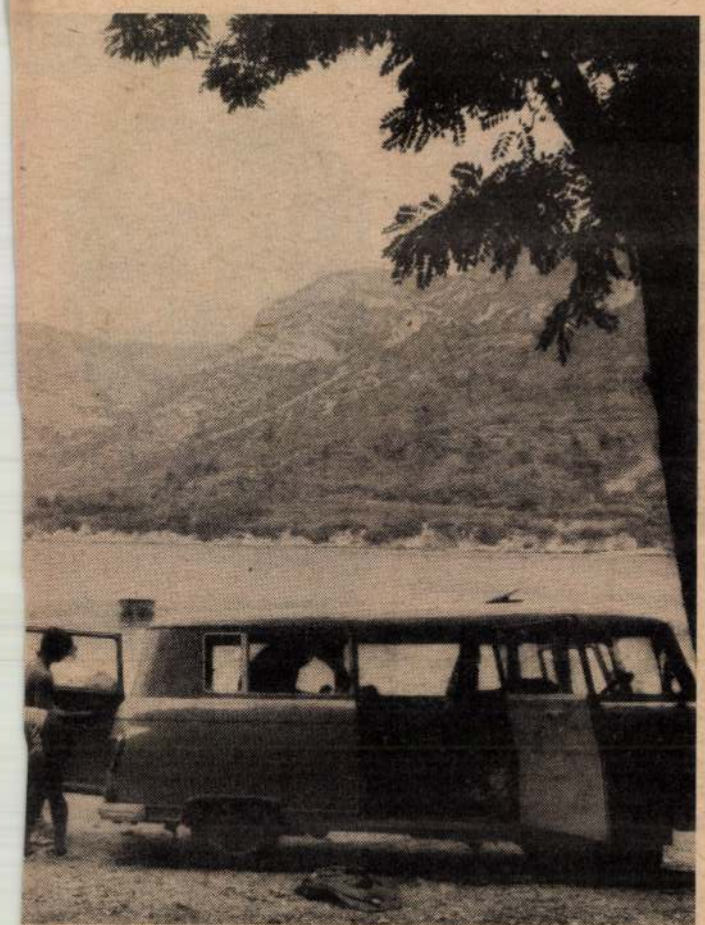

SAJTOFIGYELO

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 JUL 8

Mikus Sándor, Kassa-Lyk

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

nohrán us 1903-1952

Fiatal mezőgazdász

1021

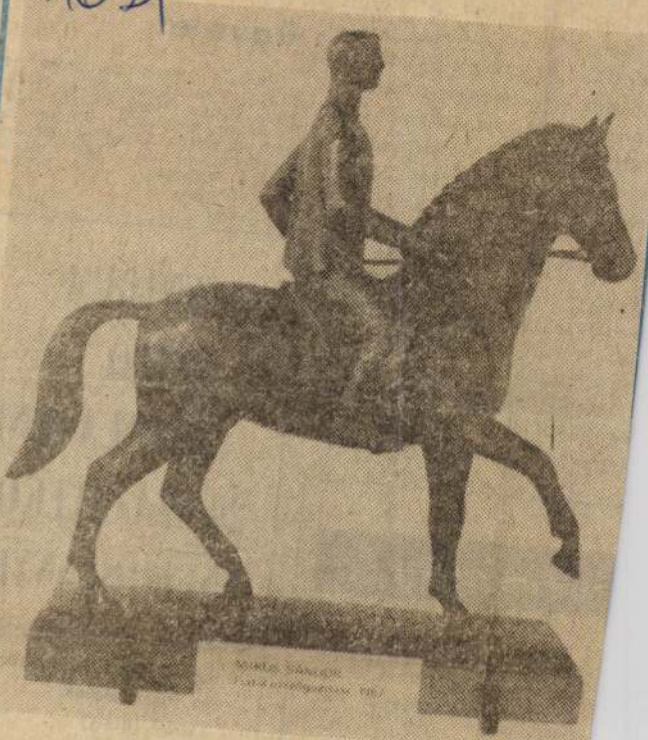

Mikus Sándor szobra (1967)

veszteségesen működtek

— A MISKOLCI Közlek
Vállalat járművei az e
évben 237 millió utast
lítottak. Az utasok szán
növekedése lelassult: a
tóbuszon utazók száma
növekedett, a villamo
utazóké valamelyest
kent.

— A SPORTFOGADÁSI és
Lottó Igazgatóság közlése
szerint a 27. lottó-játékhéten
öttalálatos szelvény nem volt;
4 találatos 30 darab, nyere-
ményük 319 268 forint, a 3
találatra 955 forintot, a 2-
esekre 30 forintot fizetnek.

Vásárnaptár

Július 9-én, hétfőn: országos állat- és kirakóvásárt rendeznek Szikszón;

július 10-én, kedden: Pétervásárán;

július 11-én, szerdán: Mezőcsáton és Hajdúhadházán;

július 14-én, szombaton:

CENTRUM-HÉTFŐ

AJÁNLATUNK 20 SZÁZALÉKOS ENGEDMÉNNYEL

Bakfis nyári ruhák
Egyes női papapucsok
és faszandálok
Zsuzsi (mély)
gyermekkocsi

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor
szobrász u.

PETŐFI NÉPE
Kossuth-díjas. (1903–1982)
1984 JUL 31

1021

FIATAL MEZŐGAZDÁSZ

● **Mikus Sándor szobra.**

a Kossuth L. utca 54—56. sz. épi
(most épülő HM-lakások) előtti volt tsz-
a volt járási hivatal mögötti szivattyúhá
bontásra történő értékesítésére.

Az érdeklődők ajánlatukat írásban a váro
műszaki osztálya (Kalocsa, I. István út
közölhetik az árverés megkezdés

Kikiáltási ár a beérkezett legmagasabb

A COOPTOURIST kecskeméti irodájának aj

Szezonvégi üdülés Jaltában
RENDKÍVÜLI KEDVEZMÉNNYEL!
Utazás: repülőgéppel okt. 24—31-ig és nov.
Részvételi díj: 4950 Ft.

Moszkva—Kijev
Utazás: különvonattal szept. 29—okt. 6-ig 8 na
Részvételi díj: 4400 Ft.

SZÍNHÁZLÁTOGATÓ UTAZÁSOK:
Párizsi revü a Budai Parkszínpadon
Aug. 11-én és aug. 12-én.
Részvételi díj: 470 Ft.

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész (1903–1982).

1021

„Zászlós fiú."

Tízéves a Szovjet Tudományos Kultúra Háza.

Kiállítás nyílt „Magyar művészek a Szovjetúnióról" címmel.

Népművelés, 1983. dec. 40. old.

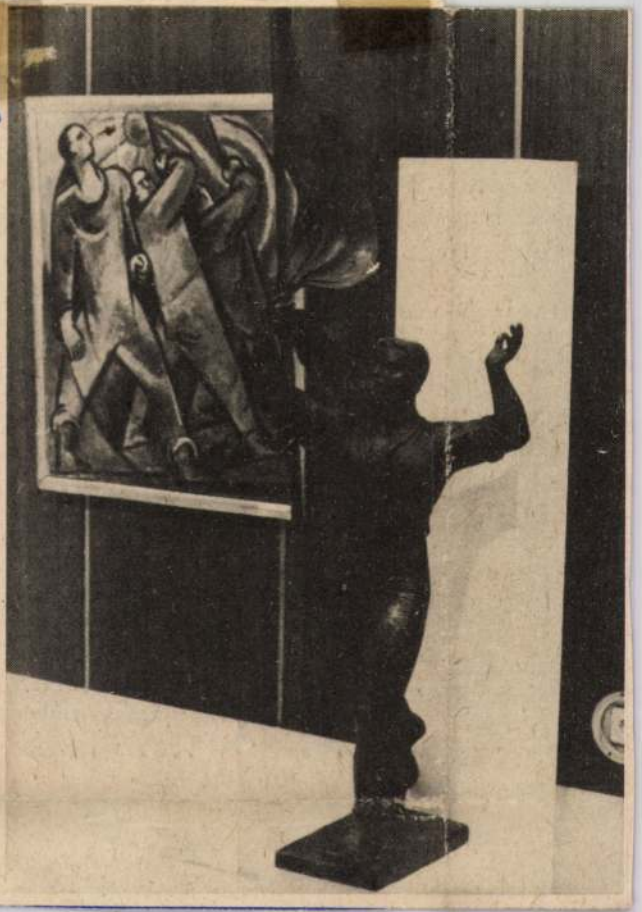

1.

at ellenére is le-
végtelenségére,
élő szerkeze-
nt bonyolultsá-

nthetőség végett
meket – az emlí-
övetkező játék-
be a mozikban:
kozák és a ha-
vége – Cicák és

ző
témák jellemzik
mos műve fel-
lektan és -visel-
. (Ezeket a fil-
onne egyetem is
a.) Szívesen for-

Bátori Éva

*

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTOFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 JUN 16

KELET-MAGYARORSZÁG

Mikus Sándor

nobrán Ur. Kossuth-díjas (1903–1982).

1021

Mikus Sándor: Fiatal mezőgazdász. (1967. bronz)

KM HÉTVÉGI MELLÉKLET

BESSENYEI GYÖRGY TANÁRKÉPZŐ

A rangot nem a

ALIG VAN AZ ORSZÁGNAK OLYAN
NÉNEK NAPPALI, VAGY LEVELEZŐ HA
BESSENYEI GYÖRGY TANÁRKÉPZŐ F
FŐISKOLA NEVE ISMERŐSEN CSENG
JÓCSKÁN ÉRKEZNEK HALLGATÓK, I
LÁZÁSI TERÜLETE" HÁROM MEGYÉI
SOD ÉS SZABOLCS-SZATMÁR MEGY
FOGADJÁK ÉVRŐL ÉVRE A LEGTÖBB

Itt könnyebb?

Ezt a népszerűséget a kényszer is szüli — vetheti közbe bárki — az ország öt tanárképző főiskolájának egyike a nyíregyházi, sokan próbálkoznak itt azok közül, akiket nem vettek fel az egyetemekre. Akadnak olyan jelöltek is, akik úgy gondolják, egy vidéki főiskolán talán jobban bol-

oktató-nevelő munka, milyen felkészültségű, szellemiségű fiatal pedagógusokat bocsátunk útra. Ez a legfontosabb kisugárzó szerep. Emellett, természetesen az sem elhanyagolható, milyen a főiskolán a tudományos, a kulturális élet, részvétel a megye szellemi életében.

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor

NÓGRÁD

nőhónap

1984 JUN 30

1021

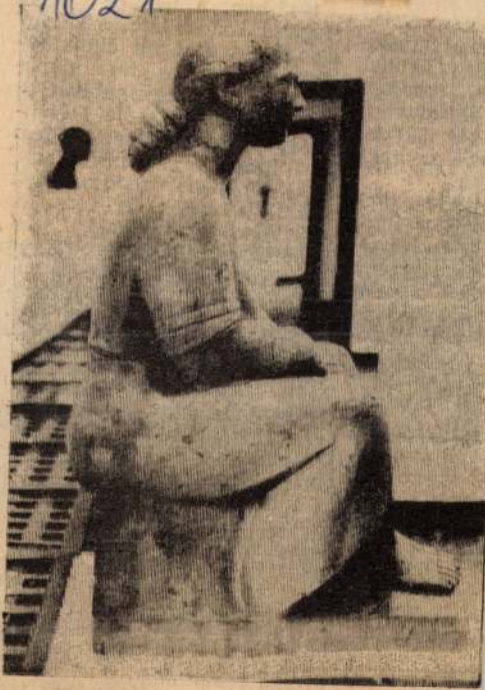

Mikus Sándor: Ülő asszony

jrafel
pel i
l pr
rch
a
hy
va
Ball
színe
kság.
rák
gar F
n sokkal Tar-
jának. Johnny
a halála után
eltámadásukat
Films című an-
e, Tarzannak,
ak legendája
az új produk-

Brooks és felesége, Anne Bancroft alakítja.

A korán elhunyt Peter Sellers filmjeinek sorában láthatta közönségünk a tévében A rózsaszínű párducot. Ő játszotta a kétbalkezes Clouseau felügyelőt. Elkészült a hetedik „párducfilm" — az első Sellers nélkül. Utódját, a reménytelenül ostoba Clifton Sleigh felügyelőt Ted Wess játsza. *A rózsaszínű párduc átka* című film rendezője ismét Blake Edwards.

Újra filmre került I. Péter cár élete. Egyelőre annyit tudunk róla, hogy az amerikai Lawrence Schiller rendezi *Nagy Péter* címmel.

Erdős Márta

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 JUN 2 3
KISALFÖLD

1021

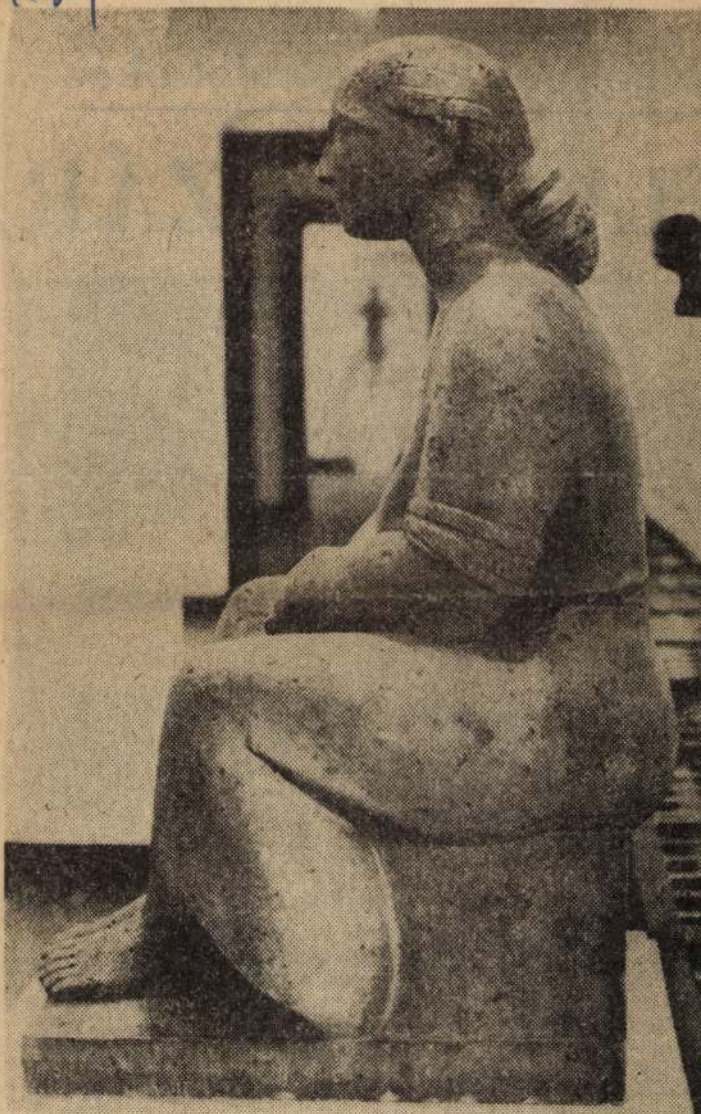

Mikus Sándor: Ülő asszony

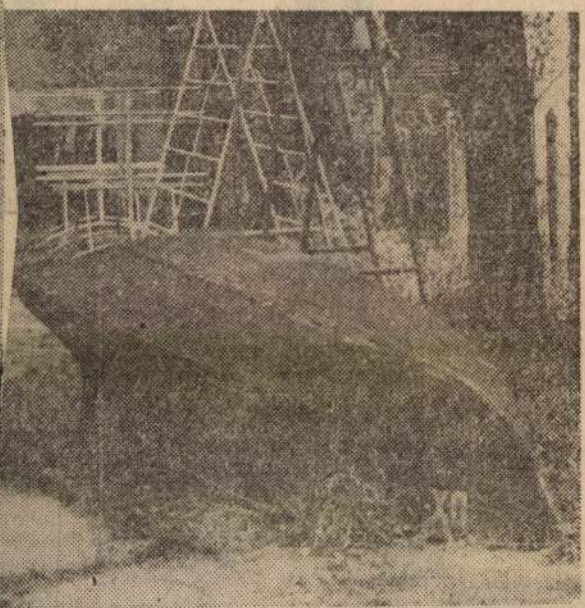

b foglalatosság
s üldögélni egy
koranyári nap-
veg sörrel, jó-
. *Janika bácsi*,
partján öregé-
nt kezdte. Já-
Ma délután,
bölcsességből,
k érzi magát.
ez a semmi kis
no meg böl-

a *Rábatext* csónakházának gondnoka. A garázsban négy darab kétszemélyes és kilenc darab egyszemélyes műanyag kajak, három darab kettes kenu várja a nyolcvan szakosztályi tagot.

— *Milyen a hajópark kihasználtsága?*

— Nem értem, miért ment el az emberek kedve a vízitúrázástól. Srác koromban sorba álltunk ezekért a hajókért, ma hétvége és na-

Mikus Sándor

Egy nagy mérnök-tudós és egy kiváló szobrász emlékműve

A Magyar Nemzet ez évi, szeptember 26-i számában rövid hír közölte, hogy *Pfeifer* Ignácnak, a Budapesti Műszaki Egyetem egykori tanárának mellszobrát felavatták az egyetem kertjében. A 120 éve született tudósra, a kémiai technológia kiemelkedő művelőjére *Polinszky* Károly akadémikus, egyetemi tanár emlékezett, *Inczédy* János egyetemi tanár, a Magyar Kémikusok Egyesületének elnöke pedig Pfeifernek, mint az egyesület örökös ügyvezető elnökének érdemeit méltatta. A híradásból nem tudjuk meg, ki és miért alkotta a mellszobrot, ezért szükségesnek tartom ismertetni a nagy tudású professzor és a munkásból lett szobrászművész, *Mikus* Sándor személyes kapcsolatának történetét, és vázolni munkásságukat, mivel haláluk után mindkettőjükről mintha kissé megfeledkeztünk volna.

Pfeifer Ignác (született 1867. szeptember 30-án Szentgálon, meghalt 1941. szeptember 7-én Budapesten) középiskolai tanulmányait a VIII. ker., Zerge utcai főreálban (a mai Makarenkó utcai Vörösmarty Gimnázium) végezte, majd a József Műegyetem vegyészi szakosztályán szerzett oklevelet 1892-ben. Utána a MÁV vegyészeti laboratóriumában szénelemzésekkel és a technikai vizek tisztításával foglalkozva érte el első tudományos eredményét mesterének, *Wartha* Vince professzor víztisztító eljárásának továbbfejlesztésével. Kutatói munkája elismeréséül a Műegyetemen magántanárrá képesítik (1900), 1907-ben pedig egyetemi rendkívüli tanári címmel tüntették ki. Ebben az időben magánvegyészként folytat gyakorlati tevékenységet, ennek során például részt vett az Erdélyben 1909-ben kitört nagysármási földgázforrás elemző vizsgálataiban. Wartha professzor ajánlására került a Műegyetem kémiai technológia katedrára (1912), ahol tíz éven át tanított. Élénk közéleti munkásságot folytatott. kapcsolatban állt a polgári radikálisokkal és a szabadkőművességgel, a Comenius páholy főmestereként egyik alapítója és anyagi támogatója volt a baloldali egyetemisták Galilei Körének. Pályája tetőpontján, az 1918—19-es forradalmak alatt, vezető szerepet játszott a polgári demokratikus forradalom szervezeteiben (Országos Munkaügyi Tanácsban és másutt), a *Jászi* Oszkárhoz fűződő kapcsolatai révén a külpolitikai tanácsnak is tagja lett. A Tanácsköztársaságban pedig a Szociális Termelés Népbiztosságának vegyipari osztályát irányította. E tevékenykedéseiért az ellenforradalmi rendszer boszorkánypereket rendezett ellene és 1922-ben nyugállományba helyezték. Ezután rövid ideig egy hamburgi gázgyárban dolgozott, de az első hívó szóra hazajött, hogy megszervezze az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. (márkanevén Tungsram) újpesti telepén az ország legelső ipari kutatóintézetét. Tekintélyével, kiváló emberismeretével maga körül olyan gárdát alakított ki, melynek tagjai: *Selényi* Pál, *Bródy* Imre, *Millner* Tivadar, *Szigeti* György, *Tarján* Imre, *Winter* Ernő és mások, eredményeikkel (báriumkatódos rádiócső, kriptonlámpa és kriptongáz előállítása, nagy hőfok mellett működő volfrámhuzal és a többi) a Tungsram termékeit a vákuumtechnikai ipar világszínvonalába emelték. Mindezekhez Pfeifer professzor igazgató biztosította a feltételeket, vezetői munkastílusával, példamutató magatartásával, segítőkészségével. Beosztottai őszintén becsülték és szerették.

Amikor a 70-es években írott Pfeifer-életrajzomhoz felkerestem a még élő egykori munkatársakat, a legnagyobb melegséggel emlékeztek vissza személyére. Közülük is megragadott az a lelkesedés, mellyel a már nemzetközi hírű kiváló szobrász, Mikus Sándor beszélt egykori pártfogójáról. Ugyanis Mikus (Sződön született 1903. augusztus 11-én, meghalt 1982. szeptember 17-én Budapesten) a 20-as években mint munkás dolgozott az Egyesült Izzóban és fizikai munkája mellett rajzolgatni kezdett. Agyagból elkészítette 1927-ben a *Nagymamafejet* és bemutatta Pfeifernek, aki felismerte tehetségét, és pártfogásába vette. Saját zsebéből havi 100 pengőt adott neki a tanuláshoz, majd Olaszországba küldte, fedezve a költségeket. Itt Firenzében, majd Rómában — *Pátzay* Pál műhelyében — sajátította el a szobrászat technikáját. Preifer örült fejlődésének, Rómában jártakor személyesen is meggyőződött munkájáról és biztatta pártfogoltját.

Pfeifer Ignác (1867—1941) szoborportréja Mikus Sándor műve 1975

Mikus Sándor 1930-ban jött haza, megrendezte első jelentős kiállítását az Ernst Múzeumban (1932) és megindult művészi pályafutásán. Míg kezdetben az új magyar kisplasztika elismert művészeként tartotta számon a kritika, a felszabadulás után már monumentális emlékművekben bontakozott ki alkotóereje. Munkásságát kétszer Kossuth-díjjal és sok más kitüntetéssel jutalmazták, 1949-től a Képzőművészeti Főiskola tanáraként művészgenerációkat tanított három évtizeden át. Mintegy 50 szobrát állították fel közterekben; például *Petőfi*-szobra Ózdon és Csepelen áll, megmintázta a vecsési parlamenter, *Steinmetz* kapitány (1958), majd *Jurisich* Miklós kőszegi emlékművét (1963). Alkotásai között valóságos „történelmi arcképcsarnok" található, melyben a politika és a tudomány, az irodalom és művészet nagyjai egyaránt szerepelnek. Így *Lenin*-szobrát Pécsett állították fel 1969-ben, *Wagner* és *Glinka* alakját az Operaház homlokzatára készítette, *Segner* Jakab János mellszobrát a debreceni egyetem előtt állították fel (1974) és 1975-ben alkotta meg egykori pártfogója, Pfeifer professzor mellszobrát.

Amikor a Százados úti műtermében megmutatta nekem ezt a szobrot, többször is megismételte előttem, hogy a Pfeifer iránti nagyra becsülése, tisztelete nem elsősorban az anyagiakban megnyilvánuló mecénási támogatásának szól, hanem annak, hogy a

Az eszmecserén egészségügyi és kulturális intézmények szakemberein, sportvezetőkön és szervezőkön kívül számos fiatal elmondta a tapasztalatait azok közül is, akik az utóbbi években kezdeményezői és szervezői voltak Debrecenben az egyéni és a családi hétvégi programoknak. Példákkal bizonyították, hogy színző programot lehet szervezni, állapították meg a továbbiakban, de ugyanakkor rámutattak arra is, hogy a legszükségesebb kiadások fedezetét még a mostani nehéz gazdasági körülmények között is elő lehet teremteni.

A mostani debreceni Természetesen — egészségesen héthez is egész sor esemény kapcsolódik.

Új fűszerkeverékek

Csak valódi alapanyagokból

(MTI) Új fűszerkeverékeket állított elő az élelmiszeripari üzemeknek és a fogyasztóknak a Budapesti Bioaroma Fűszer- és Gyógynövény-feldolgozó Gazdasági Társaság. Az úgynevezett extrudált kukorica ízesítésére használható keverékből már nagyobb mennyiséget át is adtak a felhasználónak, a Fejér Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalatnak, amely a Cerbona elnevezésű kukoricacsemege készítésénél alkalmazza. A gazdasági társaság egyre több megbízást kap húsfeldolgozóktól, amelyek töltelékárukhoz, pástétomokhoz és más húskészítményekhez használják fel az új keverékeket.

Az üzemek hagyományos termékeik fűszerezésének felülvizsgálatával is megbízzák a Bioaroma Gt szakembereit. Gyakran kiderül, hogy változatlan étrendi és ízhatás eléréséhez sok terméknél 10—15 százalékkal kevesebb fűszer is elegendő, mint amennyit a receptek szerint fölhasználnak.

A gazdasági társaság tavaly alakult, ma már csaknem 30 fűszerkeveréket állít elő mintegy 80—90 fűszernövény felhasználásával. A keverékek csakis természetes alapanyagokat tartalmaznak, tartósítószer és só nélkül. Különféle növényi részek: levelek, virágok, gyökerek, magvak szárított őrleményeiből állnak össze. Aromagazdagságuk révén új ízt adnak a hagyományos ételeknek is.

Érdemes-e a cégtáblát átfesteni?

A szakszövetkezetek nyeresége főleg a kiegészítő munkából származik

(MTI) A Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának elnöksége mellett szakszövetkezeti bizottság alakult. A bizottság áttekintette a szakszövetkezetek gazdálkodását. Megállapította, hogy e termelési struktúra főbb arányai már korábban kialakultak, s azokban alapvető változás nem mutatkozik. Erősen növekszik viszont az alaptevékenységen kívüli munka ebben a szövetkezeti körben is, jeléül annak: a gazdák a kiegészítő tevékenység fölkarolásától is remélik a jövedelmezőség javulását. A szakszövetkezetekben képződő nyereség döntő része, több mint 90 százaléka ezekből a kiegészítő munkákból származik. A szakemberek szerint ezek az üzemek azért is törekszenek termelési szerkezetük ilyen irányú módosítására, mert a növénytermesztés számos helyen veszteséges, az állattenyésztés pedig csak nagyon szolid hasznot hoz.

A szakszövetkezetek állóeszközállománya az elmúlt években számottevően gyarapodott. Az egy hektár termőterületre jutó állóeszközök értéke a szakszövetkezetek közös gazdaságaiban megközelíti a 45 ezer forintot. Főként a gépek, berendezések és a járművek értéke növekedik.

Ez a termelői kör mindinkább az érdeklődés előterébe kerül, mivel a reformfolyamatok nyomán egyes térségekben, főként azokon a helyeken, ahol a téeszek gazdálkodása veszteséges, napirendre kerül az egyszerűbb szövetkezetek megalakítása. A bizottság ezzel kapcsolatban felhívta a figyelmet arra, hogy a „cégtábla" átfestésével, a szakszövetkezetté alakítással a bajba jutott tsz-ek sorsát nem lehet rendezni, hiszen a szakszövetkezetekre gyakorlatilag a tsz-ekre vonatkozó szabályozás érvényes. Az ebben a szövetkezeti körben szerzett tapasztalatokat azonban mindenképpen figyelembe kell majd venni, amikor egy-egy térségben fontolóra veszik a szakszövetkezetté való „visszaalakulást".

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
1903-1982.
1984 SEP 22

/1021

ront feladatai
epüléseken

ével, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának

elepülés van, amelyben a Haza-egyetlen más politikai szervezet től egyig apró települések, ame-; fórumon hallani. E kistelepü-ität kezdeményezett a Hazafias Társadalmunk legátfogóbb poli-fias Népfront világnézetre, párt-való tekintet nélkül mindenki-kifejthesse ötleteit, javaslatait, társadalmi konfliktusok kihor-atos állampolgári kibontakozás or lehet így, ha mindenkori kis-képviseletét a problémák fel-lolását a kisközösségek bevoná-logyan teszi ezt? Miként tudja népességmegtartó képességét? — y Imrével, a Hazafias Népfront

si szövetkezetekkel. Ennek az együttműködésnek is része van abban, hogy ma már több tucat mozgó ABC járja a falvakat, s gazdagabb lett az áruválaszték. Különféle ipari szolgáltató szakcsoportok létesítésével, a közétkeztetés lehetőségeinek bővítésével a falvakban is mérséklődtek a háztartási munka terhei. Ugyanakkor a népfrontbizottságok akciókat szerveznek a takarékosság népszerűsítésére, valamint a szövetkezeti lakótelepek környezeti kultúrájának fejlesztésére. Felvetődött az is, hogy mielőbb napirendre kell tűzni a falvak bolthálózatának korszerűsítését. Emellett korántsincs minden lehetőség kiaknázva együttműködési munkánkban. Ennek egyik lehetősége a falusi turizmus feltételeinek feltérképezése, kialakítása.

— *Érdekes jelenség, hogy*

MIKUS SÁNDOR szobrai

Mikus Sándor, kétszeres Kossuth-díjas szobrászaminterjz
/1903-1982/.

Fejér Megyei Hírlap, 1984, szept. 22.

is nagy hangsúlyt ka-
gy a lakosság talál-
gfelelő munkaalkal-
óhelyén, vagy ha ott
legalább elfogadható
távolságon belül. A
sek szerint az utóbbi
megnőtt az ingázók
s egyúttal az utazás
a is. Ezt tudva, arról
abad megfeledkezni,
közlekedési tarifák
ése hátrányosan
falusi lakosságot.
árják el tehát a se-
Amikor a falvak né-
egtartó szerepének
gáról beszélünk, tár-
érdekről szólunk. E
mi érdek kifejeződ-
n is, hogy a terme-
lhelyezkedése jobban
n a kistelepülések
igényeihez.
nkaalkalmak mellett
l jobb infrastruktú-
szükség volna. Az
es ivóvíz, a használ-
efonhálózat, avagy a
látás ugyancsak elő-
annak, hogy az em-
tívesen maradjanak
an.
óban így van. A Ha-
épfront igyekszik is
lehetőségeivel élve
a kérdésekben
lépni. Talán jó pél-
, hogy évek óta
iködünk a falvak és
epülések alapellátá-
vítására a fogyasztá-
munkáját.

— *Szóba került az imént, hogy kedvezőtlenül alakult a kistelepülések lakosságának korösszetétele. Ez milyen feladatokat ró a népfrontokra?*

— A Hazafias Népfront valamennyi nemzedékkel kapcsolatot tart. Teszi ezt például oly módon, hogy az iskolákban állandó a kontaktus a szülőkkel, a szülői munkaközösségek nevelési konzenzust alakítanak ki a gyerekek érdekében a pedagógusok és a szülők között. Emellett a népfrontbizottságok komoly részt vállalnak az öregek gondozásában is. Azon vagyunk, hogy ennek a feladatnak egyre jobban megfeleljünk. Befejezésül tehát azt mondhatom, hogy a népfrontmozgalomnak megannyi területe kínál teendőket beszélgetési tárgyul, a kistelepülések népességmegtartó képességének javítása. A nyíltabb helyi községpolitika a szervezett közművelődési tevékenység javítása mellett több számos olyan lépéssel, intézkedéssel is elő lehet segíteni ezt a képességet, amely még csak jelentősebb anyagi eszközöket sem kívánna. A helyi lakosságnak a mainál aktívabb bevonása a lakóhely gazdagításában, szépítésében, szintén szolgálhatja ezt a célt.

Fejér Gyula

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTOFIGYELO
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 APR 30

Mikus Sándor, kétszeres Kossuth –

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

díjas szobrászművész

1021 (1903–1982).

Mikus Sándor: Tánc

Márciusban

A tiszaugiak néhány sanda gyanakvással, rosszallással fogadták, falujuk mind népszerűbb válik, ezért nyáron nyomon vadidegenekkel lanak. A Tisza-part vonzerő a városlakó sz és Tiszaugnál minden s gét felkínálja a folyó, nem véletlen tehát, hogy szaporodtak és szaporodnak a kis üdülőházak. Nem kell hozzá nagy képzelőerő, hogy megjósoljuk: Tiszaug hamar a felkapott pihenőhelyek közé kerül. Az ugiakat mostmár nem is az idegen arcok látványa zavarja, hanem, hogy — miután a városlakó is ember, tehát ennie kell — a tej, kenyér és a hús gyorsan elfogy az ÁBC polcairól.

— A kunszentmártoni Áfész nem veszi figyelembe, hogy nyáron ötszázzal többen laknak Tiszaugon, mint más évszakokban — kesereg a kirendeltségvezető. — Az élelmiszer-szállítmányokat a község lakóinak számához igazítják, nyilvánvaló, hogy a májustól augusztusig tartó vendégjárás idején ez a mennyiség kevés. Jó lenne, ha az áfész nem ragaszkodna az állandósághoz, illetve a „papírformához".

Sok a „jó lenne", a „kellene". Úgy tűnhet, hogy Tiszaugnak nincsenek megfogható, megvalósítható tervei. Holott vannak. Igaz, a csépai Községi Közös Tanács anyagi keretei szűkösek, mégis igyekszik áldozni a növekvő vendégjárásra. A Tisza-parton például a fürdési idény kezdetére öltözőket és illemhelyeket épít, persze nem luxus minőségűt, de a nomád

legalább is ez derül ki Balaton Jánosné klubkönyvtárvezető panaszából:

— Amióta megnyílt a Zöld-elefánt, a klubot alig látogatják a fiatalok. Mert mi nem mérhetünk szeszt.

— Talán vonzó programokkal vissza lehetne csalogatni a közönséget — próbálom nyugtatgatni a keserű népművelőt, bár tudom, nem sok sikerrel.

— Mindent elkövetek, sikeresnek ígérkező műsorokat szervezek, melyek többnyire érdektelenségbe fulladnak. Bár az igazsághoz tartozik, hogy az úgynevezett fővárosi művészek gyakran szinte sértően alacsony színvonalon produkálják magukat. Hogy mégse fessem túlságosan feketére a helyzetet, hadd tegyem hozzá, hogy a könyvtár beiratkozott olvasóinak száma eléri a 250-et, jól működő szakköreink vannak, és gyakran hangos a ház a pávakör dalolásától. Csak éppen a fiatalok „derékhada" hűtlen hozzánk.

Nos, nem valami tág horizont tárul a toronyból nézelődő elé Tiszaugon, de a távoli célokat is a földön járva lehet elérni és néha csak araszolva...

Bendó János

Fotó: T. Katona László

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748; 340-726

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész (1903–1982).

1984 APR 30

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1021.

Tánc

Mikus Sándor szobra

kell ven
férje biz
peket m
asszony
a veszély
a férj árr
mintha s
arra gon
megcsalt
fogja csa
mindig i
A férf
csöppből

— Értem, értem — suttogta.

— Dehogy érti! — emelte fel a poharat az asszony, és hörpintett egy kortyot. — Ha értené, nem ezt mondaná, hanem tanácsot adna, hogy mit tegyek, mivel nyugtassam meg magamat. Néha már az órán is ideges vagyok. Lehet, hogy a gyerekek sejtenek valamit, amiről nekem még fogalmam sincs. Tanítónő vagyok, önuralomra van szükségem és nyugalomra.

— Kicsapongó a férje?

Olyan váratlanul kérdezte ezt a férfi, hogy az asszony egy pillanatra megdöbbent tapintatlanságán.

— O, dehogy! — mondta nyugalmat erőltetve magára. — Ha az lenne, nem lennék nyugtalan. Tudnám, hogy kirúg a hámból és hazajön, ismét kedves lesz, mint régen! De az én férjem jó ember, józan életű és konok az elhatározásában. Ezért is félek. Ha egyszer valaki közel férkőzik hozzá, és gyakrabban mellette lesz, mint én, akkor elvesztettem ... Jani, kérem, még két konyakot — intett a pincérnek. — Csodálkozik ugye, hogy első találkozásunkkor rögtön elmondok mindent? Ne csodálkozzon! Nekem el kellett mondanom a félelmemet, aggodalmamat, de itt nincs kinek. Itt másnap már mindenki tudná azt is, ami meg sem történt. De maga elutazik ... és, és tudom, hogy nem mondja el senkinek ..., és, és értse meg, én nem tudok Klári lenni, mint a Hurok regényhősnője ... Tudja ...

ér e
ára
tek
is ..
egy
én
Az
is -
rt f
k a
ájá
usz
ok
megértem a
értene meg e
össze! Akko
higgye el nek
ják a kiszem
rezni minden

— Miért
férje?

— Hol? I
nincs munka
el a városba
milyen sok a
Néha úgy é
falva a mi fa
Hét perce v
egészen más
A busz pont

Sötét volt.
még mindig
retett volna
megvigasztal
len épkézlá
szó nélkül k
tán felszállt
az éjszakai

A busz el
kezét, integ
érintette ho
amíg teljes
nem olvadt
gódásával a
meddig élh
rettegések

MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikus Sándor, kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész (1903–1982).

DOLGOZÓK LAPJA

1021

Mikus Sándor: Tánc

Felvonulás 1919. máju

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Mikus Sándor, életmű
Kossuth-díjas szobrászművész

Textil Élet (1903-1982)

1984 ÁPR 2 5

102

A Budapest Galéria Kiállítóházában (III. kerület Lajos u. 158.) Mikus Sándor szobrászművész alkotásaiból nyílt tárlat. A kiállítást április 6-án D. Fehér Zsuzsa művészettörténész nyitotta meg

kapta.

A Harisnyagyárb
került át nagy „pr
a Textilfestőgyárba
akkor még csak íg
elhelyezkedni az
ban. Tíz évig oszto
sítette az árukat, a
portvezető lett, majd ötödik éve vezette a konszignációt, amikor a jelenlegi munkakörrel bízták meg. Beosztása segédművezető, de tulajdonképpen az egész összerakó munkáját irányítja, a méréstől a konszignálásig. Mintegy 100—120 ember tevékenységét kell koordinálnia.

Hat esztendővel ezelőtt, amikor elődjétől, a nagy tapasztalatú, energikus Schwetternétől átvette ezt a munkát, nem mindenki bízott rátermettségében. Az azóta eltelt idő azokat igazolta, akik alkalmasnak ítélték és megbízták e nem könnyű feladattal. Minden embernek más a vezetési stílusa, így ő sem hasonlítható össze elődjével. Az eredmény a fontos, az pedig azt mutatja, hogy az összerakó megbirkózik a feladatokkal.

Somogyiné fogékony az új dolgok iránt. Így valósították meg a szalagvég konszignálást. Legutóbb pedig az egyéni adjusztálást, melynek bevezetése, elsősorban az ő irányítói tevékenységét nehezítette kal, örömeikkel, bánatukkal bátran fordulhatnak hozzá a lányok, asszonyok. S nemcsak „meghallgatásra" lelnek, hanem segítséget, okos tanácsokat is kapnak tőle. Ismeri a fiatal korosztály problémáit — gyermeke révén —, és mivel maga is háziasszony, az asszonyok hétköznapi ügyes-bajos dolgaiban járatos.

Szereti-e a gyárat?

Bizonyára — de az biztos, hogy sok szál köti a gyárhoz. Itt kezdte el a szakszervezetben a közéleti tevékenységet, itt lett az üzemi bizottság tagja. Itt lett párttag, és 1970-től kezdődően tagja a gyári pártvezetőségnek. Öt évig volt tagja a Budapesti Pártbizottságnak, és 1980-tól pedig a PNYV pártbizottságnak. Közben elvégezte az ML Egyetemet, tavalyelőtt kapta meg a szakosítón az oklevelét. De nincs megállás, egyik feladatot követi a másik. S ő nem is kíván még „leállni". Szívvel-lélekkel végzi azt a munkát, amit rábíznak.

Ezt a jó munkát illette most a magas kitüntetés.

V. Cs. Gy.

MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bildhauer Sándor Mikus
1903-1982.

DAILY NEWS

1984 APR 2 01

Mikus' Menschenbild in klassischer Einfachheit

1021

Im „Ausstellungshaus der Budapest Galerie" (III. Bez., Lajos utca 158) sind zur Zeit Werke des ungarischen Bildhauers Sándor Mikus (1903-1982) zu sehen. Seine Skulpturen strahlen eine in der modernen Kunst ungewöhnliche Ruhe aus. Sie zeugen vom Streben nach Harmonie und haben ganz einfache menschliche Gefühle und Szenen zum Thema. Doch kommt diese Einfachheit mit klassischer Perfektion zustande.

Sándor Mikus war Autodidakt — in der ungarischen Kunstgeschichte des 20. Jahrhunderts keine Seltenheit. Auch seine drei bedeutendsten Bildhauerkollegen, Miklós Borsos, Pál Pátzay und Ferenc Medgyessy hatten keine Hochschule absolviert.

1903 als Sohn eines Fabrikarbeiters geboren, hätte Mikus auch kaum Aussicht auf ein Studium gehabt. In der Fabrik, in der er als Mechaniker arbeitete, fiel sein künstlerisches Talent zum Glück einem Ingenieur auf, der einige Zeichnungen dem bekannten Maler Aurél Bernáth zeigte. Dieser nahm ihn in seine „Freischule" auf, wo Mikus seine ersten Plastiken schuf. Ingenieur Pfeifer erwies sich als ein großzügiger Mäzen: er ermöglichte Mikus eine sechsmonatige Italien-Reise und weitere vier Schaffensjahre in materieller Abgesichertheit.

1932 war er erstmals in einer Kollektivausstellung mit 14 Porträtbüsten und mehreren Plaketten vertreten, die bei den Kritikern ein anerkennendes Urteil fanden. Fortan nahm Mikus an allen bedeutenden Ausstellungen in der Hauptstadt teil.

Sándor Mikus' 1940 geschaffene Bronzeskulptur „Mutterschaft".

Unter ungewöhnlichen Umständen wurde ihm die erste Ehrung im Ausland zuteil. 1937 nahm der Architekt des ungarischen Pavillons der Pariser Weltausstellung in seinem Koffer einige Plastiken Mikus' mit. Obwohl diese Werke nicht offiziell nominiert wurden, erhielten sie zwei Goldmedaillen.

Sándor Mikus arbeitete in vielen Gattungen. Er begann mit Plaketten und Kleinplastiken. Dabei wirkte auf ihn einerseits das Vorbild Maillols, bei dem er gesehen hatte, was für wunderbare Sachen im Kleinformat geschaffen werden können, andererseits war dies eine Geldfrage — für größere Werke braucht man auch mehr Material.

Einige immer wiederkehrende Themen — der weibliche Körper, Mutter und Kind, der junge Mensch, bedeutende Gestalten der ungarischen Geschichte — begleiten ihn durch sein gesamtes Oeuvre, mit dem er — nicht zuletzt, weil er nie ein Umstrittener war — stark in die Öffentlichkeit wirken konnte. Seine Plastiken wurden in vielen Städten des Landes aufgestellt.

Eine interessante Episode verbindet sich mit einer Skulptur, in der er sein Lieblingsthema, die Mutterschaft, gestaltete. Bereits bei der ersten Ausstellung der Skulptur, während des Zweiten Weltkrieges, merkten einige Künstler an, sie erinnere irgendwie an die Kunst des Fernen Ostens: sie strahle ewige Ruhe aus. Das muß auch dem indonesischen Präsidenten Sukarno auf der Biennale von Venedig, wo er die stillende Mutter erblickte, aufgefallen sein. Er bestellte beim Meister eine Kopie dieses Werks — mit dem Wunsch, die Frisur nach indonesischer Art zu gestalten . . .

Zs. F.

lich nach dem Weltwirtschaftsgipfel auch nach Bonn führen sollte, aus innenpolitischen Gründen nicht antreten. Im Gespräch mit Lambsdorff begründete er das nach Angaben eines Sprechers mit der Verlängerung der Sitzungsperiode des japanischen Parlaments bis in den Juni hinein, die seine sofortige Rückkehr nach dem Gipfeltreffen in London erfordere.

Nakasone hatte zunächst vorgehabt, nach dem Gipfel die Bundesrepublik, Frankreich und Italien zu besuchen. Bei der gegenwärtigen parlamentarischen Sitzungsperiode in Tokio geht es um die Verabschiedung wichtiger Gesetzentwürfe zur Verwaltungsreform als Mittel zum Abbau der hohen Staatsverschuldung.

ten Waffenruhe wurde
wiegend von Christen
Ostbeirut vier Stunde
lizen unter Beschuß
In Zeitungsberichten h
Donnerstag, dabei ha
Verwundete gegeben.
Nacht gab es auch in
sporadische Gefechte.
ser Angriffe sei unte
auch der Wohnsitz de
führers Walid Dschumblatt gewesen.

14jähriger von Separatisten erschossen

Söldner der von Israel ausgehaltenen südlibanesischen Armee haben in der Hafenstadt Saida durch Schüsse auf offener Straße einen 14jährigen Jungen ermordet. Fünf Kinder wurden verletzt. Den Separatistenbanden waren am Mittwoch von den israelischen Besatzungstruppen weitere Stellungen in mehreren Stadtteilen Saidas übergeben worden.

geszeitung „Al Ahram" am Donnerstag berichtete, solle der Plan auf einer außerordentlichen Außenministerkonferenz der Bewegung gebilligt und anschließend dem Sicherheitsrat der Vereinten Nationen vorgelegt werden.

Der halbamtlichen Zeitung zufolge enthält das Programm folgende Punkte: Waffenruhe, Aufstellung einer internationalen Friedenstruppe und internationaler Beobachter zwischen den Fronten, Festlegung der Verantwortlichkeiten beider Konfliktparteien für die Auslösung bzw. Fortsetzung des Krieges und schließlich die Regelung des Konfliktes durch Schiedsspruch, Vermittlung oder Verhandlungen.

Teheran/London — Bei den am vergangenen Sonntag im Iran abgehaltenen Parlamentswahlen

ktivität um das libysche „Volksbüro"

Schnellfeuerwaffen im Anschlag. Ein Sprecher von Scotland Yard betonte, man sei nach wie vor auf eine lange Belagerung eingerichtet und werde den massiven Einsatz von Polizisten vorerst nicht verringern.

Im Außenministerium in Lon-

wärtigem Informationsstand vermutlich 29 bis 30 Menschen befinden, gingen über einen Vermittler und über das Telefon „von Zeit zu Zeit" weiter.

Libyen hat am Mittwoch UNO-Generalsekretär Javier Perez de Cuellar ersucht, seine guten Dienste anzubieten, um die britische Regierung zur Beendigung der Abriegelung des Gebäudes der libyschen diplomatischen Vertretung in London zu bewegen.

Netzattacken wurde er von seinem Gegner fast nach Belieben passiert.

Wenig überzeugend war die Vorstellung von Yannick Noah beim 7:5, 6:4-Erfolg im letzten Erstrunden-Match gegen den Rumänen

Gewalt im Pan

Chandigarh, 19. April (Reuter/AP) — Die Gewalttätigkeiten im indischen Unionstaat Pandschab gingen auch am Donnerstag weiter. Als Reaktion auf Ausschreitungen von Hindus steckten extremistische Sikhs in Moga rund 100 Kilometer westlich der Hauptstadt Chandigarh vier Geschäfte von Hindus sowie einen Autobus in Brand. Eine aufgebrachte Menge versuchte, ein ganzes Einkaufszentrum niederzubrennen. Zwischen den als Hochburgen der verbotenen All-India Sikh Students Federation

Unokáink sem fogják látni

Magyar Nemzet
1991. nov. 7.

Széthordott örökségünk

Augusztusban a Magyar Nemzet hasábjain – nézők levele segítségével – szobrok érdekes történetéről számoltam be, anélkül, hogy ezekről a szobrokról tudtam volna, pontosan hol vannak. Azóta számos információt kaptunk. A szobrok megvannak. Az egyik a Balaton egyik legszebb kilátóhelyén álló villa titka – Fonyódon. Sokan írták meg a történetet, amely úgy szól, hogy a fiatal ara az esküvői vacsorán a lenyelt szálkától megfulladt és a férje emlékül kifaragtatta kettejüket az esküvői ágyon, ahová soha nem feküdhettek le együtt. És a különös szobrot elhelyezte a fonyódi villa pincéjében. Egy időben sok látogatója volt ennek a helynek, az utóbbi időben azonban zárva van, és gondozva sincs igazán. Nem a szobor művészi színvonala a lényeges itt, inkább helytörténeti értéke van a háznak, amelyet találóan „kripta villának" neveznek a fonyódiak.

A másik különlegesség a gödöllői királyi váró szobrainak története, amelyeket elástak korábban, majd később megtaláltak és ismét eltűntek. Legalábbis a levélíró nem tudta megmondani, megvannak-e most. *Csárádi* János, a MÁV vezérigazgatója informált, hogy a szobrok megvannak a X. kerületi Harmat utcában. Eredeti helyük Gödöllő, az úgynevezett „királyi váró", Ybl Miklós alkotása. Remélem előbb-utóbb, talán amikor már helyreállították a kastélyt, helyreállítják a várótermet is, és újra helyet kapnak itt az értékes szobrok. És ha már szóba került Erzsébet királyné, elmondom, hogy Veszprémben a helyére került a szobra. Első hírünk az volt két éve, hogy újból felállították köztéren, de nem eredeti helyén, mert azt *Mikus* Sándornak, a budapesti Sztálin-szobor alkotójának „Zászlóvivő" című szobra foglalta el az utóbbi évtizedekben. Erzsébet királyné veszprémi szobra most ismét eredeti helyén áll.

Vándor, kit utad erre visz...

És még mindig szobrokról. *Rigler* Tiborné írta, hogy talált egy domborművet Balatonlellén, és csak gyanúja van, pontos információja nem, hogy mi lehetett ez eredetileg. Mi sem tudjuk, de nyilvánvalóan nem erre a helyszínre készült. Rigler Tiborné szerint Árpádházi Szent Margit lenne – gyerekekkel. Lehet, hogy így van. Vajon hová való? A szobor stílusát illetően a 30-as években keletkezhetett, talán éppen '38-ban a Szent István-évforduló-n. Aki bővebbet tud, kérem, jelezze.

És egy másik, postai lapon érkezett hírnek is utánanéztünk. *Pongor* Istvánné budakeszi lakos írta, hogy a budai hegyekben sétálva a Verecke, Vihorlát és Zöldkert utcák találkozásánál érdekes faragványokat talált. Nem tudja, hogy kerülhettek oda. Stílusukból ítélve az Országház részletei, darabjai lehetnek. Fogalmunk nincs, hogy mit csinálnak a II. kerületben...

A Szépművészeti Múzeum timpanonjában, abban a felső háromszögben egy ókori mitológiai történetet ábrázoló szoborcsoport van, amelynek jobb oldalán egy úr elvesztette a karját. Tulajdonképpen rejtélyes, hogy miért nem állíttatják helyre. Nem hiszem, hogy olyan nagy munka lenne. Ott van a kar beszorulva a másik úr hóna alá. Most derült ki számomra, hogy a múzeum vezetői nem szeretik (szerették) az épületet, amelyben dolgoznak. Az antik kiállítás óriási első termében a tatarozás során feltárták a mennyezeti festményt, az eredeti Schickedanz-féle díszítő festést. A műemlékvédelem szakemberei és a tervező javaslata egyaránt ennek helyreállítása volt. A múzeum vezetői azonban önhatalmúlag a fehér műanyag festékkel való befestés mellett döntöttek. Elég szomorú.

Még a Hősök terénél is régebbi, hiszen a tér helyén állt az a bizonyos artézi kút és zászlótartó rúd, amelyet, amikor a Hősök terét építették, fölvittek a *Széchenyi*-hegyre és ma is ott áll. A Széchenyi-hegy már 1860-ban megkapta a nevét, rögtön Széchenyi István halála után. Ezt egy emlékkővel jelezték, amely ma is megvan. Később pedig az egykori artézi kút épületét Széchenyi emlékére újjáépítették itt, mint kilátót. Ez is *Ybl* Miklós munkája egyébként. A Magyar Államvasutak vállalta, hogy a nagy közlekedési miniszter emlékére, születésének 200. évfordulójára helyreállítja az emlékművet, amint ez meg is történt. Vadonatúj a zászlórúd, és felújították azt a kis kőpadot is, amelyet már a műsorban bemutattam. Jobboldalt csorba a felirata, és ezért nem olvasható igazán. A feliratot, mint korábban, ismét elmondom. Annál is inkább, mert most már jobban olvasható a MÁV alkalmazottainak jóvoltából. *„Vándor, kit utad erre visz, e kézhordta kőrakáshoz, tudd a legnagyobb magyar nevét, a dicsők dicsője, a nagy Széchenyiét viseli ez orom most és mindenkoron."* És az a két sor, amelynek nincs vége: *„Keresztelője volt a honfi... tisztelve, áldva a nemes..."*

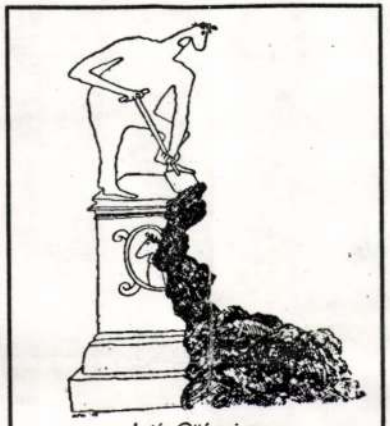

Lotár Ottó rajza

és itt sajnos hiányzik a pad sarka. Az emlékmű megújult, akárcsak a Széchenyi-hegy másik oldalán lévő szobros emlékhely, ahol a XII. kerületiek nagy emlékünnepséget tartottak az évforduló alkalmából.

Felelős nincs!

Megnéztük a reformkor egy másik óriásának a sírhelyét, amelyről kevésbé jók a hírek. Tahitótfalura mentünk a temetőbe, ahol *Pollack* Mihálynak, a Nemzeti Múzeum és oly sok nagyszerű ház építészének a síremléke áll és jobbra tőle a Pollack családé. A Pollack család síremlékén a szobor törött, hiányos és bizony beteg Pollack Mihály emlékműve is. A kereszt megdőlt, a kovácsoltvas elgörbült, a felirat nehezen olvasható. Állítólag valamikor csak helyrehozzák. Erősen ideje volna már. Nem tudom, hány nevezetes halottja van Tahitótfalu temetőjének, de Pollack Mihály mindenesetre megérdemelne több gondoskodást.

Polgárdiban szovjet laktanya volt korábban, amelyet már kiürítettek és mi is bemehettünk. Kastély már nincs, de a park – legalábbis a területe – megvan, néhány jellegzetes laktanyaépület és a park egy részében, igaz, orosz nyelvű feliratokkal ékítve, sírmaradványok. A cirill betűs „Afrika" feliratú márvány olvashatatlan, itt egy kereszt és a sírkő, amelyet itt találtunk – szintén orosz felirattal ékítve – *Andrássy* Gyula sírköve, az ifjabbik Andrássy Gyuláé, aki 1860-ban született és 1929-ben halt meg. Ott a kifosztott kripta helye is. Egy szobányi kripta áll üresen. Nem mentünk le, viszont találtunk még egy sírkövet, amely Andrássy Gyula feleségéé. Vajon a park helyreállítása és Andrássy Gyula sírjának helyreállítása megtörténik-e valamikor?

Az „Unokáink sem fogják látni" november 5-i adásának „étlapján" jó néhány kastély szerepelt, valamint egy malom és egy zsinagóga. Az Andrássy-kastély Monokon 1914 óta iskola. Bordásfalakkal „ékített" díszteremben vannak talán az ország legszebb világi rokokó freskói. A kajdacsi kastély, amelyet az 1951-es tűz után toronysisak, tetőtéri ablakok, kapuelőtető nélkül, hiányosan állítottak helyre – szintén iskola. A községnek nincs elég pénze a tatarozás folytatásához. Kondoroson a csákói, Batthyány-, majd Geiszt-kastélynak elvitték a tetőszerkezetét. Az önkormányzat most egy új szerződő partnertől várja a helyreállítást. A Zichy–Vay-kastélyt végre eladták a Nógrád megyei Mohorán. Talán most már jóra fordul a sorsa. A parádsasvári és a füzérradványi Károlyi-kastély egyaránt Ybl Miklós remekműve. Mindkettő üres, az utóbbi csak egy éve, de *mindkettő széthordása folyik megállíthatatlanul* (?). Vásárosnaményban a Tomcsányi-kúriáról még nem tudni, szálloda lesz-e (a hozzá tartozó remek magtárral együtt) vagy inkább múzeum? Sopronbánfalván a Kárpáti-malom, amely *Taródi* István (a soproni „várúr") tulajdona, fokozatosan romlik, pedig műemlék, mint a fenti épületek sora. Hódmezővásárhelyen folyik a huzavona a szecessziós zsinagóga tatarozása körül, s közben alig halad a tatarozás...

A fenti esetek közt sok a hasonlóság. *A tulajdonjogi kérdések tisztázatlanok*, a „kezelő" nem kezel, tönkrehasználta az állami vagyont, majd elegánsan otthagyja. *Felelős nincs.* Őrzés nincs, a környékbeliek széthordják, mint a háború után. Az önkormányzat örülne, ha történne valami, hátha még hasznot is húzhatna belőle, a működő épület (esetleg vendégfogadóként, panzióként, szanatóriumként) még munkalehetőségeket is kínálhatna. Azonban annyi fáradságot (költséget) sem vállalnak, hogy egy puskás embert (egy rendőrt) és családját beköltöztessenek legalább, az ablakokat beüvegeznék tél előtt, hogy a fennmaradást megoldják. Ahol van (vagy lenne) pénz a helyreállításra, az csörgedezik, a munka összehangolatlan. Újságcikkek születnek (mint ez is), a nézők leveleket írnak. A pusztítást már a gyerekek is szóvá teszik, az idő pedig repül omladozó örökségünk felett...

Szanticska Dixiland Band

Szanticskán, az egykori Abaúj vármegye kis falujában tartotta a Város- és Faluvédők Szövetsége egyik kihelyezett ülését a nyáron. Szanticska a Budapestről irányított területfejlesztés, településgazdálkodás áldozatává vált, majdnem teljesen kiürült és elpusztult, mint a legendás hírű Gyűrűfű vagy más magyarországi kistelepülések. Szanticska Kupa községtől egy kilométerre van, és meg is van a falu közepén a hagyományos stílusú 1-es kilométerkő. A házak sorban megújulnak, amióta *Pál* István ideköltözött. Most már hárman lakják a községet, és Pál István mindent elkövet, hogy kedvet csináljon hozzá. Elsimítottak egy nagy területet, ahol majd vendégfogadót építenek. Van már egy kis büfé, időnként ünnepségeket tartanak a faluban, ehhez egy kis szabadtéri színházat is kialakítottak. Gyereknyaraltatást szerveztek meg és a parkoló is kész. A falu fővédnöke a vendégeket váró őrszem, egy kecske – a falu közepén kikötve. Amikor ott jártunk, a *Szanticska Dixiland Band* zenélt. Megrendezték a „Tour de Szanticska" kerékpárversenyt is... Jó szervezéssel minden megoldható: holt faluból élő lesz, helyre lehet állítani kastélyokat, szobrokat, bármit, csak akarni kell, csinálni kell!

Ráday Mihály

MIKUS Sanda

A Húsipari Dolgozók Szakszervezetének (HDSZ) elnöksége keddi ülésén megelégedéssel vette tudomásul, hogy a hatóságok erélyesen fellépnek a szekszárdi húsüzem tulajdonosa, Günther Schlegel és társai ellen. Az elnökség fontosnak tartja, hogy a szekszárdi húsüzemnek rövid időn belül új tulajdonosa legyen és folytatódjon a termelés.

Várhatóan a jövő héttől forognak a Budapesti Értéktőzsdén a Central European Growth Fund zártvégű befektetési alap papírjai. Ez az első alkalom, hogy hazai befektetők ilyen közvetlen módon szerezhetnek részt külföldi befektetésekben.

Az Internetre építve KPnet címen üzleti hetilap jelenik meg a kis- és középvállalkozók számára. Az újságot nyomtatott formában is terjesztik. A hetilap keddenként jelenik meg, először két hét múlva lesz kapható, addig az Interneten lehet hozzáférni a kiadványhoz. Az alapadatok az Internetről ingyen lekérhetők, ám a részletes információk csak kód segítségével, előfizetési díj ellenében.

Kincstárjegyek árverése

Az előző heti 19,22 százalékról 19,92 százalékra nőtt az egy hónapos lejáratú diszkont kincstárjegyek átlaghozama a keddi aukción. Erről a Magyar Államkincstár Államadósság Kezelő Központja tájékoztatta az MTI-t. Két héttel ezelőtt 19,96 százalékot ért el az átlagos hozam.

A felajánlott egymilliárd forintnyi állampapírra 31 ajánlat érkezett 2.8 milliárd forint értékben. Ebből 17 ajánlatot fogadtak el. Az átlagos eladási ár 98,4949 százalék volt. Az előző heti 19,21 százalékról 19,18 százalékra csökkent kedden a három hónapos lejáratú diszkont kincstárjegyek átlaghozama.

Az MNB hivatalos devizaárfolyamai

(1 egységre, forintban)

Angol font	323,13
Francia frank	33,18
Japán jen (100)	163,72
Német márka	111,21
Olasz líra (1000)	113,97
Osztrák schilling	15,80
Svájci frank	133,85
USA-dollár	197,49
ECU	219,37

Nincs válságban a Bábolna Rt. – Az átvilágítás hátte

Többmilliárdnyi a bel

Beszélgetés a vizsgálóbizottság v

Dr. Lóránt Zoltánt, a Miniszterelnöki Hivatal helyettes államtitkárát egyebek között arról kérdeztük: válságban van-e a Bábolna Rt.? Milyen szakemberek vettek részt az átvilágítási munkában? Csakis gondokat láttak? Hogyan lehet ugyanabból a tényből homlokegyenest ellenkező következtetéseket levonni?

Dr. Lóránt Zoltán elmondta: mint ismeretes, a Bábolna Rt. külföldi pénzügyi szervezetek tőkeemelésével végrehajtandó privatizáció előtt áll. A magánosítás előtt a kormány tisztán akarta látni a társaság tényleges gazdasági helyzetét. Két előterjesztés is készült, ám a kormány csak az egyiket tárgyalta, de ezt sem fogadta el.

Kérdezz – felelek

Ekkor hozta létre a Bábolna Rt. átvilágítására a Miniszterelnöki Hivatal a független szakértőkből álló ad hoc bizottságot. Ebben könyvvizsgálók, jogászok, privatizációs szakemberek munkálkodtak. (Többek között *Váncsa Jenő.*) Élére dr. Lóránt Zoltán helyettes államtitkár, okleveles könyvvizsgáló, közgazdász került. Az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt.-től, a Földművelésügyi Minisztériumtól, a Bábolna Rt. igazgatóságától kapott dokumentumokat vizsgáltak át, és a helyszínen is elemezték a társaság működését. Október 2-án az átvilágítók több órás kérdezz-felelek vitát folytattak a tapasztalatokról. Részt vett az eszmecserén *dr. Papócsi László* vezérigazgató is.

Elkészült az átvizsgálás dokumentuma, amit szerinte eljuttattak az ÁPV Rt.-hez és a Bábolna Rt. igazgatóságához is.

– Személyes összefüggés szóba sem került. Azokat a tényeket akartuk megismerni, amelyek a Bábolna Rt. gazdálkodását markánsan jellemzik – emelte ki dr. Lóránt Zoltán. – A dokumentumban leszögeztük, hogy szerintünk a társaságnak nincs megfelelő középtávú terve, s azt is, hogy fejlesztéseikben nem a piacok megtartására, hanem újak szerzésére törekedtek. Úgy láttuk:nem a befektetések megtérülésének ideje, az eredményesség, hanem a piacvásárlás volt a fő szempont. Az elmúlt években olyan nagyszámú átszervezés történt a cégnél, ami megnehezítette az átláthatóságot, a gazdasági folyamatok tényleges hatásának, következményének vagy eredményességének felismerését.

Hármas felelősség

– Válságban van a Bábolna Részvénytársaság?

– Nincs! Nem is ezt állítot tuk, hanem azt, hogy szerintün magas a hitelállomány, s a fen tiek negatívan befolyásolhatjá a tervezett magánosítást.

– A vezérigazgató személyes felelősségét is megállapították?

– Mi nem személyhez kötődő összefüggést kerestünk. Hármas felelősséget állapítottunk meg. Vélekedésünk szerint a nem megfelelő működés, gazdálkodás miatt felelős a tulajdonos (az ÁPV Rt.), az ágazati minisztérium (az FM) és az ügyvezetés. Az ÁPV Rt. több órán át vitatta előterjesztésünket, ezen is jelen volt a bábolnai vezérigazgató, valamint *dr.*

Bábolna gazdálkodása p

Kormány által felkért szakértői bizottság szerint:	A bábo
1. A Bábolna Rt.-nek nincs középtávú üzleti terve.	Az átvilágít merkedni ve
2. Az adósság összege - 13 milliárd forint - megegyezik a cég saját tőkéjével.	A társaság liárd forintot meghaladja a
3. A vállalat nem fejlődik dinamikusan.	A cég az elr lomnövekec nyereség 1,5 I
4. A cég hitelállománya és a törlesztés jelentős forrásokat vont el a beruházásoktól.	A Bábolna képesség fen forintot fordít vagyon teljes

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

Szakszend Község Önkormányzata

pályázatot hirdet

a Kormány 1082/1997. (VII.18.) számú határozatával tulajdonába kerülő

ingatlanoknak

- volt szovjet katonai laktanya felépítményei szolgalmi és földhasználati joggal -

nyilvános licit útján minimum 5 000 000 Ft vételáron történő

értékesítésére.

Részletes pályázati dokumentáció 15 000 Ft ellenében, a szakszendi Polgármesteri Hivatalban 1997. X. 28-tól (2856 Szakszend, Szaki u. 91. Telefon: (34)371-524) vehető át.

Az ingatlanok megtekinthetők a helyszíni konzultáció lehetőségével 1997. XI. 3-án, 10 órakor.

A nyilvános licit időpontja **1997. november 17., 10 óra**

Helyszíne: **Szakszend Polgármesteri Hivatal**

A liciten való részvétel feltétele 500 000 Ft bánatpénz előzetes megfizetése

11905

VILLAS AKCIÓ!
- Vízszigetelési akciónkkal pénzt takarít meg!
Gyári ár -10 %
egyes termékekre.

Zsindely AKCIÓ
november 15-ig
meghosszabbítva.
Ingyen alátétlemez!

TAPÉTA AKCIÓS ÁRON!
64-féle tapétából választhat azonnal raktárról
598 Ft/tekercs ÁFÁS ártól
Akciónk a készlet erejéig tart!

RIGIPS AKCIÓ!
Gipszkarton 12,5 mm
már 498 Ft/nm
ÁFÁS ártól kapható

Festékek
nagy választékban
DECEMBER 31-IG
bevezető áron!

CEMÉP-KER KFT
Tel./fax: 34/382-137
TATA, VASÚTÁLLOMÁS
Nyitva: H-P 7-16, SZ. 7-12
11591

Lajos

a pesti utcán

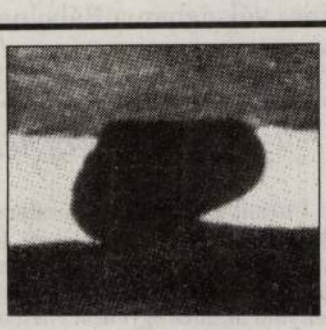

Piros a vér a pesti utcán,
munkások, ifjak vére ez,
piros a vér a pesti utcán,
belügyminiszter, kit lövetsz?

Kire lövettek összebújva
ti, megbukott miniszterek?
Sem az ÁVH, sem a tankok
titeket meg nem mentenek.

S a nép nevében, aki fegyvert
vertél szívünkre, merre futsz,
véres volt a kezed már régen
Gerő Ernő, csak ölni tudsz?

...Piros a vér a pesti utcán.
Eső esik és elveri,
mossa a vért, de megmaradnak
a pesti utca kövein.

Piros a vér a pesti utcán,
munkások – ifjak vére folyt,
– a háromszín-lobogók mellé
tegyetek ki gyászlobogót.

A háromszín-lobogók mellé
tegyetek három esküvést:
sírásból egynek tiszta könnyet,
s a zsarnokság gyűlöletét,

s fogadalmat: te kicsi ország,
el ne felejtse, aki él,
hogy úgy született a szabadság,
hogy pesti utcán hullt a vér.

Albert Camus

A magyarok vére

A magyar vér oly nagy értéke Európának és a szabadságnak, hogy óvnunk kell minden cseppjét.

És ha a (nyugati) közvélemény nagyon is erőtlen és önző ahhoz, hogy igazságot szolgáltasson egy vértanú népnek, ha a mi hangunk túlságosan gyenge, kívánom, hogy a magyar ellenállás megmaradjon addig a pillanatig, amíg keleten az ellenforradalmi állam mindenütt összeomlik ellentmondásainak és hazugságainak súlya alatt.

A legázolt, bilincsbe vert Magyarország többet tett a szabadságért és igazságért, mint bármelyik nép a világon az elmúlt húsz esztendőben. **(Részlet – 1956)**

Sztálin bronzmása 8 méter magas volt, és 65 mázsát nyomott

A szobor tündöklése és bukása

Elterjedt a hír, hogy a Budai Várba készülő új Görgey-emlékmű alapjaiba a volt Sztálin-szobor tribüntalapzatának a maradványait használják fel, amelyek a Kiscelli Múzeum hátsó udvarában hevernek. Néhány vörös mészkőtábla 1975 óta ott fekszik, akkor szedték le őket a Felvonulási téri emelvény mellvédjéről. A bontás során a kövekből és a rajtuk levő domborműből inkább csak törmelék maradt.

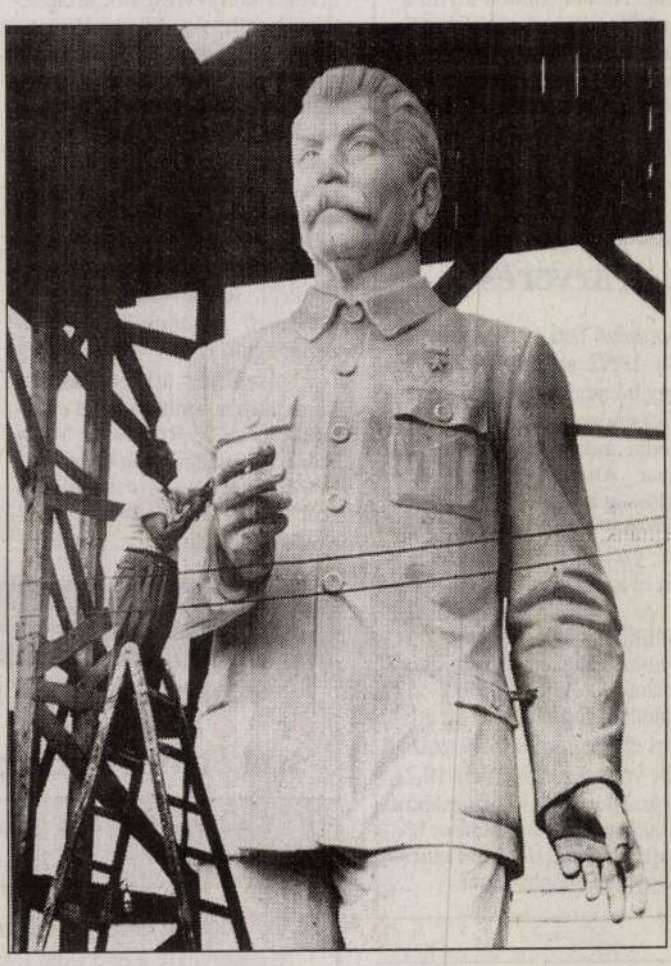

Mikus Sándor, az alkotó utolsó simításai

Mikus Sándor, a Sztálin-szobor és egyben a dombormű alkotója ezt állítólag szóvá is tette, s pert is akart indítani a Fővárosi Tanács ellen. Erre már nem talált dokumentumokat a levéltárakban *Pótó János* történész, aki az elmúlt évtizedek hazai történelmi műalkotásainak avatott ismerője.

– A Sztálin-talapzat újrahasznosítása tehát nem lehetséges, de – mint Pótó mondja – a szobrok „átváltozása" nem példa nélküli. Erre maga a Sztálin-szobor a legjobb bizonyíték. A 8 méter magas, 65 mázsás figura bizony sok történelmi személyiséget „kebelezett" be.

– 1949 nyarán mérte fel a Fővárosi Emlékmű-felügyelőség a még meglévő, Budapest ostromakor megsérült, vagy a közterületekről 1945 után eltávolított bronzszobrok súlyát. A teljes mennyiség 208 mázsa 4 kilót nyomott. A tucatnyi műalkotás közül később Hunyadi János szobrát állították helyre. A többit beolvasztották.

Viharos lelkesedéssel

– Valószínűleg ezekből ötvöződött Sztálin bronzalakja – mondja a történész. – Méternyi feje és – többek között – később híressé vált csizmája.

– A szobor története – a nyilvánosság számára – két évvel az avatás előtt kezdődött. A főváros vezető testülete 1949. december 20-án, Sztálin 70. születésnapjának előestéjén díszközgyűlést tartott, amely viharos lelkesedéssel azonnali hatállyal átkeresztelte az Andrássy utat Sztálin útra, majd határozatba hozta, hogy Sztálin generalisszimuszról művészi kivitelben és méretben méltó emlékművet készíttet és állíttat fel fővárosunk erre legméltóbb és legalkalmasabb helyén, a határozati javaslat elfogadásától számított egy esztendőn belül.

– A döntést megelőzte az MDP titkárságának belső határozata, ám azt, hogy személy szerint ki volt az ötletgazda, csak találgatni lehet.

– 1950 tavaszán született a határozat: a bronztestet öltött eszme a Dózsa György úton a Vilma királynő útja (a későbbi Gorkij, ma Liget fasor) tengelyébe került.

– A helykijelölést nagy vita előzte meg. Fölmerült az a megoldás is, hogy a Sztálin-szobrot a Hősök terén, a Millenniumi emlékmű oszlopcsarnokának centrumába, a magyar királyok és fejedelmek alakjai között helyezzék el. A javaslat azonban zátonyra futott – főként azért, mert 15 méternél is nagyobb bronzfigurát kellett volna készíteni ahhoz, hogy a környezetben ne vesszen el, sőt abból kiemelkedjék, és ez akkor technikailag kivitelezhetetlen volt.

Önkéntes művészek

– A kor 25 legnevesebb hazai szobrászát felkérték a részvételre. Közülük 24 be is küldött pályamunkát, egyedül Pátzay Pál nem fogadta el – rossz egészségi állapotára hivatkozva – a fölkérést. Egyébként lehet, hogy valóban beteg volt – mondja a kutató. Később ugyanis Pátzay is szoborba faragta Sztálin alakját.

– Utólag szemrevételezve a beküldött maketteket, akaratlanul is az az ember érzése: némelyik művész alighanem arra törekedett, hogy úgy készítse el azt, hogy „jaj, csak az övét ki ne válasszák".

A bírálóbizottság Mikus Sándor tervét fogadta el, és a közleményt erről 1950. december 21-én, Sztálin születésnapján hozták nyilvánosságra. Az emlékművet egy év múlva, 1951. december 16-án délelőtt, 80 ezer ember jelenlétében avatták fel. A dísztribünön ott volt Rákosi Mátyás is.

Ledöntött jelkép

A korszak e jelképét 1956. október 23-án délután döntötték le. A téren több mint 100 ezren voltak. Az emberek hatalmas acélkábeleket dobtak a szobor nyakába, teherautókat kötöttek elé, mások hegesztőpisztolyt, oxigénpalackokat hoztak, azzal próbálták kettévágni a hatalmas szobrot – az embermagasságú csizmánál.

Mikus alkotása nehezen adta meg magát. Jó egy óra kellett ahhoz, hogy a bronzbálvány az úttestre zuhanjon. Nagykalapácsokkal, feszítővasakkal estek neki az emberek, majd a roppant fémtestet az Emkéhez vontatták. Ott is törte-zúzta, aki bírta. Később elhúzták a maradványt az Akácfa utcába.

Itt a szobor nyomon követhető története véget ér. A kutató is csak annyit tud, hogy például Pécsi Sándor, a színész és műgyűjtő valahogy megszerezte Sztálin jobb kezét.

Deregán Gábor

Világ proletárjai egyesüljetek!

NÉPSZAVA

A MAGYAR SZAKSZERVEZETEK KÖZPONTI LAPJA

87. ÉVFOLYAM, 257. SZÁM. ÁRA 80 FILLÉR 1959. NOVEMBER 1, VASÁRNAP

Hruscsov nagy beszéde a nemzetközi helyzetről
(Tudósítás a 7. oldalon)
*
Budapest téli ellátása
(Tudósítás a 12. oldalon)
*
Ma: „A TEB-ek gyakorlatából"
(A 2. oldalon)

„A szocializmus eszméjében összeforrott párt és nép minden akadályon át győzedelmeskedik"

Marosán György beszámolója, Kádár János felszólalása a budapesti kommunisták pártértekezletén

Szombaton az Egyesült Izzó kultúrtermében megkezdődött az MSZMP budapesti pártértekezlete. Az elnökségbe beválasztották — számos kiváló munkás, művész, pártfunkcionárius között — *Kádár Jánost*, az MSZMP Központi Bizottsága első titkárát, *Marosán Györgyöt*, az MSZMP budapesti bizottságának első titkárát, a Központi Bizottság első titkárát, *Kállai Gyulát*, a Központi Bizottság titkárát, a Politikai Bizottság tagjait, *Nemes Dezsőt*, a Politikai Bizottság póttagját, *Gáspár Sándort*, a Központi Bizottság tagját, a SZOT főtitkárát, *Sándor Józsefet*, a Központi Bizottság osztályvezetőjét, *Veres Józsefet*, a fővárosi tanács vb-elnökét.

Csikesz Józsefné megnyitó szavaiban emlékeztetett az ellenforradalmárok aljas támadására, amelyet három éve intéztek a budapesti pártbizottság székháza ellen. A pártértekezlet részvevői felállással adóztak az elesett mártírok emlékének. Ezután elfogadták a napirendet, amelynek első pontjaként *Marosán György*, a budapesti pártbizottság első titkára tartotta meg a pártbizottság beszámolóját.

Nagy lépést tettünk előre szeretett Budapestünkért és lakóiért

Bevezetőben arról a bizalomról szólt, amellyel az ország dolgozó népe tekint a párt VII. kongresszusa elé, majd megállapította, hogy a budapesti pártbizottság, a kerületek, a helyi pártszervezetek minden kommunistája szorosan felzárkózott az MSZMP Központi Bizottsága mögé, híven követte útmutatásait.

Emlékeztetett arra, hogy a budapesti pártbizottság az 1957-es országos pártértekezlet alapján a következőkben határozta meg politikai munkája fő céljait: *állandóan erősíteni a párt és a tömegek kapcsolatát, tovább szilárdítani Budapesten a párt befolyását, elvi harcban megsemmisíteni az ellenséges nézeteket, és erősíteni a pártegységet, következetesen harcolva a revizionizmus és a szektás nézetek ellen. Ma bátran kijelenthetjük: munkánk eredményes volt, nagy lépést tettünk előre, hogy szeretett Budapestünk szebb legyen, mint valaha, lakói vidám, derűs, egészséges és boldog szocialista emberek legyenek.*

A proletárdiktatúra megszilárdításának legfőbb tényezője munkásosztályunk politikai állásfoglalása, a rendszert támogató magatartása, a termelésben kifejtett aktív tevékenysége. Kiemelte azt a tevékenységet, amelynek nyomán korábban elhanyagolt fővárosunk kezd igazi világvárossá nőni. A fővárosi tanács hatalmas összegeket költ a fejlesztési program megvalósítására. Az elmúlt *két év alatt 1354 millió forintot fordítottunk épületjavításokra és felújításokra.* Az életszínvonal emelkedését jelzik a kiskereskedelmi áruforgalom adatai: idén 36,4 százalékkal magasabb, mint 1955-ben. *Felhívta a minisztériumok vezetőinek figyelmét, hogy bátrabban gondoskodjanak a feleslegesen a fővárosban működő intézmények vidékre telepítéséről.*

A főváros perspektívája kibontakozik a kormány 15 éves lakásépítési programjában is. Az ötéves terv időszakában épül fel az Erzsébet-híd és a pesti Vigadó, a harmadik ötéves tervben épül újjá a Vár és készül el a földalatti. *A következő tíz-tizenöt év alatt tehát fővárosunk legalapvetőbb problémái megoldódnak, Budapest, hazánk elégedett népének igazi, szocialista fővárosává alakul át, amelyre nemcsak a pesti emberek, hanem az egész ország népe büszke lehet.*

Ezután gazdasági feladatokkal és a termelés pártellenőrzésével foglalkozott, kiemelve, hogy a budapesti szocialista ipar az év első tíz hónapjában *mintegy 2 milliárd forinttal teljesítette túl tervét, s az év végéig 2500 millió forint értékű tervteljesítéssel lehet számolni.*

A szakszervezetek munkája a fővárosban

A szakszervezetek munkájáról szólva a beszámoló hangsúlyozza, hogy a szakszervezetek a fővárosban a dolgozók 86 százalékát, körülbelül *egymillió embert tömörítenek soraikba*, akiknek mintegy 70—80 százaléka részt vesz a termelési tanácskozásokon, javasol, bírál, véleményt alkot az üzem vezetéséről. *Tovább kell javulnia a szakszervezetek termelést szervező, segítő munkájának, a szakszervezeteknek többet kell segíteniük az új technikai eljárások, munkamódszerek szélesköru elterjesztésében.*

Azután részletesen foglalkozott a főváros közoktatási és kulturális helyzetével, a művészeti élet fejlődésével, kiemelve: el kell érnünk, hogy a *munkásosztály gondolkodása, életszemlélete hasson művészeink politikai fejlődésére.* Többet akarunk olvasni, látni, hallani a főváros életéről, a pesti emberekről, munkásokról.

Eredményeink azért születhettek meg, mert olyan pártunk van, amely szilárd vezetője és őrzője a néphatalomnak. Hiúság, önteltség nélkül, de büszke örömmel állunk Budapest dolgozói elé, hogy beszámoljunk arról: *a Központi Bizottság politikáját, ha olykor kemény küzdelmeken keresztül is, de valóra váltottuk. E politika helyességét és szükségességét az élet, a gyakorlat igazolta.* Kemény küzdelmeket jelentett számunkra, hogy következetesen érvényre juttassuk és Budapest minden egyes pártszervezetében biztosítsuk pártéletünk elvi alapját: *a szakadatlan harcot a jobb- és baloldali elhajlások ellen.* Ezzel kapcsolatban a beszámoló részletesen kitért a revizionista hangulat-keltés, a revizionizmus minden mai megjelenési formájának leküzdésére és a szektás, dogmatikus megnyilvánulások elleni harcra.

Szövetség a közös nagy cél érdekében

A továbbiakban a beszámolót ismertetve Marosán György hangsúlyozta: *meg kell érteni, hogy a sikerek annyiban a kommunistáké, amennyiben hatásosan ösztönzik a dolgozó népet, de az eredmény az egész dolgozó nép munkájának gyümölcse.* Mi, kommunisták a jobb, a szebb élet tervezői és kezdeményezői vagyunk. *Megalkotója a tervnek maga a dolgozó nép.* Ezzel kapcsolatban kiemelte, nem véletlen, hogy változtattunk a kifejezési módon *szövetségeseinkkel* kapcsolatban, s nem beszélünk »útitársakról«, amikor a pártonkívüliek és a párttagok viszonyáról van szó. *Szövetségről, egymás segítéséről és támogatásáról van szó, egy közös nagy cél, a szocializmus megteremtése érdekében. Ez a politika sok százezer embert hozott közelebb a szocializmus ügyéhez. Fő fegyverünk a meggyőzés és a tömegek saját tapasztalata volt. Ezer és ezer jele van annak, hogy nemcsak visszaszereztük, de növeltük is a párt és a tömegek közötti bizalmat, s ma ez a kapcsolat jobb, megalapozottabb, őszintébb mint bármikor.*

Marosán György hosszantartó tapssal fogadott beszámolója után a revíziós bizottság referátuma, majd a vita következett.

A vitában *Molnár Ernő*, a Csepel Vas- és Fémművek pártbizottságának első titkára, *Engi Amália*, a Május 1. Ruhagyár párttitkára, *Diósi Imre*, a XI. kerületi pártbizottság titkára, *Andrásfi Gyula*, a IV.

(Folytatás a 2. oldalon)

Üreges falazótégla használatára tér át az építőipar

Kisebb lesz az épületek súlya, gazdaságosabb az építkezés

Az építésügyi miniszter az év elején úgy intézkedett, hogy az épület súlyának csökkentése, gazdaságosabb épületszerkezetek bevezetése, a téglagyártási és az anyagszállítási teljesítőképesség jobb kihasználása céljából fokozni kell az *üreges téglák* előállítását.

A miniszter most — miután már elegendő üreges, falazó anyag áll rendelkezésre — utasította az építő vállalatokat, hogy úgynevezett *kevéslyukú magasított falazótéglát kell felhasználni bármilyen jellegű építménynél*, ahol a műszaki terv és a költségvetés egyébként kisméretű tömör tégla alkalmazását írja elő.

Kivételek a rendelkezés alól a pince-, a kémény-, az oromfalak, a szigetelést védő és hordó falak, a boltozatok.

428 védőnő vizsgálja meg a budapesti dolgozó anyák és fiatalkorúak munkakörülményeit

Terhességi tanácsadásokat szerveznek az üzemekben — Rendszeres rák- és tüdőszűrések — Több száz előadást tartanak az iskola- és üzemi orvosok

A fővárosi tanács egészségügyi osztálya — mint munkatársunknak elmondották — a napokban több intézkedést tett *az üzemi dolgozók élet- és munkakörülményeinek megvizsgálására, az orvosi ellátás megjavítására.*

A szűrővizsgálatokat széles körben kiterjesztették. *A mellkas-, tüdőfelvételeket az üzemekben, iskolákban készítik el.* A röntgenképet filmszalagra rögzítik s azt később levetítik. Akinél elváltozást, megbetegedést észlelnek, azonnal berendelik, biztosítják orvosi ellátását, gyógyítását. Az *ernyős fényképezési módszerrel több mint 100 000 üzemi dolgozót, diákot röntgeneznek meg az idén.* Naponta 5—600 felvételt készítenek.

A *rákszűrő vizsgálatokat is az üzemekben végzik.* A 35 éven felüli nőket mindenütt megvizsgálják s ahol kell, azonnal segítséget is nyújtanak. A trachoma vizsgálatokat is kiszélesítették.

A kerületi tisztiorvosok, a rendelőintézetek és tanácsok orvosai rendszeresen felkeresik az üzemeket, megvizsgálják, milyen munkakörülmények között dolgoznak a munkások. Ezeknél a vizsgálatoknál igénybe veszik a szakszervezet segítségét és *tanácsokat adnak a dolgozóknak, hogyan védekezzenek a »szakmai megbetegedések« ellen.* Azokban az üzemekben, ahol többen szenvednek ugyanabban a betegségben, az *Országos Munkaegészségügyi Intézet*, kutatók és orvosok bevonásával vizsgálják meg: *mi okozza a betegségeket.*

A fővárosi tanács egészségügyi osztályának utasítására *428 védőnő kezdte meg vizsgálatait a budapesti üzemekben.* A védőnők feladata: *a leendő anyák és a fiatalkorúak munkakörülményeinek megvizsgálása.* A társadalmi szervezetek bevonásával *a nagyobb üzemekben terhességi tanácsadások kezdődtek* s ezeket később szélesíteni akarják. A terhes anyáknak munkahelyeiken a védőnők tanácsot adnak és *ellenőrzik, hogy a vállalat törvényeinknek megfelelően jár-e el az anyákkal szemben.*

A budapesti iskolákban, üzemekben *többszáz előadást tartanak az orvosok a betegségek megelőzéséről, a dolgozókat érintő egészségügyi kérdésekről.* Az iskolákban a szülőket több e tárgyú előadással segítik. *(moldován)*

A NÉPSZAVA rendszeres közönségszolgálata

Kedd
Jogi tanácsadó

Szerda
Tallózás postánkban

Csütörtök
Mit mond a §

Péntek
Hétköznapok naplójából

Szombat
Szerkesztői üzenetek

Vasárnap
A TEB-ek gyakorlatából

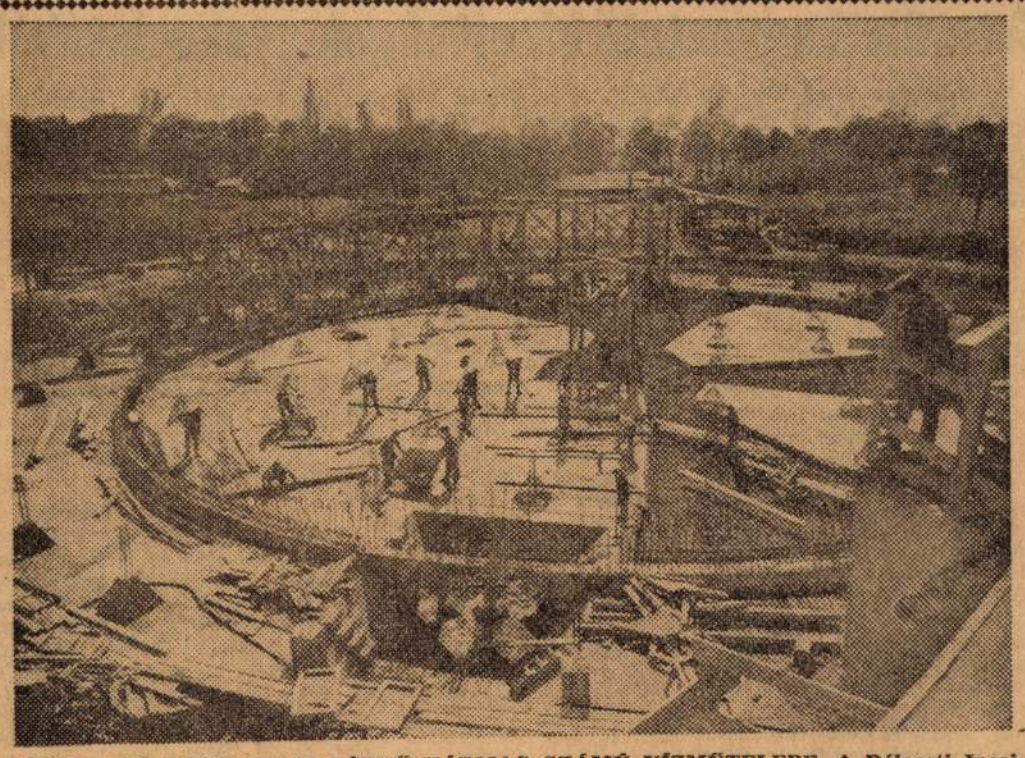

ÉPÜL A DÉLPESTI IPARI VÍZMŰ HÁRMAS SZÁMÚ VÍZMŰTELEPE. A Délpesti Ipari Vízmű két darab tízezer köbméteres medencéje a kőbányai és kispesti üzemeket látja majd el ipari vízzel. Az első hatalmas vízmedence már elkészült, a másikat most építi a Vízműépítő Vállalat. Képünk: A készülő tízezer köbméteres medencéről
(MTI Foto — Herczeg István felvétele)

Új szobrokat állítanak fel a fővárosban

A fővárosi tanács népművelési osztályának tájékoztatása szerint *hat hónap alatt több mint 18 millió látogatója volt a moziknak.* Jelentős összeget költöttek a mozihálózat korszerűsítésére és további kiépítésére. December végére új köntöst kap a Vörös Csillag mozi, amely fővárosunk egyik legszebb szélesvásznú filmszínháza lesz.

Estéről estére nagy közönség előtt játszanak a budapesti színházak is: *az elmúlt hónapokban a nézők száma megközelítette a másfélmilliót.*

Nagy összegeket költ a tanács a város díszítésére, új szobrok, emlékművek felállítására. *A Művészsétányra* öt *új mellszobor kerül.* Elkészült *Vedres Márk Békekútja* is, amelyet előreláthatólag a jövő év első felében állítanak fel. Ugyancsak készen van *a Köztársaság téri Mártíremlékmű* szoboralakjának gipszmintája — ezt szintén jövőre állítják fel. 1960-ban kerül a helyére *Mikus Sándor Számoló kislány* nevű szobra, s a *Dózsa György-emlékmű* is. A tervek szerint még ebben az évben további két új alkotással gazdagodik a főváros: az *Ady-szoborral* és *Ferenczy Béni Ülő nő* című művével. A jövő év elejére tervezik a *Haydn-szobor* felállítását. A legutóbb kiírt kút- és díszszobor-pályázatra beérkező legjobb műveket a jövő évtől kezdve a munkásnegyedekben állítják fel.

Mikus Sándor

Kádár János felszólalása a budapesti pártértekezleten

(Folytatás az 1. oldalról)

kerületi tanács végrehajtó bizottságának elnöke, majd *Szokán Ferenc*, a Telefongyár párttitkára, *Nagy Richárd*, a KISZ budapesti bizottságának titkára szólalt fel. Megnövekedett ifjúságunk kezdeményező ereje — mondotta a többi között. — *Fáradalos erőnk és lelkesedésünk pártunké és ott leszünk mindenütt, ahol szükség lesz ránk.*

Deák Istvánn, a XVII. kerületi Dózsa Tsz elnöke, *Kelemen Lajos*, a X. kerületi pártbizottság titkára, *Rusbaczki László*, a VIII. kerületi munkásőrség parancsnoka szólt hozzá a beszámolóhoz, majd *Kádár János*, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára emelkedett szólásra.

— A pártbizottság beszámolóját jónak tartom, azzal egyetértek és — mint küldött — elfogadom. A beszámoló minden fellengősséget kerülve, az élet valóságára épült, azt adja vissza — szerintem jól — mondta többek között.

A továbbiakban hangsúlyozta, hogy *Budapest a forradalmi munkásmozgalom szíve.* Az ország lakosságának 20 százaléka a fővárosban él, itt van az ipar nagyobbik fele és Budapest az ország közlekedési központja is. Az ilyen adottságok a politikában is szerepet szoktak játszani. Politikai értelemben — ha úgy vesszük, a szocialista forradalom és az ellenforradalom harcában — bizonyos általánosítással nyugodtan mondhatjuk, hogy *akié a főváros, azé az ország.* Ez már az 1919-es Tanácsköztársaság kikiáltásánál is bebizonyosodott.

Talán emlékeznek még rá, hogy Horthy 1919 augusztusában — amikor a Dunántúlon fente a bicskáját — nagyon helyes politikai érzékkel azt mondta: a vörös forradalomért Budapest a »bűnös«. A felszabadulást követő hónapokban és években is Budapest volt a hatalomért folyó harc központja, és a munkásosztály a budapesti élcsapatának segítségével hódította el a hatalmat a burzsoáziától. Paraszt testvéreinknek sem árt tudni és számon tartani, hogy azért tudtuk szétzúzni a feudális rendszert is, kisajátítani a nagybirtokot, átadni a földet a parasztságnak, mert a budapesti ipari munkásság — természetesen a paraszti tömegek támogatásával — győzelmesen vívta meg harcát, majd 1946 elején meg is védte azt, amikor a burzsoázia összeszedte erőit és a régi földbirtokosokkal együtt vissza szerette volna venni a szétosztott földet.

Természetes, hogy az ország fővárosa ma is hasonló szerepet tölt be a politika formálásában, az építésben. S ebből következik, hogy mondjuk a Központi Bizottságunk márciusi határozatát is csak akkor hajthatjuk végre sikerrel, ha a budapesti munkásság megteremti, teljesíti a ráeső részt.

A Központi Bizottság harcában a 130 000 budapesti párttag nagy erő és szilárd támasz. Ha a 130 000 budapesti párttag egységben és egy akarattal tömörül a Központi Bizottság mögé, akkor jó irányban és döntően tudja befolyásolni a párt általános harcát is.

Marosán elvtárs beszélt arról: reményeink vannak arra, hogy *a vállalt és a főváros iparára jutó 1800 millió forint érték helyett az év végére sikerül 2500 millió forint értéket adni terven felül.* Megmondom, elvtársak, ha a budapesti munkásság a termelékenységben is eléri a kívánt szintet, *ha Budapest állja a szavát, akkor országos viszonylatban is elérjük azt, amit Központi Bizottságunk márciusban elhatározott és ajánlott.*

Nagy dolog született itt Budapesten is a szocialista brigádok létrejöttével. Nem volt ugyan semmiféle határozat arra, hogy szocialista brigádokat kellene szervezni. S mégis, egymástól függetlenül — gyáraink egész sorában szerveztek szocialista brigádokat a mi dolgozóink. Ebben az a különösen nagyszerű, hogy *vannak dolgok és esetek, amikor a vezetettek a vezetők elé vágnak és ők mutatják meg, merre kell menni.*

Budapest — és nemzeti hagyományaink

A főváros rendbehozataláról, megtatalításáról beszélt ezután Kádár János. *Épülnek az új házak, új színek jelentkeznek, szép az új világítás is:* a fényecső a szó szoros értelmében divattá vált. Az is jó dolog, hogy a korábban kicsit kaszárnyára emlékeztető szürke, lapos épületek helyett mindinkább elevenebb, élénkebb külsejű házak épülnek. *Jó is ez, szép is ez.* De azért *a tarkasággal kicsit vigyázzunk, legyen összhang is az egész városkép és a legmodernebb kék, lila meg sárga épületek között.* Általában persze jó az összhatás, a külföldieknek is tetszik. Ez is segíti őket abban, hogy pozitív véleményük legyen a városról és annak dolgozó népéről. Ezzel a munkával feltétlenül együtt kell járnia a házak belső rendbehozatalának is.

A mi számunkra ez a Budapest a világ legszebb városa.

Itt virágzott fel a remény, itt virradt fel a vörös hajnal 1918-ban, amikor a monarchiát összetörték — és segítették összetörni a magyar dolgozók is — és 1919-ben, amikor kivívták a munkáshatalmat. *A Szovjetunió után elsőként a magyar fővárosban született meg a munkáshatalom és ez nagyon fontos része nemzeti hagyományunknak, erre mi nagyon büszkék vagyunk.* Ezek mellett a sárga körúti házak mellett kellett üldözöttként osonniuk 25 éven keresztül a haladást képviselő embereknek és megérniük a hitlerista megszálló hadsereg, a Gestapo, a Szálasy-pribékek állati kegyetlenségeit. És ugyanitt értük meg az új hajnalt, a felszabadulást is. Aztán 1956-ban megint sötét napokhoz érkeztünk — és azóta *újra megértük, hogy ismét kisütött ránk a nap.* (Hosszantartó, nagy taps.)

Nem baj tehát, ha mindenre emlékeztetnek bennünket ezek a régi körúti házak. S most, ünnepnapokon ott leng rajtuk egymás mellett a vörös zászló, a piros-fehér-zöld lobogó és ott ragyognak a vörös csillagok is. *A mi régi városunk most fiatalodik, épül, szépül, a vörös zászló, a piros-fehér-zöld lobogó és a vörös csillag jegyében. Ezt a várost érdemes és kell is tovább szépíteni.* Kádár János ezután a Budapesti Pártbizottság, a budapesti kommunisták munkájáról beszélt. A többi között a következőket mondotta:

A fővárosi „építkezési stílus" bírálata

— Nálunk, a kommunisták házatáján az a szokás és a hagyomány, hogy ritka a dicséret és meglehetősen gyakori a bírálat. Vannak olyan elvtársak, akik »lázadoznak« is ez ellen, nem tetszik nekik, de ezen mi nem fogunk változtatni. Bármilyen címen, akármilyen sokan vagy kevesen jönnek össze a kommunisták — a munkáról beszélnek és arról, mi hátráltatja a munka előrehaladását. Nem ígérhetjük tehát senkinek, hogy a jövőben szaporodik majd a dicséret és csökken a bírálat. (Derültség.) Mert mi értelme volna összejönni azért, hogy egymást dicsérgessük? Azt hiszem, nincs arra semmi szükség. Úgy gondolom: a kommunistának — mint egyes embernek is és a pártszervezeteknek is — az a legjobb érzés, ha akár mint egyes ember, akár mint pártszervezet, vagy pártbizottság, úgy érzi, hogy becsülettel eleget tett kommunista kötelességének. A munka eredményeinek láttán elfogja az embert az a jó érzés, amit még egy aranyból készített Gellértheggyel sem lehet helyettesíteni: *becsülettel eleget tett kötelességének. Ennél nagyobb dicséretet senki sem mondhat a kommunistának.*

Szép számmal vannak nálunk olyan elvtársak — sajnos —, akik szalmalángszerűen képzelik el a szocialista forradalmat: őrlási lelkesedéssel »nekirohannak« valami feladatnak és úgy gondolják, hogy két-három hét alatt meg is oldják. Ha aztán három-négy hónap is elmúlik és még mindig nincs meg, akkor ellankadnak és csak füst, meg hamu marad nagy buzgalmuk után. Ilyesmi is mutatkozik időnként.

— A fővárosi tanácsnak is komoly érdemei vannak. Jól dolgoznak, de van, amit roszszul csinálnak. Itt van például az *építkezési »stílus«.* Az a módszerük, hogy például egy ötven emberből álló építővállalat tavasszal a munkák tucatját — lehetőleg legalább hetvenet — kezdte el, azután ősszel elkezdtek rohangálni, hogy valahogy be is fejezzék. (Derültség.) Holott fordítva kellene csinálni. Kevés munkát elkezdeni, de azt a leggyorsabban befejezni. Ez a gazdaságos építkezés.

— Valamicskét már javult a helyzet, de még nem túl sokat. Legalábbis én szemmel tartok egy világhírű török fürdőt (derültség) — a Fő utcában. Ott történt, hogy így őszidő tájt, amikor a bolond is látta, hogy ott csak még két-három hétig lehet szabadban építkezni, gyorsan ledöntötték az egész házat, felfordították a Fő utca közepét — azután négy hónapig állt a munka, mert hát télen ott nem lehet dolgozni. Ilyesmivel várhattak volna tavaszig. A fagy előtt két héttel kár felforgatni egy házat meg egy utcát, hogy azután négy hónapig álljon az egész. Láttam olyan templomot is, amelynek oldalán három éve ott vannak a mintacsíkok, halványsárga is, meg erősebb sárga is — s az öt ecsetvonáson kívül két évig semmi nem történik. (Derültség.) Most már valahogyan mázolják az egyik oldalát. Ha már úgy hozta a sorsunk, hogy templomot is építünk vagy renoválunk, akkor azt is végezzük becsületesen. (Derültség, taps.)

— Vagy itt van a következő dolog. A fővárosi tanács egy bizottsága vagy osztálya közölte: egyes helyeken felvetették, hogy a Kossuth-híd lebontása miért tart két esztendeig? Megmagyarázták, hogy azért tart ilyen sokáig, mert ott valamiféle kábelek is vannak, amit előbb újra kell gyártani, ahhoz importanyag kell — azt előbb meg kell hozatni —, szó, ami szó: ha a vízállás kedvező lesz, akkor 1961. december 31-re le lesz bontva. (Derültség.) Én szívesen elhiszem, hogy szakszempontból van emögött valami igazság is. De a végén marad az emberben egy közgazdasági rejtély — ha úgy tetszik —, műszaki rejtély, amelyet nem mindig ért meg az ember, ha a bonyolultról visszatér a józan, egyszerű emberi észhez. Még most sem és még sokáig nehezen tudom felfogni: *hogyan lehet egy hidat felépíteni nem egészen kilenc hónap alatt, rendkívüli viszonyok között, a lebontása még két esztendeig tart.* (Derültség, taps.)

A kommunista szó ereje

— Mindezek természetesen hibák — tehát a bírálat nem is teljesen alap nélküli —, de a kép akkor teljes, ha megállapítjuk: *rendkívül nagyok és rendkívül nehezek voltak a Budapesti Pártbizottság előtt álló feladatok az elmúlt években.* Ha megnézzük, honnan indultunk el az ellenforradalom után és az akkori helyzettel összehasonlítjuk a mait, akkor vitathatatlanul megállapíthatjuk: *a budapesti dolgozók a párt köré tömörülnek. A tömegek gondolkodásában gyökeres változás ment végbe a szocializmus irányában.*

— A mérleget tehát csak azzal lehet zárni, hogy *jó munkát végeztek az elvtársak! Ebben az eredményben részes Budapest dolgozó népe, részes a 130 ezer kommunista, részes a Budapesti Pártbizottság, annak végrehajtó bizottsága és a Budapesti Pártbizottság titkárai.* Azt hiszem, ilyen alkalommal semmi hiba nem származik abból, ha megmondom, hogy a Központi Bizottság a többéves munkát mérlegre téve, jó véleménnyel van a Budapesti Pártbizottság, a budapesti kommunisták munkájáról.

Ezután a munka közben szerzett tapasztalatok hasznosítására hívta fel Kádár János a pártértekezlet figyelmét.

— Többen beszéltek itt a tömegekhez való viszonyról. Minden kommunistának szeretnénk az emlékezetébe vésni: ha ő 1956 novemberében, decemberében vagy 1957 első felében egy adott feladatra akart mozgósítani embereket, akkor biztosan tudta, hogy sem hatalmi szóval, sem utasítással nem tudott több embert ráállítani arra a munkára, mint ahányat meggyőzött, ahánynak megmagyarázta, mi a célja annak a munkának és miért kell elvégezni. Aki ezt az egyetlen tanulságot megjegyezte és nem téveszti szem elől a feladatok meghatározásakor, az nem dolgozhat rosszul. *Egyetlen kommunista se higgye, hogy akár tekintélyi, akár hatalmi szóval ténylegesen meg lehet győzni egyetlen embert egyetlen kérdésben is. De meg lehet győzni a mi igazunkról a kommunista szó erejével. Ez a legerősebb fegyver.* Higgyék el, elvtársak, a dolog úgy áll, hogy mi nem vagyunk nagyhatalom, különösen nem katonai nagyhatalom, valamiféle fegyver azért — annyi, amennyi éppen kell — van a mi kezünk ügyében, de a mi igazi erőnk nem azokban a fegyverekben van. *Az az igazi erő, ha az emberek gondolat- és érzésvilágában a kommunizmus uralkodik.* (Nagy taps.)

Kommunista viták — egység és egyetértés a végrehajtásban

— Azt hiszem, a Budapesti Pártbizottság és a budapesti pártszervezetek is alapjában véve helyesen hasznosították a munka közben szerzett tapasztalatokat. Ezt mutatja többek között a kongresszusi felkészülés is. *A kongresszust megelőző taggyűléseken, vezetőségválasztó taggyűléseken a pártlagság csaknem száz százalékban részt vett.* 32 000 ember szólalt fel, mondta el véleményét, észrevételét, bírálatát, javaslatát. Ez is mutatja, hogy *a pártélet, a pártépítés, a pártszervezetek tevékenysége Budapesten alapjában rendben van.* Ha a Központi Bizottság részéről szükség van valamiféle biztatásra vagy erkölcsi támogatásra, akkor csak azt mondhatjuk: *így tovább, kedves budapesti elvtársak!*

Kádár János ezután utalt arra, milyen nehéz feladatokkal kellett a Budapesti Pártbizottságnak 1957 elején megbirkóznia. Akkor az Intéző Bizottság *Marosán György elvtársat, pártunk egyik legjobb agitátorát küldte erősítésül a Budapesti Pártbizottsághoz. Megállapíthatjuk, hogy a rábízott nagy feladatot Marosán elvtárs elvégezte.* Most mi úgy gondoljuk, hogy visszahívjuk őt, hogy munkáját egészen a Központi Bizottság feladatainak szentelje. Az az elgondolásunk, hogy *Marosán elvtárs a Központi Bizottság első titkárának állandó helyettese legyen.* A budapesti elvtársaknak már van elég erejük, ne rejtegessék tartalékaikat és azt javasoljuk, hogy találjanak új első titkárt.

Kádár János a továbbiakban a pártegységről beszélt, s ezzel kapcsolatban többek között megállapította: *az elmúlt három év harcában született a magyar proletariátus összekovácsolt, összeforrott új vezérkara.* (Hosszantartó, nagy taps.) Ebben a Központi Bizottságban a kollektív vezetés szabálya érvényesül, ott szabad légkör, nagy felelősség van, és az ügyekhez jó hozzáértés. Ha ellenségeink kíváncsiak rá, elárulhatjuk nekik a titkot, hogy mi nagyon sokat és nagyon gyakran vitatkozunk. S ha még arra is kíváncsiak, amit ők úgy szeretnek misztifikálni, hogy »Münnich Marosán ellen, Kádár mindkettő ellen, Kiss amaz ellen« — azt is megmondom, hogy még mi, a megnevezettek is *nagyon sokszor vitatkozunk egymással, de a kommunista elv alapján, hogy mielőtt döntünk, jól megvitassuk az egyes kérdéseket és ha döntöttünk, egységben és egyetértésben hajtjuk végre a feladatokat.* Ez így van most a mi pártunkban. És ha nem így volna, nem lehetett volna eredményt elérni. Azt hiszem — ezt mindenki tudja, aki mint kommunista átélte azokat a nehéz napokat. Nem volt annál szörnyűbb dolog, amikor nem működött a pártban igazi kommunista vezetés. A mi erőnk, a szocializmus ereje 1956-ban is többszöröse volt az ellenforradalom erejének, mégis tehetetlenül és bénán állt a párt, mert a Központi Bizottság nem állt úgy a helyén, ahogy kellett volna.

A rágalmakkal nem törődve: megyünk előre a magunk útján

A nemzetközi helyzetről szólva többi között megállapította: *folyamatosan kibontakoznak a hidegháború felszámolása irányába ható tényezők, de ott vannak még a porondon azok is, akik egyelőre a hidegháború fenntartásáért harcolnak.* A hidegháború híveinek szellemi fegyvertára rendkívüli összeszűkült, keresnek hát egy-két pontot, ahol sajátos eszközeikkel piszkálódni próbálnak. Az utóbbi hetekben például *két hallatlanul alávaló rágalmat terjesztettek ellenséges célzattal a nyugati sajtó hasábjain a Magyar Népköztársasággal szemben.*

— Először közöltek egy 31 nevet tartalmazó listát s azt mondták, hogy azt a 31 embert legutóbb kivégezték Magyarországon. Természetesen kitalált név volt valamennyi. Provokációs szándékuk világos: az ilyen listát közzéteszik, hogy mi majd cáfoljuk és ők megint magyaráznak jobbrabalra a nyugati közvélemény előtt. A napokban kitalálták, hogy egész sor fiatalember van börtönben Magyarországon, akikkel kapcsolatban a kormány azt várja, hogy betöltsék 18. életévüket, és akkor fel fogják őket akasztani. Természetesen nálunk mindenki tudja, hogy az ilyen hír valótlanság, alávaló, aljas provokáció.

— Sajnos, azonban a nyugati közvélemény nincs felvértezve az ilyen provokációkkal szemben s az álhírterjesztők Göbbels receptje után úgy vélik, hacsak egy százalékát elhiszik az emberek az ő hazugságuknak, számukra az is tiszta haszon. Meggyőződésem, *nincs messze az az idő, amikor az ilyenfajta kalandoroknak és provokátoroknak saját népük mondja meg, hogy vétettek, az általuk félrevezetett emberek tesznek nekik szemrehányást: »Miért hazudtatok?«*

— Ahogy mondani szokták, *ők beszélhetnek, amit akarnak, mi pedig megyünk előre a magunk útján. És ez az út, ami bennünket illet, nem a harc élezése felé vezet, hanem mindinkább és mind nagyobb mértékben a népek és államok békés egymás mellett élése felé. Belső életünket illetően pedig az alkotó és zavartalan munka irányában haladunk. És mi ettől saját elhatározásunkból nem fogunk eltérni! De ha ellenségeink alkotmányos rendünk, népünk békés építőmunkája ellen támadnak, az soha nem marad megtorlatlanul.*

— Nagy feladatok állnak előttünk. Fejleszteni kell a vezetés színvonalát. Gyorsabban kell előrehaladni a termelékenység növelésében is. *A kongresszustól azt várjuk, hogy kijelölje a további utat és bízom benne, hogy el is végzi ezt a munkát.* Sok feladatunk lesz, de azt hiszem, elvtársak, azért vagyunk kommunisták, hogy ne féljünk sem a munkától, sem ellenségeinktől. Elbánunk mindkettővel! *A szocializmus eszméjében találkozott és összeforrt párt és nép minden akadályon át győzedelmeskedik!* (Hosszan tartó, nagy taps.) *(MTI)*

*

Szombaton megkezdődött a *Pest, Békés és Komárom-Esztergom* megyei kommunisták pártértekezlete is, s befejezte tanácskozását a Borsod, Fejér és Csongrád megyei pártértekezlet. A Borsod megyei tanácskozáson résztvett *Rónai Sándor*, a Politikai Bizottság tagja, az Országgyűlés elnöke; a Csongrád megyei értekezleten *Apró Antal*, a Politikai Bizottság tagja, a Minisztertanács első elnökhelyettese, a Békés megyei tanácskozáson *Fehér Lajos*, a Politikai Bizottság tagja. A Fejér megyei kommunisták értekezletén megjelent *dr. Münnich Ferenc*, a Politikai Bizottság tagja, a Minisztertanács elnöke.

A Veszprém megyei pártértekezleten *Somogyi Miklós*, az MSZMP Politikai Bizottsága tagja, a SZOT elnöke, a Győr-Sopron megyei pártértekezleten *Fock Jenő*, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára jelent meg.

A területi egyeztető bizottságok gyakorlatából

E rovatunkban hétről hétre beszámolunk a területi egyeztető bizottságok néhány érdekesebb, elvi jelentőségű határozatáról. Ma a Fővárosi Területi Egyeztető Bizottság két határozatát ismertetjük.

Megtorlásként — elbocsátás

A *Pest-Budai Üzemi Vendéglátó Vállalat Soós Zoltán* és *Soós Zoltánné* munkaviszonyát a Munka Törvénykönyve 29. § (1) bekezdés c) pontja alapján mondta fel. A Soós-házaspár a vállalat egyik büféjében volt büfés. Munkájuk ellen *általában nem volt kifogás.* Ez év májusában néhány esetben *kifogásolták a vállalat által szállított húsféleségek minőségét.* Ezt követően a vállalat *három esetben* is figyelmeztette rövid időn belül a dolgozókat különböző »szabálytalanságok« miatt. Fegyelmi büntetéssel is sújtották őket.

A húsféleségek minősége azonban nem javult, ezért a büfések *panaszt tettek* a Központi Népi Ellenőrzési Bizottságnál. A megindult vizsgálat a bejelentést helytállónak találta, és a minisztérium *a vállalat vezetőit a kiváló vállalati jutalmazásokból kizárta.* Ezt követően született meg a felmondó határozat.

A TEB megállapította, hogy *a felmondás igazi oka nem a panaszosok rossz munkája,* hanem a Központi Népi Ellenőrzési Bizottsághoz tett bejelentés volt. A TEB álláspontja szerint a panaszosok ellen felmerült kifogást legfeljebb munkakörükből való leváltásukra lehetett volna okként felhozni, de a *c)* pontos felmondásra nem. Ezért *a TEB a panaszosok munkaviszonyát helyreállította.*

A szabadságot tervezett időben kell kiadni

A másik ügy panaszosa *Szuromi Antalné*, a *Rákospalotai Kötöttárugyár* dolgozója volt. A vállalati szabadságolási ütemtervben Szurominé szabadságát augusztus 15—22 közötti időre állapították meg.

Az ígéret birtokában a Szuromi család, két gyerekkel, szobát bérelt Bükkszéken. A szabadsága előtti napon a panaszos közvetlen felettese közölte, hogy *termelési okokból nem engedheti el az ígért napon szabadságra.* Szurominé ennek ellenére megkezdte szabadságát. A vállalat ezeket a napokat *igazolatlan mulasztásként* kezelte.

A TEB álláspontja szerint a Munka Törvénykönyve 55. §-a értelmében a dolgozónak rendes évi szabadságát az egész évre előre elkészített szabadságolási terv szerint *kell* kiadni.

A vállalatnak kötelessége lett volna a dolgozó számára beütemezett szabadságot az előre megállapított időben kiadni, hiszen a tervteljesítés nem függhet egyetlen dolgozó jelenlététől. Ennek alapján a TEB kötelezte a munkáltatót, hogy *az eddig igazolatlannak vett távol maradását a dolgozónak rendes évi fizetéses szabadsága terhére ismerje* el igazoltnak.

(szegő)

HATVANI GALÉRIA

Vörösmarty Művelődési Központ
Horváth Mihály utca 10.

⊙ ⊙

MIKUS SÁNDOR

Kossuth-díjas, kiváló művész

KIÁLLÍTÁSA

⊙ ⊙

Megnyitja
1976. október 21-én, csütörtökön, délután 5 órakor
POGÁNY Ö. GÁBOR
a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója.

⊙ ⊙

A tárlat megtekinthető 1976. október 21-től 31-ig,
naponta délelőtt 10 órától este 6 óráig.

KATI

MŰVÉSZ ÉS MŰVEK

Galériánk legújabb tárlatán a több mint negyven esztendeje munkálkodó Mikus Sándor szobrászművész alkotásaival ismerkedhetnek meg a helybeliek, s a városba látogató vendégek. Kiállítónk életútja a gyermekéveket követően az Egyesült Izzóba vitt, ahol munkásként dolgozott. Esztendők múltak el, amíg alkotó ösztöne kibontakozott, s különböző mesterek figyelme közepette elsajátíthatta a szobrászmesterség megannyi fogását, tudományát, hogy később, művészi invencióval robbanásig telten, egymás után hozza létre szebbnél szebb munkáit.

A század harmincas éveiben már tekintélyes díjak, kitüntető elismerések, elemző kritikák kísérték szereplését. Előbb a Szinyei Társaság részesítette jutalmakban, 1937-ben a párizsi világkiállítás zsűrije ítéli Mikus Sándor műveinek két aranyérmét. A felszabadulást követően pedig kétszer részesül Kossuth-díjban, érdemes, majd kiváló művészi címmel adományozzák meg, s negyedszázadon át tanárkodhat a Képzőművészeti Főiskolán.

Mit mondhatunk szobrairól, kisebb-nagyobb alkotásairól?

Mikus munkáinak ismérveit, erényeit sorolva minduntalan az arányérzék a mértéktartás szinonimáihoz kell nyúlnia a műtörténésznek. Nagyfokú alaki fegyelem érvényesül valahány szobrában, s tömondatos egyértelműség, lakonikus szépség jellemzi mintáit. Figuráiból ugyanakkor nyugalom, kiegyensúlyozottság, gyengédség sugárzik, ami mind alkalmas arra, hogy megjelenítse az emberi viszonylatok alapformáit, felismerhetővé tegyen eszményi jellemeket, tipikus helyzeteket, továbbá művészi magyarázattal kapcsolódjék az elmét foglalkoztató bölcseleti meggondolásokhoz.

Emberszabású lépték szabja meg Mikus Sándor minden vállalkozását, kicsi méretekben csakúgy, mint monumentális feladatoknál. Megnyilatkozásaiban ugyanis egyazon felfogás kér szót, a művész aktív világnézete, a társadalomról és a természetről, az emberről és a környezetről, a művész hivatásérzetéről és általában a művelődésről vallott elveinek együttese, olyanfajta észjárás, mely egyén és közösnhatásában a kiteljesedett személyiségnek biztosítja a vezérszólamot.

Ez a személyiség – Mikus Sándor fogalmazásában – testileg és szellemileg harmonikus ember, akiben a jó tulajdonságok, rokonszenves vonások egyöntetűen bontakoztak ki, taglejtéseiben karakterében hitelesen tükröződik a jámbor szándék, a humanitárius megértés. Pedig egyetlen olyan figura sem található mesterünk életművében, amelyik feltűnéstkeltő „szép" lenne, úgy, ahogyan azt az elmúlt századokban a műbarátok megszokták. Másfajta szépségre tanítanak ezek a szobrok. Szerényen, tartózkodóan egyesítik magukba az összhang, az egyensúly elemeit, lágy ritmussal, váltott szimmetriákkal fejezik ki a valóságban megfigyelhető mozgást. De új összefüggéseket tárnak fel a téri szerkesztés, a háromdimenziós ábrázolás, a képzetkeltő sziluett alkalmazásában is.

Galériánk körültekintő gonddal válogatott kiállítási anyaga tanúságtétel az imént idézett jellemvonások tekintetében, s gazdagon tárja fel Mikus Sándor alkotóvágyának, magas fokú mesterségbeli tudásának lényegét, bizonyára mindannyiunkban maradandó élményt, benyomást keltve.

Moldvay Győző

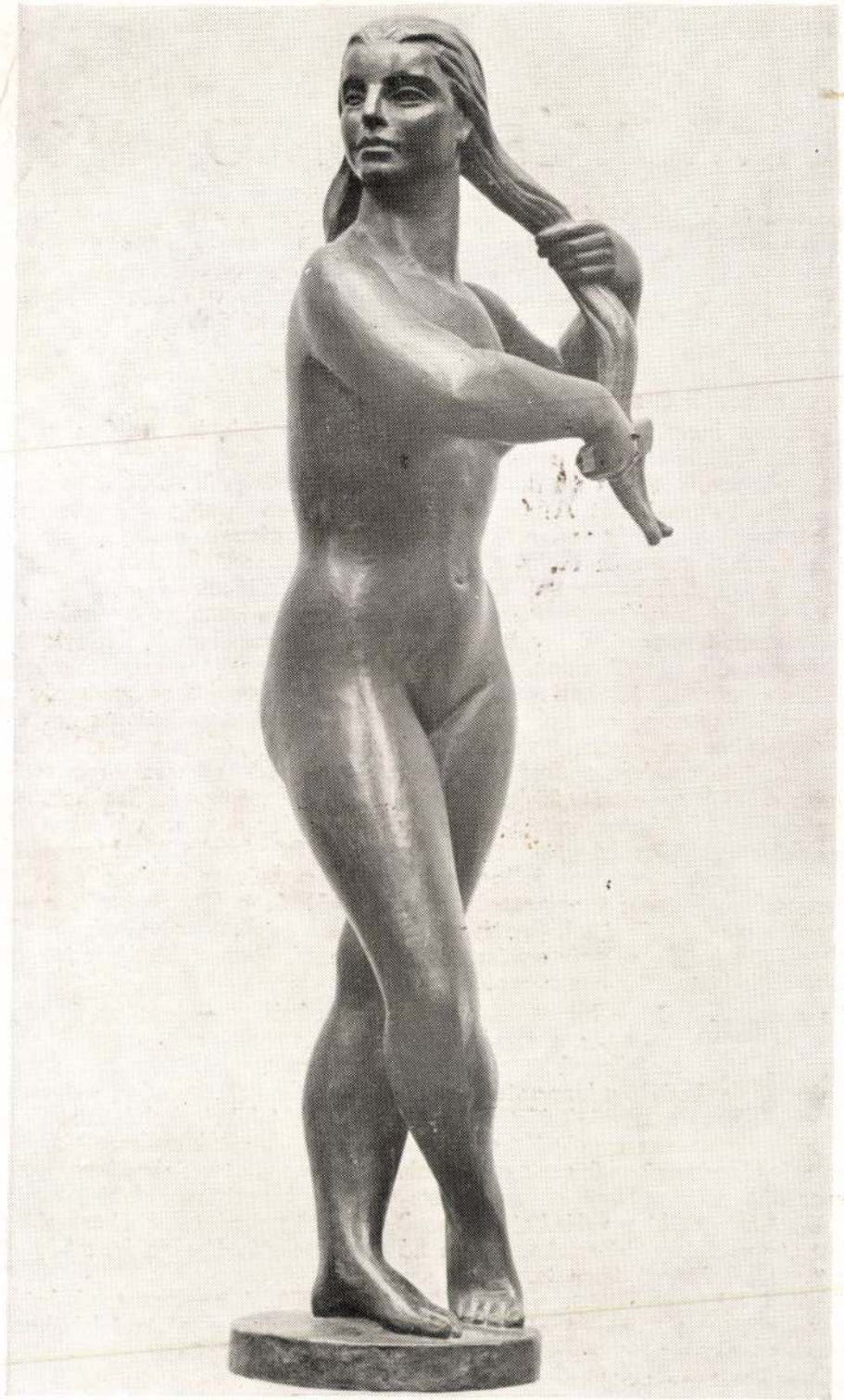

FÉSÜLKÖDŐ

MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

1. Gordonkás	bronz	27 cm
2. Kata	bronz	18 cm
3. Nő, könyvvel	bronz	28 cm
4. Fésülködő	bronz	37 cm
5. Mosónő	bronz	28 cm
6. Nő, drapériával	bronz	29 cm
7. Mihályfi Ernő	bronz	19 cm
8. Mosakodó	bronz	23 cm
9. Haját fonó nő	bronz	23 cm
10. Lóth felesége	bronz	28 cm
11. Számoló kislány	bronz	25 cm
12. Korsós leány	bronz	20 cm
13. Kígyóölő	bronz	42 cm
14. Fiatal mezőgazdász	bronz	33 cm
15. Kati	bronz	19 cm
16. Júlia, szép leány	bronz	29 cm
17. Twist	bronz	29 cm
18. Húszévesek	bronz	29 cm
19. Szőnyi István	bronz	29 cm
20. Jutka	bronz	45 cm
21. Önarcmás	bronz	38 cm
22. Szabó Pál	terakotta	37 cm
23. Munkásasszony, Pegazussal	bronz	40 cm
24. Öregasszony	bronz	32 cm

Heves megyei Nyomda Vállalat
Ig.: Solymos J. F. k.: Pelle Sándor.

Mikus

Mikus Sándor

b. Esztergom :/

Magy. Nemzet 83. VII. 16-a.

Mikus Sándor

nohránmüsén

A'prily mellnokra Visegrádon.

(s.e.)

Méhői Kisel
1980 dec. 16.

Mikus Sándor

---

nobránművén

„Ülő nő" (1939) alkotása a Nemzeti Galériában rendezett nagynabású kiállításon.

Csorba Mária
ajánlás

Pesti Műsor
1980 dec. 17.

Mikus Sándor

nohrdumívény

alzotása az Entergomi Kiercutény Kiejtáiban

Látta, hallotta

1983 vm 18

10 ur

Mikus Sándor
Robrats

M.D.Y.

„Húszévesek vagyunk" című
kompozíciója szerepel a tárlaton.

Szilágyi Dezső: Kiállítás Sátoraljaújhelyen...
Műveszet, 1966 September - 47 lap

Mikus Sándor, szobrász MDK

Korsó Leány c. szobrát

Vár városa vette meg.

A szobor: repr.

–: Táclat a parkban 2

ESTI HIRLAP, bp. 1965. szept. 3

MDK

Mikus Sándor

Számoló kislány, repr.

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

MDK.

Mikus Sándor

Kiállitási hiradás

Napló/Veszprém/ 1966 júli.22.

MDK.

Mikus Sándor

Kiállítási hirdetés

Kupló/Veszprém/ 1956 jún.22.

MDK.

Mikus Sándor

Kiállitási hiradás

Magy r Ifjuság 1966 aug.27.

MDK.

Mikus Sándor

Kiállítási hirdetés

Mezy r. Ifjúság 1956 aug. 27.

Mikus Sándor szobrász

Szöveg művet nem említ.

Békés István
„A epreskert felfedezése"

Tükör, 1966. aug. 9.

Vorbas rodinná exhibice

Tělesná výchova pro ženy

Vorbas Oldřich
Vedoucí tělesné výchovy

Mikus Sándor MDK

Anyaság, 195o, kő

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Mikus Sándor MDK

S. ném. gipsz

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Mikus Sándor szobrász M.D.K.

Művei a kiállitáson

A Százados uti művésztelep 50 éves jubileumi kiállitása a Nemzeti Galériában

Vasas 1965. febr.

Mikus Sándor szobrász M.D.K.

A Százados uti müvésztelep felszabadulás utáni ujjáépitéséről. A Képző,üvészek Szabad Szervezet megalakulásáról beszél.
A felszabadulás emlékmüveket ellenőrizte müvészi szempontból a Tel vidéken

Kiss Gy. Sándor-Szombathelyi Ervin: Huszszor fordult a naptár
Régi mütermek- uj mecénások
Népszava 1965 febr. 28.

Mikus Sándor

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

M 1933. IV. 20.

Mikus Sándor MDK

Veszprémi Tanácsköztársasági szoborterv, repr.

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Mikus Sándor MDK

Küzdelem, 195o, bronz

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Mikus Sándor MDK

Kislány, 1947, bronz

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Mikus Sándor

MDK

Küzdélem, 1950. repr.

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Mikus Sándor

MDK

J.V. Sztálin, 1951, aluminium

Műcsarnok 1955. Képzőművészetünk tíz éve

MDK.

Mikus Sándor

Az Operaház dekorációjáról

Ország Világ 1967 juli.5.

MDK.

Mikus Sándor

Az Operaház dekorációjáról

Ország Világ 1967 juli.5.

Mikus Sándor

„Táncoló lány", nobor, 100 cm., 61 m2,
(Lánca S.: Veszprém ajánca. M., 965,
ápr. VI. Eof. 4 n. 28-31. 1).

Veszprém megye, Veszprém, Vegyipari
egy. Diárottkon, Társalgó.

Tájékoztató, 64/65, Képző- és
Iparmův. Lektorátus

48 l.

Mikóus Sándor

Kossuth - dijas szobrászmüvész kiállitása a Mücsarnokban 1961. nov. 18 - dec. 101

Rajztanitás 1961. V. sz. hátsó boritón

Mikus Sándor szobrász

Korsós leány i szobrának gipsz példányát felállították a neutendrei nagy parkban (az ezredeti Vácott) Emlitve

Nagyvaja 1966 VI. 19 7 old.

Mikus Sándor

Rózsa Ferenc bronzmobrát a VII. Róna F. utca és Jósika u. sarkán lévő parkban állítják fel (emlitve)

Nagyvárad 1966 jul. 13. 2 old.

Mikus Sándor

A Rippl Rónai Társaság uj alelnökei közé válas
tották a müvészt.

Szinház, Bp. 1948 febr. 4-lo. IV. évf.
6. sz.

Mikus Sándor

Beck Andrással együtt megosztva kapża 1949-ben a Kossuth - dij kis szobrász diját.

Odaitélte a kormány az ezévi Kossuth-dijakat.
Északmagyarország 1949. márc 13. 3.1.

Mihus Sándor
szobrász

M.D.K.

A képzőművészeti főiskolán
Nagy Sándor mestere volt.

Lasovczi Miklós: Nagy Sándor szobrászművek kiállítása.
Művészet, 1967. szeptember. 44 kp.

Mikus Sándor

Müvei az 1960-as évek elején szerepeltek a velencei biennálén.

Maksay László: A velencei biennále
Rajztanitás 1967. II. 22.1.

Mikus Sándor

A Petőfi centenárium alkalmából
Ózd emlékműpályázatát elnyerte.
Előzetesen Grandtner kapta volna, csak
korábbi ellenforradalmi szobrai miatt
megrontót tőle.

Északmagyarország 1948. okt. 22. 6.l.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.

Müveit bemutatta a tárlaban.

Anggal Endre: A Csemegi Müvesztelep ...
Müvészet, 1967. augusztus - 42 lap

Mikus Sándor MDK

Huszévesek vagyunk, bronz

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Mikus Sándor

Táncoló lányka, br.

Lenin br.

Twist, br.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.

1964. máj.

Mikus Sándor

Anyaság, 194o, kő

Fésülködő, 194o, gipsz

Mosakodó, 1942, bronz

Küzdelem, 1947, bronz

Műcsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Dalosok, 1961 bronz

Támaszkodó nő, 1939, gipsz

Merengő munkásasszony, 1939, gipsz

Ülő asszony, 1939, kő

Műcsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Akt, /siremlékterv/ 1949, gipsz

Sztálin 1951, alumínium

Küzdelem, 1955, aluminium

Anya gyermekkel labdával, 1956, bronz

Mücsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mirus Sándor

„Kiggyőlő" kutfigura, 90 cm, bronz, Tárási Pásthás, belső udvar.

Heves Mayer – Hatvan.

Tájékoztató 64/65 Képző és Iparmiinészeti Lektorátus 16 l.

MDK.

Mikus Sándor

Kiállitási hir

Bp.Rundschau 1967 máj.26.

Mikus Sándor MDK

Gitáros fiu, bronz

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kiran Sándor

„Korsós lány, szobor, 220 cm.,
bronz,
Ady Endre sétány,
Pest megye. Vác.

181.

Tájékoztató 64/65 Képző és Iparmivészeti Lektorátus

Mikus Sándor

„Kőműves Kelemen", dombormű,
7 m². terrakotta,
XI. ker. Ált. Iskola, Egri József
u. 3/11.

Tájékoztató 64/65, képző és iparművészeti lektorátus

6 l.

Mikus Sándor (1903-)

Mezítlábas asszony.
Szobor.Bronz.Sign.

Harisnyát huzó nő.
Szobor.Bronz.Sign.

Anya gyermekkel.
Szobor.Bronz.Sign.

Lábát törlő nő.
Szobor.Bronz.Sign.

Tüskehuzó.
Szobor.Bronz.Sign.

Mohácsi emlékérem. 2 drb.Bronz.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

M.D.K.

Mikus Sándor

"Női akt"-ját kiemeli Berend Ilona: "Három kiállitás" c. beszámolójában a Fővárosi Képtárban rendezett kiállitásról.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat. 1947. okt.28-nov. 3.
Szinház, Bp. III. évf. 44. sz.

M.D.K.

Mihaltz Pál

"A Kortárs kiállitása" cimmel Berend Ilona számol be három nagy müvésztelep tagjainak kiállitásáról.
Közöttük kiemeli az ott szereplő müveit a müvésznek.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház Bp. 1947. nov. 25.- dec. 1.
III. évf. 48. sz.

M.D.K.

Mikus Sándor

A Rippl Rónai József Emlékbizottság pályázatára készült emlékérmei közül az Emlékbizottság zsürije a müvész két érmét fogadta el.

A "Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1947. szept. 17-23. III. évf. 38. sz.

Mikus Sándor

magas talapzatra állította jobljában hatalmas zászlót tartó szabadság figuráját, melyet a „Közösségi ~~t~~ művészet felé" c. kiállítóson mutatott be.

Berény Róbert: Közösségi művészet felé. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 80. l.

MDK.

Mikus Sándor

Hétfői Hirek 1967 máj.29.

Kiállitási hir

Mikus Sándor

Glinka és Wagner szobrát rénítette el az Operaház homlokzatára.

Népszava 1967. aug. 13.

Mikus Sándor MDK

Leány könyvvel, bronz

Munkás könyvvel, bronz

Gitáros férfi, bronz

Mücsarnok 1962. IX, Magy. Képzőm. Kiáll.

Mikus Sándor

"Kötélugró leányka - bronz /repr/

Rajztanitás 1963. V.sz.7.1.

Mikus Sándor MDK

Számoló lányka, bronz

Táncoló lánykák, bronz

Küzdelem, bronz

Kömüves Kelemen, bronz

Mücsarnok 1960. VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Mikus Sándor MDK

Számoló leányka, repr.

Műcsarnok 1960. VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Mikus Sándor MDK

Lenin, 1957, bronz

Veszprémi Tanácsköztársasági Emlékmü, 1957, bronz

Vecsési parlamenter, 1957, bronz

Zászlós fiu, 1958, bronz

Mücsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Táncoló lánykák, 1959, bronz

Számláló kislány, 1959, bronz

Anyaság, 1961, bronz

Wagner, 1961 gipsz

Műcsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Dalosok, 1961, bronz

Felszabadulási emlékmü, 1961., gipsz

Pihenő aratók I-II, dombormü, 1954, terrakotta

Tiz éves felszabadulás, 1955, gipsz

Műcsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Férfifej, 1927,fa

Anyám szemüveggel, 1931, terrakotta

Leányfej, sapkával, 1931, bronz

Női fej /Kata/, 1935, bronz

Mücsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Növérek, dombormü, 1957 gipsz

Kömives Kelemen 1958-59, dombormü bronz

Szekszerdi kórház dombormüve I-II, 1959, gipsz

Öreganyám, 1927, terrakotta

Mücsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Anyám szemüveggel, 1931, repr.

Mosakodó, repr.

Női fej /Kata/, repr.

Mezitlábas nő, repr.

Mücsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor

MDK

Szemüveges portré, 1961, gipsz

Jutka, 1961, gipsz

Műcsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor

MDK

Etus, 1942, terrakotta

Gabriella, 1943, gipsz

Zrínyi Ilona, 1956, terrakotta

József Attila, 196o, terrakotta

Műcsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Harisnyát huzó lány, 1938, bronz, repr.

Anyaság, 194o, kő, repr.

Etus, 1942, rppr.

Strandoló család 1946, repr.

Mücsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Akt, 1949, repr.

Küzdelem, 1947, repr.

Kötélugró leányka, 1956, repr-

Fésülködő lány, 1945, bronz

Műcsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor

MIK

Növérek, 1957, repr.

Vecsési parlamenter, 1957, repr.

Számláló kislány, 1959, repr.

Táncoló leánykák, 1959, repr.

Műcsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Haját fonó lány, 1936, bronz

Ülő fiu, 1936, bronz

Ülő férfi, 1936, bronz

Tükörbenéző lány, 1936, bronz

Mücsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Leányakt, 1943, bronz

Merengő munkásasszony, 1935, bronz

Tüskehúzó lány, 1935, bronz

Mezitlábas nő, 1936, bronz

Mücsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Számláló kislány, 1946, bronz

Három táncoló, 1946, bronz

Csortos Gyula, vázlat, 1946, bronz

~~xxxx

Mikus Sándor MDK

Táncoló lánykák, 1942, bronz

Női akt, 1936, bronz

Nő pegazussal, 1946, bronz

Strandoló család, 1946, bronz

Mücsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Harisnyát huzó lány, 1938, bronz

Amazon, 1941, bronz

Lóth felesége, 1942, bronz

Szeneslegény, 1942, bronz

Műcsarnok 1961 Mikus Sándor kiállá.

Mikus Sándor MDK

Lábát törlő, 1936, bronz

Mosakodó, 1936, bronz

Mosakodó, 1936, bronz

Ülő ass ony, 1937, bronz

Műcsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Zászlós fiu, 1947, bronz

Vivó, 1948, bronz

Futbalisták, 1953, gipsz

Anyaság, 1954, bronz

Mücsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor

Fésülködő nő, 1955, bronz

Anya gyermekkel, labdával, 1955, bronz

Kötélugró lányka, 1956, bronz

Kigyés férfi, 1957, bronz

Műcsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Glinka, 196o. gipsz

Wagner, 196o, gipsz

Felszabadulás /a székesfehérvári emlékmű modellje/ 196o, bronz

Munkás könyvvel, 1961, bronz

Mücsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikus Sándor MDK

Gitáros férfi, 1961, bronz

Gordonkás, 1961, bronz

Nő könyvvel, 1961, bronz

Lány könyvvel, 1961, bronz

Mücsarnok 1961 Mikus Sándor kiáll.

Mikes Sándor

1.

Szabad művészet.

1948. 302.1.

Mikus Sándor

cvód

Vargha Balázs

Uj magyar szobrászat.
Bp. 1948. 31. t.

Táncolók.

Két merev, gilvitaszerű leányakt, esetlen táncmozdulattal

izottság !

rásbiróság vezetője I.E. 33. szám
tiratot intéz hozzám a vajdahunyadi
a kéréssel, hogy egy 10 - 12 személy-
áborus idő tartamára rendeltessék ki.
felügyeletéről részemről Kiss József
odtam és a vajdahunyadi vár felügyelő-
ri főnököt a felügyelet gyakorlására
ozzám intézett levelében értesit, hogy
en talált, mégis abban az esetben, ha a
i különitmény kirendelését egyébb okok-

Mikus Sándor

volván

l-

Szépm. Mur. Erk

IX. 276. l-

A Mitemlékek Országos Bizottsága

Aldéki Vásrosok mitemlékei.

Vidéki városok müemlékei.

A Müemlékek Országos Bizottsága

Mikus Sándor

Kabar

szül. 1902

l.

Szabad Művészet

1948. 211. l.

212. l.

feladat volna most felsorolni mennyit
sszu órákat lehetne beszélni arról
ről ami kimutatható a szellemi élet
n a müvészetekben. Mai előadásomban
en kitérni elegendő talán ha egy-egy
elmet. A kora középkor bazilikáira,
logó márvány oszloprendei sohasem léte-
támogatása nélkül, a ravennai templomok-
diszükre, a konstantinápolyi Hagia Szofiá-
zánci müvészet, de az építőművészetnek
mely javarészt még az egyház szakadás
nán templomok százait, mely egy korsti-
gták össze Európa legkülönbözőbb tájait
yönyörü, hatalmas egység a clunyi re-
jd később a ciszterciták hatalmas
gyszólván maradéktalanul. Szóljak talán
isokról, melyeknek égbenyuló tornyai,
inekbe pompázó festett üvegablakai,
mü diszei az égfelé vágyódó gótikus
s fejtegessük részletesen, hogy egy-egy
kis részét ugyan az a szellem hatja át

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K

„Leány könyvel" c. műve

Csap Erzsébet: A IX. kiállítás szobrászati anyagáról
Művészet, 1962. május — 14 l.

R-D-K

Mikus Sándor grafikái

Művei a kiállitáson

Szovjet beszámoló a leningrádi Magyar képzőművészeti kiállitásról

Magyar Nemzet 1962. április 296 4.l.

M.D.K.

Mikus Sándor

Kossuth-dijas szobrászt jelölte-több müvész között- a VI. kerület tanácstagnak.

/Ábel/: /Cim nincs, mert a folyóirat hiányos, lapokat kitéptek az OSzK példányaiból./
Szinház és Mozi. Bp. 1950. okt. 15. Ø III. évf. 41. sz. 9. l.

Mikus Sándor, szobrász MDH

Munkáskórus c. műve
látható a Nemzeti Galéria tárlatán.

Rókás Sándor: Új szerzemények 1960-61
7. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. ápr. 8F

MDK

Mikus Sándor

Élet és irodalom. 1958. jan. 31.

Uj művészeti folyóirat.

Mikus Sándor, szobrai MDk

Szobrot kérnek az Operaházra.

-: Az Operaház tizenhat szobra 2. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1960. aug. 13.

MDK

Mikus Sándor

1-6: Szobor riport. Független Néplap, Pécs, 1949. ápr. 3.

MDK

Mikus Sándor

a Magyar Népköztárs. érdemes művésze c. kapta.

Magyar Nemzet, 1952. aug. 20.

MDE

Mikus Sándor szobr.

FAE: A csepeli dolgozok képzm. kiáll. Szabad Nép
1949. jan. 11.

MDK

Mikus Sándor szobr.

M.müvészek a NDK-ban. Magyar Nemzet 1952.

nov. 6. 4.l.

M.D.K.

Mikus Sándor, szobrászművész

székesfehérvári emlékművét

a tartalmilag meggyőző és hiteles

ábrázolású történelmi politikai

emlékművek között említi:

(képző)

D.Fehér Zsuzsa: Mai művészetünk néhány problémájáról.
Művészettörténeti Értesitő, 1962. XI.évf.1.sz.47.old.

M.D.K.

Mikus Sándor, szobrászművész

„Éneklők" c. hármas csoportja gipsz modelljének képe. 1961.

D.Fehér Zsuzsa: Mai képzőművészetünk néhány problémájáról.
Művészettörténeti Értesitő, 1962.XI.évf.1.sz. 49. old.

M.D.K.

Mikus Sándor

A Dalszinház u. 8. sz. alatt az Operaház klubhelyiségében megnyitott kiállitáson szerepel a müvész alkotása több más nagynevü müvész alkotásával együtt.
A hiradás nem közli a mü nevét.

K é p e k - H i r e k c. rovat hiradása.
Szinház és Mozi. Bp. 1954. nov. 12. VII. évf.
46. sz. 28. l.

mdk

Mikus Sándor

Kétszeres Kossuth díjas szobrászm.

A Műcsarnokban rendezte gyűjteményes kiállításál

H. Gy: Kiállítás

. Ország-Világ, 1961, 49. sz 21.l

mdk.

Mikus Sándor

Wagner

G. S. Uj teobrok az operaház párkányzatán.

Ország-Világ 1961, 37 sz 13. l

MDK

Mikus Sándor

Jóváhagyták az Ifjuság utját diszitő szob,komp. terveit. Magyar Nemzet, 1953. jul. 15.

Mikus Sándor

MDK

Művészet, 1941. 39.sz. 48.l.

MDK

Mikus Sándor

Fésülködő, gipsz; fémben

Mezitlábas nő, br.

Tüskehuzó, br.

"1942" N.Szal. Bp.1942. jan.

MDK

Mikus Sándor

Akt, br.

Haját fonó, br.

Térdeplő nő, br.

Lábát törlő nő, br.

"1942" N.Szal. Bp.1942. jan.

MDK

Mikus Sándor

Moderne ungarische Kunst in der Kunsthalle.

Berner Tagblatt. 1944. febr. 2o.

MDK

Mikus Sándor

Tóth Dénes: Fiatal szobrászok és festők a N.Szalonban. Esti Ujság. 1942. jan. 1o.

MDK

Mikus Sándor

M.V.: "1942". Hid. 1942. jan. 2e.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

Herengö munkásnö.	Szobor,br.	Jelz"Mikus S."
Tövishuzó.	" "	Jelz."Mikus"
Mayer néni.	Bronz plakett.	
Cuoco.	"	"
Pátzay Pál.	"	"
Kata 22 éves.	"	"
Kata.	"	"

Nemz.Szal.Müv.Egy.-Székfv.Kpt. és Tört.Muz. uj szerzemények 1937/38. 1939.máj.-jun. Kat.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

Felszabadulás. Bronz.

Műcs.-V.M.Képzm.Kiáll.1954.dec.-1955.jan.Kat.3o.l.

Mikus Sándor MDK

Dr. S.I.-né képmása, terrakotta

Nemzeti Szalon 1936. febr.-márc.8.
KUT kiállitás

Mikus Sándor MDK

szobrász

Tudósok, müvész, irók példamutató jegyzése.
Szabad Nép, 1951. szept. 28.

MDK

Mikus Sándor, szobrász.

Mezitlábos nő.	Bronz.
Kis bronz.	"
Harisnyát húzó nő.	"

Föv.Kpt.-MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat.15.1.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

A Népstadion szoborterve./Footballisták/ Bronz.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr.Kat.2o.l.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Kiss: Tanácsközt. eml.müveken dolgoznak szobrászaink.
Népszava, 1959. jan. 30. 8.l.

Mihus Sándor
szobrász

M.D.K.

„Leány hörnyvel" (repro)

Földes: Jegyzetek a Kilencédikről
Nők Lapja, 1962. május 12-8 lap

MDK

Mikus Sándor

Kislány diszkut

j.j. cikke készülő emlékművekről. Népszava, 1959. febr. 5. 5.l.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K

A Műcsarnokban volt kiállítása.
Az „Anyaság" c. műve + repro.

H-a: Mikus Sándor gyűjtemenyes kiállítása
Nők Lapja, 1961. dec. 16 — 5 lap

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

Kiss István tanára volt a
Képzőművészeti Főiskolán

N. Pernes Éva: Kiss István
Művészet, 1962. június – 38 kép

Mdk

Mikus Sándor szobrászm. (Kossuth-díjas)

A Tanácsköztársaság emlékére alkotott művével

Ábra a címlapon (3. sz.)

1. Szobor és alkotója
Népművelés 1959. 3. sz. Címlap.

Mikus Sándor, szobrász

M Dk

Három lírai hatású kisplasztikát állított ki. Legnonzóbb a: Leány könyvel.

Pogány G. Gábor: A IX. Magyar képzőművészeti kiállítás szobrászati anyaga 8.1

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. máj: 29.

Mikus Sándor Kossuth-dijas szobrász M.D.K.

A Sztálin szobor alkotója, amelyet december 16.-án lepleztek le a Városligetben.
A szobor repr.-ja a szöveg mellett szerepel.

Szinház és Mozi. Bp. 1951. dec.21-28. IV. évf. 51. sz. 3. l.

MDK

Mikus Sándor

Tárlatbeszámoló. Magyar Kulturszemle.1942.febr.15.

Mikus Sándor MDK
szobrász

Magyarok a Biennálén. A Képzőművészek nemzetközi seregszemléje ez.
Fenti müvész alkotásai is szerepelnek.
Brüsszelben arany érmet kapott.

Esti Hirlap 136 sz. 1960 jun. 10. 2 old.
/Cs.M. cikke/

MDK

Kiállitás

Mikus Sándor

Népszava 1958.aug.17.

MDK

Mikus Sándor szobrászm.

Képzőművészeink munkafelajánlása. Világosság, 1949. nov. 15. 6. o.

Mikus Sándor, szobrász

M Dk

Jiúfej.

1961.

Repr.

– : „Új nép, másfajta raj"

9. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. dec. 31.

MDK

Mikus Sándor

A Tanácsköztársaság emlékére készülő munkán dolgozik. /Veszprém részére/

Esti Hirlap 53 sz. 1959. márc. 4. 2 old.

Mikus Sándor, szobrász

17 Dk

A szovjet vendégek felkeresik Mikus Sándort is.

—: Szovjet képzőművészek magyarországi tanulmányúton

6.1

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. dec. 1.

Mikus Sándor, szobrász grafikus

MDk.

A Kortárs Közli rajzát.

–: Megjelent a Kortárs januári száma 9. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jan. 12.

Mikus Sándor, szobrász 3 MDG

Mikus szobrászatát az archaikus derűnek és egyszerűségnek nyugalma jellemzi. Ritka nála a hevesebb mozdulat, a drámai gesztus: Küzdelem c. szobra.

Újabb műveinek főproblémakőre a gyermekségből alig kibomló ifjúság ábrázolása: Számláló kislány, Táncoló lánykák.

Táncoló lánykák, (bronz, 1959.)

Repr.

Péter Imre: Mikus Sándor gyűjteményes kiállítása a Műcsarnokban 9. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. dec. 6.

Mikus Sándor, szobrász, (2)

MDK

Mikus újpesti munkáscsaládból került. Kezdett szobrászkodni. Rómába kerül, s a görög szobrászat klasszikus alapelveit vallja követendő példának. Korai művei közül kiemelkedő: Anyám szemüveggel, Férfiportré, Mosakodó és Anyaság c. szobra.

Anyaság (Kő, 1940) Repr.

Péter Imre: Mikus Sándor gyűjteményes Kiállítása a Műcsarnokban 9.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. dec. 6.

Mikus Sándor, szobrász (1). MDK

Négy évtizedes munkásság után két gyűjteményes kiállításával a közönség elé. A Műcsarnok 3 nagy termét tölti meg anyaga. A felszabadulás utáni készült művei közül elég emlékeztetni a veresi parlamenter emlékművére, a székesfehérvári felszabadulási emlékművére, a Csepel Autógyár előtt álló Dalosok c. szobrára, a szekszárdi kórház falait díszítő domborműveire, a Népstadion útvonalán elhelyezett Futballisták c. szobrára stb.

Pécsi Imre: Mikus Sándor gyűjteményes kiállítása a Műcsarnokban 9. l

NÉPSZABADSÁG. Bp, 1961. dec. 6.

MDK

Mikus Sándor

Leánykaakt, br.

Képzőművészetünk a felszab. óta. Szfv. Képtára
30. kiáll. 5 l.

Mikus Sándor

MDK

Megnyilt a VII. Magyar Képzőművészeti kiállitás a Műcsarnokban. Fenti művész is részt vesz.

/Veszprém részére emlékmü/

Esti Hirlap 74 sz. 1959. márc. 28. 2 old.

Mikus Sándor MDK

A Műcsarnokban a VII. magyar képzőművészeti kiállítás nyilik meg. A Tanácsköztársaság évfordulója tiszteletére.
Fenti szobrász is résztvesz.

Esti Hirlap 75 sz. 1959. márc. 29. 2 old.

M.D.K.

Mikus Sándor

Kétszeres Kossuth-dijas szobrászmüvész Glinka és Wagner szobrainak modelljén dolgozik, a szobrok az Operaház homlokzatára kerülnek.
A Hirek-képek c.rovatban a müvész munkaközben szerepel a szövegközötti fénykép-felvételen.

Képek-Hirek c. rovat fényképfelvétele. /36. sz
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. szept. 2. IV. évf./
39. l.

MDK

Mikus Sándor

V.B: A József A. emlékmű... Sz.M. 1947. 9-10.sz. 180-181.l.

MDK

Mikus Sándor

Szabad Művészet, 1948.5.sz. 199.o.
A bukaresti kiáll. résztvevői

MDK

Kiállítások

Mikus Sándor

Szabad Művészet 1949. 1.sz. 30.o.

MDK

Mikus Sándor

Szabad Nép 1949. ápr. 17.
Uj képek, szobrok.

MDK

Mikus Sándor

Népszava 1959. jul.7.
Megválasztották a Magy. Képzőm. Szövetségének tisztikarát.

Mihus Sándor

nobrán

M.D.4

A nehesfehérvári Felszabadulás-
emlékmű, a vecsési parlamenter
bronzszobra. — „Anyám", „Tán-
coló lányka", „Dalosok" c. művei.
Ihiallet ása nyílt.

Láncz Sándor: Képzőművészeti Krónika
Élet és Irodalom, 1961. dec. 9 – 10.

Mikus Sándor

Szobrász

M.D.K.

Számláló hiszlány", „Kürdelem", "Az anya a gyennekével", „Kőmi-ves Kelemen", a vesszrémi Tanács Mőztarsaság emlékmű alkotásai.

Lauer Sándor: Képzőművészeti Krónika

Élet és Irodalom, 1961. dec 9 - 10 l.

M.D.K.

Mihus Sándor
szobrász

„Akt" repro

Élet és Irodalom, 1961. november 18-1l

N.D.K.

mDK

Mikus Sándor
szobrász

„A dalárda" c. szobor kicsinyített
„bronzmodellyen dolgozik (kép)

Népszava 89 évf 219 sz 1961, szept 15. 3l

MDK

Mikus Sándor
szobrász

műtermét szovjet képzőművészek
látogatják meg.

Népszava 89.évf 284.sz 1961. dec 1, 12.

mDK

Mikus Sandor
szobrász

gyűjteményes kiállítása a Műcsarnokban. Gyermekét szoptató anya", a szaimőlő leányka", korus —

Népszava 89 évf. 285, 1961. dec 2.

mdk

Mikus Sándor
szobrász

Kétszeres Kossuth díjas kiváló művész egyéni kiállítása a Műcsarnokban.

mozaik.

Népszava 89 évf. 274 sz. 1961 nov 19.

Mikus Sándor

szobor kompozición dolgozik, melyet a Tanácsköztársaság 1919- emlékére állit fel Veszprém.

Esti Hirlap 271 sz. 1958. nov. 18 4 old.

MDK

Mikus Sándor

Ülő női akt, br.

Képzőművészetünk a felszab. óta. Szfv. Képtára

30. kiáll. 1947. okt. 7 l.

Mikus Sándor szobrász M.d.K.

Kossuth-dijas

Mikus Sándor szobrászmüvész kiállitása a Mücsarnikban

Magyar Nemzet 1961. november 19. 6.1.

Mikus Sándor szobrász M.D.K.

Rómában tanult.
Ujpesten fizikai ifjumunkás volt.
Portrék anyjáról. nagyanyjáról, feleségéről / 1935./
Tükörbenéző , Lábát törlő, Harisnyát huzó
1940. Anyaság.
Vecsési Parlamenter, veszprémi Tanácsköztársasági emlé
lék. Dalosok / 1961/

Dutka Mária: Mikus Sándor szobrainak gyüjteményes kiállitása
Magyar Nemzet 1961. november 26. 9.1.

Mikus Sándor szobrászm.

Sztálin neve... Magyar Nemzet, 1949, dec. 21. 5.l.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

Rákosi portréja az eddig készültek között a legjobb.
Anyaság. c. szobor.

Végvári Lajos: Elsö Magyar Képzömüvészeti Kiállitás. Szobrászat. -M.N. 195o szept. 1o. 7.1.

Mikus Sándor, szobrász

Nöi akt. Bronz.
Harisnyát huzó nö. "

Műcsarnok. IV.Képzőmüv.kill. "A Magyar Művészetért".
1943.máj.16.-30. K at. 11.1.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

a "B" biráló bizottság tagja.

Kötélugró lány. Bronz
Fésülködö nö. "

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 19.1.

MDK

Mikus Sándor

Legjobb mai művészeink alkotásai a velencei biennálén. Népszava, 1958.máj.22. 4.l.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

Sztálin-szobor 2 méteres modelljét állitotta ki.

Végvári Lajos:A II. Magyar Képzömüv.Kiállitás. szobrai és grafikái. Sz.N. 1951. nov.6. 6.l.

Mikus Sándor

MDK

Tavaszi Szalon, kiáll.
Pesti Napló 1935. máj. 9.

MDK

Mikus Sándor szobr.

J. Piene: L, art hongrois contemporain au Musée d'Art Moderne. Les Lettres Francaises. 1949. márc. 31.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

Női fej.	Terrakotta.
Anya gyermekével.	Gipsz. Fém.

Nemzeti Szalon. Kut. 1941 nov.-dec. Kat.

MDK

Mikus Sándor

Fiutanulmány, tus

Képzőművészetünk a felszab. óta. Szfv Képtára 30. kiáll. 1947. okt.

7 l.

MDK

Mikus Sándor

Ülő fiu, szobor br.

Műv. Képtár jub. kiáll. 1944. jan.

Mikus Sándor

wód.
z

Szabad Müveszet.

1953. 84. l. (Az I. Orsz. Képzőmův. Tanácskozás.)

[illegible]

MDK

Mikus Sándor szobr.

k.t: Három kiáll. Magyar Nemzet, 1948. nov. 25.

Mikus Sándor

Zobrak

Szabad Művészet
1953. 61. l.

Imre J.: I. Orz.
Képzőműv. Tanács-
kozás.

Mikus Sándor

Sztálin-plakett.

Pogány Ö. G.: Sztálin alakja a m. képzőművészetben.

Szabad Művészet
1953. 53. p.

Mikus Sándor, szobrász, sz.1903.

Fiatal korában vasmunkásként dolgozott. Szobrászi pályára nem főiskolákon készült,- a nagy példaképeket tanulmányozta. Mintázni Pátzay Pálnál és Rómában tanult. Szobrait keresetlen egyszerüség és egészséges formaérzék jellemzi. A két háboru müvészeti zürzavara nem hagyott nyomot müvészetében. A háboru alatt vissza kellett térnie a munkapadhoz, a felszabadulás hozta meg az uj, a nagy szobrászi feladatokat. Több nagyméretü domborművet, a vecsési "Parlamenter"-emlékművet, Petőfi- és Kossuth-szobrokat mintázott. Legnagyobb munkája a bpesti Sztálin-emlékmü. A Tanácsköztársas ág emlékmü sziikebb pályázatára készül, közben a "Futballisták" három méteres szobrát mintázza. A Szovjetunióban, Berlinben, Csehszlovákiában és Bukarestben járt. A Képzm.Főiskola tanára. Kétszeres Kossuth-dijas, a M.Népköztársaság érdemes müvésze.

Uj M.Képzm.IV.1954. 128.l.

MDK

Mikus Sándor

Ma délben nyilik a Képzőm. 1o éve. kiáll. Magy. Nem
1955. ápr. 2. 5.1.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Berlini magyar kiáll. Magy.Nemz. 1949. jun. 4.

MDK

Mikus Sándor.

Gogolák L: 5. M. Képzm. Kiáll. kisplaszt.művei.
SzM. 1955. 173 l.

MDK

Mikus Sándor és Kerényi Jenő

Harcos béke, br.

M. Forradalmi Müvészet kiáll. 1957. Mücs.

MDK

Mikus Sándor szobr.

G.F. cikke Angol képzőművészek a békéért.
Szabad Művészet, 1951. 7.sz. 319. o.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

Leányfej.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásai. 1938 jul.1.-aug.1
Kat. 2o.1.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

Mezitlábas nö. Bronz.

A Vall. és Közokt.Min. vásárlásainak kiállitása. Az O.M. Szépmüv.Muz.-ban. 1938 jul.1.-aug.1. Bp.1941. Kat. 8.l.

Mikus Sándor
nekrológ

M.D.K

A IX. Nemzeti Kiállítás zsűri-
jének arra részt.

———:———

Művészet, 1962. március — 41 l.

M. D. K.

Mikus Sándor
szobrai

A Múcsarnokban van kiállítása.
Felszabadulási emlékműve fehér-
fehérvárott van felállítva.

H – a: Művek és mesterek.

Nők Lapja, 1961. dec. 16 — 5 l.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

„Anyaság" c. műve, domborművei
„Kőműves Kelemenné balladája"
Cenni domborműve.

H — a.: Művek és mesterek.
~~Szányol~~ Ők Lapja, 1961. dec. 16 — 5 l.

Mikus Sándor, szobrász

MDh

Sukarno indonéz elnök részére bronzmásolat készült Anyaság és Számoló Kislány c. szobráról.

—: Hír

8. l.

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1962. febr. 7.

mdk

Mikus Sándor szobrászm.
Kossuth díjas

is részt vett az 6 perálás lomlokzatát
díszítő új szobrok megmintázásában.

Mozaik

Nepszava 90. évf., 64. sz. 1962 máj. 17.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

Kórus című szoborcsoportja a Csepel Autógyár szigethalmi művelődési ház parkjában áll.

Művészet, 1962. április — 41 l.

M.D.K.

MIKUS Sándor ~~festő~~ szobrász

Müvei a kiállitáson

Magya r képzőmüvészeti kiállitás a leningrádi Ermitázsban

Magyar Nemzet 1962. március 20. 4.1.

Mikus Sándor

MDK

Szerepelt a kiállitáson.

"Zrinyi Ilona portréja"

Dr. K.F.-né: A zsennyei művésztelep kiállitása.
Vas Népe. 1958. máj. 25.

Mikus Sándor, szobrász MDh

Számoló kislány c. szobrát Budapo-
kon Lelyezik el.

-: Derkovits Gyula mellszobra a
városligeti Művész sétányon 2.1

ESTI HIRLAP, bn. 1960. júl. 23.

Mikus Sándor, szobrász

MDK

A 3 m. magas mészkőszobrok egyik kéni=
tője.

–: Tizenhat új szoborral díszítik az Opera=
ház homlokzatát

6. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. márc. 17.

M. D. K

MIKUS sándor szobrász

A Készőművészeti kivehlező és Iser-
vállalat masolatozat készis leira-
kolia szobrásza

Magyar Nemzet 1961. jún. 15. 4. l.

M. D. M.

MIKUS Sándor szobrász

Kőműves Kelemen balladája

c. alkotása a riállításon

Párisban megnyílt a jelenkori szob-
vászat II. nemzetközi riállítása
Magyar Nemzet 1961. jul. 1. 4. l.

Mikus Sándor, szobrász 7 Dh

Nőalakot ábrázoló mintegy három méter magas bronzszobra elkészült.

–: Elkészült a székesfehérvári felszabadulási emlékmű bronzszobra 6.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. márc. 24. [Vidéki]

M. D. K.

MIKUS Sándor szobrász

Szobrai a kiállításon

A torinói kiállítás magyar pavilon-
jonak sikere
Magyar Nemzet 1961. máj. 26. 5. l.

Miklós Sándor, szobrász MDK

Székesfehérvárott felavatták az új felszabadulási emlékművet, Miklós Sándor alkotását.

–: Felszabadulási emlékművet avattak Székesfehérvárott 13.(

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. aug. 4.

Mikus Sándor, szobrász MDK

A Kalaúz azt is tudja, hogy a Kossuth-szobrot nem Mikus formálta.

Kiss Dénes: Mindenre választ ad — a Kalaúz 2.l

ESTI HIRLAP

Sz. 1960. júl. 10.

20

MŰEML.É.K.védelem

M.D.K.

Mikus Sándor

A budapesti és a debreceni képzőművészek alkotásainak kiállitását nyitották meg a debreceni Vigszinház és Apolló mozik előcsarnokaiban. A kiállitásról beszámoló hiradás a képzőművészek nevei mellett alkotásaik elnevezését nem közli külön.

Tárlat a debreceni mozikban
Szinház és Mozi. Bp. 1949. junius 15. II. évf. 24. sz. 14. l.

M.D.K.

Nikos Sándor, nobrás

nevét említik

Idézve: Kállai Ernő: Őszinte beszámoló egy beszélgetésről /Szalay Lajossal/
Magyar Csillag, 1942.jan.1.II.évf.1.sz. 44-49-old-ról,
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp.1967. Corvina, 260 old.

M.D.K.

Mikus Sándor

Szobrászmüvész dombormüvét állitotta ki a Mücsarnokban a magyar képzőmüvészek VI.kiállitásán.

Noszlopy Gy: A VI.magyar képzőmüvészeti kiállitás szobrairól.

Népszava 1956. I.7. 6.szám. 6.old.

MDK.

Mikus Sándor

Kiállitási hir

Népszabadság 1967 máj.16.

Mikus Sándor

„Táncoló lány rát" – c. bronzmobrot 1942 rémlelte, feláltilokat 1959-ben; magassaga 166 cm. Kélalatos lány rattromp.

Szíj Rezső, Műemlékek és műalkotások Vásparlotán, Bp. 1965, XXIX kép 91 l.

Mikus Sándor.

"Merengő munkásasszony"

terracottában.

Képzőművészek Uj Társasága/kiállitás, Nemzeti Szalón
1938 október 30-november 13./katalógusból.

Mikus Sándor

Szobrász

II. díj „Felszabadulás"
Szobormüre

a 10 éves felszabadulás
évford. pályázatán

SzM. 1955. 1. sz
4. l.

~~Gyenes Tamás~~

Mikus Sándor

/szobrászok egyméteres szobor-
tervet készitenek a Tanácsköz-
társaság emlékmü pályázatán/

SZABAD MÜVÉSZET, 1956, 6.sz.
298.1. /Hirek/

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K

Felszabadulás. Balaegerszegi
dombormű (repr)

— : —

Művészet, 1965. szeptember. – 2 lap.

Mikus Sándor

zul. 1903. Hobrait

Partizán emlékmű bronz, repr.

Család, bronzszobor z nézetben repr.

Művészetszemlélet

1949, 6-7 sz.

11/1915

Nagyméltoságu
Kegyelmes

A budavári Koronázó fe
teljeségében fennmaradt m
méltán megérdemli, hogy
kívül, birtokában legyen eg

Mikus Sándor

Szabad Művészet

1957. 11. sz. 485. l.
489. l.
490. l.

1. Natarozata alapjan megirtam
Lux Kálmán dr.-nak, hogy a lemezek-
ről jegyzékek készitsen és azt a /
május 11. ülésig beterjeszte.

Bpest, 1922. május 5.

Dr. Szőnyi Ottó
előadó.

//. csatolni!

átalány

Mikus Sándor

Szabad Művészet

1952. 7. sz. 345. l.

cember hóban 1028 sz. a. kelt be-
erencsém Möller István bizottsági
hunyadi és gyulafehérvári utiszám-
e érvényesitve tisztelettel vissza-

január hó 27.

számv. igazgató.

Mikus Sándor

Szabad Művészet

1952. 2 sz. 87 l.

M.Kir. Vallás- és Közok

63.964/1925.szám.-

III.a.

Hivatkozással fol
mú felterjesztésére értesitem
viteli törvény tiltó rendelke
rulhatok hozzá ahhoz, hogy a
kiadott képeslevelezőlapok el
sokra közvetlenül felhasznált
got, hogy a bevételeket tárcá
és előirányzat nélküli bevéte

Nem zárkozom azon
költségvetés összeállitása a

Mikus Sándor

Szabad Művészet

1952. 1. f. 41. l.

A m.kir. vallás- és közoktatásü
szám alatt s a keb. számvevőség
rendeletének másolata:

Utasitom,hogy a B
Budapest, VI., Aradi utca 14.
által rendezett „Jellegzetes
terjesztő előadássorozattal k
Egymilliőhétszáznyolcezer /1,
adási csekkszámla terhére uta

Mikus Sándor

Pogány Ö. Gábor A
bpesti Sztálin-nobor

Szabad Művészet

1952. 1. n 6-9. l.
Képpel.

...t vendéglős kertheyliségének
...ti.

...egri várfal a t.Cim hatáskörébe
...ntézkedéseket megtenni és arról
...iveskedjék.

A miniszter rendeletéből:

Novakovich

Mikus Sándor

Szabad Művész

1957. 12. 7. 539. l.

hivatalos utazása alkalmával
dijairól kiállitott és szám
lája alapján 46 P 30 fillér
127689 számu kiadási csekks
1929. évi junius hó 7-én. A
Lajos s.k. miniszteri osztá

A hiv

m

Mikus Sándor

Szabad Művészet

1951. 11. 503. p.

Dr. Dobrovits Aladár: Társadalmi kritika az egyiptomi művészetben,

Haeffner Emil: Néhány megjegyzés a sirkupok kérdéséhez /bemutatásokkal/

Az előadást vita követi.

Budapest, 1951. dec. 8.

MUNKAKÖZÖSSÉG FELELŐSE

Fk: Dr.Horváth Tibor, JEGYZETSOKSZOROSITO ÜZEM II.sz.telepe, Fv: Krausz Ferenc.

Mikus Sándor

festő

Szabad Művészet

1951. 199. l

201. l

202. l

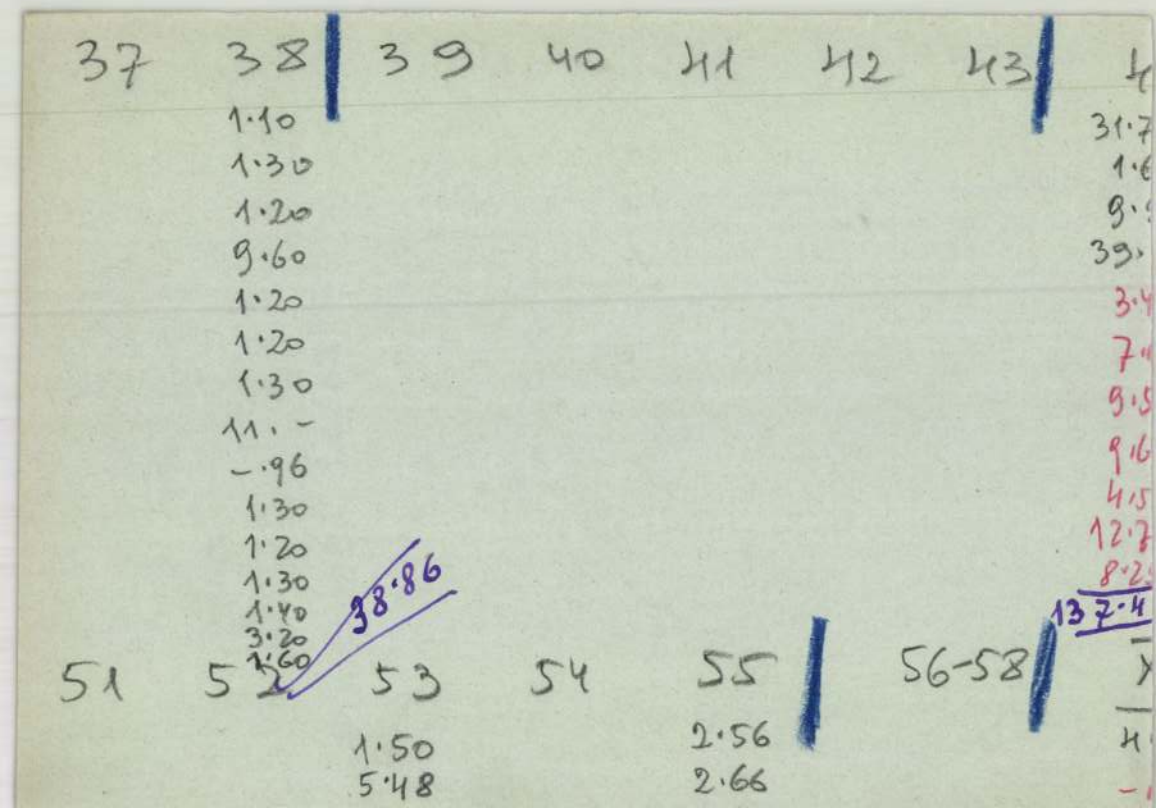
37
38
39
40
41
42
43
1·10
1·30
1·20
9·60
1·20
1·20
1·30
11·–
–·96
1·30
1·20
1·30
1·40
3·20
1·60
38·86
51
52
53
54
55
56-58
1·50
5·48
2·56
2·66

Mikus Sándor

Nobrász Műcsarnok

1933. szept. Fiatal művészek

kiáll. 26. 61, 130

Mikus Sándor szobrász

Állam-utca 26. Műtermek

1934. téli kiáll. 162.
1934. nemz. képzőm. kiáll. 124.

Evőeszköz, Rosenberger Ferenc beszterce-
bányai ötvös műve VIII. 41.

Mikus Sándor
nobrain
Fésülködő nő
Repr
Építészet
1942. 5. l.

Szépmüvèszet

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő és
könyvkiadó r. t.
Bp. V. [illegible]-nere-u. 12.
[illegible]

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

NEMZETI SZALON
MŰVÉSZETI EGYESÜLET

NYOMTATVÁNY

3 f
bélyeg

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest

41.947. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

A

MAGYAR MŰEMLÉKI KIÁLLÍTÁS

MEGNYITÁSÁRA 1942. NOVEMBER HÓ 25-ÉN, SZERDÁN D. U. 6 ÓRÁRA
A NEMZETI SZALON V. ERZSÉBET-TÉRI HELYISÉGEIBE.

GRÓF ZICHY JÁNOS
A NEMZETI SZALON ELNÖKE

GEREVICH TIBOR
A MÜEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGÁNAK ELNÖKE

HUBAY CEBRIAN ANDOR
A NEMZETI SZALON IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS DECEMBER 8-ÁN, KEDDEN ZÁRUL. MEGTEKINTHETŐ NAPONTA 10-TŐL 4-IG.

Mikus Sándor

zobrán

Kul. 1903.

Svájci mag. kiáll. Eat.

1944

39. l – 40. l

LUSÁGBIZOMÁNYOS
ÚSZALSÓSZENTGYÖRGY

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Mikus Sándor

Nobrány

szül 1903

lásd

Kassákképzm

82, 83. l. képpel

—

3. Waldmüller, Ferd. Georg (osztrák
ntő, 1793 – 1865): Anya Völcsővel.
olaj, 45 × 52 cm.

aszlagky II. 270. szam.
lerve lent jobbra: Waldmüller 1855.

—

revich: Az Ujság 1916, jul 20, 4. lap.
Simor vette.

aszlagky: Az esztergomi érseki képtár.
Uj Magyar Sion, VII – 1876, 112 l.

revich PA, 250 l.

Mikus Sándor
nobász
X. Szárados út
3/13. sz

MKSz 1947

MDK.

Mikus Sándor

Kiállitási hir

Népszabadság 1967 szept.17.

MDK.

Miklus Sándor

Kiállítási hir

Népszabadság 1967 szept.17.

Mikus Sándor

nobrász

l.

Szabad Művészet

1947. 122. l.

JÁSZBERÉNY

Ferences templom

Jászberényi templom V.V
1857, 88–89 l.
(képe 89 l)

Markus [Sándor]. Grobrás

M.D.K.

Beck Andrással a Kerényivel közösen készített domború művét említi a szerző, mely 1943-ban került elhelyezésre a Sajtószékház József körúti homlokzatán.

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp. 1968. Magvető,

272. old.
+337. "

MDK

Mikus Sándor, szobrász

a zsüribizottság tagja

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1964. máj.

M.D.K.

Mikus Sándor

"Mosakodó nő" c. művével együtt munka közben mutatja be a lap a művészt fényképfelvételen, a "Szobrászaink és festőink készülnek a tavaszi tárlatra" c. beszámoló keretében.

Szinház, Bp. 1947. május 2o-26. III. évf. 21. sz.

Mikus Sándor

szobrász

Szinyei Merse Pál Társaság szalonja - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel. Mozgalmas, fő szemszögből látott figurákkal.

Esti Kurir
1933.III.19.

Mikus

szobrász

Szinyei Társaság tavaszi kiállitása - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel.

E s t .
1933.III.19.

Mikus Sándor

szobrász

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban -szoborral szerepel. Portré.

Magyarország
1933.III.19.

Mikus Sándor

szobrász

Szinyei Társaság kiállítása - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel. Portré

Magyarország
1933.III.19.

Mikus Sándor

szobrász

A Szinyei Társaság százpengős díját a VIII.Szinyei Tavaszi Szalonon kiállitott " Leányfej " cimü szobrára kapta.

Budapesti Hirlap
1935.II.25.

Mikus Sándor M.D.K.

Nohán

A Pécsi Tavasi Tárlatos

ven rést.

Hírek.

Dunantúli Napló, 1959. márc 3-5 lap.

Mikus Sándor

"Női portré"-ja az ujpesti tárlaton.

Függ.934.VI.3.

Ehikus Sándor.

Szerepelt a szegedi XX. századi magyar művészet kiállításán.

Tiszatáj 1966. VI.

Mikus Sándor MDK

A Sztálin-szobor kétméteres mintája, gipsz

Műcsarnok 1951.II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Mikus Sándor MDK

I. V. Sztálin, repr.

Műcsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Mikus Sándor, szobrán MDG

Művét:
Rózsa ferenc emlékhútját
a Kun Béla térre helyezik.

— : Új szobrok Budapesten 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1966. máj. 3.

Mikus Sándor

Alkotása Rákosszentmihályra kerül

Áprilisra elkészül a Marx-Engels emlékmű
Népszava, Tyr. 1970. nov. 12.

MDK

Mikus Sándor, szobrász:

A tbilisi tárlatom kisplasztikái láthatók.

—: A magyar kultúra napjai Grúziában

8

Népszabadság, Bp. 1967, szep. 17.

CV1

Mihus Sándor

M.D.K.

szobrász

Reliefjeeről

Vajna Éva: Képzőművészeti alkotások karin darálán.

Művészet, 1960. dec. 7 kep

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

Szamolló kislány c. szobra

Aradi Nóra: Utólagos megjegyzések a VIII. Képzőművészeti Kiállításról
Élet és Irodalom, 1960. júl. 1 – 27 szám. – 5 l.

Mikus Sándor, szobrász MDH

1961. ápr. 4-én avatják fel Székesfehérvárott az épülő színház előtti téren 3 méter magas bronzszobrát, a felszabadulási emlékművet.

[Repr.]

— : [Kép – hír] 6.l

Népszabadság, bp. 1961. jan. 3. [Vidéki]

M. D. K.

MIKUS Sándor szobrász

Gyógyszerdecentrum terében el-
helyezett szobor (Repr.)
Építész Cs. Juhász S.

Az Ipartero 8. iroda építészeinek
kiállítása
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 284. l.

Mikus Sándor, szobrász M Dk

Felszabadulási emlékművet Készített
Székesfehérvár részére. A mintegy 3 m.
magas művet ápr. 4-én leplezik le.

—: Hír 8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. jan. 18.

Mikus Sándor, szobrász B. Ok

Mikus Sándor kétszeres Kossuth-díjas.
Gödpuntai zsellérlakáslól indult. Már gyermekkorában
telezajzolta a falakat.
Felesége nyomdász volt s 15 éves, mikor megismerkedtek.
Jó művészfeleség lett belőle.
Nyilatkozatában művészetiről beszél. Fontosnak
tartja a Közönség fejlődését.
Most 16 év alatt több szobor kerül terekre, épületek=
re, mint azelőtt ömesen.

György István: Látogatás Mikus Sándor szobrászmű=
vésznél S. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. jan. 21.

01

MDK

Mikus Sándor,

Munkáasszony, szob.

Magy.művészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949. 15.1.

MDK

Mikus Sándor

Zászlóvivő, szob.

Magy.művészet 1800-tól. Szépm.Műv. 1949.

15. l.

MDK

Mikus Sándor

Zsákhordó, szob.

Magy.művészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

15. 1.

MDK

Mikus Sándor

Fürdőzők, szob.

Magy.művészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949. 15.1.

Mikus Sándor nobrán M.D.K.

Futballózók a Népstadion számára a IV. képzőművészeti kiállitáson.

Redő F: IV. Magyar képzőművészeti kiállitás. Művlört. Ért. 1954 1 n. 166

MDK

Mikus Sándor

Új Magy. Képzőm. Föv. Képt. vándorkiáll. 1948. jun.
21 l.

MDK

Mikus Sándor

Pihenő nő, gipsz

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec., 19. 1.

MDK

Mikus Sándor szobr.

Női fej

Anya gyermeke

Tárlatbeszámoló. Magy.Kulturszemle, 1942. jan. 15. 19-2o l.

M.D.K.

MIKUS Sándor szobrász

A Szabad Nép székház domborműve Beck Andrassal és Kerényi Jenővel

(fotó)

Müvért. (1952) Pogány Ö. Gábor: Az első Magyar Képzőmüvészeti Kiállitás 126., 729. l.

129.

126.

M.D.K.

MIKUS Sándor szobrász

Rákosi M. mellszobor

Művért. (1952) Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás 125.l. 127.l

127.
125.

Mikus Sándor szobrai

M.D.K.

Művért. 1955. 1. sz.

Harasztiné Takács Marianna: Az Országos Szépművészeti Muzeum uj szerzeményei 1945-1955. 88. l.

Mikus Sándor szobrászművész

~~Szentiványi Lajos festőművész~~

Végvári: A II. Magyar Képzőművészeti Kiállitás

Szabad Nép, 1951, november 4. 9 l.

14559 III 1917 AUG 21
Vallás és közokt. minist.
drb. mell.

[M. S. portréja Csáki Maronyák József-
től]

KERESKEDELEMÜGYI m.kir. MINISTER

R- 39857/1917. sz.

A m. kir.
Vallás- és közoktatásügyi Minister
Ur Őnagyméltóságának

Budapest

A m. kir. honvédelmi minister ur 22190/1916.eln.20.b. számu rendeletének 2-ik §-a kapcsán van szerencsém nagybecsü véleményének szives közlése végett Nagyméltóságod-

Mikus S ándor

Dr.S.I.né képmása, terrakotta

KUT kiáll. N.Szal. 1936. febr. 4 l.

Mikus Sándor

Merengő munkásasszony, terrakotta
Ülő férfi, - "

KUT.kiáll. N.Szal. 1938. okt. 1.

MDK

Mikus Sándor

"Lenin"

Repr. 13.o.

Mikus Ø- Gebhardt: A lenin emlékmü terve.
Repr. 12.o.

Aradi Nóra: Két pályázatról
Müterem 1958 I. évf. 5. sz. 12.- 19.o.

Mikus Sándor

szobrász MDK

"Fésülködő" repr. 29.o.
"Táncoló leánykák" repr. 29.o.
" Zrinyi Ilona" repr. 30.o.
"Anyaság" repr. 30..o.
"Kislány ugrókötéllel" repr. 31.o.
Témái: Öltözködő, Mosakodó, Család, Táncolók, Seró dülő lányok. a "Számoló".

D. Fehér Zsuzsa: Mikus Sándor mütermében.
Mütermm 1958. i. évf. 5. sz. 28-30.o.

Mikus Sándor
Női fej, terrakotta
Anya gyermekével, gipsz

KUT kiáll. N.Szal. 1941. nov.

Mikus Sándor

Mosakodó nő, gipsz
Kislány-akt, "
Táncoló lányok, bronz

Ötven művész kiáll. N.Szal. 1947. jun.
2, 7 l.

Mikus Sándor
Merengő asszony, gipsz
Érmék, bronz

KUT kiáll. N.Szal. 194o. nov.

Mikus Sándor
Ülő asszony, gipsz
Meregnagő asszony, gipsz
Mosakodó, bronz

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 18 l.

Mikus Sándor

Pihenő munkásasszony, bronz

Magy. Képzőművészek Szabadszerv. kiáll. 1948. nov.

Mikus István

Zsákoló, bronz
Női akt, "
Terv egy köztéri szoborhoz, gipsz.

Főv. Képtár XL. kiáll. 1948. okt. 11 1.

Mikus Sándor

Gazetta Ticinese. Lugano. 1944. szept.27. Rapido sguardo alla mostra d'arte ungherese a Locarno.

MDK

Mikus Sándor

Kovács László: A III. Képzm. Kiáll. SzN. 1953. jan. 9.

MDK

Mikus Sándor

A fővv. diszkut- és szökőkut-pályázat eredménye.
Magyar Nemzet 1955. szept. 30.

MDK

Mikus Sándor
Sztálin, bronz

Szinház és Mozi. IV.évf.51.sz. 1951. dec.21.
3 l.

Mikus Sándor
Érme, bronz

I. Magyar Képzőm. Kiáll. Mics. 1950. aug. 15 l.

Mikus Sándor Szolrász

dombornüvel szerepel a Ü.
képzőm. kiállitéson

Nonlogi: A Ü. m. képzőm. kiáll. szolrai

Nepszava 1956 jan. 7. 84 évf. 6 n. 6 l.

MIKUS Sándor

N.N: Szovjet vendégeink mintereumlátogatásai

Művelt Nép, 1955. VI. évf. 11. sz. március 13. 8. old.

MIKUS Sándor

NN: A Tanácskörtársaság emlékünnel...

Művelt Nép 1955 II. köt. 30. s. julius 24

5 l.

MIKUS Sándor

Péter Jc A diszkut - pályázatról

Művelt Nép 1955 II ért 43 n. okt. 23. 5. l.

Mikus Sándor

Tanácskört. emlékmű pályázati meghirdetés

Irodalmi Ujság 1955 4 szt. 30 n. jul. 23, 8 l

MDK

Mikus Sándor szobrász

Baur Albert: Moderne ungarische Kunst. Zur Ausstellung im Kunstmuseum. National Zeitung. Basel, 1944. jul.7.

MDK

Mikus Sándor

Küzdelem, szobormü

Tamás E: I.Magy.Képzm. kiáll. szobormüvei.
Kis Ujság, 1950. szept, 2. 4 l.

MDK

Mikus Sándor

Megkezdte müködését a Képzmüv.Alap. Magyar Nemzet,
1952. jun. 13.

MDE

Mikus Sándor

Kiáll. a Csók-Gal.-ban.

Aradi Nóra: Képzőm-i krónika. MN. 1956. ápr. 11.

MDK

Mikus Sándor /1933/

Szinyei Társ. dij nyertesei. Tavaszi Szalon XIII.

Mikus Sándor
Tanulmányfej, terrakotta

Ernst-Museum CXXXI. /Jubiláris/ kiállítása. 1932.
május, 19 1.

Egyházműv. kiáll. 1930., 526. szám. — Csernyánszky 85—86. l. (Képe 85. l.) — Genthon AZEFK, 16. l. (30. kép.) — Lepold Katalógus 157. sz.

FORGÁCH PRÍMÁS MISERUHÁJA,

arannyal átszőtt zöld selyemből, három részre osztva. A középsáv alján Forgách prímás címere.
Mag. 140 cm.
Magyar munka, 1610 körül.
Az 1610. évi leltár szerint Forgách prímás ajándékozta a káptalannak.

Lepold—Homor 74. l. — Gerevich PA, 200. l. — Lepold Adatok, 19. l. — Csernyánszky 83. l. — Lepold Katalógus 159. sz.

MISERUHA,

borpiros francia selyemdamasztból, arany- és ezüsthímzésű stilizált virágdísszel. Két függélyes sávval és keresztsávval.
Mag. 114 cm.
Hímzése magyar, 1620 körül.
Valószínűleg Pázmány prímásé volt.

Lepold Adatok, 22. l. — Csernyánszky 84. l. — Lepold Katalógus 257. sz.

PÁZMÁNY PRÍMÁS STÓLÁJA,

vékony, aranyozott ezüst drótból és ezüstszálból készült brokát, középen és kiszélesedő végén két don ború gyöngy- és aranyhímzésű kereszt. Díszítese stilizált indák és palmetták. Két végén újabb aranyrojt.
Hossza 282 cm.

Mikus Sándor
Szinyei Társaság dij

XVI.Tavaszi szalon. Nemzeti Szalon, 1941.julius.
1 1.

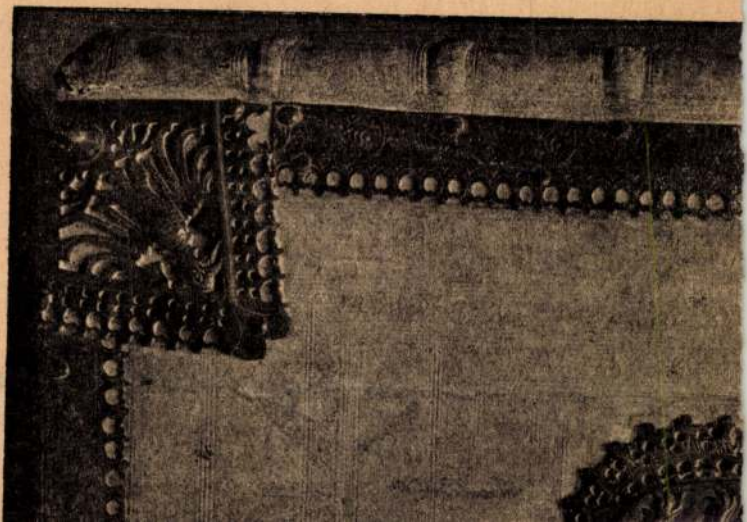

Mikus Sándor

Női fej, márvány

Ernst-Museum [illegible]./jubiláris/ kiállítása

1932. május, 23 1.

MDQ

Mikus Sándor

Kislány c. szobra repr.

(Forrás.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 18. sz. [6. l.]

Mikus Sándor

"Partizán-emlékmü terv" Repr.
12. o. MDK

Mihályfi Ernő: A magyar forradalmi művészet kiállitása Moszkvában.
Müterem 1958 I. évf. 3. sz. 10-13 o.

Mikus Sándor szobrász MDK

"Parlamenti emlékmü"

Müterem 1958 1. évi. 1. sz. 43 o.

MDK

Mikus Sándor

Női akt, bronz
Harisnyát huzó leány, bronz

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 5 1.

Mikus Sándor

MIK

az 1956-os velencei biennálén kiállít.

Materem 1956 I.évf. 6. sz. 45.o.

Mikus Sándor MDK

A Lenin szobor ujabb közös tervezésére közvetlen megbizást kapott Mikus Sándor és Kisfaludy-Stróbl Zsigmond.

Müterem 1958 I. év.f. 8.sz. 41.o.

Mikus Sándor

MmK

érmei

az Ipf 1958- s Biennálén.

19.0.

Vayer Lajos: Magyar művészet a Biennálén.
Műterem 1958 I. évf. 9. sz. 14- 19.o.

MDK

Mikus Sándor

Női akt, bronz
Harisnyát huzó leány, bronz

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt.31.

MDK

Mikus Sándor

Tamás Ernő: Az I. Magyar Képzőműv. Kiáll. kisebb szobrai és kisplasztikai művei. Kis Újság. 1950. szept. 13. 4 l.

MDK.

Sikus Sándor. szobrászművész

Képzőművészeti kiállítás a Petőfi Kultúrotthonban

Művelt nép. 1958. jan. 23. VI. é. 4 n. 8. l.

MIKUS

Mikus Sándor, szobrász MDK.

Fehér Zsuzsának M.S.-ról szóló könyve
megindító művészéletrajz.
Egyszerű, nemes formákra törő kisplasztikája. -.-
A "Mosakodó"
Az "Anyaság".

231.o.

Aradi Nóra: Az Uj Magyar Művészet" sorozatról.
Műv. Ért. 1956. V. évf. 2-3. sz. 230-231.o.

MDK

Mikus

F.A.E: A dpégpző nő és anya. Szabad Nép.
1948. nov. 27. 6 l.

Kocs (Komárom)

Kúria (Jarcsos) földszintes, L alaku, b
Épült 1800 körül. A kisbéri m

(Komárom vármegye. MV és V. Bp. é.n

Mikus Sándor szobrász

MDK

Budapesti Sztálin szobor repr.

Preisich Gábor: Budapest tiz éve Magyar Építőművészet
1955. IV. évf. 3-5. sz. 81.l.

MDK

Mikus Sándor
Álló nő, bronz

Ripp1-Rónai Társ. 1. kiáll. Ernst Muz. 1946. márc. 11 1.

MDK

Mikus Sándor
Szent Ferenc, bronz

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946. márc. 11 1.

Mikus Sándor

Mezitlábas nő, bronz

Lábát törlő leány, bronz

Anya gyermekkel. ólom

[illegible] Magyar Kisplasztika, 1940. Febr.-márc.
[illegible] Galéria katalogusa.

Mikus Sándor

Assisi szent Feremc, bronz

Egyházművészet a lakásban, Budapest, 1944. febru
katalogusa

Mikus Sándor

MDK

A Közoktatásügyi miniszter kinevezte a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége 30 tagu ideiglenes elnöksége egyik tagjának.

Az elnökség Elnöknek és vezetőségi tagnak választotta.

Műterem 1950. I. évf. 11. sz.9.o.

Mikus Sándor MDK

szobrász

"Kislány" repr.

Müterem 1958 I. éV. 11. sz. 2.o.

Mikus Sándor
szobrász MDK

magyar proletár-mártirok szobrát
Veszprémben leplezik/le/ le.

Müterem 1958 I. évf.11.sz.44.o.

Mikus Sándor

szobrász

MIK

NAGYORIS megszolgálta művészetének a Galériában való szerepeltetését.

.-.

Farkas Zoltán: Újkori magyar szobrok Galériája.

Műterem 1958.I.évf. 10.sz. 4-7.o,

MDK

Mikus Sándor

Labdarúgók című, három figurából álló szobrászcsoportozatát a Népstadion főbejáratához vezető út mentén állítják fel.

G. J.: Vas feltámadás! – a Népstadionban.

Érdekes Ujság, Bp. 1957. október 26. 17. l.

MDK

Mikus Sándor
Szent Ferenc, br.
Leányakt, br.

Fiatal magyarképzőmüv. Főv.Képtár 29. kiáll.
1946. dec. 11 1.

M.D.K.

MIKUS SÁNDOR

Sztálin emlékmű 2 méteres mintája. /Szépmüv. kiz./

Sztálin emlékmű dombormüvei. Kő.

GÁDOR E. – POGÁNY Ö.G.: Magyar szobrászat.

Budapest, 1953. 19. o. és 43-44. kép.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Pogány Ö.G: 1. Magy. Képzőm. kiáll. Szabad Nép, 1950. aug. 27. 11 l.

Mikus Sándor
nobrán

„Sirmulikten" (Csorlós Gyula)
(repro)

D. Fehér Ivonna: Jubileumi beszámoló helyett
Művészet, 1970. ápr. 22 lap.

Mikus Sándor

„Nőri alak kigyóval" nagy.

Szobor park a Városligetben
Magyar Hírek, Tp. 1970. jún. 13

MDK

Milan Sándor, szobrász

Csortos Gyula síremlékét
készíti.

– : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 25.

Mikus Sándor.

Felszabadulási emlékmű. Részlet.
(XVI. Rákosszentmihály, Hősök tere.

Repr.

Művészet. 1970, ~~okt. 8~~. aug.

Mikus Sándor
szobrán

Tanára voltkiss Istvánnak.

Oravec János: Interjúkiss Istvánnal
Északmagyarország 1969 III. 16. 7.

Mikus Sándor

tanítványa a Képzőművészeti Főiskolán Kovács Ferenc.

Losonci Miklós: Szobrok között (Kovács Ferenc műtermében). „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. márc. 3. sz.

271.

Mikus Sándor

A porcelánipari zsüri állandó tagja volt. Újabban
sajnálatos módon nem szerepel a többi művész
zsüritaggal együtt.

Filep István: Porcelánipar. – Ipari Művészet, 1967. 3. sz., 37 l.

MDK

Miklus Sándor, szobrász

Felszabadulási emlékművet készített.
(Rákosszentmihály)

— : a Budapest-centenárium 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. nov. 11.

Mikus Sándor

"Derkovits" repr.

A természetbűség a mai megyei
művészetben
Kritika, Tgs. 1970. nov.

Mikus Sándort

Novemberben Tudiában állít ki.

Nelay K.: Magyar művészet külföldön. – Műgyűjtő, 1969. I. sz., 28. l.

Mikus Sándor

Mosakodó nő (repró).

Műgyűjtő, 1969. 1. sz. 46. l.

Mikus Sándor
szobrán

Lenin szobrót készít az MSZMP
Bovanya megyei Bizottságának szénkháza
elé.

Dunaújváros Napló 1968 IX. 24. 4.

Mikus Sándor

Leninről készitett müveit ismerteti, méltatja és reprodukcióban közli

Kontha Sándor: Lenin alakja a magyar képzőmüvészetben. Mivtört.Ért. 1970.2.sz. 109-117. l.

Mikus Sándor M.D.K.

10.) Női képmás. Bronz
11) " "
12) Pátzay Pál . "
13) Szövő nő "
14) Gúnyérem "
15 " Hátlap

Fővárosi képtár kiállítása XLIV.: Magyar érem és plakettmű vészet 1800 tól napjainkig. Budapest, 1949. 29 lap.

M.D.K.

Mikus Sándor

szobrász

Szobrászaink közül is foglalkoznak ernészettel, így Mikus is és sok szép érmet készít.

Fővárosi képtár kiállításai XLIV.: Magyar érem és plakett-művészet 1800 tól napjainkig 8 lap, Budapest 1949.

M.D.K.

Mikus Sándor
szobrász

9) Arató nő. Bronz.
10) Rippl Rónai József. Bronz.

Fővárosi képtár kiállításai XLIV.: Magyar festő és plakett-művészet 1800 tól napjainkig, Budapest 1949. 30 lap.

Mikus Sándor.

műci eljutottak Indonezióba is.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium Budapest, 1970. 1-2 sz.

14 f.

Mikus Sándor Schmidl Ferenc MDK

szobrász - építész pár

résztvett a tervpályázaton.

--: 14 szobrász és építész elkészitette a budapest Lenin-szobor tervét.

MAGYAR NEMZET 1964. jul. 3.

Mikus Sándor Schmidl Ferenc

szobrász - építész pár

résztvett a tervpályázaton.

--: 14 szobrász és építész elkészitette a budapest Lenin-szobor tervét.

MAGYAR NEMZET 1964. jul. 3.

Mikus Sándor MDK

Szerepelt az Ernst Muzeumban rendezettkiállitáson.

"Twistelő pár"

Méhes Géza: Dolgozó emberek között.
KAZÁN 1964 máj. 18.

Mikus Sándor

MDK

kisplasztikáival szerepelt a bukaresti Simu kóptárban rendezett "Magyar grafikai és kisplasztikai kiállitás"on.

é : Napló

Magyar Nemzet 1964 dec. 5.

Mikus Sándor MDK

Szerepelt a "Mai magyar kisplasztika" c. tárlaton.

"ÜLŐ asszony"

Cs. M.:Kerényi , Pátzay, Mikus. Kisplasztika-bemutató a Csók Galériában.
Esti Hirlap 1964 fenr. 1.

Mikus Sándor MDK

Szerepelt a Dolgozó Emberek Között C. kiállításon, /V/ mely 1964 máj. 9-én nyilik meg az Ernst Muzeumban.

-bgy- : /Cim nélkül/

Postás Dolgozó 1964 ápr.

Mikus Sándor MDK

a győri Műcsarnok kiállitásán szerepelt

"Anya gyermekével"

Barabás László: Szobrok emlékmü-tervek.
KISALFÖLD 1964 jun. 17.

MDK

Mikus Sándor plakettkészitő

Pogány Ö.G: 1. Magy. Képzőm. kiáll. Szabad Nép, 1950. aug. 27. 11 l.

MDK

Mikus Sándor

Kopp J: Magy. művészet sikere Velencében és Milanóban. Szépmüvészet, 194o. 1.sz. 2o-21 l.

MDK

Mikus Sándor

Labdarugó

Dutka M: 4. Magy. Képzőművv. kiáll. szobrai.
Magy. Nemzet, 1954, jan. 10. 7 l.

Mikus Sándor

Csortos Gyula síremléke most készült el (eml.)
Botányi mészkőmelszobra a MÉMOSZba kerül (eml.)

N.N: Pillantoss az alkotómühelyekbe

Nagyjság 1970 VII. 28

Mikus Sándor

Lenin-emlékéremmel jutalmazták a művészt, melyet a Szovjetunió Legfelső Tanácsa elnöksége létesitett a Lenin-centenárium emlékére.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. juni. 13.
XIV. évf. 24. sz. 2. lap

Mikes Sándor

Részlet a Veszprémi Galéria
Lenin emlékkiállításán

Lenin a magyar sajtóban
Népszabadság 1970. máj. 21.

Mikus Sándor

Nobrás

„Szamotó kislányá" – t bemutat –

ja Petrás István fotósorozatán.

Márffy Albin: A fénylépcket ...

Művészet, 1970. május – 28 kap

Mikus Sándor

Pécs városa számára kezit

másfélszeres életnagyságú szobrot.

Magyar Nemzet 1968 nov 13

Mikus Sándor

Szobrát körtéren állítják fel.

A „Pest-megyei ruhafacsaró hány"
a Városligetben
Pest-megyei Hírlap, Bp. 1970. máj. 21.

Mikus Sándor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Budapest

1970 MÁJ 23

Magyar

1021

NAPLÓ

Elhunyt művészeknek és íróknak állíttat síremléket Budapest. Csortos Gyula halálának 25. évfordulójára Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész készít síremléket, Karinthy Frigyes síremlékének elkészítésére ~~Borsos~~ Miklós kapott megbízást. Blaha Lujza lakóházát emléktáblával jelölik meg, ezt szeptember 8-án, születésének 120. évfordulóján avatják fel.

tolvel folytatott eszmecseréi. A városi tanács nagytermében megyei pártaktívaülésen előadást tartott a nemzetközi helyzetről és a nemzetközi munkásmozgalom időszerű

Mikus Sándor, szobrai

MDK

Szegeden a Dóm-téri Pantheon-
ban felállítják Mikus művét
Derkovits Gyula bronz-mellszobrát

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 23. [illegible]

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Mikus Sándor

4, Számoló kislány, 1956. bv, 28 cm
5., Csontos pontó-sokar, 1968. vmów. 80 cm
6, Ugrókötéles, 1969 bv. 100 cm

Magyar Művészet 1945 - 1969.
Műcsarnok, 1968. sep - okt.

Mikes Sándor

Kitüntetést kapott.

Lenin emlékérem magyar írónak
és művésznek Élet és Irodalom
Bpest 1970 jún. 13.

Mikes Sándor

l.

Szépmüvészet
1944. 100. l.

Mikus Sándor

l.

Szépmüvészet
1943. 62. l.

Mikus Sándor

nobran

lásd

Forum

(magyar rét)

1936. 8. l.

Mikus Sándor

Mozakodó nő c.
szobrát mintázza

Színház

1947. máj. 20.
Képpel

tókhoz, 3 szövegábrával. (*A*). *Kelen*
zsef-től . . . . . 284—285

Mikus Sándor

zobrázz

d koll. kiáll

Ernst Mur. kiáll

130. n.

1932

Téthi Kapcsolótü, hallotattkori IV. 69.

Mikus Sándor

~~nobrán~~

Ernst Mur. Kiállitásai

CXXXI. 1932

196, 262

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

~~Rothermere-utca 12. III. 2.~~

V., Visegrádi-u. 34. IV. 4. 1

Mikus Sándor

Az *Ernst Muzeumban* is csoportkiállítás nyilott meg. A modern művészet mellett felburjánzott festők közül nem egyet ismerhetünk meg. Csupán *Mikus* Sándor egészséges szobrai és jól komponált plakettjei keltenek örömet és művészi élvezetet a nézőkben.

B. P. L. Három kiállítás. Nemzeti Ujság 1938. máj. 15

Mikus Sándor

lásd

Szépmüvészet

1942. 218. l.

Mikus Sándor

szobrász

Szeneslegény, bronz 600.-

Alkotás Művészház II.

csop. kiáll. 1942. dec.

Mikus Sándor

l.

Szépirünvészet

1941. 159. l.

Mikus Sándor
~~nobrair~~

Vkminki áll. 1943

Térdeplő nő, bronz
Szenes legény, bronz

állami vásárlás,
nem volt kiállítva:
Női fej, bronz

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor
elnök

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Budapest

Mikus Sándor

nobrász

mozitlábasnó c.
nobra repr.

Szépművészet

1942. 2. n.

Mikus Sándor

szobrász

Szeneslegény, bronz

Alkotás Művészhaz

II. csop. kiáll –

1942. dec

Budapest, 1933 június 6

Budapest, 193.. január 25

j. áppr. 25

$\frac{1}{2}$ % diszkont 90 napra

téke ma

: 35505 = 36000

= 22306 495

35505

%

%

%

Mikus Sándor

szobrász

Alkotás Művészház

II. csop-kiáll.

1942. dec.

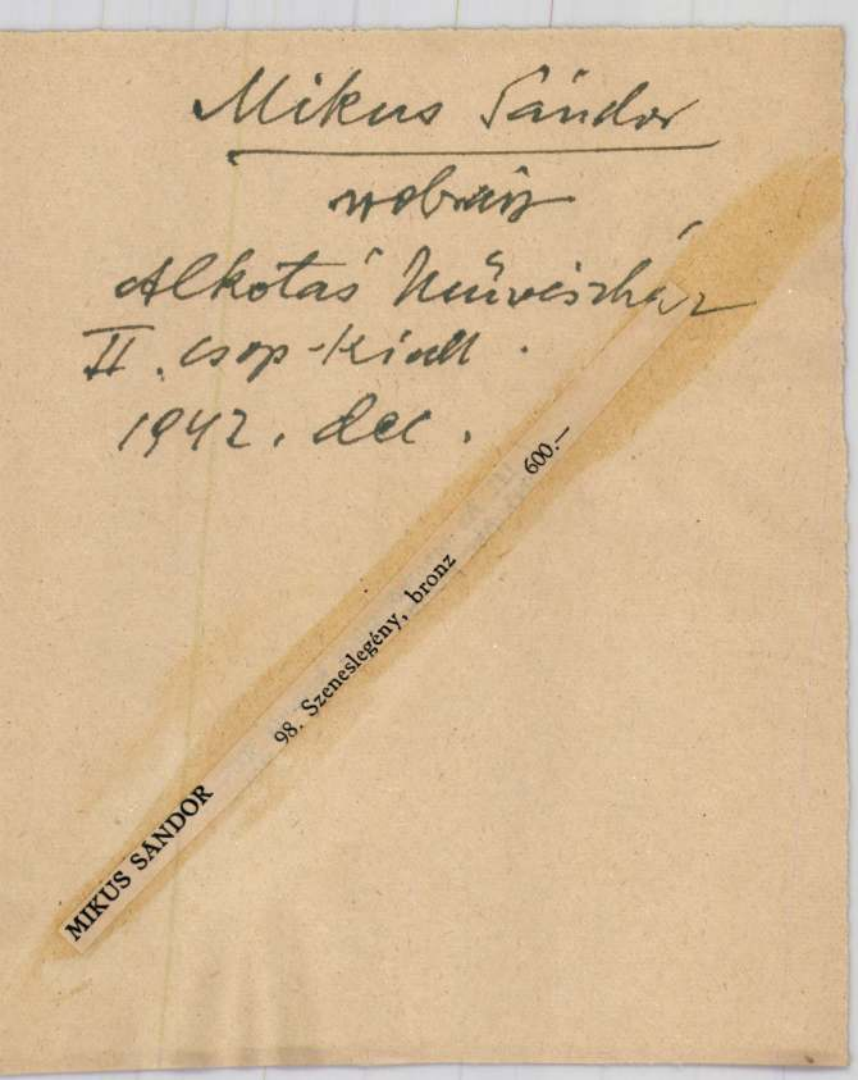

Mikus Sándor

szobrai

Nemzeti Szalon 1942.

96. coop. kiáll. maj

Férfi fej, terrakotta

Női fej 3

Női porté gipsz

Kislány, gipsz

VASÁRNAP **25** Kat. Jakab aps. Prot. Jakab Ó-g. 12. Hilár.	79 1/2
HÉTFŐ **26** Kat. Anna assz. Prot. Anna Ó-g. 13. Gábor	
KEDD **27** Kat. Pantaleon Prot. Olga Ó-g. 14. József	4.
SZERDA **28** Kat. Ince p. Prot. Ince Ó-g. 15. Quirik	5.
CSÜTÖRTÖK **29** Kat. Márta sz. Prot. Márta Ó-g. 16. Atenog.	3.
PÉNTEK **30** Kat. Judit vt. Prot. Judit Ó-g. 17. Marina	4 1/2
SZOMBAT **31** Kat. L. Ignác Prot. Oszkár Ó-g. 18. Jácint	2 98,2

196.—

Mikus Sándor

l.

Ernst Mur. Bi. kiáll

196, 262 sz.

míg az Ermitageban 20 képe és számos munkája angol gyüjteményekben található. Halálával, egész Goya felépéséig hanyatlás állott be a spanyol festészetben, de hatása egész a XVIII. századig érezhető. Tanítványai között *Ignacio Iriarte* (1620—85) a legidősebb, aki korábbi képein a tájképhátereket festette, s mint tájképfestő emelkedett jelentőségre. A figurális festők között kedvenc tanítványa és munkatársa, *Menezes Osorio* (1630 körül—1705), továbbá *Pedro Nunez de Villavicencio* (1635—1700), kinek egy koldúsfiúja kutyával a Szépm. Múz.-ban van, valamint *Esteban Marquez* (1655 körül —1720). Legismertebb utánzója *Alonso Miguel de Tobar* (1678—1758), ennek képei gyakran a mester neve alatt szerepelnek. Tőle van a Szépm. Múz.-ban egy Mária Immaculata és a legújabban odakerült Szt. József a gyermek Jézussal.

M. élete nem változatos és egészen hazájában folyt le. Korán árvaságra jutott és mivel művészi hajlama már korán jelentkezett, Juan del Castillóhoz adták, kinek Cadizba költözése után egyedül dolgozott. 1642. Pedro de Moya tanácsára Madridba kerül, ahol 1644-ig a nagy olaszokat, mindenekfölött pedig Van Dycket, Riberát és Valezquezt tanulmányozza. 1645-től Sevillába való visszatérésétől számítható önálló művészi működése. Az 1645—46-ban, a sevillai franciskánus-kolostor számára festett 11 nagy legendaképével kezdődnek sorozatos képei. Vörös, rózsaszín, sárga és zöld színektől ragyog és a főcsoport erős világításával szemben a háttér sejtelmes homályával hat a Mária születése (1655, Louvre), világosság, színek és tér olvadnak hatásos egészbe a Szt. Antal látomásán (1656, sevillai székesegyház). 1760—74 között festette a Ca-

Mikus Sándor

kidlt-

Neuveti halon

1942. máj.

Föv. kept.

Mikus Sándor

Hobrás

Koll. Kiáll.

1.

Ernst Museum Kiáll

1938. maj

5. Ugyanaz. Maprajz
Méret. 1:50 Mintelőbbi
Jeurajz. Nagy. 61 x 43

6. Ugyanaz. Hosszmetnet
Méret. 1:50 mint előbbi
Jeurajz. Nagy. 61 x 43

7. Ugyanaz. Maprajz,
Méret 1:100 néstelen
Tollrajz. Nagy. 40 x 28

8. Ugyanaz. Nyugat-Keresztmetnet
Zat és Keresztmetnet
Méret. 1:100 néstelen
Tollrajz. Nagy. 40 x 28

MIKUS SÁNDOR

78	Dr. B. A.	Mgtul.
79	Leányfej	300.--

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1933

07

~~3511~~ Lotz Károly:

3511. Lotz Cornélia arcz

Derékig ~~látható~~ ~~Mellig~~, balra fordul~~ta~~ és a
zötten viseli, szemöldöke és sz
ját fodrok diszitik. Fülbevalója
Vászon, méretei 68.5:55.
Vétetett az 1905: III. 7
(213-905)

Vét. 20578-905

Mikus Sándor

Hobrász

lakik VI. Lehel u. 17

láid

2

Nemzeti Szalon

„1942" (jan.

91 – 97. sz.

Mikus Sándor

1933. Szinyei Társaság díja.

Tavaszi Szalon

Sárospataki főiskola Könyvtára

VIII. 211, 2i2

Mikus Sándor

Haját fonó nő,

bronz.

Müvészeti Hotek Pécs

1941

VIII.

HANGSZEREK, FÉNYKÉPEZŐGÉPEK, LÁTCSŐVEK, FEGYVEREK

Mikus Sándor

nobrász

3 plakettjével vett részt
az alábbi kiállitáson

Kunsth. Mus. Ung.
Medaillen 1934.

Mikus Sándor

nobrány

részt vett az alábbi

kiállitáson

ívod

Unkari

Helsinki 1935

Mikus Sándor

nobrán

l Szépmüvèszet

1943.34.l

Mikus Gándor

Korsós nő (Vác 1964), Fesülkodó nő (Kalocsa) 1966, Rózsa Ferenc kút (1963), Pihenő (Orvostovábbképző Int. 1969)

Ki hicsoda? Életrajzi lexikon (Fonó Györgyné, Kis Tamás) Budapest, 1969

1-617 l

369 l

Mikus Sándor
szobrász

„Nő gyerekkel" Repő.

A lágymányosi lakótelepen áll.

T. Riha Margit: Ki lakótelepeink éksszépis
Élet és Tud. XXIII. 1968. XI. 29. 48. n. 2278.

Mikus Sándor

Horváth György: Tizenhárom új szobor Budapesten. /Mikus Sándor: Rósza F. emlékkútja. Kerényi Jenő: Csont váry. Vigh Tamás: Madarász Viktor síremléke. Konyorcsik János: Hopp Ferenc síremléke. Kiss István: Apácai Csere János. Kisfaludi Stróbl Zsigmond: Lengyel Gyula. Borics Pál: Clark Ádám. Grantner Jenő: Tormay Béla. Kamotsay István. Kiss Sándor. Szabó Iván. Olcsay Kiss Zoltán. Herczeg Klára. Farkas Aladár./ - Magyar Nemzet. 1967. ápr. 9.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1970. 1.sz. 60-107. l./

70. l.

Mikus Sándor
szobrász

Petrás István fotósorozatának
6-ik lépcsen Mikus Sándor szobra
látható.

Mizsiffy Albin: A fényképchet . . .
Művészet, 1970. magyar - 28 lap.

Mikus Sándor

7, Őrüpostré, 1969. br. 38 cm
8, Zsinyi Ilona, 1965. br. 45 cm

Magyar Műcsarnok 1945 - 1969.
Műcsarnok, 1968. sep - okt.

Mikus Sándor

1, Kurdelen, 1948. br. 80 cm

2, Anyaság, 1950. Rö 90 cm

3, Vesznémi felsz. emlmütew. 1955.
br. 67 cm

nagy Müvészet 1945-1969

mcsamot, 1969. sept-okt.

Mikus Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSEPEL

1971 SEP. - 4

Molnár Zoltán Lajoskát, és Weller Mónikát.

102 *MIKUS SÁNDOR SZOBRÁSZMŰVÉSZ műtermébe látogatnak el szeptember 8-án az Olvasó Munkás Klub tagjai.*

tett", súlyos, 6:2-es veresége[illegible]
vedett. Mindössze Czéher Júlia (424 fa) és Gyetkó Anna (411) teljesítménye dicséretes. A férfiak

Kiss Sándor

Csortos Gyula rep.

Nagy Művészet 1945-1969
Mucsarnok, 1969 sep-okt

Mikus Sándor
szobrász

Felszabadulási emlékmű Részlet.

(repro)

Ecsery Elmér: Új felszabadulási emlékművek.
Műrosut, 1970. augusztus – 18 lap

Mikus Sándor

szobrász

Felszabadulási emlékművét a
XVI. ker. Rákosszentmihály Kőszó
terén állítottak fel.

Ecsery Elemér: Uj felszabadulási emlékművek . . .
Művészet, 1970. augusztus – 18. lap

Mikus Sándor

Hobrány Mücsarnok

1933. nemz. képzm. Eiáll

437

Mikus Sándor

rod

B. Bakay Margit dr.

Kiállítás. Nemzeti Ujság. 1941. ápr. 20

Kall. kiáll. a Tamás-galériában

Mikus Sándor

Aba Novak-érem

Repr

Nagyújmagy 116. tábla

Pátzay Pál érem

u. o.

Mikus Sándor

Férfifej, gipsz
repr.

Nagyújmagy 94. tábla

Mikus Sándor

1904

Pesti Hirlap 1941.
ápr. 22. (Két festő
és egy szobrász a Tamás
Galériában.)

PESTI

BUDAPEST, V., VILMOS CS
KIADÓK: LÉGR

VIDÉKI ELŐFIZETÉSI OSZTÁLY

IGEN TISZTELT OLVASÓNK

Az elmult huszonhárom e
pillanatra sem harcolni a ma
szerte hallattuk szavunkat, s
egy további állomásához most

A Délvidék és annak hű n
hazába. Mi nem feledkeztünk
ideje alatt s biztosan tudjuk,

Nem szólhattunk közvet

Mikus Sándor

Szül. Gőd 1903 –

Irod

Catalogo della XXIII biennale – Venezia 1942 – XX. 300. l.

VII. FÉMTÁRGYAK.

1252. KÓKUSZSERLEG FEDŐVEL, ara
vésett diszü szájperemmel, födelén
mit Deckel, in vergoldeter Kupferfa
Gravierung, am Deckel eine Blumen

1253. SERLEG FEDŐVEL, aranyozott ré
közt trébelt maszkok és medaillonok
Kupfer vergoldet, mit getriebenem D
ger. Deutsch, XVI. Jh.

1254. ÉKSZERTARTÓ TÁLKA, vörösréz
ülő faun. Urvölgy, XVII. sz. — Schr
Deckel. Im Mittel Faun. Urvölgy,

1255. MOZSÁR, öntött bronz, két füllel, c
— Mörser, Bronzeguss, mit Renaiss

1256. TORONYIDOMU ÁLLÓ ÓRA, ara
kain női hermákkal áttört kupoláva
Bronze, vergoldet, viereckig mit Herr

1257. SZAKÁLLAS HARCOS, öntött bron
egybeöntve. Florenz, 1550 k. — Bär

X. sz. — Vier Wandarme, Bronze. XIX. Jh.

X. sz. — Luster, Bronze, mit 6 Arme. XIX. Jh.

ba, csavaros szárral. Modern. — Bibliotheklampe und

öntött bronz, vörös márványtalpon. Jelezve: Strobl A.
chinesischen Missionärs, Bronze. Ungarisch, XIX. Jh.

nboru füzérdisszel. Olasz. — Gefäss mit Fuss, Bronze,

oru rák-alakkal. XVIII. sz. — Backform, aus Messing

is csészéje két delfinen nyugszik. Varsó, 1844. — Salz-
schau, 1844.

zománc, elől hullámos, ezüst foglalatban, piros puttós
ereckige Dose, Maleremail, in Silberfassung, eine Szene

ő oroszlán. Holland, XVIII. sz. — Dose, Kupfer, am
h.

Pferdkopf, Gusseisen. A. XIX. Jh.

Mikus Sándor

szobrász –

Dr S. J.-né arcképe,
mellszobor, repr. –

Magyar Művészet
1936. 152. l.

GYAR KIRÁLYI ORSZÁGOS LEVÉLTÁR.

O. L. szám.

A Müemlékek Országos Bizottsága Tekintetes

Elnökségének

BUDAPEST

talból

Mikus Sándor

Nőifej, Leányfej
gipsz terrakotkában.

Nemzeti Szalon.

Munkácsy-Céh VIII. repr.
kiáll. kat. 1935. márc. 30.–
ápr. 14.

Mikus Sándor

szobrász

irod

Mátyás Péter: Az irgalmasok kórházának új szobrai – Magyar Művészet. 1935. 297. l.

Reszben tole.

1935

Kedd
1
Újév

Szerda
2

Protestáns naptár

Január

K	1	Újév
S	2	Ábel
C	3	Benja
P	4	Leona
S	5	Simon

Mikus Sándor

bronz és terracotta
plaketter

X. Tavaszi Szalon
1935.

ragasztására;
szigetelésére szobafestők, mázolók és tapétázók

hidegaszfalt-burkolatok, padlók készítésére: tan-
házakban, műhelyekben, munkatermekben, iroda-
óhelyek, fürdőszobák, fürdőintézetek részére.

**padló hézagmentes, rugalmas, lábmeleg,
nem fagy fel, nem reped, nem porzik,**

edves felülethez is

zaktanáccsal és költségvetéssel készségesen szolgál.

ONYI ÉS TÁRSA

ZIGETELÉSI VÁLLALAT

CA 5 ◆ TELEFON: 24-111.

Mikus S

Professor. Szobrász.
Magyar Képzőművészeti Főiskola. Bp. VI
Népköztársaság u. 69-71.

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966.
I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche
Zentraldruckerei AG. 1oo4 l., ill. 747. l.

S. Mikus

Professzor a Magyar Képzőművészeti Főiskola szobrászati osztályán.

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966 I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill., 522. l.

MDK

Mikus Sándor szobrászművész

készíti a Vecsés határában felállítandó emlékmű szoboralakját. Az új emlékművet decemberben állítják fel. (fényképp rapr.: a mester az utolsó simításokat végzi a bronzöntésre váró gipsz-szobron.)

Befejezéshez közeledik... (képfelirat.)

Ország-Világ, Bp. 1958. szeptember 24. 14. l.

MDK

Mikus Sándor

partizán-nő szobra szerepel az Alkotmány tiszteletére rendezett képzőművészeti kiállításon.

Művészek köszöntik az Alkotmányt.

Nők Lapja, Bp. 1950. augusztus 17. [20. l.]

Mikus Sándor nobrán M.D.K.

Zsákoló Bronz. Mův. tul.

Női akt. " " "

Terv egy köztéri gyjon " "
nobrihoz

Kár magyar művén. Kiállítás
kat. Bp 1948 11

MDK

Mikus Sándor

Kopp Jenő: 1948 művészete. A harmadik nemzedék.
Magy. Művészet, 1948, 2.sz.

4 ablakos, épült 1775-ben, átalakítva.

MDK

Mikus sándor, szobrász

H.Z: Corvin-tárlat. Film-Szinház-Irodalom,
1942, 21.sz.

Tata (Komárom)

Fürdő-utca 3. Ház, földszinte
klasszicizáló, 1820 körül.

(Tata Vár MV. Bp. 1952, 61)

MDK

Mikus Sándor

Női arcmás, terr.

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

35 l.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Futballista, szobor

Németh L: IV.Megy.Képzőm.kiáll. Szabad Nép,
1954. jan. 18.

MDK

Mikus Sándor

Szeneslegény, bronz

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll.
Ernst Muz. 1946. jul. 14 l.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

Tomy, terr.

Férfi portré, terr.

Római Magy. Int. ösztöndijas művészeinek
1. kiáll. N.Szal. 1931, máj.
13 l.

M Mikus Sándor MDK.

Kis szobrának méltatása,
(a szoc. ornamentális 1959-es
Gr. U.-beli kiállításának a-
nyagából)

L. Aljosina: A népi magyar-
ornaj művészete
szerzet Művészettörténet, XIV.
Dp. 1959. 13 l.

MDK

Mikus Sándor

Női akt, bronz

Szépmüv. Muz. uj szerzemények. 1946.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

„Hiszlaing ugrókötéllel" c. műve.

L. Aljosina: Szovjet lap bírálata a moszkvai biennáléra
Magyar Nemzet, 1959. febr. 25.

4 l.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

A nemzetközi éremkiállításon részt vett.

Magyar művészek alkotásai külföldön
Magyar Nemzet, 1959. jan. 27.

7 l.

MDK

Mikus Sándor Kossuth-díjas szobrászművész

mintázta Sztálin elvtárs 18 méter magas szobrát. A szobor talapzatára dombormű-sorozatot készít a művész a magyar nép felszabadulásáról. (A cikk Révai józsefnek a felavatási ünnepségen mondott beszédéből közöl idézeteket.) (A műről fényképfelv.)

Örökre hirdesse, amit Sztálin népünknek adott...

Nők Lapja, Bp. 1951. december 27. [7. l.]

MDK

Mikus Sándor

I. V. Sztálin című szobra a II. Magyar Képzőművészeti Kiállítás anyagából repr.

(Sz. É.: Séta a II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.)

Nők Lapja, Bp. 1951. november 7. [10-11.l.]

MDK

Mikus Sándor /1933-/

Szinyei Társ.-díj

XII. Tavaszi Szal. N.Szal. 1937. máj.
3 1.

MDK

Mikus Sándor
Leányfej, bronz
Kislány.

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 15 l.

MDK

Mikus Sándor
Női fej I., terrakotta
" " II. gipsz

Rippl-Rónai Társ. kiáll. N.Szal. 1948. dec.
9 1.

MDK

Mikus Sándor, alelnök

Rippl-Rónai Társ. kiáll. N. Szal. 1948. dec.
21.

MDK

Mikus Sándor Kossuth-díjas

szobrászművész

(részt vett a szovjet képzőművészek csoportkiállításának megnyitásán. A reprodukált fénykép Vedres Márk társaságában ábrázolja a művészt.)

Művek és művészek. (képfelirat.)

Érdekes Újság, Bp. 1958. július 5. 2. l.

Nem Mikus - er ?? De!

Minkus Sándor

Geboren am 11. August 1903. in Göd, absolvierte M. vier Bürgerschulklassen, um dann die verschiedensten Berufe (Mechaniker, Tischler, Chauffeur etc) zu versuchen und wandte sich erst seit vier Jahren der Bildhauerei zu, schon jetzt die internationale Ausstellung in Venedig beschickend. Nachdem ihm ein Mäcen zweieinhalb Jahre lang den Aufenthalt in Rom und Florenz ermöglichte, nach Budapest zurückgekehrt, modellierte er im Atelier Pál Pátzay's und lernte Aktzeichnen bei István Szőnyi. Seine erste Plakette vor zwei Jahren in Rom verfertigend, will sich M. intensiver der Plakette widmen.

8 muve, fels.

Hu Prmaggerem 302 l

8574

k megyszínű

ött őrségen álló vértes jobb
a néz. Öltözete: sisak, mell-
irág, magas szárú csizma sar-

rr Armee 1620.

vk. 16.2:10.3 cm.

4-5
7

Mikus Sándor

Plakettjére Tavaszi
Szalonban Kitüntetés
alkalmából

Pesti Napló 1935
máj. 12.

Mikus Sándor

Hobrány

Kiállítva: Tomy, terra-cotta és Férfi portré, terracotta.

Gerrómaiösztd művészek

Hu Pr magyarém 307.

lapjan tévesen

Minkus Sándornak

írva.

600. Giulio Ca

Szü~~letett~~ Velencében ~~Velencében~~ 1611-ben

Leander tem

A tenger hullámai közöt
der holttestét, ki a vizbe fu
még ~~Lárom~~ Két Nymphát s
reszünk éfre, míg hátul
va nézi, hogy a Nympha
Tő Amor lebeg. A hátte
bontakozik ki, a melyben
kint átuszta a tengert,
gét daczára is öfre csaptak

Vászon méretei
Ormós Zsigmond

490

Mikus Sándor

szobrász

Koll. Kiáll. az Ernstben

1932 ápr. – (Postrénobrász

és majus)

ó és Társa

928.			
zept	6.		12.000 :-
ecc.	14.		4.000 :-
"	14.		6.147 41.
			22.147 41

Mikus Sándor

4 /

MAGYAR MUVESZET

1931. 205.

1932. 196

10 %

1 %

12912 M

16·79 -"- 11233 M

2·75 167·75 M

" 33·55 -"- 134·20 -"-

246·53 M

2½ % skonto 6·16 M

240·37 M

Mikus Sándor

nobrán

irod.

Film-Szinház-Iroda

Lom. 1942. 28. n.

arcképpel és Mosa-
kodó nő c. nobrá-
nak reprodukciójával.)

Mikus Sándor

wód

Országjárás

1941. máj. 9.

(M. a Tamás Galériában.)

Mikus Sándor

Kérésüknek megfelelően alant adom a kívánt baráti címeket:

Szód

Tekete Lajos dr:

Kiállítás a Tamás galériában.

Református Élet

1941. ápr. 26.

Tisztelettel

ÜZLETI VÁLASZLEVELEZŐLAP

Ez a küldemény belföldre **közönséges-ként** bérmentesítés nélkül is feladható.

Az esedékes díjakat a P. H. fizeti.

T.

Pesti Hirlap

előfizetési osztályának

Budapest

Vilmos császár-ut 78. IV.

1941. 19402. LÉGRÁDY TESTVÉREK R.T., BUDAPEST

Mikus Sándor MDK

szobrász

Szül. Sződön 1903-ban. Masmunkás volt. Pátzay Pálnál kezdett mintázni. 1927-30 között Firenzében és Rómában tanult.
"Petőfi Sándor". Ozd. 1949.

"Szovjet Parlamenter Emlékmű" BP. XVIII ker. Vörös hadsereg utja . 1949.
"Petőfi Sándor" Csepel. 1949.
"J.V. Sztálin Emlékmű" XIV. ker. Sztálin tér. 1951.

42.o.

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

MDK

Mikus Sándor, szobrász.

Zsákoló. Bronz.
Nöi akt. "
Terv egy köztéri szoborhoz. Gipsz.

Száz magyar művész. Föv. Képtár kiállitásai.XL.
Budapest.1918.okt. Kat.11.l.

MDK

Mikus Sándor

I.V.Sztalin, br.

Zászlóvivő, "

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt. 1951.
szept. 5 l.

MDK

Mikus Sándor, szobr.

Tárlatok. Képzőművészet, 1933. 59.sz. 88. l.

M. D. K.

MIKUS Sándor Stohrász

Harcos béke

Kerényi Jenővel együtt

A M. N. Galéria állagjegyzéke I. a. r.

Bp. 1959. 251. l.

le. D. K.

MIKUS Sándor szobrász

az 1960-as Velencei Biennalén

Kőműves Kelemen c. bronzreliefje

Anyaság c. szobra

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 167. sz. 4. l.

Dutka Mária: A Derkovits-kiállítás sikere Velencében

MDK

Mikus Sándor

2. M. Képzőm. Kiáll.... Asztalos S. cikke. Magy. Nemz.
1951. dec. 1.

Mikus Sándor
grafikus

M.D.K.

A velencei biennalen kiállítottak
érmeit.

Vayer Lajos: Az idei velencei biennale - - - - .
Művészet, 1960. sept.

Mikus Sandor
Nobrász

M.D.K

A művei a velencei biennalen
szerepeltek.

Vayer Lajos: Az idei velencei biennale . . .
Művészet, 1960. szeptember.

Mikrus Sándor
Szobrász

Felszabadulási reliefje (repro)

Baráti üdvözletünket küldjük a Nemzetközi Nőnapon.
Nők Lapja, 1959. márc. 5. – 10 szám

Mikus Sándor

szobrász

M.D.K.

Méltatás. — Szamóló kislány
c. műve.

Borgáti Péter: Vívodás a kifejezéssel
Élet és Irodalom, 1960 máj. 6-19 szám.

Mikus Sándor, szobrai

MOk

Kiállításra kerülnek szobrai.

—: Nagyszabású kiállítást rendeznek képzőművé-
szetünk felszabadulás utáni termésére :—

Népszabadság Bp. 1960. márc. 23. 7.l

M. D. K.

MIKUS Sándor szobrász

„Képzőművészetünk a felszabadulás után" c. kiállításon a Tanácsköz. Társaság 40. évfordulójára indított emlékmű-pályázat modelljével vett részt (1960.)

Magyar Nemzet 1960 (XVI) 81. sz. (ápr. 4.)

Dutka Mária: A Magyar Nemzeti Galéria ünnepi kiállítása 11. e.

Mikus Sándor, szobrász. MDK

Mint a Magyar Képzőművének Szövetségének elnöke jelen volt Pór Bertalan kitüntetésének átnyújtásánál.

–: A Munka Vörös Zászló Érdemrendjével tüntették ki Pór Bertalan festőművészt.

Népszabadság, bp. 1960. nept. 8. 8.l

Miklós Sándor, szobrász

MTA

Mint a Magyar Képzőművészek Szövetségének elnöke jelen volt Vedres Márk szobrának leleplezésének ünnepségén.

–: Vedres Márk leleplezése

8

Népszabadság, Bp. 1960. szept. 15.

MDK

Mikus Sándor szobrász

[illegible]
1946. 22.l.

Jajczay cikke. Képzőmüv. 1932. 51.sz.

133 l.

MDK

Mikus Sándor, szobrász.

Érmek. Bronz.

OMKT.-Műcsarnok. IV. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Bp.1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. 11.1.

M.D.K.

MIKUS Sándor nobrász

Nyilatkozott az eltávolított nobrokról

(Simon és Bencsik nobra)

Magyar Nemzet 1960 (XVI) 222. sz. 4. l.

Csillag István: Hol a tiba?

MOL

Mikus Sándor, szobrász

A székesfehérvári felszabadulási emlékműre

kiírt pályázat első díját nyerte el.

–: Jelentős képzőművészeti alkotásokkal gazdagodik az ország 9-l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1961. febr. 8.

MDK

Mikus Sándor, szobrász.

Női arcmás. Terrakotta.

Bp. Mücs.-OMKT. és Közokt. Min./ Nemz. Képzömüv. kiáll. 1933 ápr. 19.-máj. 25. /Rend. M. Kir. Vall.- Kép. tm. 35.1.

Mihus Sándor
szobrász

M.D.K.

Kőműves Kelemenné (dombormű)
(repro)

Csap Erzsébet: A felszabadult Budapest művészetének kiállításáról
Művészet, 1961. január. 1 szám. — 10 l.

Mikus Sándor M.D.K.

szobrász

Veszprém részére mintazza uj emlékművét a Tanácsköztársaság 40 ívfordulójára. — Steinmetz kapitány uj emlékszobrát a vecsési országuton állítottak fel.

(V – a): Steinmetz kapitány uj emlékművéről beszél Mikus S.

Magyar Nemzet, 1959. jan 20. 2.1.

Mikus Sándor MDK

Steinmetz emlékmü. Felállitva 1958. Vörös-hadsereg utja.

292.o.

Székely László/szerk/: Budapesti zsebkalauz.
BP. [illegible] 1959.

Steinmetz Emlékmü.

Mikus Sándor [szobrász] MDK.

Nyilatkozata a képzőművének
szövetsége közgyűlésének
előkészületeiről és feladatairól.

Gyöngyösi Nándor: Közgyűlésre kénül a Képzőmű-
vének Országos szövetsége

Népszabadság, bp. 1959. febr. 13. 4 l.

Mikus Sándor, szobrász MDK.

Részt vesz – másokkal együtt – Bécsben, a Nemzet=
közi Éremművészeti Kiállításon.

–: Magyar Képzőművészeti Kiállítások külföldön

Népszabadság, Bp. 1959. febr. 22. 7. l.

Mikus Sándor

MK

szobra a Népstadion Verseny utcai oldalánál.

Labdarugók.

284.o.

Székely László /szerk/: Budapesti zsebkalauz.
Bp. 1959.

Mikus Sándor
Szobrász

M.D.K.

Alkotásaival részt vesz a kiállításon.

Dutka Mária: A VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás szobrairól
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 4.

12 l.

Orikus Sándor, szobrán MDh

Pállay Pállal, Pán Józseffel, Gábor Istvánnal, Szalay Sajossal együtt innen vidúltak el.

Tüzi András: „Csak teljes öszinteséggel alkosson a munén".
Ez óra a Sekel-üti munészházi lakói között.

Üti Hirlap, II. évf. 14. n. 1917 jan. 18. pé.
2. old.

Mikus Sándor
szobrász.

M.D.K.

„Lenin" probra és a „Tanácsköztársaság emlékműve"

Dutka Mária: Őszinteség, odaadás, emberség és tehetség kérdése.
Magyar Nemzet, 1959. márc. 1.

6l

NCM

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

Szörnüves Szelemen balladájának megörökítése;
az „Anya gyermekével" c. alkotása. A tanácskoztatásasági emlékművét Veszprémben állítják fel.

Dutka Mária: Őszintéség, odaadás, embesség és tehetség kérdése...
Magyar Nemzet, 1959. márc 1.

61.

M.I.A.

Mikus Sándor

Kossuth díjas: 1949, 1952.

Sculptura Hungarica a mai magyar szobrászat, Budapest

118 l.

Milus Sándor
szobrász

„Lenin" (repro)

Mi vészet, 1970. február – 2 lap

MDK

Mikus Sándor

Férfi arcmás, terr.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.
8 l.

MDK

Mikus Sándor,

a Szöv. Ehrenbr.-nek tagja

Magy. Képzőmův. és Iparmův. Szöv. közgyűl.-nek 2. napja

MN. 1952 V. 27. - 5. l.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

Arckép szobor

(sokat ígérő tehetség.)

Mücs. – Neuz. képzőmiv. kiáll. – Magy. Szemle, 1933, XVIII. 2

166. l. – Gerevich

MDK

Mikus Sándor, festő

jelentős munkával szerepel.

Fő. Néptar. - Képzőm. kiáll. - II. A magy. katona a szabadságért." - Sz. N.: Végvári L. - 1951 X-4. - 6. l.

MDK

Mikus Sándor, Szobrász:

Plakettek: bronz, terracotta.

Neuz. Szal. Mür. E.-Szinyei Társ. X. Sav. kiáll.-1935
V. 8-19. Kat.

MDK

Mikus Sándor

Mezitlábas asszony, br.

Számoló kislány, "

Mosdó lány, "

Miskolci O.Képzőm. kiáll. Herman Ottó Muz.
1955. ~~23 l.~~ 24 l.

Mikus Sándor

MK

szobrász

Repr.: / a mű végén lap- és sorszám nélkül/

" J.V. Sztálin emlékmű"
" " 2 /Dombormüvek/ 6 kép.

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

A Dózsa György téren állítják fel „Számoló kislány" díszkútját.

Ujemlékművekkel, szobrokkal, díszkutakkal szépítik..,
Magyar Nemzet, 1960, márc. 24.

5 l.

MDK

Mikus Sándor

Leányfej, bronz

Kislány

Munkácsy Céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 15 l.

Mikus Sándor
festőművész

M.D.K.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének tagja

Megalakult a Magyar Képzőművészek Szövetsége.
Magyar Nemzet, 1919. június 23.

4.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K

Részt vett a Derkovits emlékkiállításon.

Derkovits-emlékülés és koszorúzás Szombathelyen
Magyar Nemzet 1959. június 23.

4

Mikus Sándor, szobrász MDK.

kiállításra kerül a művész

Vecsési parlamenter - emlékművének modellje.

– : Március 27-én nyílik a VII. Magyar Képző művészeti kiállítás

Népszabadság, kp. 1959. márc. 11. 9. 1.

Mikus Sándor, szobrász MOK.

Megjelent a VII. Képzőművészeti Kiállításon

Rendezett találkozón

– Munkások és képzőművészek találkozója a Műcsarnokban

Népszabadság, Bp. 1959. ápr. 29. 8.l

Mikus Sándor, szobrász MDk.

Vesprémi tanácskörtársasági emlékmű
Ciani alkotásával szerepel a tárlaton. Ez
és a Veszési parlamenter emlékmű – mintája
a történelmi tettet ábrázolja. Újabb alkotásaiban azonban
„felismerhető" a hamis pátosztól való félelem."

Herczegh János: A VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Népszabadság, bp. 1959. ápr. 19. 7. l

Mikus Sándor, szobrász V.Dk.

A Magyar Népköztársaság kiváló művésze címet kapta a Kossuth-díjas szobrászművész, a Magy. Népköztárs. érdemes művésze.

Kiváló és érdemes művészi címeket adományozott az Elnöki Tanács

Népszabadság, Bp. 1959. aug. 4. 17.l

Mikus Sándor, szobrász MOk

Tanácsköztársasági szobrterv Repr.

A VII. Magyar képzőművészeti kiállítás megnyílik

Népszabadság, Gy. 1959. okt. 4. 9.l.

Mikus Sándor [szobrai] MDK

1953-ban a Népmüvelési Minisztérium a Tanácsköztársaság 4o. évfordulójának tiszteletére felállitandó emlékmüre szoborpályázatot irt ki.

Az első dijat Gyenes Tamás nyerte.

A későbbiek folyamán még egy pályázatot irtak ki ugyanerre a müre, a pályázaton Mikus Sándor és Gyenes Tamás vettek részt. Ismét Gyenes Tamás nyerte el az első dijat, motmár csak egy-alakos szobrával. - A rendelést a müvész azonban még most sem kapta meg.

Turi András: Gazdátlan emlékmü.
14 hónapja várja hiába a megbizást egy négyesztendős szoborpályázat nyertese.

Esti Hirlap, II.évf.223.sz. 1957.szept.24.szerda
2.oldal

Mikus Sándor, szobrász MDh.

A művész befejezte Korsis Andrással együtt
készített s Veszprémben felállításra kerülő
szobrát.

-: Sok új szobrot fejeztek be a magyar kép=
zőművészek az év első hónapjaiban

Népszabadság, bp. 1959. jún. 16. 8.1

Mikus Sándor, szobrász T/Dh

A választmány tagja lett a közgyűlésen.

– Megalakult a Magyar képzőművészek Szövetsége

Népszabadság, bp. 1959. jún. 23. 8. l

M.D.K

Mikus Sándor
szobrász

Mikus és Gebhardt Béla „Számoló kislány"
c. díszkútja Budafokon hap helyet.

Gárdonyi Jenő: Új emlékművek.
Magyar Nemzet, 1960. jan 30

M.D.K.

Mikus Sándor, szobrász

MDK

A Kossuth-díjas szobrászművész résztvett a Derkovits-emlékülésen.

-: Derkovits emlékülés és koszorúzás Szombathelyen

Népszabadság, Bp. 1959. jún. 23.

8. l

Mikus Sándor, szobrász MDK

Egy Kazincbarcikai lakótelep épületére
készített terrakotta domborműve.

Repr.

– kép

Népszabadság, bp. 1959. aug. 20. 11:e

Mikus Sándor, szobrász (1.) MDk.

Műteremlátogatásáról és a Mesterrel folytatott beszélgetéséről számol be a cikk írója.

1.) Min dolgozik jelenleg a szobrászművén?

a.) Most öntik bronzba a Kőmíves kelemenné balladáját megjelenítő plasztikáját. A dombormű 6 négyzetméteres. 83 figura szerepel rajta két sorban.

b.) Egy kútfigurával – lányalak – készült el a napokban. Valószínűleg a Margitszigetre kerül.

c.) Foglalkozik a Dózsa György úti diszkrétben falát díszítő dombormű meghosszabbításával. (Kiegyenesítésével.)

d.) A veszprémi Tanácsköztársaság emlékmű és a Zalaegerszegen elhelyezett „Nő mandulaággal" szintén az utóbbi idők alkotása.

Kocsis Sándor: Munka közben Mikus Sándor műtermében

Népszabadság, Bp. 1959. aug. 7. 8. l

Mikus Sándor, szobrász (2) MDh.

2., A jövő tervei:

a.) a szekszárdi SzTk épületére egy nagyszabású dombormű tervezése. Egyelőre még csak a vázlatok készülnek...

b.) És még egy nagy alkotás — mint a Mester mondja: „életem fő művének" — tervei... Mi lesz? Az még titok.

3., Szóba kerültek a képzőművészeti élet problémái is: a vidéki művészek problémái, a szocialista művészet fejlődésének kérdései...

Kocsi Sándor: Munka közben Mikus Sándor szobrászművész műtermében

Népszabadság, bp. 1959. aug. 7. 8.1

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

Méltatás.

D. Fehér Zsuzsa: Utcák – terek művészete, 1959-ben.
Élet és Irodalom, 1960. jan. 12.

90 l.

Otto Sander
Berlin

Mitteilung.

MDK

Mikus Sándor, szobrász
(Kossuth díjas) munkássága elis-
merésül a Magyar Népköztársaság
érdemes művészének a Magyar Nép-
köztársaság kiváló művésze címet
kapta.

MTI - Kiosztották az 1959. évi művészeti díjakat.
Népszava. - 1959. IV. 4. - 10. l.

Nikus Sándor, szobrász MTDk.

1959. júl. 6-án a Magy. Képz. Művész. elnökévé megválasztották.

–: Megválasztották a Magyar Képzőművészek Szövetsége vezetőit

Népszabadság, 1959. júl. 7. 10.o

M.D.K.

Mikus Sándor
rajzai

Plakettjeiről.

Magyar Nemzet, 1959. aug. 20
Dutka Mária: A magyar grafika és éremművészet

81

M.D.K

Mikus Sándor
szobrász

a Magyar Képzőművészek Szövetségének

tagja

Magyar Nemzet, 1959. július 7.
Megalakult a Magyar Képzőművészek Szövetségének
61

Mikus Sándor, szobrász MDK,

A Mester résztvett a találkozón, melyen megjelent Kádár János is, az MdzMP. Közp. Biz. első titkára.

–: Művészek s írók baráti találkozója a Művész Klubban

Népszabadság, Bp. 1959. máj. 26. 8.l

Mikus Sándor

szobrász

Sztálin emlékmü

19.o.

Gádor András: Budapest szobrai. Bp. 1955.

Mikes Sándor

több szobra szerepel Talpai Emil szegedi ügyvéd gyüjteményében.

Szelesi Zoltán: Vaszary Ferenc képei és a szegedi műgyüjtés útja. - Művészet.1971.1.sz.23-30.l.
29. l.

Mikus Sándor

nevét említi az opponensi véleményekre adott válaszában Aradi Nóra.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története c. doktori értekezésének vitája. - Művtört.Írt. 1971. 1.sz. 47-59.l. 58. l.

Mikus Sándor

Számoló kislány c. szobra
(szepró)

a Kertészeti Kutató Intézet
Budatétényi Parkjában áll

(gy.): Kétféle szépség

Nők Lapja 1971 VII. 10

Mikus Sándor, szobrász

- a berni Kunstmuzeumban Ybl Ervin-hagyatékként letétbe helyezett kisplasztikái ma a székesfehérvári múzeumban.

Nádor Tamás: Ybl Ervin végakarata
Magyar Ifjúság, 1970. III. 6. 13. l.

Mikus Sándor

emlékei szerepeltek a

velencei bécsmalén

Magyar Nemzet 1971 január 31

Mold.

Mikus Sándor

Műveinek gyűrmárolatai vannak a szentendrei szabaspark ban

N.N: ligabb alkotások a szentendrei szabaspark ban

Nagyszabadság 1971 V. 23

Mikus Sándor

Művének gipszmásolata a
Szentendrei szoborpadskban van

N.N.: Új szobrok

Pestmegyei Hírlap 1971 V. 18

Mikus Sándor

szobrász

Kürdelem című szobra 1955-ből

való.

Aradi Nóra: Jel- és jelentésváltozás....

MŰVÉSZET, 1970.október - 14.lap

MDK

Mikus Sándor, szobrász

A főiskolán tanára volt

Meszlényi János szobrászművésznek.

Sobor Antal: Portréváslat Meszlényi Jánosról

907-909.

XIII/10.

JELENKOR, Pécs. 1970. október

Mikus Sándor

Lenin sobrát Pécsett a Clitjas

fel

Magyar Nemzet

1969 szeptember 13

4. old.

– Naplé –

Mikus Sándor

Derkovits mellszobrát vasárnap

leplezték le a szegedi Dóm teret

őrező nemzeti pantcouban.

Magyar Nemzet 1969 december 23.

4. old.

– Napló –

Mikus Sándor

kéniti a XVI. kv. Tanais előtti Lére telállítandó új bronzfigurát

Budapest, 1969. 5. [illegible]

42. l.

Mikus Sándor

és mások nevét említi a Százados úti művészteleppel kapcsolatban Bajor Nagy Ernő cikke.

Budapest, 1968. 5. sz.

11. 1.

Mikus Sándor

műve szerepel a Nemzeti Galéria

Kiállításán: „Lenin alakja a magyar

szobrászatban"

Magyar Nemzet 1970 május 5

4. old.

Mikus Sándor

Kossuth díjas szobrászművész,

Csortos Gyula siremlékét készíti el.

– Napló –

Magyar Nemzet 1970 május 23

4. old.

Mikus Sándor

Neve emlitve

„Folytatlati-e Derkovits ütja?"

Magyar Nemzet 1970 április 4
15. old.

Mikus Sándor

az 1911-ben épült Szőgyéni úti műépítő-telepen dolgozik.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2861

Mikus Sándor

Lenin-csobrát

április 22-én leplezik le Pécsett.

- Nagyi -

Magyar Nemzet 1970 február 22.

11. old.

Mikus Sándor

szobász

A Főiskolán Rajki László mestere

volt

Kovács Gyula: Az uj művésztelep lakói Szentendrén.

MŰVÉZSET, 1970.október -23.lap.

Mikus Sándor

portrait

A Lenin emlékérmet nyerte el a magyar - szovjet barátság ápolása - ban kifejtett kiemelkedő tevékenységéért

— 1. —

Művészet, 1970. november · 11 lap.

Mikus Sándor

Közölt reprodukciók:

58. sz. „Mosakodó" (bronz, 45cm) Budapest, N. Nemzeti Galéria,

59) sz. „Julia szép leány" (bronz, 29cm) Bpest, M. N. Galéria.

Sculptura Hungarica a ma magyar szobrászat, Budapest, 119 l. Év és lapszám nélkül

Mikus Sándor

Közölt reprodukció:

60. p. „Szomoló kisleány" (bronz, 25 cm)
a M. Nemzeti Galéria.

Sculptura Hungarica a mai magyar szobrászat, Budapest. 1191

Év és lapszám nélkül

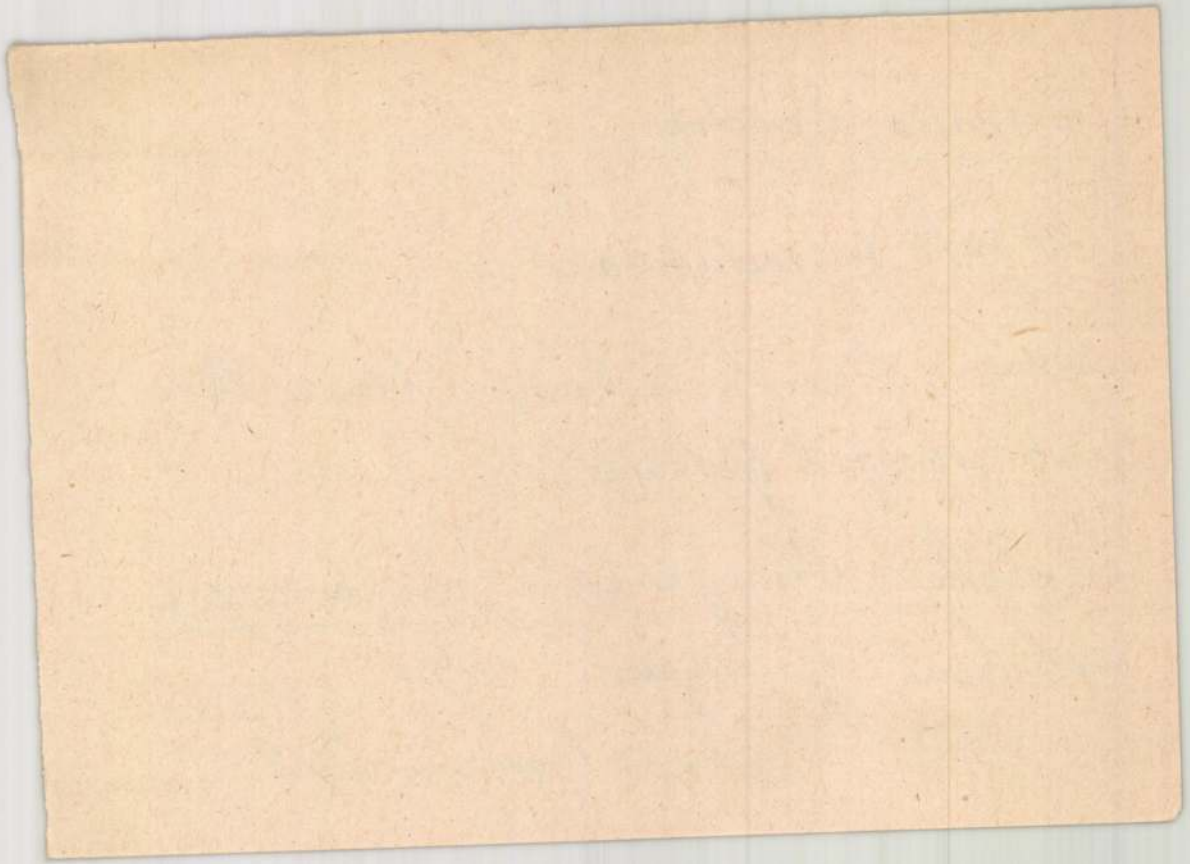

Mikus Sándor

hűve szerepel a „Sculptura Hungarica" c. albumban

(Artist): hűvési tiadvó-nyok

Szabadi Néplap 1971 III. 7

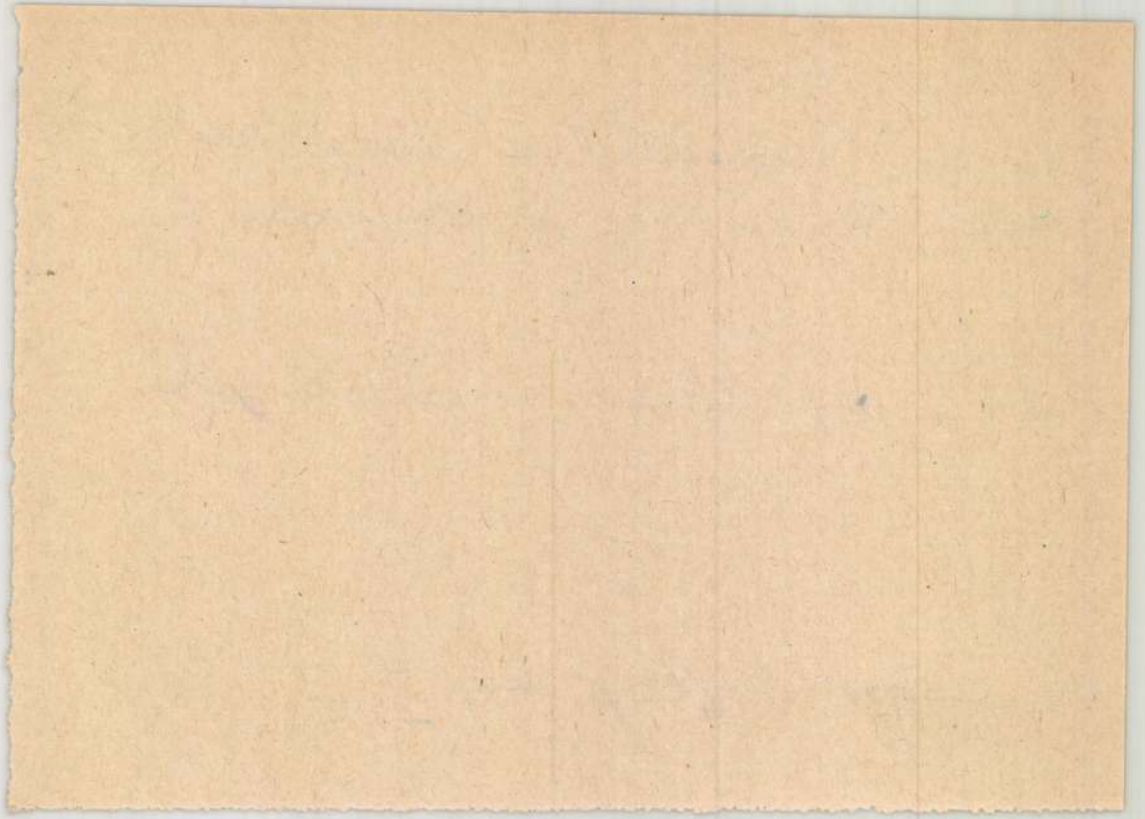

Mikus Sándor

Szobra a Nemzeti galériába került

Kádár házta: Új szerzemények a Múzeumokban

Napló 1971 III. 5

Mikus Sándor

„Fehvő nő" c. csobrának

fotója a 8. oldalon

Pestmegyei Hírlap 1969 augusztus 20

Mikus Sándor, szobrász

– volt a mestere Konzorcsik
Jánosnak a főiskolán.

Dr. Ujvári Béla: Művészportrék
Magyar Ifjúság, 1968. XI. 22. 15. l.

Mikus Sándor
szobrász

Kisplasztikai szerepelnek a
tárlaton ..

Borbély László: A Petró-gyüjtemény kiállitása.
Müvészet,1971.január - 30.lap

Mikus Sándor, szobrász

- műterméből egy fotó közölve

Krimi?

Magyar Ifjúság, 1969. VIII. 15. 3. l.

Mikus Sándor
nobrán.

Haját fonó nő. 1936 Bronz. 23,5 cm.
Budapest. Mgt. Repr.

A magyarországi mův. tört. II. Kép n. 791
Corvina 1970

Mikus Sándor

Született Sződ 1903. Tanulmányai: a bp-i Képzőművészeti Főiskolán Pátzay Pálnál. Tárlatai: Budapest 1932, 1937, 1941,; Velence 1960: Bpest 1961.

Sculptura Hungarica a mai nagyar szobrászat, Budapest, (c. n.) 1181.

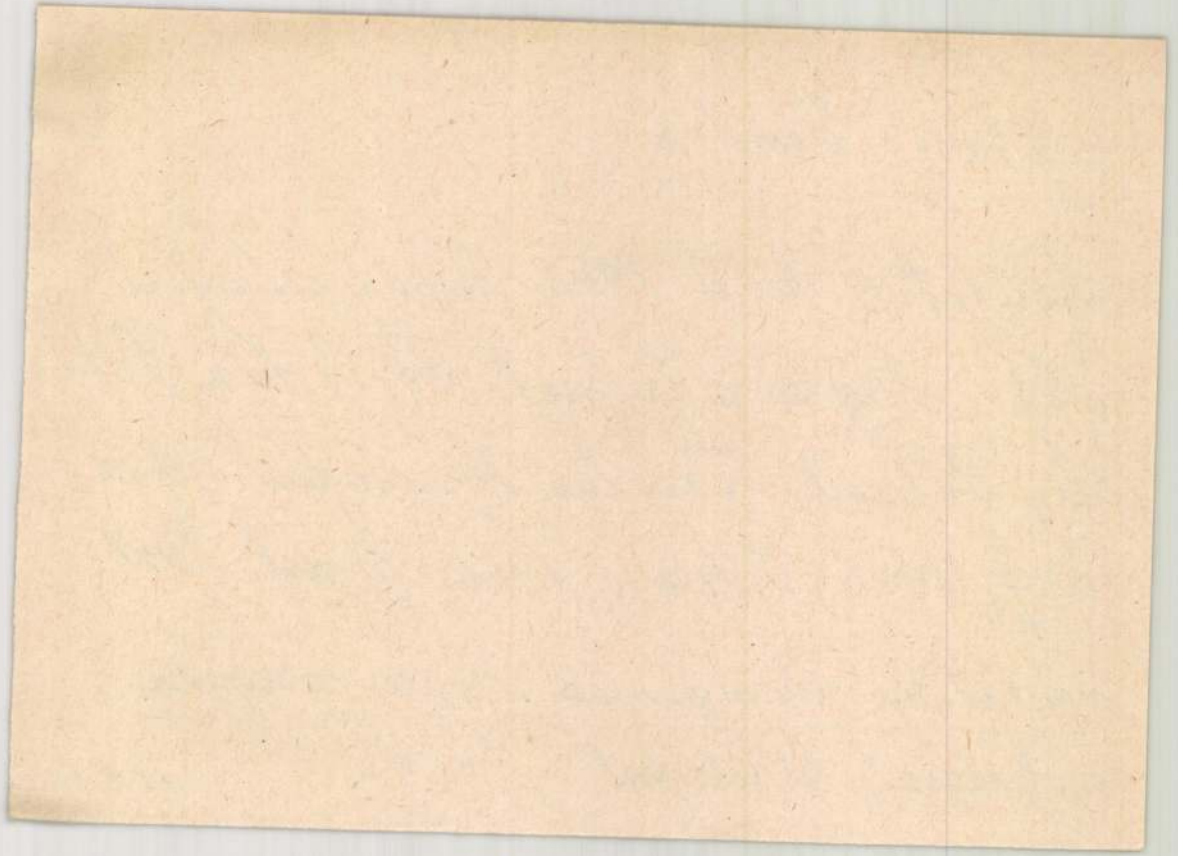

Mikus Sándor

Nő gyerekkel c. szobra /repró/
a lágymányosi bölcsődében áll

T. Riha hazgit: Újlakótelepeink
ékességei

Élet és Tudomány 1968 XI. 29

Mikus Sándor rozbrási

Kezeljel a VIII. ker. Népfront
Kiáhitásán

Kovolista Művészetért 1969 V.n.

Mikus Sándor

A szobri születésű Mikus Sándor Kossuth-díjas kiváló szobrászművész alkotása a váci Dunaparton: Korsós nő 1964. bronz akt (reprodukcióban)

Pestvidéki Hírlap 1968. dec. 1. 7. o. „Váci Szobrok"

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Mikus Sándor

Tanítványa Kovács Ferenc Munkácsy-díjas, kinek Női fej c. szobra Hácott a Rádiúton van felállítva.

Pestmegyei Hírlap 1968. dec. 21. 4. o. Stefaits: Háci szobrok

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Mikes Sándor, szobrász

Pécs városának készít Lenin-szobrot.

—: Új Lenin-szobrok 3.

EST! HIRLAP, Bp. 1969. szept. 12.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Mikus Sándor

nobrán

M.D.K

A Főiskolán Kampfl József tanára volt.

Horács Gyula: A vonal és forma...

Művészet, 1969. junius - 34 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Mikus Sándor
nobrász

M.D.V.

A Képzőművészeti Főiskolán Bencsik István mestere volt.

Kovács Gyula: Bencsik István nobrái.
Művészet, 1969. julius - 30 lap.

MDK

Miklós Sándor, szobrász

XVI. ker. részére felszabadulási emlékművet készít.

V. A.: Új szobrok történelmünk, irodalmunk nagyjairól 6.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 25.

MDK

Mikus Sándor festőművész

kiállítása.

-: Megnyílt a József városi képzőművészek című kiállítás 8.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 17.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Mikus Sándor

M.D.K

nobrán

Resit vett a tárlaton.

Bertalan: Negyedszárad képekben nobrokban

Vasvépe, 1969. szept. 28.

Mikus Sándor, nobrán

MDK

Pécs város részére Lenin-nobrot kérít.

–: Kulturális hírek 7.

Népszabadság, Bp. 1969. szept. 13.

Mikus Sándor

Tanítványa a budapesti Képzőmű-
vészeti Főiskolán Kovács Ferenc szobrász.

Fekete Márton: Prominent Hungarians,
Home and Abroad, München, 1966.

3341 172 A

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Mikus Sándor

Felszabadulási emlékművét a XVI.

kerületben (eml.)

ábrázják fel

V.A.: Új szabrok történelmünk,
irodalmunk nagyjairól

Négszabadság 1969 X 25

Mikus Sándor
Mohrán

M.D.K

Nem vett részt a tárlaton

O.Á. Biennale Pécsett.
Délmagyarország, 1969. okt 7

Mikus Sándor

Lenin nobrát a megyei párt-
bizottság előtt áhítjak fel Pérsen
(eml.) -

N.N.: Ly nobrok a megyében

Dunántuli: Napló 1969 VII. 25

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

Vecsési parlamenter emlékműve.

Márc 27-én nyílik a Tanácsköztársaság emlékét ...
Magyar Nemzet, 1959. márc. 22.

9 l.

Mikus Sándor

szobrász

cód

Kállai Ernő:

Őszinte beszámoló egy beszélgetésről.

Magyar Csillag.

1942. I. 48-p.

154

tett. Barnaalapú keretében hullámos, tört, piros indával.
Mérete 250×200 cm.
Kaspi-tó vidéke, XIX. század második fele.

SIRVÁN SZŐNYEG

Mikus Sándor

Szerepel a New York-i, párizsi, brüsszeli világkiállításokon. 1937 a Párizs-i Világkiállításon két aranyérmet nyer. 1930, 1958, 1960 a Velencei Biennalén állítják ki műveit:

Ki kicsoda? Élet rajzi lexikon / Fonó Györgyné, Kis Tamás / Bpest, 1969 1-617 P 369 P

Mikus Sándor

1961 legutóbbi önálló kiállítása
1949-a budapesti Képzőműcészeti
Főiskola tanára. Kisplasztikákat, érmeket, nagyobb szobrkompozíciókat egyaránt alkot.

Kikicsoda? Életrajzi lexikon. / Fonó Györgyné, Kis Tamás / Budapest, 1969.
1-6171 3691

Mikus Sándor

Műveit klasszikus mértéktartás, harmonikus kompozíció jellemzi. Kétszeres Kossuth díjas (1949, 1952), Kiváló művész (1959). Több művei: Megítlábas osszony.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon / Fonó György, Kis Tamás / Bpest, 1969. 1-617 l
369 l.

Mihus Sándor

Mosakodó (1936), Táncoló lányhák (1942), Szabadságharcos (1947), Parlamenter emlékmű (Vecsés 1958), Petőfi Ózd, Csepel 1949), Küzdelem (1955), Tanácsköztársasági emlékmű (Veszprém, 1959)

Ki hicsoda? Életrajzi lexikon (Fonó Györgyné, Kis Tamás) Gyesl, 1969. 1-617 l
369 l.

6

Mikus Gándor

Számoló kisleány (1959), Felszabadulási emlékmű (Székesfehérvár 1960), Kőmüves Kelemenné / Az Egry József u. isk. dombormüve (1959). Jurisics Miklós (Kőszeg 1963)

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon / Fonó György, Kis Tamás / Bpest, 1969 1-617 f
3691

Mikus Sándor szobrász

Csartos Gyula síremlékre (emi)

Bokány: Dekső mészkőmellszobra

a MÉMOSZ nékházba kerül

8 m-es bronzdombormüvet készít

fyőr vérzéke

N.N: Pilontás az alkotóműhelyekbe

Dunántuli Napló 1970 VII. 28

Mikus Sándor

Szerepel az alábbi tárlaton

Ridep Gábor: Művészetünk nagy
Lászaka az Ernst Múzeumban

Nagyszava 1969 IX. 30

Mikus Sándor

8 m-es bronzemlékművet készít Gör

800 éves fennállása emlékére (eml)

Magyar Nemzet 1970 VIII. 22. 4 old.

Miklós Sándor

Szabadi szerepelnek a Galéria új szerzeményei között.

Kádár Márta: Új szerzemények a műcsarnokban.

Kelet Magyarország, 1971. júl. 25.

Mikus Sándor

Lenin mellszobor 1969
(Pécs) gipsz 136 cm

Lenin alakja a magyar
szobrászatban

Mikus Sándor

265. sz. „Kórus", 1961, bronz, 400 cm, Csepel, Autógyár művelődési háza; reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

Mikus Sándor

cikk az 5. oldalon
neve emlétve

Vestmeppei Hírlap 1971 április 4

Mikus Sándor 1

Csortos Gyula siremlékét

Térsitette el - emlitve

- szobrászalmak Pestmegyei Hirlap 1970 augusztus 2
8. old.

Mikus Sándor

2

Bohányi Dezső mellszobrát

lészíti el - emlékoe

- Szoborálmok - Pestmegyei Hírlap 1970 augusztus 2
8. old.

Mikus Sándor 3

Nyolcméteres 33 alakos dombor-
művet leszít Győr részére I. István
emlékére

Pestmegyei Hírlap
1970 augusztus 2
8. old.

- Szobrászalnok -

Mikus Sándor

„Kukafacsaró lány" c.

vtobra emlitve

Pestmegyei Hírlap 1970 május 21

4. old.

Mikus Sándor

„Ruhafacsaré lány" c.
szobra említve a városligeti
szoborparkban

Pestmegyei Hírlap 1970 április 29
5. old.

Mikus Sándor
szobrán

Számoló kislány, 1946
Repr.

Magyar művtört. 10. 25. k.
Képrőmű v. kiad. 1971.

Mikus Sándor

kisplasztikus ként ismert fokról-fokra épitette fel nagyplasztikáit a „Kórus" harmoniájáig.

Aradi Nóra: A szocialista képzőmű-vészet története, Budapest, 1970.

2471

Mikus Sándor

Kerényi Jenő és Beck András közös dombormüve epikusan tárja fel a felszabadulás és ujjáépítés eseményét és eszmeiségét.

Aradi Nóra: A szocialista képzőmüvészet története, Budapest, 1970.

2471

Mikus Sándor

Beck András – Kerényi Jenő: 282. sz. „Dombormű a Sajtószékhár épületén." 1948-1950. kő, Bp. József hrt. Reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Bpest, 070.

Mikus Sándor

„Mozitlábas asszony" című szobra az egykorú szobrászat legjavának az erényeit szintézis igénnyel foglalja össze.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

2131

Mikus Sándor
szobrász

~ ról: D. Fehér Zsuzsa: M.S.
Bp. 1955.

Magyar műv. tört. 10. Irod.
képőműv. kiad. 1971.

Mikus Sándor
szobrán

/1903/

Számoló kislány /1946/

Közteri alkotásai

Magyar művtört. 10. 35.

Képőmű v. kiad. 1971.

Mikus Sándor

"Olyan összevetés, ... mint ... Kerényi, Mikus, Cremer, Makrisz szoborcsoportjaié, nem is történhet külső formai, stiláris közelítéssel, hanem csakis a belső forma, a rendező elv analóg vagy eltérő volta alapján" - mondja Aradi Nórának az opponensi véleményekre adott válasza.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet történetete c.doktori értekezésének vi tája. - Művtört.Ért.1971. 1.sz. 47-59.l.

57. l.

Mikus Sándor

több művét és politikai-morgalmi múltját
említi opponensi véleményében Pogány Ö. Gábor.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet történet c. doktori értekezésének vitá ja. - Művtört.Ért. 1971. 1.sz. 47-59. l.

53.l.

Mikes Sándor

egy
művét ajándékozta a szegedi Móra Ferenc múzeumnak.

Szelesi Zoltán: Vulgyessy Ferenc képei és a szegedi
műgyűjtés útja.- Művtört.Ért. 1971.1.sz.23-30.l.
30. l.

MDK

Mikus Sándor

Dalosok, br.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. pótlás. Mucs. 1962.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Gabriella, gp.

Zrinyi Ilona, terr.

József Attila, "

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Kötélugró leányka, br. repr.

Fésülködő nő, br. repr.

M.S. gyűjt.kiáll. Műcs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Akt, gp. repr.

Küzdelem, br. repr.

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Etus, terr. repr.

Strandoló család, br. repr.

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Harisnyát huzó lány, br. repr.

Anyaság, kő, repr.

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Női fej /Kata/, br. repr.

Mezitlábas nő, " "

M.N. gyűjt.kiáll. Műcs. 1961.

MDK

Nikus Sándor szobrász

Anyám szemüveggel, terr. repr.

Mosakodó, br. repr.

M.N. gyűjt.kiáll. Műcs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Szemüveges portré, gp.

Jutka, gp.

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szpbrász

Számláló kislány, br. repr.

Táncoló leánykák, br. repr.

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Nővérek, gipsz relief, repr.

Vecsési parlamenterr, br. repr.

M.S. gyüjt.kiáll. Múcs. 1961.

MDK

Mikus Sándor

Leány könyvvel, br.

Munkás könyvvel, br.

Gitáros férfi, br. repr.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. Mücs. 1962. 29.1.

M.D.K.

Mikus Sándor, grafikus

nevét említi a könyv "Szépművészet" c. fejezetének szerzője /Németh Lajos/, mint aki a második világháború után is követte Pátzay Pál és Ferenczy Béni vel együtt a klasszikus és lírai irányzatot.

Hongrie 66. Bp. 1966. Szerk.: Gárdos, Miklós

Ed.: Pannónia, 189. old.

MDK

Mikus Sándor - Kerényi Jenő

Harcos béke I. br.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Mikus Sándor

Kigyó-ölő, br.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

M.D.K.

Mikus Sándor

"A kiállitó szobrászok" cimmel csoportképet közöl a lap a Corvin Aruházban rendezett kiállitáson szereplő müvészekről.

Film Színházy Irodalom, Bp. 1942. május 22-28. V. évf. 21. sz.

MDK

Mikus Sándor

repr.:

Partizán-emlékmüterv

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

sámánkodás, a halottlátás
hatáskörébe tartozik-e, s
utaltam arra, hogy nem kel
feltétlenül bomlott elméjü
szegi is /Sny p. 241/:"A s
ségével, hanem valamilyen
szuggesztiv előadásmód, fe
a többiek közül: igy vagy
Azok a jószándéku és beesü
mánokról szóló tudósitások
felelő elmekórtani képesit
s igy az általuk közölt ad
használhatósága sok esetbe
emlitem, hogy Diószegi erre
össze egy származik egy or
- Se p. 4o. -, a többiek m
ségekről is tudósitanak, m

Mikus Sándor szobrász

N.D.K.

Műve a MNG gyűjteményébe került

Olavasó lány

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965. 165. l.

M.D.K.

Mikus Sándor

Kiállitás müveiböl Tata, 1963.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A MNG az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp1965.

165. l.

MDK.

Mikus Sándor

Rózsa Ferenc emlékkutjáról

Népszabadság 1966 ápr.26.

MDK.

Mikus Sándor

Kiállítási híradás

Magyar Nemzet 1966 már. 23.

MDK.

Mikus Sándor

K.állítási híradás

Magyar Nem zet 1966 már.23.

Mikus Sándor

Szobrot készít a miskolci Kilián lakótelepre.

Magyar Nemzet 1965. jan. 5.

Mikus Sándor

Rózsa Ferenc nobrát díszkúttal állítják fel a Rózsa F utca és Jósika utca sarkán.

Magyar Nemzet 1966. jul. 13.

Mikus Sándor

Felállítatták Rózsa Ferenc-szobrát.

Népszava 1966. jul. 13.

Mikus Sándor

† Corvin Ármin állandó képzőművészeti tárlatának negyedik bemutatóján szerepelt.

N. Ú. 1942. VII. 3.

Mikus Sándor

MDK

Anya gyermekkel, fehér fém

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Mikus Sándor

MDK

Női fej, bronz

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Mikus Sándor MDK

Törülköző nő, bronz

Mücsarnok 194o Tavaszi tárlat

MDK

Mikus Sándor MDK

Merengő asszony, gipsz

Mücsarnok 1940 A magyar müvészetért c.kiáll.

Mikus Sándor
szobrász

A Nemzeti Szalonban egy „festő" és hat szobrász közös munkája be művei.

N. U. 1942. V. 17

Mikus Sándor
kabrák

A Corvin Áruház állandó képzőművészeti bemutatóján szerepel.

N. U. 1942. V. 17

Ihikus Sándor

Kiállit az "Alkotás Müvészház" második csoportkiállitásán

Magyar Nemzet 1942.XII.16.

M.D.K.

Mikus Sándor

"Uj képzőművészeti szalon nyilt meg a Belvárosban" cimmel ir a lap a "Belvárosi Művészeti Szalon" megalakulásáról. Az itt rendezett kiállitáson szerepelnek a müvész munkái.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. aug. 13-19.
VI. évf. 33. sz.

Mikus Sándor MDK

Szenes legény, bronz

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállítás
A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Öreganyám, terr.

Férfifej, fa

Anyám szemüveggel, terr.

M.S. gyüjt. kiáll. Mlon. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Szekszárdi kórház dombormüve I. gp.

" " II. "

M.S. gyüjt. Kiáll. Máj. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Tiz éves felszabadulás, gipsz

Nővérek, gp.

Kőmives Kelemen, bt.
M.S. gyüjt. kiáll. Műcs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Felszabadulási emlékmü, gp.

Pihenő aratók I. terr.

" II. "

M.S. gyüjt. kiáll. Mües. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Anyaság, br.

Wagner, gp.

Dalosok, br.
M.S. gyüjt. kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor ezpbrász

Zászlós fiu, br.

Táncoló lánykák, br.

Számláló kislány, br.

N.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Lenin, br.

Veszprémi ... emlékmü, br.

Vecsési parlamenter, br.

M.N. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Sztalin, alum.

Küzdelem, al.

Anya gyermekkel, labdával, br.

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szpbrász

Mosakodó, br.

Küzdelem, "

Akt, gipsz

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikos Sándor szobrász

Ülő asszony, kő

Anyaság, "

Fésülködő, gp.

M.S. gy.kiáll. Mdcs. 1961.

MDK

Mikos Sándor szobrász

Dalosok, br.

Támaszkodó nő, gupsz

Merengő munkásasszony, gipsz

M.S. gy.kiáll. Műcs. 1961.

MDK

Mikos Sándor szobrász

Felszabadulás, br.

Munkás könyvvel, br.

Gitáros férfi, br.

M.S. gy.kiáll. Műcs. 1961.

MDK

Mikos Sándor szobrász

Glinka, ~~ex~~.gipsz

Wagner, gipsz

M.S. gy.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Anya gyermekekkel labdával, br.

Kötélugró lányka, br.

Kigyós férfi, br.

M.N. gyűjt.kiáll. Műcs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Futbalisták, gipsz

Anyaság, br.

Fésülködő nő, br.

M.S. gyűjt.kiáll. Műcs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Három táncoló, br.

Zászlós fiu, br

Vivó, br.

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Strandoló család, br.

Számláló kislány, br.

Csortos Gyula, br.

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Táncoló lánykák, br.

Női akt, br.

Nő pegazussal, br.

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Nikus Sándor osobrász

Amazon, br.

Loth felesége, br.

Szeneslegény, br.

N.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

[illegible] bánder szobrász

Mosakodó, br.

Ülő asszony, br.

Harisnyát huzó lány, br.

[illegible] gyűjt.kiáll. [illegible] 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Ülő férfi, br.

Tükörbenéző lány, br.

Lábát törlő, br.

M.S. gyűjt.kiáll. Műcs. 1951.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Mezitlábas nő, br.

Hajat fonó lány, br.

Ülő fiu, br.

M.S. gyüjt.kiáll. Műcs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Leányakt, br.

Merengő munkásasszony, br.

Tüskehuzó lány, br.

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikus Sándor szobrász

Kőmives Kelemen, br.relief, cimlapkép

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

MDK

Mikos Sándor szobrász

Gordonkás, br.

Nő könyvvel, br.

Lány könyvvel, br.

M.S. gy.kiáll. Műcs. 1961.

Mikus Sándor, szobrász

27 szobrát s' 9 plakettjét mutatják be a Parnassos Teremben megnyílt tárlaton.

— : Magyar Képzőművészeti Kiállítás Athénben 8

NÉPSZABADSÁG

Kp. 1966. okt. 21. [Vissléki]

Mikus Sándor, szobrász

MDK

Kígyó ellen küzdő ifjút ábrázol az a jelképes bronzszobor, amely fölakja a diszkútnak.

— : Új diszkút Rózsa Ferenc emlékére

9

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. nov. 23.

MŰK

Mikus Sándor szobrász

Leányfej, br.

Női fej, br.

Etus, terr.

M.S. gyüjt.kiáll. Mücs. 1961.

Mikus Sándor, szobrász M.D.K.

Szárados-uti otthonából körül a lap egy felvételt, melyen a művész divány sarkában ülve, könyvet tartva, látható.

BUDAPEST, Bp. 1967. V. évf. 1. sz. 9. old.

M.D.K.

Mikus Sándor szobrász

Müve a kiállitáson

Csap Erzsébet: Magyar szobrászat a XIX-XX században

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

18

Mikus Sándor szobrász

M.D.K.

Művével gyarapodott a Galéria állománya

Fésülködő

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A M. Nemzeti Galéria az 1957-58-as évben. 198.1.
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Mikus Sándor

nefrász

Pogány Ö. G. A III.

M. Képzőmű Kiáll.

plasztikai anyaga.

Szabad Művészet

1953. 22, 23.

(Keppel.)

26. l.

Mikus Sándor

wód

Képzőművészetünk
tíz éve. Múlsarnok.
Bp. 1955. (Képpel.)

Mikus Sándor nobrán

Kórus (1961) emlitve

Kritika, 1965, 4n., 15o.

~~Ferencz Béni 64.l.~~ kép
~~Grandtner Jenő~~
~~Grandtner Jenő 65.l.~~
Mikus Sándor 63.l. kép

Beck A: Gondolatok a kisplasztikáról és a nagplasztikáról. SzM. 1954.

Mikus Sándor

Cikke:

Emlékezés Vera Muhinára. SzM. 1953. 245-47. l.

NDK

Mikus Sándor

alanti szobrász tanára volt

Cs.Kovács László szobr.kiáll. Kulturális Kapcs.

Int. 1967. jan.

MDK

Szabó Iván szobrász

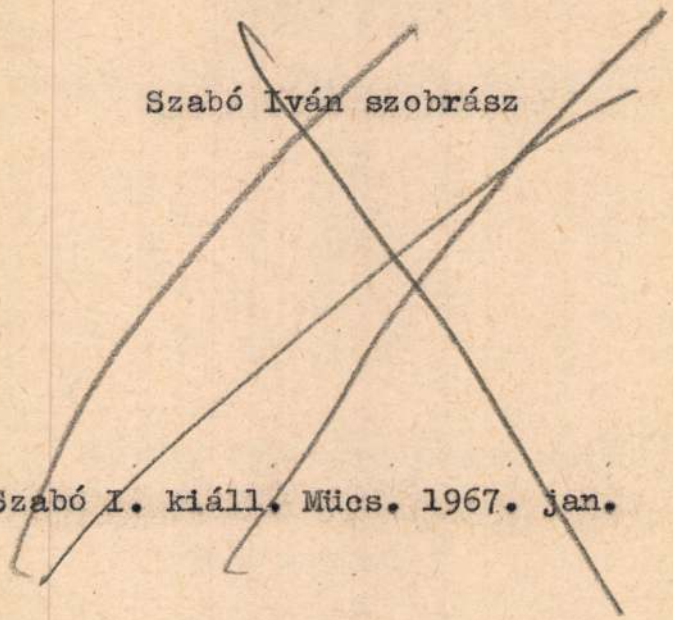

Szabó I. kiáll. Mücs. 1967. jan.

Mikus Sándor

Kata 22 éves bronz öntvény

Pécs (Janus Pannonius Muz) Modern magyar képtár Forgács Hana Erzsébet emlékgyűjtemény (A Muz fizetei 6.)

Ismertető: Homváry Ferenc

Sollész Albert:

Sarospatak	pasztell
Sóstohegyi táj	"
Sóstói erdő	akvarell
Szenágyújtér	pasztell
Tanulmány fej	rajz
Tanulmány fej	"

Szabolcs Szatmár megyei
Kiáll 1959
Katalógus

Mikus Sándor

a kiállítás bíráló bizottságának tagja volt.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

6.l.

Mikus Sándor

Szobrászmüvész. Kiállitása a Mücsarnokban
1961. nov. - dec.
Plakáton a kiemelt mütárgy 84x58

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965. 38.1.

Mikus Sándor 1

(1903) Anya gyermekkel, 1959, bronz, 180cm
Lágymányosi lakótelep, bölcsőde,
Szovjet parlamenter emlékmű, 1949, bronz,
220cm, XVIII. Vöröshadsereg utja,
Kőműves Kelemen balladája, 1958, dombor-
mű, bronz, 275 x 205 cm; Kálvária tér 21.-

Felszabadult Budapest művészete
Budapest, 1960. Kiállítás. 22 l
Katalógus.

Mihus Sándor

Kigyós nő, 1957, bronz, 220 cm, Ilgsoki utcai gyógyszertári decentrum,

Számoló hisleány, 1958, bronz, 160 cm.

Budafok, Dózsa György tér,,

Lenin, 1960, gipsz, 200 cm.

A felszabadult Budapest művészete.

Budapest, 1960. kiállítás 22 l katalógus.

M.D.K.

Mikus Sándor, szobrász

nevét (Kerényi, Tar, Somogyi és Pátrayéval együk) azok körök enditi a cikkiró, a sajtót elárasztó sok üres grafika elleni hiroranásában, akik még egyetlen rajzukat sem publikálták.

Szij Rezső: Héthöznapi grafikáinkról

ALFÖLD, Debrecen, 1966. 12.sz. XVII. evf. 77. old.

M.D.K.

Mihus Sándor
szobrász

A művész novemdéke volt
Samu Katalin

Solymár István: Samu Katalin kiállítása
Művészet, 1966. november – 45 kap

MDK

Mikus Sándor

Női akt, br.

20.sz.i művek bp.i műgyűjteményekből. N.Gal.

1963. jul.

MDK.

Mikus Sándor

Riport

Budapest 1967 jan.p.9.

MDK

Mikus Sándor

Twist, br., repr.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1964. máj.

Mikus Sándor

„Zrínyi Honája" díszíti
a Magyar Nemzeti Múzeum
Tíz évszázad c. kiállításának
bejárati helyiségét.

Magyar Nemzet, 1967. VI. 1.

Mikus Sándor

új kompozícióját a Kacsóh Pongrác úti lakótelepen állítják fel.

Magyar Nemzet, 1967. II. 11. 4.

Mikus Sándor

Szerepel a XX. sz. fest. és szobr. c. kiállításon Szegeden

Izer Mihály: A XX. sz. magy. fest. és szobrászata c. kiáll. Szegeden

Tiszatáj 1966 VI. n. 503 old.

Mikus Sándor

Kezdet a Szegedi Nyár. Tárlatot

Pogány Ö. gábor: Nyár. Tárlat Szegeden

Tiszatáj 1965 XI. n. 858 old.

Mihus Sándor
szobrász

M.D.

A Szegedi Pantheon ban felállítandó Derkovits bicskt is a mester alkotása.

Pogány K. Gábor: Mihus Sándor ujabb művei
Művészet, 1968; aug. — 23 kap.

Mikus Sándor
Nobrási

M.DK

Idén befejezett kiszolva Csortos
gyulát idéni, pészkie vörös mar-
vartyba a mester maga faragta.

Pogány Ö. Gábor: Mikus Sándor nyáb-művei
Művészet, 1968. aug - 23 lap.

Mihus Sándor
szobrász

M.D.K.

A művész tölbuzgóve bronzba
vési műveit, kevés szobra készül
közbe. Ilyen a „Pihenő nő" je az
Orvostovább képző Intézet kertjében.

Pogány Ö. Gábor: Mihus Sándor ujabb művei
Művészet, 1968. aug - 23 lap.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.

A hőszegi vár bejáratánál van elhelyezve Jurisich Miklós szobra. Az egyik miskolci lakótelepen áll a „Fiatalok" c. kompozíciója.

Pogány Ö. Gábor: Mikus Sándor nyább-művei
Művészet, 1968. aug — 23 lap

Mikus Sándor

szobrász

M.D.

Művészetünk igen karakteres egyénisegének majd négy évtizede szerepelnek művei a kiállításokon.

Pogány V. Gábor: Mikus Sándor nyabb művei
Művészet, 1968. aug. — 23 lap

Mikus Sándor

szobrász

M.D.K.

Fiatalok; Miskolci lakóteleg
Jurisich Miklós szobra a
hőszegi vár bejárata előtt
Kútterek

repro.

Pogány G. Gábor: Mikus Sándor újabb művei
Művészet, 1968. augusztus – 23 lap.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K

A „Kertészlány" lakonikus
kompozíció, a „Danida"
borsos lányt ábrázol

Pogány Ö. Gábor: Mikus Sándor újabb művei
Művészet, 1968. aug. – 23 lap

Mikus Sándor
szobrász

M.D.

A „Julia szép leány" című
műve parafrázisa a
„Fésülködőnek".

Pogány Ö. Gábor: Mikus Sándor ujabb-művei
Művészet, 1968. aug. – 23 lap

Mikus Sándor
szobrász

M D 1

A „Kötélugró lányka"-t a
Korányi szanatorium sétá-
nyán helyezik el.

Pozgány Ó. Gábor: Mikus Sándor ujabb művei
Művészet, 1968. aug. – 23 lap.

M.D.K

Mikus Sándor

szobrász

A „Fésülködő" című mű
Kalocsa egyik parkjának
része, az „Anya" az Apáthy
István gyermekkorhát hertje
ben van.

Pagány Ö. Gábor: Mikus Sándor újabb művei
Művészet, 1968. aug. — 23 lap.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

Közismert kisplasztikáját tovább fejlesztette, megnagyobbítva. Ilyen a „Szaundó kislány" is a „Kigyós nő" című műve is.

Pogány Ö. Gábor: Mikus Sándor újabb művei
Művészet, 1968. aug. – 23 lap.

Mikus Sándor
szobrász

M D.4

„Ennya gyemiekvel" amiű szo-
borkompozícióját állította ki
az október forradalom 50. év-
fordulója alkalmából.

Soós Klára: 50 év a nagy október utján
Művészet, 1968. augusztus – 40 lap

Mikus Sándor

kiállított művei:

Kötélugró lány, bronz, 70 cm.
Térülhódító nő, -"- , 45 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

19. l.

M.D.K.

Mikus Sándor szobrász

Számoló kislány,

Aradi Nóra: Képzőművészet és közönség, Bp. 1961.

67.1.

Mikus Sándor

„Fejülköldő nő", 1940. Bronz, 23.5 cm, a Magyar Nemzeti Galériában őrzött művét közli

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről

Budapest, 1964 96-97 l kőjött

Mikus Sándor

Szerepel az állami kép. mův. vásárlások kiállítása

Nyvári Béla: Az állami kép. mův. vásárlások kiállítása

Nagyar / Finság 1966 VIII. 27

MDK

Mikus Sándor

Derkovits szobráról

Délmagyarország 1968 márc.19.

Budapest, 19

M.D.K.

Mikus Sándor, szobrász

1961-ben készült „Kórus" művé-
nek „zárt rendje ... új szocialista
tartalmat ... hőről ..."

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp. 1968. Magvető, 336. old.

Mikus Sándor

Ján coló lányok 1959. Grouz, 170 cm. J.n. Vár-palota.

Twistelők 1962. Grouz, 28 cm. J.: Mikus S. R. mův. tul.

Ülő nő, 1949. Kő, 85 cm. J.n. M.N.G. Ltn.: 64.51-N.

Ján coló lány 1963. Grouz, 103 cm. J.n. Veupren.

Szárados uti művészlelep Ziállítása.
Katalógust összeáll. Csap Erzsébet,
Elischer Brigitta Bp. 1965.

51.

M.D.K.

Mikus Sándor, szobrász

„1961-ben alkotott „Kórus"-a a síkban-térben ritmikusan elhelyezett ... szigorú puritánsággal mintázott három férfielakot foglal magában." ... A szobarcsoport a Csepel Autógyár Művelődési Házában van elhelyezve.

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp.1968. Magvető, 274. old.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.4.

Részt vett a biennalen...

Vayer Lajos: Az idei velencei biennale...
Művészet, 1966. november - 15 lap.

MDK.

Mikus Sándor

Háromfigurás bronzkompozició

Müvészet 1964 szept.p.2.

.

Mikus Sándor

Szobormüve, az Ernst-Múzeum jub. kiállításán.

N.U.932.V.31.

Library Stanford

Mikus Sándor

Két terrakotta-fejjel szerepel a római ösztöndijas művészek kiállitásán.

N.U. 931.V.24.

Mikus Sándor

Alkotásával részt vett a római Magyar Intézet első kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

P.N.931.V.24.

Mikus Sándor MDK

Női akt, bronz

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Mikus Sándor MDK

Harisnyát huzó nő, bronz

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

M.D.K.

Mikus Sándor

"Rippl-Rónai Emlékünnepély cimmel a müvészről elnevezett Társaság céljairól ir a lap és a müvészt a megalakult Társaság elnökségének tagjául választotta.

Szinház, Bp. 1945. dec. 5-11. I. évf.17.sz. 24. lap

M.D.K.

Mikus Sándor szobrász

Művei a kiállításon

Pernecky Géza: Magyar szobrászat 1920-1945

Kiállítás Székesfehérvárott

Magyar Nemzet 1966. márc. 25. 4.l.

Miklos Bánáti Szobrász

M.D.K.

Mikus Sándor szobrász

Fésülködő nő c. szobrát Kalocsán a városi parkban állitották fel

Napló

Magyar Nemzet 1966. márc. 9. 4.l.

Mikus Sándor szobrász

Fésülködő nő c. szobrát Kalocsán a városi

parkban állitották fel

Napló

9. 4.1.

MDK

Mikus Sándor

Felszabadulás, br.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mics. 1957.

gráfia

ndon. Apontamentos sobre os trabalhos
s pela Commissao de Linhas Telegráfi-
tégicas de Mato Grosso ao Amazonas sob
o do Coronel. C.M. da Silva Rondon de
.5. Rio de Janeiro.

nerforschung in Brasilien. Sociologus,
Ss. 69-73. Berlin.

ografia critica da etnologia brasi-
Paulo.

kuara vocabulary. Acta Ethnographi-
X/1-2. Ss. 89-117. Budapest.

ende Forschungsaufgaben in Nordwest-
o /Serra do Norte/. Akten des 34.

A

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA ÖNT A

MAGYAR SZOBRÁSZAT A XIX. ÉS XX. SZÁZADBAN

KIÁLLÍTÁS

1958. JÚNIUS 7-ÉN, SZOMBATON 12 ÓRAKOR TÖRTÉNŐ

MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

MIKUS SÁNDOR

KÉTSZERES KOSSUTH-DÍJAS,
A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG ÉRDEMES MŰVÉSZE

FK. POGÁNY Ö. GÁBOR 4483 M MINŐSÉGI NY. FV. DRASCHITZ R.

Mikus Sándor

Szerepelt a Századosúti Művéntelep kiállításán a N. Galériában

Vigilia, 1965, 4 n., 244 old.

A

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA ÖNT A

MAGYAR SZOBRÁSZAT A XIX. ÉS XX. SZÁZADBAN KIÁLLÍTÁS

1958. JÚNIUS 7-ÉN, SZOMBATON 12 ÓRAKOR TÖRTÉNŐ

MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MONDJA:

MIKUS SÁNDOR

KÉTSZERES KOSSUTH-DÍJAS,
A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG ÉRDEMES MŰVÉSZE

FK. POGÁNY Ö. GÁBOR 4483 M MINŐSÉGI NY. FV. DRASCHITZ R.

MDK

Mikus Sándor

Kislány

M.grafika 11 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan. 14 l.

MDK

Mikus Sándor

Arckép

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan. 14 l.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

FAE: Képzőművészek a bányáról... Szab.Nép, 1948. nov. 23. 6 l.

MDK

Mikus Sándor

Leányfej, terr.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept.
12 l.

MDK

Mikus Sándor

Szemüveges néni, terr.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.
17 l.

Mikus Sándor

Szobrám

vértes á 10.000 frtos Kossuth-

kis díjban

Magyar Közlöny

1949. 56-57. s.

az ország egyes részei
szakadásával, mely már
nem lesznek előreláthat
kálatok céljaira kiutal
pénzmaradványok állana
zottság rendelkezésére.

Budapest, 1

A minisz

minis

A Müemlékek tek. Ország

Mikus Sándor

l.

Rabad Mürvenet

1948. 2,46. l.

A kölni Schnütgen-gyüjteményből Simor primás vásárolta 1884. — Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházművészeti Lap, V., 1884., 363. l.

MAGYAR SZOBRÁSZ, 1480 körül

Szent János-tál (173. kép)

Fa, átm. 32 cm.

A garamszentbenedeki plébánia templomból. Divald: Csúcsíveskori szárnyasoltárok Bars és Túróc vármegyében. A M. Mérnök- és Építész-Egylet Közl., XLV., 1911., 539—540. l. (Képe 538. l.) — Divald: Magyarország csúcsíveskori szárnyasoltárai. II. füzet. Bp. 1911., 40. l. (Képe 39. l.) — Haiczl Kálmán: A garamszentbenedeki apátság története. Bp. 1913., 144. l. (Képe melléklleten.) — Gerevich PA, 218. l.

MAGYAR SZOBRÁSZ, 1500 körül

Szent Anna harmadmagával

Polikrom fa, 40 cm.

Az Ipolyi-gyüjteményből.

Gerevich PA, 218. l. (Képe 218. l.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 12. szám. — Gerevich IPGY, 89. l. — A Műgyüjtő, V., 1931., 4. l. (Kép.)

NÉMET SZOBRÁSZ, 1500 körül

Szent püspök könyvvel

Laposan faragva, fa, mag. 111 cm.

Mikus Sándor

"Leány-fej" c. szobormüve a Munkácsy-céh kiáll.-án.

P.H.935.III.31.

Mikus Sándor

"Leányfej" c. műve a Munkácsy-céh kiáll.án.

Ujság, 935. III. 30.

Juhus Sándor

Szerepelt a Tamás Galéria márciusi kiállításán.

BH. 1938. X. 9.

Mikus Sándor, szobrász MDh

Rént ven a Marx-Engels nalozpá-
lyázaton.

— : Emlékművek 2

ESTI HIRLAP, bp. 1966. febr. 1.

Milus Sándor, szobrász MDK

A Rózsa ferenc emlékhút alkotója.

– :lej szobrok 2.

ESTI HIRLAP

Sp. 1966. jan. 4.

M.D.K.

Mikus Sándor

Pátzay Pál és Ispánki József szobrászmüvészek nevét emliti Dalos László: "Három nap opera" c. beszámolójában és kiemeli a müvészek által készitett szobrokat, amelyek Glinka, Wagner, Verdi, Gounod, Monteverdi és Richard Strauss müvészeket ábrázolják. A szobrokat az Opera erkélyén helyezik el.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. január 28.
X. évf. 4. sz. 2-5. lap

Mikus Sándor

Szerepel az Ernst-muzeum csoportkiál .-án.

Reggeli Ujság, 932.V.9.

Mikus Sándor

Szoborfejei, az Ernst-muzeum csoportkiáll.-án.

B.H.932.V.8.

Mikus Sándor

Szerepelt a Tamás Galéria száradik kiállí-
tásán.

PH. 1938. X. 13.

Mikus Sándor

szobrász

MIKUS SÁNDOR Kossuth-díjas szobrászművész a díjosztás előtt két nappal félénken bekopogott a kultuszminisztérium illetékes ügyosztályára és szívszorongva érdeklődött, hogy onnan küldték-e a sürgönyt, melyben értesítik a kitüntetésről. A megnyugtató válasz után megkönnyebbülten mosolygott. A Százados-úti művésztelepen ugyanis szokás, hogy egymás megtréfálására különböző szövegű sürgönyöket küldenek. Legutóbb az egyik szobrászt egy hollywoodi studió nevében filmfőszerepre kérték fel.

Világ 1949. márc. 17

Nagytekintetü

Müemlékek O

A gödöllő

övező kökorlát hely

ragó költségvetés ö

tett rajzot tisztelet

Midőn reám

Mikus Sándor

l.

Szabad Művészet

1949. 2-3. n.

111. l.

ájus hó 27-n.

számv. igazgató.

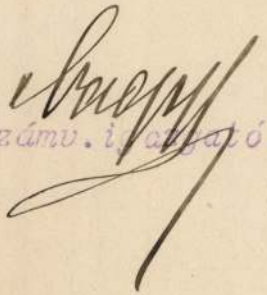

Mikus Sándor

Kossuth-díjas szobrászművész, az Iparművészeti Tanács Finomkerámiai Szakbizottságának tagja 60-ik születésnapja alkalmából Munka-érdemrendet kapott.

Ipari Művészet, 1963. 4. sz., 104. l.

Mikus Sándor

l. Szabad Művészet

1950. 77. l.

VII/15.

Budapest – Szombathely

Genthon 1/2 napidy 6.–

" vasuti költség

Genthon: Bpesttől Győr

Győrre (II. ont. 7.50

Győr Szombathely

II. o 3.90

17.40

Cél: A szombathelyi műemlékek, a jáki, velemeri és kőszegi templomok középkori freskóinak tanulmányozása, a soproni és győri freskórestaurálások felülvizsgálása.

Mikus Sándor

nobrán

A kultuszminisztérium és az Egyesült Izzó rt. ösztöndíjaival egy évig Romában tanult. Ujpesti lakos volt.

Ugro 463. l.

emlékek.

SZ.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

Anjou-cimer.

Mikus Sándor

és Vaszilicv

orosz nebrán

kiszíti az alábbi

emlékművet, melyet

Vecsésen állítottak

fel

és 1948. dec. 29-én

leplezuek le

Szabad Művészet

1948. 397 l. (A

két szovjet parla-

menter emlékművé.)

Fa, olaj, 33×22 cm.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Ú
Magyar Sion, VII., 1876., 115. l. (Rubens.) —
Maszlaghy II., 313. szám.

PETTENKOFEN, AUGUST VON (osztrák festő, 1822—1889)

Istálló

Fa, olaj, 13×18 cm
Gróf Keglevich István gyüjteményének bécs árverésén Simor prímás vásárolta.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Ú
Magyar Sion, XVI., 1885., 850 l. — Masz laghy II., 290. szám. — Gerevich: A prímás képtár külföldi mesterei. Vasárnapi Újság 1916., 825. l. — Lepold—Homor 97 l. — Gerevich PA, 250. l. — Décsei: Könyv ismertetés. MM, V., 1929., 173. l.

POLLAK, JAN (német festő, meghalt 1519)

Szent Julietta vértanúsága (156. kép)

Fa, tempera, 120×107 cm.
Ró: Az esztergomi hercegprímási képtá Magyar Korona, III., 1879., 19. szám. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Ú Magyar Sion, XVI., 1885., 674. l. (Wol gemut.) — Maszlaghy II., 42. szám (Wolge mut.) — Lepold—Homor 97. l. — Gerevic PA, 244. l. (Meister des Hausbuchs) — Le pold—Lippay 56. (Wolgemut.)

RAFFALT, IGNAZ (osztrák festő, 1806—185

A *Vág völgye.*

Fa, olaj, 47×68 cm.
Jelezve lent balra: Raffalt 1853.
Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki ké tár. Esztergom, II., 1875., 44. szám.

Mikus ~~Gyorgy~~ Sander

Nobrász

Pátray Pál unterweben
dolgozott. Ernstriel
kiállitott.

1930 ban található volt:
X. Villám utca 26

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

Ék Sándorról készített műve.

D. Fehér Lőrinc: Gondolatok másfél évtized magyar képzőművészetéről
Művészet, 1960. augusztus. — 10 lap.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

Leányfiguráiról.

D. Fehér Zsuzsa: Gondolatok másfél évtized magyar képzőmű
Művészet, 1960. augusztus. – 14 lap

vesztéről

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K.

A számláló Jutka
(repro)

Művészet, 1960. augusztus. — 14 lap.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K

Zászlós ifjuja és
Számoló kerlány

D. Fehér Zsuzsa: Gondolatok másfél évtized magyar képzőművészetéről.
Művészet, 1960. augusztus. – 13 lap.

Mikus Sándor

Szobrász

MDK

"Kiváló művész" címet kapta.

"

Kitüntetések. – 36 lap

Művészet, 1960. augusztus.

Mikus Sándor, szobrász MDL

Számoló Kislány c. szobrát Budapeszt helyezik el.

-: Felállítják Derkovits Gyula mellszobrát a városligeti művészétányon

6. l

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 23.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

"Felszabadulás" c. alkotásával a

II. dijat nyerte.

"Megnyilt az V. Magyar Képzőművészeti kiállitás."
Népszava.1954 dec.18.án. "Magyar Nemzet"1954.XII.1(
5.l.

MDK

Mikus Sándor, szobrász.

Mosakodó nö, bronz.

Corvin Áruház IV. képzőművészeti kiállítója. 1911.
Kat.

MDK

Mikus Sándor

Szinyei Társ. dij 1933

17. Tsv.Szal. dijnyertesseinek névsora.
M.Szal. 1942. jun.

MDK

Mikus Sándor

Szinyei Társ. dij, 1933

N.Szal. Tav.Szal.kiáll. 1934.

Mikus Sándor

Hétfői Hírek 1958. aug. 4.

II. évf. 31-s.

...arra, hogy Mikus Sándor

Kossuth-díjas szobrászművész a Veszprém megyei Ábrahám-hegyen levő villáját felajánlotta községi általános isk[illegible] céljaira.

M. D.

MIKUS Sándor szobrász

„Körnüves Kelemen" dombormű
Táncoló kislányok
Küzdelem
Anyaság
(Kiállítva: Velence Biennale 1960)

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 109. sz. 9. e.
(d.) Derkovits-kiállítás Velencében

Mikus Sándor nolván H.D.K.

emlékműveket és kisbronzokat készi-
tett.

Kampis, hagy. műv. Bp. 1960 550.

MDK

Mikus Sándor

Végvári: I. M.Képzőm. Kiáll. Magy.Nemz.
1950. szept. 9.

Mikus Sándor

MDK

Sztalin-szob.

Tamás E: Magy. katona a ... Kis Ujság, 1951.
okt. 2. 4.l.

Mikus Sándor

M.D.K

Nobrász

Küzdelem c. nüve.
(repro)

Ország-Világ, 1960. ápr. 13 – 24 kap.

MDK

Mikus Sándor szobrász

A velencei kiáll. megnyitása. Szépmüv.
1942. 183 l.

MDK

Mikus Sámdpor

Csáky Maronyák József festménye

Képzőművészetünk 1o éve. Műcs. 1955. Kép.

MDK

Mikus Sándor

Küzdelem, szobor

Képzőművészetünk 10 éve. Műcs. 1955. Képek

MDK

Mikus Sándor szobrász

Csáki Maronyák festőművész. müve

2. M. Képzőművész. Kiáll. Szab.Nép, 1951. nov.4. 9 l.

M. D. U

MIKUS Sándor szobrász

Számoló Mislány (a budafoki Bozsa György téren levő diszkútban)

Tatarszala: Gebhardt Bélától

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 135. sz. 3. l.

(g. i.) téj szobrok Budapest.

MDK

Mikus Sándor

Mrengő munkásasszony, terr.

Ülő férfi, temp.

KUT; N.Sza/1. 1938. okt.

Mikus Sándor
szobrász

M.D.K

A mester egyik harítványa
Meszlényi János.

N.D.: Meszlényi János kiállítása
Művészet, 1965. julius – 44 kep

Mikus Sándor

1.

Szabad Művészet

1950. 10: 415. l.

n bélyegeit, s általam láttamo-

tem.

Petrovics Elek

igazgató

Mikus Sándor szobrász M.D.K.

Rózsa Ferenc emlékkut / Rózsa Ferenc utca és J ósika utca sarok /

Sárváry Márta: Szobrok gazdája

Dolgozik a Fővárosi Emlékmű Felügyelőség

Magyar Nemzet 1965. március 24. 7. l.

~~Ferencz Józsi~~

Mikus Sándor

Pór Bertalan

Szőnyi István

a Magyar Népköztársaság
érdemes művésze c.

Rajzák

Magyar Nemzet

1952. aug. 20

March 29, 194

Correction

Apr. 6, 1949.

- Mikor lesz az iskolának vége?
- Június 25-én
- És te mikor fogsz Pestről indulni?
- Amint lehet. Június 30-án vagy július elsején fogok utazni.
- ? - Meddig (how long) fogsz Brownéknál maradni? Július végéig (till).

Mikus Sándor

Bronz-kisplasztikáját kiállítják a Budenz-ház múzeumában

Hétfői Hírek, Bp. 1970. febr. 2.

Mikus Sándor

Szerepel az alábbi tárlaton

N.N.: Megnyílt a Jósefvárosi Képzőművészek című kiállítás

Nagyabadság 1969 X. 17.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

Győr városalapításának 700. évfordulójára emlékművet állítanak fel. Elkészítésére Mikus Sándor kapott megbízást.

— : Győr jubileuma

8.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. jan. 21.

Mikus Sándor

Kútfogyunája Felsőgöbe kerül

Tamás-Hegyen nületnek a nehel?
Pestmegyei Hírlap, Tp. 1970. feb. 13.

Mikus Sándor

Derkovits Gyula nabrát anatját
Szegeden

Szoboravatás
Délmagyarország, Szeged 1969. dec. 19

Mikus Sándor

Meszlényi János tanoné volt

K.G. Meszlényi János szabászmúvész
Nagyszava, Bp. 1970. feb. 12.

Mikus Sándor

A rákosszentmihályi szovjet emlékmüvet készíti

G. sz. B.: A fővárosi kerületek terveiből

Magyar Hirlap 1969 IX. 23

Mikus Sándor

Lenin-nabra Pécsett

Lenin nabor tabla városban
Népszava, Bp. 1969. sep. 16.

Mikus

Résztvesz az Ernst Múzeum
Riállításán

Oelmacher Anna: Magyar művészet
1896-1945.
Magyar Nemzet, Bp. 1969. sep. 26.

Mikus Sándor

Résztvesz az Ernst múzeum
kiállításán

Oelmacher Anna: Magyar művészet
1896-1945

Magyar Nemzet, Bp. 1969. sep. 26.

Mikus Sándor

Derkovits postrája (ami.) a szegedi Dóm téren áll

A. M. : Szobosavatás a Dóm téren

Délmagyarország 1969 XII. 23

Mikus Sándor

Leim szolcsi Rémitésevel bintél
meg

Modern mecénás
Pestmegyei Hirlap, Bp. 1969. szept. 14.

Mikus Sándor

Lenin nabor elkészítésével bízta meg.

Népszabadság, Bp. 1464. szept. 13.

Mikus Sándor

Lenin nobor építésével bistatmag

Napló nept. 13.
Magyar Nemet, Bp. 1969. nept. 13.

Mikus Sándor

Derkovits Gyula c. szobrának felállítása a szegedi Dóm tér pantheonban

Csongrád Megyei Hírlap, Szeged
1969. dec. 20.

Mikus Sándor
Nobrán

„Marx és Engels"
" repro

Tápai Antal: Adalékok a munka esztétikai . . .
Műnészet, 1969. november - 20 lap.

Mihus Sándor
szobrász

A munka esztétikájáról
naplóba.

Tapai Antal: A dalékok a munka esztétikai..
Műészet, 1969. november - 20 lap.

Mikus Sándor

Született Sződön 1903. augusztus 11-én. Szobrász, éremmész. Tanulmányai: a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Pátzay P.-nél 1928. Állami ösztöndíjjal Rómában.

Fehér Mórton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334p 203 l.

Mikus Sándor

1937: a párizsi világkiállításon arany (nagy) díjjal kitüntetve. Kétszeres Kossuth díjas (1949, 1952) Érdemes művész (1959) 1946-: a budapesti Képzőművészeti Főiskola tanára.

Fehéle Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l. 203 l

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Mikus Sándor

Születési: 1949 (:Párizs:), 1952 (:Berlin:), 1932, 1937, 41, (:Budapest:) 1948: a szovjet hősök emlékműve. Egyéb művei: Sztálin szobor (lebontva)

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 p

203 p

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Mikus Sándor

Szovjet emlékmű, Belgrád. Reliefek „Szabad Nép" szerkesztőségi épület. „Labdarugók," Népstadium. „Leányka" Budafok.

Tekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 f 203 f

Mikus Sándor

További művei: József Attila, Szegedi Egyetem; „Rippl-Rónai arme," Wagner, bronz szobrocskák stb.

Fehér Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l

203 l

Mikus Sándor

Tanítványa a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Simon Ferenc.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 25 fl.

Mikus Sándor

1940-es a Fésülködő nő c. szobra, 1946-os a Számoló kislány.

Németh Lajos: Modern magyar művészet
corvina 1965

175-6.p.

Mikus Sándor

1950-es műve a Küzdelem.

Németh Lajos: Modern magyar műnemi, Corvina 1968

177. l.

Mikus Sándor

Szabro emlitve

Oelmacher Anna: Lenin alakja a magyar szabrászatban
Magyar Nemzet, Bp. 1970. máj. 5.

Alikres Sándor

szobrász

Papachristos Andreas mestere volt.

Bolgár Kálmán: Papachristos Andreas
Művészet, 1970. február - 30 kap.

Mikus Sándor, nobrán

MDK

Rákosnentmihályon állítják

fel művét.

– : Emlékműveket, új parkokat arat

a főváros 8.

EST/ HIRLAP, Bp. 1970. márc. 21.

Mikus Sándor

Az újrealista törekvések képviselőit is közelítette a klasszicizáló tendenciákhoz.

Német Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968

128. l.

Mikus Sándor

tanítványa a Bpesti Képzőművészeti Főiskolán Kiss István.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon /Fonó Györgyné, Kis Tamás/ Budapest, 1969 1-6171 283 l.

Mikus Sándor
Nobrán

1960-ban alkotta Lenin karak-
teres fejszobrát. 1964-ben is részt
vett egy pályázaton. 1969-ben fejezte
be Lenin bronz emlékművét.

Csap Erzsébet: Készülő Lenin szobrok
Művészet, 1970. április - 7 lap.

Mikus Sándor

szobrász

1969-ben készült, másfélszeres életnagyságú bronz ~~mellszobor~~ Lenin emlékmű a pécsi Pártház előtt kerül felállításra.

Csap Erzsébet: Készülő Lenin-szobrok.
Művészet 1970. április – 9 lap.

Mikus Sándor

Szobrász

Mai az 1955-ben kiírt pályá-
zatra készített munkája elismerést
nyert, 1958-ban bemutatta
ennek a műnek kis mintáját.

Csap Erzsébet: Készülő Lenin szobrok.
Művészet, 1970. április - 7 lap.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

Ruhafacsaró leányalakja lesz látható a parkgalériában.

— : Szabadtéri Kiállítóterem 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 27.

Mikus Sándor

Szobra a Városligetben

H. Gy. Szoborbemutató park a Városligetben
Magyar Nemzet, Bp. 1970. aug. 29.

Mikus Sándor

Felavatták Lenin szobrát

Magyar Hírlap, Bp. 1970. ápr. 23. 1.-2 l.

Mikus Sándor

Szabra emlétve

Bemutató park

Hétfői Hírek, Bp. 1970. ápr. 27.

Mikus Sándor

Említve

Lenin alakja a magyar szabrászatban

Magyar Hírlap, Bp. 1970. ápr. 26. 9. l.

Mikus Sándor, szobrász

MDK

Felavatták művét, a felszabadulási emlékszobrot, Rákosszentmiklóson.

—: Emlékmű a város peremén

5.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 1.

MDK

Miklus Salvador, szobrász

Pécsi szobra a gondolkodót
ábrázolja a szovjet-Leninben.

h.A.: Lenin szobra a magyar szobrászatban 7.

Népszabadság, Bp. 1970. május 21.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

Rákosszentmihályon felavatták felszabadulási emlék művét. A csaknem 3 m magas bronzszobor olajágat tartó leányalak. → [témykép]: Repe.

– : A jubileumi megemlékezések szerdai eseményeitől

4.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 2.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMondó

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Mikus Sándor

KISALFÖLD

Győr

1969 OKT 15

Kijelöltek az alkotó

Megírta már a Kisalföld, hogy Győrött a városi tanácsházzal szemben, a téren állítják fel 1971-ben a 300 éves Győr emlékművét. Azt is megírtuk, hogy a Képzőművészeti Alap gondoskodik elkészítéséről. Most értesültünk, hogy a megbízást *Mikus Sándor* Kossuth-díjas szo rászművész kapta. Az ő v lágszerte megbecsült tudá biztosíték arra, hogy Győ nek is lesz olyan emlékmű ve, amely mindenkinek meg ragadó esztétikai élmény nyújt.

ről, majd Kovács betörésből von eredményes. 12:4 után a fáradtság jelei mutatkoztak a hazai

Mikus Sándor, szobrász

MDK

A Nemzeti Galériában bemutatták művét.

–: Lenin alakja a magyar szobrászatban

8.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 26.

Mikus Sándor

Alkotását Bp. en állítják fel

Emlékműveket, új parkokat avat a főváros
Esti Hírlap, Bp. 1970. már. 21.

Mikus Sándor

Emlékre

Összehívtók az országgyűlést

Magyar Nemzet, Bp. 1970. már. 22.

Mikus Sándor

„Lenin-prosté" (repr.)

Ország Világ, Bp. 1970. ápr. 22.
14. l.

Mikus Sándor, szobrász

MDK

A Pérsett felavatott Lenin-szobor alkotója.

–: Szoboravatások, fáklyás felvonulás

3.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 23.

Mikus Sándor

Leminál Mérnültszabrát felavatták

Szabaravatások, fáklyás felvonulás
Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 23.

Mikus Sándor

A nerklasszicizmus útját követi. E klasszicizáló, finoman mintázó, szépen komponáló irány vezetője. Készített köztéri szobrokat /Vecsési parlamenter-emlék, Szabadság szobor, Székesfehérvár, budapesti volt Sztálin-emlék/, fő művei lógy mintázású, dekoratív kompozíciójú kisplasztikák /Hajat fonó lány 1936, Számoló kislány 1946, Kötélugró lányka 1956/.

Nemeth Lajos: Modern magyar mintázó Corvin 1968

138.l.

Mikus Sándor
szobrász

A képzőművészeti Főiskolán M. S. tanítványa volt Varga Imre ~~[illegible]~~.

Losonci Miklós: Varga Imre műtermében.
Jelenkor, Pécs 1969. X.

Mikus Sándor

Új diszkát Rózsa Ferenc emlékére (Mikus Sándor alkotása.) — Népszabadság 1966. nov. 23.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284. l./ 254. l.

Mikus Sándor
szobrász

Lenin szobra Pécsett

Repr.

Tolnakor, Pécs 1970. IV. 292-293.

Mikus Sándor

novrán

Küzdelem. 1955.

(repro)

Aradi Nóra: Jel és jelentésváltozás...

Művészet, 1970. október – 14 lap.

Mikus Sándor

„Győr 700 éves" c. bronz domborművét Győrben
állítják fel (emlj)

N.N: Több mint száz köztéri szobrot állítanak fel

Szolnok magyar Néplap 1971 I.21

Mikus Sándor

Kassós nő c. szobra /szepró/

szerepel az lej művek c.

Háslatou

-spé-: lej művek

Magyar Hírek 1971 IV. 17

Mikus Sándor

Győr 700 éves évfordulójára
bronz domborművét (emlé)
állítják fel

N.N: Felújítják Keszthelyen a
Helikon Könyvtár gipszolatjait

Napló 1971 I. 21

Mikus Sándor

Ny Ör vázor jubileumi emlékművét
(eml.) áhítják fel
ezévben

N.N: Rövidesen felállítják Bp-en
a Marx-Engelsz emlékművet

Magyar Hemlet 1971 I. 21

MDK

Mikus Sándor, nobrán

A N. Galérin Mikus-művel

gyarapodott.

–: Ivókürt, Lomokbányában 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 26.

MDK

Mikus Sándor, nobrász

Sorra kerül a TV műsorában.

–: Eszettel a város peremén . 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. márc. 9.

MDK

Mikus Sándor, szobrász

Bokányi szobrának

készítője.

A mellszobor: Repr.

— : Szobrot állítottak Bokányi Dezsőnek

5.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 12.

Mikus Sándor

Szobra Merült a

Nemzeti galériába 1970-ben

N.N.: Szokúst Lomakbányában

Esti Hírlap 1971 II. 26

Mikus Sándor

„Győr 700 éves" bronzdombormüvét
fyőrött áhítják fel

N.N.: Elkészült a Marx-
Engelsz emlékmű

Magyar Hírlap 1971 I. 21

Mikus Sándor

Szabsakkal szerepel a nagytétényi „Rozalium"-ban

Magyar Rádió
Reggeli Krónika
1971 V. 29

Mikus Sándor

műve versenyen a „Magyar
Művészet 1896 – 1945" c. kiállításon
az Ernst Múzeumban.

Budapest 1969 szeptember 30
2 old.

Mikus Sándor

Lenin szobrát Pécsett

állítják fel

Népszava 1969 szeptember 16
2. old.

Mikes Sándor

készítette az Operaház oromzati szobrai közül
/a Dalszínház utca felőli sorrendben számozva/ a
következőket:

8. Glinka 9. Wagner

Válasz Eplogh László olvasó levelére. Budapest,
1969. 10.sz. 45. l.

Mikus Sándor

felszabadulási emlékművének témáit illusztrálja

a Budapest c. folyóirat 1970. 4. számát
belső címoldal

Mikus Sándor
pobrán

– ról: Fehér Zsuzsa út.

A magyarországi műv. tört. I. 534.
Corvina 1971.

Mikus Sándor
szobrán

/1903/ Kisbronzai, portréi /„Tésálkö-
dönö"/.

A magyarországi műv. tört. I. 505.
Corvina 1971.

Mikus Sándor

Szobrai kerültek a Nemzeti Galériába

Kádár hátta: Kincsek, szobrok, képek

Dunántúli Napló 1971 VII. 4

MIKUS *Sándor*, szobrász. Budapesten végezte tanulmányait, azután állami ösztöndíjjal a római Collegium Hungaricum tagja volt. Portré szobrász. 1932. gyüjt. kiállítása volt az Ernst Múzeumban.

L. Gy. II. 123 l

Mikus Sándor

MAGYAR MUVESZET
1936, 152.

Mikus Sándor: dr. S. I.-né arcképe

felv.

Novotny Emil Róbert: Gyermekfej

MFI. Petrás felv.

Mikus Sándor

kapaszkodó figura 1971 I.1

MIKUS SANDOR: SZOKÖKÚT-FIGURA

feltette a Hair slágeret, és a hangszóró túlharsogta őket:

„Ó, milyen boldog Hippiország!..."

MANSON HÁLÓSZOBÁJÁBAN

Gloria erősködött, hogy valóban Charlie szeretője volt, s menjünk vele megnézni azt a szobát, ahol ő Mansonnal élt... Steve fizetett, hogy máris menjünk, de én a Haight Ashbury elnéptelenedett utcáira gondoltam, ahol hippiket alig, rendőröket pedig egyáltalán nem láttam. Hová vezethet bennünket ez a lány? Ez a néhány méter bizonytalanabb útnak tűnt előttem, mint száz évvel ezelőtt az aranyásók vadnyugati botorkálása... De Steve azt mondta, legalább a házat nézzük meg, s hogy örülhetek egy ilyen „nevezetességnek", mert *Alioto* polgármester szeretné bulldózerekkel ledönteni a Haight minden házát — mint azt a Fillmorén elkezdték —, hogy elkergessék innen a négereket s a hippiket. És különben is, mondta, Mansont úgyis mutogatni fogják a Wax-múzeumok viaszfigurái között, hát akkor miért nem néznék meg a hálószobáját?

Így kerültünk egy koszos kis épület még koszosabb szobájába, ahol valóban láttunk egy (koszos) matracot, rajta rongyokat, s a (koszos) rongyokon egy lányt, rikító sárga lepelben, valamiféle imát mormolva Buddhához vagy Sivához. A falon néhány újságkivágás Mansonról, a Sátánról és társairól, akik most a Los Angeles-i esküdtszék

Mikus Sándor

szobrász

1903-ban született. Küzdelmes gyermekkora volt, 1915–1925 különféle üzemekben dolgozott és többféle mesterséget tanult. Utoljára az Egyesült Izzólámpagyárnál mint képkezelő segédmunkást alkalmazták. Ekkor kezdte rajzolgatni, amit maga körül látott, gépeket, embereket. A rajzok fölkeltették egy hozzáértő mérnök figyelmét aki hónapokon át irányította ezt a kedvteléset. A mérnök tanácsára ellátogatott egy esti aktrajztanfolyamra. Ott látott először görög és renesszánsz szoborfejeket és gipszöntvényeket. Elhatározta, hogy ő is nekifog egy szoborfejnek. A gyártelepen ki is faragta egy munkásnak a fejét,

Kiváló tiszteletem

Méltóságodnak

Szombathely 1903. jun. 10.

majd nagyanyja képmását
is megmintázta agyagból. Ez a
szobor szerezte meg számára a
gyár kutató laboratoriumi veze-
tőjének, Pfeiffer Ignácnak támo-
gatását, aki öt évén át havonta
100 pengővel segítette és lehető-
vé tette, hogy a gyári munkával
felhagyva, csak szobrásztanul-
mányainak élhessen. Egy ideig
Pátzay Pál műtermében dolgo-
zott. Az ő tanácsára Pfeiffer
költségén 1927-ben hat hónapra
Firenzébe utazott. Firenzében
kezdett megismerkedni Michel-
angelo és Donatello művészeté-
vel. Tanulmányait később két
esztendőn át Rómában folytatta,
ahova 1928-ban érült. Ott ké-
szült szoborfejeiből és itthon min-
tázott ujabb archepes plaszti-
káiból 1932. első gyűjteményes
kiállítása volt az Ernst-Múzeum-
ban.

Méltóságos Ubra

Kollányi ferencz jaáki apát Ur Ö
van szerencsém a jaá
relési költségeire 1660. k
nát Méltóságodnak, mint
ga elnökének rendelke
ni, hogy ezen összegu
tassék.

De amikor az érvényesülést tekintve ugyszólván már egyenesbe jutott, akkor kövesherett be ennek a művészpályának elhatározó, belső válsága. Rádöbbent, hogy amit szobrászként eladdig művelt, az csupán az volt, amit megtanult, de nem volt még önmaga, nem volt igaz egyéni megnyilatkozás. Két olyan esztendő következett, amikor annyira kinozta az elégedetlenség, a tanácstalanság érzete, hogy alig tudott dolgozni. Rengeteget olvasott ebben az időben és végül is Knut Hamsun és Gorkij regényein akadt a döntő, felszabadító utmutatásra. Ezek az olvasmányok bátorítottak fel arra, hogy a jövőben

m!

nagyságának megbízása folytán
i apátsági templom belső felsze
r. az Egyezerhatszázhatvan Koro
az országos műemlékek bizottsá
zésére, azon kéréssel megküldé
ek átvételét elismerni méltóz

minden betanult, iskolás kul-
söséget elvetve, úgy ábrázolja
a valóságot, ahogy a maga
szemével látja és a maga
lelkével éli át. Azotá arra
törekszik, hogy ezt a képet a
lehető legegyszerűbben, legtisz-
tábban és legkifejezőbben öltse
szobrászati alakba.

Művelségszemlélet
1949. 6-7. szám.
Szerzője a cikknek
nincs jelezve.

Figyelem: Az előbbi
cédulán Család- nak
közölt szobor címe:
Strandon.

nyilvánítása mellett vagyok

alázatos szolgája

Erdélyi

kir. tanácsos, ügyvéd

Mikus Sándor

Méltatás

K. Kovalovszky Márta: Fehérvári gyűjtemények
Művészet, 1978. Október - 12. lap.

Mikus Sándor

Mikus Sándor volt Meszlényi János mestere a Főiskolán.

—: Fejér megyei képzőművészei. Művészet, 1978. október – 20. lap.

Mikus Sándor

Méltatás.

Lóska Lajos: Szolorvázlatok – szolorgondolatok

Művészet, 1979. április – 28. lap.

Mikus Sándor

Méltatás.

Vadas József: Portrétól portréig.
Művészet, 1979. május – 2. lap.

Mikus Sándor

Mikus Sándor és Beck András
voltak Brém Ferenc mesterei
a Képzőművészeti Főiskolám.

— Komárom megye képzőművészei.
Művészet, 1979. május — 40. lap.

Mikus Sándor

Mikus Sándor volt a mestere
a képzőművészeti Főiskolán leg-
régi tanárainak.

— : Békés képzőművészei.
Művészet, 1978. július - 18. lap.

Mikus Sándor, szobrászművész

„Anyaság" c. (repr.)

Brestyánszky Ilona: Anya a művészet termékeny ihletője.

Nők Lapja, 1978. máj. 6.

Mikus Sándor

Mikus Sándor volt a mestere
Csepregi Soltaninak.

Lóska Lajos. Bekisi művészet, 1978.

Művészet, 1978. jelmez – 18. lap.

Mikus Sándor

Megbízást kapott Mikus Sándor, hogy a pápai Petőfi Gimnázium részére Sellyei István és Kocsi Csergő Bálint portrédombormüves emléktábláját készítse el.

—: Kortárs munkák.

Művészet, 1978. július – 45. lap.

Mikus Sándor

Losonci Miklós: Mikus Sándor művészete
Budapest. 1974. 12. évf. 7. sz. 24-27. old. Képpel
Pogány Ö. Gábor: Mikus Sándor. Népszava. 1974. szept. 7.

A magyar művészettört. irod. bibliográfiája 1974.
Művészettörténeti Értesitő 1977/1. 75. old.

Mikus Sándor, szobrász

L. Kligl Sándor

Tandi Lajos: Tóth Valériánál és Kligl Sándornál. 89-95.

Tiszatáj, Szeged, 1978. dec. XXXII/12.

Mikus Sándor

Megbízást kapott Mikus Sándor, hogy Henri Dunant portré dombor-művet készítsen a Magyar Vörös Kereszt részére.

— Készülő munkák.
Művészet, 1979. március - 47. lap.

Mikus Sándor

A 30-as években már elismerő kritikák, tekintélyes díjak kísérték szerepléseit. Az 1937-es párizsi világkiállításon aranyérmet nyert.

Tasnádi Attila: Mikus Sándor 75 éves
Új Tükör, 1978. augusztus 13-16. lap.

Mikus Sándor

Mint szegény munkáscsalád
gyermekeként, autodidakta volt.
Tehetségével harcolta ki, hogy a
művészi hivatásának éljen.

Tasnádi Attila: Mikus Sándor 75 éves
Új Tükör, 1978. augusztus 13-16. lap.

Mikus Sándor

Jó-négy évtizede alkotó Mikus Sándor szobrászművész augusztus 11-én tölti be 75. élet-évét.

Fasmádi Attiha: Mikus Sándor 75 éves. Uj Tükör. 1978. augusztus 13-16. lap.

Mikus Sándor

Mikus művészetének legvonzóbb-
erénye a lirais ág, derűt sugá-
roznak művei.

Pasnádi Attila: Mikus Sándor 75 éves
Új Tükör, 1978. augusztus 13-16. lap.

Mikus Sándor

1937 óta mintegy 200 elkészült
alkotása, kisplasztika, érem,
köztéri szobor vegyesen.

Tasnádi Attila: Mikus Sándor 75 éves.
Vig Tükör, 1978. augusztus 13-16. lap.

Mikus Sándor

Két alkalommal Kossuth díjat, érdemes, majd kiváló művész-i címet kapott Mikus Sándor kormányzatunktól.

Tasnádi Attila: Mikus Sándor 75 éves. Új Tükör, 1978. augusztus 13-16. lap.

Mikus Sándor

Mikus Sándor volt Jakács Erzsébet mestere.

Brestyánszky Ilona: A dolgozó ember nemcsak . . .
Vörös Hajnal, 1979. január 13-21. lap.

Mikus Sándor, szobrász

L.: Udvardi I.

— : Tárlat ..... 9.

Népszabadság, Bp. 1978. nov. 16.

Mikus Sándor

Megbízást kapott Mikus Sándor, hogy Dienes Attila síremlékét készítse el.

—: Köztéri munkák.
Művészet, 1979. január - 47. lap.

Mikus Sándor, szobrászművész

„Arcok és sorsok" címmel összeállított országos gyűjtemény kiállítását Hatvanban rendezték meg

Mikus Sándor Aba Novákot terrakottában fogalmazta meg, mintha az anyag kiválasztásával is jellemezni akarná a művész egyéniségét. (említve).

Farkas András: Portrébiennálé Hatvanban.

Hevesi Szemle, 1980. márc. 6. old.

Miku Sándor festőművész

Mór járási Művelődési Központjában a Lamberg-kastélyban nyílt meg a „35 év magyar művészete" című kiállítás. A művek a Magyar Nemzeti Galéria anyagából vannak válogatva.
A művész alkotása szerepel a tárlaton.

A. Szabó János: Móri Galéria. 35 év művészete.
Fejér Megyei Hírlap, 1980. ápr. 20.

Mikus Sándor

„Sajtószekhász" – domlovmű
(repro)

Anadi Nóra: A magyar művészet tőrténete
Művészet, 1981. március – 4 lap.

Mikus Sándor

Amikor hazajött a Szovjet
unióból Kiss Nagy András
diplomázott Mikus Sándor-
nál és Pátzay Pálnál.

Gábor Eszter: Léptik és monumentalitás.
Művészet, 1981. március – 20. lap.

Mikus Sándor, hobrán

L. Tápai Antal

Tandi Lajos: Van hegedi hobrnat! 91-96.

Tiszatáj, heged. 1981. dec XXXV/12

Mikus Sándor

Mutatás.

Horváth Béla: A nap hőse.
MŰVÉSZET, 1979. július - 22. lap.

Mikus Sándor

Részt vett a Hatvani Galéria tárlatán.

Magyar Hirlap 1980/8/5/6

ZSMegujuló összegezés

Mikus Sándor

Mikus Sándor (1903–): Kossuth-díjas szobrász, főiskolai tanár. Fő művei klasszicista szemléletű kisplasztikái, de számos köztéri szobrot is mintázott.

Mihályfi Ernő:Művészek,barátaim Bp.Corvina 1977.

MIKUS SÁNDOR

A mester növendéke volt R.Kiss Lenke a Képző-
művészeti Főiskolán.

Összeállitotta:

Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye képzőművészei.
MŰVÉSZET,1980.február - 14.lap.

Mikus Sándor

„Anyaság" a szobra (kő)

Bp. IV. Baross u. 101-103.

Rajna György: Elszámolás a külső kerületek műemlékeiről

Budapest 1982/12

Mikus Sándor, Szolnán

L. Nagy István

Menyhért L. Szeretek őrülni .. 86-91

Jászkunsáty, Szolnok, 1981 aug XXVII/2-3

Mikus Sándor

1972-től a budapesti Képző-
művészeti Főiskolán Szatmáry
Ilkus László mestere Mikus
Sándor volt.

—Tolnai megyei képzőművészek.
Művészet, 1980. augusztus – 15. lap.

Mikus Sándor

Vilt Tibor Kerényival, Somogyival, Mikussal vállalt közösséget, a"Közösségi Müvészet Felé" mozgalom jelentős alakjaként.

Magyar Hirlap 1980/12/14/9

I.S.:Vilt Tibor

Mikus Sándor

A Szocialista Képzőművészek Csoportjának egykori tagja volt Román Gy rgy, Dési Huber és Mikus eszmetársa.

Magyar Hirlap 1981/9/2/8

Mikus Sándor, szobrán

L: Bráda Tibor

-: □ Ny Galéria 2.

Esti Hirlap, Bp. 1980. jún. 13.

Mikus Sándor (Sződ, 1903 -)

„Labat fúvó nő": Bronz, márvány talpon

74 cm

Kiállítási ár: 6000 Ft.

BÁV 55.Képaukció Bp.1981.szeptember

Mikus Sándor, szobrán

L: Baresay

– Hír 21

Nemszabadság, 1980. jún. 22.

Mikus Sándor

Az 50-es évek végére is megmaradt egy bizonyos merev ikonográfiai típus tisztelete, amit Mikus Sztalinja képviselt.

Lóska Lajos: Egy művész ölven után.
Művészet, 1980. június – 24. lap.

Mikus Sándor, szobrászművész.

Chikán Bálint neves képzőművészek eredeti önarcképét, később táblaképeit gyűjti. – A művészektől levélben kér önarcképét és autogramot. – Kérő levelére Mikus Sándor csak ennyit ír: „Gratulálok az eszedhez, milliomos leszel", és küldött egy kis rajzot. (említve)

Sebők János: Gratulálok az eszedhez...
Magyar Ifjúság, 1979. jan. 5.

Mikus Sándor

A Képzőművészeti Főiskolán Király Róbert tanára: Szabó István. Mikus Sándor és Pátzay Pál volt.

Összeállitotta:
F.Ludányi Gabriella: Heves megye képzőművészei.
MŰVÉSZET,1979.augusztus - 32.lap.

Mikus Sándor szobrásznüvész

Egy alkalommal a volt Pátzay növendékek összejövetelt rendeztek a Fészek Klubban, amelyre egy-két kivétellel mindki megjelent, Somogyi Józseftől, Mikus Sándorron keresztül, egészen a legfiatalabbakig.

Néhány szó zene közben.

1979. márc. 5. Petőfi, 10. 15/11/ Áné.

Mikus Sándor, zobrász

Kobra
[Debrecen.] : Kepi

Mikus Sándor. Három Tavasz Borító 4.
Alföld, Debrecen, 1979. jan. XXX/1.

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

a közelmúltban nyitotta meg kapuit a szombathelyi Savaria Múzeum a „Szocialista szobrászat 1919-1945" című kiállítással. A tárlat összeállítója Varkonyi György mindvégig számot a klasszicizáló irányzat korai és későbbi nagyjaink (Ferenczy Béni, Pátzay Pál, Mikus Sándor) a szoros értelemben vett a szocialista szobrászat fegyvertársainak munkásságával.

Tasnádi Attila: Szocialista szobrászat, 1919-1945.
Népszava, 1981. febr. 1.

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

Vác a szép szobrok városa. A Dunaparton állnak Mikus Sándor és Marton László emlékművei.

|említve|

Losonci Miklós: A Vácott áthaladó út szoborstafétája.

Pest Megyei Hírlap, 1981. febr. 1.

Mikus Sándor: Kossuth-díjas szobrászművész

"Szocialista szobrászat 1919-1945" címmel látható a hó végéig a felújított Savaria Múzeumban, Szombathelyen. A rendezés bemutatja mindazokat a szobrászati alkotásokat, melyek szellemükben és formáikban tükrözik a magyar művészet szocialista ágának: Mikus Sándor asszonyalakjait. /emlitve/

Heitler László: Szobrászatunk szocialista öröksége.
Csongrád Megyei Élet, 1981. febr. 8.

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

15. Beck-Kerényi-Mikus:
„Sajtószékház"-dombormű, kő, 1948-1950.
(repr.)

Művészet, Budapest, 1981. márc. 7. old.

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

Szombathelyen, a Savaria Múzeumban egyetlen teremben mutatják be a szocialista szobrászatot. A katalógus címoldalán két dátum szerepel: 1919-1945. Az akkori fiatalok valami újfelé vágynak: Vilt Tibor, Szabó Iván, Bokros Birman Dezső, Goldman György, Mészáros László, Ferenczy Béni, Mikus Sándor és társaik.

Molnár Zsolt: A tett a legnagyobb vigasztalás.
Magyar Ifjúság, 1981. ápr. 3.

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

Nagy Mária szobrászművész a Főiskolán Mikus Sándor, Beck András, Kisfaludi Stróbl Zsigmond növendékeként végzett.

Moldvay Győző: Csöndes disputa Nagy Mária szobrászszal.
Népújság, (Heves), 1981. júl. 31.

Miskolczi László, Munkácsy-díjas festőművész

Diószegi Balázst a műveszi nyugtalanság az irodalom felé is vezette, írt és műfordításokkal foglalkozott, de elsősorban a festészetnek és a tanításnak élt. Növendékei között olyan neves embereket tarthat számon, mint Miskolczi László festő, Nagy Sándor szobrász, akik elismert alkotóként is tisztelettel gondolnak hajdani mesterükre.

Gál Gyula: Ezek a képek olyanok, mint a népdalok. Petőfi Népe, 1981. júl. 19.

Népszabadság, 1984. VI. 24.

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

Meghalt Roskam György festőművész és író, 74 éves korában. — 1932-ben mutatkozott be egy közös kiállításon, amelyet Dési Huber Istvánnal és Mikus Sándorral rendezett.

Esti Magazin

1961. IX. 1. 18. 30 |FA|.

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

Győrfi Sándor 15 éves korában felkerült Pestre, a művészeti gimnáziumba járt, ahol Borbás Tibor volt a legelső mestere. A főiskolán Mikus Sándorral tanult, majd miután nyugdíjba ment, Somogyi József volt 3 évig a tanító-mestere.

Konokul előre

1981. szept. 24. URH 20.40 | FGymé |.

Mikus Sándor, szobrász

L. Ék Sándor

Székely A: Az „ötvenes évek művészetéhez 23-38

Mozgó Világ, Bp. 1984. maj.

x/3.

Mikus Sándor szobrász

Kovács Gyula: Napfény nélkül termő ágak
Zákorzik Nándor kis szobrai

Művészet, 1983. augusztus

Mikus Sándor

Lóska Lajos. A pszeudokritikáról
Az utolsó évek művészet-
kritikája

Művészet, 1983. szeptember

Mikus Sándor szobrász

Ridly Gábor: Hosszú út hazáig

Művészet, 1983. május

Mikus Sándor szobrász

Kovács Gyula: A fa gyökere és lombja
Csikay Márta szobrászata

Művészet, 1982. julius

Mikus Sándor szobrász

Nagy Zoltán: Program és megvalósulás az ötvenes évek művészetében

Művészet, 1982. március

Mikus Sándor szobrán

Nagy Zoltán: Farkas Ádám műhelyében

Művészet, 1982. november

Mikus Sándor szobrász

Patali Gábor: Konzervatizmus-hagyományok nélkül
1950-es évek művészete

Művészet, 1981. Marcius

Mikus Sándor

Láncz Sándor: Képzőművészeti Krónika

Felenkor, 1984. IV. hó

Mikus Sándor

40 ér kortévi szónai

Magyar Nemzet 1985. 11. 12.

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművésze (1903-1982)

Szabó László a Képzőművészeti Főiskolán Mikus Sándor és Taitray Tibi tanítványa volt.

Szabó László szobrászművésszel beszélget Tálkti Ágoston.

1982. VI. 10. 20.20 (Kövekes).

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

Tatán, a magyar művelődési központban alkotótáborban megújult Varga Géza szobrászművész kiállítása. A művek mesterei voltak Borsos Tibor, Mikus Sándor és Somogyi József szobrászművészek.

Dolgozók Lapja, 1982. aug. 7.

Mikus Sándor, szobrász

L: Barcsay

Láncz S: Képzőmův. Krónika 453-456

Jelenkor, Pécs, 1982. máj XXV/5

Mikus Sándor, szobrán

L: Román György

—: Elhunyt Román György festőművén

7

Népszabadság, Bp. 1981. szept. 2.

Mikus Sándor

Talán Erzsébet kiállítása
a SZOT-díjasok galériájában

Ungvár 1985. I. 4.

Mikus Sándor

Kiállítás a Budapest Galíriában

videoprogramon

Nepszava 1985. 11. 25.

Illyés Sándor

Felszabadulási emlékműveinkről.

Népszava. 1985. IV. 4.

Mikus Sándor, kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész (1903–1982).

A Százados úton élő művészeket a kortársi együvés tartozás és a munkahely hozta közelebb egymáshoz. Olyan híres, és kiváló művészek éltek itt, mint Medgyessy F., Kisfaludi Stróbl Zs., Pór B., Sidló F., Mikus S., Csorba G., Sámuel K., Makris Agamemnon.

Hollós László: 40 éves a Százados úti művésztelep.
Budapest, 1983. júl. 10-old.

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész (1903–1982).

„Római iskola" címmel kiállítás nyílt az esztergomi Keresztény Múzeumban. A Múzeum igazgatójával, Gerfalvai Pál fölisztelendővel beszélget Lengyel Anna. – Az országban elsőnek rendeztek kiállítást a XX. sz. jelentős magyar képzőművészeti társulásának, melyet szaknyelven most már római ösztöndíjas festőcsoportnak nevezhetünk, akik a 20-as évek végétől, a 30-as és a 40-es évek elején nemcsak állami, de az egyházi megbízatásokat is ellátták. A szobrászok közül Mikus Sándor és Pátzay Pál is dolgozott Rómában.

Esti Magazin.

1983 VII. 14. 18.30 (Kerekes).

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész (1903–1982).

Takács Erzsébet szobrászművész gyűjteményes kiállítása megnyílt Gödöllőn. – A mezőkövesdi születésű művész az első biztatásokat Kiss Jankó Borítól kapta. Mestere Mikus Sándor volt.

TV-Híradó 2.

1983. aug. 9. TV-2-es műsor 21:10 (Kerekes).

Mikus Sándor, kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész (1903-1982).

Kiss Nagy András szobrászművész 1949-ben a Képzőművészeti Főiskola hallgatója lett. Az első évfolyamon Pátzay Pál volt a mestere, a másodikon Mikus Sándor, a harmadikat már Leningrádon kezdte.

Bódis Sylvia: „Az emberek meg kell teremteniük saját ünnepeiket."

Munkásőr, 1984. aug. 13-old.

Mikus Sándor

Művésztelep gazdát keres

Népszava. 1985. VI. 15

Mikus Sándor, Kossuth-díjas, szobrászművész (1903–1982).

A 33. bányásznap alkalmából Padragkúton, a bányaüzem felolvasó termében a Veszprémi Szénbányák szakszervezeti bizottsága megrendezte Brém Ferenc bányász-szobrászművész kiállítását. – A művész 1956-ban végezte el a Főiskolát. Mestere Mikus Sándor volt, de sok segítséget kapott Medgyessy Ferenctől és Pátzay Páltól is.

Napló (Veszprém), 1983. szept. 4.

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész (1903-1982).

Varga Imre szobrászművész új, színes grafikái és kisplasztikai alkotásai láthatók a művész állandó kiállítótermében, Óbudán, a Laktanya utcában. —
A művész mesterei voltak: Pátzay Pál, Mikus Sándor és Szőnyi István.

Jó reggelt!

1984. márc. 3. Kossuth 4.25 (Vné).

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész (1903-1982).

Id. Szabó István professzionista szobrásztól mindössze két esztendeig tanult, a szakmában autodidaktának tartják. Bokros Birman Dezső, Ferenczy Béni, Pátzay Pál, Mikus Sándor se végzett rendszeres főiskolai stúdiumokat, mindegyikük mégis birtokában volt a biztos mesterségbeli tudámak.

Pogány G. Gábor: Idősebb Szabó István nyolcvan éves.
Hevesi Szemle, 1983. 3. 2-4 old.

Mikus Sándor, Kossuth-díjas szobrászművész

Brém Ferenc kamaratárlata megnyílt Várpalotán, a Jó Szerencsét Művelődési Házban. A szobrászművész nem kisebb mesterek életművének követését és továbbfejlesztését tűzte ki életcelul, mint Ferenczy Béni, Medgyessy Ferenc, Mikus Sándor és Pátzay Pál.

V.L.: A hagyományok vonzásában.
Napló (Veszprém), 1983. okt. 29.

Mikus Sándor sz.

Főiskolai tanára

→ Győrfi Sándornak

MŰVÉSZET 1985/8/10

Mikus Sándor szobrászművész

1) Steinmetz Kapitány emlékű, Veresés (17l.)

→ Keresényi Jenőszt

Művészet 1985/júl./7.ol

Mikus Sándor szobrászművész

1) Steinmetz Kapitány emlékműve, Veresés.

→ bd Kerényi Jenő szerint (Művészet 1985. júl. 17).

2) Kőműves Kelemen kocsi.
Egyszer József út.

3) Sajtószékház i domb.

4, Sztálin szobor

→ Kerényi Jenő
Művészet 1985. júl. 18, 19
"Budapesti szoborlaltár" c.

Ö. 12. műve Bp-en

Mikus Sándor

A Gyöngyösi ~~[illegible]~~ Galíria
krónikaje

Hivesi szemle 1985/7

Mikus Sándor szobrász

emlékés
+ szabadság-szobr

→ Bálint Endre f.
Műnészet 1985/4/14

Mikus Sándor, kétszeres Kossuth-díjas szobrászművész (1903–1982).

Az Építők Műszaki Klubja e hóban rendez kiállítást Nagy István János szobrászművész érmeiből. A művész Nagykanizsán született 1938-ban. A Képzőművészeti Főiskolán Pátzay Pál és Mikus Sándor volt a mestere. 1963-ban diplomázott, azóta részt vesz minden jelentős hazai csoportos kiállításon.

dr. Soós Imre: Nagy István János érmkiállítása.

Építők Lapja, 1984. ápr. 9.

MIKUS Sándor

KOVÁCS Péter: Fejezetek a magyar szobrászat közelmultjából. = Életünk, XXVIII. évf. 1990
765, 771, 774, 877, 878-879, 886,

MIKUS Sándor

PÓTÓ János: Emlékmű, politika, közgondolkodás.
Bp. : MTA Törttud.Int., 1990 71 - 87.p. és ill.

Részvétele a Sztálin szoborpályázaton, s annak
részletes - forrásfeltáró - története

A köl

Leltári sz

Kölcsö

neve: _

lakása:

Budapest,

Darab	

MIKUS Sándor

PÓTÓ János: Emlékművek, politika, közgondolkodás. Bp. : MTA Törttud.Int., 1990
57-59.p.

Steinmetz szobor és a pályarajz

MIKUS Sándor

Operaházi zaklap

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992. [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991

133.p.

MIKUS Sándor

Fehér Zsuzsa, Bp, 1955. Képzőmüv.Alap,
49 l. 4o t., /Uj Magyar Müvészet/